Ч. 111. Львôвъ, Субота 1 (13) жовтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 р.50к
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☞ **Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочинаєся IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѝ выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючѝ П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“** *дôстанутъ* **даромъ** *початковѝ аркушѣ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій“.*

Сегорôчный соймъ а Русины.

Сегорôчна сесія соймова буде дуже коротка. Якъ вже всѣ часописи згôдно доносятъ, засѣданя сойму маютъ скôнчитися въ суботу слѣдуючого тыждня, бо кôлька днѣвъ опôсля маютъ зачатися нарады спôльныхъ делегацій. До делегацій належитъ кôлькохъ виднѣйшихъ членôвъ галицкого сойму мѣжь ними и Є. Е. гр. Грохольскій. Польскѝ консерватисты таке значенье приписуютъ гр. Грохольскому въ соймѣ, що колибъ тôлько ôнъ одинъ мавъ выѣхати на засѣданя делегацій, они булибы за перервою нарадъ сойму. Мѣжь всѣми соймовыми послами и въ цѣлôй галицкôй прасѣ высказуєся бажанье, щобы сегорôчна сесія сойму не була закрыта, а лишь ôтрочена, такъ що нарады въ краєвôмъ соймѣ моглибы бути дальше веденѝ ще передъ осенею слѣдуючого року и то безъ страты часу на выборы новыхъ комисій, бо на случай ôтроченя сесіи комисіи остались бы тѝ самѝ. Пôсля вѣдомостей, яки надôйшли зъ Вѣдня, гр. Таффе маєгодитися на ôтроченье; але попеже подôбного прецеденсу ще не бувало, то справа та муситъ ще бути обговорена и рѣшена на радѣ министрôвъ пôдъ проводомъ цѣсаря. Рада министрôвъ маєôтбутися въ слѣдуючій понедѣлокъ.

Коли въ загалѣ кинемо окомъ на дотеперѣшну дѣяльнôсть сойму краєвого и возьмемо на увагу короткій вже часъ єго нарадъ, то дѣяльнôсть та представится намъ дуже малозначущою. Бôльша часть часу утрачена на верафикаціи выборôвъ и на выборы комисій. Зъ дуже многихъ сегорôчныхъ внесень залагодивъ соймъ доси тôлько кôлька важнѣйшихъ, а въ короткôмъ часѣ, що ще позôстає, буде мôгъ, здаєсь, ледве ухвалити краєвый буджетъ. Зъ помежи ухваленыхъ доси внесень и резолюцій, безперечно перше займаємѣсце резолюція, внесена посломъ Мадейскимъ въ справѣ устнои процедуры судовои въ справахъ цивильныхъ, о ôтповѣдну змѣну тоижь процедуры и о улекшеня въ справахъ опѣкунчихъ и спадковыхъ. Соймъ одноголосно ухваливъ тую резолюцію. Другою важною ухвалою сегорôчного сойму було принятье польскою бôльшостею внесеня п. Ромера о продовженю часу урядованя радъ громадскихъ и повѣтовыхъ зъ трехъ на шѣсть лѣтъ. Добру волю показавъ цѣлый соймъ при ухвалѣ резолюціи о полѣпшенье становища учителѣвъ шкôлъ середныхъ. Взгляду вагу маєухвала внесеня п. Пилята о змѣнѣ ординаціи выборчои до сойму. Отъ и весь важнѣйшій результатъ дотеперѣшнои дѣяльности сегорôчного сойму. Бôльша часть внесень дуже важныхъ, якъ примѣромъ внесеня о реформѣ шкôльництва, о конверсіи довгу индемнизаційного и др. не будутъ, здаєсь, залагоджени въ сѣй сесіи.

Якежъ становище занимали рускѝ послы пôдъ часъ сегорôчнои сесіи соймовои въ загалѣ, и якъ они поступали собѣ при всѣхъ важнѣйшихъ справахъ? Въ загалѣ треба сказати, що положенье дрôбнои громадки нашихъ послôвъ есть дуже незавидне. Они маютъ передъ собою двояку задачу: зъ однои стороны ôтпирати всякѝ лиха и напасти вымѣренѝ противъ рускои народности и суспôльности, а зъ другои стороны выступати съ позитивными домаганями для добра своеи народности и народу, особливо для селянъ, котрыхъ интересы они заступаютъ. Очевидно, що першу задачу можутъ они сповняти съ далеко бôльшою свободою, бо маютъ до того пригôднѝ средства. На самôмъ початку сесіи запротестували они противъ тенденційного высказу маршалка, будьтобы сельскій народъ выборами заявивъ своє повне довѣріе для шляхты. Дальше при верификаціяхъ выборôвъ они въ смѣлыхъ и основныхъ бесѣдахъ показували наглядно, якъ выглядало тоє „довѣріе народа до ієрархіи суспôльности.“ Правда, выступленя рускихъ послôвъ не могли при теперѣшнôмъ складѣ сойму осягнути бажаного результату, — всѣ нелегально переведенѝ выборы бôльшôсть польска затвердила, кромѣ що ôтложила верификацію выбору старосты Горецкого, — але чи тѝ выступленя рускихъ послôвъ позôстали безъ нѣякого значеня и вплыву? Нѣ, того сказати не можна. Основнѝ и смѣлѝ промовы рускихъ послôвъ рознеслися голоснымъ ôтгомономъ не тôлько по цѣлôмъ рускôмъ краю, але и по за єго границями, черезъ Вѣдень до Берлина, до Познаня, до Варшавы и до Петербурга. Затвержденье выборôвъ такого п. Онишкевича, п. Лозинського и др., а уневажненье выбору п. Искрицкого и наданье мандату п. Журовскому польскою бôльшостею соймовою, моглибы були инакше бути понятыми въ краю и по за краємъ, особливо въ тыхъ центрахъ широкои Европы, где то интересуются ходомъ дѣлъ въ Галичинѣ и где Полякамъ трохи глядятъ на пальцѣ,—колибъ власне не основнѝ, на цифрахъ и фактахъ опертѝ поясненя нашихъ послôвъ.

Друга задача нашого малочисленного заступництва въ соймѣ стрѣчаєвже значно бôльшѝ трудности и перешкоды. Що зъ того, що нашѝ послы розумѣютъ потребы рускогонарода и хотѣлибы взяти иниціятиву въ пôднесеню неоднои пекучо важнои справы, — коли ихъ єсть за мало, щобы могли поставити самостôйне внесенье або резолюцію чи интерпеляцію, а польскѝ послы або просто ôтмовлятъ недостаючихъ до потрѣбного числа пôдписôвъ, або поставлятъ подôбне внесенье самѝ, щобъ опôсля голосити народови: „ось то мы дбаємо про добро краю, про добро селянъ!“ Не одно зъ такихъ т. зв. „хлопскихъ“ внесень, поставленыхъ „шляхтичами“, призначене вже въ хвили єго укладаня „на спацеръ до коша“, на загиренье єго слыху въ якôй тамъ комисіи, — але слава все таки пôйде по краю, що шляхтичь дбає про хлопа...

Въ такôмъ хочь якъ незавидньôмъ положеню нашѝ послы не тратятъ енергіи; имъ на серци добро краю и народа, тожь користаютъ зъ всѣхъ можливыхъ средствъ, щобы, бодай на скôлько въ ихъ можности, дѣлати по мысли своеи програмы. Польска праса голоситъ, що руска репрезентація въ соймѣ єсть тôлько факційною опозиціею, выступаєтôлько негативно. Если таке голошенье мало колинебудь тѣнь правды, то певно теперь не маєанѣ тои тѣни. Нашѝ послы вже показали, що все готовѝ выступати позитивно и безъ опозиціи до польскои бôльшости тамъ, где иде о правдиве добро краю и сельского народа не тôлько рускогo, але и польского. Якъ при недавнôй дебатѣ надъ шкôднымъ для краю внесеньемъ Ромера рускѝ послы рѣшучо стали въ опозиціи до польскои бôльшости, такъ зновъ при дебатѣ надъ внесеньемъ п. Мадейского рускѝ послы устами п. Лѣниньского высказали свою повну солидарнôсть въ справѣ для цѣлого краю користнôй. Поводуючись тою засадою, рускѝ послы рѣшилися навѣть взяти участь въ нарадахъ „кружка селяньскихъ послôвъ“ и вже й тамъ пôднесли не одну пекучу кривду народну. Чи паньске ухо дасть послухъ ихъ щиростею перенятымъ словамъ, — се друге дѣло; они всюда несутъ слово истины.

Тяжка задача и прикре становище нашихъ послôвъ, тожь при осудѣ ихъ дѣяльности треба все мати тоє на увазѣ. Мы бачимо, що всѣ ихъ дотеперѣшнѝ змаганя були звернени до однои цѣли — до добра народного, и вѣримо, що такъ буде и на будуще.

ДОПИСИ.

Ôтъ Городка.

(*Громада Добростаны*) Съ початкомъ сего року подали мы гдеякѝ вѣсти про неуконституовану громаду Добростаны. Теперь ихъ доповняємо тымъ, що першій зъ уряду наданый вôйтъ мусѣвъ уступити съ новымъ рокомъ, бо властямъ высшимъ выдавався занадто лагôднымъ. На єго мѣсце надано острѣйшого вôйта, емигранта и бувшого діюриста при староствѣ и сподѣвалися, що ôнъ бôльше дасться въ знаки громадянамъ, та борше ихъ принукаєдо выбору питомого вôйта. Но и сей не довго вôйтувавъ. На саме мясне пущенье позволивъ бувъ на забаву въ коршмѣ съ музикою, самъ бувъ цѣлый той часъ въ коршмѣ, та частувавъ гдеякихъ громадянъ, щобы собѣ ихъ придобрити, та стати въ громадѣ популярнымъ. Але невдячнѝ громадяне мабуть не розумѣли єго доброи волѣ, бо якъ по скôнченôй забавѣ повертавъ домôвь, напали єго на дорозѣ съ колами, та поваливши на землю, немилосердно збили и затягли до полонки, щобъ єго запхнути пôдъ лѣдъ, але полонка була за мала, а ôнъ хлопъ величь якъ дубъ, тожь лишили єго безъ знаку житя на леду. Коли отямився зарачкувавъ назадъ у коршму, а въ ôттамъ завѣзъ єго одинъ Нѣмець зъ близькои колоніи до дому. Показалося, що побитый вôйтъ мавъ на головѣ чотыри глубокѝ раны, кôлька реберъ поломаныхъ, а руки и ноги ôтъ побоѣвъ попухли якъ колоды. Зъѣхала комисія судова и политична, самъ староста въ Городка посѣтивъ хорого, та при тôмъ укорявъ єго, на що позволивъ на забаву съ музикою и самъ напивавъ съ такими „ребелянтами“ та найбôльше таки своимъ нетактомъ стягнувъ на себе бѣду. Щобы выслѣдити виновникôвъ сеи аферы, стояли въ громадѣ постоемъ два жандармы черезъ три тыждня, ходили по ночахъ, пôдглядали та наслухували, ажь въ кôнци выслѣдили чотырохъ розбишакъ побившихъ вôйта, а мѣжь ними и присяжного, отже найблизшого адъютанта и вôйтову праву руку. Пôзнѣйше показалося въ судѣ, що ино два були властывыми виновниками, а другѝ два невинно були втягненѝ въ тую справу. Черезъ кôлька тыжднѣвъ стояла щодень при коршмѣ варта, щобы не було піятики, та якого нового „бунту“. Сеся установа дуже сподобалася жѣнкамъ и они не можутъ ей ще до теперь забути, мужики бо замѣсть въ коршмѣ при склянцѣ горѣлицѣ-потѣшеньки, — мусѣли по неволѣ цѣлый великій пôстъ сидѣти дома та кужѣль прясти. На мѣсце побитого вôйта дало старосство иншого, такожь діюриста, а першого ôтослали въ шпиталь, где довгій часъ перележавъ на коштъ виновникôвъ бурды. Новôтному вôйтови надано присяжного та вже не въ громады але такожь въ Городка, а для личноиобезпеки ходитъ ôнъ при шабли, та ôтъ того прозвали єго люде „палашованымъ“.

Теперь якъ тôлько кто въ громадѣ чимъ небудь провинится, сейчасъ вôйтъ посилає „палашованого“, а той тягне виновника до арешту, где треба не лишь ôтсидѣти добу або двѣ, але й ще за кожду добу одинъ риньскій заплатити; якъ же въ означенôмъ часѣ не заплатитъ, зновъ иде „палашованый“, тягне кожушину або що, а по означенôмъ терминѣ, если не выкупитъ властитель, продае. Шарварки ôтбувають громадяне дуже точно, бо за найменшій непослухъ — арештъ, секвестрація, кошта секвестрації и зновь арештъ. Такимъ способомъ удержуєвôйтъ громаду въ карбахъ послушеньства, але самъ маленько показуєсь въ громадѣ, ино вечеромъ кождого дня выходитъ пôдъ лѣсъ на прохôдъ тай то въ асистенціи „палашованого“. Громадѣ вже по троха навкучилась така „кунѣрація“, бо окрôмъ шарваркôвъ, арештôвъ та поменчихъ драчокъ, муситъ складати щомѣсячно на удержанье уряду громадского зверхъ 50 зр. Тожь есть вже въ громадѣ значна партія прихильна выборови громадскои рады, але суть и такѝ, що кажутъ: „Маєнами кунѣрувати свôй хлопъ, най радше чужій кунѣруєта за нашѝ грошѣ най хоть маємо вôйтомъ пана!“... Чи се не нагадуєтую пасивну вдачу Славянъ, що то „во время оно“ посылали за море по Варяго-Руссôвъ та просили ихъ покôрненько: „Приидите княжити нами“...

Зачули Добростанцѣ о народнôмъ Вѣчу тай не мало нимъ утѣшились. „Ажь тамъ — сказали собѣ — розвѣдаємо мы межи людьми зô всѣхъ кôнцѣвъ Руси зôбраными щиру правду та найдовôднѣйше доконаємось, чи то дѣйстна правда, що **скрôзь по всѣхъ** громадахъ суть рады громадскѝ“. Тожь выслали на Вѣче шѣстёхъ своихъ громадянъ; всѣ они щасливо заѣхали до Львова, були на службѣ Божôй, що ôтправилась передъ Вѣчемъ, но одинъ зъ нихъ заразъ таки зъ церкви утѣкъ та не показався въ „Народнôмъ Домѣ“, бо якъ пôзнѣйше признався, боявся, щобы тамъ не казали чого пôдписувати. Ай божь то тіи Добростанцѣ боятся пôдписôвъ, якъ не причкомъ кажучи чортъ свяченои водицѣ. Ось послухайте. Передъ кôльканайцяти роками поручила була дѣдичка Добростанъ княгиня Пониньска священикови мѣсцевому списати всѣхъ бѣдныхъ парохіянъ, маючи намѣренье ихъ гдечимъ поратувати. Священикъ розпытавъ та посписувавъ всѣхъ бѣдакôвъ, але они якъ о тôмъ довѣдались, стали просити пôдъ милый Бôгъ, щобы ихъ нѣгде не списувати та нѣкуда не подавати, бо они того не хочутъ и нѣôтъ кого нѣякои спомоги не пріймаются. Зновъ иншого разу прийшли одному Добростанцеви грошѣ черезъ почту ôтъ сына зъ войска. Но щобы дôстати тѝ грошѣ, треба було пôдписати рецепись чи переказ; але Добростанцеви анѣ не згадуй о пôдписѣ, бо ônъ своетвердитъ: „И грошей не хочу и не пôдпишу“ — и не пôдписавъ. Почтарь не знавъ, що съ тымъ фантомъ зробити, ажь якось порадивъ собѣ въ той спосôбъ, що упросивъ мѣсцевого священика положити свôй пôдпись на рецеписѣ, а грошѣ вручити адресатови. Ось бачите такихъ громадянъ выслали Добростаны на Вѣче. Лишившихся пять ôтпоручникôвъ зайшло съ другими людьми въ „Народный Дôмъ“, а якъ осмѣлилися, стали людямъ розказувати про свою бѣду та роспытувати, якъ по другихъ громадахъ бувае; але всѣ имъ кажутъ, що скрôзь по всѣхъ громадахъ суть громадскѝ рады тай свои питомѝ вôйты, а о тыхъ дивныхъ Добростанахъ знаютъ вже въ рускихъ газетъ. На тое Добростанцѣ выскакуютъ свою гадку, въ якои причины не хочутъ выбирати (бо „буде Польща, буде панщина и таке инше лихо“), розпочалась жива дискусія надъ симъ предметомъ; говорятъ то сякъ то такъ, а якійсь бойко, що прислухувався въ боку, каже: „Моя рада, люденьки добрѝ, такая: идѣтъ домôвь, скиньтеся по кôлька крейцарôвъ та дайте своему панъ-отцеви, най за васъ ôтправитъ службу Божу, щобы васъ Богъ просвѣтивъ та давъ вамъ лѣпшій розумъ — тай тôлько“. Съ такою ось резолюцією вернули Добростанцѣ домôвь, а рады громадскои таки не выбиракъ.

Властиво мали они на Вѣчу публично выступити та передъ всѣмъ народомъ поставити свою интерпеляцію, але побачивши тôлько свѣтлыхъ та зажиточныхъ брáтôвъ-селянъ, а прирôвнавши съ ними себе яко такихъ мизерныхъ, злиднями прибитыхъ худакôвъ, — стратили ôтвагу та лишь покутно залагодили свою справу. Не менше оригинальный поглядъ есть у Добростанцѣвъ на справу просвѣты... Ото якъ згадати що за школу, то кажутъ они: „Якъ бы школа була такъ конче потрѣбна, то давно вже булибы прислали зъ Городка войско“... *Кр.*

Соймъ краєвый.

XV. засѣданье дня 10 л. жовтня 1883.

Зъ ôтчитаныхъ петицій важнѣйшѝ: Редакція двотыжднево газеты для дѣтей „Swiatełko“ въ Станиславовѣ о запомогу. Центр. зарядъ „Kółek rolniczych“ во Львовѣ о субвенцію для вандрующихъ учителѣвъ и люстраторôвъ господарствъ селяньскихъ. Члены зъѣзду археологôвъ о субвенцію на розкопы Галича. Гром. Яблôнка и другѝ о приспѣшене заложенье книгъ грунтовыхъ въ пов. турчаньскôмъ.

Зъ порядку дневного п. Старовейскій мотивувавъ свое внесенье о оплатахъ ôтъ убезпечень въ товариствахъ асекураційныхъ. Правительство внесло въ радѣ державнôй проектъ пôдвысшити тѝ оплаты, а комисія рады державнои рѣшила внести ôтъ себе проектъ, щобы зрôвнати оплаты ôтъ убезпечень въ товариствахъ взаимныхъ съ товариствами акційными. Противъ того належитъ выступити, бо въ интересѣ суспôльности лежитъ власне, щобы убезпеченя ôтъ нещасть елементарныхъ якъ найбôльше ширились, а черезъ пôдвысшенье оплатъ ихъ ще затамуеся. Внесенье тое ôтослано до ком. податковои. — Опôсля п. Войт. Дѣдушицкій мотивувавъ свое внесенье о ухваленье ôтвѣтнои сумы на реставрацію старинноі церкви въ Галичи, на захованье старинныхъ памятокъ княжого Галича и на кошта бôльшого зъѣзду археологôвъ. Бесѣдникъ выказавъ на вступѣ важне значенье орхеологіи для исторіи, а навѣть для воскресеня заумерлыхъ народôвъ, а ôттакъ перейшовъ до розкопôвъ древныхъ памятокъ Галича. Гдеякѝ памятки ôтносятся ще до передъ-историчного поганьского, а другѝ до княжого города Галича. Соймъ ухваливъ минувшого року кôлька тысячь зр. на потрѣбнѝ працѣ коло розкопôвъ и на зѣздъ археологôвъ. Зѣздъ той ôтбувся въ лѣтѣ с. р. и всѣ ученѝ участники зѣзду признали, що се рѣчь важна и достойна опѣки, и ухвалили: 1) выкопанѝ памятки заховати ôтъ заглады, а въ тôй цѣли треба заложити музей въ Галичи; 2) ôтреставрувати мѣску церковь галицку; 3) скликати до Галича широкій зѣздъ ученыхъ польскихъ и рускихъ. Выводы гр. Войт. Дѣдушицкого були переплѣтанѝ уступами политичнои натуры и выпадами противъ Россіи. Всѣ тѝ уступы пріймали польскѝ послы оплесками. Внесенье его ôтослано до комисіи буджетовои. — П. Генр. Водзицкій мотивувавъ свое внесенье съ резолюцією до правительства въ справѣ касъ щадничихъ. Намѣстництво назначуе касамъ щадничимъ по мѣстахъ меншихъ стопу процентову ôтъ вкладокъ (4—4½%) и ôтъ пожичокъ (5—5½—6%). Черезъ те касы щадничй можутъ поупадати, бо % за малый. Селянинъ на случай потребы — каже гр. Водзицкій — може заплатити бôльше якъ 6%! Бесѣдникъ отже вноситъ, щобы намѣстництво такихъ приписôвъ не выдавало. Внесенье тое ôтослано до ком. банковои. — П. Максъ реферувавъ внесенье ком. адміністраційнои, щобы 7 инжинерамъ и 35 кондукторамъ дорôгъ краєвыхъ вымѣрити квинквенія (10% пенсіи) и емеритуру. Дотычне внесенье палата приняла. Рôвножъ приняла палата предложеня комисіи правничои въ мысль внесеня п. Мадейского о змѣнѣ процедуры судовои въ справахъ цивильныхъ и организаціи судовои. Предложеня комисіи звучатъ: „На пôдставѣ §-у 19 статута кр. взываe соймъ правительство: 1) постаратися о законъ, щобы устна процедура судова въ справахъ спôрныхъ и примѣнена до того организація судова могли бути якъ найскорше, если не остаточно, то бодай провизорично, заведенѝ въ Галичинѣ; 2) постаратися о законъ, щобы на взорець иншихъ державъ завести институціи радъ фамилійныхъ и таку процедуру въ справахъ опѣкунчихъ и спадковыхъ, котра запевнювалабы добрый зарядъ майна малолѣтныхъ и менше коштовну легитимацію наслѣдника, а такожь щобы давала можность швидко обняти спадокъ а *взглядно* подѣлити его безъ утяжливыхъ а злишныхъ формальностей.“ Пп. Ленартовичь, Завадскій и Лѣниньскій промовляли за приняттьемъ тыхъ предложень и палата справдѣ приняла ихъ en bloc одноголосно. — Наконець палата приняла справозданье комисіи буджетовои о преліминари школы рôльничои и фôльварку въ Черниховѣ на р. 1884. Фондъ краєвый дасть въ р. 1884 на удержанье тои школы 15.393 зр. — Передъ замкненьемъ засѣданя ôтчитавъ секретарь гр. Ст. Баденѣ внесенье п. Антоневича и товаришôвъ о змѣну §§. 11, 12 и 13 устawы дороговои.

XVI. засѣданье сойму зъ дня 11 л. жовтня 1883.

Всѣхъ петицій вплынуло доси 542. Зъ ôтчитаныхъ на XVI засѣд. важнѣйшѝ: Комитетъ дѣвочого воспиталища Василіянокъ во Львовѣ и выдѣлъ Руской Бурсы въ Бережанахъ о запомогу. Кн Ад. Санега, гр. Меч. и Як. Борковскѝ, бар. Як. Ромашканъ и бар. Север. Бруницкій о пôдпору ихъ змаганъ въ справѣ будовы желѣзницѣ ôтъ Выжницѣ на Залѣщики до Скалы.

До булавы маршалка зложено два внесеня. 1. П. Плавицкій внѣсъ резолюцію до правительства, щобы про кождый спôръ о границѣ Галичины доносило гал. выдѣлови краєвому. 2. П. Лясоцкій внѣсъ резолюцію до выдѣлу кр., щобы на будучôй сесіи предложивъ новелю до змѣны §. 64 уставы громадскои, щобы въ справахъ слѣдствъ о надъужитя вôйтôвъ и офиціялистôвъ забезпечити рѣшучій вплывъ адміністраційныхъ властей.

Слѣдували справозданя комисій. П. Ромеръ въ имени комисіи адміністраційнои здае справу зъ своихъ власныхъ внесень, щобы рады громадскѝ и повѣтовѝ були выбиранѝ не що 3 роки, але що 6 лѣтъ. (О тôмъ внесеню була бесѣда въ „Дѣлѣ“.) Ôтъ слѣдующихъ выборôвъ рады громадскѝ и повѣтовѝ малибы вже урядувати 6 лѣтъ. Надъ тымъ важнымъ внесеньемъ розпочалася досыть оживлена дебата. Выводы Ромера, а взглядно комисіи, що члены тѣлъ автономичныхъ не маютъ досыть часу научитися урядувати, що частѝ выборы деморализуютъ людей, що выборцѣ тратятъ часъ и вносятъ протесты, збивали съ переконуючою вымовностею пп. кс. Копыцѣньскій, о. Сѣчиньскій и п. Антоневичь. Кс. Копыцѣньскій спротивився предкладанôй змѣнѣ, бо иниціятива до неи выйшла ôтъ самыхъ радъ повѣтовыхъ (того домагалося 47 радъ повѣтовыхъ), котрѝ тутъ выступаютъ pro domo sua. Если рады добре господарuютъ, то можутъ надѣятись поновного выбору, а если зле, то по що продовжати ихъ господарку? Будутъ ще сильнѣйше организуватися „клики“ и штучно будутъ продовжати свое урядованье. Трилѣтный часъ урядованя не есть такій короткій а выборы по громадахъ и повѣтахъ суть школою политичною. Бесѣдникъ поставивъ отже внесенье, щобы надъ тымъ предложеньемъ перейти до порядку дневного. О. Сѣчиньскій рôвножь спротивився предложеню комисіи. По его думцѣ выборы суть контролею публичнои опинии надъ функціонарами автономичными, а шестилѣтя контролю лишь ослабилибы. Головна вина злои администрациі въ сельскихъ громадахъ лежитъ въ писаряхъ, котрѝ деморализуютъ найчестнѣйшихъ вôйтôвъ. Недавно ôтбулася въ Тернополи судова цѣкава въ тôмъ взглядѣ розправа о здефравдованѝ черезъ вôйта податки. Если такій злый духъ писарь громадскій буде злученый съ однымъ вôйтомъ черезъ 6 лѣтъ, то будутъ дѣятися ще бôльшѝ надъужитя. Найгôрша господарка буваe въ громадахъ, що зôстаютъ пôдъ начальникомъ немовь дѣдичнымъ. П. Антоневичь промовлявъ въ тôмъ самôмъ дусѣ; выказувавъ, що продовженье часу урядованя вплыне деморализуючо на функціонарôвъ автономичныхъ. Бесѣдникъ жалуе такожь, що о тое не спытано народа; а нарôдъ противный такôй змѣнѣ. Оба рускѝ послы поперли внесенье кс. Копыцѣньского о переходѣ до порядку дневного. — За внесеньемъ комисіи промовлявъ дръ Грохольскій. (Тая Ексцеленція промовляе тамъ, где, якъ то кажутъ, треба пушок бôльшого калибру; оногды „Czas“ написавъ: „Grocholski locutus — causa finita“.) Вôйтамъ треба нынѣ надати бôльшои поваги и бôльшого значеня, а се станеся черезъ продовженье ихъ урядовои власти, бо тогды леда кто не скаже вôйтови: „Не довге твое панованье!“ При голосованю внесенье кс. Копыцѣньского упало, а внесенье комисіи принято. Такъ отже, если цѣсарь санкціонуе сю ухвалу польскои бôльшости соймовои, будутъ рады громадскѝ и повѣтовѝ урядувати черезъ 6 лѣтъ.

Опôсля прійшло пôдъ дебату справозданье комисіи правничои зъ внесеня п. Пилята о змѣну §§ 5 и 6 краев. ординаціи выборчои зъ 1861 р. Тогдышна кр. ординація выб. вызначуючи округи выборчѝ для 74 послôвъ зъ громадъ сельскихъ приняла въ §. 5 за пôдставу тогдышный подѣлъ краю на 176 повѣтôвъ политичныхъ, и такъ 2 або 3, а въ двохъ округахъ выб. навѣть 4 повѣты политичнѝ творятъ одинъ округъ выборчій. Коли край подѣлено лишь на 74 повѣты политичнѝ, то постанова §. 5 утратила реальну пôдставу. Треба отже такъ змѣнити, щобы кождый нынѣшный повѣтъ политичный творивъ округъ выборчій. — Противъ сего внесеня комисіи выступивъ п. Рыбицкій, замѣтивъ, що того край не домагаeся и палата на такій проектъ не приготована, — вноситъ отже, щобы сю справу ôтступити выдѣлови краевому, щобы на слѣдующôй сесіи предложивъ ответнѝ внесеня. Рôвножь противъ внесеня выступивъ п. Я. Попель; ôнъ выказувавъ, що теперь нема наглои потребы такои змѣны, бо выборы ôтбудутся ажь за 5 лѣтъ. При голосованю однакъ внесенье комисіи принято. За принятьемъ голосували и рускѝ послы.

Потому наступивъ рефератъ комисіи шкôльнои зъ петицій о полѣпшенье становища учителѣвъ середныхъ шкôлъ. Численнѝ петиціи домагаются: щобы супленты въ школахъ середныхъ ôтъ хвилѣ, якъ злôжатъ испытъ, ставалися *державными урядниками и уживали всѣхъ правъ*, якѝ прислугуютъ урядникамъ. Если суплентъ въ пяти лѣтахъ по зложеню испыту не дôстане посады постояннаго професора, то маe дôстати 800 зр. платнѣ. Лѣта службы суплентôвъ передъ зложеньемъ испыту маютъ бути вчисленѝ до емеритуры. Правительство маe на будуще творити въ Галичинѣ новѝ посады професорôвъ пôсля клясъ паралельныхъ и числа ученикôвъ. Тымъ учителямъ, котрѝ не зъ своеи вины довгѝ лѣта перебули на суплентурѣ, маe бути заразъ при першôмъ ихъ именованю признана высша пенсія. Се головнѝ точки петицій. Комисія на пôдставѣ датъ статистичныхъ увзгляднила тôлько гдеякѝ домаганя и сформулувала ихъ въ слѣдующôй резолюціи: „Взываeся правительство: 1) щобы на будуще въ краю творило етатовѝ посады учительскѝ въ школахъ середныхъ въ користнѣйшôмъ нѣжь до теперь ôтношеню до паралельныхъ клясъ и до числа ученикôвъ; 2) щобы суплентамъ, зложившимъ испытъ, признало становище и платню урядникôвъ XI ранги“. Соймъ безъ дебаты принявъ тую резолюцію.

Пôдъ конець наступивъ рефератъ зъ преліминаря фôльварку Дубляньского на р. 1884. При першôй заразъ рубрицѣ: выдатки „на господарство“ 10.170 зр. — забравъ голосъ п. Антоневичь. Ôнъ выказувавъ, що господарка въ Дубляхъ зле ведеся, не рентуеся, школа не маe характеру института краєвого, бо зъ неи користае лишь шляхта, наконець дръ Антоневичь вноситъ, щобы выдѣлъ кр. зневоливъ галицке товариство господарске, щобы оно зреклося рôчнои ренты 1000 зр. для себе зъ фонду краєвого, бо оно, ôтдавши школу Дубляньску краєви, зробило добрый интересъ. П. Струшкевичь ôтповѣвъ, що зъ школы Дубляньскои користае не лишь шляхта, бо добра господарка на бôльшихъ посѣлостяхъ вплываe такожь на посѣлости дрôбнѝ. Голосованье надъ преліминаремъ школы Дубляньскои не могло ôтбутися, бо не було комплету послôвъ, потрѣбного до голосованя.

XVII засѣданье сойму зъ дня 12 л. жовтня 1883.

Секретарь Ст. гр. Баденѣ ôтчитавъ насамперед интерпеляцію пос. ксендза Бухвальда до правительственного комисаря. Интерпелюючій представляe въ якъ неôтповѣдный способъ сплавляе дерево на Вислоку пôдъ Цѣшиною гандлярь Берггазъ и запытуe, чи правительство не схотѣлобы заборонити того сплаву и засудити предпріємця на зверненье надбережнымъ жителямъ понесеныхъ стратъ, або чи не ôтшкодовалобы само пошкодованыхъ. — Опôсля ôтчитавъ секретарь знову довгій рядъ, бо ажь 80 новыхъ петацій, зъ котрыхъ важнѣйшѝ суть: петиція выборцѣвъ сельскихъ курій станиславôвского повѣта съ доповненымъ протестомъ на выборы старосты Горецкого и петиція Татряньского товариства о управильненье границѣ межи Угорщиною а Галичиною.

Згôдно съ внесеньемъ посла Г. Водзицкого ухвалила палата всѣ петиціи, котрѝбы ôтъ нынѣ мали вплывъ на буджетъ, не ôтсылати вже до комисіи буджетовои, але до выдѣлу кр. и щобы комисія буджетова внесла буджетъ частями на новнѝ засѣданя не чекаючи на остаточне означенье ухвалы финансовои. Внесенье кн. Сапѣги о продовженю терміну прійманя петицій комисіею буджетовою до середы упало.

Зъ порядку дневного наступило перше читанье справозданя выдѣлу кр. о змѣнѣ регулямину банку краєвого. Справозданье се ôтослано на внесенье референта пос. Верещиньского до комисіи банковои.

Посолъ Антоневичь мотивуe въ першôмъ читаню свое внесенье въ справѣ проекту дороговои уставы. Въ короткôй промовѣ скритикувавъ бесѣдникъ обовязуючу теперь уставу дорогову, на пôставѣ котрои тягары зôстали несправедливо розложенѝ на жителѣвъ краю, що найяснѣйше проявляeся при парцеляціи грунтôвъ. Бесѣдникъ боится, що ухваленый недавно проектъ уставы продовжаючи часъ выборчій громадскихъ репрезентацій на лѣтъ шѣсть, подасть тымъ бôльшу способôбность до усуненяся ôтъ тягарôвъ гдекокрыхъ людей маючихъ власть на некористь бѣднѣйшихъ. Длятого жадае бесѣдникъ, щобы выдѣлъ кр. выробивъ проектъ новои уставы по переведеню ревизіи хочьбы що до §. 11, 12 и 13, уставы опертои на справедливости, що тогды наступитъ, коли тягары будутъ розложенѝ ôтповѣдно до оплачуваныхъ податкôвъ. Внесенье се ôтослано до комисіи дорожнои.

По черзѣ ухвалила палата преліминарь Дубляньского фôльварку на р. 1884 и преліминарь школы господарства лѣсного во Львовѣ.

Пос. Ромеръ реферувавъ справозданье комисіи адміністраційнои въ справѣ выдѣленя присѣлка Ангелôвка зъ громады Ожидова. Надъ тою справою перейшла палата до порядку дневного. — Опôсля ôтчитавъ пос. Василевскій справозданье комисіи адміністраційнои о внесеню посла Лянгого въ справѣ змѣны §§. 52 и 102 уставы громадскои. Палата безъ дискусіи ухвалила змѣну сихъ параграфôвъ Змѣны тѝ збôльшуютъ карнôсть въ администраціи громадскôй и надаютъ выдѣламъ повѣтовымъ бôльшу власть надзырательну. Сею ухвалою залагоджено такожь и петицію М. Туркавского въ справѣ громадскихъ писарѣвъ.

Пос. Струшкевичь ôтчитавъ справозданье комисіи господарства кр. въ справѣ збôльшеня кредиту на бюро меліораційне при выдѣлѣ кр. Въ тôй справѣ промовляe кн. Сапѣга и доказуe, що выдѣлъ кр. повиненъ вести лишь контролю надъ господарствомъ краєвымъ, а не сходити до ряду предпріємцѣвъ, залагоджуючихъ приватнѝ интересы обывателѣвъ. Бесѣдникъ не годится, щобы выдѣлъ кр. збôльшавъ помôчникôвъ техничныхъ и ставляe дальше внесенье, щобы соймъ звôльнивъ выдѣлъ кр. ôтъ образованя пôдмайстрôвъ, а фондъ на то призначеный щобы ужитъ на цѣли бюра меліораційного. По выводахъ Струшкевича ухвалила палата: Соймъ отвираe выдѣлови кр. кредитъ до высоты 2000 зр. рôчно на управильненье платнѣ урядникôвъ бюра меліораційного и на 2000 зр. для скрѣпленя силъ техничныхъ сего бюра; резолюцію, взываючу правительство до выданя установъ, управильняючихъ кредитъ меліораційный для спôлокъ водныхъ и до утвореня пôдставы кредиту меліораційного для поодинокихъ властителѣвъ. На внесенье Мѣрошовского ухвалила палата дозволити репрезентації повѣтовôй въ Вѣличцѣ затягнути именемъ повѣту довгъ 35000 зр. для касы повѣтовои въ Вѣличцѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*По поводу подорожи цѣсаря до Сегедину*) роблятся въ мѣстѣ и окрестности, черезъ котру маe ôнъ переѣздити, великѝ приготовленя. Въ Сегединѣ будутъ декорованѝ лишь тѝ улицѣ, котрыми буде двигатися похôдъ, на всѣхъ другихъ мѣсцяхъ нарочно не буде декорацій, щобы цѣсарь мôгъ оглянути мѣсто такъ якъ оно въ дѣйстности представляeся. На привитанье цѣсаря зголосилося дуже много депутацій, а принятье его буде дуже свѣтле.

(*Низшо австрійске намѣстництво*) мало пôсля информацій „Politik“ прихилитися до внесеня вѣденьского магистрату, котрый жадавъ, щобы можна було спроваджувати зъ Ромуніи до Вѣдня живу ходобу.

(*Въ каринтійскôмъ соймѣ*) постановлено засягнути рады сельско-господарского товариства въ справѣ заведеня уставъ що до мѣсця поживы для пчôлъ; внесенье о законѣ пчôльничôмъ ôткинено.

(*Pester Lloyd*) получивъ сими днями сензаційну вѣдомôсть зъ Загребу. Пôсля телеграмы, наспѣвшои до бюра редакційного сеи газеты мали власти въ Глинноѝ на Пограничу арештувати якогось купця Урицу, котрый есть обвиненый о злочинъство недозволеного вербунку. Урицу ôтставлено до военного суду, а прокураторія маe выступити противъ него съ обжалованьемъ о головну здраду. Пôсля информацій кореспондента Pest. Lloyd'a, мавъ Урица разомъ съ другими двома купцями небезпечну агитацію и звербувати въ цѣли выкликаня повстаня въ Босніи 300 людей, позаякъ однакожь не було жадныхъ певныхъ даныхъ, на котрыхъ можнабы оперти судовѝ кроки, то полишено его въ супокою. Послѣдными часами зголосилися однакожь свѣдки и наслѣдкомъ ихъ зôзнань заряджено арештованье Урици. Телеграма Pester Lloyd-a доноситъ, що вербунокъ ôтбувався въ користь „короля Кара-

джорджевича“ и що организаторы повстання стояли въ звязи съ Загребомъ. Скôлько въ тôмъ донесеню правды покажеся. Що однакожь до подôбныхъ вѣстей не належитъ привязувати за великои ваги, се певно. Кто слѣдивъ за розвоемъ выпадкôвъ, що склалися на теперѣшну „справу хорватску“ и кто видѣвъ, якъ ôтносилися до хорватско-мадярского спору мадярскѝ шовинисты, сей легко зрозумѣе властиву цѣль и тенденцію такихъ сензаційныхъ телеграмôвъ. Щобы пригласкати троха Хорватôвъ, котрыхъ безтактный поступокъ директора скарбу Давида дôткнувъ до крайности и споводувавъ звѣстну аферу съ таблицями, задумало правительство внести въ угорскôмъ парляментѣ ôтповѣдне предложенье. Съ симъ внесеньемъ выступивъ, якъ звѣстно, президентъ министрôвъ Тисса, и мимо великои поваги, якою ôнъ тѣшится въ Угорщинѣ, нôднято противъ его предложеня завзяту агитацію, а бôльша часть бесѣдникôвъ, записавшихся до голосу противъ внесеня, марковала при дебатѣ то, що ось то Хорватамъ не ходитъ совсѣмъ о питанье языкове, бо ихъ аспираціи сягаютъ далеко поза границѣ угорскои державы. Коли отже парляментъ гомонѣвъ рекриминаціями противъ Хорватôвъ, думавъ Pester Lloyd зробити мадярскимъ шовинистамъ такожь прислугу, вяжучи „справу хорватску“ съ алярмуючимъ донесеньемъ о организаціи формального повстання и здискредитовати ще бôльше хорватске питанье.

(*Справа хорватскихъ вывѣсокъ*) въ угорскôмъ соймѣ вже покôнчена и резолюція Тиссы принята 187 голосами противъ 105. Резолюція тая внесена буде до палаты высшои, а тамъ ôтбудеся надъ нею нарада и буде заразъ такожь принята. Тисса обѣцявъ Хорватамъ, що заразъ по одобреню сеи резолюціи повѣдомитъ правительственного комисаря въ Загребѣ, щобы казавъ поздôймати вывѣски съ подвôйными написями; такъ само повѣдомитъ такожь и министеръ финансôвъ всѣ славоньскѝ уряды, въ котрыхъ находятся такѝ вывѣски. Чи заразъ по сѣмъ будутъ вывѣшеній вывѣски безъ написей, ще не знати. Кажутъ, що се наступитъ трохи пôзнѣйше, щобы не дати симъ причины до новыхъ непорядкôвъ. Мимо того ситуація въ Хорватіи все ще дуже неневна, бо доносятъ, що вывѣски безъ надписей сталися вже предметомъ новыхъ агитацій. Здаеся, що вывѣщенье новыхъ вывѣсокъ маѣ послужити мѣрою успособленя Хорватôвъ. По залагодженю сеи справы маѣ залагодитись справа правительственного комисаря, сей маѣ бути ôткликаный, а на его мѣсце маѣ знову бути установленый банъ хорватскѝ. Позаякъ однакожь справа хорватского бана щось дуже притихла, то здаеся, що правительство на теперь ще не думаѣ покликувати бана и заменуѣ лишь одного зъ секційныхъ шефôвъ его заступникомъ.— Тисса супроводжаѣ цѣсаря до Сегедину и перебуде тамъ черезъ кôлька днѣвъ.

(*Въ соймѣ моравскôмъ*) внѣсъ посолъ Просковецъ съ своими товаришами дня 9 л. жовтня два внесеня. Одно внесенье жадаѣ, щобы выдѣлъ краевый скликавъ анкету, котрабы застановилася надъ питаньемъ дренованя взглядно надъ ревизіею закона водного, и на основѣ нарадъ сеи анкеты внѣсъ на найблизшôй сесіи ôтповѣдній предложеня до законôвъ. Друге внесенье маѣ на цѣли запобѣгти бурлацтву и жадаѣ, щобы выдѣлъ краевый выславъ для студій колоній роботничихъ и стацій прокормленя существующихъ въ Нѣмечинѣ и Голяндіи своихъ делегатôвъ, котрыбы застановилися чи ôтповѣдній заведеня не далибыся завести въ Моравіи. О тôмъ маѣ выдѣлъ краевый на найблизшôй сесіи здати соймови справу. — Посолъ Гаильцельтъ внѣсъ интерпеляцію що до музыки съ танцями на селѣ. Въ кôлькохъ случаяхъ заборонило начальство громадске такихъ музыкъ а выдѣлъ краевый покасувавъ заказы и давъ призволенье.

(*Дальматиньскѝ школьнѝ власти*) допускаются мимо ясного выслову закона надъужить въ школьництвѣ на кривду славяньского населеня. Пôсля постановъ новелѣ школьнои маѣ въ семинаріяхъ учительскихъ лишь той языкъ уважатися за предметъ обовязковый, котрый ѣсть выкладовымъ, а другій языкъ лишь тогды може бути предметомъ обовязковои науки, наколи министерство на се дасть спеціяльне призволенье. Хочь въ Дальматіи о таке призволенье нѣкто не старався, анѣ не выеднавъ подôбного призволеня министеріяльного, то въ учительскôй семинаріи въ Зарѣ учатъ обовязково такъ нѣмецкого якъ и италійского языка. Газета „Narodni List“, пôдносячи тѣ аномалія замѣчае, що непотрѣбне перетяженье ученикôвъ наукою чужихъ языкôвъ ѣсть зъ однои стороны пôдъ взглядомъ педагогичнымъ неôтповѣдне, зъ другои жъ стороны не маѣ наука тыхъ языкôвъ нѣякои практичнои вартости.—Зъ нашои стороны пригадуѣмо лишь, що и нашѝ ôтношеня школьнѣ зовсѣмъ аналогичнѣ дальматиньскимъ, та що и у насъ въ всходнôй Галичинѣ мимо всякихъ резолюцій и петицій жадаючихъ выеліминованя польского языка зъ пляну наукового народныхъ школъ не приходятъ нѣкому въ сферахъ рѣшаючихъ на думку — увзгляднити педагогичнѣ и практичнѣ домагання.

(*На граници угорско-румуньскôй*) прійшло сими диями до сумного выпадку. На територіи нѣбы румуньскôй существуе ôтъ давна оборонна касарня выбудована австрійскими войсковыми властями. Не давно зайняли тую касарню румуньскѝ войска, а наслѣдкомъ сего мавъ австрійскій командантъ надграничнои области выгнати румунôвъ и взяти 18 зъ нихъ въ полонъ. Здаеся, що сей поступокъ австрійского офицера треба приписати его власной инціятивѣ, а въ виду того не буде ôнъ мавъ на взаимнѣ ôтношеня обохъ державъ некористного вилыву. — Що однакожь подôбнѣ выпадки лучаются, сему винна та обставина, що доси не полагоджено справы регуляціи границь межи австрійско-угорскою державою а Румуніею. Пересправы велися виправдѣ и сего року, не довели однакожь зъ вины румуньскихъ делягатôвъ до жадного результату и комисіа мусѣла розойтись ôтложивши далшѣ працѣ на весну.

ЗАГРАНИЦЯ.

До ситуаціи. Коли по сѣй сторонѣ Рену обходятъ величаве свято ôткрытя памятника сполученя Нѣмеччины и побѣды Французôвъ, коли Бисмаркъ по поводу того торжества завзываѣ Нѣмцѣвъ до тымъ бôльшого и тѣснѣйшого сполученяся, щобы тымъ способомъ велика нѣмецка держава могла тымъ безпечнѣйше сповнити свою задачу: дѣются по тамтôй сторонѣ Рену рѣчи, котрѣ звертаютъ на себе очи цѣлои Европы. Кождый пытаѣсь мимо волѣ: до чого се доведе, що зъ сего буде? Якъ той deus ex machina на сценѣ, являѣся испаньскій король въ Парижи, а за его пріѣздомъ поступаѣ цѣлый рядъ на око малозначныхъ но глубоко сягаючихъ фактôвъ въ внутрѣшне житье французского народу. Длячого король Альфонсъ выбрався до Парижа и то якъ разъ по подорожи до Нѣмеччины, трудно нынѣ ôтгадати, хочь треба признати, що найбôльше спонукала его до того особиста прихильнôсть для Францiи и Французôвъ. Розваживши однакожь, що король мавъ досыть часу розвѣдатись, що его яко прихильника Нѣмеччины а ще бôльше яко властителя нѣмецкого полку може стрѣтити въ Парижи тымъ бôльше, що французскѝ радикальнѝ журналы зовсѣмъ не таились и не мовчали съ своими поглядами на его ôтношеня до Нѣмеччины, мимо волѣ приходитъ на гадку, чи подорожь короля Альфонса крôмъ заявленя спорôдненому народови не мала ще якои другои цѣли, котра однакожь розбилась о французску загорлôсть и черезъ те вже въ самôмъ зародѣ сталась безпредметовою. Будь що будь подорожь испаньского короля не зôстала безъ глубокихъ и немаловажныхъ наслѣдкôвъ. Цѣла демонстрація, якъ понятно, не ôтносилася противъ испаньского короля, лишь противъ властителѣвъ полку аугсбурскихъ уланôвъ, значитъ отже, демонстрація була выправлена противъ Нѣмцѣвъ и всего, що лишь догадуе Французаиъ побѣдителя зъ пôдъ Седану. Ôтношеня Французôвъ до Нѣмеччины погôршились ôтъ часу пріѣзду короля Альфонса такъ якъ ще нѣколи передъ тымъ и якъ бы ôтношеня Франціи до иншихъ державъ лишь трохи були лѣпшѝ, певно можнабы сказати, що година реванжу для Франціи вже выбила. Позаякъ се однакожь неможливе, проявилось розъяреньe противъ Нѣмцѣвъ внутрѣшною борбою. Дуже напруженѝ ôтношеня Франціи и внутрѣшна борба сторонництвъ, се отже головнѝ наслѣдки подорожи испаньского короля до Парижа. Уступленье Тибодена не могло нѣякъ залагодити внутрѣшнои борбы, напротивъ, оно ѣи ще збôльшило. Генералъ Тибоденъ до свого выступленя не ôтгрывавъ жаднои ролѣ политичнои, а мимо того тѣшився великою симпатіею всѣхъ сторонництвъ. Причиною того було заразъ при его выступленю почали на него нападати Нѣмцѣ, будьтобы ôнъ яко нѣмецкій плѣнникъ утѣкъ зъ плѣни и зломивъ дане ворогови слово. Ненависть ворога позыскала ему симпатію у своихъ. Прогнаньемъ Орлеанистôвъ стався ôнъ знову душею радикалôвъ. Нынѣ, коли ген. Тибоденъ змушеный зôставъ уступити, повстало мѣжь радикалами велике негодованье, а то ще тымъ бôльше, коли понеслась вѣсть, що усуненье его наступило на жаданье Испанiи. Негодованье радикалôвъ звернулося впростъ до самого Феррого и его прихильникôвъ, котрыхъ пôдозрѣваютъ, що они приготовляютъ дорогу Орлеанистамъ. Сй знову тѣшатся потайкомъ зъ того невдоволеня радикалôвъ, а мимо того нападаютъ на Феррого и закидаютъ ему, що ôнъ хоче завести червону републику. Такъ отже попри велике розъяренье цѣлои Франціи противъ Нѣмеччины розпочалась ще завзята борба мѣжь французскими сторонництвами. Додаймо ще до сего дуже напруженѝ ôтношеня кабинету до самого представителя републики, а будемо мали хочь маленькій образъ безладу и невдоволеня въ самôмъ внутри Франціи. Ще сумнѣйше выглядаютъ ôтношеня Франціи на внѣ. Давный вилывъ Франціи на середземнôмъ мори нынѣ майже вже не истнуе; Англія сталась панею цѣлого моря, а Италія и Испанія стараются всякими силами статись хочьбы ѣи трабантами. До сего помагае имъ Нѣмеччина. И знову одна причина бôльше до ненависти Франціи противъ Нѣмеччины. Стративши значенье на середземнôмъ мори, старалась Франція ôтзыскати страту въ Азіи, але и тамъ ѣи не ведеся, а Англія готова ѣй въ кождôй хвили станути въ помочи, щобы ѣи лишь зъ ôтти позбутися. Такъ отже розбиваесь Франція на всѣ боки и нѣгде не знаходитъ собѣ пôдмоги, а тымъ часомъ Нѣмцѣ все роблятъ, що можутъ, щобы лишь пôдкопати значенье и силу Франціи. Такъ арештували недавно въ Метцу посла Антоана за то, що будьтобы ôнъ стоявъ въ тайнôй звязи съ французскими патріотами и приготовлювавъ въ забраныхъ краяхъ ворохобню противъ Нѣмеччины. Показуесь однакожь, що Антоанъ не мавъ зовсѣмъ такои гадки и що въ загалѣ нѣчого противзаконного не робивъ, а увязненье его мало лишь на цѣли ще бôльше розъярити Французôвъ и бодай чи не спонукати ихъ до послѣдного кроку розпуки, до котрого Французы нынѣ бôльше готовѝ якъ коли небудь, бо сподѣваются републиканьского руху въ Италіи и Испанiи. Такъ отже стоятъ рѣчи въ Франціи. Коли такъ въ Франціи загальне невдоволенье выроджуе борбу и анархизмъ, найблизша сусѣдка ѣи Испанія зачинаеся значно пôднимати. Ще до недавна була она зовсѣмъ выключена ôтъ загального концерту европейского, а нынѣ признаютъ ѣй навѣть голосъ въ такъ важнôй справѣ, якъ справа каналу суецкого. Значенье теперѣшне Испанiи безперечно не позôстане безъ вилыву и въ Африцѣ, где сходятся интересы Франціи и Испанiи. Внутрѣшне жь положенье Испанiи не ѣсть знову такъ зле, якъ то представляютъ собѣ Французы. Послѣдна ворохобня выказала ясно, що републиканизмъ въ Испанiи не маѣ здорового грунту и що жаденъ Зорилля не въ силѣ перевернути нынѣшный порядокъ. Змѣна кабинету Сагасты може ще бôльше причинитися до скрѣпленя монархіи, котра, опираючись на прихильнôсть перворядовыхъ державъ, зможе опертись всякимъ внутрѣшнымъ непокоямъ. — Подôбно якъ въ Испанiи, маеся рѣчь и въ Италіи; и тутъ — по крайнôй мѣрѣ хочь на теперь — нѣкто не думаѣ о утвореню въ Италіи републики. Ирриденты, хочь виправдѣ ôтъ часу до часу даютъ о собѣ знати, все таки не маютъ анѣ такои силы, анѣ такого значеня, щобъ могли статися небезпечными для монархичнои Италіи. Впрочѣмъ Италія, звязана тѣсно съ Австріею и Нѣмеччиною, смотритъ лишь на свôй внутрѣшный розвôй и на полѣпшенье своихъ интересôвъ на мори середземнôмъ и въ Африцѣ.

Инакше маѣсь рѣчь на балканьскôмъ пôвостровѣ. Ту въ послѣдныхъ часахъ наробилось тôлько шуму и крику, що вже здавалось, що заносится на щось дуже недоброго. Тымъ часомъ сталось инакше. И тутъ все на хвильку притихло, хочь бодай чи не длятого, щобы колись пôзнѣйше дати тымъ ширшу пôдставу до загального заворушеня. Въ Сербіи здавалось, що радикалы перевернутъ цѣле молоденьке королевство горѣ ногами, тымъ часомъ пріѣзджае король, покликуе новый кабинетъ, замыкае скупщину, та завзываѣ официрôвъ, щобъ крѣпко стояли при нѣмъ и помагали ему воювати радикалôвъ, а тѣжь самѝ страшнѝ радикалы приходятъ по замкненю скупщины съ королемъ розпрашатись и подякувати ему, що зволивъ замкнути скупщину. Характеристичными суть теперѣшнѝ ôтношеня Сербіи до австрійско-угорскои державы. Чого Австрія довго не могла осягнути т. е. покôнченя желѣзно-дорожнои справы, се вже осягне она въ найблизшôмъ часѣ. Характеристичнымъ ѣсть такожь, що два найвысшѝ достойники въ сербскôмъ королевствѣ, именно митрополитъ и теперѣшный президентъ министрôвъ суть австрійскими пôддаными. Такъ отже усунене въ Сербіи небезпеченьство, яке ще недавно грозило, але чи ѣго на завсѣгды ôтвернено, се рѣчь друга. Теперѣшный кабинетъ не може тѣшитися великою симпатіею въ краю, хочь ôнъ королеви дуже на руку, яка его будучнôсть покажеся по найблизшôмъ скликаню скупщины. На теперь лишь тôлько можна сказати, що кабинетъ Кристича прихильный династіи, не замѣнитъ дотеперѣшнои системы и останесь якъ и уступивший прихильнымъ для Австріи. Иншои гадки ѣсть „Нов. Врем.“ Оно ось якъ каже: Президентъ министрôвъ Кристичъ ѣсть зручнымъ дипломатою „на восточный взорець“, ôнъ поможе скоро Сербіи вырватися зъ обнятій Австріи.

Нѣ такъ рожево представляются россійскôй прасѣ справы въ Болгаріи. Тому то и вся майже журналистика нападае на князя Александра и робитъ его виноватымъ за всѣ похибы болгарского княжества. Князь Александеръ — кажутъ „Новости“ — зробивъ Лѣсового военнымъ администраторомъ очевидно лишь длятого, бо боявся ôтъ разу таки поставити якого австрійця. Все то, каже газета, доказуе, що князь не робитъ то зъ власнои волѣ, лишь по чiемусь наказу.

Франція. На мѣсце Тибодена именованый министромъ вôйны ген. Кампенонъ. Ходятъ вѣсти, що Шальмель Лякуръ маѣ зложити теку министра дѣлъ заграничныхъ, котру обôймивбы по нѣмъ самъ Ферри; сей, якъ видко, приготовлюеся вже до того, бо зъ Парижа доносятъ, що президентъ министрôвъ маѣ зъѣхатися съ Гирсомъ въ Монтре. „Gaulois“ доноситъ навѣть, що зъѣздъ сей вже напевно наступитъ. — Поголоска о выѣздѣ испаньского посла зъ Парижа показуеся неправдивою. Князь Фернанъ-Нуньецъ одержавъ бувъ виправдѣ завôзванье до выѣзду ôтъ маркиза Веги де Армийо, але се завôзванье було пôзнѣйше ôткликане.

Данія. Россійска царска пара выѣхала 11 с. м. зъ Копенгаги до дому на яхтѣ „Держава“. Даньска королевска родина и князь Валеса съ женою супроводили достойныхъ гостей аж до корабля. Князь Вальдемаръ вертае рôвночасно такожь до Петербурга.

Туреччина. Въ Константинополи арештовано городского голову передмѣстя Перы, Блакъбея. Обвиняютъ его, що ôнъ запросивъ до своеи виллѣ въ Буюкдере россійского посла, щобы симъ способомъ улекшити ему здойманье плянôвъ зъ фортификацій боронячихъ пристуну до Босфору.

НОВИНКИ.

— **Пригадуемо нашимъ Вп. Читателямъ**, що дня 4 руск. жовтня, с. є. вô второкъ слѣдуючого тыжня ôтбудеся загальный Збôръ товариства господарско-промыслового въ Станиславовѣ. По ôтправѣ службы божои въ церквѣ приходскôй ôткрываются наради о 10 годинѣ рано въ сали театральнôй. Предметомъ нарадъ буде кромѣ звычайныхъ точокъ и змѣна гдеякихъ точокъ статута.

— **О. Озаркевичъ**, посолъ до рады державнои здававъ дня 9 с. м. справу зъ своеи посольскои дѣяльности передъ выборцями въ Коломыи. Нашъ дописователь зъ Коломыѣ доноситъ намъ въ тôмъ дѣлѣ: „Выборцѣвъ явилося мало. О. Озаркевичъ закôнчивъ свое основне справозданье програмою, яку ôнъ яко рускій посолъ передъ выборцями оголошуе и до одобреня предкладае. Головна мысль програмы ѣсть: Мы Русины, яко окремый народъ малорускій съ нѣякимъ другимъ народомъ не можемо зливатися въ нероздѣльну цѣлôсть. Маемо бути вѣрными австрійскому монархови, бо лишь пôдъ его панованьемъ належныхъ намъ правъ народныхъ маемо добитися. Въ радѣ державнôй не маѣмо непріязно противъ другихъ славяньскихъ народностей выступати, а належитъ намъ прилучитися до того клюбу (?), котрый мѣститъ въ собѣ меншѝ народности славяньскѝ, якъ Словенцѣвъ Сербôвъ и съ ними разомъ боротися за свои власнѝ права и всѣхъ славяньскихъ народôвъ въ Австріи въ загалѣ. Тую програму збôръ принявъ оплесками и высказавъ послови свое довѣріе.“

— **Касаційна розправа въ процесѣ гр. делля Скала противъ о Ст. Качалы** ôтбудеся, якъ мы вже доносили, дня 15 л. жовтня. О. Качала выѣхавъ вô второкъ сего тыжня до Вѣдня. Яко защитникъ о. Качалы буде выступати адвокатъ дръ Менгеръ.

— **Народна Торговля**. Судячи по числѣ приступаючихъ членôвъ и енергичнôмъ веденю организаційныхъ роботъ, ѣсть надѣя, що головный склепъ „Народнои Торговлѣ“ у Львовѣ ще передъ Рôздвяными святами с. р. буде отвореный. Добре булобы, наколибъ нашѝ ремѣсники и фабриканты порозумѣлися съ товариствомъ що до доставы товарôвъ. Заявленя о приступленю, вкладки членьскѝ и щадничѝ пріймае касіеръ товариства п. С. Держко при ул. Ôрменьскôй ч. 2 на I. поверсѣ. Приславшимъ выповнене и пôдписане заявленье о приступленю высылаются книжочки членьскѝ, зарôвно и книжочки щадничѝ тымъ, котрѝ вложили свôй капиталецъ въ щадницю нашои „Народнои Торговлѣ“. Не забуваймо про народне дѣло!

— **Дръ Иванъ Горбачевскій** переселився вже зъ Вѣдня до Праги и вже въ зимовôмъ пôвроцѣ розпочавъ теоретичнѝ и практичнѝ выклады медициньскои хеміи въ ческôмъ университетѣ.

— **Выклады „Пастырского богословія“ для львôвскихъ** богословôвъ на университетѣ поручено на часъ слабости Дра Франца Костека — Дру І. Бартошевскому.

— **Въ Стрыю** — якъ довѣдуемось — ôтбудеся дня 1 л. падолиста загальный збôръ членôвъ товариства тамошнои „Рускои Бурсы“. Тогожь дня буде устроеный выдѣломъ стрыйскои Бесѣды музикально вокальный вечерокъ полученый съ ôтчитомъ п. Вас. Нагôрного.

(+) **П Владислава Лозиньского** не дуже радѝ мати посломъ горожане Перемышля. Инше дѣло выбôръ зъ куріи громадъ сельскихъ, а инше дѣло выбôръ зъ мѣста. Коли п. Лозиньскій старався о выбôръ зъ селъ „турецкого“ выборчого округа, то досыть ему було зробити визиту гдеякимъ панамъ зъ турецкихъ урядôвъ, а о якôйсь кандидатскôй бесѣдѣ ему и не снилося. Въ Перемышли вже инакше; п. Лозиньскій не мôгъ обмежитися на самѝ визиты, треба було выступити съ кандидатскою промовою — и, отъ лихо, промова его не сподобалася перемыскимъ верховодцямъ; п. Лозиньскій показався имъ ультра-консерватистомъ, якимъ ôнъ справдѣ и ѣсть въ соймѣ. Для того то перемыскѝ аранжеры выбору выглядѣли собѣ другого кандидата, адвоката дра Лобачевского.

— **До гр. руск. семинарiи духовнои въ Римѣ** принятѝ на I рôкъ богословія пп. 1. Мих. Лукавскій, 2. Евст. Хоминъ и 3. Ст. Юрикъ.

— **Посада учителя хорального спѣву** съ рôчною платнею 400 зр. буде ôткрыта въ рускôй семинарiи духовнôй во Львовѣ.

— **Въ Рожнѣтовѣ** маѣ буде ôткрыта антика. Долиньске староство розписуе на тую антику конкурсъ съ речинцемъ до 19 (31) жовтня с. р.

— **Въ селѣ Дороговѣ**, повѣта станиславôвского, будуеся заходомъ громады хороша нова школа. Вп. дѣдичъ Іоанъ Забѣльскій давъ цѣлкомъ безъинтересовно весь матеріялъ. При школѣ находится такожь канцелярія громадска. Найбôльшу заслугу коло выбудованя школы маѣ ч. Іосифъ Кашуба, членъ рады шкôльнои мѣсцевои и Семань Чернега, вôйтъ. До школы жертвувала громада около $^3/_4$ морга на огородъ.

— **Збираньемъ пôдписôвъ на петицію до сойму о „польске войско“** занимався — якъ увѣряе „Слово“ — урядникъ галицкого Выдѣлу краевого п. Гайденрайхъ, яко повстанець въ 1863 р. звѣстный пôдъ именемъ „генералъ Крукъ“. О, той нашъ любимый Выдѣлъ краевый! При кождôмъ „патріотичнôмъ“ порывѣ мусится наткнути бодай на одного его урядника!...

(+) **Въ руско-народнôмъ театрѣ** пôдъ дирекцією пп. Биберовича и Грыневецкого ôтбуваются представленя въ такôмъ порядку, якъ мы ихъ оповѣщуемо въ нашôй часописи. Пôдчеркуемо слово „ôтбуваются“ не безъ причины; именно длятого, що въ четверъ сего тыжня на представленю „Назаря Стодолѣ“, мельодрамы Т. Шевченка и „Яноша Иштенгази“, комичнои оперетки Исидора Воробкевича — публики було такъ мало, що — на соромъ Русинôвъ мѣста Львова — представленье могло и не ôтбутися. Дѣйстно, патріотичне почутье обовязку маѣ той нашъ театръ, коли вô второкъ передъ такъ нечисленною публикою ôтогравъ обѣ заповѣджени штуки и ще якъ ôтограв! Въ „Назари Стодолѣ“ всѣ артисты и артистки безъ вынятку ôтдали свои ролѣ дуже добре, а п. Карпиньскій хорошо ôтспѣвавъ пѣсню-думу „Замовкли бандуры“. П. Биберовичь, п-нѣ Биберовичева и п. Грыневецкій въ головныхъ роляхъ заслужили на тію гучнѝ оплески, якими ихъ обсыпала нечисленна публика. Въ „Яношу Иштенгази“ п. Грыневецкій бувъ знаменитымъ; а знов п-нѣ Попелева и п. Карпиньскій розвинули вповнѣ свою силу и здôбнôсть въ спѣвахъ оперетковыхъ. Де-

корації въ нашôмъ театрѣ новѝ и хорошѝ, костюмы отвѣтнѝ и пышнѝ. Поляки, якѝ були на представленю, не могли налюбуватися нашимъ театромъ. Тымъ бôльшій жаль, що до него такъ слабо учащає львôвска руска публика. Вже нашъ театръ и не въ якôй небудь „Gwiazd-ѣ“ а въ „Народнôмъ Домѣ“, и цѣны дуже приступнѝ, и не довго той театръ буде надокучати, — а мимо того многѝ рускѝ навѣть досыть заможнѣйшѝ родины доси не явилися хочьбы на одно представленье! Що мають думати о насъ Поляки! Хиба те, що руска интелигенція не доросла до свого театру! Поки часъ, треба поправитись!

(+) **Украинськiй театръ п. Кропивницкого** выѣхавъ зъ Николаева до Елисаветграда на 12 представлень. Зъ ôттамъ выѣде на два мѣсяцѣ до Кіева, а ôттакъ буде грати въ Черниговѣ и въ Житомири.

— **Пересторога.** Якійсь молодый чоловѣкъ ходитъ по моихъ знакомыхъ у Львовѣ и предкладає имъ нѣбы мною писаный листь, въ котрôмъ просится о пожиченье грошей. Заявляю, що сей чоловѣкъ єсть обманщикомъ, и прошу моихъ знакомыхъ, щобъ ôтдали єго, наколи покажеся у нихъ, въ руки властей. — Львôвъ дня 1 р. жовтня 1883 р. *Александеръ Стефановичъ, катихитъ.*

(+) **Вояцкій хитрощѣ.** Вѣденьскѝ хазеты описуютъ таку цѣкаву хитрôсть одного инфантериста, котрый радъ бувъ мати пару риньскихъ, а зъ шести крейцарôвъ „ленунгу“ годѣ було ему зложити. На тротуарѣ однои улицѣ запаливъ инфантеристъ трѣску, присвѣчує до землѣ, чогось нѣбы шукаючи, и плаче. Згромадилось заразъ богато народа и всѣ пытаютъ Марсового сына, чого плаче. А той ôтказує: „Панъ капитанъ дали менѣ риньского купити имъ ковбасы, а я того риньского загубивъ; шукаю и годѣ знайти. Якъ же я теперь стану передъ нашомъ капитаномъ? Хиба застрѣлитися! Гу-гу-гу!“ Многѝ зъ помѣжь народа змилосердилися надъ бѣднымъ воякомъ и скинулися на загубленого риньского. Воякъ подякувавъ и пôйшовъ. Поспацерувавъ по мѣстѣ зъ чверть годины и на другôй улици розпочавъ такъ само шукати загубленого риньского пана капитана и такъ само плакати, и зновъ нарôдъ зложивъ для него риньского. Донеслося тое до полиціи и тая выслала була вже полицаѣвъ, але за хитроплачущимъ инфантеристомъ вже бувъ и слѣдъ погибъ.

(+) **До исторіи визитовыхъ картъ.** Визитова карта, обмѣнна монета привѣтности цивилизованого свѣта, звѣстна въ Европѣ ôтъ половины минувшого столѣтя, родилася въ Хинахъ и явилася, здаесь, до Европы разомъ съ хиньскою порцеляною. Въ Хинахъ панує такій звычай, що всяке становище урядове чи суспôльне означуєсь не гербомъ, короною або титуломъ, але розмѣромъ визитовои карты. Коли лордъ Макартней, англійскій посолъ, прибувъ до Пекина, то єго слуги ледви змогли внеста до єго дому величезный звôй визитовои карты хиньского цѣсаря, а коли єи розвинули, то она покрыла собою цѣлу комнату.

(+) **Плывуча церковь.** Американьскѝ мисіонеры католицкѝ задумали побудувати пароходну церковь, котра буде плывати по рѣцѣ Амазонцѣ горѣ и долѣ водою. Всѣ лучшій европейскѝ архитекты будутъ вôзванѝ, щобы предложили свои проекты тои оригинальнои будовы, що має складатися зъ церкви и мешканя для священика. Церковь буде мати имя св. Христофора, бо, якъ кажутъ переказы, той святый переносивъ Христа черезъ воду.

(+) **Средство на сухоты.** Въ россійскôмъ журналѣ „Врачебныя Вѣдомости“ находится донесенье, що въ однôй мѣсцевости новгородскои губерніи нарôдъ уживає кореня кропивы за лѣкъ на сухоты. Дописователь увѣряє, що въ кôлькохъ случаяхъ, котрѝ ôнъ слѣдивъ, сухотники, що вже харкали кровію и були дуже слабѝ, поздоровѣли. Корѣнь кропивы збираютъ раною весною, заразъ по снѣгу, закимъ кропива ще пуститъ листье; тогды корѣнь найбôльше пекучій. Онôсли сушатъ єго помалу шаткуютъ и — курятъ якъ тютюнъ два або три разы въ день. Въ першихъ дняхъ хорый зачинає лекше дыхати, перестає кашлати, потому постепенно ôтзыскуе силы, а въ три-чотыри тыждня зовсѣмъ оздоровлює.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **О. Андрей Ковальскій,** приходникъ въ Турѣ великôй въ болехôвскôмъ деканатѣ, упокоився дня 7 л. жовтня въ 78 роцѣ житя а 50 священьства. Покôйный бувъ щирымъ и дѣятельнымъ рускимъ патріотомъ. Вѣчна ему память!

Господарство, торговля и промыслъ.

— **На огородничôй выставѣ во Львовѣ** получили ôтзначеня и нагороды: п. Ив. Бѣчай, проф. семинаріи учит. во Львовѣ, срѣбный медаль и похвальну грамоту (за щепы зъ рускои дух. семинаріи); о. Теодоръ Коснерскій зъ Угрынова бронзовый медаль и 1 дукатъ за овочѣ; о. І. Шмерыковскій зъ Печенѣжина, о. Хоминьскій зъ Николаева и І. Сабатъ похвальнѝ грамоты за овочѣ; п. Ник. Воляньскій огородникъ зô Львова почетный дипломъ за хорошѝ цвѣты; п. Теод. Сенюкъ зъ Тернополя похвальну грамоту и 2 дукаты за пчолы; п. И. Ковальскій, учит. зъ Малехова 3 дукаты за ярину; п. Антонякъ зъ Чернявы 2 дукаты; гром. Кривчицѣ нôдъ Львовомъ похвальну грамоту, и пр.

— **Цѣна волôвъ въ Вѣдни.** На торгъ 28-ого жовтня пригнано 3.150 волôвъ, межи тыми 550 галицкихъ, 2.257 угорскихъ а 353 нѣмецкихъ. Всѣ розпродано. Цѣна нôшла трохи въ гору. Плачено за галицкѝ волы по 55 зр. до 59 зр. — кр., лѣпшѝ по 64 зр. до 68 зр. — кр., за угорскѝ по 63 зр. до 68 зр. ôтъ 100 кл. мертвои ваги.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Е. Кал. въ Стеф. Пытанье Вами пôднесене не єсть краєвою ордынацією выборчою ясно порѣшене, бо §. 12 сеи орд. говоритъ лишь що: „выбôръ послôвъ зъ громадъ сельскихъ має ôтбуватися черезъ выборцѣвъ выбраныхъ“ а такъ само и §. 14 кр. орд. выб. становитъ що „выборцѣ зъ громадъ сельскихъ выбранѝ будутъ членами громады“, нема однакожъ въ цѣлôмъ законѣ яснои постановы: чи на правыборахъ може бути выбраный той, кто не мешкає въ дотычнôй громадѣ. По нашôй думцѣ муситъ ôтповѣдь на се пытанье выпасти негативно, а до сего заключеня спонукує насъ аналогія ордын. выбор. до рады державнои, котрои §. 10 становитъ: „Die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden hat durch Wahlmänner zu geschehen, welche von den Wahlberechtigten der Gemeinden *aus ihrer Mitte* zu wählen sind“.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 5 и 6 аркушь повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій“.

(Надôслане.)

Центр. Выдѣлъ товариства „Просвѣта“ звзыває всѣхъ своихъ довжникôвъ, щобы въ протягу 14 днѣвъ выровнали свои рахунки, бо въ противнôмъ случаю Выдѣлъ буде змушеный удатися на судову дорогу.

Ôтъ центр. Выдѣлу тов. „Просвѣта“.

Въ великôй сали „Народного Дому“.
РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ
пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Гриневецкого.

Въ Суботу 1 жовтня (13 жов.) 1883.

ФІЯЛКОВЫЙ ГЕРОЙ

комедія въ 4 актахъ 5 ôтзолнахъ Г. Мозера, перекладъ Е. Санецкого.

(Режисерь **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Рембахъ, полковникъ комен. твердынѣ	И. Грыневецкій
Еженія, его донька	И. Биберовичева
Зофія Вильденгаймъ, вдова . . .	И. Стефуракова
Панѣ Берндтъ	А. Таньска
Вѣкторъ Берндтъ, поруч. ôтъ гузар.	И Биберовичъ
Еміль Фельдтъ, правникъ . . .	В. Плошевскій
Панѣ Беллінгъ	П. Попелева
Дітріхъ	Л Плевиньскій
Шлегель	О. Карпиньскій
Осипъ, покоевый панѣ Берндтъ .	И Попель
Іоася, покоѣвка	И. Луцка
Петро гузарь, слуга Вѣктора , .	С. Стефуракъ
Пôдофициръ муштруючій одноручныхъ охотникôвъ . . .	О. Осиповичъ
Пôдофицерь дижурный . . .	И. Пôдляшецкій

Одноручнѣ охотники, вôйско, панове и панѣ товариства.

І. актъ дѣеся у панѣ Берндтъ въ столици — II. въ домѣ полковника. III. на цитадели. — IV. и V. въ маетности панѣ Вильденгаймъ.

Въ Недѣлю дня 2 (14) жовтня 1883

ПЕНТЕЛЕЙ ТРУБКА

народна комична оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки, музика И. Воробкевича.

(Премiована на сегорôчнôмъ конкурсѣ товариства „РУСКА БЕСѢДА“)

(Режисерь **И. Гриневецкій**),

Актъ І. Вечерницѣ. — Актъ II. Покликъ резервистôвъ. — Актъ. III. Поворотъ зъ Боснiи.

Особы:

Федько Мотовило, богатый селянинъ	О Осиповичъ
Санда, его жѣнка	И Стефуракова
Калина, ихъ дочка	И. Биберовичева
Грицко, ихъ синъ воякъ въ резервѣ	О. Карпиньскій
Климъ, Постôвъ, ихъ старый слуга .	С. Стефуракъ
Титяна, ихъ стара служница . .	П. Демковичъ
Пентелей Трубка, старый воякъ, горниста	И. Грыневецкій
Панкрацій Муха, учитель стар. єдук.	В. Плошевскій
Варнава Ермолой, старый дякъ . .	В. Плевиньскій
Василь, убогій паробокъ резервиста	И Биберовичъ
Зоя, стара циганка	А. Таньска.
Катинка, єи молода выхованка . .	П. Попелева
Десятникъ	И. Попель

Парубки, дѣвчата и резервисты

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр, галерія 20 кр.

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	286 —	289 —
„ львôв.-черн.-нс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	86 50	87 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% м. к.	98 40	99 40
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Лôсы мѣста Кракова . .	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 60	5 70
„ цѣсарскій	5 25	5 72
Наполеондоръ	9 46	9 56
Ôбвимперіялъ	9 77	9 88
Рубель россійскій срѣбный . .	1 54	1 64
„ паперовый .	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 55	59 20
Серебро	— —	— —

без текучого куп. безъ купону.

Курсъ збôжа
зъ дня 1 л. жовтня 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона . .	9	40	10	10
Жито	7	45	7	75
Ячмѣнь	7	45	7	70
Овесъ	6	20	6	50
Гречка	6	60	6	90
Кокорудза стара . .	6	25	6	90
„ нова . . .	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки . .	8	—	10	—
„ пас. . .	6	25	6	50
Сочевица	—	—	—	—
Фасоля	8	—	14	—
Бôбъ	—	—	—	—
Выка	5	80	6	75
Конюшина (передна) .	60	—	70	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій . .	—	—	—	—
Кмінъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый . .	—	—	—	—
„ лѣтный . .	—	—	—	—
Ржѣй (Льняика) . . .	—	—	—	—
Насѣнье льняне . . .	—	—	—	—
Насѣнье конопляне .	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил. . .	160	—	187	—

Домашный учитель

до одного, взглядно двохъ хлопцѣвъ

може знайти умѣщенье въ священичôмъ домѣ.

Учитель має бути честнымъ чоловѣкомъ, Русиномъ, а если тôлько можливо, и знаючимъ нотный спѣвъ. Испитованый учитель народный мôгбы може лишитися въ мѣсци, бо въ дотычнôй громадѣ въ р. 1884 розпôчнеся въ нововыбудованôй школѣ правильна наука. Но о тôмъ якъ и платни лично у о. *І. Турчмановича*, душпастыря въ Дороговѣ, п. Войнилôвъ. (1—3)

Свѣчи церковнѝ

чистѝ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручає

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѝ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (12—?)

Акушерка

котра черезъ 10 лѣтъ выконувала свою практику въ Тернопôльскôмъ окрузѣ, въ Качанôвцѣ, теперь замешкала въ Золочевѣ въ домѣ пôдъ ч. 262 на противъ Рады повѣтовои, поручає свои услуги Вп. Панямъ и заявляе, що на ласкаве завôзванье готова въ кождôй порѣ нести свои услуги. (1—3) **К. Павельска.**

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (22—?)

ул. Ôрменьска ч. 6.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручає:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякѝ приборы шкôльнѝ

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Кôлька ще примѣрниковъ

„Литургіи“

въ партитурѣ, выданя Ивана Кипріяна, на 4 голосы мѣшаного хору єсть до набутя по цѣнѣ **2 зр.** **у о. Захарія Пôдляшецкого**, второго проповѣдника при гр. к. соборнôмъ храмѣ въ Перемышли.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ постороннихъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (16—?)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранціею 5 лѣтъ.

Тыждневѝ раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпсуесь — нѣмъ єѣ еще й сплатитеся (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровью.** (21—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можнихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже корыстнѝ для выробленя сплъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручає

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 112. Львôвъ, Вторникъ 4 (16) жовтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литор. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адрессою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубд.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ь*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☞ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочинаєся IV. квертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“ даромъ** *початковй аркушѣ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій“.*

Найновѣйша телеграфична вѣдомôсть „Дѣла“.

Кассаційный трибуналъ по переведенôй вчера розправѣ въ процесѣ гр. делля Скалѣ зъ Гниличокъ противъ о. Стефана Качалы — ôткинувъ внесене гр. делля Скалею зажаленье неважности, ôтбутои минувшого року во Львовѣ розправы и удержавъ правосильнымъ вырокъ судѣвъ присяжныхъ, узнавшій о. Ст. Качалу (и пок. Вол. Барвѣньского) невиннымъ.

ПЯТЬ ЛѢТЪ НАШОИ ГОСПОДАРКИ КРАЄВОИ.

I.

„Дай Господи и доброго и много и не довго чекати“, такъ зôтхає нашь чоловѣкъ, той самъ, котрый если и дôстав що небудь ôтки небудь, то звычайно и мало и по довгôй-довгôй дожиданцѣ, тай ще кобы то хочь добрего! Мы такъ вже привыкли до того вѣчного остуджуваня нашихъ и зовсѣмъ не горячихъ надѣй, що кождый новый ливень холоднои воды майже чутись намъ не дає. Мовь на морозѣ сидимо мы, скулившись, глядимо безучастно на свѣтъ божій и на себе, даємо въ многихъ взглядахъ старшувати надъ собою людямъ до того зовсѣмъ не покликанымъ, у котрыхъ безцеремоннôсть заступає знанье, а штучна хочь пуста фраза заступає щирôсть и переконанье. Нашй заграничнй братя не можутъ майже поняти сего стану. „Якъ же се можливо, — говорятъ они, — аджежь у васъ конституція есть, — по щожь вы самй стѣснюте для себе ви рамки?“ И справдѣ, они правду говорятъ въ свого становища, — та тôлько забуваютъ одно, що й мы собѣ не выскакали того, чимъ теперь єсьмо, що й мы, съ своєю неповоротливостею и своимъ квіетизмомъ та довготерпѣньемъ єсьмо остаточно такожь продуктъ исторіи. Добре тому здоровому, въ кого крови много, — єму навѣть въ зимѣ тепло, єго кровь грѣє! А анемикови и въ лѣтѣ зимно. Оттакъ же й насъ зморозила наша мрачна, вѣчно слотава и осѣнна галицка атмосфера, и довго треба намъ розходжуватись та добре ôткормлюватись, поки и въ нашихъ жилахъ стане кровь червонѣйша, поки и нашй мускулы наберутъ трохи бôльше упругости. А тогды, — ну, тогды побачимо, що буде.

Цѣла исторія нашого автономичного житя есть не чимъ иншимъ, якъ тôлько довголѣтнымъ и систематичнымъ мороженьемъ всѣхъ нашихъ надѣй на красшу будучнôсть, на неспинюваный и свобôдный розвôй нашого народа. Правда, ще коли та автономія тôлько будувалася, мы добачали въ самыхъ ей закладинахъ грубй помылки и хитрй намѣры и съ ироничнымъ смѣхомъ перелицювавши стародавну пѣсеньку про „Зельмана, его брата и цѣлу родину“, заспѣвали мы:

Jedzie, jedzie Gołuchowski,
Jadą polskie pany,
I w większości sejm nasz lwowski
I kanclerz kochany.

Czego chce Gołuchowski.
Czego polskie pany,
I czego chce sejm nasz lwowski
I kanclerz kochany?

Ministerstwa choć bez teki
Chce graf Gołuchowski,
I nad Rusią chce opieki
W większości sejm lwowski.

Чи не пророчимъ духомъ одержимй були мы, спѣваючи тую пѣсню? Министерства и безъ теки и съ текою справдѣ спочиваютъ нынѣ въ рукахъ „rodak-ôвъ“, соймъ „nasz“ львôвскій, що тогды вже бажавъ надъ Русею опѣки дôйшовъ нынѣ до такои бôльшости, що майже и меншости нѣякои супротивъ себе не мае, опѣка ви надъ Русею задокументована твердо, урядово и носитъ назву „zaufania“, — однымъ словомъ, сповнилися всѣ тогдышнй нашй вѣщованя:

I nad Rusią wziął opiekę
W większości sejm lwowski.

Мабуть въ злу та недобру годину найшовъ на насъ тогды духъ пророчій, и пророцтво наше здѣйстнилося, намъ на лихо!

Чи нынѣ дôйшли мы вже до самого дна нашого пониженя, чи може суджено намъ упасти ще низше, дôйти ажь до цѣлковитого вычерпаня нашихъ жизненныхъ силъ? Питанье те, хочь и якъ фаталистично-сумне, будится однакожь ажь надто часто въ серци и въ головѣ у кождого любячого свôй край и свôй народъ, хочьбы ôнъ бувъ и найтвердѣйшимъ мыслителемъ, далекимъ ôтъ всякого фатализму. Єсть такй степенѣ физичного ослабленя, коли чоловѣкъ зачинає въ ясный день бачити всякй галюцинаціи; есть такй степенѣ матеріяльного зруйнованя и морального обезсиленя, коли чоловѣкъ починає вѣрити въ чудеса, грати въ льотерію и въ загалѣ хапатися за кожде стебелце въ тôй безъумнôй надѣѣ, що анужь, мовлявъ, те стебелце въ однôй хвили зробится грубымъ бервеномъ и выратуе мене потопаючого! Призадумаймось на хвильку, але такъ на серіо, — чи въ нашôмъ способѣ мысленя, въ нашихъ плянахъ и надѣяхъ нема якои краплины подôбныхъ объявôвъ?

Мы не хотѣли ôъ нѣ на кого палцемъ показувати анѣ нѣкому въ душу съ чобôтьми залазити, — але намъ все таки здаєсь, що подôбнй об'явы хоробливй у насъ и доси суть, и то кто знає, чи не сильнѣйшй и чи не бôльше розширенй, нѣжь бы се кому небудь здавалося. Уважаючи всякй илюзіи нещастьемъ, а особливо илюзіи въ житю суспôльнôмъ и политичнôмъ, мы думаємо, що единый лѣкъ на таку недугу есть здорова, хочь и груба страва, есть остра анализа причинъ недуги и выразне, правдиве, досадне показанье еи теперѣшного стану.

Ôтъ давна мы вже думали о тôмъ, що ярке а докладне представленье дотеперѣшныхъ здобуткôвъ нашого автономичного житя на всѣхъ поляхъ моглобъ мати велику вагу для нашого краю яко наука и осторога, моглобъ становити зворотъ въ цѣлôмъ нашôмъ автономичнôмъ житю, бо кождôй партіи, кождому клюбови показалобъ ясно его похибки и здобутки того, що ôнъ уважає своими засадами и своими парляментарными побѣдами. Але мы надто живо почували обширнôсть и трудноôсть подôбнои роботы, котра мусѣлабъ стати цѣлковитою культурною исторіею Галичины за послѣдныхъ 25 лѣтъ, построеною на широкихъ, строго науковыхъ пôдвалинахъ. Робота така вымагалабы величезнои многоты матеріялôвъ, котрыхъ нагромадити и упорядкувати зовсѣмъ не легко. Мы мали право ждати, що мѣжь иншими н. пр. краеве бюро статистичне, пôзнавши важнôсть своеи задачѣ, подавати буде богато матеріялу, пригôдного для такои роботы. Але ось вже осьмый рôкъ выходятъ „Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych“, выдаванй тымъ краєвымъ бюромъ, а прецѣ доперва въ семôмъ рочнику бюро здобулося на першу працю про економичне положенье мужикôвъ въ Галичинѣ, тай то ще на яку працю! Мы по просту за голову вхопилися, читаючи той „науково-статистичный“ еляборатъ п. Пилята. Зъ кождого речення, зъ кождои фразы (а фразъ тамъ есть що найменше $^9/_{10}$ частей цѣлои працѣ) такъ и чути намаганье — пôдкадити нашимъ автономичнымъ и „dworsko-obszarowym“ властямъ, що у насъ въ Галичинѣ хлопы добре маются, що всюды, — nota bene, черезъ „obywatelskie zasługi“ панôвъ — станъ економичный пôдносится, однымъ словомъ, все йде до лѣпшого. Правда, на доказъ тои радôстнои для всѣхъ новины замѣсть науково зведеныхъ циферъ статистичныхъ поданй були цѣлй купы голословныхъ а дуже часто и зовсѣмъ неправдивыхъ або що найлѣпше односторонныхъ оречень радъ чи выдѣлôвъ повѣтовыхъ. И такихъ несподѣванокъ дуже богато стрѣчаєся въ нашôмъ автономичнôмъ выдавництвѣ, такъ що статистика, найпессимистичнѣйша въ наукъ въ нашихъ часахъ нужды и вызыскуваня, выходитъ тутъ пôдрумяненою. А коли вже годѣ було въ сумныхъ циферъ уложити потѣшаючій образъ, то и на то есть способôъ. Ото вырываєся цифры гдесь ôткись въ середины, подаєся рахунокъ не зъ цѣлого певного процесу економичного, о котрôмъ иде дѣло, а тôлько въ певнои добы. Такъ було н. пр. съ лицитаціями грунтôвъ селяньскихъ, при котрыхъ не подано рахунку за всѣ тй роки, въ котрыхъ суть урядовй матеріялы, а тôлько за три чи чотыри, выбранй зовсѣмъ на здогадъ бурякôвъ. Такъ зроблено и въ найновѣйшôй праци тогожь бюра, въ „Поглядѣ на господарство галицкого фонду краєвого“. Длячого въ тôй справѣ зведено доходы и выдатки краєвй тôлько за 5 лѣтъ, ôтъ 1876 до 1880? Длячого не подано цѣлковитого образу нашои господарки автономичнои ôтъ ей початку? Вымôвка, що буджеты були до р. 1876 укладанй недокладно, есть зовсѣмъ неôтповѣдною. Чи докладно, чи недокладно були укладанй буджеты, алежь бюро статистичне мае кождого часу свобôдный вглядъ въ рахунковй книжки Выдѣлу краєвого, где певно выдатки и доходы мусятъ бути зовсѣмъ правдиво записуванй. И длячого дръ Пилятъ выбравъ собѣ якъ-разъ тй роки, котрй не становлятъ нѣякои характеристичнои фазы въ нашôмъ автономичнôмъ, анѣ въ загалѣ економичнôмъ житю? На всѣ тй и подôбнй пытаня мы дармо шукалибъ ôтповѣди въ роботѣ дра Пилята.

Задумуючи читателямъ „Дѣла“ дати критичный оглядъ господарки краєвои, мы мусимо мимоволѣ держатися тыхъ циферъ, якй бувъ ласкавъ подати намъ п. Пилятъ. Особливо жаль намъ, що будемо мусѣли ограничитися тôлько на фонды краєвй въ тѣснѣйшôмъ значеню, тай то съ выимкомъ фонду шкôльного краєвого, о котрôмъ п. Пилятъ обѣцюе незадовго окрему и докладну (?) роботу.

Фонды, котрыми заряджуе наша репрезентація краєва, розпадаются на двѣ великй части: першу часть становлятъ фонды остаючй пôдъ безпосереднымъ зарядомъ сойму и выдѣлу краєвого, а сеймъ що року ухвалюе для нихъ буджетъ; другу часть становлятъ фонды самостôйнй, котрыхъ буджету соймъ не ухвалюе и котрыхъ приходами и выдатками не може розпоряджати по своеи воли, а тôлько мае верховный надзôръ, щобы зарядъ тыхъ фондôвъ бувъ ôтповѣдный уставамъ и статутамъ фундаційнымъ, а доходы ихъ щобъ повертались на цѣли, на якй призначили ихъ фундаторы. Назвемо ту важнѣйшй зъ помѣжь тыхъ фондôвъ самостôйныхъ, буджетомъ необнятыхъ: фонды стипендійнй, запомоговй, фондъ для инвалидôвъ войсковыхъ, для шкôлъ народныхъ въ р. 1872, громадскй депозита сервитутовй, закладъ имени Оссолиньскихъ, фундація Скарôка и фондъ пропинаційный. Зъ тыхъ фондôвъ предкладаєся соймови тôлько замкненье рахункôвъ до пересмотру, — впрочѣмъ въ выдатки и доходы ихъ соймъ не втыкаєся. Фонды першои кетегоріи, т. е. тй, для котрыхъ соймъ що року ухвалюе буджетъ доходôвъ и выдаткôвъ, дѣлятся знова на три громады: 1) фондъ краєвый въ тѣснѣйшôмъ значеню, обнимаючій доходы зъ додаткôвъ краєвыхъ и ще гдеякй поменшй доходы, а служачій на покрытье загально краєвыхъ потребъ; 2) фонды дотованй, т. е. такй, котрй на покрытье своихъ выдаткôвъ крôмъ власныхъ доходôвъ побираютъ ще й щорôчну запомогу зъ касы краєвои, за що знова въ разѣ коли бъ выдатки ихъ були покрытй ихъ власными доходами, а ще осталася надвыжка, надвыжку тую бере каса краєва; въ кôнци 3) фонды самостôйнй, але буджетомъ обнятй, т. е. такй, для котрыхъ соймъ вправдѣ ухвалюе буджетъ, але котрымъ анѣ не дае пôдмоги, анѣ не ôтбирае касовыхъ злишкôвъ. До фондôвъ дотованыхъ належатъ фонды:

1) краєвого шпиталю загального во Львовѣ,
2) краєвого закладу божевôльныхъ въ Кульпарковѣ,
3) краєвого шпиталю св. Лазаря въ Краковѣ,
4) пôдкиненыхъ дѣтей во Львовѣ,
5) полиціи краєвои и
6) шкôльный.

До фондôвъ самостôйныхъ, але буджетомъ обнятыхъ належатъ:

1) фондъ доместикальный або фондъ бувшого выдѣлу станового,
2) фондъ культуры краєвои,
3) „ становый сирôтскій,
4) „ Александра гр. Стадницкого,
5) „ школы ветеринаріи,
6) „ будовы закладу божевôльныхъ въ Кульпарковѣ,
7) „ пожички краєвои въ р. 1873,
8) „ будовы будынку соймового.

Въ нашôмъ оглядѣ, за приводомъ дра Пилята, займемося тôлько фондомъ краєвымъ въ тѣснѣйшôмъ значеню, а фондами дотоваными лишь на стôлько, на кôлько зарядъ ихъ вплывае на суму выдаткôвъ и доходôвъ загально краєвыхъ. Правда, майже кождый зъ высше названыхъ фондôвъ вартъ бы бувъ окремои студіи и представивбы свого рода цѣкаву и научаючу картину, але поки-що для такихъ студій, особливо н. пр. надъ фондами сервитутовыми, пропинаційными, запомоговыми и др. у насъ нема майже нѣякого матеріялу пôдъ рукою окрôмъ шематичныхъ и далекихъ ôтъ строго науковои докладности „zamknięć rachunkowych“. Може колись и тй тайники розсвѣтитъ свѣтло статистики!

Що до методы, якои мы держимось при своеи роботѣ, то й ту мы радо йдемо за слѣдами п. Пилята, тôлько що осмѣлюемось гдекуды вказанй нимъ засады переводити троха дальше, нѣжь ôнъ се робитъ. Впрочѣмъ очевидна рѣчь, що намъ иде попередъ всего о критику введеного нимъ матеріялу, и що въ вытолкованье дрôбныхъ, формальныхъ рôжницъ мѣжь нашими таблицями а урядовыми справозданями выдѣлу краєвого мы не будемо вдаватися такъ подрôбно, якъ п. Пилятъ, хиба що се булобы потрѣбне именно для характеристики самои рѣчи. Такъ само позволимо собѣ по троха обернути порядокъ, захованый п. Пилятомъ, и приступимо насамперед до огляду доходôвъ краєвыхъ, а тогды ажь, маючи пôдъ ногами той позитивный грунтъ, перейдемо до перегляду выдаткôвъ.

(*Дальше буде.*)

Откры́тье чита́льнѣ въ Куро́вцяхъ и хоръ селя́ньскій въ Денисовѣ.

День 4 л. жовтня бувъ справдешнымъ празникомъ народнымъ въ селѣ Куро́вцяхъ, терно́польского повѣту; тутъ бо обходжено торжественно о́ткрытье читальнѣ, основанои господарями Куровець и заходомъ ихъ приходника Вп. о. А. Чемерыньского зъ Воробіёвки. По́сля службы божои за Є. В. Цѣсаря пристроили громадяне вѣнцями, цвѣтами и канделябрами простору салю шко́льну, а фронтову стѣну украшено портретомъ Найясн. Монарха. По годинѣ 4-о́й зъ полудня почали зъѣздитись и сходитись запрошенѣ гостѣ и сусѣды. Прибуло ко́льканайцять учителѣвъ и священико́въ зъ околицѣ и подальшихъ сёлъ, селяне зъ Глубо́чка вел., Воробіёвки, Городища и и. и вразъ съ мѣсцевыми селянами заповнили салю шко́льну, а зъ Денисова наспѣвъ о. І. Витошиньскій съ славнозвѣстнымъ хоромъ селяньскимъ. Терно́польска филія „Просвѣты“ выслала чотырохъ делегато́въ пп. Ол. Барвѣньского, Ю. Геціова, А. Чичкевича и о. И. Левицкого, котрыхъ комитетъ повитавъ хлѣбомъ-со́лью при входѣ до читальнѣ. По 5-о́й годинѣ о́ткрывъ о. Чемерыньскій зборы о́тповѣдною промовою, въ котро́й по́днѣсъ, що громада Куровецка такъ якъ була одною зъ найпершихъ на Подо́лю, що завела у себе тверезо́сть и школу, та до́йшла до ладу и добробыту, такъ теперь иде попереду другихъ, основуючи у себе читальню. О́ттакъ заохотивъ присутныхъ сусѣдо́въ, щобъ по́йшли за примѣромъ Куровець, и внѣсъ окликъ на честь Є. В. Цѣсаря, съ котрого имянинами злучилось народне торжество. Хоръ Денисо́вскій о́тспѣвавъ Єго Величеству прегарне „Многая лѣта“, а о́ттакъ проф. Ол. Барвѣньскій выложивъ зо́бранымъ въ довшо́й промовѣ цѣль читальнѣ и показавъ на примѣрахъ, якъ то иншій народы двигаются власными силами до гаразду. По́сля того выбрано выдѣлъ, до котрого во́йшли о. А. Чемерыньскій, яко голова, и Куровецкій господарѣ Ко́ндратъ Чорный, яко заступникъ головы, Филемонъ Чорный, яко касіеръ, Олекса Букшованый яко секретарь, Яцко Лысый яко библіотекарь, а Ко́ндратъ Ремеза и Семко Бенцалъ яко заступники. Проф. Ол. Барвѣньскій промовивъ ще коротко до выдѣловыхъ и указавъ, якій на нихъ тяжитъ важкій обовязокъ та якъ они маютъ дбати, щобъ ихъ читальня могла розвиватись и сусѣды брали собѣ за примѣръ, по чѣмъ закрыто зборы. До читальнѣ вписалось до 40 члено́въ, а выдѣлъ предплативъ „Дѣло“, „Батько́вщину“, „Науку“ и „Зеркало“ и вписавъ читальню въ члены тов. „Просвѣты“. На читальню о́тступивъ одинъ зъ господаро́въ Куровецкихъ простору ко́мнату въ своѣй хатѣ.

О годинѣ 7-о́й розпочався въ сали шко́льно́й вечеръ музикально-деклямаційный, котрый зробивъ якъ найкрасше враженье на зо́бранихъ. Денисо́вскій хоръ о́тспѣвавъ справдѣ артистично Имнъ народный; Подорожный, Красна Зоре и Послухай гласъ муз. Лавровского; Ще не вмерла Украина и Пѣснь прощальну муз. Вербицкого; Верховина муз. Сантпера и Поранокъ муз. Бекера. Всѣ гостѣ, такъ селяне, якъ и интелигенція не могли налюбуватись чудовымъ спѣвомъ Денисо́вского хору, а гдеякій пѣснѣ мусѣли бути на неустаюче домаганье повторенѣ. Честь и слава такому священикови и тако́й громадѣ! До ро́жнородности вечера причинивсь учитель п. Б-ей, котрый съ сестрою о́тспѣвавъ ко́лька гарныхъ композицій сольовыхъ и дуето́въ Вербицкого, Лисенка и Лавровского, п. Ч-скій выголосивъ о́тповѣдну до случаю деклямацію И. Гушалевича „Голосъ зъ могилы“, а проф. Ол. Барвѣньскій розказавъ житье Т. Шевченка и выказавъ его превелике значенье для насъ яко патріота и громадянина. По́сля прощального слова о. Чемерыньского о́тбулась вечера, при котро́й по́шли сердечнѣ розмовы и поговорки про всѣлякѣ нашѣ справы и посыпались тоасты. Тутъ по́знались мо ко́лькохъ спосо́бныхъ и дотепныхъ бесѣдни́ко́въ, якъ Олексу Варениці зъ Денисова, Антонія Пасевича зъ Городища, Ивана Марцюка зъ Воробіёвки и пр. Куровецкій громадяне о́тспѣвали безъ нотъ „Многая лѣта“, „Миръ вамъ братя“ и ко́лька иншихъ пѣсень и тымъ показали, що й у нихъ мо́гбы завестися хоральный спѣвъ нотный. Куровецкій народный празникъ показавъ всѣмъ присутнымъ зъ интелигенціи, ско́лько то спосо́бностей и талано́въ крыеся мѣжъ нашимъ народомъ и переконавъ неодного, що идучи тою дорогою щирои працѣ надъ просвѣтою и освѣдомленьемъ народу до́бьемся красшои долѣ. Весь збо́ръ розо́йшовся по́зною порою домо́вь, лишивши по собѣ милу споминку въ тямцѣ кождого. Дай Боже, щобъ Куровецка читальня розвивалась, до́йшла до найкрасшого розцвѣту и стала огнищемъ, зъ котрого засіяе нове свѣтло и розбудитъ до нового житя сонливе Подо́лье, та щобъ намъ довелось споввѣщати нашихъ читателѣвъ про закладины новыхъ читалень въ нашихъ сторонахъ.

Подолянинъ.

Соймъ краєвый.

XVIII. засѣданье дня 1 (13) жовтня 1883.

Зъ о́тчитаныхъ петицій цѣкавѣйшѣ: Громада Солонка вноситъ жалобу на учителя Фицовского. О. Іос. Пелехъ, гр. к. катихитъ въ Ярославѣ о запомогу. Гром. Рожджаловичѣ о запомогу на внутрѣшне устроенье церкви. Гром. Бѣлоголовы, пов. золочѣвского, Жукотынъ, пов. коломыйского и Малехо́въ пов. льво́вского о запомогу по поводу граду и повѣни. Сяно́цкій выдѣлъ повѣт. о выданье уставы о комасаціи грунто́въ. Ясельска рада повѣт. о змѣну пляну наукъ въ семинаріяхъ учительскихъ въ той спосо́бъ, щобы науку о господарствѣ ро́льничо́мъ выкладано обширнѣйше. П. Антоневичъ поручивъ, щобы петицію громады Солонки, яко наглу, комисія шко́льна зреферувала якъ найскорше.

Зъ порядку дневного п. Плавицкій мотивувавъ свое внесенье, щобы правительство все завѣдомило выдѣлъ краєвый о спорѣ о галицкѣ границѣ. Внесенье тое передано комисіи правничо́й. — П. Лясоцкій мотивувавъ свое внесенье о змѣну §. 64 уставы громадскои, щобы власти автономичнѣ мали лучше сформуловану власть на случай мальверзацій въ громадахъ.

Опо́сля п. Скшиньскій въ имени комисіи го́рничои здававъ справу зъ петиціи краєвого товариства для опѣки и розвою го́рництва и промыслу нафтового въ Галичинѣ. Комисія го́рнича поставила таке внесенье: „1. Взываеся правительство, щобы постаралося о по́двысшенье цла на заграничну сыру нафту въ загалѣ, и щобы цло о́тъ сырои нафты румуньскои зро́внало съ цломъ о́тъ сыро́вцѣвъ зъ иншихъ державъ. 2. Соймъ поновляе резолюціи зъ 1880, 1881 и 1882 рр. и взывае правительство, щобы увольнило копальнѣ нафты о́тъ податко́въ на 10 лѣтъ або бодай зро́внало що до податку копальнѣ нафтовѣ съ всякими иншими податками по́сля загального закона го́рничого, а именно, щобы знесло податокъ заробковый, а заступило его оплатою о́тъ просторони, а податокъ доходовый установило въ тако́мъ о́тношеню, щобы предпріемства нафтовѣ могли розвиватися“. Комисарь правительственный, совѣтникъ скарбу Дуньчевскій заявивъ, що правительство пильно студіюе справу ввозу румуньскои и россійскои нафты, але не може нѣчого зробити безъ порозумѣня съ правительствомъ угорскимъ. Потому п. Горайскій вычисливъ причины упадку промыслу нафтового въ Галичинѣ. Низьке цло на сыровець румуньскій, черезъ що нафта румуньска есть дешевшою якъ галицка, и высокѣ податки — суть причиною, що значна часть нафтяро́въ мусѣла занехати роботы и розпустити 4000 робо́тнико́въ. Бесѣдникъ попереъ отже горячо внесенье комисіи и соймъ принявъ его одноголосно. — П. Скшиньскій референувавъ другу резолюцію комисіи го́рничои, щобы степень тягару гатункового дестилято́въ олѣ́въ земныхъ, во́льныхъ о́тъ податко́въ, знижити зъ 870 на 850 степенѣвъ. Мимо того, що комисарь спротивився то́й резолюціи, соймъ ухваливъ єи одноголосно. Ро́внож ухваливъ соймъ третю резолюцію п. Охримовича, щобы всѣ уряды цловѣ розслѣджували степень запальности кождои нафты, яка входитъ въ границѣ австрійскѣ, и щобы нео́тповѣдна нафта не могла бути вложена до Австріи.

П. Петрускій референувавъ дальше верификаціи выборо́въ. Выдѣлъ кр. предложивъ узнати выборы п. Болесл. Розвадовского зъ Теребовлѣ и о. Ник. Сѣчиньского зъ Гусятына важными. Противъ выбору обохъ тыхъ послóвъ внесено протесты, але выдѣлъ кр. по розглядѣ закидо́въ не мо́гъ узнати ихъ важности. Въ протестѣ противъ выбору о. Сѣчиньского було по́днесено, що о. Сѣчиньскій не мавъ потрѣбнои квалификаціи на посла, що позыскавъ выборцѣвъ агитаціею ненависти противъ посѣдаючои клясы, що обѣцювавъ имъ „лѣсы и пасовиска“ и що на перекупства выборцѣвъ до́ставъ зъ „Народного Дому“ 2000 зр.

П. Романчукъ забравъ голосъ и промовивъ: „Въ виду того, що выдѣлъ кр. предкладае узнати выбо́ръ о. Сѣчиньского важнымъ, булобъ властиво зайвымъ зъ нашои стороны выкликувати дебату. Але намъ Русинамъ вже зъ-давна грожено, що при случаю верификаціи сего выбору покажутся рѣчи, що кинутъ особливе свѣтло на агитацію Русино́въ. Выдѣлъ кр. справдѣ узнавъ отвѣтнымъ въ своѣмъ справозданю вказати на рускѣ маневры выборчѣ. Я мушу на те о́тповѣсти. О тако́й нелегально́й агитаціи чую першій разъ. О́тъ кого властиво она мала выходити? Русино́въ прецѣ въ цѣло́мъ краю, якъ се загально звѣстно, держатъ по́дъ строгимъ надзоромъ. Урядники чинятъ все можливе, щобы повздержати всяку агитацію руску, а прихильности для Русино́въ чей же имъ нѣкто не закине. Священьство також стоитъ зъ далека о́тъ агитаціи, бо ихъ политичнѣ власти строго надзорують; жандармы у насъ навѣть до церкви ихаются, щобы пересвѣдчитися, чи рускѣ священники зъ проповѣдницѣ не конспируютъ! Наро́дъ рускій въ загалѣ убогій, не есть въ силѣ розвинути широкои коштовнои агитаціи. Колибъ я говорилъ не на серіо, то я сказавбы: „Дай Боже, щобъ мы давали грошѣ!“ — бо се свѣдчилобы, що Русины маютъ грошѣ. „До́мъ Народный“ есть институціею публичною и муситъ складати рахунки. Мушу отже противъ высказу выдѣлу краєвого, що Русины допускалися недозволеныхъ агитацій, рѣшучо запротестувати. Цѣле представленье служитъ лишь на тое, щобы загально звѣстнѣ дѣланя партіи польскои, котра маe силу до найро́жнѣйшихъ средствъ агитаційныхъ, по можности ослабити. Пригляньмось лишь уважно выборови о. Сѣчиньского. Коли рускій выборцѣ зо́бралися на подво́рю дому о. Сѣчиньского, щобы обговорити предстоячій выбо́ръ, то власть той збо́ръ заказала, яко противузаконный. Правыборы въ Копычинцяхъ, заповѣджень правит. комисаремъ на 9 годину рано, зволѣкано ажь до полудня. А гдежь о́тбулися тѣ правыборы? Не въ домѣ радно́мъ, але въ домѣ одного Поляка выборця, у котрого замешкавъ комисарь. До правыборо́въ навѣть не були допущенѣ многѣ правыборцѣ. А якъ бувъ переведеный самъ выбо́ръ до сойму, се можна по́знати зъ справоздань и протесто́въ, якѣ тутъ о́тчитувано. Безприме́рнѣ сцены дѣялись при выборахъ зъ курій громадъ сельскихъ.

Маршалокъ. Прошу бесѣдника, щобы держався предмету порядку дневного и говорилъ лишь о выборѣ зъ округа гусятыньского.

П. Романчукъ. Я не о́тходжу о́тъ предмету, а лишь вказую на факты стоячѣ въ звязи съ тымъ выборомъ. Я хочу лишь показати, съ якою скрупулятностею тутъ розсмотрюютъ выборы рускихъ послóвъ и не страхаются навѣть ложнои интерпретаціи законо́въ, коли иде о скасованье рускаго мандату. А прецѣ се дуже неполитично, и погляньте, мои панове, тамъ, где ро́вножъ спорятъ двѣ народности, чи знайдете подо́бну нетолеранцію? Навѣть Словенцѣ не уневажнили выборо́въ опозиційныхъ послóвъ, — така умѣренно́сть и вамъ бы здалася.

Гр. Голеевскій заявивъ, що Русины справдѣ допускалися нелегальныхъ агитацій; всѣ судовѣ урядники були по сторонѣ Русино́въ и помагали имъ въ агитаціяхъ.

Намѣстникъ. Тутъ п. Романчукъ по́днѣсъ жалобы на правительственныхъ урядико́въ. Я заявляю отже, що правительство готове такихъ жалобъ доходити и урядико́въ строго укарати. Але муситъ мати докладнѣ, правдивѣ факты.

П. Антоневичъ. Съ правдивою пріятностею я тутъ выслухавъ сло́въ п. намѣстника и надѣюсь, що о́нъ собѣ свою обѣцянку небавомъ пригадае. Мушу его увагу звернути, що мы тутъ вже доволѣ навели фактово́въ, котрѣ вымагаютъ слѣдства. Мы навели незаконну интервенцію жандармо́въ при всѣхъ выборахъ, особливо при выборѣ въ Судово́й-Вишни и въ Богородчанахъ; мы выказали нелегальне поступованье старосто́въ зъ Станиславова и Богородчанъ, котрѣ незаконными средствами казали себе выбирати. Теперь каже гр. Голеевскій, що и суд. урядники всюда допускались нелегальныхъ агитацій. — отже мало ще для правительства матеріялу? Коли его ще за мало, мы наведемо новѣ. Намъ иде о розслѣдженье правды. Не лишь поодинокѣ Поляки, але власти выступаютъ противъ насъ. Выдѣлъ краєвый н. пр. при верификаціи выбору Искрицкого перевернувъ право горѣ ногами. Въ одно́мъ зъ протесто́въ було подано, що староста замкнувъ до арешту шѣсть рускихъ выборцѣвъ, але такѣ рѣчи не выходятъ зъ выдѣлу кр. на яву, натомѣсть урядникъ выдѣлу, инспированый выдѣломъ, пересылае до вѣденьского бюра кореспонденційного тенденційнѣ и фалшивѣ донесеня о Русинахъ. (Маршалокъ взываe бесѣдника до предмету.) П. Антоневичъ. Щобы мы отже могли боронитися передъ обжалованями, вношу, хочь ту иде о выбо́ръ мого товариша, о́тложити затвердженье выбору о. Сѣчиньского, щобы правительство могло розслѣдити, чи мнимѣ незаконнѣ агитаціи дѣялися, чи нѣ.

Внесенье п. Антоневича упало и выбо́ръ о. Сѣчиньского соймъ узнавъ важнымъ.

(Дальше буде.)

Закимъ подамо повне справозданье зъ XIX засѣданя нынѣ подаемъ результатъ выбору 6 членóвъ выдѣлу краєвого на 6 лѣтъ. Выбранѣ: 1) Октавъ Петрускій (зъ куріи бо́льшихъ посѣлостей), 2) Дръ Фр. Смолька (зъ куріи мѣстъ и комнатъ торг.-промысл.); 3) Валерій Подлевскій (зъ куріи селъ; рускѣ послы не голосували); 4) гр. Володисл. Баденѣ, 5) дръ Іосифъ Верецинь-скій и 6) дръ Гошардъ (всѣ три зъ цѣлои палаты). Заступниками выбранѣ: гр. Сципіо, Рыбицкій, Тад. Лянге, дръ Ромеръ, Титъ Сѣнгалевичъ и Меч. Онишкевичъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Найвысша палата обрахункова) маe бути по́сля донесень вѣденьскихъ газетъ съ новымъ 1884 р. зреформована а при то́й случайности зайдутъ въ складѣ ей персоналю важнѣ змѣны. Передовсѣмъ задумало правительство гдеякихъ низшихъ урядико́въ, котрѣ служатъ надъ 40 лѣтъ, перенести „въ станъ спочинку“ а наслѣдкомъ того будутъ зъ однои стороны авансовали функціонеры зъ гремія самои палаты а зъ другои стороны во́йдутъ тамъ новѣ силы, котрѣ маютъ бути покликанѣ зъ ро́жныхъ урядо́въ контрольныхъ и рахунковыхъ. Кромѣ того зайде ще въ составѣ персоналю та важна змѣна, що буде креована посада вицепрезидента а число урядико́въ не о много збо́льшится. Збо́льшенье числа урядико́въ наступитъ головно для того, що по́сля новаго статута организаційного прибудутъ найвысшо́й палатѣ обрахунково́й новѣ агенды якъ пр. веденье головноя книги рахунковои державы. На посаду вицепрезидента призначеный шефъ секційный совѣтникъ двора Фельнеръ. — Згадана реформа не буде совсѣмъ дотыкати административныхъ и контрольныхъ департаменто́въ.

(Соймы провинціональнѣ въ Долитавіи) скликанѣ сего року на осѣнну сесію, маютъ бути якъ звѣстно, незадовго закрытѣ и тому то видно всюды великій поспѣхъ съ якимъ стараются полагодити важнѣйшѣ дѣла. *Соймъ каринтскій* закрыто вже въ четверъ минувшого тыждня а послѣдною справою, якою о́нъ займався, была справа реформы выборчои, котру залагоджено въ той спосо́бъ, що признано право голосу оплачуючимъ 5 зр. а.в. податку. Потребу розширеня права выборчого о́тчувала тамъ якъ здаеся єдинодушно цѣла репрезентація, бо при ухваленю дотычнои новелѣ не було нѣякои ро́жницѣ поглядо́въ. Наслѣдкомъ реформы выборчои зыскае право выбору 12.000 людій а стратитъ его близько 600. — *Соймъ высшои Австріи* займався въ послѣдныхъ часахъ справою ограниченя супружествъ. Дотычне внесенье поставило сторонництво клерикальне, бо́льшо́сть сеймова однакожъ по́слала его до коша. — *Въ соймѣ хорватскомъ* ухвалено резолюцію, котра жадае обниженя належитостей при стяганю податко́въ, котрѣ въ послѣдно́мъ роцѣ взросли до сумы 49.000. *Въ соймѣ моравскомъ* були на порядку дневно́мъ послѣдныхъ засѣдань може не такъ важнѣ справы, але за то сконцентрована тамъ вся праця въ комисіяхъ. Въ четверъ держала именно свое засѣданье комисія для реформы краєвои ординаціи выборчои. Референтъ дръ Веберъ предложивъ, щобы съ увзглядненьемъ оцѣну податкового побо́льшити загальне число выборцѣвъ о одну третину а така змѣна ординаціи буде по его думцѣ зовсѣмъ о́тповѣдна. Дръ Веберъ противный зниженю оцѣну податкового на 5 зр., бо черезъ то булобы нарушене теперѣшне право выборче а именно тыхъ выборцѣвъ, котрѣ платятъ высокѣ податки. Реформа выборча може бути по думцѣ референта переведена лишь постепенно. — Кромѣ того маe бути внесена въ соймѣ моравско́мъ одна резолюція принципіяльного значеня; а именно резолюція, взываюча правительство до предложеня проекту закона, по́сля котрого право верификаціи выборо́въ булобы о́тняте тѣламъ репрезентацій нымъ а переказане спеціяльнымъ судамъ.

(Цертификаты для выходцѣвъ) переселяючихся до краѣвъ угорскои короны маютъ бути по́сля найновѣйшого рескрипту министерства внутрѣшныхъ справъ, стилизованѣ въ той спосо́бъ, що дотычный выходець уважаеся вылученымъ зъ звязи австрійскои державы. Згаданый рескриптъ выданый по поводу лучившогося запытаня, закомуниковало австрійске министерство внутрѣшныхъ справъ яко директиву всѣмъ по́длягаючимъ намѣстництвамъ.

(Высша палата угорскоѣо сойму) выбрала дня 11 л. жовтня членóвъ спо́льныхъ делегацій. Дебата надъ резолюцією въ справѣ хорватско́й ухваленою вже якъ звѣстно палатою послóвъ розпочалася въ палатѣ послóвъ дня 12 л. жовтня. Противъ предложеня Тиссы выступивъ баронъ Беля Липтай, котрый въ довшо́й бесѣдѣ старався выказати, що правительство будучи виновнымъ въ то́й справѣ, повинно само о́тповѣдати за невластиве поступованье и не повинно заслонюватися апробатою власти законодавчои. По замѣтцѣ президента палаты Сегени, котрый о́тпирае твердженье Липтая, будьтобы палата высша не застановлялася зрѣло надъ предложеними правительства, забравъ голосъ въ оборонѣ свого предложеня президентъ министро́въ Тисса и сказавъ, що надъ сею справою ведеся дискусія вже о́тъ ко́лькохъ недѣль въ публицистицѣ, а въ виду того мо́гъ вже собѣ кождый членъ власти законодавчои выробити судъ. Кождому членови законодавства во́льно не похваляти поступованя правительства — говоритъ дальше Тисса — а правительство зъ своеи стороны маe обовязокъ выступити съ такимъ предложеньемъ. Непринятье предложеня мусѣлобы потягнути за собою уступленье правительства, якъ довго однакожъ правительство не стратитъ довѣрія у короны або у обохъ палатъ, такъ довго лишится оно на своѣмъ становищи. Гр. Анто́нъ Сеченъ предложивъ опо́сля, щобы палата старалася сю справу якъ найскорше полагодити и заявивъ, що буде голосувати за резолюцією, бо думае, що въ той спосо́бъ найлучше дасться осягнути замѣрена цѣль. По́сля гдеякихъ полемичныхъ замѣтокъ бар. Липтая говоривъ гр. Иванъ Цикаря за внесеньемъ правительства, котре зо́стало прійняте. Баронъ Липтай хотѣвъ ще внести гдеякѣ стилистичнѣ поправки, въ виду того однакожъ, що вже запада ухвала, президентъ палаты не допустивъ поправокъ. Позаякъ такимъ

способомъ власть легислятивна доповнила всѣхъ формальностей, котрѝ по думцѣ Тиссы були потрѣбнѝ до полагодженя справы хорватско-угорского конфликту, то сподѣваются що ще сего тыждня будутъ славнѝ вывѣски хорватскѝ поздôйманѝ.

(*На засѣданю ческого выдѣлу краевого*) ôтбутôмъ дня 10 л. с. м. ôтбувалися наради надъ реформою ординаціи выборчои до сойму. Нѣмецкѝ члены выдѣлу заявили, що не пріймутъ участи въ нарадахъ, и покликувалися при тôмъ на заявленя послôвъ нѣмецкихъ въ соймѣ, пôсля котрыхъ цѣлею задуманои реформы маѥ бути, ще бôльше зменшити число ненѣмецкихъ послôвъ.

(*Въ справѣ конфликту на ромунскôй граници*) помѣстивъ недавно вѣденьскѝ „Fremdenblatt“ статію, въ котрôй завѣряѥ, що донесеня газетъ грѣшатъ пересадою. „О скôлько сягаютъ нашѝ информаціи“, пише „Fremdenblatt“, въ тôмъ всѣмъ тôлько есть правды, що кôлькохъ жовнѣрôвъ зъ ромуньскои погранични сторожи придибала угорска сторожа въ стражницы збудованôй на спôрнôй теперь територіи и ôтпровадила ихъ до Петроцени. Въ тôй хвили знаходятся жовнѣры вже на свободѣ. На области граничнôй особливожь на тôй, где ведеся теперъ спôръ межи Румунією и Угорщиною. подôбнѝ случаѣ не належатъ до рѣдкихъ и не звертаютъ на себе уваги. — „Fremdenblatt“ кôнчитъ свою статію завѣреньемъ, що сей случай буде въ короткôмъ часѣ полагодженый въ способъ задоволяючій.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Положенье Франціи зъ дня на день стаѥся гôршимъ и здаѥся майже, що она скорымъ крокомъ зближаѥсь до якоись катастрофы; ôтношеня такъ на внутръ якъ и на внѣ стаются того рода, що треба вже незвычайнои силы и политичного толку, щобы вывести ѥи зъ тои путанины въ яку она въ послѣдныхъ рокахъ попала. Интрига монархистôвъ и борба рôжныхъ сторонництвъ въ ѥи внутрѣ, напруженѝ ôтношенями съ Нѣмеччиною, Испаніею и Італіею, вôйна въ Тонкинѣ и Мадагаскарѣ, конфликтъ съ Хинами, здаѥсь достаточно вже ѥи ослабили; до сего всего приходитъ ще теперь новый конфликтъ съ Швайцаріею. Причину до сего конфликту подала таки сама Франція. Мы свого часу доносили вже, що при послѣдныхъ маневрахъ Франція нарушила неутральнôсть пôвнôчнои Сабавдіи; се нарушенье сталось тымъ якравѣйшимъ, коли французке правительство приказало въ пôвнôчнôй Сабавдіи недалеко границѣ женевского кантону на горѣ Вишь зробити дорогу, а на самôй горѣ выставити крѣпость. Швайцарске звязкове правительство довѣдавшись о тôмъ, выслало заразъ двохъ своихъ официрôвъ на мѣсце, а переконавшись о правдивости факту, запротестувало противъ нарушеню неутральности пôвнôчнои Сабавдіи. Щобы неутральнôсть сеи части Сабавдіи зрозумѣти, мусимо вернутись ажь до 1815 р., коли на вѣденьскôмъ конгресѣ зажадала Швайцарія ôтъ Сардиніи ôтступленя кôлькохъ квадратовыхъ миль при ѥи граници, щобы тымъ способомъ получити кôлька до неи приналежачихъ енклявъ въ Сабавдіи. Сардинія згодилась тогды на те, але пôдъ условіемъ, що дôстане за ôтступленье якусь ôтповѣдну компензату. Згоженось отже, що за ôтшкодованье Сардиніи зôстане тая часть Сабавдіи именно граѳства Шабле и Фосинѝ неутральными и що на случай вôйны нѣкто не маѥ права заняти сѝ стороны войскомъ крôмъ Швайцаріи. Така угода на случай вôйны була для Сардиніи выгôдною и такъ було ажь до 1860 р., въ котрôмъ Наполеонъ III ôтобравъ Сабавдію и Ниццу ôтъ Сардиніи и прилучивъ до Франціи. Вже тогды протестувала швайцарска рада звязкова противъ сему, але не знайшла у сусѣдныхъ державъ ôтповѣднои пôдмоги. Коли отже Франція нарушила теперь фактично неутральнôсть сеи части краю, доказуѥ своѥ право тымъ, що уважаючи сю сторону своею, робитъ що ѥи здаѥся потрѣбнымъ, не зважаючи однакожь на те, що въ угодѣ зъ 1860 р. сказано: „Король сардиньскій ôтступаѥ неутральну часть Сардиніи пôдъ тыми самими условіями, пôдъ якими она до него належала и що цѣсарь французкій маѥ въ тôмъ взглядѣ порозумѣтися съ державами, заступлеными на конгресѣ и съ швайцарскою радою звязковою.“ Въ тôй справѣ отже выслала швайцарска рада ноту до Франціи, въ котрôй жадаѥ пояснення, що и якъ думаѥ французке правительство зробити въ згаданôй мѣсцевости. По ôтповѣди правительства постараласьбы Швайцарія, щобы сю справу залагодити безъ мѣшаняся сусѣдныхъ державъ. Тымъ часомъ ведесь досыть остра борба журналистична мѣжь обома републиками. На доказъ „Temps“, що Франція въ правѣ, каже „Züricher Ztg.“ ось якъ: „Неутральнôсть пôвнôчнои Сабавдіи залагоджена въ интересѣ Сардиніи и Франція признала ѥи въ 1860 р.; наколи Франція зломитъ угоду до Италіи повинна знати, що Франція тымъ самымъ позбавляѥся права на Сабавдію“. Велике враженье въ французкихъ кружкахъ политичныхъ зробивъ артикулъ журнала „Figaro“ пôдъ заголовкомъ „Прочь съ Вами!“ Враженье сталось тымъ бôльше, позаякъ бôльша часть акцій сего журнала ѥсть въ рукахъ кн. Омаль. Артикулъ сей завзываѥ въ дуже острыхъ словахъ президента републики, щобы вже разъ уступивъ и зробивъ мѣсце *князямъ* Орлеану.

Італія. До Pol. Corr. пишутъ зъ Риму: Манчини веде свою политику въ Африцѣ дуже щасливо. Доказуѥ она ясно, що Італія не маѥ зовсѣмъ якихось военныхъ або политичныхъ цѣлей на оцѣ, але хоче лишь выробити Италіи всяке значенье и вплывъ на цѣлôмъ середземнôмъ мори и стремитъ до того всякими силами, дбаючи о те, щобы не лишь завязати дружнѝ и торговельнѝ ôтношеня съ народами въ Африцѣ, але щобы тѝ ôтношеня такожь розширити и пôддержати. И такъ въ послѣдныхъ часахъ завязано посредствомъ гр. Антонеллього три новѝ угоды дружнѝ и торговельнѝ, именно съ королемъ Менеликомъ II зъ Шоа, съ султаномъ Ауѳса и съ шефомъ Данакилôвъ. Сѝ угоды забезпечуютъ дорогу подорожнымъ, що идутъ зъ Асабъ до Шоа и на оборотъ и гварантуютъ имъ торговлю каравановъ. Сподѣваются, що Асабъ станеть въ короткôмъ часѣ важнымъ мѣсцемъ торговельнымъ. Политика Ватикану звертаѥ теперь пильну увагу на себе. Мимо того, що курія все нарѣкаѥ на якійсь минимый гнетъ, все таки въ послѣдныхъ часахъ ôтнесла значнѝ побѣды. Съ Россією заключила выгôдну для себе угоду; въ Швайцаріи урядуѥ дальше въ Фрайбургу еп. Мермилльодъ, котрого давнѣйше прогнала була рада звязкова зъ Женевы, а угода съ Нѣмеччиною невдовзѣ вже наступитъ. Въ загалѣ показуѥсь, що въ Ватиканѣ нануѥ жива политика, а хочь о нѣй и мало що можна довѣдатися, то все таки ôтъ часу до часу можна ѥи рухъ побачити. Наслѣдкомъ ватиканьскои политики маѥ бути такожь и подорожь кард. Гогенльоге. Сей достойникъ церкви звертаѥ дуже на себе увагу тымъ, що въ послѣдныхъ дняхъ ôтвѣдавъ италіяньского посла въ Монахіюмъ гр. Барболяни и патра Демингера. Ôтвѣдины сѝ, якъ такожь и заповѣдженѝ ѥго ôтвѣдины въ Вѣдни кажутъ догадуватися, що въ ватиканьскôй политицѣ зайшовъ дѣйстно якійсь роздоръ. Кардиналъ Гогенльоге ѥсть особистымъ другомъ теперѣшного правительства и не годится съ теперѣшною политикою куріи и черезъ те наробивъ собѣ богато ворогôвъ мѣжь особами що найбôльше вплываютъ на политику куріи. Роздоръ мусѣвъ ще тымъ скорше наступити, коли папа на епископство Альбано прислявъ субститута и ôтнявъ тымъ способомъ кардиналови найбôльшѝ доходы. Сю вѣдомôсть доси не ôткликано, здаѥся отже, що роздоръ мусѣвъ дѣйстно наступити. — Зъ Риму надходятъ вѣсти, що сими днями маютъ зъѣхатися австрійскій и нѣмецкій посолъ съ Депретисомъ и Манчинимъ въ Неаполи, где ôтбудеся нарада о маючôй наступити ôтозвѣ Швайцаріи до бôльшихъ державъ взглядомъ нарушеня черезъ Францію неутральности.

Англія. Ирляндцѣ постановили Парнелеви зробити ôтъ народу великій подарунокъ и почали робити складку. Зъ разу вплывали складки повольи, але коли папа обложивъ складку интердиктомъ, посыпались такъ численнѝ складки, що въ короткôмъ часѣ зôбрано 30000 фунт. штерлингôвъ. Дня 1 грудня будутъ складки замкненѝ а 10 грудня вручатъ Парнелеви на пирѣ 40000 фунт. штерлингôвъ, се значитъ майже пôвъ миліона зр. — Пôсля доносôвъ зъ Кантону мавъ тамъ наступити великій застôй въ торговли зô страху, що Французы нажѣряютъ зробити тамъ блькаду. — „Pall Mall Gazette“ доноситъ, що заразъ по поворотѣ ген. Вуда до Египту маютъ повернути три англійскѝ полки зъ тыхъ шести, що дотеперь стоятъ въ Египтѣ. Въ листопадѣ вѣроятно уступитъ и решта англійского войска зъ Египту. — Президентъ трансвальскои републики ѣде въ супроводѣ ще двохъ знаменитыхъ людей въ депутаціи до Англіи. Въ Капштатѣ пріймали тую депутацію дуже величаво. На пирѣ высказавъ президентъ що маѥ надѣю, що вскорѣ державы полудневои Африки утворятъ федерацію ôтъ Капштату ажь до Замбези. Кечвейо заявивъ англійскому правительству, що доси не уступитъ зъ занятого теперь мѣсця поки правительство не забезпечитъ ѥго ôтъ ѥго ворога Усинебу, а сей зновъ выславъ Кечвейеви ось яке заявленье: Я тобѣ не дозволю анѣ вернути до Улюнды анѣ тамъ позôстати, где теперь перебуваешь. Скажи англійскому правительству нехай тебе где далеко зъ ôтси перенесе, для тебе нема мѣсця въ краю зулюсôвъ.

Испанія. Въ Испаніи утворено вже нове министерство. Президентомъ министрôвъ ѥсть Посада Геррера а Моретъ министромъ дѣлъ заграничныхъ. Посада-Геррера належитъ до партіи „династичныхъ демократôвъ“ именно до фракціи Серрано а ѥго президентура значилабы фузію либеральныхъ династичныхъ сторонництвъ. Крôмъ него одержали министерскѝ теки ще два члены сторонництва Серрано а 5 членôвъ зъ сторонництва Сагасти. Новый кабинетъ бувбы отже министерствомъ згоды на пôдставѣ умѣркованои програмы, позаякъ Сагаста зажадавъ ôтъ своихъ прихильникôвъ, щобы они зреклися навѣть гадки о змѣнѣ уставъ и права загального голосованя; они мали на се вже згодитись. Министеръ дѣлъ заграничныхъ маѥ бути прихильникомъ Франціи и буде старатися, щобы дотеперѣшнѝ не милѝ ôтношеня мѣжь обома державами звернути на давнѣйшу лѣпшу дорогу.

Туреччина. „Vakit“ доноситъ, що лордъ Дифферинъ не поставивъ султанови жадныхъ политичныхъ предложень и що ôтношеня Туреччины до Англіи маютъ бути дуже мирнѝ и дружнѝ. Противно напружились трохи ôтношеня Порты до Италіи по поводу пересправъ торговельно-политичныхъ Порта не може вже бôльше входити съ Италією въ жадни торговелнѝ переговоры. — Подорожь Муктара-баши мала — якъ теперь показуѥся — тую цѣль, щобы порозумѣтись съ Бисмаркомъ взглядомъ приступленя Порти до середно-европейского союза. Кн. Бисмаркъ мавъ ôтповѣсти, що хочь бы ôнъ и дуже радо бачивъ Туреччину въ тôмъ союзѣ однакожь не може на тое согласитись вже для того, щобы не наразити собѣ сусѣдôвъ съ котрыми хотѣвбы жити въ дружбѣ; Порта може однакожь завсѣгды числити на прихильнôсть союза, котрому удержанье мирныхъ ôтношень дуже лежитъ на серци.

НОВИНКИ.

Въ суботу, дня 1 р. жовтня, умеръ въ Перемышли о 3 годинѣ зъ полудня

Впр. о. Францъ Костекъ

докторъ богословія, почетный крылошанинъ перемыскои капитулы, професоръ пастырского богословія и бувшій ректоръ университету львôвского, рыцарь ордеру Франць-Іосифа, просинодальный екзаминаторъ, совѣтникъ и референтъ митроп. консисторіи, радный мѣста Львова, членъ „Галицко-рускои Матицѣ“, „Народного Дому“, „товариства педагогичного“ и др.

Сумна тая вѣсть, надоспѣвша телеграфично въ суботу вечеромъ, зробила у насъ на всѣхъ дуже прикре впечатлѣнье. Покôйный ôтзначуючись многими красными свойствами духа и серця посѣдавъ загальну симпатію и поважанье; ѥго смерть вызвала для того въ цѣлôмъ Львовѣ загальный щирый жаль.

Зъ житя Покôйного подаемо слѣдуючѝ важнѣйшѝ даты: Покôйный родився въ р. 1828 въ Самборѣ зъ мѣщаньскои родины. Укôнчивши школы гимназіяльнѝ въ мѣстѣ родиннôмъ, посѣщавъ философію и три першѝ роки богословія во Львовѣ, а на 4 рôкъ бувъ высланый до Вѣдня. Въ р. 1853 оженився съ донькою перемыского крылошанина о. Кордасевича и ставъ експонованымъ сотрудникомъ въ Перемышли. Ту звернувъ на себе увагу тогдышного еп. Яхимовича; а коли незадовго повдовѣвъ, бувъ черезъ епископа въ р. 1855 висланый до Львова и поставленый тамъ префектомъ духовнои семинаріи и суплентомъ пастырского богословія съ выкладомъ рускимъ на университетѣ. Во Львовѣ розвинувъ пок. дръ Костекъ вскорѣ дуже широку дѣяльнôсть, заявивъ въ нѣй знаменитый организаторскій талантъ и посуваючись що разъ высше въ достоинъствахъ, стався въ кôлканайцять рокôвъ одною зъ найпершихъ личностей въ обохъ нашихъ діецезіяхъ. Именно здѣлавъ ôнъ въ початкахъ 60-тыхъ рокôвъ докторатъ богословія, ставъ въ р. 1862 совѣтникомъ и референтомъ митр. консисторіи, обнявъ по уступленю о. Чайковского выклады катихитики и методики, а рôвночасно занявся зôбраньемъ фондôвъ и утвореньемъ при духовнôй семинаріи интерната препарандôвъ, котрымъ яко ректоръ ажь до того часу управлявъ, поки не перейшли школы пôдъ зарядъ свѣтскои рады шкôльнои. Въ р. 1867 выробивъ собѣ Покôйный при значныхъ своихъ вплывахъ въ Вѣдни системизованье своѥи провизоричнои катедры, а въ 3 роки пôзнѣйше (1869/70) бувъ выбраный ректоромъ университету. Въ тôмъ часѣ занявся бувъ такожь карнымъ заведеньемъ Бригидокъ, а запровадивши въ нѣмъ при помочи здôбнѣйшихъ алюмнôвъ проповѣди и катихизаціи, осягнувъ такъ красни результаты, що правительство надало сему въ р. 1869 орденъ Франць Іосифа, а дальше пôзнало потребу отворити въ сѣмъ заведеню посаду пароха. Ôтъ року 1870 бувъ Покôйный постоянно выбираный до рады мѣста Львова, а въ р. 1874 ставъ почетнымъ крылошаниномъ перемыскои капитулы.

Такою всесторонною дѣяльностею и енергіею звернувъ бувъ на себе Покôйный увагу правительства. Коли въ р. 1869 съ смертею митр. Литвиновича опорожнилася львôвска митрополія, предложило ѥго министерство цѣсареви на сей чинъ. Тогдышный министеръ-президентъ гр Потоцкій переговорювавъ вже навѣть съ нимъ о полишенье Іосифа Сембратовича на епископіи въ Перемышли. Опôсля предкладано ѥго на епископа перемыского. При недавнôмъ именованю львôвского суфрагана пропустило було намѣстництво изъ митрополичого терна одного крылошанина, а поставило на ѥго мѣсце дра Костека. Въ послѣдныхъ часахъ була на Покôйного зновъ звернена увага правительства на случай обсадженя митрополіи.

Що до особистыхъ чертъ, ôтзначувався Покôйный надзвычайною быстротою ума, здоровыми поглядами, великою оборотностею и енергіею, — зъ тои причины мавъ у своихъ и чужихъ велику повагу, широкѝ вплывы, и бувъ до управленя дуже способный. Въ ôтношеню до другихъ приступный, популярный и надзвычайно учинный. Прошеный о щось, порушавъ всѣ свои знакомства и вплывы, щобы тôлько допомогчи. Много, дуже много ѥсть такъ въ станѣ духовнôмъ якъ и свѣтскôмъ людей, котрѝ ему важнѝ прислуги въ своѣмъ житю завдячуютъ! До справъ народныхъ ôтносився съ теплымъ серцемъ; не мѣшаючись въ борбы партійнѝ и займаючи мѣжь ними посередне становиско, интересувався живо дѣлами рускими, и радо бравъ въ нихъ дѣятельну участь. На справы церковнѝ смотрѣвъ дуже здорово и видѣвъ силу уніи тôлько въ повнôмъ обезпеченю правъ рускои церкви и руского клира насупротивъ польскихъ латинникôвъ. Наслѣдкомъ того не годився съ нынѣшнымъ направленьемъ св. Юра, уважавъ польскѝ товариства dla opieki unitów тяжкимъ оскорбленьемъ рускои церкви и народности, и бувъ противникомъ Єзуитôвъ, Змартвыхвстанцѣвъ та всякихъ латино-польскихъ интригантôвъ, котрѝ пôдъ покрывкою религіи польскѝ цѣли переслѣдуютъ.

На жаль, мужа того въ нынѣшныхъ для насъ такъ прикрыхъ часахъ не стало мѣжь нами. Ôтъ кôлькохъ рокôвъ розвивалася въ нѣмъ потайно тяжка хороба (жолудковый ракъ), а передъ 4 мѣсяцями кинула ѥго на ложе. Въ часѣ вакацій казавъ вывезтися до родины въ Перемышли, и тамъ закôнчивъ передвчасно, въ 55 роцѣ, своѥ дѣятельне житьо.

Покôйный лишивъ доньку, ôтдану за священикомъ (о. Проскурницкимъ). Въ послѣднôмъ своѣмъ завѣщаню призначивъ (кромѣ богослужебныхъ легатôвъ для престольныхъ церквей во Львовѣ и въ Перемышли) ще 2000 зр. на бурсу въ Самборѣ.

Похоронъ ôтбуваѥся нынѣ въ Перемышли. На сей обрядъ выѣхали зô Львова: цѣлый сенатъ академичный, много священикôвъ и свѣтскихъ людей, хоръ семинарскій и др.

Подаючи тую сумну вѣсть, знаемо, що вызве она въ цѣлôмъ нашôмъ краю щирый жаль. Мы взываемо Покôйному въ другій свѣтъ: Най буде ему земля перомъ и вѣчная мѣжь нами память!

(*К-о.*) **Рускій народный театръ.** *Фіялковый герой*, комедія Г. Мозера, зъ нѣмецкого переложивъ Е. Санецкій, (представленье зъ 13 с. м.). Мозеръ, такъ якъ Коцебуе передъ нимъ, не щадивъ свого пера; ôнъ сыпавъ свои „штуки“ мовь зъ рукава. Всѣ они менше або бôльше сальоновѝ, всѣ однаково поверховнѝ, однаково деревяныѝ. Въ наведенôй высше „комедіи“, а радше фарсѣ, нѣсенѣтници драматичнôй, — хиба одинъ заголовокъ новый, та оригинальный; все содержанье, цѣха т. зв. интрига, се все рѣчи вже сто разôвъ въ сей або иншій способъ перемолочени. Властивои акціи, якого нибудь психологичного рысунку, якихъ нибудь живыхъ, вызначаючихся типôвъ, якого мотивованя, — анѣ слѣду; фигуры показуются и зникаютъ мовь поосаджуваны на дротикахъ маріонетки, безъ власнои волѣ, пôсля потребы автора, котрый — мимоходомъ сказавши — перемѣшавъ подрôбности „акціи“ такъ круто, що задача режисеріи мовьбы нарочно майже неодолима; найменша похибка, а все розсыпаѥсь. Самъ „фіялковый“ герой, — фигура вже ажь надто окленана, хочь може ще розмѣрно найоригинальнѣйша въ цѣлôй сѣй „комедіи“, — нарысованый цѣлкомъ блѣдо. Єдино дуже добра гра артистôвъ зможе удержати публику. Тожь и едино добрôй въ цѣлости грѣ нашихъ артистôвъ треба подякувати, що вечеръ сей не скôнчився фіяскомъ. П. Стефуракъ гравъ якъ звычайно знаменито; просимо тôлько дуже, уникати и слѣду пересады, польованя на дешевый ефектъ. П. Грыневецкій гравъ дуже старанно и певно, — досыть добре и. Плошевскій, котрому гдеколи не ставало певности. Въ загалѣ замѣтили мы гдекуды, що суфлеръ дуже мучився... Просимо такожь менше калѣчити голосоударенье нашои дзвôнкои бесѣды. Сцены съ „фрайвилигами“ протягались неромѣрно довго; поминувши вже, що всунены они до содержаня нарочно, едино для ефекту, сей „обрихтунокъ“ вояковъ-паничѣвъ бувъ хиба не зовсѣмъ удалою карикатурою гôркого трагизму правдивого, физично и морально убиваючого „обрихтунку“ хлопскихъ рекрутôвъ. Зъ артистокъ мусимо кождôй выразити признанье. Пп. Биберовичева, Стефуракова, Таньска и Попелева ôтзначались такъ старанною грою, якъ и добôрными тоалетами; п-на Демковичь маѥ передъ собою надѣйну будучнôсть. — Додамо ще, що на кождый случай волимо одну або другу, хочьбы и сто разы переграну народну штуку, нѣжь мучачій артистôвъ и публику „комедіи“ Мозера. — *Пентелей Трубка*, ориг. оперетка Д. Млаки, музика Воробкевича (предст. 14 с. м.). П. Воробкевичь безперечно дуже заслужився коло нашои народнои сцены своими оригинальными оперетками. Зручно зложене ненатягнене, веселе содержанье, — гарна, весела, безъ претенсій музика, — отсе цѣнныѝ прикметы нашого талантливого автора и композитора. Гдеякѝ аріи, передовсѣмъ одна сольова арія п-ѣ Попелевои въ I-ôмъ актѣ, прехорошѝ; цѣлôсть гарна и пріемна. — Такъ гра якъ и спѣвы выпали удачно. П. Грыневецкій гравъ дуже добре, пôдносивъ лишь часомъ занадто голосъ. П. Стефуракъ трохи пересаджавъ; такъ на пр. зовсѣмъ непотрѣбно вимѣшавъ львôвского „дурного Ася“. П. Плошевскій бувъ — якъ звычайно — прехорошо ухарактеризованый и ôтгравъ сельского азбучника старшои даты знаменито; добре тримались такожь п. Плевиньскій и п. Осиповичь. П. Карпиньскій робивъ, що мôгъ. Зъ дамъ ôтзначилась п-ѣ Стефуракова знаменитою, старанною грою, а п-ѣ Попелева такъ грою якъ и спѣвомъ. Танцѣ выпали якъ все хорошо. — Замѣтимо ще, що персоналъ нашого театру змѣнився въ части ôтъ минувшого року; не стало кôлька лѣпшихъ силъ. Однакожь радо признаемо, що дирекція не жалуѥ трудôвъ и заходу удержати нашу народну сцену на належнôй высотѣ.

— **П. Скрипка**, реставраторъ во Львовѣ, о котрого арештованю и ôтставленю зô Львова до арешту жовковского мы були донесли, **выпущеный на волю**, пересидѣвши 13 днѣвъ. Процесъ маѥ ôтбутися пôзнѣйше.

— **П. Зигмунтъ Сидоровичь**, Полякъ зъ Конгресôвки, засужденый лѣтомъ сего року во Львовѣ

за соціялистичну пропаганду и по ôтсиджению кары все таки держаный въ вязници при судѣ карнôмъ, — боячись, щобы єго не выдано властямъ россійскимъ, утѣкъ бувъ сими днями зъ вязницѣ. На приготованôмъ для него кони успѣвъ доѣхати до Лисиничь за Львовомъ, але тамъ єго схоплено и назадъ приставлено до карного суду.

— **Скшейшовскій**, здôбный публицистъ, родомъ Чехъ, въ послѣдныхъ рокахъ головный редакторъ вѣденьскои автономистичнои и антисемитскои „Tribüne“, умеръ вчера въ Вѣдни.

(+) **Женщины съ докторскими дипломами.** Въ послѣдныхъ числахъ россійскихъ газетъ подибуемо згадку про женщины, що своєю вытревалою працею добилися докторскихъ дипломôвъ. Перша п-ѣ Ковалевска, вдова по професорѣ, укôнчила въ Гетингенъ университетъ и зложила докторатъ зъ математики. Она прибула до Москвы, щобы ще тамъ повторити испытъ на магистра (доктора), але ѣй не позволено. Приняла отже приватну доцентуру математики въ университетѣ въ Шток гольмѣ; вылкады буде держати въ азыцѣ нѣмецкôмъ. Друга п-а Катерина Вышиньска, дочка руского священика на Украинѣ въ звенигородскôмъ повѣтѣ зложила докторатъ медицины cum eximia laude, въ университетѣ въ Парижи, где черезъ шѣсть лѣтъ працювала, удержуючись зъ лекцій. Теперь яко докторка повернулн на родину, осѣла въ батькôвскôмъ домѣ и лѣчитъ хорыхъ.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Именованя: 1. Вч. о. Василій Сьокало поставленый мѣстодеканомъ чортковскимъ, а о. Михаилъ Борысѣкевичь управляе деканатомъ. 2. о. Л. Калиньскій, парохъ Ôльшаницѣ поставленый настоятелемъ дек. тысьменицкого на мѣсце увôльненого декана о. Петра Войнаровского, котрый институовався на пар. Ракова.

Въ пропозицію принятй: 1. на Завôй, дек. калуского Петро Жолевичь, завѣд. Сугрова. 2. На Текучу: о. Симеонъ Павлюкъ, сотрудникъ зъ Ключева.

Новопоставленй пресвитеры одержали посады: 1) Петро Богаческій, завѣд. Плѣснянъ, дек. золочѣвского; 2) Дим. Скленковичь, сотр. въ Журавнѣ; 3) Георг. Куницкій, сотр. въ Люблянкахъ, дек. збараского; 4) Ник. Голинатый, сотруд. въ Пневю, дек. надвôрняньского; 5) Іоанъ Дыдыкъ, сотр. въ Курянахъ, дек. Нараѣвского; 6) Корнило Дудыкевичь, сотр. въ Пôдгайцяхъ. — О. Филипъ Пелехъ, сотр. зъ Курянъ, зôставъ сотр. въ Куровичахъ, дек. унѣвского.

До гр. к. семинаріи принятй: 1) Дмитро Габла, 2) Теодоръ Мурдзакъ, 3) Теод. Кирчôвъ, 4) Заклиньскій, 5) Волод. Коржиньскій, 6) Павло Петрицкій и 7) Филемонъ Тарнавскій.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Завѣдательства получили оо.: 1) Север. Добряньскій завѣдательство капел. Бѣличь гôрный, дек. Старо-самбôрского. 2) Ив. Леонтовичь завѣд. пар. Лѣщинъ.

Презенту на парохію Немирôвъ дек. любачѣвского получивъ: о. Емилій Грыневецкій, сотрудникъ зъ Куликова.

Каноничну институцію получили: оо. 1) Викторъ Решетыловичь на пар. Немирôвъ; 2) Климентій Копыстяньскій парохъ Лѣщинъ на парохію Регетôвъ, дек. бѣцкого.

Сотрудництво въ Сосници, дек. перемыского получивъ: о. Игнатый Маликъ, сотрудникъ въ Лѣтынѣ.

Принятый до семинаріи на II рôкъ. п Мих. Прухницкій, бувшій питомець львôвскои семинаріи въ р. 1878.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **Россійскій журналъ „Искусство“** помѣстило статію о украиньскôй трупѣ драматичнôй п. Кропивницкого, въ котрôй мѣжь иншимъ читаемо ось що: „Успѣхъ украиньскои драмы и украиньского театру несумнѣнный. Тамтого року управитель кіевского театру п. Иваненко запросивъ п. Кропивницкого съ трупою на 16 представлень по гостинныхъ выступахъ артиста Козельского и знаменитого французского комика Коклена. И щожь? Пôдъ часъ коли на представленяхъ Козельского и Коклена театръ не все бувъ заповненый, то на представленяхъ украиньскои трупы билеты розхвачувалися. Переѣхавъ п. Кропивницкій въ Харкôвъ — и ту вся публика покинула россійску оперу и драму а кинулась на украинскй представленя. То само було въ Черниговѣ, въ Полтавѣ и въ Елисаветградѣ. Все тое може служити порукою розцвѣту украиньского театру. Повысшй строчки кôнчимо бажаньемъ, щобы россійска печать на будуще бôльше звертала увагу на украиньску литературу, котра маѣ дуже талантливыхъ представителѣвъ, а разомъ съ тымъ являеся дѣйстно живымъ выразомъ народного житя.“

(+) **О пробуваню Тараса Шевченка въ Оренбурзѣ.** въ мѣсци єго довголѣтнои неволѣ, и гдеякй иншй даты до біографіи нашого поета зôбравъ учитель оренбурскои гимназіи п. Сѣверный. Якъ доносятъ до „Новостей“ п. Сѣверный передавъ весь зôбраный матеріялъ редакторови „Оренбургского Листка“ п. Ефимовскому-Мировицкому. Страдальне житье Шевченка въ Оренбурзѣ доховалося ще въ памяти тамошныхъ старшихъ людей, такъ що ôтъ нихъ можна довѣдатись не одно цѣкаве до біографіи нашого кобзаря.

Переписка Редакціи и Администрациі.

Всч. о. И. Вол. въ Нагорянахъ. 1 зр. мы одержали. *Всч. о. Ю. Ч. въ Островѣ.* Одержанй 4 зр. записали мы за 3-тій не за 4-тый чвертьрôкъ.

Подяка.

Неумолима смерть забрала намъ дня 4 л. жовтня нашого найдорожшого Ôтця, Никифора Долинку, а дня 6 л. жовтня передали мы тлѣннй мощѣ святôй землици. Єдиною ôтрадою нашою въ неутулимôмъ горю було спôвчутье, заявлене намъ участею въ похоронноôмъ обрядѣ многими Достôйными лицями. Тожь на сѣмъ мѣеци складаемо прилюдно щиру подяку передовсѣмъ Вир. о. Хризангу Колянковскому зъ Велдѣжа, що головно занявся похорономъ и запросивъ сусѣдныхъ священикôвъ; дякуемо щиро Всеч. оо. Іоану Яцикевичу зъ Пацыкова, Іоану Шпитку зъ Мѣзуня, Володимиру Левицкому зъ Илемя, Іоану Охримовичу зъ Похôвки, Николаю Теодоровичу зъ Иваникôвки за єго хороше надгробне слово, и о. Михаилу Слупницкому, пароху лат. обр. зъ Велдѣжа, що своєю участею звеличили торжество похоронного обряду. Дякуемо рôвножь хорови пѣвцѣвъ зъ поблизькои окрестности пôдъ проводомъ п. Ант. Шутки, дякуемо чч. братствамъ греч. обр. зъ Велдѣжа и Новошина и лат. обр. зъ Велдѣжа; дякуемо Вп. почмайстрови В. Кристману и учителямъ Н. Цюрковскому и Андрею Хомчиньскому; наконець дякуемо всѣмъ чч. Вѣрнымъ гр. и лат. обряду — за участь въ сумномъ для насъ похороннôмъ обрядѣ.

Велдѣжь дня 10 л. жовтня 1883.

Николай. Іоанъ, Анна и *Гокорія* (замужна Цаповичь) дѣти и *Іоанъ Цаповичь*, зять покôйного..

На дохôдъ фонду емеритального для артыстôвъ сцены рускои.

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Гриневецкого.

Вô Второкъ 3 жовтня (16.) 1883.

ÔНЪ не ЗАЗДРÔСТНЫЙ

комедія въ 1 актѣ О. Ельтца въ нѣмецкого, перевôдъ Володимира Лучаковского.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Дорь Августъ	И. Биберовичь
Целѣна, єго жѣнка	И. Стефуракова
Покотило, капиналиста	И. Грыневецкій
Юрко, слуга Августа	И. Попель

Дѣеся въ домѣ Августа.

Закôнчитъ:

ДЯДЬКО КАСПАРЪ и ТРИ ГРАЦІИ

комична оперетка въ 2 актахъ Д. Млаки, музика И. Воробкевича.

Особы:

Каспаръ Румпельмайеръ, старый богатый кавалеръ	И. Грыневецкій
Вильгельмъ, єго братанокъ	О. Карпиньскій
Луція братанка	П. Попелева
Фльора, суджена Вильгельма	И. Лупка
Генрикъ, суджеый Лиціи	В. Плошевскій
Бригида, господиня Каспра	П. Демковичь
Уршуля, старй панны	И. Биберовичева
Кордуля, старй панны	И. Стефуракова
Абдуля, старй панны	А. Таньска.
Льокай	Е. Новицкій

Дѣеся въ домѣ Каспра.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Яко паперы вкладовй першого ряду

поручаю

5% Листы заставнй

Пештеньского угорск. банку комерційного

Капиталъ въ акціяхъ	зр.	5 000 000
Фондъ резервовый	„	370.000
Фондъ забезпеки	„	500.000
Вартôсть гипотеки	„	38.600.000
Загальна гварантія	**зр.**	**44.470 000**
Листы заставнй обѣговй	**зр.**	**10.019 000**

Безпечнôсть отже сихъ листôвъ есть на всякій случай певна. Сй листы заставнй суть пригôднй на кавціи, австрійско-угорскій банкъ надае на нихъ ленно и они не пôдлягаютъ новому проектованому 10% податкови ôтъ купонôвъ заставныхъ листôвъ.

Я ôтпускаю сй паперы дуже придагнй на вклады щадничй

точно пôсля урядового щоденного курсу

не рахуючи собѣ жадныхъ спезôвъ.

Августъ Шелленбергъ

банкъ и контора вымѣны во Львовѣ.

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

!!Вже выйшовъ зъ печати!!

ЛЬВОВЯНИНЪ

Календарь информаційный и забавный

на рôкъ переступный 1884.

и мѣститъ

Часть стисло календарску, Уставъ церковный на р. 1884, Часть информаційну, забавну и оголошеня.

Цѣна сего календаря лишь **42** кр., съ пересылкою почтовою **47** кр. а. в.

При замовленю одного тузина додаеся 3 шт. безплатно.

Головный складъ удержуе:

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

Выключно

лишь у мене можна набути:

Фильцове непромакальне обувье
Чоботы до пользованя. Дамскй и мужескй чобôтки.
Тонку скôру до обшиваня.
Чорнй фильцовй флеки на пôдошвы;
якъ такожь:
Капелюхи фильцовй.
Цилиндры.
Chapeau - claque найновѣйшого фасону.

Цѣны дуже умѣренй.

Замовленя зъ провинціи залагоджую въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Поручаючись ласкавôй уважѣ П. Т. Публики остаю съ поважаньемъ

Антоній Кожелюжекъ

Рынокъ ч. 29, перехôдна каменица п. Ербара, напротивъ до. Єзуитôвъ. (1-6)

Учителька

съ довголѣтною практикою, съ хорошими свѣдоцтвами и рекомендаціями, владѣюча языкомъ французскимъ, нѣмецкимъ, польскимъ, румуньскимъ — въ розговорѣ и рускимъ — знаюча докладно игру на фортепянѣ, принялабы мѣсце учителькы дѣвочокъ въ рускôмъ домѣ.

Близша вѣдомôсть при улици Курковôй ч. 37 дверѣ 15. (1—3)

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курнецка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецепиcомъ).

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Для „нелѣкарѣвъ“ выдавъ

Дръ Ясиньскій во Львовѣ

ПОРАДНИКА ВЪ ХОРОБАХЪ

и

ПРОВÔДНИКА ДО КУПЕЛЬНЫХЪ МѢСЦЬ.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна:

Въ Рынку, ч. 9, въ друкарни п. Анны Вайдовичевои во Львовѣ. (1—?)

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (13—?)

БАНКЪ КРАЕВЫЙ

Королевства Галичины и Володимиріи съ Великимъ княжествомъ Краковскимъ

подае до публичнои вѣдомости, що въ своѣмъ банковôмъ ôтдѣлѣ залагоджуе слѣдуючй чинности:

1. Скупованье векслѣвъ, заосмотреныхъ бодай двома пôдписами, узнаными за добрй черезъ комитетъ цензорôвъ, платныхъ не пôзнѣйше, якъ въ 130 днѣвъ ôтъ даты представленя до есконту.

Есконтъ пôвъ ôтъ ста мѣсячно. Окремо ôттручуеся ôтъ кождого векслю 90-ти-дневого провизію чверть ôтъ тысяча, ôтъ векслѣвъ съ довшимъ речинцемъ провизію пôвъ ôтъ тысяча на вытворюванье спеціяльнои резервы, призначенои выключно на покрыванье страть, могучихъ выйти въ операціи скупованя векслѣвъ.

2. Удѣлюванье пожичокъ на речинцѣ на застав паперôвъ публичныхъ; стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

3. Удѣлюванье пожичокъ зъ ôткрытого рахунку, забезпеченого публичными паперами. Стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

4. Приниманье публичныхъ паперôвъ и вартостей до перехованя. Оплата за перехованье:

а) паперôвъ публичныхъ або иншихъ вартостей грошевыхъ за кожде пôврôчье зъ горы по однôй сороковôй проценту въ ôтношеню до ихъ номинальнои вартости; — ôтъ депозиту низше 2000 зр. а. в. номинальнои вартости по 50 кр. за кожде пôврôчье.

б) документôвъ, по пять центôвъ ôтъ кождои штуки за кожде пôврôчье; депозиты, обнимаючй ниже 10 документôвъ, по 50 центôвъ пôврôчно зъ горы.

Убѣгшй купоны ôтъ депозитôвъ будучихъ въ перехованю банку, платнй во Львовѣ въ австрійскôй валютѣ, инкасуе банкъ на рѣчь властителѣвъ доказôвъ депозитовыхъ, маючихъ якій небудь рахунокъ съ банкомъ franco всякои провизіи.

5. Приниманье готôвки въ рахунки переказовй, выплатнои черезъ банкъ краевый за чеками на жаданье або за 10-дневнымъ выповѣдженьемъ. Ôтъ рахункôвъ переказовыхъ, платныхъ за оказаньемъ, банкъ платитъ 2½ ôтъ ста на рôкъ. Ôтъ переказовыхъ рахункôвъ платныхъ за выповѣдженьемъ 10-дневнымъ, 3 ôтъ ста на рôкъ.

6. Приниманье готôвки на умѣщенье процентове; — съ речинцемъ тримѣсячнымъ по 4 ôтъ ста, — пôврôчнымъ по 4¼ ôть ста, — рôчнымъ або довшимъ по 4½ ôтъ ста — на рôкъ.

7. Комисове залагоджуванье закупованя и продажи публичныхъ паперôвъ, выплаты въ краю и за границею — чи то въ перекавахъ — чи такожь въ выданыхъ кредитивахъ на первôрядни домы, — числячи ôтъ тыхъ интересôвъ, кромѣ дѣйстно выложеныхъ коштôвъ депешъ и порта, — одинъ ôтъ тысяча, титуломъ комисового банку.

Бюра банку краевого отворенй для публичности ôтъ годины 9-тои рано до 2-гои въ полудня. (4—4)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 113. Львôвъ, Четверъ 6 (18) жовтня 1883. **Рочникъ IV.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крóмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрóмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо нати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

Съ днемъ I (13) жовтня розпочинаєся IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“** *дôстануть* **даромъ** *початковй аркушъ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій“.*

ПЯТЬ ЛѢТЪ НАШОИ ГОСПОДАРКИ КРАЄВОИ.

II. Доходы краєвй.

Нема може цѣкавѣйшои картины въ нашôмъ господарствѣ краєвôмъ, якъ картина доходôвъ. Бо жь доходы не тôлько становлятъ реальну пôдставу всякого господарованя, але суть такожь найлѣпшою мѣрою, чи добробытъ краю збôльшаєся чи нѣ.

Нашй доходы краєвй суть досыть рôжнородній. И такъ головна ихъ сума вплыває въ додатковъ до податковъ державныхъ, дальше въ доходôвъ краєвыхъ, въ пожичокъ, въ школъ рôльничихъ и въ гдеякихъ поменшихъ рубрикъ. Ôтъ 1876 до 1879 року побирано додатки краєвй по 34 кр. ôтъ одного зр. податковъ державныхъ. Въ 1880 пôдвышено додатокъ въ 34 кр. на 37 кр. ôтъ одного зр. податковъ державныхъ. Пôсля обчислень властей скарбовыхъ належалося:

Року	за р. бѣжучій	залеглости	разомъ	на то соймъ прелимин.
1876	2,341.155 зр.	309.659	2.650.814	2.244.000
1877	2,383.271 „	296.234	2,679.505	2,244.000
1878	2,388.463 „	320.596	2,709.059	2,346.000
1879	2,415.932 „	338.043	2,753.975	2,345.000
1880	2,608.616 „	377.603	2,986.219	2,569.000

Коли кинемо окомъ на сю табличку, то побачимо, що финансовый станъ краю муситъ бути дуже непотѣшный, коли доходы его взростаютъ такъ поволи и неповно, а за то залеглости, котрыхъ край не бувъ въ силѣ платити, не тôлько не уменшаются, але противно ростутъ. Ще цѣкавѣйше то, що й соймъ самъ немае очевидно довѣрія до силы податковои краю и прелиминуе звычайно значно менше, анѣжь бы належалося. Та що въ того, — на дѣлѣ край и тои прелиминованои сумы не може сплатити, якъ се видно въ слѣдуючои таблички:

Року	Належалось	Прелимин.	Вплыло на правду безъ залег.	% залег.
1876	2,650.814	2,244.000	2,232.753	11·18
1877	2,679.505	2,244.000	2,225.195	11·97
1878	2,709.059	2,346.000	2.234.924	12·48
1879	2.753.975	2,345.000	2.230.033	13·72
1880	2,986.219	2,569.000	2,380.924	14·72

Очевидно, що той сумный станъ економичный краю, котрый показувався наглядно въ бôльшѣючôмъ зъ року на рôкъ процентѣ залеглостей податковыхъ и въ рôжницяхъ мѣжь сумами, якй повинні були вплынути, а тыми, якй були прелиминованй и якй напраиду вплынули, мусѣвъ въ кôнци звернути на себе увагу послôвъ соймовыхъ и спонукавъ ихъ до пильнѣйшого слѣдженя економичного стану краю и до бôльшои працѣ на тôмъ полю. Правда, поки що праця та надто великихъ плодôвъ не принесла и принести не могла, бо первородный грѣхъ нашого сойму — трактованье справъ економичныхъ и освѣтныхъ зъ становища польскои политики и для ви цѣлей,— той грѣхъ первородный, котрый въ самôмъ зародѣ пôдточуе успѣшнôсть всѣхъ праць соймовыхъ, тяжитъ и доси на нашôй найвысшôй власти автономичнôй, а за ви приводомъ и на всѣхъ ви пôдрядныхъ органахъ.

Дальша важна рубрика доходôвъ краєвыхъ суть доходы съ дорôгъ. Доходы тй складаются 1) съ мыта и 2) съ добровôльныхъ даткôвъ чи то ôтъ громадъ чи ôтъ людей приватныхъ, котрй часомъ хотятъ, щобъ дороги були будованй туды, куды имъ потрѣбно. Въ пяти лѣтахъ, о котрыхъ у насъ иде бесѣда, доходы тй выносили

Рôкъ	Мыта	Датки добр.
1876	164.690	18.329
1877	175.352	18.974
1878	195.507	7 664
1879	204.633	6.453
1880	220.786	11.326

Крôмъ того въ выказѣ залеглостей стрѣчаємо ще за тй роки слѣдуючй сумы добровôльныхъ даткôвъ на дороги, котрй були обѣцянй, але не сплаченй фондови краєвому: съ кôнцемъ 1877 р. — 41.129 зр., въ 1878 р. — 36.350 зр., въ 1879 р. — 36.540 зр., въ 1880 р. — 98.144 зр. Якъ бачимо, и ту стрѣчаємо той самъ сумный фактъ, що й при додаткахъ краєвыхъ: есть воля платити, та силы нема.

Господарка соймова нри кôнци минувшого десятилѣтя довела була до того, що въ р. 1877 мавъ буджетъ краєвый 140.999 зр., въ 1878 р. — 338.605 зр., а въ 1879 р. 151.792 зр. непокрытого недобору. На покрытье тыхъ сумъ прійшлось въ 1880 р. затягати три пожички, одну зъ банку для краѣвъ коронныхъ въ сумѣ 600.000 зр. платну въ 50 пôврôчныхъ ратахъ, по 4½%, одну въ фонду пожички краєвои р. 1873 въ сумѣ 158.263, а трету на покрытье недобору самого 1880 р. въ сумѣ 98,320, — разомъ отже край обтяжено въ 1880 роцѣ сумою 856.583 зр.

Дальше до доходôвъ того пятилѣтя требабы зачислити и суму 867.762 зр., котра съ початкомъ 1876 року осталась була въ касѣ краєвôй, яко надвышка доходôвъ въ лѣтъ попередныхъ. Але соймъ 1876 року ухваливъ выняти ту надвышку и зробити въ неи окремый фондъ для будовы будынку соймового. Чи и о кôлько така ухвала згоджувалася съ економичнымъ станомъ и потребами краю, въ то не будемо входити: се тôлько певна рѣчь, що она на довгй лѣта звихнула рôвновагу въ буджетѣ краєвôмъ, потягла за собою недоборы и пожички, а на выставленье будынку соймового не выстарчила.

Зъ помѣжь фондôвъ дотованыхъ, котрыхъ недоборы покрыває, але за то и надвышки доходôвъ побирає каса краєва, въ рр. 1876—1880 тôлько два фонды приносили якій такій дохôдъ. Були се фонды: полиціи краєвои и шпиталя св. Лазаря въ Краковѣ. Фондъ полиціи краєвои повставъ за розпорядженьемъ декретôвъ цѣсарскихъ зъ дня 1 грудня 1783 и 26 мая 1786 въ каръ грошевыхъ, накладаныхъ на доминія и на непослушныхъ пôдданыхъ.

Розпорядженьемъ въ 6 серпня 1807 р. фондъ той призначеный бувъ на заведенье дому поправы для волоцюгъ, неробôвъ и т. и. Давнѣйшими часами були въ Галичинѣ чотыри домы поправы: въ Яворжнѣ, въ Краковѣ, въ Висничу и во Львовѣ. Ôтъ 1862 р. есть тôлько одинъ такій закладъ во Львовѣ, подѣленый на ôтдѣлъ мужескій при ц. к. закладѣ карнôмъ для мужчинъ (въ Бригидкахъ) и ôтдѣлъ жѣночій при закладѣ карнôмъ для женщинъ (у св. Маріи Магдалины). На удержанье осôбъ ôтданыхъ до дому поправы прелиминуе соймъ що року певну суму въ фонду полиціи краєвои, але сума та вже довгй лѣта, а такожь и черезъ лѣта 1876—1880 оставалась не выданою, бо нѣякихъ осôбъ въ тôмъ закладѣ не було. Не дѣялось се для того, якъ колибъ въ Галичинѣ не було осôбъ, котрй треба бъ умѣстити въ закладѣ поправы, але радше для того, що умѣщенье того закладу при домѣ карнôмъ есть зовсѣмъ некорыстне, и не ôтповѣдає своѣй цѣли, а такожь для того, що закладъ той обчисленый есть на надто мале число осôбъ. Задля тогожь то въ Галичинѣ такъ якъ и въ Буковинѣ и Дальмаціи судамъ не дозволено навѣть засуджувати нѣкого до домôвъ поправы; приписъ уставы зъ д. 10 мая 1873 р. ч. 108 Дн. у. д. о неробахъ и волоцюгахъ у насъ по просту не обовязуе. Зъ тои то причины весь дохôдъ зъ фонду полиціи краєвои вплываєвъ въ лѣтахъ 1876—1880 до фонду краєвого. Ôнъ выносивъ пересѣчно 7100 зр.

Що до надвышки доходôвъ зъ шпиталя св. Лазаря въ Краковѣ, котра въ рубрицѣ доходôвъ краєвыхъ фигуруе въ роцѣ 1876 сумою 26.490 зр., въ р. 1877 сумою 5.692 зр., въ р. 1879 сумою 40.668 зр. а въ р. 1880 сумою 18.439 зр., то мусимо сказати, що се дохôдъ тôлько формальный. Справдѣ бо въ гдеякихъ ôтдѣлахъ того шпиталя зъ року на рôкъ показувалися надвышки доходôвъ, котрй ту вычислено, але за то въ другихъ ôтдѣлахъ край мусѣвъ докладати, и то сумы геть-геть значнѣйшй ôтъ отсихъ доходôвъ. И такъ 1876 р. край доложивъ 36.602 зр., въ 1877 р. 34.775 зр., въ 1878 р., коли чистого доходу не було нѣякого, доложивъ 36.659 зр., въ 1879 р. 12.868 зр. и въ 1880 р. 8918 зр. Въ такій спосôбъ тôлько два послѣднй роки показуютъ дѣйстну надвышку доходôвъ въ сумѣ 24.800 зр. и 9431 зр., але все таки въ загальнôй сумѣ беручи, въ тыхъ пяти рокахъ выдатки на шпиталь св. Лазаря въ Краковѣ значно перемагаютъ надъ доходами.

Такъ само мусимо вважати фразою выказанй у п. Пилята доходы зъ краєвои школы господарства лѣсового во Львовѣ, пересѣчно по 5400 зр. рôчно. Тй нѣби доходы покрываютъ заледво половину выдатковъ тои школы, такъ що край замѣсть побираня якихсь дѣйстныхъ доходôвъ мусѣвъ противно докладати до тои школы що року пересѣчно 6400 зр. До тои самои категоріи мнимыхъ доходôвъ належатъ и доходы дубляньскихъ школъ рôльничихъ (высшои школы рôльничои и школы парôбковъ), въ котрыхъ край на дѣлѣ не то що не дôставъ въ рр. 1876—1880 анѣ одного цента доходу, але до котрыхъ мусѣвъ ще доплачувати въ 1878 роцѣ 7311 зр., въ 1879 роцѣ 13429 зр., въ 1880 роцѣ 23836 зр. Не меншою иллюзіею суть такожь доходы въ фôльварку дубляньского, фигуруючй на стор. 55 у п. Пилята сумами 9.335 зр. и 14.198 зр. По струченю рôвнобѣжныхъ выдаткôвъ краєвыхъ на той фôльварокъ показуєсь въ 1880 роцѣ дуже скромненькій чистый дохôдъ въ сумѣ 900 зр.

Згадати ту ще треба о гдеякихъ меншихъ доходахъ краєвыхъ, а то 1) съ рубрики „Звороты пожичокъ и процентôвъ ôтъ пожичокъ“. Съ тои рубрики вплынуло въ 1876 роцѣ 3724 зр., въ 1877 роцѣ 4601 зр., въ 1878 роцѣ 4443 зр., въ 1879 роцѣ 4353 зр., въ 1880 роцѣ 5306 зр. Въ кôнци 2) съ рубрики „Рôжнй дрôбнй доходы“, котрыхъ спецификованьемъ не будемо заниматися, вплыло въ 1876 роцѣ 9341 зр., въ 1877 роцѣ 21.151 зр., въ 1878 роцѣ 9299 зр., въ 1879 роцѣ 6004 зр., въ 1880 роцѣ 4746 зр. Надзвычайно высока сума въ тôй рубрицѣ за рôкъ 1877 повстала въ ôтти, що въ тôмъ роцѣ выдѣлъ краєвый бувъ въ станѣ умѣстити на процентъ бôльшй сумы грошей и процентъ той вынѣсъ 15331 зр.

Зведѣмъ теперь въ однôй табличцѣ всѣ дѣйстнй доходы краєвй за часъ ôтъ 1876 до 1880 рокôвъ.

Вплыло	1876	1877	1878	1879	1880
зъ додатк. до подат.	2,349.346	2,345.939	2,360.850	2,358.733	2,523.689
ôтсот. ôтъ хвил. лок. готôвки	4.026	15.331	1.606	298	86
Звороты пожичокъ	3.724	4.601	4.443	4.353	5 306
Рôжнй дрб. доходы	5.315	5.820	7.693	5.706	4 660
Разомъ	2,362.411	2,371.691	2,374.602	2,369.090	2,533.741

Всѣ иншй, у п. Пилята выказанй доходы суть тôлько фикційнй, бо рôвнобѣжнй выдатки далеко ихъ переважуютъ; тожь мы не втягали ихъ сюды, а тôлько струтимо ихъ при выказѣ выдаткôвъ краєвыхъ. Тутъ тôлько на закôнченье одна маленька замѣтка. Въ праци п. Пилята на стор. 89 находится табелька, въ котрôй (рубрика 8) выказано дѣйстный прихôдъ зъ додаткôвъ до податковъ краєвыхъ. За рôкъ 1876 стоитъ тамъ сума 2,349.346 зр., та сама, котру и мы приняли. Мѣжь тымъ на двохъ иншихъ таблицяхъ (стор. 55 и 93) дивнымъ и загадковымъ способомъ фигуруе натомѣсть сума 2,345.070 зр,, т. в. о 4.276 зр. менше. Що се може значити? П. Пилятъ въ своѣй праци нѣгде не бувъ ласкавъ выяснити тои, будь що будь, досыть значнои рôжницѣ. Мы не радй нѣкого пôдозрѣвати о що нибудь нечистого, але все таки не можемо вдержатися ôтъ замѣтки, що недобаченье чи може й навмысне полишенье такои рôжницѣ въ цифрахъ безъ нѣякого вытолкованя дае досыть непôдхлѣбне свѣдоцтво о науковôй докладности статистичныхъ праць п. Пилята.

(Дальше буде.)

Справозданье посла до рады держ. о. І. Озаркевича

зложене передъ своими выборцями въ Коломыи.

Дня 9 л. жовтня зôбралися выборцѣ повѣту коломыйского въ сали рады повѣтовои, щобы выслухати справозданя зъ дѣятельности посла свого въ думѣ державнôй о. І. Озаркевича. Понеже выбраный день до сего справозданя бувъ досыть недогôдный задля роботы въ поли, прибуло лишь невеличке число выборцѣвъ селянъ, священикôвъ и кôлька осôбъ зъ мѣсцевои интелигенціи. Въ присутности правительственого комисаря выбравъ зôборъ предсѣдателемъ найстаршого вѣкомъ Впр. о. Кобляньского а Впр. о. Озаркевичъ, посолъ на округъ Коломыя Снятынъ-Косôвъ почавъ такъ говорити:

Передъ трема роками являвъ-емъ ся я першій рускій посолъ передъ выборцями своими, щобы здати справу въ моеи дѣятельности въ думѣ державнôй, а въ слѣдство того мавъ емъ непріятности, бо посуджувано мене навѣть въ письмахъ публичныхъ, будьтобы я приступивъ до клюбу польского, що цѣлкомъ неправдивымъ було и есть; я тогды тôлько высказавъ, що съ централистами Нѣмцями держати не буду, бо тй намъ добра не зробили, але не заявивъ-емъ, що до правицѣ приступаю. Мои слова польскй письма перекрутили, а въ польскихъ неправдиве представленье рѣчи дôсталося до гдекотрыхъ рускихъ письмъ. Приступаю до рѣчи. На вступѣ въ короткости выскажу мои гадки о системахъ правленя. Есть три головнй системы правленя, с. е. абсолютизмъ, централизмъ и автономистичне правленье. Давнѣйше було абсолютне правленье, въ котрôмъ цѣсарь пановавъ самовладно, не оглядаючися на волю народôвъ, а министры не були, розумѣесь, нѣкому хиба головѣ державы с. е. цѣсареви отвѣчательнй. Що така форма ряду при взмагаючôйся цивилизаціи народôвъ неотвѣтна а навѣть шкодлива, кождый нынѣ признати муситъ. Нашъ найяснѣйшій Панъ, хотячи выслухати волѣ народôвъ, давъ конституцію, однакъ тая може ити двоякою дорогою або централистичною або автономистичною. Централизмъ, се есть скупленье правленя въ рукахъ однои народности, въ нашôй монархіи въ рукахъ нѣмецкихъ. Автономистичне правленье маe кождôй народности дати свои питомй права. Въ теперѣшнôй думѣ державнôй до централистôвъ належитъ: сполучена лѣвиця и клюбъ Коронинього, а до автономистôвъ: Чехи, Моравяне и Шлезаки, становлячй одинъ клюбъ, а ôттакъ слѣдуе клюбъ правицѣ, въ котру входятъ Нѣмцѣ консерва-

тисты и иншй менший народности, борючйся за свои права, якъ н. пр. Словенцѣ, Серóы, Хорваты, Румуны (ту примѣтити треба, що всѣ селяне нѣмецкй до того клюбу прилучились); третымъ клюбомъ автономистóвъ суть Поляки. Русины свого клюбу не маютъ. Що то есть клюбъ? Сполученье людей одныхъ гадокъ, котрй поза думою державною осóбно межи собою нараджуются, въ справáхъ, котрй маютъ прійти на засѣданю рады державнои, рѣшаютъ у себе осóбно, що всѣ разомъ попрутъ аóо óткинутъ черезъ противне голосованье, зовеся клюбомъ. Таке сполученье послóвъ мае свою добру сторону, бо вырабляе бóльшу силу певнои партіи, але мае и много злого въ собѣ. Головне зло есть тероризмъ, якій выраблялся въ клюбѣ противъ поодинокихъ послóвъ, котрй свою волю тратятъ и неразъ для загального интересу клюбу, интересы своихъ выборцѣвъ справедливо заступати не можутъ. Таку власть клюбу гдекотрй послы не хотятъ узнати и для того не вступили до жадного клюбу а такихъ въ парляментаризмѣ называютъ дикими. Такихъ дикихъ въ австрійскóмъ парляментѣ есть до 50. До такихъ дикихъ и я себе зачислити мушу, бо я до жадного клюбу доси не вступивъ. Дѣлавъ я тутъ цѣлкомъ вѣрно порученю политичного товариства „Рады рускои“ во Львовѣ, котре до всѣхъ трехъ послóвъ рускихъ óтнеслося на початку першои каденціи нового парляменту письменно завзываючи, щобы послы руски до жадного клюбу не вступали, щобы не прилучилися анѣ до правицѣ, анѣ до лѣвицѣ. Рускй послы въ послѣднóй каденціи ишли разомъ лишь въ меншихъ справахъ, но пóзнѣйше два послы нашй перейшли до клюбу Коронинього. Понеже клюбъ Коронинього въ загалѣ есть засадъ централистичныхъ, а я съ тыми не годжусь, про те я до клюбу Коронинього не мóгъ вступити. Якъ дальше поступати маю, залежитъ óтъ волѣ моихъ выборцѣвъ. Если мое поступованье дотеперѣшне не подобаеся, готовъ я мандатъ зложити. Автономисты и централисты важатся съ собою въ парляментѣ. Лѣвиця с. з. централисты числятъ на 335 послóвъ до 150 — прочй належатъ до правицѣ. Пóсля народностей есть въ парляментѣ послóвъ 200 Нѣмцѣвъ, 58 Полякóвъ, 57 Чехóвъ, 3 Русины, 8 Словенцѣвъ, 10 Дальматинцѣвъ и 3 Румуны. Одинъ посолъ припадае на 930 тысячь людности рускои, где у иншихъ народóвъ далеко кориснѣйшій процентъ заступництва выходитъ. — Перейду теперь до óтношеня народóвъ. Óтношеня Чехóвъ, Словенцѣвъ, Сербохорватóвъ до насъ не суть неприклоннй. Тй народы славяньскй хотѣлибы намъ щось помогчи, но они маютъ свои власнй интересы и передовсѣмъ свое становище политичне и свои народнй права обезпечити хотятъ, а доперва другимъ по можности старатися хотятъ помóчну руку подати. Русины óули за слабй, щобъ своимъ невеликимъ числомъ якесь велике становище занятй противъ другихъ послóвъ. Конечнóсть вымагала гдесь вступити, но въ краю нѣчо не приходило крóмъ письма „Рады рускои“. Лѣвиця и Коронини мали перше власть въ своихъ рукахъ, но óтколи цѣсарь оперся на Славянахъ, Нѣмцѣ централисты всякими силами стремлятъ до óтысканя свого давнѣйшого гегемоничного становища и ставляютъ часами правительству несправедливый опóръ. Централисты роблятъ опозицію неразъ для опозиціи самои, такъ що цѣсарь чувся разъ змушенымъ тымъ посламъ сказати, щобы не провадили политики факційнои т. е. злобнои. Съ тыми послами годѣ намъ лучитись, — бо сполучившися съ ними, мы пропадаемъ. Они не въ силѣ намъ щось дати, бо мусятъ самй про себе дбати. Правительство не есть для насъ таке, якъ мы хочемо, но оно мае охоту щось для Русинóвъ зробити, кладучи при тóмъ условія невязанися съ централистами, с. в. щобы Русины не консолидовалися съ непріятелями правительства. Тй централисты суть найбóльше виннй, що мы Русины попали въ такъ безвыходне положенье. Сама ординація выборча есть для насъ лиха, чи то до рады повѣтовои, чи то до сойму, чи до рады державнои, а сю ординацію дали намъ Нѣмцѣ централисты. За бургерминстерства покинено насъ почасти, а за Ауерсперга вже таки зовсѣмъ опущено и óтдано на ласку и неласку противникóвъ нашои народности. Дръ Штурмъ при ухвалѣ новелѣ шкóльнои сказавъ явно Полякамъ въ радѣ державнóй: „Пригадуйте собѣ панове, якъ то мы, коли министерство було по нашóй сторонѣ, уладили языковй óтношеня въ Галичинѣ по вашóй воли и óули навѣть готовй, на основѣ вашои резолюціи надати Галичинѣ óтрубне становище.“ Устами дра Штурма высказали централисты, що ихъ тогдашне централистичне правительство óтдало Русинóвъ Полякамъ на ласку и неласку.

Приходжу до поодинокихъ предметóвъ, якй въ радѣ державнóй óули на дневнóмъ порядку. Наведу тóлько такй, котрй насъ Русинóвъ óлизше обходятъ. Зачну óтъ буджету. Буджетъ потребовавъ 491 миліонóвъ а доходу було 463 мил., браковало около 28 мил. Щобы покрыти недобóръ, треба грошей, а тій позыскуются черезъ новй податки. Я завсѣгды бувъ противный пóдвышеню податкóвъ. Въ загалѣ признати мушу, що буджетъ теперь полѣпшився, бо есть о 9 мил. менше недобору, якъ було въ минувшóмъ роцѣ. Що до податку треба розрóжнити податокъ крови и податокъ грошей. Податокъ крови есть служба войскова, а податокъ грошей, с. в. податокъ домовый, грунтовый, доходовый. Що до податку крови треба примѣтити, що передъ двома роками треба було змѣнити уставу, прикликуючи четверту клясу. Я бувъ противъ того провкту, забиравъ голосъ и голосувавъ противъ сеи войсковои новелѣ. Понеже моя бесѣда не óула нѣгде печатана, про тое позволю собѣ пóсля стенографичныхъ записокъ прочитати. (Бесѣдникъ читае свою бесѣду, выголошену въ парляментѣ при розправѣ надъ новелею войсковою). Новелю войскову для того заведено, що оказався óракъ при поборѣ войсковóмъ, а наша Галичина показала ажь 10 процентъ недобóру войскового. Я звернувъ увагу, що для насъ се доданье четвертои клясы не потрѣбне — лучше пóднести добробытъ въ краю, щобы нарóдъ не марнѣвъ, жіючи такъ дуже лихою стравою якъ теперь, а нарóдъ скрѣпится и поставитъ въ трехъ клясахъ ответне число людей. При тóй случайности выступивъ я въ оборонѣ чести нашого народу рускаго обруганого однымъ нѣмецкимъ посломъ, що то выразився о некультурности нашихъ людей сельскихъ, подаючи передъ цѣлымъ парляментомъ яко фактъ, будьтобы рекрутъ зъ гуцульского племени жаднымъ способомъ не хотѣвъ чесатися, въ чогобы выплывало, що рускій селянинъ нѣколи нечешеся и що съ такими варварами годѣ цивилизованымъ людямъ служити. Я óтперъ сей недостойный закидъ, здѣланый мому народови яко посолъ въ того округа, где гуцулы живутъ. Знаю сей нарóдъ, бо жію межи нимъ, но нѣякъ не можу подѣляти гадокъ о неспособнóсть сего народу до культурного розвою, противно пригадую всѣмъ на хоробрóсть и вѣрнóсть велику въ сповнюваню обовязкóвъ войковыхъ 24 полку Парма, що и власти признали, удостоюючи сей полкъ похвалою. При óрадахъ надъ уставою о запомозѣ вдóвъ и сирóтъ по упавшихъ въ вóйнѣ, я бувъ за уставою.

Приходжу до податку грошевого. При розкладѣ податку розходилося, яку суму приняти и чи рóвно роздѣлити на всѣ коронний краѣ, чи отвѣтно до богацтва якогось краю. Рóвне роздѣленье податку на всѣ коронний краѣ, булобы для нашого краю переважно рóльничого несправедливымъ; нашъ край есть убогій въ промыслъ и индустрію, не мае фабрикъ, не може отже и податкóвъ такихъ платити якъ н. пр. Чехи, где множество фабрикъ находится. Цѣла сума податку грунтового выноситъ надъ 37 миліонóвъ, а для Галичины 5.560.000 о 947 тысячь отже бóльше нѣжь давнѣйше. Многй кажутъ, що податки суть бóльшй, однакъ такъ не есть въ дѣйстности, бо тая сума бóльше походитъ въ оподаткованя такого поля, котре доси не було оподатковане, а тыхъ пóль було досыть много. При регуляціи въ многихъ мѣстцевостяхъ податокъ выпавъ меншій якъ перше, бо поля при теперѣшнóй регуляціи въ неурожайныхъ мѣстцевостяхъ по справедливости низше потаксовано, а тамъ, где лѣпша земля, пóднесено вартóсть ей а тымъ самымъ и податокъ, що въ прочѣмъ есть справедливымъ. (Ту перерывае бесѣдникови селянинъ Миронюкъ зъ Мышина интерпелюючи, для чого въ ихъ громадѣ бóльшй податки, а земля не есть лѣпша óтъ другихъ окрестныхъ селъ и для чого въ восточнóй Галичинѣ высше потаксовано грунта нѣжь въ западнóй Галичинѣ? На се óтповѣдае посолъ, що тутъ комисіи шацунковй завинили — треба було вчасно реклямувати, а то було можна, бо таксованье належитъ до краевыхъ мѣсцевыхъ галицкихъ властей.) При нарадахъ надъ податкомъ домовымъ бувъ я за новымъ податкомъ, бо я уважавъ его для нашого бѣдного селянина справедлившимъ óтъ давнѣйшого. Бѣдный нашъ селянинъ, маючій по бóльшóй части одну комнату, буде пóсля нового податку платити 1·50 зр.; пóсля давного чи двѣ, чи три, чи одна комната óула, то все одно було въ оподаткованю аóо плаченю за все по 1·64½ зр., а таке оподатковане було несправедливе. Теперь, кто мае двѣ комнаты, платитъ 1·80 зр., отже справедливо бóльше óть того, що мае лишь одну комнату. Дальше промавлявъ я за змѣною секвестраторóвъ, що то óули павками нашого народа и жадавъ-емь заведеня нового ладу. Мóй голосъ выслухано и теперь въ иншій способъ стяганье податкóвъ буде óтбуватися, щобъ селянъ не кривджено. Я попиравъ справу, где ходило о пенсіи урядникóвъ, щобы не вóльно обтяжати довгами, кто ниже 500 зр. платнѣ мае. Я бувъ такожъ за новою уставою ремѣсничою, котра óтдае опѣку надъ ремеслами отвѣтнымъ товариствамъ, а тй маютъ на тое бачити, щобы не закладавъ варстату чоловѣкъ, не маючій понятя о ремеслѣ. Щобы не заносити зараазы худобы, замкнено границю вслѣдство ухвалы рады державнои. Дальше попиравъ-емь, щобы дати запомогу нещасливымъ, дóткненымъ повѣнею; промовлявъ-емь за тымъ, щобы людямъ и худобѣ дати дешевшу сóль. Що до соли для худобы правительство австрійске порозумѣвшися съ правительствомъ угорскимъ, предложитъ на слѣдующóй сесіи отвѣтну уставу.

(Конець буде.)

Соймъ краєвый.

XVIII. засѣданье дня 1 (13) жовтня 1883.

(Докóнченье.)

По верификаціи выбору о. Сѣчиньского óтповѣвъ намѣстникъ на интерпеляцію пос. Меруновича въ справѣ жидóвскихъ спóлокъ кредитовыхъ и вкладковыхъ и въ якій способъ схоче правительство перешкодити симъ лихвярскимъ институціямъ. На перше пытанье óтповѣвъ намѣстникъ, що намѣстництво не мае доси жаднои вѣдомости о надужитяхъ спóлокъ, о котрыхъ згадуе интерпеляція и заявляе, що власти администраційнй маютъ выимково лишь тогды власть надзору надъ дѣяльностею згаданыхъ спóлокъ, наколи они займаются справами, входячими въ кругъ дѣланя публичныхъ кредитовыхъ заведень, а спóлки такй мае власть администраційна лишь тогды розвязати, коли противъ спóлки запавъ сказуючій засудъ судовый, бо лишь на пóставѣ такого засуду карно-судового може власть администраційна приступити до розвязаня спóлки. На друге пытанье заявляе намѣстникъ, що надъужитямъ спóлокъ може лишь зарадити докладне выконуванье постановлень уставы зъ 9 лат. цвѣтня 1873 р. черезъ покликанй до того суды. Въ кóнци заявляе намѣстникъ, що буде старатись хочь посередно причинитися до усуненя пóднесеныхъ интерпелянтами надъужить спóлокъ кредитовыхъ и що содержанье интерпеляціи розóшле президіямъ высшихъ судóвъ съ завóзваньемъ, щобы звернули свою увагу на дѣяльнóсть згаданыхъ спóлокъ. По залагоджню кóлькохъ петицій óтчиталъ секретаръ гр. Баденѣ интерпеляцію до комисаря рядового, пóдписану черезъ п. Журовского и тов., дотычачу справы перенесеня рогачки митовои въ Хировѣ зъ середъ мѣста по за мѣсто, котра то справа, хочь полагоджена рѣшеньемъ соймовымъ зъ 1881 року, доси еще не дóждалась порѣшеня зъ стороны правительства. Дальше óтчитано слѣдуюче внесенье п. Поляновского: „Взываеся правительство, щобы при намѣренóй змѣнѣ дотеперѣшного промыслу гоpальнѣ зарядивъ: 1) щобы нинѣшна система побираня податку óтъ объему начинь ферментаційныхъ була и надальше удержана, яко найменше еще утяжлива пóдъ взглядомъ контролѣ для сторонъ и властій финансовыхъ приладóвъ до означеня скóлькости алькоголю; 2) щобы на случай доведеня для горалень податку óтъ продукту съ застосованыхъ приладóвъ зигаровихъ кожда горальня уважана була яко рóльнича, котра переробляе власнй земледоды а разомъ посѣдае óтповѣдный объемъ господарства, и щобы для горалень рóльничихъ задержане було óтповѣдне опущенье податку.

XIX. засѣданье сойму зъ дня 15 л. жовтня 1883.

На порядку дневнóмъ стоятъ передъ всѣмъ выборы членóвъ выдѣлу краевого и ихъ заступникóвъ, Голосованье óтбувалось картками. По óтданю картокъ на членóвъ зъ куріи бóльшои посѣлости и мѣстъ поставивъ кн. Адамъ Сапѣга, внесенье щобы выборъ члена зъ куріи меншихъ посѣлостей якъ и выборъ членóвъ зъ цѣлого сойму óтложили до слѣдуючого дня. Внесенье тое выкликало жаданье рускихъ послóвъ, поставлене день передъ тымъ на засѣданю селянского клюбу, домагаючеся выбрания одного зъ рускихъ послóвъ членомъ, а одного заступникомъ члена выдѣлу краевого. До жаданя сего рускихъ послóвъ прихилювалось значне число польскихъ послóвъ зъ центрумъ и лѣвицѣ, натомѣсть выкликало оно велику опозицію въ шляхоцко-консервативнóй правици, котра ужила всѣхъ средствъ, щобы не допустити сего выбору. Длятого óткинула бóльшóсть соймова внесенье п. Сапѣги, и соймъ приступивъ заразъ до выбору членóвъ выдѣлу краевого зъ всѣхъ курій. Рускй послы (съ выимкомъ Сѣнгалевича и Ковальского) повздержались óтъ голосованя. Результатъ выборóвъ бувъ слѣдуючій: зъ куріи бóльшихъ посѣлостей выбрано 31 голосами п. Петрускогo, зъ мѣстъ и палатъ торговельныхъ 8 голосами п. Смольку, зъ меншихъ посѣлостей 44 голосами п. Подлевского (п. Романчукъ одержавъ 11 голосóвъ), зъ цѣлои палаты: гр. Волод. Баденього, п. Верещиньского и Гошарда. На заступникóвъ выбрано послóвъ: Сциніона, Лянгого, Рибицкого, Ромера, Сѣнгалевича и Онишкевича. Складъ отже членóвъ выдѣлу краевого составъ незмѣненый, зайшли тóлько гдеякй змѣны що до заступникóвъ. — Посолъ Вайгартъ внесъ резолюцію, завзываючу выдѣлъ кр., щобы зъ загального фонду пропинаційного óтдѣливъ фонды, котрй суть выключною власностею мѣстъ, посѣдаючихъ право пропинаціи и щобы на будучнóсть вѣвъ окрему ихъ администрацію. При голосованю упала резолюція пос. Вайгарта, а предложенье замкненя рахункóвъ фонду пропинаційного приняла палата до вѣдомости. — Дальше óтчитавъ пос. Гросъ справозданье комисіи господарства краевого о заложеню горальнѣ въ Дублянахъ и поставивъ внесенье, щобы выдѣлъ кр. розслѣдивъ: 1) на скóлько заложенье горальнѣ на чистый зыскъ óтповѣдае интересамъ фóльваркового господарства въ Дублянахъ; 2) на скóлько заложенье горальнѣ есть пожиточнымъ для дубляньскои школы; 3) яку субвенцію удѣлилобы правительство. Противъ того внесеня выступае насамперед пос. Менциньскій и опираючись на тóмъ, що фóльваркъ дубляньскій мае лишь 200 морг. лихого грунту и жадного опалу, доказувавъ, що горальня не може тамъ зыску нести, и що ученики, практикуючи въ горальни, котра приноситъ лишь страты, не научатся нѣчого. По сѣмъ промовляе ще пос. Поляновскій за внесеньемъ, а пос. о. Сѣчиньскій противъ него. Сей послѣдный звернувъ увагу на те, що коли нарóдъ видитъ цѣле свое нещастье въ горѣвцѣ и есть длятого противный пропинаціямъ и шинкамъ, то певно не схоче мати въ Дублянахъ „народну горальню“, за яку требабы ей уважати, бо на ню складавбыся цѣлый нарóдъ. Слова „народна горальня“ такъ дуже роздразнили кн. Сапѣгу, що сей „синокровый“ не мóгъ повздержатися, щобы не óтповѣети пос. Менциньскому и о. Сѣчиньскому. Въ шляхотнóмъ гнѣвѣ вдаривъ отже насамперед на пос. Менцѣньского, пóднѣсъ съ шляхотнымъ гнѣвомъ мужицке слово „бараболя“ ужите о. Сѣчиньскимъ и „народну горальню“ сказавъ, що готовбы заложити горальню навѣть у себе въ сальонѣ, якбы того потреба и въ цѣлóй своѣй бесѣдѣ старався выказати потребу горальнѣ въ Дублянахъ взглядно конечнóсть розслѣдженя ей потребы выдѣломъ кр. По бесѣдѣ кн. Сапѣги промовлявъ ще пос. Менциньскій и опровергавъ доказы свого попередника. (Пóдчасъ бесѣды п. Менциньского князь Сапѣга въ шляхотнóмъ гнѣвѣ кидаесь на посольскóмъ крѣслѣ и мече паперами). Въ кóнци промовлявъ ще справоздавець п. Гросъ, а палата при голосованю пріймила внесенье комисіи. — При справозданю комисіи буджетовои зъ рахункóвъ фундаціи гр. Скарбка забравъ голосъ пос. Антоневичь въ довшій промовѣ восхищався бесѣдникъ великодушностею фундатора а особенно сумлѣнностею справоздавця пос. Рябиньского, котрому бесѣдникъ такожъ складае свое почтеніе. По черзѣ предложивъ Горайскій референтъ о справозданю выдѣлу кр. въ справахъ гóрничихъ. Внесенье комисіи гóрничои жадае мѣжь иншимъ, щобы выдѣлъ кр. призначивъ на рóкъ 1884 на розслѣды глубшихъ покладóвъ землѣ 10.000 зр. на геологичнй розслѣды 3000 зр. для ком. физіографичнои 500 зр. на хемичнй студія нафтови 1700 зр. а на стипендія гóрничій 1300 зр. По бесѣдѣ пос. Вербицкого жадаючого стацій розслѣдовыхъ для промыслу нафтового предложивъ пос. Абрагамовичь буджетъ шкóлъ дубляньскихъ зъ котрого покозуеся, що высша школа рóльнича мае недобору 18.139 зр. школа парóбкóвъ 6628 зр. а курсъ горальничій 405 зр.

XX. засѣданье сойму дня 4 (16) жовтня 1883.

Важнѣйшй петиціи предложено слѣдуючй: Выдѣлу нов. въ Бучачу о перенесенье рады шкóль. окр. зъ Чорткова до Бучача; Громада Рожнятóвъ о свобóдне побиранье суровицѣ для худобы; комитетъ будовы школы въ Чортковѣ о субвенцію на укóнченье будовы; гром. Судова Вишня о субвенцію и пожичку на будову школы; комитетъ церковный въ Тростянци о одноразову запомогу; Дзюбиньскій, токарь въ Краснóмъ о субвенцію. Въ першóмъ читаню залагоджено предложенье выдѣлу кр. въ справѣ повного покрытя выдаткóвъ въ буджетѣ на р. 1883. — Замкненье рахункóвъ фонду индемнизаційного принято до вѣдомости. По тóмъ мотивувавъ пос. Поляновскій свое внесенье о способѣ оподаткованя горалень. Теперь наступила верификація выбору посла Горецкого зъ округа станиславóвского, що була першій разъ на внесенье пос. о. Сѣчиньского óтрочена. Комисарь высланый нарочно до розслѣдженя правдивости протестóвъ мавъ переконѣдчитися, що выбóръ Горецкого óтбувся зовсѣмъ легально; выдѣлъ кр. вноситъ для того, щобы палата признала выбóръ Горецкого важнымъ. Теперь забравъ голосъ пос. Антоневичь. (Що спонукало пос. Антоневича промовляти въ польскóмъ языцѣ въ соймѣ, где власне рускй послы можутъ и повинній лишь въ рускóмъ языцѣ промовляти, сего мы нашимъ простымъ розумомъ неразберемъ. „Dziennik“ каже „niby z uwagi dla posłów, którzy poprzednio głosowali za odroczeniem“ а мы поспытаемо: чи те, щобы польонофильскй газеты нѣмецкй могли на тематъ згоды затрубити на все горло и звеличи ти безконечну правильнóсть Полякóвъ и ихъ шляхоцкого сойму для невдячныхъ,

не тямущихъ свого добра Русинôвъ? А въ прочôмъ, — може такъ рускій клюбъ урадивъ? Не знаємо. — Ред.) Бесѣдникъ сказавъ, що Русинамъ не ходитъ о одного посла бôльше або менше, але о справедливôсть; дальше, що въ Галичинѣ запанувала страшенна згнилизна и бляга, и завзыває всѣхъ добромыслячихъ и совѣстныхъ людей, щобы станули по его сторонѣ. Приходячи до самого выбору Горецкого коментуе пос. Антоневичъ протесты и завзыває гр. В. Дѣдушицкого на свѣдка. По $1^1/_2$ год бесѣдѣ пôдчасъ котрои бôльша часть послôвъ выйшла зъ салѣ, вноситъ пос. Антоневичъ, щобы выдѣлъ кр. ôтчисливъ Горецкому голосы не важни а причисливъ ихъ противному кандидатови д-ру Добряньскому и узналъ выбôръ сего послѣдного за важный. По бесѣдѣ пос. Антоневича промовляє гр. Дѣдушицкій и дає свѣдоцтво, що выбôръ пос. Горецкого ôтбувся якъ найлегальнѣйше и будьтобы всякій непорядокъ выкликавъ лишь о. Мардаровичъ. Справоздавець Петрускій стараєсь справити закиды пос. Антоневича, будьтобы выдѣлъ кр. не хотѣвъ дозволити вглянути въ акты выборчи и вноситъ признанье выбору Горецкого важнымъ що такожь и сталося. Внесенье пос. Антоневича поперло лишь шѣсть послôвъ.

(Конець буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Антисемитскій клюбъ угорского сойму*), о котрого уконституованю мы недавно доносили, оголосивъ сими днями свою програму и выдавъ рôвночасно до обывателѣвъ краю, начальникôвъ христіяньскихъ громадъ вѣроисповѣдныхъ, якъ до всѣхъ народностей и клясъ ôтозву, щобы стремленя сторонництва попирали и при выборахъ до парляменту переведеню кандидатôвъ сторонництва содѣйствовали. — Програма сторонництва обôймає 12 точокъ. Цѣлею ново зъорганизованого сторонництва, сформулованою въ першôй точцѣ програмы, есть знеутрализованье силы и вплыву жидôвъ на поли политичнôмъ, соціяльнôмъ и економичнôмъ, особливожь на поли журналистики, ôтношень грошевыхъ и кредитовыхъ, торговлѣ, обмѣну и власности грунтовои. На основѣ сего принципу жадає дальше сторонництво справедливои и интересамъ хлѣборобôвъ ôтповѣдаючои политики аграрнои, ôтповѣдного обмеженя свободы заробкованя, введеня въ житье примусовыхъ товариствъ промысловыхъ, ограниченя способности до заключаня зъобовязань векслевыхъ. Дальше жадає сторонництво ревизіи закона карного, користного для жидôвъ и въ звязи съ тымъ заведеня судôвъ присяглыхъ въ справахъ карныхъ, якъ и поновного введеня присяги ритуальнои передъ судами въ справахъ цивильныхъ и карныхъ. Право пропинаціи має бути выкуплене въ користь громадъ, а жиды маютъ бути выключенѣ ôтъ права шинкованя. Веденье жидôвскихъ метрикъ має бути поручене цивильнымъ властямъ. — Проектъ закона о супружествахъ межи христіянами а жидами належитъ ôткинути; щобы повздержати наплывъ жидôвъ до краю, належитъ ôтповѣдно змодификувати законъ о приналежности. — Господарка державна и ôтношеня кредитовѣ маютъ бути такъ урегульованѣ, щобы финансы державнѣ, а потôмъ и правительство були ôтъ жидôвъ независимѣ. — Въ прочихъ пытаня жидôвского недотыкаючихъ справахъ члены клюбу антисемитского не будутъ звязанѣ програмою.

(*Политичне положенье въ австрійскôмъ Побережу*) представляеся въ теперѣшну добу въ сумнôмъ свѣтлѣ. Побереже заселене, якъ звѣстно, въ части Италіянцями, а въ части Славянами, а обѣ тѣ народности, зъ котрыхъ перша репрезентуе елементъ аристократичный, друга же есть бôльше демократичнымъ факторомъ мѣсцевои суспôльности — ще менше може схôднѣ съ собою пôдъ взглядомъ своихъ державно политичныхъ идеалôвъ. За давнѣйшои системы, котра протегувала Италіянцѣвъ, игноруючи совсѣмъ права національнѣ елементу славяньского годѣ було надѣятися на яку поправу ôтношень межинародныхъ. Въ послѣдныхъ рокахъ однакожь пôйшли толки про змѣну системы, а Славяне дожидали, що ось теперь имъ троха стане лекше, а надѣя на справедлившій ладъ була тымъ бôльше оправдана, що правительство мало случайнôсть переконатися, кто ему бôльше радъ: чи спокôйнѣ Славяне, чи италійскѣ ирридентисты. Надѣѣ однакожь до теперь не оправдалися, а тому винна найбôльше обсада урядôвъ. Кто зносится съ тутешными высшими або низшими кругами урядничими — пише трієстеньска „Edinost“ — сей може переконатися, що тутешнѣ мужѣ стану уважаютъ аксіомомъ, будьтобы Побереже було краємъ италійскимъ и будьтобы се було такъ природне, що не може змѣнитися. — Австрійска политика на Побережу змагае до того, щобы въ пануючôмъ елементѣ выробити собѣ пріязну правительству умѣренну партію, котрабы далася противставити италійскому сторонництву. — Що така политика есть въ самыхъ основахъ своихъ хибною выходитъ вже хочьбы зъ того факту, що сторонництво ирридентистôвъ съ кождымъ днемъ взбиваеся въ силу, коли противно ряды умѣреннои партіи щоразъ слабнутъ.

Сильнымъ антиавстрійскимъ факторомъ въ Трієстѣ суть италійскѣ пôдданѣ въ числѣ 16.000 душь, ôтъ котрыхъ выходитъ найнебезпечнѣйша пропаганда. Органомъ чужихъ и домашныхъ ирридентôвъ есть „Independente“, котрый мимо частыхъ конфискатъ доходитъ до рукъ трієстеньскихъ абонентôвъ и робитъ свое дѣло. Що бôльше „Independente“ бувъ органомъ трієстеньского магистрату, а о цѣлôй его роботѣ знала дуже добре власть и доперва въ послѣдныхъ часахъ уважали мѣродайнѣ кругѣ ôтповѣднымъ, противъ сего выступити. — Якъ трактуеся при тôмъ славяньска національнôсть, пише „Edinost“, се рѣчь загально звѣстна; славяньска мова въ житю публичнôмъ и въ урядовôй практицѣ майже зовсѣмъ не существуе. — Особливожь яркѣ суть надъужитя въ шкôльництвѣ. Въ Истріи нема окружныхъ радъ шкôльныхъ, а италійска краева рада шкôльна заборонюе Славянамъ шкôлъ съ славяньскимъ языкомъ выкладовымъ и приневолюе славяньскихъ дѣтей ходити до италійскихъ шкôлъ. Ôтношеня жь шкôльнѣ въ самôмъ Трієстѣ вже просто недорѣчнѣ. Тутъ мусятъ славяньскѣ дѣти або италійскѣ, або державнѣ нѣмецкѣ школы народнѣ посѣщати, бо иншихъ шкôлъ тутъ не ма. Въ нѣмецкихъ школахъ научатся дѣти хочь тôлько, що можутъ перейти до австрійскихъ шкôлъ середн., коли питомцѣ италійскихъ шкôлъ народныхъ дальшого образованя лишь въ такихъ высшихъ заведеняхъ можутъ глядѣти, котрѣ существуютъ въ Италіи. Такимъ способомъ ведеся италіянизованье славяньскихъ дѣтей на велику скалю. Въ такихъ ôтношеняхъ волятъ славяньскѣ родичѣ записувати своихъ дѣтей до нѣмецкихъ шкôлъ. Притôмъ належитъ ще одно пôднести: Пôсля существующихъ приписôвъ не може ученыкъ трієстеньскои италійскои школы бути прійнатый до низшои клясы нѣмецкои школы а позаякъ знанье нѣмецкого языка не выстарчае щобы бувъ прійнятый до высшои клясы нѣмецкои школы, то муситъ богато славяньскихъ ученикôвъ лишитися въ италійскихъ школахъ въ котрыхъ вже совсѣмъ съиталіянизуются. Якѣ природнѣ консенвенціи зъ наведеныхъ фактôвъ не тяжко оцѣнити якъ справедливѣ жалобы славяньского населеня на побережу особливожь трієстеньскихъ Словенцѣвъ, котрѣ просятъ помоги и шкôлъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дуже займаючій поглядъ подаютъ „Новости“ на теперѣшне положенье Франціи и Россіи обговорюючи статію зъ „Revue de deux mondes“, въ котрôй доказуеся схиблену политику Франціи взглядомъ Нѣмеччины. Ось якъ кажутъ „Новости“: „Подôбно якъ о французскôй такъ такожь можна сказати и о политицѣ россійскôй зъ послѣдныхъ лѣтъ. Россійска дипломатія знае дуже добре всякѣ намѣреня нѣмецкого канцлера взглядомъ Россіи, але чи она зъумѣла свое дѣло повести такъ, якъ сего рѣчи вымагали, се покаже будучнôсть. Вже 1879 р. высказавъ одинъ знаменитый россійскій дипломатъ въ бруксельскôмъ журналѣ „Nord“, що кн. Бисмаркъ и цѣла Европа заохочували Россію до турецкои вôйны въ тôмъ намѣреню, щобы она скрѣпившись по кримскôй вôйнѣ зновъ ослабла, при чôмъ „пріятелѣ“ Россіи вже зъ горы умовилися, щобы ей ôтняти всѣ користи, якихъ она по щасливôй вôйнѣ сподѣвалася. Теперь нема вже нѣякого сумнѣву, що тѣ самѣ закиды, якѣ „Revue de deux mondes“ робитъ французскôй политицѣ, и для Россіи маютъ певне значенье. Положенье Европы есть теперь такъ небезпечне, що нѣякъ вже неможна руководитись якоюсь симпатіею або антипатіею въ справахъ политики заграничнои. Першою задачею такъ французскихъ якъ и россійскихъ мужѣвъ стану есть, щобы освободити Россію и Францію зъ ихъ дотеперѣшного изольованого положеня. Для загального спокою нема бôльшого небезпеченьства, якъ що нѣмецкѣ мужѣ стану думаютъ, будьтобы они зананували въ цѣлôй Европѣ. — Вѣсть о стрѣчи мин. Гирса съ Феррымъ показуесь зовсѣмъ ложною. — Въ Петербурзѣ обѣгаютъ вѣсти, будьтобы царь постановивъ завести важнѣ внутрѣшнѣ реформы.

Англія. Въ Еннискиленъ въ Ирляндіи прибили оранжисты плякаты, въ котрыхъ протестуютъ противъ всякого ôтдѣленя Ирляндіи ôтъ Великои Британіи и завзываютъ своихъ прихильникôвъ до борбы противъ Феніянъ. — Кечвейо находится теперь въ Портъ Наталь, где пôддався англійскому резидентови.

Болгарія Болгарске министерство заявляе въ своѣй програмѣ, що до скликаня великого народного збору поробитъ ôтповѣдни приготованя, а до того часу буде стараласи, щобы управа не позôстала безъ контролѣ. Дальше каже що министерство зверне свою увагу на управу и юстицію, на финансовѣ и економичнѣ пытаня, на просвѣту, духовеньство и войско и завзываe всѣхъ Болгарь, щобы его въ сѣмъ напрямку спомагали. — Министеръ юстиціи Стоиловъ поставивъ въ „Собраню“ внесенье, щобы всѣ политичнѣ преступники ажь до привернення конституціи одержали амнестію. Собранье одноголосно приняло се внесенье. — Зъ Софіи доносятъ, що по поворотѣ россійского царя маютъ для Болгаріи починитися важнѣ постановы. Розказуютъ тутъ, що Іонинъ мавъ розпустити поголоску, будьтобы Цанковъ постановивъ зменшити урядникамъ пенсію о 30% и що до судôвъ хоче припустити магометанъ и католикôвъ.

Румунія. Офиціозна „Gaz. de Romanie“ такъ ôтзываеся о подорожи Братіяна: „Лежитъ то въ интересѣ Румунія, щобы она задля своеи екзистенціи прилучилася до середно европейскихъ державъ и тымъ способомъ забезпечилася противъ небезпеченьства, яке ей грозитъ зô всѣхъ сторôнъ. Мы тѣшилисьбы — каже она — наколибы результатомъ подорожей Братіяна було прилученье Румунія до союза середно европейскихъ державъ, бо се булобы гварантією независимости и существованя Румунія, а то булобы доперва тогды, колибы интересы Румунія стались интересами бôльшихъ державъ“. Министеръ юстиціи Статеску получивъ димисію; кажутъ, що и цѣлый кабинетъ маe переобразуватись и що до нового кабинету маютъ бути покликанѣ лица прихильнѣ Австріи. Въ послѣдныхъ часахъ ôтбулася конференція австрійскихъ и румуньскихъ войковыхъ представителѣвъ по поводу полученя Марошвашаргели съ долѣшною Молдавою черезъ Пятру.

НОВИНКИ.

— **Зъ Стрыя** доносятъ намъ, що стараньемъ выдѣлу руского касина устроится тамже дня 19 жовтня (1 л. падолиста) декляматорско-музичный вечеръ съ ôтчитомъ п. Нагôрного. На вечеръ сей запрошено вже хоръ спѣвакôвъ львôвскихъ и другихъ артистôвъ. Сподѣемось, що Стрыйщане скористаютъ зъ сеи нагоды и численно навѣстятъ той вечеръ, тымъ бôльше що на сей день припадае въ Стрыю и соборчикъ деканальный. Програму вечера оголосимо пôзнѣйше. Чистый дохôдъ призначуе выдѣлъ на побôльшерье библіотеки касина руского, щобы и мѣщане стрыйскѣ могли зъ неи користати.

— **Похоронъ дра Костека** ôтбувся позавчера въ Перемышли дуже величаво. Въ нѣмъ взяли участь: сенатъ львôвского всеучилища зложеный зъ професорôвъ Делькевича, Сарницкого, Пентака, Филярского, Цвиклиньского и Баляревича, — преосв. епископъ Ступницкій съ рускою капитулою, суфраганъ Лобозъ съ капитулою латиньскою, крил. Величко яко репрезентантъ капитулы львôвскои, п. Яськевичъ яко делегатъ рады мѣста Львова, алюмны львôвскои духовнои семинаріи съ ректоромъ Бачиньскимъ, и велике число священикôвъ (сягаюче надъ 100), другôвъ и почитателѣвъ Покôйного зô Львова, Перемышля и всѣхъ сторонъ краю. — Обрядъ похоронный розночався о 8 годинѣ рано. По перенесеню тѣла до церкви ôтправився похоронъ, потому литургія служена черезъ крил. Шашкевича, Величка и др., а далѣй лат. панахида ôтправлена черезъ лат. суфрагана и лат. капитулу. О. Волошиньскій выголосивъ проповѣдь, въ котрôй пôднѣсъ красна свойства Покôйного и для рускои народности и державы. По совершеню послѣдного цѣлованя и помазаня єлеемъ двигнувся пôдъ проводомъ епископа Ступницкого похôдъ на кладовище, такъ великій, якого Перемышль вже ôтъ давна не видѣвъ. Попереду несено вѣнцѣ ôтъ львôвского университету, львôвскои рады мѣйскои ôтъ богословôвъ львôвскихъ и перемыскихъ, ôтъ молодѣжи львôвскои рускои гимназіи, и ôтъ другôвъ Покôйного, — а прекрасный спѣвъ алюмнôвъ розносився сумно улицями мѣста. Надъ гробомъ промовивъ крил. Величко, а пôднѣсши знаменитѣ заслуги Покôйного для львôвскои капитулы и клира, кинувъ вязанку красныхъ и щирыхъ слôвъ яко прощанье ôтъ львôвскои архидіецезіи. По нѣмъ промовивъ по польски професоръ университету дръ Пенгакъ, згадавъ заслуги для львôвскои alma mater, и щиро попращавъ въ имени университету. Наступила панахида; епископъ Іоанъ вдаривъ по камѣннôмъ гробѣ, розляглося жалôсне „вѣчная память“, въ очахъ всѣхъ заблисли слезы, и родинна могила замкнула на вѣки тѣло заслуженого и загально почитаного мужа.

— **Генрикъ Шмиттъ** польскій историкъ и членъ галицкои Рады школьнои краевои умеръ 16 с. м. рано въ 66 роцѣ жытя. Шмиттъ родився во Львовѣ 1817 р. Скôнчивши студія бувъ приватнымъ учителемъ и бравъ живу участь въ повстанняхъ Полякôвъ въ часахъ 1848 р. якъ такожь и въ повстаню 1863 р. Похоронъ ôтбудеся нынѣ дня 18 л. жовтня, о 3 год. по полудни. Судячи по приготованяхъ и програмѣ буде дуже величавый.

— **Фельдмаршалъ Е. С. Фридбергъ** комендантъ 30. дивизіи пѣхоты во Львовѣ перенесеный на власне бажанье въ станъ спочинку. Въ доказъ признання его заслугъ одержавъ ôнъ ордеръ желѣзнои короны II клясы безъ таксы.

— **Посмертна згадка о Скшейшовскôмъ.** Померший недавно ческій публицистъ, о котрого смерти мы въ послѣднôмъ числѣ вже згадували, належавъ безперечно до того малого числа многодѣтельныхъ людей, котрыхъ память зъ рода въ родъ повинна переходити. Тожь и мы почитаючи его заслуги около двигненя ческого народа, хочемо хочь кôлька слôвъ его памяти посвятити. Иванъ Станиславъ Скшейшовскій уродився 6 сѣчня 1831 р. въ Либишау коло Пардубиць, где его батько бувъ властителемъ невеликого маетку. Скôнчивши гимназію по части въ Празѣ, по части въ Кралевоградци поступивъ Скшейшовскій 1848 р. на университетъ на факультетъ философичный. По скôнченю философіи ôтдався ôнъ студіямъ правничимъ и поступивъ 1852 р. яко практикантъ концептовый до финансовои дирекціи. 1855 р. зôставъ ôнъ концепистомъ и скоро по тôмъ, бо вже 1857 р. подружився. Задля его здôбностей покликавъ его тогдашный министеръ финансôвъ бар. Брукъ до Вѣдня, где ôнъ ажь до 1861 р. позôстававъ при министерствѣ финансôвъ. Зъ Вѣдня перенѣсся Скшейшовскій до Праги и ставъ тамъ адвокатомъ. Коли за часôвъ Шмерлинга централисты оголосили Чехôвъ за ихъ опозицію реакціонерами, показалась потреба заснованя якогось органу, котрыйбы боронивъ ческій народъ ôтъ нападъ централистôвъ. Скшейшовскій почавъ отже 1862 р. выдавати въ нѣмецкôмъ языцѣ газету „Politik“, въ котрôй заступавъ принципъ федералистичный. Коли пôзнѣйше выдавництво сеи газеты сталось для него неможливымъ, почавъ ôнъ выдавати „Narodni Pokrok“, а по упадку и сей газеты основавъ ôнъ въ 1868 р. въ Хрудимѣ газету „Korunа“. Его публицистичнѣ письма ôтзначувалися незвычайною остротою и ѣдкимъ сарказмомъ. По рôжныхъ неудачахъ перенѣсся Скшейшовскій опять до Вѣдня, где ставъ выдавати нѣмецку газету „Parlamentär“, а въ послѣдныхъ часахъ „Tribüne“, при котрôй и закôнчивъ свою публицистичну дѣяльнôсть. Скшейшовскій бравъ такожь живу участь въ справахъ житя приватного. Отъ 1863 ажь до 1866 р. бувъ ôнъ секретаремъ ремѣсничого товариства, а ôтъ сего часу ажь до 1867 р. вѣвъ зарядъ тымчасового ческого театру. За его думкою и стараньемъ повстала въ Празѣ „Živnostenska banka“. Скшейшовскій бувъ такожь кôлька разôвъ выбраный до сойму, зъ котрого задля прасовыхъ процесôвъ мусѣвъ три разы выступати; бувъ такожь посломъ до рады державнои, задля своеи опозиціи однакожь мусѣвъ зложити свôй мандатъ. Въ загалѣ бувъ то человѣкъ вельми дѣятельный и найспособнѣйшій ческій публицистъ и политикъ, котрого дѣятельнôсть дуже богато причинилась до теперѣшныхъ обставинъ ческого народу въ австрійскôй державѣ. Покôйникъ оставивъ жену, одного многонадѣйного сына и шѣсть доньокъ.

— **Школа рôльнича въ Дублянахъ.** Пôдчасъ коли въ соймѣ ведутся горячѣ пересправы о рôльничôй школѣ въ Дублянахъ, довѣдуемось гдеякѣ цѣкавѣ даты, котрѣ можутъ намъ представити значенье тои школы въ Галичинѣ хочь трохи въ властивôмъ свѣтлѣ. Якъ намъ пишутъ школа тая удержуесь на дѣлѣ не для Галичины але для Россіи, бо значно переважна часть ей ученикôвъ рекрутуеся зъ краѣвъ россійскихъ именно зъ Конгресôвки, зъ Волиня и россійского Подôля, коли тымъ часомъ число ученикôвъ Галичанъ есть майже цѣлкомъ незначне бо выноситъ заледве кольканайцять, а мѣжь тыми лишь одинъ Русинъ. Такимъ отже способомъ такъ коштовна школа краєва заснована и удержувана кровавымъ грошемъ галицкимъ служитъ не въ користь краю але въ користь Россіи, бо выховуе и образуе майже выключно фаховыхъ людей не лишь для великихъ маєткôвъ, але ще и для чужого краю. Зъ другои стороны знову такъ незначне число галицкихъ ученикôвъ показуе, що або край нашъ не чуе потребы такои школы або не маe до неи довѣря. И одно и друге маe тутъ мѣстце. Потребы высшои школы рôльничои не ма такъ великои, бо знаемо зъ досвѣду, що майже вся молодѣжь, котра намѣряе колись обняти зарядъ въ бôльшихъ галицкихъ маєткахъ, не спѣшитъ до дубляньскои школы, а ѣде лишь або до Вѣдня або до Лайбвердъ въ Чехахъ; для меншихъ знову посѣлостей высша школа такожь не придатна. До сего приходитъ ще и велике недовѣрье до сеи школы. Все те отже разомъ робитъ, що въ дубляньскôй школѣ такъ мало родимыхъ Галичанъ. Теперь читаемо знову въ „Kraj-у“ докладну ôтозву и информацію о дубляньскôй школѣ, що насъ ще тымъ бôльше переконуе о правдивости слôвъ нашого дописувателя. Коли у насъ въ краю дуже мало кто знае, на якихъ условіяхъ ученикôвъ въ Дублянахъ прійматъ, стараєсь школа тая поза границею робити собѣ рекляму и за нашѣ грошѣ образуе людей для чужихъ сторонъ. Не маємо нѣчого противъ того, щобы въ галицкихъ школахъ училися и чужесторонни люде, але хотѣлибысьмо, щобы тымъ бôльше нашъ край мавъ хосенъ съ такои школы. Коли отже въ соймѣ дебатуютъ надъ тымъ, чи горальня въ Дублянахъ есть потрѣбною чи нѣ, намъ здаеся, щобъ скорше належалобъ надъ тымъ подумати, чи высша школа рôльнича въ Дублянахъ сповняе свою задачу взглядомъ краю а коли нѣ, то треба довести ей до такого стану, щобы она приносила хосенъ для того краю, котрого грôшми есть удержувана. Най намъ нѣкто не каже, що фреквенція зависитъ ôтъ власнои охоты жителѣвъ краю; мы се знаемо, якъ рôвножъ знаемо, що якбы школа така мала, якъ то кажутъ, „рацію быту“ то певно булабы и фреквенція. Шляхоцкѣ patres patriae отже замѣсть спорити о потребѣ горальнѣ, най лѣпше стараются о те, щобы школѣ дубляньскôй дати такѣ условія, пôдъ котрыми она приносилабы для краю правднѣ користи и звертала бôльше увагу на потребу краю, що ей удержуе, якъ на заграницю.

— **Зъ Турчаньского** пишутъ намъ: Дня 6 с. м. упавъ снѣгъ въ горахъ турчаньскихъ. Студѣнь була такъ велика, що худобы не можь було зô стайнѣ выгнати. Горы нашѣ ще и днесь (дня 11 жовтня бѣлѣются, хотай уже значно потеплѣло. Люде доперва теперь взялися до кошеня отавы. Пашѣ сего року ту дуже мало; не буде чимъ худобы перезимовати. Худоба вже теперь дуже подешевѣла, ба навѣть нѣкто и куповати не хоче хотьбы за малѣ грошѣ; безроги такожь по нѣчому. Бѣдный людъ турчаньскій! сумна дожидае его будучнôсть!

(+) **Якъ жилось жидамъ У Вѣдни въ р. 1267?** Вѣденьска „Tribüne“ помѣстила оригинальный документъ зъ 1267 р., въ котрôмъ мѣстится 10 артикулôвъ о жидахъ, ухваленыхъ въ Вѣдни зборомъ католицкихъ епископôвъ нѣмецкихъ пôдъ проводомъ папского легата, прiѣхавшого зъ Риму. Ось тѣ артикулы: 1. Жиды маютъ убиратись въ рогатѣ шапки, щобы ихъ можна легко ôтрôжнити ôтъ христіянъ; коли жидъ буде схопленый безъ рогатои шапки, то маe бути укараный грошевою гривною. 2. Жидамъ не вôльно учащати на зборища христянъ, до шинкôвъ, на ярмарки, до лазнѣ, на весѣля, на празники и пр. Жидамъ не вôльно такожь держати на службѣ и брати на роботу христіяньскѣ дѣвки и христіянъ-парубкôвъ. 3. Жидамъ не вôльно служити въ урядахъ, побирати цла и мита. Христіянамъ не вôльно купувати у жидôвъ мясо и въ загалѣ кормъ, бо жиды люблятъ пôдкидати отрую. 5. Христіяне не можутъ кликати жидôвъ-лѣкарôвъ и приймати ôтъ жидôвъ лѣки. 6. Колибъ жидъ заходивъ собѣ съ

христіянкою, то жида маеся замкнути до вязниць и доти тамъ держати, доки не буде засудженый найменше на 10 марокъ грывны; а христіянку крѣпкими буками перегнати черезъ мѣсто за границю и не позволити ѣй вже назадъ вернути до мѣста. 7. Коли жидъ бере лихву, то належится въ податкахъ отбити на нѣмъ христіяньску кривду. 8. Жидамъ не вольно будувати нѣ однои новои божницѣ, а коли збудуютъ, нехай розкинутъ; вольно имъ лишь реставрувати старѣ, але щобы не були просторнѣйшѣ, дорожшѣ и высшѣ. 9. Жиды не смѣютъ намовляти або силувати христіянъ до переходу на жидовску вѣру. 10. Коли священикъ иде съ св. евхаристією, то кождый жидъ, зачувши дзвонокъ, муситъ утѣкати до жидовскои хаты, щобы не дивився на св. евхаристію.

(*Б.*) **Est ne dolor sicuti meus?** — такъ могла сказати 70-лѣтна старушка, вдова по майорѣ, Марія Дейнбургъ, коли недавно тому зъ болю и розпуки утопилася близь Кльостернайбурга. При самоубійниці знайдено такій листъ: „Нынѣ обходжу 70-лѣтну рочницю моихъ уродинъ и нынѣ рѣшилась я закончити житье. Я терпѣла только, колько лишь могла. Я була колись матерею 15 дѣтей: въ остатныхъ 14 лѣтахъ умирало менѣ що року одно! Въ минувшомъ роцѣ умерли два остатнѣ сыны мои, надѣя и подпора старости! Одинъ упавъ жертвою въ Герцеговинѣ, другій на тифусъ въ Босніи! Теперь стою сама, опущена, зломана на дусѣ, а тѣло зболѣле. Слезы я выплакала, но не нарѣкала на Бога, — а занытую всѣхъ матерей, чи малибы на столько резигнація, еслибъ имъ що року по одному выгинуло 15 дѣтей, укоханыхъ и выплеканыхъ кровію серця?... Конець листу въ валахъ рѣки.

(+) **Двохъ жидовъ** запросивъ одинъ кунець на обѣдъ. На столъ подано срѣбнѣ ложки, а одного и другого жида дуже закортѣло украсти ложку. Одинъ жидъ всунувъ по-тихоньки ложку за холяву. Другому жидови жалко стало, що не онъ зробивъ „гешефтъ“, але тамтой, — взявся отже на хитрость. Коли обѣдъ скончився, онъ сказавъ до господаря: „Ну, зъ вдяки за щиру гостину я вамъ покажу штуку. Ось бачите, беру зъ стола срѣбну ложку и ховаю ей до кишенѣ. Теперь разъ, два, три! Знаете де теперь ложка? За холявою мого честного сусѣда!“ Сусѣда обшукали и знайшли у него ложку въ холявѣ. Господарь дивувався, а и на думку ему не прійшло поглянути ще въ кишеню другого жида. Допервa якъ жиды попращалися, побачивъ господарь, що одна срѣбна ложка хибує...

(+) **Новорочникъ отъ ц. к. листоноша на рокъ 1884** выйшовъ накладомъ торговлѣ К. М. Возняка во Львовѣ и мѣститъ кромѣ основныхъ приписовъ почтовыхъ ще и часть забавну съ спорымъ зборникомъ дотепныхъ анекдотъ и съ прилогою двохъ поезій. Языкъ Новорочника чистый рускій. Першій се въ рускомъ языцѣ „Новорочникъ отъ листоноша“, що объемомъ содержаньемъ и внѣшною формою не то що доровнує подобнымъ выданямъ польскимъ, але безперечно ихъ перевышае.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

На конкурсъ розписанѣ: 1) капелянія Худыевцѣ (съ прилуч. Шишковцѣ), дек. кудрынецкого, наданя ординар. Речинець до 6 грудня; 2) парохія Подмихайлье (съ прилуч. Добровняны), дек. калуского, наданя ординар. Речинець до 6 грудня 1883; 3) капелянія Гарбузовъ, дек. залозецкого. Речинець до 6 грудня; 4) капелянія Фраги, дек. ходоровского. Речинець до 6 грудня 1883.

Введеный Всч. о. Іоанъ Могилницкій въ завѣдат. Сороки дек. городенского.

Презенту получили: 1) Иларій Пачовскій на парохію Пикуловицѣ дек. львовско-загород.; 2) Емилій Кушикъ на парохію Ольховець дек. кудрынецкого.

Душпастырскѣ посады получили: 1) Николай Селезѣнка, сотр. приватне въ Буску; 2) Онуфрій Лелетъ, сотр. въ Залучу надъ Прутомъ; 3) Василь Калитовскій, сотр. въ Топоровцяхъ; 4) Іоанъ Стебельскій сотр. въ Тлустомъ. Священикъ Михаилъ Яцышинъ сотр. въ Щирци, Изидоръ Бобикевичь сотр. въ Викторовѣ, Павелъ Крушельницкій сотруд. префекта закристіи Архикатедральнои. — Михаилъ Весоловскій, бувшій сотруд. архикатедральный сотруд. въ Тейсаровѣ; Владиміръ Петрушевичь, I сотрудника викаріи архикатедральнои; Лука Бобровичь, II сотр. викаріи архикатедральнои; Александеръ Темницкій завѣд. Ходорова; Теодоръ Косевичь, завѣдат. въ Дубовцяхъ получивъ завѣд. Делѣева.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(*К.*) **„Руска Библіотека“.** Печатанье творовъ Ивана Вагилевича вже укончилось. Ввойшли: 1) перекладъ „Слова о полку“ (посля рукоп. въ библ. им. Оссол. ч. 2411), 2) поезіи: Мадей и Жулинъ и Калина (зъ „Русалки дністровои“), 3) „Передговоръ“ къ народнымъ пѣснямъ (зъ Р. д.), 4) „Замѣтки о рускій литературѣ (зъ журналу Вагилевича зъ 1848 р. „Ruskij Dnewnyk“). Сими днями роспочнесь печатанье творовъ Якова Головацкого. Статіи выключно науковѣ або политичнѣ не ввойдутъ въ третій томъ „Р. Б.“, такъ якъ не маютъ въ большой части лишь мале литературне значенье, а займилибъ нерозмѣрно много мѣстця. Важнѣйшѣ, выключно политичнѣ матеріялы, важнѣ такъ для розвою нашого политичного и суспольного житя, знайдутъ правдоподобно мѣсце въ IV т. „Р. Б.“, котрый вже такожь приготовляесь; буде ту ходити головно о мало звѣстный часъ нашого галицко-рускаго народного житя межи 1837 р. (коли вышла „Рус. дністрова“) а 1848 рокомъ, а велику часть матеріялу подасть т. зв. брошуркова литература.

(+) **Михайло П. Драгомановъ** працює послѣдными роками надъ шириньемъ въ рожныхъ европейскихъ литературахъ основныхъ вѣстей про землю, исторію и литературу Русиновъ. И такъ колька лѣтъ трудився вразъ съ славнымъ французкимъ географомъ Елизе Реклю надъ уложеньемъ першои докладнои „географіи Украины“, котра становитъ велику часть пятого тому „Geographie Universelle“ и вышла въ Парижи въ пренышномъ выданю книгарскои фирмы Гашета съ численными мапами, рысунками околиць, мѣстъ и типовъ етнографичныхъ. Минувшого року напечатавъ п. М. Драгомановъ въ италійскомъ журналѣ „Revista Minima“ докладный очеркъ исторіи новои литературы украиньскои подъ заголовкомъ „Una letteratura plebea“. Послѣднымъ его трудомъ есть обширна праця, котра мае познакомити Нѣмцевъ съ головною епохою нашои исторіи, п. заг. „Die Kosaken“. Праця тая мае войти въ найблизшій томъ величезнои Енцыклопедіи Ерша и Грубера. Енциклопедія тая розпочата ще въ 1830-ыхъ рокахъ. Доси выйшло вже 96 ей томовъ, — а якъ бачимо, дойшла допервa до буквы К.

— **Жертвы вплынувшій на Руску Бурсу** въ Тернополи въ вересни 1883: 1) Доплата за питомцевъ Бурсы 80 зр., 2) о. В. К. яко членъ 3 зр., 3) о. Н. Лужницкій яко чл. 3 зр., 4) дръ В. Лучаковскій 1 зр. 30 кр., 5) о. Варанучиньскій яко чл. 3 зр., 6) п-нѣ М. Варанучиньска яко чл. 3 зр., 7) Гостѣ при завязаню читальнѣ въ Куровцяхъ 9 зр. 34 кр., 8) о. І. Любовичь зъ Острова яко чл. 2 зр., 9) п. А. Барвѣньскій яко членъ 1 зр.. 10) о. М. Павликъ яко чл. 3 зр., 11) Заходомъ о. М. Ясеницкого зъ Кутковець зложили вѣрнѣ въ церквѣ 3 зр. 59 кр. Натураліями: ч. Иванъ Кичакъ ½ к. бараболь. — На библіотеку: Пт. центральный выдѣлъ Просвѣты: 1) Маруся Квѣтки накл. Желеховского, 3) Перше Мизеровка, потомъ Гараздовка, 3) Лахи, мова Д. Танячкевича, 4) О. Шухевича пиреводы и наслѣдованя, 5) 46 различныхъ своихъ выдань. Всѣхъ тыхъ книжокъ прислано по 2 прим. Спаси Богъ за тіи дары. — Отъ выдѣлу Рускои Бурсы въ Тернополи, дня 3 жовтня 1883. *Дръ В. Лучаковскій.*

Курсъ львовскій зъ дня 16. м. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	285 50	288 50
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	165 50	168 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжни за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 45	99 45
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Лѣсы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 62	5 72
„ цѣсарскій	5 64	5 74
Наполеондоръ	9 48	9 58
Полимперіялъ	9 78	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 25
Сребро	— —	— —

(Безъ текучого куп. безъ куповну)

Въ великой сали „Народного Дому“.
РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ
подъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ Четверъ 6 (18) жовтня 1883.

ВЫГРАВЪ ТЕРНО

комедія въ 4 дѣяхъ Ю. Розена, перекладъ Г. Григорієвича.
(Режисерь **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Кольбергъ, капиталистъ	С. Стефуракъ
Иванна, его жѣнка	А. Таньска.
Каролъ Соленау, малярь	И. Грыневецкій
Юлія, его жѣнка	И. Биберовичева
Габріеля Стреленъ	И. Стефуракова
Бруно Вельтенъ	И. Биберовичь
Баронъ Майдингеръ	В. Плошевскій
Баронова Бернау	П. Демковичь
Лизета, служаща у Соленауа	П. Попелева
Осипъ, слуга панны Стреленъ	И. Попель

Дѣеся въ столяцн.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр.

Билетовъ достати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбковска Ч. 2., а вечеромъ отъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мой.

Подяка.

Въ тяжкомъ горю, споводованомъ смертею дорогои жены моеи блаж. пам. Альфреды зъ Крукевичевъ, единою потѣхою и отрадою було для мене щире сочувствіе, яке при сѣмъ случаю оказали менѣ такъ численно зобраній Высокоповажаній Отцѣ духовній, якъ и прибувшій зъ сусѣдныхъ селъ вразъ съ своими войтами громадяне. Закимъ буду мавъ честь всѣмъ присутнымъ сему сумному похоронному обрядови лично подякувати, прійметъ Отцѣ и Братя мои на сѣмъ мѣсци сердечне руске Спаси Богъ отъ —

Щастного Билинъского.

У Львовѣ, дня 16 жовтня 1883.

ФАБРИКА ДВОНОВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницѣ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рольничій, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовѣ дзвоны** и выробляе *якъ найскорше* подъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалость матеріялу и гармонійный звукъ*.

Вирен. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавѣ замовленя, котрѣ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(29—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць. кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

подъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспольности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до конця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбковска ч. 2. (16—?)

Годне уваги.

Каву, ризь, солонину, смалець, повила, сливкѣ сухѣ, сливовицю, вино и т. д. высылаю въ найлѣпшихъ родахъ и по найприступнѣйшой цѣнѣ и лишь первостепеннѣ товары, котрѣ на случай невподобы пріймаю назадъ безъ всякихъ выдатковъ.

Франко,

4⁸/₁₀	кило	Кавы чольнон отъ 5 зр. 70 кр. — 8 зр.
4½	„	Гербаты самов передн. отъ 2 зр. 75 кр. — 8 зр.
4½	„	Выноградy французского 2 зр. 50 кр.
4½	„	Повилъ найлѣпшихъ 1 зр. 75 кр.
4⁸/₁₀	„	Сливокъ сушеныхъ 1 зр. 90 кр.
4²/₁₆—4⁸/₁₀	к.	солонины або смальцю 3 зр. 90 кр.—4·15 кр.
4	литры	правдивои сливовицѣ 4 зр. 25 кр.
4	„	араку Cuba 4 зр. — кр.
5	кило	огорковъ або паприки въ оцтѣ 1·70 кр.—1·90 кр.
4⁴/₆₀	кило	меду самого найлѣпшого 2 зр. 80 кр.

Франко.

Цѣнники высылаю франко.

Тома Гуровичь
Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23,
1—5

ул. Орменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“.

!!Вже выйшовъ зъ печати!!

ЛЬВОВЯНИНЪ

Календарь информаційный и забавный
на рокъ переступный 1884.

и мѣститъ

Часть стисло календарску, Уставъ церковный на р. 1884, Часть информаційну, забавку и оголошеня.

Цѣна сего календаря лишь **42** кр., съ пересылкою почтовою **47** кр. а. в.

При замовленю одного тузина додаеся 3 шт. безплатно.

Головный складъ удержуе:

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Орменскій ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому“)

Напротивъ „Народного Дому“.

ул. Орменьска ч. 6.

„МЕРТВІЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторонъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рокъ,

при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ подъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або виростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рокъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Домашный учитель

до одного, взглядно двохъ хлопцевъ

може знайти умѣщенье въ священичомъ домѣ.

Учитель мае бути чеотнымъ чоловѣкомъ, Русиномъ, а если только можливо, и знаючимъ нотный спѣвъ. Испитованый учитель народный могбы може лишитися въ мѣсци, бо въ дотычной громадѣ въ р. 1884 розпочнеся въ нововыбудованой школѣ правильна наука. Но о томъ якъ и платни лично у о. *І. Турчмановича*, душпастыря въ Дороговѣ, п. Войнилювъ. (2—3)

Выключно

лишь у мене можна набути:

Фильцове непромакальне обувье
Чоботы до пользованя. Дамскій и мужескій **чоботки.**
Тонку скору до обшиваня.
Чорнѣ фильцовѣ флеки на подошвы; якъ такожь;
Капелюхи фильцовѣ.
Цилиндры.
Chapeau - claque найновѣйшого фасону.

Цѣны дуже умѣренѣ.

Замовленя зъ провинціи залагоджую въ якъ найкоротшомъ часѣ.

Поручаючись ласковой увазѣ П. Т. Публики остаю съ поважаньемъ

Антоній Кожелюжекъ

Рынокъ ч. 29, перехідна каменица п. Ербара, напротивъ до. Єзунитовъ. (2-6)

Право каноничне

литографоване буде сего року выходити заходомъ п. Стефана Высочаньского богослова IV року во Львовѣ. Ктобы зъ Воч. отцевъ хотѣвъ его запренумерувати, зволитъ ласкаво до тогожь зголоситися листовно. (1—2)

Учителька

съ довголѣтною практикою, съ хорошими свѣдоцтвами и рекомендаціями, владѣюча языкомъ французскимъ, нѣмецкимъ, польскимъ, румуньскимъ — въ розговорѣ и рускимъ — знаюча докладно игру на фортепянѣ, принялабы мѣсце учительки дѣвочокъ въ рускомъ домѣ.

Близша вѣдомость при улици Курковой ч. 37 дверѣ 15. (1—3)

Подписаный маѣ честь припомнутися своимъ адресомъ поч. Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по найменшихъ цѣнахъ. Отъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниvъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курнацка, ч. 1. (На почтову пересылку просятся залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

Акушерка

котра черезъ 10 лѣтъ выконувала свою практику въ Тернопольскомъ окрузѣ, въ Качановцѣ, теперь замешкала въ Золочевѣ въ домѣ подъ ч. 262 на про[illegible] ды повѣтовои, поручае [illegible] слуги Вп. Панямъ и заявляе, що на ласкаве завозванье готова въ кождой порѣ нести свои услуги. (2—3) **К. Павельска.**

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 114. Львôвъ, Субота 8 (20) жовтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатекъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7 50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Прѣдплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☞ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочався IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѝ выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючѝ П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“** *дôстанутъ* **даромъ** *початковѝ аркушѣ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Ріслеръ старшій“.*

ПЯТЬ ЛѢТЪ НАШОИ ГОСПОДАРКИ КРАЄВОИ.

III. Выдатки краєвѝ.

„Зле той господаритъ, кто бôльше выдае, нѣжь самъ маe“. Сей великій економистъ зъ пôдъ сельскои стрѣхи, котрый выдумавъ сю приповѣдку, певно що не примѣрявъ ои спеціяльно до нашого сойму и выдѣлу краєвого, але прото она пристае до нихъ такъ добре, немовьбы на урядъ для нихъ роблена. Въ тыхъ пяти лѣтахъ, о котрыхъ у насъ бесѣда, выдатки краєвѝ не тôлько що завсѣгды бôльшѝ були ôтъ доходôвъ, але рôжниця та росла разъ въ разъ, а часто навѣть въ дуже значныхъ скокахъ. Щобъ се наглядно показати и невидющому, мы зводимо въ слѣдуючôй табличцѣ чистѝ доходы (зъ послѣднои таблички въ попередньôй статіи) и чистѝ выдатки краєвѝ (сумы наведенѝ у п. Пилята на стор. 54, ôтъ котрыхъ ôтшибнено тѝ фиктивнѝ доходы, о котрыхъ въ попередньôй статіи була мова) и подаемо цифрове ихъ порôвнанье:

	1876	1877	1878	1879	1880
Выдатки	2,409 597	2,571.013	2,713.198	2,520.881	3,390 324
Доходы	2,362 411	2,371.691	2,374.602	2,369.090	2,533.741
Недобôръ	47 186	199.322	338.596	151.791	856.583

Въ пяти лѣтахъ ôтъ 47 до 856 тысячь недобору, се, признайте самѝ, скокъ не абы якій. И то ще тымъ бôльше, що именно въ 1880 роцѣ додатки краєвѝ пôдвысшенѝ були о 3 кр. на кождôмъ риньскôмъ безпосередныхъ податкôвъ и що въ 1879 роцѣ сойму не було, а затымъ можна було гдещо й заощадити, — правда, що не таку величезну суму.

Але що тутъ говорити про ощаджуванье, коли весь напрямъ господарки краєвои ишовъ якъ разъ на выворотъ. Якъ разъ въ 1879 роцѣ, въ однôмъ зъ найтяжшихъ рокôвъ для нашого краю пôсля ухвалы соймовои зъ р. 1878 пôдвысшено платню маршалкови краєвому зъ 4200 зр. на 10.000 зр. а членамъ выдѣлу краєвого зъ 3000 зр. на 4000 зр. кождому. Якъ разъ въ 1880 роцѣ, въ виду величезного недобору соймъ выдае 26.405 зр. на принятье цѣсаря, хочь при великихъ жертвахъ людей приватныхъ на те торжество жертва зъ задовженои касы краєвои моглабъ выдаватись влишною. Щобъ дати ясне понятье о тôмъ, якъ розвивалася въ рокахъ 1876—1880 наша господарка краєва въ напрямѣ безхосенности для краю и обтяженя его финансôвъ на довгѝ роки, мы зводимо въ слѣдуючôй табличцѣ зъ рôжныхъ рубрикъ табелѣ I п. Пилята (стор. 55) всѣ т. зв. „непродуктивнѝ“ выдатки. Позаякъ щирѝ пріятелѣ нашѝ, польскѝ газетярѣ, найчастѣйше любятъ полемизувати съ нами именно за ты выдатки, а то тымъ простымъ способомъ, що где мы скажемо: „непродуктивный выдатокъ“, то они заразъ крикнутъ: „a Rusini mówią, że to niepotrzebny wydatek“, стожь мы пôднесимо выразно, що пôдъ непродуктивнымъ выдатками розумѣемо такѝ выдатки, котрѝ анѣ посередно анѣ безпосередно не причиняются до пôднесеня чи то економичного чи то культурного стану краю, — безъ взгляду на то, чи тѝ выдатки зъ иншихъ поводôвъ бôльше або менше потрѣбнѝ. До такихъ выдатокъ мы мусимо зачислити всѣ выдатки администраційнѝ, проценты ôтъ пожичокъ и всякѝ иншѝ выдатки, котрѝ не повертаются на потребы економичнѝ, науковѝ, санитарнѝ и просвѣтнѝ. Правда, при теперѣшныхъ нашихъ бюрократичныхъ порядкахъ навѣть и въ тыхъ рубрикахъ велика часть выдатокъ росплываeся непродуктивно, опять же на ихъ администрацію, и навѣть зъ одной изъ тыхъ рубрикъ — выдатокъ на дороги — мы втягаемо до своеи таблички администраційнѝ выдатки, але зъ другихъ ôтдѣлôвъ, н. пр. выдатокъ на шкôльництво мы не могли поки що вытягнути, кôлько коштуe администрація и центральный зарядъ и ôткладаемо се за проводомъ п. Пилята, на пôзнѣйше. Ось якъ выглядали непродуктивнѝ выдатки въ нашôмъ пятилѣтю:

Предметъ	1876	1877	1878	1879	1880
Коштъ репрезентаціи	144.388	118.352	86 277	47.252	115.125
Коштъ заряду	196.330	214.368	215.836	225 973	223.179
Адмін. дорôгъ	88.206	90 070	100.030	102.405	106.176
Шупасництво	11.848	19.999	31.529	32.974	27.542
% ôтъ пожичокъ)Сплата ратами грошей, украденыхъ зъ каcы повѣтовои въ Ялцѣ	— —	33.390	46.206	74.774	91 451
	1863	1863	1863	1863	1863
На портреты маршалкôвъ кр.	3000	3145	3150	3168	3309
На принятье цѣс.	—	—	—	—	26.405
Разомъ	445.635	481.187	484.891	488.409	595.050

Закимъ перейдемо до спеціяльного перегляду тыхъ выдатокъ, скажемо ту въ загалѣ, що сумы ихъ въ нашôмъ пятилѣтю росли дуже гарно и выросли майже о 190.000 зр. Коли бъ такъ можлива була рѣчь, що тыхъ непродуктивныхъ выдатокъ було що року о половину менше, то нѣщо и на хвильку сумнѣватися, що анѣ недоборôвъ анѣ звязаныхъ съ ними непродуктивныхъ пожичокъ край нашъ не бувъ бы бачивъ. Та ба, чи можлива се рѣчь и привустити щось подôбного?

Щобъ ôтповѣсти на те пытанье, стоитъ приглянутися хочьбы тôлько двомъ, постôйно а значно взростаючимъ рядкамъ, а именно коштамъ заряду и администрациі дорôгъ. Коштa заряду взросли въ 1877 роцѣ о 28.038 зр. супротивъ 1876, въ р. 1878 о 1468 зр. супротивъ 1877, въ р. 1879 о 10.136 зр. супротивъ 1878, а въ р. 1880 о 6.206 зр. супротивъ попередного, т. е. взростали пересѣчно въ тыхъ пяти лѣтахъ о 11.462 зр. що року. Що се значитъ? Се значитъ то, що выдѣлъ краєвый и тогды вже показувавъ намаганье, котре опôсля розвилося ще дужше — и то на шкоду краю и самого принципу автономіи — забирати въ свои руки всѣ галузи и функціи нашого автономичного житя, централизовати въ своихъ бюрахъ всѣ компетенціи. Зъ того конечнымъ способомъ выплыло розмноженье численнои и чимъ разъ численнѣйшои бюрократіи, прикрѣпленои до своихъ посадъ, коли вже не синекурами (хочь и сей грѣхъ у насъ лучаeся), то бодай надѣею на пятилѣтнѝ пôдвысшеня платнѣ, емеритуры и запомоги для вдôвъ и сирôтъ. Такимъ способомъ разъ выставлена и утверджена бюрократична машина не тôлько съ надзвычайною цѣпкостею и вытревалостею боронитъ кождои разъ здобутои позиціи, але стараeсь чимъ разъ дальшѝ позиціи здобувати, змагае до того, щобъ цѣле наше публичне житье уформувати по своему образу и подобію. Нѣчимъ суть для неи навѣть насильнѝ переломы, формальнѝ революціи, щобъ тôлько своe осягнути. Намъ здаeсь, що одинъ зъ такихъ переломôвъ и намъ незадовго грозитъ, а показанѝ въ повысшôй табличцѣ, може и невиннѝ на око прогресіи циферъ означаютъ повôльне, але певне наближенье того перелому. Мы вкажемо тôлько на гдеякѝ свѣжѣйшѝ проявы, належачѝ до тои самои категоріи. Не тôлько бо коштa администрациі и по 1880 роцѣ взростаютъ, тай то чимъ разъ въ сильнѣйшôй прогресіи, але наша автономична бюрократія сягае вже далеко дальше. Звѣстна рѣчь, до повѣтовыхъ репрезентацій вже навѣть сягати не потребуемо, бо тѝ, якъ знаемо, вже зъ самого заснованя свого були поторочатами, сказатибъ за Нѣмцемъ Zwittergeschöpfe, где одна часть була ôтъ парады, але безъ вплыву на дѣла повѣту, а друга, именно бюрократична часть, сидѣла тихо и держала все въ рукахъ. Але нашôй автономичнôй бюрократіи того мало, она бажалабы и громадске житье обснувати своими сѣтями. Именно въ такôмъ дусѣ треба розумѣти ôтъ довгихъ лѣтъ веденѝ у насъ бесѣды про „gminy zbiorowe“, въ котрыхъ бы дотеперѣшна власть и компетенція кôлькохъ сусѣдныхъ громадъ перейшла въ руки одного центрального тѣла, уладженого и ведучого дѣла громадскѝ зовсѣмъ бюрократично. Правда, плянъ о „gminach zbiorowych“ крôмъ сеи маe еще и другѝ прикметы, котрѝ чинятъ его принаднымъ для нашихъ „ojców narodu“ рôжныхъ сектъ и рôжныхъ ôттѣнкôвъ, — але мы не будемо входити въ ихъ розбôръ, а навели сей проявъ тôлько на те, щобъ показати, куды прямуe наша автономична бюрократія. Що впрочѣмъ дѣло не кôнчится на самôй дискусіи надъ тымъ пляномъ, на се маемо хочьбы той зовсѣмъ недвозначный доказъ, що й теперь уже рады повѣтовѝ зъ одного боку, а староста зъ другого боку напыхаютъ на зверхность громадску, а взглядно на писарѣвъ громадскихъ таку масу найрôжнороднѣйшои писанины, що заниматись писарствомъ громадскимъ чоловѣкови грунтовому, хочь бы й якъ письменному, але господареви (а тôлько такій писарь по нашôй думцѣ даe еще при такъ недостаточнôй контроли якъ у насъ найбôльшу можливу поруку противъ всякихъ ошуканьствъ и кривдженя громады) сталося майже неможливымъ. Писарство громадске зъ конечности дôстаeсь въ руки людей негрунтовыхъ, зайшлыхъ, звычайно съ ненайлѣпшою моральностею, нѣякими интересами, окрôмъ власнои наживы съ громадою не звязаныхъ, — ну, и конечно, що слѣдомъ за тымъ идутъ надъужитя, занедбаня, ошуканьства и здирства, про котрѝ уже и въ газетахъ такъ богато (хочь майже нѣчого основного) говорилось. А въ того консеквенція одна — и ви вже давно перевели нашѝ щирѝ опѣкуны-громадскѝ писарѣ злѝ, бо поодинокôй громадѣ нѣ за що удержати доброго писаря; щобъ удержати доброго писаря, треба злучити до купы кôлька громадъ и маемо „gminy zbiorowe“. Конечно, того й не подумаютъ нашѝ автономисты, що чимъ бôльше стягнеся автономію до купы, тымъ она меншою буде, и що по ихъ розумованю выходитъ не писарь для громады, але громада (а властиво кôлька громадъ), для писаря. Та ба, може они якъ разъ того й хотятъ!... Поки такій напрямъ пануe въ нашôй внутрѣшнôй краєвôй политицѣ, поти нѣщо намъ надѣятися якого небудь вменшуваня коштôвъ администрациі. Бюрократія не така, щобъ такъ скоро выпустила зъ своихъ рукъ головный nervus rerum — фонды краєвѝ. Противно, ссучи зъ того жерела, она буде рости и розростатися, ажь поки — ну, за пророцтво намъ нѣкто не заплатитъ, то шкода й трудитися надъ пророкованьемъ!

Правда, можливый есть еще й иншій, не бюрократичный розвôй дѣлъ краєвыхъ, а правдиво автономичный, выборный, свобôдный, сказатибъ — господарскій, грунтовый. Але що те за звѣръ такій, якъ ôнъ выглядае и ôтки родомъ, о тôмъ богатобъ говорити, та не тутъ на то мѣсце. Наше дѣло — непродуктивнѝ выдатки зъ фонду краєвого. Пригляньмось имъ троха ближе!

Пригляньмося заразъ першôй рубрицѣ нашои таблички: „Кошты репрезентаціи краєвои“. Рубрика та складаeся въ нашôмъ пятилѣтю въ выдаткôвъ звычайныхъ и надзвычайныхъ. Звычайнѝ выдатки були: на льокаль соймовый вразъ съ опаломъ, освѣтленьемъ и услугою, дальше выдатокъ на дієты и кошты подорожѣ послôвъ, на стенографôвъ и на друки соймовѝ, въ кôнци платня для маршалка и для шести членôвъ выдѣлу краєвого вразъ съ ихъ заступниками.

Надзвычайнѝ выдатки були: двѣ раты на закупленье пляну пôдъ будову будынку соймового, одна въ 1876 р. въ сумѣ 49.865 зр., а друга въ 1877 въ сумѣ 47.043 зр. Дальше въ р. 1880 бувъ ще одинъ надзвычайный выдатокъ на умеблёванье салѣ соймовои въ сумѣ 13.261 зр.

Въ слѣдуючôй табличцѣ мы спецификуемо близше два головнѝ ôтдѣлы звычайныхъ выдаткôвъ, складаючихъ рубрику „Кошты репрезентаціи“. Жаль, що п. Пилятъ не бувъ ласкавъ докладнѣйше повыказувати выдатки, а именно: кôлько въ кождôмъ роцѣ выдано на дієты посольскѝ, кôлько на дорогу для послôвъ, кôлько на наемъ льокалю соймового и т. д., а ограничився въ тôмъ взглядѣ тôлько приближеными цифрами, котрѝ подамо дальше.

Рôкъ	Соймъ радивъ днѣвъ	Выд. на соймъ	Выд. на выд. кр
1876	51	69.973	24.550
1877	23	49.100	22.210
1878	38	63.077	23.200
1879	—	12.210	35.044
1880	47	66.541	35.322

Очевидна рѣчь, чимъ довше радитъ соймъ, тымъ бôльшѝ выдатки на дієты посольскѝ. Колибъ присутнѝ були всѣ 143 послы и побирали кождый по 5 зр., то выдатокъ на дієты денно выносивбы 715 зр. Але сего нѣколи не було. Найбôльше выдано за тыхъ 5 лѣтъ на дієты посольскѝ въ р. 1876, бо 33.940 зр., найменше въ 1877, бо 15.375 зр. На дорогу для послôвъ выдавано пересѣчно около 6.000 зр., на друки соймовѝ около 15.000 зр., а за наемъ льокалю соймового 5.400 зр. що року.

Що до выдаткôвъ на выдѣлъ краєвый, то въ двохъ послѣдныхъ рокахъ они, якъ бачимо, значно пôдскочили, именно задля пôдвысшеня платнѣ маршалкови и членамъ выдѣлу краєвого, о чѣмъ мы вже попередно згадували. За то съ похвалою пôдноситъ п. Пилятъ „dążność skutkiem uwieńczoną, do oszczędności w drukach sejmowych“, — жаль тôлько, що не выразивъ, кôлько то грошей на тыхъ друкахъ ощаджено и чи ощаднôсть та выправнала пôдвысшенямъ иншихъ рубрикъ. Намъ мимоволѣ ту пригадуeся скупарь Плюшкинъ въ Гоголевыхъ „Мертвыхъ душахъ“, котрый не дбае о то, що хата его валится и збôже гніе въ сусѣкахъ, але трясеся и грызеся, щобъ служниця Мавра не вкрала ему кусничка мышами недогрызеного цукру.

(Дальше буде.)

Справозданье посла до рады держ. о. І. Озаркевича

зложене передъ своими выборцями въ Коломыи.

(Конецъ.)

Здаeся, що будутъ заведенѝ трафики соли, где буде можь дешевшу и дорожшу сôль дôстати якъ то дѣeся съ тютюномъ. И теперь, если яка громада у себе сыровицю маe, може ви дôстати подаючи просьбу до министра финансôвъ. Поданя всѣ и до найвысшихъ властей до Вѣдня писанѝ повинны бути редагованѝ въ рускôмъ языцѣ. — Въ думѣ державнôй рѣшено въ загальныхъ засадахъ справу о комасаціи грунтôвъ, т. е. щобы грунты селяньскѝ були въ купѣ. Пôсля потребъ поодинокихъ краѣвъ порѣшатъ подрôбнѣйше сю справу у себе соймы краєвѝ. (Тутъ выразивъ велике вдоволенье оденъ изъ присутныхъ селянъ выборцѣвъ, въ того що грунта равомъ будутъ при купѣ, бо въ той спосôбъ лѣпше буде можна господаровати). — Въ радѣ державнôй рѣ-

шено дальше будову желѣзницѣ трансверзальнои, зъ Черновець до Новоселицѣ, Стрый-Бескидъ. Говорятъ, що въ звязи съ желѣзницею трансверзальною стоитъ Länderbank и що я голосуючи за тымъ Länderbank-омъ уратовавъ намъ Русинамъ непріязне правительство. Тутъ мушу оправдатися зъ того закиду передъ моими выборцями. Я въ Länderbank-у бачивъ лишь звычайный банкъ краєвый, котрый въ разѣ якои грошевои потребы мавъ помочь нести правительству; лѣпше жичити у себе и оплачувати нисшу стопу процентову нѣжь чужихъ вспомагати. Нѣмцѣ були противъ того. бо мали въ томъ свой приватный интересъ, а я пойшовъ противъ Нѣмцѣвъ за своими людьми. Я допоминався, щобы нашѣ касы пожичковѣ були вольнѣ отъ податку. Теперь вже суть такѣ вольнѣ, що не маютъ больше проценту якъ 300 зр. Приходжу до новелѣ школьнои. Нѣмцямъ ходило, щобы по школахъ и дальше учити нерелигійного либерализму, черезъ що только неморальность ширится. Тутъ я видячи користь для нашого краю и народности нашои зъ тои уставы, не могъ вже по той простой причинѣ, що есьмь священикомъ, спротивитися ѣй и для того голосовавъемь за новелею не пойшовши разомъ съ другими двома рускими послами, котрѣ противъ новелѣ голосовали. Я не могъ стерпѣти, щобъ нашь край а именно нашь народъ рускій бувъ виставленый на деморализацію. Ошибаются тѣ, що гадаютъ, будьтобы новеля школьна Галичины не обовязувала. Новеля школьна въ загалѣ обовязуе и нашь край только колька параграфовъ до насъ не относится. Найважнѣйшій параграфъ зъ тои новелѣ бувъ §. 48, котрый поручае, щобы того вѣроисповѣданя бувъ диригуючій въ школѣ, якого есть большость ученикovъ, но сей параграфъ для Галичины выключено. Параграфови 75, котрый Галичину въ подъ тои уставы выключае, я бувъ противный. При §. 3 говоривъ я за спѣвомъ церковнымъ и теперь министерство въ слѣдство моеи бесѣды наказало по школахъ учити спѣву церковного. Тутъ мушу згадати за найнепріятнѣйшій закидъ, якій менѣ гдекотрѣ люде дѣлаютъ, якобы я съ другими рускими послами не хотѣвъ ити до министра въ справѣ рускои народнои школы во Львовѣ. Торжественно передъ выборцями запевняю, що се есть неправдою. (Тутъ перерывае бесѣдника селянинъ зъ Мышина Миронюкъ запытуючи, для чого рускѣ послы, хоть ихъ такъ мало въ радѣ державной, та прецѣнь разомъ не идутъ. Въ отповѣди на сю интерпеляцію выручае посла выборець о. Крушельницкій слѣдуючими словами: Нашъ посолъ оправдуе свою дѣятельность, нехай и другѣ два послы станутъ передъ своими выборцями и выяснятъ свое становище въ радѣ державной а доперва тогды народъ рускій порѣвнае дѣятельность о. Озаркевича зъ одной стороны и зъ другои словъ пп. Ковальского и Кулачковского и рѣшитъ, кто справедливо поступае). Коли згадую за руску школу, мушу на одну важну рѣчь звернути увагу выборцѣвъ, щобъ умѣли собѣ въ данomъ случаю радити. Русины выграли справу що до рускои школы въ найвысшомъ судовомъ трибуналѣ, но сей трибуналъ не мае екзекуційнои власти, отже треба о тую постаратися. Таку власть мае найвысшій трибуналъ администраційный (Verwaltungsgerichtshof). Треба знову справу зъ долу зачинати и всѣ инстанціи переходити т. е. треба удатися до рады мѣйскои о выконанье рѣшеня трибуналу, если тутъ отмовлятъ, подавати до рады школьнои, а если ту отмовлятъ, тогды дорога иде до администраційного трибуналу, а сей доперва наказуе, кому належитъ.

Справа регуляціи конгруы для священьства не може дочекатися свого остаточного залагодженя а селянамъ выборцямъ мушу выяснити, що священикамъ при регуляціи ихъ пенсіи не иде о подвысшенье iura stolae, т. е. за требы церковнѣ, рожнѣ належитости — противно священики суть за знесеньемъ тыхже, но правительство не згодится. Тое подносятъ власне на некористь нашихъ священикovъ. Еще одно дѣло наведу, где противъ мене выступили гдекотрѣ зъ нашихъ рускихъ людей. Есть то выборъ 3 словъ зъ нѣмецкои провинціи, котрый трибуналъ найвысшій узнавъ за неправильный. Гогенвартъ внѣсъ, щобъ палата застановилася, чи рѣшенье трибуналу справедливе, чи нѣ, и я голосувавъ за тымъ внесеньемъ въ томъ намѣреню, щобы правда выяснилася и щобы мати поле до бесѣды за неправильности выборовъ, якѣ дѣются у насъ въ Галичинѣ. За моимъ вставленьемъ достала черновецка гимназія съ рускимъ выкладовымъ языкомъ катехита для цѣлои гимназіи, котрый не ремунерацію лишь сталу платню буде побирати. Я бувъ при розправахъ за знесеньемъ отумерщины и голосувавъ за новою змѣною ординаціи выборчои, щобы и тѣ голосовали, що платятъ 5 гульд. податку. При конци справозданя мови дѣятельности въ радѣ державной мушу звернути увагу п. выборцѣвъ, що есмь членомъ петиційнои комисіи и взываю п. выборцѣвъ якъ найбольше петицій въ справахъ нашихъ посылати и то якъ я казавъ въ своимъ роднomъ языцѣ. Теперь кончу свою бесѣду поданьемъ своеи програмы, якою намъ Русинамъ руководитися выпадае:

(Вѣрнѣ слова бесѣдника): Мы яко мешканцѣ Галичины, отже Руси червонои, маемъ нашѣ окремѣшнѣ отношеня и интересы народнѣ и для того мы яко Мало-Русины не можемъ нашу народность съ якою небудь инною зляти. Такъ якъ н. пр. въ Нѣмеччинѣ суть Баварчики, Саксонцѣ, Прусаки и т. д., а кождый, зъ нихъ, хотяй суть Нѣмцями свою самостоятельность (?) удержуе, хоть въ Англіи суть Англійцѣ и Ирляндчики, а послѣднѣ о свою народность всегда борются и якъ въ Угорщинѣ Хорваты свою славяньску независимость такожь сильно утримуютъ, такъ подобно и намъ Русинамъ належитъ нашу самостоятельность яко Мало-Русины не лишь шановати, але и при кождой случайности нашу независимость заявляти. А зможемо ви лишь тогды удержати, если вѣрно и преданно стояти будемъ при Австріи, въ котрой лишь едино моглабы теперь тая наша самостоятельность не на засадахъ централистичныхъ, але на засадахъ автономичныхъ розвинутись. Не можу заперечити, ба и признаю цѣлкомъ, що мы Русины тутъ въ Галичинѣ есьмо гнетенѣ, понеже многѣ урядники правительственнѣ и многѣ Поляки подъ покрывою нынѣшнои черезъ нихъ не добре понятои системы политичнои допускаются многихъ неправильностей противъ Русиновъ, якъ н. пр. при выборахъ; называютъ кождого, кто лишь о свои народнѣ права упоминаеся, Москалемъ и черезъ негоднѣ посужденя припроваджуютъ не лишь насъ Русиновъ, але и цѣлый нашъ край до моральнои и матеріяльнои нужды, ба що больше ставляютъ навѣть цѣлу австрійску державу въ клопотливѣ отношеня до цѣлого цивилизованого свѣта, а антагонизмъ народнои и политичнои противности доходитъ въ краю до що разъ большого роздражненя умовъ и допроваджуе до загального неудовольствія и недовѣрія до державы. Такій незвычайный станъ рѣчи муситъ уступити, бо правительство, котре до теперь, здаесь, еще не хотѣло мати належитого понятія о руской справѣ, буде мусѣло для власного свого интересу вглублятися лучше въ тую справу, а и Поляки не будутъ могли непріязно выступати противъ Русиновъ въ загалѣ, бо существованье Русиновъ не дасться занеговати, а отъ рѣшеня справы рускои зависитъ ихъ власна судьба. Тое познали вже многѣ Поляки, якъ тое видко зъ справозданъ посольскихъ князя Юрія Чарторыского, графа Войтѣха Дѣдушицкого якъ такожь зъ польскои журналистики такъ заграничнои якъ по части вже и краєвои. Дальше не можу такожь и того заперечити, що причина, для чого мы до дотеперѣшного часу не дойшли еще до тои степени, якоибы мы собѣ желали, лежитъ въ невыробленомъ нашомъ политичномъ поступованю, а именно, що не всѣ мы хочемъ познати и узнати духа часу, съ котрымъ кождый народъ и кожда одиниця рахуватися муситъ, и що всѣ не познаемъ, що нашими союзниками лишь тѣ можутъ бути, котрѣ яко Славяне маютъ спольнѣ съ нами не гегемонинѣ, а демократичнѣ интересы.

Наша програма: 1) Зостават въ невзрушимой вѣрности и преданности для Его Величества Францъ Іосифа I. якъ до теперь, такъ и всегда на будуще.

2) При занятю правнополитичнои опозиціи противъ правительства въ справахъ нашихъ народныхъ, не являтися черезъ неприроднѣ намъ союзы непріязными для себе самыхъ, а именно въ пытаняхъ, дотыкаючихъ народовъ славяньскихъ въ Австріи въ загалѣ, а духового и матеріяльного поддвигненя нашого краю и нашого народа въ особенности.

3) На засадахъ автономичныхъ добиватися при содѣйствію Славянъ австрійскихъ и при помочи клюба правицѣ въ радѣ державной рѣвноуправненя народа руского въ Галичинѣ на дорозѣ конституційной на подставѣ основныхъ законовъ державныхъ.

Повиннисьмо отже розважно, оглядно, поважно, съ повнымъ тактомъ, съ рѣшительною консеквенціею и съ певною, сталою програмою, съ духомъ часу до народного рѣвноуправненя поступати. Если таке становище займемо, тогды всякѣ партійнѣ непорозумѣня такъ въ нашой серединѣ якъ и незрозумѣнье насъ у иншихъ народовъ въ лици загальноисправы мусятъ зникнути. Стережѣмся, щобы о насъ исторія словами Шиллера не сказала: велику епоху се столѣтье намъ зродило, але ся велика хвиля найшла ще за слабый родъ. Если може я не во всѣмъ и не кождому въ моемъ дѣланю догодивъ, то отповѣдаю на се словами славного англійского ученого John Stuart Mill-a, а то: „Важною єсть рѣчею, щобы посолъ мавъ якъ найбольшу свободу гадокъ и переконань особистыхъ, а если ктонебудь намѣрявбы часто наклонити свого заступника. щобы вырѣкся своихъ гадокъ и переконань дотычно точокъ, на котрѣ може нема межи ними цѣлковитои згоды, и еслибъ зновь заступникъ народный приставъ на такій компромисъ, булобы то зъ стороны посла здрадою его спеціяльного посланництва и отрѣканьемся найважнѣйшого свого обовязку с. е. неопусканя справы для другихъ, котрѣ его услуги еще найбольше потребуютъ“. — Моя политика не есть высока и идеальна, но на часѣ и реальна, бо въ теперѣшныхъ для насъ Русиновъ прикрыхъ часахъ лишь на основѣ высказаной мною програмы якусь користь для нашого народа придбати можна. Я шаную раціональнѣ и узасадненѣ переконаня кождого, я зновь не накидаюся нѣкому анѣ съ моими гадками, анѣ съ моимъ переконаньемъ, анѣ съ моимъ посольствомъ; до Васъ, Высоп. П. выборцѣ належитъ цѣле се дѣло належито розсмотрити и розсудити, а я лишь прошу, приймѣть отъ мене увѣренье, що я яко Славянинъ и Русинъ въ цѣлого серця для мого руского народа желаю чести, славы и добробыту — и кончу народною пословицею: „Чей и въ наше окончe засвѣтитъ ще сонце“. (Выборцѣ одноголосно: славно! славно!)

На внесенье Впр. о. Кобляньского выразили выборцѣ свому послови довѣрье за его дѣятельность, а тымъ самымъ згодились одноду шно на высше выголошену програму. — На томъ закончилось справозданье нашого посла, а по приватномъ объясненю селянамъ-выборцямъ гдекотрыхъ живо ихъ интересуючихъ рѣчей розойшлися участники зборовъ.

Соймъ краєвый.

XX. засѣданье сойму дня 4 (16) жовтня 1883.

(Конець.)

По бесѣдѣ пос. Антоневича внѣсъ пос. Вербицкій, щобы соймъ препоручивъ выдѣлови кр.: 1) старатися о то, щобы правительство признало маючу завязатися комисію для промыслу домового и рукодѣльного и щобы тая комисія войшла въ житье; 2) на найблизшой сесіи предложити проектъ уставы краєвои о закладаню фаховыхъ школъ промысловыхъ; 3) щобы выробивъ плянъ организаційный для музеумъ промыслового. Вайгель и Мѣрошевскій высказали гадку, що соймъ по заложеню краєвого музеумъ не откаже помочи краковскому музеумъ. Палата приняла резолюцію безъ дальшои дискусіи. Такъ само безъ дискусіи приняла палата внесеня комисіи господарства краєвого, на подставѣ котрыхъ признано школамъ промысловымъ въ Тарновѣ и Перемышли на 1884 р. на 500 зр. звычайнои, а 200 зр. надзвычайнои запомоги; школамъ промысловымъ въ Станиславовѣ и Сокали 700 зр.; школѣ промысловой въ Дрогобычи 500, а школѣ въ Закопанomъ 600 зр. запомоги. — На покрытье недобору за 1882 рокъ постановлено вставити до буджету на 1884 р. яко кредитъ додатковый 97.000 зр. — Пос. Романовичъ предложивъ внесенье комисіи буджетовои въ справѣ пожички на розширенье будынку школы Бенедиктинокъ въ Перемышли; справу ту отдано выдѣлови кр. до дальшого розслѣдженя. — Пос. Чайковскій предложивъ внесенье комисіи дорожнои слѣдуючого содержаня: Поручаеся выдѣлови краєвому, щобы въ сповненю уставы зъ 9 цвѣтня 1875 р. по выконченю дороги зъ Ниска до Розвадова приступивъ до дальшои будовы краєвои дороги зъ Розвадова до Надбережа. (Внесеньемъ симъ залагоджено 24 петицій). Палата приняла внесенье безъ дискусіи. Такъ само приняла палата внесенье пос. Єнджейовича въ справѣ кредиту въ высотѣ 8000 зр. на будову школьного будынку въ Дублянахъ. — Дальше ухвалила палата: Соймъ на подставѣ §. 1 закону зъ 1873 р. заявляе правительству: 1) що до округа трибуналу I инстанціи въ Бережанахъ маютъ бути прилученѣ: а) зъ округа трибуналу I инстанціи въ Золочевѣ округи судовъ повѣтовыхъ въ Бережанахъ, Козовой, Ходоровѣ, Подгайцяхъ, Рогатинѣ, Бурштынѣ и Перемышлянахъ; б) зъ округа трибуналу I инстанціи въ Тернополи округъ суду повѣтового въ Висневчику. 2) Що округъ суду повѣтового въ Бобрцѣ маe бути выключеный зъ округа трибуналу I инстанціи въ Золочевѣ и прилученый до округа суду краєвого во Львовѣ. — По черезъ мало прійти подъ обраду справозданье комисіи конкуренційнои съ проектомъ новои церковнои уставы конкуренційнои, але екс. Грохольскій внѣсъ, щобы справу тую отложити на познѣйше, коли соймъ буде мати „больше часу“, и палата на те згодилася.

XXI. засѣданье сойму зъ дня 17 л. жовтня 1883.

Зъ петицій важнѣйшѣ внесено слѣдуючѣ: Громада мѣста Львова о розкладъ тягаровъ квартунковыхъ и о пожичку на будову касарнь; выдѣлъ повѣтовый въ Богородчанахъ о наданье выдѣламъ пов. права екзекутивы; выдѣлы пов. въ Подгайцяхъ и Турцѣ въ справѣ продажи соли для худобы; громада Мизунь въ справѣ забезпеченя шкодъ, робленыхъ дикими звѣрятами; громада Жуковъ о запомогу на закупно ярыхъ засѣвовъ; выдѣлъ бурсы въ Станиславовѣ о запомогу. — На внесенье посла Лѣнивьского поручила палата выдѣловы кр выплатити громадѣ въ Дорошовой суму 300 зр. для погорѣльцѣвъ. Опосля маршалокъ представляе инспектора Ольшевского, котрый буде давати поясненя въ справахъ школьныхъ. По сѣмъ отповѣдае намѣстникъ на интерпеляцію кс. Бухвальда въ справѣ сплавлюваня дерева на Вислоку въ той способъ, що намѣстництво не може гандляреви Бергглязови заборонити сплавлюваня доки сей не переступае права рѣчнои полиціи, що же дотыкае шкодъ, то справа ся належитъ до суду а не до властей политичныхъ. — Зъ порядку дневного референувавъ Пилятъ именемъ комисіи для внесеня пос. екс. Грохольского въ справѣ обмеженя дѣленя селянскихъ грунтовъ и змѣни права наслѣдкового. Надъ сею справою вывязалася довга дискусія. Першій промовивъ Гаузнеръ и въ $1^1/_2$ год. бесѣдѣ доказувавъ безподставность сего внесеня а въ кончи поставивъ внесенье, щобы перейти до порядку дневного. Оригинально мотивуе посолъ Попель свою промову за внесеньемъ комисіи. Онъ каже, що есть для того за внесеньемъ, бо оно выйшло отъ Грохольского, и що противъ него промовляе пос. Гаузнеръ. Ставитъ однакожь поправку, щобы селянькимъ майоратамъ надати гдеякѣ привилеѣ. Поправка ся упала. — На бесѣду Гаузнера отповѣвъ пос. Грохольскій въ имени тыхъ словъ що були за внесеньемъ и доказувавъ що пос. Гаузнеръ за надто вѣритъ въ статистику, котра однакожь злому не зарадитъ и що его внесенье не мае на цѣли, обмежити вольность люду. Опосля промовивъ ще пос. Лубѣньскій въ имени тыхъ словъ, котрѣ були противъ внесеня. Бесѣдникъ есть для того противъ неподѣльности грунтовъ, бо думае, що черезъ те натворится богато пролетаріяту, котрый посля его гадокъ выроджуе суспольно-революційнѣ рухи. По довшой промовѣ справоздавця приняла палата внесенье комисіи 68 голосами. — Посолъ Лянге отчитавъ справозданье комисіи господарства кр. въ справѣ закладаня низшихъ школъ рольничихъ, по чомъ палата ухвалила: 1) Соймъ годится на признанье низшихъ школъ рольничихъ въ Городенцѣ и Ягольници краєвыми и дозволяе выдѣлови кр. ихъ отворити наколи министерство признаеть для нихъ 22.000 зр. субвенціи и для кождои 2000 зр. рочнои дотаціи; 2) потверджае етатъ и платню учителѣвъ при сихъ школахъ; 3) дае выдѣлови кр. кредитъ до 9220 зр. на удержанье сихъ школъ на рокъ 1884; 4) взываe выдѣлъ кр. щобы при закладаню держався дороги показаноi справозданьемъ комисіи господарства кр. зъ 15 жовтня 1883 и 5) щобы на слѣдуючой сессіи предложивъ проектъ для такихъ же школъ въ заходнѣй Галичинѣ. Тѣло учительске при школахъ рольничихъ въ Городенцѣ и Ягольници буде складатись: 1) зъ двохъ учителѣвъ фаховыхъ зъ котрыхъ одинъ есть разомъ и директоромъ; 2) зъ учителѣвъ не фаховыхъ т. е. инструктора, учителя до наукъ початковыхъ и капеляна. Для учителѣвъ фаховыхъ призначено 1200 зр. рочн. платнѣ, 140 додатку активального и вольне помешканье. Учителѣ фаховѣ помочники достанутъ 720 зр. платнѣ, додатку активального 60 зр., вольне помешканье и 100 додатку що пять лѣтъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Справа урядовыхъ выѣздокъ въ Загребѣ*) представляеся бодай на око полагодженою. На основѣ ухвалы угорского парляменту, котрый, якъ звѣстно, принявъ предложенье Тиссы, поздоймала власть дня 16 л. жовтня всѣ таблицѣ съ мадярскими написами и заступила ихъ новыми вывѣсками, немаючими нѣякихъ написей. — Хорватскѣ послы до угорского сойму сподѣвалися такого полагодженя сеи справы, бо ще 12 л. жовтня вступили до парляменту. Въ виду того моглобыся здавати, що цѣле пытанье хорватско угорске вже полагодженe, та що межи обома сторонами нема вже спорныхъ точокъ; анализуючи однакожь близше взаемины межи Угорщиною а Хорватiею мусимо прійти до заключеня, що рожницѣ поглядовъ въ многихъ важныхъ пытанях не перестали существовати и що совершенне ихъ выровнанье ще въ далекомъ плянѣ. Угорскій президентъ министровъ Тисса стоитъ поки що на томъ становищи, що угорске правительство нѣчого на разѣ не може больше зробити, якъ привернути конституцію и знести станъ выемковый. — Передъ всѣмъ буде розходитися о именованье нового бана, але вже на той точцѣ зачинаются новѣ трудности, бо не

ма зовсѣмъ такои личности, котрабы обомъ сторонамъ була однаково мила. Бо наколибъ угорске правительство заименовало баномъ Мадяра, то не буде ôнъ глядати точки опертя въ Хорватіи, а на Хорвата особливожъ щиро прихильного національнôй справѣ не рѣшится такожъ угорскій кабинетъ, бо буде боявся, щобы не наразивъ въ чѣмъ интересôвъ Угорщины. Така нерѣшимôсть въ выборѣ особы нового бана дасться пояснити рôжницею поглядôвъ на становище, яке ôнъ мавбы занятн. Мадяры говорятъ именно, що банъ хорватскій есть лишь урядникомъ короны и мужемъ довѣрія вспôльного правительства, а яко такій не може ôнъ занимати такого становища суиротивъ хорватского сойму, яке занимае министеръ суиротивъ парляменту, ôтъ котрого зависитъ его дальше полишеньеся въ урядѣ. Ôнъ безперечно буде мусѣвъ о то старатися, щобы выробити собѣ бôльшôсть въ соймѣ, наколибы однакожъ ôнъ не зъумѣвъ собѣ бôльшости позыскати, тогды не уступае банъ, лишь соймъ. Насупротивъ сего погляду, пôсля котрого Хорватія есть провинціею Угорщины, стоитъ поглядъ Хорватôвъ, котрй уважаютъ Хорватію рôвноважнымъ факторомъ въ всѣхъ спôльныхъ справахъ. Ôтповѣдно сему виндикуютъ они для бана становище майже зовсѣмъ независиме ôтъ угорского правительства и жадаютъ спеціяльно бôльшои самостôйности для хорватского министра въ угорскôмъ кабинетѣ. Все, що дотыкае Хорватіи, маѳ итп до трону черезъ его руки, а не черезъ угорского президента министрôвъ; въ справахъ хорватскихъ маѳ ôнъ бути не тôлько выслуханый, але маѳ мати просто рѣшаючій голосъ. — Не можна на разѣ сказати, чи всѣ сторонництва хорватскй роздѣляютъ тй погляды, але що бôльшôсть Хорватôвъ есть сего переконаня, се певно, и мадярске правительство здаеся дуже довго мусѣлобъ ждати, поки не збереся соймъ въ Загребѣ съ такою бôльшостею, съ якою бажаютъ его видѣти Мадяры.

(Рада державка) якъ довѣдуеся N. fr. Presse маѳ збратися дня 20 л. листопада. Позаякъ однакожъ въ новôмъ будынку парляменту, въ котрôмъ маютъ теперъ зачатися засѣданя рады державной, будутъ переводилися ще по ôткрытю сесіи гдякй роботы, то пленарныхъ засѣдань буде сего року дуже мало а цѣла дѣяльнôсть парляменту до половины грудня сконцентруеся коло провизоричного закона буджетового. — Делегаціи зберутся дня 23 л. жовтня, а заразъ по ôткрытю повитае ихъ цѣсарь, день однакожъ ще близша не означеный. Передъ делегаціями маются ôтбути вспôльнй нарады министрôвъ, на котрй приѣде зъ Вѣдня президентъ министрôвъ Тисса.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Цѣла царска родина переѣхала зъ Петергофа въ Гатчину. — Петербургскй журналы доносятъ, що по поводу маючихъ завестися новыхъ реформъ судовыхъ, прокураторъ судовои палаты Муравьевъ маѳ выѣхати на ревизію старыхъ судôвъ въ заходнôмъ краю. — Пôсля проекту Кохановскои комисіи до реформы россійскои полиціи маѳ цѣлый апаратъ полиційный выносити бôльше якъ два милiоны людей; що десять господарствъ маютъ дôстати одного полиційного урядника. Рахуючи отже на 80 мил. жителѣвъ въ Россіи 20 милiонôвъ господарствъ, то выносилобы число полиційныхъ урядникôвъ бôльше якъ 2 милiоны, до чого требабы причислити ще полиційныхъ урядникôвъ по мѣстахъ. — Ходятъ вѣсти, що въ правительственныхъ кружкахъ займаются теперь дуже пильно войсковымъ питаньемъ въ Болгаріи. Въ звязи съ тымъ маѳ бути покликанье бар. Каульбарса зъ Вѣдня до Петербурга.

Италія. Подорожь кард. Гогенльоге все ще займае италіяньскихъ и нѣмецкихъ политикôвъ. „Voce della verita“ доноситъ теперь, що кард. Гогенльоге не выѣхавъ — якъ то журналы доносили — безъ дозволу папы и що въ Монахіюмъ ôтвѣдавъ такожъ папского нунція. Здаесь однакожъ, що мимо всякихъ заперечень межи курією а кард. Гогенльоге есть певне непорозумѣнье. — „Moniteur de Rome“ заперечуе будьтобы кард. Якобини по поводу святкованя роковинъ 20 вересня 1870 р. выславъ ноту до папскихъ представителѣвъ.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ, що бувшій президентъ министрôвъ Пирочанацъ маѳ бути именованый сербскимъ посломъ въ Вѣдны на мѣсце Богичевича. Министеръ вôйны замовивъ въ Нѣмеччинѣ 11000 сотнарѣвъ пороху котрй теперъ привезено до Бѣлграду.

Португалія. Въ долинѣ рѣки Миньо тамъ. где гранична крѣпость Валенца припираѳ майже до самои рѣки, повстало бôльше якъ 3000 селянъ. Правительство выслало противъ нихъ войско, селяне однакожъ ставили опôръ и такъ прійшло до бійки въ котрôй зъ обохъ сторôнъ упало богато рененыхъ и убитыхъ. Селяне ôтперли въ кôнци войско. Замѣтно, що на цѣлôмъ пиринейскимъ пôвъостровѣ не було доси жадного повстаня селянъ. Выймавши карлистовске повстанье въ провинціи Баскôвъ повставали доси лишь мѣщане або войско. Причиною сего селянского руху маѳ бути дуже прикре положенье економичне селянъ въ тыхъ околицяхъ, до чого не мало причинився великій неурожай вина въ послѣдныхъ рокахъ. Кажутъ такожъ, що рухъ сей выкликала т. з. „чорна рука“, котра и въ Португаліи не мало маѳ прихильникôвъ. Замѣтно такожъ, що повстанцѣ кинулись на войско съ покликомъ: Най жіе республика! Прочь съ королемъ!

НОВИНКИ.

— **Зъ львôвскои семинаріи женьскои** доходятъ насъ дуже сумнй вѣсти, тымъ сумнѣйшй, що дѣются пôдъ окомъ найвысшихъ школьныхъ властей краевыхъ. Не знаемо, якій тамъ бувъ звычай до теперъ, що до молитвы передъ школою и по школѣ, чи Русинки користали зъ права имъ прислугуючого, и чи молилася котра зъ нихъ, якъ на ню прійшла черга, по руски, досыть на тôмъ, що якъ довѣдуемося — на днях коли Русинки на тое ôтважились, обурила руска молитва въ устахъ рускихъ дѣвчатъ ихъ товаришокъ — Польокъ до тои степени, що почали ихъ перерывати польскою молитвою другй — межи ними жидôвки почали, звернувшись до молящоися, смѣятися ѣй въ очи, а гдеякй демонстраційно пôдчасъ молитвы сидѣли. Кождый зъ нашихъ читателѣвъ досвѣдае собѣ самъ, кôлько то докорôвъ и насмѣшокъ Русинка вытерпѣти муситъ, коли ôтважится до другои говорити своимъ матернымъ языкомъ, якими дотепами починаютъ обсыпувати недоварен а сфанатизованй патріотки „chłopski język“, але не кождый повѣриѳбы, що вже до того прійшло, що съ смѣхомъ и кпинами накликуютъ до Русинокъ поодинокй слова зъ молитвы Богородичнои, — на разѣ не скажемо котрй слова, бо намъ встыдно, якъ кто помѣтуеся святощами христіяньскими. Мы жь и не дуже дивуемось самымъ ученицямъ Полькамъ, бо они вже зъ выхованьемъ домовымъ приносятъ до закладу крайну ненависть до всего що руске, бо загаломъ суспôльнôсть польска — якъ мовлявъ пок. Барвѣньскій „тяжко хора“, але застановляе насъ, чому учителѣ не навернутъ ихъ на дорогу, чому не отворятъ невидющимъ очи и не выкоренятъ зъ молодого поколѣня жѣночого тую отрую, котра его пое и пачитъ? Та ба! коли тй ученицѣ нагрожуютъ Русинкамъ самими учителями и учительками особливо дромъ Ж-имъ и п. Мах. говорячи, що тôлько буде и руски молитвы, доки они обоѳ о тôмъ не довѣдаются. Чому не укарано винныхъ? Мы пригадуемо собѣ, що передъ пятьма роками выгнано одного жидика, ученика львôвскои реальнои школы зъ всѣхъ закладôвъ галицкихъ за руганье зъ католицкихъ святощѣвъ. Треба отже и тутъ поступити собѣ справедливо и безвзглядно, треба винныхъ укарати, а передовсѣмъ темнй очи отворити, а не еще бôльше затемнювати и еще заохочувати нетактомъ до подôбныхъ крокôвъ. А нетактомъ було дѣйстно, що не зграно въ сей часъ тыхъ, що переривали молитву, а противно докорована Русинкамъ, що „wy ich wyzywacie“, зъ чого выходилобы, що хоть ôтъ отвореня закладу ажь до теперь завсѣгды Польки Русинокъ вызывали, бо молилися лишь по польски; зле що не оголошено еще до теперь ôтъ дирекціи, що вôльно кождôй по свому молитися. Нетактомъ дальше есть, если учитель пише Русинцѣ въ альбомъ, — якъ тое мы бачили у матуристокъ — афоризмъ на тематъ „wasnienia dwôch bratnich plemion“, бо чей жежь не той „wasni“, що любитъ свою мову и ею ужипае, а при тôмъ и другому не боронитъ говорити по свому, а радше той, що другого хоче змусити, щобы вырѣкся свого; нетактомъ въ кôнци есть и тое, если учителька говоритъ зъ катедры до ученицъ лише або до Польокъ: „wy Polki“, „jak Polka powinna się zachować“ коли навѣть до Русинки нарокомъ говорится: Wszakżeż pani jesteś Polką“. Нехай учителька не забуваѳ, що передъ собою маѳ „ученицѣ“ а не „Polki“, що дверѣ закладу ôтворенй для женьскои молодежи всякихъ народностей, що закладъ одержуваный въ добрôй половинѣ и податками Русинôвъ. Поки що, пригадаемо, що надъ дверми будынку есть еще ц. к. австрійскій орелъ и жадаемо, щобы власть школьна звернула свою увагу на сю справу и усунула всяке зло зъ повѣреного собѣ закладу. Сподѣваемось отже, що ѳе наступитъ и що дирекція згаданои школы прихилится до нашихъ справедливыхъ жадань, а мы не будемо потребували жадати ингеренціи высшихъ властей, котрй домагаются ôтъ насъ „конкретныхъ фактôвъ.“

(*п*) **Епилогъ до борбы о трираменнй кресты въ Залôщяхъ.** Дня 16 и 17 лат. с. м. ôтбулася въ Золочевѣ пôдъ проводомъ сов. Кнота и при участи сов. Шефера и Стшелецкого и адюнкта Пôдляшецкого яко судiёвъ, головна розправа въ звѣстнôй справѣ Залозецкôй о трираменнй кресты противъ 17 господарямъ и 2 женщинамъ зъ Залозець, котрй повстримали будôвничого Пакушевского ôтъ обрѣзуваня крестôвъ трираменныхъ. Найвысшій трибуналъ знѣсъ засудъ увôльняючій и высказавъ мнѣнье правне, що повстриманье и уничтоженье замѣру Пакушевского носитъ на собѣ знамена §. 98 зак. карн. и передавъ справу золочѣвскому трибуналови до поновнои розправы противъ безпосереднымъ виновникамъ. По переслуханю обвиненыхъ, котрй згôдно зôзнавали, що взывали Пакушевского до повстриманя ажь до зъѣзду комисіи судовои, бо въ сѣй справѣ внесеный рекурсъ, и они надѣются користного высшого рѣшеня, — переведено поступованье доводове. Переслуханй свѣдки (9) зôзнали, що люде и именно обвиненй, дѣйстно взывали Пакушевского, щобы ажь до часу зôставя комисіи судовои залишивъ обрѣзуванье крестôвъ. Переслуханй при розправѣ свѣдки не могли на певно потвердити, чи кто небудь зъ обвиненыхъ Пакушевскому ôтгрожувався убійствомъ. Зъ актôвъ ôтчитаныхъ довѣдалисьмося, що гр. Дѣдушицкій бувъ прогивный ставленю трираменныхъ крестôвъ, котрыхъ еще въ добрахъ его нѣгде не ма, и що всѣхъ старань доложитъ, щобы до сего не допустити. Надстражникъ Квасневскій, яко свѣдокъ переслуханый зôзнавъ, що люде присутнй, на заявленье жандарма, що нынѣ крестôвъ не будутъ знимати, почали кричати: „А видите люде, що Пакушевскій не зъ приказу суда хотѣвъ кресты знимата!“ По переведеню доводового поступованя и по красноôй оборонноôй бесѣдѣ адв. дра Гайного, выдавъ судъ вырокъ, увôльняючій всѣхъ обвиненыхъ ôтъ обжалованя, а оперъ тойже на тôмъ, що въ сѣмъ случаю суть вправдѣ всѣ знамена злочиньства насилія зъ §. 98 зак. карн., але обвинен були въ блудѣ, котрый не дозволявъ имъ въ чинѣ ихъ добачити чину карыдостойного.

— ***Страшна пошесть.*** Ледво що притихли сумнй вѣсти о холерѣ въ Египтѣ, якъ вже зъ другои стороны хочь неровно дальшои розлягаются плачѣ и зойки нещасливыхъ, котрыхъ страшна судьба постигла. Въ Мехику именно выбухла т. з. жовта пропасниця, котра цѣлыми сотками людей порываѳ. Ось що доносятъ дванайцять Американцѣвъ, котрымъ удалось щасливо втечи зъ мѣсця пошести до Санъ-Франциско. Въ Гваямасъ въ Мехику — кажутъ сй очевидцѣ — пошесть страшно людей десяткуе. Кто лишь може, втѣкае въ горы, забираючи съ собою, що даесь забирати. Нема дому, въ котрôмъ не булобы хочь одного недужого; цѣле мѣсто опустѣло и не чути жадного голосу по улицяхъ, якъ лишь туркôтъ каравану. Найстрашнѣйшимъ есть, що богато людей живцемъ похоронено. Сталося се тому, що мѣске начальство ôтдало хороненье людей въ руки Индіянôвъ. Сй ходятъ хата ôтъ хаты, вытягаютъ вмерцѣвъ и живыхъ и несутъ на кладовище, где ихъ въ спôльныхъ гробахъ заразъ присыпуютъ. Дуже часто дѣеся, що тй, котрыхъ пошесть постигла, не вмираютъ, лишь зъ великого безсилія омлѣваютъ на довшій часъ и здаются, якбы вже померли. Се омлѣванье есть переломомъ хоробы, а люде, що выдержали, ôтживаютъ знову и дужаютъ. Индіяне однакожъ не умѣютъ розрôжнити правдивыхъ вмерцѣвъ ôтъ омлѣлыхъ, а тôлько вытягаютъ одныхъ и другихъ и хоронитъ. Не диво отже, що въ цѣлôмъ мѣстѣ запанувавъ страшенный переполохъ и що кождый, що лишь трохи ще маѳ силы, втѣкае зъ мѣста. Подôбнй сумнй вѣсти надходятъ зъ Пенсаколя, а особенно зъ Мецатлянъ. Въ сѣмъ послѣднôмъ мѣстѣ запанувала ще страшнѣйша пошесть, якъ въ Гваямасъ.

— **Якъ вмираѳ скупець.** Въ Москвѣ померъ 10 с. м. незвычайно богатый человѣкъ именемъ К. А. Кукинъ. Мимо того, що мавъ чотыри милiоны рублѣвъ готовыми грôшми зложенй въ великôй желѣзомъ окованôй скрыни и власну каменицю на Новиньскомъ бульвари, живъ однакожъ такъ, якъ найбѣднѣйшій жебракъ. Не ѣвъ нѣколи нѣчого бôльше крôмъ хлѣба съ солею, а убирався такъ нужденно, що власнй его дѣти встыдалися выйти съ нимъ на улицю. До комнаты своеи не впускавъ нѣкого, навѣть и власныхъ дѣтей и все замыкався. Коли отже недавно занедужавъ и почувъ, що прійшло вже ему розставатися съ симъ свѣтомъ, зволѣкся зъ постелѣ, лѣгъ на згаданôй скрыни и обѣручь вхопився за ей скобы. Такъ и закôнчивъ на скрыни свою жизнь. Сынъ скупця видячи, що батько цѣлый день не выходивъ, заглянувъ черезъ дѣрку ôтъ ключа, а побачивши его на скрыни догадався, що мусѣло якесь лихо приключитися. Казавъ отже дверѣ ôтворити и заставъ батька вже закостенѣлого на скрыни. На печи висѣла на шнурку пачка поплѣснѣлыхъ сторублевыхъ банкнотôвъ, котру скупець очевидно просушувавъ. Коли прійшлось здôймати трупа зъ скринѣ показалася незвычайна трудноôсть; помершій держався не тôлько закляклыми руками за скобы, але навѣть зубами такъ сильно закусивъ въ скрыню, що треба було всякихъ средствъ уживати, щобы трупа ôторвати ôтъ неи. Въ скрыни найдено чотыри милiоны по бôльшôй части папе рами, котрй вже на пôвъ погнили. Найцѣкавѣйше, що сей не абы якій скупець зажадавъ въ лишенôмъ тестаментѣ, щобы всѣ грошѣ зложено съ его тѣломъ до гробу.

— **Руснй народный театръ** готовитъ на середу дня 21 с. м. представленье историчнои драмы Дениса зъ надъ Серета „Настася“. Драма якъ звѣстно зъ печатаного выданя 1870 засновуеся на исторіи галицкôй 12-го вѣку, за панованя мудрого князя галицкого Ярослава Осмомысла и подае дуже вѣрну картину тогдѣшного положеня нашои галицкои Руси. Дѣлимось тою вѣстею съ нашими читателями и надѣемось, що львôвска публика численно поспѣшитъ на представленье тои першои историчнои драмы, котрои предметомъ колишна наша свѣтла бувальщина.

— **Выдѣлъ рускои Бурсы стрыйскои** маѳ честь запросити всѣхъ П. Т. Родимцѣвъ на звычайнй загальнй зборы товариства, котрй ôтбудутся 1 лат. надолиста о годинѣ 3-тôй зъ полудня въ Стрыю (мѣсце зборôвъ оголосится пôзнѣйше). Порядокъ денный: 1) Справозданье зъ дѣяльности уступаючого Выдѣлу, 2) Справозданье касове, 3) Выборъ предсѣдателя и Выдѣлу, 4) Внесенье Выдѣлу дотычно построеня дому бурсового, 5) Самостôйнй внесеня членôвъ. Тогожъ таки дня ôтбудеся заходомъ Выдѣлу Рускаго Касина о год. 6 вечерокъ декляматорско-музикальный при спôвъудѣлѣ спѣвакôвъ львôвскихъ, полученый съ ôтчитомъ п. Нагôрного. Докладну програму и мѣсце зобраня оголосится пôзнѣйше. На покрытье коштôвъ вызначуеся для П. Т. членôвъ товариства и ихъ родинъ вступъ по 50 кр. ôтъ особы, для нечленôвъ 1 зр. ôтъ поодинокои особы (для родинъ ôтъ першои особы 1 зр., ôтъ слѣдуючихъ по 60 кр.), для мѣщанъ и селянъ по 20 кр. Позапрограмова часть вечерка ôтбудеся въ реставраціи п. Максимовича. Першій се вечерокъ рускій въ Стрыю, тожь Выдѣлъ надѣеся, що П. Т. Родимцѣ являтоа численно на новитанье дорогихъ гостей львôвскихъ.

— **До Лôмнои (коло Турки)** запрошуемо нашихъ П. Т. родимцѣвъ на декляматорско-вокальный вечеръ съ танцями, устроеный выдѣломъ турчаньскои филіи товариства им. М. Качковского въ гаслевôй сали двôрскôй гр. Шамбора въ четверъ 20. жовтня (1 падолиста) 1883 р. Чистый дохôдъ призначеный въ користь будовы „Народного Дому“ въ Турцѣ. Карты вступнй не обмежаючи жертволюбія по цѣнѣ 1 зр. 50 кр. ôтъ особы, 3 зр. 50 кр. для 3 особъ и 4 зр. для 4 особъ можна получити у Вск. о. Прухницкого въ Турцѣ у Вск. о. К. Яворского въ Лôмнôй кождого дня а въ день вечера при касѣ. Початокъ точно о семôй годинѣ вечеромъ. — Комитетъ.

— ***Посмертна згадка про Генрика Шмита.*** Померший и похороненый сего тыждня историкъ и писатель польскій Генрикъ Шмитъ належавъ, якъ вѣдомо, до головныхъ корифеѣвъ сучаснои польско-шовинистичнои школы, котра съ упертостею гôдною лѣпшои справы, снитъ о ôтбудованю старошляхецкои Польщѣ „od morza do morza“. Якимъ историкомъ бувъ покôйникъ, досыть навести слова одного изъ его панегиристôвъ посмертныхъ: „wszystko, co pisał, pisał tylko z poglądem na odbudowanie ojczyzny“, — значится о критицѣ и безстороннôй анализѣ фактôвъ историчныхъ и говорити нѣщо. Якимъ бувъ публицистомъ, досыть пригадати, що въ 1861 роцѣ въ своѣй брошурѣ „Kilka słów bezstronnych (?!) w sprawie ruskiej“ нѣ за що не хотѣвъ признати Русинамъ окремои народности и всѣми силами, всякими аргументами выступавъ противъ заведеня рускаго языка въ людовыхъ школахъ всходнои Галичины, проповѣдуючи въ противнôмъ разѣ цѣлковите здичѣнье краю и поворотъ народа до варварства. Якимъ бувъ совѣстнымъ ученымъ, показуютъ писанй нимъ въ протягу довгихъ лѣтъ справозданя о станѣ школъ людовыхъ, въ котрыхъ ôнъ систематично фалшувавъ цифры и факты, щобъ тôлько скрыти передъ людскими очима кривду, яка робилась и робится въ тыхъ школахъ рускôй народности. Нехай простятся ему многй прегрѣшенія его!

(*Д.*) **Изъ сцены** рускаго народного театру. Въ четверъ 18 го т. м. представлено въ театрѣ комедію Розена „Выгравъ терно“ въ переводѣ Григорія Григоріевича. Якъ тамтого року вывязався нашъ театръ зовсѣмъ задоволяючо зъ представленя сеи комедіи, такъ сего року выйшла (на щастье) малочисленна публика зъ великимъ незадоволеньемъ зъ сали театральнои. Разило передъ всѣмъ, що жаденъ зъ панôвъ артистôвъ выняви можепаню Биберовичеву, не бувъ певный своеи ролѣ, тому и сердейнй высиленя суфлера не помагали нѣ того. Найбôльше прогрѣшилася режисерія выставляючи штуку съ такимъ лихимъ приготованьемъ. Самъ п. Грыневецкій а за нимъ пересадный якъ звычайно п. Стефуракъ а навѣть и п. Плошевскій хоть въ такôй маленькôй роли якъ баронъ Майдингеръ заступали властиву ролю — лихими и нещасливыми импровизаціями. Ясно тому, що комедія, котрои душею лишь якъ найживійша акція и дияльогъ, мусѣла съ такого представленя выйти неудалою парафразою. Звертаемося тому съ остереженьемъ до режисеріи театральнои, щобъ бôльше стараня прикладала до выставы якихъ небудь штукъ, приневолювала членôвъ до пильнѣйшого студіованя роль, и по крайнôй мѣрѣ не выставляла штукъ, если члены не певно пôдготованй.

— **По поводу дописи „Ôтъ Дрогобыча“**, замѣщеной въ 97 ч. „Дѣла“ одержали мы три спростованя, одно ôтъ о. Гошовского зъ Ролева, друге ôтъ о. Тороньского зъ Дрогобыча, а трете ôтъ п. Тимочкова зъ Вороблевичъ, котрй мы зъ обовязку редакційного замѣщаемо. Тôлькожъ той самъ обовязокъ велитъ намъ зъ спростованя о. Гошовского замѣстити тôлько то, що есть дѣйстно спростованьемъ, т. е. самъ тôлько фактичный матеріялъ, а поминути мовчаньемъ всѣ его крайне роздразненй и необъективнй напады на нашого дописователя ôтъ „Дрогобыча“, котрого мы знаемо яко человѣка честного и совѣстного, не маючого нѣякихъ упереджень до особъ означеныхъ въ дописи, але за то щиро любячого свôй народъ и справу его просвѣты. Крôмъ того позволимо собѣ додавати въ текстѣ и по текстѣ побôчь спростованъ гдеякй свои уваги, котрй намъ выдадутся конечными въ интересѣ правды.

О. В. Гошовскій пише: „У насъ рѣчи такъ зле не стоятъ, якъ въ дописи „ôтъ Дрогобыча“ представлено. И такъ що до Ролева, то крôмъ того, що учитель Н. есть Полякомъ и кôнчивъ учительску семинарію въ Краковѣ, нема въ цѣлôмъ уступѣ анѣ слова правды. Покликуючися на свѣдоцтво членôвъ рады школьнои мѣсцевои, Іосифа Кравцьова и Василя Барана, якъ и цѣлои Ролѣвскои громады, заявляю въ оборонѣ моеи чести, яко мѣсцевого рускаго священика и чести цѣлои громады, що учитель Н. тôлько по руски дѣти учитъ, понеже у насъ языкъ выкладовый рускій, — по руски плынно говоритъ и добре пише, а съ селянами нѣколи инакше, тôлько по руски говоритъ. При закладаню новаго школьного будынку говоривъ до народа бесѣду въ рускôмъ языцѣ, котру плынно и зрозумѣло выголосивъ. Читае рускй часописи, якъ „Дѣло“, „Батькôлщину“, „Руску Раду“, „Господаря и Промышленника“ и „Часопись школьну“, котра есть для школы запренумерована. Федь Добромыльскій, у котрого учитель Н. черезъ два роки мешкавъ, готовъ присягою ствердити, що учитель Н. тôлько по руски завсѣгды съ нимъ и его дѣтьми говоривъ. Черезъ два роки учивъ у мене найстаршого сына, котрый до днесь въ поточнôй бесѣдѣ слова по польски сказати не знае, и учивъ съ дуже добрымъ успѣхомъ, чого доказомъ есть испытъ, котрый хлопець передъ учителемъ Русиномъ въ притомности о. ректора Немиловича въ Дрогобычи дуже добре зложивъ. Пытаюся, чи може учитель свого ученика чогось навчити, не можучи съ нимъ розмовлятися?“ Радо простуючи донесенье

нашого дописователя що до особы учителя Н. зъ Ролева, мы однакожь застерѣгаємо для него голосъ, еслибы онъ хотѣвъ въ тôй справѣ ще разъ ôтозватися. Друга половина спростованя о. Гошовского ôтносится до особы дрогобыцкого инспектора Фангора; жаль тôлько, що та друга половина не простує нѣчого и есть зовсѣмъ голословною. Цѣлкомъ выдуманый фактъ, — пише о. Гошовскій, — якобы и инсп. Фангоръ пошукувавъ за московскими книжками въ Вороблевичахъ; въ тôмъ взглядѣ подавъ дотычный учитель спростованье до „Дѣла“. — „Хибно подавъ дописователь, якобы панѣ Фангоръ, учителька въ Грушовôй (сестра п. инспектора) не умѣла по руски; дотычне спростованье, що панѣ Фангоръ по руски учитъ, ôтъ компетентныхъ, поважныхъ особъ въ коротцѣ наступитъ“. (Доси не наступило. *Ред.*) „П. инсп. Фангоръ посѣщае точно найменше два разы до року свои школы“. (Мабуть о. Гошовскій бере ту „пересѣчне“ число, бо иншій вѣрыдостойнй люде пишутъ намъ, що суть села, где въ послѣдныхъ трехъ рокахъ нѣкто й на очи не бачивъ п. инспектора. *Ред.*) „Чистою неправдою есть, якобы самими Поляками мѣсця учительскй обсаджувавъ, бо и въ тôмъ роцѣ 6 опорожненыхъ посадъ обсадивъ самыми Русинами“. — О. О. Тороньскій пише; „Не миле враженье якъ въ мѣстѣ такъ и въ околици зробила допись помѣщена въ „Дѣлѣ“ супротивъ тутешного инспектора шкôльного п. Фангора, понеже она оперта не на фактахъ (? Ред.), а на личнôй злости зъ однои, а зарозумѣлости зъ другои стороны“. (Смѣємо запевнити о. Тороньского, що анѣ на однôй, анѣ на другôй. *Ред.*). Скажу въ короткости, що въ самôмъ Дрогобычи рускій языкъ не упослѣженый въ школахъ; самъ неразъ предводжу публичнымъ испытамъ и чую, що навѣть въ кляcахъ, где всего 3—4 Русинки (на 70 учениць), въ рускôмъ языцѣ давали такй самй отповѣди, якъ и въ польскôмъ. Противъ уставы учится рускій языкъ вже въ I клясѣ (въ 2 нôвроцѣ) всюды въ Дрогобыцкихъ школахъ. Учителѣ и учительки, хоть Поляки и Польки, по руски умѣютъ и учатъ, не упослѣджуючи нѣ въ чôмъ рущины. Въ самôмъ Дрогобичи н. пр. у оо. Василіянъ есть 1 Русинъ а 1 Полякъ учитель (зъ свѣтскихъ); при другôй школѣ 4-клясовôй есть тôлько управитель Полякъ, а 3 учителѣ и учителька — Русины; при школѣ передмѣскôй (на Лѣшняньскôмъ) управитель Полякъ, а учитель и учителька — Русины; при школѣ женьскôй есть управитель и 4 учительки (въ минувшôмъ роцѣ було 6 учительокъ) Русины. Не правда, щобы инспекторъ вглядавъ въ читальнѣ. При инспекціяхъ заѣжджае инспекторъ до священика, а не до двора“. — П. Тимачкôвъ, учитель зъ Вороблевичь пише: На пôдставѣ права прасового взываю Пана редактора, бы изволивъ умѣщену часть въ арт. „зъ пôдъ Дрогобыча“ зъ дня 27 вересня 1883 въ Вашôй часописи ч, 97 ôтъ слôвъ „Мы бы еще много могли говорити про инспекторске ласкаве полѣванье za moskiewskiemi książkami a властиво за просвѣтными брошурками у уч. въ Вороблевичахъ“ яко цѣлкомъ ложну заразъ ôткликати, понеже ц. к. Панъ инспекторъ Фангоръ николи за жадными брошурками у мене анѣ въ жаднôй школѣ не полѣвавъ. (А ôтки Вы, пане Тимочкôвъ знаєте, що въ жаднôй школѣ? Вамъ бы досыть знати про свою, а до другухъ не мѣшатися *Ред*.). А въ будучности прошу що до моеи особы ôтъ людей злои волѣ и переворотныхъ жадныхъ кореспонденцій не пріймати. Справдѣ, немиле враженье муситъ на кождôмъ робити все наведене въ нашôй давнѣйшôй дописи и въ нынѣшныхъ спростованяхъ. „Es ist doch etwas faul im Staate Dänemark“, а если дѣло просвѣты народнои въ Дрогобыцкôмъ повѣтѣ и не стоитъ може такъ сумно, якъ се представивъ нашь дописователь, то всежь таки намъ здаесь, що оно и не такъ рожево стоитъ, якъ показуютъ Вив. авторы спростовань. Позаякъ теперь и наша давнѣйша допись и теперѣшнй спростованя передъ очима читателѣвъ, то мы дуже були бы радѣ, еслибъ поданый ту матеріялъ звернувъ на себе живѣйшу увагу особливо нашихъ патріотôвъ Дрогобицкого повѣта, котрымъ мы дуже будемо зъобовязанй за достарченье намъ дальшихъ докладныхъ фактôвъ о тамошнôмъ шкôльництвѣ. Всякй причинки до розсвѣченя нашого дѣла, котре доси въ своихъ подрôбностяхъ есть для ширшои публики майже terra incognita, будутъ для насъ пожаданй а для справы самои пожиточнй.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на Девятники, дек. бобрецкого, принятй оо.: 1) Іоанъ Гуглевичь, пар. Лозины, 2) Левъ Лонцкій капелянъ зъ Скоморохъ, 3) Іоанъ Нарольскій, пар. зъ Пустомытъ; въ списѣ: 4) Михаилъ Царь завѣд. Курникъ, 5) Ант. Ульваньскій завѣд. Лѣсникъ, 6) Теоф. Кисѣлевскій завѣд. Перемышлянъ, 7) Симеонъ Березовскій кан. Загôречка, 8) Владимиръ Глиньскій завѣд. Девятникъ, 9) Войнаровскій Юліянъ, пар. зъ Гориглядъ, 10) Александеръ Темницкій зав. Ходорова, 11) Іоахимъ Федюкъ сотр. въ Николаевѣ.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Юстинъ Дворянинъ на парохію Дубôвцѣ дек. галицкого; 2) Андрей Бѣлецкій яко греміяльный крылошанинъ митр. капитулы львôвскои.

Презенту получили оо.: 1) Маркилъ Соневицкій на кан. Велеснѣвъ, дек. бучацкого; 2) Володимиръ Петрушевичь получивъ декретъ на душпаст. при слѣдчôмъ карнôмъ судѣ во Львовѣ.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Исидоръ Калиновичь завѣдательство Худыевець, дек. кудринецкого; 2) Анг. Оноферко, завѣд. въ Гуманникахъ дек. теребовельского.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислали: о. М. Ладыжиньскій въ Бересцѣ 1 зр., о. А. Шанковскій въ Нижборку 1 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. Д въ Корсовѣ: Мы дôстали ôтъ Васъ 20 липня 2 зр. на „Науку“. Тй грошѣ ôтобравъ п. В. Плошаньскій, ред. „Слова“. На що маємо покритованье.

Всч, о. Е. Д. въ Бôбрцѣ: „Дѣло котре па року 6 зр. а не 4 зр.; просимо проте прислати намъ ще 2 зр.

Всч. Т. Касперскій въ Угрыновѣ: Присланй 3 зр. записали мы за 3 , а не за 4 кварталъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 18. л. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	285 —	288 50
„ львôв.-черн.-не. по 200 р.	166 75	168 75
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	—
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 45	99 45
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ложички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Львсы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 63	5 73
„ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 48	9 58
Ôбвимперіялъ	9 79	9 89
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 25
Серебро	— —	— —

(Безъ текущого куп.)

На дохôдъ Иванны Стефураковои.

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ Суботу 8 (20) жовтня 1883.

ЯРОПОЛКЪ I. СВЯТОСЛАВИЧЬ

великій князь кіевскій

трагедія въ 6 актахъ Корнила Устыановича, преміована товариствомъ „Руска Бесѣда“ во Львовѣ.

(Режисерь **И. Грыневецкій**.)

Особы:

Ярополкъ, Великій князь Руси	И. Грыневецкій
Гревиня, его жѣнка	**Иванна С.**
Блудъ, воєвода кіевскій	С. Стефуракъ
Варяжко, воєвода овруцкій	В. Плошевскій
Ингваръ, полковникъ родняньскій	М. Котовичь
Гостомыслъ, жрецъ славяньскій	О Осиповичь
Мирославъ, бояринъ христіяниньъ	О. Карпиньскій
Свѣтогоръ тивунъ кіевскій	И Попель
Володимѣръ, князь Новогорода, братъ Ярополка	И Биберовичь
Малуша, его мати	А. Таньска
Добрыня, его вуй, воєвода новгородс.	* * *
Вовчій Хвôстъ, воєвода бѣлоозерскій	Е. Новицкій
Путята, сынъ Добрынѣ, сотникъ	Д Маркевичь
Олярь Тригвесонъ королев. скандинав.	И. Новицкій
Рогволодъ, кназь Полоцка	О. Яневичь
Роднѣга, его донька	И. Биберовичева
Нянька Рогнѣды	П. Демковичь

Сыны Рогволода, Варяги, Славяне, Поляне, Сторожа, Збуѣ, Родняне. — Дѣеся частію въ Швеціи, а частію на Руси въ Кіевѣ, въ Полоцку и въ Роднѣ.

Въ Недѣлю 9. (21) жовтня 1883.

Бѣдна Марта

Оригинальна народна мельодрама въ 4 актахъ, Д. Млаки, музика И. Воробкевича

Актъ 1. Нужда, розпуста и забобоны. 2. Актъ Покуса и початокъ поправы. Актъ 3. Богъ прутомъ не карае. Актъ 4. Благословенй плоды неутомимого труду душпастырского званья.

(Режисерь **И. Грыневецкій**.)

Особы:

Отець Теодосій, молод. приходникъ	И. Биберовичь
Софроній Хандыба, старый дякъ	С. Стефуракъ
Пѣвець Заруба, маючій гуцулъ вдов.	С Грыневецкій
Ирина, донька его	И. Биберовичева
Петро, 9-ты лѣтный сынъ его	* * *
Олекса, бѣдный гуцулъ боднарь	В. Плошевскій
Марта, выхованка его	П. Попелева
Петро, Стефанъ — братя гуцул. зъ сусѣд. села	П. Карпиньскій, И. Подляшецкій
Настя, стара, шалена жѣнка	И. Стефуракова
Сруль Нявка, корчмарь	О. Осиповичь
Баба	А. Таньска

Старики, бабы, гуцулы, дѣвчата и т. д. — Дѣеся въ селѣ карпатскихъ гôръ.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

Выключно

лишь у мене можна набути:

Фильцове непромакальне обувье
Чоботы до польованя. Дамскй и мужескй **чобôтки.**
Тонку скôру до обшиванья.
Чорнй фильцовй флеки на пôдошвы; якъ такожъ:
Капелюхи фильцовй.
Цилиндры.
Chapeau - claque найновѣйшого фасону.

Цѣны дуже умѣрены.

Замовленя зъ провинціи залагоджую въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Поручаючись ласкавôй увазѣ П. Т. Публики остаю съ повважаньемъ

Антоній Кожелюжекъ

Рынокъ ч. 29, переходова каменица п. Ербара, напротивъ до. Єзуитôвъ. (3-6)

Свѣчи церковнй

ностй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (14—?)

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

!!Вже выйшовъ зъ печати!!

ЛЬВОВЯНИНЪ

Календарь информаційный и забавный на рôкъ переступный 1864.

и мѣститъ

Часть стисло календарску, Уставъ церковный на р. 1884, **Часть информаційну, забавну и оголошеня.**

Цѣна сего календаря лишь **42** кр., съ пересылкою почтовою **47** кр. а. в.

При замовленю одного тузина додаеся 3 шт. безплатно.

Головный складъ удержуе:

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (17—?)

Учителька

съ довголѣтною практикою, съ хорошими свѣдоцтвами и рекомендаціями, владѣюча языкомъ французскимъ, нѣмецкимъ, польскимъ, румуньскимъ — въ розговорѣ и рускимъ — знаюча докладно игру на фортепянѣ, принялабы мѣсце учительки дѣвочокъ въ рускôмъ домѣ.

Близша вѣдомôсть при улици Курковôй ч. 37 дверѣ 15. (2—3)

Пôдписаный маe честь припôмнутися своимъ адресомъ поч Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ôгъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опаковаю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка ⅛, ¼, ½ кильовй слоики правдивй лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100 ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ вѣчу РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшй и поправленй

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыждневй раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ еѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (22—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 115. Львôвъ, Вторникъ 11 (23) жовтня 1883. **Рочникъ IV.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

		для Россіи:	
на цѣлый рôкъ . .	12 вр.	на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 вр.	на пôвъ року . . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 вр.	на чверть рок. . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 вр.	на цѣлый рôкъ . .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 вр.	на пôвъ року . . .	8 рубл.
на чверть року . .	4 вр.	на чверть рок. . .	4 рубд.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5·— вр.	на цѣлый рôкъ . .	5 рубл.
на пôвъ року ,	3·50 вр.	на пôвъ року . . .	2 50кр.
на чверть року .	1·25 вр.		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 вр.
на пôвъ року	7·50 вр.
на чверть року	3·75 вр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 вр.	на цѣлый рôкъ . . 6 вр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо имати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци олôвъ)=**ы**, *и* (на початку олôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку олôвъ) = **ві**.

☞ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ **лише** буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☞ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочався IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“** *дôстануть* **даромъ** *початковй аркушѣ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Ріслеръ старшій“.*

ПЯТЬ ЛѢТЪ НАШОИ ГОСПОДАРКИ КРАЄВОИ.

III. Выдатки краєвй.

(Дальше.)

Друга рубрика въ нашôй таблици непродуктивныхъ выдаткôвъ, се „кошты заряду“. Рубрика та обнимае платнѣ, додатки активальнй и пятилѣтнй, заслуги и додатковй прибавки урядникôвъ, діюрнистôвъ и слугъ при выдѣлѣ краєвôмъ, дальше ремунераціи, кошты подорожи и дієты, емеритуру, дарунки зъ ласки, въ кôнци наємъ помешканя и потребы канцелярійнй.

Предметъ	1876	1877	1878	1879	1880
Платнѣ и иншй поборы урядникôвъ и слугъ, и такожь ремунераціи	124.996	137.372	133.477	150.639	150.385
Платня діюрнистамъ	33.648	37.123	40.407	39.264	39.963
Наємъ будинкôвъ для выдѣлу кр. и потребы канцелярійнй	30.439	37.340	35.973	31.651	32.281
Емеритуры и дарунки зъ ласки	9.723	7.474	9.143	9.154	9.486
Одноразовй запомоги для урядникôвъ и слугъ	2.680	3.721	6.884	5.399	4 158
Умёблеванье буд. соймового	—	—	—	—	7.828
Ôтъ того ôттягнути звороты задаткôвъ зъ давнѣйшихъ лѣтъ	5.156	8.662	10.047	10.134	11.922
Разомъ	196.330	214.368	215.837	225.973	232.179

До вzросту позиціи „платнѣ урядникôвъ.“ причинилося пôбôльшенье ухвалою соймовою зъ р. 1878 числа секретарôвъ о двохъ и наданье въ р. 1880 ще одному концепистови ранги и платнѣ секретаря. Зъ того вже, що мы сказали въ попереднôмъ числѣ „Дѣла“ про бюрократію, а ще нагляднѣйше зъ сеи таблички кождый легко зрозумѣе, що выдатки въ тôй рубрицѣ не тôлько що не зменшатся нѣколи, але противно, проявляютъ намаганье, чимъ разъ сильнѣйше побôльшатися. И такъ н. пр. сума всего выданого на урядникôвъ и слугъ выдѣлу краєвого пôсля повысшои таблички въ р. 1880 выносила (по струченю зверненыхъ задаткôвъ) 152.107 зр., а въ р. 1881 (такожь по струченю зворотôвъ) 163.460 зр.

Що до діюрнистôвъ, то тй дѣлятся на кôлька групъ пôсля того, при якихъ канцеляріяхъ працюютъ. Найбôльше ихъ потребуе ôтдѣлъ рахунковый и каса краєва, такъ що ту плата ихъ выносила 1876—1880 пересѣчно звышь 14.000 зр. рôчно, — дальше иде ôтдѣлъ манипуляційный съ платнею пересѣчно 10.000 зр., концептовый съ 9000 зр. и техничный съ 4000 зр. рôчно.

Про выдатки на зарядъ дорôгъ скажемо близше, коли будемо говорити въ загалѣ о выдаткахъ на дороги.

Пôдъ дивоглядною, але утертою назвою „шупасництво“ розумѣеся ôтсыланье за примусовымъ паспортомъ або ôтставлюванье пôдъ вартою жебракôвъ, волоцюгъ, выпущеныхъ въ вязницѣ и т. и. до мѣсця ихъ приналежности. Ôставлюсь ихъ ôтъ стациі до стациі, а стацій такихъ есть теперъ въ краю нашôмъ 263. Пôсля уставы зъ р. 1871 выдатки на уряджене и удержанье стацій шупасовыхъ, на пильнованье шупасникôвъ и гдеякй другй сюды дотыкаючй выдатки поносить громада, въ котрôй есть стація шупасова. Особна устава краєва орѣкае, чи и о кôлько выдатки тй маютъ бути звертанй громадѣ зъ Фондôвъ конкуренційныхъ, повѣтовыхъ або краєвыхъ. Всякй прочй выдатки шупасовй, а именно на ревизіи лѣкарскй, стравунокъ и коштъ перевозу шупасникôвъ поносить фондъ краєвый того краю, до котрого шупасникъ належитъ, а особна устава краєва орѣкае, чи о кôлько кошты тй маю Фондови краєвому звернути громада, до котрои шупасникъ принадлежитъ. Та устава краєва зъ р. 1874 постановлюе, що Фондъ краєвый маю звертати громадамъ назначеным на стациі шупасовй, всякй выдатки шупасовй, обчисленй пôсля гуртовыхъ сумъ, якй выдѣлъ краєвый що три роки вызначуе на ту цѣль, а за то громада, до котрои належитъ шупасникъ, обовязана звернути Фондови краєвому при особахъ першій разъ шупасованыхъ пяту, а въ разѣ кождого повторного шупасованя тои самои особы трету часть выдаткôвъ шупасовыхъ.

Помимо тыхъ приписôвъ стяганье коштôвъ шупасовыхъ ôтъ поединчихъ громадъ иде дуже звôльна и приноситъ дуже незначнй суммы. Слѣдуюча табличка выказуе, кôлько особъ въ тыхъ пяти лѣтахъ було шупасованыхъ въ Галичинѣ до мѣсць чи то лежачихъ въ краю, чи за краемъ, кôлько коштувало ихъ ôтставлюванье, а кôлько на то пôсля повысшои уставы краєвои стягнено зворотôвъ.

Предметъ	1876	1877	1878	1879	1880
Шупасовано особъ	7.655	6.793	7.081	7.428	9.888
Выдатки					
Кошты шупасовй въ краю	7.784	17.288	27.367	22.570	26.965
к. шуп. за границями краю.	4.064	1.687	4 473	10.152	3 657
Кошт. адм.	—	1.131	1.742	2.418	2.955
Разомъ выд.	11.849	20.107	31.582	35·140	33.576
Доходы					
Звороты ôтъ громадъ	—	108	19	1·340	3.529
Звор. зъ иншихъ краєвъ	—	—	33	826	2.506
Разомъ дох.	—	108	52	2.166	6.035
Чистй выд.	11.848	19.999	31.529	32.974	27.542

Якъ бачимо зъ сеи таблички, не тôлько загальне число шупасованыхъ, не тôлько загальнй сумы коштôвъ майже постôйно збôльшаются въ тыхъ рокахъ; далеко швидше, якось нанѣть загадочно швидко збôльшаеся — особливо въ рр. 1878 и 1879 — диспропорція мѣжь числомъ шупасованыхъ а коштами выдаными на ихъ шупасованье. Бо коли въ р. 1876 кошты шупасованя на одного шупасника пересѣчно выпадаютъ въ сумѣ 1 зр. 55 кр., то въ р. 1877 они пôдскакуютъ на 2 зр. 94 кр., а въ р. 1878 ажь на 4 зр. 45 кр. На тôй высотѣ стоятъ они и въ слѣдуючôмъ роцѣ (4 зр. 44 кр.), а спадаютъ на 2 зр. 78 кр. въ роцѣ 1880. Чимъ и якъ вытолкуватибы собѣ такй наглй скоки? Мы знаемо добре, що на дѣлѣ кошты шупасованя далеко не такй высокй, бо прецѣнь шупасники по дорозѣ не маютъ анѣ найменшого слѣду того, що бы можна назваты якоюсь выгодою, а описы нужденныхъ и убійчихъ норъ, служачихъ замѣсть „стацій шупасовыхъ“, тй описы, котрй стискаютъ и морозятъ серце людске навѣть въ слабосильнôмъ звуцѣ слôвъ (нагадуемо н-пр. „На днѣ“) далеко ще не досягаютъ дѣйстности. Чи, коли и въ якій способъ будутъ змѣненй тй нелюдскй приписы шупасовй и тедесять разôвъ бôльше нелюдске поступованье съ шупасоваными, сего не знаемо. Кто доживе, той може и побачитъ.

Приходимо теперь до послѣднои сталои и дуже значнои рубрики въ выдаткахъ непродуктивныхъ, а то до „процентôвъ ôтъ хвилевыхъ пожичокъ“. Выдатки тй по словамъ п. Пилята, „представляютъ собою немовбы исторію клопотôвъ въ оборонѣ господарства краєвого“. Мы сказали бъ радше, що бачимо въ нихъ исторію „забагненя господарства краєвого“, прямый и конечный наслѣдокъ звихненои въ 1876 р. рôвноваги буджетовои черезъ призначенье готôвки, оставшои въ краєвôй касѣ зъ давнѣйшихъ лѣтъ, на будову препишного будынку соймового. Звѣстна бо рѣчь, що кожда значнѣйша каса потребуе мати въ кождôй хвили певный запасъ готôвки для рôжныхъ бѣжучихъ выплатъ, тымъ бôльше потребуе такого запасу наша каса краєва, котрои бѣжучй доходы вплываютъ дуже неправильно, а то навѣть въ найбôльшôй части (бо 90%) ажь въ осени (додатки краєвй). До 1877 року засôбъ той становили злишки касовй зъ давнѣйшихъ лѣтъ, ôтъ пожичокъ, выдаючи на нихъ въ загальнôй сумѣ майже дванайцять разъ бôльше, нѣжь выдавъ въ тôмъ самôмъ часѣ на такъ необхôдну для пôднесеня краю рѣчь, якъ сплавлюванье и регуляція рѣкъ, — мусѣли въ кôнци звернути на себе увагу сойму, котрый въ р. 1882 ухваливъ вставлювати що року въ буджетъ ôтповѣдну суму на утворенье достаточного запасу для касы краєвои на бѣжучй выплаты.

Прочй непродуктивнй выдатки говорятъ самй за себе. Податокъ, якій платитъ весь край що року якомусь злодѣеви, що закравъ касу повѣтову въ Яслѣ, есть сумною илюстраціею нашихъ повѣтовыхъ ôтносинъ. Противъ щорôчного артистичного податку на портреты маршалкôвъ краєвыхъ мы не скажемо нѣчого, а що до коштôвъ принятя цѣсаря, то замѣтимо, що до поданои повысше цифры ихъ 26.405 тягнеся ще невеличкій хвостикъ и въ „Замкненю рахунку Фондôвъ краєвыхъ“ за р. 1881.

Въ слѣдуючôй статіи перейдемо до „выдаткôвъ продуктивныхъ“, котрй зъ самои природы рѣчи подѣлимо на три групы: выдатки економичнй, выдатки санитарнй и выдатки просвѣтнй та науковй. Кождый ôтдѣлъ тыхъ выдаткôвъ постараемось розобрати съ можливою докладностею, по мѣрѣ циферъ, якй дае намъ въ руки праця п. Пилята.

(Дальше буде.)

Предметъ	1877	1878	1879	1880	Разомъ
Фондамъ дотованымъ по 5%	376	2.936	3.838	3.112	10.262
Фондови буд. будынку соим. 5½%	48.025	29.598	24.266	6.939	108.828
Прочимъ фондамъ самостôйнымъ 5%	320	9.328	25.598	47.418	82.664
Гал. банкови кредитовому 8% капитализованй що 4 мѣсяцѣ и ¼% чотыромѣсячнои провизіи зъ рахунку бѣжучого	—	3.291	6.169	—	9.460
Гал. банкови кредитовому ôтъ льомбардованыхъ ефектôвъ провизія и 6% ôтсоткôвъ	—	2.597	—	—	2.597
Гал. банкови гипотечному ôтсотки 6½% и ¼% провизіи	—	—	9.843	—	9.843
Гал. банкови гипотечному есконтъ ôтъ пôднесеныхъ капиталôвъ въ тôмъ банку льокованыхъ	—	62	—	—	62
Гал. касѣ ощадности ôтъ пожички 6½%	—	—	5.358	—	5.358
— ôтъ задатку на заставъ облигацій 5½%	—	—	—	34.068	34.068
Загаломъ заплачено процентôвъ	48.721	47.812	75.072	91.537	263.142
Натомѣсть проценты ôтъ грошей льокованыхъ Фондомъ краєвымъ въ закладахъ кредит. учинили	15.331	1.606	298	86	17.321
Затымъ край выдавъ дѣйстно на проценты ôтъ пожичокъ	33.390	46.206	74.774	91.451	245.821

въ сумѣ 867.762 зр. Ухвалою соймовою въ р.1876 рѣшено выняти ту суму зъ касы краєвои и зробити зъ неи окремый фондъ для будовы будынку соймового. Але позаякъ въ буджетахъ 1876 и 1877 показалися вже недоборы, тожь соймъ мусѣвъ за двома наворотами ущипувати въ того Фонду, разъ суму 51.462 зр. а другій разъ 58.323 зр. на покрытье недоборôвъ. Ôтъ того часу каса краєва осталася безъ запасу, и для того починаючи ôтъ 1877 р. выдѣлъ краєвый рôкъ ôтъ року мусѣвъ съ початкомъ року затягати пожички для выплатъ; съ кôнцемъ року, коли до касы вплыли доходы, пожички такй сплачувано, але проценты ôтъ тыхъ пожичокъ становили и становлятъ доси значну рубрику въ выдаткахъ краєвыхъ. Нового запасу касового вытворити не було вже ôтки, бо зъ одного боку выдатки краєвй разъ въ разъ пôдростали, а зъ другого боку зъ додаткôвъ краєвыхъ не вплывали навѣть такй суммы, якъ були прелиминованй. Выдѣлъ краєвый мусѣвъ затымъ на покрытье бѣжучихъ выдаткôвъ Фонду краєвого затягати въ мѣру потребы пожички на рôжнй проценты и на рôжный часъ. Въ слѣдуючôй табличцѣ подаемо докладный переглядъ, ôтки, т. е ôтъ якихъ вѣрителѣвъ, и на якій процентъ затягано дрôбнй пожички, а въ кôнци, кôлько провизіи за нихъ заплачено. Таблička та зладжена п. Пилятомъ на пôдставѣ книгъ рахунковыхъ выдѣлу краєвого.

Тяжкй жертвы, якй въ тыхъ рокахъ край мусѣвъ понести на сплату процентôвъ

Соймъ краєвый.

Перша часть сегорôчного сойму вже закôнчилася. На засѣданю 20 с. м. въ суботу прочитавъ намѣстникъ цѣсарске розпорядженье зъ 14 с. м., котрымъ соймъ ôтрочуеся и попросивъ маршалка, щобы замкнувъ засѣданье. Маршалокъ заявивъ отже, що замыкае засѣданье и що повѣдомитъ послôвъ письменно о речинци слѣдуючого засѣданя и о порядку дневнôмъ. Щожь намъ принесли конкретного сихъ 36 днѣвъ розправъ соймовыхъ? Такъ мало, що майже нѣчого, бо найважнѣйшй пытаня або задля браку часу ôтложено на пôзнѣйше якъ н. пр. справу конкуренціи церковнои, або соймъ, щобъ вволити волю шляхтичамъ, рѣшавъ гдеякй справы безъусловно по ихъ думцѣ, або на конець не пôдношено зовсѣмъ жадныхъ справъ жизненныхъ. Середъ такого отже положеня рѣчей приходится намъ теперь хочь коротенько гдещо поговорити о дѣяльности и успѣхахъ нашихъ послôвъ и о ихъ становищи въ теперѣшнôмъ соймѣ. Хочь и якъ маленька горстка нашихъ послôвъ; а всежь таки була она на стôлько сильною, що змогла заявити не тôлько краєви и державѣ, але навѣть и цѣлôй Европѣ, що такъ мимо всякого гнету и всякого игнорованя зô стороны нашихъ противникôвъ, якъ и мимо запôзнаня зô стороны правительства, Русины жіютъ своимъ ôтрубнымъ житьемъ народнымъ и чувствуютъ въ собѣ ту жизненну силу, съ котрою не тôлько нашимъ противникамъ, але и самôй державѣ скорше чи пôзнѣйше раховатися потреба. Признаемось,

що съ великимъ недовѣрьемъ глядѣлисьмо на вступленье нашихъ послôвъ до сойму, а вже по вступнôй бесѣдѣ маршалка о „hierarchii społecznej“ радше булибысьмо видѣли, якъ бы нашй послы сойму були выступили. Коли однакожь засѣданье по засѣданю приглядалисьмося дѣяльности нашихъ послôвъ, прійшлисьмо до того переконаня, що „hierarchii społecznej“ ще далеко до такои силы, яку та маленька горстка Русинôвъ въ соймѣ проявила. Се не суть лишь нашй погляды; се признаютъ навѣть нашй противники, се признае навѣть и польска журналистика. Треба лишь було бачити, якъ на соймовыхъ галеріяхъ тиснулася львôвска публика за кождымъ разомъ, якъ лишь мали выступати рускй послы! Що кождого такъ приманювало, се була смѣлôсть и справедливй жаданя нашихъ послôвъ, котрй — славити Господа — не упали такъ низко, щобъ лишь апортували, котрыхъ провôдниками були законъ и правда, а не яка тамъ небудь експеленція. Що мимо того однакожь успѣхи представителѣвъ галицкои Руси въ соймѣ суть дуже незначными, се не вина рускихъ послôвъ, се вина ихъ малого числа, се вина бôльшости заплѣснѣлои шляхотскои Польщѣ въ галицкôмъ соймѣ. Але хочь и якъ малыми суть тй успѣхи всежь таки они для насъ великои ваги. Найважнѣйшимъ здобуткомъ нашихъ послôвъ въ сегорôчнôмъ соймѣ есть, що они старались пôзнати могучого противника зô всѣхъ его сторôнъ. Се рѣчь не мала: хочешь побѣдити противника, то не запускайся съ нимъ въ борбу на ослѣпъ, а старайся, о скôлько можешь,ôткрыти насамперед его найслабшу сторону, а тогды доперва смѣлымъ и рѣшучимъ приступомъ старайся его побѣдити. Тожь нашй послы не захитались ввôйти навѣть тамъ, где ихъ найменше собѣ бажано, якъ примѣромъ до „Польского Кола“, щобъ лишь побачити, що и якъ тутъ дѣеся. Другимъ здобуткомъ есть, що нашй послы певнй своеи и свого народа силы смѣлымъ выступленьемъ позыскали собѣ повагу и признанье у самыхъ противникôвъ. Оба сй здобутки однакожь не малибы жиднои ваги, якъ бы дѣяльнôсть нашихъ послôвъ не принесла для самого краю якихъ небудь важнѣйшихъ користей. Користи сй вправдѣ дуже незначнй и далеко ще не такй, якъ повиннй бути и якихъ справедливо домагатися можемо; але всежь таки они доказуютъ, що нашй селяне складаючи свою судьбу найблизшои будучности въ руки такихъ щирыхъ и дѣяльныхъ заступникôвъ не обманулись въ своимъ выборѣ. Въ заслугу нашимъ посламъ мусимо такожь почислити запомоги, котрй одержали гдеякй громады и рускй товариства або поодинокй особы. Такъ одержала громада Дорошôвъ, якъ мы вже згадували, 300 зр. запомоги для погорѣльцѣвъ. Дальше одержали: „Просвѣта“ 1000 зр.; рускій театръ 5000 зр.; товариство рускихъ академикôвъ „Руске Братство“ 250 зр.; комитетъ института Василіянокъ 500 зр.; на словарь Желехôвского 500 зр.; для газеты школьнои 250 зр. Сумы сй и ихъ число въ порôвнаню съ тыми, якй даются рôжнымъ товариствамъ польскимъ и на рôжнй польскй цѣли, майже зникаютъ и тôлько мале число рускихъ послôвъ тому виноватe, що нынѣшный соймъ тыкае Русинамъ по кôлькасотъ риньскихъ немовьбы то ôтчѣпного. Тôлько о успѣхахъ нашихъ послôвъ. Що до становища рускихъ послôвъ въ соймѣ, то мусимо сказати, що они вѣрнй своимъ мандатамъ, выступали яко „послы хлопскй“, а щобы яко такй могли, о скôлько можна, съ найлѣпшимъ успѣхомъ заступати справу своихъ выборцѣвъ, старалися такъ въ соймѣ, якъ такожь и поза нимъ придбати собѣ силы, котрабы запевнила имъ добрый успѣхъ ихъ змагань. Се було причиною того, що рускй послы вступили до „селяньского кола“ и брали тутъ живу участь, якъ такожь, що поза соймомъ при помочи силъ посторонныхъ старалися розбирати найважнѣйшй справы, котрй мали приходити пôдъ обраду сойму. Такъ отже мусимо признати, що нашй послы смѣло и съ честею боролися за нашу руску народну справу, а хочь имъ иногды и не конче въ борбѣ щастилось, то все таки ихъ змаганя для насъ великои ваги и дай Боже, щобы они и на будуще боролися такъ смѣло та съ бôльшимъ успѣхомъ добивались того значеня для нашого народу, яке намъ правда и законы середъ другихъ народôвъ австрійскои державы назначили. Мы зъ своеи стороны не можемо инакше ôтозватись, якъ лишь словами нашого генія:

Борѣтеся — поборете!
Вамъ Богъ помагае;
За васъ сила, за васъ воля
И правда святая!

XXI. засѣданье сойму зъ дня 5 (17) жовтня 1883.

(Конецъ.)

Пос. Черкавскій предложивъ школьну новелю и резолюцію комисіи едукаційнои. Въ загальнôй дискусіи забрали голосъ: Грохольскій противъ внесеня комисіи, Рей, Дѣдушицкій, Романовичъ и Стадницкій за внесеньемъ. — Пос. Грохольскій доказувавъ, що шкôльництво народне повинно ити рука въ руку съ добробытомъ, а где того не ма, тамъ не можна вымагати, щобы шкôльництво поступало, якъ сего вымагае етатъ шкôльный. Бесѣдникъ есть тои думки, що заведенье новыхъ шкôлъ треба поручити жертволюбности общарôвъ двôрскихъ громадъ и духовенъства. — Пос. Дѣдушицкій характеризуе коротко кожде внесенье комисіи и припоручае проектъ устави, котра безперечно причинится до того, що молодѣжь наша не буде якъ до теперь ихалася лишь до теоретичныхъ шкôлъ середныхъ. (Пôдчасъ бесѣди Дѣдушицкого запанувала на хвильку глубока темнота въ соймовôй сали, бо лямпы електричнй погасли, хочь за хвильку знову заяснѣли). По бесѣдѣ Дѣдушицкого замкнено дискусію, а позаякъ до голосу зголосилися ще були послы Романовичь, Стадницкій, Романчукъ и А. Сапѣга, то они выбрали головнымъ бесѣдникомъ пос. Романчука. Сей заявивъ, що такъ ôнъ, якъ и его товаришѣ политичнй будутъ голосувати за проектованою уставою, бо сподѣваются, що она поправитъ условія просвѣты. На замѣтки Грохольского бесѣдникъ не годится, бо думае, що проектованй симъ школы приватнй не принеслибы жадного хôсна. Освѣта не кôнчится лишь на науцѣ читаня и писаня. Посолъ Романчукъ сподѣваеся, що ôтозва пос. Грохольского до жертволюбности приватнои и обывательскои буде мала такій наслѣдокъ, що тая жертволюбнôсть причинится до повстаня и удержуваня добрыхъ шкôлъ. — По бесѣдѣ пос. Романчука промовивъ инспекторъ Ольшевскій и поясниvъ методу, якои придиржувалась кр. рада школь., организуючи существуючй вже школы. Рада школь. мала передовсѣмъ на оцѣ, щобы не закладати новыхъ шкôлъ въ некористь доброго урядженя вже иотнуючихъ и щобы передовсѣмъ выховувати добрыхъ обывателѣвъ. Потôмъ промовивъ ще пос. Черкавскій а въ кôнци на внесенье Гольдмана ухвалено en bloc резолюцію и уставу, змѣняючу §. 12 уст. школь.

XXII. засѣданье сойму дня 6 (18) жовтня 1883.

Число петицій дôйшло до 726. Важнѣйшй зъ петицій внесеныхъ на сѣмъ засѣданю суть: Петиція гром. Манастирчаны о подѣлъ спôльнои парцелѣ съ гром. Солотвина; гром. Улимно и Гассендорфъ противъ выпущеню въ посесію права пользованя на грунтахъ громадъ ц. к. староствомъ; рады гром. въ Цѣшановѣ о перенесенье староства зъ Цѣшанова до Любачева; выдѣлу пов. въ Скалатѣ о знесенье хайдерôвъ. На порядку дневнôмъ дальшй обрады надъ школьною новелею. Пос. Попель робитъ комисіи закиды, що она нарушае постановленя регулятивы кр. Рады школь., котра есть, якъ пос. каже, дорогимъ здобуткомъ и заслугою пок. Голуховского. Ставитъ отже внесенье, щобы комисія взяла внесенье назадъ до переробленя. Сего внесеня не поперъ нѣкто а пос. Малецкій ôтповѣвъ на него, що оно малобы хиба лишь той наслѣдокъ, що зволоклобы лишь способнôсть, яка надаесь соймови, щобъ здобувъ собѣ атрибуты, котрй выемково удалось взыскати делегаціи въ Вѣдни. Справоздавець Черкавскій додавъ, що Рада шкôль. есть лишь властею администраційною и не може мати атрибуцій законодавчихъ. Пôсля дотеперѣшнои устави министерство накидало Радѣ шкôльнôй пляны науковй а соймъ не мавъ до теперь до того жаднои компетенціи. Доперва по выданю въ радѣ держав. новелѣ дôставъ и соймъ тую компетенцію. Коли прійшло до дискусіи надъ поодинокими предметами маючими выкладатися въ школахъ народн., каже комисія: „Языкъ выкладовый а взглядно такожь другій языкъ краевый“. Пос. Антоневичъ опонуе тому и предкладае додатокъ: „а въ школахъ сѣльскихъ и филіяльныхъ лишь тогды, коли симъ язикомъ говоритъ що найменше $^1/_3$ ученикôвъ.“ Въ сѣй справѣ промовляе такожь пос. Попель и каже. „Не ма гôршои прислуги для Польщѣ якъ стремленье до ополяченя Руси. Въ сй похибы попадае много учителѣвъ а гдекотрй сферы попираютъ сй змаганя. Пôсля моеи думки найлѣпше буде най собѣ Русины говорятъ найсвобôднѣйше по руски“. Така щира правда сказана таки самимъ полякомъ выкликала середъ соймовои шляхты — якъ легко поняти — велике негодованье и дала способнôсть пос. А. Сапѣгѣ выступити противъ внесеня пос. Антоневича.

Въ кôнци пос. Черкавскій заявивъ, що додатокъ пос. Антоневича есть злишный и що найлѣпше булобы, якъ бы сего дозволяли уставы державнй, щобы наука рускаго языка була обовязковою въ цѣлôмъ краю. Внесенье пос. Антоневича упало. На внесенье пос. Романовича принято цѣлу уставу въ другôмъ и третôмъ читаню en bloc. — По сѣмъ приступлено до обрады надъ буджетомъ краевымъ. Дебату розпочавъ пос. Смаженскій поглядомъ на справозданье и внесеня комисіи буджетовои. Выдѣлъ кр. преліминувавъ выдатки въ сумѣ 3,488.993 зр. и жадае кредиту додаткового за рôкъ 1882 зр. 97.000, за р. 1883 зр. 1148; выдатки отже выносилибы 3,587.141 зр. Комисія обчислила выдатки до 3,337.676; дочисливши до сего кредиты додатковй 97.000 и 1148, то показуеся сума 3,435.824 зр., то есть низша ôтъ преліминаря выдѣлу кр. о 151.317 зр. Доходы були обчисленй на 385.620, комисія обчислила ихъ на 417.417, отже высше, якъ выдѣлъ кр. о 31.797 зр., недобôръ выноситъ пôсля прелим. выдѣлу кр. 3,201.521 зр., пôсля комисіи 3,018.407 зр., т. е. менше о 183.114 зр. якъ въ преліминари выд. кр. Порôвнанье сего буджету съ буджетомъ на рôкъ 1883 показуе: На рôкъ 1883 ухвалено выдатки въ сумѣ 3,348.683 зр., на рôкъ 1884 преліминуе комисія безъ кредитôвъ додатковыхъ 3,337.676 зр., выдатки отже въ 1884 р. булибы менший о 11.007 зр.; беручи въ рахунокъ додатковй кредиты, показуесь выдатокъ зъ 1884 р. бôльшій о 87.141 зр. Щобы покрыти недобôръ на рôкъ 1884 додатками до податкôвъ, требабы приняти 31 кр. додатку краевого ôтъ одного зр. безпосередныхъ податкôвъ. Позаякъ однакожь комисія довѣдалася вже по ухваленю преліминаря зъ справозданя выдѣлу краевого, що замкненье рахункôвъ на рôкъ 1883 выкаже недобôръ въ сумѣ 210.000 зр., то загальна сума потребъ буде выносила 3,228.407 зр. а. в., а хотѣвши ей покрыти додатками до податкôвъ, требабы ухвалити додатокъ краевый въ илькости 34 кр. ôтъ одного зр. податкôвъ, с. е. о 7 кр. бôльше, якъ въ минувшôмъ роцѣ. Въ такôмъ случаю выносивбы додатокъ до податкôвъ 26% податкôвъ державныхъ. Комисія однакожь не уважае сего способу покрытя ôтповѣднымъ, бо сей рôкъ есть рокомъ неурожаѣвъ, а кромѣ того нема певности, чи обчисленье додатку було зовсѣмъ точне, и тому застановилася комисія надъ покрытьемъ однои части недобору при помочи пожички. Щобы питанье недобору въ цѣлости полагодити, треба мати на увазѣ не тôлько недобôръ за сей рôкъ, але и недоборы зъ лѣтъ минувшихъ, котрй выносятъ суму: 3,228.407 зр., а зъ 27 кр. додатковъ до податку (с. е. якъ було доси) далобыся покрыти тôлько 2,629.800 зр., такъ що лишилабыся непокрытою сума 598.607 зр. и вже зъ тои причины требабы затягнути пожичку бôльше-менше въ сумѣ 600.000 зр. — При обчисленю пожички звернула комисія ще увагу на дотацію касы. — Въ виду того внесла отже комисія, 1) що недобôръ фонду краевого зъ рôкъ 1884 мае бути покрытый додатками до податкôвъ по 27 кр. ôтъ одного зр.; 2) соймъ уповажняе выдѣлъ кр. затягнути пожичку въ сумѣ одного миліона на покрытье недоборôвъ въ лѣтахъ: 1882, 1883 и 1884; 3) соймъ взываe правительство, щобы выеднало для тои пожички увôльненье ôтъ оплатъ и належитостей скарбовыхъ.

Передъ генеральною дебатою надъ буджетомъ представивъ справоздавець спеціяльный пос. Хшановскій преліминарь доходôвъ. Межи 11-и рубриками доходôвъ найповажнѣйше мѣсце займае рубрика: Дороги краевй, котра приноситъ рôчного доходу 229.000 зр. а сума всѣхъ доходôвъ въ згаданыхъ 11-и рубрикахъ выноситъ на рôкъ 394.917 зр. — При побираню додатковъ ôтъ податковъ була по думцѣ комисіи тая аномалія, що уряды податковй не стягали додатку краевого ôтъ 5% податку доходового наложеного на нововыбудованй домы а причиною сего було, здаесь, хибне интерпретованье ухвалы соймовои зъ р. 1868, пôсля котрои новй и переставленй будынки увôльненй лишь ôтъ додатку до податку домовочиншового а позаякъ згаданый 5% податокъ доходовый принесъ державѣ близько 80.000 доходу, то наслѣдкомъ невластивого поступованя стративъ край въ доходахъ до 21.600 зр. — На внесенье комисіи буджетовои ухваливъ соймъ безъ дискусіи ôтповѣдну резолюцію до правительства въ справѣ побираня додатковъ ôтъ 5% податку доходового. Опôсля приступлено до розправы надъ выдатками. На внесенье референта гр. Артура Потоцкого принято безъ дискусіи: зъ I рубр. кошта репрезентаціи краю А) Соймъ краевый: 63.230 зр. Б) Выдѣлъ краевый 37.000 зр.; II кошта администраціи обôймаючй: платню урядникôвъ, діюрнистôвъ, слугъ кошта подорожи дієты, кошта канцелярійнй и удержанье будынку соймового разомъ въ загальнôй сумѣ 228.405 зр. а. в. — Пос. Вербицкій вносивъ, щобы вставити въ тую рубрику 300 зр. а. в. платнѣ для заступника машиниста, соймъ однакожь не прійнявъ его внесеня.

Пос. Гавзнеръ референовавъ III рубрику кошта лѣченя бѣдныхъ хорыхъ, котру прійнято безъ дискусіи ухвалюючи на тую цѣль 600.000 зр. — Такъ само безъ дискусіи ухвалено IV и V рубр. о. е. кошта щѣпленя и санитарнй въ сумѣ 64.000 зр. — Рубрика VI обôймае пôдмоги для добродѣйныхъ заведень, котрй репрезентуютъ загальну суму 11.072 зр. — Рубрику VII о выдаткахъ на цѣли просвѣтнй ôтложено на пôзнѣйше а приступлено до VIII рубр. о консерваціи историчныхъ памятникôвъ. По промовѣ гр. Войтѣха Дѣдушицкого ухвалено на тй цѣли 15.410 зр. а въ згаданôй сумѣ знаходится такожь запомога на ôтновленье церкви въ Галичи 4500 зр. а. в. — При рубр. IX Выдатки кватерунковй жандармеріи, котру референовавъ дръ Рыбицкій забравъ голосъ проф. Антоньевичъ и поставивъ резолюцію: „Жандармамъ пригадуеся инструкцію службову“ внесенье его однакожь не прійнято. Выдатокъ на цѣли обнятй згаданою рубрикою ухваленый соймомъ выноситъ 79.501 зр. а. в. — Безъ дискусіи ухвалено такожь выдатки на дороги (рубр. X) Звычайнй кошта заряду выносятъ 111.772 зр.; будова и кошта надзвычайнои реконструкціи 450.000 зр. — Пôдмоги для дорôгъ громадскихъ и повѣтовыхъ звыч. 100.000 зр., надзвыч. 30.000 зр. Загальна сума преліминована на цѣль фонду дорогового выноситъ: 839.441 зр. а. в. — Пôсля того ôтрочено засѣданье до 7-ои годины вечеръ.

Засѣданье вечѣрне зъ дня 6 (18) жовтня 1883.

Дальша дебата надъ буджетомъ. Выдатки на загальный шпиталь во Львовѣ выносятъ 178.268 зр., доходы 174.118 зр. а. в. — выходитъ проте недобôръ въ сумѣ 4150 зр., котрого покрытье принято безъ розправы. — Такъ само безъ дискусіи ухваливъ соймъ буджетъ для дому божевôльныхъ въ Кульпарковѣ, котрый выказуе доходôвъ 137.230 зр., а въ выдаткахъ 137.447 зр. Дôмъ знайдôвъ во Львовѣ не мае жадныхъ фондôвъ, а выдатки его выносятъ 1380 зр. Зъ преліминаря фонду шпитального св. Лазаря въ Краковѣ показуеся, що згадане заведенье мае доходôвъ 155.692 зр., а выдатки его выносятъ 141.256 зр., такъ що лишаеся надвышка доходôвъ въ сумѣ 14.436 зр. — Фондъ краковскихъ знайдôвъ выказуе такожь бôльше доходôвъ якъ выдаткôвъ въ сумѣ 1212 зр. При тôй рубрицѣ ухвалено припорученье до выдѣлу краевого до заключеня съ правительствомъ умовы, щобы такса лѣченя за положницѣ, умѣщенй въ клиницѣ положничôй краковскôй рôвналася таксѣ лѣченя въ шпитали св. Лазаря. — Фондъ полиціи краевои выказуе въ доходахъ 6175 зр., а въ выдаткахъ 417 зр. — Про фонды самостôйнй с. е. недотованй зъ фонду краевого здававъ справу дръ Гольдманъ. Тй фонды суть слѣдуючй: 1) фондъ доместикальный съ доходами въ сумѣ 4583 зр., а выдатками въ сумѣ 1205 зр.; 2) фондъ культуры краевои: доходы 4381 зр., розхôдъ 4320 зр.; 3) фондъ становый сирôтъ: доходы 1869 зр., выдатки 1692 зр.; 4) фондъ гр. Стадницкого: доходы 7113 зр., выдатки 1680 зр.; 5) фондъ пожички краевои зъ р. 1873: доходы 14.500 зр., выдатки 35.453 зр., недобôръ выноситъ отже 21.953 зр.—Дръ Рыбицкій референовавъ про рубр. XII (шупасництво). На тую рубрику ухвалено 38.000 зр. Кошта примусового ôтставлюваня ростутъ вправдѣ съ кождымъ рокомъ, найбôльшои сумы досягли они въ роцѣ 1881, въ котрôмъ выдано на ту цѣль 45.145 зр. и ôтставлено примусово въ загалѣ 10.299 особъ. Но кошта, выказанй спеціяльнымъ преліминаремъ ще не всѣ, бо шупасництво мае въ выдѣлѣ краевôмъ особный департаментъ, а сама плата урядникôвъ выноситъ 12.000 зр. Причиною, що выдатки на шупасництво ростутъ, есть недостаточне выкониванье полиціи мѣсцевои по громадахъ бракъ домôвъ працѣ примусовои, а въ кôнци лиха администрація и выкидуванье грошей на одѣжь по стаціяхъ шупасничихъ. — Дальше ухвалено на водній будовы 26.000 зр.; на выдатки культуры краевои 264.413 зр., въ котрôй то сумѣ назначено на промыслъ рукодѣльничій 50.000 зр.— Въ рубрицѣ XVI. на „рôжнй“ выдатки назначено суму 161.120 зр.

О субвенціяхъ для театрôвъ референовавъ пос. гр. Ст. Бадени. Театръ краковскій одержавъ 8000 зр., театръ львôвскій крôмъ сталои субвенціи 4200 зр. ще 20000 зр., котру то суму роздѣлено на оперу и драматъ. Петицію И. Добжаньского въ справѣ будовы лѣтного театру ôтослано до выдѣлу кр., котрому поручено розглянутись въ сей справѣ. Пос. Романовичь предложивъ выдатки на просвѣту и образованье. Зъ тыхъ выплачено 800 зр. для вдовы по Г. Шмиттѣ и постановлено выплачувати ей пенсію, яку покôйникъ побиравъ. Школѣ вѣроисповѣднôй въ Бродахъ вызначено 6000 зр., закладови глухонѣмыхъ во Львовѣ 6500 зр., закладови слѣпыхъ 2000 зр., гимнаст. товар. „Соколъ“ 750 зр. Рускому театрови признано

5000 зр. При сій способности внёсъ пос. Антоневичь, щобы субвенцію для рускаго театру роздѣлити подобно якъ и для польскаго, на драматъ и оперетку и признати для сеи 2000 зр., разомъ 6000 зр. За симъ внесеньемъ поднеслось лишь 37 голосовъ и внесенье упало. — При позиціи 1000 зр. на преміи за найлѣпшій школьній книжки замѣтивъ пос. кс. Конычиньскій, що загально поднимаются нарѣканя на части змѣны школьныхъ книжокъ и що гдекотрѣ книжки ширятъ индеферентизмъ религійный. Въ кінци призначено 3500 зр. для образуючопся молодѣжи въ штукахъ и наукахъ.

Въ XX. справозданю соймовомъ поставили мы запытанье, чи не уповажнивъ рускій клюбъ п. Антоневича промовляти на повномъ засѣданю сойму по польски. Теперь довѣдуємось, що рускій клюбъ нѣякъ не уповажнявъ п. Антоневича до сего и що сей клюбъ не мало бувъ здивованый такимъ выступленьемъ посла, котрый першій покинувъ промовляти тымъ языкомъ, въ котрого оборонѣ рускі послы завсѣгды въ соймѣ горячо выступали. Замѣтимо, що тымъ выступленьемъ дра Антоневича були здивованѣ навѣть польскій послы (якій робили приватно уваги — о томъ най намъ вольно буде замовчати) и зовсѣмъ не больше звернули уваги на тую его польску бесѣду, нѣжь якъ звычайно на руску.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Передъ судомъ державнымъ*) велася сими днями розправа, котрои предметомъ бувъ оденъ епизодъ зъ послѣдного выбору до краиньского сойму краєвого. Рескриптомъ краиньскои президіи краєвои, оголошуючимъ листу выборцѣвъ зъ большои посѣлости, втягнено до тоижь листы двѣ женщины, котрѣ вправдѣ були властительками домовъ записаныхъ въ краєвой табули, не мали однакожь „добръ“ въ техничномъ значеню слова. Зъ тои причины внесла одна часть выборцѣвъ жалобу до суду державного и жадала рѣшеня, що вписанье згаданыхъ двохъ женщинъ до листы выборцѣвъ зъ больши посѣлости есть незаконне и що черезъ то нарушене зостало право выборче. — По выслуханю сторонъ спорячихъ прихилився судъ державный до внесеной жалобы и рѣшивъ по мисли жалуючихся. Въ мотивахъ згаданого свого рѣшеня поднѣсъ судъ державный, що посля постановъ краиньского статута краєвого и краиньскои краєвои ординаціи выборчои управненѣ суть до выбору зъ куріи больши посѣлости посѣдачѣ „табулярныхъ добръ“, оплачуючій найменше 100 зр. а. в. державныхъ податковъ а посѣдачами (властителями) добръ не можутъ уважатися тѣ особы що суть записанѣ яко властителѣ „домовъ“ табулярныхъ. Зъ другои стороны не могъ судъ признати справедливости сему поглядови, будьто обѣ згаданѣ жѣнки маючи кромѣ домовъ також малій кусенѣ грунту табул. були до сего титулу управненій голосувати въ куріи больши посѣлости, а отмовивъ имъ права голосу въ томъ тѣлѣ выборчомъ зъ сеи причины, що посѣданье малыхъ комплексовъ грунту, отъ котрыхъ не платится 100 зр. податковъ безпосередныхъ нѣкого не робитъ ще властителемъ „больши посѣлости“. — Рѣшенье се маѣ о только значенье, що нимъ отмовлено въ принципѣ права выборчого въ групѣ больши посѣлости властителямъ домовъ побудованыхъ на грунтахъ табулярныхъ.

(*Справа верификаціи выборовъ зъ больш. посълости зъ краиньского сойму*), котра якъ звѣстно рѣшилася въ соймѣ признаньемъ важности всѣхъ заквестіонованыхъ выборовъ нѣмецкихъ, выкликала въ словеньскій прасѣ живу дискусію, котра мимо рожницѣ становища въ результатѣ вся не похваляе сего кроку. Въ прасѣ словеньскій репрезентоване сторонництво послонъ противныхъ рѣшучо верификаціи выборовъ газетою „Slovenski Narod“ а органомъ прихильниковъ компромисовои политики есть „Slovenec“. По думцѣ першои зъ наведеныхъ газетъ ширша публика уважае верификацію выбору нѣмецкихъ послонъ безъосновною концесію, а такъ само думае „Slovenec“ помѣстившій заявленье послонъ, котрѣ отдали свои голосы за признаньемъ важности выбору, — и подносить, що зъ народу не отозвався анѣ одинъ похваляючій се голосъ.

(*Соймъ краиньскій*) ухваливъ минувшого тыждня законъ о реформѣ выборчой. Якъ только прійшла тая справа на порядокъ дневный, подняла була нѣмецко-либеральна праса агитацію въ томъ дусѣ, щобы нѣмецкі послы отхилилися зовсѣмъ отъ участи въ дебатахъ и такимъ способомъ перешкодили ухваленю закона. Но мимо наклікуваня газетъ опозиційныхъ нѣмецкі послы прійняли съ выемкою одного дра Шрая участь не только въ генеральной дебатѣ, але забирали також голосъ при поодинокихъ точкахъ закона. Зъ тои причины подносятъ опозиційнѣ газеты рекриминаціи противъ нѣмецкихъ ослонъ, котрі брали участь въ обрадахъ соймовыхъ и закидаютъ имъ бракъ консеквенціи. Сконстатувавши, що нѣмецкі послы зъ больши посѣлости голосували противъ закона, „N. fr. Presse“ знаходитъ въ ихъ поступованою суперечность. „Если для ухваленя якого закона потрѣбна только абсолютна большость, або большость двохъ третинъ, пише „N. fr. Presse“, втогды не лишаеся меншости нѣчого, якъ только голосувати противъ него и перенести се на собѣ, що законъ противъ ей волѣ ухвалено. Коли однакожь для ухваленя закона потрѣбна есть присутность меншости, втогды нѣяка партія, що серіозно понимае свою опозицію не вдоволится тымъ, щобы лишь голосувати противъ закона, але она ужіе въ потребѣ всѣхъ средствъ отпорныхъ, щобы черезъ абсентованьеся перешкодити ухваленю закона“. — Въ такомъ больше менше дусѣ отзываются и прочій нѣмецко-либеральнѣ газеты и не можуть нѣякъ забути, що опозиція позволила на ухваленье реформы выборчои. На першій поглядъ моглобы ся дѣйстно здавати, що становище партійне може наказувало нѣмецкимъ посламъ краиньского сойму повздержатись отъ нарадъ и греміяльною абсенціею перешкодити ухваленю закона; на дѣлѣ однакожь дасться ихъ поступованье оправдати. Передовсѣмъ не мѣститъ въ собѣ ухвалена краиньскимъ соймомъ реформа выборча нѣчого такого, що моглобы змѣнити дотеперѣшне становище нѣмецкихъ послонъ або въ якій способъ зменшити ихъ дотеперѣшный вплывъ на краеве законодавство; а по друге вже сама льояльность наказувала имъ додержати даного слова и выконати стипуляцію компромису, въ силу котрого узнано три заквестіонованій мандаты, важными.

(*Зменшенье выдатковъ въ военномъ буджетѣ на рокъ 1884*) буде выносити, якъ довѣдуеся „N. fr. Presse“, близько $1^1/_2$ міліона. Выдатки звычайнѣ прелиминованѣ о 500.000—600.000 высше якъ въ минувшомъ роцѣ, въ рубрицѣ надзвычайныхъ выдатковъ и въ буджетѣ боснійскомъ маѣ однакожь заощадитися близько 2 міліоны. Збольшенье выдатковъ въ рубрицѣ звычайной (Ordinarium) поля „N. fr. Presse“ не зъ отси походитъ, що министерство малобы креовати новій оддѣлы войсковій, якъ се донесли другій газеты (Wiener allg. Ztg. — Ред.), але зъ отси, що власти войсковѣ рефлектуютъ на 8-недѣльне виправлюванье (Abrichtung) контингенту резервы запасовои, котрый выноситъ 9600 людій. Въ кружкахъ войсковыхъ вказувано вже отъ колькохъ лѣтъ на потребу помноженя польнои артилеріи якъ також побольшеня артилеріи крѣпостнои, пляны войсковыхъ властей знаходятъ въ своимъ зреализованю перешкоды не такъ въ буджетѣ, якъ больше розбиваются объ трудности техничнои натуры. Въ кружкахъ войсковыхъ дискутовано також отъ давна надъ потребою отповѣдноі реорганизаціи кавалеріи, отъ сего замѣру мусѣло однакожь правительство на разѣ отступити позаякъ черезъ переведенье его збольшилибыся звычайнѣ выдатки войсковѣ рочно о $^1/_4$ міліона. Той потребѣ зараджено отже теперъ въ той способъ, що двѣ бригады кавалеріи вже въ часѣ мира будуть становили одну дивизію а коменду буде мавъ старшій рангою бригадирь, котрый буде рівночасно бригадиромъ и дивизіонеромъ. — Що ся тыкае extraordinarium и кредиту окупаційного, то ощадности думае министерство войны завести черезъ урльопованье и отпущенье резервистовъ. Съ днемъ 1. мая 1884 маѣ именно залога боснійска зменшитися о 5000. — Зовсѣмъ инакше стоитъ именно дѣло съ титуломъ „роботы на укрѣпленя“ рубрики надзвычайныхъ выдатковъ. На тую позицію зажадае правительство далеко больше якъ въ минувшомъ роцѣ. И такъ на укрѣпленя Перемышля яко 4. рату зъ загально прелиминованои сумы ($5^1/_2$ міліона) 1 міліонъ (отже о 300.000 больше якъ въ минувшомъ роцѣ); на укрѣпленя въ Поля 750.000 зр. а на Краковъ 900.000 зр. ав.—Загаломъ будутъ потребы на укрѣпленя выносили въ слѣдуючомъ роцѣ о $^1/_4$ міліона больше отъ такихъ выдатковъ зъ минувшого року.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Москвы доносятъ, що кандидатами на мѣсце городскои головы въ Москвѣ були п. Ланинъ редакторъ „Русск. Кур.“ и тайный совѣтникъ Катковъ. Коли однакожь Ланинъ зрѣкся кандидатуры, остався лишь одинъ Катковъ и здаеся, що онъ навѣть зостане выбранымъ. — Слѣдство въ справѣ намѣреного убійства поповненого дня 5 жовтня на особѣ генералъ губернатора Илашевича въ Техитѣ въ забайкалскій провинціи выявило, що замахъ сей послѣдувавъ зъ мотивовъ политичныхъ.

Нѣмеччина. Nordd. Allg. Ztg., говорячи о результатѣ першого дня выборовъ до рады мѣскои берлиньскои, выражае вдоволенье зъ того, що поступовцѣ, хотяй въ переважной части округовъ выйшли зъ урны выборчои, переводити мусѣли своихъ кандидатовъ съ трудомъ, часто въ вторичныхъ выборахъ, большостею одного лише голосу. Отже не будутъ они могли уважати цѣлои людности Берлина за своихъ сторонниковъ тай будутъ мусѣли числитись съ желанями и потребами своихъ противниковъ, котрыхъ число неподѣвано взросло, а то въ наслѣдокъ дотеперѣшного партійного поступованя Рады. Выборъ двохъ совѣтниковъ черезъ роботниковъ, уважае „Nordd. Allg. Ztg.“ за рѣчь добру. Цензусъ есть досыть высокій, отже роботники, що суть выборцями, суть людьми досыть маючими та не лучатся съ ексцентричными жаданями соціялистовъ, а буде, поля гадки „Nordd. Allg. Ztg.“ добре, що Рада мѣска отъ нихъ вывѣдаеся о дѣйстныхъ потребахъ роботниковъ и о ихъ умѣркованыхъ жаданяхъ.

Франція. Зъ Мадагаскару доходятъ вѣсти, що переговоры властей французскихъ съ мадагаскарскими перервано и що залагодженье справы въ мирный способъ показалось зовсѣмъ неможливымъ. Флота французска маѣ въ недовзѣ выступити зачѣпно. — Посолъ хиньскій Тсенгъ пріѣхавъ сими днями зъ Лондону до Парижа где перебуде колька днѣвъ. Переговоры съ Хинами очевидно знову розпочнутся. — Заразъ по отворенію французскихъ палатъ буде посламъ роздане справозданье зъ тонкинскои справы, до котрого будутъ доданій гдеякій выясноючій акты.

Болгарія. Органъ п. Іонина, „Сознанье“, оголошуе слѣдуючу ноту: „Одержалисьмо наказъ заявити найкатегоричнѣйше, що репрезентоване черезъ п. Іонина царске правительство россійске не може бути отвѣчальнымъ за чинности п. Занкова й его теперѣшныхъ товаришовъ въ министерствѣ, такожь, що правительство россійске зъ недовѣрьемъ лише муситъ глядѣти на теперѣшну ситуацію княжества болгарского. Зъ другои стороны знаемо, що царь протекторъ рѣшивъ якъ найскорше прислати тутъ одного зо своихъ адъютантовъ, котрого задачею буде дѣлати якъ найенергичнѣйше въ томъ напрямѣ, щобы Болгарію освободити зъ теперѣшнои фальшивои ситуаціи.“ — „Neue fr. Presse“ доносить, що въ недѣлю, мали отбутись въ многихъ мѣстцевостяхъ зборы народній, скликаній черезъ агентовъ п. Іоанина, на котрыхъ оголошувано протесты противъ правности теперѣшного „Собраня“, противъ его постановамъ та принятю конвенціи желѣзнои дороги. Поля „Сознаня“, такій народный зборъ отбувся вже въ Габрово. Якъ лише мешканцѣ выйшли зъ церкви, промовивъ одинъ зъ агитаторовъ въ дусѣ непріязномъ теперѣшному рядови и Собраню народному. Въ столици болгарскій заневняютъ, що цѣла ся агитація не отнесе нѣякого наслѣдку, и що не удасться зъорганизувати радикальнои опозиціи. Пп. Караведовъ и Славейковъ, що мали станути на чолѣ того сторонництва, вернули вже до всходнои Румеліи.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ конфискаты 109 ч, „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо: W imeny I. W. Cisarja! C. k. Sud krajewyj w sprawach karnych wo Lwowi riszył na podstawi §. 489 i 493 p. k. i §. 37 z. pr. szczo osnowa inkryminowanoho ustupu artykułu w cz. 109 czasopysy „Diło“ z dnia 27 żowtnia 1883 pid napyseju: „Nowi projawy pracy organicznej IV“ w ustupi od sliw: „Ałe druhe diło“ do sliw: „wykazani do krejcara“ znamenuje prowynu z art. III zak. z d. 17 hrudnia 1862 n. 8 D. z. d. — szczo protoje zarjadżena czerez c. k. Prokuratorju derżawnu konfiskata toho cz. czasopysy „Diło“ jest usprawedływłenoju, dalsze rozszyrenje inkryminowanoho ustupu wzboronene a zabranyj nakład ma buty znyszczenyj. Powody: Tendencjeju inkryminowanoho ustupu powyższoho artykułu jest wozbudyty wzhordu i nenawyst' protyw sejmowy, szczo znamenuje prowynu z art. III zak. z d. 17 hrudnia 1862 n. 8/1863 protoje zastosowano powyższyji prypysy zakonu. Lwiw dnia 15 Pazdernyka 1883. *Lidl.*

— **Борба противъ рускихъ молитовъ**, яка минувшого тыждня въ женьскій семинаріи у Львовѣ велася, закончилася. Якъ доносятъ намъ, удѣливъ директоръ того заведеня всѣмъ виннымъ остру нагану съ загроженьемъ, що если бы еще чимъ найменшимъ противъ рускаго обряда або языка провинилися, будуть выключенѣ зо школы. Рівночасно оголошено по всѣхъ клясахъ, що Русинки мають повну свободу молитися по руски. — Тѣшимося що сумна тая афера зостала полагоджена въ способъ для Русинокъ справедливый, однакожь гадаемо, що зло, котре ту проявило ся, тымъ еще далеко не усунене. Загалъ польскихъ семинаристокъ перенятый завсѣгды еще скрайною ненавистею и погордою противъ всему рускому, и буде тое оказувати въ своимъ житю если не однымъ, то многими иншими способами. Гадаемо длятого, що для выкорененя злого повинні ужитися радикальнѣйшій средства. Именно повинні бы зъ семинаріи уступити тѣ учительскій силы, котрі уважали доси заведене выключно польскимъ, неговали въ нѣмъ Русь, и такимъ способомъ нетоляранцію для Руси и скрайный фенатизмъ польскій въ ученницяхъ еще збольшували; ихъ мѣсця повинні бы заняты люде, котрі бы относилися съ поважаньемъ до обохъ народностей въ краю, а такій засады и своимъ ученицямъ вщеплювали. Сего повинні жадати енергично и наші послы такъ що до львовскои якъ и перемыскои семинаріи, если тѣ семинаріи маютъ отповѣсти своѣй цѣли, а не вилывати шкодливо на нашій народній школы, котрі подъ проводомъ такъ выхованыхъ учительокъ здаются служити больше до польонизаціи, якъ до просвѣты народа.

— **Въ селѣ Поздячи** завязалася Читальня. Статуты потвердило вже ц. к. намѣстництво дня 11 вересня с. р.

— **Засѣданье Выдѣлу товариства „Просвѣты“** отбулося дня 18. с. м. подъ проводомъ головы Дра Омеляна Огоновского. На засѣданю томъ рѣшено: 1) розписати конкурсъ на опорожнену стипендію Франца Фронца въ квотѣ 90 зр., призначену для учениковъ низшои гимназіи въ Перемышли; 2) внести петицію до краевои Ради школьнои о порученье новѣйшихъ выдань товариства, якъ такожь Кобзаря Т. Шевченка Ч. І. выданого В. Нагорнымъ, до библіотекъ школъ середныхъ и народныхъ и о зачисленье ихъ до книжокъ дозволеныхъ на преміи въ школахъ народныхъ; 3) Прочитано письмо отъ филіи Коломыйскои, поясняюче относины тоижь филіи до „Рускаго Народного Дому въ Коломыи“; 4) Прочитано письмо зъ Камѣнки Струмиловои взглядомъ открытя читальнѣ тамже и поручено канцеляріи постаратися о близшій информаціи въ томъ дѣлѣ; 5) Надослану працю п. заг. „Географія Руси“ рѣшено передати ще третому рецензентови до прочитаня; 6) Принято 17 новыхъ членовъ.

— **Зъ театру**. Въ суботу представлено на нашой сценѣ драму К. Устяновича „Ярополкъ І. Святославичь“. Представленье се выпало въ загалѣ дуже добре: Мы выдимо, що сцена наша, хочь при дуже обмеженыхъ средствахъ, двигаеся на передъ. Гарній костіюмы и декорація и добра въ загалѣ гра артистовъ вдоволили публику, котра сего вечера зобралась була такъ численно, що вся саля майже биткомъ була набита. Виклику вано навѣть самого автора а публика доперва тогды утихла коли довѣдалась, що автора не ма въ Львовѣ. И самымъ артистамъ не мала достала ся похвала. Громкими оплесками выкликовано особливо п. Стефуракову и пп. Грыневецкого, Биберовича и Плошевского. Дуже добре отзначилдся п. Биберовичева въ ролѣ Рогнѣды и п. Стефуракова въ ролѣ Грекинѣ. Ся послѣдни особливо съ правдивымъ артизмомъ отограла ролю позабутои и понеханои жены Ярополка. Не меньше удачно отдавъ незнакомый намъ артистъ ролю Добринѣ воеводы новгородского. Мымо всѣхъ успѣховъ однакожь, якій на нашой сценѣ выдко, не можемо замовчати и про где якій хибы, котрі не только походятъ отъ самыхъ артистовъ, але котрыхъ прочиною есть також не конче завидне полеженье нашого театру. Труна рускаго театру, що лишь по большой части розъѣздже по провинціи, где звычайно публика есть менше острою въ критицѣ, призвичаюсь за надто легко обходитись съ штукою. Се мы бачили на кождомъ кроцѣ на представленю „Ярополка“ Тутъ не по може жадна критика; артисты за надто навыкаютъ на провинціи до такого легковаженя. Треба, що бы нашъ театръ частнѣйше заѣздживъ до Львова або довше тутъ перебувавъ и щобы люде, до котрыхъ се належитъ больше звертали свою увагу на нашу сцену и сполно съ ей дирекціею старались подняти ей вартость артистичну. Не знаемо якъ оно тамъ теперь дѣесь але думаемо, що на пробахъ повиненбы ще ктось бувати зъ поза дирекціи сцены именно зъ выдѣлу театрального та изъ знатоковъ штуки и звертати увагу артистовъ на ихъ похибки. Такимъ способомъ можнабы не одно зле усунути. Особливо що насъ разитъ на сценѣ се суть неразъ дуже фалшивій позы акторовъ якесь потрясуваньесь, котре мы бачили навѣтъ у самого п. Биберовича, фалшива интонаця и т. п. Се все можнабы справляти, еслибы на пробахъ звертано на все увагу. Зазначити мусимо також не отповѣдный роздѣлъ роль. Такъ н. пр. достало сь п. Стефуракови въ „Ярополцѣ“ роля темного характеру, интригента Блуда, до котрои сей акторъ таки вже нѣякъ неспособный. Тожь не диво, що кожде появленьеся Блуда на сценѣ выкликувало впростъ противне враженье, якъ бы було повинно. Въ Тернополи мавъ ролю Блуда дуже добре отограти Подвысоцкій, та ба коли сего актора на нашой сценѣ не стало.

— „**Настася**“ драма исторична Дениса зъ надъ Серета буде — якъ довѣдуємося — представлена въ Четверъ 25. л. с. м. а не въ Середу якъ мы се первѣстно доносили. Сподѣваємося що львовски Русины численно зберутся въ сали театральной и докажутъ що завсѣгды готовѣ родну сцину и родну штуку не только словомъ але и дѣломъ попирати.

— **Зъ Єлисаветграду** (Херсонскои губ.) пишутъ намъ: У насъ гоститъ теперь украиньскій театръ М. П. Старицького. Складаесь онъ зъ 20 людей акторовъ и актрисъ, зъ хора чоловѣчого и жѣночого (по 6 чоловѣкъ на голосову партію, — отже всѣхъ 24). Такои великои трупы, отграваючои самій украиньскій штуки, ще не було доси въ Россіи, — за що подяку цѣлкомъ треба зложити п. Старицкому, звѣстному писателеви, на писавшому до того жь задля театру украиньского одну поважну драму и водевиль. Отграваются у Єлисаветградѣ старій и новій украиньскій штуки. Межь послѣдными больше всего звертаютъ на себе увагу драмы Кропивницкого „Глитай“ и „Дай серцю волю — заведе въ неволю“. Публика дуже численно що-разу учащае на представленя сеи труны и остаесь зовсѣмъ задоволеною, що видко зъ справоздань друкуючихся въ газетѣ „Єлисаветградскій Вѣстникъ“. Въ сихъ справозданяхъ найбольше всего выхваляются за ихъ гру артистки Заньковецка и Затыркевичь; и акторы Кропивницкій и Садовскій, а загаломъ и спѣвъ панѣ Барилотти и п. Процай.

— **Выдѣлъ Товариства „Помочь для убогои молодѣжи школьнои въ Микулинцяхъ“** складае Вп. комитетови театру аматорского въ Микулинцяхъ за щедрый даръ 50 зр. щире „Спаси Богъ!“ За тыхъ 50 зр. справлено убогой молодѣжи 5 паръ чоботокъ, 5 паръ споденьокъ, 5 сурдутиковъ, 5 кафтаниковъ, 5 сподничокъ, тузинъ каскетовъ и тузинъ теплыхъ хустинокъ, котрі то рѣчи роздѣлено дня 12. вересня с. р. За Выдѣлъ: *Т. Ляхманъ, А. Рыбачекъ.*

— **Отъ О. Д. Танячкевича зъ Закомаря** отримуемо слѣдуюче письмо: „Зъ одержаныхъ въ сѣмъ часѣ листовъ, дознаюся съ утѣхою, що кинене мною зерно широкои самопомочи народнои, с. е. институцій правдъ, пріймаеся за помочею Божою то тутъ то тамъ на нашой рускій нивѣ, и то съ замѣтнымъ поспѣхомъ. Доносятъ менѣ, що въ одной мѣсцевости до двохъ недѣль зобралося на закладный капиталъ 100 зр., за чимъ наступитъ заразъ предложенье статутовъ до намѣстництва. Дѣлячися съ Вп. читателями „Дѣла“ тою певне и имъ не рівнодушною вѣсткою, поновляю знову мою просьбу, щобы Вп. засновники Правдъ поквапилися съ своими поданями до намѣстництва, а за тымъ съ правнымъ признаньемъ сихъ товариствъ зъ тои головно причины, щобы уможливити скорѣйше надрукованье формулярѣвъ и цѣну ихъ скольки лишь можна найприступнѣйщою учинити, а се залежати буде отъ числа готовыхъ, правно признаныхъ правдъ“.

— **Совѣтникъ министерства просвѣты** бувшій шефъ секціи министерства просвѣты для справъ восточної церкви, зôставъ, якъ доноситъ „Presse“, на жаданье православныхъ послôвъ правицѣ усуненый зъ сеи посады и перенесеный до иншої секціи.

— **Голосна справа Риттерôвъ** не прійде, вѣдай, передъ судъ присяжныхъ скорше, якъ въ лютôмъ слѣдуючого року, позаякъ величезный матеріялъ нагромадженый першимъ, а доповненый другимъ слѣдствомъ вымагає старанного а утяжливого приготованя, надъ котрымъ працює безупинно судія слѣдчій п. Калитовскій. Теперь укладаются питаня для выдѣлу лѣкарского що до сумнѣвыхъ справъ, выплываючихъ зъ давнѣйшого протоколу оглядинъ лѣкарскихъ, котрй власне були головною причиною уневажненя розправы Решôвскои; опôсля будутъ акты ôтданй прокураторіи до зробленя послѣдныхъ внескôвъ. — Зъ мѣсця злодѣяна жадаютъ докладныхъ плянôвъ ситуаційныхъ, котрй однакъ еще не наспѣли до Кракова.

— **Пожаръ въ Яструбичахъ.** Въ день Воздвиженія ч. Креста выбухъ огонь въ селѣ Яструбичахъ въ повѣтѣ сокальскôмъ, котрый знищивъ цѣле майно 13 господарямъ; шкода выноситъ до 12.000 зр. а лишь 3 господарѣ були убезпеченй. Огонь повставъ заразъ зъ вечера *около* 9 годины и бувъ здаесь пôдложеный. Людей богато пôшло на празникъ въ сусѣдне село, а зôставшй вже спали. Воздухъ бувъ тихій, тожь и небуло бôльшого нещастя, а треба знати, що наше село такъ густо будынками заставлене, що по стрѣхахъ будынкôвъ можна майже цѣле перейти. Гдекотрй поприходили зъ празнику та вже не видѣли бôльше свого обôйстя. А на другій день сусѣды погорѣвшихъ, не зважаючи на тое, що огонь ще курився пôдъ бокомъ, пôшли знова попразенъ закôнчити та спасеня зъ килишка досягнути, бо таки горѣвку любятъ. Маютъ такожъ той „файный“ звычай, що въ часѣ весѣля несутъ дарунки арендареви...

— **Въ селѣ Поточанахъ**, повѣта бережаньского, повѣсився минувшои середы въ своѣй стодолѣ господарь Тома Мединьскій, великій пяница, стративший на горѣвку цѣле господарство; за литру горѣвки дававъ жидови чвертку збôжа. Два разы сего року вже перешкодили люде ему повѣситися и ажь за третымъ разомъ ему тое удалося.

(*Б*) **Вартôсть россійскихъ инсигній короны.** Велика россійска корона цѣсарска має вартôсть 3 мілiонôвъ, мала вартуе 500.000 рублѣвъ. Скиптръ оздобленый однымъ зъ найбôльшихъ въ свѣтѣ брилянтôвъ (ваги $194^3/_4$ карат. а великости голубячого яйця). Колись служивъ той діямантъ за око индійскому божищу Брамѣ; одинъ Французъ укравъ его и давъ въ дарѣ шахови Надирови; по замордованю шаха прійшовъ брилянтъ въ посѣданье ôрменина Шафраса, котрый купивъ его въ Багдадѣ за 50.000 пистрôвъ. Ôтъ него купила царева Єкатерина II зъ иншими дорогоцѣнностями въ роцѣ 1772 за 450.000 рублѣвъ.

— (**Дрôбнй вѣсти**). Цѣсарь удѣливъ громадѣ Хлонятинъ въ повѣтѣ сокальскôмъ 200 зр. запомоги на будову школы. — Министерство торговлѣ ôтдало желѣзници Альбрехта зарядъ руху на желѣзницяхъ надднѣстряньскôй и тарнôвско-лелюхôвскôй. — Учителями гимн. именованй: Жигмонтъ Кунстманъ при гимн. въ Дрогобичи; Людвикъ Козакевичъ при гимн. въ Золочевѣ. — Учителями школъ етатовихъ именованй: Левъ Решовскій въ Галеновѣ, Іосифъ Богушъ въ Сташкôвци, Ив. Марущакъ въ Пôдгайцяхъ, Михайло Кичакъ въ Тылявѣ, Францъ Томечка въ Лукахъ долѣшныхъ и Павлина Поспишиль учителькою въ Стрѣлкôвцяхъ. — Въ Перемышли завязалося товариство учителѣвъ школъ высшихъ. До товариства приступили професоры гимназій, учительскои семинаріи и богословія. Предсѣдателемъ выбраный Горватъ, заступникомъ Тиховичъ. Цѣсарь затвердивъ выбôръ п. Володислава Чайковского на вицепрезеса Рады повѣтовои въ Бучачи. — Леопольда Бельдовского, концептового практиканта намѣстничества перенесено зъ Равы до Бжеска, а Казимира Высоцкого, конц. пр. зô Львова до Равы.

— **Выдѣлъ Товариства Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи** запрошуе всѣхъ Пчт. Членôвъ и всѣхъ П. Т., хотячихъ вступити въ тоежь товариство на загальный збôръ, котрый ôтбудеся дня 1 падолиста (н. с.) въ четверъ о год. 2 по полудни въ монастыри оо. Василіянъ на I поверсѣ. Порядокъ дневный буде: 1) Ôтчитанье протоколу зъ послѣдного загального збору, 2) Справозданье секретаря о станѣ товариства, 3) Справдженье рахункôвъ, 4) Выбôръ нового предсѣдателя и выдѣлу, 5) Предложенія поодинокихъ членôвъ. — Дрогобычь, дня 1 (13) жовтня 1883. — *А. Тороньскій*, предсѣдатель.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Испытови конкурсовому на днях 16 17 и 18 жовтня с. р. пôддавалися слѣдуючй кандидаты: Гр. Василькевичъ, Мих. Ваць, Гавр. Гнатишакъ, Іос. Котецкій, Сильв. Копыстяньскій, Ив. Ильницкій, Іос. Ломницкій, Іос. Мащакъ, Вас. Метыкъ, Юл. Менциньскій, Ив. Парыловичъ, Ив. Решетыло, Никита Юзефовичъ.

Презенту получили: оо. 1) Сильв. Стецякъ на парохію Камѣнка-Старесело, 2) Викторъ Сиротиньскій на парохію Камѣнка нова 3) Теофиль Глушкевичъ на парохію Гошѣвъ.

Сотрудництво получили: оо. Евгеній Горницкій въ Броници дек. мокряньского, Іоанъ Крыницкій въ Новôмъ селѣ дек. куликôвского, Николай Колтунюкъ въ Комарнѣ, — Игнатій Маликъ введеный въ сотрудництво парохіи въ Сосници.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Про грôмъ та блыскавку**“. Пôдъ симъ заголовкомъ появилась трудомъ Чайченка въ Харковѣ нова книжочка для народа. Не ма у насъ сеи книжочки пôдъ рукою, тожь не можемо нѣчого власного сказати про ей содержанье, повторимо лишь за кіевскою „Зарею“, що авторъ сеи книжочки подавши елементарній понятя о електрицѣ и спôмнувши о Франклинѣ поясняе появы грома и блыскавки, урядженье и значенье громозводôвъ и т. д.

— „**Характеристика Шевченка**“ написана С. Н. Кулябкомъ выйде симп днями зъ печати въ Кіевѣ. Часть тои характеристики була вже печатана въ кіевскôй „Зарѣ“ въ осени минувшого року.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Ôтдѣлъ Струсôвско-Микулинецкій галицкого товариства пчôльничо-огородничого** устроивъ въ днях 28—30. вересня с. р. въ Струсовѣ выставу поучаючу. Выстава тая, якъ на ôтдѣлову выпала дуже добре, бо взяло въ нѣй удѣлъ 93 выставцѣвъ зъ всѣхъ станôвъ, а переважно селянъ, маломѣщанъ и учителѣвъ народныхъ. Ôткрытье выставы наступило дня 28. о 10ôй годинѣ передъ полуднемъ по ôтправленыхъ богослуженяхъ въ церквѣ и костелѣ, при ôтголосѣ досыть доброи музики, зложенои зъ 8. струсôвскихъ мѣщанъ въ обширнôй шклярни гр. Володимира Баворовского. Шклярня була дуже красно приоздоблена а на столахъ пôпôдъ стѣны и посерединѣ були розложенй прекраснй оказы овочѣвъ всякого рода, ярины, цвѣтôвъ, насѣна, меду, воску и рôжнй выробы овочевй и медовй; на дворѣ шкôлки деревець и живй пчолы зъ за кôлька миль спроваджень. Тую выставу звидѣло въ трехъ днях 1160 осôбъ, чи за оплатою, чи даромъ; крôмъ дѣтей мѣсцевои школы съ учителями, звидѣли выставу такожъ дѣти зъ Налускои школы съ учителемъ. Въ надгородѣ удѣлено кромѣ 15 зр. жертвованыхъ гр. Викторомъ Баворовскимъ зъ Мишковичь, ще 1. дипломъ почетный; 8 медалѣвъ срѣбрныхъ; 9 медалѣвъ бронзовыхъ и 17 листôвъ похвальныхъ. Дня 29. вересня ôтбувся въ будинку шкôльнôмъ въ Струсовѣ загальный Збôръ членôвъ гал. товариства пчôльничо-огородничого, числячого 20 ôтдѣлôвъ въ цѣлôй Галичинѣ розкиненыхъ, котрого то товариства головою есть проф. Дръ Теоф. Цѣсельскій, на котрôмъ явилося 120 членôвъ, предсѣдавъ гр. Володимиръ Баворовскій. Межи иншимъ ухвалено, щобы центральный Зарядъ товариства занявся устроєньемъ выставы краевои огородничо-пчôльничои въ р. 1884 въ Тернополи. *А. Р.*

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили хв. Рада повѣтова въ Перемышлянахъ 25 зр. зъ розпродажи 1 прям. „Скошеного Цвѣта“ 1 зр. — разомъ съ попередными: **1094 зр. 88 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского:** Приходъ зъ вечерка музикально-декляматорского урядженого рускими туристами въ Коломыѣ 50 зр.; п. Теодоръ Николайчукъ учитель гимн. въ Новогородч Сѣверекôмъ 1 зр. 17 кр.; зъ розпродажи 1 прим. „Безталанне сватанье“ 80 кр.; разомъ зъ попередкими: **691 зр. 76 кр.**

— **На Руску Бурсу въ Коломыѣ** жертвували Вп. К. сяцяхъ липню, серпню и вересню с. р. 1) въ мѣ Шипайло ц. к. адюнктъ суд. зъ Борщева 2 зр.; 2) складка на празнику въ Княжворѣ 3 зр. 39 кр., 3) о. М. Левицкій зъ обертына 1 зр.. 4) складка на празнику въ Надвôрнôй и ôтъ о. Крищельницкого 8 зр. 35 кр., 5) складка на празнику въ Березовѣ 2 зр., 6) складка на ôтпустѣ въ Долишевѣ 1 зр. 31 кр., 7) складка на празнику въ Перерове 2 зр. 75 кр., 8) о. Кобрынькій зъ Раковця 1 зр., 9) о. П. Ступницкій зъ Ясенева 1 зр., 10) о. Т. Бурачиньскій зъ Олѣева 1 зр 10 кр., 11) о. Р. Литвиновичъ зъ Серафинець 60 кр., 12) о. Макогоньскій зъ Городенки 50 кр., 13) о. С. Бурнадзъ зъ Городенки 30 кр., 14) о. А. Церкевичъ зъ Торговицѣ 1 зр., 15) о. И. Стрыйскій съ Топоровець 50 кр., 16) о. Козловскій зъ Стрѣльча 50 кр., 17) о. К. Петровскій зъ Городнацѣ 50 кр., 18) о. Балицкій зъ Поточискъ 50 кр. 19) о. И. Головацкій зъ Чернятина 1 зр., 20) о. И. Жуковскій зъ Глушкова 50 кр., 21) складка на празнику въ Вербѣжи 6 зр. 31 кр., 22) складка на празнику въ Ценявѣ 1 зр. 22 кр., 23) о. И. Озаркевичъ, коломыйскій посолъ до рады державнои 5 зр., 24) хв. Братство церковне зъ Черемхова 1 зр. 60 кр., 25) о. З. Шмигельскій зъ Балинець 4 кôрцѣ бараболь и 20 бохонцѣвъ хлѣба, 26) зъ доплатъ за питомцѣвъ въ I-ômъ курсѣ вплынуло 85 зр. — За всѣ тй датки складае Зарядъ Бурсы ВП. Добродѣямъ убогои рускои молодѣжи прилюдну подяку, поручаючи и на будуще сю убогу и потрѣбну народно-руску институцію ласкавôй паматы ВП. Патріотôвъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Ем. Смотричъ пѣвець церкв. въ Зеленôй. Книжочки Гамилѣ пôдъ спôльнымъ заголовкомъ „Земля и люде въ Россіи“ получити можна въ „книжнôмъ Магазинѣ Л. В. Ильницкого въ Кіевѣ, на Крещатику“. Всѣ доси выйшовшй чотыри выпуски коштуютъ 40 копѣекъ. У насъ въ Галичинѣ тыхъ книжочокъ на складѣ, о. скôлько намъ звѣстно, нѣгде нема.

Всч. С. Н. въ Ковалѣвцѣ: До кôнця року еще 2 зр. — *Вп. И. Д. въ Устю сп.*: До кôнця року еще 1 зр., 22 липня прислали Вы 2 зр. а не 3 зр. *Вп. М. К. въ Залôсцяхъ*: До кôнця року еще 1 зр.

Конкурсъ

На уряджуванье рускихъ драматичныхъ представлень.

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучнôсть займатись справами руского народного театру, взываe всѣхъ желаючихъ за спôвъудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1. сѣчня 1884 до 31. грудня 1884 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускй драматичній представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты Выдѣлови „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (ул. Скарбкôвска, ч. 2 I. поверхъ) найпôзнѣйше до дня 30. лат. падолиста сего року надôслали.

Въ той офертѣ маютъ бути означенй: 1) Имя крестне и родове и нѣстце пробуваня оферента; 2) число представлень, котрй ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1. сѣчня до 31. грудня 1884 р.) намѣрне урядити, съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представлень маe припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а такожъ и репертоару, якій оферентъ посѣдае; 3) пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды“ жадае. Поодинокй точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ а оферентомъ, котрого оферта буде принятою.

Прочй рускй газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу.

У Львовѣ, дня 17. жовтня 1883.

Др. К. Сушкевичъ, голова. (1—3) *Г. Цеглиньскій*, членъ Выдѣлу.

Курсъ львôвскій зъ дня 21. м. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	285 —	288 50
„ львôв.-черн.-пс. по 200 р.	166 75	168 75
Банку сим. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку сим. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 45	99 45
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 63	5 73
„ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 48	9 58
Пôвимперіялъ	9 79	9 89
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 $16^1/_4$	1 $18^1/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 25
Серебро	— —	— —

(Курсъ безъ текучого куп. безъ куплону)

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ Второкъ дня 11 (23) жовтня 1883.

ВЕРХОВИНЦЪ

Народна драма въ 5 актахъ зъ спѣвами и танцями зъ польского О. Корженьовского.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Антось Ревизорчукъ молод. гуцулъ	И. Биберовичъ
Марта его мати	А. Таньска
Параня его суджена	И. Биберовичева
Максимъ Тихончукъ, вуй Параньć	И. Грыневецкій
Прокôпъ, стрѣлець рядовый	В. Плошевскій
Анна, его жѣнка	И. Стефуракова
Гершко аренд. въ мѣст. коло Львова	О Осиповичъ
Фельдшебель	В. Рѣпецкій
Мандаторъ въ селѣ Жабію	С. Стефуракъ
Комисарь циркулярный зъ Кутôвъ	О. Осиповичъ
Опришокъ I.	О. Карпиньскій
Опришокъ II.	И. Новицкій
Дѣвчина I.	И. Луцка
Дѣвчина II.	П. Демковичъ
Старый Гуцулъ	И Попель

Гуцулы старй и молодй рôжного пола. — Опришки. жовнѣрѣ, стрѣльцѣ.

Дѣеся въ Карпатахъ межи селомъ Жабіе а угорскою граграницею надъ Черемошемъ въ першôй половинѣ 19 стол.

Въ Четверъ 13. (25) жовтня, 1883.

Въ першій разъ:

НАСТАСЯ

драма въ 5 дѣяхъ а 8 ôтселонахъ, основана на переданю исторіи галицкои Руси зъ другои половины 12-ого вѣку. Дениса зъ надъ Серета. Музика М. Вербицкого.

(Режисеръ **И. Грыневецкій**),

Особы:

Ярославъ Осьмомыслъ, князь галицкій	И. Биберовичъ
Ольга, его жѣнка, сестра Андрея Боголюбского князя московского	И. Стефуракова
Володимиръ, ихъ сынъ	И. Пôдляшецкій
Святополкъ, братъ Ольги	И. Грыневецкій
Чагарôвъ, боярынъ	О. Осиповичъ
Марта, его жѣнка	А. Таньска.
Настася, ихъ донька	И. Биберовичева
Параня, подруга Настасѣ	П. Попелева
Дмитро, повѣрникъ князя Ярослава	И. Попель
Петро, молодый мѣщанинъ	В. Рѣпецкій
Сторожъ пôчный	П. Карпиньскій
Баба жебруча	А. Таньска
Кѣевскій посолъ	С. Стефуракъ
Володимирскій посолъ	П. Котовичъ
Краковскій посолъ	М. Винницкій
Угорскій посолъ	П. Янкевичъ
Старикъ	В. Плошевскій

Бояре, Мѣшане, товаришѣ Володимира, слуги, народъ. — Дѣеся въ Галичи въ 12-ômъ вѣцѣ.

Нова выстава и гардероба

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр.

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Пôдписаный маe честь припôмнутися своимъ адресомъ поч Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по найумѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ôтъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Акушерка

котра черезъ 10 лѣтъ выконувала свою практику въ Тернопôльскôмъ окрузѣ, въ Качанôвцѣ, теперь замешкала въ Золочевѣ въ домѣ пôдъ ч. 262 на противъ Рады повѣтовои, поручае свои услуги Вп. Панямъ и заявляе, що на ласкаве завôзванье готова въ кождôй порѣ нести свои услуги. (3—3) **К. Павельска.**

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., $1^1/_2$ ф., 1 ф., $^3/_4$ ф. и $^1/_4$ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (15—?)

ПОХôДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣднь р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

!! Новôсть !!

Руский букви на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друковôвъ 35 кр.
за 50 штукъ друковôвъ 25 кр.

Билеты гратуляцйнй руский съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлй от 2 кр. кольоровй съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручае: **К. М. Вознякъ во Львовѣ** ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Гôдне уваги.

Каву, рижь. солонину, смалець, повила, сливкй сухй, сливовицю, вино и т. д. высылаю въ найлѣпшихъ родахъ и по найприступнѣйшôй цѣнѣ и лишь первостепенй товары, котрй на случай невподобы пріймаю назадъ безъ всякихъ выдатковъ.

Франко,

$4^8/_{10}$	кило	Кавы чôльнон ôтъ 5 зр. 70 кр. — 8 зр.
$4^1/_2$	„	Гербаты самои передн. ôтъ 2 зр. 75 кр. — 8 зр.
$4^1/_2$	„	Выноградy французского 2 зр. 50 кр.
$4^1/_2$	„	Повилъ найлѣпшихъ 1 зр. 75 кр.
$4^8/_{10}$	„	Сливокъ сушеныхъ 1 зр. 90 кр.
$4^2/_{16}$—$4^8/_{10}$		к. солонины або смальцю 3 зр. 90 кр.—4·15 кр.
4		литры правдивои сливовицѣ 4 зр. 25 кр.
4	„	араку Cuba 4 зр. — кр.
5		кило огôркôвъ або паприки въ оцтѣ 1·70 кр.—1·90 кр.
$4^4/_{10}$		кило меду самого найлѣпшого 2 зр. 80 кр.

Франко.

Цѣнники высилаю франко.

Тома Гуровичъ

2—5 Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23,

Выключно

лишь у мене можна набути:

Фильцове непромакальне обувье.
Чоботы до пользованя. Дамскй и мужескй **чоботки.**
Тонку скôру до обшиваня.
Чорй фильцовй фдеки на пôдошвы; якъ такожъ:
Капелюхи фильцовй.
Цилиндры.
Chapeau-claque найновѣшого фасону.

Цѣны дуже умѣренй.

Замовленя зъ провинціи залагоджую въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Поручаючись ласкавôй увазѣ П. Т. Публики остаю съ поважаньемъ

Антоній Кожелюжекъ

Рынокъ ч. 29, перехôдна каменица п. Ербара, напротивъ до. Єзуитôвъ. (4-6)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 116. Львôвъ, Четверъ 13 (25) жовтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 вр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 вр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 вр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 вр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 вр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 вр. на чвертъ рок. . . 4 рубд.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . вр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року , вр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . вр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Росеіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 вр.
на пôвъ року . . . . 7·50 вр.
на чвертъ року . . . . 3·75 вр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 вр. на цѣлый рôкъ . . 6 вр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☛ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администраціи, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 повер**с**ѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☛ **Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѝ выдатки платити готôвкою.

ПЯТЬ ЛѢТЪ НАШОИ ГОСПОДАРКИ КРАЄВОИ.

III. Выдатки краєвѝ.

(Дальше.)

Коли говоримо о выдаткахъ продуктивныхъ въ фонду краєвого, то й ту намъ на самôмъ вступѣ треба застерегчися, якъ колиôъ мы цѣлковито похваляли всѣ тѝ выдатки, якѝ нашимъ автономичнымъ властямъ подобалось втягнути въ тую рубрику. Мы въ горы застерѣгаємось, що не вѣримо въ продуктивнôсть великои части тыхъ выдаткôвъ и будемо старатися при спеціальнôмъ оглядѣ поодинокихъ позицій свôй поглядъ блише мотивувати.

Помѣжь выдатками продуктивными на першôмъ мѣсци повиннѝ стояти выдатки на економичне пôднесенье краю. Ту розумѣємо, конечно, выдатки на пôднесенье рôльництва, гôрництва и промыслу, — дальше выдатки на дороги и будôвлѣ водянѝ, т. є. регуляція и сплавленье рѣкъ краєвыхъ. Выдатки на три першѝ групы интересôвъ: рôльництво, промыслъ и гôрництво були въ нашôмъ пятилѣтю въ порôвнаню съ выдатками непродуктивными дуже незначнѝ. Самѝ кошты заряду за 1879 и 1880 роки вынесли мало що не два разы бôльше ôтъ цѣлои сумы выдаткôвъ на рôльництво. промыслъ и гôрництво за всѣхъ пять лѣтъ разомъ. Розумѣеся, якъ и куды повернѝ були тѝ выдатки, чи справдѣ продуктивно, чи справдѣ користно для рôльництва, промыслу и гôрництва, се вже инше дѣло. Подекуды можна собѣ на тѝ пытаня выробити ôтповѣдь въ слѣдующои специфікаціи выдаткôвъ входячихъ до сеи рубрики.

Якъ бачимо, бôльшу половину всѣхъ ту выказаныхъ выдаткôвъ становлятъ выдатки на школы рôльничѝ и школу лѣсову. Стоитъ затымъ приглянутися имъ блише. Въ нашихъ часописяхъ и на прилюдныхъ зборахъ пôдношено вже було неравъ (а потверджували се й добремыслячѝ польскѝ органы), що спеціяльно для дрôбного господарства рôльничого, котре найбôльше потребувалобъ пôдпоры и ратунку зъ фондôвъ краєвыхъ, тѝ школы не маютъ нѣякои практичнои донеслости, бо на дрôбнôмъ рôльнôмъ господарствѣ й найученѣйшій агрономъ збанкротувати муситъ.

Не меньше такожъ пуста байка есть говорити о значныхъ меліораціяхъ въ дрôбныхъ господарствахъ: И коли затымъ край выдає великѝ сумы рôкъ ôтъ року и на школы и на меліораціи, служачѝ тôлько часомъ до пôднесеня бôльшихъ посѣлостей, а прискорюючѝ посередно чи й безпосередно руину дрôбныхъ господарствъ, то очевидна рѣчь, що або проводирямъ господарства краєвого не знаный спôсôбъ, якъ выйти зъ заклятого колеса, — або они, хочь и знаютъ его, та не маютъ охоты. Про якѝ се способы мы думаємо, о тôмъ надѣємось поговорити иншимъ разомъ, а теперь придивѣмся блише выдаткамъ 1) на краєву школу лѣсництва во Львовѣ и 2) на краєвѝ школы рôльничѝ въ Дубляна**х**.

	1876	1877	1878	1879	1880
Выдано на:					
платнѣ учителѣвъ и доцентôвъ .	8.175	3.375	8 000	8.676	8.550
Администрацію (будынокъ, паливо, свѣтло, прислугу) . .	2.681	1.841	1.671	1.794	1.756
Потребы науковѝ . .	1.294	1.485	1.180	1.914	1.365
Разомъ	12.150	11.701	10.851	12.384	11.671
Доходу:					
Ôтъ ученикôвъ вписове и чесне	391	470	411	408	379
Субенція зъ скарбу держ.	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Рôжнѝ .	72	—	10	12	21
Разомъ	5.463	5.470	5.421	5.420	5.400
Недобôръ, покрытый зъ фонду краєв.	6.687	6.231	5430	6.964	6.271

Жаль, що мы не могли роздобути нѣгде циферъ, кôлько ученикôвъ учащало въ тыхъ лѣтахъ до школы лѣсовои и кôлько ихъ покôнчило, тогды на пôдставѣ повышихъ даныхъ мы моглибъ були обрахувати, кôлько властиво коштувавъ одинъ „wykształcony leśnik“ въ загалѣ, а кôлько выложивъ на него фондъ краєвый. Постараємось зробити се при слѣдующôй табличцѣ — выдаткôвъ и доходôвъ дубляньскихъ шкôлъ рôльничихъ, т. є. высшои школы рôльн. и школы парубкôвъ. Мы згорнемо позиціи, дотыкающѝ тыхъ шкôлъ, въ одну купу, а тôлько гдеякѝ спеціяльнѝ обрахунки поробимо на пôдставѣ роздѣльныхъ циферъ, поданыхъ у п. Пилята на стор. 86. Замѣтимо ще ту, що школы рôльничѝ въ Дубляна**х** перейшли ажь 1878 р. въ зарядъ краю, такъ що рахунки нашѝ о ихъ выдаткахъ и доходахъ обнимаютъ властиво лишь три роки.

	1878	1879	1880
Выдано на:			
Платнѣ учителямъ . .	15.361	15.883	17.744
Кошта администраційнѝ .	7.722	6.172	9.044
Потребы науковѝ . .	3.436	4 293	7.025
Удержанье ученикôвъ (парубкôвъ) . . .	1.693	3.767	4.688
Розличнѝ выдатки . .	—	334	4.099
Разомъ	28.212	30.449	42.600

Доходы:			
Оплаты ôтъ ученикôвъ и ихъ родинъ . . .	4 410	4.126	4.540
Субенція зъ скарбу держ.	11.000	7.000	7.000
„ зъ фонду культуры кр. . . .	5.000	5.000	5.000
Одноразова запомога зъ фонду будовы ляборатоpіи въ Дублянахъ .	—	—	1.121
Власнѝ доходы . . .	491	894	1.574
Разомъ	20.901	17.020	19.235
Недоборы, покрытѝ зъ фонду краєвого . .	7.311	13.429	23.365
Ученикôвъ було въ выс. школѣ	56	53	68
Ученикôвъ въ шк. парубкôвъ	12	15	28
Пересѣчно коштувавъ 1 уч. высш. школы вр. .	428·57	443	500
Пересѣчно коштувавъ 1 парубокъ . . .	351	464·80	307·25
Пересѣчно доплачувавъ скарбъ краєвый на одного уч. высш. шк. вр. .	98·09	177.56	282
„ на одного парубка .	151·50	267·86	166.86

Дуже цѣкаву картинку показуе намъ ся табличка. Мы не можемо выдивуватися, ôтки можутъ походити тѝ наглѝ скоки въ коштахъ, якѝ ложатся на поодинокого ученика пересѣчно? Для чого одинъ парубокъ одного року може коштувати 351 вр., слѣдующого року ажь 465 вр., а опôсля зновь лишь 307 вр.? И въ загалѣ примѣривши тѝ „економичнѝ заклады“ до потребъ нашого краю, покажеся ихъ майже комична нерозмѣрнôсть. Колиôъ не очевидный взглядъ на бôльшу посѣлôсть, котра выхованкôвъ однои и другои школы потребуе, то мы й зовсѣмъ не розумѣлиôы, по що намъ тыхъ господарчихъ шкôлъ въ такôй формѣ. Для дрôбныхъ господарствъ сельскихъ потрѣбнѝ, по нашôй думцѣ, взôрцевѝ заклады рôльничѝ, въ родѣ фольварку Дубляньского, тôлько веденѝ зъ иншими цѣлями и иншою методою, нѣжь се доси дѣеся. Такѝ заклады и коштувалиôы далеко менше, нѣжь паньскѝ школы рôльничѝ, образувалиôы людей для практичныхъ потребъ далеко красше. Що дотеперѣшнѝ заклады того рода веденѝ суть нераціонально, на се найлѣпшій доказъ той, що хочь се заклады нѣôы продуктивнѝ, то прецѣнь край муситъ разъ въ разъ доплачувати до нихъ чималѝ сумы, т. є. що они не выплачуются. А для продуктивного предпрѣемства нерентовнôсть есть засудъ смерти. Взôрцевѝ заклады рôльничѝ повиннѝ заразъ ôтъ першого року оплачувати бѣжучѝ кошты свого загосподаровання и ôткидати ще крôмъ того певну суму на амортизацію коштôвъ заложеня. Що такѝ заклады при добрôй воли сойму дались бы швидко и безъ надмѣрныхъ коштôвъ позаводити всюды по нашôмъ краю, о тôмъ мы переконанѝ. Почуваючи безмѣрну важнôсть подôбныхъ закладôвъ для цѣлои будучности нашого дрôбного рôльництва, мы постараємось въ близькôй будучности сказати о нихъ гдещо докладнѣйше. Що до фôльварку дубляньского, котрый перейшовъ на власнôсть и пôдъ зарядъ краю доперва съ початкомъ 1879 року, то мы про него на пôдставѣ датъ поданыхъ въ праци п. Пилята дуже не богато можемо сказати. Обрахунокъ его выдаткôвъ и доходôвъ представляеся ось якъ: въ р. 1879 выносили

	звычайнѝ	надзвычайнѝ	разомъ
выдатки	10.567 вр.	2.426 вр.	12.993 вр.
доходы	9.335 „	— „	9.335 „
недобôръ	1.232 вр.	2.426 вр.	3.658 вр.

котрый покрыто въ Фонду краєвого зъ выдаткôвъ припадало 2.852 вр. на сплату капиталу и процентôвъ гипотечнои пожички, затягненои на той фôльварокъ, а такожъ на оплату рôчнои ренты (1600 вр.) Товариству господарскому, а 587 вр. на податки. Прочѝ выдатки повернено на господарскѝ цѣли.

Въ р. 1880 выносили

	звычайнѝ	надзвычайнѝ	разомъ
выдатки	9.874 вр.	3 424 вр.	13,298 вр.
доходы	14.198 „	— „	14.198 „
чистый дохôдъ			900 вр.

Въ тôмъ роцѣ выдано на сплату ренты Тов. господарскому а такожъ на раты амортизаційнѝ ôтъ довгôвъ гипотечныхъ 2.705 вр. податки выносили 770 вр., а надзвычайный выдатокъ (сума 3.227 вр.) пôшовъ на будôвлю. Выдатки господарскѝ выносили 6.597 вр. Въ замкненю рахункôвъ за р. 1881 выдатки краєвѝ на той фôльварокъ выносятъ ще около 7000 вр., а чистого доходу нема нѣякого.

(*Дальше буде.*)

ДОПИСИ.

Зъ Вѣдня.

Недавно були помѣщенѝ въ „Дѣлѣ“ жалобы Русинôвъ мешканцѣвъ мѣста Угнова и Калуша, що у нихъ нема лѣкаря Русина. Обѣцювано, що еслиôъ якій зъ Русинôвъ-лѣкарѣвъ хотѣвъ осѣсти у нихъ, то его положенє матеріяльне булоôъ забезпечене. Я не сумнѣваюся, що такихъ мѣстъ и околиць, котрѝ дуже радо видѣлиôъ у себе лѣкаря-Русина, есть доволѣ у насъ и що и они може дуже дивуются, подôбно якъ честнѝ Угнôвяне, що изъ „тôлько молодыхъ лѣкарѣвъ-Русинôвъ, про котрыхъ можна читати въ нашихъ газетахъ, що покôнчили студія зъ знаменитымъ успѣхомъ“ не осѣдае жаденъ мѣжь ними. Але менше здивованя оказувалиôъ они, еслиôы знали не одно, о чѣмъ лишь самѝ молодѝ лѣкарѣ и ихъ товаришѣ, що не кôнчатъ своихъ студій, ажь надто докладно знаютъ. А досыть прикре те знанье, бо оно дотыкае такихъ рѣчей, що дуже болятъ и долягаютъ, хочь ôтъ посторонныхъ людей звычайно не помѣчаются. Есть се въ першôй линіи бѣда и нужда, съ котрыми приходится молодымъ адептамъ лѣкарскои штуки въ найбôльшôмъ числѣ выпадкôвъ входити въ блише знакомство и боротися съ ними. Звычайно не маютъ они отвѣтныхъ средствъ, якихъ вимагае ихъ студіюмъ. Родины нашѝ не въ силѣ дати молодцеви, що хоче посвятитись лѣкарскому заводови, такого удержаня, яке заспокоювало ôы всѣ потребы студента медицины въ великôмъ и дорогôмъ мѣстѣ Вѣдни. Мимо того, що само житье тамъ дуже дороге, сама наука медицины вымагае далеко бôльше матеріяльныхъ жертвъ, якъ всяке инше студіюмъ. Ось треба почислити всѣ оплаты шкôльнѝ за 5 лѣтъ, чи то за 10 курсôвъ, а у Вѣдни медициньскѝ професоры не люблятъ увôльняти хочôы и ноторично бѣдныхъ студентôвъ ôтъ тыхъ оплатъ; счислити дальше всѣ ригорозальнѝ таксы, всѣ выдатки на всякѝ спеціяльнѝ курсы, котрѝ медикови конечнѝ, щобъ набравъ практичныхъ вѣдомостей и зручности, дальше выдатки на книжки и инструменты, хочôы лишь найконечнѣйшѝ, а выйде сума, котрои всякій родичь може зовсѣмъ справедливо перестрашитись. И кого то у насъ стати на такѝ матеріяльнѝ жертвы? Бодай бôльшôсть нашихъ родинъ не година ôтповѣсти всѣмъ потребамъ матеріяльнымъ, якѝ тѣсно звязанѝ съ медициньскою наукою. И щожь въ того выходитъ? Ось те, що многѝ молодѝ студенты нашѝ не можутъ братися за таке дороге студіюмъ, хочь и якъ велика у нихъ охота до него, и що значна бôльшôсть тои молодѣжи, котра ôтважилась выбрати собѣ медицину яко занятье и задачу житя кидаеся въ Вѣдень безъ належитыхъ средствъ — хиба съ одною надѣею на якійсь ôтдаленый лѣпшій матеріяльный станъ, хиба съ сильною волею побореня всякихъ перешкодъ. Но щожь по сильнôй воли, по охотѣ и молодечôмъ жарѣ до наукъ, коли житье неумолимо и безпощадно ставитъ имъ на кождôмъ кроцѣ перепоны! Якъ прикре по-

Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администраціи, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 повер**с**ѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

	Выдано на					
	1876	1877	1878	1879	1880	
Школы рôльничѝ, школу лѣсову и стипендіи Тов. рôльничѝ ад. под.	34.938 1.050	44.699 2.520	58.015 1.100	76.582 1.650	82.181 5.900	
Кошты стереженя границь краю ôтъ заразныхъ худôбы	—	1.732	11.077	4.448	4.389	
Меліораціи рôльничѝ	1.200	1.200	2.400	6.915	10.033	
Пôднесенье гôрництва	1.500	334	500	4.746	5.171	
Пôднесенье промыслу	10.500	4.505	15.556	11.011	13.242	
Подорожѝ информаційнѝ въ цѣляхъ господарства краєвого, анкеты и т. и.	1.870	668	650	230	527	
Для „Związku towarz. zarobkowych i gospodarcz.“	1.000	500	300	300	600	
Разомъ	52.058	56.158	89.598	105.882	122.043	

ложенье, якъ терпке житье ихъ, можна пôзнати вже и по зверхнôмъ ихъ выглядѣ. Приневолений выборювати формально кождый день, вѣчно голодний, вѣчно зажурений о непевне завтра — они очевидно мусятъ западати на здоровлю, тратити силы; въ молодечихъ лицьзникае румянець. Укôнчивши вкôнци съ трудомъ свои студія, самѝ радше потребуютъ лѣкарскои помочи, а нѣжь можутъ ви удѣляти другимъ. Студіюмъ медицины довге; при нынѣшнôмъ великаньскôмъ взростѣ и розгалуженю медицины вымагае оно що найменше 6 лѣтъ: и найлѣпшимъ головамъ, съ достаточными матеріяльными средствами годѣ нынѣ поладитись съ медициньскою наукою передъ шести лѣтами. А 6 лѣтъ бѣдувати — се не жартъ. И якѝ енергичнѝ та завзятѝ люде можутъ зломатись и навкучити собѣ таке житье! Кажутъ, що борба така выроблюе въ молодѣжи сильнѝ характеры. Се правда, — але коли не стане здоровля, то що и въ сильного характеру? И такъ дивуватися, де ще тои силы и тои завзятости у неи береся, що кôнчитъ свои студія, часто ще съ ôтличнымъ успѣхомъ. — Але звычайно молодѝ медики приневоленѝ житьемъ — засиджуются довго на медицинѣ, не можучи о голодѣ и холодѣ ôтдаватися наукамъ такъ, якъ того медицина вымагае. Або навкучивши собѣ доволѣ бѣдованье притисканѝ хочь дрôбными але дуже непріятными довжками, идутъ на приманку войсковыхъ властей, котрѝ хотятъ мати лѣкарѣвъ, и за матеріяльну помôчь въ студіяхъ верôуютъ собѣ ихъ и звязуютъ на будуще. Я мавъ случайнôсть въ близька пôзнати молодыхъ медикôвъ, и можу по правдѣ сказати, що нѣкто въ нихъ радо не запродуеся до войска. Бо кождый бажавбы остати въ своѣмъ краю; пробуванье на чужинѣ навчило ихъ любити щиро той край и они хотѣливбы для него працювати. Але жолудокъ, звѣстно, маетакожь свои права, и то права природнѝ, желѣзнѝ. Може навѣть лѣпше роблятъ, що запродуются мимо волѣ и охоты у войско, бо и на щожь имъ набавлятись рôжныхъ катарôвъ жолудковыхъ на цѣле житье, рôжныхъ завдаткôвъ хоробъ?...

Тымъ то, если мѣста и околицѣ нашѝ хотятъ мати своихъ лѣкарѣвъ-Русинôвъ, нехай такъ якъ войсковѝ власти звернутъ увагу на ихъ житье до укôнченя студій медичныхъ. Нехай поставлятъ ихъ въ таке положенье матеріяльне, щобъ они не потребували бѣдувати, щобъ не журились про те, що имъ ѣсти, а съ цѣлою енергіею могли ôтдаватись своимъ занятямъ. Войсковѝ власти даютъ имъ навѣть грошѣ на всѣ таксы испытовѝ. Скажѣтъ же, чи не трудно голодному медикови-Русинови дати звабитись имъ, хочь и якъ хотѣлосьбы бути свобôднымъ, служити краеви и своему народови? Ручу, що колибъ подôбно схотѣли поступати мѣста и околицѣ нашѝ, то всѣ нашѝ молодѝ медики далеко радше пôшлибъ на службу до нихъ, якъ на службу до войска. А молодѣжь наша медична вповнѣ заслугуе на помôчь краю, бо она майже вся одарена талантомъ, честна и патріотична. Хочемо мати своѣхъ лѣкарѣвъ, — поможѣмъ имъ въ ихъ студіяхъ, забезпечмо ихъ такъ, щобъ они прійшли до насъ и здоровѝ и ученѝ. А вжежь то нѣгде правды дѣти, навѣть нашѝ институціи дуже мало увзглядняютъ власне медикôвъ, а пôдпомагаютъ часто таку молодѣжь, котра не такъ дуже потребуе помочи. Нехай край, нехай институціи нашѝ звернутъ бôльшу увагу на учащихся и гôрко бѣдуючихъ медикôвъ, — а будемо мати здорове и розумне будуще поколѣнье. А то або дôстаемо людей съ надломанымъ здоровльемъ, зрôвнодушнѣлыхъ на все, або дѣти нашѝ идутъ чужимъ на службу!...

Одинъ зъ пôзнавшихъ зъ близька житье нашихъ будущихъ лькарѣвъ.

Зъ Одессы.

Ôткликаючись на Вашь зазывъ дописувати у Вашу газету зъ Одессы, не знаю, про що писати зъ сего великого города такъ, щобъ потрафити на бажаня Вашихъ читателѣвъ. Задля газеты, выходячои въ австро-угорскôй державѣ, здавсь, на першому мѣсци требабъ поставити національнѝ ôтносины; але щожь я буду робити, коли ихъ у насъ нема. Хочь и правда, що въ Одессѣ живутъ Нѣмцѣ и Татары, и Греки и Италіянцѣ, и Малоруссы и Поляки, и Великоруссы и т. д., — але всѣ они удаютъ зъ себе одинъ общерусскій народъ, и коли вже треба у чѣмъ розрôжнятися, то хиба тôлько у дѣлахъ религійныхъ. Отъ черезъ те и есть у насъ католицке товариство (читай: польске, бо Французôвъ та Италіянцѣвъ всежь не стôлько, якъ Полякôвъ), лютераньске (читай знôвъ: нѣмецке) и т. д.

Але и у насъ середъ тыхъ широко пануючихъ звычаѣвъ космополитизму есть одинъ народъ, котрый спочуваe себе якъ ôтрубну ôтъ всѣхъ націю, — то Жиды. Що именно они даютъ весь тонъ житю города, — тутъ и спору бути не може. Коли по одесскихъ крамарняхъ продаютъ гниле за свѣже, а старе та пôдроблене за нове и загинаютъ за се цѣну у тричи, — то се не ôтъ чого, якъ ôтъ того, що торговля у жидôвскихъ рукахъ. Погляньте на одесскѝ школы городскѝ, на гимназіи и прогимназіи, погляньте на синагоги, що украшаютъ нашъ городъ, — и вы скажете, що городъ сей бôльше жидôвскій, якъ якій другій.

До всего, що и колись-то заставляло Жидôвъ сторонитися ôтъ всѣхъ другихъ націй и закопуватись у свое кубло, добавилися теперь „погромы“. Зъ початку они Жидôвъ розлютували противъ христіянъ: „Рокôвъ зо два зберемось, а тогды постоимо жь таки за себе!“ — думали они. Але погромы — все идутъ та выбухаютъ то тутъ, то тамъ.

Отъ черезъ що надумалася наша одесска интелигенція жидôвска зôбратися у початку вересня на раду, щобъ падуматися, що робити. Се була справжня интелигенція: литераты, адвокаты, докторы, гдекто съ знаменитыми именами. (Звѣстно, що щоденна прасса у Кіевѣ, Одессѣ, незабаромъ и у Харковѣ, где редакторомъ новои газеты буде Лившицъ, бôльше або менше вся у жидôвскихъ рукахъ.) Щожь они урадили?

Найрозумнѣйшѝ люде „найрозумнѣйшои въ свѣтѣ“ націи урадили бôльшостею на своѣмъ зборищу, що Жидамъ треба переселятися у Палестину! Богатымъ — то звѣстно, можна переселитися хочь въ Америку, нѣкто не заборонитъ; а щожь будутъ робити бѣднѝ?

Кажутъ, що одинъ тôлько Португаловъ, звѣстный литератъ-докторъ, повстававъ противъ сіеи думки въ тôмъ змыслѣ, що „коли насъ тутъ бютъ, то и у Палестинѣ будутъ бити!“ Ôнъ дуже просивъ зборище звернути увагу на такъ звane „Духовно библейске Братство“, котре хоче реформувати еврейску суспôльность зъ середины; ôнъ звертався до представителѣвъ жидôвскои интелигенціи, просячи запомоги тому „Братству“, чимъ кто може. Жидôвска жь интелигенція найшла, що „Братство“ иде противъ основныхъ догматôвъ юдаизму, н. пр. обрѣзаня, и порѣшило не тôлько не пôддержувати того „Братства“, а навѣть просити и Португалова, щобъ ôнъ ôтступивъ ôтъ него. Оттака наша жидôвска интелигенція!

Колись може напишу и про другѝ верствы, котрѝ заявляютъ себе бôльше всего въ житю нашого города, теперь поки-що на сему ставлю точку. — *С.*

Соймъ краевый.

XXIII. засѣданье сойму дня 7 (19) жовтня 1883.

Цѣкавѣйшѝ петиціи внесено: Едмундъ Краньскій, властитель бôльшихъ посѣлостей въ Лещоватôмъ, о замѣну кирилицѣ латиньскою азбукою при науцѣ рускаго языка въ школахъ всходнои Галичины; той самъ о зрôвнанье святъ въ школахъ всходнои Галичины на пôставѣ нового календаря; Болеславъ Смагловскій о субвенцію 4.000 зр. на заложенье въ Вѣдни двотыжденвои газеты; К. Лукашевичъ о субвенцію для „Gazety Wiejskiej“; громада Наварія жалобу на тягары и надъужитя школьнѝ въ тамошнôй громадѣ. — Наступили дебаты надъ буджетомъ руб. VIII. Выдѣлъ кр. вызначивъ для „Macierzy polskiej“ 3000 зр. субвенціи. Позаякъ однакожь комитетъ для выдаваня популярныхъ книжочокъ, заложеный пок. Млоцкимъ, займаесь такожь выдаваньемъ книжокъ для народу и выдавъ вже около 78.000 примѣрн., длятого вноситъ комисія, щобы суму тую роздѣлити и дати тов. „Macierz“ 2.000, а комитетови 1000 зр. Пос. Малецкій вноситъ, щобы сумы тои не роздѣляти, а дати комитетови окремо 1000 зр. Поляновскій попираe внесенье комисіи. При сѣй способности промовляе пос. Антоневичь и жадае, щобы соймъ вызначивъ субвенцію и для рускихъ товариствъ, именно для тов. им. Качковского и Просвѣты, для обохъ по 500 зр., разомъ 1000 зр. Пос. о. Ковальскій доказуе хибы тов. им. Качковского и есть за тымъ, щобы тов. „Просвѣтѣ“ призначити суму 1000 зр., позаякъ тов. им. Качковского и безъ того маe значный капиталъ (?). На то ôтповѣдаe пос. Антоневичь, що хочь тов. им. Качковского маe гдеякѝ хибы, то однакожь позбудеся ихъ, якъ дôстане субвенцію. Ôнъ не жадае субвенціи „pro praeterito“, але „pro futuro“; если соймъ не дасть субвенціи, то оно тымъ бôльше буде попадати въ хибы. Така промова пос. Антоневича и добровôльне признанье хибъ тов. им. Качковского не могло вилынути на соймъ въ користь тов. им. Качковского, а противно спонукало посла Меруновича выткнути Антоневичеви, що ôнъ самъ найлѣпше даe свѣдоцтво о згаданôмъ товариствѣ. Комисія отже згодилася на признанье „Просвѣтѣ“, высказуючи надѣю, що оно не буде вже теперь попадати въ блуды, въ якѝ часомъ попадало. (Въ якѝ? Хиба, що не хоче статись прихвостнемъ польскимъ? Ред.) Соймъ ухваливъ отже субвенцію для „Просвѣты“, а заразомъ такожь и для тов. „Macierz“ и „Komit. wyd. dziel. lud.“. Внесенье ксёндза Савы о субвенцію для „Swiatełka“, письма для дѣтей, выходячого въ Станиславовѣ, упало. Тов. „Oświaty ludu“ во Львовѣ дôстало 200 зр.; руске Академичне Брацтво 250 зр.; комитетъ института Василіянокъ во Львовѣ 500 зр.; проф. Желехôвскій на рускій словарь 500 зр.; для бурсъ въ Тернополи, Дрогобычи, Перемышли и т. д. по 150 зр. Такъ закôнчились дебаты надъ буджетомъ краевымъ, по чѣмъ приступлено до обрады надъ буджетомъ школьнымъ. — Рада школьна краeва прелиминуе пôсля справозданя, ôтчитаного на засѣданю, на потребы школьного фонду суму 645.039 зр., а позаякъ обчисленѝ выдѣломъ краевымъ доходы сего фонду выносятъ 126.571 зр., то показуеся на сей рокъ недобôръ въ сумѣ 518.468 зр. Зъ замкненя рахункôвъ за рокъ 1881 выходитъ недобôръ въ сумѣ 323.287 зр., а замкненье рахункôвъ за рокъ 1882 выказуе недобôръ въ сумѣ 386.344 зр. Тѣ цифры зôставленѝ съ собою выказуютъ, що недобôръ въ порôвнаню съ рокомъ 1881 збôльшився о 194.681 зр., а въ порôвнаню съ рокомъ 1882 о 132.124 зр. Понадъ прелиминарь доходôвъ выдала рада школьна въ р. 1881 96.957 зр., а въ роцѣ 1882 переступила его о суму 14.212 зр. а. в. — Въ I рубр. выдаткôвъ жадае рада школьна на пôдмоги для окружныхъ фондôвъ 306.064 зр. — Зъ рахункôвъ показуеся, що жаданя рады школь. кр. на рокъ 1884 суть бôльшѝ о 10.886 зр. якъ въ 1882 р., а меншѝ о 4336 зр. якъ въ 1883 р. Школъ прибуло въ загалѣ 65, а именно школъ етатовыхъ прибуло 187, а школъ филіяльныхъ зменшилось о 103, а етатовыхъ о 19. Въ 1883 р. прибуло школъ етатовыхъ 48 съ 51 клясами и одна 2-кляовса школа, котру перемѣнено на 4-клясову. Зô взгляду на се побôльшенье школъ признаe соймъ Радѣ школьнôй 306.000 зр. При сѣй рубрицѣ звертаe комисія увагу, що розглянулася въ рахункахъ фондôвъ окружныхъ, але прійшла до дуже сумного результату. „Сѣмь лѣтъ — каже комисія — минуло вже ôтъ часу, якъ устава школьна краeва ввôйшла въ житье. А суть округи, котрѝ до сего часу не зложили анѣ одного замкненя рахункôвъ, а такого округа, котрыйбы за весь часъ зложивъ рахунки радѣ школьнôй, зовсѣмъ нема. По кôлькохъ лѣтахъ може наступити така путанина, такѝ недостатки, що нѣкто не дôйде ладу. На тôмъ можe передовсѣмъ утерпѣти школа, а потôмъ такожь и фондъ краевый, котрый въ кôнци муситъ всѣ недостатки покрывати.“ Въ виду отже того неладу въ зарядѣ фондами окружныхъ радъ шк. вноситъ комисія: Высокій соймъ зволитъ ухвалити: Соймъ препоручаe выдѣлови кр., щобы на найблизшôй сесіи предложивъ внесенье, що до заряду фондами школьными и переступленя прелиминаря школьного фонда. — Въ руб. II домагаеся рада школь. 166.355 зр. на субституціи. По предложеню справозданя промовивъ намѣстникъ и заявивъ палатѣ, що комисія выкинула зъ прелиминаря рады шк. выдатки, котрѝ мусятъ бути покритѝ. И такъ въ першôй рубрицѣ выкинула выдатки на удержанье клясъ рôвнорядныхъ, дальше выкинула выдатки на заступництво. Ся обстанова змушаe раду шк. до того щобы она радила собѣ переступленьемъ буджету. Намѣстникъ проситъ отже палату, щобы она достарчила радѣ шк. кр. средствъ, якѝ муситъ конче мати, щобы сповнити обовязокъ вложеный на ню закономъ. Посолъ Хшановскій приписуе вину непорядкôвъ въ господарцѣ фондами школьными правительству и дуализмови заведеному законами, критикуе остро администрацію и закидаe кр. Радѣ школьнôй, що въ своихъ справозданяхъ анѣ разу не згадала о станѣ школъ середныхъ, жалуеся на кр. раду школьну по поводу забороны ультранатріотичнои книжки „Wieczory pod lipą“— и заявляе, що якъ довго не наступитъ радикальна реформа школьного законодавства ôтповѣдаюча потребамъ и ôтношенямъ краю и якъ довго въ кр. радѣ школьнôй побôчь добрыхъ педагогôвъ не будутъ сидѣли такожь добрѝ администраторы, такъ довго не буде въ господарцѣ школьнôй ладу и фонды школьнѝ будутъ зле администрованѝ.

Пос. Грохольскій боронитъ такожь поглядôвъ комисіи и заповѣдаe резолюцію взываючу правительство, щобы въ мысль §. 35 закона школьного власти повѣтовѝ були обовязанѝ давати радамъ школьнымъ окружнымъ потрѣбнѝ силы до веденя рахункôвъ. Ôтповѣдаючи на замѣтки намѣстника признаe, що рада школьна маe право робити выдатки „въ границяхъ прелиминаря“ але се становитъ одиноке оружіе репрезентаціи, котра наколи не хоче щобы щось робилося ôтмовляе фондôвъ а сего права не може зречися и галицкій соймъ. По Грохольскôмъ забираe голосъ пос. Менциньскій. Звертаючися въ минувшôсть, коли статутъ организаційный кр. рады школьнои получивъ санкцію, край (Поляки) хотѣли добачати въ новôй институціи наслѣдницю комисіи едукаційнои и сподѣвався, що воскреснутъ такѝ люде якъ Чацкій, Колонтай, Пирамовичь. Надѣ однакожь завели бо замѣсть власти школьнои зовсѣмъ самостôйнои утворено тôлько оденъ департаментъ бôльше въ ц. к. намѣстництвѣ. А що бôльшôсть соймова повздержувалася дотеперь съ критикою рады школьнои, причиною сего були зъ одноиеороны атаки Русинôвъ повторяючйся що року въ соймѣ, а зъ другои сторoны замахи централистичнои управы на еи атрибуціи — не було отже часу критикувати, але треба було стоявати въ оборонѣ сеи институціи. Сторонництво репрезентоване Менцинскимъ думало, що рада школьна зъумѣе все таки щось зробитя, именно жь, що пôднесе нивô просвѣты людовои. Се однакожь не сталося а въ ôтношеню до жертвъ краю зроблено за мало. Въ справѣ школъ середныхъ мимо всякихъ анкетъ та комисій не зроблено зъ вины рады школьнои нѣчого. Въ ôтношеню до фондôвъ заведено за мало школъ людовыхъ. Фондôвъ жадна власть автономична не ôтмовила лишь не могла дочекатися рахункôвъ а причиною зла головно бюрократичный формализмъ. Инструкція выдана радою школьною що до будовы и уряженя школьныхъ будынкôвъ вкладаe на громады такѝ тягары, що гдеякѝ мусѣли платити титуломъ конкуренційныхъ даткôвъ 400—1000% додатку до податкôвъ. Причиною, що не основувано новыхъ школъ, була безконечна формалистика, котрою ôтстрашено найохотнѣйшихъ. Вина не спадаe однакожь выключно на правительство, бо въ радѣ школьнôй засѣдаe делегатъ выдѣлу краевого дальше делегаты мѣстъ Львова и Кракова и двохъ членôвъ заименованыхъ цѣсаремъ на предоставленье выдѣлу краевого. Бесѣдникъ вытыкае дальше самоволю въ розкладаню тягаровъ конкуренційныхъ на школу. Розбираючи дальше цифры буджету закидаe пос. Менциньскій, що прелиминарѣ предложенѝ комисіи зовсѣмъ не умотивованѝ. Черезъ кôлька лѣтъ выдавъ вже соймъ на книжки до библіотекъ окружныхъ, маны, глобы и т. и. бôльше якъ 180.000 зр. а годѣ подумати, щобы тôлько було дѣйстно потреба. — Рада школьна доси майже що року переступала буджетъ а зъ циферъ недобору за поодинокѝ лѣта не можна собѣ предоставити жадного пляну. Въ рахункахъ пануe непорядокъ и хаосъ не даючійся описати и наколи такъ дальше буде, то сторонництво пос. Менциньского на будуще ухваленье потрѣбныхъ фондôвъ зробитъ зависимымъ ôтъ того, щобы зарядъ ихъ ôтдати въ другѝ руки. — Пос. Войтѣхъ Дѣдушицкій признаe справедливôсть буджетовôй комисіи и говоритъ за тымъ, щобы администрація фондôвъ школьныхъ була сконцентрована въ однихъ рукахъ. Бувшій намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій, яко колишный предсѣдатель кр. рады школьнои стаe въ оборонѣ сеи институціи. Гр. Потоцкій признаe, що рахункôвъ нема, не може однакожь згодитися съ другими бесѣдниками, що до прочихъ замѣтôвъ. Замѣты тѣ вымѣренѝ противъ цѣлои системы школьнои и, хочь она не подобаеся гдекому, то мы не повиннѝ еи пôдкопувати. Вину того, що не ма рахункôвъ, пріймаe бесѣдникъ на себе, не можна однакожь говорити о хаосѣ.

Еп. Солецкій стараеся ôтперти замѣты пôднесенѝ противъ кр. радѣ школьнôй. Рада школьна хотѣла все добре зробити, а наколи чого не достаe, то не еи въ тôмъ вина. Вину непорядкôвъ въ рахункахъ складаe епископ. Солецкій на министерство, бо рада школьна жадала ôтъ него потрѣбныхъ силъ, а оно ихъ не дало. Рада школьна предложила свои прелиминарѣ безъ мотивôвъ, але соймъ давнѣйше такихъ мотивôвъ не жадавъ. Третій замѣтъ дотыкае рады школьнои зъ тои причины, що она заложила за мало школъ, але тому винний по думцѣ бесѣдника законы. Заборона книжки „Wieczory pod lipą“ наступила для того, що министерство позволяе учитися лишь исторіи роднного краю — Пос. Менциньскій ôтповѣда-

ючи гр. Потоцкому ôтчитує письмо рады шкôльнои до выдѣлу краєвого, въ котрôмъ говорится о „хаосѣ“ и „непорядкахъ“ въ радахъ шкôльн. окружныхъ въ Перемышли, Золочевѣ и Бережанахъ и заявляє, що въ виду того мôгъ и ôнъ ужити тыхъ самыхъ слôвъ, котрыми оскорбився гр. Потоцкій. — Кн. Юрій Чарторыйскій выражає надѣю, що нововыбраный выдѣлъ краєвый вплыне на получшенье господарки финансовои и думає, що буджетъ шкôльный не дасть зредуковатися, та що можна тôлько бажати лучшого ужитя ухваленыхъ фондôвъ. — По промовѣ референта пос. Смаржевского, котрый сконстатувавъ, що въ дискусіи генеральнôй властиво нѣкто не атакувавъ внесень комисіи, приступлено до дебаты спеціяльнои, котрои першу точку становитъ рубрика „Пôдмоги для окружныхъ фондôвъ шкôльныхъ.“ Комисія вноситъ на тую цѣль 306.000 зр. — При тôй рубр. забирає голосъ намѣстникъ Залескій, котрый застерѣгаеся противъ генерализованю замѣту непорядкôвъ и доказуе, що вычеркненье позиціи 250 зр. призначеныхъ на 35 радъ шк. окр. на цѣли веденя рахункôвъ зробитъ неможливымъ сповненье сеи задачѣ. По реплицѣ пос. Менциньского прійнято позицію I. безъ змѣны. — Поз. II. 88.000 зр. „на субституціи“. Ту забирає зновъ голосъ намѣстникъ Залескій и жалуеся, що комисія не увзгляднила потребы ôткрытя клясъ паралельныхъ и вычеркнула такожь позицію 3600 зр. призначеныхъ на вынагородженя за науку пôвдennу. Въ виду того ситуація кр. Рады шкôльнои дуже прикра. — Гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій проситъ маршалка, щобы засистувавъ засѣданье въ цѣли порозумѣнятся комисіи надъ замѣтами намѣстника. Маршалокъ не хоче сего зробити, на численнѣ голосы однакожь домагаючйся перервы засѣданя пôддає маршалокъ тую справу пôдъ голосованье а соймъ ухвалює ôтрочити засѣданье до вечера.

Засѣданье вечѣрне дня 7 (19) жовтня 1883.

Соймъ переказуе выдѣлови краєвому петиціи Львова и Кракова о пожички на будову касарнь. Намѣстникъ ôтповѣдає на интерпеляцію въ справѣ рогатки въ Хировѣ и заявляє, що буде старався, щобы тая справа якъ найскорше була полагоджена. Потому приступлено до дальшои дебаты надъ шкôльнымъ буджетомъ. Референтъ Смажевскій выясняє, що комисія буджетова пропонуе въ результатѣ тѣ самѣ позиціи, котрыхъ жадала кр. рада шкôльна. Соймъ принявъ всѣ рубрики прелиминаря такъ, якъ вносила комисія. Загальна сума выдаткôвъ выноситъ 534.364 зр. с. е. менше о 110.675 зр., якъ жадала кр. рада шкôльна о 9.295 зр. бôльше якъ въ роцѣ 1883. Доходы обчисленѣ загаломъ на суму 126.571 зр., а зъ порôвнаня выходитъ недобôръ въ сумѣ 407.793 зр. — Пôсля того приступивъ соймъ до дебаты надъ цѣлымъ буджетомъ и надъ внесеньемъ въ справѣ затягненя одномиліоновои пожички на покрытье недобору. — Зъ помежи бесѣдникôвъ, записаныхъ до голосу, забравъ першій слово пос. Абрагамовичь. Ôнъ бачитъ сумну будучнôсть економичну краю и видитъ одинъ способ покрытя недобору въ затягненю пожички въ сумѣ 600.000 зр., зъ чого 520–530.000 зр. малибы бути ужитыми на покрытье властивого недобору, а 70.000 зр. на дотацію касы краевои. То, що скарбъ державный стративбы на редукціи безпосередныхъ податкôвъ, можнабы покрыти пôдвышеньемъ податкôвъ посередныхъ. — Пос. Хшановскій выступає рѣшучо за пожичкою одномиліоновою и доказуе, що недоборы, котрѣ повстали въ скарбѣ державнôмъ, споводованѣ зôстали выдатками продуктивными и инвестиціями. Пос. Людв. Водзицкій годится на проектъ одномиліоновои пожички съ тымъ однакожь застереженьемъ, щобы сума, призначена на дотацію касы, була стало удержувана въ евиденціи. — Опôсля забравъ голосъ пос. о. Сѣчиньскій и старався въ довшôй бесѣдѣ показати всѣ несправедливости противъ Русинôвъ. Пôдчасъ бесѣды перерываютъ его намѣстникъ Залескій и бувшій намѣстникъ Потоцкій. Въ кôнци доказуе о. Сѣчиньскій, що тôлько податокъ прогресивный може всякѣ недоборы усунути.

XXIV засѣданье сойму дня 8 (20) жовтня 1883.

Зъ петицій вилынули ще слѣдуючѣ: Выборцѣвъ зъ куріи меншихъ посѣлостей округа выборчого Лиско-Балигородъ-Лютовиска противъ выбору Журовского на посла; выдѣлу пов въ Борщовѣ о знесенье хайдерôвъ; громада Иленя о законъ забезпечуючій шкоду, роблену дикими звѣрятами. Петиціи тѣ ôтослано до дотычныхъ комисій. Що дотыкає протесту выборцѣвъ зъ округа Лиско-Балигородъ-Лютовиска зажадавъ пос. Романчукъ, щобы петицію тую не ôтсылано до выдѣлу кр., але ôтдано ей комисіи правничôй. Пос. Петрускій спротивився тому и мимо новыхъ доказôвъ Романчука ôтдано ей на внесенье кс. Савы выдѣлови кр. По поводу згадки въ „N. fr. Pr.“, що выдѣлъ кр. длятого не дозволявъ рускимъ посламъ вглядати въ акты, що будьтобы акты пропадали, заинтерпелювавъ пос. Антоневичь Петруского, чи дѣйстно згадка тая пропаданя актôвъ була вымѣрена противъ рускимъ посламъ. Петрускій заперечивъ тому. Дальше, на интерпеляцію Антоневича, чи звѣстна выдѣлови кр. рѣчь, що въ громадѣ Витлина продано 219 морг. громадского лѣса за 60 кр., ôтповѣвъ пос. Смолька, що се есть справа чисто судова и выдѣлъ кр. нѣчого о нѣй не знає. — Наступила головна розправа надъ закономъ финансовымъ на рôкъ 1883. Пос. Гавзнеръ, яко головный бесѣдникъ за внесеньемъ, доказувавъ, що пожичка одного миліона есть раціональною и що проектъ Абрагамовича, щобы наложити додатки на доходы несталѣ, знищивбы цѣлый край; доказуе такожь, що несправедливымъ есть обчисленье, що наколибъ цигара Virginia або литеръ пива о одинъ кр. подорожѣли, то принеслобы се тôлько якъ 20% опусту податку грунтового. По промовѣ Абрагамовича ухвалено суму выдаткôвъ краєвыхъ въ высотѣ 3,107.766 зр., а понеже доходы выносятъ 417.417 зр., то недобôръ есть 3.023.707 зр. На покрытьо его ухвалено 27 кр. додатку и затягненье пожички въ сумѣ 1 миліона зр. Згôдно съ внесеньемъ комисіи буджетовои ухвалено безъ дискусіи прелиминарь фондôвъ индемнизаційныхъ на рôкъ 1884, накладаючи для Галичины 31½ кр., а для Кракова 22 кр. додатку. — Принято до вѣдомости замкненье рахункôвъ самостôйныхъ фондôвъ, необнятыхъ краєвымъ буджетомъ. — По черзѣ предложивъ Абрагамовичь справозданье комисіи банковои въ справѣ розширеня пôльги финансовои для банку краєвого. Безъ дискусіи ухвалено два проекты: 1) що облигаціи комунальнѣ банку краєвого маютъ бути вôльнѣ ôтъ всякого додатку до податку крôмъ державного; 2) що всѣ поборы директорôвъ и урядникôвъ банку краєвого суть вôльнѣ ôтъ додатку до податку крôмъ державного. Дальше принято резолюцію: Взываеся правительство, щобы на облигаціи комунальнѣ банку краєвого розширило пôльги финансовѣ, приолугуючѣ листамъ заставнымъ. — Пос. Сѣнгалевичь предложивъ справозданье комисіи правничои о внесеню Тышкевича що до увôльненя спадщины по кревныхъ въ першôй и другôй линіи ôтъ належностей спадковыхъ. Ухвалено резолюцію, въ котрôй соймъ взывае правительство, щобы въ дорозѣ конституціи перевѣвъ якъ найскорше реформу т. зв. належностей правныхъ и щобы спадщина линій попереджаючихъ и наслѣдуючихъ, наколи не переходитъ 500 зр., була вôльна ôтъ оплаты податку спадкового. Намѣстникъ звертає увагу, що правительство вже предложило такій проектъ въ радѣ державнôй. Дальше наступило справозданье комисіи податковои о внесеню Старовѣйского що до пôдвышеня оплатъ державныхъ ôтъ обезпечень и тов. асекураційныхъ. Абрагамовичь предложивъ слѣдуючу резолюцію: Соймъ есть того переконаня, що задумана реформа належитостей скарбовыхъ ôтъ обезпечень пôднеслабы значно побирану ôтъ нихъ оплату, черезъ що ôтдѣлалабы дуже некористно на ихъ розвôй, а заклады асекураційнѣ суть рѣчею дуже хосенною и потрѣбною. Резолюцію сю принято безъ дискусіи. — Пос. Старовѣйскій поставивъ внесенье, щобы выдѣлъ кр. порозумѣвся съ правительствомъ що до приписôвъ, нормуючихъ побиранье шутру зъ рѣкъ публичныхъ и здавъ справу зъ сего на слѣдуючôй сесіи. Пос. Козьебродзкій предложивъ справозданье комисіи дорожнои о петиціи рады пов. теребовельскои взглядомъ будовы желѣзницѣ зъ Тернополя въ полудневôмъ напрямѣ и ставитъ резолюцію: Соймъ звертає увагу правительствз, що найурожайнѣйша часть нашого краю, повѣты: Теребовельскій, Скалатскій, Борщôвскій, Городеньскій и Залѣщицкій немаютъ жадноі желѣзницѣ. Зъ сеи причины поручає ихъ соймъ особенноі опѣцѣ правительства и проситъ о заведенье ôтповѣдныхъ линій желѣзноі дороги въ сихъ повѣтахъ. Сю резолюцію приймила палата съ поправкою пос. Макса. — Пос. Яворскій предложивъ справозданье комисіи податковои о внесеню Поляновского въ справѣ оподаткованя горалень. Внесенье то жадає, щобы податокъ якъ до теперь оплачувався ôтъ объему посудинъ ферментаційныхъ и щобы не запроваджувано т. з. зигаровыхъ приpядôвъ до мѣреня алькоголю, а єслибы вже такій приряды заведено, то щобы правительство признало всѣ горальнѣ рôльничими и дозволило ôтповѣдный опустъ податковый.

Комисія для справъ господарства кр. предложила внесенье пос. Вербицкого о петиціи инжинера Ляурента и палата ухвалила, щобы звозвати правительство до розслѣдженя гадки Ляурента о полученю Днѣстра съ Саномъ и Вислою. Дальше дозволила палата громадамъ Стрижôвъ Пôдгайцѣ и Бохня побирати оплаты ôтъ спиритусовыхъ напиткôвъ; громадѣ Сколье право додатку до податку коноумційного а громадѣ Бôбрка оплату ôтъ нафты. — Довшу дискусію выкликала петиція мѣста Бродôвъ, котрого представителѣ домагалися найрôжнороднѣйшихъ рѣчей ôтъ сойму якъ н. пр. щобы соймъ поперъ прошенье гром. Бродôвъ до президента министрôвъ о выстараньеся для нихъ пожички, щобы въ Бродахъ завести судъ колегіяльный, щобы дозволено ей побирати бôльшій оплаты ôтъ спиритусовыхъ напиткôвъ и т. д. Що до сего послѣдного внѣсъ пос. Меруновичь, щобы палата перейшла надъ сымъ внесеньемъ до порядку дневного. Пос. Гроссъ зажадавъ, щобы внесенье ôтослано до выдѣлу кр. Палата приняла внесенье Гросса. Заладжено ще кôльканайцять петицій рôжныхъ громадъ, по чôмъ намѣстникъ прочитавъ цѣсарске розпорядженье зъ дня 14 с. м. ôтрочуюче першу сесію галицкого сойму и завôзвавъ маршалка, щобы ôтрочивъ соймъ. Маршалокъ ôтрочивъ соймъ и заявивъ, що повѣдомитъ послôвъ письменно о речинци найблизшои сесіи.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

Спôльнѣ дѣлегаціи) зôбралися вже въ Вѣдни дня 11 (23) жовтня а нынѣ має ихъ принимати цѣсарь. На першôмъ засѣданю австрійскои делегаціи предложило правительство спôльный буджетъ. По ôтчисленю покрытя въ сумѣ 3,136.055 зр. выносятъ звычайнѣ потребы 106,997.947 зр. а надзвычайнѣ 8,172.932 зр. Звычайнѣ потребы въ буджетѣ войсковôмъ выносятъ 103,763.944 зр. а надзвычайнѣ 8,120.672. Ôтшибнувши чисту надвышку зъ цла и оплатъ въ сумѣ 17,063.070 зр. выносягъ звычайнѣ потребы 89,934.877 зр. Зъ надзвычайныхъ потребъ буджету войскового припадає 7,307.000 зр. на окупованѣ провинціи. — Делегація австрійска выбрала кн. Чарторыйского 35 голосами президентомъ, котрый въ промовѣ своѣй пôднѣсъ, що всѣ народы бажаютъ мира и всѣ правительства мусятся числити съ потребою мира. Въ виду того може делегація при обрадахъ надъ буджетомъ военнымъ увзгляднити потребы державы. Приверненье рôвноваги въ буджетѣ стаеся що разъ потрѣбнѣйше, не треба однакожь полагати на завѣрюваня мирнѣ, але треба ухвалити все, що есть потрѣбне, щобы держава була приготовлена на всякій случай и щобы въ случаю потребы могла стати въ оборонѣ чести, интересôвъ и правъ своихъ народôвъ. — Нѣ одна держава не може обôйтися безъ внутрѣшнои єдности и згоды, и тому то належитъ шанувати институцію делегацій, понеже она уможливляє вспôльне и гармонійне дѣланье съ Мадярами въ користь державы. — Вицепрезидентомъ австрійскои делегаціи выбрано гр. Гогенварта противъ гр. Коронини, котрый получивъ 4 голосы ôтъ него менше. — Президентомъ угорскои делегаціи выбрано кардинала Гайнальда, а вицепрезидентомъ Людвика Тиссу. — Кардиналъ Гайнальдъ подякувавъ за оказане ему довѣріе, вôзвавъ зôбраныхъ до вспôльнои працѣ и додавъ, що буде просити Бога, щобы поблагословивъ цѣсаря и цѣлый его дôмъ. Потому завѣдомивъ президентъ делегацію, що Апоній Силяги и Пульски поскладали мандаты до делегаціи, бо бôльшôсть противъ дотеперѣшного звычаю выбрала зъ сторонництва, до котрого они належатъ лишь, трёхъ делегатôвъ. На внесенье Фалька зôбранье приняло резигнацію и завôзвало до участи въ працяхъ трехъ заступникôвъ.

(*Инспекторы промысловѣ*) зачнутъ свои функціи съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884. Въ грудню має бути именованыхъ 13 инспекторôвъ, а на покрытье выдаткôвъ сполученыхъ съ тою институцією вставитъ правительство въ буджетъ сегорôчный 70.000 зр.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Нов. Время“ пише по поводу подорожи Муктара паши до Нѣмеччины: Мы съ радостею принимаємо вѣдомость появившуся въ „Nordd. Allg. Ztg.“, що слухи о приступленю Туреччины до нѣмецко-австрійского союза суть неправдивѣ. Мы тѣшилисьбы ще бôльше—каже згадана газета—якбы Нѣмеччина вже зовсѣмъ покинула всяку кокетерію съ Туреччиною, котра въ Россіи не може зробити доброго враженя. — Зъ Петербурга доносятъ до „Presse“, що на Кавказѣ арештовано 11 официрôвъ мингрельского корпуса гвардійского за революційнѣ змаганя.

Франція. Палаты французкѣ вже вчера зôбралися. Ферри полагодився остаточно съ Гамбетистами; ôнъ обѣцявъ имъ, що переведе ревизію уставы, голосованье пôсля листы, нове право выбору до радъ громадскихъ и право забезпечаюче робôтникôвъ на случай нещастя въ фабрикахъ; що заведе касы пенсійнѣ для робôтникôвъ и буде попирати робôтницкѣ товариства и синдикаты. Гамбетисты знову обѣцяли помагати ему, щобы право прасове, право о згромадженяхъ, выбôръ бурмистрôвъ и ще гдекотрѣ другій права такъ були переведенѣ, щобы правительство мало въ нихъ значну силу. Якъ здаеся, стоитъ цѣла республиканьска лѣвиця по сторонѣ Феррого и ôнъ числитъ на бôльшôсть 80 голосôвъ въ палатахъ.

Нѣмеччина. Якъ зачувати, будутъ вже въ короткôмъ часѣ закôнченѣ переговоры нѣмецкого правительства съ курією римскою и то въ користь сеи послѣднои. Еп. Ледоховскій не верне вже на епископство. „Kur. Poz.“ пише, що еп. Ледоховскій вправдѣ ще не зрѣкся, але наколи сего вымагае миръ, то ôнъ готовъ и то вчинити.

НОВИНКИ.

— **Его Преосвященьство епископъ Іоанъ** принимавъ въ понедѣлокъ 10 (22) с. м. депутацію товариства „Народна Торговля“. Преосвященный принявъ депутатôвъ, о. Евг. Дуткевича и п. В. Нагôрного дуже ласкано, якъ отець, и заявивъ, що бачнымъ окомъ слѣдивъ и слѣдатъ за розвоємъ сего молодого товариства и не ôтмовитъ ему пôддержки поручаючи его Всч. Духовеньству своеи діецезіи. Авдієнція продовжалася близько годину при розговорахъ о рôжныхъ народныхъ справахъ. — Опôсля посѣтили нашій депутаты крылошанъ перемышльскои капитулы, зъ ôтки вынесли самѣ лучшій враженя и те переконанье, що таке предпріемство, якимъ есть „Народна Торговля“, отвѣчає потребамъ и бажанямъ рускаго народа.

— **Народна торговля**. Позаякъ густо-часто случаеся, що приступаючй до товариства „Народна Торговля“ присылаютъ грошѣ тôлько на удѣлы безъ вступного, тожь поясняємо, що окрôмъ удѣлôвъ и безъ взгляду на ихъ число належится прислати еще 1 зр. вступного. На блянкетахъ „Заявленье приступленя“ треба число удѣлôвъ и суму грошей пôдписаныхъ на удѣлы числами и словами выразити. Всѣмъ котрѣ выповнятъ повысшій условія и вышлютъ заявленье вразъ съ грôшми, высылаются заразъ книжочки удѣловѣ а взглядно щадничѣ. Желаючимъ приступити до товариства высылаются печатанѣ „Заявленье приступленя“ и „Статутъ“ безплатно.

— **Въ рускôй духовнôй семинаріи во Львовѣ** мали ôтъ давана гдеякѣ убогѣ ученики рускои гимназіи хочь якій-такій обѣдъ чи то за услугу пôдъ часъ обѣду, чи зъ ласки ôтъ добросердныхъ питомцѣвъ. И сего року о. ректоръ семинаріи допустивъ гдеякихъ убогихъ ученикôвъ гимназіи поживлятися семинарскою стравою, — але се — якъ намъ доносятъ — дуже не сподобалось властительцѣ кухнѣ п-ѣ Гойвановичевôй (дочцѣ священика а вдовѣ по ц. к. судіи въ Журавнѣ) и она трактуе ученикôвъ такими прôзвищами, якъ „лайдакъ“ и т. п. Се поступованье п. Гойвановичевои тымъ бôльше вражає ученикôвъ, що ей попередниця п-ѣ Смычиньска обходилася съ ними сердечно и гуманно. Сподѣваємося, що о. ректоръ Ал. Бачиньскій вдасться въ се дѣло и возьме въ опѣку безчещеныхъ убогихъ ученикôвъ.

(+) **Жиды въ Коломыи**. Зъ столицѣ Покутя пишутъ до Gazet-ы Narodow-oи, що ôтъ часу, якъ соймъ ôтмовивъ мѣсту Коломыѣ побирати „копыткове“, тамошна жидôвска зверхнôсть громадска и въ загалѣ жиды такъ мстятся на христіянськôмъ мирѣ, що вже выдержати годѣ. „Ôтъ того часу — пише дописователь — взросло число арештованъ хлопôвъ въ нечуваный способъ; полиція мѣска арештуе хлопôвъ за що небудь, — очевидно дôстала таку инструкцію. Сцены, якѣ дѣются що-хвиля въ мѣстѣ, илюструютъ ажь надто ясно сумный фактъ, що Коломыя есть вже зовсѣмъ пôдъ панованьемъ еврейскимъ. Зухвала жидова выкликуе що-хвиля авантуры съ христіяньскимъ миромъ, а полиція все рѣшае справу такъ, що бѣдного темного хлопа, вызысканого и обитого жидами, ще пакуе до арешту. Часто случаеся, що въ мѣскôмъ арештѣ хлопы мусятъ оплатитися всѣмъ, що лишь маютъ при собѣ, щобы ôтчепитися ôтъ шайки не полиціянтôвъ, але розбôйникôвъ. Щось подôбного може дѣятись хиба въ Туреччинѣ або гдеось въ Тексасъ чи Миннесотѣ. Мѣщане христіяньскѣ высшихъ станôвъ такожь терплятъ всякѣ кривды ôтъ жидôвскои зверхности громадскои“. Дописователь взываe на конець выдѣлъ краевый, щобы зôславъ incognito свого делегата, котрый бы переcвѣдчився, що дѣе жидôвска зверхнôсть громадска въ Коломыи.

— **Запомога духовеньству**. Министерство вѣроисповѣданя удѣлило зъ надзвычайного кредиту зъ 1883 р., призначеного на запомогу духовеньства: для львôвскои Епархіи гр. к. обр. 33.255 зр., а для перемыскои епархіи 13.116 зр. Для епархій рим. кат. обряду: для Епар. львôвскои 10.642 зр., для перемыскои 8.170 зр., для тарнôвскои 6.806 зр., а для краковскои 6.306 зр. Для ôрм. львôвскои Епархіи 517 зр., — разомъ для Галичины 78.514 зр.

— **Пожаръ**. Въ мѣсточку Устрикахъ дольныхъ згорѣло д. 18 л. с. м. 12 домôвъ, мѣжь тыми синагога и каменица Ерлиха. Огонь занявся зъ жидôвскои стодолы. Погорѣли найбôльше жиды. Шкода выноситъ до 20.000 зр.

— **Въ Ператынѣ** ôтбулося дня 21 минувшои недѣлѣ посвященье середины церкви збудованои заходомъ о. Свистуна. Посвященье ôтправивъ деканъ холоѣвскій о Сохацкій при асистѣ сусѣдныхъ священикôвъ. Пôдъ часъ службы божои спѣвали прекрасно спѣваки Стояновскій пôдъ проводомъ свого учителя п. Горецкого. Здвигъ народа зъ околиць бувъ великій.

— **Протрама музичного вечера, устроюваного заходомъ Выдѣлу „Рускаго Касина“ въ Стрыю** при ласкавôй участи членôвъ хору товариства „Лютня“ въ день 1. л. падолиста о год. 3 зъ полудня въ Стрыю, въ сали Рады мѣскои:

1. Вербицкій: „Квѣты мои“, хоръ.
   Вахнянинъ: „Калина“, хоръ.
2. Беріотъ: Концертъ IX. выконае п. П.
3. Лисенко: „Минають днѣ“) думки Шевченка,
   „И богата я“) ôтспѣвае п. Б.
4. Деклямація.
5. Герцъ: Роля зъ концерту — ôтграе п. Л.
6. Кремсеръ Серенада.)
   Шторхъ Серенада.) хоръ
7. Бетовенъ: Романца.
   Vieuxtemps: Соловѣй (Rossignole) — выконае п. П.
8. Мерингъ: Прощанье.

Чистый дохôдъ призначеный на Бурсу Стрыйску. — Вступъ — не ограничаючи жертволюбія при касѣ — для членôвъ Касина и ихъ родинъ по 50 кр. ôтъ особы, для нечленôвъ 1 зр. (для родинъ слѣдуючй особы по 60 кр.); галерія 30 кр.

— **Выдѣлъ Рускои Бурсы Стрыйскои**, запрошуючи заразомъ Всеч. Родимцѣвъ на музичный вечеръ, устроюваный выдѣломъ „Рускаго Касина“ на дохôдъ Бурсы, маe честь заявити, що загальный зборъ товариства Бурсы замѣсть о 3 годинѣ ôтбудеся пôсля оголошеного порядку дневного по укôнченю концерту въ сали „Рады мѣскои“. *Ôтъ Выдѣлу Рускои Бурсы Стрыйскои.*

— **Генералъ-майоръ Крыницкій** (Русинъ) перенесеный на власне прошенье въ станъ спочинку съ почетною рангою фельдмаршалляйтнанта. — П.

Павлевичь (Русинъ), майоръ при 24 полку пѣхоты одержавъ шляхотство.

— **П. Площаньскій и о. Наумовичь** ôтъѣхали въ сихъ дняхъ до Вѣдня, щобы бути на розправѣ въ найвысшôмъ судѣ касацийнôмъ, котре ôтбудеся дня 29 л. жовтня. Прочи два засуджени: Шпундеръ и Залускій не ѣдутъ, бо розправа ôтбудеся въ нѣмецкôмъ язычѣ. Обжалованыхъ буде боронити Дръ Менгеръ, той самъ, що боронивъ о. Качалу.

— **О. Александеръ Бачиньскій,** провизоричный ректоръ львôвскои семинарiи, зôставъ именованый дѣйстнымъ ректоромъ и яко такій вже институовався.

— **Поклады графиту.** Єще передъ кôльканайцять роками ôткрыто на Волыни, надъ Случомъ, богатй поклады графиту, нѣкто ихъ однако не вызискувавъ. Доперва теперь одно товариство промыслове англійске выслало свого агента для выслѣдженя мѣсцевости.

— **Летаргъ.** Въ Мшанѣ ческôй пôдъ Мельникомъ ховали минувшого тыждня помершого. На кладовищи вже спостерѣгъ священикъ, що капа выстаюча зъ домовины рушаеся, — казавъ отже ôтбити вѣко домовины. Коли се сталося покôйникъ пôднѣся и намагався встати на ноги. Всѣ присутнй въ крикъ и давай утѣкати. При ôтжившôмъ покôйнику лишився тôлько священикъ и гдеякй ôтважнѣйшй и ôтнесли его до дому. Прикликаный лѣкарь заявивъ, що ôтжившій прійде небавкомъ до здоровля.

— **Трагичный поединокъ.** Сими днями ôтбувся въ лѣску пôд Темешваромъ поединокъ мѣжь 29-лѣтнымъ гр. Стефаномъ Батіяни и адвокотомъ дромъ. Розенбергомъ. Дръ. Розенбергъ, жидъ, въ лѣтѣ с. р. старався о руку 19-лѣтнои панны Ильоны Шльосбергеръ de Торнія, але родичѣ були противнй. Залюблени рѣшили повѣнчатись тайкомъ и справдѣ се имъ удалось; повѣнчавъ ихъ рабинъ въ Марiенбадѣ. По вѣнчаню дръ Розенбергъ ôтпровадивъ свою молоду жѣнку до дому родичѣвъ, заявивъ имъ, що сталося, и они зъ-разу приреклi на вѣнчанье post festum згодитись, а може таки и згодились. Але небавомъ родичѣ молодои, переконавшися на пôдставѣ информацiй знаменитыхъ теологôвъ и правникôвъ, що пôсля угорского права супружество заключене черезъ неповнолѣтну дочку за границями краю безъ заповѣдей и призволеня родичѣвъ есть неважне, — зôрвали зовсѣмъ съ дромъ. Розенбергомъ и выѣхали за границю. — Въ Висбаденѣ Ильона Шосбергеръ заручилася съ угорскимъ магнатомъ гр. Стефаномъ Батіяни. Дръ Розенбергъ поспѣшивъ туда и переконавшися о правдѣ заручинъ, вызвавъ нареченого своеи жены на поединокъ. Въ Пештѣ зôбрався судъ гоноровый и орѣкъ, що обѣ стороны маютъ условiя порѣшити спôръ по рицарски. Гр. Батіяни зъ-разу не хотѣвъ принятi поединку а дръ Розенбергъ въ часописяхъ угорскихъ провадивъ завзяту полемику съ приятелями графа. Ще не затихла полемика, а вже появилося автентичне донесенье, що гр. Батіяни повѣнчався съ Ильоною и удаеся въ подорожь до Италiи. Здаесь, вже пôдъ часъ тои подорожи вычитавъ графъ въ часописяхъ вôзванье на поединокъ, повернувъ отже до Пешту, а передъ трема днями стрѣлявся съ дромъ Розенбергомъ зъ пистолетôвъ на 20 крокôвъ въ лѣску пôдъ Темешваромъ. Секунданты старалися передъ стрѣляньемъ обохъ помирити, але гр. Батіяни анѣ слухати не хотѣвъ. „Одинъ зъ насъ муситъ тутъ остати!“ Дано першй стрѣлы — оба хибили. Секунданты знôвъ почали мирити противникôвъ и знôвъ графъ показався непримиримымъ. Почались другй стрѣлы. Графъ мѣривъ дуже пильно и хибивъ; адвокатъ спустивъ курокъ ôтъ нехотя и куля влучила въ саму скрань гр. Батіяного. Лѣкарь заявивъ, що рана смертельна. Графъ зразъ сконавъ. Дръ. Розенбергъ съ своими секундантами всѣвъ на желѣзницю, але по дорозѣ всѣхъ ихъ увязнили.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Пос. кн. Романъ Чарторыйскій небезпечно занедужавъ. — До ческихъ газетъ телеграфуютъ зъ Вѣдня, що п. Октавъ Петрускій, членъ галицкого выдѣлу краевого, маe бути именованый членомъ австрійскои палаты панôвъ. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Тартакôвъ, въ по в. сокальскôмъ 100 зр. въ дарѣ на будову школы. — Въ Сѣнявѣ згорѣвъ двôръ кн. Чарторыйскихъ; на щастье архивъ и библiотеку уратовано.

Выдѣлъ товариства Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи складае прилюдну подяку за надзвычайнй датки, вплынувшй въ р. 1883 до касы товариства, а именно: Выс. Соймови за датокъ 150 зр.; хв. Общому рôльничо-кредитовому Заведеню за датокъ 40 зр.; хв. Банкови взаимныхъ обезпечень въ Празѣ „Славія“ за датокъ 40 зр.; Впр. о. крылош. и декану Коростыньскому за узбирану въ деканатѣ складку 8 зр. 20 кр.; (въ котрôй взяли участь: Всеч. оо. Лужецкій 15 кр., Созаньскій 15 кр., В. Бѣлиньскій 1 зр., Ю. Бѣлиньскій 1 зр., Грушкевичь 2 зр., Кишикъ 1 зр. 50 кр., Левицкій 2 зр. 10 кр., Курывчакъ 30 кр.); Вп. комитетови вечерка Шевченка за датокъ 70 зр.; Всч. о. Терлецкому зъ Повнятичь за датокъ 2 зр.; Ч. Пужаковскому начальнику зъ Стебника за датокъ 3 зр.; Ч. Вариводѣ секретареви зъ Стебника за датокъ 1 зр.; Всч. о. Коссакови за датокъ 1 зр.; — рôвножь за звычайнй вкладки всѣмъ Вп. Членамъ, котрй ихъ зложили. Дрогобычь дня 1 (13) жовтня 1883. *А. Торонський.*

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательство Турѣ великои получивъ: о. Омелянъ Ковальскій, дотеперѣшный сотрудникъ тамже.

Сотрудництва получили: 1) Александеръ Стоцкій въ Яблоновѣ; 2) Мих. Яцикевичь въ Щирцu; 3) Исидоръ Глиньскій въ Кошлякахъ; 4) Климъ Соневицкій въ Климкôвцѣ; Богданъ Елiшевскій въ Пôйлѣ.

Въ пропозицію на Угерско взятый ще о. Николай Сенишинъ зъ Любѣнець.

Именованье. О. Игнатій Телишевскій, приходникъ въ Бѣлцѣ, именованый завѣдателемъ нараѣвского деканата, а заразомъ ординарiятскимъ комисаремъ для народныхъ школъ въ тôмъ же деканатѣ; о. Іоанъ Слюзаръ одержавъ емеритальнй декреты тыхъ занятій.

Введенй въ душпастырскй посады оо. 1) Володим. Левицкій яко завѣдатель въ Липовици и 2) Теофиль Лавровскій яко сотрудникъ въ Тернополи.

На конкурсъ розписанй капеляния Яленковате, дек. скôльского, наданя прив., ôтъ 1 сѣчня 1884 р.

Вставленося до президiи намѣстництва за институцiею для оо.: 1) Маркила Соневицкого на капеляна въ Велесневѣ; 2) Иларiона Пачовского на приходника въ Пикуловичахъ и 3) Омеляна Кушика на приходника въ Ольхôвцяхъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **Михаилъ Весоловскій,** сотрудникъ у св. Юра во Львовѣ, умеръ нынѣ по довшôй и тяжкôй недузѣ у своихъ родичѣвъ въ Молодятынѣ въ 27 роцѣ жити, а въ $1^1/_2$ року священьства. Въ покôйнôмъ тратимо мужа, котрый при своихъ здôбностяхъ, патрiотизмѣ и посвященю мôгъ статися однымъ зъ найпершихъ свѣтилъ нашои дiецезiи. Вѣчная ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Гальшка, острожская княжна“ и „Козацкая выправа“** въ Молдавѣ пôдъ Свѣнгорскимъ, украиньскимъ гетьманомъ въ XVI. в. Пôдъ такими заголовками выдала „Галицко-руска Матиця“ двѣ историчнй повѣсти о. Гушалевича.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Вѣдень** 22 жовтня. На нынѣшный торгъ довезено волôвъ галицкихъ и буковиньскихъ 1021, угорскихъ 2078, нѣмецкихъ 430; разомъ 2560. — Галицкй стаенний плачено 62 до 64, 65 зр., опашнй 50 до 54, 58 зр.; угорскй стаенний 60 до 65, 66 зр., особлившй 67 до 68 зр., нѣмецкй 62 до 67 зр. Задля бôльшого згону упали цѣны о 2 до 3 зр.; торгъ бувъ млавый, неспроданыхъ зôстало близько 300 штукъ.

— **На фондъ стипендiйный имени Вол. Барвѣньского:** зложили на руки п. Климентiя Вахнянина, ц. к. поборця податкового въ Цѣшановѣ П. Т.: Вп. Клим. Вахнянинъ 2 зр. 10 кр.; Цѣцѣмирскій, адъюнктъ судовый 2 зр.; Вурштъ, лѣкарь повѣтовый 2 зр.; Скобельскій, гр. к. парохъ 2 зр. Теслюкъ, урядникъ судовый 1 зр.; Млынаркевичь, адъюнктъ податковый 1 зр.; Дудровичь, гр. к. парохъ 1 зр.; Микуловскій, ц. к. нотарь 1 зр.; А. Сембратовичь, гр. к. парохъ 1 зр.; Ант. Мокрицкій, гр. к. парохъ 1 зр.; Белкоть, гр. к. парохъ 1 зр.; Гиссовскій, гр. к. парохъ 1 зр.; Киверовичь, гр. к. парохъ и деканъ 1 зр.; М. Сембратовичь, гр. к. парохъ 1 зр.; Гладиловичь, гр. к. сотрудникъ 1 зр.; Кокуревичь, гр. к. парохъ 1 зр.; Строньскій, гр. к. парохъ 1 зр.; Городискій, правникъ 70 кр.; Терехъ, експедиторъ почты 50 кр.; Кульматыцкій, гр. к. парохъ 50 кр.; Федоновичь, гр. к. парохъ 50 кр.; Бугель, конципистъ нотарiяльный 50 кр.; Кондратъ, учитель 50 кр.; Сандеръ, почмистръ 50 кр.; Прибыльскій, урядникъ староства 50 кр.; Полляхъ, емерит. контролоръ податковый 50 кр.; Павлоскій, гр. к. парохъ 50 кр.; Сиротиньскій, гр. к. парохъ 50 кр.; Петришакъ, учитель 50 кр.; Скиба, учитель 40.; Шумскій, учитель 40 кр.; Венгриновичь, гр. к. парохъ 25 кр.; И. Шустъ, учитель 25 кр.; Крупа, учитель 25 кр.; Сикора, контрольоръ податковый 25 кр.; Добровольскій, урядникъ староства 50 кр.: Радваньскій, комисарь староства 40 кр. Разомъ 30 зр. — Разомъ съ попередно выказаными **721 зр. 76 кр.**

Завôзванье.

Взываемо товаришôвъ Ярослава Романчука, слух. философiи, Стефана Корчиньского, слух. правъи Ивана Грыневецкого, слух. медицины, щобы дотычнй справозданя якъ найскорше надôслали, або на загальныхъ зборахъ товариства „Академичне Братство“ дня 28 жовтня на университетѣ въ сали V. о годинѣ $2^1/_2$ зъ полудня лично явилися. Ôтъ Выдѣлу тов. „Академичне Братство.“

(Надôслане.)

НА СЕЛО.

Всякому, кто лишь жiе на селѣ, дуже радилибысьмо мати завсѣгды дома пôдъ рукою коробку швайцарскихъ пигулокъ аптикаря Р. Брандта и уживати сей певный и неробячiй жадного болю домовый лѣкъ при всякôмъ наглôмъ розстрою (противъ вздутя, набѣгу крови, болѣзни утробы, жовчи и т. д.). Въ кождôй аптицѣ можна дôстати сей лѣкъ по 70 кр. за коробку.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	285 —	288 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 75	168 75
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. перiод.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	98 45	99 45
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 63	5 73
„ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 48	9 58
Пôвимперiялъ	9 79	9 89
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ паперовый	1 $16^1/_4$	1 $18^1/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 25
Серебро	— —	— —

Домашный учитель

до одного, взглядно двохъ хлопцѣвъ

може знайти умѣщенье въ священичôмъ домѣ.

Учитель маe бути честнымъ чоловѣкомъ, Русиномъ, а если тôлько можливо, и знаючимъ нотный спѣвъ. Испитованый учитель народный мôгбы може лишитися въ мѣсци, бо въ дотычнôй громадѣ въ р. 1884 розпôчнеся въ нововыбудованôй школѣ правильна наука. Но о тôмъ якъ и платни лично у о. *І. Турчмановича*, душпастыря въ Дороговѣ, п. Войнилôвъ. (3—3)

!! Новôсть !!

Руский буквы на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друкôвъ 35 кр.
за 50 штукъ друкôвъ 25 кр.
Билеты гратуляцiйнй руский съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлй ôт 2 кр. кольоровй съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручае:
К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Ормеяска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

Выключно

лишь у мене можна набути:

Фильцове непромакальне обувье.
Чоботы до польованя. Дамскй и мужескй **чобôтки.**
Тонку скôру до общиваня.
Чорнй фильцовй флеки на пôдошвы;
якъ такожъ:
Капелюхи фильцовй.
Цилиндры.
Chapeau - claque найновѣйшого фасону.

Цѣны дуже умѣренй.

Замовленя зъ провинцiи залагоджую въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

Поручаючись ласкавôй увазѣ П. Т. Публики остаю съ поважаньемъ

Антоній Кожелюжекъ

Рынокъ ч. 29, перехôдна каменица п. Ербара, напротивъ до. Взунтôвъ. (5-6)

Учителька

съ довголѣтною практикою, съ хорошими свѣдоцтвами и рекомендацiями, владѣюча азыкомъ французскимъ, нѣмецкимъ, польскимъ, румуньскимъ — въ розговорѣ и рускимъ — знаюча докладно игру на фортепянѣ, приняла бы мѣсце учительки дѣвочокъ въ рускôмъ домѣ. (3—3)

Близша вѣдомôсть при улици Курковôй ч. 37 дверѣ 15.

Накладомъ редакцiи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет)

ФАВСТЪ

трагедiя І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакцiи Свѣта“ во Львовѣ ул. Курывцка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. гевр. 15 кр. за реценисомъ).

Въ администрацiи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выпмокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАНЬЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100 ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендiю им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

ПОХôДЪ СОБЕСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администрацiи Дѣла.

Для „нелѣкарѣвъ“ выдавъ

Дръ Ясиньскій во Львовѣ

ПОРАДНИКА ВЪ ХОРОБАХЪ

и

ПРОВôДНИКА ДО КУПЕЛЬНЫХЪ МѢСЦЬ.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна:

Въ Рынку, ч. 9, въ друкарни п. Анны Вайдовичевои во Львовѣ. (2—?)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (20—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 117 и 118. Львôвъ, Вторникъ 18 (30) жовтня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо маги на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☞ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочався IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

ПЯТЬ ЛѢТЪ НАШОИ ГОСПОДАРКИ КРАЄВОИ.

III. Выдатки краєвй.

(Дальше.)

Найôбльшу рубрику въ ôтдѣлѣ выдаткôвъ господарскихъ и въ ôтдѣлѣ выдаткôвъ въ загалѣ становлятъ выдатки на дороги краєвй. Выдатки тй идутъ 1) на зарядъ, о котрôмъ мы вже згадували, говорячи о выдаткахъ непродуктивныхъ, 2) на удержанье истнуючихъ уже дорôгъ и 3) на будову новыхъ дорôгъ. Обôчь тыхъ выдаткôвъ на дороги краєвй выдає соймъ краєвый ще що року певнй сумы на субенціи для дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ. За то дороги суть знôвъ одинокою галузею въ господарствѣ краєвôмъ, котра приноситъ досыть значный дохôдъ, такъ що хотячи знати чистый выдатокъ фонду краєвого на дороги, треба ôттягнути тй доходы. Въ слѣдуючôй табличцѣ зведемо до купы тй выдатки и доходы.

Предметъ	1876	1877	1878	1879	1880
Зарядъ дорôгъ краєв.	88.206	90.070	100.031	102.505	106.276
Удержанье дорôгъ	368.374	364.558	418.333	410.023	447.465
Будова новыхъ дор.	568.735	518.700	407.782	298.680	199.502
Субенціи для дор. пов.	40.650	47.853	61.800	42.389	41.051
„ „ „ „ гром.	29.350	24.147	26.130	38.236	28.949
Ôтъ того ôттягнути:					
Доходы въ мытѣ и добров. датковъ	183.019	194.326	203.171	211.086	232.112
Звороты задатковъ	6.163	1.338	2.496	3.071	1.900
Одержимо чистый выдатокъ на дороги	906.133	849.664	808.409	677.676	589.231

Довгота всѣхъ дорôгъ краєвыхъ въ тыхъ пяти лѣтахъ выросла не дуже значно, бо всего лишь о 285 кильометрôвъ. Выносила она съ початкомъ 1876 року 1342, а съ кôнцемъ 1880 р. 1627 кильометрôвъ. Удержанье готовыхъ уже дорôгъ выносило на одинъ кильометръ съ администрацією 1876 р. 337 зр. — 1877 р. 335 зр. — 1878 р. 337 зр. — 1879 р. 322 зр. — 1880 р. 337 зр. Майже половину тыхъ выдаткôвъ (бо 44—50% що року) покривали доходы съ мытъ.

На будову высше згаданыхъ 285 кильометрôвъ новыхъ дорôгъ выдано въ тыхъ пяти лѣтахъ суму 1,993.399 зр., такъ що на збудованье одного кильометра дороги выпадало 6.994 зр. 38 кр. Не знаємо, на якôй пôдставѣ выпадає у п. Пилята на коштъ будовы одного кильометра дорôгъ, краєвыхъ сума 6034 зр., т. є. о 960 зр. 38 кр. менша ôтъ нашои, такъ що й загальна сума выданыхъ на будову новыхъ дорôгъ грошей выходитъ у него 1,719.000 зр., т. є. о 273.509 зр. меншою, анѣжь подана въ єго власнôй таблици на стор. 73. Такъ то оброблюются у насъ науковй працѣ! Силъ цѣлого урядового бюра не выстарчає на то, щобъ привести въ ладъ и згоду съ собою кôлька циферъ! Чи може та незгôднôсть, котру мы радй бы вважати простою помылкою друкарскою (доси не спростованою) крыє въ собѣ якусь иншу загадку, основану на фактичнôмъ станѣ? Єсть се вже, якъ собѣ читателѣ певно пригадують, друга зъ ряду загадка, яку мы спôткали въ тôй роботѣ п. Пилята и до котрои выясненя не маємо нѣякого способу.

До тои самои категоріи выдаткôвъ господарскихъ, якъ дороги, належатъ такожь выдатки на регуляцію и сплавленье рѣкъ. Але вся сума, выдана на ту цѣль въ нашôмъ пятилѣтю, була мало що бôльша надъ 20.000 зр. Подекуды въ вины уряду, котрый пôсля устави має застереженый удѣлъ въ роботахъ водяныхъ, а подекуды и зъ иншихъ причинъ сумы, прелиминованй соймомъ на ту цѣль або не були выдаванй, або йшли на роботы около рѣкъ малыхъ, для загально-краєвого добробыту маловажныхъ, переплываючихъ черезъ добра сего або того дѣдича, — а тôлько въ дуже малôй мѣрѣ выдавалися на працѣ коло рѣкъ великихъ, котрыхъ сплавнôсть и регуляція може мати велику важнôсть для цѣлого краю. И такъ зъ высше наведеныхъ 20.000 зр. пôшло 6.000 на регуляцію Брня старого а 10.000 на регуляцію Жабницѣ (половина яко даръ, а половина яко пожичка). Кто знаєте, панове, куды плыве Брень, а куды Жабница? За то на вступнй роботы коло регуляціи Днѣстра выдано всего лишь 4588, — и на тôмъ скôнчилися всѣ выдатки на будôвлѣ водянй въ нашôмъ пятилѣтю. Повенѣ 1882 року переконали край, що на тôмъ поли зроблено надто мало и що урегулёванье навѣть десяти Жабниць не охоронитъ краю ôтъ загальнои руины, яку може зробити одинъ Санъ або Днѣстеръ.

Остаются намъ еще до цѣлковитого перегляду въ буджетѣ краєвôмъ два ôтдѣлы выдаткôвъ: на школы, просвѣту и науку и на шпиталѣ. Позаякъ п. Пилятъ обѣцюв намъ незадовго спеціяльну роботу статистичну о школахъ галицкихъ, то мы подамо теперь тôлько головнй сумы выдаткôвъ на краєве шкôльництво, щобъ въ слѣдуючôмъ числѣ „Дѣла“ оглядомъ выдаткôвъ на краєвй шпиталѣ закôнчити сей очеркъ краєвои господарки за 1876—1880 роки.

Выдатки на цѣли просвѣты и науки въ буджетѣ краєвôмъ розпадаются на кôлька рубрикъ, котрй п. Пилятъ збравъ въ слѣдуючй 4 ôтдѣлы:

1. Выдатки на публичнй школы людовй.
2. Субенціи и пожички для шкôлъ приватныхъ.
3. Запомоги для товариствъ, праць и выдавництвъ науковыхъ або шкôльныхъ.
4. Выдатки на цѣли штукъ красныхъ.

Порядкуючи тй выдатки, одержимо слѣдуючй цифры:

Рôкъ	Шк. люд.	Шк. прив.	Тов. и выд.	Штуки крас.
1876	220.017	12.800	21.140	30.100
1877	343.143	19.600	25.381	36.800
1878	399.936	18.100	22.725	40.650
1879	357.107	20.166	21.986	45.900
1880	395.968	19.400	25.846	48.160
Равомъ	1,716.171	90.866	117.078	201.610

Въ выдаткахъ на шкôльництво людове мѣстится платня для членôвъ рады шкôльнои краєвои въ сумѣ що року 8.000 зр., дальше стипендіи для семинарій учительскихъ, прелиминованй въ р. 1876 на 20.000 зр., въ слѣдуючихъ рокахъ на 30.000 зр., а въ кôнци найзначнѣйшій выдатокъ въ цѣлôй рубрицѣ: щорôчна запомога для фонду шкôльного краєвого. Запомога та выносила: въ 1876 р. 129.299 зр., въ 1877 р. 306.393 зр. въ 1878 р. 362.202 зр., въ 1879 р. 318.097 зр., а въ 1880 р. 354.929 зр. Якъ администрувався той шкôльный фондъ краєвый ôтъ р. 1871, — се доси есть для цѣлого свѣта тайною, такъ якъ окружнй рады шкôльнй не провадили нѣякихъ рахункôвъ и брали запомоги зъ фонду краєвого такъ собѣ, на здогадъ бурякôвъ. Соймъ, якъ звѣстно, не мавъ и не має надъ господарствомъ рады шкôльнои нѣякои контролѣ.

Другу рубрику въ нашôй повысшôй табличцѣ мы троха невластиво назвали „выдатками на школы приватнй“, бо въ нѣй мѣстится такожь одноразовый датокъ для мѣста Львова на кошты отворенія чертвертои публичнои гимназіи, въ сумѣ 3.000 зр. Впрочѣмъ мѣститъ та досить убога рубрика запомоги для приватныхъ закладôвъ науковыхъ, якъ н. пр. для закладу глухонѣмыхъ во Львовѣ (въ першихъ двохъ лѣтахъ по 4.000 зр., а ôттакъ по 6.000 зр.), для закладу слѣпыхъ (по 2.000 зр.), для шкôлъ жѣночихъ при монастыряхъ, для школы гимнастичнои во Львовѣ, для жидôвского закладу глухонѣмыхъ и т. д.

Въ третôй рубрицѣ найважнѣйше мѣсце занимає дотація для Кракôвскои Академіи наукъ, котра въ р. 1876 выносила 10.000 зр., а въ слѣдуючихъ рокахъ по 15.000 зр., а крôмъ того для комисіи физіографичнои при тôйже Академіи що року по 3.000 зр. Дальше мѣстится ту субенція краєва на выдаванье рускихъ книжокъ шкôльныхъ, прелиминована що року въ сумѣ 2.000 зр., але выдавана въ мѣру потребы въ сумахъ троха меншихъ.

До выдаткôвъ на цѣли науковй належалобъ вчислити такожь и выдатки на консервацію историчныхъ забуткôвъ и памятникôвъ. Выдатки тй выносили въ 1876 р. 6.950 зр., въ 1877 р. 6.050 зр., въ 1878 р. 12.838 зр., въ 1879 р. 15.285 зр., въ 1880 р. 10.669 зр. Важнѣйшй позиціи тои рубрики суть: кошты удержаня краєвыхъ архивôвъ, актôвъ городскихъ и земскихъ во Львовѣ и Краковѣ, котрыхъ зарядъ зъорганизовано ажь въ осени 1878 р. Выдатки на архивы прелиминовано въ р. 1879 и 1880 по 7.900 зр. рôчно; але 1879 р. выдатокъ выносивъ о звышь 1000 зр. бôльше, а въ другôмъ троха менше ôтъ прелимииованои сумы. Дальше стрѣчаємо въ тôй рубрицѣ дотацію для закладу им. Оссолиньскихъ на дослѣды въ забуткахъ историчныхъ, писаныхъ и археологичныхъ, а въ кôнци одноразовй датки на реставрацію и удержанье рôжныхъ памятникôвъ, церквей и т. д.

Мѣжь выдатками на штуки красній, зведеными въ четвертôй рубрицѣ нашои таблички, головне мѣсцо занимаютъ театры. Театръ рускій до 1880 р. бравъ по 3.000 зр., въ 1880 роцѣ дôставъ 4000 зр. Польскій театръ въ Краковѣ бравъ по 8000 зр. рôчно, а во Львовѣ въ рр. 1876 и 1877 по 16.200 зр., въ 1878 р. 20.000 зр., а въ 1879 и 1880 по 24.200 зр. Крôмъ того въ р. 1877 удѣлено ему на ôтновленье салѣ театральнои 2000 зр. Дальшу значнѣйшу позицію въ тôй рубрицѣ становлятъ принятй на фондъ краєвый чотыри раты пожички на будову школы красныхъ штукъ въ Краковѣ; раты тй въ рр. 1877 и 1878 выносили по 5000 зр., въ двохъ слѣдуючихъ рокахъ по 7000 зр. Решту выдаткôвъ въ тôй рубрицѣ становлятъ запомоги для рôжныхъ „młodych a wiele obiecujących talentów“ на образованье въ музицѣ, малярствѣ, рѣзьбярствѣ и т. д. Розумѣєся, що бôльша часть тыхъ талантôвъ не додержує того, що обѣцювала, — а зъ тыхъ, котрй за краєвй грошѣ здужаютъ *на правду выдрапатися* въ гору, край нѣякого хôсна не має, якъ не має н. пр. хôсна зъ спѣвачки Коханьскои, котра въ рр. 1876 и 1877 брала по 200 зр. запомоги, а теперь продукуєся по Европѣ пôдъ именемъ Сембричъ. Въ загалѣ велику часть выдаткôвъ сеи, такъ якъ и попереднои рубрики, можна бы назвати выдатками „na rozsławienie imienia polskiego“.

(Конецъ буде.)

Бесѣда посла о. Сѣчиньского,

выголошена при загальнôй розправѣ буджетовôй на XXIII засѣданю сойму дня 19 л. жовтня.

Забираючи голосъ при розправѣ буджетовôй, хочу, панове, зазначити становиско, яке займаємо мы Русины супротивъ интересôвъ краю, зазначити нашь поглядъ на станъ краю и на положенье податникôвъ, котрй маютъ покрыти потребы, обнятй буджетомъ. Панове! Мы народъ живый, призваный до ужиткованя правъ конституційныхъ, мы хочемо хôснувати зъ тыхъ правъ въ границяхъ, зазначеныхъ основными законами державными. Интересъ державы и добро краю, то единй границѣ нашихъ правъ яко народа самостôйного, а свобôдный нашь розвôй пôдъ взглядомъ національнымъ не грозитъ нѣякъ интересамъ державы. Правда, и мы глядимо за кордонъ, бо за кордономъ живе на Украинѣ 15 міліонôвъ брatôвъ нашихъ по народности, однакъ тая власне обставина, що положенье ихъ пôдъ взглядомъ національнымъ все таки гôрше ôтъ нашого, хочь и намъ далеко ще до зреализованя всѣхъ намъ прислугуючихъ правъ, тая власне обставина вяже насъ вдячною згадкою съ Австрією. Вяже насъ съ Австрією ще и тое, що тутъ дожили мы освобожденя ôтъ неволѣ правно-политичнои и панщины економичнои; зъ сну вѣкового, що то мы нимъ уснули ôтъ тяжкои утомы на руинахъ и могилахъ, где спочили кости борцѣвъ-геройвъ, котрй съ жаромъ въ серцю проливали кровь въ оборонѣ правъ людскихъ, въ оборонѣ свободы личнои, свободы совѣсти и безпеченьства майна, — зъ сну того пробудились мы пôдъ охороною австрійского орла. Насъ притягає до Австріи надѣя, що пôдъ крылами сего орла красноперого, если ôнъ бôльше славяньскимъ поросте пухомъ, и на нашихъ крылахъ поросте пѣрье и заблысне блескомъ житя и силы. Болитъ насъ тôлько тое, що насъ очернено, що помовлено насъ о анти-державнй конспираціи, що дорадники Найяснѣйшого Пана збуваютъ нашй справедливй жаданя игнорованьемъ, а оправданй нарѣканя нашй иронією. Мы жь повитали радôстно и съ довѣрьемъ прапоръ теперѣшного министерства, досвѣдъ однакъ переконавъ насъ, що мы ôтъ теперѣшного правительства нѣчого надѣятись не можемо, тому не можемо мы глядѣти на теперѣшне правительство инакше, якъ тôлько съ повнымъ недовѣрьемъ, а всю надѣю нашу звернути ще на корону, ôтъ котрои надѣємося справедливого полагодженя нашихъ кривдъ. При тôмъ однакъ думаємо мы, що прійде ще колись хвиля, въ котрôй и правительство въ власнôмъ интересѣ буде мусѣло звернути на насъ увагу и приступити до поправленя нашого вповнѣ неôтрадного положеня.

Панове! Мы народъ рôвноуправненый, намъ належится право свобôдного розвою пôдъ взглядомъ національнымъ. Тое право запоручене намъ основными законами державными. Щожь однакъ намъ зъ того, коли мы не можемо прійти до посѣданя нашихъ правъ, коли ординація наша засуджує насъ на меншôсть а вы пп., зле понимаючи свôй интересъ народовый, выперли зъ сего мѣсця речникôвъ рускои справы, вводячи при помочи всѣхъ средствъ на услуги вашй яко сильнѣйшихъ и хвилево правительству милѣйшихъ на заступникôвъ руского народа такихъ людей, котрымъ навѣть и на думку не прійшло уважатись борцями за права рускои народности. Мы шануємо вашй народнй идеалы, мы не перечимо вамъ права до житя межи нами, але мы хочемо въ нашôй хатѣ съ повнымъ зрозумѣньемъ нашихъ цѣлей жити своимъ житьемъ. Киньте, пп., тую мрѣю, що вамъ будучнôсть

вашу малюе на тлѣ сполонизованои Руси. Даремна праця, szkoda czasu i atłasu, шкода васъ и насъ! (*Гр. Альфредъ Потоцкій* перерывае бесѣдника и взываe маршалка, щобъ его завôзвавъ говорити о уставѣ финансовôй. *Голосы зъ лѣвицѣ:* „Нехай говоритъ!“ *Посолъ говоритъ дальше*). И щожь вы выскуeте тою борбою? Кто вѣтеръ сѣe, бурю збираe! Пристрасть заслѣпила вже васъ до тои степени, що вяжетесь противъ насъ съ тыми (жидами — *Ред.*), ôтъ котрыхъ и намъ и вамъ въ недалекôй може будучности грозитъ заглада. Незгода и сварня домашна такъ вже ослабила нашй силы, що по многолѣтнôй борбѣ вырываeся въ груди бажанье закôнчити вже разъ тую вôйну домашну, що на всѣхъ пунктахъ нашого краю розгорѣлася сильною поломѣнею, що вкралась пôдъ стрѣху селяньску, вдерлась въ житье публичне и приватне! А ктожь кинувъ тую злощастну головню? Чи тй, що боронячи своихъ здоптаныхъ правъ на циничный глумячій голосъ „Niema Rusi“ ѣдею ôтповѣдали, чи тй, що працюючи для польско-державнои идеѣ на Руси накиданьемъ польского языка въ школахъ, игнорованьемъ руского языка въ урядахъ и въ житю публичнôмъ доливали ѣди въ розъярене сердце. Забаги полонизаційнй — то грѣхъ вашь, а що забаги тй межи нами протестъ выкликали, то природно; протестъ сей возвавъ зъ вашои стороны гнѣвъ, и дивно: вы зоветесь Поляками, а гнѣваeтесь, що мы протестуeмо противъ кривдъ національныхъ, противъ котрыхъ и вы самй колись, а вашй братя пôдъ панованьемъ прускимъ и россійскимъ ще и доси голосно протестуютъ. Працюючи для тои идеѣ черезъ тое, що невластиву выбрали вы собѣ дорогу, замѣсть старатись насъ пріѣднати, розъѣднали вы насъ и поставили въ примусово-вороже становище. Свѣдками згаданого мною игнорованя нашихъ правъ національныхъ були вы пп. всѣ при ôткрытю теперѣшнои сесіи соймовои. Маршалокъ краeвый, ôткрываючи соймъ, промовивъ тутъ тôлько по польски; забувъ отже, що въ краю суть Русины, забувъ, що Русины засѣдаютъ въ соймѣ, забувъ, що и самъ ôнъ eсть рускои крови! Але правда, не зовсѣмъ забувъ ôнъ на Русинôвъ, не забувъ, бо пôдносячи въ своeй промовѣ результатъ вашихъ высилень выборчихъ, коштувавшихъ стôлько жертвъ и коштôвъ, до высоты тріюмфу идеѣ, не забувъ насъ тымъ подражнити. Панове приняли оплесками тую промову, и не диво, що соймъ при такôмъ складѣ не увзгляднивъ нашого справедливого голосу при верификаціяхъ выборôвъ, не диво, що той соймъ не увзгляднивъ нашого жаданя и не допустивъ выбору Русина въ члены Выдѣла краeвого. Тутъ ôтмовили панове-Поляки намъ сего, чого не ôтмовляютъ Чехи и Словенцѣ далеко не такъ численнымъ не-Славянамъ Нѣмцямъ въ Чехахъ и Краинѣ! Тутъ пôзнали мы ажь надто добре, якъ выглядаe ваша справедливôсть и толеранція!

Не думайте пп., що народъ нашь и нынѣ ще такою тяжкою масою, якою бувъ до недавна. Ôнъ вже розбужденый, ôнъ вже пôдноситься до самопôзнаня, и сама пора теперь и для васъ покинути шляхъ давный. Наша надѣя въ просвѣтѣ люду, тожь мы цѣлою душею ôтдаeмось высокôй задачи народнои просвѣты. На школы выдавъ край нашь ôтъ 1868 р. милiоны, и мы не жалуeмо тыхъ выдаткôвъ; съ болемъ тôлько поглядати мусимо, що школы нашй не ôтповѣдаютъ вымогамъ правдивои просвѣты народнои. Съ болемъ, кажу, бо чижь не маeмо мы причины бути невдоволеными зъ дотыхчасового стану нашихъ шкôлъ, коли ихъ зроблено розсадниками полонизаціи, коли въ нихъ не увзгляднено засады, що школа сельска и маломѣска маe въ програмѣ своихъ наукъ мѣстити тое, що дитину маe приспособити, щобы и человѣкомъ стала и горожаниномъ краю яко свѣдома продуктивна сила. Нову уставу шкôльну повитали мы яко поступъ до лѣпшого; но дай Боже, щобы и ей яснѣйшихъ чертъ не затьмили національнй пристрасти шкôльныхъ органôвъ и шкôльнои власти краeвои.

Пôдоймою нашого поступу въ просвѣтѣ народнôй, пôдоймою сильною — то читальнѣ, що теперь сотками выростаютъ въ нашôмъ краю за добрымъ посѣвомъ другôвъ народа. Хотѣвбы я, пп., щобы народови нашому подавано завсѣгды тôлько здоровый и стравный кормъ, и думаю, що до васъ належитъ зробити початокъ, щобы зъ книжокъ популярныхъ усунено все тое, що розбуджуe пристрасти національнй, усунути всяке фалшованье правды и фактôвъ, и перестати баламутити народъ софизматами, заснѣчуючими его почутье національне. Eсли вы, пп., не слухаeте сего голосу, то не дивуйтесь, eсли и у насъ тенденція подаваня antidotum возьме перевагу. Но вернѣмося до читалень. Школа на селѣ безъ читальнѣ — то змарнованый тôлько грôшь, для того пôдносячи превелику вагу читалень позволяю собѣ просити тутъ п. намѣстника, щобы институціи тй взявъ пôдъ опѣку, охороняючи ихъ ôтъ секатуръ въ стороны дотычныхъ властей.

Такъ, пп. сварня домашна и темнота — то хоробы нашй, котрыхъ улѣченье треба собѣ до серця взяти. А eсть ще и трета хороба, надъ котрою належалобы намъ основно застановитись и чимъ скорше ратунокъ на ню давати. Се хороба, котру называютъ „нуждою народа“. Въ чѣмъ тая нужда? Въ тôмъ, що селяне нашй и ремѣсники до тои степени зъубожѣли, що не суть въ станѣ заспокоити своихъ власныхъ потребъ, не то вже поносити тягары публичнй! Ремѣсникъ нашь зъубожѣвъ, бо зъубожѣли спотребителѣ его продуктôвъ, тожь що рôкъ слабла податкова сила нашого ремесла, а тягары росли все въ гору. Шкодила ремеслу нашому и конкуренція тандетныхъ выробôвъ, а соймъ нашь до недавна не подумавъ о тôмъ, щобы закладаньемъ шкôлъ ремѣсничихъ двигнути ремесло и розумнымъ примѣненьемъ системы протекційнои не дати торжникамъ тандеты збогачуватися працею нашихъ ремѣсникôвъ, котрй до тои степени зъубожѣли, що стали челядниками у торжникôвъ тандетныхъ. Селяне нашй суть крайно убогй; межи станомъ, въ якôмъ ихъ панщина лишила, а станомъ теперѣшнымъ, eсть величезна рôжниця. Я не перечу, пп., що и вы маeте очи и бачите тую нужду хлопску и що и васъ страшитъ грôзна мара тои въ страшнôй прогресіи взростаючои нужды. Но вѣрте менѣ, що се хороба дуже тяжка и вымагаe основного лѣченя а дорывчими средствами вылѣчитись не дасть. Поставте господарство мале въ обставины спріяючй его розвоеви, дайте господарству сельскому условія житя, а передвсѣмъ увзглядньтъ, пп., накладаючи тягары на покрытье конечныхъ навѣть потребъ, тую обставину, що господарство селяньске оподаткованe eсть въ загалѣ пôсля системы, котра не увзглядняe, що податникъ-рôльникъ потребуe такожь жити, а щобы жити, потребуe мати одѣжь страву и хату. Якъ жежь однакъ може ôнъ жити, якъ може заспокоювати свои найконечнѣйшй потребы, коли пôсля пануючои у насъ системы податковои платитъ ôнъ далеко бôльше, якъ выноситъ его дохôдъ. (*Пос. кс. Сава перерываe:* „To każdy płaci!“ *п. Сѣчиньскій:* „Перепрашаю, першій кс. Сава не платитъ жаднаго податку!“ *Веселôсть. Бесѣдникъ говоритъ дальше.*) Чижь давно отже, що у насъ дôйшло вже до того, що селянинъ-господарь на кôлькохъ моргахъ поля працюe черезъ рôкъ на тое, щобы поплатити всѣ податки и додатки, а при лихôмъ урожаю не стаe ему часто навѣть на сплату процентôвъ ôтъ пожичокъ, котрй позатягавъ на заплаченье тягарôвъ публичныхъ? Пп.! Колибъ вы пôзнали, що то значитъ „хлопскій передновокъ“, колибы вы покушали того чорного хлѣба, тои нужденнои стравы, якою ôнъ живится, то вы не дорѣкалибъ ему, що не иде охотно на роботу и що дрѣмаe при роботѣ! Тожь пп., ратуймо сей народъ, ратуймо не запомогами, але реформою условій господарства сельского и маломѣщанського, маймо взглядъ на тое убожество и не обтяжаймо его новыми тягарами, не затягаймо передовсѣмъ новыхъ пожичокъ. Пôсля моеи гадки, тôлько реформа податку грунтового, оперта на засадахъ прогресіи и сполученя съ увзглядненьемъ minimum екзистенціи податника — може полѣпшити условія господарства сельского и маломѣского. Заявляю при тôмъ, що буду голосувати за буджетомъ, бо знаю, що хочь въ рубрицѣ выдаткôвъ можнабы зробити гдеякй ощадности, не можна однакъ за одну сесію змѣнити стану господарки краeвои.

Причинокъ до рôвноправности Русинôвъ.

I.

Допись зъ Нижнева.

— — — — — — — — — —

Початокъ сеи дописи сконфискувала ц. к. Прокураторія державна.

— — — — — — — — — —

Навести хочу однакъ свѣжій, новый фактъ зъ мого власного досвѣду съ п. Богушемъ, фактъ, котрый маe послужити яко причинокъ до нашои рôвноправности, котрый докаже: якъ урядники нашй систематично поступаютъ пôсля повыше наведеныхъ засадъ, котрй узнаютъ своимъ одинокимъ закономъ. Пôсля наведеного рескрипту свобôдно парохамъ на жаданье сторôнъ выдавати посвѣдченя певныхъ въ метрикахъ записаныхъ фактôвъ (о скôлько тй не суть дословными вытягами, с. е. метриками) въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ або нѣмецкôмъ, хочь въ редакціи „Вѣстника законôвъ державныхъ“ п. Богуша се звучитъ троха ôтмѣнно. Такими посвѣдченями суть такожь мѣжь иншимъ и выясненя родиннй, якй реклямуючйся ôтъ войска предкладаютъ комисіи асентерунковôй. Выясненя тіи предкладавъ я все ц. к. староству въ языцѣ нѣмецкôмъ, щобы оттакъ комисіи асентерунковôй не робити жадныхъ перепонъ въ тôмъ взглядѣ. Коли однакожь я дôзнався, що ц. к. староство жадного письма въ языцѣ нѣмецкôмъ для комисіи асентерунковои не предкладаe (хочь до сего обовязане), — тожь я на пôставѣ высше згаданого рескрипту министерского и выразного жаданя сторôнъ, выставивъ въ мартѣ 1880 р. чотырнайцяти реклямуючимся выясненя родиннй въ рускôмъ языцѣ. Ц. к. староство въ Товмачи вже другого дня звернуло тй выясненя на руки реклямуючихъ и черезъ громадского писаря переказало, щобы я выставивъ выясненя въ польскôмъ языцѣ, бо инакше зновъ будутъ зверненй. Я пытався тогды ще разъ сторôнъ: въ якôмъ языцѣ маю имъ выставити выясненя, а коли они ôтповѣли, що Русинамъ не годится писати инакше, якъ по руски, я ôтославъ ц. к. старостѣ назадъ всѣ реклямаціи въ незмѣненôй формѣ.

Се дуже не сподобалося п. Богушеви и ôнъ по довшôй нарадѣ звернувъ менѣ на три днѣ передъ бранкою всѣ реклямаціи въ дорозѣ урядовôй, завзываючи мене перестерѣгати приписы о „mowie urzędowej“, та звертаючи мою увагу на рескриптъ министерскій, а властиво на свôй фалшивый обѣжникъ! Но и се мене не ôтстрашило. Я ôтославъ заразъ незмѣненй реклямаціи а съ ними кôлька масныхъ слôвъ про мову „urzędow-y“ та про рескриптъ министерскій. Мои выясненя ули при комисіи асентерунковôй, где ихъ пôдъ ноги брала достохвальна комисія, мого вôйта ганьбила и т. и., а въ додатку п. староста вызначивъ менѣ день, въ котрôмъ я мавъ станути до переслуху въ тôй справѣ. Я однакожь, не маючи охоты ставати передъ п. старостою, занѣсъ противъ него зажаленье до Президіи ц. к. Намѣстництва, котре небавкомъ орекло, що мое поступованье було зовсѣмъ на мѣсци и що я мавъ право выставити выясненя родиннй въ языцѣ рускôмъ. Ореченье се однакъ було такъ невыразно стилизоване, що на другій рôкъ с. е. въ р. 1881 дало причину до такого самого клопоту, якъ въ роцѣ попереднôмъ. Староство зновъ звернуло всѣ реклямаціи и сказало, що пôсля кôнцевого уступу ореченя ц. к. намѣстництва не лишь стороны, але и власть маe право орѣкати о языцѣ выяснень и длятого оно жадаe, щобы були выставленй въ „języku urzędowym“ — бо „język ruski jeszcze się nie nadaje do pisowni biórowej jako nierozwinięty“. Реклямаціи мои зновъ поѣхали до президіи ц. к. намѣстництва и ту пролежали ажь до року 1883, а дня 18 червня 1883 (до Ч. 305) орекла президія, що **выясненя по мысли згадуваного рескрипту можутъ бути выставленй** *въ польскôмъ*, **рускôмъ** *або нѣмецкôмъ* **языцѣ.** Що бôльше сказала ц. к. Президія п. Богушеви, — се тайна урядова, але вже на всякій способъ не схоче п. староста бôльше звертати реклямацій и буде мусѣвъ въ хлопскôй бесѣдѣ писанй письма красненько ôтчитувати...

Зъ сего бачимо ось що. Малый чинъ, а скôлько то ôнъ стоявъ труду, щобы его въ законнôй дорозѣ перевести. Сему причиною неперечно недостача справедливыхъ, розумныхъ и съ правдивымъ тактомъ политичныхъ урядникôвъ — але сему причиною и мы самй, бо письма нашого не уживаeмо тамъ, где можемо. Колибъ цѣле священьство руске повѣта товмацкого писало до властей по руски, то певно не булобы чути про подôбнй ôтзывы п. староты. Тымчасомъ бувае, що мы самй встыдаeмося заговорити рôдною бесѣдою въ урядѣ, а ôттакъ кажутъ намъ: „Нема рускаго письма, по руски нѣкто не говоритъ, нема Русинôвъ“ и т. д.

Обвѣщуючи сей фактъ, а съ нимъ и розпорядженье Президіи ц. к. Намѣстництва, маю надѣю, що и другй мои товаришѣ не будутъ ôтъ нынѣ инакше писати выказôвъ родинныхъ, якъ въ языцѣ рускôмъ.

Въ Нижневѣ, въ жовтни 1883.

Антонiй Левицкій, гр. к. парохъ.

II.

Допись зъ Любачева.

Пониже подаeмо дословну ôтпись ôтозвы (навѣть съ ортографичными похибками), яку гр. к. урядъ парохіяльный въ Любачевѣ одержавъ ôтъ тамошного ц. к. суду повѣтового, котрый заперечуe рускимъ урядамъ парохіяльнымъ право користати въ рôвноправности рускаго языка въ ц. к. судахъ, запорученои основными законами державными. Ось содержанье ôтозвы:

L. 4548. Do Wielebnego urzędu parafialnego gr. kat. parafii w Lubaczowie.

Odezwa. Zwracając Wielebnemu Urzędowi parafialnemu pismo to, odpiera się stanowczo w końcowym ustępie tego pisma sądowi tutejszemu uczynioną uwagę, jakoby sąd tutejszy w korespondencyach swych nie był uprawniony władzy parafialne wzywać, lecz tylko do wykonań swych odezw upraszać i zastrzega się sąd tutejszy na przyszłość od wszelkich podobnych nieuzasadnionych i bezpodstawnych uwag sądowi czynionych — i przy tej sposobności zwraca się uwagę Wielebnego Urzędu parafialnego, iż na mocy najwyższego postanowienia ministerjalnego z dnia 4 czerwca 1869 roku językiem urzędowym w służbie wewnętrznej i korespondencyach z innemi władzami i urzędami jest język **polski a nie ruski,** zatém w tém języku urzędowym polskim należało pismo to zwrócone stelizować, a że władzy parafialne do zastosowania się do powyższego najwyższego rosporządzenia ministerjalnego również są obowiązane, przeto sąd tutejszy na przyszłość baczną uwagę na wykonanie najwyższych postanowień zwracać będzie i w razie nie zastosowania się Wielebnego Urzędu parafialnego do tych przepisów bezpośredni przyłożony parafii tutejszej do odpowiedzialności pociągnięty zostanie.

C. k. Sąd powiatowy. Lubaczów dnia 27 września 1883.

Turzański.

Урядъ парохіяльный въ Любачевѣ внѣсъ на таке поступованье тамошного ц. к. суду повѣтового жалобу до ц. к. высшого суду во Львовѣ, але доси не одержавъ ще нѣякои ôтповѣди.

П. судія Турянський eсть сыномъ рускаго священика, бувъ посломъ до сойму въ сельского округа рускаго Любачевъ-Цѣшанôвъ и теперь его кандидувавъ центральный комитетъ польскій, яко „prawego Rusina“, але выхопивъ ему мандатъ въ пôдъ носа молодый кн. Сапега.

III.

Допись зъ Купновичъ.

Зъ Купновичъ, рудецкого повѣта одержуемо слѣдуючу допись: Село Купновичѣ було колись славнымъ селомъ: народъ мався добре. Нынѣ инакше. Ôтъ 12 лѣтъ, коли банкъ рустикальный захопивъ всѣхъ (съ выняткомъ 5-ти) господарѣвъ въ свои сѣти, завелася въ селѣ нужда. Правда, кôлькохъ господарѣвъ выйшло понадъ масу господарѣвъ, бо закупили грунты ôтъ банку (по 400 зр. за 10 моргôвъ!), а бѣднѣйшй вôйшли на дѣдôвъ. Такъ утворилися двѣ партіи въ селѣ, щось въ родѣ аристократіи и демократіи хлопскои. При послѣднôмъ выборѣ вôйта демократы выбрали собѣ вôйтомъ Василя Мариняка, человѣка марнотратного и въ загалѣ не бездоганного. Почавъ ôнъ збирати податки (а залеглостей податковыхъ въ селѣ було 8000 зр.!). Але при збираню податкôвъ ôнъ, якъ кажутъ на близько 1000 зр. скривдивъ громаду. Минувшого тыждня заѣхала въ Рудокъ комисія и поручила ôтбирати податки ч. Петрови Рогуцкому, человѣкови честному, тверезому, котрый, скôнчивши кôлька клясъ гимназіяльныхъ въ Самборѣ, eсть теперь писаремъ громадскимъ. Ц. к. урядъ податковый въ Рудкахъ прославъ ему блянкеты до выповненя и доручення податникамъ въ языцѣ рускôмъ и польскôмъ. Рогуцкій выповнивъ блянкеты въ языцѣ рускôмъ. За два днѣ збравъ п. Рогуцкій около 500 зр. и въ суботу ôтвѣзъ до уряду податкового въ Рудкахъ. И не сподѣвався, що его тамъ здыбле. Ото адъюнктъ податковый п. Обенаверъ приставъ до него мокрымъ полотномъ, якъ ôнъ смѣвъ выповняти блянкеты по руски! П. Рогуцкій запытавъ п. адъюнкта, чи се не вôльно?

по щожь на блянкетахъ суть руски написи? На те п. Обеиаверъ збевчестивъ п. Рогуцкого послѣдного сорта словами. П. Рогуцкій, сильно покривдженый на чести, має внести жалобу до суду. Але не въ тôмъ дѣло. Ц. к. урядникъ податковый безчеститъ честного горожанина Русина за те, що по руски каже платити цѣсарскій податки!

Случайно склалося такъ, що подаємо въ купѣ три примѣры нарушеня правъ рускаго языка и то въ троякого рода урядахъ: въ ц. к. староствѣ, въ ц. к. судѣ и въ ц. к. урядѣ податковôмъ! Нехай тѝ факты служатъ, кому треба. Не можемо подати до нихъ своихъ замѣтокъ, бо власне за замѣтку до дописи въ Нижнева сконфискувала ц. к. Прокураторія послѣдне число „Дѣла“. Тяжкій переживаємо часы!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада маршалкôвъ*), котра збираєся звычайно лишь въ случаяхъ, где ходитъ о рѣшенье важныхъ питань, дотыкаючихъ дѣлъ военныхъ, якъ довѣдуются гдекотрѝ нѣмецкій газеты, має зôбратися сими днями въ Вѣдни пôдъ предсѣдательствомъ цѣсаря. Зъ причины, що така рада рѣдко коли збираєся, моглобыся здавати, що въ политицѣ межинароднôй зайшло щось незвычайного. Въ теперѣшнôй хвили не заходитъ однакожъ обава якогось конфликту, а скликанье рады маршальскои умотивоване симъ, що она вжеôтъ довшого часу не збиралася, а тымчасомъ прибуло много справъ административныхъ, котрѝ потребуютъ близшого розбору и обговореня. Сего року переведено въ Австріи, якъ звѣстно, реорганизацію арміи и въ тôмъ ôтношеню носятся въ сферахъ войсковыхъ ще съ дальшими плянами и томý здаєся, що маючася зôбрати рада маршальска, передовсѣмъ для того скликана, щобы найвысшій войсковій функціонеры могли высказати свои гадки и поробити свои уваги що до переведеня реорганизаціи силы военнои.

(*На вѣче селяньске въ Лютомирицяхъ*) зôбралося 600 селянъ нѣмецкихъ зъ Чехъ и дуже много гостей. — Участникъ митингу Мавдеръ, обговорюючи политичнѝ ôтношеня, говоривъ за роздѣломъ Чехъ пôсля народностей и поставивъ внесенье, щобы вѣче ухвалило резолюцію заявляючу, що вѣче займае становище нѣмецко-либеральне. Резолюцію тую прійняло вѣче одноголосно. Опôсля забравъ голосъ Крепекъ и розбираючи ôтношеня господарскій, выступавъ дуже остро противъ аграрнои политики феодалôвъ. Резолюція, котру ухвалило зôбранье на єго внесенье, жадае цѣлковитого знесеня податку грунтового, заведеня справедливыхъ прогресивныхъ податкôвъ доходовыхъ и установленя певного вôльного ôтъ податкôвъ minimum средствъ до житя. — Крôмъ згаданыхъ двохъ резолюцій прійнявъ митингъ внесенье що до скликаня анкеты, котра маеся застановити надъ способами зарадженя шкôднымъ вплывамъ фидеикомисôвъ на дрôбну власнôсть земску.

(*Представленье спôльныхъ делегацій цьсареви*) ôтбулося дня 25 м. жовтня. Ôтповѣдаючи на промовы президентôвъ, выразивъ цѣсарь свое вдоволенье по поводу заявлень льояльности и заявивъ, що ôтношеня монархіи до заграничныхъ державъ суть, якъ давнѣйше, задоволяючѝ. Потребу мира ôтчуваютъ всѣ народы европейскій, а тôй потребѣ ôтповѣдаютъ льояльнѝ змаганя державъ, щобы удержати миръ. О то старалася завсѣгды австрійска политика. Незаколоченый розвôй мирныхъ ôтношень дозволитъ цѣсарскому правительству посвятити бôльше уваги матеріяльнымъ интересамъ державы на внѣ. — Дальше выразивъ цѣсарь делегаціямъ признанье, що минувшого року завотовали потрѣбнѝ средства на реорганизацію арміи, дѣло однакожъ ще въ цѣлости не переведене и буде вымагало ще дальшихъ выдаткôвъ. Правительство мало всегда взглядъ на финансове положенье державы, а цѣсарь выражае надѣю, що делегаціи будутъ и теперь поперати змаганя правительства, котрѝ суть результатомъ оборонной системы. — Въ Босніи и Герцеговинѣ наставъ въ наслѣдокъ заведеня ôтповѣдныхъ административныхъ мѣръ станъ задоволяючій: теперь панує тамъ миръ и порядокъ, котрѝ свѣдчатъ, що ôтношеня сконсолидовалися. Въ виду того може правительство въ будущôмъ роцѣ зредуковати силы военнѝ, а тымъ самымъ обнижити выдатки на ихъ удержанье. Выдатки, якѝ потягне за собою администрація, будутъ покритѝ власными доходами зъ Босніи и Герцеговины, и длятого не буде правительство жадало кредиту на тую цѣль. — Кромѣ преліминарôвъ буджету, що вже знаходятся въ рукахъ делегацій, не предложитъ правительство нѣякихъ письменныхъ матеріялôвъ. Книга червона дотеперь ще не выготовлена, а о ôтношеняхъ державы до заграницѣ довѣдаются делегаты лишь зъ устныхъ выводôвъ гр. Кальнокого. Министеръ спôльного скарбу Каляй має замѣръ дати въ комисіяхъ докладнѝ выясненя що до стану окупованыхъ провинцій на пôдставѣ своихъ власныхъ спостережень.

(*Въ справѣ номинаціи бана*) ведутся теперь переговоры. Пôсля информацій „Pozor-a“ мавъ Тисса представити гр. Кюна на урядъ бана а Іосиповича на министра для Хорватія, предложенье єго однакожъ зôстало ôткинене. Королѣвскій комисарь ген. Рамбергъ залагоджуе тымчасомъ самъ дѣла административнѝ и стараеся о то, щобы ôтповѣсти потребамъ краю. Межи иншими ôнъ звернувъ свою увагу на лихій станъ дорôгъ въ Славоніи и на Пограничу и выасигнувавъ на ихъ будову и реконструкцію значнѝ сумы. — Слѣдство въ справѣ послѣдныхъ непорядкôвъ ще не переведене. Въ Петринѣ знаходитоя надъ 250 людей въ слѣдчôй вязници, а келіи маютъ бути такъ переповненѝ, що тамъ, где звычайно мѣстится по 6 людей, теперь ульоковано бôльше якъ 12. Въ гдеякихъ случаяхъ поставивъ судія слѣдчій самъ внесенье на застановленье слѣдствъ для браку истоты дѣла, матеріялъ обвинительный має однакожъ бути такъ великій, що прокураторія мимо напруженои працѣ не може єго поконати и длятого навѣть люде ноторично невинніи мусятъ сидѣти въ вязници слѣдчôй.

(*Сербскій министеръ справъ заграничныхъ Богичевичъ*) вручивъ вже цѣсареви письмо, ôткликуюче єго зъ посады посла при вѣденьскôмъ дворѣ, а при тôй случайности получивъ ôтзнаку наданого ему ордена желѣзнои короны першои клясы. — Посломъ сербскимъ въ Вѣдни именованый бувшій предсѣдатель кабинета Пирочанацъ и обôйме незадовго свôй урядъ.

(*Министерство рôльництва*) веде переговоры въ справѣ законôвъ аграрныхъ, заповѣданыхъ на послѣднôй сесіи рады державнои. Ходитъ чутка, що пертрактаціи поступили вже о тôлько напередъ, що правительство ще сего року буде могло внести предложеня до гдекотрыхъ законôвъ. Передовсѣмъ має бути внесеный законъ о наслѣдію селянъ, якъ такожъ законъ, пôсля котрого певна минимальна скôлькôсть грунтôвъ селяньскихъ буде выйнята зъ пôдъ екзекуціи.

(*Спôльный буджетъ*), котрый становитъ ôтъ року 1868 предметъ дискусіи делегацій, представляе въ часѣ сего 17-лѣтного періода дуже цѣкавѣ цифры. Выдатки на спôльнѝ потребы ростутъ съ кождымъ рокомъ, а сегорôчный прелиминарь выказуе въ порôвнаню съ буджетомъ зъ р. 1868 взрôстъ спôльныхъ потребъ австрійско-угорскои монархіи о 26 міліонôвъ. До пôдвысшеня цифры рыдаткôвъ причиняеся найбôльше буджетъ военный. Въ роцѣ 1868 выносили выдатки на войско загальну суму 68·9 міліонôвъ, а пôсля сегорôчного прелиминаря выносятъ они 93·08 міліонôвъ, пôднеслися отже о 24 міліоны. Зъ сеи пôдвышки припадае майже 25% на періодъ окупаційный. Ôтъ року 1879 пôднеслися звычайнѝ выдатки зъ 87·4 на 93 міліонôвъ. — Сума кредитôвъ, ухваленыхъ для Босніи и Герцеговины ôтъ року 1878 до року 1883 выноситъ 212·07 міліонôвъ, а зъ сего припадае 10 міліонôвъ на кошты удержаня боснійскихъ утѣкачѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До „Berl. Börsenztg.“ пишутъ: „Ôтъ часу увязнень въ маріиньскôмъ институтѣ въ Варшавѣ запанувала велика рухливôсть полиціи. Зъ всѣхъ дотеперѣшныхъ розслѣдôвъ показалося, що комитетъ революційный въ Швайцаріи хотѣвъ перенести свою дѣяльнôсть дальше на всхôдъ до Россіи и що тутъ мавъ приготовлятись головный атакъ революціонистôвъ. Особливо велику участь въ сѣмъ мала брати молодѣжь шкôльна. Головну причину до увязнень мало подати недавно появившеся друге число „Пролетаріята“. Ширенье революційнои идеи спонукало правительство до того, що министеръ просвѣты розôславъ недавно до окружныхъ инспекторôвъ циркуляръ, въ котрôмъ заборонюе принимати знову тыхъ студентôвъ, котрѝ вже разъ були прогнанѝ за непокои на университетахъ и другихъ науковыхъ институтахъ и проситъ всѣхъ єму пôдвладныхъ властей, щобы они о скôлько зможутъ пояснювали порученôй собѣ молодежи цѣль и згубну гадку тыхъ, що єи обманюютъ. Особливо же поручае министеръ инспекторамъ и попечителямъ пояснювати молодежи, що: 1) поки она учащае до школы, не єсть ще дозрѣлою и повнолѣтною; 2) що поступаючи до науковыхъ заведень они обовязанѝ сповняти всѣ тѣ правила, якѝ на нихъ вложенѝ, а если тѣ правила для нихъ за тяжкѝ, то имъ вôльно выступити зъ заведеня; 3) що всѣ непокои выкликанѝ ними можутъ лишь имъ самымъ пошкодити и що они нѣколи не змусятъ правительство до якоись уступки а лишь змусятъ єго до предпринятя тымъ острѣйшихъ мѣръ противъ неповинуючимся. — Займаюче поясненье подае „Germania“ до недавно ще кружачихъ вѣстей, будьтобы царь дôставъ въ Копенгазѣ повѣдомленье ôтъ тайнои полиціи, що революціонеры выдали на него засудъ. Пôсля згаданои газеты рѣчь малася такъ. Якійсь урядникъ тайнои полиціи, именемъ Молодовъ, увôльненый зъ служby, займався и дальше своимъ давнѣйшимъ занятьемъ и мавъ дослѣдити тайный заговôръ на житье царя. Коли вже мавъ достаточне число доказôвъ, хотѣвъ ихъ предложити цареви и просивъ о авдіенцію. Коли єи однакожъ не получивъ, скориставъ зъ способности, коли царь выѣзджавъ до Копенгаги и пôлавъ єму туда свои доказы на руки данъского короля, до котрого написавъ французкій листъ съ прошеньемъ, щобы сей згаданѝ паперы доручивъ цареви. При надаваню листа на почту арештувала єго полиція и тымъ способомъ выйшла цѣла справа на верхъ. Кôлько на сѣмъ правды, може незадовго розъяснится. — Важну вѣдомôсть приноситъ „Нов. Врем.“ зъ середнои Азіи. Афганы займили независиму доси область надъ горѣшнымъ Аму-Даря; тымъ способомъ притыкае теперь россійска граница безпосередно до Афганистану. — Недавно зôставъ оголошеный договôръ Россіи съ Болгарією дотычно сплаты вынагородженя за окупаційнѝ выдатки. Болгарія обовязалася выплатити Россіи 10,180.250 рублѣвъ въ протягу 12 лѣтъ выплачуючи що року по 800.000 руб. — Полиція сконфискувала въ Петербурзѣ много примѣрникôвъ сатирично-революційнои брошурки Драгоманова пôдъ заголовкомъ: *Діонизій III въ Петербурзѣ и Платонъ II въ Москвѣ*. Авторъ выказуе, якъ трудне єсть теперѣшне положенье царя по зôрваню съ либерализмомъ.

Нѣмеччина. Въ Берлинѣ все ще живо займаются выборами до рады мѣскои а позаякъ позôстало ще 13 выборôвъ въ третôмъ окрузѣ, то борба ведеся дальше. Симъ разомъ стоятъ противъ себе лишь кандидаты либералôвъ и т. з. нѣмецкои мѣщаньскои партіи, бо сторонництво робôтникôвъ постановило не розвивати теперь жаднои акціи. — Мирнѝ ôтношеня Нѣмеччины до Россіи чимъ разъ бôльше зачинаютъ проявлятися. Такъ пише якійсь дипломатичный кореспондентъ о „Köln. Ztg.“, що якъ давнѣйше, такъ и теперь не ма жаднои навѣть гадки, щобы мѣжь Россіею а Нѣмеччиною заносилося на вôйну, а всякѝ подôбнѝ поголоски треба уважати за ложнѝ. Такъ само якъ Нѣмеччина, такъ такожъ и Россія не має жаднои причины и не думае выступати заченно; се знаютъ дуже добре въ берлиньскихъ кружкахъ дипломатичныхъ. Коли однакожъ ôтъ часу до часу проявляются якійсь поголоски о вôйнѣ Россіи съ Нѣмеччиною, то сему винна лишь россійска праса, котра ôтъ якогось часу стала нападати на Нѣмеччину, и россійски офицыры та генералы якъ Гурко и Драгомировъ выступаючѝ ôтъ часу до часу съ бесѣдами политичного характеру. Що сѝ бесѣды робятъ въ Нѣмеччинѣ сензацію, дастся симъ пояснити, що тутъ, где въ войску панує такій ригоръ, не можутъ того пôймити, щобы войсковый чоловѣкъ выступавъ съ политичною бесѣдою на власну руку, а тôлько думаютъ, що ôнъ конче муситъ мати на се призволенье высшои власти. — Спра вакапитана Генча стала знову займати прасу. „Berl. Tagl.“ пише, що Генчь ввôйшовъ бувъ въ тѣснѣйшій ôтношеня съ вѣденьскимъ литератомъ Адлеромъ, тымъ самымъ, котрый денунціювавъ Крашевского. Генчь зрадивъ бувъ Адлерови плянъ мобилизаційный нѣмецкои арміи и ще гдекотрѝ войсковѝ тайны. Плянôвъ крѣпостей Генчь жадныхъ не зрадивъ, якъ то давнѣйше доношено. Генчь и Адлеръ були умовились; що кождый зъ нихъ, якъ получитъ листъ, прочитавши єго ôтошле посылаючому, щобы тымъ способомъ заховати тайну. Адлеръ не зробивъ сего, але задержавъ листы и выдавъ ихъ опôсля прускому правительству. Генчь каже, що коли передъ двома роками дôзнався о двозначнôмъ поступованю Адлера, переставъ съ нимъ зовсѣмъ зноситись. Министерство вôйны выдало въ сѣй справѣ засудъ, що часть вѣдомостей подана Генчомъ Адлерови о прускôмъ войску належитъ до великихъ таинъ, зрада котрыхъ моглабы выкликати дуже сумнѝ наслѣдки. Дотычнѝ акты ôтослано, якъ пише „Berl. Tagbl.“, судови слѣдчому въ Берлинѣ. — Бувшій министеръ вôйны Камеке, выбраный посломъ до прускаго сойму, зложивъ свôй мандатъ. — Рада звязкова постановила продовжити станъ малои осады въ Берлинѣ, Гамбургу и Альтонѣ до 30. вересня 1884 р. — Въ Новôмъ Штетинѣ выбухли антижидôвскій розруси по поводу котрыхъ арештовано богато людей.

Франція. Мы вже доносили, що 23 с. м. зôбралися въ Парижи французскій палаты. Заразъ по уконституованюся роздавъ министеръ дѣлъ заграничныхъ членамъ палатъ пропамятне письмо о тонкинскôй справѣ и засѣданье ôтложено ажь на третый день, якбы на те, щобы палаты могли добре въ сѣмъ письмѣ розглянутися. Се пропамятне письмо подае въ своѣй першôй части переглядъ всѣхъ подѣй ôтъ 26 мая с. р. въ Тонкинѣ а въ другôй части розбираются переговоры веденѝ въ сѣй справѣ съ Хинами. Першій переговоры, котрѝ вѣвъ Трику съ хиньскимъ посломъ Ли-Гунгъ-Шангъ, позôстали безъ всякого наслѣдку. Хины не хотѣли признати угоды зъ 1874 р. и приготовлялися потайкомъ до вôйны. Опôсля розпочавъ знову Шальмель-Лякуръ переговоры съ Маркизомъ Тсенгомъ; се дѣялось въ серпню с. р. Французкій министеръ дѣлъ заграничныхъ заявивъ тогды маркизови, що Франція не думае здобувати Анаму, тôлько хоче перевести ревизію угоды и прогнати „чорнѝ хоругвы“. Шальмель-Лякуръ зажадавъ тогды, щобы Хины зовсѣмъ не мѣшалися до тонкинскои справы, а позаякъ Хины ôтповѣли на сѝ жаданя двозначно и жадали часу до намыслу то министеръ мусѣвъ выступити енергичнѣйше и доказувавъ, що Хины мусятъ забрати свое войско съ Тонкину, бо се може лишь повстанцѣвъ заохотити до тымъ бôльшого опору и въ кôнци спровадити конфликтъ. 18 серпня прислався Тсенгъ министрови депешу, въ котрôй подае пôдставы, на якихъ можнабы перевести угоду съ Хинами. Пôсля сеи депешѣ Франція не смѣлабы анектувати Анаму и сей мусѣвбы позôстаты ленномъ Хинъ; она малабы уступити зъ Тонкину а лишь мала часть єго разомъ съ червоною рѣкою позôсталабы вольною для торговлѣ. Всяка пôзнѣйша конвенція малабы бути зависима ôтъ Хинъ. На се заявивъ Шальмель-Лякуръ 27 серпня, що Франція нѣякъ не може згодитися на таки условія и не хоче бути въ Анамѣ зависимою ôтъ Хинъ.

Переговоры ôтволоклися ажь до 15 вересня с. р. Тогды запропонувавъ министеръ Хинамъ, щобы назначити граничный поясъ неутральный межи Тонкиномъ и Хинами и щобы мѣсто Мангао було отверте для торговлѣ. На се ôтповѣли Хины, що жадаютъ status quo зъ 1874 р. и що король Анаму не повиненъ бути ôтъ нѣкого зависимымъ, якъ лишь ôтъ Хинъ, годятся однакожъ съ тымъ, щобы въ Тонкинѣ установити неутральный граничный поясъ ажь по 20 ступень пôвн. широты, котрый бувбы отвертый для торговлѣ всѣмъ народамъ. На сѣмъ станули переговоры. Зъ всѣхъ сихъ переговорôвъ выскали лишь Хины, бо пôзнали, що ихъ становище въ Тонкинѣ єсть далеко сильнѣйше якъ Французôвъ. Министеръ заявивъ въ кôнци въ своимъ пропамятнôмъ письмѣ, що готовъ залагодити цѣлу справу съ Хинами въ мирный способъ. Дальше предложивъ палатѣ министеръ робôтъ Рейналь угоду съ бôльшими товариствами желѣзничими, а Тираръ, министеръ финансôвъ, проектъ буджетовый. Комисія буджетова ôтмовила сему проектови своего вотумъ и се сталося причиною, що становище министра финансôвъ єсть нынѣ непевне и кождои хвилѣ сподѣваются уступленя Тирарда. — Гатино предсѣдатель лѣвицѣ, постановивъ внести предложенье въ справѣ выгнаня князѣвъ. Якъ говорятъ, робитъ ôнъ се лишь длятого, щобы Феррому наробити нового клопоту. Наколибы однакожъ радикалы сего внесеня не предложили, то думае се зробити бонапартистъ Кунео. Сей хоче поставити внесенье, щобы лишь орлеаньскихъ князѣвъ прогнано, позаякъ они не хотятъ признати народнои суверенности. Така сама судьба постиглабы такожъ и кн. Жерома Наполеона, котрого Кунео єсть найбôльшимъ прихильникомъ, але мимо того годится кн. Жеромъ на тое, щобы тымъ способомъ ще разъ наробити републицѣ клопоту. Такъ отже высуваются нынѣ въ французкôй палатѣ поки що двѣ чорнѝ точки, котрѝ въ найблизшôмъ часѣ можутъ выкликати конфликтъ межи правительствомъ а народомъ, именно справа тонкиньска и кризисъ министерска.

Туреччина. Въ горахъ Родопе проявилися знову непокои. До „Pol. Corr.“ пишутъ зъ Филипополя, що зъ 19 селъ належачихъ до Филипопольского департаменту лишь чотыри пôддалися, прочѝ ставлятъ навѣть збройный опôръ и змусили навѣть тыхъ, що пôддалися, щобы своє пôдданьеся ôткликали. По тôй причинѣ выслали згаданѝ чотыри села депутацію до всхôдно-румелійского правительства съ прошеньемъ, щобы оно прислало имъ помôчь, бо ворохобники грозятъ имъ, що всѣхъ поубиваютъ. Генералъ-губернаторъ ôтнѣсся въ тôй справѣ до Порты, котра ôтповѣла, що справа тая буде вокорѣ розбиратись на радѣ министрôвъ. Депутація заявила такожъ, що згаданѝ села моглибы лишь тогды бути безпечными, якъ бы выслано въ тѣ стороны що найменше 3000 войска. Справою тою буде такожъ вѣроятно займатися всхôдно-румельскій збôръ провинціональный, котрый вже 22. с. м. открывъ Алекопаша. Думаютъ, що правительство предложитъ родопску справу державамъ дѣйствовавшимъ на берлиньскôмъ конгресѣ, щобы сѝ тымъ бôльше вплынули на мирне залагодженье сеи справы.

Не менше займаючою єсть вѣдомôсть зъ Константинополя, пôсля котрои англійске правительство думае знову порушити ôрменьске питанье, щобы знову на Портѣ вымогчи пресію не стôлько що до самои Ôрменіи, якъ що до другихъ питань. Догадуются, що въ сѣмъ поступованю англійского правительства єсть такожъ и тайна рука Россіи. Муктаръ-паша пôдчасъ своои подорожи до Австріи и Нѣмеччины звертавъ увагу сихъ правителствъ, що власне въ сѣмъ питаню интересы Англіи и Туреччины дуже розходятся. Може отже бути, що Англія зô взгляду на середноевропейскій державы не схоче дальше симъ питаньемъ выкликувати справы, котра дуже легко моглабы спровадити якій конфликтъ.

НОВИНКИ.

☞ Зъ причины що послѣдне 117-те число „Дѣла“ ц. к. Прокураторія державна сконфискувала въ ночи зъ уряду почтового, не могли вже мы анѣ того самого дня анѣ на другій день (задля недѣлѣ) зробити другого накладу тогожъ числа и розôслати нашимъ Вп. Предплатникамъ. Не оставало иншои рады, якъ 117 и 118 чч. выдати въ купѣ въ отвѣтно збôльшенôмъ объемѣ. Чинимо се нынѣ съ тымъ увѣреньемъ, що Вп. Читателѣ нашій съ вырозумѣлостею увзгляднятъ зайшовшу перешкоду.

— **Львôвска митрополича консисторія руска** поручила Всч. Духовеньству пôдпирати товариство „Народну торговлю“. Въ обѣжнику (ч. 6772) консисторскôмъ зъ 11 жовтня с. р. сказано: „Понеже товариство „Народна торговля“, закладаючи и пôддержуючи по мѣсточкахъ и селахъ христіяньскій крамницѣ и посередничуючи въ торговли товарами и выробами фабричного и домашного промыслу, плодôвъ гôрництва и сельского господарства не мало причинитися може не тôлько до пробудженя купецкого змыслу и розвитя промыслу, но также и до пôднесеня тверезости и моральности межи сельскимъ и маломѣщаньскимъ жительствомъ христіяньскимъ, длятого звертаеся на него увагу честного духовеньства“.

— **Загальный збôръ членôвъ рускаго господарско-промыслового товариства** ôтбувся въ Станиславовѣ при участи надъ 100 членôвъ, головно селянъ и священникôвъ. По богослуженю въ городскôй церквѣ ôткрывъ збôръ (въ неприсутности предсѣдателя п. Юст. Малецкого) заступникъ предсѣдателя о. Церкевичъ, котрого збôръ выбравъ таки предсѣдателемъ ad hoc. Секретарь товариства п. Заклиньскій ôтчитавъ справозданье за уплынувшій рôкъ, зъ котрого присутнѝ довѣдались, що выдѣлъ ôтбувъ 12 засѣдань, устроивъ кôлька популярныхъ ôтчитôвъ, заложивъ торговлю насѣня и господар-

ских знарядôвъ, библіотеку и т. п., ôткрывъ до 60 агентуръ, заходився около основуваня заробковыхъ товариствъ, провадивъ обширну переписку и принявъ надъ 400 членôвъ. Майно товариства мале, бо выноситъ лишь 176 зр. По ôтчитаню справозданя выдѣлу збôръ ухваливъ предкладанй выдѣломъ змѣны статута. Потôмъ слѣдували внесеня членôвъ. Збôръ принявъ внесенье о. Мардаровича, щобы выдѣлъ домагався ôтъ правительства охороны мѣсцевостей лежачихъ на берегахъ рѣкъ и терплячихъ часто ôтъ повѣней. О. Ружицкій заохочувавъ зôбраныхъ вести улучшену господарку на сѣножатяхъ. О. Городыскій, звѣстный зъ своихъ писменныхъ праць о господарствѣ, мѣщеныхъ въ „Господари и Промышленнику“, выголосивъ хорошій ôтчитъ зъ области господарства. Слѣдували выборы до нового выдѣлу; выбранй: о. Церкевичь, предсѣдателемъ, а дръ Мелитонъ Бучиньскій, о. Порайко, п. Кордасевичь, о. Ленкавскій и п. Ивчукъ членами выдѣлу. П. Аполонъ Ничай не вôйшовъ до выдѣлу, бо переселяється до Львова. Всѣ зôбранй съ великимъ жалемъ прощали єго и бажали єму щастя и успѣха во Львовѣ. Пôдчасъ збору ôтчитано кôлька привѣтныхъ телеграмъ. Зъ збору членôвъ товариства господарско-промыслового видко, що якъ зъ однои стороны суть люде дуже щирй и охочй до роботы для пôднесеня нашого господарства и промыслу, такъ зъ другои стороны почутье потребы пôддержувати тую ихъ щиру роботу ще за мало зрозумѣле и вкорѣнене въ загалѣ галицко-рускои суспôльности. 400 членôвъ на таке товариство, — се справдѣ дуже мало. Оно певинно числити тысячѣ членôвъ, єсли дѣяльнôсть єго має бути широка и успѣшна.

— **Дръ Теофиль Сембратовичь**, префектъ рускои дух. семинарiи во Львовѣ и катихитъ при рускôй народнôй школѣ во Львовѣ, именованый ректоромъ дух. семинарiи въ Вѣдни и приходникомъ при церквѣ св. Варвары.

— **Загальнй зборы товариства „Шкôльна Помôчь“** ôтбудутся дня 1 л. падолиста. Програма: 1) Справозданье зъ дѣяльности за минувшій рôкъ; 2) переглядъ рахункôвъ; 3) выбôръ нового выдѣлу. — Предсѣдатель має честь запросити Вп. Членôвъ товариства до численнои участи. — *Дръ Теофиль Сембратовичь.*

(+) **Посломъ до рады державнои** зъ мѣстъ Перемышля и Городка выбрано дня 25 с. м. п. Лозиньского, бувшого редактора урядовои „Газеты Львôвскои“. Видко, що опозиція, яка була проявилась противъ него, була дуже слабосильна, бо п. Лозиньскій одержавъ въ обохъ мѣстахъ майже всѣ голосы. Зъ выбору п. Лозиньского невдоволена партія „Нов. Реформы“. Газета тая пише: „Ексц. Грохольскій може собѣ погратулювати — буде мати въ делегаціи о одинъ голосъ бôльше певный и карный“ — значитъ, п. Лозиньскій буде лишь шаховою фигуркою, котру буде посувати рука п. Грохольского... Такихъ фигурокъ єсть въ польскôй делегаціи надто богато, а они разомъ взявши зовутся „Stimmvieh“, — даруйте за нѣмецке слово!

— **Выдѣлъ товариства „Рускихъ Дамъ“** ôтбувъ передъ кôлькома днями засѣданье, на котрôмъ роздавъ кôлька запомогъ бѣднымъ ученицямъ и ухваливъ устроити небавомъ аматорске представленье театральне, зъ котрого весь чистый дохôдъ буде роздѣленый мѣжь убогй ученицѣ Русинки, потребуючй при наближаючôйся зимѣ конечнои помочи.

— **„Господарь и Промышленникъ“**, выходившій майже повнй чотыри роки въ Станиславовѣ пôдъ умѣстною редакцією п. Аполона Ничая, почне ôтъ 1 руск. падолиста съ 21-шимъ числомъ выходити во Львовѣ, а то зъ тои причины, що п. Ничай переселився зъ Станиславова до Львова, щобы посвятити своє знанье и свою трудолюбнôсть новому товаристну рускому „Народнôй Торговли“.

— **Засѣданье членôвъ комисiи обрядовои** ôтбудеся дня 14 л. падолиста о 4 год. пополудни.

— **О недопущеню о. Захарія Пôдляшецкого,** призначеного рускою перемыскою консисторiею на катихита въ женьскôй 7-клясовôй школѣ въ Перемышли, до выкладôвъ рускои религіи, — мы ще передъ мѣсяцемъ помѣстили були основну допись. Теперь замѣтимо знова, що краєва рада шкôльна ще доси тои справы не рѣшила, а ученицѣ-Русинки не то що мусятъ обходитися безъ свого духовного провôдника, але ще и мусятъ боронитися передъ всякими полонизаційно латинизаційными замахами. Що у насъ нынѣ по тыхъ школахъ не дѣеся!

— **Зъ Збаража** пишутъ намъ: „Не можемо поняти, якъ Всеч. Консисторія и ц. к. окружна рада шкôльна въ Тернополи можутъ дивитися рôвнодушно на тое, що у насъ, въ повѣтовôмъ мѣстѣ, где суть мужескй и жѣночй школы, **не ма вже ôтъ 8 мѣсяцѣвъ рускогокатихита!** Наука рускои религіи цѣлкомъ занедбана, якъ въ мужескôй такъ и въ жѣночôй школѣ; а прецѣ въ школахъ бôльшôсть Русинôвъ. Чи то добре, що рускй дѣти мусятъ учити оо. Бернардины, священики другого обряда? Вправдѣ у насъ єсть рускій парохъ, але той, не маючи при собѣ сотрудника, не може посвятити кôлькохъ годинъ тыжднево школѣ! Чи то вже така недостача молодыхъ священикôвъ?“

— **Интерпеляція до ц. к. намѣстництва въ справѣ фундацій „имени Лавровскихъ“.** Краковска „Нова Реформа“ помѣстила въ ч. 243. слѣдуючу интерпеляцію до ц. к. намѣстництва: „Актомъ зъ дня 14 сѣчня 1843 р. дарувавъ бл. п. о. Іоанъ Лавровскій, тогды архидіяконъ гр. к. капитулы въ Перемышли, тôйже капитулѣ добра Лункôвъ, Воля Михова и Смôльникъ пôдъ условіемъ выплачуваня до фонду вдовиць и сирôтъ по гр. к. священикахъ дієцезіи перемыскои рôчно по 1000 зр. Записъ сей мавъ вôйти въ житье по смерти фундатора яко фундація сиротиньска „имени Лавровскихъ“. Дня 17 мая 1846 р. зробивъ той самъ о. Іоанъ Лавровскій завѣщанье (въ оригиналѣ знаходячôмся въ ц. к. судѣ окружнôмъ въ Перемышли), силою котрого призначивъ цѣлу свою библіотеку, числячу надъ 30.000 томôвъ, на ужитокъ публичный якъ для учителѣвъ, такъ такожь и для ученикôвъ шкôлъ перемыскихъ. Для тои библіотеки записавъ такожь збôръ нумизматичный, числячій 698 штукъ монетъ и 86 образôвъ олѣйныхъ. Гр. к. капитула перемыска не выповнивъ однако доси условій запису бл. п. о. Іоана Лавровского съ кривдою вдовиць и сирôтъ священьства приходского тои дієцезіи, и съ кривдою для загалу, управленого хôснуватися библіотекою и зборами невведеной доси фундаціи „имени Лавровскихъ“, при чѣмъ ще додати треба, що згадана капитула взяла титуломъ индемнизаціи за знесенй служебности въ добрахъ Лункôвъ, Воля Михова и Смôльникъ квоту 6104 зр. 72 кр. в. а., а за проданй грунты пôдъ будову ц. к. упр. І-ои угорско-галицкои желѣзницѣ квоту 1.419 зр. 78 кр. а. в., и що лѣсы дôбръ фундаційныхъ суть знищенй. Ôтъ кôлькохъ лѣтъ склонилася гр. капитула въ Перемышли до выплаченя першои части належитостей, записомъ бл. п. Іоана Лавровского, призначеной для фонду вдовиць и сирôтъ по парохахъ тои дієцезіи, однакъ доси не зроблено листу фундаційного и доси по 37 лѣтахъ существованя, фундація „имени Лавровскихъ“ формально въ житье не вôйшла. Подрôбности тій маємо зъ такъ доброго жерела, що о правдивости ихъ анѣ на хвилю не сумнѣваємося. Пытаємо, чи ц. к. намѣстництво не знає нѣчого о сихъ фундаціяхъ? Се безъусловно можливе. Знати о нихъ муситъ и знає ôтъ хвилѣ отворена завѣщаня бл. п. Лавровского, и ôтъ тои хвилѣ обовязкомъ властей правительственныхъ було старатись о якъ найскорше введенье въ житье тыхъ фундацій. Проминуло лѣтъ 37, а сей обовязокъ правительства не сповненый; фондъ вдовиць и сирôтъ стративъ, не числячи ôтсоткôвъ, 37.000 зр.; библіотека, призначена до публичного ужитку плѣснѣе въ шафахъ. Просимо о выясненье, а вже що найменше о яке публичне обовязуюче запевненье, що обовязокъ занедбаный черезъ 37 лѣтъ сповнится хотяй въ 38-ômъ роцѣ. Кривда ся за велика, щобъ довше могла дѣятись.“ Цѣкава рѣчь, чому авторы тои интерпеляціи помѣстили єи въ краковскôй газетѣ. Догадуємось, що имъ муселo ходити о бôльше забезпеченье тайны своихъ именъ передъ капитулою.

(+) **Дръ Иванъ Пулюй** робивъ сими днями на выставѣ електричнôй въ Вѣдни експерименты съ своими винаходками передъ достойными гостями архикн. Рудольфомъ и Стефанією и передъ арх. Каролемъ Людвикомъ и єго женою. Експерименты єго удостоилися особеннои уваги и признаня высокихъ гостей. — Выставу електричну звидѣло до 23 л. с. м. 750.000 осôбъ, а дохôдъ выносивъ до того дня 350.000 зр.

— **Гр. Станиславъ Бадени** має бути — якъ доносятъ „Нов. Реформѣ“ — именованый членомъ краєвои рады шкôльнои (на мѣсце умершого Генрика Шмитта) зъ рамени выдѣлу краєвого.

(△) **Зъ театру.** Въ четверъ дня 13 (25) жовтня представлено въ нашôмъ театрѣ першій разъ во Львовѣ „Настасю“ историчну драму Дениса зъ надъ Серета. Зôбралася численна публика и въ поважнôмъ настрою дожидала пôднесеня куртины, сподѣваючись побачити на сценѣ артистично ôтворене житье нашихъ предкôвъ зъ замерклои старины съ єго характеристичными чертами, якъ оно проявляесь въ дѣланю и твореню героѣвъ драмы. Сего ждала публика и такй вымоги ставитъ новочасна школа драматургіи до писателя, що пôднявся писати историчну драму. Въ творѣ жь Дениса зъ надъ Серета нема власне нѣякого житя, нѣякого дѣланя. Про дѣла героѣвъ довѣдуємося зъ оповѣданя, а много рѣчей не стоячихъ въ тѣсной звязи съ акцією, а выповняючихъ предовгй монологи и дiялоги вилываютъ на зрѣтеля томлячо. Тожь и не диво, що драма не могла зробити користного враженя. Хотѣвши, щобъ она удержалась на сценѣ, авторъ мусѣвбы єи значно переробити, якъ се впрочѣмъ дораджували вже давно рецензенты єго друкованои, а ще не гранои драмы. — Гра артистôвъ була загаломъ старанна. П-ѣ Биберовичева ôтограла титулову ролю поправно, хочь не могла устеречися мѣсцями сентиментальности. Добре зрозумѣвъ свою ролю п. Грыневецкій и съ правдою ôттворивъ характеръ интриганта Андрея Боголюбского. П. Биберовичь гравъ ролю Ярослава Осьмомысла майже безъ замѣту, а добре такожь держалися и прочй артисты въ своихъ роляхъ.

— **Дирекція рускаго народнаго театру** назначила речинець для вже такъ довго очѣкуваной оперы „Олесѣ“ о. П. Бажаньского, на 8. л. падолиста. Надѣємося, що дирекція театру приложитъ всѣхъ силъ до належатого выконаня тои оперы, а Вп. Публика повитає єи прибрану въ цѣлу та повну оркестру съ тою ревностею, якъ се учинили Русины стрыйскй. — Крôмъ оперы „Олесѣ“ вручивъ вже о. П. Бажаньскій дирекціи нашого театру и другу оригинальну штуку: „Олекса Довбушь, опришокъ Чорногôрскій“ въ нарѣчію гуцульскôмъ, такожъ въ повну оркестру прибрану, а знатоками прихильно оцѣнену. Дирекція пôднялася ще сего сезону и сю другу штуку о. П. Бажаньского на нашôй сценѣ выставити, и насъ съ оригинально гуцульскимъ словомъ, съ оригинально гуцульскою музикою та спѣвами запôзнати, но причинѣ що ширшій кругъ, знаючій нашого автора, сего домагаєся.

(+) **П. Щербанъ contra о. Наумовича.** Въ самый той день, коли въ Вѣдни о. Наумовичь стає передъ высшимъ трибуналомъ касаційнымъ въ справѣ торôчного процесу о головну зраду, уважавъ ответнымъ дръ Ернестъ Тиль, выступаючій въ имени п. Алексея Щербана, бувшого редактора „Науки“, умѣстити въ „Dziennik-y Polsk-ômъ“ загоду п. Щербана съ о. Наумовичемъ, зроблену дня 11 с. м. въ канцелярiи п. Тиля, котра мала закôнчити процесъ, выточеный п. Щербанôмъ о. Наумовичеви о образу чести, а котрои то загоды условій не сповнивъ о. Наумовичь. Рѣчь була така. П. Щербанъ яко отвѣчательный редакторъ „Науки“ заплативъ о. Наумовичеви за кôлькалѣтну працю 4000 зр., якъ се признавъ самъ о. Наумовичь въ листѣ писанôмъ до п. Щербана. Тымчасомъ о. Наумовичь заявивъ въ однôмъ товариствѣ, що той листъ, въ котрôмъ мѣстится рôдъ поквитованя одержанои сумы, єсть неавтентичный. П. Щербанъ учувся тымъ оскорбленымъ на чести, бо заявленье о. Наумовича значилобы, що ôнъ допустився сфалшованя листу, и ôтдавъ справу адвокатови Тилеви, котрый внѣсъ скаргу на о. Наумовича до ц. к. нов. суду секція III во Львовѣ. Дня 11 л. с. м., якъ сказано, прійшло до загоды. О. Наумовичь выставивъ зъ своеи стороны таке заявленье: „П. Алексей Щербанъ оскорбився моимъ высказомъ въ однôмъ товариствѣ, мовьбы то мôй листъ, знаходячійся въ єго посѣданю, а въ котрôмъ я отвердивъ, що певну квоту, зъ выдавництва „Науки“ походячу, ôтъ него одержавемь, бувъ неавтентичный. Отже для звернення чести п. Ал. Щербану заявляю, що я нѣколи не пôдозрѣвавъ єго о пôдробленье мого листу; а єсли я въ однôмъ товариствѣ высказався, що листъ той єсть хиба неавтентичный, то походило зъ ôтои, що написанье того листу выпало менѣ зъ памяти. Теперь же, пересвѣдчившися, що той мôй листъ, залагоджуючій нашй взаимнй рахунки зъ выдавництва „Науки“ до 5 вересня 1880 р. дѣйстно существуе, откликую той высказъ тымъ радше, що можу завѣрити, що противъ характеру и честности п. Ал. Щербана я не мавъ и не маю нѣчого закинути. Заразомъ обовязуюся повыше заявленье въ цѣлôй основѣ умѣстити власнымъ коштомъ и заходомъ въ часописяхъ рускихъ „Слово“, „Нов. Проломъ“ и „Наука“ *въ найблизшихъ числахъ.* Во Львовѣ 11 жовтня 1883. И. Наумовичь. — П. Щербанъ же выставивъ ôтъ себе таке заявленье: „Заявляю, що повышою деклараціею о. Наумовича чуюся вдоволеным и по оповѣщеню єи въ повышихъ трехъ часописяхъ, скаргу внесену противъ нему до ц. к. суду пов. сек. III во Львовѣ ôткличу. Во Львовѣ 11 жовтня 1883. А. Н. Щербанъ.“ Яко свѣдки пôдписали: „Въ нашôй присутности: Венедиктъ Площаньскій, Дръ Ернестъ Тиль.“ — О. Наумовичь не додержавъ условій, бо доси въ жаднôй зъ наведеныхъ трехъ часописей не умѣстивъ анѣ свого анѣ Щербанового заявленя. Помимо того отже, що тымъ самымъ п. Щербанъ не ôткликавъ скарги, поручивъ очевидно ще п. Тилеви умѣстити заявленье о. Наумовича въ „Dziennik-y Polsk-ômъ“ и то въ самъ день розправы касаційнои въ Вѣдни! Кромѣ скарги противъ о. Наумовича внѣсъ п. Щербанъ черезъ другого адвоката, дра Блажеевского, кôлькасотъ позвôвъ багательныхъ противъ довжникôвъ-предплатникôвъ „Науки“. Многй переслали предплату черезъ редакцію „Дѣло“ и теперь допытуютъ насъ, чи мы доручили єи редакціи? Мы вже въ рубрицѣ „Переписка Редакціи“ ôтповѣдали дотычнымъ запытуючимъ, що предплату на „Науку“ ôтбиравъ и квитувавъ за п. Щербана — запевне зъ єго порученя — п. Площаньскій. Що тій предплаты п. Площаньскій доставлявъ п. Щербанови, тое заявлено въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ „Слова“. Се подаємо до загальнои вѣдомости всѣмъ тымъ нашимъ П. Т. читателямъ, котрй на руки нашои редакціи пересылали предплату на „Науку“.

(+) **Торжество народне въ селѣ Торкахъ.** Мѣжь нашими селами, въ котрыхъ щирый духъ рускій розбудився и ôтъ часу до часу дае про себе знати и ширшому рускому свѣтови, почестне мѣсце займае село Торки. Тамъ особливо молодѣжь ôтзначуеся патріотичною ревностею и своею читальнею не лишь крѣпитъ свого власного духа, але и служитъ заохотою и примѣромъ другимъ селамъ. Въ свято Покровы Пресв. Дѣвы припадавъ въ Торкахъ храмъ. Члены читальнѣ постановили съ церковнымъ празникомъ сполучити и народный празникъ. Тожь по соборнôй службѣ божôй вечеромъ выдѣлъ читальнѣ устроивъ въ домѣ п. Вас. Барановского деклямаційно-спѣвочій вечерокъ въ честь пок. **Володимира Барвѣньского.** На вечерку явились съ мѣсцевымъ душпастыремъ о. Яковомъ Корчиньскимъ достойнй гостѣ оо. Ем. Яремкевичь зъ Волицѣ, Ем. Левицкій зъ Тартакова, Мих. Свистунъ зъ Ператына съ родиною, Теоф. Корчиньскій зъ Виткова съ женою, и о. Фолисъ съ родиною и п-ѣ Лѣниньска, жена нашого посла. Вечерокъ выпавъ удачно. Хоръ ôтспѣвавъ пѣснѣ „Щасть намъ Боже“, „Дай дѣвчино намъ шампана“, „Миръ вамъ брата“ и др. Було такожь выголошене „Вступне слово“. Яко декляматоръ выступавъ 20-лѣтный молодець селянинъ; ôнъ ôтдеклямувавъ мѣжь иншими поезію Шевченка „Иванъ Пôдкова“ и уступы зъ „Буйтура Всеволода“ Дѣдицкого. По тôй другôй деклямаціи нагадавъ въ короткости исторію Руси, перейшовъ зъ князѣвъ на козакôвъ, а скôнчивъ на нынѣшности. „Нѣмцѣ, Англичане, Французы и другй народы — говоривъ бесѣдникъ — дивуются намъ, чому мы такъ по заду приостали. Алежь они не памятаютъ на тыхъ ворогôвъ, якй Русь перебула и перетерпѣла, не памятаютъ на пожоги татарскй, на ясыры турецкй... Нынѣ за нами пропасть, передъ нами стрômка стѣна, а **читальня** єсть тою спасаючою драбиною, котра може насъ перевести зъ нашихъ злиднѣвъ до лучшои, свѣтлои будучности.“ Поза програмою промовляли: оо. Левицкій, Корчиньскій и мѣсцевый учитель п. П. О. Левицкій похваливъ устроителѣвъ вечерка, указавъ на велике значенье читальнѣ, заохочувавъ членôвъ до вытревалости, а нечленôвъ до вступу до читальнѣ. О. Корчиньскій зновъ наглядно показавъ пропасть мѣжь корчмою а читальнею, мѣжь темнотою а просвѣтою. Въ загалѣ вечерокъ зробивъ якъ найкрасше враженье. Жаль лишь, що на нѣмъ не явився новый начальникъ громады, котрый волитъ сѣдати на крѣсло „пана арендаря“, якъ въ читальни перечитати собѣ „Дѣло“ та „Батькôвщану“, якъ то чинивъ єго честный попередникъ.

— **Нова читальня** завязуеся въ селѣ Воробѣвцѣ.

— **Слѣдство въ справѣ дефравдацій** сповненыхъ черезъ екзекуторôвъ мѣста Львова выказало доси надъ 20.000 зр. дефравдацiи. Небавонъ ôтбудеся въ судѣ карнôмъ розправа, на котрôй выкажеся, на скôлько недбалй були урядники бюра екзекуційного магистрату.

— **Магистратъ Снятына** розписуе конкурсъ на стипендію зъ фундації снятыньскои громады для сынôвъ снятыньскихъ жителѣвъ въ квотѣ 100 зр. Речинець до 20 л. падолиста с. р. Убѣгателѣ маютъ выказатись свѣдоцтвомъ убожества, ôтличного успѣху въ наукахъ въ гимназiи або зъ школѣ реальнôй и свѣдоцтвомъ моральности.

— **Именованье.** П. Александеръ Высочаньскій (Русинъ), доси практикантъ при ц. к. дирекціи полиціи, именованый концептовымъ практикантомъ при львôвскôмъ магистратѣ.

— **Фискализмъ въ практицѣ.** За 1 зр. 26 кр. буде продана хата мужицка. Ось що читаємо въ „Gazet-ѣ Lwowsk-ôй“: „Въ бродскôмъ ц. к. судѣ повѣтовôмъ ôтбудеся для заспокоеня фонду индемнизаційного въ квотѣ 1 зр. 26 кр. примусова продажь въ дорозѣ публичнои лицитаціи реальности пôдъ ч. 855 въ Бродахъ положенои, належачои до Антона Куликовского, и Стефана и Анны супр. Куликовскихъ въ двохъ речинцахъ 19 падолиста и 17 грудня 1883 о год. 10 рано съ тымъ, що реальнôсть ся лишь за або выше цѣны шацунковои 35 зр. а. в. буде продана.

— **П. Альфредъ Згурскій,** директоръ товариства заличкового во Львовѣ, має бути именованый третымъ директоромъ банку краєвого. Маршалокъ дръ Зыблikевичь розпочавъ вже съ нимъ переговоры. Предстояче именованье дра Згурского директоромъ банку зробило въ польскихъ кругахъ досыть велике враженье, бо дръ Згурскій належитъ до т. зв. демократичнои партіи Тад. Романовича и все бувъ въ завзятôй опозиціи до маршалка и до партіи станчикôвскои, котрои протегованцемъ єсть п. Вротновскій. Дръ Згурскій стоитъ за тымъ, щобы банкъ краєвый якъ найтѣснѣйше звязати съ товариствами заличковыми. Що до банку краєвого, то самй тій Поляки, що то такъ дуже богато обѣцювали зъ него добра, теперь невдоволенй зъ него. О тôмъ банку напишемо колись гдещо бôльше.

(*Б*) **Кôлька золотыхъ весѣль** маютъ обходитися сего року въ домахъ священичихъ. Не залишимо о нихъ написати.

(*Б*) **Ничиперовичь,** звѣстный галицкій розбôйникъ, має небавомъ выйти вже зъ криминалу.

(+) **„Boże, coś Polskę“** можутъ у насъ нынѣ Поляки спѣвати на всѣ лады, можутъ навѣть спѣвати: „Boże, coś Judę“ до схочу, навѣть въ костелахъ и синагогахъ — и нѣкто нѣчо за те не скаже. Не такъ въ Познаньщинѣ. Тамъ нѣмецкій прокураторъ въ Познани посадивъ на лавѣ обжалованыхъ ксендза декана Дамбка зъ Сварженда, органисту, двѣ вдовы и одну панночку за те, що въ костелѣ на престолѣ выставили червоный обрусъ, на котрôмъ були бѣло выгафтованй слова: „Przed Twe oltarze zanosim błaganie: Ojczyznie wolność racz nam wrócić Panie!“ Напись тая звисала зъ престола и парохiяне могли єи читати. Прокураторія назвала той выгафтованый обрусъ „Schriftstück-ом, за помочею котрого обжалованй старалися нарушити публичный спокôй и пôдбурити Полякôвъ до насилія противъ Нѣмцѣвъ. Пôдъ часъ розправы прокураторъ доказувавъ, що пѣснь „Boże coś Polskę“ єсть революційна, а що Поляки ще не радо зôстаютъ пôдъ панованьемъ рускимъ, то напись на обрусѣ могла потягнути за собою небезпечнй наслѣдства, вносивъ отже, щобы обжалованыхъ, кромѣ панночки, укарати вязницею ôтъ 3 мѣсяцѣвъ до мѣсяца. Мимо обороны двохъ лучшихъ адвокатôвъ польскихъ, трибуналъ узнавъ пѣсню „Boże coś Polskę“ при нынѣшныхъ обставинахъ политичныхъ небезпечною для публичного спокою и засудивъ обжалованыхъ — зъ уваги на ихъ дотеперѣшне бездоганне поведенье политичне — не на вязницю, а на кару грошеву, а то: ксендза на 500 марокъ, органисту на 100 а обѣ вдовы на 50 марокъ кары; дѣвчину задля молодого вѣку увôльнивъ.

(+) **Великій процесъ соціялистôвъ** провадився передъ судiями присяжныими минувшого и сего тыжня въ Оломуцу. Обжалованй признавався, що суть зъ пересвѣдченя соціялистами и що соціялизмъ уважаютъ одинокимъ средствомъ до порѣшеня нынѣшныхъ нещасливыхъ ôтношенъ економичныхъ. Вчера процесъ скôнчився; судiе присяжнй выдали вердиктъ уневинняючій всѣхъ 16 обжалованыхъ соціялистôвъ.

(+) **Про судьбу Чанго-Мадярôвъ чи радше Секлерôвъ** мы вже недавно доносили. Послѣдными днями сплелася съ справою Чанго-Мадярôвъ друга справа, котра сталася предметомъ толкôвъ навѣть въ заграничнôй журналистицѣ. Редакція антисемитскои газеты „Фиггетленоекъ“ зôбрала на Чанго-Мадярôвъ 2700 зр., а передала комитетови тôлько 550 зр.; прочй грошѣ мала ужити поки-що на кошты друку газеты, надѣючись, що при пригôднѣйшôй хвили передасть ихъ комитетови. Жиды тымъ часомъ, провѣдавши дѣло, зробили донось до надпрокуратора, що редакторъ Верговай и братъ єго Людвикъ допустилися проневѣрства публичного гроша. Редактора, котрый єсть зара-

зомъ посломъ до угорского сойму, доси не увязнили, бо на те треба призволення палаты, але натомѣсть увязнили его брата. Якъ справа скѣнчится, годѣ нынѣ вгадати, бо треба знати, що бѣльша часть дневникарства нынѣ въ жидѣвскихъ рукахъ, а она о антисемитѣ Верговаю не може писати sine studio... Колибъ закиды противъ Верговая показалися правдивыми, то справдѣ справа цѣла дуже компромитувалабы дневникарство угорске, певно не въ меншѣй мѣрѣ, якъ справа „Schweiggeld-ѣвъ“ скомпромитувала сего року дневникарство польске...

— **Ѣтъ Яворова.** (*Дѣвоче заведенье наукове при монастырѣ инокинь Ч. С. Василія В. въ Яворовѣ*). Рѣкъ шкѣльный въ тутешнѣмъ 7-клясовѣмъ науковѣмъ заведеню дѣвочѣмъ при монастырѣ инокинь Ч. С. Василія В. начався съ днемъ 1-ого вересня с. р. Тос найдавнѣйше* руске воспиталище дѣвоче, котре ѣтъ 1850 року розпочало свою благотворну дѣятельнѣсть, будучи розсадникомъ образованя великого числа женьского пола рускои интелигенціи, чимъ разъ бѣльше пѣдноситсн, розвиваєся и процвѣтае; маючи за собою достохвальну минувшѣсть, дѣйствуе хорошо и вытревало въ теперѣшности съ великимъ пожиткомъ на нивѣ выховання рускои интелигенціи женьскои, перебувши не одну огневу пробу, особенно въ новѣйшихъ часахъ, коли то поотворювано по бѣльшихъ мѣстахъ дѣвочѝ пансіоны пѣсля т. зв. модного фасону, где, на жаль, учатъ поверховности, порожности, суеты, затроюютъ умы и серця выхованокъ романсовостею, живлятъ фантазію хоробливыми мрѣями, такъ що выходятъ зъ нихъ дѣвчата съ завернеными головами, съ скривлеными поглядами на окружаючій ихъ свѣтъ, не можуть усвоитися съ реальнымъ свѣтомъ, съ своимъ фактичнымъ положеньемъ, дѣзнаютъ потому великого розчарованя, стаются существами безъ цѣли, тягарами для родичѣвъ, незносными для мужѣвъ, часто навѣть поводомъ нефортунныхъ приключень и трагичныхъ выпадкѣвъ въ житю родиннѣмъ. Противно же воспиталище дѣвоче при монастырѣ инокинь Ч. С. Василія В. въ Яворовѣ, стояло и стоитъ твердо на основахъ религійно моральныхъ, понимаючи съ всею ясностею и маючи все передъ очима цѣлу важнѣсть и велику донеслѣсть свого правдивого призначеня, памятаючи на хосенъ, якій выхованкамъ, ихъ семейству и рускому народови пѣдъ кождымъ взглядомъ теперь и въ будучности принести мае. Тожь радуе то кождого патріота, що руска интелигенція съ належнымъ и повнымъ довѣріемъ ѣтносится до того заведеня. Настоятелька монастыря, особа въ заводѣ педагогичнѣмъ фахова, ѣтъ основаня заведеня нимъ управляюча, про то въ тѣмъ дѣлѣ досвѣдчена, съ всею совѣстностею и правдиво материньскою печаливостею управляе симъ заведеньемъ, въ котрѣмъ учатъ три учительки инокинѣ, три испытованѝ здѣбнѝ учительки мирскѝ, директоръ мѣсцевои школы мужескои етатовои, фахова гувернантка для науки музики и языка французского, и мѣсцевый капелянъ монастыря, удѣляючій науку религіи. Наука всѣхъ предметѣвъ шкѣльныхъ выкладаеся въ бѣльшѣмъ объемѣ пѣдъ надзоромъ мѣсцевого инспектора рады шкѣльнои окружнои точно ведля пляну учебного затвердженого краевою радою шкѣльною. При случайности визитуе тое заведенье такожь инспекторъ краевый. Зарядъ заведеня предкладае щорѣчно справозданье зъ своеи дѣятельности и о станѣ заведеня властямъ шкѣльнымъ и выдѣлови краевому по поводу, що соймъ краевый до сего часу черезъ кѣлька лѣтъ удѣлявъ рѣчно 500 зр. субвенціи томужь заведеню. Условія принятя дѣвчатъ на мешканье, прокормленье, выхованье и образованье суть дуже мѣрнѝ въ порѣвнаню съ значными, бо далеко надъ 1000 зр. выносячими выдатками зъ стороны заряду монастыря на удержанье и ремунерацію добѣрныхъ, фаховыхъ силъ учительскихъ, щобы кромѣ наукъ всякихъ предметѣвъ шкѣльныхъ обовязковыхъ и надъобовязковыхъ, ублагороднялися умъ и серце кождои тутъ помѣщеной дѣвчины, що и осягаеся пѣдъ безперестаннымъ дозоромъ инокинь и мешкаючихъ въ заведеню трехъ высше згаданыхъ учительокъ мирскихъ, — чого всего публична школа дати не може. Въ кѣнци звертаемо увагу П. Т. родичѣвъ и опѣкунѣвъ, намѣряючихъ свои а взглядно ихъ опѣцѣ повѣренѝ пѣти умѣстити на выховане и науку въ тѣмъ пѣдъ кождымъ взглядомъ примѣрнѣмъ заведеню науковѣмъ, на тое, щобы можливо вчасно зголошувалися до заряду тогожь, щобы можна приписаный плянъ науковый точно вычерпати и щобы головна цѣль — выхованье, обученье и образованье учениць — вповнѣ могли бути осягненѝ.

— **Ѣтъ о. Данила Танячкевича зъ Закомэра** одержуемо слѣдуючу допись: „Звертаю увагу Вп. засновникѣвъ товариствъ (взглядно „Правдъ“), що пѣсля приписѣвъ державныхъ кождый аркушь кождого съ тыхъ 5 примѣрникѣвъ, котрѝ при заснованю ц. к. Намѣстництву предкладаеся, маe бути остемплёваный стемплемъ на 15 кр. Тѣлько въ тѣмъ случаю, коли бы засновники ѣтповѣдно до §. 9. закона зъ 15-го падолиста 1867 о товариствахъ жадали, щобы на однѣмъ примѣрнику намѣстництво признанье товариства на основѣ предложеного статуту потвердило, першій аркушь того одного примѣрника належитъ остемплёвати стемплемъ на 1 зр. Но такій выдатокъ цѣлкомъ непотрѣбный, бо Намѣстництво и безъ того при зворотѣ двохъ примѣрникѣвъ, одного въ ужитокъ староства, а другого для потребы товариства, приказуе дотычному староству засновникѣвъ о признаню правнѣмъ товариства повѣдомити. Чиню сю увагу зъ тои причины, щобы гдекого, необзнакомленого съ тыми приписами не впровадити въ блудъ, именно щобы не принявъ сказаного въ моѣй информаційнѣй брошурѣ взглядомъ заведеня Правдъ: „що на остемплёванье статутѣвъ и подання належитъ оставити 1 зр. 25 кр.“ яко дальше правило, бо се ѣтносятся тѣлько до того припадку (признаюся, що для поквапу зайшла та недокладнѣсть), коли кождый примѣрникъ статута не обѣймае бѣльше якъ одинъ аркушъ. А сежь, зрозумѣло, завсѣгды осягнути не дасться, якъ при довшѣмъ статутѣ, при розволоклѣйшѣмъ письмѣ и при кѣлькохъ лицяхъ переписуючихъ статутъ. — Въ кѣнци повѣдомляю, що статутъ для „правдъ“ поданый мною вже до ѣтдрукованя, такъ що Вп. земляки будутъ могли нимъ при подаваняхъ о потвержденье по низенькѣй цѣнѣ користатися, отже будутъ ѣтъ того може имъ за утяжливого переписуваня по пять разѣвъ увольненѝ — *Данило Танячкевичъ.*“

— **Именованя учителѣвъ.** Ц. к. краева рада шк. именувала дѣйстными учителями: Мих. Вайда въ Брошневѣ, Вас. Должаньского въ Мервици; дальше именувала учителями: Льва Квасницкого въ Зубрѣ, Фил. Хриштиньского въ Сухорѣчи, Вас. Бѣчая въ Поздимири, Кар. Габдаса въ Жиравѣ, Илію Лящака въ Видыновѣ, Иляр. Петровского въ Рустовѣ, Ив. Васіяна въ Колоденцѣ, Марк. Корчиньского въ Лубянѣ и Ив. Бенеша въ Городищи. — Дѣйстными учителями именованѝ дальше: Иванъ Млынарскій въ Туховѣ, Діонизій Гачекъ въ Сухѣй, Вас. Кузнякъ въ Высоцку горѣшнѣмъ, Кароль Гебультовскій въ Бережници, Тома Саикъ въ Боянци, Антѣнъ Янелли въ Краснѣй, Меркурій Питулей въ Миколаевѣ, Іосифъ Мацускій въ Илявчу, Антѣнъ Видербартъ въ Пониквѣ, Володиславъ Виногродскій въ Бѣлѣмъ Камени, Павло Моспанюкъ въ Стрыю, Ксавера Аславовичѣвна и Людвика Вилецка въ Самборѣ.

— **Зъ Богородчанъ** пишутъ намъ дня 22. с. м.: Передъ десяти днями сказився великій ланцуховый песъ въ монастырѣ Доминиканѣвъ, урвався и покалѣчивъ 5 людей въ нашѣмъ мѣсточку. Вбѣгъ бувъ такожь и до кухнѣ помешканя о. Пачовского, але зъ ѣтси удалося его прогнати, почѣмъ полетѣвъ въ околичнѝ села, где, якъ зачуваемо, покалѣчивъ такожь людей и кѣлька штукъ худобы. Поѣвъ, съ котрыми кусався, застрѣлено сей часъ, а раны тыхъ, що покалѣчивъ, повышкавъ таки заразъ повѣтовый лѣкарь дръ Ничь. До теперь еще не оказалися нѣякѝ наолѣды, и чей не окажутся. Ѣтъ того бо часу минуло вже кѣлькайцять днѣвъ.

(+) **Ювилей сотного дня уродинъ** буде необавомъ обходити найстаршій священикъ католицкій въ цѣлѣй австрійско-угорскѣй монархіи, кс. Донато Малосони въ діецезіи трієнтскѣй. Кс. Малосони рукополаганый въ р. 1806, тѣшится ще добрымъ здоровьемъ и въ свѣй ювилейный день буде спѣвати службу божу.

— **Зелене волосье.** Въ шпитали въ Пештѣ лежитъ чоловѣкъ родомъ зъ Решова, котрого волосье зеленѣе. Розбѣръ хемичный выказавъ, що оно не забарвлене, а зелень розвиваеся зовсѣмъ природнымъ ходомъ. Цѣкавѝ ходятъ оглядати зеленоволосого чоловѣка, а знайшлися вже и спекулянты, що готовѝ его обвозити по Европѣ и показувати за грошѣ.

— **Екатеринославске земство повѣтове** ухвалило недавно домагатися ѣтъ правительства розпорядженя, щобы громады мали право проганяти конокрадѣвъ зъ села, хочьбы тѝ конокрады були судово укараны.

(+) **Катастрофа въ жидѣвскѣй божници.** Въ божници въ Синковѣ (подѣльскои губерніи) въ жидѣвске свято вечеромъ, коли божниця була набита жидами и жидѣвками, пукла нафтова лямпа на третѣмъ поверсѣ, где було до 600 жидѣвокъ. Дребезги скла покалѣчили лиця кѣлькомъ жидѣвкамъ и тѝ почали кричати. Вчинився великій гамѣръ на поверхахъ и на помостѣ божницѣ; всѣ гадали, що горитъ. Жидѣвки кидались долѣ сходами, а жиды зъ долины перлися на сходы въ гору. Въ тѣмъ колотнѣ и стиску при пекольнѣмъ зойку и вайканю удушилося на смерть кѣлькадесять жидѣвокъ. Урядово сконстатовано 40 трупѣвъ, але мусѣло ихъ бути далеко бѣльше, бо богато трупѣвъ жиды пѣрвали до дому и тайкомъ похоронили, щобы лѣкарѣ не робили секціи трупѣвъ, котрои жиды-старовѣры дуже боятся.

(+) **Въ Новѣмъ-Штетинѣ**, где власне передъ кѣлькома днями выбухъ грѣзный погромъ жидѣвъ, скѣнчився якъ-разъ передъ тымъ процесъ кѣлькохъ жидѣвъ, обжалованыхъ о пѣдпаленье синагоги. Процесъ той звернувъ на себе велику увагу въ цѣлѣй Нѣмеччинѣ и Австріи ось задля чого. Свого часу зъѣхавъ до Нового-Штетина одинъ знаменитый антисемитъ нѣмецкій и выступивъ съ антисемитскими ѣтчитами. Жидѣвско-нѣмецкѝ газеты пѣднесли страшенный крикъ и взывали правительство о помѣчь передъ мнимымъ небезпеченьствомъ ѣтъ пѣдбунтованыхъ христіянъ. Небавомъ по тѣмъ згорѣла божниця въ Штетинѣ. Сконстатовано, що ктось пѣдпаливъ, не знати лишь було на разѣ, кто именно. Жидѣвскѝ газеты давай кричати, що се зробили антисемиты. Съ часомъ однакъ появилися узасаднѝ пѣдозрѣня на самыхъ жидѣвъ и по переведенѣмъ слѣдствѣ на остаточнѣй розправѣ свѣдками доказано жидамъ, що они самѝ пѣдпалили божницю, щобы за высоку выплату асекураційну построити нову, далеко красшу. Виновникѣвъ судъ засудивъ пѣсля величины вины: пѣдпальника на 4 роки до дому поправы и на 4 роки утраты правъ горожанскихъ, другихъ на менша кары. Цѣкава рѣчь, що мѣжь виновниками були два жиды, котрѝ мали въ мѣстѣ велике значенье. Жидѣвскѝ газеты тымъ засудомъ дуже сконстернованѝ, бо они привыкли до уневинняючихъ выроковъ. Якъ по процесѣ въ Тисса-Еслярѣ дуже трiюмфували, такъ теперь присѣли, — але чи на довго? Певно, що нѣ!

(+) **Въ университетѣ въ Цириху** (Швайцаріи) учащае сего року на выклады 31 женщинъ (зъ тыхъ лишь 7 Нѣмокъ). 20 женщинъ слухае курсѣвъ медицины, 10 курсѣвъ философичныхъ, а одна курсу хеміи. За послѣдныхъ десять лѣтъ, ѣтъ коли до цирихскои alma mater отворено вступъ женщинамъ, 30 женщинъ пробило докторатъ, а именно: 23 докторатъ медицины, а 7 докторатъ философіи.

(+) **Емиль Дибоа-Раймондъ**, славный физіологъ професоръ въ берлиньскѣмъ университетѣ, обходивъ дня 21 л. жовтня с. р. 25-лѣтный ювилей свого учителюваня. Дибоа-Раймондъ родився въ Берлинѣ зъ француско-швайцарскихъ родичѣвъ. По укѣнченю гимназіи бувъ на теологіи въ Берлинѣ, але заразъ по роцѣ перейшовъ на выдѣлъ философичный университету въ Бонъ и тамъ ѣтдався студіямъ геологіи, и анатоміи. Въ 1848 р. выдавъ важну для наукъ природничихъ книжку „Untersuchungen über thierische Elektricität“, въ котрѣй доказувавъ, що звѣрячѝ и людскѝ мускулы перебѣгаютъ безнастанно токи електричнѝ. До важнѣйшихъ его творѣвъ належатъ такожь „Die Grenzen des Naturerkennens“ (1872), „Culturgeschichte und Naturwissenschaft“ (1877) и „Sieben Welträthsel“ (1881).

— **Въ краевѣмъ судѣ карнѣмъ во Львовѣ** скѣнчився передъ кѣлькома днями дуже цѣкавый процесъ противъ жидѣвъ: Енслерѣвъ, Мика, Вайха и Бурштына о пѣдкупство судіѣвъ присяжныхъ, судіи слѣдчого Грушкевича (теперь вже покѣйника) и прокуратора Мегофера въ Чернѣвцяхъ въ звѣстнѣмъ процесѣ противъ богатого жида Енслера за великѝ рафинованѝ обманьства. Процесъ скѣнчився засудомъ Енслера, его жѣнки и Мика. Обширнѣйше справозданье зъ того цѣкавого процесу подамо нашимъ читателямъ.

— **Трясенье землѣ** далося чути въ Терстѣ въ понедѣлокъ о год. 3 рано; трясенье було легке и поступало филею.

— **Бѣла ворона.** Въ Грановѣ, пѣдъ Хойницями, застрѣливъ вѣйтъ сими днями бѣлу мовь снѣгъ ворону. Птахъ сей показувався вже ѣтъ кѣлькохъ днѣвъ на свѣжо зъоранѣмъ поли и звертавъ на себе увагу не лише людей тамъ працюючихъ, але такожь иншихъ воронъ чорныхъ, що голосно кракаючи окружували дивну свою подобу.

(+) **На испытѣ правничѣмъ.** Професоръ (до кандидата): Скажѣтъ менѣ, кто сповняе злочиньство обманьства? Кандидатъ: Злочиньство обманьства сповните вы, пане професоръ, если спалите мене при испытѣ. Професоръ. Якъ то, якимъ же то чиномъ? Кандидатъ. Бо дотычный параграфъ закона карного каже, що той повнитъ злочиньство обманьства. кто користаючи зъ чужои „невѣдомости“ — зробитъ ему шкоду.

— **Незвычайна кречнѣсть для п. министра.** Одинъ зъ низенькихъ канцеляристѣвъ удостоився той чести, що п министеръ запросивъ его на вечерю. По вечери подали чорну каву. Поглянувъ канцеляристъ въ свою чашку, а тамъ такій розмашистый швабище поверхъ кавы плавле, ще и не спарився на смерть, бо лапками махае. Канцеляристови, якъ се побачивъ, ажь морозъ пѣйшовъ по за шкѣру. Всѣ пютъ свою чорну каву, а ѣнъ бѣдолаха нѣ. Звернувъ на те увагу п. министеръ тай до него: „Пане, чомужь вы не пьете, прошу, не робѣтъ церемоній, пійте!“ Смирный канцеляристъ подумавъ собѣ въ тѣй хвили: „Або швабъ, або страта авансу!“ — Нѣ, вже лучше перше — и скрѣпивши духа, выхиливъ каву съ швабомъ!...

— **(Дрѣбнѝ вѣсти.)** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Полове, каменецкого повѣта, 100 зр. на будову школы. — Въ селѣ Задѣльску, въ турчаньскѣмъ повѣтѣ, мае будуватися нова церковь; Задѣльско належитъ до прихода въ Краснѣмъ, где парохомъ есть о. Романъ Пасѣчиньскій.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львѣвскои.

На конкурсѣ розписанѝ слѣдуючѝ душпастырскѝ посады: 1) Рокитно, дек. львѣвского-загородского, 2) Бѣлоголовы, дек. бродского, 3) Новосѣлцѣ-загальчинѝ, дек. унѣвского, 4) Горошова, дек. кудринецкого и 5) Товмачь до 31 л. жовтня с. р. 6) Плауча, дек. бережаньского и 7) Городенка до 14 л. падолиста. 8) Пониква, дек. бродского и 9) Глубока, дек. буковиньского, до 22 л. падолиста. 10) Пѣддністряны дек. ходорѣвского и 11) Бѣлобожница, дек. чортковского до 30 л. падолиста. 12) Пѣдмихайле, дек. калуского, 13) Худіѣвцѣ, дек. кудринецкого, 14) Гарбузѣвъ, дек. залозецкого и 15) Фрага дек. ходорѣвского до 6 л. грудня, 16) Болехѣвъ и 17) Маркова, дек. пѣдгаецкого до 13 л. грудня 1883.

Презенту получивъ: о. Василій Мотюкъ, сотрудникъ зъ Тысьменицѣ, на капелянію Маріямпѣль.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Введенѝ въ завѣдательство оо. 1) Іоанъ Грыцай до Гѣрки и 2) Іоанъ Леонтовичь до Лѣщинъ.

Консисторія вставляеся до президіи ц. к. намѣстництва о каноничну институцію оо. 1) Ем. Грыневецкого на парохію до Немирова, 2) Теоф. Глушкевича на пароха до Гошова, 3) Сильв. Стецяка на пароха до Каменки Старесело, 4) Виктора Сиротиньского на пароха до Каменки новои.

Продовженье на каноничну институцію на капел. Стрѣлки дек. старо-самбѣрского, получивъ о. Теоф. Левицкій, тамошный завѣдатель, до кѣнця листопада.

Деканъ любачѣвскій о. Михаилъ Сембратовичь, парохъ зъ Любачева, подякувавъ за урядъ деканальный, а на его мѣсце именованый деканомъ о. Александ. Сембратовичь, парохъ въ Новѣмъ селѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Украиньскій театръ.** Зъ Кіева пишутъ намъ, що дня 13 (25) жовтня с. р. прибула туды украиньска трупа артистѣвъ п. Старицкого и ѣтъ 15 (27) с. м. почала свои представленя у меншому театрѣ. Подававши частѣйшій звѣстки про пробуванье сеи трупы по рѣжныхъ городахъ полудневои Россіи и про те, якъ радо пріймали ей по сихъ городахъ, мы запытали у людей, близько стоячихъ коло дѣла, подати намъ обширнѣйшу звѣстку якъ про репертуаръ трупы, такъ и про персоналъ артистѣвъ и артистокъ. Дѣлимося съ читателями ѣтобраными нами вѣдомостями. „Репертоаръ трупы — пишутъ намъ — складаесь изъ слѣдуючихъ драматичныхъ піесъ: І. Драма-серіо: 1) „Назаръ Стодоля“ Шевченка, 2) „Невольникъ“ Кропивницкого (пѣсля поемы Шевченка), 3) „Дай серцю волю — заведе въ неволю“, 4) „Глытай або Павукъ“ и 5) „Доки сонце зѣйде — роса очи выѣсть“ — всѣ три Кропивницкого; 6) „За двома зайцями“ и 7) „Не судилося“ — обѣдвѣ Старицкого и 8) „Гаркуша“ Стороженка. Крѣмъ сихъ піесъ выготовлена вже п. Старицкимъ трагедія „За правду“, зъ гуцульского побыту (пѣсля романа Кароля Емиля Француза „Kampf ums Recht“) и коли буде розрѣшена цензурою, то такожь увѣйде у репертоаръ. — ІІ. Опереты: 1) „Наталка Полтавка“ Котляревского, 2) „Сватанье на Гончарѣвцѣ“ Квѣтки-Основяненка, 3) „Чорноморцѣ“ Старицкого (по Кухаренку), съ музикою Лисенка; 4) „Утоплена або Майска нѣчь“ Старицкого (пѣсля Гоголя) такожь съ музикою Лисенка и 5) „За Нѣманъ иду“ Алова. — ІІІ. Водевилѣ и дрѣбнѣйшій фрашки. 1) „Кумъ мѣрошникъ“ Дмитренка, 2) „По ревизіи“, 3) „Пошилися въ дурнѣ“ и 4) „Помирилися“ Кропивницкого и 5) „Якъ ковбаса та чарка, то минется й сварка“ Старицкого.

Що до выконалцѣвъ, котрѝ складаютъ персоналъ трупы Старицкого, то по роляхъ, котрѝ они займаютъ, подаютъ намъ слѣдуючій списокъ: І. На мужескѝ ролѣ: Марко Л. Кропивницкій (1-шій комикъ-резонеръ; ѣнъ же и режисеръ трупы); И. К. Карый (2-гій комикъ-резонеръ); Н. К. Садовскій (1-шій коханець); В. Е. Грицай (2-гій коханець); О. К. Саксаганьскій и Ю. Н. Касиненко (выконалцѣ характерныхъ ролъ); Л. Я. Манько (простакъ и комикъ-буфъ); А. Н. Максимовичь, В. Д. Старовъ и Ф. М. Усаченко (на 2-гѝ ролѣ). — ІІ. На жѣночѝ ролѣ: М. К. Заньковецка 1-re ingenue); М. Г. Гай и М. К. Марусевичь-Барилотти (2-гѝ коханки, 2-me ingenue); А. И. Вѣрина и А. П. Затиркевичь (характернѝ ролѣ старыхъ бабъ); М. Я. Мальковска, С. В. Дѣтковска, Л. К. Квѣтка и Л. А. Павленкова (2-гѝ менший ролѣ). — Окрѣмъ названыхъ акторѣвъ и актрисъ выготовляеся великій хоръ (чоловѣкъ у 30—40) якъ задля оперетокъ, такъ и задля піесъ, где зъявляется на сценѣ народъ.

Якъ видко зъ сказаного, трупа набрана повнѣйшою, нѣжь коли-небудь була где трупа малорускихъ акторѣвъ на Украинѣ, — и за се честь и слава п. Старицкому. Але зъ погляду на выбѣръ піесъ, намъ здаеся, есть гдеякѝ недостатки. Черезъ що н. пр. ставлятися маютъ водевилѣ тѣлько Старицкого та Кропивницкого, тогды якъ богато було колись ихъ выдано по украиньски, и у Кіевѣ и у Харковѣ. „Не до любови“, „Бувъ кѣнь та зѣздився“, богато водевилѣвъ Ващенка-Захарченка“ та якъ глянути хочьбы и у каталогъ Комарова, то можна познаходити богато такихъ дрѣбныхъ піесъ, котрѝ ѣтгравалися и на Украинѣ и у Галичинѣ. Зъ другого боку, чому мѣжь серіозными драматами та трагедіями стоятъ тѣлько оригинальнѝ піесы, тогды якъ можна булобъ съ тыми артистичными силами, якѝ суть у персоналѣ Старицкого, ѣтгравати и переложенѝ на украиньску мову творы класикѣвъ. Аджежь п. Старицкій переклавъ „Гамлета“, есть и другѝ переклады зъ Шекспира, Шиллера, то що. Не слѣдъ бы було занехаювати и сихъ піесъ, а такожь гдеякихъ написаныхъ за остатнѝ часы въ Галичинѣ. Хочь и весь репертоаръ нашои драматичнои литературы невеликій, але зъ него можна булобъ зробити бѣльшій выбѣръ. Про те однакъ пожелаемо тому початкови дѣла театрального на Украинѣ, якъ можна бѣльшого розвою.

— **Малоруско-нѣмецкого Словаря** проф. Евгенія Желехѣвского выйшовъ вже семый выпускъ въ $2^1/_2$ аркуша (ѣтъ стор. 321 до 360 а ѣтъ слова *Игровище* до слова *Колючка* и коштуе 50 кр. Слѣдуючій выпускъ въ $2^1/_2$ аркуша вже печатаеся. Доси выйшло вже $22^1/_2$ аркушѣвъ и коштуютъ разомъ 4 зр. 50 кр. Авторъ проситъ уклѣнно всѣхъ Вп. предплатникѣвъ Словаря о ласкаве доповненье предплаты, а такожь о придбанье новыхъ предплатникѣвъ на такъ важне и потрѣбне дѣло, котре вся руска и загранична печать радо повитала и прихильно оцѣнила.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

† **О. Левъ Лагодиньскій**, капелянъ въ Тростянци малѣмъ, деканата золочѣвского, упокоився въ 33 роцѣ житя а 9 роцѣ священьства. Вѣчная ему память!

Телеграма „Дѣла“.

Вѣдень (30 л. жовтня, 3 година по полудни). Трибуналъ касаційный **ѣткинувъ зажаленье неважности** розправы въ рускѣмъ процесѣ о головну зраду, а тымъ самымъ удержавъ правосильнымъ засудъ о. Наумовича и пп. Площаньского, Шпундера и Залуского.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Дописувателеви зъ Любачева. Мы дѣйстно, якъ справедливо догадуетесь, першои Вашои дописи доси не получили.

Пчт. Читалня въ Воробльвцѣ: „Дѣло“ высылаємо Вамъ ôтъ 1 (13) жовтня а 1 зр. передали мы „Просвѣтѣ“. — *Всч. А. Г. въ Грималовѣ:* Одержанѝ 4 зр. записали мы за III а не за IV кварталъ. — *В. П. въ Синьковѣ:* Задержанѝ числа высылаємо; до кôнця року ще 5 зр. — *Всч. Д. Т. въ Артасовѣ:* До кôнця року ще 1 зр. 30 кр. — *Вп. Касино въ Буритынѣ:* До кôнця року ще 1 зр. — *Всч. І. Я. въ Полюховѣ:* До кôнця року ще 1 зр. 30 кр.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** зложили: О. Иванъ Любовичь зъ Острова 2 зр.; о. М. Павликъ зъ Микулинець 3 зр., — разомъ съ попередными: **726 зр. 76 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: Вп. Юлія зъ Барвѣньскихъ Любовичева 10 зр., — разомъ съ попередными складками: **1104 зр. 88 кр.**

— **Выказъ даткôвъ на дѣвочу Бурсу въ Перемышли** А.) *Жертвы:* 1) На весѣлю п. Зубрыцкого съ п-ою Ольг. Борысевичь въ Крывчи: о. Вархолякъ 2 зр.; п. Ольга Зубрыцка, п. Мих. Зубрыцкій, оо. В. Добряньскій, Іоанъ Хотинецкій, Я. Нероновичь, К. Волошиньскій, Терлецкій, Мудракъ, Ант. Назаревичь и Н. Н. по 1 зр.; оо. І. Дуркотъ, Созаньскій, Назаревичъ, пп. Вонсовичь, Н. Назаревичь и Левай по 50 кр.; п. Лисовичь 75 кр.; о. Н. Н. 40 кр.; п. Бѣрецкій 30 кр.; п. Антоневичь 20 кр. 2) Пп. питомцѣ 4-го року въ Перемышли 7 зр. 3) Редакція „Н. Пролома“ вплынувший жертвы 43 зр. 4) О. Плешкевичь ôтъ содек. священьства зôбранѝ жертвы 5 зр. 65 кр. (въ складцѣ участвували: оо. И. Кордасевичь, І. Негребецкій, Т. Шумило, М. Затикъ, І. Шайдицкій по 1 зр.; о. В. Кмицѣкевичь 65 кр.) 5) п. І. Терлецкій зъ Вѣдня 2 зр. 70 кр. 6) п. Денисъ Чайковскій 2 зр. 7) Редакція „Слова“ присланѝ жертвы 5 зр. 8) ВПр. Левъ Кордасевичь 35 зр. Б. *Рôчнѝ датки* за р. 1883: О. Яковъ Лукашевичь съ супругою по 3 зр. 2) о. Ем. Левицкій зъ Тартакова, о. Николай Котысъ и п. Дръ Ник. Антоневичь по 3 зр. В. *За проданѝ книжки* пожертвованѝ на Бурсу 2 зр. 10 кр. Всего 134 зр. 10 кр. Все майно „Бурсы дѣвочон“ до дня 13 (25) жовтня 1883. (не вчисляючи наростôвъ ôтъ готовизны за р. 1883) выноситъ **16.350 зр. 80 кр.** Ôтъ Выдѣлу дѣвочои Бурсы въ Перемышли. *Дръ Н. Антоневичь*, за предсѣдателя; *Зах. Нôдлящецкій*, секретарь; *Д. Куцерыбъ*, касіеръ.

Подяка.

На дняхъ по довголѣтнôй слабости перетяла смерть нитку житя мого дорогого мужа и ôтця моихъ сирôтъ, лишаючи по собѣ смутокъ и слезы. Въ тôмъ тяжкôмъ жалю уважаю своимъ святымъ обовязкомъ прилюдно зложити подяку Всч. отцямъ обохъ обрядôвъ, добрымъ сусѣдамъ и братству церковному за доброохотну и щиру участь въ похоронѣ бл. п. Григорія Левицкого гр. кат. приходника въ Ходоровѣ. Щирымъ серцемъ дякую Впр. о. деканови Ступницкому за взгляды и добру пораду нôдчасъ довголѣтнои слабости покôйного, за ôтцѣвску ôтраду въ сумнôмъ нашôмъ положеню, неменше за трудъ въ часѣ похорону; Впр. о. крыл. Василію Фаціевичеви за ласкаве прибутье на сумне торжество; Всч. оо. Симеону Березовскому и Володимиру Дылиньскому за прощальнѝ бесѣды; всѣмъ Всч. Отцямъ кодеканальнымъ, мѣсцевому пароху обр. лат. Всч. Джевицкому, всѣй мирскôй интелигенціи якъ мѣсцевôй такъ и замѣсцевôй, добрымъ сусѣдамъ и братству церковному за щиру участь въ ôтданю послѣднои прислуги. — Особенну ще подяку винна я зложити мѣсцевому сотрудникови Всч. о. Александру Темницкому за его въ часѣ кôлькалѣтного заступництва приходa оказану намъ щиру жичливôсть и спôвчутье, якъ такожь Вп. п. Дру Корнилови Мироновичу, мѣсцевому лѣкареви, за его безъинтересовный довго-помôчный ратунокъ. Сердечне Всѣмъ „спаси Бôгъ“!

Ходоровъ, въ жовтни 1883.

Леокадія Левицка, жена; *Емиль, Корнилій*, сыны; *Стефанія, Мальвина, Гермина*, доньки покôйного.

Обвѣщенье конкурсу.

Въ цѣли наданя стипендіи зъ фундаціи бл. п. Франца Фронца о рôчныхъ 90 зр. а. в. оголошуєся конкурсъ.

Ся стипендія призначена — пôсля волѣ фундатора — для убогихъ, добрыми обычаями и добрымъ успѣхомъ въ наукахъ ôтзначаючихся ученикôвъ низшои гимназіи въ Перемышли, обряда греко-католицкого, съ выключеньемъ однакожь сынôвъ священикôвъ и дякôвъ.

Стипендію тратитъ ученикъ, коли укôнчитъ низшу гимназію въ Перемышли, або коли передъ укôнченьемъ тоижь перейде до якои другои гимназіи або до якого другого наукового закладу, въ кôнци коли не выкажеся добрымъ успѣхомъ въ наукахъ.

Право наданя сеи стипендіи прислугуе товариству „Просвѣта“ во Львовѣ.

Убѣгаючйся о сю стипендію мають внести свои поданя черезъ ц. к. Дирекцію гимназіи въ Перемышли до Выдѣлу товариства „Просвѣта“ во Львовѣ найдальше до кôнця падолиста и долучити метрику крещеня, свѣдоцтво убожества и доказы дотыхчасового успѣха въ наукахъ.

Ôтъ Выдѣлу товариства „Просвѣта“.
Во Львовѣ дня 25. жовтня 1883.
Дръ Омелянъ Огоновскій, голова.
Дръ Омелянъ Калитовскій, секретарь.

(Надôслане.)

Ч. Х.

Розслѣдъ.

Новѣйшими часами пôднялося кôлька знатныхъ судовыхъ хемикôвъ: *Пр. Годефроа въ Вѣдни, (Дръ Бишофъ въ Берлинѣ* и *Пр. Мішо въ Женевѣ*) розслѣдити докладно швайцарскѝ пигулки аптикаря Р. Брандта, котрѝ медициньскѝ поваги европейскѝ за добрѝ узнали, и показалося, що тѝ пигулки все рôвномѣрно пôсля оповѣщеной формулки робилися и що они не содержатъ въ собѣ нѣякихъ для тѣла шкодливыхъ, рѣзко дѣлаючихъ субстанцій.

Сѝ розслѣды ôтбуваются два разы въ рôкъ, до чого высше наведенѝ хемики берутъ швайцарскѝ пигулки Р. Брандта зъ довольного числа аптикъ а результатъ сихъ розслѣдôвъ оповѣщаєся правильно.

Правдивѝ швайцарскѝ пигулки антикаря Р. Брандта, що головно при розстрою органôвъ травлячихъ и ôтживляючихъ уживаются, можна получити въ коробкахъ по 70 кр майже въ кождôй австрійскоугорскôй аптицѣ; яко етикету мусятъ они завсѣгды мати бѣлыѝ крестъ на червонôмъ поли и пôдписъ Р. Брандтъ.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 9 и 10 аркушъ повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій“.

Курсъ львôвскій зъ дня 28. м. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	285 —	288 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 75	168 75
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	—
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 45	99 45
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 63	5 73
„ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 48	9 58
Нôвимперіалъ	9 79	9 89
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 25
Серебро	— —	— —

безъ текущого куп. безъ купону

Въ великôй сали „Народного Дому“.
РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ
пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

На дохôдъ Павлины Попелевои.

Въ Суботу дня 15 (27) жовтня 1883.

ФЕДЬКО ОСТРОЖСКІЙ

Драма исторична въ 5 дѣяхъ а 8 ôбразонахъ Ом. Огоновского. — Премiована на конкурсѣ товариства „Руска Бесѣда“ во Львовѣ.

Въ Недѣлю 16. (28) жовтня 1883.

ГАЛЬКА

мельодрама въ 4 актахъ, зъ оперы переробивъ и стихомъ метричнымъ написавъ О. Левицкій. Музика Ст. Монюшки.

На дохôдъ товариства „Академичный Кружокъ“

Вô второкъ дня 18 (30) жовтня 1883.

Ревизоръ зъ Петербурга

комедія въ 5 актахъ М. В. Гоголя.

Антôнъ Антоновичь Сквозникъ Дмухановскій, Городничій	И. Грыневецкій
Ганна Андрѣевна, его жѣнка	А. Таньска
Марія Антонôвна, его донька	И. Биберовичева
Лука Лукичь Хлопôвъ инспек. шкôлъ	В. Плошевскій
Аммосъ Федоровичь Ляпкинъ Тяпкинъ, судія	М. Карпиньскій
Артемій Пилиповичь Земляника, кураторъ богоугодныхъ заведеній	И Попель
Иванъ Кузьмичь Шпекинъ, почтмайс.	О Осиповичь
П. Ивановичь Бобчиньскій) обывател	В. Рѣпецкій
П. Ивановичь Добчиньскій)	И. Новицкій
Иванъ Александровичь Хлестаковъ, урядникъ Петербурга	И Биберовичь
Осипъ слуга его	С. Стефуракъ
Держиморда	И Датчишинъ
Стефанъ Илличь Уховертовъ, частный приставъ	П. Янкевичь
Абдулинъ, купець	С. Мильскій
Февронія Петрôвна Поплешкина, слюсарка	П. Попелева
Жѣнка пôдофицера	П. Демковичь
Михасько слуга городничого	И. Лупка
Слуга въ гостинницѣ	И. Подляшецій

Купцѣ, мѣщане, просителѣ. — Дѣєся въ провинціональнôмъ мѣстѣ Саратовскои губерніи.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымста въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

– Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Свѣчи церковнѝ
чистѝ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручає
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.
Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѝ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (15—?)

БРОНИСЛАВЪ ВАРЫЦКІЙ
докторъ всѣхъ наукъ лькарскихъ
осѣвъ въ (1—3)
РОГАТЫНѢ.

!! Новôсть !!
Рускѝ буквы на листовôмъ папери и ковертахъ
за 100 штукъ друкôвъ 35 кр.
за 50 штукъ друкôвъ 25 кр.
Билеты гратуляційнѝ рускѝ съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлѝ отъ 2 кр. кольоровѝ съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручае:
К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

ГЕНРИКЪ ТЛУМАКЪ
дипломованый
ВЕТЕРИНАРЬ ЗЪ ВѢДНЯ
осѣвъ въ
ТЕРНОПОЛИ
и лѣчитъ всякѝ хоробы звѣрятъ домовыхъ. (1—3)

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

ул. Ôрменьска ч. 6.
Напротивъ „Народного Дому“
!! Вже выйшовъ зъ печати !!
ЛЬВОВЯНИНЪ
Календарь информаційный и забавный
на рôкъ переступный 1884.
и мѣститъ
Часть стисло календарску, Уставъ церковный на р. 1884, **Часть информаційну, забавну и оголошеня.**
Цѣна сего календаря лишь **42** кр., съ пересылкою почтовою **47** кр. а. в.
При замовленю одного тузина додаєся 3 шт. безплатно.
Головный складъ удержуе:
К. М. ВОЗНЯКЪ
во Львовѣ, при ул. Ôрменьскôй ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому“)
ул. Ôрменьска ч. 6.
Напротивъ „Народного Дому“

Для „нелѣкарѣвъ“ выдавъ
Дръ Ясиньскій во Львовѣ
ПОРАДНИКА ВЪ ХОРОБАХЪ
и
ПРОВôДНИКА ДО ЛѢЧНИЧИХЪ МѢСЦЬ.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна:
Въ Рынку ч. 9, въ друкарни п. Анны Вайдовичевои во Львовѣ. (3—?)

Съ днемъ 28 жовтня с. р.
Ôткрываємо торговлю товарôвъ корѣнныхъ, Винъ, Руму и Розолисôвъ
пôдъ фирмою
Чапоровскій и Плошовскій
при ул. Ягайлоньскôй ч. 15.
Заразомъ будемо удержувати щедро заосмотреный
Складъ Гербаты
лишь зъ найсвѣжѣйшого збору въ добôрныхъ родахъ по найнизшихъ цѣнахъ.
Окремо уряджена
КОМНАТА до СНѢДАНЬ
ôтповѣсть всѣмъ вымогамъ.
Поручаючи нашѝ услуги ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности завѣряємо заразомъ, що всякѝ порученя якъ въ мѣсци такъ и зъ провинціи доверщуємо совѣстно и безпроволочно. (1—6)

Пѣвнымъ и скорымъ есть наслѣдокъ всюды высоко цѣненыхъ, зъ дуже уздоровляючои ростины званои **вусколистною бабкою** робленыхъ
Бонбонôвъ-бабковыхъ
Виктора Шмидта & Сынôвъ,
въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замулеия флегмою, нежиту и т. д. Складъ правдивыхъ лишь въ аптикахъ.**

Пôдписаный маѣ честь припôмнутися своимъ адресомъ поч. Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ôтъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючѝ працѣ бл. п.
Володимира Барвѣньского:
1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНѢ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о экономичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОК ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выроблює на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшѝ и поправленѝ
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыдневѝ раты 1 зр.,
або пôсля умовы.
Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.
Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (23—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоциpеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.
Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже корыстнѝ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.
Цѣна зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручае
Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 119. Львôвъ, Четверъ 20 жовтня (1 падолиста) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-бй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не вертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. м. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єранко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☛ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администраціи, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☛ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочався IV. квертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Нечувана, безпримѣрна рѣчь!

Єсли коли-небудь польска суспôльнôсть мала случаѣ пересвѣдчитися о тôмъ, що рускй часописи и рускй послы не поводуются нѣякою „факційною опозицією“,— якъ се любитъ голосити клеветливе польске дневникарство,— але все маютъ на думцѣ и на оцѣ загальне добро краю та народа и моральнôсть публичну и пôдъ тымъ прапоромъ ведутъ безнастанну вôйну противъ всякихъ ворожихъ деструктивныхъ и деморализуючихъ елементôвъ, — то найлучшій случай до того мала при интерпеляціи рускихъ послôвъ въ соймѣ въ справѣ поданого въ рускихъ часописяхъ факту, що дѣдичѣ Конарскй въ Лискôмъ повѣтѣ закупили на лицитаціи 219 моргôвъ лѣса громады Ветлинъ за 60 кр. в. а., с. є. близько 4 морги за 1 кр. а. в.! Коли рускй послы внесли тую интерпеляцію въ соймѣ, то панове дѣдичѣ и графы усмѣхалися, певно думаючи, що рускй послы чинятъ се для того, щобы пôдкопати въ народѣ тоє безграничне довѣріє селянъ до „ієрархіи суспôльности“, про котре такъ гладко говоривъ п. маршалокъ. Нынѣ вже переконались, що въ представленю рускихъ послôвъ не було анѣ слова пересады, бо послухаймо, що пише львôвскій дописователь „Czas-у“, опираючись на урядовыхъ документахъ:

„Звѣстный въ рускои интерпеляціи фактъ, що въ повѣтѣ Лискôмъ 219 моргôвъ громадского лѣса продано на лицитаціи судовôй за 60 крейцарôвъ в. а., выдавався такъ неимовѣрнымъ, що въ першôй хвили уважано єго за мистификацію або що найменше за нечувану пересаду. Тымъ часомъ фактъ сей правдивый, а понеже що до правдивости єго нема вже нѣякого сумнѣву, тожь годится species facti выточити передъ судъ прилюдный, щобы тіи, що суть въ силѣ ще зло направити, почулися до того обовязку и тымъ спинили дальшй немилй наслѣдки.

Зъ актôвъ судовыхъ въ Перемышли рѣчь такъ представляется. Громада Ветлинъ въ повѣтѣ Лискôмъ выдала процесъ наслѣдникамъ дѣдича Конарского о ôтданье грунтôвъ рустикальныхъ въ тôйже громадѣ. Процесъ выпавъ для громады некористно, а засудомъ судовымъ въ 30 червня 1876 р. громада вôстала засуджена на зворотъ коштôвъ спору въ квотѣ 143 зр. 75 кр. Дѣдичѣ Конарскй, одержавши засудъ користный, рѣшили не уступити анѣ на крокъ громадѣ и судово почали доходити своіи претенсіи о зворотъ коштôвъ процесу. Наслѣдкомъ сего нового процесу було судове зарядженье екзекуціи на 219 моргахъ лѣса, котрй громада одержала яко еквиваленть сервитутовый. Лѣсъ той оцѣнено судово на 1324 зр. 44 кр. и розписано въ Балигородскôмъ судѣ повѣтовôмъ лицитацію, въ котрôй на третôмъ речинци, дня 24 червня 1880 р. цѣлу просторонь 219 моргôвъ набули Конарскй яко, (кажучи языкомъ судово-лицитаційнымъ), „найвысше жертвуючй“ за 60 крейцарôвъ в. а.! Якъ дальше стверджуютъ судовй акты, „ухвала приниманоча протоколъ лицитаційный до вѣдомости суду, сталася вже правосильною“. Вже тое становитъ дивовижу, що дѣло таке могло удержатися такъ довго въ тайнѣ; се треба хиба приписати лишь недбальству громады и легковаженю вартости лѣса въ околицяхъ богатыхъ въ матеріялъ деревляный.

Але сего ще не досыть. Конарскй набувшй 219 моргôвъ лѣса за 60 кр. узнали ще потрѣбнымъ пошукувати дальшй свой претенсіи на громадѣ. „Въ наслѣдокъ одержаня такъ малои цѣны купна“ — читаємъ дальше въ актахъ суду перемыского, — „не лишь высше наведенй кошты спору, але и опôсля признанй кошты екзекуційнй въ квотахъ 7 зр. 97 кр., 8 зр. 87 кр., 35 зр. 99 кр., 159 зр. 65 кр. и 7 зр. 96 кр. въ цѣны купна лѣса заспокоєными бути не могли и длятого Конарскй внесли на покрытье всѣхъ высше наведеныхъ коштôвъ спору и коштôвъ екзекуційныхъ прошенье до суду о удѣленье имъ права заставу на записахъ державного довгу до громады Ветлинъ приналежныхъ и о заставный описъ рештy грунтôвъ тои громады.“ До сего прошеня судъ въ Перемышли вже прихилився!

Доси представивъ я лише самъ хôдъ дѣла. Що оно само *собою* становитъ horrendum, нечуване доси въ суспôльности, судôвництвѣ и администраціи, се такъ ясно, що всякій зрозумѣє, кто лише коли-небудь чувъ що о лѣсѣ и єго вартости, о правѣ и єго органахъ, о процесѣ и єго цѣли. Ба, не можна собѣ уявити драстичнѣйшои критики анормальности нашого устрою. Колибы сей фактъ бувъ знаный передъ розправою соймовою надъ внесеньемъ п. Мадейского о реформѣ судôвництва, то п. Мадейского не булибы мабуть такъ уважно слухали, якъ на те єго знаменита бесѣда дѣйстно заслугувала, бо цѣла єго свѣтла критика теперѣшныхъ ôтношень блѣдне по при однôмъ фактѣ въ тôмъ родѣ, якъ высше наведеный.

Що найсумнѣйше, то рôвнодушнôсть, съ якою дотычнй власти глядѣли на весь хôдъ справы. Доперва дня 17 жовтня с. р., отже коли вже рускй послы пôднесли цѣлу справу въ соймѣ, судъ окружный въ Перемышли бачився спонуканымъ звернути увагу Выдѣлу краєвого „до властивого урядованя“ на сю обставину, „що якъ начальство громады Ветлинъ, такъ и рада повѣтова въ Лиску, котра о ухвалахъ екзекуційныхъ була повѣдомлена, поступила собѣ недобре и съ явною шкодою для громады.“ Отже дня 24 червня 1880 р., коли 219 моргôвъ лѣса громадского продано за 60 крейцарôвъ и коли була ще пора звалити цѣлый актъ продажи, не впало нѣкому на гадку звернути на те увагу Выдѣлу краєвого?! Ажь доперва нынѣ по 3 лѣтахъ и по признаню екзекуціи на облигаціяхъ громады за кошты споводованй нещастною продажею лѣса, судъ окружный отямився и апелюв до „властивого урядованя“ Выдѣлу краєвого?! Выдѣлъ повѣтоный мабуть не одержавъ повѣдомленя о судовôй продажи лѣса. Се єго не оправдує передъ Выдѣломъ краєвымъ, але се не дозволяє судови умыти нынѣ руки ôтъ всего и всю вину звалити на кого иншого. Нынѣ находится справа въ рукахъ Выдѣлу краєвого, отже що буде можливымъ, тое безъ сумнѣву буде вроблено, щобы злу зарадити. Якій результатъ осягне Выдѣлъ краєвый, о тôмъ донесу въ своѣмъ часѣ. Кто въ першôмъ рядѣ повиненъ почуватись попирати Выдѣлъ краєвый, не треба навѣть говорити. За 60 крейцарôвъ можна при пануючихъ ôтношеняхъ набути по формѣ правнôй и цѣлый ключь, але всѣ декреты судовй не въ силѣ заступити свѣдомости правного и справедливого набутя власности.“

Таке читаємо въ вчерашнôмъ „Czas-ѣ“. Правду сказати — все то выглядає на яку азіятску казку, — алежь, страшно и болестно погадати, все оно чиста дѣйстнôсть. Чувство болю и обуреня опановує при чатаню такого нечуваного, безпримѣрного факту. Ктожь виновникомъ? Зъ „Czas-у“ вже бачимо, що виновникôвъ богато. Страшнй хоробы панують въ нашихъ краєвыхъ ôтношеняхъ! Коли не буде ужитый радикальный лѣкъ, хочьбы и безмилосердно палючій всѣ раны на суспôльнôмъ организмѣ, — то можемо дожити сумнои катастрофы... Caveant consules!

ПЯТЬ ЛѢТЪ НАШОИ ГОСПОДАРКИ КРАЄВОИ.

III. Выдатки краєвй.

(Докôнченье)

Щобъ закôнчити нашу, троха може й за довгу розмову о господарцѣ краєвôй въ рокахъ 1876—1880, киньмо ще окомъ на выдатки санитарнй. Устава краєва зъ дня 6 сѣчня 1875 постановляє, що фондъ краєвый платитъ въ цѣлости кошты лѣченя убогихъ хорыхъ, приналежныхъ до краю. Про то однакожь не стратила обовязуючои силы давнѣйша устава, котра каже, що хорй, маючй зъ ôтки платити кошты лѣченя, дальше особы обовязанй до такои уплаты за хорыхъ силою права цивильного, а въ кôнци службодателѣ, предпрівмцѣ ремѣсничй, фабричнй и корпораціи повиннй звертати фондови краєвому кошты лѣченя. Тôлько за такихъ хорыхъ, при котрыхъ не заходятъ повышшй обставины, платитъ край. Крôмъ того платитъ фондъ краєвый такожь кошты лѣченя убогихъ чужоземцѣвъ въ тыхъ державъ, що заключили съ Австрією пôдъ взглядомъ лѣченя хорыхъ угоду оперту на взаимности, такъ що анѣ тамтй краѣ ôтъ Австріи не можутъ жадати звороту коштôвъ за лѣченье австрійскихъ пôдданыхъ, анѣ Австрія ôтъ нихъ за лѣченье ихъ пôдданыхъ.

Оплата коштôвъ лѣченя убогихъ хорыхъ въ фонду краєвого належится тôлько тымъ шпиталямъ, котрй соймъ узнавъ за публичнй и загальнй. Шпиталѣ тй суть слѣдуючй: краєвый загальный шпиталь во Львовѣ (въ забудованю колишныхъ Піярôвъ) съ ôтдѣлами хорыхъ и *положниць*, краєвый закладъ *божевôльныхъ* въ Кульпарковѣ, краєвй шпиталѣ въ Краковѣ, а дальше публичнй и загальнй шпиталѣ по другихъ мѣстахъ, котрыхъ въ початку нашого пятилѣтя було 22, а при кôнци 23. Кошты лѣченя убогихъ хорыхъ, выплаченй тымъ шпиталямъ въ р. 1876—1880, показанй въ слѣдуючôй табличцѣ.

Рôкъ	Заплачено въ сумѣ	За днѣвъ лѣченя	Кошты справдж. рахунк.	Звороты	Дѣйстный выдатокъ
1876	367.931	526.608	2.256	55.205	314.983
1877	440.971	711.741	1.173	64.343	373.801
1878	504.079	776.997	937	45.262	459.753
1879	541.987	794.513	7.133	48.121	500.998
1880	537.802	833.298	4.982	31.493	511.290
Разомъ	2,392.770	3.643.157	16.481	248.424	2,160.825

При уплатѣ шпиталямъ коштôвъ лѣченя переводжено обрахунокъ пôсля выказаныхъ днѣвъ лѣченя. За день лѣченя выдѣлъ краєвый въ порозумѣню съ властею политичною установлювавъ що року певну таксу въ розрôжненьемъ клясъ и съ увзглядненьемъ рôжницѣ мѣжь дорослыми а дѣтьми. Въ шпиталяхъ провинціональныхъ таксы тй були установлюванй навмысно высшй ôтъ дѣйстныхъ коштôвъ, а то въ тôй цѣли, щобъ шпиталѣ могли зъ стягненыхъ ôтъ хорыхъ коштôвъ уплачувати фондови краєвому задатки, затягненй на будову шпиталѣвъ. Въ мѣру однакожь уплаты тыхъ задаткôвъ выдѣлъ краєвый знижувавъ таксу, хочь и не дуже значно. Она выносила въ тыхъ пяти лѣтахъ пересѣчно 55 кр.

На закôнченье нашои працѣ мусимо подѣлитися съ читателями ще одною загадкою, на яку мы наткнулися въ праци п. Пилята. Выдатки на лѣченье убогихъ суть у него зведенй на таблици стор. 62, а то въ той способъ, що при кождôмъ закладѣ выказано 1) кôлько ему заплачено въ фондôвъ краєвыхъ и 2) за кôлько днѣвъ лѣченя почислена та плата пôсля таксы. Въ другôй таблици, стор. 64 подано „число лѣченыхъ хорыхъ (безъ взгляду на то, чи се були убогй чи нѣ) и число днѣвъ лѣченя“. (Не вчислено клинику краковску, въ котрои не ма даныхъ). Очевидна рѣчь, що въ таблици другôй подано числа загальнй и числа тй мусятъ бути бôльшй ôтъ спеціяльныхъ числъ (днѣвъ лѣченя) въ таблици першôй. И такъ оно есть, бо н. пр. всѣхъ днѣвъ лѣченя (въ таблици другôй) начислено: за 1876 рôкъ 806.568, зъ чого на убогихъ хорыхъ (таблиця перша) выпадає 447.391 днѣвъ; за 1877 рôкъ 900.395, зъ чого на убогихъ 637.120 днѣвъ; на 1878 рôкъ 991.977 днѣвъ, зъ чого на убогихъ 692.696 днѣвъ; на 1879 рôкъ 1,023.518 днѣвъ, зъ чого на убогихъ 659.497 днѣвъ; въ кôнци на 1880 рôкъ 995.872, зъ чого на убогихъ 706.288 днѣвъ. Припущенье те оправдуютъ и поодинокй рубрики обохъ таблиць, коли порôвнаємо съ собою ихъ цифры. Кажемо „припущенье“, бо п. Пилятъ не бувъ ласкавъ выразно вытолкувати, въ якôмъ ôтношенію стоитъ таблиця на стор. 62 до таблицѣ на стор. 64. Сумнѣвы будитъ въ насъ рубрика „заклады для положниць“. Закладôвъ такихъ маємо два: во Львовѣ и въ Краковѣ. Кошты лѣченя убогихъ положниць фондъ краєвый звертавъ тôлько закладови краковскому, а то въ сумахъ: за 1876 рôкъ 3.540 зр., за 1877 рôкъ 13.879 зр., за 1878 рôкъ 21.090 зр., за 1879 рôкъ 20.839 зр. и за 1880 рôкъ 22.304 зр. Закладъ львôвскій коштôвъ лѣченя зъ фонду краєвого не побиравъ, а побиравъ тôлько дотацію на покрытье недоборôвъ. Дотація та була невелика: за 1876 рôкъ 4.112 зр., за 1877 рôкъ 13.495 зр., за 1878 рôкъ 13.702 зр., за 1879 рôкъ 14.456 зр. и за 1880 рôкъ 14.787. Мѣжь тымъ краковскій закладъ для положниць крôмъ высше наведеного звороту коштôвъ лѣченя бравъ ще надто и дотацію, бодай въ двохъ першихъ рокахъ далеко бôльшу ôтъ львôвского, бо выносячу: за 1876 рôкъ 31.687 зр., за 1877 рôкъ 24.408 зр., за 1878 рôкъ 13.640 зр., за 1879 рôкъ 12.868 зр. и за 1880 рôкъ 8.842 зр. Але не ту ще лежитъ загадка, а тôлько отъ въ чôмъ: Въ таблици другôй (стор. 64) всѣхъ днѣвъ лѣченя „въ закладахъ положниць“ (значится, въ обохъ закладахъ) начислено: за 1876 рôкъ 11.402, за 1877 рôкъ 14.642, за 1878 рôкъ 22.792, за 1879 рôкъ 17.925, а за 1880 рôкъ 14.148 днѣвъ. Мѣжь тымъ въ попереднôй таблици (стор. 62) говорится, що самому закладови положниць въ Краковѣ заплативъ фондъ краєвый: въ 1876 роцѣ за 4.720 днѣвъ лѣченя, *въ 1877 р. за 18.505 д. л., въ 1878 р. за 28.120 д. л., въ 1879 роцъ за 27.785 д. л., а въ 1880 роцъ 29.738 днѣвъ лѣченя.* „Що сей сонъ значитъ?“ Чи краковскій закладъ положниць справдѣ бравъ грошѣ за бôльше днѣвъ лѣченя, нѣжь ихъ въ загалѣ було въ обохъ закладахъ, чи може п. Пилятъ чи то въ однôй чи въ обохъ своихъ таблицяхъ наробивъ несказаного баламуцтва? Чи сякъ чи такъ, а тй неясности, якихъ мы ось уже три выказали въ єго однôй праци, способні пôдорвати наукову повагу професора университету и керовника краєвого бюра статистичного. Мы дуже були бъ радй, якъ бы п. Пилятъ при найблизшôй способности вытолкувавъ тй „темнй мѣсця“ въ своѣй статистицѣ. Крôмъ звороту коштôвъ лѣченя убогихъ хорыхъ платитъ край ще краєвымъ шпиталямъ дотацію на покрытье щорôчныхъ недоборôвъ. Дотація та выносила въ загалѣ: въ 1876 роцѣ 341.559 зр., въ 1877 р. 301.258 зр., въ 1878 р. 293.725 зр., въ 1879 р. 264.433 зр. и въ 1880 р. 193.842 зр. Якъ бачимо, ся рубрика постôйно и значно зменшувалась. Крôмъ того платитъ край рôчно кошты щепленя ôспы, котрй выносили: за 1876 рôкъ 57.181 зр., за 1877 р. 57.229 зр., за 1878 р. 57.220 зр., за 1879 р. 57.775 зр., за 1880 р. 58.049 зр.; дальше подорожѣ лѣкарскй и лѣки для хорыхъ на заразливй слабости, котрй выносили: за 1876 рôкъ 23.328 зр., за 1877 рôкъ 32.909 зр., за 1878 р. 46.396 зр., за 1879 рôкъ

56.108 зр. и за 1880 р. 10.722 зр. Въ кôнци згадаємо такожь про выдатокъ „на краєвй заклады доброчинній“, т. є. головно будовы рôжныхъ шпиталѣвъ и домôвъ притулку, котрй выносили: за 1876 рôкъ 21.397 зр., за 1877 р. 20.961 зр., за 1878 р. 25.922 зр., за 1879 рôкъ 16.447 зр. и за 1880 рôкъ 16.847 зр. На тôмъ и скôнчимо оглядъ цифровый нашого краєвого господарства за 1876—1880 роки. Гдеякй уваги до характеристики того господарства позволимо собѣ при способности зробити въ окремôй статіи. Теперь же не можемо розстатися съ працею п. Пилята, не высказавши ще разъ свого глубокого жалю надъ тымъ, що чоловѣкъ съ претенсіями на ученость може выпускати въ свѣтъ роботу съ такими незгôдностями въ цифрахъ. Коли всѣ працѣ краєвого бюра статистичного, а бодай всѣ выходячй зъ пôдъ рукъ п. Пилята суть такъ само докладнй, якъ отся, то пожалься Боже нашои краєвои статистики!

*М.****

Справозданье

товар. „Академичне Братство“ за р. 1882/83.

Вже въ справозданяхъ зъ минувшихъ лѣтъ могли мы прилюдно сконстатувати вельми потѣшаючій фактъ, що наше академичне товариство щоразъ то красше розвиваєся. Той самъ фактъ пôднести належитъ и въ сегорôчнôмъ справозданю, закимъ приступимо до подрôбного выказаня нашои дѣяльности.

Єсли вже въ минувшихъ послѣдныхъ двохъ рокахъ станъ финансовый „Академичного Братства“ на стôлько бувъ поправився, що єго существованье и єго неспиненый матеріяльными трудностями розвôй можна було уважати вповнѣ обезпечеными, то сего року доволѣ буде дотычно сего навести, що коренный фондъ товариства досягае доволѣ поважнои сумы 1000 зр. (готôвкою), не говорячи вже о значныхъ фондахъ пожичковôмъ и библіотечнôмъ и о маєтку, якій товариство посѣдае на пожичкахъ иôтсоткахъ.

Зъ кружкôвъ науковыхъ, котрй въ мысль §. 2 al. 5 въ нашôмъ товариствѣ существуютъ, розвивали бôльшу дѣяльнôсть головно два кружки: философичный и правничій. Не ту мѣсце наводити подрôбне справозданье зъ численныхъ засѣдань сихъ кружкôвъ, однакъ се можемо на смѣло зазначити, що кружки сй зможутъ колись статись розсадниками ширшои науковои дѣяльности; въ нихъ вправляются молодй люде до систематичнои науковои працѣ на бôльшй розмѣры, въ нихъ освоюются съ розумнымъ подѣломъ сеи спôльнои силами всѣхъ провадженои працѣ, въ нихъ пôзнаютъ — що такъ скажемъ — самй себе, свои спôльнй засобы, свои способности, — пôзнаютъ, що вже маємъ, а чого намъ не достае. Звѣстно, якъ дуже нашй науковй силы роздробленй, — а вже послѣдный часъ, змагатися усильно до чимъ скоршого лученя сихъ силъ, до организованя спôльнои науковои працѣ. Колись, дасть Богъ, зъ членôвъ такихъ науковыхъ „кружкôвъ“ зможутъ статися члены поважнѣйшихъ науковыхъ институцій. Кружокъ философичный перенявъ на себе по смерти незабутного бл. п. проф. Онишкевича дальше самостôйне веденье выдавництва III-ого тома „Рускои Библіотеки“. Треба було переглянути рукописи, котрй по смерти первѣстного выдавця лишились, треба було доповнити се, чого недоставало (такъ н. пр. зъ писань Якова Головацкого зовсѣмъ нѣчого не було приладженого). Кружокъ правничій занимаєсь вжеôтъ довшого часу укладаньемъ рускои историчнои правничои терминологіи. Гдеякй працѣ членôвъ обохъ сихъ кружкôвъ були печатанй. Кружокъ музичный не змôгъ головно задля невеликого числа належачихъ до него членôвъ розвинути бôльшои дѣяльности; всежь бравъ нашь хоръ участь въ устроюваныхъ въ комнатахъ нашого товариства и „Рускои Бесѣды“ вечерницяхъ (разъ ôтбулись такй вечерницѣ въ Куликовѣ), якъ и при иншихъ случаяхъ, такъ на пр. спомагаючи хоръ нашои народнои сцены. Съ початкомъ сего шкôльного року завязуєся ще кружокъ етнографичный. Отсе загальный оглядъ стану нашого товариства и єго дѣяльности въ минувшôмъ шкôльнôмъ и администраційнôмъ роцѣ.

Выдѣлъ ôтбувъ 20 засѣдань. Въ мысль порученя загальныхъ зборôвъ выеднавъ выдѣлъ у бл. п. проф. Онишкевича позволенье выдаваня III. т. „Рускои Библіотеки“; не наша вина, що по причинѣ ненадѣйнои смерти сего ученого мужа выдавництво проволоклось, хочь и помимо всѣхъ значныхъ перепонъ напевно можемъ сказати, що сей III. томъ выйде найдальше въ протягу слѣдуючихъ 3-ехъ мѣсяцѣвъ. Крôмъ того выеднавъ выдѣлъ значнй користи для товариства зъ розпродажи I и II т. „Рускои Библіотеки“. — Якъ и минувшихъ трехъ лѣтъ, такъ и сего року мали члены товариства добре заосмотрену читальню. Выдѣлъ постарався о новй членьскй карты, о доповненье и полѣпшенье инвентаря, о зниженье цѣны билетôвъ до театру (якъ рускаго такъ и польскаго), о билеты до лазнѣ и на нафту. Удѣлено тремъ членамъ пожички въ загальнôй сумѣ 25 зр. Стягнено зъ давныхъ довгôвъ 51 зр. 62 кр. Що до хаты, то удавався выдѣлъ письменно до хв. Совѣта „Народного Дому“ о безплатне — евентуально за половину цѣны — помѣщенье, не одержавъ однакъ доси ôтповѣди. Закуплено кôлька новыхъ книгъ до библіотеки; предплачувано „Кіевску Старину“, „Przewodnik naukowy“ и „Przewodnik bibliograficzny“. Стяганье выпожиченыхъ книгъ поступало дуже скоро, бо выдѣлъ выеднавъ въ ректоратѣ ôтмовлюванье видиматы тымъ, що книжокъ не ôтдавали. Кружкови философичному ôтступлено, якъ передъ тымъ правничому, значне число стисло науковыхъ книгъ.

О достойну репрезентацію на внѣ старався уступаючій выдѣлъ, будто помѣщаючи автентичнй информаціи о станѣ товариства и его дѣяльности, въ нашихъ часописяхъ (на пр. простуючи ложнй вѣсти о товариствѣ, завѣдомляючи о ходѣ выдавництва „Рускои Библіотеки), будто выступаючи яко репрезентантъ рускои академичнои молодежи, где до сего лучалась ôтповѣдна нагода. „Академичне Братство“ взяло участь въ устроєнôмъ въ память Тараса Шевченка вечерку, такожь въ вечерку въ память Маркіяна Шашкевича (съ спôвъудѣломъ хору товариства). Выслано телеграмы: Вп. Володимирови Качалѣ съ подякою за его великодушный даръ для товариства въ сумѣ 200 рублѣвъ, и на загальнй зборы нашого господарско-промыслового товариства. Вп. добродѣеви нашого товариства о. послови Стефану Качалѣ выготовлено и переслано при случаю єго именинъ адресъ съ пôдписами членôвъ. Зложено ôтъ „Академ. Братства“ вѣнки на домовинахъ нашихъ незабутыхъ патріотôвъ Володимира Барвѣньского (быв. члена и головы нашого товариства) и проф. Игната Онишкевича. Почтено вѣнкомъ лавровымъ знамениту артистку нашои народнои сцены п-ю Биберовичеву. Торôчне представленье въ русконароднôмъ театрѣ (на нашь дохôдъ) принесло для товариства, дякуючи головно заходамъ уступаючого выдѣлу, значну суму 91 зр. „Академичне Братство“ вписалось съ двома удѣлами до завязанои власне „Народнои торговлѣ“. Вконець мусимъ ще пôднести запомогу въ сумѣ 250 зр., яку удѣливъ намъ сегорôчнои сесіи Выс. Соймъ краєвый, за що позволяємъ собѣ на сѣмъ мѣсци такъ Выс. Соймови якъ и Єго Магнифиценціи п. ректорови Ритнерови, котрый около побôльшеня минувшорôчнои субвенціи (въ сумѣ 100 зр.) усильно заходився, — наше сердечне „спаси Бôгъ“. Дякуємо такожь сердечно хв. Редакціи „Дѣла“, котра все радо сповняла нашй просьбы, якъ такожь и всѣмъ тымъ редакціямъ, котрй чи то прихильно о нашôмъ товариствѣ ôтзывались, чи то намъ свои часописи даромъ присылали. Дякуємо хв. товариству „Руска Бесѣда“, котре нѣколи не ôтмовляло нашому товариству своихъ комнатъ и Вп. дирекціи рускаго народного театру, котра и сего року зволила запевнити намъ одно бенефисове представленье (на 6 л. листопада).

Во Львовѣ 16 (28) жовтня 1883.

И. Матѣевъ, голова.

В. Коцовскій, за секретаря.

Станъ касы „Академичного Братства“

Оборотъ касовый въ администр. роцѣ 1882|3:

Приходу було всего	785·90½	зр.
Розходу . . .	384·73½	зр.
Звышка . . .	401·17	зр.

Додавши до сего маєтокъ грошевый зъ минувшого року, отримаємо загальну суму: 831·50 зр., а додавши ще удѣлену Выс. Соймомъ запомогу въ сумѣ 250 зр. — отримаємо 1081·50 зр. а. в.

Грошевый маєтокъ товариства дѣлится на:

I.	Фондъ коренный . .	727·96	зр.
II.	„ пожичковый . .	22·56	„
III.	„ библіотечный .	73.04	„
IV.	„ оборотовый . .	8·50	„
	Разомъ .	832·06	зр.
	До сего ôтъ Выс. Сойму .	250·00	зр.
	Всего .	1082·06	зр.

Рôжница ôтъ высше поданои сумы (о 56 кр.) поясняєся тымъ, що закуплений сего року три листы заставнй á 100 зр. коштували лишь 299 зр. 44 кр.

Умѣщенье фондôвъ слѣдуюче:

1)	4 листы заст. тов. кред. земск. á 100 зр. . . .	400·00 зр.
2)	въ щадници . . .	403·56 „
3)	Въ „Народнôй Торговли“ (два удѣлы) . . .	20·00 „
4)	Готôвкою . . .	8·50 „
5)	Невыплаченй ще зъ краєвои касы . . .	250 00 „
	Разомъ .	1082·06	зр.

т. є. тысячьôсѣмдесять два зр. 6 кр. а. в.

Крôмъ того маєтовариство на довгахъ . . . . 1150·15½ зр.

Всего разомъ . 2232·21½ зр.

т. є. два тысячѣ двѣста трійцять зр. 21½ кр.

Въ порôвнаню съ рокомъ минувшимъ бôльше о 522·31 зр.

В. Коцовскій, контрольоръ.

О. Ярема, касіеръ.

Австро-угорскй делегаціи.

Дня 23 с. м. зъѣхалися въ Вѣдни делегаціи австро-угорскй для нарады надъ спôльными справами монархіи. Предсѣдателемъ делегаціи австрійскои выбраный зôставъ кн. Константинъ Чарторыйскій, а президентомъ угорскои кардиналъ Гайнальдъ. Обнимаючи предсѣдательство одинъ и другій зъ тыхъ достойникôвъ выголосивъ офиціяльну промову, по чѣмъ министры справъ заграничныхъ и вôйны предложили проекты спôльного буджету на рôкъ 1884. Слѣдуючого дня обѣ делегаціи мали урочисту авдіенцію у цѣсаря, при котрôй цѣсарь выголосивъ бесѣду о политичныхъ ôтносинахъ державы до другихъ краѣвъ. Съ днемъ 25 с. м. розпочалися нарады делегацій, а розпочавъ ихъ министеръ справъ заграничныхъ Кальноки обширною ôтповѣдею въ делегаціи угорскôй на интерпеляцію гдеякихъ делегатôвъ въ справѣ внѣшныхъ ôтносинъ монархіи. Всѣ промовы, якъ также проекты буджетовй выкликаютъ дуже живу дискусію въ прасѣ краєвôй и заграничнôй. Признаючи безмѣрну важнôсть сегорôчному засѣданю австро-угорскихъ делегацій на цѣлый будущій розвôй Австріи якъ пôдъ взглядомъ економичнымъ, такъ и пôдъ взглядомъ политичнымъ, мы хочемо подати нашимъ читателямъ короткій образъ тыхъ нарадъ и ихъ здобуткôвъ.

I. Промовы.

„Не признаю собѣ права пôддавати зъ сего мѣсця загальну ситуацію политичну розборови, будь що будь, завсѣгды субъективному. Се тôлько, надѣюсь, вôльно менѣ ствердити яко фактъ незапереченый, що мѣжь народами загальне есть бажанье супокою и що певно всѣ правительства щиро намагаются вдоволити тому бажаню и удержати супокôй, доки тôлько буде можна. Въ виду того выс. делегація нараджуючись надъ прелиминарями выдатковъ на войско, запевне въ першôмъ рядѣ буде мати на оцѣ финансове положенье державы, тямлячи, що чимъ разъ неôтложнѣйше напирае на насъ потреба — ввести рôвновагу мѣжь доходами а выдатками. Съ тымъ всѣмъ однакожь высока делегація не дасть ввестися въ блудъ завѣрюванямъ о мирѣ и схоче призволити все, що узнасть конечнымъ для поставленя монархіи въ такôмъ положеню, щобъ була приготована на всякій случай и щобъ могла оружно выступити въ оборонѣ чести и права, а коли треба, и въ оборонѣ также интересу своихъ народôвъ.“

Се бувъ головный уступъ въ промовѣ предсѣдателя долитавскои делегаціи, кн. К. Чарторыйского. Стара се и оклепана пѣсня, котру проспѣвавъ сей достойникъ зъ свого высокого становища. „Hier wird rechts gefahren und links ausgewichen.“ Всюды заносится на спокôй: народы и правительства о тôмъ тôлько й думаютъ, щобъ удержати его. Але всѣ чуютъ, и кн. Чарторыйскій такожь, що тй „завѣрювання о мирѣ“, навѣть єго власнй, „вводятъ въ блудъ“ и що имъ отже вѣрити не треба. Значне пôдвышенье выдатковъ войсковыхъ своими грôзными цифрами вытиснуло зъ устъ кн. Чарторыйского тй зловѣщй, а такъ съ собою суперечнй слова.

Промова кардинала Гайнальда на засѣданю угорскои делегаціи не мала зовсѣмъ нѣякого значеня. За то на слѣдуючій день єго промова до цѣсаря ще выразнѣйше ôтъ промовы кн. Чарторыйского вказала на тй „чорнй точки на политичнôмъ видокрузѣ“, що грозятъ забурити дотеперѣшну погоду. „Оглядаючись навкругъ — говоривъ кардиналъ до цѣсаря — не можемо не добачити, що хочь мудрôсть Твоя и дѣяльнôсть Твого правительства, идучого рука объ руку съ правительствами сусѣдными палаючими такою самою любовію до супокою здужала доси заховати мирнй ôтносины, и хочь можемо надѣятись, що й на дальше можна буде заховати єго, — то прецѣ на политичнôмъ видокрузѣ Европы появляются певнй знаки, котрй доконче вымагаютъ чуйности и бачности зарôвно правительства якъ и делегацій, котрыхъ обовязкомъ есть не тôлько пôдтримувати правительство, але и зъ власнои иниціятивы запобѣгати небезпеченьствамъ, якй можутъ грозити монархіи, хочь бы тôлько въ далекôй будущинѣ.“

Якъ бачимо, кардиналъ Гайнальдъ пôшовъ ще троха дальше ôтъ кн. Чарторыйского и сказавъ пôдъ прикрывкою парляментарныхъ фразъ то, що есть сенсомъ моральнымъ цѣлои сучаснои политики: „Si vis pacem, para bellum“.

За то ôтповѣдь цѣсаря на промовы президентôвъ обохъ делегацій була успокоююча. „Ôтносины монархіи до заграничныхъ державъ не змѣнило нѣ въ чѣмъ свого вдоволяючого характеру. Глубокому бажаню супокою у всѣхъ народôвъ Европы ôтповѣдаютъ щирй змаганя правительствъ, щобы блаженьства того супокою заховати. Змаганя монархіи австро-угорскои непохибно мали тую цѣль на оцѣ. Безперерывный розвôй мирныхъ ôтносинъ дозволяе моему правительству посвячати бôльшу увагу розвоєви внѣшныхъ матеріяльныхъ интересôвъ монархіи. Не перестане оно повертати свою стараннôсть и дѣяльнôсть на важнй задачѣ, якй стрѣчаются на тôмъ поли и котрыхъ залагодженье пôдъ рôжными взглядами вже розпочалося“.

Очевидна рѣчь, що така промова найвысшого верховника монархіи мусѣла значно вплынути на успокоєнье умôвъ пôсля промовъ обохъ президентôвъ и пôсля циферъ войскового буджету. „Цѣсарска промова, — пише опозиційна „Neue freie Presse“ — котрою принято нынѣ обѣ делегаціи, есть такимъ запевненьемъ супокою, котре може навѣть найсумнѣйшихъ песимистôвъ успокоити, найзавзятѣйшимъ недовѣркамъ додати надѣѣ. Навѣть око, уоружене недовѣрствомъ, не може мѣжь строчками цѣсарскои промовы ôткрыти хочьбы маленькій понурый натякъ; на блискучôй поверхности тыхъ запевнень, проникненыхъ сильною вѣрою и безпечностею, годѣ дослѣдити хочь бы однои темнои морщиночки. Безъ застереженя и безъ выемку запевнено насъ, що ôтношеня монархіи до сусѣдныхъ державъ суть зовсѣмъ вдоволяючй, що всѣ державы поводуются глубокимъ домаганьемъ супокою зъ стороны народôвъ — якъ то благодатно робится на серцю, коли въ такôй промовѣ и о народахъ почуешь згадочку! — и що Австро-Угорщина такъ гармонійно пристосовуєсь до того мирного концерту, що може зовсѣмъ спокôйно занятися своими матеріяльными заграничными справами, т. є. заключеньемъ трактатôвъ торговельныхъ и т. п. До тои мѣры доходить въ цѣсарскôй промовѣ намаганье — розбудити вѣру въ незамутимôсть и тревалôсть европейского супокою, що навѣть словомъ однымъ не згадуе про тй можливй „случаѣ“ и „знаки“, о котрыхъ згадували оба предсѣдателѣ делегацій, запевно тôлько для того, щобъ якъ небудь умотивувати свою готовôсть до призволеня пôдвышеного войскового буджету. Коли въ загалѣ отверте и рѣшуче запевненье могучого суверена може дати пôдставу до вѣры въ загальный супокôй, то въ нынѣшнôй цѣсарскôй промовѣ есть така пôдстава.“

Жаль тôлько, що — —, але о тôмъ слѣдуючимъ разомъ.

Зъ судовои салѣ.

Цѣкава розправа ôтбулася тамтого тыжня въ львôвскôмъ ц. к. судѣ карнôмъ пôдъ проводомъ сов. п. Симоновича. Прокураторія обжалувала кôлькохъ буковиньскихъ жидôвъ за пôдкупства урядникôвъ судовыхъ. Дѣло выявилось въ сей способъ. Коли минувшого року увязнено Лейбу Енслера за крадѣжь и обманьство, то Лейба Микъ заявивъ Симѣ, жѣнцѣ Енслера, що єи мужа выпустятъ на волю, если зложитъ на его руки для прокуратора Мегофера 2000 зр. а єму за посередництво 300 зр. Лейба Енслеръ бувъ посесоромъ у дѣдича М. Якубовича; дѣдичь довѣдався, що Енслеръ єго обкрадае, донѣсъ се до черновецкого суду и Енслера увязнили. Жѣнка єго Сима пôшла за радою Мика, бо, якъ каже, дала въ єго присутности прокураторови 1095 зр., а 300 зр. зложила у Як. Маєра, котрый мавъ Микови сй грошѣ выдати по выпущеню Лейбы на волю. Дѣйстно, въ кôлька днѣвъ опôсля ставъ Л. Енслеръ вôльнымъ и Микъ ôтобравъ свои грошѣ. Але на 300 зр. не скôнчилося; не разъ и не два мусѣла Сима давати Микови по кôлькадесять зр., бо ôнъ грозивъ новымъ увязненьемъ єи мужа. Але Енслеръ оплачувався такъ само факторамъ Вайхови и Бурштинови, котрымъ за угоду съ Якубовичемъ и за переведенье процесу въ єго користь дававъ великй сумы. И такъ зôзнавъ Енслеръ, що въ р. 1881 обѣцявъ єму Микъ, що доведе до кôнця угоду съ Якубовичемъ, наколи зложитъ у Вайха 1500 зр. Енслеръ давъ Вайхови 600 зр. на переведенье згоды а 200 зр. для урядникôвъ судовыхъ. Хотяй Енслеръ не погодився съ Якубовичемъ, то однакъ Микъ одержавъ всю квоту. Якъ же Якубовичъ донѣсъ судови о крадежи и обманьствѣ Енслера, то сей вручивъ Айзигови Бурштинови 10.860 зр., щобы повѣвъ процесъ въ єго користь. Але що Бурштинъ обѣцянки не додержавъ, то Енслеръ зажадавъ звороту цѣлои квоты, але єи не одержавъ, бо судъ мировый, складаючійся зъ двохъ жидôвъ, признавъ єму лишь 2500 зр. Л. Енслеръ зôзнавъ въ слѣдствѣ, що давъ 1000 зр. Вайхови, котрый стôлько жадавъ на перекупленье прокуратора. Хотяй сему всему заперечуютъ Микъ, Бурштинъ и Вайхъ, однако свѣдки вразъ съ Енслерами зôзнаютъ одно и твердятъ, що много грошей пôшло на перекупленье.

При розправѣ выступавъ яко прокураторъ п. Шимоновичъ; защитниками були адвокаты Готлибъ, Горецкій, Єкелесъ и Фишлеръ. Якъ бачимо зъ цѣлого процесу, ходило тутъ о выовѣченье перекупствъ, якй дѣялись для позысканя прокуратора Мегофера и судіи Грушкевича (вже помершого). Зъ зôзнаня свѣдкôвъ выходило, що оба

тіи урядники мали въ цѣлôмъ мѣстѣ славу пôдкупныхъ. Якубовичь мусѣвъ подавати скаргу на Енслера до Львова, бо знавъ, що Енслеръ порозумѣся съ Грушкевичемъ. Сей, яко судія слѣдчій, бувъ такъ партійнымъ, що диктувавъ до протоколу противне, що свѣдки зôзнавали. А вже и те есть яснымъ доказомъ его партійности, що въ его мешканя пропали дуже важнй акты въ справѣ Енслера. Адв. Сокаль заявивъ пôдъ присягою, що разъ пôзно въ ночи заставъ Симу Енслерову у прокуратора Мегофера, о котрôмъ люде мали якъ найгôршу опинію. Мика знали яко посередника мѣжь прокураторомъ а сторонами; Микъ же толкувався, що ôнъ мавъ довѣріе прокуратора за те, що агитувавъ за его кандидатурою на посла до рады державнои и до сойму. Всѣ свѣдки признали вину Мика; що до Бурштина и Вайха, то зôзнаня розходилися. Що Микъ мôгъ перекупити Мегофера, доказуе такожь зôзнанье Хаима Енслера, сына обжалованыхъ, котрому Микъ казавъ, що бувбы ôтця увôльнивъ, якбы ему родичѣ дали грошѣ. — Енслеры скидали всю вину на прокуратора и на другихъ обжалованыхъ, Мика, Вайха и Бурштина. Лейба Енслеръ жалувався, що представителѣ властв державнои пересправляли съ такими особами, котрыхъ личнôсть дуже пôдозрѣна. Зôзнавъ дальше, що выразно дававъ для Грушкевича 6000 а для Мегофера 4000 зр. а Сима таки вручила прокураторови 1995 зр. при Мику. Свѣдокъ адв. дръ Ротъ зôзнавъ, що Енслеры ему жалуючись казали, що лишь за справедливе переведенье процесу давали грошѣ, а Мегоферъ обѣцявъ самъ выступати яко прокураторъ. Зôзнаня дра Рота були дуже обтяжаючй для Мегофера. Ôнъ заявивъ, що цѣла палата адвокатска въ Чернôвцяхъ знала, що „Mehoffer ist eine Calamität für die Justiz“; але нѣякого оскарженя внести не могла, бо явныхъ доказôвъ не мала. Дивнымъ выдавалося такожь, що прокураторъ не внѣсъ рекурсу, якъ Енслера выпустили. Якъ бачимо, справа дуже попуталась, бо много було здогадôвъ; Енслеры винили прокуратора Мика, Вайха и Бурштина, а три послѣдній зновъ старалися доказати, що они грошѣ лишь пожичали, або платили за приспѣшенье процесу. Свѣдки Маеръ, Шиферъ и Хаесъ стверднли, що Мегоферъ взявъ грошѣ а головнымъ виновникомъ бувъ Микъ. На пôдставѣ зôзнань свѣдкôвъ и обжалованыхъ запавъ въ суботу засудъ: Лейба Микъ, головный виновникъ, намовившій Симу Енслеръ до перекупства прокуратора въ користь Лейбы Енслера, зôставъ засужденый на 15 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ; Лейба Енслеръ на 4 мѣсяцѣ, а Сима Енслеръ на два мѣсяцѣ звычайнои вязницѣ. Бурштына и Вайха увôльнено. Защитники Енслерôвъ и Мика внесли рекурсъ головно на тôй пôдставѣ, що трибуналъ ухваливъ не взывати на свѣдка Мегофера, якъ сего бажали адвокаты для того, що сама Енслеръ въ слѣдствѣ при конфронтацiи съ Мегоферомъ сказала ему въ очи, що дала ему грошѣ. Мегоферъ пробуваe въ Грацу, куда казавъ собѣ выслати зъ Черновець пенсію.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Послѣдній засѣданя спôльныхъ делегацій*) дуже интересни выясненями, якй дававъ министеръ справъ заграничныхъ на интерпеляцiи що до ôтношень австрійско-угорскои монархіи до сусѣдныхъ державъ. Вôйшло се вже въ звычай, що делегаты що року при дебатахъ буджетовыхъ жадаютъ ôтъ правительства *пояснення политичнои* ситуацiи, а заявленя, якй оно дае звычайно черезъ уста министра справъ заграничныхъ, маютъ зô взгляду на свôй урядовый характеръ значенье автентичныхъ информацій и дискутуются не тôлько въ краевôй, але и въ заграничнôй прасѣ и коментуются старанно въ найменшихъ дрôбницяхъ. — Сего року дала причину до офиціяльныхъ заявлень правительства дебата, ôтбувшаяся дня 26 л. жовтня въ выдѣлѣ для заграничныхъ справъ въ угорскôй делегацiи. Референтъ комисiи дръ Фалькъ интерпелювавъ передовсѣмъ министра справъ заграничныхъ що до будовы желѣзныхъ дорôгъ, дальше якъ стоитъ дѣло съ демольованьемъ болгарскихъ крѣпостей и коли буде уладжена плавба черезъ „Желѣзнй ворота“. — Гр. Кальноки заявивъ на то, що справа будовы желѣзныхъ ворôтъ заразъ по ратифвкацiи договору желѣзничого прійде на порядокъ дневный и есть надѣя, що трактатъ буде довершеный. Съ знесеньемъ болгарскихъ крѣпостей дѣло не конче легке, бо кошта его переведеня досыть значнй, министеръ сподѣваeся однакожь, що Болгарія выкажеся въ тôмъ ôтношеню зъ своихъ зъобовязань. — Що до „Желѣзныхъ ворôтъ“ заявляе министеръ, що кошта техничного выконаня регуляцiи пріймае на себе Угорщина, котра буде такожь побирала оплаты ôтъ переплываючихъ кораблѣвъ, при чѣмъ буде нормою такса установлена на трактатѣ лондоньскôмъ. Сербія була помôчна въ роботахъ, а сего дожидаeся такожь ôтъ Румунiи. — Потому запытувавъ дръ Фалькъ що до ôтношень до Италiи. Гр. Кальноки увѣрювавъ, що ôтношеня австрійско-угорскои монархіи до Италiи дуже добрй и що бôльшôсть Италiянцѣвъ прійшла до того пересвѣдченя, що теперѣшнй взаемины межи обома державами ôтповѣдаютъ такъ интересови Италiи, якъ и загальнôй мировôй политицѣ. Министеръ сподѣваeся удержати тй ôтношеня и на дальше, хочь до удержаня мира найбôльше причиняeся союзъ съ Нѣмеччиною. — На дальшу интерпеляцiю Фалька заявляе министеръ справъ заграничныхъ, що поголоска, яка свого часу була въ газетахъ о зôрваню австрійско-нѣмецкого союза, не маe нѣчого спôльного съ интенцiями кабинетôвъ. Ôтъ часу, якъ Кальноки кермуe справами заграничными, сердечнй ôтношеня австрійскои монархіи до Нѣмеччины не заколотились анѣ на хвилю, а въ прочѣмъ не принесловы то нѣ одному кабинетови користи. Тревалôсть союза певна. — Що до мисiи Мухтара-баши ôтповѣдаe гр. Кальноки наслѣдкомъ интерпеляцiи делегата Кармана, що В. Порта замѣряe на дальше удержувати пріязнй ôтношеня съ Нѣмеччиною и длятого султанъ выславъ Мухтара на маневры до Гомбурга. Коли Мухтаръ переѣздивъ черезъ Вѣдень, велися межи нимъ а министромъ бесѣды про ôтношеня Туреччины до Австрiи. Розмовы тй не мали однакъ характеру стипуляцій, бо Мухтаръ есть воякомъ и не мôгъ бути уповноможненымъ порозумѣватися въ питаняхъ чисто-политичныхъ. Межинародній взаемины обохъ сихъ державъ були завсѣгды добрй и не було причины заколоченя ихъ. — Делегатъ Чернатони пôдноситъ опôсля, що гр. Кальноки, обговорюючи ôтношеня австрійско-угорскои монархіи до всѣхъ державъ, не згадавъ нѣчого про Россію, а въ теперѣшнôй хвили найважнѣйша рѣчь знати, чи миръ не буде заколоченый зъ стороны сеи державы и звертаe увагу на то, що майже кождои весны и осени прилюдна опинія непокоeна есть поголосками о громадженю войскъ россійскихъ. Наслѣдкомъ сеи интерпеляцiи заявивъ гр. Кальноки, що взаемины межи обома правительствами суть совсѣмъ нормальній, лишь россійска праса ширитъ занепокоенье. Наколибысьмо хотѣли судити пôсля захованяся сеи прасы, можнабы думати, що въ Россіи пануe загальне роздраженье противъ Австрiи, гр Кальноки выражае однакожь переконанье, що если существуe въ Россіи роздраженье, то оно обмежаeся до малого кружка людей. По думцѣ министра хибно толкуeся о проектахъ офензивнои вôйны зъ стороны Россіи и то не тôлько длятого, що ôтношеня внутрѣшнй сеи державы ей на се не позволяютъ, але такожь и зъ тои причины, що Австрія не стоялабы супротивъ такои напасти сама. Въ Россіи працюeся въ послѣднихъ часахъ дуже много на поли войсковôмъ, се не може однакъ уважатися симптомомъ вôйны, а въ виду того пересвѣдченый министеръ, що не тôлько царь, але и правительство россійске не думаютъ о вôйнѣ и увѣряe, що гадка удержаня мира съ Австрiею щоразъ глубше вкорѣнится въ людности, а се забезпечитъ удержанье мира на довшій часъ. — Дня 29 л. жовтня ôтбулося засѣданье комисiи буджетовои австрійскои делегацiи. При дебатѣ надъ буджетомъ министерства справъ заграничныхъ интерпелювавъ гр. Кальнокого про загальну политичну ситуацію въ Европѣ гр. Клямъ-Мартиницъ. Министеръ справъ заграничныхъ, ôтповѣдаючи на тую интерпеляцію, заявивъ передовсѣмъ, що може лишь потвердити всѣмъ звѣстный фактъ, що положенье монархіи на внѣ и еи ôтношеня до всѣхъ державъ суть зовсѣмъ задоволяючй. Министеръ положивъ на се натискъ, що ôтношеня австрійско-угорскои державы дуже добрй до всѣхъ державъ, а то зъ тои причины, що его послѣдне заявленье въ угорскôй делегацiи хибно интерпретовано и выводжено зъ его слôвъ тамъ сказаныхъ внесенье, що его заявленье направлене противъ Россіи. Ôтношенье австро угорскои державы съ россійскою державою назвавъ гр. Кальноки нормальнымъ, а черезъ то есть оно пріязнымъ. Россія якъ Австрія ôтчуваe потребу мира, а се дасться сказати не тôлько о правительствѣ, але и о цѣлôмъ краю. Взаемины обохъ правительствъ маютъ характеръ пріязнои чемности, а министеръ видитъ въ тôмъ одну зъ найважнѣйшихъ порукъ, що миръ на довгій часъ дасться удержати. Ôтношеня съ Нѣмеччиною дуже добрй и суть зовсѣмъ забезпеченй, бо основуются не тôлько на совершеннôмъ порозумѣню обохъ кабинетôвъ, але на переконаню народôвъ. Опôсля приняла комисія егатъ министерства справъ заграничныхъ безъ змѣнъ.

(*Въ Австрійскôй ляндверъ*) маe бути пôсля найновѣйшихъ официяльныхъ вѣстей переведена далекопдуча реорганизація, котра буде застосована до реформы цѣлои арміи. Найважнѣйшй моменты пляну реорганизаційного суть слѣдуючй: Команды баталiонôвъ ляндверы и ихъ кадры будутъ на будуще розмѣщенй въ тыхъ стацiяхъ, котрй суть заразомъ стацiями ôтповѣдныхъ повѣтôвъ доповняючихъ. Въ Австрiи есть теперъ 81 баталiонôвъ ляндверы а лишь 55 повѣтôвъ доповняючихъ, а въ виду того переведеся дислокація баталiонôвъ ляндверы въ той способъ, що поодинокй стацiи будутъ мали по двѣ команды баталiонôвъ ляндверы. Команды територiяльнй ляндверы будутъ приладженй до командъ корпусовыхъ, а черезъ то прибуде одна команда ляндверы въ Краковѣ и одна въ Йозефштадъ. Кромѣ того зайде ще и та важна змѣна въ организацiи, що по три або по чотыри баталiоны будутъ сполученй въ одинъ полкъ, а найстаршій рангою командантъ баталiону буде мавъ начальство въ ôтношеню административнôмъ.

(*Министерство справъ заграничныхъ*) маe замѣръ перевести реорганизацію урядôвъ консулярныхъ, при чѣмъ маe наступити новый подѣлъ урядовыхъ округôвъ. Нова организація выготовлена вже для Бельгiи, Грецiи и пôвнôчнои Америки.

(*Трактатъ торговельный Австрiи съ Туреччиною*) що теперь обовязуe обѣ державы, кôнчится въ 1884 р. Въ виду потребы удержати на дальше правильнй ôтношеня, пôднесено питанье ôтновленя договору а Порта мала выразити желанье, щобы переговоры велися въ Вѣдни. При ôтновленю трактату маe бути порушена справа податку ôтъ патентôвъ для австрійскихъ пôдданыхъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. 29 жовтня вечеромъ наступила въ Франкфуртѣ н. М. страшна експлозія недалеко забудованя полиціи. Выбухъ наступивъ въ наслѣдокъ пôдкиненого динамиту або нитроглицерины. На щастье зъ людей нѣкто не зôставъ ушкожденый хочь въ полицейскôмъ будынку всѣ урядники були присутнй. Будынокъ самъ зôставъ значно ушкожденый. Въ розвалинахъ найдено бомбы оловянй великости волоского орѣха наповненй взрывною матерiею. Слѣдство вже розпочалося, полиція арештувала вже кôльканайцять особъ. На зловленье злочинця назначено 1000 марокъ.

Франція. Скрайна лѣвиця внесла въ понедѣлокъ интерпеляцію Гранета въ справѣ тонкинскôй. Кажутъ, що интерпелянты суть въ посѣданю тайнои кореспонденціи министра дѣлъ заграничныхъ съ хинскимъ посломъ п. Бурре. Гранетъ робивъ кабинетови закиды, що ôнъ затаивъ правду въ тонкинскôй справѣ и що запутавъ черезъ те Францію въ небезпечну вôйну. На се заявивъ министеръ, що ôнъ предложивъ всѣ документы дотыкаючй сеи справы выймаючи лишь документы историчнй. Дальше доказувавъ министеръ що Хины для того зволѣкаютъ угоду, щобы зыскати на часѣ и що они хотятъ Францію зовсѣмъ зъ Тонкину выперти, завôзвавъ для того палату, щобы она высказала вотумъ довѣрія не такъ вже правительству, якъ собѣ самôй.

Туреччина. „Vakit“ доноситъ, що султанъ въ доказъ своеи дружбы для цѣсаря Франц Iосифа I, дарувавъ ему одинъ зъ найкрасшихъ замкôвъ надъ Босфоромъ именно Лагредіе въ Еникеи. — Зъ Константинополя доносятъ, що сераевскій православный митрополитъ внѣсъ въ Фанари жалобу противъ стисняючои его зô всѣхъ сторôнъ католицкои пропаганды. Ôнъ проситъ, щобы ему прислано ôтповѣдній инструкціи и даe пôзнати, що его положенье сталося вже до того степени невыносиме, що ôнъ въ короткôмъ часѣ буде мусѣвъ уступити. — Въ Филипополи отворено 22 жовтня провинціональнй зборы. Генералъ-губернаторъ кн. Богоридесъ мавъ промову, въ котрôй высказавъ, що султанъ пôдчасъ его побыту въ Константинополи дуже похвально ôтзывався о мирнôмъ ôтношеню жителѣвъ Румелiи и высказавъ, що добро сего краю лежитъ ему дуже на серци. Богоридесъ сказавъ дальше, що головною задачею правительства буде пôднести добробытъ краю и що оно думаe вже завести реформу податку грунтового и доходового и думаe заложити банкъ провинціональный, щобы тымъ способомъ пôднести кредитъ.

Болгарія. Полковникъ Редигеръ зложивъ дѣла министерства вôйны въ руки свого тымчасового наслѣдника Котельникова. Въ политичныхъ кружкахъ въ Софiи уважаютъ справу ôткликаня Лѣсовоя и Полсикова дѣломъ Iонина, выраховалымъ на те, щобы не допустити подорожи царского военного посланника до Болгарiи. — Болгарскôй газетѣ „Болгарія“ ôтобрано дебитъ до Россіи; Iонинъ жадавъ, щобы и болгарске правительство заказало выдавати сю газету, правительство однакожь не згодилося на тоe.

НОВИНКИ.

— **Послѣдный актъ процесу руского** ôтгрався въ Вѣдни 18 (30) жовтня. Якъ мы донесли вже въ телеграмѣ, трибуналъ касацiйный затвердивъ першій засудъ. Трибуналъ складали члены: Вербицкій (Русинъ) яко предсѣдатель, Гугемонсъ. Раквичь, Пепловскій (Полякъ), И. Литыньскій (Русинъ), Трушь (Полякъ) и Бехеръ яко засѣдателѣ и вотанты. Яко генер. прокураторъ выступавъ сов. дв. Симоновичь; защитникомъ обжалованыхъ бувъ дръ М. Менгеръ. Референтъ сов. Раквичь прочитавъ актъ обжалованя, а на кôнци заявивъ, що судъ присяжныхъ зъ 11 обжалованыхъ признавъ чотырохъ винными забуреня публ. супокою и засудивъ о. И. Наумовича на 8, В. Площаньского на 5, Ив. Шпундера и Ал. Залуского на 3 мѣсяцѣ вязницѣ. Обжалованй внесли жалобу неважности, опираючись на слѣдуючихъ 16 точкахъ: 1) Обвинительный актъ не подавъ жадныхъ фактôвъ, на пôдставѣ котрыхъ пôдсудныхъ обвиняли; 2) замѣсть сов. Дрдацкого, призначеного на вотанта, покликано сов. Маевского не повѣдомивши обжалованыхъ и заступника; 3) пôдчасъ розправы подавали польскй газеты такй статiи, що могли вплынути на присяжныхъ въ некористь обжалованыхъ, а прокураторія ихъ не конфискувала и не покликала п. Яна Добжаньского (ред. „Gaz. Nar.“) на жаданье защитникôвъ на свѣдка; 4) трибуналъ не згодився довѣдатись урядово о Мирославѣ Добряньскôмъ; 5) п. В. Площаньскому казавъ трибуналъ неприготованому здавати таки заразъ рахунокъ зъ грошей полученыхъ зъ Россіи; 6) противъ волѣ защитника ôтчитано звѣстне письмо о. Наумовича, писане пôдъ вплывомъ вязницѣ до жены; 7) М. Франциски, на котрого руки ишли письма М. Добряньского не бувъ завôзваный на свѣдка; 8) не завôзвано на свѣдкôвъ крыл. Петрушевича и проф. Бизанца, котрй могли посвѣдчити, що Соколовъ и Пальмовъ були во Львовѣ для студій наук.; 9) не завôзвано на свѣдка стар. Кавцкого зъ Збаража; 10) въ половинѣ розправы безъ причины усунувъ трибуналъ дра Искрицкого, котрый студiювавъ акты обжалованыхъ; 11) читано письма конфискованй пôдчасъ розправы у лиць постороннихъ; 12) пôдчасъ розправы переслухувано поза плечима свѣдкôвъ въ процесѣ Мазура, замѣсть переслухувати ихъ явно на судѣ; 13) що читано много брошуръ и статей съ газетъ, а не ôтчитано тыхъ статей, якй предложивъ дръ Лубиньскій; 14) що пôдчасъ розправы не судія слѣдчій але прокураторъ слѣдивъ за дѣлами, обтяжуючими пôдсудимыхъ; 15) пôдчасъ розправы на тайнôмъ засѣданю ôтчитано рукопись о. Наумовича „Клеветникамъ восточнои церкви“, въ котрôй говорится лишь о догматахъ; 16) пытаня поставленй судiямъ присяжнымъ не були выготовленй по припису карнои процедуры, не поставлено именно въ нихъ жадныхъ фактôвъ. — Хôдъ розправы подамо пôзнѣйше.

(+) **„Руска Бесѣда“**, на взорець и на основѣ статутôвъ львôвского товариства тогожь имени, завязуeся въ Тернополи зъ инiцiативы тамошнои филіи тов. „Просвѣты“. Подаючи звѣстку о тôмъ ôтраднôмъ фактѣ нашимъ читателямъ, взываeмо тернопôльскихъ якъ мѣсцевыхъ такъ и окрестныхъ Русинôвъ, щобы якъ найчисленнѣйше вступали въ члены „Рускои Бесѣды“, бо розвôй и широкій кругъ дѣяльности подôбныхъ товариствъ зависитъ въ головнôй мѣрѣ ôтъ числа членôвъ. Въ дописяхъ зъ Тернополя неразъ були пôдношенй жалѣ на недостачу организацiи мѣжь Русинами подôльскои столицѣ, на розсѣянье силъ, — нехай же „Руска Бесѣда“ сполучитъ Тернопôльску Русь, збере въ одну солидарну, могучу громаду, охочу и готову въ кождôй важнѣйшôй хвили стати за права Руси.

(+) **Страшный драматъ въ Перегиньску**. На пасовиску въ лѣсѣ въ Перегиньску чотыри молодй парубки дня 25 л. жовтня стерегли худобы умѣщенои въ крѣпко збудованôй кошарѣ-шопѣ. Въ ночи медвѣдь розбивъ сильнй дверѣ, влѣзъ до шопы и розôрвавъ три волы а чотыри вôвцѣ. Зъ шопы дався чути страшный ревôтъ худобы. Всѣ чотыры пастухи надбѣгли съ друками и побачивши якъ медвѣдь осе кровь зъ вола, почали страшити медведя крикомъ. Але медвѣдь покинувъ вола и кинувся на пастухôвъ. Першому лапою здеръ скôру зъ головы, выгрызъ лице и роздеръ живôтъ. Другій пастухъ хотѣвъ ратувати першого, то медвѣдь ему прожеръ руку и выкинувъ зъ него внутренности. Оба згинули на мѣсци. Третій вылѣзъ по драбинѣ на банты. Медвѣдь почавъ за нимъ лѣзти, але ôнъ мавъ на стôлько притомности, що ôткинувъ драбину съ медведемъ и зъ бантôвъ, нещастный, мусѣвъ съ болемъ серця глядѣти, якъ медвѣдь зъ его товаришѣвъ высысавъ кровь. Заздрѣвъ медвѣдь ще и четвертого парубчака, якъ той, бѣдачиско радъ бувъ ратувати своихъ товаришѣвъ. Медвѣдь его вже не пожеръ — може и для того, що бувъ малый — а кинувъ нимъ въ болотиско, зъ ôтки ему удалось утечи и занести до села вѣсть о страшнôмъ драматѣ...

— **Рускій народный театръ** представивъ въ суботу „Федька Острожского“, въ недѣлю „Гальку“, а вô второкъ „Ревизора зъ Петербурга“. Всѣ тй три штуки знанй Львовянамъ и въ загалѣ галицкимъ Русинамъ, тожь про содержанье ихъ нема що говорити. „Федько Острожскій“ бувъ представленый торôкъ во Львовѣ дѣчи и оба разы була саля переповнена рускою публичностею. Тôлько тымъ дасться оправдати сегорôчна мала участь публичности на представленю тои однои зъ лучшихъ въ репертоарѣ руского театру оригинальнôй штуцѣ. Однакъ зъ уваги, що штука дана була на бенефисъ симпатичнои и здôбнои спѣвачки, п-ѣ Попелевои, годилося Русинамъ львôвскамъ пôйти ще разъ на тую патрiотичну драму историчну и выразити артистцѣ свое узнанье. Представленье „Гальки“ вынало дуже хорошо; гра и спѣвы загально сподобалися и вызывали у численнѣйше зôбранои публики щирй оплески. Особливо спѣвъ п-ѣ Попелевои (*въ роли Галька*) зробивъ на всѣхъ глубоке враженье. На представленю „Гальки“, якъ и на другихъ представленяхъ, явилось довôлѣ польскои публики и тая мала случайнôсть оцѣнити артизмъ въ грѣ „Гальки“ въ рускôмъ театрѣ. Представленье „Ревизора зъ Петербурга“, дане въ користь „Академического Кружка“, выпало такожь дуже добре и публика зôбралась численно. Головнй ролѣ городничого и Хлестакова ôтдали пп. Грыневецкій и Биберовичь съ повнымъ зрозумѣньемъ своихъ роль, а гра прочихъ артистôвъ и артистокъ доповняла гармонію. — Замѣтимо при случаю, що зъ польскихъ газетъ „Kurjer Lwowski“ симпатично все згадуe про нашъ театръ и заохочуe польску публику учащати на рускй представленя.

— **На бенефисъ панѣ Ант. Таньскои** дане буде въ суботу представленье штуки „Фалшôвники банкнотôвъ“. Ревну працю п-ѣ Таньскои для нашои сцены належитъ львôвскимъ Русинамъ ôтвдячити якъ найчисленнѣйшою участею въ еи бенефисовôмъ представленю.

— **Тов. им. Мих. Качковского** устроитъ 10 (22) падолиста въ память свого патрона музикально-деклямаційный вечеръ.

— **„Календарь илюстрованый“** тов. „Просвѣты“ выйде вже на другій тыждень и буде розôсланый всѣмъ тымъ членамъ товариства, котрй заплатили вкладки членьскй за рôкъ 1883. Для нечленôвъ назначена цѣна календаря на 50 кр.

(+) **Дръ Иванъ Пулюй** державъ вô второкъ сего тыждня въ Вѣдни популярно-науковый ôтчитъ „Die Elektricität im Vacuum“. Съ ôтчитомъ сполучивъ нашъ землякъ, здобувшій вже собѣ голосне имя въ Вѣдни, практичнй досвѣдченя зъ своихъ власныхъ вынаходокъ.

— **Нова читальня въ Воробѣевцѣ** засновуeсь, якъ намъ доносятъ зъ Тернополя, заходомъ о. А. Чемериньского. Воробѣевка лежитъ коло Куровець, где то недавно съ такимъ торжествомъ ôткрыто читальню. Статуты читальнѣ въ Воробѣевцѣ будутъ небавомъ вже поданй до ц. к. намѣстництва. — Друга нова читальня завязуeся въ Корчинѣ, сокальского повѣта. Щасть Боже!

— **„Академичне Братство“** выбрало на своемъ загальнôмъ зборѣ 16 (28) с. м. слѣдуючій новый вы-

дѣлъ: Олекса Ярема, головою; Р. Сосновскій, заст. головы; О. Кобрыньскій, касіеромъ; Н. Шухевичь, контролоромъ; А. Березиньскій, библіотекаремъ; А. Занько, секретаремъ; Н. Яворовскій, господаремъ; членами выдѣлу: І. Телиховскій, И. Ганкевичь, М. Струсевичь. Заступниками выдѣловыхъ: Кормошь, Яворскій, Решетыловичь, Сербеньскій и Черепашиньскій.

— **П. Леопольдъ Гилеченъ книгарь въ Тернополи,** маѣ на складѣ або на жаданье спроваджуе всѣ найновѣйшій выданя рускій зъ Украины. Такъ можна у него получити найновѣйше петербурске выданье Шевченкового „Кобзаря“, новій музикальній творы-Лысенка, етнографичній очерки Россіи Гамалѣя, „Про грѣмъ та блыскавку“ Чайченка и всякій иншій выданя, бо п. Галечекъ маѣ звязи съ всѣми книгарями въ Россіи. Рѣвножь удержуе и бере въ комисъ всякій выданя рускій зъ Галичины.

— **„Пѣстыньска Правда“,** на взорець Закомарскои Правды, вже уконституувалася. Перший зборы отбулися свѣтло; народу явилося дуже много, зъ Коссова, где такожь маютъ охоту заложити Правду, прибули три господарѣ, щобы приглянутись, якъ иде дѣло. Правда пѣстыньска маѣ вже 40 зр. грошей. Около Правды въ Пѣстыни заходится дуже ревно тамошный завѣдатель о. Омелянъ Левицкій. Жаль, що онъ небавомъ отходитъ зъ Пѣстиня и неповеде довше зачатого дѣла, — але есть надѣя, що священикъ, котрый прійде на его мѣсце, буде дбати про дальшій розвой Правды.

— **Зъѣздъ 50 бурмистровъ мѣстъ всходно-галицкихъ** отбувся дня 26 л. жовтня во Львовѣ, зъ иниціативы долинского бурмистра п. Гицькевича, котрый и проводивъ зборови. Намѣстництво галицке выдало проектъ порядку торговъ для всѣхъ мѣстъ галицкихъ. Бурмистры ухвалили выслати депутацію до намѣстника и до маршалка кр. съ просьбою, щобы 1) намѣстництво откликало свой проектъ, а 2) щобы мѣстамъ поручило ухваляти регуляминъ торговый, отвѣтный до мѣсцевихъ обставинъ, при співъучасти и санкціи компетентныхъ властей. Колибъ ся просьба бурмистровъ була откинена, то они заповѣли внести протестъ до дотычныхъ ц. к. министерствъ.

— **Дрогобыцка рада мѣста** надала позавчера — якъ донѣсъ намъ телеграмъ — почестне горожаньство намѣстникови Залескому и п. Леблеви. Дрогобыцка рада — жидовска, а жиды, звѣстно, народъ такій, що для „великихъ рыбъ“ все маѣ въ кишени якусь почесть.

— **Именованя въ войску.** Полковыми лѣкарями II класы именований дръ Діонизій Билиньскій и дръ Теофиль Ганкевичь. Капитаномъ-авдиторомъ именованый Константинъ де Сатурнусъ Ступницкій.

— **Въ криминалѣ въ Висничу** дня 22 л. жовтня зробили вязнѣ бунтъ. Около 130 вязнѣвъ забарикадували зъ середины дверѣ до роботнѣ столярскои. Отъ пополудня до 3 годины рано удержували порядокъ дозорцѣ и жандармы, поки не насипѣвъ зъ Кракова отдѣлъ 50 воякивъ съ офицеромъ. Вязнѣ старалися перепилувати краты, а воякъ вартовый убивъ одного на смерть. Причина бунту доси не звѣстна загалови; може выкаже ей слѣдство.

— **Нападъ на возъ почтовый.** Дня 16 л. жовтня селянинъ зъ Ясенева польного Мих. Шкварокъ зачаившися въ ровѣ при дорозѣ, напавъ на почтовый однокінный возъ, ѣдучій вечеромъ зъ Городенки до Снятына. Съ почтаремъ ѣхали ще два чоловѣки; одного зъ нихъ ударивъ напастникъ букомъ въ голову, але почтовыхъ посылокъ не могъ нарушити. Въ справѣ той ще не выясненой ведеся слѣдство.

— **Въ Катеринославѣ** повторилися знова погромы жидовъ, мимо того, що перший погромы коштували погромцѣвъ-христіянъ стилько жертвъ въ застрѣленыхъ и раненыхъ.

— **(Дробній вѣсти.)** Величава нова мурована церковь построена въ Братишевѣ, дек. товмацкого, заходомъ о. дек. Ник. Недельского. — Намѣстникъ п. Залескій повернувъ вже зъ Станиславовщины до Львова.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Въ пропозицію принятій на Сенькивъ, дек. холовѣского: 1) Корн. Соловскій зъ Якимова, 2) Лука Войтовичь зъ Рожнова, 3) Іос. Цегельскій зъ Плетеничь; Ив. Жегаловичь зъ Завидча, Теодоз. Авдыковскій зъ Молоткова и Ал. Даниловичь зъ Олеська. II) На Дмитрье, дек. щирецкого: 1) Оноф. Зацерковный зъ Скнилова, 2) Мих. Царь зъ Курникъ, 3) Ант. Реваковичь зъ Дмитря; Іос. Реваковичь зъ Гаѣвъ, Кор. Соловскій зъ Якимова, Густ. Дроздовскій зъ Отынѣ, Ник. Сенишинъ зъ Любѣнець и Ив. Билинкевичь зъ Дмитровичь. III) На Ганівцѣ, дек. рогатыньского: 1) Ив. Гургула зъ Путятинець, 2) Дим. Микицей зъ Нѣмшина, 3) Ив. Рогожиньскій зъ Вашковець; Мих. Добровольскій зъ Коломыѣ. IV) На Дулибы, дек. ходорівского: Кир. Фаціевичь зъ Дулибъ. V) На Делѣѣвъ, дек. устецкого: 1) Дам. Бачиньскій зъ Драганівки, 2) Григ. Громадка зъ Кончакъ, 3) Дим. Микицей зъ Нѣмшина, Ив. Ляторовскій зъ Кривча, Дан. Шкурганъ зъ Красного, Дом. Бородайкевичь зъ Станковець и Волод. Голинатый зъ Хоросна.

Каноничну институцію получавъ о. Ник. Сѣчиньскій зъ Черниховець на той приходъ.

Письменній признаня за науку религіи въ школѣ получили оо.: Исид. Давидовичь въ Радеховѣ, Іос. Шанковскій въ Оплоцку, Ом. Бородайкевичь въ Гриновцяхъ и Авг. Левицкій въ Палагичахъ.

Завѣдательства получили оо.: П. Грыбъ въ Лядскомъ, П. Жолевичь въ Молодинчи, Мих. Баранъ въ Взовици, Тома Березовскій въ Дубравцѣ, Вол. Левицкій въ Суходолахъ, Ден. Еліясевичь въ Петриковѣ, Вол. Леонтовичь въ Дунаевѣ и Ал. Темницкій въ Ходоровѣ.

Сотрудництва получили оо.: Лука Бобровичь при архикатедр. церквѣ у Львовѣ (друге сотрудн.), Ник. Селезѣнка въ Буску, Іос. Курмановичь зъ холмскои еп. въ Ольманици, дек. унѣвского, Ив. Дыдикъ въ Курянахъ и Ив. Навроцкій въ Голгочахъ.

На конкурсъ выставится капелянія Яленковате по Новомъ Роцѣ.

Першимъ проповѣдникомъ при архикатедральной церквѣ св. В. М. Юрія во Львовѣ именованый провизорично дръ Иванъ Бартошевскій.

Презенту получивъ о. Ив. Рудницкій на Высочку, дек. кудринецкого.

Испытъ конкурсовый выдержали оо. Л. Лужницкій, Іос. Кустиновичь, Стеф. Чолганъ, Юл. Дуткевичь, Корн. Воевудка, Ив. Глиньскій, Евг. Левицкій, Вол. Левицкій, Ив. Безушко, Юл. Дрогомирецкій, Мих. Бабякъ ,Лонг. Балицкій, Ом. Левицкій, Лука Шустъ, Сим. Березовскій, Ив. Монцѣбовичь, Григ. Лонкевичь, Ив. Степановъ, Іос. Балько, Ив. Воевудка, Ник. Копачь, Вол. Павликовскій, Юл. Редкевичь, Амвр. Сѣчиньскій, Вол. Брылиньскій, П. Родикевичь и Конст. Строцкій.

На I рокъ богословія до львовскои семинаріи принятій пп. Григ. Купчиньскій, Ив. Лушпиньскій, Вол. Коржиньскій, Пав. Петрицкіц и Ив. Горбачевскій.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

Григорій Бойкевичь, ц. к. адѣюнктъ политичный при староствѣ въ Турцѣ, упокоився нагло дня 7 (19) жовтня с. р. въ Турцѣ. Покойный оставивъ вѣрнымъ своѣй церквѣ и свому народови ажь до смерти. Русинъ — политичный урядникъ у насъ щось особливого — для того потерпѣвъ небощикъ много за свою народну честноту, особливо за часовъ Голуховщины, и тое далось ему въ знаки ажь до смерти. Похоронъ его отбувся 9 (21) жовтня при великой участи народа всякого стану, мѣсцевого и позамѣсцевого и великій жаль всѣхъ Русиновъ нашихъ сторонъ супроводивъ мощѣ покойного на вѣчный супочинокъ. Вѣчная ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Сборникъ малорускихъ узоровъ для вышиванія“** Гордѣенка. Подъ такимъ заголовкомъ выйшовъ въ Кіевѣ новый зборникъ цвѣтовъ и фигуръ зъ украиньскои орнаментики на 16 великихъ листахъ. Зборниковъ украиньскои орнаментики выйшло доси вже колька, а прецѣ новій збирачѣ знаходятъ що-разъ новый матеріялъ въ народѣ. Зборникъ вибрцѣвъ п. Гордѣенка можна достати въ „Южнорусскомъ книжномъ Магазинѣ въ Кіевѣ“ по цѣнѣ 2 рублѣ 50 копѣекъ за примѣрникъ.

— **„Нового Зеркала“** ч. 8. отзначуеся, якъ всѣ попередній, знаменитыми статіями и илюстраціями. Се число посвящене въ переважной части результатамъ праць „театру Николка“...

— **Проф. Омелянъ Партыцкій** мѣститъ въ своѣй „Зорѣ“ обширну свою найновѣйшу працю п. заг. „Темній мѣстця въ словѣ о пълку Игоревѣ“.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. А. С. въ Борышковцяхъ, Числа „Дѣла“ высылаемо. 26 сѣчня достали мы 5 зр. теперь 6 зр., отже до конця року ще 1 зр. *Всч. Д. Р. въ Съховъ.* „Дѣло“ высилаеся Вамъ правильно; ч. 117 сповнилося черезъ конфискату. *Всч. Е. Л. въ Лешневъ.* 3 липня достали мы лишь 2 зр., тому до конця року ще 1 зр. Въ липни и вислали мы Вамъ „Заком. Правду“; днесь высилаемо другій разъ, але съ нашою стратою. *Всч. А. К. въ Кривомъ.* 29 липня прислали Вы 3 зр., отже до конця року ще 1 зр.

Всч. Т. Б. въ Хащовъ. Задержаній числа высилаемо; до конця року ще 1 зр. Выдавництво, що муситъ все готовкою на часъ оплачувати, лишь при точной, с. е. въ своѣмъ часѣ послѣдующой уплатѣ, може устоятись; лучаеся и таке, що много залеглостей у именъ впрочѣмъ дуже поважаныхъ пропадае, — а ктожъ покрые тогды нашу страту?!

Вп. К. К. въ Золочевъ. Числа 101 „Дѣла“ вже нема.

(Надослане.)

(Бонбоны зъ вузколистнои бабки?) Кто не застудився ще подчасъ острои непогоды и не набрався задля початковои неуваги сильного нежиту, тай кто не перебувъ безсоннои ночи, мученый кашлемъ, що ажь до блювоты доводивъ? — Неодинъ береся рано съ откиненьемъ слины, въ ночи назбиранои, засохлои въ горлѣ и стоитъ несвѣдомый мимо цѣлого множества безхосенныхъ лѣковъ, котрыхъ уживанье дуже а дуже рѣдко веде до выздоровленя. Мы робимо тому уважными на правдивій бонбоны зъ вузколистнои бабки фирмы Виктора Шмидта и сын. въ Вѣдни, а о ихъ знаменитомъ дѣланю може всякій пересвѣдчитись. Цѣнна вузколистна бабка мѣститъ въ собѣ тайну доси не выявлену, що розпаленой слизовой скорѣ гортанки и системови горляному скоро помагае и черезъ те прискорюе вылѣченье недужихъ органовъ. Тому тіи бонбоны повинна мати кожда родина. Въ кождой аптицѣ можна достати правдивій

Конкурсъ

На уряджуванье рускихъ драматичныхъ представлень.

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучность займатись справами руского народного театру, взываe всѣхъ желаючихъ за співъудѣломъ и подмогою згаданого Выдѣлу уряджувати отъ 1. сѣчня 1884 до 31. грудня 1884 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускій драматичній представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты Выдѣлови „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (ул. Скарбкивска, ч. 2 I. поверхъ) найпознѣйше до дня 30. лат. падолиста сего року надослали.

Въ той офертѣ маютъ бути означений: 1) Имя крестне и родове и мѣстце пробуваня оферента; 2) число представлень, котрій онъ въ приближеню въ означенъмъ часѣ (отъ 1. сѣчня до 31. грудня 1884 р.) намѣряе урядити, съ приметкою, колько зъ тыхъ представлень маe припасти на Львовъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя отбувалибыся, а такожь и репертоару, якій оферентъ посѣдае; 3) подмога, якои оферентъ отъ „Рускои Бесѣды“ жадае. Поодинокій точки контракту означатся познѣйше межи Выдѣломъ а оферентомъ, котрого оферта буде принятою.

Прочій рускій газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу.

У Львовѣ, дня 17. жовтня 1883.

Дръ К. Сушкевичь, голова. (3—3)

Г. Цеглиньскій, членъ Выдѣлу.

Въ великой сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

подъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ четверь дня 20 жовтня (1 падолиста) 1883.

Сватанье на Гончаровцѣ

народна оперета въ 3 актахъ, Г. Квѣтки Основяненка.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Прокопъ Шкуратъ	О. Осиповичь
Одарка, его жѣнка	А. Таньска.
Уляна, ихъ донька	П. Попелева
Павло Кандзюба	В. Плошевскій
Стецько, его сынъ	С. Грыневецкій
Осипъ Скорыкь, жовнѣрь	С. Стефуракъ
Алексій, его племянникъ	І. Карпиньскій
Сватъ І.	В. Рѣпецкій
Сватъ ІІ.	М. Новицкій

Въ актѣ III. Козакъ въ 4 пары

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетовъ достати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбковска Ч. 2., а вечеромъ отъ годины 6-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мій.

Яко паперы вкладовій першого ряду

поручаю

5% Листы заставній

Пештеньского угорск. банку комерційного

Капиталъ въ акціяхъ	зр.	5 000.000
Фондъ резервовый	„	370.000
Фондъ забезпеки	„	500.000
Вартость гипотеки	„	38.600.000
Загальна гварантія	**зр.**	**44.470 000**
Листы заставній обѣговій	**зр.**	**10.019.000**

Безпечность отже сихъ листовъ есть на всякій случай певна. Сій листы заставній суть пригодній на кавціи, австрійско-угорскій банкъ надае на нихъ ленно и они **не подлягаютъ новому процентованому 10% податкови отъ купонбвъ заставныхъ листовъ.**

Я отпускаю сій паперы дуже придатній на вклады щадничій

точно посля урядового щоденного курсу

не рахуючи собѣ жадныхъ спезовъ.

Августъ Шелленбергъ

банкъ и контора вымѣны во Львовѣ.

ФАБРИКА ДВОНОВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ),*

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рольничой, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовій дзвоны** и выробляе якъ найскорше подъ приступными условіями **дзвоны всѣякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалость матеріялу и гармоній ный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавій замовленя, котрій выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(30—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE.

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö. W.

Годне уваги.

Каву, ржь. солонину, смалець, повила, сливкій сухій, сливовицю, вино и т. д. высылаю въ найлѣпшихъ родахъ и по найприступнѣйшой цѣнѣ и лишь первостепенній товары, котрій на случай невподобы пріймаю назадъ безъ всякихъ выдатковъ.

Франко.

$4^{8}/_{10}$	кило	Кавы чольнон отъ 5 зр. 70 кр. — 8 зр.
$4^{1}/_{2}$	„	Гербаты самои передн. отъ 2 зр. 75 кр. — 8 зр.
$4^{1}/_{2}$	„	Выноградy французского 2 зр. 50 кр.
$4^{1}/_{2}$	„	Повилъ найлѣпшихъ 1 зр. 75 кр.
$4^{8}/_{10}$	„	Сливокъ сушеныхъ 1 зр. 90 кр.
$4^{2}/_{16}$—$4^{8}/_{10}$	к.	солонины або смальцю 3 зр. 90 кр.—4·15 кр.
4	литры	правдивои сливовицѣ 4 зр. 25 кр.
4	„	араку Cuba 4 зр — кр.
5	кило	огорковъ або паприки въ оцтѣ 1·70 кр.—1·90 кр.
$4^{4}/_{10}$	кило	меду самого найлѣпшого 2 зр. 80 кр.

Франко.

Цѣнники высылаю франко.

Тома Гурович

3—5 **Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23,**

Конкурсъ.

Въ цѣли обсадженя посады мѣского лѣкаря въ мѣстѣ Рогатынѣ, съ которою сполучена рочна платня въ высотѣ 300 зр. а. в., розписуеся конкурсъ.

Убѣгатель маѣ бути докторомъ всѣхъ наукъ лѣкарскихъ.

Поданя, заосмотренй въ потрѣбній документы, маютъ бути внесенй найпознѣйше до конца падолиста 1883 до тутешного уряду.

Зверхность кор. вольн. мѣста.

Рогатынъ, д. 26. жовт. 1883.

БРОНИСЛАВЪ ВАРЫЦКІЙ

докторъ всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

осѣвъ въ (2—3)

РОГАТЫНѢ.

Право каноничне

литографоване буде сего року выходити заходомъ п. Стефана Высочаньского богослова IV року во Львовѣ. Ктобы зъ Всч. отцѣвъ хотѣвъ его запренумерувати, зволитъ ласкаво до тогожь зголоситися листовно якъ найскорше. (2—2)

!! Новость !!

Руский буквы на листовомъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друковъ 35 кр.
за 50 штукъ друковъ 25 кр.

Билеты гратуляційній рускій съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлій отъ 2 кр. кольоровій съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великомъ выборѣ поручае:

К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

Выключно

лишь у мене можна набути:

Фильцове непромакальне обувье
Чоботы до польованя. Дамскій и мужескій **чоботки.**
Тонку скору до обшиваня.
Чорній фильцовій флеки на подошвы;
якъ такожь:
Капелюхи фильцовій.
Цилиндры.
Chapeau - claque найновѣшого фасону.

Цѣны дуже умѣренй.

Замовленя зъ провинціи залагоджую въ якъ найкоротшомъ часѣ.

Поручаючись ласкавой уваѣ П. Т. Публики остаю съ поважаньемъ

Антоній Кожелюже.

Рынокъ ч. 29, переходна каменица п. Ербара, напротивъ до. Сватовъ. (6-6)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 120. Львôвъ, Субота 22 жовтня (3 падолиста) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи наложитъ пересылати Гôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Границь, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ьі**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☛ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лишє буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☛ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочався IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

По соймѣ.

I.

Вже зо двѣ недѣлѣ ôтъ часу, якъ нашъ соймъ краєвый переставъ радити, а послы розъѣхались домôвъ а гдеякй на засѣданя спôльныхъ делегацій. Прогомонѣло вже ехо національныхъ и партійныхъ спорôвъ въ нашôмъ краєвôмъ тѣлѣ законодательнôмъ, прогомонѣло вже и ехо тыхъ „рецепцій“, якй сего року пôдчасъ сесіи соймовои давали въ небувалôмъ доси числѣ всякй „грубшй рыбы“ для розрывки умученыхъ головъ краєвои репрезентаціи. Въ теперѣшнôй хвили очи нашй звернены на Вѣдень, где радятъ спôльнй делегаціи. Хочь мы, тримиліоновый нарôдъ въ Австріи, не маємо щастя мати въ спôльныхъ делегаціяхъ анѣ одного члена, то всежь таки мы, платячи зарôвно, якъ кождый другій нарôдъ австрійскій, тяжкй податки въ крови и въ грошехъ, маємо право довѣдуватись и мѣркувати собѣ, що отъ безъ насъ ухвалили тамъ такій а такій буджетъ военный, на стôлько пôдвысшили кошты реорганизаціи арміи, на стôлько зновъ на фортификаціи Кракова и Перемышля; можемо толкувати собѣ пôсля вподобы експозé и ôтповѣди спôльныхъ министрôвъ вôйны и скарбу и завѣрювання о „мирныхъ ôтношеняхъ“ Австріи до Россіи и другихъ державъ европейскихъ У неодного зъ насъ, що привыкли мати ажь трехъ послôвъ въ радѣ державнôй, а ажь девять въ соймѣ, зродится въ думцѣ грѣшне забажанье: „кобы то мы мали бодай одного члена делегаціи! отъ бы ôнъ сказавъ яке слово при буджетѣ воєннôмъ, отъ бы ôнъ поставивъ яку интерпеляцію!“ Але таке грѣшне бажанье у насъ губится, коли пригадаємо собѣ статіи „Нового Пролома“ и „Слова“, въ котрыхъ ясно, мовь на долони, показано, що отъ въ соймѣ було ажь девять рускихъ послôвъ, и тымъ именно, що були въ соймѣ, що промовляли а Поляки ихъ не слухали, що говорили по руски (съ выняткомъ одного польскои промовы дра Антоневича), — тымъ именно приносили шкоду „обще-народному дѣлу, обще-народной чести и обще-народнымъ интересамъ“!... Все тое, пôсля згаданыхъ часописей, „выигралобъ“ было, колибъ въ соймѣ, подôбно якъ въ спôльныхъ делегаціяхъ не було анѣ одного рускаго члена, колибъ выбранй нашй послы були сецесіонували. „Отъ“ — говорятъ згаданй часописи — „изъ курульскихъ лавъ выдалили польскй bracia такихъ опонентôвъ, якими были Ковальскіи, Добрянскіи, Кулачковскіи, Наумовичи, Павликовы, Красицкіи и прч.“, а ихъ мѣсце заняли „съ однымъ изъятіемъ (дромъ Антоневичемъ) самыи такъ зовимыи „народовцы“, що промовляютъ въ соймѣ „немного сруценою польщиною“ и добиваются „нарѣчья галицко-русского“ въ школахъ, и пр. Такй и тымъ подôбнй рѣчи подаются въ згаданыхъ часописяхъ въ формѣ т. зв. „укôсныхъ стрѣлôвъ“, але здогадливый читатель сейчасъ змѣркуе, що се по перше головнй мотивы и головнй аргументы за сецесіею, а по друге, що тутъ иде о якйсь цѣли, котрй зовсѣмъ не заведутъ насъ до бажанои меты и на котрыхъ не выграютъ анѣ народна честь анѣ народнй интересы. Приглянѣмося тôй справѣ трохи близше.

Нема бôльше шкôдливои для насъ рѣчи, якъ въ дѣлахъ дотыкаючихъ цѣлого рускаго народа въ Галичинѣ и то въ дѣлахъ, где Русины выступаютъ яко одна велика сила супротивъ своихъ противникôвъ, вытягати на шырший свѣтъ рôжницѣ внутрѣшно-домашнй. Зъ того можутъ радуватись и користати тôлько нашй противники. Мы мали вже хочьбы и въ недавныхъ часахъ нашого народного житя стôлько сумныхъ досвѣдôвъ въ тôмъ взглядѣ, а мимо того суть люде, що не можутъ угамувати пристрастей, що не можутъ зрозумѣти цѣлои грозы небезпеченьства для нашого народного розвою именно черезъ дѣленье Русинôвъ на партіи тамъ, где они маютъ выступати яко одна рука и одна душа. Таке поступованье заслугуе на тымъ бôльшу нагану тамъ, где ще пробиваеся въ нѣмъ якась утаена злоба, якась укрыта покутна тенденція и где воюеся неправдою м инсинуаціями.

Зъ загальныхъ выборôвъ до сойму выйшло лишь девять нашихъ послôвъ. Звѣстно, що Поляки — съ выняткомъ лишь двохъ округôвъ — всюда въ прочихъ 46 рускихъ округахъ выборчихъ завзято всѣми легальными и нелегальными средствами не допускали выбору кандидатôвъ центрального комитету руского, не пытаючи, чи ôнъ належитъ до сеи чи до тои партіи рускои. Рôвно мѣрили Поляки дру Ив Добряньскому, якъ и дру Ал. Огоновскому и при выборахъ и при верификаціи ихъ выборôвъ въ соймѣ. Тй рускй послы, що противъ волѣ Полякôвъ выйшли зъ выбору, тіи — що такъ скажемо — зубами перегрызлися. Безперечно, всѣ Русины рôвно радо, якъ Качалу, Романчука, Сѣчиньского и др., бачилибы въ соймѣ и Ковальского, Добряньского, Кулачковского и др., але щожь Русины тому винній, що тіи панове або не хотѣли, або не могли засѣсти на лавахъ курульскихъ! „Новому Проломови“ e tutti quanti чей буде вѣдомо, що сов. Ковальского навѣть не польскй bracia усунули зъ курульскои лавы, але выбраный въ Стрыю, самъ зложивъ мандатъ, зôставши „гофратомъ“, не подавъ навѣть мотиву, длячого его складае, не ôтозвався о тôмъ анѣ однымъ словомъ до своихъ выборцѣвъ! Дръ Ив. Добряньскій рôвножь зъ личнои лишь волѣ не засѣдае въ соймѣ, бо не хотѣвъ принять мандату зъ Стрыя. П. Кулачковскій такожь, правду сказати, зъ власнои вины утративъ крѣсло посольске, бо не явився передъ выборцями. Що о. Наумовичь не засѣдае въ соймѣ, на те, здаесь, не треба наводити мотивôвъ, а оо. Павликовы и Красицкй самй не хотѣли кандидувати. Ктожь тутъ виненъ, що побôчь Качалы и его товарищѣвъ знайшлося — якъ „Нов. Проломъ“ каже — тôлько „одно изъятіе“?

Треба сказати, що не могло вже бути наивнѣйшого помыслу, якъ мѣжь рускими послами выпаходити тое „изъятіе“! Въ поступованю дра Антоневича а н. пр. п. Романчука або о. Сѣчиньского мы не бачимо нѣякои рôжницѣ — съ выняткомъ двохъ случаѣвъ, въ котрыхъ именно дръ Антоневичь поступивъ собѣ такъ, якъ бодай доси не поступили собѣ ще его нынѣшнй товарищѣ, а то выголосивши не знати по що польску бесѣду на plenum сойму и взявши такъ нещасливо въ оборону товариство имени Качковского черезъ заявленье, що проситъ для того товариства запомогу не pro praeterito, але pro futuro. Тôлько жь мимо тыхъ похибокъ дра Антоневича, мы певно не будемо его ôтлучувати ôтъ прочихъ нашихъ послôвъ, не будемо называти его „изъятіемъ“, бо знаємо его патріотизмъ и добру волю, а звѣстно, и найбôльшимъ людямъ лучалося спотыкнутися.

Рускй послы промовляютъ въ соймѣ рускимъ народнымъ языкомъ, бо того языка научились ôтъ матерей, учились въ школахъ, нимъ розмовляютъ съ народомъ, въ родинѣ и въ товариствахъ. Тымъ языкомъ промовляютъ въ соймѣ и дръ Антоневичь и проф. Романчукъ. Якимъ же иншимъ языкомъ маютъ промовляти? Требабъ хиба въ якôйсь малконтентнôй редакціи рускôй завести для нихъ выклады якогось иншого языка. Тôлько въ загалѣ мы сумнѣваємось, чи дру Антоневичу або сов. Бережницкому схочеся пôдъ старшй лѣта того рода упражненій... Намъ все здаєсь, що они вже таки до смерти останутъ при „галицко-русскомъ нарѣчью“...

Нѣ, не дѣлитись намъ тамъ, где иде о честь и о добро цѣлого нашого народа, не робити тяжшимъ бремя тымъ подвижникамъ народнымъ, котрй ведутъ борбу съ противникомъ за загальне добро Руси, и не зменшувати ихъ заслугъ и трудôвъ. Не штука „проломити“ стѣну оборонну, штука ею здвигнути. Всякого и всяке можна взяти на посмѣхъ и

Електрична выстава въ Вѣдни.

I.

Якъ-разъ десятый рôкъ минає, коли на тôмъ самôмъ мѣсци и майже въ ту саму пору скôнчилася всесвѣтна выстава у Вѣдни. Якъ радо и весело витали жителѣ славнои столицѣ „an der schönen blauen Donau“ се всенародне свято, той лишь мôгъ се тогды поняти, кто черезъ довгй лѣта зрôсся съ ними и—що такъ скажемо — наскрôзь перенявся житьемъ Вѣденця съ его добрыми и злыми прикметами та спôзнавъ его всему свѣтови звѣстну вѣденьску „Gemütlichkeit“. Сумный однакожь бувъ конець сеи выставы; наступивъ памятный „крахъ“ и тысячѣ людей, що ще недавно весело снувались по величезнôй будôвлѣ выставы и немовь новожитнй Кревы сыпали грôшми въ-округи себе, не то що посумнѣли, але въ горя и нужды утѣкали навѣть зъ города, що стався мѣсцемъ ихъ великого нещастя. Сама жь выстава сумну лишила по собѣ згадку. Величезнй недоборы стались причиною, що рѣшено навѣть розбôрати величаву будôвлю въ Пратерѣ, щобы за ои матеріялъ хочь въ части покрыти значнй недоборы. Довго важилась навѣть судьба позставшои до теперь ротунды, сего величавого памятника архитектурнои штуки, поки не рѣшено остаточно оставити ои на згадку минувшихъ веселѣйшихъ днѣвъ и яко взорець майстерскои желѣзнои конструкціи. Ôтъ сего часу переходила ротунда рôжну судьбу: то служила за складъ вѣденьскимъ торговцямъ, то мѣстила африканьскихъ дикарѣвъ съ ихъ домашною худобою, або завзывала завсѣгды радо шукаючихъ забавы Вѣденцѣвъ на представленя линоскокôвъ, або иногдѣ вертала таки до давного свого призначеня и мѣстила въ собѣ рôжного рода выставы, въ котрыхъ послѣдна с. в. выстава електрична въ-недовзѣ вже зъкôнчится.

Такъ свѣтлыхъ днѣвъ въ цѣлôмъ значеню сего слова, якъ въ часѣ електричнои выставы, не видали ще стѣны сего памятника недалекои бувальщины. Вѣденцѣ гордй въ того, що зъ всѣхъ выставъ, якй лишь бачила наддунайска столиця, ся послѣдна найлѣпше имъ удалася. Однакъ не лишь они самй можутъ бути гордыми въ того; гордитись повиннй и всѣ народы, котрй лишь на сѣй выставѣ брали участь; гордитись повиннй и Русины, котрй въ особѣ дра Ивана Пулюя такъ гôдного и свѣтлого найшли заступника и представителя.

Що жь за сила спонукала людей зô всѣхъ кôнцѣвъ землѣ зôбратися надъ Дунаємъ? Чи то лишь ученй розслѣдники тайнъ природы забажали помѣряти свои силы и супоставити разомъ працѣ своихъ довголѣтныхъ розслѣдôвъ? Нѣ. Ученый сего не потребуе; ôнъ въ своѣй темнôй комôрцѣ на своѣмъ столѣ робôтнôмъ бачитъ всѣ розслѣды и выноходы, немовь на выставѣ, и може спокôйно обôйтися безъ неи. То була инша сила, що зôбрала сихъ людей въ одну громаду и пôдъ однымъ дахомъ розложила овочѣ ихъ довголѣтнои працѣ. Анѣ Венямин Франклинъ анѣ магдебурскій бурмистеръ и моравскій монахъ певно не перечували, якои ваги станеся колись сила, яку они ôткрыли и що тая страшна искра блыскавки станесь пôдъ рукою мыслячого человѣка такъ слухняною, якъ той дикій степовый табунъ пôдъ сѣдломъ смѣлого козака. Сила електричности сталася нынѣ чимсь бôльше, якъ лишь предметомъ ученыхъ розслѣдникôвъ; она сталась чинникомъ продукційнымъ — и се есть причиною, що якъ по иншихъ городахъ,— якъ примѣромъ въ Парижи и Монахіюмъ, — такъ теперь и въ Вѣдни уладжено електричну выставу. Ученый ôтъ свого книгами закиненого стола, механикъ ôтъ варстату, ремѣсникъ и промысловець, купець и звычайный собѣ человѣкъ, всѣ они звертаютъ цѣлу свою увагу на сю выставу и радй бы дôзнатися, чого можутъ сподѣнатись ôтъ електричности на будучнôсть. Сила пары вже теперь за мала для человѣка, недогôдна, свѣтло газу вже за темне — о свѣчцѣ и нафтѣ не ма вже и бесѣды, такй рѣчи, то хиба вже для Готентотôвъ. Електрикою хочемо нынѣ ѣздити, орати, сѣяти, два разы до року зъ поля зôбирати, варити, въ ночи день робити, лѣчити. Та где ще конець людскому бажаню? И на воловôй шкôрѣ — якъ то кажутъ — не списавбы сего. До якого значеня для суспôльного житя дôйде колись доси майже ще непонята сила електричности, — досыть буде згадати, що нынѣ вже н. пр. въ Америцѣ существуе 13 предпріемствъ для освѣтлювання съ капиталомъ 15 миліонôвъ долярôвъ (бôльше якъ 30,000.000 зр.) и коли скажемо, що одно зъ сихъ предпріемствъ роздало помѣжь своихъ членôвъ 58% дивидендъ. Але вертаймо до самои выставы.

Выстава електрична розпочалась 16 л. серпня с. р. въ присутности и пôдъ покровомъ престолонасл. арх. Рудольфа, при участи многихъ достойникôвъ та представителѣвъ рôжныхъ державъ и около 600 выставцѣвъ. Першй днѣ не конче спріяли выставѣ; слота держала людей въ хатѣ, тожь и не много въ першихъ дняхъ ои звиджувало. За те, коли настали днѣ погôднй, люде товпами спѣшили на выставу такъ, що були днѣ, въ котрыхъ 10—12.000 людей входило и выходило зъ ротунды. Отъ прилучѣмся и мы до якои громадки и розгляньмось такожь съ другими по выставѣ.

Зъ разу не добачишь нѣчого; якійсь хаосъ рôжного рода машинъ, колѣсъ, дротôвъ, телеграфичныхъ апаратôвъ стає передъ очима и такъ тобѣ завертає голову. Люде, що передъ нами, дôзнаютъ, видко, такого самого чувства, бо и не задержуются довго коло сихъ мертвыхъ машинъ, а поступаютъ лишь дальше напередъ. Отъ передъ нами якась нѣбы хата; передъ дверми виситъ крокодиль та якась другй намъ зовсѣмъ незнакомй рѣчи. Се єгипетска хата съ всѣми ои прикрасами, амулетами и т. п. рѣчами. Вôйдѣмъ до середины! Чи се на явѣ, чи то намъ снится? Якъ бы въ байцѣ зъ тысячи и одной ночи. Всюды якйсь дивнй незнакомй намъ рѣчи, всюды повно незвычайныхъ цвѣтôвъ, а все те облите якимсь чародѣйнымъ, срѣбнымъ, хапаючимъ за очи свѣтломъ, якъ бы десять мѣсяцѣвъ наразъ свѣтило. То електричнй лямпы, завѣшенй пôдъ сволокомъ, розливаютъ по кôмнатѣ те чародѣйне свѣтло. Ту и тамъ розложенй низенькй всходнй „диваны“ такъ ажь просятъ сѣсти. Боишься сѣдати, коли глядишь, — а тамъ за купкою ши роколистыхъ цвѣтôвъ на

наругу, але чи се буде съ користею для Руси? „Сецесія“ — легке слово, але чи по сецесіи буде лѣпше для Руси? А чи рускій послы вже не зробили нѣчого доброго беручи участь въ соймѣ, о тôмъ мы скажемо другимъ разомъ.

Австро-угорскій делегаціи.

II. Спôльный буджетъ.

Отожь то и есть лихо, що и найторжественнѣйшій запевненя о мирѣ выглядаютъ якось блѣдо, якось немовь пышна а пожичена одѣжь супротивъ нагои дѣйстности, супротивъ немилосердныхъ, сухихъ циферъ буджетовыхъ. Въ слѣдуючихъ табличкахъ мы зведемо до купы головній цифры спôльного австро-угорского буджету, предложеного теперѣшнымъ делегаціямъ, ставлячи поручь съ гдеякими теперѣшными сумами такожь сумы минувшого року ухваленій. За кождою табличкою слѣдуютъ выясняючій уваги, котрій вкажутъ, где именно лежитъ характеристична черта сегорôчного буджету нашои монархіи.

На выдатки на 1884 рôкъ жадаютъ:

Выдатки	Звычайнѣ	Надзвыч.	Разомъ
Министерство справъ заграничныхъ:			
1) на центральный зарядъ	540.300	8.400	548.700
(минувшого року бôльше о	—	—	(+28.400)
2) на фондъ диспозиційный	500.000	—	500.000
(минувшого року менше о	—	—	(—60.000)
3) на выдатки дипломатичнѣ	1.218.400	18.000	1,236.400
4) на консуляты и посольства	713.200	24.800	738.000
5) на субенцію для австр.-угор. Льойда	1,300.000	—	1,300.000
Державне министерство вôйны:			
1) на постôйне войско	95,537.634	6,876.005	102,413.639
(бôльше нѣжь минувшого року о	(+632.473)	(—632.152)	(+321)
2) на военну маринарку	8,226.310	1,244.667	9,470.977
(бôльше нѣжь минувшого року о	(+410.550)	(—21.797)	(+388.753)
Спôльне министерство финансôвъ:			
1) на зарядъ центральный	107.910	—	107.910
2) на центральну касу	27.560	—	27.560
3) на ôтдѣлъ рахунковый	38.930	—	38.930
(разомъ бôльше ôтъ минувшого року о	—	—	(+11.027)
4) на пенсіи для выслуженыхъ урядникôвъ, а такожь вдôвъ и сирôтъ	1,798.000	1.050	1,799.050
Контроля рахункôвъ:			
1) спôльна найвыспа рахункова палата	125.747	—	125.747
Разомъ жадаютъ на р. 1884	110,133.991	8,172.922	118,306.913
Крôмъ того жадае министерство справъ заграничныхъ додаткового кредиту на покрытье звышьбуджет. выдатковъ зъ р. 1883 въ сумѣ	77.203	—	77.203
и министерство вôйны надзвычайного додатку на войско стояче въ Босніи и Герцегов. въ сумѣ	7,307.000	—	7,307.000
Разомъ всего	117,518.194	8,172.922	125,691.116

Зъ помѣжь всѣхъ выказаныхъ ту выдатковъ найбôльшу увагу звертае на себе выдатокъ на войско. Коли взяти до купы обѣ сумы, якій министерство жадае на войско и на кораблѣ военнѣ и коли порôвнати ихъ съ сумами, призволеными въ торôчныхъ делегаціяхъ, то покажеся не дуже значна, якъ на таку велику рубрику, рôжниця около 400.000 зр. Але рôжниця тая ставсь далеко бôльшою и навѣть зловѣщою, коли увзгляднимо рôжницю додатковъ звычайныхъ и надзвычайныхъ. Минувшого року призволено було на войско и кораблѣ звычайныхъ выдатковъ 102,720.921 зр., сего року жадае министерство 103,764.044 зр., т. е. о 1,043.123 зр. бôльше. Правда, надзвычайнѣ выдатки нѣбы то зменшуются о 653.949 зр., але се для насъ невелика потѣха. Звѣстна бо рѣчь, що рôжниця мѣжь рубрикою звычайныхъ а надзвычайныхъ выдатковъ въ тôмъ именно лежитъ, що надзвычайнѣ выдатки разъ появляются, а потому щезаютъ, мѣжь тымъ коли звычайнѣ разъ въ разъ повторяются. Побôльшенье затымъ рубрики звычайныхъ выдатковъ на войско и кораблѣ о звышь одинъ милiонъ зр. значитъ, що ôтъ сего року край пріймае на свои плечѣ новый тягаръ, котрого вже нѣколи не позбудеся. Те величезне пôдвысшенье звычайныхъ выдатковъ въ нашôмъ войсковôмъ буджетѣ о скôлько зъ одного боку есть прямымъ наслѣдкомъ ухваленои 1882 р. реформы войсковои, о стôлько при теперѣшныхъ загально не найлѣпшихъ экономичныхъ ôтносинахъ Австріи становити муситъ новый и тяжкій ударъ на добробытъ и нормальный розвôй народа. А пôдъ взглядомъ чисто политичнымъ дае оно яскраву илюстрацію до тыхъ мирныхъ промовъ, о котрыхъ мы въ попереднôмъ числѣ згадували.

Доходы спôльныхъ министерствъ, або такъ назване технично „покрытье выдатковъ“ суть зовсѣмъ незначнѣ супротивъ сумы вымаганъ. Мы не уважаемо потрѣбнымъ спецификувати тыхъ доходôвъ, а тôлько подамо головнѣ сумы, порôвнаемо ихъ съ сподѣваными выдатками, а ôттакъ розрахуемо, скôлько зъ тыхъ спôльныхъ выдатковъ припаде на долитавску, а скôлько на залитавску часть.

Доходы:

Министерства справъ заграничныхъ	584.400	зр.
Министерства вôйны	2,548.886	„
Минист. спôльн. финансôвъ	1.118	„
Зъ етату пенсійного	1.563	„
Зъ контролѣ рахунковои	77	„
Сума доходôвъ	3,136.044	зр.
Ôтъ сумы выдатковъ	125,691.116	„
ôттягнути суму доходôвъ	3.136.044	„
останесь	122,555.072	зр.
Ôтъ тои сумы ôттягнути ще чистый доходъ зъ мыть въ сумѣ	17,063.070	„
останесь жадана сума	105,492.002	зр.
Пôсля угоды треба ôтъ сеи сумы ôттягнути ще 2%, разомъ суму	2,108.295	„
котра то сума припадае скарбови угорскому, — такъ що до розділу мѣжь обѣ половины державы буде	103,383.707	„
Зъ того выпаде на Долитавію 70%, т. е.	72,384.552	„
а на Залитавію 30%, т. е.	30,999.155	„

Се есть въ головныхъ чертахъ сегорôчный буджетъ австро-угорскій на 1884 рôкъ. Головно пôдвысшенье выдатковъ походитъ зъ ухваленои 1882 р. реформы войсковои. Правда, при дебатѣ надъ тою реформою гр. Биляндтъ, министеръ вôйны, запевнювавъ въ першôмъ запалѣ, що цѣла реформа арміи коштувати буде не бôльше якъ 851 зр. Правда, заразъ таки вычислили гдеякій послы, що выдатки на армію вже въ початку взросли не о 851 зр., а о 379.734 зр., — але остаточно и се ще не булобъ такъ дуже зле. Министеръ вôйны запевнювавъ торжественно, що „въ виду знаного а такъ сумного положеня финансôвъ державныхъ о дальшôмъ пôдвысшеню выдатковъ на войско не буде й бесѣды, ажь поки въ загалѣ не надôйдутъ лѣпшій часы“. Мабуть тѣ „лѣпшій часы“ надôйшли вже, коли заразъ по роцѣ п. министеръ такъ значно пôдвысшуе выдатки на войско, и то якъ разъ въ рубрицѣ „звычайныхъ выдатковъ“. Ôтъ теперь вже нема моны о зменшеню выдатковъ: противно, тенденція новозаведеной реформы есть така, що выдатки мусятъ въ року на рôкъ і о бôльшуватись,—и то въ далеко швидшôмъ темпѣ, нѣжь доси. Аджежь п. министеръ выразно поговорюе о узброеню на-разѣ гдеякихъ полковъ, а евентуально цѣлои арміи новыми карабинами-репетіврами. Аджежь побôльшенье числа полковъ кôнноты и артилеріи потягне за собою конечно новій и немалій выдатки. Такъ само въ сегорôчнôмъ буджетѣ вставленій вже значній порціи на комендантôвъ твердынь въ Перемышли и въ Краковѣ. Чого то мы ще дожімъ?...

ДОПИСИ.

Зъ Одессы.

На сей разъ я хочу росказати вамъ про нашій такъ званій „дирижируючій классы“, с. е. про земцевъ и банковцевъ. Може здаватися въ-разу, що се двѣ рôжній верствы, але се здався тôлько въ першого разу: земля и грошѣ — одно другому помагае, и у насъ найголовнѣйшій въ земскихъ ораторôвъ — они жь и заправителѣ у земскôмъ банку Херсоньскои губерніи. Але почну зъ цифръ, бо може читателѣ Вашій розмовы мои возьмутъ за неважній, не знаючи, що таке наше земске собранія и якій то у насъ банкъ херсонскои губерніи.

У губерніи сѣй числится $6^1/_2$ мил. десятинъ, або коло 1300 □ геогр. миль, с. е. по протягу трохи не стôлько, скôлько у всѣй Галичинѣ; людей же живе не густо: $1^3/_4$ мил., не бôльше, бо скученій они тôлько у такихъ городахъ, якъ Одесса (217.000), Николаевъ (20.000), Херсонъ та Елисаветградъ (по 50.000 душь); прочій мѣсця заселенѣ маленькими городками, рѣдко великими селами, а бôльше малесенькими слободами та хуторцями середъ паньскихъ земель, або й зовсѣмъ таки на паньскихъ земляхъ. Великій села съ землями, належачими цѣлкомъ селянамъ, стрѣчаются рѣдко: се або т. зв. бувшій „военнѣ поселенія“, або „колоніи“ нѣмецкій, грецкій, болгарскій, арнаутскій, котрій заселили сей край по выклику правительства съ кôнцемъ XVIII ст. и съ початку XIX. Найбôльша же часть землѣ належитъ панамъ, котрій при реформѣ 1861 р. дали своимъ крестянамъ невеличкій шматки поля, а то й зовсѣмъ не дали нѣчого, выпустивши ихъ на волю до манифеста 1861 р. Отсѣ то паны, якъ скасоване було крепацтво лѣтъ вже 20 назадъ, оснували у Одессѣ т. зв. земскій Херсоньскій банкъ. Выпустили закладнѣ листы, почали пріймати у закладъ паньскій лятифундіи и меншій добра (а лятифундій по 10—20 тысячъ десятинъ, с. е. по 100—250 километрôвъ — у насъ богато). Другій банкъ у Одессѣ — Бессарабско-Таврицкій не мôгъ конкурувати съ земскимъ Херсоньскимъ, и отъ у земскій почали закладати свои добра и паны Катеринославскои, Таврицкои и Бессарабскои губерніи. Теперь членôвъ банку числится далеко бôльше 3000 людей; у сѣмъ банку, (котрый ставъ вже цѣлкомъ Новороссійскимъ, а не тôлько Херсоньскимъ або Одесскимъ), у закладъ землѣ панами дано бôльше 3 мил. десятинъ (с. е. около 35.000 километрôвъ); якій се процентъ усѣхъ земель Новороссійского краю, можна бачити зъ того, що у згаданыхъ 4 губерніяхъ на $5^1/_2$ мил. народу треба числити $4^1/_2$ тысячѣ квадр. геогр. миль, або около 250 тыс. квадр. километрôвъ. Коли ще возьмемо на увагу, що банкъ выпустивъ закладныхъ листôвъ бôльше якъ на 58 мил. пôдъ закладъ землѣ вартостею у 120 мил. рублевъ, то й побачите, що на кожду живу душу всего населеня краю — зробленыхъ банкомъ грошей буде припадати бôльше якъ по 10 рубл., а на кождый квадр. километръ землѣ закладанои и не закладанои около 230 рубл. Запасного капиталу банкъ сей мае теперь около 3 милiоны.

Понятно зъ сего кождому, якого репету наробили газеты, коли рокôвъ два назадъ розтрубѣли, що у Херсоньскôмъ земскôмъ банку на загальныхъ его зборахъ одинъ зъ его членôвъ Шаповаловъ сказавъ прилюдно, що розкрадено около 2 мил. рублевъ. Справдѣ: рôльничо-кредитовый банкъ, котрого запасный капиталъ далеко бôльшій ôтъ тогожь капиталу Одесского выдѣлу Государственного банку, допускае у себе великій „хищенія“, якъ то кажутъ теперь у насъ. Пропаде къ бѣсовому батькови и рôльництво Новороссійского краю, пропадутъ и всѣ паны, котрій управляютъ тымъ рôльництвомъ, пропадутъ и властителѣ закладныхъ листôвъ банку, коли, не дай Боже, крахъ крахне!

Загомонѣли газеты; взявся за розумъ и банкъ. На загальныхъ зборахъ выбрана була т. зв. „довгосрочна комисія“, котра мусѣла провѣрити дѣла банку. Провѣряла она и на торôчныхъ зборахъ членôвъ банку сказала, що не 2 мил., а хиба 50—60.000 зр. всего накрадено рôжными способами, а особливо що спалено не тѣ купоны, котрій слѣдъ палити. Шаповаловъ зновъ казавъ, що комисія не всего додивилася; выбрали ще одну комисію. Цѣлый рôкъ она працювала, наймала спеціялистôвъ-бухгальтерôвъ, на що вытратила 13.000 рубл.. а ось теперь подала загальному зборови членôвъ банку свôй ôтчитъ. Зборы ôтбувалися въ Одессѣ протягомъ першои половины жовтня и представляли въ себе, якъ казавъ одинъ зъ членôвъ, бухгальтерскій турниръ.

Мы не будемо розказувати про сей турниръ и змѣстъ тыхъ дуелевъ мѣжь членами ревизійнои комисіи (Шаповаловъ, Гроссулъ-Толстой, Кузнецовъ) и ви оборонцями зъ одной стороны а правителями банку и его оборонцями зъ другои. Трудно простому чоловѣкови и зрозумѣти тѣ бухгальтерскій вытребеньки, котрій друкованій були не тôлько у ôтчитахъ комисіи, але и по всѣхъ одесскихъ газетахъ, — та й нѣ за чимъ вамъ знати се. Мы тôлько скажемо кôлька слôвъ про гдеякій головнѣйшій факты того собранія, щобъ характеризувати бôльшôсть нашихъ „дирижируючихъ классôвъ“. Комисія сказала, що у 60-хъ рокахъ бухгальтерія велася наивно, але безъ жадного бажаня до „хищенія“; у 70-хъ рокахъ настае такій „хаосъ“ у счетоводствѣ, що дôбратися ладу дуже трудно: видно, що путанина введена нарочно, щобъ краще було красти; тôлько въ 1880 р. заводится якійсь-то порядокъ. Сей выводъ пôддержували и всѣ спеціялисты-бухгальтеры, що працювали разомъ съ комисією. Предкладалося провѣрити якъ слѣдъ всѣ рахунки за 70-тій роки; бо тогды тôлько й можна буде дôбратися толку и побачити, кто кравъ, скôлько покрадено и кто муситъ отвѣчати за се. Покликаный у собраніе яко експертъ управляющій Одесскою конторою Государственного банку казавъ, що се конечно треба зробити, а буде се коштувати 2-мѣсячнои працѣ у 3 роки, отже всего 6 мѣсяцевъ працѣ ревизійнои комисіи. Чоловѣка въ 10 настоювали на сю роботу; члены правленія и другій промовляли противъ сего. И порѣшили бôльшостею $^2/_3$ (106 противъ 51), що провѣряти не треба, бо не варта вышукувати крадѣжки на десятки тысячъ карбованцевъ, коли милiоны поки що цѣлій!

Наведемо ще и тіи факты, котрій характеризуютъ сю переважну бôльшôсть. Кажутъ н. пр. члены ревизійнои комисіи, що тогды металичнѣ билеты продавалися банкомъ по 320 рубл., а стояли у той день, якъ запевняе и гофмаклеръ, 346 рубл.; або билеты восточнои пожички купувались банкомъ по $98^1/_2$, коли коштували $93^5/_8$. Пытаютъ: кто буде за се отвѣчати? Члены, бувшій за той часъ членами правленія, мовчатъ, а другій пôднимаютъ галасъ и не даютъ говорити членамъ ревизійнои комисіи. Предсѣдатель ôтбирае у нихъ право голосу. Тогды встане кто-небудь зъ оборонцевъ членôвъ правленія, розсыплеся словами про ихъ чемнôсть, нагадае, що милiоны жь не пропали, а тôлько якихсь-то десятокъ тысячъ не стае, и роздаются оплески. Предсѣдатель за тымъ ставитъ новій пытаня. Такъ було и тогды, якъ комисія показувала, що отъ тамъ то не стае 36.000, а тутъ (н. пр. у купоннôмъ фондѣ) не выстачае 12.000, або 5.000 не записанѣ у книжки и т. п.

Порѣшивши съ гомономъ, що все гарно, нашій банковцѣ розъѣхалися зъ Одессы, чи то пакъ поѣхали у Херсонъ на губернске земске собранія, бо трохи не всѣ головнѣйшій „воротила“, якъ у насъ кажутъ, разомъ и губернскій гласнѣ. 15 го жовтня ôткрылося у Херсонѣ се земске собранія, и тамъ сѣ самій банковцѣ вже пôдъ видомъ „Abgeordneten“ теперь рѣшаютъ земскій дѣла нашои губерніи. Ôткрылося ще губернске собранія и у Полтавѣ тогожь таки 15-го жовтня. Черниговске и Катеринославске губернскій собранія ôтбуваются трохи пôзнѣйше. Колись, якъ буде зайвый часъ, напишу щось и про сѣ нашій земскій сеймы, щобъ схарактеризовати для Вашихъ

такôмъ самôмъ диванѣ сидитъ бѣлява, якъ ангелъ красненька дѣвчина, немовь та заклята царѣвна, що дожидае царского сына. Трошки до горы пôднесеный капелюшокъ, зъ пôдъ котрого глядятъ задумчивій, синій мовь небо очи, отѣняе ви трошки подовгасте личко. Се типъ прихôтливои Вѣденки. Чи знаешь, о чѣмъ она такъ думала? Подивись лишь, якимъ окомъ глядитъ она на туалету переходячои якъразъ теперь коло неи генеральши, немовь хотѣлабы сказати: „Ахъ все, все ôтдалабъ я, щобъ такъ убратись якъ она, щобы въ такôмъ, якъ тутъ, раю хочь день прожити!“ Але нема часу довго розглядатись; люде людей посуваютъ; идѣмъ дальше. Перейдѣмо насамперед всѣ комнаты, якій урядили вѣденьскій декораторы и пригляньмось имъ при свѣтлѣ електричнои лямпы. Ось салонъ вельможи, а дальше столова, уборна, спальня, — всюды рай и годѣ. По столахъ замѣсть старосвѣтскихъ свѣчь зъ ярого воску, стоятъ жарѣючій електричнѣ лямпы, а завѣшенѣ на сволокахъ лямпы мовь свѣтло сонця освѣчаютъ комнаты.

Але по що на електричнôй выставѣ кухонныхъ приборôвъ? Якажь звязь кухнѣ съ електричностею? Не дивуйся друже, а розглянься лишь лучше по кухни. Онъ, видишь, запопадливій газдинѣ оглядаютъ **електричный самоваръ**. Где давнѣйше кидалося вугле, тамъ теперь горитъ електричне свѣтло и въ духъ можемо напитись чаю. Щаслива Феся! ôтъ теперь не буде вже потребувала надуватись анѣ шукати за чоботомъ съ холявою, щобъ чимъ скорше роздути самоваръ и не розгнѣвати ёймостѣ.

Хочешь може знати, що то за машинка, що стоитъ побôчь самовара? Есть то такожь неменше важна рѣчь якъ для доброи газдынѣ, такъ и для старого кавалера; есть то **електрична машинка до вареня яецъ**. Въ одинъ мигъ можна въ нѣй зварити яйцѣ и то пôсля вподобы: чи на твердо, чи на пôвъ-твердо, чи на мягко; треба лишь знати, якъ покрутити регулятора. Ôтъ теперь хочьбы вже и якому забагливому чоловѣкови буде могла жѣнка догодити.

читателѣвъ, яка ихъ компетенція у дѣлѣ народнои просвѣты, господарства, санитарнои ощадности и пр., и якѝ великѝ сумы розтрачуютъ земства у нашихъ губернiяхъ на сѝ потребы. *С.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ справѣ хорватско-угорскѝй*) ведутся теперь межи угорскимъ правительствомъ а репрезентантами т. з. народного сторонництва хорватского переспрaвы, маючѝ на цѣли реституцію конституційного порядку, заступленого правленьемъ королѣвского комисаря. Сторонництво народне, съ котрымъ переспрaвляє Тисса, стоитъ на становищи угоды съ Угорщиною и хочь въ гдеякихъ подрѫбныхъ питаняхъ заходятъ ще межи обома сторонами рѫжницѣ, то основнѝ точки хорватско-угорскихъ взаєминъ не можутъ уважатися властиво предметомъ спору. Друге дѣло, що народне сторонництво муситъ числитися въ Хорватiи съ сильною опозицiєю, котра особливо въ послѣдныхъ часахъ стала завзято выступати противъ Угорщины и старалася розбити навязанѝ переговоры. Газеты опозиции, що хотѣлабы бачити Хорватiю зовсѣмъ независимою ѳтъ Угорщины, представляютъ угоду съ Угорщиною насильно накиненою, а щобы дати ще бѫльшiй натискъ своимъ постулятамъ, покликуются на те, що сферы вѣденьскѝ радо видятъ напрямъ анти-угорскiй. Що въ Вѣдни нѣкто не бажае сего, що ѳтповѣдае нитенціямъ радикального сторонництва, найлучше доказуютъ ѳтзывы офиціознои прасы, котрои органы якъ пр. „Presse“, застереглися дуже рѣшучо противъ такихъ внесень и заявили, що министерство гр. Таффе анѣ хоче анѣ може мѣшатися до взаимныхъ ѳтносинъ Хорватiи и Угорщины. Сферы вѣденьскѝ — хочь може не правительство гр. Таффого — интересуются пытаньемъ хорватско-угорскимъ о стѫлько, що существованье конфликту представляєся некористнымъ для интересѫвъ цѣлои державы, а въ Вѣдни хотѣлибы якъ найскорше сей конфликтъ бачити полагодженымъ. Пѫсля найновѣйшихъ вѣстей ѳтбулися въ Пештѣ по поворотѣ Тиссы зъ Вѣдня, — котрый, якъ кажутъ, ѣздивъ туда по инструкціи, — конференціи съ хорватскими мужами довѣрія а результатъ ихъ бувъ такiй, що въ короткѫмъ вже часѣ наступитъ именованье хорватского бана и скликанье хорватского сойму.

(*Надзыраюча рада галицко-угорскои желѣзницѣ*) держала пѫсля информацiй „Presse“ передъ тыжднемъ свое засѣданье, на котрѫмъ велися пересправы надъ будущимъ устройствомъ товариства. На тѫмъ засѣданю не прiйшло однакъ до нѣякого рѣшеня и тому маe бути на днiхъ скликане нове засѣданье. Хочь не можна на певно предвидѣти результату будущихъ нарадъ, то здаeся, що бѫльшѫсть членѫвъ рады надзорчои згодитоя на те, щобы зарядъ руху желѣзницѣ Наддньстряньскои и Тарнѫвско-Лелюхѫвскои сполучити съ желѣзницею арх Альбрехта.

(*Нѣмецкѝ студенты вѣденьского университету*) зробили дня 29 л. жовтня демонстрацiю проф. Масенови, котрый зъ причины свого выступленя въ низшо-австрiйскѫмъ соймѣ за ѳткрытьемъ ческои школы въ Вѣдни нараженый бувъ вже въ минувшѫмъ курсѣ на подѫбнѝ непрiятности. Першимъ разомъ демонстрацiя не ѳтнесла намѣреного ефекту, бо проф. Масенъ не явився въ сали выкладовѫй, и здавалося, що студенты вже понехаютъ намѣръ скомпромитованя професора. Мимо того явились они вѫ второкъ съ тымъ наміромъ въ новѫмъ будынку университетскѫмъ, где мавъ розпочати дръ Масенъ свои сегорѫчнѝ выклады и коли сей зачавъ вступну рѣчь, привитали єго окликами „pereat“ и стукаючи ногами, не дали єму прiйти до слова. Демонстрацiя зроблена черезъ нѣмецкихъ студентѫвъ выкликала дуже немиле враженье въ умѣренныхъ кружкахъ нѣмецкихъ, а проф. Лоренцъ, що перше выступавъ противъ Масена, теперь заявляє, що сего жалуe. Пѫсля информацiй „Politik“ задумало правительство, наколибы демонстрацiи мали ще разъ повторитися, а власти университетскѝ не могли собѣ самѝ порадити, — вдатися енергично въ тую справу и евентуально замкнути на вѣденьскѫмъ университетѣ факультетъ правничiй, котрого слухачѣ берутъ живу участь въ демонстрацiяхъ.

(*Рада мѣста Вѣдня*) рѣшила на внесенье дра Люгера на засѣданю зъ дня 31 л. жовтня внести до министрѫвъ скарбу и торговлѣ петицiю, щобы правительство приняло въ свою администрацiю пѫвнѫчну желѣзницю. Мотивуючи свое внесенье, пѫднѣсъ дръ Люгеръ дуже важкѝ замѣты противъ дотеперѣшному зарядови сеи желѣзницѣ и выказавъ, що администрацiя приватна черезъ высокѝ тарифы транспортовѝ вызыскуe публику и причиняeся до того, що артикулы необходимои консумцiи дуже дорожѣютъ. Якъ рѣшитъ правительство петицiю рады мѣста Вѣдня не можна напередъ сказати; имовѣрно буде концесiя продовжена, бо акцiонеры уживаютъ всѣхъ вплывѫвъ, щобы не дати зъ рукъ привилегiи, котра приноситъ имъ хорошѝ зыски.

(*Про речинець скликаня рады державного*) ходятъ найсупереченѣйшѝ толки. Одна часть прасы подае яко речинець зѫбраня вѣденьского парляменту половину падолиста; другѝ газеты думаютъ, що рада державна не збереся ажь въ груднѭ и мотивуютъ се именно тымъ, що передъ груднемъ зъ однои стороны не буде готовый новый парляментарный будынокъ, зъ другои жь стороны не ма выглядѫвъ, щобы спѫльнѝ делегацiи заразъ покѫнчили свои засѣданя.

(*Австрiйско-угорскѝ делегаты*) уповномоченѝ до заключеня трактату торговельного съ Францiєю вже вернулися зъ Парижа. Симъ разомъ не осягнули пертрактацiи нѣякого позитивного результату. Заключенье трактату мореплавного не представляe великихъ трудностей, але за то нема выглядѫвъ на користне закѫнченье переговорѫвъ и хочь секретарь державный Матлековичь вже бѫльше не поѣде до Парижа, то будутся пересправы вели письменно. На кождый случай выглядае се троха дивно, що Францiя, котра заключила съ сусѣдными державами пять конвенцiй тарифовыхъ, маючихъ обовязувати до року 1892, не хоче заключити такои конвенцiи съ Австрiєю, котра звязалась дотеперь лишь съ одною державою и зъ своеи стороны предкладае Францiи дуже користнѝ условiя. Австрiйскѝ политики сподѣваются, що переговоры межи обома министерствами справъ заграничныхъ доведутъ до лучшихъ результатѫвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Положенье Россiи. Не знаемо, чи задля дѣйстнои потребы, чи задля браку сензацiйныхъ вѣдомостей, почали гдеякѝ, навѣть поважнѣйшѝ журналы займатися теперѣшнымъ положенъемъ Россiи, а опираючись на вѣдомостяхъ дуже часто перекрученыхъ, або навѣть и зовсѣмъ безпѫдставныхъ, голосятъ всему свѣтови, що въ Россiи запанувавъ вже такiй розстрѫй, що майже кождои хвилѣ можна сподѣватися якоись катастрофы. Головну пѫдставу до такихъ вношень подаютъ частѝ арештованя особъ пѫдозрѣваныхъ о якiсь революцiйнѝ рухи и нелсне становище Россiи супротивъ другихъ державъ европейскихъ, въ чѣмъ головно маe проявлятися внутрѣшне ослабленье. Не скажемо, щобы въ Россiи все вже було такъ добре, що не тѫлько всѣхъ бы вдоволяло, але и не пѫдпадало навѣть жадной критицѣ, но всежь оно далеко не такъ сумно представляeся объективному зрѣтелеви, якъ сего хотятъ нашѝ шовинисты. А хочьбы оно и якъ не було, всежь таки треба взяти пѫдъ розвагу той величезный розмѣръ россiйскои державы, обѫймаючои половину Европы и Азiи. Дуже сумнѣваємося, чи знайшовбыся такiй здѫбный управитель, котрый въ такъ величезнѫй державѣ якъ Россiя устроивбы правительственну машину такъ, щобы она всюды и завсѣгды на даный знакъ однаково и нехибно дѣйствовала. Нашѝ шовинисты дуже любуются въ артикулахъ на тематъ анархiи въ Россiи, а на доказъ сего подаютъ змаганя революцiонерѫвъ, перекупство судѫвъ, займанье грошей правительственныхъ и приватныхъ, слабѫсть юстицiи и т. д. Пытаємося, въ котрѫй державѣ европейскѫй не ма нынѣ того? Чи у насъ н. пр. въ конституцiйнѫй державѣ австрiйскѫй, где всяка повинна бы панувати свобода правами загварантована, лѣпше дѣeся? Чи найновѣйшiй въ нашихъ очахъ скѫнчившiйся процесъ не доказуe, що и въ конституцiйнѫй державѣ можутъ дѣятись перекупства? Або справа въ Лѣску не доказуe, що можутъ дѣятися такѝ надъужитя, якъ примѣромъ продажь громадского лѣса за 60 кр. А якже маeся рѣчь съ личною свободою у насъ? Хиба та лишь заходитъ рѫжниця, що не маємо свого Сибѣру, гдебъ заточувати людей не однои гадки съ нами! Сего всего мы у насъ не бачимо! — Або подивѣмся на Англiю зъ давенъ-давна славлену задля свого либерализму и ставлену взѫрцемъ другимъ державамъ. Чи тамъ лѣпше дѣeся? Чи до неба вопiюща кривда Ирляндцѣвъ не може вже нѣкого тронути до самои глубины серця? Ну, се ѳтъ насъ далеко, а поки-що Россiя близше! Мы не думаємо тутъ выступати въ оборонѣ россiйскои державы; се не наша рѣчь, анѣ на нѣ на що не придалосьбы; мы хочемо лишь спровадити поглядy гдекотрыхъ шовинистѫвъ до властивого рѫвня. Головною признакою загального розстрою россiйскои державы — кажутъ нашѝ шовинисты — безсилiе юстицiи, бракъ одностайныхъ законѫвъ и лиха администрацiя. Въ прибалтiйскихъ провинцiяхъ — кажутъ они — рядятся ще нынѣ пѫсля кодексу ганзеатского и магдебурского зъ 1650 р.; въ Царствѣ Польскѫмъ, якъ рѫвно на Волыни и на Кавказѣ не заведено ще доси земствъ а понекуды и судѫвъ присяжныхъ. Ну, чи се вже доказуe загальный розстрѫй? По нашѫй думцѣ, се доказуe лишь, що нема ще того, що моглобы и повиннобы бути зроблене. Правда, що судѫвництво въ Россiи не дѫйшло ще до свого властивого значеня, але правительство робитъ що може и нынѣ есть вже дуже богато судiєвъ высокообразованыхъ и понимаючихъ правдиво свое становище и значенье въ суспѫльности. Для законодавства установлено комисiи, котрѝ маютъ займатися обробленьемъ нового „свода законѫвъ“ всѣхъ зарѫвно обовязуючихъ. Коли яка хиба есть въ россiйскѫмъ правительствѣ, то тая, що на єго передѣ стоятъ ще люде, котрѝ нѣякъ не можутъ погодитись съ сучаснымъ напрямомъ культуры и цивилизацiи. Тутъ то лежитъ и всяке зло, яке можнабы закинути россiйскому правительству. Голосъ публичный придушеный, инiцiятива народѫвъ такъ великои державы нѣяка, отже не диво, що апаратъ правительственный не може правильно и одностѫйно працювати, слабне и упадае. Се однакожь, по нашѫй думцѣ, не може ще выкликати якоись небезпечнои катастрофы, а тѫлько що найбѫльше спровадити внутрѣшне переобразованье россiйскои державы, котре выйшлобы ѣй лишь въ добро и хосенъ. До того стремитъ и весь рухъ революцiйный въ Россiи и ѳнъ нѣякъ не станеся небезпечнымъ самѫй державѣ, а тѫлько дотеперѣшному правительству, котре, якъ видко, чуe тое и всякими способами стараeся зло ѳтъ себе ѳтсунути. — Другимъ зломъ, яке грозитъ катастрофою, есть пѫсля думки нашихъ знатокѫвъ не тѫлько застоя, але цѣлковитый упадокъ промыслу и торговлѣ. Треба вже бути дуже короткозрячимъ, щобы щось подѫбного не то вже твердити, але навѣть и допускати. Правда, що въ полудневозахѫдныхъ провинцiяхъ нема майже жадного промыслу, а вся торговля спочивае въ рукахъ жидѫвъ и зайшовшихъ сюды Нѣмцѣвъ и другихъ чужосторонныхъ людей. Але треба зновъ и се розважити, що край сей есть майже выключно лишь краeмъ рѫльничимъ; инакше маeся рѣчь въ властивѫй глубокѫй Россiи. Якъ тамъ стоитъ промыслъ и торговля, се найлѣпше выказала торѫчна выстава промыслова въ Москвѣ. Ще пѫдчасъ самои выставы закричали нѣмецкѝ журналы, що въ россiйскѫмъ промыслѣ повставъ для Нѣмеччины дуже небезпечный конкурентъ, и то конкурентъ солидный, котрый єи промыслови може смертельный ударъ завдати. И справедливо пѫднеслися крики зъ стороны Нѣмцѣвъ; Россiя нынѣ вже не потребуe оглядатися за тымъ, що ѣй хитрый Нѣмець пѫдоткне; єи промыслъ стоитъ на власныхъ сильныхъ пѫдставахъ. Що до самои торговлѣ, то знову друга рѣчь; тутъ требабы розрѫжнити полудневозахѫдну часть Россiи ѳтъ пѫвнѫчно-всхѫднои. Правда, що тѫлько въ сѣй части процвитае торговля россiйска, але она есть тутъ такъ велика, що нѣякъ не може съ нею рѫвнатись торговля сусѣдныхъ державъ; великѝ рынки въ Азiи роблятъ те, що вся торговля сеи части европейскои Россiи звернулась лишь на всхѫдъ и зовсѣмъ не оглядаeся на захѫдъ, где знову пѫдѫбну ролю, розумѣeсь на менший розмѣры, ѳтграe Царство Польске. Найсумнѣйше стоятъ рѣчи що до просвѣты народа. Тутъ вже правительство зовсѣмъ нѣчого не зробитъ безъ спѫвъудѣлу народнои масы, а хочьбы мало и найлѣпшу волю, то все таки не достане єму средствъ матеріяльныхъ. Великѝ недостатокъ шкѫлъ мы вже нѣякъ инакше не можемо собѣ вытолковати, якъ тѫлько тымъ, що само правительство нѣчого тутъ вдѣяти не може, а ѳтступити тутъ инiцiятиву народамъ Россiи, значилобы для теперѣшного правительства зѫйти зовсѣмъ зъ поля дѣяльности. Такъ отже маются рѣчи въ самѫмъ внутрѣ Россiи. Зъ короткого сего огляду можемо тѫлько лишь вносити, що дѣйстно двѣ точки въ россiйскѫмъ правительствѣ скорымъ крокомъ зближаются до змѣны, а именно судово-административне правленье державы и справа народнои просвѣты. Одно, що моглобы россiйску державу поставити при данѫй случайности въ дуже критичне положенье, се пытанье аграрне. Якъ видко, правительство чуe се дуже добре и стараeсь для того всѣми силами, поминаючи все другe, найперше се пытанье залагодити.

Що до внѣшного становища Россiи можна на теперь лишь тѫлько сказати. що она держится дуже пасивно; выминае все, що моглобы якъ небудь заколотити єи супокѫй и обмежаeся лишь на домашнѝ справы. Се власне дожидаюче становище Россiи есть и найбѫльшою причиною, що поза єи границями закоренилася гадка, будьтобы Россiя задля внутрѣшного розстрою змушена була стояти на боцѣ. Такъ оно не есть; дипломатiя россiйска зъ однои стороны пильно працюe на балканьскѫмъ пѫвъостровѣ и веде тамъ навѣть борбу а зъ другои приготовляe собѣ союзникѫвъ где може, щобы на часъ пригоды не остатися безъ помочи. Поки-що позѫстаe однакожь Россiя въ мирныхъ, а навѣть дружныхъ ѳтношеняхъ до другихъ державъ.

Англiя. Ще не прошумѣли першѝ громы франкфуртскои експлозiи, якъ вже зъ Лондону доносятъ сумну вѣсть о експлозiи въ пѫдземнѫй желѣзници, що веде по-пѫдъ рѣку Тамизу. Близько двохъ стацiй сеи желѣзницѣ рознѣсся 30 жовтня такъ сильный лоскѫтъ, що на кѫлька миль англiйскихъ було єго чути. На стацiяхъ погасъ газъ, ѳкна потрѣскали а люде, що були на стацiяхъ, попадали зѫ страху на землю. Зъ тунелю бухнули густѝ клубы дыму. Коли люде на стацiяхъ опамятalися и съ позапалюваными лямпами пѫшли на мѣсце взрыву, показалося, що въ двохъ мѣсцяхъ грубый камѣнный муръ тунелю бувъ розтрѣсканый до 8 стѫпъ навколо. Близшiй розслѣдъ показавъ, що взрывъ не походивъ ѳтъ газу, але ѳтъ якоись другои експлодуючои материi. На щастье експлозiя не забрала тѫлько жертвъ, якъ се зразу думано. Всѣхъ раненыхъ есть 35 особъ, зъ помѣжь тыхъ 5 тяжко. Справцѣвъ експлозiи доси не ѳткрыто, всѣ однакожь суть того переконаня, що се лишь дѣло феніянъ, котрѝ теперь знову сильну розвинули агитацiю. Въ Лондонѣ запанувавъ страшенный переполохъ. Позаякъ експлозiя мала мѣсце недалеко парляменту, то для осторожности обсаджено сей сильно войскомъ. — Коло Дублина убили феніяне якогось огородника, що смѣвъ имъ супротивлятися.

Болгарiя. Балабановъ ѣздивъ до Петербурга по вымѣну ратификацiйныхъ документѫвъ въ справѣ россiйскихъ коштѫвъ окупацiйныхъ. Крѫмъ сего мавъ ѳнъ ѳтдати царевi власноручне письмо кн. Александра, въ котрѫмъ сей поясняe єму найновѣйшѫй подѣ въ Болгарiи. Балабановъ маe такожь конферувати съ росс. прав. въ справѣ болгарскои арміи и старатися о заключенье угоды торговельнои съ Россiєю. Зъ Софiи пишутъ, що царь прiймавъ Балабанова дуже прихильно и высказавъ єму своe бажанье, щобы справа уряженя болгарскои арміи якъ найскорше могла закѫнчитися. Въ тѫй цѣли маe царь въ недовзѣ выслати до Софiи свого посланника. — Сербскѝ митрополитъ Михаилъ маe на слѣдуючѝ тыждень прiѣхати до Рущука и перебуде тамъ черезъ зиму у тамошного митрополита. — Цанковъ стараeся завести теперь ладъ въ болгарскѫмъ судовництвѣ и по тѫй причинѣ розпочавъ великѝ перемѣны мѣжь урядниками.

Сербiя. Министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ Богичевичь вернувъ вже до Бѣлграду. Правительство постановило розвязати жандармерiю краeву яко особный корпусъ.

НОВИНКИ.

— **Богослуженье за бл. п. Ивана Тургенева.** Вчера ѳтбулося въ львѫвскѫй православнѫй церквѣ заходомъ рускои молодѣжи богослуженье за упокѫй И. С. Тургенева. Богослуженье тревало ѳтъ 9—11 годины, по чѣмъ ѳтправлена була панахида въ супроводѣ прекрасного спѣву хорального. Маленька церковця обѫчь костела Францишканѫвъ повна була вѣрныхъ, особливо рускои молодѣжи. Зъ Полякѫвъ численно представленѝ були польскѝ журналисты. Пѫдъ часъ богослуженя передъ царскими вратами держано два вѣнцѣ, одинъ ѳтъ рускои молодѣжи, а другiй ѳтъ Полякѫвъ. По скѫнченѫмъ обрядѣ всѣ присутнѝ дѣлилися коливомъ, по чѣмъ розойшлися въ торжественнѫмъ настрою, ѳтдаючи честь памяти великого писателя.

— **Дальшѝ розкопы старинного Галича.** Зъ листу о. Лаврецкого до дра Исидора Шараневича про роботы коло розкопѫвъ старинного Галича въ мѣсяцяхъ вересни и жовтни вынимаємо слѣдѣючѝ цѣкавѣйшѝ уступы. „Роботы коло розкопки Благовѣщеньскои церкви ведутся дальше. Доси годѣ було дѫйти пляну цѣлои церкви або догадатися, въ якѫмъ напрямѣ була она будована и якъ була велика. Камѣнье зъ фундаментѫвъ зовсѣмъ выбране а тѝ ровы, где бувъ фундаментъ, насунено на 3 метры завглубжки румовищемъ, котре зовсѣмъ не дае докладного выображеня о высотѣ и ширинѣ фундаментѫвъ. На щастье однакожь позѫстала сама спѫдна верства фундаментѫвъ, по котрѫй съ часомъ можна буде выслѣдити розмѣръ и плянъ церкви. Поки-що есть се неможливе, такъ якъ вноперекъ вѣроятнои церкви переходитъ теперь гостинець, котрый съ разѣ розкопѫвъ треба бы перетяти. Фундаментъ тои церкви бувъ будованый зъ каменя-вапняка а такожь зъ алябастру, браного зъ Сокола, съ малою примѣшкою доброго рѣняка. Се доказуютъ позѫсталѝ ѳтломки вапняка, а ще бѫльше два ѳткопанѝ недавно чотыроугольнѝ, въ землю запущенѝ стовпы, котрѝ були очевидно пѫдставами взносячихся на нихъ пилястрѫвъ. Тѝ стовпы суть простокутнѝ чотыроугольники, въ верхнѫй части по 2 метры довгѝ и запущенѝ въ землю на 2·45 метра, зробленѝ зъ каменя вапняного и алябастрового, якъ показуeся одна сторона, до самого споду ѳткопана. Затымъ не бувъ се ѳлтарь, якъ минувшого мѣсяця догадуванося. Зъ тыхъ двохъ стовпѫвъ, становлячихъ пѫдставы колюмнъ, можнабы мѣркувати, що се есть середина — нава — церкви, тѫлько що колюмны тѝ були надто близькѝ себе, заледво на 1 метръ ѳтдаленѝ. Порѫвнуючи н. пр. нову церкви Спаскои съ розстояньемъ тыхъ пилястрѫвъ, о. Лаврецкiй приходитъ до переконаня, що се мусѣло бути щось иншого, а не середина церкви. Зъ давныхъ забуткѫвъ и орнаментики знайдено въ вересню крестикъ якоись масы червонавои барвы, кусники церковнои орнаментики зовсѣмъ подѫбнѝ до тои, яку выкопано зъ фундаментѫвъ церкви Богородичнои надъ Бѣдунемъ, а такожь множество уломкѫвъ зъ поволоки церковнои, малѣванои al fresco. Послѣдными часами выкопано одну монету, въ котрѫй дръ Шараневичь пѫзнае монету Владислава Опольчика. О. Лаврецкiй розпочавъ ще минувшого мѣсяця розкопы и по другѫмъ боцѣ гостинця, где ѳткрывъ обширне стародавне кладовище. Окрѫмъ множества костей и цѣлыхъ кѫстякѫвъ, зверненыхъ головами до церкви, а такожь желѣзныхъ, довгихъ и кѫнчастыхъ гвоздѫвъ, ѳткрывъ о. Лаврецкiй въ тѫмъ мѣсци останки камянои трумны, въ котрѫй лежавъ кѫстякъ людскiй. Була се трумна вытесана зъ однои штуки вапняного каменя, — боковѝ єи стѣны теперь пообламуванѝ, верхняка нема зовсѣмъ, але и зъ того, що заховалося, можна домѣркуватися формы цѣлости. Трумна була довга на 2·14, а широка на 0·76 метра, а спадиста ѳтъ головы до нѫгъ. Ѳткрыта теперь спѫдна часть на двое переломана. О. Лаврецкiй догадуeсь, що се була тѫлько скриня, въ котрѫй лежала якась дорогоцѣнна трумна: пѫзнѣйше скриня зѫстала розбита, трупа вынято зъ трумны, а трумну саму забрано. Въ загалѣ, додае о. Лаврецкiй, жадна зъ доси ѳткрытыхъ руинъ не есть такъ знищена, якъ ся, тымъ бѫльше, що въ 1827 роцѣ будовано туды новый гостинець до Калуша и при тѫй способности переруйновано все до останка.

— **Управляючiй Совѣтъ „Народного Дому“** принявъ на засѣданю своѣмъ 16 (28) вересня с. р. въ дѣйстнѝ члены слѣдуючихъ П. Т. пп.: 1) Дра Омеляна Савицкого, професора ц. к. академичнои гимназiи во Львовѣ; 2) о. Амвросiя Поляньского, префекта рускои дух. семинарiи во Львовѣ; 3) о. Петра Сосенка, рогатыньского мѣстодекана и приходника зъ Межигорець; 4) о. Максимилiяна Мильковича, приходника зъ Полянчика; 5) о. Тита Бурачиньского, приходника зъ Олѣевы; 6) Михайла Псуя, господаря въ Городищу коло Бережанъ; 7) Евгенiя Цѣпановского, директора „Общого рѫльничо-кредитового Заведеня для Галичины и Буковины во Львовѣ („Вѣстн. Н. Дома“).

— **Зъ Лемкѫвщкны** доносятъ намъ дуже цѣкавѝ вѣсти про тамошну миграцiю до Америки. Кажемо „миграцiю“, т. є. вандрѫвку, бо „емиграцiєю“ сего движеня нашихъ Лемкѫвъ за далекiй океанъ не можна назвати, позаякъ Лемки грунтѫвъ своихъ не продаютъ, родинъ не забираютъ, а йдутъ до Америки тѫлько на часъ, на заробокъ. Движенье те есть дуже живе. Въ гдеякихъ лемкѫвскихъ селахъ кожда дитина, кождый недолѣтокъ говоритъ о Америцѣ, немовьбы се було якесь

сусѣдне село; чужого, не по селяньоки одѣтого чоловѣка пытаютъ: „Чи не зъ Америки вы?“ До Америки ѣдутъ тôлько дорослѝ и сильнѝ роботники; на дорогу берутъ съ собою 80—100 зр. Въ Америцѣ заробляє такій роботникъ рôчно 700—800 зр. brutto, такъ що по струченю всякихъ выдаткôвъ може прислати до дому 300—400 зр. Движенье въ тыхъ сторонахъ почалося зъ угорского боку. Тамъ въ селѣ Циголцѣ дуже богато господарѣвъ черезъ недбальство и піятику було пôдъупало; грунты ихъ полицитовано. Отожь они кинулися до Америки, позаробляли грошѣ и повыкупували свои грунты назадъ, а навѣть почали скуповувати грунты у другихъ бѣднѣйшихъ. Се спонукало теперь и богатшихъ высылати своихъ сынôвъ на заробокъ до Америки. Давнѣйше вандрôвка нашихъ Лемкôвъ ôтбувалася безъ нѣякои перешкоды, — теперь жандармы переймаютъ ихъ и навѣть ôтбираютъ имъ грошѣ (котрѝ опôсля, розумѣєсь, имъ звертаются), а навѣть арештуютъ гдеякихъ, котрѝ не маютъ паперôвъ (а не має ихъ нѣкто ѣдучій до Америки). Яка єсть причина того гоненія, мы не знаємо, — то тôлько знаємо, що околичнымъ панамъ дуже не до соли ся вандрôвка, бо въ околицяхъ зараженыхъ „американоманією“ не способôвъ дôстати анѣ слуги анѣ роботника. Читателямъ „Дѣла“ знана зъ давнѣйшихъ дописей о тôмъ предметѣ справа съ лемкôвскими грошевыми посылками зъ Америки. Лемки, якъ тамъ говорилося, посылали грошѣ въ звычайныхъ листахъ, и грошѣ пропадали. Теперь они посылаютъ векслѣ выставленѝ на одинъ вѣденьскій банкъ, и такимъ способомъ грошѣ доходятъ безпечно до рукъ адресатôвъ, хочь, розумѣєся, формальности при тôмъ далеко бôльшѝ нѣжь при звычайныхъ посылкахъ.

— **П. Ясиньскій, презесъ рады повѣтовои въ Коломыи,** скликавъ д. 10 жовтня всѣхъ начальникôвъ громадскихъ свого повѣта для нарады въ цѣли завязаня товариства для закупуваня грунтôвъ, выставленыхъ на лицитацію банками або особами приватными. Зôбралося кôлькадесять начальникôвъ громадскихъ, котрымъ презесъ представивъ цѣль и наклонювавъ, щобы приступали до того пожиточного товариства и намовляли до того свои громады. На першій початокъ предкладавъ зложити по 5 зр. Гдеякѝ начальники радо пристали на тую гадку и зложили по 10 зр. Мы радôбы почути про се товариство щось докладнѣйшого ôтъ нашихъ людей мѣсцевыхъ, на скôлько оно має бути користне именно для тои бѣдноі верствы народа, котроі грунты выставляются на лицитацію. А о се головно, думаємо, повинно ходити.

— **Рада повѣтова въ Горлицяхъ.** Цѣкаву илюстрацію до нашихъ повѣтовыхъ ôтношень подавъ „Kurjer Lwowski“ въ Ч. 206. Якъ звѣстно, намѣстництво розвязало въ Горлицяхъ раду повѣтову, а то зъ тои зовсѣмъ негоноровои причины, що черезъ недбальство предсѣдателя и злу волю его заступника каса повѣтова потерпѣла дефицитъ въ сумѣ 14.600 зр., съ котрôю то сумою п. заступникъ безъ попереднього дозволу выбрався въ подорожь до Америки. Очевидна рѣчь, що сама честь репрезентациі повѣтовои вымагала, щобъ на будуще ôтъ завѣдуваня дѣлами и грôшми повѣту зовсѣмъ ôтсунены були люде съ нечистыми руками, а попередъ всего тѣ, що причинилися до выкликаня сеи катастрофы. Та ба, именно тымъ самымъ панамъ, котрѝ були въ президіюмъ попереднои рады повѣтовои, и на котрыхъ тяжила ôтвѣчальнôсть за пропавшій грошѣ, залежало найбôльше на тôмъ, щобъ справу дефициту заморити и кинути до коша. Они то доложили всѣхъ старань, щобъ выборы новои рады перевести по своѣй мысли, и се имъ удалося. Дня 10 жовтня зôбралася нова рада на конституюче засѣданье. Правда, зъ выбору вôйшло до неи 12 людей противныхъ давнôй господарцѣ, а то 11 зъ групы меншихъ посѣлостей, а одинъ промысловець. Але чогожь не докаже „добра воля и любовь добра загального“? Ото комисія верификаційна, зложена зъ самыхъ сторонникôвъ давноі господарки, уневажнила выбôръ всѣхъ дванайцяти противникôвъ и такимъ способомъ однымъ замахомъ пера позбулася всѣхъ опозиційныхъ елементôвъ зъ рады. Та ба, не на тôмъ конець. По уневажненю 11-ти выборцѣвъ зъ меншихъ посѣлостей остався зъ тои групы ще лишь одинъ членъ, котрого выбôръ узнано важнымъ. Тôлькожь ôнъ самъ узнавъ неôтповѣднымъ засѣдати въ такôй радѣ, и зложивъ мандатъ. Сей поступокъ наробивъ новôй радѣ троха клопоту, — бо здекомплетувавъ еи. Але що такою дрôбницею довго клопотатися. Рада сама своею властею ôтъ Бога ѣй даною покликала для свого доповненя чоловѣка невыбраного, жидка Сауля Флега, и при его помочи переведено выборы предсѣдателя, заступника и выдѣлу. „Маніпуляція та — пише дописуватель „Kurjer-a Lwowsk-ого“ — була зовсѣмъ нова и оригинальна. Надала она властямъ автономичнымъ нову атрибуцію, пôсля котроі они теперь можутъ покликувати до радъ повѣтовыхъ самѝ, безъ нѣякого выбору такихъ людей, якѝ имъ сподобаются“. Чи знає о тôй маніпуляціи выдѣлъ красвый и чи вважає сей прецеденсъ згôднымъ съ духомъ нашои автономичноі уставы, о тôмъ поки-що нѣчого не знаємо.

— **Дръ Мелитонъ Бучиньскій** зъ Станиславова зложивъ 10 зр. въ дарѣ для „Академичного Братства“. Выдѣлъ сего товариства складає Вп. Добродѣеви за щедрый даръ прилюдну подяку.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Цѣсарь подарувавъ гром. Страче, пов. городецкого, 100 зр. яко запомогу для потерпѣвшихъ отъ граду. — Цѣсарь выразивъ признанье за ôтличну службу Дру Маврикію Кабатови, професорови цивильноі судовоі процедуры при львôвскôмъ университетѣ, при случаю его выходу на пенсію.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскоі.

Въ пропозицію принятѝ: на Деляву, дек. товмацкого: 1) Маркилъ Сѣрецкій зъ Фиткова, 2) Анд. Сумикъ зъ Микуличина и 3) Ив. Бѣлинкевичь зъ Дмитровичь.

Завѣдательство получивъ: о. Петро Богачевскій въ Плесонянахъ.

Вставленося до намѣстничества о удѣленье личного додатку для о. Антона Алиськевича зъ Хмѣлискъ.

Зъ презенты на Мизунь резигнувавъ о. М. Кульматицкій зъ Повѣтна.

На дохôдъ Антонины Таньскоі

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ суботу дни 22 жовтня (3 падолиста) 1883.

ФАЛШÔВНИКИ БАНКНОТÔВЪ

народный образець съ спѣвами и танцями въ 6 ôтслонахъ, Фр. Кайзера, перевôдъ Л. Наторского.

(Режисерь **П. Грыневецкій.**)

Особы:

Стефанъ Рогатчукъ, бувшій купець, теперь власт. кол. нафты и селѣскои гостинницѣ	В. Плошевскій
Зофія, его донька	И. Биберовичева
Алексій Правда, авскультантъ судов.	И. Биберовичь
Андрѣй Кольчакъ, ритовникъ	О. Осиповичь
Сушинень, регистраторъ	П. Попель
Атаназій Азбука, бувшій учитель	М. Рѣпецкій
Кирило, его братанокъ	И. Луцка
Клементій, судовый возный	С. Стефуракъ
Лисиця, писарь судовый	М. Карпиньскій
Громко, жандармъ	В. Бѣляньскій
Мартинъ Скала, старый селянинъ	И. Грыневецкій
Морфина, его жѣнка	П. Демковичь
Настя, ихъ донька	**Антонина Таньска**
Микита, парубокъ	И. Янкевичь
Селяне, селянки, жовнѣры, гостѣ. — Дѣеся на Покутю, недалеко Коломыѣ.	

Въ недѣлю дня 23 жовтня (4 падолиста) 1883.

Зô ступня на ступень

Образець зъ житя мѣского въ 5 ôтслонахъ зъ спѣвами и танцями Гугона Милера, музика Рота.

(Режисерь **И. Грыневецкій**),

Особы:

Ернестъ Вольмутъ, челад. тапицерскій	И. Биберовичь
Феликсъ Лерхе малярь покоѣвъ	И. Грыневецкій
Марія, моднярка	И. Биберовичева
Елиза, рукавичничка	П. Попелева
Шпериерь	С. Стефуракъ
Борвеманъ, шинкарь	О Осиповичь
Габихтъ	В. Плошевскій
Нимаєрь, столярь	О. Карпиньскій
Лизета, покоѣвка	И. Луцка
Антôнъ, стрѣлець	И. Попель
Аманда, Лявра, Порма — арфинистки	И. Стефуракова, П. Демковичь, И. Маньковска
Поручникъ ôтъ полиціи	М. Рѣпецкій
Панна Швабе, прачка	А. Таньска

Гостѣ, маски, народъ, рыбаки. — Часъ дѣйства теперѣшнôсть.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Подяка.

Подобалося Всевишному покликати до себе дня 26 жовтня с. р. дорогу мою жену, а дѣтямъ любезнѣйшу матѣрь бл. п. Марію зъ Вѣлѣховскихъ Цегельску. Въ тяжкôмъ горю единою ôтрадою нашою було истинне сочувство, оказане притомностею численныхъ Высокодостойныхъ лиць и прочихъ вѣрныхъ въ похоронномъ обходѣ, котрый ôтбувся дня 29 жовтня. Почуваємося до вдячного обовязку прилюдно подякувати Высокопреподобнымъ Отцямъ, Всечестнымъ лицямъ и численно зôбраному народови за послѣдну прислугу. А именно дякуємо Впр. о. Мих. Лотоцкому, деканови бродскому, котрый не зважаючи на болотнисту дорогу за-раня приспѣвъ съ службою божою и трогательнымъ пращальнымъ словомъ бальсамъ потѣхи влявъ въ стиснены ôтъ жалю нашѝ серця. Дякуємо дальше Впреп. оо.: Авдыковичеви, деканови Давидовичеви, Дзеровичеви, Когуцкому, Куницкому, Монцѣбовичеви, Одежиньскому, Стахови, Шведзицкому, Чубатому, Чмолѣ, якъ такожь и лат. капелянови зъ Поникви Воч. о. Зьемяньскому, котрѝ мимо далекои и болотнистои дороги зволили ласкаво прибути съ службами божими и послѣдну прислугу ôтдати. Неменше чуємося зъобовязанѝ Высокоблагороднôй панѣ І. Вендорфъ, коляторцѣ и дѣдичцѣ Голосковичь, еи Высокоблагородному сынови, Высокодостойнôй родинѣ и Высокородному п. Бауерови зложити всенародно подяку за ихъ правдиве сочувство, щиру жичливôсть и остатну услугу здѣлану Покôйнôй. Пріймѣтъ Впреподобнѝ оо. и всѣ Вчестнѝ лиця, приявшій участь въ тôмъ сумнôмъ обходѣ, щиро-сердечне Спаси Бôгъ!

Голосковичѣ, дня 30 жовтня 1883.

Левъ Цегельскій, мужъ Покôйнои, парохъ въ Голосковичахъ; *Юліянъ*, *Михаилъ*, *Николай* и *Іосифъ*, сыны Покôйнои.

Курсъ львôвскій зъ дня 28. м. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	283 50	287 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 75	169 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	286 —	291 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 55	99 55
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 55	99 55
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 75	99 75
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 63	5 73
„ цѣсарскій	5 64	5 74
Наполеондоръ	9 50	9 60
Нôвимперіялъ	9 82	9 92
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 $15\frac{1}{2}$	1 $17\frac{1}{2}$
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 80
Серебро	— —	— —

Заявленье.

На дохôдъ тов. „Академичне Братство“ буде дане вô второкъ слѣдуючого тыждня въ рускôмъ театрѣ представленье. Будутъ ôтограны двѣ штуки, а то: „Женихи на выбôръ“ комедія Н. Гоголя въ 3 дѣяхъ и „Нôчлѣгъ въ Апенинахъ“ комедія Ал. Фредры въ 1 дѣи.

Подяка.

Нынѣшнымъ складаю прилюдно мою щиру подяку Вп. докторови медицины Корнилію Мироновичу, умѣтному и честному лѣкареви, осѣвшому ôтъ вересня с. р. въ Сколѣмъ, за вылѣченье моеи жены по дворазовôмъ посѣщеню зъ тяжкоі а небезпечноі хоробы.

Иванъ Ревакович.

гр. к. парохъ зъ Волосянки.

П. Т. Предплатники, котрымъ предплата до кôнця с. р. не скôнчилася, маютъ на карткахъ адресовыхъ зазначено, до котрого часу заплатили.

Администрація „Дѣла“.

Свѣчи церковнѝ

чистѝ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручає

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., $1\frac{1}{2}$ ф., 1 ф., $\frac{3}{4}$ ф. и $\frac{1}{4}$ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшій цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (16—?)

ПОХÔДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Съ днемъ 28 жовтся с. р.

Ôткрываємо торговлю товарôвъ корѣнныхъ, Винъ, Руму и Розолисôвъ

пôдъ фирмою

Чапоровскій и Плошовскій

при ул. Ягайлоньскôй ч. 15.

Заразомъ будемо удержувати щедро заосмотреный

Складъ Гербаты

лишь зъ найсвѣжѣйшого збору въ добôрныхъ родахъ по найнизшихъ цѣнахъ.

Окремо уряджена

КОМНАТА до СНѢДАНЬ

ôтповѣсть всѣмъ вымогамъ.

Поручаючи нашѝ услуги ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности завѣряємо заразомъ, що всякѝ поручења якъ въ мѣсци такъ и зъ провинціи довершуємо совѣстно и безпроволочно. (2—6)

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д, якъ зъ **вусколистноі бабки** роблений и задла свого певного и скорого наслѣдку высоко цѣненѝ

Бонбоны бабковѝ

Виктора Шмидта & сынôвъ

въ **Вѣдни.**

Правдивѝ тôлько въ Аптикахъ.

Конкурсъ.

Въ цѣли обсадженя посады мѣского лѣкаря въ мѣстѣ Рогатынѣ, съ котрою сполучена рôчна платня въ высотѣ 300 зр. а. в., розписуєся конкурсъ.

Убѣгатель має бути докторомъ всѣхъ наукъ лѣкарскихъ.

Поданя, заосмотренѝ въ потрѣбнѝ документы, маютъ бути вкесенѝ найпôзнѣйше до кôнця падолиста 1883 до тутешного уряду.

Зверхнôсть кор. вôльн. мѣста.

Рогатынъ, д. 26 жовт. 1883.

ГЕНРИКЪ ТЛУМАКЪ

дипломованый

ВЕТЕРИНАРЬ ЗЪ ВѢДНЯ

осѣвъ въ

ТЕРНОПОЛИ

и лѣчитъ всякѝ хоробы звѣрятъ домовыхъ. (2—3)

!! Новôсть !!

Рускѝ буквы на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друкôвъ 35 кр.

за 50 штукъ друкôвъ 25 кр.

Билеты гратуляціѝнѝ рускѝ съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлѝ отъ 2 кр. кольоровѝ съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручає:

К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

„Дымъ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Пôдписаный має честь припôмнутися своимъ адресомъ поч. Публ. що выконує всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ôтъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Мушгарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опакованю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльнôсть

найлѣпша тутешна марка $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ кильовѝ слоики правдивѝ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблює на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыдневѝ раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылає рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпсуєсь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (24—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можь нхъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѝ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручає

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 121. Львôвъ, Вторникъ 25 жовтня (6 падолиста) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке чисто стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) жовтня розпочався IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѝ выдатки платити готôвкою.

По соймѣ.

II.

„Чи рускѝ послы нѣчого доброго не зробили, беручи участь въ засѣданяхъ сойму?“— такимъ пытаньемъ закôнчили мы попередну свою статію „По соймѣ“. Нынѣ хочемо ôтповѣсти на него, але не загальниками, не фразами, чи то похвальными чи прокураторскими, — а тôлько объективнымъ и холоднымъ вычисленьемъ всего того, що справдѣ зробили нашѝ послы. Розумѣеся, що для властивого оцѣненя позитивныхъ здобуткôвъ ихъ працѣ конечно єсть мати на увазѣ и те пытанье: що они могли зробити? Взявши на увагу ихъ микроскопійно-мале число, неможнôсть при теперѣшнôмъ регуляминѣ ставляти якого небудь внесеня ôтъ себе яко ôтъ групы, а при тôмъ повôсть парляментарного терену для бôльшои части ново-выбраныхъ послôвъ, мы повинни съ тымъ бôльшимъ признаньемъ глядѣти на те, що они прецѣ зробили и на те поважне и гôдне становище, яке они яко група парляментарна заняли, хочь група та була позбавлена навѣть найпростѣйшои атрибуціи, якою тѣшатся иншѝ групы и клюбы, — позбавлена була парляментарнои иниціятивы, именно задля своєи малочисленности.

Погляньмо жь теперь, якими справами занимались рускѝ послы въ соймѣ, надъ чимъ працювали, о чôмъ и въ якôмъ дусѣ промовляли, за чимъ и противъ чого голосували?

Рускѝ послы пôдписали слѣдуючѝ, хочь и польскими послами поставленѝ, але для бѣднои людности цѣлого краю або для упорядкованя занедбаныхъ доси справъ користнѝ внесеня: 1) Меруновича „О управильненю вѣроисповѣдныхъ ôтношень жидôвъ (с. є. о контроли надъ веденьемъ жидôвскихъ метрикъ, о екзаминованю жидôвскихъ рабинôвъ и меламедôвъ, и т. д.); 2) Мадейского „О заведеню устного поступованя въ справахъ спôрныхъ и о заведеню радъ родинныхъ та простѣйшои, дешевшои и швидшои процедуры въ справахъ спадковыхъ и опѣкунчихъ“; 3) Тышкевича „О увôльненю наслѣдій по кревныхъ въ 1-шôй и въ 2-гôй линіи, не перевышаючихъ вартости 500 зр., ôтъ плаченя спадковои належитости“; 4) Меруновича „О заведеню карно-поправляючихъ колоній для злочинцѣвъ зъ рôльничого стану, стаючихъ першій разъ передъ карнымъ трибуналомъ“; 5) Романовича „Щобы выдѣлъ краєвый на слѣдуючôй сесіи предложивъ проєктъ о огневôй полиціи“; 6) Меруновича „О заведенье трафикъ соли“; 7) Дѣдушицкого „О вызначенье певнои сумы на реставрацію церкви мѣскои въ Галичи и на конгресъ археологôвъ“; 8) Плавицкого „О удѣлѣ выдѣлу краєвого при рѣшаню спорôвъ о границѣ краю“.

Мы не будемо розводитися о тôмъ, якѝ користи бôльша часть тыхъ внесень моглабъ принести нащому народови, колибъ вôйшли въ житье. Запримѣтимо тôлько, що нашѝ послы, попираючи тѝ реальнѝ, далекѝ ôтъ всякихъ побôчныхъ шовинистичныхъ замахôвъ внесеня, не тôлько дали свѣдоцтво о тôмъ, що имъ лежитъ на серцю тôлько добро народа и що они радо прикладаютъ руку до его осягненя безъ взгляду на особу и станъ иниціятора, але навѣть у польскихъ шовинистôвъ такимъ поступованьемъ здобули собѣ репутацію политикôвъ реальныхъ, не доктринерôвъ, людей числячихся съ обставинами, але не выпускаючихъ середъ жадныхъ хочьбы и найтяжшихъ обставинъ свого прапора — працѣ для своєи народности и для свого народа.

Рускѝ послы працювали въ комисіяхъ: петиційнôй (Бережницкій и Охримовичь), конкуренційнôй (Мандычевскій), шкôльнôй (Романчукъ, котрый мѣжь иншими перефорсувавъ свою поправку до уставы шкôльнои, забезпечаючу рускихъ ученикôвъ ôтъ того, щобъ ихъ учитель Полякъ въ заступствѣ за руского катихита учивъ религіи, и котрого комисія, зложена зъ самыхъ впрочемъ Полякôвъ, выбрала генеральнымъ бесѣдникомъ въ справѣ шкôльнои новелѣ въ plenum сойму). На засѣданя иншихъ комисій рускѝ послы, хочь не були ихъ членами, ходили пильно для свого зъорієнтованя, евентуально, щобы забирати голосъ, ставляти поправки и внесеня. Самѝ польскѝ часописи, навѣть такѝ ворожѝ всему що руске, якъ „Gazeta Krakowska“, констатували, що на засѣданяхъ комисій соймовыхъ голосы рускихъ послôвъ роздаются дуже чутно и не остаются безъ вплыву на рѣшеня тыхъ комисій.

Рускѝ послы поставили два внесеня самостôйнѝ (хочь до попертя тыхъ внесень причинился гдеякѝ послы Поляки), а именно 1) внесенье п. Антоневича о выпробованье огнетревалыхъ матъ и 2) єгожь важне внесенье о змѣну уставы дороговои.

Рускѝ послы поставили такожь кôлька интерпеляцій. Найцѣкавѣйша була интерпеляція п. Антоневича взглядомъ продажи за 60 кр. лѣса громадского въ Ветлинѣ. Не менше важною була такожь пôдписана рускими послами интерпеляція Меруновича о жидôвскихъ спôлкахъ кредитовыхъ, занимаючихся лихвою по мѣсточкахъ.

Рускѝ послы забирали голосъ: 1) при верификаціяхъ выборôвъ 17 разôвъ, 2) въ справѣ коштôвъ будынку соймового, 3) въ справѣ шупасництва, 4) противъ выбираню радъ громадскихъ и повѣтовыхъ на 6 лѣтъ, 5) въ справѣ копыткового въ Коломыи, 6) въ справѣ уставы дорогôвои, 7) въ справѣ новелѣ шкôльнои, 8) въ справѣ запомоги для рускихъ институцій, 9) въ справѣ горальнѣ Дубляньскои, 10) въ загальнôй розправѣ надъ буджетомъ краєвымъ. Въ загалѣ забирало 5 рускихъ послôвъ въ соймѣ голосъ 40 разôвъ.

Рускѝ послы голосували 1) за уставою шкôльною, 2) за резолюцією Мадейского, 3) за внесеньемъ Тышкевича, 4) за внесеньемъ Дѣдушицкого, 5) противъ внесеню Грохольского (о неподѣльности грунтôвъ селяньскихъ), 6) противъ внесеню Ромера (о выбираню радъ громадскихъ и повѣтовыхъ на 6 лѣтъ) и 7) за наданьемъ голосу вирильного ректорови политехники.

Конечно ще и то пôднести, що присутнôсть и выступованье рускихъ послôвъ все и всюды въ интересѣ нашого и въ загалѣ галицкого селяньства, спонукало Полякôвъ бодай про око людске займатися такожь справами селяньства, завязати „клюбъ селяньскихъ послôвъ“, ставити гдеякѝ внесеня „селяньскѝ“. Сама присутнôсть рускои опозиціи въ соймѣ, а ще бôльше ихъ смѣлѝ и острѝ голосы чи то на засѣданяхъ пленарныхъ чи комисійныхъ, здержували польску бôльшôсть ôтъ ставленя и ухвалованя внесень шкôдливыхъ для селянъ. И такъ въ найбôльшôй части треба се приписати вплывови и аргументамъ рускихъ послôвъ, що добре звѣстне и пояснене читателямъ „Дѣла“ внесенье Вротновского о повѣтовыхъ касахъ пожичковыхъ, первѣстно повитане въ соймѣ живыми оплесками бôльшости, ôттакъ съ тихою музикою въ комисіи упало.

Черезъ руки рускихъ послôвъ передано соймови велике множество петицій. Наведемо тôлько важнѣйшѝ, якъ: о запомогу для рускои бурсы въ Тернополи, для руского театру, для „Академичного Братства“, на словарь Желехôвского, взглядомъ шкоды робленои диками (черезъ Романчука). Многѝ зъ тыхъ петицій зôстали залагодженѝ прихильно. Навѣть зъ цѣлкомъ нерускихъ сторôнъ, ôтъ польскихъ громадъ и ôтъ поодинокихъ Полякôвъ приходили петиціи на руки рускихъ послôвъ: очевидна рѣчь, що тая невеличка громадка Русинôвъ въ соймѣ краєвôмъ мае у всѣхъ бѣдныхъ, покривдженыхъ и „нуждающихся“ бôльше довѣрія, анѣжь н. пр. велика громада панôвъ, що фигуруе въ нашôмъ соймѣ пôдъ шумною а пустою назвою „клюбу автономистôвъ“.

Сей короткій, фактичный и цифровый оглядъ дѣяльности соймовои нашихъ послôвъ подали мы не въ тôй цѣли, щобы выносити пôдъ небеса ихъ заслуги, але щобы хочь трохи утемперувати надмѣрный скептицизмъ и песимизмъ тыхъ господинôвъ, котрѝ думаютъ, що говорячи о всѣмъ: „се дурница“ — проткрытю сойму — „повне довѣріе“ до „ієрархіи суспôльности“ засѣдаючои въ выдѣлѣ повѣтовôмъ и въ соймѣ, надѣялася, що може за ню зробитъ се якій „ієрархъ“, н. пр. п. маршалокъ повѣтовый и посолъ Журовскій. Въ загалѣ всякѝ подôбнѝ объявы треба розвязувати ключемъ дра Зыбликевича: „сельскій народъ съ повнымъ довѣріємъ складае свои мандаты а съ ними и свою судьбу и все свое въ руки ієрархіи суспôльности“. Що дръ Зыбликевичь ôтноситъ до цѣлого краю, се не може нѣ ôтноситися такожь до Лѣского повѣту, до громады Ветлины и до прочихъ єго громадъ. А якъ въ тôмъ Лѣскôмъ повѣтѣ глубоко вкорѣнене „довѣрів до ієрархіи суспôльности“, на те далосьбы навести не лишь одинъ примѣръ зъ Ветлины, але богато-богато, и то зъ рôжнои бочки.

Ось н. пр. такій примѣръ, илюструючій рôвножь дуже яскраво „довѣрів до ієрархіи суспôльности“. Розказувавъ намъ одинъ знакомый, що будучи въ селѣ Ôльшаници чувъ въ устъ поважныхъ селянъ и самого вôйта Ивана Гельвака ось яку исторію. Въ Ôльшаници выбрала громада выборцями посла до сойму вôйта Ивана Гельвака и Андрея Шубеляка. П. староста закликавъ ихъ до канцеляріи и казавъ имъ карты легитимаційнѝ ôтдати. Они ôтдали ему и вже ихъ бôльше не бачили; нѣкто ихъ не кликавъ и они не голосували, але за нихъ и на ихъ карты — якъ кажутъ люде, що були въ день выбору въ мѣстѣ — голосували Ясько Орловскій и Иванъ Шубелякъ на п. Журовского. Розумѣвся, Иванъ Гельвакъ и Андрей Шубелякъ приняли се въ дорозѣ не-

Зъ близька и зъ далека.

I.

Коли якъ коли, а теперь мы не можемо нарѣкати на недостачу цѣкавыхъ и сензаційныхъ рѣчей. Що-дня приноситъ намъ телеграфъ щось сензаційного въ заграницѣ, а мы такожь майже що-дня шлемо якусь сензацію заграници. Отъ хочьбы вже и по соймѣ — скôлько то мы мали сензаційныхъ рѣчей и зъ близька и зъ далека! Н. пр. такій процесъ о пôдкупство судіи слѣдчого и прокуратора Могофера въ Чернôвцяхъ; така страшна драма, котрои геровмъ явився медвѣдь въ Перегиньску; такій секвестеръ, наложеный на мѣсто Броды; або таке закупно на лицитаціи 219 моргôвъ лѣса громадского черезъ одного чи двохъ графôвъ Конарскихъ за 60 кр. а. в.! — чи все те не сензація!

Особливо жь послѣдный фактъ, скôлько ôнъ вже доси вызвавъ толкôвъ не лишь въ газетахъ рускихъ а навѣть и польскихъ, краєвыхъ и заграничныхъ, але и въ товарискôмъ щоденнôмъ житю. Зôйдеся кôлькохъ людей читаючихъ газеты, — заразъ зачинлютъ розбирати справу того нещастного Ветлиньского лѣса.

Я кажу, що се нѣчо не звычайного, що справа ясна якъ сонце, що все дѣялось *по закону*, що такѝ — хочь не такъ яскравѝ — рѣчи стоятъ у насъ на порядку дневнôмъ, а нѣкому и не снилося доси робити такого крику и галасу, якъ отсе теперь задля марныхъ 219 моргôвъ Ветлиньского лѣса. Звѣстно прецѣ, що у насъ суды вже неразъ выставляли хлопскѝ и мѣщаньскѝ господарства на лицитацію за довгъ чи то касѣ державнôй, чи приватному вѣрителеви въ сумѣ кôлькадесяти а навѣть кôльканайцяти крейцарôвъ — и продавали ихъ на третôмъ речинци лицитаційнôмъ понизше оцѣненои вартости; правда, не по 1 крейцарови 4 морги лѣса, але н. пр. моргъ поля по 1 гульденови. Що жь може судъ порадити, если при лицитаціи несовѣстнѝ пявки на хлопску кровь звяжутся въ лицитаційну шайку и одинъ другому буде систематично помагати набути хлопску батькôвщину за безцѣнъ?

Графъ Конарскій, — ôнъ ще благородный чоловѣкъ! — за 219 моргôвъ лѣса давъ ажь 60 крейцарôвъ! Ôнъ же мôгъ дати отъ лишь 1 крейцаръ, а бувôы такъ само добре набувъ тую громадску власнôсть! Благороднôсть єго тымъ бôльшою ще покажеся намъ, коли возьмемо на увагу, що громада напастувала єго процесомъ о якѝсь грунта, псувала єго графску кровь! Другій мôгъ бувъ пôмститися. Ôнъ же ще зробивъ въ себе жертву и, щобы не покривдити громады, зробивъ собѣ самому кривду ажь на 59 крейцарôвъ! До подôбнои жертвы способный лишь хи́ба „польскій графъ“! Заразъ видко и свыше вже дану и исторію выроблену рицарску душу! Бо припустѣмъ, що г. графови бувôбъ сподобалось дати за 219 моргôвъ 1 крейцаръ, а не 60 крейцарôвъ, — то чи думаете, що ктось — кромѣ ворохобныхъ рускихъ газетъ та рускихъ „фракційныхъ“ послôвъ въ соймѣ — бувôы пôднѣсъ тую справу? Зовсѣмъ нѣ. Судъ по закону не мавôы нѣчого закинути, бо лицитація булабы и такъ переведена пôсля всѣхъ законныхъ формальностей; выдѣлъ повѣтовый бувôы удававъ, що о тôмъ нѣчого не знае — хочь судъ єго завѣдомлювавъ, — и п. маршалокъ Лѣскои рады повѣтовои, — ôнъ же и посолъ до сойму выбраный шляхтою, а по зложеню мандату черезъ дра Искрицкого промѣнявшій очевидно зъ любови до хлопа мандатъ шляхотскій на хлопскій, — любезный нашъ п. Теофиль Журовскій бувôы и такъ доси нѣчого о тôмъ не знавъ, хочь свѣтлый фактъ великои рицарско-благороднои затѣи графа Конарского бувъ не лишь урядово звѣстный выдѣлови повѣтовому зъ завѣдомленя судового, але мôгъ дôйти єго вѣдомости и дорогою неурядовою, — бо резиденція п. Журовского, Бересци, ôтдалена лишь о пару миль ôтъ Ветлины.

А щожь сама громада Ветлина, яку ролю она ôтограла супротивъ цѣлого того факту? — пытаютъ тіи, що доси не читали анѣ въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ анѣ въ „Czas-ѣ“ прилюднои подяки громадскои зверхности Ветлины для ясне-вельможного п. графа Конарского за єго рицарску великодушнôсть, що мôгъ, а не хотѣвъ покривдити громады о 59 крейцарôвъ. Доси ще не звѣстна роля громады Ветлины въ тôй справѣ, — се мае доперва выслѣдити выѣхавшій туда минувшого тыждня на слѣдство делегатъ Выдѣлу краєвого. Побачимо, що той делегатъ скаже. Але мы вже и теперь можемо догадуватись, що громада дляtого не хотѣла складати прилюднои подяки п. гр. Конарскому, бо маючи — якъ се сконстатувавъ п. маршалокъ дръ Зыбликевичь при

являютъ вже тымъ самымъ свою велику мудрôсть. Нѣ, добродѣѣ! Критика — добре и хосенне дѣло, мы нѣчого не маємо противъ неи, а на ôтворотъ, все стоимо за нею. Але критика критицѣ не рôвна, а вартôстъ єи лишь тогды єсть дѣйстною, коли она оперта на фактахъ. Въ противнôмъ разѣ критика стаєсь просто „глумленіемъ“, ôтъ котрого, особливо въ дѣлахъ народныхъ, повиненъ устерѣгатися кождый, кому на правду ходитъ о добро народа.

Зъ судовои салѣ.

Допись зъ Вѣдня.

Чи розправа касаційна въ справѣ о. Наумовича и пп. Площаньского, Залуского и Шпундера будитъ у Васъ въ Галичинѣ дуже велике зацѣкавленье, того не знаю. То тôлько можу сказати, що на насъ ту въ Вѣдни она надто великого враженя не зробила. Конечно, не длятого, якъ колибъ мы не почували многихъ неправильностей въ тôй справѣ; бесѣда дра Менгера выказувала ихъ богато. (Всѣ 16 точокъ рекурсу подали мы въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ „Дѣла“ — *Ред.*) Жаль тôлько, що остаточный засудъ трибуналу касаційного позбавивъ цѣлу справу того загально краєвого, ба нѣ, загально-державного значеня, яке силувався надати ѣй дръ Менгеръ. Не меншій жаль такожь, що дръ Менгеръ выступавъ въ тôй справѣ тôлько яко адвокатъ, а не яко мужь стану, не яко бесѣдникъ политичный. Мы надѣялись, що выстудіювавши нашѝ галицкѝ литературнѝ и суспôльно-политичнѝ ôтносины, до чого процесъ подававъ досыть матеріялу, дръ Менгеръ зъумѣє самостôйно стати на становищи объективнôмъ и гôднôмъ реального политика, — що ôнъ зъумѣє представити найвыстому трибуналови безсторонно и докладно боротьбу, змаганя и цѣли всеи галицко-рускои интелигенціи супротивъ противныхъ елементôвъ и на тôй правдивôй пôставѣ зъумѣє и схоче оснувати свою оборону пôдсудимыхъ. Се, о скôлько намъ здаєсь, зовсѣмъ не було рѣчею неможливою. А мѣжь тымъ дръ Менгеръ волѣвъ поставитися на становищи чисто адвокатскôмъ, подѣливъ Русинôвъ на партіи и давай обкидати болотомъ другу партію галицкихъ Русинôвъ, щобъ тôлько тымъ высше пôднести а тымъ бѣлѣйше обмыти провôдникôвъ однои партіи. Хочь якъ высоко мы цѣнимо способности и ораторскій талантъ дра Менгера, то всежь таки той уступъ єго бесѣды, где ônъ казавъ, що въ Галичинѣ „однѝ писателѣ хочутъ вытворити литературный язык̀ъ при помочи великорускаго и церковно славяньского, а другѝ при помочи и пôдъ вплывомъ польского“ вразивъ насъ дуже немило, мовь ôтголосъ тыхъ давныхъ, у насъ Богу дякувати вже майже забутыхъ сварôвъ и рекриминацій, якими заповнена була галицка журналистика 60-тыхъ рокôвъ. Не вжежь дръ Менгеръ думавъ, що кидаючи на партію народну пôдозрѣнье о польонофильство — пôдозрѣнье, додамо мимоходомъ, давно опровержене фактами, пôдозрѣнье, котрому самѝ Поляки давно не вѣрятъ, — що промовчуючи о змаганю тыхъ „другихъ“ до выобразуваня рôдного, народного языка незалежно ôтъ польского и ôтъ россійского, — що ônъ урядовôй до вѣдомости и тихо, ша! На пытанье, длячого якось не предпринимали нѣякихъ мѣръ, щобы удержатись при своихъ картахъ легитимаційныхъ, они ôтповѣли: „Га, а щожь було робити? Вже тамъ паны лучше знаютъ, якъ треба!“ Ся ôтповѣдь — якажь она многозначуща! Се устами сельского народа и въ простôй формѣ хлопскôй выказане то само, що высказали уста дра Зыбликевича въ парляментарно-деликатнôй формѣ: „повне довѣріе сельского народа до іерархіи суспôльности“. А чи люде въ громадѣ Ветлиньскôй инакшѝ якъ въ Ôльшанецкôй? Въ Ветлинѣ такожь кажутъ: „Га, а щожь робити? Вже тамъ паны лучше знаютъ, якъ треба!“

Ôтзываются голосы, щобы гр. Конарскій ôтдавъ лѣсъ громадѣ и щобы врѣкся можности ще й на будуще набути на лицитаціи за 60 кр. облигаціи громадскѝ и пасовиско громадске, котрѝ мôгбы купити — судъ вже призволивъ — на заспокоенье дальшихъ претенсій до громады. П. Лямъ въ недѣльнôй хроницѣ „Dziennik-a Polsk-ого“ справедливо ставитъ сю справу такъ, що, мовлявъ, ôтъ гр. Конарского домагатися звороту хлопамъ лѣса — значитъ то само, що домагатися ôтъ Перегиньского медведя звороту хлопскимъ родинамъ пожертыхъ легинѣвъ.

Хочь въ такôмъ поставленю справы єсть богато аналогіи — многѝ кажутъ, що ся аналогія єсть зовсѣмъ безъ замѣту, — я виджу одну маленьку рôжничку. Безперечно, и графъ и медвѣдь сповнили свои великѝ дѣла зъ одного и того самого побужденя: одинъ и другимъ адвокатскимъ, сторонничимъ представленьемъ рѣчи поможе обжалованымъ, переконавъ судъ о ихъ невинности? Намъ здаєсь, що справа засудженыхъ въ процесѣ Ольги Грабарь не потребувала ажь такои, на неправдѣ опертои обороны!

Мы не вважаємо потрѣбнымъ входити въ подрôбности якъ обороны дра Менгера, такъ и доказôвъ прокуратора, гофрата Симоновича. Доказы єго держанѝ були въ обрубѣ формальнои объективности и можутъ бути цѣкавѝ тôлько для правникôвъ-спеціялистôвъ; для ширшои публики они не представляютъ нѣчого цѣкавого. Въ такôмъ самôмъ тонѣ держатся й мотивы трибуналу, на пôставѣ котрыхъ затверджено вердиктъ львôвскихъ судіѣвъ присяжныхъ. Запримѣтимо еще, що и въ вѣденьскихъ часописяхъ о розправѣ тôй говорится дуже побѣжно: подаєсь тôлько коротеньке содержанье бесѣдъ и мотивôвъ; коментарôвъ розумованыхъ, выводôвъ якихъ небудь, якъ се звычайно дѣєся по случаю оречень касаційного трибуналу, мы о тôй справѣ доси не стрѣчали нѣ въ однôй вѣденьскôй газетѣ.

КÔЛЬКО ВСѢХЪ РУСИНÔВЪ (МАЛОРУСÔВЪ)?

Ôтъ одного поважного етнографа и статистика зъ Украины одержуємо въ тôмъ дѣлѣ слѣдуючу допись:

„Въ 1884 роцѣ россійске министерство внутрѣшныхъ дѣлъ хоче зробити въ Россіи всенародну перепись, якои не було за часы царюваня императора Александра II, бо послѣдня такъ звана „ревизія“ ôтбулася у 1858 роцѣ. Въ пôзнѣйшихъ рокахъ численье людей робилося осôбными губернскими комитетами або и деякими земствами по тыхъ губерніяхъ, де заведенѝ земскѝ соймы. Але про те певного числа людей въ россійскôй имперіи не можна довѣдатись. Календарѣ подаютъ рôжнѝ цифры; зъ помѣжь нихъ за правдиву можна уважати тую, по котрôй у всѣй имперіи съ Сибѣрью, Кавказомъ и Финляндією приходится до 100 миліонôвъ людей всякихъ національностей. Подаючи цифры по губерніяхъ, рѣдко якѝ статистичнѝ таблицѣ показуютъ, зъ якихъ чиселъ людей кождои народности складаєтся загальна цифра 100 миліонôвъ. Чи нова перепись возьме на увагу етнографичнѝ ôтмѣны, чи ихъ занехає, — не звѣстно. Намъ здаєтся, що мабуть не по всѣхъ роздѣлахъ етнографичныхъ тая перепись подасть ôтповѣдь, а найпаче числа Украинцѣвъ або Малорусôвъ не буде видко у загальному числѣ рускихъ народôвъ.

Поки що буде, наводимо цифры численности Украинцѣвъ по офиціяльныхъ датахъ за 1880 рôкъ. Мы взяли зъ нихъ те, що можна здобути по сему пытаню, а именно: 1) загальнѝ кругліѝ числа людей всякого народу по губерніяхъ, 2) той процентъ, котрый припадає въ кождôй губерніи на малоруску національнôсть, а зъ сихъ цифръ выводимо 3) пропозитивне число самыхъ Украинцѣвъ у кождôй губерніи, де они живутъ.

Отъ-такъ выходитъ:

По губерніяхъ	Всего народу	% Малорусôвъ	Всѣхъ Малорусôвъ
Люблиньскôй . .	861.300	60	516.800
Миньскôй . . .	1,504.600	18	270.800
Волыньскôй . . .	2,011.800	73	1,480,600
Подольскôй . . .	2,204.100	75	1,653.100
Кіевскôй . . .	2,581.800	84	2,168.700
Черниговскôй . .	1,875.900	93	1,744.700
Полтавскôй . .	2,445.400	96	2,347.600
Курскôй . . .	2,273.900	36	818.600
Воронежскôй . .	2,366.100	38	899.100
Кубаньскôй обл. .	952.600	68	647.800
Саратовскôй . .	2,021.800	7	141.500
Самарскôй . . .	2,177.600	4	87.100
Астраханьскôй .	766.800	10	76.700
Терскôй обл. . .	626.400	?	?
Новороссійскôй обл.	16.700	?	?
Землѣ Вôйска Донского	1,404.700	30	421.400
Харкôвскôй . .	2,071.800	85	1,761.000
Катеринославскôй	1,597.500	67	1,070.300
Таврическôй . .	946.600	49	463.800
Херсонскôй . .	1,684.200	44	741.100
Бессарабскôй . .	1,365.300	20	273.100
Орловскôй . . .	1,852.900	1	18.500
Тамбовскôй . . .	2,428 800	1	24.300
Ставропольскôй .	590.000	?	?
Всего .	38,628.600	—	17,626.600

Деякихъ датъ мы не могли здобути. Кôлько Малорусôвъ живе у Сибѣри, по губерніяхъ: Уфимскôй, Оренбургскôй и на Кавказѣ, — не вѣдомо. Такожь не звѣстно, якій процентъ они складаютъ у губерніяхъ европейскои Россіи: Ставропольскôй, Терскôй, въ Новороссійскому округѣ чи области, — але зъ деякихъ дескриптивныхъ праць видко, що тутъ они берутъ число не менше половины всѣхъ обывателѣвъ. Коли покласти на сѝ пропуски ще 400—600.000 Украинцѣвъ, то и выйде, що у самôй европейскôй Россіи число Малорусôвъ — по офиціяльныхъ датахъ „Центрального Статистического Комитету“ — сягає далеко за 18 миліонôвъ. Коли до сего числа додамо ще звышь 3 миліоны австро-угорскихъ Русинôвъ, то выйде всего нашого народу далеко за 20 миліонôвъ, а не 17 або навѣть 15, якъ иногдѣ лучается читати навѣть у нашихъ газетахъ.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Начальника Фіюмы гр. Сапари*), котрый вже ôтъ давна просивъ о димисію, увôльнивъ цѣсарь ôтъ єго уряду и заименувавъ єго наслѣдникомъ гр. Августа Зичи. Уступившій губернаторъ тѣшився симпатією Фіюманцѣвъ и зъ тои причины не хотѣло правительство принати єго димисіи. Новый начальникъ Фіюмы гр. Августъ Зичи єсть братомъ гр. Іосифа Зичи, котрый такожь бувъ давнѣйше на тôмъ же становищи, теперь однакожь ôтказався ôтъ него.

(*Въ справѣ хорватскôй*) велися дня 2 л. надолиста конференціи межи Тиссою а королевскимъ комисаремъ ген. Рамбергомъ, котрый нарочно приѣхавъ до Пешту, щобы здати справу о теперѣшнôй ситуаціи въ Хорватіи. Справозданье ген. Рамберга мусѣло вдоволити угорского президента министрôвъ, бо правительство рѣшилося вже въ короткôмъ часѣ знести управу королевского комисаря. Соймъ хорватскій муситъ бути скликаный ще сего року, хочьбы длятого, щобы ухвалити буджетъ, въ котрôмъ лишь въ такôмъ случаю мôгбы бути уложеный королевскимъ комисаремъ, колибъ конституція мала бути зовсѣмъ завѣшена. Такого замѣру однакъ правительство на теперь не має. Передъ скликаньемъ сойму муситъ однакъ рѣшитись пытанье номинаціи бана, а ту лежитъ на теперь найбôльша трудность. Майже що-дня стрѣчаємося съ новыми именами кандидатôвъ на достоиньство бана, а всѣ дотеперѣшнѝ комбинаціи представляются позбавлеными реальнои пôдставы. Недавно принесли були газеты вѣсть, що мадяръ гр. Ердеди має зôстати баномъ Хорватіи, а на другій день надходятъ телеграмы, пôсля котрыхъ на листѣ кандидатôвъ на се достоиньство знаходятся: бар. Филиповичъ братъ комманданта въ Празѣ, бар. Родичъ и бар. Левинъ Раухъ. Тѝ комбинаціи суть однакожь безъосновнѝ, бо поминувши вже тую обставину, що всѣ згаданѝ личности имовѣрно не принялибы предкладаного имъ достоиньства, номинація бар. Филиповича або бар. Родича противиласьбы постановамъ закона угодового.

(*Решауеръ, посолъ до р. держ.*) складавъ дня 31 л. жовтня передъ своими выборцями въ Фалькенау (въ Чехахъ) справозданье посольске, котре зобранѝ привитали оплесками. Пос. Решауеръ, котрый належитъ до лѣвицѣ парляменту, доказувавъ конечность политики абстиненційнои, жадавъ знесеня розпорядженя о рôвноправности обохъ языкôвъ краєвыхъ (нѣмецкого и ческого) и домагався подѣлу Чехъ на двѣ половины: нѣмецку и ческу. По Решауерѣ забравъ голосъ дръ Петеръ и поставивъ резолюцію того содержаня, що Нѣмцѣ ческѝ такъ довго будутъ вести національну борбу, поки не буде знесене розпорядженье о примусѣ науковôмъ м поки не буде ухваленый поділъ краю. На те вмѣшався заступникъ правительства и заявивъ, що не може допустити предложеної резолюціи пôдъ дискусію и голосованье. Внескодатель запротестувавъ противъ сего, а инжинеръ Юттель внѣсъ резолюцію, пôсля котрои зобранѝ освѣдчилися за политикою абстиненційною. Позаякъ резолюціи предкладанѝ на згромадженю не допущенѝ правительствомъ до дискусіи и голосованя, то поставивъ Грегеръ внесенье, щобы присутнѝ повстаньемъ зъ мѣсць заявили, що подѣляютъ погляды, высказанѝ посломъ Решауеромъ. Предложенье Грегера приняли всѣ присутнѝ живыми оплесками и пôднялися зъ своихъ мѣсць, щобы заявити солидарнôстъ съ програмою свого посла. Характеръ политичнои демонстраціи мала такожь прощальна бесѣда бурмистра Кремлинга, котрый заявивъ именемъ мѣста Фалькенау, що оно въ всѣхъ ôтношеняхъ якъ оденъ мужь стане за своимъ посломъ и сторонництвомъ зъєднанои лѣвицѣ и буде попирати єго програму.

(*Въ Бернѣ моравскôмъ*) ôтбулося дня 1 л. падолиста згромадженье робôтникôвъ. — На тôмъ берненьскимъ товариствомъ робôтничимъ заранжованôмъ згромадженю явився вѣденьскій соціялистъ Пайкертъ, котрый въ своѣй бесѣдѣ пропагувавъ гадку, щобы станъ середный звязати съ пролетаріятомъ и черезъ то зробити сильнѣйшими ряды робôтничои партіи. По нѣмъ говоривъ одинъ берлиньскій робôтникъ и розвивавъ програму соціялистичну. Комисаръ полиціи перервавъ бесѣдникови и ôтобравъ ему въ кôнци слово. Се выкликало межи зобраными велике взбуренье а комисаръ полиціи обкидуваный огидными словами мусѣвъ утѣкати. Предсѣдатель бувъ приневоленый закрыти засѣданье; се однакожь нѣчо не помогло и непорядки тревали дальше, такъ що доперва за интервенцією сторожи безпеченьства порозходилися робôтники. Одного зъ єкоцедентôвъ увязнено.

ЗАГРАНИЦЯ.

Кто думає нынѣ про добро народу і Коли великѝ державы промышляютъ лишь о тôмъ, якъ бы пôднести свою военну силу, и пôдкручуютъ военну шрубу вже до послѣдного гвинту, та що року выдумуютъ новѝ, лѣпшѝ арматы и рушницѣ, не мовбы то треба имъ боротися оъ цѣлыми стадами дикихъ звѣрôвъ и лѣтаючихъ стоголовныхъ змій: то поменшѝ державы знаючи, що, чи сякъ, чи такъ прійшлосьбы имъ въ данôмъ случаю статися жертвою могучихъ сусѣдôвъ, не думаютъ о збôльшеню военного матеріялу, але стараются пôднести свою силу въ мирный способôбъ, опираючи єи на добробытѣ своихъ народôвъ. Правда, що не всѣ меншѝ державы поступаютъ такъ, якъ мы що лише въ загалѣ высказали, але однакожь двѣ зъ нихъ, именно Швайцарія и Данія ôтзначаются зъ сего взгляду ôтлично, и желатибы потреба, щобы за ихъ примѣрôмъ пôшли и другѝ державы. Про Швайцарію мы вже давнѣйше доносили, що она обминаючи вôйну хоче всякѝ споры межинародни лагодити въ мирный способôбъ и поробила вже въ тôй цѣли угоды съ гдекотрыми другими державами. Теперь приходится намъ говорити о замѣтнôмъ обявѣ въ данскôмъ королевствѣ, котрый, давбы Богъ, щобы пріймився и найшовъ якъ найбôльше наслѣдователѣвъ. Даньске правительство предложило именно радѣ державнôй проєктъ закона, пôсля котрого кождый старый чоловѣкъ безъ выємка, що не въ силѣ вже заробити собѣ на кусень хлѣба, бувбы забезпеченый до самои смерти. Проєктъ сей бувъ зъ разу призначеный лишь для клясы робôтничои, але министеръ финансôвъ розширивъ єго на всѣхъ людей приналежныхъ до королевства и зажадавъ ôтъ фолькетингу (рады державнои), щобы всѣ дотеперѣшнѝ заведеня забезпеки на житье замѣнити пôдъ проводомъ и гварантією державы на институцію, котрабы всѣмъ людямъ, належачимъ до клясы не посѣдаючои, забезпечувала спокôйну старôсть. Министеръ зажадавъ, щобы для правительственнои касы, котра малабы занятися заложеньемъ и зарядомъ такои институціи, вызначено 2 милioны коронъ. Мужчины и женьщины ôтъ 18 до 45 лѣтъ, наколи маютъ въ краю право до забезпеки и не получаютъ вже якои запомоги, можутъ приступати до сеи институціи яко члены вносячи певнѝ вкладки. Вкладки сѝ процентуются по 20% рôчно, а правительство закуповує за нихъ и за проценты особистѝ ренты для тыхъ, котрѝ забезпечуются. Наколибы вкладки не вплачувано правильно, то они не пропадаютъ лишь выплачуются опôсля съ процентомъ ôтъ проценту. На се кладе министеръ велику вагу, бо такимъ способомъ заохочувавбыся народъ дуже до ощадности. Того дня, колибы членъ скôнчивъ 55 рôкъ, купує ему правительство за зложену суму и додатокъ державный зъ фонду запомогового особисту ренту або для него самого, або — наколи интересованый єсть женатый и желає того — для того, кто єго пережіе. Додатокъ зъ фонду запомоги має выносити 50% зложеної сумы, наколи зложено всѣ вкладки, въ противнôмъ случаю пôсля сумы вкладокъ. Вкладки съ 50% додатку правительства не повинѝ бôльше выносити якъ 200—300 коронъ, наколи за интересованого що найменше $^1/_4$ вкладокъ дає громада, або н. пр. товариство робôтницке, або той, що дає роботу. Чоловѣкъ отже, що ôтъ свого 18 року вкладавъ рôчно 18—27 коронъ, одержитъ въ 55 роцѣ вразъ съ 50% правительственного додатку рôчну ренту 200—300 коронъ. Ся рента выплачуєся єму першій разъ по 37 рокахъ въ $^1/_4$ части, а потому, що кварталу. Послѣдный разъ выплачуєся по смерти. Вкладки для женщинъ выносилибы 20—30 коронъ. Умре интересованый, закимъ ще куплено ренту, то зложена сума выплачуєся съ процентами ôтъ

тымъ адвокатскимъ, сторонничимъ представленьемъ рѣчи поможе обжалованымъ, переконавъ судъ о ихъ невинности? Намъ здаєсь, що справа засудженыхъ въ процесѣ Ольги Грабарь не потребувала ажь такои, на неправдѣ опертои обороны!

Мы не вважаємо потрѣбнымъ входити въ подрôбности якъ обороны дра Менгера, такъ и доказôвъ прокуратора, гофрата Симоновича. Доказы єго держанѝ були въ обрубѣ формальнои объективности и можутъ бути цѣкавѝ тôлько для правникôвъ-спеціялистôвъ; для ширшои публики они не представляютъ нѣчого цѣкавого. Въ такôмъ самôмъ тонѣ держатся й мотивы трибуналу, на пôставѣ котрыхъ затверджено вердиктъ львôвскихъ судіѣвъ присяжныхъ. Запримѣтимо еще, що и въ вѣденьскихъ часописяхъ о розправѣ тôй говорится дуже побѣжно: подаєсь тôлько коротеньке содержанье бесѣдъ и мотивôвъ; коментарôвъ розумованыхъ, выводôвъ якихъ небудь, якъ се звычайно дѣєся по случаю оречень касаційного трибуналу, мы о тôй справѣ доси не стрѣчали нѣ въ однôй вѣденьскôй газетѣ.

КÔЛЬКО ВСѢХЪ РУСИНÔВЪ (МАЛОРУСÔВЪ)?

Ôтъ одного поважного етнографа и статистика зъ Украины одержуємо въ тôмъ дѣлѣ слѣдуючу допись:

„Въ 1884 роцѣ россійске министерство внутрѣшныхъ дѣлъ хоче зробити въ Россіи всенародну перепись, якои не було за часы царюваня императора Александра II, бо послѣдня такъ звана „ревизія“ ôтбулася у 1858 роцѣ. Въ пôзнѣйшихъ рокахъ численье людей робилося осôбными губернскими комитетами або и деякими земствами по тыхъ губерніяхъ, де заведенѝ земскѝ соймы. Але про те певного числа людей въ россійскôй имперіи не можна довѣдатись. Календарѣ подаютъ рôжнѝ цифры; зъ помѣжь нихъ за правдиву можна уважати тую, по котрôй у всѣй имперіи съ Сибѣрью, Кавказомъ и Финляндією приходится до 100 миліонôвъ людей всякихъ національностей. Подаючи цифры по губерніяхъ, рѣдко якѝ статистичнѝ таблицѣ показуютъ, зъ якихъ чиселъ людей кождои народности складаєтся загальна цифра 100 миліонôвъ. Чи нова перепись возьме на увагу етнографичнѝ ôтмѣны, чи ихъ занехає, — не звѣстно. Намъ здаєтся, що мабуть не по всѣхъ роздѣлахъ етнографичныхъ тая перепись подасть ôтповѣдь, а найпаче числа Украинцѣвъ або Малорусôвъ не буде видко у загальному числѣ рускихъ народôвъ.

Поки що буде, наводимо цифры численности Украинцѣвъ по офиціяльныхъ датахъ за 1880 рôкъ. Мы взяли зъ нихъ те, що можна здобути по сему пытаню, а именно: 1) загальнѝ кругліѝ числа людей всякого народу по губерніяхъ, 2) той процентъ, котрый припадає въ кождôй губерніи на малоруску національнôсть, а зъ сихъ цифръ выводимо 3) пропозитивне число самыхъ Украинцѣвъ у кождôй губерніи, де они живутъ.

Отъ-такъ выходитъ:

По губерніяхъ	Всего народу	% Малорусôвъ	Всѣхъ Малорусôвъ
Люблиньскôй . .	861.300	60	516.800
Миньскôй . . .	1,504.600	18	270.800
Волыньскôй . . .	2,011.800	73	1,480,600
Подольскôй . . .	2,204.100	75	1,653.100
Кіевскôй . . .	2,581.800	84	2,168.700
Черниговскôй . .	1,875.900	93	1,744.700
Полтавскôй . .	2,445.400	96	2,347.600
Курскôй . . .	2,273.900	36	818.600
Воронежскôй . .	2,366.100	38	899.100
Кубаньскôй обл. .	952.600	68	647.800
Саратовскôй . .	2,021.800	7	141.500
Самарскôй . . .	2,177.600	4	87.100
Астраханьскôй .	766.800	10	76.700
Терскôй обл. . .	626.400	?	?
Новороссійскôй обл.	16.700	?	?
Землѣ Вôйска Донского	1,404.700	30	421.400
Харкôвскôй . .	2,071.800	85	1,761.000
Катеринославскôй	1,597.500	67	1,070.300
Таврическôй . .	946.600	49	463.800
Херсонскôй . .	1,684.200	44	741.100
Бессарабскôй . .	1,365.300	20	273.100
Орловскôй . . .	1,852.900	1	18.500
Тамбовскôй . . .	2,428 800	1	24.300
Ставропольскôй .	590.000	?	?
Всего .	38,628.600	—	17,626.600

Деякихъ датъ мы не могли здобути. Кôлько Малорусôвъ живе у Сибѣри, по губерніяхъ: Уфимскôй, Оренбургскôй и на Кавказѣ, — не вѣдомо. Такожь не звѣстно, якій процентъ они складаютъ у губерніяхъ европейскои Россіи: Ставропольскôй, Терскôй, въ Новороссійскому округѣ чи области, — але зъ деякихъ дескриптивныхъ праць видко, що тутъ они берутъ число не менше половины всѣхъ обывателѣвъ. Коли покласти на сѝ пропуски ще 400—600.000 Украинцѣвъ, то и выйде, що у самôй европейскôй Россіи число Малорусôвъ — по офиціяльныхъ датахъ „Центрального Статистического Комитету“ — сягає далеко за 18 миліонôвъ. Коли до сего числа додамо ще звышь 3 миліоны австро-угорскихъ Русинôвъ, то выйде всего нашого народу далеко за 20 миліонôвъ, а не 17 або навѣть 15, якъ иногдѣ лучается читати навѣть у нашихъ газетахъ.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Начальника Фіюмы гр. Сапари*), котрый вже ôтъ давна просивъ о димисію, увôльнивъ цѣсарь ôтъ єго уряду и заименувавъ єго наслѣдникомъ гр. Августа Зичи. Уступившій губернаторъ тѣшився симпатією Фіюманцѣвъ и зъ тои причины не хотѣло правительство принати єго димисіи. Новый начальникъ Фіюмы гр. Августъ Зичи єсть братомъ гр. Іосифа Зичи, котрый такожь бувъ давнѣйше на тôмъ же становищи, теперь однакожь ôтказався ôтъ него.

(*Въ справѣ хорватскôй*) велися дня 2 л. надолиста конференціи межи Тиссою а королевскимъ комисаремъ ген. Рамбергомъ, котрый нарочно приѣхавъ до Пешту, щобы здати справу о теперѣшнôй ситуаціи въ Хорватіи. Справозданье ген. Рамберга мусѣло вдоволити угорского президента министрôвъ, бо правительство рѣшилося вже въ короткôмъ часѣ знести управу королевского комисаря. Соймъ хорватскій муситъ бути скликаный ще сего року, хочьбы длятого, щобы ухвалити буджетъ, въ котрôмъ лишь въ такôмъ случаю мôгбы бути уложеный королевскимъ комисаремъ, колибъ конституція мала бути зовсѣмъ завѣшена. Такого замѣру однакъ правительство на теперь не має. Передъ скликаньемъ сойму муситъ однакъ рѣшитись пытанье номинаціи бана, а ту лежитъ на теперь найбôльша трудность. Майже що-дня стрѣчаємося съ новыми именами кандидатôвъ на достоиньство бана, а всѣ дотеперѣшнѝ комбинаціи представляются позбавлеными реальнои пôдставы. Недавно принесли були газеты вѣсть, що мадяръ гр. Ердеди має зôстати баномъ Хорватіи, а на другій день надходятъ телеграмы, пôсля котрыхъ на листѣ кандидатôвъ на се достоиньство знаходятся: бар. Филиповичъ братъ комманданта въ Празѣ, бар. Родичъ и бар. Левинъ Раухъ. Тѝ комбинаціи суть однакожь безъосновнѝ, бо поминувши вже тую обставину, що всѣ згаданѝ личности имовѣрно не принялибы предкладаного имъ достоиньства, номинація бар. Филиповича або бар. Родича противиласьбы постановамъ закона угодового.

(*Решауеръ, посолъ до р. держ.*) складавъ дня 31 л. жовтня передъ своими выборцями въ Фалькенау (въ Чехахъ) справозданье посольске, котре зобранѝ привитали оплесками. Пос. Решауеръ, котрый належитъ до лѣвицѣ парляменту, доказувавъ конечность политики абстиненційнои, жадавъ знесеня розпорядженя о рôвноправности обохъ языкôвъ краєвыхъ (нѣмецкого и ческого) и домагався подѣлу Чехъ на двѣ половины: нѣмецку и ческу. По Решауерѣ забравъ голосъ дръ Петеръ и поставивъ резолюцію того содержаня, що Нѣмцѣ ческѝ такъ довго будутъ вести національну борбу, поки не буде знесене розпорядженье о примусѣ науковôмъ м поки не буде ухваленый поділъ краю. На те вмѣшався заступникъ правительства и заявивъ, що не може допустити предложеної резолюціи пôдъ дискусію и голосованье. Внескодатель запротестувавъ противъ сего, а инжинеръ Юттель внѣсъ резолюцію, пôсля котрои зобранѝ освѣдчилися за политикою абстиненційною. Позаякъ резолюціи предкладанѝ на згромадженю не допущенѝ правительствомъ до дискусіи и голосованя, то поставивъ Грегеръ внесенье, щобы присутнѝ повстаньемъ зъ мѣсць заявили, що подѣляютъ погляды, высказанѝ посломъ Решауеромъ. Предложенье Грегера приняли всѣ присутнѝ живыми оплесками и пôднялися зъ своихъ мѣсць, щобы заявити солидарнôстъ съ програмою свого посла. Характеръ политичнои демонстраціи мала такожь прощальна бесѣда бурмистра Кремлинга, котрый заявивъ именемъ мѣста Фалькенау, що оно въ всѣхъ ôтношеняхъ якъ оденъ мужь стане за своимъ посломъ и сторонництвомъ зъєднанои лѣвицѣ и буде попирати єго програму.

(*Въ Бернѣ моравскôмъ*) ôтбулося дня 1 л. падолиста згромадженье робôтникôвъ. — На тôмъ берненьскимъ товариствомъ робôтничимъ заранжованôмъ згромадженю явився вѣденьскій соціялистъ Пайкертъ, котрый въ своѣй бесѣдѣ пропагувавъ гадку, щобы станъ середный звязати съ пролетаріятомъ и черезъ то зробити сильнѣйшими ряды робôтничои партіи. По нѣмъ говоривъ одинъ берлиньскій робôтникъ и розвивавъ програму соціялистичну. Комисаръ полиціи перервавъ бесѣдникови и ôтобравъ ему въ кôнци слово. Се выкликало межи зобраными велике взбуренье а комисаръ полиціи обкидуваный огидными словами мусѣвъ утѣкати. Предсѣдатель бувъ приневоленый закрыти засѣданье; се однакожь нѣчо не помогло и непорядки тревали дальше, такъ що доперва за интервенцією сторожи безпеченьства порозходилися робôтники. Одного зъ єкоцедентôвъ увязнено.

ЗАГРАНИЦЯ.

Кто думає нынѣ про добро народу і Коли великѝ державы промышляютъ лишь о тôмъ, якъ бы пôднести свою военну силу, и пôдкручуютъ военну шрубу вже до послѣдного гвинту, та що року выдумуютъ новѝ, лѣпшѝ арматы и рушницѣ, не мовбы то треба имъ боротися оъ цѣлыми стадами дикихъ звѣрôвъ и лѣтаючихъ стоголовныхъ змій: то поменшѝ державы знаючи, що, чи сякъ, чи такъ прійшлосьбы имъ въ данôмъ случаю статися жертвою могучихъ сусѣдôвъ, не думаютъ о збôльшеню военного матеріялу, але стараются пôднести свою силу въ мирный способôбъ, опираючи єи на добробытѣ своихъ народôвъ. Правда, що не всѣ меншѝ державы поступаютъ такъ, якъ мы що лише въ загалѣ высказали, але однакожь двѣ зъ нихъ, именно Швайцарія и Данія ôтзначаются зъ сего взгляду ôтлично, и желатибы потреба, щобы за ихъ примѣрôмъ пôшли и другѝ державы. Про Швайцарію мы вже давнѣйше доносили, що она обминаючи вôйну хоче всякѝ споры межинародни лагодити въ мирный способôбъ и поробила вже въ тôй цѣли угоды съ гдекотрыми другими державами. Теперь приходится намъ говорити о замѣтнôмъ обявѣ въ данскôмъ королевствѣ, котрый, давбы Богъ, щобы пріймився и найшовъ якъ найбôльше наслѣдователѣвъ. Даньске правительство предложило именно радѣ державнôй проєктъ закона, пôсля котрого кождый старый чоловѣкъ безъ выємка, що не въ силѣ вже заробити собѣ на кусень хлѣба, бувбы забезпеченый до самои смерти. Проєктъ сей бувъ зъ разу призначеный лишь для клясы робôтничои, але министеръ финансôвъ розширивъ єго на всѣхъ людей приналежныхъ до королевства и зажадавъ ôтъ фолькетингу (рады державнои), щобы всѣ дотеперѣшнѝ заведеня забезпеки на житье замѣнити пôдъ проводомъ и гварантією державы на институцію, котрабы всѣмъ людямъ, належачимъ до клясы не посѣдаючои, забезпечувала спокôйну старôсть. Министеръ зажадавъ, щобы для правительственнои касы, котра малабы занятися заложеньемъ и зарядомъ такои институціи, вызначено 2 милioны коронъ. Мужчины и женьщины ôтъ 18 до 45 лѣтъ, наколи маютъ въ краю право до забезпеки и не получаютъ вже якои запомоги, можутъ приступати до сеи институціи яко члены вносячи певнѝ вкладки. Вкладки сѝ процентуются по 20% рôчно, а правительство закуповує за нихъ и за проценты особистѝ ренты для тыхъ, котрѝ забезпечуются. Наколибы вкладки не вплачувано правильно, то они не пропадаютъ лишь выплачуются опôсля съ процентомъ ôтъ проценту. На се кладе министеръ велику вагу, бо такимъ способомъ заохочувавбыся народъ дуже до ощадности. Того дня, колибы членъ скôнчивъ 55 рôкъ, купує ему правительство за зложену суму и додатокъ державный зъ фонду запомогового особисту ренту або для него самого, або — наколи интересованый єсть женатый и желає того — для того, кто єго пережіе. Додатокъ зъ фонду запомоги має выносити 50% зложеної сумы, наколи зложено всѣ вкладки, въ противнôмъ случаю пôсля сумы вкладокъ. Вкладки съ 50% додатку правительства не повинѝ бôльше выносити якъ 200—300 коронъ, наколи за интересованого що найменше $^1/_4$ вкладокъ дає громада, або н. пр. товариство робôтницке, або той, що дає роботу. Чоловѣкъ отже, що ôтъ свого 18 року вкладавъ рôчно 18—27 коронъ, одержитъ въ 55 роцѣ вразъ съ 50% правительственного додатку рôчну ренту 200—300 коронъ. Ся рента выплачуєся єму першій разъ по 37 рокахъ въ $^1/_4$ части, а потому, що кварталу. Послѣдный разъ выплачуєся по смерти. Вкладки для женщинъ выносилибы 20—30 коронъ. Умре интересованый, закимъ ще куплено ренту, то зложена сума выплачуєся съ процентами ôтъ

процентôвъ позбсталымъ, наколи умершій инакше не розпорядивъ.

Нѣмеччина. Дуже прикре враженье зробила въ Берлинѣ справа ольденбурска. Показуєся що Нѣмеччина не зôлялася ще такъ дуже въ одну цѣлôсть якъ се думаютъ Прусаки. Духъ провинціональнои сепаративности ще не заумеръ зовсѣмъ, противно досить ще сильный, щобы при данôй способности мôгъ звернутися противъ самыхъ Прусакôвъ, котрí своимъ зухвалымъ и арогантнымъ поступованьемъ цѣлôй Нѣмеччинѣ вже надоѣли. Рѣчь малася такъ. Майоръ Штайнманъ, родомъ Прусакъ, зôставъ перенесеный до Ольденбурга где комендируючи баталіонъ ольденбургского полка назвавъ передъ фронтомъ цѣлый баталіонъ „ольденбургскими волама“. Вѣсть о тôмъ розпеслася скоро по цѣлôмъ Ольденбурзѣ и выкликала страшне розъяренье такъ мѣжь жителями якъ и официрами. Першí хотѣли збурити его дôмъ а другí вызываютъ его на дуель одинъ по другôмъ. Розъяренье се въ дальшихъ своихъ наслѣдкахъ звернулося противъ всѣхъ Прусакôвъ. Появилися рóжнí сатиричнí пѣснѣ на него а ольденбурска праса почала остро критикувати ихъ поступованье и боронити ôтрубнôсть провинціональну. Берлиньске правительство видѣлося змушеным для успокоєня жителѣвъ и войска выслати кн. Альбрехта коменданта X корпуса а министеръ вôйны мавъ довшу нараду зъ цѣсаремъ и выѣхавъ якъ догадуются такожь до Ольденбурга.

Франція. По дводневнôй дебатѣ надъ справою тонкинскою ôтнѣсъ кабинетъ Феррого свѣтлу побѣду. До сеи побѣды причинилися особливо зла тактика противникôвъ кабинету, незручнôсть опозиційныхъ бесѣдникôвъ, ôтозва до народного почутя французôвъ и то пересвѣдченье, що нынѣ, коли Франція вже тôлько посвятила добра и крови, есть вже майже неможлива рѣчь, щобы она уступила зъ Тонкину. Зъ тыхъ отже причинъ признано кабинетови повне вотумъ довѣрія. Чи на тôмъ зыскала сама справа, се друге пытанье. Хины пôзнали вправдѣ теперь, що Франція не лякаєся вôйны, але чи 400 мілiонове царство небесне злякаєся сего и зречеся всякихъ правъ до Тонкину, се рѣчь дуже непевна. — Пôсля „Memorial diplomatique“ мало англійске правительство ôтнестися съ запытаньемъ до Сполученыхъ Державъ пôвнôчнои Америки и Бразилiи, чи не схотѣлибы они посередничити въ французско-хинскôмъ конфликтѣ. Гладстонъ старается дуже о посередництво въ сѣй справѣ, бо англійскí дипломаты суть переконанí, що не обôйдеся безъ вôйны съ Хинами.

Англія. Ирландскій посолъ и лордъ-майоръ Дублина, Давсонъ, мавъ въ ратуши въ Лондонерри на митингу ирландскои народнои лиги знамениту бесѣду, по котрôй зôбранí Ирландцѣ мали его громадно ôтвести до дому. Тымъ часомъ зôбралися оранжисты — прихильники Англiи — напали на ратушь, почали выбивати ôкна и выломлювати дверѣ. Розпочалася страшна бôйка, въ котрôй ранено двохъ людей зъ револьвера. Доперва коли выступило зойско и грозило ужити оружія, уступили оранжисты. — Въ справѣ експлозiи на пôдземнôй желѣзници не выслѣджено доси ще нѣчого нового.

Туреччина. Зъ Скодару доносятъ, що на турецко-чорногорскôй граници выбухли грôзнí непокои по поводу управильненя границѣ въ области племени Трепчи. Се племя уважалося ôтъ часу послѣднои вôйны яко належаче цѣлковито до Чорногоры. Комисія однакъ регулююча границю хотѣла роздѣлити сю область такъ, щобы пôвнôчна часть ей належала до Чорногоры а полудневаажь по рѣку Семъ до Туреччины. Трепчане не хотѣли однакожь нѣякъ згодитися на подѣлъ, они хотятъ або цѣлковито належати до Чорногоры або до Туреччины. Розпочалась агитація, котра скоро розширилася на племена Груду и Готти, коли комисія заявила, що обстає при своимъ и ужіє навѣть силы, щобъ ихъ до сего присилувати. Готти мали вже выслати збройныхъ людей, щобы комисію прогнати. Кажутъ що турецкій комендантъ Муштафа Асимъ паша нараджувався съ чорногорскимъ княземъ, въ якійбы способъ злому запобѣгчи. Подôбнí непокои мали зайти такожь въ Гусинье.

Сербія. Вже ôтъ двохъ недѣль займаєся сербске правительство роззброєньемъ народнои милиціи и не може дати собѣ рады, бо всюды находитъ въ народѣ сильный опôръ. Право розброєня постановлено ще минувшого року, коли заведено загальну повинность воєнну а зброю мали ôтбирати якъ-разъ передъ выборами до скупштины. Але що народъ бувъ тогды зворушеный, то дано тому спокôй. Небезпеченьства однакожь симъ не усунено. Селяне не хотятъ въ жаденъ способъ ôтдавати зброи и доказуютъ, що она имъ потрѣбна для власнои обороны. Въ округахъ Баньскôмъ и Краиньскôмъ прiйшло вже до явныхъ розрухôвъ; въ Цитлюкъ ôтобрано властямъ ôтдане вже оружіе и увôльнено кôлькохъ увязненыхъ. Радикальный органъ „Самоуправа“ доказуе, що симъ розрухамъ виноватí самí урядники, котрí при ôтбираню оружія грозили народови: „Коли вы ôтдасте оружіе, то мы васъ научимо, якъ ставити опозицію! Въ округѣ Зайчарскôмъ выбухли такожь непокои. З с. м. оголошено въ сѣмъ округѣ станъ осады и оголошено для привернення порядку и супокою три указы, въ котрыхъ Райовичъ именованый предсѣдателемъ выняткового суду, а Николичъ комисаремъ и комендантомъ войска.

Болгарія. О послѣдныхъ ôтношеняхъ въ Болгаріи доносятъ журналы дуже займаючí вѣдомости о выѣздѣ россійскихъ генералôвъ зъ Болгаріи. 24 жовтня, якъ разъ, коли князь Александеръ бувъ на ловахъ, получивъ Іонинъ ôтъ генер. Обручева съ Петербурга двѣ телеграмы, одну для генералъ-адъютанта Лѣсового, а другу для Полсикова, адъютанта князя, взываючí обохъ щобы до 48 годинъ выѣхали зъ Болгаріи до Россіи. Кажутъ, що се дѣло Іонина, що якъ разъ выбрано часъ до сего, коли князя не було дома, щобы Полсиковъ не мôгъ видѣтися съ княземъ. Додати тутъ треба, що Полсиковъ бувъ въ загалѣ дуже любленый и коли розôйшлася вѣсть о его выѣздѣ, прiйшла депутація войскова и др., щобы съ нимъ попрощатися. Несподѣвано однакожь вернувъ князь до Софія. Перше, що ему тутъ впало въ очи, то були великí плякаты, яко додатокъ до инспированого Іониномъ журнала „Балканъ“, порозлѣплюванí по мѣстѣ, въ котрыхъ заявлялося, що Лѣсовый и Полсиковъ на зазывъ царя маютъ до 24 годинъ выѣхати зъ Болгаріи. Розумѣєся, що се могло князя дуже вразити, що тутъ таке дѣеся безъ его вѣдомости. Коротко отже передъ тымъ, закимъ Полсиковъ мавъ выѣхати, скликавъ князь всѣхъ ще осталыхъ россійскихъ официрôвъ, що приналежали до его свиты, подякувавъ имъ за ихъ дотеперѣшнí труды и уволивъ ихъ, подаючи за причину те, що не хоче задля нихъ выставлятися на непріятности. Тогды вызываючимъ голосомъ ôтозвався оберштлейтенантъ Ридигеръ и заявивъ князеви, що царь ôтдавъ ему командо болгарскои арміи и що ôнъ не скорше зложитъ свôй обовязокъ, ажь дôстане розказъ ôтъ самого царя. Таке выступленье Ридигера такъ вразило князя, що ôнъ приказавъ ему до 24 годинъ зложити управу министерства вôйны, бо въ противнôмъ разѣ каже ôтставити его до границѣ. Ридигеръ хотѣвъ ще щось на се ôтказати, але князь оставивъ его самого. Зарáзъ по сѣмъ появився декретъ, увôльняючій Ридигера ôтъ службы и зъ войска, а на его мѣсце зôставъ покликаный оберштлейтенантъ Котельниковъ. Рôвночасно приказавъ князь въ телеграфичнôй дорозѣ покликати всѣхъ болгарскихъ официрôвъ, зôстаючихъ въ россійскôй службѣ.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ конфискаты 117 ч. „Дѣла“** одержали мы ôтъ ц. к. прокураторiи дер. слѣдуючу допись (польскимъ абецадломъ): Ц. к. Судъ кр. въ справахъ карныхъ рѣшивъ на пôдставѣ §. 489 и 493 п. к. и §. 37 з. прас., що основа статiи умѣщенои въ ч. 117 „Дѣла“ зъ 27 жовтня 1883. п. заг.: „Причинокъ до рôвноправности Русинôвъ“ ôтъ початку ажь до слôвъ: „верховодствомъ Полякôвъ“ мѣститъ въ собѣ знамена провины зъ §. 302 з. к., проте заряджена конфиската есть оправдана и дальше ширенье инкриминованого уступу зборонене а накладъ забраный маєбути знищеный. — Поводы. Авторъ повысшои статiи услуе основою тогожь побудити читаючихъ до непріязни противъ урядникамъ державнымъ въ чѣмъ власне мѣстятся знамена провины зъ § 302 з. к. — Львôвъ дня 1 падолиста 1883. — *Лидль.*

— **Крыл. Дръ Юл. Пелешь** має прiѣхати въ пятницю слѣдуючого тыждня зъ Вѣдня до Львова и заразъ въ недѣлю заинституватися. Рôвночасно має прибути и институватися крыл. о. Константинъ Бѣлевичъ зъ Утѣшкова.

— **Въ рускôй духовнôй семинарiи во Львовѣ** дня 3 л. падолиста с. р. о. ректоръ Ал. Бачиньскій представивъ питомцямъ п. Анатоля Вахнянина, професора рускои гимназiи, яко учителя спѣву хорального. До теперь управлявъ завсѣгды хоромъ семинарскимъ одинъ изъ питомцѣвъ, а хоръ складали лишь тiи питомцѣ, що принесли вже сюды съ собою бôльше або менше знанье спѣву музикального. Ôтъ управителя хору и ôтъ силъ спѣвучихъ залежало, якъ розвивався спѣвъ хоральный въ нашôй семинарiи. Въ послѣдныхъ часахъ пôдъупавъ бувъ хоръ такъ далеко, що вже черезъ цѣлый рôкъ мало що чутя було про него. Управителѣ дотеперѣшнí не були обовязанí держати пробъ съ спѣваками, спѣваки жь не могли всѣ удержати рôвноваги, бо одинъ умѣвъ бôльше, другій менше, а тí силы, що ихъ здôбностями и голосомъ одарила природа а доси не мали случайности учитися спѣву, — тí силы марнѣли и тутъ, бо не могли належати до хору. А яка черезъ те чинилась шкода для нашого обряду, якъ богато утерпѣвъ на тôмъ розвôй народного нашого спѣву церковного, се кождый муситъ признати кому вѣдомо, якъ нарôдъ нашъ горнеся тамъ, где гарный спѣвъ почуе, съ якимъ одушевленьемъ слухае ôнъ гарно спѣваного богослуженя. Отсе и причина, що въ новѣйшихъ часахъ всюды почали заводити хоральный спѣвъ по селахъ и мѣстахъ. О. ректоръ Бачиньскій постарався о тое, що зъ фонду религійного призначено 400 зр. рôчнои платы для учителя спѣву хорального. Выбôръ учителя щасливо упавъ на п. Вахнянина. Бувало такъ, що дотеперѣшнí управителѣ хору не мали часами симпатiи у питомцѣвъ або и потрѣбного такту и поваги яко учителѣ. Вп. Вахнянинъ, яко чоловѣкъ знаный зъ своеи привѣтливости и гуманности, безъ всякого сумнѣву своимъ умѣстнымъ руководствомъ поведе дѣло такъ, що питомцѣ полюблятъ свого нового ментора, а яко чоловѣка старшого, ученого и мужа въ народѣ заслуженого будутъ почитати такъ, якъ се пристало для молодшихъ. — О. ректоръ спровадивъ „фисгармонію“, закупивъ достаточне число книжокъ, закупивъ новí квартеты „Regenburger Liederkranz“, а навѣть, якъ зачуваємо, хоче закупити бôльше число музичныхъ инструментôвъ, щобы утворити правдиву оркестру для того рода охотникôвъ, котрí любуются въ музицѣ. А п. Вахнянинъ, яко ôтличный нашъ композиторъ, обѣцявъ не ôтмовити своихъ заходôвъ около побôльшеня репертоару хору семинарского, котрый нынѣ, правду сказавши, дуже маленькій та ще менше добôрный. Крôмъ того и пѣснѣ и спѣвы свѣтскí будутъ предметомъ обученя. Для тыхъ, що то ще не познакомилися съ спѣвомъ хоральнымъ, буде выкладати п. Вахнянинъ часть теоретичну. Такъ отже теперь буде мати кождый питомець случайнôсть — познакомитись якъ съ теорiею спѣву такъ и присвоити собѣ знанье, якъ орудувати голосомъ. Єсть отже надѣя, що за рôкъ, за два побôльшится число тыхъ, котрí заводячи по провинціи спѣвъ хоральный, стараются пôднести нашъ обрядъ до его блеску и величности. Друга важна постанова нашого ректорату єсть тая, що сего року ширшому кругови питомцѣвъ позволено записатись на выклады рускаго языка проф. дра Омеляна Огоновского. Перше було се привилеемъ лишь IV-го року. Нынѣ може вписатись питомець въ кождого року, котрый съ ôтличiемъ зложивъ матуру або испытъ зъ богословскихъ предметôвъ, а всѣ зъ IV-го року. Выглядае се трохи дивно, що лишь „еминентисты“ маютъ се право, бо черезъ тое ôтнимаєся менше умѣючимъ можнôсть побôльшити свои вѣдомости знаньемъ рускаго языка, а все таки добре, що гдекотрí за кôлька лѣтъ зможутъ придбати бôльше вѣдомости изъ рущины, якъ давно, где богословъ слухавъ або и не слухавъ одинъ рôкъ много-поучаючихъ выкладôвъ дра Ом. Огоновского. О. ректоръ повелѣвъ, щобы тí, що слухаютъ рускихъ выкладôвъ, держали о тôмъ перiодично домашнí ôтчиты для користи „неемиентистôвъ“, котрí не маютъ щастя слухати выкладôвъ зъ рускаго а зъ котрыхъ не одинъ горячо бажавбы дôждатись теперь якои „еминенціи“, щобъ чимъ скорше набути право слухати рускихъ выкладôвъ зъ самого жерела.

— **Дръ Теофиль Сембратовичь**, одержавши въ пятницю минувшого тыждня кан. институцію на ректора вѣденьскои семинарiи и пароха церкви св. Варвары, выѣхавъ вчера до Вѣдня.

— **Про цѣкавэ ôткрытье** звѣщае нашу редакцію зъ Кракова п. Станиславъ Цѣховскій, любитель ôтнаходженя старинныхъ памятокъ штуки. Ось що ôнъ намъ пише зъ дня 3 л. падолиста с. р.: „Передъ кôлькома днями я ôтнайшовъ въ кляшторѣ оо. Доминиканôвъ св. Яцка въ Краковѣ портретъ Роксоляны, дочки рускаго священика зъ пôдъ Галича. бранки турецкои, котра вынесена султаномъ Османомъ на достоинство першои султанки, доховала при звѣстнôмъ своѣмъ вплывѣ на падишаха вѣру христiяньску и любовь до рôднои землѣ. Портретъ Роксоляны, доси нѣкому не звѣстный, есть досыть удачнымъ дѣломъ I. R. Boys'a, маляра школы Рубенса. Сей портретъ знаходится теперь до 18 падолиста на выставѣ памятокъ зъ часôвъ короля Яна III Собеского, а потому буде назадъ зверненый оо. Доминиканамъ и зновъ буде завѣшеный въ кляшторнôй закристiи въ темнôмъ закутку... Я намѣривъ занятись бодай фотографичною репродукцiею того портрету въ закладѣ фотографа Шуберта“.

— **Володимира Антоновича**, ученого професора кiевского университету, именувало императорске товариство любителѣвъ археологiи своимъ почетнымъ членомъ.

— **Завязанье етнографично-статистичного кружка** при „Академичнôмъ Братствѣ“ ôтбулося въ недѣлю при участи значного числа членôвъ. До выдѣлу кружка выбрано: головою п. Яремy, секретаремъ п. Кулачковского, касiеромъ п. Шухевича, а заступниками п. Березиньского и Струсевича. Зъ принятого опôсля регулямину кружка вынимаємо слѣдуючí точки: Цѣль кружка етнографично-статистичного есть пôзнавати житье и свѣтоглядъ рускаго народа, пôзнавати его станъ економичный и духовый. До тои цѣли ведутъ статистика и етнографiя. Кружокъ ставитъ собѣ задачею: 1) збирати матерiялы чи то печатанí доси, чи й рукописнí, ôтносячйся до етнографiи и статистики рускаго народа; 2) при помочи ôтчитôвъ и студiй знакомитися съ методою и предметомъ тыхъ наукъ, щобъ нагромаджений матерiялы могли бути въ працяхъ кружка науково выкористанí; 3) высылати въ певнí чи то пôдъ взглядомъ економичнымъ, чи пôдъ взглядомъ етнографичнымъ цѣкавí стороны нашого краю спецiяльнí експедицiи, а такожь уряджувати екскурсiи съ ширшимъ пляномъ до живого знакомленя съ народомъ въ рôжныхъ сторонахъ нашого краю. Для улекшеня працѣ при громадженю матерiялôвъ якъ собѣ такъ и всѣмъ будущимъ роботникамъ на тôмъ полi кружокъ ухваливъ занятися зладженьемъ якъ можна повнои библiографiи всѣхъ книжокъ и газетныхъ статей ôтносячихся до нашои етнографiи и статистики. Дѣйстнымъ членомъ кружка може бути кождый Русинъ-академикъ, належачій до „Академичного Братства“; членомъ кореспондентомъ може бути кождый, кто интересуєся справою нашои етнографiи и статистики и схоче чи то скромными вкладками (10 кр. мѣсячно), чи надсыланьемъ етнографичного або статистичного матерiялу вспомагати працѣ и змаганя кружка. Що до надсыланя матерiялôвъ, то кружокъ проситъ о то вже теперь; съ часомъ однакожь, коли члены его займутся спецiяльными працями, кружокъ ôтъ часу до часу розсылати буде посредствомъ нашихъ часописей спецiяльнí формулярѣ, якъ и якí матерiялы треба збирати. По уконституованю выдѣлу и принятю регулямину выслухали зôбранí товаришѣ ôтчиту члена кореспондента п. И. Ф. п. заг. „Статистика яко метода и яко наука“; цѣль того ôтчиту, котрый съ часомъ буде напечатаный, була — познакомити членôвъ кружка съ методою и предметомъ статистики, у насъ доси мало популярнои и навѣть занедбанои. Дальше ухвалено ôтбувати що недѣлѣ засѣданя кружка, полученí съ ôтчитами и науковыми дискусiями, а такожь взяти инiцiятиву до выданя всѣхъ творôвъ незабутного нашого критика и економиста, Володимира Навроцкого. До працѣ надъ зôбраньемъ и упорядкованьемъ тыхъ творôвъ, якъ такожь позôставшихъ по нѣмъ рукописей и кореспонденцiй додано до помочи выдѣлови кружка такожь членôвъ-кореспондентôвъ пп. Василя Нагôрного и Ивана Франка, и поручено тому комитетови розписати предплату и розпочати переписку съ особами, котрí до звершеня того дѣла моглибы причинитися.

Двѣ цѣкавí розправы судовí. Въ львôвскôмъ карнôмъ судѣ закôнчилася въ пятницю цѣкава розправа противъ Изака Биненштока, характеризуюча поступованье тыхъ жидôвъ по нашихъ селахъ, котрыхъ нарôдъ не безъ справедливости зове „пявками людскими“. Биненштокъ, богатый лихварь зъ Угнова, обплутавъ въ свою зрадливу павутину селянина Клима Радваньского въ такій способôбъ, що цѣлковита его руина була неминучою. Але повôльный упадокъ господарства Радваньского бувъ для несытого жида занадто повôльнымъ, и ôнъ задумавъ отроити свою жертву, щобъ тымъ скорше прiйти въ посѣданье ей грунту и обôйстя. Одного дня, коли Радваньского не було дома, а жѣнка его, варячи крупы на обѣдъ, на хвильку выйшла зъ хаты, вхопився Биненштокъ до хаты и вкинувъ въ крупы отрую; свѣдками тои сцены були дѣти Радваньского. Прокураторiя обжалувала Биненштока о „усиловане скрытоубiйство.“ Справа та була вже разъ передъ львôвскимъ судомъ присяжныхъ, котрый узнавъ Биненштока виннымъ закиненого ему злочиньства. Однакъ найвысшій трибуналъ знѣсъ той засудъ задля того, що гдеякí формальности при розправѣ не були захованí. Сими днями ôтбулась розправа другій разъ и переведена була дуже старанно. Присяжнí узнали Биненштока знова виннымъ, а трибуналъ засудивъ его на 6 лѣтъ тяжкои вязницѣ. Двѣ цѣкавí обставины приходится намъ занотувати по поводу тои розправы: разъ то, що жиды и жидôвки зъ Угнова, покликанí на свѣдкôвъ въ тôй справѣ, съ дивною однодушностею старалися скинути вину злочиньства чи то на жѣнку Радваньского, чи навѣть на него самого. Твердженя гдеякихъ зъ тыхъ свѣдкôвъ носили на собѣ такъ выразнí знаки безвстыдноi брехливости, що трибуналъ бачився спонуканымъ въ протягу розправы двохъ свѣдкôвъ арештувати. Однымъ зъ тыхъ арештованыхъ свѣдкôвъ бувъ знаный нашимъ читателямъ герой угнôвскій, хирургъ Кибицъ, що то такъ по геройски велѣвъ жандармамъ арештувати угнôвскихъ мѣщанъ и всякихъ невинныхъ а ему немилыхъ людей по неудавшôмся жидôвскôмъ погромѣ въ Угновѣ; другимъ арештованымъ бувъ посесоръ Ортнеръ. А друга цѣкава рѣчь була та, що черезъ цѣлый часъ розправы улиця передъ судомъ карнымъ була формально обляжена жидами. Коли вже вердиктъ оголошено, розôйшлася мѣжь тою цѣкавою публикою вѣсть, що Биненштока увôльнили. Якъ стôй почали жиды кричати: Vivat Jackowski! (защитникъ обвиненого), а навѣть зъ товпы посыпалися злорeченя на судъ присяглыхъ, на трибуналъ и на Полякôвъ въ загалѣ. „Bracia mojżeszowego wyznania“ суть лишь доти братями, доки видятъ въ тôмъ свою користь, — але коли що не по ихъ воли дѣеся, „so hört die Gemütlichkeit auf“. Въ слѣдъ за сею розправою почалася розправа противъ Ценглевича и Иваницкого, котрí въ послѣдныхъ 5 лѣтахъ здефравдували зъ львôвскои касы мягистратскои звышь 20.000 зр. Ценглевичь бувъ вже разъ за подôбну мальверзацiю въ Сяноцѣ караный двомѣсячнымъ арештомъ, а мимо того дôставъ опôсля мѣсце во Львовѣ. О тôй цѣкавôй розправѣ поговоримо ширше по ей закôнченю.

— **Арештовано**, якъ доносятъ польскí часописи, п. Людвика Жихлиньского, дѣдича зъ Брусна старого, яко пôдозрѣного о головну зраду. О слѣдствѣ выточенôмъ п. Жихлиньскому мы вже давнѣйше доносили. П. Людвикъ Жихлиньскій звѣстный зъ своихъ политичныхъ и историчныхъ писань въ познаньскихъ дневникахъ.

(*Б*) **Зъ Подоля** пишутъ намъ: Куди глянути окомъ въ нашихъ сторонахъ надъ Збручомъ, всюда красна, уродна и надѣйна озимины. Осѣнь прехороша спрiяе ѣй якъ найлучше. Тутешнí господарѣ обѣцюютъ собѣ на-рôкъ хорошй жнива та чей Господь и дасть ихъ вынагороджаючи за сегорôчный лихій збôръ.

— **Нашъ крейцарь** обходивъ дня 1 л. падолиста с. р. 25-лѣтный ювилей свого обѣгу. Дня 1 падолиста 1858 р. заведено въ Австрiи децимальный системъ монетарный, въ котрôмъ нашъ крейцарь займае поважне основне становище.

— **Именованя.** Президентомъ окружного суду въ Самборѣ именованый совѣтникъ львôвского краевого суду высшого п. Густавъ Шенкъ. — Совѣтникомъ ц. к. намѣстництва и референтомъ справъ администрацiйныхъ и економичныхъ краевои рады шкôльнои именованый п. Ив. Гильдъ, староста зъ Бялы. — Краева рада шк. именувала дѣйстнымъ учителемъ етатовои школы въ Стрептовѣ п. Iосифа Островского.

(*Б*) **Рускихъ друксортôвъ почтовыхъ** не можна получити въ урядѣ почтовôмъ въ Скалѣ надъ Збручомъ. Сподѣваємося, що почтмайстеръ п. Литвиновичь, Русинъ зъ роду, постарається о рускí друксорты, щобы уникати всякихъ негодованъ противъ него зъ рускои стороны.

— **Въ Садагурѣ** выкинувъ ктось въ ночи зъ гробу мощѣ померщого передъ кôлькома мѣсяцями рабина-чудотворця Фридмана. Мѣжь тамошными жидами великій зъ тои причины гармидеръ.

— **Капитанъ Майнъ-Ридъ** (Maine-Read), знаный въ цѣлôй Европѣ повѣстярь, умеръ сими днями въ вилли коло Лондону. Ôнъ писавъ сензаційнí повѣсти зъ житя американьского, любуючись особливо представлюваньемъ ôтносинъ въ краяхъ

лежачихъ на границяхъ культуры. Онъ бувъ зъ роду Ирляндець; родився 1818 року. Житье его, особливо въ молодости, було такъ само бурливе и цѣкаве, якъ и его повѣсти: онъ подорожувавъ по некультурныхъ державахъ повночнои Америки, дружився съ дикими Индіянами, воювавъ 1845 року въ войску Союзныхъ Державъ противъ Мексиканцѣвъ, где й дослужився ранги капитана; въ 1849 роцѣ зачавъ бувъ въ Англіи збирати на власну руку охотниковъ, щобъ ити въ помочь угорскому повстаню, але закимъ прибувъ до Парижа, вже Кошутъ зъ Угорщины утѣкъ, а военный начальникъ Гергей зложивъ оружіе подъ Вилягошь. Отъ того часу Майнъ-Ридъ живъ въ Лондонѣ, и тамъ писавъ свои повѣсти, котрѣ живо облѣтали цѣлу Европу. На нашу мову зъ него не перекладено нѣчого.

— (Дрібній вѣсти.) Цѣсарь дарувавъ комитетови парохіяльному въ Любачевѣ 100 зр. на внутрѣшне устройство церкви. — Въ селѣ Подпечарахъ, пов. станиславовского, укончено въ сихъ дняхъ велику и прехорошо вымалювану церковь, котру громада зъ складокъ безъ нѣчіеи подмоги за стараньемъ свого душпастыря на мѣсци згорѣвшои передъ колькома роками старенькои церкви выставила. Проѣзшій люде голосятъ, що тая церковь красуеся що до величины и хорошого вымалюваня на цѣлу окрестность. Честь громадѣ подпечарецкой и ей душпастыреви. — Цѣсарь подарувавъ громадѣ Торашовцѣ, коросняньского пов. 100 зр. запомоги на будову школы. — Въ селѣ Б. повѣта борщѣвского повѣсився 26 м. м. селянинъ на черешни зъ причины, що жѣнка его покинула и утекла до Россіи.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ Епархіи Львовскои.

Завѣдательство получивъ о. Николай Бѣлецкій въ Розгорчи.

Сотрудництва получили оо.: Исидоръ Бобикевичъ въ Викторовѣ, Василь Калитовскій въ Топоровцяхъ, Софронъ Левицкій въ Петриловѣ, Филипъ Пелехъ въ Куровичахъ и Михайло Яцышинъ друге сотрудн. въ Щирци.

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи** одержала дирекція: отъ ред. „Дѣла“ 2 зр., отъ О. Мыдляка 1 зр., отъ „Просвѣты“ 3 зр., отъ о. И. Ц. зъ Л. 3 зр., отъ дръ М. Бучиньского въ Станиславовѣ 2 зр. Спаси Богъ Добродѣямъ! *В. И.*

— **На словарь Е. Желеховского** прислявъ Вп. О. Дубровичъ въ Бережанахъ 1 зр.

— **На стипендію 3 мая** прислали: о. Е. Мыдлякъ въ Павловѣ 1 зр.; ч. громада Павловъ 3 зр.

— **Для „Академ. Братства“** прислявъ Вп. Дръ М. Бучиньскій въ Станиславовѣ 10 зр.

— **Для Народнои Торговлѣ** прислявъ о. П. Билиньскій въ Кійдановѣ 11 зр.

— **На церковь въ Островѣ (п. почта Перемышль)** жертвували: Зъ Епархіи львовскои: 1) Впр. о. дек. Айт. Кобрыньскій зъ Раковця отъ себе 1 зр., отъ своего клира с. е. отъ о. Зен. Шухевича зъ Тышковець 1 зр., отъ о. Іоан. Ступницкого зъ Ясенова польного 1 зр., отъ о. Іоан. Головацкого зъ Черлятына 1 зр., отъ о. Іоан. Стрыйского зъ Топоровець 1 зр., отъ о. Ипол. Козловского зъ Стрѣлча 50 кр., отъ о. Теод. Левицкого зъ Дубковъ 50 кр., отъ о. Мих. Балицкого зъ Поточискъ 50 кр., отъ о. Тита Бурачиньского зъ Олѣевки кор. 50 кр., отъ Іоан. Жуковского зъ Глушкова 50 кр., отъ о. Ант. Церкевича зъ Торговицѣ 50 кр., отъ о. Сильв. Дрогомирецкого зъ Вербовець 60 кр., отъ о. Юл. Дрогомирецкого 50 кр., отъ о. С. Чолгана 40 кр., отъ о. С. Макогоньского 50 кр., отъ о. С. Бурнадза 40 кр., разомъ 10 зр, 40 кр. 2) Впр. о. І. Христофоліменсъ зъ Пасѣчнои въ день свого ювилея на руки Впр. о. ректора А. Бачиньского 3 зр. — Зъ еп. Перемыскои 1) Всч. о. Никита Іосифовичь зъ Куличкова 35 кр.; 2) новопоставленій пресвитеры о. І. Литиньскій 1 зр., о. Геор. Жукъ 1 зр., о. Волод. Козловскій 50 кр., о. Мир. Литиньскій 1 зр. о. Юст. Манастырскій 50 кр., о. Герваз. Царевичь 50 кр., о. Ив. Яросевичь 1 зр. За тіи жертвы складаю въ имени св. церкви щиросердечну подяку и велике „Спаси Богъ“.

Островъ 24 жовтня 1883 *И. Олексинъ*, душпастырь.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. О. Л. въ Станиславовъ. До конца року ще 2 зр. *Вп. І. Г. въ Долгомъ.* До конца року ще 50 кр.

Подяка.

Всевышнёму подобалося испытати въ короткомъ часѣ нашу родину двома тяжкими нещастями, отбираючи намъ нашу надѣю и радость. Дня 20 р. серпня померъ въ Вѣстовой (подъ Калушемъ) Николай Весоловскій, питомець 3 року св. богословія въ Вѣдни, — а 15 р. жовтня попрощавъ насъ въ Молодятынѣ старшій его братъ Михаилъ Весоловскій, сотрудникъ при престольной церквѣ св. Юра во Львовѣ. Въ томъ тяжкомъ горю було для насъ единою отрадою щире сочувствіе, яке мы въ клирѣ обохъ сторонъ найшли. Именно явилися на похоронѣ Николая въ Вѣстовой: Всч. оо. деканъ Губчакъ (съ прекраснымъ надгробнымъ словомъ), Стефановичь зъ Довгого, Бобикевичь зъ Студѣнки, Коржиньскій зъ Медынѣ, Кобыляньскій зъ Подгорокъ, Чепѣль зъ Кропивника, Белей зъ Перевозца, Романовскій зъ Рѣпянки, Бирчакъ зъ Подмихайля и Глодиньскій зъ Угрынова. На похоронъ зновъ Михаила поспѣшили въ Молодятынъ: Всеч. оо. крыл. Кобыляньскій зъ Коломыѣ, Дебельскій зъ Ключева (съ надгробнымъ словомъ), деканъ Грабовичь зъ Стопчатова, Шмерыковскій зъ Печенѣжина, Левицкій зъ Рунгуръ, Кобрыньскій зъ Мышина, Левицкій зъ Вербѣжа, Балицкій зъ Испаса, Харжевскій зъ Сопова, Павликъ сотр. зъ Ключева и Цѣсикъ сотр. зъ Печенѣжина. Пріймѣтъ, Всечестнй Отцѣ, горячу нашу подяку за Вашй труды и за тй щирй слова потѣшеня, якими старалися Вы розважити нашь смутокъ и угулити нашй слезы. Господь най воздасть Вамъ сторицею тое, що Вы намъ въ тяжкой хвили учинили.

Вѣстова — Молодятынъ 17 р. жовтня 1883.

Павло Кушликъ, парохъ Вѣстовы, дѣдъ Покойныхъ. *Іоанъ и Розалія Весоловскіи* зъ Молодятына, родичѣ. *Ольга зъ Витковицкихъ Весоловска*, жена бл. п. Михаила, съ маленькимъ сыномъ Николаемъ. Братя и сестры Покойныхъ.

Подяка.

Дня 26 жовтня с. р. неумолима смерть забрала намъ 9-лѣтну доньку Єленку, котра була въ Самборѣ въ школѣ. Въ жалю и смутку складаемо сердечну подяку Пр. оо. Несторовичеви, Москаликови, Гилитовичеви и Баранецкому, котрй не щадили труду и мощѣ покойнои спровадили на мѣсце спочинку. Най Богъ найвысшій Вамъ, Отцѣ, надгородитъ за Вашь трудъ, а мы складаемо Вамъ сердечне „Спаси Богъ“!.

Тысовица 1 падолиста 1883.

Алойзій и Евгенія Поляньскй.

(Надослане.)

Однымъ зъ найважнѣйшихъ и найпотребнѣйшихъ литературныхъ предпринять въ нѣмецкой литературѣ есть безперечно **Брокгауза Конверзаційный Лексиконъ**. Въ протягу 70 роковъ стався первостепеннымъ дѣломъ народнымъ и въ наслѣдокъ своеи хосенности и ужитку такъ розширився, якъ нѣяке друге дѣло того рода. Около 400.000 примѣрниковъ сего обширного предпріємства (отже до 5 мил. томовъ) знайшло пріемъ мѣжь нашимъ народомъ, а на взрастаючу потребу такого скарбу знаня межи публичностею вказуе скоре выдаваньe одного выданя по другомъ. 13-те выданье дѣла, розпочате ще передъ $1^1/_2$ р. дойшло до 6-го тому; оно стануло якъ подъ взглядомъ оцѣнки содержаня тякъ що до типографичнои окрасы, именно черезъ **доданье многихъ тысячѣвъ отисковъ и картъ**, на высотѣ часу. 200 найбольшихъ ученыхъ якъ пр. Блюнчли (†), пр. Гнейстъ, пр. Ф. Гольцендорфъ, Дръ. Ф. Ренне, инжинеръ Уляндъ, пр. Фогтъ (Женева), пр. Ф. Петтенкоферъ и др. стараются въ семъ новомъ выданю, обймаючомъ 16 томовъ, проявити найновѣйшу точку зрѣня людского знаня и подати въ найприступнѣйшомъ видѣ для нашого народа.

На дохóдъ тов. „Академ. Братство“

Въ великой сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

подъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ второкъ дня 25 жовтня (6 падолиста) 1883.

ЖЕНИХИ НА ВЫБОРЪ

комедія въ 3. актахъ А. В. Гоголя.

(Режисерь **И. Грыневецкій**.)

Особы:

Агафія Тихоновна, донька купця	И. Биберовичева
Арина Панталеймоновна, ей тѣтка	И. Стефуракова
Текля Ивановна, сваха	А. Таньска.
Палюшенко, надворный радця	И Грыневецкій
Кошкаренко, его другъ	И. Биберовичь
Яичница, екзекуторъ	О. Осиповичь
Анучкинъ, офицеръ пѣхотный на пенсіи	В. Рѣпецкій
Жевакинъ, морякъ	С. Стефуракъ
Мокрина, покоевка	П. Луцка
Степанъ, слуга Палюшенка	И. Попель

Дѣеся въ домѣ Арины Панталеймоновнои и у Палюшенка.

ЗАКОНЧИТЪ:

НОЧЛѢГЪ ВЪ АПЕНИНАХЪ

оперетка комична въ 1. актѣ гр. А. Фредры, музика Мирецкого.

(Режисерь **И. Грыневецкій**),

Особы:

Ансельмъ, властитель гостинницѣ въ Апенинахъ	О. Осиповичь
Лизета, его донька	И. Биберовичева
Антоніо, его сынъ	П. Карпиньскій
Фабріціо, Тосканчикъ	В. Плошевскій
Розина	И. Попелева
Бомбальо, шарлятанъ	И. Грыневецкій

Жандармы, гостѣ.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетовъ достати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбковска Ч. 2., а вечеромъ отъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мой.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батьковщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Достати можна черезъ редакцію „Батьковщины“.

Курсъ збожа

зъ дня 3 л. падолиста 1883.

Цѣна за 100 кильограмовъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	9	15	10	—
Жито	7	15	7	75
Ячмѣнь	7	15	7	40
Овесъ	6	15	6	30
Гречка	6	75	7	—
Кокорудза стара	6	45	6	80
„ нова	6	—	6	25
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	7	50	9	50
„ пас.	6	10	6	50
Сочевица	—	—	—	—
Фасоля	8	—	15	—
Бобъ	—	—	—	—
Выка	6	25	7	—
Конюшина (передна)	55	—	70	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	40	—	42	—
Кминъ	24	—	25	—
Рѣпакъ зимовый	14	75	16	15
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	10	25	11	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	180	—	100	—

Конкурсъ.

Въ цѣли обсадженя посады мѣского лѣкаря въ мѣстѣ Рогатынѣ, съ котрою сполучена рочна платня въ высотѣ 300 зр. а. в., розписуеся конкурсъ.

Убѣгатель маѣ бути докторомъ всѣхъ наукъ лѣкарскихъ.

Поданя, заосмотренй въ потрѣбнй документы, маютъ бути внесенй найпознѣйше до конца падолиста 1883 до тутешного уряду.

Зверхность кор. вольн. мѣста.

Рогатынъ, д. 26 жовт. 1883.

БРОНИСЛАВЪ ВАРЫЦКІЙ

докторъ всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

осѣвъ въ (3—3)

РОГАТЫНѢ.

Подписаный маѣ честь припомнутися своимъ адресомъ поч. Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Отъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Съ днемъ 28 жовтня с. р.

Открываемо торговлю товаровъ корѣнныхъ, Винъ, Руму и Розолисовъ

подъ фирмою

Чапоровскій и Плошовскій

при ул. Ягайлоньскій ч. 15.

Заразомъ будемо удержувати щедро заосмотреный

Складъ Гербаты

лишь зъ найсвѣжѣйшого збору въ добрыхъ родахъ по найнизшихъ цѣнахъ.

Окремо уряджена

КОМНАТА до СНѢДАНЬ

отповѣсть всѣмъ вымогамъ.

Поручаючи нашй услуги ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности завѣряемо заразомъ, що всякй порученя якъ въ мѣсци такъ и зъ провинціи довершуемо совѣстно и безпроволочно. (3—6)

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рокъ,

при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ подъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, (Софійская площадь, д. Севастяновой)**, або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рокъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

На село

глядаеся учителя до двохъ малыхъ хлопцѣвъ. Близша вѣдомость въ Администраціи „Дѣла“. (1—3)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

подъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., $1^1/_2$ ф., 1 ф., $^2/_4$ ф. и $^1/_4$ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи только добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (17—?)

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

подъ редакціею ***Василія Нагорного.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика роковъ рускои суспольности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до конца року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбковска ч. 2. (18—?)

ул. Ормеьска ч. 6.

!!Вже выйшовъ зъ печати!!

ЛЬВОВЯНИНЪ

Календарь информаційный и забавный на рокъ переступный 1884.

и мѣститъ

Часть стисло календарску, Уставъ церковный на р. 1884, Часть информаційну, забавну и оголошеня.

Цѣна сего календаря лишь **42** кр., съ пересылкою почтовою **47** кр. а. в.

При замовленю одного тузина додаеся 3 шт. безплатно.

Головный складъ удержуе:

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ормеьскій ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

ул. Ормеьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

КОБЗАРЪ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выборъ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторонъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готовку достае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батьковщины“ и „Нового Зеркала“. (23—?)

Для „нелѣкарѣвъ“ выдавъ

Дръ Ясиньскій во Львовѣ

ПОРАДНИКА ВЪ ХОРОБАХЪ

и

ПРОВОДНИКА ДО ЛѢЧНИЧИХЪ МѢСЦЬ.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна:

Въ Рынку ч. 9, въ друкарни п. Анны Вайдовичевои во Львовѣ. (4—?)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 122. Львôвъ, Четверъ 27 жовтня (8 падолиста) 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациn часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *п*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) жовтня розпочався IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Мѣсто Броды пôдъ секвестромъ.

Годѣ собѣ подумати лѣпшои характеристики автономичноі господарки по нашихъ мѣстахъ, якъ дôйшовшій сими днями до прилюднои вѣдомости фактъ о засеквестрованю мѣста Бродôвъ. Есть се фактъ доси нечуваный въ Галичинѣ. Судъ окружный впровадивъ при кôнци минувшого мѣсяця п. Маргулівса, урядника австро угорского банку, яко секвестра на маетокъ мѣста, и першимъ наслѣдкомъ того впровадженя було, що заразъ 1 падолиста не выплачено анѣ бурмистрови его ремунераціи анѣ урядникамъ мѣскимъ припадаючои на сей мѣсяць пенсіи. Банкъ австро-угорскій секвеструе мѣсто Броды за довгъ 60.000 зр., — але се тôлько частина величезного довгу, якій тяжитъ на тôмъ мѣстѣ. Банкъ рустикальный выробивъ собѣ вже секвестеръ на належный ему довгъ 20.000 зр., банкъ ипотечный поробивъ стараня о екзекуцію довгу 105.000 зр.,— а крôмъ того тяжатъ на маетку мѣскôмъ щей иншй, поменшй довги!

Евентуальнôсть, котра теперь постигла се нещастне мѣсто, висѣла надъ нимъ вже ôтъ давна, якъ мечь Дамокля. Передъ кôлькома лѣтами грозила вже Бродамъ секвестрація, и тогды спасъ ихъ на якійсь часъ Выдѣлъ краевый пожичкою 100.000 зр., котрй доси, розумѣвся, такожь не сплаченй. Пожичку 60.000 зр. въ австро-угорскôмъ банку затягнуло мѣсто Броды вже около двайцять лѣтъ тому назадъ по великôмъ пожарѣ, котрый обернувъ бувъ въ руины цѣлу середну часть мѣста. Пожичень грошѣ мѣсто взяло въ банку властиво не для себе, а тôлько для потерпѣвшихъ мѣщанъ, а само тôлько поручилось за нихъ. Конечно, що пожичку въ тыхъ грошей одержали тôлько самй тузи мѣскй, тй самй, що верховодили и верховодятъ въ радѣ мѣскôй. Пожичка мала бути сплачена ще въ 1872 роцѣ. Але по внесеню бродского цлового округа, коли торговель на важнôсть того мѣста разъ на завсѣгды упала, цѣна выпайму а навѣть купна домôвъ въ Бродахъ дуже понизилася, такъ що теперь нема въ Бродахъ анѣ льокаторôвъ анѣ купцѣвъ на домы. Правда, бродскій округъ цловый скасовано вже по 1872 роцѣ, — до того часу громада могла бы була сплатити довгъ; та ба, „рада мѣска мала ласку для довжникôвъ, т. е. для себе самои и для своихъ заплечникôвъ и не екзеквувала довгу, ждучи лѣпшихъ часôвъ“. Ажь ось они и надôйшли!

Ще минувшого року старались Броды о затягненье въ фонду краевого новои 20-тысячнои пожички, але соймова комисія буджетова, розглянувши справу, ôткинула се жаданье. Розумѣвся, що та пожичка не булаб ратувала мѣста, — банкъ австро-угорскій не бувбы нею сплаченый, але противно, грошѣ булибъ щезли и розсливлися въ рукахъ рады мѣскои, а фондъ краевый бувбы повѣсъ нову страту, бо доходы мѣста чимъ разъ бôльше упадаютъ, мѣсто бѣднѣе и вылюднюсь, цѣлй улицѣ стоятъ нынѣ пусткою, вартôсть домôвъ спадае до $^1/_3$ а навѣть до $^1/_4$ давнои вартости, мѣжь оставшимъ населеньемъ ширится нужда и голодъ, зарôбку нема нѣякого, — Броды очевидно хилятся до цѣлковитого упадку.

Але найцѣкавѣйшою изъ всѣхъ позицій бродского мѣского довгу есть безперечно позиція 105.000 зр., пожичена въ галицкôмъ банку ипотечнôмъ на сплату мнимыхъ правъ пропинаційныхъ властителямъ Бродôвъ, п. Лязарусови и спôлцѣ. Тй права пропинаційнй давнѣйшій властитель Бродôвъ готовъ бувъ продати за 25.000 зр., а навѣть опôсля за 15.000 зр.; теперь вартôсть ихъ ледви чи доходитъ до 105.000 зр., а прецѣ рада мѣска выплатила за нихъ пп. Лязарусови и спôльникамъ 105.000 зр.! Але не то ще найцѣкавѣйше въ тôй справѣ! Найцѣкавѣйше то, що бродскй права пропинаційнй зовсѣмъ не належатъ и не належали анѣ до п. Лязаруса и спôльникôвъ, анѣ до мѣста яко корпораціи, але давными привилеями королѣвскими наданй були мешканцямъ Бродôвъ! Мешканцѣ выточили вправдѣ узурпаторови процесъ, але якъ скôнчится, ще не знати.

Броды були колись пôсля Дрогобыча найбогатшимъ мѣстомъ въ Галичинѣ, мали значнй, бо кôлькамиліоновй капиталы, нѣчимъ не обтяженй добра недвижимй и при розумнôй та честнôй господарцѣ моглибъ були безъ нѣякого потрасеня перебути не тôлько таку кризу, якъ пожаръ, але и таку, якъ знесенье цлового округа. Мѣжь тымъ съ наступленьемъ автономіи клика богатыхъ жидôвъ захопила въ свои руки зарядъ мѣста и довела его благополучно ажь до нынѣшного стану! На разѣ вздержуемося ôтъ всякихъ рефлексій, а подаемо тôлько нагій фактъ, такъ якъ ôнъ нынѣ представляеся. Не можемо тôлько не высказати свого жалю для бѣдныхъ мешканцѣвъ обдертого въ бѣлый день мѣста, — не можемо не высказати своіи обавы о долю другихъ мѣстъ, въ котрыхъ при знаныхъ заходахъ нашои найвысшои власти автономичноі о „uobywatelenie żydów“ подôбнй клики „bracі mojżeszowego wyznania“ за параваномъ полонофильскихъ и „obywatelskich“ фразъ ведутъ таку саму господарку, якъ и въ Бродахъ. О скôлько знаемо, и перше по богацтву мѣсто въ Галичинѣ и иншй находятся въ безпечныхъ ручкахъ подôбнои клики и скорыми кроками идутъ до такого самого кôнця, якъ Броды. Чи примѣръ Бродôвъ станесь для кого небудь наукою?

Електрична выстава въ Вѣдни.

II.

Цѣлый Вѣдень о нѣчôмъ бôльше не говоритъ, якъ лишь о електричнôй выставѣ; електричнôсть сталася предметомъ дня. Погода спріяе, якъ не може бути лѣпше. По довгôй зливѣ настала знову спека; пôтъ грубыми каплями выступае на чоло цѣкавого посѣтителя выставы а пити хочеся що ажь страхъ. Кобы лишь скорше въ Пратеръ; тамъ „у Прохаски“ напьемося холодного „електричного пива“ и жажду якъ рукою ôтойме. Але поки-що вступѣмо где небудь по дорозѣ та выпіймо склянку, двѣ „постôйного“ (Stehbier) та огляньмося за якимъ фіякромъ, бо при такôй спецѣ годѣ нынѣ зайти въ Пратеръ. Отъ, якъ-разъ противъ пивярнѣ стоятъ и фіякры; не треба буде трудитися довго... Выпивши „швехатского“, пôдходимо до фіякрôвъ. На кôзлѣ на-пôвъ сидитъ, на-пôвъ лежитъ здоровенный вôзникъ. Насунувши маленькій, стирійскій капелюхъ на очи, оперся ôнъ на одну руку, а другою якъ бы ôтъ нехочу держитъ „Extrablatt“, въ котрôмъ — якъ видко — недавно що читавъ о „чудесахъ електричности“. По его якъ мѣсяць повнôмъ, червонôмъ лици и трошки въ синяво впадаючôмъ носѣ та объемистôмъ животѣ видко, що се мѣсце близь пивярнѣ якъ-разъ для него догôдне. Ôнъ зажмуривъ очи и якъ бы не тлѣюче въ губахъ „виржинія“, то здавалосьбы, що ôнъ задрѣмавъ. Мы пôдходимо до него, коли ôнъ наразъ выпрямився и захриплымъ трохи голосомъ завзывае насъ до свого фіякра: „Elektrisir'n mer Eu'r Gnad'n?“ — себъ то: „Чи зволите ласкаво приказати на выгаву?“ Историчного „Fahr'n mer“ вже не почувшь, бо дотепный „Fiaker-Schorsch'l“ всѣхъ и все на смѣхъ пôдоймае. Не довго надумуючися сѣдаемо до фіякра и за чверть годины въѣзджаемо вже въ Пратеръ.

Въ Пратерѣ нынѣ дуже ожило, людей снуеся всюды повно. Русинъ сказавбы: „якъ на празнику“. Кто спѣшитъ до ротунды, а кто иде ажь до плывальнѣ, а всѣ женутъ напередъ другихъ, щобъ не запôзнитись. Щожь ихъ туды такъ приманюе, що ихъ потягае? Се невидане ще доси чудо, се **електрична желѣзница**. Спѣшѣмъ и мы, щобъ побачити его а може коли намъ удасться и переѣхатися по „електричнôй дорозѣ“.

Ôтъ самои ротунды ажь до алеи, що веде у плывальню, на 1500 метрôвъ простягнулися желѣзнй шины, якъ пôдъ звычайну желѣзницю. Тысячи людей обступили ихъ въ обохъ бокôвъ, та споглядаютъ на нихъ съ якимсь страхомъ, съ якимсь недовѣрьемъ. Декотрый смѣлѣйшій доторкаесь ихъ а одинъ навѣть — по одежи пôзнати, якійсь робôтникъ — обома руками зловивъ за шины. „Ой, ой!“ — почулось въ однôй хвили и робôтникъ потрясеный електричнымъ токомъ, мало що не повалився на землю. Смѣхъ розлягся довкола, понеслися кпины и жарты, поки бѣдный смѣльчакъ не щезъ десь въ товпѣ. Наразъ зробився шумъ въ народѣ. „Ѣде вже, ѣде!“ — почулися голосы и всѣхъ очи звернулися въ сторону, зъ котрои надъѣжджавъ поѣздъ. Всѣ мовь остовпѣли, коли попередъ ихъ очима переѣхавъ гарно збудованый вôзъ, гнаный якоюсь чудною силою безъ всякои видноі машины, безъ комина и клубôвъ дыму, до котрого мы такъ вже привыкли при нашихъ паровыхъ поѣздахъ. Чимъ то дѣеся? — мимо волѣ спытаете. Позвольте отже, най вамъ, закимъ всядемо, коротенько розкажу.

Що въ кождôй рѣчи и въ кождôй твари есть електричнôсть — се вже знае нынѣ и кожда дитина; такъ звѣстно кождому, що електричнôсть дуже легко можна роздобути. Чи то мы возьмемо яку рѣчь въ руки, чи станемо ю потирати, бити, ломити, завсѣгды проявится електричнôсть, бо она такъ само якъ свѣтло и теплота не есть нѣчимъ иншимъ, якъ лишь рухомъ найменшихъ частинъ всякого тѣла. Що мы ю однакъ не бачимо при кождôй нашôй роботѣ, се походитъ въ ôтси, що она дуже скоро втѣкае. Два важнй ôткрытя научили людей не тôлько въ легкій способôъ добувати електричнôсть, але и ю — що такъ скажемо — постоянно придержувати. Faraday ôткрывъ именно, що коли дрôтъ навиненый на шпульцѣ обертався мѣжь обома бѣгунами магнета, то въ нѣмъ повстае сильный токъ електричный. На сѣй основѣ отже повстали такъ званй магнето-електричнй машины. Arago вновъ ôткрывъ бувъ ще 1820 року, що мягке желѣзо обвинене дротомъ, котрымъ иде токъ електричный, стався магнетомъ. Замѣсть отже звычайныхъ магнетôвъ ужито въ машинахъ на сѣй пôдставѣ магнетôвъ електричныхъ и такимъ способомъ повстали вновъ такъ званй динамо-електричнй машины. Коли отже уставимо такй двѣ динамо-електричнй машины далеко одну ôтъ другои и получимо ихъ мѣдяными дротами а ôттакъ станемо одну въ нихъ обертати чи то руками, чи за помочею пары або воды, то въ першôй званôй „генераторомъ“ повстае токъ електричный и иде дротами до другои званои „моторомъ“, котра сама ôтъ себе починае обертатися. До мотора треба отже лишь припасувати теперь яку небудь машину робôтну и робота може вже розпочатися. Въ ротундѣ отже есть уставленый такій „генераторъ“, котрого обертае парова машина; ôтъ него иде електричнôсть насамперед дротами до шинъ а сими потому черезъ колеса, котрй ôтъ осей и воза суть добре изольованй, до металевихъ щôтокъ, що маютъ переносити електричнôсть въ колѣсъ до мотора а въ кôнци до мотора самого помѣщеного въ возѣ пôдъ помостомъ. Токъ електричный иде отже насамперед ôтъ генератора одною шиною, входитъ до колѣсъ, що бѣжатъ по тôй самôй шинѣ, входитъ въ ôтси до мотора, обертае его и вертае потому другою парою колѣсъ и другою шиною догенератора. Такимъ способомъ котится вôзъ по шинахъ.

Але поки часъ, всѣдаймо до воза и ѣдьмо до ротунды; по дорозѣ ще намъ де-що бôльше пояснится. Вôзъ самъ выгôдный и хорошій може помѣстити въ собѣ до 30 осôбъ. Крôмъ механичноі гальмы и дзвôнкôвъ сигналовыхъ есть тутъ ще корба, за помочею котроі можна токъ електричный перервати або знову пустити и змѣнити напрямъ ѣзды воза. Не тревало и 5 минутъ, якъ мы переѣхали цѣлу дорогу и ставмо вже въ ротундѣ.

Тутъ то доперва житье! Всѣ машины въ руху а людей якъ въ улію. Ту зôбралася куп-

Законъ о подѢлѣ наукъ

въ галицкихъ народныхъ школахъ

ухваленый львôвскимъ соймомъ дня 6 (18) жовтня с.р.

Зъ помежи ухвалъ сегорôчного сойму одно зъ важнѣйшихъ мѣсць займае ухвала проекту закона о подѣлѣ наукъ въ народныхъ школахъ Галичины. Закимъ выскажемо про него свôй поглядъ, — уважаемо необхôдно потрѣбнымъ навести его въ цѣлости для лучшого поінформованя нашихъ читателѣвъ въ такъ важнôмъ дѣлѣ. Слѣдуютъ артикулы закона:

Арт. I. Предметами науки въ звычайнôй народнôй школѣ суть: религія, читанье и писанье; выкладовый языкъ а взглядно такожь другій краевый языкъ; рахунки, разомъ съ пôзнаньемъ простѣйшихъ геометричныхъ формъ; доступнѣйшй для учениковъ и важнѣйшй вѣдомости зъ исторіи природничои, физики, географіи и исторіи съ особенною увагою на исторію рôдного краю и австро-угорскои монархіи, якъ неменше нарысу конституційного устройства державы; рыоунки и спѣвъ; ручнй роботы, особенно женьскй для дѣвчатъ, не выключаючи ручныхъ робôтъ для хлопцѣвъ, по склонности учениковъ и ведля мѣсцевыхъ потребъ; гимнастика, яко обовязковый предметъ для хлопцѣвъ, а надъобовязковый для дѣвчатъ; нѣмецкій языкъ есть обовязковымъ предметомъ науки въ школахъ о бôльшôй окôлькости клясъ, ôтъ третои клясы начавши (Законъ краевый зъ дня 22 червня 1867. Дн. зак. кр. ч. 13). Предѣлы, въ якихъ тй предметы будутъ выкладатись, повинн годитись съ степенемъ, на котрôмъ находится школа що до числа учительскихъ силъ (§ 31 Зак. держ. зъ 2 мая 1883, ч. 53 Дн. зак. держ.).

Арт. II. Наука въ народныхъ школахъ всякои категоріи буде выкладатись ведля плянôвъ и спеціяльныхъ инструкцій, котрй въ дусѣ засадъ розвинутыхъ въ предлежачôмъ законѣ, выдавати будутъ покликанй до того шкôльнй власти, маючи на оцѣ степень, якій кожда школа занимае, потребы окрестности, для котрои школа призначена, а головно рôжницю, яка що до умственныхъ и моральныхъ потребъ существуе межи сельскимъ и мѣсточковымъ населеньемъ зъ одноі, а мѣскимъ зъ другои стороны. Наука въ кождôй школѣ ôтдѣльно складати буде замкнену въ собѣ релятивно цѣлôсть.

Арт. III. Народнй школы по селахъ и мѣсточкахъ обнимаютъ звычайно три степенѣ науки, примѣненй до вѣку дѣтей и розвитя ихъ понятій. Кождый степень може мѣстити въ собѣ два ôтдѣлы учениковъ, зъ котрыхъ одинъ буде ôтдѣломъ починаючихъ, а другій ôтдѣломъ поступаючихъ. — Въ школахъ съ цѣлодневною наукою можутъ ученики поступати въ высшій ôтдѣлъ вже по пôврôчнôй науцѣ. Въ школахъ съ наукою пôвдневною поступати будутъ зъ одного ôтдѣлу

въ другій тôлько по уплывѣ року; ученики однакъ выказуючи надзвычайнй успѣхи въ наукахъ, можутъ и при пôвдневнôй науцѣ замѣнити низшій ôтдѣлъ на высшій вже по уплывѣ одного пôврóку. — Степень або ôтдѣлъ, маючій осôбного учителя, называесь клясою.

4. Въ читаню и писаню повинний ученики вправлятись пôдъ проводомъ учителя методично и доводити до можливои зручности. Коли въ однôмъ и другôмъ здобудутъ якусь практику, належитъ для вправленя подавати такй учебники до читаня и писаня, котрй можугъ для нихъ бути пожиточными теперь и въ будучности, а котрй служатъ за основу наглядноi науки. Краева рада шкôльна назначитъ книжки примѣненй до тыхъ вымогôвъ. Читанье тыхъ книжокъ буде розширяти кругъ знаня ученикôвъ и усовершати ихъ спосôбнôсть розмовляти въ выкладовôмъ язычѣ. — Надто повиненъ учитель звертати увагу на головнй граматичнй засады языка сполучаючи отвѣтнй тому вправы.

5. Наука численя буде выкладатися такожь наглядным способомъ черезъ довше примѣненье ей до числа мѣръ и вагъ рѣчей зъ сферы практичного житя. — Ученики будутъ вправлятись такъ въ численю зъ памяти, якъ въ численю на таблици, выучаючи чотыри операціи въ числахъ цѣлыхъ и дробахъ звычайныхъ и десятныхъ, а потôмъ ôтношеня и пропорціи до простого правила трехъ включно.

6. Обзнакомлятись такожь будутъ съ простѣйшими геометричными формами, котрй въ звычайнôмъ житю що-дня находятъ примѣненье. Вправы тй ôтбуватися будутъ въ сполученю съ обчисленьемъ вымѣру простору посредствомъ простѣйшихъ знарядôвъ, якъ линіи, лôктя, метра або циркля. Такожь будутъ ученики вправлятись въ мѣреню окомъ. Вправы тй доповнятись повинній рысункомъ, переважно зъ природы въ найпростѣйшихъ формахъ.

7. Спѣвъ въ народнôй школѣ мае на цѣли формованье голоса и уха посредствомъ ответныхъ вправъ. — Обнимае ôнъ вправы якъ въ спѣвѣ мирскôмъ, такъ и церковнôмъ.

8. Гимнастика обовязкова для хлопцѣвъ а довôльна для дѣвчатъ и ручнй роботы примѣнятся до склонности и потребъ ученикôвъ и учениць. — При науцѣ ручныхъ робôтъ треба такожь брати на увагу мѣсцевй господарскй и промысловй ôтношеня.

Арт. IV. Мѣскй народнй школы обнимаютъ шѣсть степенѣвъ науки, зъ котрыхъ кождый складае ôтдѣльну клясу. Выкладаеся въ нихъ початкова наука переважно въ дусѣ загального образованя, маючи, кромѣ загального знаня для кождого стану потрѣбного, головно на оцѣ умственнй и норовственнй потребы тои части молодежи, котра въ середныхъ або выдѣловыхъ школахъ намѣряе шукати доповненя ового знаня або розширеня его круга.

Арт. V. 1. Якъ сельскй школы такъ и мѣсточковй, подаючи початковй знаня необхôднй для людей всякого стану, будутъ устроювати науку такъ, щобы молодѣжь черпала зъ ôтои поученье о задачахъ и условіяхъ званя, якому пôоля обстоятельствъ, мѣсцевости и стану намѣряе по всѣй вѣроятности посвятитися.

2. Науку религіи и выплываючй зъ неи норовственнй принципы буде звычайно выкладати священикъ. Въ его заступствѣ, за позволеньемъ компетентноi духовноi власти, выкладае си ученикамъ с в о г о вѣроисповѣданя мирскій учитель ведля приписаныхъ пôдручникôвъ. Учитель впрочѣмъ повиненъ въ кождôмъ случаю звертати увагу ученикôвъ на той предметъ по мѣрѣ ихъ понятя и умственного розвою.

3. Въ науцѣ о мирѣ або т. зв. наглядноi науцѣ занимати буде дѣтей передовсѣмъ предметами близше нихъ стоячими, а тымъ самымъ дотыкаючими господарства и сельского або мѣсточкового промыслу, якъ не менше описями уживаныхъ въ однôмъ або другôмъ плодôвъ природы и ихъ вытвору, буде ихъ постепенно знакомити съ звычайнѣйшими явленями природы, съ условіями здоровля, съ краемъ яко частею землѣ, съ его исторiею, съ горожаньскими правами и повинностями.

Арт. VI. На основѣ высше сказаного повинна наука въ народныхъ мѣскихъ школахъ такъ бути розширена, щобы ученики по укôнченю четвертои клясы були достаточно пôдготовленй до побираня науки въ школѣ середнôй або выдѣловôй. — Въ пятôй и шестôй клясѣ подасть мѣска школа в ѣ д о м о с т и, отвѣчаючй загальнôй цѣли народноi школы въ объемѣ розширенôмъ, отвѣтно мѣсцевымъ потребамъ.

Арт. VII. Уважаючи на потребы и мѣсцевй ôтношеня, особливо же що до земледѣльского и промыслового занятя мѣсцевого населеня, назначитъ краева рада шк., котрй школы повинній бути устроенй яко мѣскй, а котрй яко сельскй и мѣсточковй. *(Конець буде.)*

Наука рускогo языка

въ середныхъ школахъ.

Зъ заголовка сего може вдаватись Вп. читателямъ, що мы хочемо подати яку методичну студію про сей предметъ. Нема що казати, що й така робота придаласьбы вельми, однакъ се дѣло педагогичноi часописи. Мы тôлько почувалися до обовязку стояти на сторожи всѣхъ справъ доторкаючихъ розвою нашои народности; а що съ тымъ дуже тѣсно вяжеся шкôльне выхованье нашого молодого поколѣня, цѣла система шкôльна загаломъ а наука рôдного языка въ особенности, о тôмъ певно нѣкто не буде сумнѣватися. Ôтповѣдно отже до нашои журнальноi повинности розглянемо станъ науки языка рускогo въ середныхъ школахъ ôтъ почину новои еры краевои рады шкôльноi и на основѣ достовѣрныхъ информацій покажемо, до чого доведено науку сего предмету въ гдеякихъ школахъ.

Звѣстна рѣчь, що за давнѣйшои системы языкъ рускій уважано дѣйстно яко Landessprache, котрои кождый Русинъ обовязаный бувъ учитися въ такôмъ самôмъ числѣ годинъ, якъ Поляки учились польского языка. Съ утвореньемъ кр. рады шк. ставъ языкъ польскій обовязковымъ предметомъ для в с ѣ х ъ ученикôвъ, а языкъ рускій всунено до ряду предметôвъ взглядно-обовязковыхъ якъ французскій языкъ, рысунки, гимнастика и и. Години для науки сего предмету призначувано ôтъ 12—1 въ полудне и задумувано такимъ способомъ зовсѣмъ съ часомъ усунути сей предметъ, допускаючи, що рускôй молодежи навкучится учитись о одинъ предметъ бôльше въ такъ недогôдну пору (12—1го год.). Власть шкôльна не означила навѣть, скôлько годинъ тыжднево мае посвятитись сѣй науцѣ, лишаючи се самоволи дирекцій. Такимъ способомъ гдеякй ревнителѣ зменшили число тыжневои науки въ однôй клясѣ зъ 3 на 2 години, коли мѣжь тымъ на науку польского языка призначено 3 години. Въ гдеякихъ гимназіяхъ (якъ въ Бережаньскôй) установлено 3 години на науку рускогo языка, въ иншихъ (якъ въ Тернополи) призначено для I и II кл. по 3, для прочихъ по 2 години, а н. пр. Стрыйска реальна школа въ щорôчнôмъ справозданю не выказувала навѣть рускогo языка мѣжь предметами науковыми. Та щобъ бодай черезъ тй двѣ години въ тыжди ôтбувалась наука рускогo языка, якъ слѣдъ! А моглаб ôтбуватись по людски, бо дякуючи трудамъ рускихъ писателѣвъ и заходамъ комисiи для рускихъ книжокъ шкôльныхъ маемо ôтповѣднй, а по части навѣть дуже добрй учебники до сего предмету. Щожь въ того, коли науку тую повѣрювано часомъ по гдеякихъ школахъ Полякамъ, котрй ледво що умѣли читати по руски (Бережаны), въ иншихъ учили таки, жаль сказати, псевдо-Русины, котрй не могли поняти якъ можна читати въ школѣ то, „co chłop ruski śpiewa i opowiada sobie“ (устна словесность — Самôборъ)! Если жь уже рускій языкъ всунено до ряду предметôвъ надъобовязковыхъ съ зменшенымъ числомъ годинъ, а накидаючи ученикамъ-Русинамъ въ суперечности съ XIX артикуломъ законôвъ основныхъ другій языкъ краевый (польскій), поставлено ихъ въ те трудне положенье, що мусятъ учитись о одинъ предметъ бôльше и то звычайно въ найнедогôднѣйшу пору дня, — то маемо повне право домагатися, щобъ часу призначеного на науку сего предмету не марновано легкодушно и щобъ молодѣжь ôтносила въ неи справедшный хосенъ. На основѣ нашихъ матеріялôвъ зôбраныхъ о станѣ науки рускогo языка въ галицкихъ школахъ середныхъ будемо безпощадно картати прилюдно всяке недбальство, всѣ надъужитя и всяке занедбуванье — и доти не перестанемо прилюдно говорити о сѣй справѣ, поки власть шкôльна не вгляне въ то и не усуне зла.

Передовсѣмъ звернемо увагу на станъ науки рускогo языка въ Тернополи, позанкъ тамъ именно въ деякихъ клясахъ гимназіяльныхъ и въ школѣ реальнôй доведена она до крайного, въ цѣлôй Галичинѣ небувалого занедбаня. Въ школѣ реальнôй (где наука ôтбуваесь въ однôмъ ôтдѣлѣ) и въ клясахъ высшои гимназіи учитъ рускогo языка ôтъ кôлькохъ лѣтъ п. И. Г. Кôлькоразова визитація краевого инспектора сконстатувала его неспосôбнôсть до науки рускогo языка и наслѣдкомъ того ôтдано науку въ двохъ клясахъ высшои гимназіи иншимъ учителямъ а тымъ самымъ и дирекція реальноi школы узнала потребу оглянутись за иншою силою учительскою, але не звѣстно намъ, чи переведено тамъ сю змѣну. Та допустивши, що реальна школа вже тѣшится иншимъ ôтповѣднымъ до науки рускогo языка учителемъ, то п. Г. учитъ все ще рускогo языка въ гдеякихъ клясахъ гимназіяльныхъ. Учитель, що не годенъ поправно говорити по руски, що объясняе слова и мѣста авторôвъ хибно, може тôлько знеохотити молодѣжь до рускогo языка, тои найдорожшои спадщины батькôвскои. Нехай отже п-у Г. призначатъ учити иншй предметы, а не рускогo языка. Не иде намъ о личнôсть проф. п. Г., але о добро загальне. Маемо отже надѣю, що власть шкôльна усуне наведену нами аномалію въ гимназіи тернопôльскôй, а лучше пôзно, якъ нѣколи!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Електрична выстава въ Вѣдни*), котра черезъ цѣлый часъ будила дуже живый интересъ и стягала до наддунайскои столицѣ множество гостей и зъ поза предѣлôвъ державы, вже закрыта. Дня 4 л. надолиста явився въ ротундѣ протекторъ выставы, наслѣдникъ трону архикнязь Рудольфъ, и оглянувши поодинокй ôтдѣлы выставы, удався до цѣсарского павилону, где выголосивъ прощальну рѣчь. Въ прощальнôй промовѣ сконстатувавъ протекторъ выставы свѣтлый результатъ, перестигшій всякй ожиданя и пôднѣсъ велику досяглôсть доконаного дѣла для промыслу будучности. Въ тôмъ дѣлѣ содѣйствували всѣ кружки обывательскй: промысловцѣ, интелигенція, артисты и литераты зъ Австріи, особливо жь зъ Вѣдня и передовсѣмъ имъ высказуе архикнязь горячу подяку. Наслѣдникъ трону дякуе такожь публицѣ, котра численнымъ посѣщеньемъ выставы дала доказы, що умѣе цѣнити поступовй цивилизаційнй и науковй змаганя. „Можемо попрощатися“ — сказавъ Рудольфъ кôнчаючи свою бесѣду — „съ чувствомъ, що мы сповнили нашу задачу. А найкрасшою надгородою буде для насъ переконанье, що мы звершили добре дѣло.“

(*Начальникъ старо-ческого стороннцтва, дръ Ригеръ*), мавъ пôоля донесеня вѣденьскихъ газетъ, держати политичнй конференціи съ членами угорскои делегаціи дромъ Фалькомъ (редакторомъ „Pester Lloyda“) и гр. Сляви, а основою до сихъ заключень були визиты, якй Ригеръ робивъ симъ двомъ мадярскимъ мужамъ стану и якй они ему ôтдали. Нѣмецко-либеральна праса розписалася широко о згаданыхъ визитахъ и выдедукувала внесенье, що межи Чехами а Мадярами заключена формальна коалиція противъ Нѣмцѣвъ, при чѣмъ дръ Ригеръ мавъ заявити желанье, щобы Угры своимъ вплывомъ попирали политику автономистôвъ въ Долитавiи. Насупротивъ сихъ комбинацій нѣмецко-либеральноi журналистики заявляютъ органы прасы стоячй въ близькихъ ôтношеняхъ до Ригера, що его визиты у дра Фалька и Сляви не мали зовсѣмъ характеру якоись политичноi мисiи, та що не було жадного предмету до такихъ переговорôвъ. — „О якôй будь конференціи нема зовсѣмъ бесѣды — лише зъ тои причины „Pokrok“ — се була приватна розмова... Зовсѣмъ природно, що дръ Ригеръ въ часѣ свого пробуваня въ Вѣдни глядѣвъ случайности, щобы зôткнутися съ гдекотрыми членами делегаціи угорскои и розумѣесь, що середъ дискусiи порушено такожь ôтношеня въ Угорщинѣ, Хорватiи и Чехахъ. Ишло ту по просту о вымѣну гадокъ, спростованье гдекотрыхъ хибныхъ понятій о ôтношеню Чехъ до Хорватiи, а бôльше о нѣщо.“ Въ такôмъ дусѣ ôтзываесь такожь прагска „Politik“ и вѣденьска „Presse“.

(*Румуньскій министеръ справъ заграничныхъ Стурдза*) бувъ недавно въ Вѣдни, где приѣхавъ бувъ въ тôй цѣли, щобы усунути гдеякй непорозумѣня въ справѣ дунайскôй. Пореговоры мали ôтнести користный успѣхъ.

(*Сполученье Вышеграду съ Прагою*) обходжено урочисто дня 4 л. надолиста, а обхôдъ сей, въ котрôмъ приняли участь не тôлько офицiяльнй представителѣ обохъ мѣстъ, але множество товариствъ и корпорацій — не кажучи вже о безчисленнôмъ народѣ — прибравъ характеръ национального ческого празника. Мѣсто Вышеградъ, колишный престольный городъ Премыслидôвъ, бажало вже ôтъ давна сполучитись съ „золотою Прагою“, а се змаганье знайшло свôй выразъ также въ новѣйшихъ часахъ. Именно домагалися жителѣ Вышеграду сполученя съ Прагою ще 1845 р.; — р. 1848 подали они до сойму конституційного петицію въ тôмъ предметѣ; зъ причинъ политичныхъ не увзглядненo однакожь желань Вышеградцѣвъ. Р. 1881 пôдняла инiціятиву въ тôмъ дѣлѣ рада мѣста Праги, а крокъ сей повитавъ Вышеградъ дуже радо. Небавомъ выбрали оба мѣста мужѣвъ довѣрiя до уложеня близшихъ то-

---

ка коло доктора, що робитъ електрикою зубы, а тамъ знову якiйсь любовникъ графичноi штуки оглядае штучне **електричне перо**, котрымъ на деревѣ вручный рысôвникъ може выпалювати всѣлякого рода образы; дальше кôлькохъ войсковыхъ и цивильныхъ, якъ видко любителѣвъ ловôвъ, оглядаютъ **електричну ручницю**. А цѣкава се штука; вже таки нѣякъ не выстрѣлитъ, поки до плеча не приложишь. Годится ей оглянути хочьбы и не мысливцеви. Щобъ зъ неи стрѣляти, треба мати не тôлько електричный сурдутъ, але и електричну кишеню та електричну рукавичку. Въ електричнôй кишени есть якъ коробка на табаку за великій „акумуляторъ“ (машинка, що такъ скажемо, до переховуваня електричности), зъ котрого идутъ два дроты. Одинъ зъ нихъ иде до правого плеча до нашитого на сурдутѣ шнурка зъ бронзу, а другій черезъ лѣвый рукавъ до рукавички, котрои долоня попереплѣтувана тонесенькими дротиками. Коли отже стрѣлець приложитъ ручницю до плеча и возьме ей лѣвою рукою, то токъ електричный переходитъ ôтъ акумулятора зъ електричноi кишенѣ черезъ бронзовый шнурокъ нашитый на плечи до ручницѣ, иде черезъ малый чопикъ въ серединѣ цѣвки до платинового дротика, що есть въ набою, розжарюе его и запалюе порохъ, а ôттакъ вертае черезъ цѣвку и рукавичку на лѣвôй руцѣ знов до акумулятора. Ручниця не выстрѣлитъ однакожь, поки палець не доторкнеся языка, котрый перерывае токъ електричный. Хочь и якъ штучно зложена ся ручниця и хочь она въ того взгляду дуже практична, що не може вже нѣякъ выстрѣлити мимовôльно, то однакожь значенье ей для практичного ужитку есть незначне и она може лишь бути доказомъ человѣчои быстроумности.

Але идѣмъ дальше, пôдойдѣмо близше до тои чудесноi каскады, що въ тысячи струяхъ розливае свои воды. Тамъ може стане трохи холоднѣйше, бо духота не дае вже майже ходити. Зъ ôтси, коли ласка, пôйдемо до **електричного театру** Гавеланда. Тутъ не даютъ теперь вправдѣ жадныхъ представленъ, але ôнъ зъ иншои стороны дуже займаючій.

Ктожь не пригадуе собѣ ще дуже добре катастрофы въ „Ring-Theater“ въ Вѣдни, або подôбноi катастрофы въ Ниццѣ и на кого не зробили они великого враженя, хочьбы ôнъ про се довѣдався лишь въ описей въ часописяхъ? Кôлькожь то було людей, що заразъ по сихъ катастрофахъ зареклися на завсѣгды ходити до театру! Здавалося, що ся святыня живои штуки вже теперь зовсѣмъ упаде, коли ось сила електричности не тôлько що не довустила до того, але ввела до неи ще бôльше, ще сильнѣйше притягаюче житье. Ось мы вже и въ театрѣ. Тутъ зôбранй всѣ приряды, якй лишь на всякій случай пожару можутъ забезпечити зрѣтелѣвъ ôтъ страшноi катастрофы. Прирядами сими можна дуже добре и легко управляти зъ одного мѣсця хочьбы и далеко ôтъ театру, а вже найлѣпше зъ ôттамъ, где стоитъ сторожа пожарна. Сторожникъ потребуе лишь рушити тастеромъ, а машины въ театрѣ дѣйствуютъ вже самй ôтъ себе. Навѣть въ такôмъ случаю, колиб въ театрѣ настався страшный переполохъ и сторожникъ, стоячій при головнôмъ прирядѣ забувъ на свôй обовязокъ, то машины дѣйствуютъ автоматично самй ôтъ себе. Въ театрѣ именно на мѣсцяхъ найбôльше выставленыхъ на небезпеченьство пожару розложенй ваги елястичныхъ пружинъ сполученй шнурками въ стрѣльничои баковны съ центральнымъ прирядомъ. На случай пожару въ однôй секундѣ догоряютъ сѣ шнурки до центрального апарату а сей починае дѣйствувати автоматично. Середъ прошиваючого голосу алярмового сигналу спадае желѣзна заслона и замыкае сцену ôтъ публики: дверѣ, пороблены на случай великои потребы, розскакуются самй ôтъ себе, а въ горы спадае штучный дощь. Въ однôй хвили есть цѣла сцена пôдъ водою. Крôмъ того ôтвырався въ горѣ кляпа, котра выпускае нагромаджений въ театрѣ шкôдливй газы и забезпечуе тымъ способомъ людей ôтъ удушеня.

Лéдве що мы оглянулися, якъ вже незначно проминувъ и часъ; електричнй дзвôнки сигналовй даютъ знати, що выстава вже на нынѣ скôнчилася, и мы выходимо зъ ротунды съ певною неохотою, котра намъ однакожь тымъ бôльшу пôддае заохоту до завтрѣшного дня.

чокъ, на якихъ малося доконати сполученье, а коли они покôнчили свои працѣ и коли доповнено всѣхъ формальностей прійшла справа сего року до сойму, котрый на засѣданю зъ дня 4 серпня сповнивъ горяче желанье Вышеградцѣвъ. Дня 4 лат. надолиста ôтдавъ бурмистръ Вишеграду бурмистрови мѣста Праги ключѣ, печать и инсигній свого мѣста котре сталося шестою частею престольного города Чехъ. Въ патріотичнôй рѣчи, выголошенôй при тôй случайности, пôднѣсъ Вышеградскій бурмистръ историчне значенье давного престольного города и поручивъ его опѣцѣ представителя Праги. — Ôтповѣдаючи на сю промову не менше патріотизмомъ перенятый дръ Черни высказавъ желанье, щобы сповнилися слова Либуши: „Видѣла я городъ, котрого слава досягала звѣздъ“.

(*Справозданя комисійнй обохъ делегацій*) о буджетѣ министерства справъ заграничныхъ вже выйшли зъ друку и дискутуются въ прасѣ. Яко ôтгомонъ експозé министра справъ заграничныхъ не мѣстятъ они въ собѣ нѣчого нового и констатуютъ лишь тй погляды на теперѣшну политичну ситуацію, якй высказавъ на засѣданяхъ комисій гр. Кальноки. — Якъ звѣстно, зазначивъ гр. Кальноки на засѣданяхъ австрійскои комисіи делегаційнои, що держава австрійско-угорска знаходится въ мирныхъ ôтношеняхъ до всѣхъ сусѣдныхъ державъ и пôднѣсъ съ натискомъ тревалôсть союза съ Нѣмеччиною, котрый ôстановитъ поруку удержаня европейского мира. Зъ тои самои точки выходитъ такожъ справозданье комисіи и заявляе, що снôльне правительство може числити на всесторонне попиранье своихъ цѣлей, бо межи ними а бажанями всѣхъ клясъ суспôльности пануе не заколочена гармонія. — Справозданье комисіи угорскои констатуе съ вдоволеньемъ, що министерство справъ заграничныхъ повздержалося ôтъ всякихъ ексцентричныхъ експериментôвъ, не даючихся погодити съ финансовыми ôтношенями державы, и хвалитъ зъ одной стороны змаганье гр. Кальнокого направленй до удержаня мира, зъ другои стороны пôдноситъ съ признаньемъ дѣяльнôсть министра справъ заграничныхъ, маючу на цѣли забезпеченье союзникôвъ на случай конфлікту. — Найкрасшій результатъ, якимъ може похвалитися министерство справъ заграничныхъ, се сердечнй ôтношеня до Нѣмеччины. Зовсѣмъ вѣрно ôтдае комисія враженье експозé гр. Кальнокого въ ôтношеню до прочихъ державъ именножъ до Италіи и Сербіи, Румуніи и Туреччины, и въ тôмъ ôтношеню нема нѣякои замѣтнои рôжницѣ межи справозданьемъ угорскои а австрійскои комисіи. Одною точкою, въ котрôй рôжнятся оба справозданя, се ôтношенье австро-угорскои державы до Россіи. Справозданье угорске робитъ розличіе межи правительствомъ а народомъ въ Россіи и выражае надѣю, що народъ буде съ часомъ дѣливъ мирнй замѣры правительства, коли противно справозданье австрійске зовсѣмъ не дотыкае сего питаня и констатуе загально, що ôтношеня монархіи до всѣхъ державъ отже и до Россіи дуже пріязнй.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Новости доносятъ, що съ початкомъ другои половины сего року будутъ на всѣхъ россійскихъ университетахъ заведенй щомѣсячні испыты для слухачѣвъ всѣхъ факультетôвъ. Всѣ слухачѣ, котрй при сихъ испытахъ получатъ неôтповѣдну ноту, не будутъ зовсѣмъ допускатися до рôчныхъ испытôвъ; тй знову, котрй при сихъ испытахъ ôтповѣдятъ добре, будутъ вôльными ôтъ испыту зъ тыхъ предметôвъ, зъ котрыхъ получатъ найлѣпшй ноты. Заведенье сеи установы мотивуеся тымъ, що студенты дотеперь знаючи, що ажь съ кôнцемъ року маютъ робити испыты, дуже неправильно ходятъ на выклады и майже нѣчого не роблятъ, ôткладаючи роботу на конець року. — Въ Петербурзѣ мае наступити зъѣздъ представителѣвъ желѣзныхъ дорôгъ, въ котрôмъ возьмутъ участь такожъ и делегаты министерства дорôгъ. На зъѣздѣ сѣмъ буде розбиратися справа поправы и пôднесеня въ Россіи продукціи стали. Pol. Corr. доноситъ, що уступленье министра финансôвъ Бунгого есть вже певне; наслѣдникомъ его мае бути колишній завѣдатель державного банку Ламанскій. Такожъ и уступленье министра вôйны Ванновского мае бути певне; царь даруваvъ вже ему въ доказъ своеи ласки 54000 рублѣвъ. Наслѣдникомъ Ванновского мае бути Розенбахъ а не Обручевъ, якъ доси журналы голосили. Говорятъ що въ высшихъ кружкахъ боятся Обручева задля его досыть смѣлого либерализму. — „Новости“ доносятъ, що рада министерска выготовила резолюцію, котра дозволяе такъ россійскихъ якъ и другихъ студентôвъ медичного факультету на университетахъ въ Москвѣ и Кіевѣ пріймати понадъ доси приписане число.

Нѣмеччина. Въ справѣ експлозіи въ Франкфуртѣ надъ Меномъ доносятъ нѣмецкй дневники, що мѣжь арештоваными есть такожъ швець Пехманъ, котрый недавно що вернувъ зъ Галлье где ôтсиджувавъ въ вязници кару за зраду отану. На щастье удалося всѣмъ увязненымъ доказати свое alibi и всѣ они вже повыпусканй на вôльнôсть. Тайнй агенты полиційнй перешукуютъ всѣ локалѣ, где звычайно перебуваютъ пôдозрѣнй индивидуа. Якъ дотеперь рѣчи стоятъ, то здаеся, що робота поліціи даремна и що она не ôткрые виновника, хиба ôнъ самъ ôткрыеся якимсь надзвычайнымъ случаемъ. Пôсля „Berl. Börs. Ztg.“ експлозія ся зробила на цѣсаря Вильгельма дуже прикре враженье и ôнъ приказавъ зложити зъ нея докладну справу. Враженье се було тымъ бôльше, бо пôсля всѣхъ вѣроятностей виновниками суть соціялисты. Министеръ справъ внутрѣшныхъ постановивъ суму 1000 марокъ, призначену для того, кто пôймае виновника, пôднести до высоты 15000 марокъ. Нѣмецке правительство думало такожъ завести въ Франкфуртѣ малый станъ осады, але доси не выдало ще жадного розпорядженя.

Сербія. Положенье въ Сербіи стаеся чимъ разъ критичнѣйше. Въ выносѣ Честовродица мали передвчера повстанцѣ розбити одинъ баталіонъ войска. Вчера зновь повстала на тôмъ самôмъ мѣсци бôйка мѣжь двома баталіонами вôйска а повстанцями. Баньскій обвôдъ тоже загроженый. Повстанцѣ розôрвали коло Алексинача дроты телеграфичній такъ, що дальшй вѣсти не могли наспѣти. — Въ граничныхъ обводахъ Чорной Рѣки, Зайчару, Цитлюку, Бользевача и Банѣ настали непокои задля ôтнятя милиціи ерарного оружія. Пôдъ начальствомъ генерала Николича выслано зъ найблизшого гарнизону около 3000 людей, щобъ непокои придушити. Вѣсти наспѣвшй констатуютъ, що непокои зôстали злокализованй. — Зъ Бѣлграду доносятъ, що въ указѣ, котрымъ король зноситъ на часъ право прасове и право зборôвъ суть наведенй слѣдуючй причины: надужитье свободы прасы, котрои доси уживано яко средство до розширюваня гадокъ державѣ небезпечныхъ; взглядъ на небезпечне положенье державы. Кожда газета, закимъ выйде, муситъ бути насамперед предложена власти. Сторонництвамъ и товариствамъ политичнымъ не вôльно сходитися. — Найновѣшй телеграмы доносятъ, що ген. Николичъ прійшовъ съ 6000 войска до Банѣ. Въ Зайчарѣ арештовано богато радикальныхъ провôдникôвъ.

Болгарія. Pol. Corr. пише, що въ Софіи ожидаютъ пріѣзду генерала Каульбарса. Его переговоры съ княземъ послужатъ за пôдставу згоды съ Россіею въ питаню войсковôмъ. Лѣсовой мавъ передати царевi письмо князя, обговорюючe питанье войскове, а Балабановъ друге, але не ôтносячеся до сего питаня. Въ окруженю князя завѣряютъ, що его послѣднымъ препорученямъ не ходило о цѣль вызваня вôйны. Оберстлейтенантъ Редигеръ зôставъ звôльненый задля неôтповѣдного захованя и непослуху, а Котельниковъ есть лише провизорично, доки мѣсце министра вôйны не буде опорожнене особою якъ царевi такъ и князевi милою. Болгарскй офицыры въ Россіи одержали лише телеграфичный наказъ, щобы були готовй до повороту по евентуальнôмъ одержаню другого телеграму. Донесенье агенціи Гавасъ, що рада министрôвъ рѣшила увôльнити россійскихъ офицырôвъ въ Болгарiи, есть неправдивымъ. Въ болгарскихъ кругахъ вѣрятъ въ modus vivendi, але и обстаютъ при тôмъ, щобы всѣ елементы чужй въ болгарскôй арміи одержували наказы выключно ôтъ головы державы, и не мѣшалися до политичныхъ агитацій.

Перу. Чиленскій посолъ въ Вашингтонѣ получивъ вѣдомôсть зъ Лимы, що чиленскій ôтдѣлъ войска займивъ мѣсто Арекина бе опору. Адмиралъ Монтеро, котрый прозывався „президентомъ Перу“ утѣкъ. Такъ зближаются мирнй ôтношеня обохъ державъ чимъ разъ бôльше до кôнца, бо черезъ се занятье Арекины положенье генерала Иглезіяса значно скрѣпилося.

НОВИНКИ.

— **Впр. о. Константинъ Бѣлевичъ зъ Утѣшкова,** именованый крылошанином львôвскои митрополичои капитулы, рѣшився — якъ довѣдуемось зъ вѣрыдостойного жерела, — резигнувати зъ достоинства крылошанина. На его мѣсце мае бути именованый крылошанином якійсь другій священикъ зъ ширшои листы предложеной правительству. Дръ Юл. Пелешъ прибуде до Львова около суботы и буде заинституованый.

— **Зъ Вѣдня** пишутъ намъ: Ректоръ тутешнього духовного сѣменища дръ Юл. Пелешъ дôставъ вô второкъ увôльненье ôтъ свого уряду и заразъ по пріѣздѣ дра Т. Сембратовича выѣздитъ зъ Вѣдня до Львова. — Въ суботу минувшого тыжня ôтбулися загальнй зборы академичныхъ товариствъ „Сѣча“ и „Буковины“. Предсѣдателемъ „Сѣчи“ выбраный медикъ п. Коровець, а „Буковины“ п. Дудыкевичъ. Товариство „Сѣчь“ ухвалило выдавати „Альманахъ“.

— **Впр. крыл. Теофиль Павликôвъ** празднувавъ въ минувшу суботу 25 лѣтный ювилей своеи дѣяльности яко приходникъ львôвскои церкви Успеньскои. Други и знакомй складали ему щирй благожеланя на путь дальшои его дѣяльности для нашои церкви и нашого народа.

— **П. Стефанъ Трухимъ,** дѣдичъ въ Семерôвцѣ (коло Яворова) прислався — якъ доноситъ „Н. Проломъ“ 126 зр. на руско-народнй цѣли, именно на „Народну Торговлю“ и на рускй бурсы въ Бережанахъ, Золочевѣ, Коломыи, Станиславовѣ и въ Стрыю.

— **Рускій народный театръ.** Минувшои суботы, д. 3 с. м. предотавленй були на дохôдъ и нѣ Таньскои „Фалшôвники банкнотôвъ“, образъ драматичный Кайзера. — Репертуаръ нашои сцены, хочь — що правда — зовсѣмъ не богатый, мѣститъ въ собѣ деякй штуки, котрй безъ найменшои шкоды моглибъ погребенй бути разъ на все въ коши театральнои дирекціи. Єще бôльше дивно, що такй „штуки“ выбираются яко бенефисы. — Публики було — такъ якъ и на попереднôмъ бенефисѣ и нѣ Попелевои — дуже мало, хочь обѣ згаданй артистки такъ талантомъ, якъ и старанною грою, а такожъ поважнымъ пониманьемъ свого званя на симпатію нашои публики вповнѣ заслугувалибъ. Знаменито ôтограла свою ролю и нѣ Биберовичъ, добре держались п. Грыневецкій и бенефисантка. — Въ недѣлю, д. 4 с. м., ôтограно такожъ перекладъ зъ нѣмецкого: „Изъ ступеня на ступень.“ Тема сеи пьесы, хочь и не така дивогляда та романтично-ефектовна якъ въ „Фалшôвникахъ“, всежь таки доволѣ вже оклепана. Се стара исторія дѣвочои долѣ середъ нового мѣского житя. Головну ролю ôтограла прехорошо п-ѣ Биберовичъ; грôмкй оплески зôбравъ п. Грыневецкій такъ за добру гру, якъ и за куплеты, въ котрыхъ на тему: quod licet панови — non licet бѣдному та мужикови („Слись хлопъ лишь — не кради!..“) иронизувались гдеякй подѣі послѣдного часу: справа славно-звѣстного черновецкого сторожа закона Мегофера, „трансверсальный айзенбанъ“, лендербанкъ, добромильскій монастырь, выборы, купленый гр. Конарскимъ за 60 кр. лѣсъ громадскій. — Вô второкъ, т. є. позавчера ôтограно на дохôдъ „Академ. Братства“ веселу комедію Гоголя: „Женихи на выбôръ“ и оперетку А. Фредры „Нôчлѣгъ въ Апенинахъ“. Дуже добре грали въ першôй пьесѣ п. Грыневецкій и п-ѣ Биберовичева, вдоволяючо п. Стефуракъ и п-ѣ Таньска. О другôй пьесѣ се лишь сказати можемо, щó высше о „Фалшôвникахъ“. При случаю замѣчаемо ще, що хочь узнаемо заходы дирекціи около представленя новѣйшихъ творôвъ галицко-рускихъ писателѣвъ, то всежь думаемо, що не належалобъ при тôмъ забувати и на се, що и украиньско-руска драматична литература послѣдными часами значно збогатилась. Єсть процѣ ще гдеякй доси не представленй творы Квѣтки Основяненка, „Переяславска нôчь“, кôлька новыхъ оперетокъ; въ альманаху „Рада“ напечатана прехороша драма Старицкого „Не судилось“ и пр. и пр. Належалобъ може увôйти въ контактъ съ украиньскими театральными трупами, и при ихъ помочи можнабъ легко доповнити и ôтновити репертуаръ, оживити интересъ публики. (*К-о.*)

— **Зъ представленя на дохôдъ „Акад. Братства“** було всего доходу brutto 160 зр. 15 кр. Зъ того ôтчислила собѣ дирекція 60 зр. титуломъ коштôвъ, а 50 зр. 08 кр. яко половину чистого доходу. Для „Братства“ припало по ôтшибненю коштôвъ комитету 44 зр. 43 кр., окрôмъ наддаткôвъ въ сумѣ 43 зр. 36 кр., — разомъ 87 зр. 79 кр. Выдѣлъ „Акад. Братства“ позволяе собѣ зложити на сѣмъ мѣсци за всѣ наддатки прилюдне, сердечне „Спаси Бôгъ“. Жертвували: ВП. М. Дыметъ 6 зр., ВПреосв. еп. Сильвестеръ 5 зр. Е. М. п. ректоръ Ритнеръ, дръ К. Сушкевичъ, дръ И. Добрянській, дръ Яцковскій — по 4 зр., п. Глянцъ 2 зр., п-а С. Ильницка, о. Дрималикъ, о. Ф. Сембратовичъ, дръ О. Огоновскій, проф. Медведскій, пп. Лиліенъ, Гуляй, Прокончицъ, К. Левицкій, Коцовскій — по 1 зр., проф. Цеглинській 80 кр., и пр.

— **Львôвска митрополича консисторія руска** взываe архіепархіяльне духовенство до збираня жертвъ на обновленье катедральнои церкви въ Перемышли. Духовенство львôвскои архіепархіи повинно тымъ усердньйше занятись порученымъ ему консисторіею дѣломъ, бо латиньскій ординаріятъ въ Перемышли выдавъ куренду до свого духовенства, въ котрôмъ остерѣгае своихъ вѣрныхъ передъ збирателями складокъ на руску катедральну церковь перемыску.

— **Нова читальня** закладаеся въ Иванôвцѣ коло Теребовлѣ. Яко основателѣ пôдписались на статутахъ: Васыль Храпливый, управитель школы; Василь Ковальчукъ, начальникъ громады; Тимко и Иванъ Кузыкъ, шѣсть Ôвчарѣвъ и ще 7 иншихъ господарѣвъ. Статутъ прислали на руки редакціи „Батькôвщины“. Щасть Боже!

— **Непошановане рускихъ святъ въ ц. к. судахъ.** Дня 7 л. надолиста с. р. въ день св. Димитрія ôтбувалася въ Золочевѣ розправа передъ присяжными противъ Русинови, Русинами були свѣдки, ба и одинъ членъ трибуналу и гдеякй судіи присяжній були Русины. Но на сѣмъ не конець. Того таки дня ставали передъ судомъ окружнымъ, яко трибуналомъ апеляційнымъ, Русины помимо свята. Для жидôвъ судъ окружный въ Золочевѣ дуже оглядный, бо розправы жидôвскй, вызначенй на свята жидôвскй, ôтрочуваvъ. Лишь права Русинôвъ не дôзнаютъ опѣки. Якъ бачимо, помимо кôлькоразового упôмненя публичного, не перестаютъ суды окружній ôтбувати розправы карній въ наший свята.

— **Про дальшй розкопы старинного Галича** выймаемо зъ листу о. Лаврецкого до дра Шараневича слѣдуючй вѣсти: Крôмъ згаданыхъ въ минувшôмъ листѣ двохъ стовпôвъ чотырогранныхъ ôткрыто еще такй самй два въ недалекôмъ ôтступѣ, такъ що справдѣ треба въ тôмъ мѣсци догадуватися внутра церковцѣ, дуже малои розмѣромъ. Якъ вже згадано було въ попереднôмъ листѣ, дальше розкопуваньe фундаментôвъ церкви Благовѣщеньскои було неможливе, бо впоперекъ ей розвалинъ переходитъ гостинець, котрый прійшлосьбы розкопати, на що потрѣбно мати окреме позволенье. Для того о. Лаврецкій перенѣсъ дня 29 м. м. роботы до церкви Спаскои. Ходитъ ту о то, щобы розкопанй вже фундаменты покрыти землею, зрôвнати и забезпечити ихъ ôтъ заливу воды боковыми ровами. Насамперед розпочато ôтъ пôвнôчной стороны вывозити насыпы на дазну могилу, щобы зрôвнати мѣсце для дальшихъ працъ. Коли ту розкопувано до споду и вывожено румовище зъ берега, натрафлено на гладкій камѣнь вапнякъ, въ котрôмъ ôтъ разу можна було догадуватись чогось надзвычайного. Коли усунено верхну верству румовища, показалася довга, однощільна плыта, въ котрôй можна було пôзнати вѣко ôгъ трумны. Коли обкопано камѣнь до кола, показалася нова находка прекраснымъ забуткомъ нашои бувальщины — *трумною, выкованою зъ одного штуки каменя-вапняка.* „Зразъ зъ початку — пише о. Лаврецкій — коли верхну часть землѣ ôтсунено, впало менѣ въ очи, що вѣко не приставало добре до спôднякa — троха высунене було за край — такъ що я вже стративъ надѣю найти въ тôй трумнѣ що небудь цѣкавого. И справдѣ, въ трумнѣ знайдено тôлько спорохнѣлй кости и якйсь камѣнцѣ, — жадныхъ иншихъ останкôвъ не було, а навѣть трумна сама въ спôдныхъ частяхъ богато утерпѣла ôтъ вохкости, такъ що вѣко при выдобуваню переломалося на двое. Въ трумнѣ перешукано все якъ найстараннѣйше, але забуткôвъ нѣякихъ въ нѣй не найшлось окрôмъ недогнилого кусника чорнои, вовняной матеріи и кусника шкôрки зъ обувя. Очевидно въ такôй оказалôй трумнѣ лежала якась значна особа, котра мусѣла мати при собѣ якйсь ознакй, котрй пôзнѣйше, здаесь, зôстали зрабованй“. Крôмъ тои трумны повыкопувано и ту богато гвоздѣвъ съ великими головками, знайдено желѣзну засуву ôтъ анкрôвъ, котрыми муръ бувъ стягненый. Перешукано такожъ поле И. Сушка, котрый минувшого року мавъ плугомъ наткнути на плыту; плыты не знайдено, а тôлько тисове камѣнье до стѣнъ, гладко обтесане и добре заховане, и то досыть глубоко въ земли. Зъ того пôзнати, що якъ камѣнь зъ муру стѣнъ спадавъ на долину, то утворилася высока куна, по котрôй дальшй штуки котилися и ôтскакували на 6—10 сяжнѣвъ на бôкъ; придатный, а на верху лежачій камѣнь забрано до иншихъ будынкôвъ; надѣятись, що въ спôдныхъ верствахъ пôдъ румовищемъ уцѣлѣло ту бôльше забуткôвъ нашои старины, нѣжь гдеинде.“

— **Нову почту** ôткрыто въ Калагарôвцѣ, повѣта скалатского.

— **Именованя въ арміи.** Викторъ Джулиньскій, Евгеній Воевудка и Евгеній Чайковскій именованй поручниками инфантерія; Іосифъ Зубрицкій надпоручникомъ кавалеріи, Василь Голубець надпоручникомъ артилеріи, Стефанъ Танчаковскій, Теофиль Гарасимовичъ и Францъ Мандыбуръ надпоручниками ляндверы, Игнатій Грегоровичъ капитаномъ драгонôвъ I-ои клясы.

— **Змѣна въ приналежности громадъ.** Громады: Устье зелене, Межигôрье, Лука и Тростянець выключаются съ днемъ 1-го сѣчня 1884 р. зъ округа повѣтовои репрезентаціи въ Товмачи, а прилучуются до такожъ репрезентаціи въ Бучачи.

— **„Macierz Polska“** намѣряе купити ôтъ кс. Стояловского его газетки „Wieniec и Pszczółk-у“. Маршалокъ Дръ Зыбликевичъ, яко кураторъ „Macierzy“, веде переговоры въ тôмъ дѣлѣ съ кс. Стояловскимъ.

— **Соціялиста Сидоровича (Балицкого),** котрый утѣкъ бувъ на приготованôмъ кони зъ поліційного арешту, але за Львовомъ бувъ зловленый, власти ôтставили були на его власне жаданье до ромуньскои границѣ. Тымчасомъ власти ромуньскй не перепустили его черезъ границю безъ пашпорту и ôнъ поѣхавъ до Швайцаріи.

— **Ôтъ о. Данила Танячкевича** отримуемо слѣдуюче письмо: „Въ тôмъ часѣ, коли се пишу, повинній вже и статутъ и просьба до намѣстництва, въ ужитокъ Вп. засновникôвъ „Правдъ“ при поданяхъ о затвердженье такихъ товариствъ, буги надрукованй. Отже за невелику цѣну, кôлькадесять крейцарôвъ, будутъ вже могли зъ сего користати. Въ той способѣ цѣлый трудъ при подаваню буде залежати на тôмъ, пôдписати свое имя и прôзвище на просьбѣ зъ верху и на рубрумъ, мѣсце и дату въ тôйже, пôдписати такъ само кождый примѣрникъ статута при кôнци, вписати въ порожній мѣсци названи „Правды“ пôсля парохіи, названя мѣсцевости, мѣсцевои церкви, взглядно и филіяльныхъ, коли въ парохіи находится бôльше церквей, (установа одинайцята, точка перша), якъ такожъ громады чи громадъ, коли до парохіи належитъ бôльше громадъ (установа одинайцята, точка четверта и въ установѣ двайцять третôй, точка друга). (Напишеся въ той способѣ: въ церквѣ н. п. Залѣсецкôй яко матернôй и церквахъ Н. Н., Н. Н. яко филіяльныхъ; громады Залѣсокъ, якъ такожъ громадъ Н. Н. яко до парохіи прилученыхъ). Зъ тои причины, що якось удалося змѣстити цѣлый статутъ на однôмъ аркуши, буде выдатокъ на стемплѣ выносити: 50 кр. на просьбу, а на 5 примѣрникôвъ по 15 кр., — отже разомъ 1 зр. 25 кр. Стемплѣ прибиваются на вôльнôмъ мѣсци зъ боку такъ на статутѣ (на статутѣ зъ боку але на горѣ) якъ на просьбѣ,— отже переписанй не потребуютъ бути. Що число надрукованыхъ примѣрникôвъ не велике, то раджу скоренько замовлятя.“ *Д. Танячкевичъ.*

(+) **Польска газета „Samorząd“ противъ рускихъ читалень.** Въ додатку „Gmina“ до 22 ч. „Samorząd у“ знаходимо напасть на рускй читальнѣ за те, що въ нихъ не знаходится анѣ одной польскои газеты, анѣ одной польскои книжки. Се взбуджуе въ п. Марк. Туркавскôмъ, редакторѣ „Samorząd-у“, велике невдоволенье, бо черезъ выдѣленье польскои литературы зъ читалень рускихъ — они стаются часто мѣсцями непріязныхъ Полякамъ „затѣй москалофильскихъ“. Зъ тои причины п. Туркавскій взываe власти автономичнй и ц. к. старостваe (Polizei!), щобы мали бачне око на рускй читальнй. Якъ бачимо, п. Туркавскій накликаe гонителѣвъ-Фараонôвъ на рускй читальнѣ за то, що въ нихъ нема польскихъ газетъ (NB. въ першôй линіи „Samorząd у и Gmin-ы“), а не запытавъ себе мабуть нѣколи о те, чи въ польскихъ читальняхъ (не лишь на Мазурахъ, але и въ рускôй части краю) суть рускй газеты и книжки? Але що то, у насъ леда кто, леда якій редакторъ польскій, — а вже ôнъ присвоюе собѣ право патроната надъ народомъ рускимъ и надъ его дѣлами и пôдъ плащикомъ великои любови „ruskiego ludku“ готовъ накликати не легко адскй силы. Панове, полишѣтъ о[тъ]вався и пошимъ народомъ вже таки намъ са[мо]лягаютъ жаже съ своими сзуитами дбайте [ко]уморальненье тыхъ дѣдичѣвъ та[къ] до нихъ пля-1 крейцарю купуютъ 4 морги [ко]пився; потôмъ

— **Нова розправа въ процесѣ ж**[ер]скоро ломився. ки и Стохлиньского ôтбудеся[ко]нсонови зладити вѣ, але въ Краковѣ. На скô[ро] лямпу. Ôнъ взявъ

жна судити зъ донесень газетныхъ, нове слѣдство значно ослабило актъ обжалованя. До „Dziennik-a Polsk-ого“ доносятъ зъ Кракова, що Alliance israelite не платитъ въ сѣмъ процесѣ, а лишь кôлькохъ жидôвъ ѣздитъ по цѣлôй Галичинѣ и збирає складку на оплату адвокатôвъ.

— **Вояцкй хитрощѣ.** Пôдглядѣвъ воякъ, що селянинъ на ярмарку продавъ быка, дôставъ 50 зр. и сховавъ за пазуху. Пôдбѣгъ воякъ на передъ дорогою, куды мавъ повертати щасливый ярмарочникъ и нѣбы случайно стрѣчае его. Похристоосувались, идутъ разомъ и балакаютъ. Ажь воякъ наразъ каже до селянина: „Газдоньку, обдаруйте мене бѣдного вояка якимъ риньокимъ, двома, а вамъ Богъ надгородитъ. Я такій бѣдолаха, не маю анѣ шелюга въ кишени“. (Воякъ збрехавъ, бо мавъ при собѣ 2 зр.) Селянинъ на те: „Ой, пане воякъ, обдарувавбы я васъ, але ей-Богу, не маю такожъ при собѣ анѣ крейцаря!“ — „Ей же не маєте?“ пытае воякъ. — „А щобъ я — —“. Воякъ перервавъ его: „Ну, я вамъ вѣрю, не присягайтесь. Не журѣтся. Я знаю способъ, що заразъ и вы и я будемо мати грошѣ.“ — „Якимъ способомъ?“ пытае лакомый селянинъ. На те воякъ: „Ось тутъ близько каплиця св. Антонього, я знаю таку молитву, що якъ помолюсь, то св. Антоній зôшле намъ грошѣ.“ — „И подѣлимося ними!“ почавъ наставати селянинъ. — „Добре, подѣлимось!“ Прійшли до каплицѣ, клякаютъ оба и воякъ починае молитись. По молитвѣ шукае коло себе грошей и знаходитъ въ кишени 2 зр. Селянинъ заразъ: „Дѣлѣмся!“ Воякъ давъ ему 1 зр. Поуклякали зновъ и воякъ молится вздруге: „Св. Антоній, по трошка якось нынѣ зсылаешь, зôшли жь намъ бôльше!“ Скôнчивъ молитву и зновъ почавъ шукати коло себе, — нема нѣчого. — „Симъ разомъ здаесь св. Антоній вамъ зôславъ, ану пошукайте коло себе!“ Селянинъ починае ôтмагатись; ще не шукавъ, а вже божится, що нѣчого коло него нема. Воякъ тогды принявъ строгій видъ и силомôць взявся шукати. Не довго трудився, бо заразъ зъ за пазухи селянина вынявъ 50 зр. „Отъ бачите, св. Антоній зôславъ намъ бôльше! Ось менѣ 25, а ось вамъ 25.“ Селянинъ бѣдолаха не знавъ що казати, ставъ, зложивъ на окрестъ руки, тай нѣбы дуже дивуючись, каже: „Ая, ая, зôславъ намъ! Господоньку милосердный, змилуйся надъ нами!“

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь дарувавъ гром. Токарня, пов. сянôцкого, 100 зр. запомоги на укôнченье будовы церкви. Дня 30 л. жовтня погорѣло въ Демяновѣ (почта Бурштынъ) 8 господарѣвъ и остали безъ крышѣ и кусника хлѣба. Жертвы можна посылати на руки о. Гр. Грыцая. — Зъ вязницѣ львôвского суду карного утѣкъ мин. тыждня арештантъ Райсигъ, бувшій народный учитель, кôлька разôвъ караный за крадѣжь.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятй оо.: І. на Сѣлецъ, дек. галицкого — 1) Іоанъ Гургула зъ Путятинець, 2) Іоанъ Городыскій зъ Пасѣчнои, 3) Тома Березовскій зъ Дубравки; Павло Глѣбовицкій зъ Черемхова, Лонгинъ Раковскій зъ Боднарова, Іоанъ Дурбакъ зъ Увся, Іоанъ Обушкевичь зъ Пацыкова, Мих. Скородиньскій зъ Малехова, Іоанъ Рогожиньскій зъ Дитковець, Иларій Сѣчиньскій зъ Стрѣлкова и Юстинъ Пôдлѣсецкій зъ Марямполя. — ІІ. На Великополе, дек. городецкого, оо: 1) Іоанъ *Гуглевичь зъ Лозины*, 2) Онуфрій Крыницкій зъ Дубровець, 3) Никита Хоркавый зъ Великополя; Володим. Глиньскій зъ Девятникъ, Мих. Добровольскій зъ Коломыѣ и Левъ Луцкій зô Львова. — ІІІ. На Парище, дек. надвôрияньского, оо.: 1) Модестъ Держко зъ Галичанова, 2) Іоанъ Городыскій зъ Пасѣчнои и 3) Іосифъ Кучиньскій зъ Парища. — IV. На канелянію Григорôвъ, дек. журавненьского, оо.: 1) Юліянъ Радкевичь зъ Куликова, 2) Мих. Бачиньскій зъ Ладанець, 3) Мих. Величко зъ Кнѣгиничь; Фавстинъ Гавришо зъ Лонѣ, Игн. Муликъ зъ Потока, Порфирій Ступницкій зъ Товмача, Емилій Андроховичь зъ Старыхъ Богородчанъ, Іосифъ Баласевичь зъ Боянъ и Леонтій Копертиньскій зъ Теребовлѣ.

На конкурсъ розписанй канелянiи: 1) Манаѣвъ, дек. залозецкого, наданя приватного; речинець до 8 (20) грудня 1883; 2) Кійданôвъ, дек. чорткôвского, прив. наданя; 3) Сороки, дек. городеньского, прив. наданя; 4) прихôдъ Карлôвъ, дек. снятыньского, прив. наданя; всѣ три послѣдній съ речинцемъ до 15 (27) грудня с. р.

— **На товариство „Шкôльна Помôчь“** жертвували: Пп.: Юл. Кимаковичь, ц. к. ревидентъ касовый во Львовѣ, 50 кр.; дръ Мих. Король, канд. адвокатскій, 50 кр.; о. Он. Ганкевичь, прих. Волча, 50 кр.; о. Макс. Мильковичь, прих. Полянчика, 2 зр.; о. Мих. Куневичь, ц. к. капелянъ въ Бернѣ, 3 зр.; о. Петровичь, свящ. въ Чолганахъ, 1 зр.; о. Фил. Бачиньскій, прих. въ Козловѣ, 5 зр.; о. Іоанъ Христофоліменсъ, прих. въ Пасѣчнôй, 3 зр.; о. Амв. Поляньскій, префектъ дух. семин. во Львовѣ, 1 зр.; о. Мих. Фортуна, деканъ въ Хутарѣ, 2 зр. Товариство дякуе сердечно всѣмъ благодѣтелямъ, а во виду надходячои зимы поручаєся благосклоннôй жертволюбности рускои публикъ въ

тика, що **ка Редакціи и Администраціи.**

палюе порох *Д въ Лабшгинъ*. „Дѣло“ высилаеся и рукавичку чо; видко почта виновата. Жаданй лятора. Ручи мо днесь въ-друге. — *Всч. А. К.* поки палець не онца року ще 1 зр. — *Всч, М. М.*

рерывае токъ ел редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

но зложена ся р.

въ Дублянахъ. Присланй днесь 3 зр. записали мы за III, не за IV кварталъ.—*Всч. І. К. въ Цетулги*. До кôнца року ще 1 зр. — *Всч. А. И. въ Тысовицяи*. За подяку прійде намъ 1 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 28. л. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	282 50	285 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 25	169 25
Банку гип. галиц. по 200 р.	286 —	291 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 55	99 55
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 55	99 55
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% *лосов*, въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 90	99 90
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. въ р. 1879 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 64	5 74
„ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 52	9 62
Нôвимперіалъ	9 82	9 93
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ папоровый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 70	59 50
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купôнъ)

Ôтозва.

Выдѣлъ *филіи товариства „Просвѣта“* въ Тернополи упрашае тыхъ П. Т. Членôвъ, котрй ще не зложили вкладки членьскои за сей рôкъ о якъ найскорше надôсланье тоижь; бо инакше не буде имъ высланый Илюстрованый Календарь. Особного упôмненя не высылае выдѣлъ, щобъ ощадити филіи выдаткôвъ почтовыхъ.

Зъ Выдѣлу филіи тов. „Просвѣта“.

Въ Тернополи дня 25 жовтня (6 листопада) 1883. *Ол. Барвѣньскій*, голова филіи.

(Надôслане.)

Заплата за вѣру.

„Будапештъ. Ваше Благородіе! Майже мѣсяць тому назадъ употреблявъ я швайцарскй пи„гулки Брандта въ тôмъ увѣреню, що вже разъ „найшовъ я радикальне средство противъ обстру„кціи, що мене такъ мучитъ. Моя вѣра оправда„лася свѣтлымъ наслѣдкомъ и я зовсѣмъ подужавъ, „ôтъ коли ихъ уживаю. Я не можу залишити, „щобъ не подякувати Вамъ за се средство. Вашъ „покорный І. де Поттери к. у. оберштлейт. гон„ведôвъ въ ôтставцѣ. „Hôtel national“. An Herrn „Apoth. Rich. Brandt. Zürich (Schweiz).

Швайцарскй пигульки ант. Брандта очищуютъ кровь и суть найлѣпшими въ всякихъ хроничныхъ хоробахъ.

Мы всѣ дуже цѣнимо ихъ и мусимо тымъ бôльше уважати на тое, щобы дôстати сй пигулки тôлько правдивй. На етикетѣ кождои коробки муситъ бути пôдписъ Richard Brandt и бѣлый крестъ на червонôмъ поли. Коробка коштуе 70 кр. въ аптикахъ.

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ четверъ дня 27 жовтня (8 падолиста) 1883.

По разъ першій

ОЛЕСЯ

опера въ 3 актахъ. — Слова и музика ПОРФИРІЯ БАЖАНЬСКОГО.

Повна оркестра тов. „Гармонія“

(Режисерь **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Романъ Комаренко, дворянинъ	В. Плошевскій
Олеся } его доньки	П. Нопелева
Мѣся } его доньки	И. Биберовичева
Матрона, его сестрѣнка	А. Таньска
Потаковскій, дворянинъ	С. Стефуракъ
Теофиль Воєводичь, дворянинъ	П. Карпиньскій
Григорій Трусъ,	И. Нопель
Захарко, его сынъ	И. Грыневецкій
Михайло } правники	П. Яковичь
Гаврись } правники	М. Котовичь
Федь }	О. Осиповичь
Горпина }	И Стефуракова
Наталка } служащй у Романа	П. Демковичь
Басиль }	М. Новицкій
Михась }	И. Подляшецкій
Ангелъ	П. Луцка

Академики, косарѣ, селяне, селянки.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

Гôдне уваги.

Каву, рижь. солонину, смалець, повила, сливкй сухй, сливовицю, вино и т. д. высылаю въ найлѣпшихъ родахъ и по найприступнѣйшôй цѣнѣ и лишь первостепеннй товары, котрй на случай невподобы пріймаю назадъ безъ всякихъ выдатковъ.

Франко.

- 4⁸/₁₀ кило Кавы чôльнон ôтъ 5 зр. 70 кр. — 8 зр.
- 4¹/₂ „ Гербаты самои передн. ôтъ 2 зр. 75 кр. — 8 зр.
- 4¹/₂ „ Выноградy французкого 2 зр. 50 кр.
- 4¹/₂ „ Повилъ найлѣпшихъ 1 зр. 75 кр.
- 4⁸/₁₀ „ Сливокъ сушеныхъ 1 зр. 90 кр.
- 4²/₁₆—4⁸/₁₀ к. солонины або смальцю 3 зр. 90 кр.—4·15 кр.
- 4 литры праздивои сливовицѣ 4 зр. 25 кр.
- 4 „ араку Cuba 4 зр — кр.
- 5 кило огôркôвъ або паприки въ оцтѣ 1·70 кр.—1·90 кр.
- 4⁴/₁₀ кило меду самого найлѣпшого 2 зр. 80 кр.

Франко.

Цѣнникы высылаю франко.

Тома Гуровичь

4—5 Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE.

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö.W.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стала выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцiею ***Василія Нагорного.***

Програмою „Нового Зеркала“ есть оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнца року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (18—?)

5 КИЛОВЙ

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового	2 зр. 10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости	2 зр. 30 кр. и 2 „ 50 „
1	„	Гелеч. стол. ароматичного	3 „ — „
1	„	Самородного вытравного	4 „ 30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „ — „

Повыше наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благооклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровй добрй, натуральнй и лучшй вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавй замовленя. (1—?)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожъ признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Вирен. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(31—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Лѣкарь-дентистъ

зъ Вѣдня

А. ШТАЙНЪ

осѣвъ постоянно въ

Тернополи

и лѣчитъ всякй хоробы устъ и зубôвъ. Операціи, пломбованя, чищеня зубôвъ, вправлованье штучныхъ зубôвъ и щокъ довершуе якъ найлучше и найделикатнѣйше.

Мешкае въ домѣ антикаря, п. Ямрогевича. (1—3)

ГЕНРИКЪ ТЛУМАКЪ

дипломованый

ВЕТЕРИНАРЬ ЗЪ ВѢДНЯ

осѣвъ въ

ТЕРНОПОЛИ

и лѣчитъ всякй хоробы звѣрятъ домовыхъ. (3—3)

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5. маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Вч. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (11—12)

!! Новôсть !!

Рускй буквы на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друковъ 35 кр.
за 50 штукъ друковъ 25 кр.

Билеты гратуляційный рускй съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлй отъ 2 кр. кольоровй съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручае:

К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образковъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ вѣчу РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая с[illegible] въ оригиналѣ нѣмец[illegible] 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ А[illegible]министраціи „Дѣла“.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 123. Львôвъ, Субота 29 жовтня (10 падолиста) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія приймаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бгъ одного строчка печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 вр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 вр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 вр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 вр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 вр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 вр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . вр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . вр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . вр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 вр.
на пôвъ року . . . . 7·50 вр.
на чверть року . . . . 3·75 вр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 вр. на цѣлый рôкъ . . 6 вр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

По соймѣ.

III.

Въ обохъ попередныхъ статіяхъ пôдъ симъ заголовкомъ представили мы нашимъ читателямъ безсторонно, бо на пôставѣ фактôвъ и цифровыхъ датъ, способъ поступованя нашои громадки посольскои въ соймѣ, ей заходы и працю и гдеякй додатнй результаты тыхъ ей заходôвъ и ей працѣ. Мы съ правдивою пріятностею доказали, що въ поступованю рускихъ послôвъ не було рôжницѣ, що они ишли солидарно рука объ руку, — а тымъ самымъ мы и доказали, що всяке дѣленье рускихъ послôвъ не згôдне съ фактичнымъ станомъ рѣчи. Мы выказали такожь, що надмѣрно скептичнй и пессимистичнй ôтзывы о дѣяльности нашихъ послôвъ въ соймѣ не маютъ реальнои пôставы, — ба що бôльше и що головне, такй ôтзывы способнй знеохотити на будуще нарôдъ не лишь до борбы выборчои за рускими заступниками и до заступаючихъ его теперь рускихъ послôвъ въ соймѣ, але способнй такожь въ загалѣ пôдкопати довѣріе его до своеи провôдницѣ въ дѣлахъ народныхъ — до цѣлои рускои интелигенціи.

Русь галицка може бути сильною лишь — народомъ. Коли народъ въ всѣхъ дѣлахъ народныхъ буде стояти густою лавою за своею интелигенцією, — тогды Русь галицка зможе зовсѣмъ безпечно и самоувѣрено называти себе непоборимою нѣякою вражою силою. Зъ того погляду мы уважаємо шкôднымъ всяке пôдкопуванье довѣрія народа до его интелигенціи, а такимъ пôдкопуваньемъ узнаємо и тенденційне зменшуванье заслугъ тыхъ интелигентныхъ людей, котрымъ народъ давъ повномочнôсть боронити его правъ и интересôвъ въ краєвôмъ законодательнôмъ тѣлѣ.

Показавши въ попередныхъ статіяхъ солидарнôсть нашихъ послôвъ мѣжь собою и суму та значенье ихъ дѣяльности, хочемо нынѣ кôлька слôвъ посвятити ôтношеню рускихъ послôвъ до цѣлои польскои бôльшости, якъ оно проявлялося въ соймѣ, и схарактеризувати становище Русинôвъ до Полякôвъ по соймѣ.

Зъ представленои дѣяльности рускихъ послôвъ переконалися нашй читателѣ, що рускй послы брали всюда можливу участь — чи промовами, чи пôдписами внесень, чи працями въ комисіяхъ — въ такихъ дѣлахъ, котрй дотыкали економичного и соціяльного стану нашого народу. Загроженый економичный добробытъ народу звертавъ на себе найбôльшу увагу нашихъ послôвъ. И не диво. Задачею рускои интелигенціи на нынѣшну пору єсть передовсѣмъ — дбати всѣми силами про пôдвигненье народу зъ его економичнои нужды, зъ его соціяльнои зависимости и неволѣ. Се перша головна точка нашои народнои програмы. Голодный и невôльникъ готовъ махнути рукою на всяку хочьбы золотыми устами голошену проповѣдь о патріотизмѣ, о національности — и готовъ ити туда, куда попирає его желѣзна конечнôсть. Се треба намъ добре порозумѣти и пôсля чого вести нашу працю, въ товариствахъ, въ просвѣтѣ народнôй и — въ законодательныхъ тѣлахъ. Съ пôддвигуваньемъ економичного и соціяльпого быту рускаго народу буде певно пôддвигатись въ нѣмъ при нашихъ щирыхъ заходахъ въ письменствѣ и товариствахъ почутье національности и тревалый та здоровый патріотизмъ. Взявши се на увагу, нѣкто здорово-мыслячій чейже не поважится жадати ôтъ рускихъ послôвъ опозиціи противъ такихъ внесень чи резолюцій зъ стороны польскои, якъ внесеня чи резолюціи пп. Меруновича, Мадейского, Тышкевича; опозиція тутъ булабы вже справдѣ „факційною“. Що така факційна опозиція рускихъ послôвъ булабы водою на млынъ нашихъ противникôвъ и добре послужилабъ имъ при всякихъ будучихъ выборахъ, — о тôмъ нема що и говорити. Закине кто, що многй „добрй“ внесеня зъ стороны польскои бôльшости мали значенье бôльше паліятивного средства нѣжь радикально-гоючого лѣку на народну нужду. Мы признаємо се и бачимо, що и рускй послы се розумѣли; бачимо се зъ промовы о. Сѣчиньского, выголошеной при загальнôй дебатѣ надъ буджетомъ, въ котрôй заявивъ, що лишь реформа податку грунтового оперта на засадахъ прогресіи съ увзглядненьемъ minimum потрѣбного до екзистенціи податника може полѣпшити условія сельского и маломѣского господарства. Але чи кто, знаючи обмеженый кругъ иниціятивы рускихъ послôвъ, зможе имъ робити закидъ, що не маючи способу самй выступати съ ôтповѣдными потребамъ народнымъ внесенями, мусѣли заниматись чужими внесенями паліятивными? Тутъ одиноке наше дѣло ширити въ народѣ пôзнанье его правдивыхъ економичныхъ потребъ и допомагати ему, щобъ ôнъ самъ, понявши ихъ добре, допоминався о нихъ все и всюда, чи безпосередно, чи черезъ своихъ заступникôвъ. Коли нарôдъ порозумѣє, чого ему треба, и змѣркує, кто ему се выбороти схоче, — тогды мандаты рускихъ селянъ певно не попадутъ въ руки польскихъ шляхтичѣвъ

Въ дѣлахъ національно-политичныхъ рускй послы въ минувшôй сесіи, хочь и хотѣли, не могли выступати такъ остентаційно, якъ давнѣйше. Причина проста: не було ихъ на стôлько, щобъ могли внести яку небудь интерпеляцію въ справахъ кривдячихъ руску народнôсть, якъ се бувало давнѣйше, а пôдношенье національныхъ кривдъ вплетене въ промовы ôтносячйся до якогось иншого рода предмету, губилося въ аргументаціи дотыкаючôй самого предмету. Польскй, а особливо офиціознй вѣденьскй газеты выкористали сю обставину и тенденційно представили дѣло такъ, що, мовлявъ, рускй послы покинули опозицію въ національно-политичнôмъ взглядѣ и годятся на существуючй ôтношеня. До того ще дуже на руку имъ малозначущій фактъ, що въ соймѣ знайшлася бôльшôсть для пôдвышеня рускому театрови субвенціи о 1000 зр. и для удѣленя „Просвѣтѣ“ 1000 зр., о котрй она не просила.

Якъ сказано, въ такôмъ представленю дѣла мы бачимо тенденційнôсть, незгôдну съ правдивымъ станомъ рѣчей. Кôлькома тысячами гульденôвъ — и то зъ власныхъ податкôвъ *нашихъ* — польска бôльшôсть не заворожитъ тяжкихъ нашихъ кривдъ и не заткає намъ устъ голосно домагатися належныхъ намъ, галицкôй Руси, правъ народно-политичныхъ и боротися о економичне та соціяльне подвигненье нашого народу. Билянсъ нашъ якъ стоявъ передъ соймомъ, такъ стоитъ и по соймѣ!

Судôвництво въ Галичинѣ.

Ôтъ давна вже даются зô всѣхъ сторôнъ Галичины чути голосы на вадливе уладженье судôвництва, разъ длятого, що устава цивильна, въ давного часу, не ôтповѣдає вже нынѣшнымъ потребамъ и грѣшитъ головно проволокою справъ и надто великою компликаціею въ поступованю, а по друге и для того, що силы галицкого судôвництва за малй и недостаточнй залагоджувати належито, скоро и точно всѣ справы, якй входятъ до судôвъ.

Мы, конечно, не думаємо зôбивати всѣхъ закидôвъ противъ нашого судôвництва; противно, не одно ще малибъ мы докинути. Констатуємо тôлько, що обѣ тй вадливости ôтъ давна вже сталися предметомъ дискусій и фаховыхъ и газетярскихъ, що зôстали признанй и урядово въ найвысшихъ мѣсцяхъ, бо самымъ мин. Пражакомъ, котрый обѣцявъ на однôй въ найблизшихъ сесій рады державнои предложити проектъ устного поступованя въ справахъ цивильныхъ, и въ мѣру тои новои реформы сейчасъ на першôмъ мѣсци достаточнѣйше заосмотрити Галичину въ силы судôвничй.

Розумѣється, що можна зъ рôжныхъ бокôвъ глядѣти на тую обѣцянку, а такожь и на саму будущу благодать помноженя силъ судôвничихъ. Правда, при теперѣшнôмъ переважно канцелярскôмъ и бюрократичнôмъ устрою всякій розвôй интересôвъ людскихъ необхôдно веде за собою взрôстъ бюрократіи, котра не може собѣ представити справъ и интересôвъ не пôдлежачихъ ей доглядови и контроли. Человѣкови стоячому въ боку можна однакожь глядѣти критично на таку конкуренцію, при котрôй остаточно бюрократія побѣджає; можна уважати взрôстъ бюрократіи не безвзгляднымъ добромъ, але радше тягаромъ для краю; можна подумати собѣ реформу уставы цивильнои и поступованя цивильного безъ побôльшуванья судôвництва, а за то съ побôльшеньемъ обсягу автономіи громадскои и т. д. — можна все те подумати. Жаль тôлько, що теперѣшнй обставины нашй такъ якось зложилися, що намъ мабуть не уйти нѣякои благодати въ ряду тыхъ благодатей, котрй на заходѣ Европы до самыхъ основъ перевернули давну суспôльнôсть. Значитъ, о иншôй реформѣ нашого судôвництва окрôмъ его побôльшеня, мы покищо и не думаймо! Що бôльше, при теперѣшныхъ обставинахъ намъ и такъ безъ реформы, належалосьбы бôльше судôвъ и бôльше судіѣвъ. Статистика урядова выказуе, що министерство справедливости не выдає зъ свого буджету рôчного на Галичину стôлько, якъ бы се въ пропорціи до другихъ краѣвъ належалося и творитъ посадъ судейскихъ менше, нѣжь належится, а черезъ те поодинокй судіѣ и ихъ помôчники перетяженй працею и очевидно не можутъ вести справъ такъ докладно

Електрична выстава въ Вѣдни.

III.

Хочь цѣла выстава електрична мала на цѣли доказати, якого значеня єсть нынѣ сила електрична яко чинникъ продукційный, и розъяснити, чого по нѣй яко такôй можна сподѣватися, то однакожь була она предметомъ розслѣдôвъ головно въ двохъ напрямкахъ, именно розслѣджувано ей яко жерело свѣтла и яко жерело и перевôдникъ живои силы. Зъ тои причины була выстава головно заповнена такими предметами, котрй ôтносилися або до одного або до другого въ згаданыхъ повыше напрямкôвъ. Тому то и не диво, що цѣла выстава представляла якусь одностайнôсть, якусь монотоннôсть, особливо для посѣтителя необзнакомленого вовсѣмъ навѣть съ ей найголовнѣйшими основами. Для мыслячого и вглубившогося въ ей тайны человѣка була она предметомъ великого подиву и глубокого вдоволеня, бо ôнъ бачивъ на нѣй, якъ нѣколи неустаючій въ своихъ подвигахъ духъ человѣка рôжными дорогами доходитъ до однои и тои самои цѣли. Ще важнѣйшою показалася тая одностайнôсть для промысловця и фабриканта. Зъ выставленыхъ рôжнородныхъ а однакъ до однои и тои самои цѣли призначеныхъ машинъ мôгъ ôнъ легко пôзнати, о скôлько ôнъ на будуще може опирати свою предпрівмчивôсть на силѣ електричности и котра въ сихъ машинъ въ данôмъ случаю буде его калькуляціи найôтповѣднѣйша.

А позаякъ сила електричности до теперь — якъ вже сказано — переважно въ двохъ напрямкахъ заняла мѣсце въ щоденнôмъ житю человѣка, то и выстава переважно въ сихъ напрямкахъ подавала найбôльше займаючого. Електричнй лямпы и електричнй моторы безперечно найбôльшу ролю ôтгравали на сѣй выставѣ. Однакожь нѣщо такъ не притягало, якъ **електричне свѣтло.** Мало кто глядѣвъ на тй машины, що его родили; неодного звычайного человѣка не обходило, зъ ôтки и якъ оно береся? Видишь те свѣтло, подивляешь, любувшися нямъ, купаючся въ нѣмъ, якъ та капля росы въ свѣтлѣ всходячого сонця — и буде въ тебе! Але незабавомъ духъ твôй, що плѣненый симъ незвычайнымъ явищемъ мовбы задрѣмавъ, будится въ тобѣ и ты заразъ такъ и пытаешь: Зъ ôтки взялося се чудо и где его жерело?

Свѣтло електричне почало доперва въ послѣдныхъ рокахъ ôтгравати велику ролю, хочь оно вже давно, бо ôтъ початку сего столѣтя було знане. Вже въ 1830-тыхъ рокахъ почали его ужинати до освѣтлюваня въ комнатахъ, театрахъ и т. п., але все то було лишь выняткова яко щось незвычайного; щобы оно сталося колись въ житю щоденнôмъ ужиточнымъ, конче потрѣбнымъ, о тôмъ нѣкто тогды и не подумавъ. Доперва коли вынайдено динамо-електричнй машины и можна було електричнôсть лекше добувати, то и свѣтло електричне почалося чимъ разъ бôльше уживати а нынѣ вже стаєся майже необходимымъ.

Humphry Davy бувъ першій, що 1802 р. вынайшовъ се свѣтло. Ôнъ сполучивъ двѣ лѣсочки твердого вугля съ дротами, по котрыхъ переходивъ токъ електричный, и звѣвъ тй вуглѣ кôнчиками до себе. Наразъ показалося свѣтло въ видѣ лука, котрый переходивъ ôтъ одного вугля до другого. Зъ ôтси и пôшла назва „електричный лукъ“, „лукове свѣтло“, „лукова лямпа“.

Але вуглѣ спалюются съ часомъ, стаются короткими, лукъ електричный притахає а въ кôнци и гасне. Треба отже було выдумати такій механизмъ, котрыйбы тй вуглѣ державъ въ однаковôй розстайности ôтъ себе. Симъ механизмомъ суть такъ званй регуляторы. Якъ лишь вуглѣ стаются коротшими, то слабне и токъ електричный, що своею силою здержує регуляторы; осла не токъ, то регуляторы зачинаютъ дѣйствувати, посуваютъ вуглѣ и регулюютъ тымъ способомъ свѣтло. Але зъ-разу въ однôмъ кругѣ токовôмъ можна було уставити лишь одну лямпу; кожда лямпа потребувала свого осôбного генератора. Се була дуже велика невыгода. Около 1873 р. однакожь вынайшовъ Siemens въ Нѣмеччинѣ и другій способъ, при помочи котрого можна 5—6 лямпъ запалити однымъ дротомъ. Пôзнѣйше ще вынайдено способъ, за помочею котрого можна навѣть до 30 лямпъ запалити. На сѣй основѣ опираются електричнй лямпы Грамма, Бруша, Вестона, Жерарда и другихъ. Свѣтло електричне зависитъ такожь и ôтъ грубости вугля; чимъ грубшій вуголь, тымъ сильнѣйше свѣтло. Одинъ лукъ електричный може иногдѣ давати такъ сильне свѣтло, що оно рôвнаєся свѣтлови 48000—64000 свѣчокъ.

Ще практичнѣйшыми показалися такъ званй **електричнй свѣчки.** Пôдъ часъ коли електричнй лямпы потребуютъ регулятора, то електричнй свѣчки не маютъ нѣякого механизму. Россійскій офицеръ Яблочковъ прійшовъ на гадку — поставити оба вуглѣ рôвнобѣжно побôчь себе въ розстайности на кôлька милиметрôвъ и сполучити ихъ изоляторомъ. Вуголь згарав вразъ съ изоляторомъ, але позôстав въ тôй самôй розстайности, — отже не потребує нѣякого регульованя, а лукъ електричный свѣтитъ теперь въ поперекъ. Сила свѣтла сихъ електричныхъ свѣчокъ рôвнаєся 280—320 звычайнымъ свѣчкамъ.

Найновѣйшимъ вынаходомъ на поли електричного свѣтла — суть такъ званй **жарѣючй лямпы.** Коли токъ електричный переходитъ черезъ дуже тоненькій але не легко топливый дрôтъ, то дрôтъ розгрѣваєся и починає жарѣти. На сѣй основѣ полягаютъ жарѣючй лямпы. Зъ разу уживано до нихъ платинового дрота, але сей скоро топився; потôмъ уживано вугля, а сей знôвъ скоро ломився. Доперва 1880 року удалося Единсонови владити першу практичну жарѣючу лямпу. Ôнъ взявъ

и такъ скоро, якъ бы сего вымагавъ духъ уставы и интересъ людности. Наведемо ту дотычнй цифры пôсля недавно выданои въ Краковѣ брошурки п. Турнау*) п. з. „Sądownictwo w Galicyi“.

Людноˆсть всѣхъ краѣвъ Долитавіи выноситъ загаломъ 22,144.244 душь, а просторонь тыхъ краѣвъ 5448□ миль. Въ Долитавіи маємо 1 судъ найвысшій, 9 судôвъ высшихъ (апеляційныхъ), 95 судôвъ окружныхъ и 920 судôвъ повѣтовыхъ (мѣжь тыми 81 судôвъ мѣско-делегованыхъ). Выдатки загальнй буджету министерства справедливости на 1883 р. выносятъ 20,898.441 зр. Взявши пересѣчнй числа, побачимо, що въ Долитавіи повиненъ припадати 1 судъ колегіяльный на 340.681, а 1 повѣтовый на 24.069 мешканцѣвъ. Взявши на увагу, що Галичина числитъ 5,958.807 душь, то пôсля сеи пересѣчнои повинна Галичина мати 18 судôвъ колегіяльныхъ, а 247 повѣтовыхъ; мѣжь тымъ она маѣ ледви ôтъ трехъ лѣтъ 12 судôвъ колегіяльныхъ и 176 повѣтовыхъ, — отже о 6 колегіяльныхъ и о 71 повѣтовыхъ менше, нѣжь повиннобы бути пôсля золотого правила, „рôвнй права для всѣхъ“. Одинъ судъ окружный припадаѣ въ Галичинѣ на 496.575, а одинъ судъ повѣтовый на 33.801 мешканцѣвъ.

Такъ само яркою буде тая нерôвноˆсть, коли возьмемо за пôдставу рахунку просторонь краю. Пôсля того рахунку въ Долитавіи пересѣчно выпадаѣ 1 судъ высшій на 605□ миль, 1 судъ окружный на 83·8□ миль, а 1 судъ повѣтовый на несповна 6□ миль. Мѣрячи тою мѣрою, выпадалобы на Галичину 17 судôвъ окружныхъ и 242 повѣтовыхъ; мѣжь тымъ, коли теперь 1 судъ окружный выпадаѣ на 119□ миль, а 1 судъ повѣтовый на $8^1/_{10}$□ миль.

Пригляньмося теперь самому складови тыхъ судôвъ. Въ Долитавіи пôдлягаѣ 9 судамъ высшимъ поважне число 3.593 судіѣвъ, т. є. 1 судія припадаѣ на 6.350 душь. Въ Галичинѣ маємо судіѣвъ (безъ авскультантôвъ) 714, т. є. 1 судія припадаѣ на 8.346 душь, — значитъ. маємо о 224 судіѣвъ за мало.

Переходячи до поодинокихъ категорій урядникôвъ судейскихъ, бачимо, що въ округахъ 9-ти высшихъ судôвъ Долитавіи ѥсть загаломъ президентôвъ, вицепрезидентôвъ, гофратôвъ и старшихъ совѣтниковъ, загаломъ судіѣвъ другои инстанціи 182, т. є. 1 выпадаѣ на 121.672 душь. Пôсля тои пересѣчнои мѣры повиннобы бути въ Галичинѣ разомъ съ Буковиною (котра ѥсть съ нею судово получена) 54 совѣтниковъ высшихъ, о 5 бôльше нѣжь ѥсть теперь. — Судіѣвъ першои инстанціи, т. є. президентôвъ, превесôвъ и совѣтниковъ судôвъ краєвыхъ, торговыхъ и окружныхъ ѥсть въ Долитавіи 646, т. є. 1 на 34.279 душь. Пôсля того повинно бути въ Галичинѣ и Буковинѣ разомъ 188 судіѣвъ сеи категоріи, а ѥсть ихъ системизеваныхъ лишь 146, хибуе отже 42. Въ подôбнôй пропорціи за мало ѥсть и секретарѣвъ судовыхъ и адъюнктôвъ секретарскихъ, котрыхъ повинно бы бути въ Галичинѣ и на Буковинѣ пôсля пересѣчного рахунку 41, а ѥсть системизованыхъ лишь 23, такъ що хибуе тыхъ посадъ 18. — Адъюнктôвъ при трибуналахъ першои инстанціи въ Долитавіи ѥсть 506, т. є. 1 судія-адъюнктъ на 43.763 душь. Пôсля того въ Галичинѣ и Буковинѣ повинно бути 149 адъюнктôвъ, а ѥсть системизованыхъ лишь 109, хибуе отже 40 посадъ. — Посадъ судейско-прокураторскихъ ѥсть въ Долитавіи 203 т. є. одна на 109.084 душь. На Галичину и Буковину выпадалобы 60, а ѥсть системизованыхъ лишь 45, такъ що и ту хибуе 15 посадъ, а то 5 прокураторôвъ и 10 суôститутôвъ прокураторіи. — Въ повысшихъ обчисленяхъ не увзгляднено адъютованыхъ (платныхъ) авскультантôвъ, бо тѣ пôсля уставы не суть судіями въ властивôмъ значеню того слова. Въ Долитавіи ѥсть ихъ 703, т. є. одинъ платный авскультантъ на 31.500 душь. На Галичину повинно выпасти 207 платныхъ авскультантôвъ, а системизованыхъ посадъ ѥсть лишь 179, т. є. хибуе 28 посадъ. — Урядниковъ манипуляційныхъ, ипотечныхъ и рахунковыхъ ѥсть въ Долитавіи въ девати высшихъ судахъ 2.857, т. є. 1 урядникъ манипуляційный на 7.400 душь. Въ Галичинѣ и на Буковинѣ ѥсть системизованыхъ посадъ тыхъ урядникôвъ 556, а выпадаѣ на тѣ край 882 посады, т. є. хибуе ихъ 326. — Такъ само и що до слугъ судовыхъ, числячи въ те и дозорцѣвъ вязничныхъ при судахъ краєвыхъ, окружныхъ и повѣтовыхъ, замѣчаємо також кривдячй недостачѣ. Для обслуги судôвництва въ цѣлôй Долитавіи ѥсть загаломъ 3.155 посадъ для слугъ; пересѣчно повинна одна посада слуги припадати на 7.002 душь, т. є. повинно ихъ въ Галичинѣ бути 932, — мѣжь тымъ и ту навѣть хибуе намъ 230 посадъ.

Гляньмо теперь на дѣло въ бôку грошевого! Цѣлый буджетъ министерства справедливости выноситъ въ Долитавіи на р. 1883, якъ мы вже сказали, 20,898.441 зр. въ выдаткахъ звычайныхъ и надзвычайныхъ. Коли ôтъ тои сумы ôтшибнемо кошты удержаня министерства справедливости и найвысшого суду въ Вѣдни, выносячй загаломъ 686.683 зр., дальше суму 1,135.311 зр. яко выдатки надзвычайнй, а въ кôнци суму 2,272.000 зр., на заклады вязничй и на выконанье каръ въ закладахъ карныхъ, то остаюча сума 16,804.447 зр. представляе властивый выдатокъ на вымѣрюванье справедливости въ 9 округахъ высшихъ судôвъ Долитавіи. Се значитъ: пересѣчно 70 кр. на одного мешканца; мѣжь тымъ въ Галичинѣ и Буковинѣ выпадаѣ на одного мешканца пересѣчно лишь 58 кр. Колижь загальный выдатокъ на судôвництво въ Долитавіи подѣлити числомъ миль квадратовыхъ, то выпаде на 1 милю пересѣчно 3.061 зр. выдатку на судôвництво; мѣжь тымъ въ Галичинѣ выдатокъ той выноситъ на 1 милю тôлько 2.365 зр., т. є. о 696 зр. менше нѣжь бы при рôвнôй справедливости належалося.

Бачимо отже, що при теперѣшнôмъ численю хибуе въ Галичинѣ:

1) 1 посада вицепрезидента высшого суду съ платнею и додаткомъ 7.000 зр.

2) 4 посадъ совѣтниковъ суду высшого по 3280 зр., разомъ 13.120 зр.

3) 5 посадъ превесôвъ судôвъ окружныхъ по 3.660 зр., разомъ 18.300 зр.

4) 37 посадъ совѣтниковъ суду краєвого по 2.360 зр., разомъ 79.320 зр.

5) 18 посадъ секретарôвъ по 1.720 зр., разомъ 30.760 зр.

6) 40 посадъ адъюнктôвъ колегіяльныхъ по 1.540 зр., разомъ 61.600 зр.

7) 71 посадъ судіѣвъ повѣтовыхъ по 1.640 зр., разомъ 116.440 зр.

8) 5 посадъ прокураторôвъ по 2.620 зр., разомъ 13.100 зр.

9) 10 посадъ субститутôвъ прокураторіи по 1.740 зр.. разомъ 17.400 зр.

10) 14 посадъ платныхъ авскультантôвъ по 600 зр., разомъ 8.400 зр.

11) 14 посадъ платныхъ авскультантôвъ по 500 зр., разомъ 7.000 зр.

12) 326 посадъ урядникôвъ манипуляційныхъ, ипотечныхъ и рахунковыхъ по 1.100 зр., разомъ 358.600 зр.

13) 230 посадъ слугъ и дозорцѣвъ, пересѣчно по 350 зр., разомъ 80.500 зр.

Платня для всѣхъ хибуючихъ посадъ выноситъ въ загалѣ 811.540 зр. Коли до тои сумы дочислити ще платню дiюрнистôвъ, вынадгороды, чиншѣ, павшалѣ, запомоги, удержанье будынкôвъ, мундуры сторожѣвъ и оплату функціонарôвъ прокураторіи, що все пôсля пересѣчных чиселъ выноситъ рôчно 240.000 зр., *Галичина вразъ съ Буковиною ѥсть рôчно покривджена въ буджетѣ министерства справедливости о* **1,051.540 зр.**, и повинна бы домагатись выровнаня тои кривды въ радѣ державнôй.

Але ба, — скаже може гдекто, — якъ домагатися, коли побôльшенье выдаткôвъ на судôвництво въ Галичинѣ мусить повести за собою побôльшенье буджету министерства справедливости, значится, и побôльшенье податковъ? На те даютъ цифры статистичнй дуже цѣкаву ôтповѣдь. Коли бо въ цѣлôмъ цивилизованôмъ свѣтѣ судôвництво ѥсть справдѣ тягаремъ державнымъ, то въ одной тôлько Долитавіи приноситъ оно правительству чистый зыскъ и то въ величезнôй сумѣ 12 милiонôвъ зр. Зъ самои Галичины и Буковины побираѣ скарôъ державный за стемплѣ, блянкеты векслевй, перенесеня власности, интабуляціи, таксы и т. п. операціи цивильно-судовй загаломъ **3,809.250 зр.**, хочь агенды цивильно-судовй становлятъ тôлько двѣ пятй части всѣхъ агендъ судовыхъ въ загалѣ. Значится, двѣ пятй части судіѣвъ въ Галичинѣ и Буковинѣ покриваютъ майже цѣлковито всѣ кошты, сполученй съ всестороннымъ вымѣромъ справедливости въ тыхъ краяхъ. Збôльшенье числа тыхъ судіѣвъ безперечно збôльшитъ число агендъ, т. є. збôльшитъ и суму доходовъ для скарôу державного.

Не треба забувати и о тôмъ, що нашй судыне тôлько суть перетяженй рôжнородными справами (на одинъ судъ рôчно, пôсля обчисленя п. Гжегожевского*) выпадаѣ 10—12000 справъ рôчно), але ще до того маютъ дѣло съ справами взглядно найтруднѣйшими, бо редаговаными въ бôльшôй части черезъ покутныхъ писарѣвъ и въ рôжныхъ языкахъ. И такъ н. пр. Вѣдень на 1 милiонъ людности маѣ пôвтретя разу бôльше адвокатôвъ, нѣжь цѣла Галичина разомъ съ Буковиною, а се прецѣ кождый легко порозумѣѥ, що для судіи справа зредагована умѣлымъ адвокатомъ ѥсть далеко лекшою и переглядненйшою ôтъ мазнины покутного писаря. Признавъ се впрочѣмъ и самъ найвысшій судъ вѣденьскій, що нема труднѣйшихъ процесôвъ якъ грунтовй споры въ Галичинѣ. Не дико отже, що Галичина въ однôмъ тôлько взглядѣ перевысшуе прочй провинціи, — пôдъ взглядомъ експлоатаціи *безплатныхъ авскультаншôвъ и безплатныхъ практикантôвъ, котрыхъ маємо, Богу дякувати, около 250!*

*) „Sądownictwo w Galicyi. Porównania statystyczne zestawił Ludwik Turnau, radca magistratu krakowskiego, były adjunkt sądowy. Kraków 1883.“

волокно зъ бамбуса, спаливъ его на вуголь, очистивъ зъ всякого газу и засклепивъ въ скляну подовгасту баньку, въ котрôй не було анѣ крихты воздуха. До обохъ кôнцѣвъ бамбусового волокна прилучивъ за помочею ôтповѣдныхъ прирядôвъ токовй дроты и жарѣюча лямпа була готова. Сименсъ уживаѣ замѣсть бамбусового волокна спаленый на вуголь папендекель.

Жарѣючй лямпы суть вправдѣ дорожшй якъ луковй, але въ нихъ не треба майже що дня змѣняти вугля, якъ сего треба въ луковыхъ. Досыть потиснути пружинку — а лямпа вже свѣтитъ. Она може безъ всякого ôтновлюваня горѣти 1000—1500 а навѣть и 5000 годинъ; свѣтло ей ѥсть золотистои барвы, дуже спокôйне и не развитъ очей.

Цѣкава рѣчь, якъ представляются теперь кошты електричного свѣтла; чи може оно станути пôдъ симъ взглядомъ на рôвнѣ съ газомъ и выперти его въ улиць мѣстъ, фабрикъ и варстатôвъ. За помочею силы одного коня можна получити свѣтло рôвнаючеся 240—640 свѣчкамъ, а дуже легко можна получити свѣтло въ силѣ 280 свѣчокъ. Пôсля силы машины треба за одну силу коня заплатити 16—20 кр., при малôй машинѣ тôлько $1^1/_2$—4 кр. При заложеню однои великои фабрики обраховано, що газъ коштувабы 20 кр., а свѣтло електричне $19^1/_2$, рахуючи за силу свѣтла 8 свѣчокъ. При освѣтленю одного зъ французскихъ театрôвъ показалося, що свѣтло електричне стояло о $^1/_3$ дешевше, якъ свѣтло газу. Такъ маѣся рѣчь при лямпахъ луковыхъ. Дорожше свѣтло електричныхъ свѣчокъ. Але и тутъ вже пороблено рôжнй вынаходы, котрй зроблятъ свѣтло електричне загально приступнымъ. Скривановъ выдумавъ именно свѣчки, котрй можутъ заступити мѣсце лямпъ столовыхъ, и при тôмъ дуже дешевй. Его свѣчка електрична представляе намъ посудину деревляну два рази такъ велику якъ резервоаръ нашои звычайнои нафтовои лямпы. Въ сей посудинѣ находится жерело електричне. Надъ посудиною ѥсть порцелянова насада, на котрôй мала поломѣнь електрична може 6 годинъ горѣти. Сей апаратъ такъ побôльшеный, що даѣ свѣтло рôвнаючеся 5 свѣчкамъ, приноситъ вже значнй користи, бо свѣтло его мало що бôльше коштуе якъ звычайна свѣчка. Найдорожше стоятъ до нынѣ жарѣючй лямпы.

До теперь однакожь не можна съ всею точностею означити кошты електричного свѣтла; они зависятъ ôтъ условій продукціи, ôтъ силы мотора, цѣны вугля, рôчного числа годинъ освѣтлюваня, и т. п. Але якъ бы оно и не було, свѣтло електричне здобуло собѣ вже важне мѣсце и можна мати певну надѣю, що оно въ недалекôмъ вже часѣ станеся такъ необходимымъ, якъ свѣтло газу або навѣть и звычайна нафтова лямпа.

Законъ о подѣлѣ наукъ

въ галицкихъ народныхъ школахъ

ухваленый львôвскимъ соймомъ дня 6 (18) жовтня с.р.

(Конецъ.)

Арт. VIII. По укôнченю звычайнои народнои школы, посѣщаютъ ученики до 15 року житя включно курсы доповнюючои науки. — Курсами тыми може також користатися молодѣжь непереступивша шкôльный вѣкъ а то посѣщаючи науку або всѣхъ або тôлько гдеякихъ предметôвъ. — Курсы доповнюючои науки роздѣленй звычайно на три роки. Въ нихъ ôтбуватись буде наука въ такихъ порахъ дня, тыждня и року, якй позволялибы ученикамъ посвячатися надто практичнымъ занятямъ. Доповняюча наука повинна продовжатись по крайнôй мѣрѣ чотыри годины що тыждня въ школахъ сельскихъ и по мѣсточкахъ, а шѣсть годинъ въ мѣскихъ школахъ.

Арт. IX. Курсы доповняючои науки повинй статися продовженьемъ и доповненьемъ загальнои народнои школы съ бôльше выразнымъ зазначеньемъ примѣнення до потребъ практичного житя.

1. Яко продовженье науки загальнои народнои школы повинй уважатись: а) наука религіи; б) вправы въ читаню, анализѣ и або дословнôмъ, або свободнôмъ выголошуваню ôтвѣтныхъ литературныхъ творôвъ въ загалѣ а особливо творôвъ умѣщеныхъ въ збôрнику на тую цѣль призначенôмъ; в) оповѣданя зъ исторіи краєвои, якъ польскои, рускои, такъ и австрійскои, не выключаючи також исторіи чужоземнои; г) описаня окрестностей и мѣсцевостей зъ географіи.

2. Съ особеннымъ примѣненьемъ до потребъ практичного житя вôйдутъ въ складъ тои науки: а) простѣйшй загальнй вѣдомости и ôтповѣдаючй тому вправы зъ практичнои стилистики, особливо руководство въ писаню листовъ, въ короткихъ справозданяхъ о лучаючихся въ житю выпадкахъ, поквитовань, простѣйшихъ прошень до властей и пр. въ сполученю съ загальнымъ поясненьемъ о организаціи властей якъ правительственныхъ, такъ и автономичныхъ и о обовязуючôй конституціи державы; б) рысунки въ примѣненю до потребъ промыслу и госпôдарства; 3) головнй засады веденя рахункôвъ; 4) важнѣйшй вѣдомости зъ круга сельского господарства и его побôчныхъ ôтрослей, основанй на присвоенôмъ впередъ знаню правъ природы и въ сполученю, о скôлько то можливо, съ практичными вправами, а надто практична и пôдставна наука о помѣрѣ грунтовъ.

Арт. X. Для ученикôвъ, не намѣряючихъ по укôнченю народнои школы посѣщати школы середнй, будутъ въ краю школы выдѣловй съ ширшою що до теорiи програмою, пôдготовляючою при тôмъ до промыслового або хлѣборобского званя. — Въ тыхъ школахъ можутъ також будущй кандидаты учительского стану народныхъ школъ дôставатй приготовляючй знаня необходнй до користаня зъ науки въ учительскихъ семинаріяхъ. Выдѣловй школы будутъ ôтдѣльно для хлопцѣвъ и для дѣвчатъ. — Одней и другй будутъ обнимати чотырилѣтный курсъ науки, роздѣленый на чотыри класы, однакъ выдѣловй школы съ характеромъ переважно хлѣборобскимъ можутъ бути обмежений до трилѣтного курсу о трехъ класахъ. — Число годинъ тыждневои науки выноситъ въ кождôй класѣ 24 до 30.

Арт. XI. Въ выдѣловыхъ школахъ для хлопцѣвъ предметами науки будутъ: 1) религія; 2) языки, именно: а) языкъ выкладовый а взглядно також другій краєвый языкъ и б) языкъ нѣмецкій; 3) географія; 4) исторія краєва, именно же исторія Польщѣ и Руси, исторія австрійскои державы и важнѣйшй факты зъ всемирнои исторіи; 5) численье; 6) рысунки зъ вôльнои руки въ сполученю съ геометріею, дальше рысунки конструкційнй, оба роды въ границяхъ примѣненя до практичныхъ цѣлей; 7) каллиграфія; 8) науки природничй; 9) технологія або сельске господарство; 10) механичнй вправы; 11) музика; 12) гимнастика.

Арт. XII. Програму науки религіи принише краєва рада шк. въ порозумѣню съ духовною властею, а що до програмы въ другихъ наукахъ буде перестерѣгати принципъ, щобы наука по мѣрѣ свого поступу увзгляднява що разъ бôльше потребы практичного житя, щобы пляны були ôтповѣднй тому, чи школа маѣ служити потребамъ переважно хлѣборобского або переважно промыслового жительства. Слѣдуючй артикулы мѣстятъ близшй въ тôмъ взглядѣ указаня.

Арт. XIII. Въ науцѣ языка выкладового, другого краєвого и нѣмецкого буде задачею школы вправляти ученикôвъ не лишь въ правильне высловленье на тыхъ языкахъ словомъ и письмомъ, але и знакомити ихъ рôвночасно съ головными основами граматики тыхъ языкôвъ и лучшими творами словесности, вѣкови ученикôвъ приступными. — Въ дальшôмъ продовженю науки книжка до читаня буде мѣстити переважно словесній утворы, яблженй своимъ содержаньемъ до потребъ практичныхъ стану а надто затруднятъ ученикôвъ вправы практичнои стилистики по мѣрѣ основнѣйшои науки, удѣлянои въ выдѣловыхъ школахъ.

Арт. XIV. Наука географіи попередитъ науку исторіи на основѣ гдеякого простого вступного знаня и буде подавати передовсѣмъ географію родинного краю, потому географію Европы и другихъ частей свѣта, не залишаючи знакомити ученикôвъ съ плодами природы и промыслу, находячимися въ рôжныхъ сторонахъ землѣ, — якъ и головными дорогами торговлѣ. — Въ науцѣ исторіи буде поданый по перше начеркъ исторіи Польщѣ и Руси, потôмъ австрійскои державы съ можливо точнымъ описаньемъ тыхъ краѣвъ, ихъ економичныхъ ôтношень и институцій. — Въ всѣхъ класахъ а особливо при случайности, яку подадутъ выклады географіи, буде учитель знакомити ученикôвъ съ важнѣйшими фактами всемирнои исторіи.

Арт. XV. Наука численя буде мати задачею укрѣпити ученикôвъ напередъ въ ихъ знаняхъ здобутыхъ въ звычайнôй школѣ а потôмъ розширити ихъ до науки о потенціяхъ и елементахъ, о зложеныхъ пропорціяхъ, о правилѣ ланцуховôмъ, рентъ и процентôвъ. Тая наука буде увзгляднятй передовсѣмъ практичнй способы переведеня операцій потрѣбныхъ въ щоденнôмъ житю а загальну теорію о стôлько лишь, о скôлько то може служити до улекшеня практичнои науки. — Надто буде выкладатись наука веденя рахункôвъ примѣнена до потребъ господарства и промыслу.

Арт. XVI. Рысунки зъ вôльнои руки будутъ вправляти передовсѣмъ въ рысованю формъ и предметôвъ уживаныхъ въ промыслѣ. Съ рысунками тыми треба сполучати науку о геомотрич-

*) Jan Grzegorzewski. Studya społeczno-statystyczne I. Kraków 1882.

ныхъ формахъ а ôттакъ примѣненье ихъ въ рысованю конструкцiйнôмъ, котре подôбно якъ рысунки зъ вôльнои руки, увзгляднитъ предметы уживанй въ промыслѣ и буде помагати механичнымъ вправамъ, сповнюванымъ въ школѣ.

Арт. XVII. Въ кождôй клясѣ будутъ посвячений окремй годины для выроблюваня письма на основѣ научнои каллиграфiи.

Арт. XVIII. Въ наукахъ природничихъ ограничится наука на явленя и предметы, съ котрыми ученики можутъ мати стычнôсть и буде выказувати ихъ вплывъ або примѣненье въ житю чоловѣка, его занятяхъ або потребахъ, подаючи одночасно найпрактичнѣшй вѣдомости зъ гигiены, людскои и звѣринои.

Арт. XIX. Технологiя буде знакомити ученикôвъ передовсѣмъ съ свойствами сырыхъ плодôвъ природы, уживаныхъ въ промыслѣ съ простѣйшими способами перетвору тыхъ плодôвъ; подснитъ выплынувшй зъ ôтти способы фабрикацiи и роды рукодѣльства, вкôнци поучитъ о свойствахъ позысканыхъ вытворôвъ въ примѣненю до ремесла або господарства. — Науку треба выкладати тôлько въ пôзнѣйшихъ курсахъ школы выдѣловои, способомъ простымъ, практичнымъ, безъ субтельныхъ и постороннихъ теорiй.

Арт. XX. Наука сельского господарства и его постороннихъ галузей буде примѣнена до потребъ окрестности, въ котрôй находится школа, и навязана до указань, якй ученики могли въ тôмъ взглядѣ придбати собѣ въ природничихъ наукахъ. — Треба стремѣти до того, щобы наука була представляна дотыкально оказами, и лучилася, по можности, съ вправами въ огородѣ и на поли.

Арт. XXI. Механичнй вправы будутъ стремѣти до вправленя ученикôвъ ьъ выроблюваню початковыхъ механичныхъ робôтъ, передовсѣмъ такихъ, котрй безъ варстату едино лишь посредствомъ найпростѣйшихъ орудiй и знарядôвъ можутъ бути довершенй. — При случайности сихъ вправъ треба знакомити съ способами вытвору дерева, металю, шкôры и другихъ матерiялôвъ при помочи найпростѣйшихъ орудiй, съ знарядами, уживаными въ ремеслахъ, вкôнци поучати, якъ знаряды можна удержати въ станѣ пригôднôмъ для ужитку.

Арт. XXII. Наука музики буде мати на оцѣ головно выдосконалити спѣвъ; не выключена при тôмъ музика инструментальна. Не буде однакъ обмежатися, якъ въ звычайнôй школѣ, лишь на самй практичнй вправы, але опреся на знаню першихъ основъ музики якъ мирскои, такъ и пôсля потребы и можности, такожь церковнои.

Арт. XXIII. Вправы тѣла будутъ ôтбуватися на основахъ шкôльнои гимнастики.

Арт. XXIV. Въ школахъ выдѣловыхъ для дѣвчатъ наука въ загалѣ буде ôтповѣдати умственнымъ потребамъ и способностямъ природнымъ тому полу и увзгляднитъ передовсѣмъ потребу ширшои загальнои просвѣты, не спускаючи зъ ока такожь практичныхъ потребъ. — Поступаючи въ тôмъ дусѣ, наука языкôвъ буде мати особливо тое загальне образованье на оцѣ, обзнакомляючи ученицѣ съ свѣтлѣйшими епохами словесности, головно рôднои.

Наука исторiи, выповняючи программу приписану въ школахъ для хлопцѣвъ, подасть такожь точный очеркъ исторiи всемирнои. — Мѣсце технологiи и сельского господарства займе въ выдѣловыхъ школахъ для дѣвчатъ наука господарства домового и женьскихъ робôтъ. Зъ механичныхъ вправъ можутъ вôйти лишь тй въ складъ програмы науки, котрй ôтповѣдаютъ способностямъ женьского пола. — Гимнастика въ тыхъ школахъ не буде обовязуючимъ предметомъ; замѣсть того повинна выкладатись гигiена въ трохи ширшôмъ объемѣ якъ въ школахъ для хлопцѣвъ.

Арт. XXV. Мѣсцеве шкôльне начальство може за згодою всѣхъ учителѣвъ увôльнити поодинокихъ ученикôвъ на жаданье ихъ родителѣвъ ôтъ науки поодинокихъ предметôвъ, если черезъ то не утерпятъ поступы въ другихъ предметахъ або шкôльный порядокъ. — Съ выдѣловыми школами можутъ бути полученй школы рôльничй, промысловй або торговельнй, недѣльнй або вечѣрнй, або такожь практичнй курсы спецiальнй, н. пр. кошикарства, церамики, будôвництва и т. п., если найдутся на то фонды.

Арт. XXVI. Въ мѣсцевостяхъ, где существуютъ народнй школы, можутъ бути введенй такожь курсы для дорослыхъ, маючй на цѣли дальше розвитье знанiй, набутыхъ въ людовôй школѣ. — Учителѣ, котрй въ тыхъ курсахъ будутъ удѣляти науку, маютъ право до ôтдѣльнои за то ремунерацiи.

Арт. XXVII. Поручаю мому министрови просвѣты переведенье нынѣшного закона.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Архикнязь Iоанъ*) мавъ дня 3 л. падолиста въ войсковôмъ научнôмъ товариствѣ въ Вѣдни ôтчитъ о системахъ войскового образованя. Особа прелегента и способъ трактованя матерiи звернули на себе загальну увагу а цѣла праса застановляется нынѣ надъ симъ фактомъ и пôдноситъ досяглôсть выступленя члена цѣсарскои родины. Ôтчитъ архикнязя Iоана замѣтный наперед тымъ, що прелегентъ есть першимъ зъ пануючои въ Австрiи династiи, котрый выступивъ съ прилюдною фаховою рѣчею передъ ширшою публикою а тая обставина уважаеся доказомъ, що въ пануючôй родинѣ знаходятся люде, котрй умѣютъ станути на становищи звичайного обывателя державы и особистымъ спôвдѣланьемъ причинитися до рѣшеня питань, якй обходятъ загалъ горожанъ. — Но ще бôльшу вагу маѣ ôтчитъ зъ минувшои соботы зô взгляду на то, якъ задивлюеся архикнязь на способъ порѣшеня спôрного питаня. Архикнязь поставився на становищи гуманности, котра есть провôдною гадкою его рѣчи, а погляды его вражаютъ тымъ прiятнѣйше, що они высказанй особою займаючою высоке становище въ суспôльнôй iерархiи. На фактахъ чернаныхъ зъ исторiи и на досвѣдѣ, якй зробивъ прелегентъ яко членъ армiи, основуе ôнъ заключенье, що лишь гуманне трактованье войка може дати поруку успѣшного сповненя обовязкôвъ въ часѣ вôйны. Хочь армiя не може сусществувати безъ дисциплины, то все таки повиненъ начальникъ памятати о тôмъ, що воякъ есть чоловѣкомъ, и повиненъ шанувати его людскй права. — Духъ высокои гуманности проникаѣ цѣлый ôтчитъ архикнязя Iоана а найлучшою характеристикою его поглядôвъ есть кôнцевый устунъ его бесѣды: „Man drille nicht, nur erziehe“!

(*Межинародна технична комисiя для регуляцiи Вислы*) объѣздала недавно просторонь, на котрôй въ найблизшôй будучности маютъ бути выконанй регуляцiйнй працѣ, и згодилася на те, що въ протягу найблизшихъ пять лѣтъ такъ Австрiя якъ Россiя маютъ причинатися даткомъ одного милiона на цѣли дальшого рацiонального веденя зачатыхъ регуляцiйныхъ праць. Комисiя рѣшила заразомъ що форсованье регуляцiйныхъ робôтъ поза тую финансову границю не ôтповѣдалобы цѣли вже хочбы зъ тои причины, що въ даныхъ ôтношеняхъ неможнабы доставити навѣть бôльше потрѣбного матерiялу, якъ и не можнабы значно розширити робôтъ.

(*Положенье въ Хорватiи*) представляеся бодай на око досыть користно а роздраженье зачинаѣ уступати рефлексiи. Одинъ зъ поважаныхъ хорватскихъ патрiотôвъ помѣстивъ недавно въ „Agramer Ztg.“ вступну статю, въ котрôй взываѣ до спокôйнои розваги и пôдноситъ конечнôсть мирнои дискусiи, котра лишь може забезпечити права Хорватiи. Переправы можутъ лишь дотыкати спôльныхъ интерасôвъ Хорватiи и Угорщины. Зъ другои стороны муситъ новый банъ якъ и угорске правительство строго держатися законôвъ угодовыхъ, наколи успокоенье умôвъ маѣ бути тревале. Тая сама газета приноситъ въ кореспонденцiи зъ Пешту головнй точки компромиса, заключеного межи угорскимъ правительствомъ а Хорватами на конференцiяхъ пештеньскихъ. — Пôсля сеи дописи малися обѣ стороны умовити, що угорске правительство понехаѣ на будуще всякихъ експериментôвъ мадяризацiйныхъ. Тиса мавъ первѣстно замѣръ черезъ змадяризованье Хорватôвъ сполучити Хорватiю тѣснѣйше съ Угорщиною, теперь однакожь переконавшися, що се не доведе до нѣчого, задумавъ уступствами ей приѣднати для себе. Замѣръ сконсолидованя интересôвъ обохъ краѣвъ маѣ перевестися именно тымъ способомъ, що побудуются желѣзнй дороги, въ господарцѣ податковôй наступлятъ важнй улегченя а передовсѣмъ маѣ бути переведена реформа политичнои администрацiи, котра въ дотеперѣшнôй своѣй формѣ есть причиною непорозумѣнь и жалѣвъ. Консеквенцiею а властиво цѣлею сихъ плянôвъ Тисы маѣ бути поборюванье агитацiй противъ звязи съ Угорщиною. Баномъ Хорватiи маѣ бути занменованый бр. Францъ Филиповичь братъ коменданта въ Празѣ, а выбôръ можна о стôлько назвати щасливымъ, що ôнъ бувъ вже давнѣйше комендантомъ въ Загребѣ и въ тôмъ характерѣ зъумѣвъ собѣ зъединати симпатiю Пограничанъ, котрй ему пôдлягали. Въ прочѣмъ номинацiя его ôтповѣдалабы найлучше теперѣшнымъ ôтношенямъ, бо Филиповичь, яко пенсiонованый генералъ буде стоятя понадъ сторонництвами и не дасться такъ легко увести партiйно конституцiйнымъ взглядамъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Цѣлый Берлинъ и его околиця занятй теперь высокодостойными гôстми, австрiйскимъ престолонасл. архикн. Рудольфомъ и его высокодостойною женою архикн. Стефанiею. Австрiйскй высокодостойнй гостѣ кôлька разôвъ высказали свою радôсть зъ принятя якого дôзнаютъ въ Нѣмеччинѣ такъ зô стороны двору якъ и народу. Коли 7 с. м. кн. Вильгельмъ съ архикн. Стефанiею переѣзджали черезъ почдамску площадь, зôбраный народъ повитавъ ихъ грôмкимъ воскликомъ; воскликы повторилися коли надъѣхавъ архикн. Рудольфъ. Пôсля „Magdeb. Ztg.“ намѣряѣ нѣмецке правительство побôльшити артилерiю о 680 арматъ.

Францiя. Французкiй посолъ въ Лондонѣ Вадингтонъ получивъ ôтъ свого правительства дуже згôдливй инструкцiи. Ему поручено пояснити англiйскому кабинетови намѣреня Францiи, котрй не тôлько вдоволятъ Англiю, але увзгляднятъ такожь и жаданя Хинъ. Може бути, що Вадингтонь выскаже де що на пирѣ у лордъ-майора о своѣй мисiи. Францiя вже вдоволяеся окупацiею укрѣпленого мѣсця Сонтай, щобы лишь прогнати „чорнй хоругвы“. Наколи сповнитъ сю задачу, то вышле свого посла Патенотра съ угодою до Хинъ, котра забезпечуе Хинамъ значне побôльшенье области на лѣвôмъ боцѣ червонои рѣки. Крôмъ того получитъ Патенотръ повномочье завязати съ Хинами торговельну угоду, котра не тôлько увзглядняѣ интереси Францiи и Хинъ але такожь и въ ôтповѣднôй мѣрѣ маѣ на оцѣ интересы Англiи. Мимо всякихъ постороннихъ мнѣнiй не уважаѣ французке правительство ôтношенье съ Хинами за зôрване. — Ходятъ слухи, що одинъ зъ россiйскихъ великихъ князѣвъ заручився съ донькою гр. Парижа. — Недавно обѣгала поголоска, що Греви лежитъ недужiй; якъ показуеся. Греви не тôлько здоровъ, але бувъ навѣть на ловахъ съ великимъ княземъ Владимиромъ, котрый ôтъ довшого вже часу перебуваѣ въ Парижи.

Италiя. Ходятъ вѣсти, що межи Ватиканомъ а россiйскимъ правительствомъ маѣ наступити тѣснѣйша связь и що Бутеневъ зôстане именованый россiйскимъ посланникомъ въ Ватиканѣ ще передъ новымъ рокомъ. Тымъ часомъ ведутся переговоры що до сталого занменованя папского нунцiя або по крайнôй мѣрѣ делегата при цетер бургскимъ дворѣ. На сѣмъ маѣ дуже залежати Францiи, котра якбы вже соединилася съ Россiею; одинъ лишь Гирсъ опираеся тому и не хоче нѣякъ згодитися на тое, щобы папа мавъ свого нунцiя або хочьбы и делегата въ Петербурзѣ. Будь що будь се есть певнымъ, що въ короткôмъ часѣ въ Ватиканѣ ôткрыеся россiйске посольство, занесене ще за часôвъ папы Пiя IX. Римскй прихильники папы добачуютъ въ тôмъ признаку сполученя Россiи и Францiи противъ Италiи и привернення папѣ свѣтскои власти. Мощи Виктора Имануила маютъ бути остаточно помѣщенй въ серединѣ Пантеону, що на ватиканьскихъ интрансижанôвъ дуже немиле зробило враженье. Они пôднесли вже крики противъ „вызываня“ та намѣреного осквернення святинѣ и завзываютъ папу, щобы запротестувавъ противъ такому поступованю державнои власти и королевскои родины. Папа доси ще не рѣшився анѣ не высказавъ въ сѣмъ взглядѣ своеѣ мнѣнье. Найновѣйшй вѣсти доносятъ, що буля о осквернену Пантеона вже готова и появятся якъ лишь буде взнесеный грôбъ покôйного короля въ сѣй церквѣ.

Туреччина. Въ Константинополи перебуваѣ вже ôтъ довшого часу магометаньска депутацiя зъ острова Креты, котра ледве теперь удостоилася бути принятою великимъ везиромъ и министромъ внутрѣшныхъ дѣлъ. Депутацiя предложила объемисте пропамятне письмо, въ котрôмъ особливо жалуеся, що дотеперѣшный генералъ-губернаторъ Фотiядесъ-паша спрiяе бôльше грекамъ. Магомедане жадаютъ, щобы правительство ôткликало сего генералъ-губернатора а заступило его якимъ другимъ, магометаниномъ. Министры не прирекли депутацiи нѣчого певного лишь прирекли, що займутся сею справою.

Сербiя. Положенье въ Сербiи чимъ разъ стаеся грôзнѣйшимъ. Хочь и якъ мало рѣстей доходитъ зъ мѣсця непокоѣвъ, то однакожь на тôлько достаточно, що можемо зъ нихъ вносити, що повстанье селянъ въ Сербiи въ цѣлôмъ розгарѣ. Заведенье стану облоги и оголошенье доразового суду военного въ зайчарскôмъ окрузѣ якъ такожь и высланье туды значнои военнои силы доказуютъ ясно, що небезпеченьство стало вже дуже грôзнымъ. Всѣ подрôбности сего руху не суть ще доси докладно знанй, однакожь звѣстно, що селяне зайчарского округа заняли вывôзъ коло Честобродици и обсадили горбы коло Лукова, щобы зъ ôтси боронити высланымъ войскамъ приступу до округа. Найбôльшй непокои проявилися въ алексинацкôмъ окрузѣ, где правительство хотѣло вже такожь завести станъ осады и тôлько на представленье тамошнего окружного настоятеля ôтступило ôтъ сего. До сего причинилася и та обставина, що правительство не хоче ôтъ разу въ всѣхъ округахъ ôтбирати оружiе, щобы не выкликати загального заворушеня. Навѣть въ чорнорѣцкôмъ повѣтѣ зайчарского округа постановлено лишь ôтъ одной части населеня ôтобрати оружiе а мимо того прiйшло тутъ до великихъ непокоѣвъ. Войско выслане сюда складаеся по бôльшôй части зъ елементу румунского и здаеся, що оно поки що далобы собѣ раду. Але наколибъ повставъ цѣлый округъ, то небезпеченьство булобы велике, бо сей округъ одинъ зъ найбôльшихъ въ Сербiи числитъ 60.000 жителѣвъ и мôгбы выставити 10.000 збройныхъ людей. При теперѣшнôмъ станѣ рѣчей не есть неможливымъ, щобы повстанье розширилося по цѣлôй Сербiи. Найновѣйше поступленье сербского правительства выкликало такъ въ цѣлôй Сербiи якъ и за границею дуже прикре враженье и бодай чи не принесе для правительства дуже сумныхъ наслѣдкôвъ. Зъ 6 с. м. именно на 7 въ ночи приказало правительство арештувати въ Бѣлградѣ сѣмъ членôвъ радикального центрального комитету мѣжь ними Пасича, литерата Теодоровича, професора Джаю и другихъ. Кажутъ, що арештовано ихъ на пôдставѣ реквизиции корол. комисаря въ Зайчарѣ. Найновѣйшй вѣсти доносятъ, що проф. Джаю вывезено 7 с. м. въ ночи зъ бѣлградскои крѣпости до Зайчару и розстрѣляно тамъ яко головного зачинщика ворохобнѣ. Повстанье розширилося вже на кôлька округôвъ. Въ алексинацкôмъ окрузѣ зловили повстанцѣ дивiзiонера и цѣлый судовый перзоналъ.

Испанiя. Зъ Мадриду пишутъ, що тамъ готовится горяча борба противъ нового министерства Позады Герреры. Журналы, ôтданй партiи Сагасты, промовляютъ рѣшучо и вызываючо. Газета El Norte, що уважаесь органомъ министра Морета и Прендергастъ, недавно заявила, що Моретъ и его три товарищѣ, помѣжь ними Льопезъ Домингуезъ, лише пôдъ сею вымѣнкою ввôйшли до кабинету, що буде назадъ привернене загальне право голосованя. Iberia и Correo доказуютъ, що введенье загального права голосованя есть неможливымъ. Кортезы зôйдутся 15 грудня, а союзники Сагасты, котрй теперь ще бôльшôсть въ нихъ маютъ, хотятъ сильно выступити противъ кабинету заразъ съ початкомъ сесiи. Маршалокъ Кампоосъ и попередный министеръ дѣлъ заграничныхъ, Вега де Армiо, суть вправдѣ противъ сего, щобъ вже теперь працювати надъ ослабленьемъ министерства Позады Герреры, але самъ Сагаста вѣдай рѣшився, почати борбу заразъ противъ наслѣдникамъ. Дальшу журбу для правительства творитъ Куба, де боятся нового повстаня, бо довѣдалися, що въ Ямайцѣ и въ середнôй Америцѣ, где жiютъ численнй начальники послѣдного повстаня на Кубѣ, приготовлюются до походу на Кубу.

НОВИНКИ.

— **На дохôдъ бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназiи** ôтбудеся сегодня въ рускôмъ театрѣ представленье комодiи М. Балуцкого „Великй рыбы“ и комичнои оперетки Д. Млаки „Яношъ Иштингази“ съ музикою Ис. Воробкевича. Зъ уваги на гуманитарну цѣль и на добôръ штукъ просимо львôвску П. Т. публичнôсть руску якъ найчисленнѣйше явитись на нынѣшнôмъ представленю.

— **Довго жданy драму „Олесю“ о. Бажаньского** представлено въ четверъ першiй разъ во Львовѣ на сценѣ нашого театру. Основне оцѣненье сего драматично-музичного твору, названого авторомъ „оперою“ подамо въ слѣдующôмъ числѣ, тымъ бôльше, що побôчь „Запорожця за Дунаемъ“ Артимовского наше товариство драматичне не посѣдало доси въ своѣмъ репертоарѣ другои „оперы“. Лишь про гру артистôвъ скажемо теперь, що панѣ Попелева и п. Карпиньскiй въ головныхъ роляхъ выявились зъ своеи задачѣ зовсѣмъ хорошо. Панѣ Поп. зыскала собѣ вже заслужену симпатiю у публики львôвскои, а п. Карп. показавъ, що посѣдаѣ звôнкiй, широкiй лиричный теноръ, котрый умно выплеканый и вышколеный маѣ передъ собою и будучнôсть. Прочй артисты не мали поля до попису вокального, а хоры iшли не конче гладко.

— **Дирекцiя рускаго театру** дасть ще у Львовѣ крôмъ нынѣшного 5 представлень; въ недѣлю, 18 л. с. м. послѣдне. Ôттакъ перѣде до Золочева, где съ днемъ 22 л. с. м. розпôчне представленя.

— **Рукоположенье въ священики** ôтбудеся выняткова сего року ще передъ Рôздвяными святами, а то зъ тои причины, що въ архидiецезiи львôвскôй показуеся ще недостача священикôвъ. Вѣсть тую одержали мы зъ певного жерела.

— **Впр. о. Константинъ Бѣлезичь зъ Утѣшкова** пише намъ: „Вѣсть подана въ 121 ч. „Дѣла“ — (будьтобы о. К. Бѣлевичь рôвночасно съ дромъ Юл. Пелешемъ мавъ институватися яко крылошанинъ, *Ред.*) — есть що найменше передвчасною. Станъ мого здоровля не дозволяе менѣ о нѣякôй змѣнѣ мого занятя на теперь гадати.“ — Хочь мы заразъ въ слѣдующôмъ (122) ч. „Дѣла“ зъ певного жерела довѣдались о намѣреню о. К. Бѣлевича зрезигнувати зъ достоiньства крылошанина, то все таки уважаемо потрѣбнымъ пôдтвердити наше донесенье власными словами Впр. о. К. Бѣлевича.

— **П. Максимъ Михалякъ**, ц. к. судiя въ Путиловѣ на Буковинѣ, дôждався дня 3 падолиста незвычайнои а заслуженои овацiи въ день своихъ именинъ. Не булобы се ще нѣчимъ незвычайнымъ, що тому справедливому, честному и гуманному судiи складали благожеланя всякй депутацiи и поважнй личности зъ мѣста и окрестности, але се незвычайне, що вечеромъ зôбрався народъ зъ селъ Плоське, Сергiе, Сторонець, Тороки, Киспиццѣ, Дехтинець и др. и устропивъ любимому батькови-судiи славну овацiю. Коли отемнѣло, далися чути напротивъ мешканя п. Михаляка по другôй сторонѣ потока Путилôвки выстрѣлы зъ ручниць и запаливъ сильный огонь зъ великого стоса добре осмоленого дерева. При чудеснôмъ видѣ палаючого огню и при выстрѣлахъ перейшла численна товпа народу по-передъ хату п. судiи въ народныхъ строяхъ, легинѣ съ яркими лушницями въ рукахъ. Потому всѣ уставились въ ладѣ передъ хатою и кликнули въ одинъ голосъ „Многая лѣта!“ Хвиля була одушевляюча. П. Михалякъ выйшовъ до народу и тронутый такимъ наглядным доказомъ прихильности селянъ до себе, промовивъ щиро до „славныхъ Гуцулôвъ“. „Дякую Вамъ щирымъ серцемъ — говоривъ ôнъ — а заразомъ завѣряю Васъ, що я народъ свôй люблю и для него цѣле житя посвячу. Славнй Гуцулы! Я маю до Васъ одну просьбу: покиньте навычку въ коршмахъ при горѣвцѣ залагоджувати справы, робити записы и контракты и такъ часто марнувати свое майно, покиньте тую навычку, а добробытъ гуцульскiй поверне пôдъ Вашу стрѣху. Якъ все, такъ и теперь заявляю, що кождый покривдженый, кто бы ôнъ нѣ бувъ, знайде у мене пораду и справедливôсть“. По промовѣ п. Михаляка зновъ повторились выстрѣлы а навѣть фаерверки зъ стороны селянъ, а зôбрана интелигенцiя ôтспѣвала хорошо „Многая лѣта“ и „Послухай гласъ“. Ôттакъ старшины громадскй зложили щирй желания своему доброму судiи и при грôмкôмъ оклицѣ весь народъ розiйшовся. Зъ сеи незвычайнои овацiи для п. Михаляка бачимо, якъ народъ нашъ умѣе цѣнити и поважати справедли-

вôсть и гуманнôсть судіи. Дай намъ Боже якъ найбôльше такихъ Михалякôвъ!...

— **Ôтъ о. Іеронима Темницкого зъ Дзвиняча** одержали мы препорученье заявити въ єго имени въ „Дѣлѣ“, що допись зъ Залѣщикъ, умѣщена въ 9 ч. черновецкои „Gazet-ы Polsk-oи“, а повторена „Dziennik-омъ Polsk-имъ“ о мнимôмъ чинôмъ зневаженю о. К—ы въ Бедрикôвцяхъ, єсть неправдива. Мусимо замѣтити, що сама „Gazeta Polska“ умѣстила въ послѣднôмъ числѣ допись, котра простуе первѣстне тенденційне донесенье въ той способôбъ, що — каже — були „wyrazy ostre“, але о. К—ы нѣкто зъ другихъ священикôвъ лично не зневажавъ. Справедливо замѣчено такожь въ сѣй дописи, що въ загалѣ не належитъ пускати въ газеты того, що дѣеся въ чотырохъ стѣнахъ.

— **Хвали мя роте!** Передъ кôлькома днями умѣстила „Gaz. Nar.“ довжезну статію, въ котрôй говорится, що будьтобы зъ помежи девяти членôвъ обрядовои комисіи тôлько одинъ Змартвыхвстанець кс. Смоликовскій бувъ за задержаньемъ трираменныхъ крестôвъ въ рускôмъ обрядѣ, коли тымъ часомъ всѣ прочій члены були за ихъ скасованьемъ. Въ представленю рѣчи „Gazet-ою Narodow-ою“ мы здогадуемось тôлько хитрого маневру, вырахованого на здобутье популярности для Змартвыхвстанцѣвъ, бо годѣ увѣрити, шобы Змартвыхвстанець въ комисіи обрядовôй мавъ бути одинокимъ защитникомъ прадѣдного знамени руского обряду... На всякій способ прочій члены комисіи не повинні збути мовчаньемъ представленя рѣчи черезъ „Gazet-y Narodow-y“.

— **Въ селѣ Перемиловѣ** (коло Хоросткова) — якъ доносятъ „Батькôвщинѣ“ — обокравъ злодѣй дня 12 л. вересня с. р. церковь. Въ ночи, хочь варта пильнувала, злодѣй вырѣзавъ дѣру въ дверехъ,ôтсунувъ засувъ, дôстався до церкви и вынѣсъ скарбону на поле. Ту розбивъ єи и вынявъ 300 зр. срѣбромъ, а лишивъ 70 зр. паперами, котрыхъ, видко не доглянувъ въ книжцѣ на днѣ скарбоны.

— **Именованя.** Ц. к. краєва рада шкôльна именувала дѣйстными учителями: Іосифа Глуця въ Ôхотници, Алойза Витошиньского въ Гайворонцѣ, Юрія Михайлечка въ Сморжи, Юлію Ломиньску въ Стрѣльчискахъ и Анелю Поремôску въ Закличинѣ.

— **Страшне мордерство въ Ковнѣ.** Терминаторъ, хлопець 18-лѣтный, зарѣзавъ зъ мести въ ночи зъ 25 на 26 жовтня майстра и єго жену. Съ зимною кровію зложивъ трупы до скринѣ, стоячои въ хатѣ, и замкнувъ єи на ключь. Забрало єму се часу до 6 годины рано. Въ тôмъ часѣ збудилися дрôбнѣ дѣти и почали плакати. Ôнъ покланъ ихъ на печи и запаливъ въ нѣй, а коли добре розгорѣлося, замкнувъ хату и удався до поблизкого шинку. Коли дымъ почавъ добуватись черезъ дверѣ и ôкна, збѣглися сусѣды, выломали дверѣ и насамперед побачили на печи двоє дѣтей вже удушеныхъ. Почали отже выносити рѣчи, гадаючи, що обоихъ господарѣвъ не було дома. Однакъ коли мали выносити скриню, то тая своимъ незвычайнымъ тягаромъ звернула на себе увагу. Розбито єи и знайдено два трупы. Пôдозрѣнье упало на терминатора, котрого въ поблизкôмъ шинку схвачено. Злочинець признався сейчасъ до вины.

— **Галицкій Русинъ въ Петербурзѣ.** Часопись петербурска „Новости“ пише въ послѣднôмъ числѣ: „Мусимо звернути увагу добрыхъ людей на оплаканый станъ молодого чоловѣка, академика львôвского университету (?) Николая Павловича Павлюка, котрый прибувши до Россіи для поступленя на университетъ петербурскій, принятъ россійского пôдданьства и замешканя ту на завсѣгды, теперь не маe зъ чого удержатись и находится въ крайнôй нуждѣ. Мешкае на Невскôмъ Проспектѣ, 82, 13.

— **Столѣтный ювилей** россійскои академіи наукъ обходжено святочно дня 2 падолиста въ Петербурзѣ. Академію заложила царева Катерина въ 1783 р., а названо єи россійскою, позаякъ єи задачею було выробленье языка, письменьства и исторіи россійскои. Першимъ презесомъ академіи була княжна Катерина Дашкова. Въ р. 1841 наступило перемѣненье академіи россійкои на ôтдѣлъ другій цѣсарскои академіи наукъ, що мала складатись зъ 16 актуальныхъ академикôвъ и 4 адъюнктôвъ.

— **До бурсы братства св. О. Николая въ Станиславовѣ** принятій на сей шкôльный рôкъ 34 питомцѣ, именно: А) зъ гимназіи зъ VIII кл.: 1) Ник. Стемпурскій, сынъ ремѣсника зъ Богородчанъ. Зъ VI кл.: 2) Юл. Левиньскій, сирота по священику зъ Мужилова, 3) Іосифъ Лятышевскій, сынъ ремѣсника зъ Богородчанъ, 4) Мих. Мотюкъ, сирота по мѣщанинѣ зъ Тысьменицѣ, 5) Володим. Микецей, сынъ священика зъ Нѣмшина. Зъ V кл. 6) Тома Бородайкевичь, сынъ священика зъ Плаучи великои, 7) Дим. Іосифовичь, сынъ господаря зъ Скоморохъ новихъ, 8) Ив. Микитка, сынъ учителя зъ Воскресинець, 9) Генр. Тепольницкій, сынъ урядника зъ Ходорова, 10) Теоф. Шипытко. сирота по священику. Зъ IV кл.: 11) Мих. Басарабъ, сынъ господаря зъ Ляховець, 12) Григ. Ганкевичь, сынъ священика зъ Пневя, 13) Ник. Кордасевичь, сирота по священику зъ Ярославя, 14) Вас. Левицкій, сирота по нар. учителю зъ Соколôвки, 15) Юрій Мартинюкъ, сынъ господаря зъ Ляховець, 16) Гарасимъ Семкôвъ, сынъ зарôбника зъ Болшôвця. Зъ III кл.: 17) Александ. Витковицкій, сирота по священику зъ Велеснева, 18) Евг. Даниловичь, сынъ нар. учителя зъ Кершева, 19) Володим. Коцанъ, сынъ нар. учителя зъ Лучинець, 20) Мих. Петрушевичь, сынъ нар. учителя зъ Новицѣ, 21) Пет. Поколиньскій, сирота по мѣщанинѣ зъ Галича, 22) Володим. Топольницкій, сынъ ц. к. урядника зъ Ходорова, 23) Пет. Савръй, сынъ господаря зъ Коссова, 24) Юл. Филяповичь, сынъ пенс. лѣсничого зъ Єзуполя. Зъ II кл.: 25) Алексѣй Запалило, сынъ дака зъ Ôльшаницѣ, 26) Спирид. Колянковскій, сирота по священику зъ Язлôвця, 27) Володим. Лещій, сынъ нар. учителя зъ Чернева, 28) Григ. Нарожнякъ, сынъ стражника при желѣзници зъ Єзуполя, 29) Іосифъ Мельницкій, сынъ посесора зъ Остринѣ. Зъ I кл.: 30) Ант. Дмитрашь, сынъ господаря зъ Ямницѣ, 31) Дим. Курдидикъ, сынъ господаря зъ Болшова, 32) Володим. Пôдгородецкій, сынъ нар. учителя зъ Жидачева, 33) Евг. Топольницкій, сынъ ц. к. урядника зъ Ходорова. — Б) Зъ школы реальной I кл.: 34) Юл. Витошиньскій, сирота по ц. к. поручнику зъ Жабя.

Подаючи новисшій списъ сегорôчныхъ питомцѣвъ Станиславôвскои бурсы до загальнои вѣдомости, зарядъ бурсы маe повну надѣю, що П. Т. Родимцѣ нашій не тôлько зъ близшои окрестности Станиславова, но такожь зъ дальшихъ сторôнъ якъ зъ уваги на значне число питомцѣвъ зъ рôжныхъ станôвъ въ бурсу принятыхъ, такъ и зъ уваги на тое, що зъ 16 рôжныхъ повѣтôвъ въ нашôй бурсѣ питомцѣ умѣщенье найшли, зволятъ прійте по можности съ скорою помочею матеріяльною або въ натураліяхъ, або готôвкою, щобы выдѣлъ братства зъ принятого на себе тяжкого обовязку мôгъ успѣшно вывязатись.

Ôтъ выдѣлу братства св О. Николая.
Въ Станиславовѣ, 13 (25) жовтня 1883.
Т. Шанковскій.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ руской школы вправъ** прислали: Всч. священики сокальского деканата 9 зр. (Именно зложили: о. Крыницкій 50 кр., о. Е. Яремкевичь 1 зр., о. Л. Яремкевичь 1 зр. о. Миколаевичь 1 зр., о. Роздѣльскій 1 зр., о. Зубрицкій 1 зр., о. Т. Ковальскій 50 кр., о. деканъ Яюсъ 1 зр., о. Левицкій 1 зр., о. Корчиньскій 1 зр.)

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. Т. Б. въ Ромашôвцѣ. До кôнця року (то є. до 12 лат. сѣчня) ще 50 кр. *Всч. М. К. въ Жукотынѣ.* До кôнця року ще 2 зр. — *Всч. К. Д. въ Топоровѣ.* Заплачено все до кôнця року.

На дохôдъ бѣдныхъ ученикôвъ Академичнои Гимназіи.

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ суботу дня 29 жовтня (10 падолиста) 1883.

ВЕЛИКÔЙ РЫБЫ

комедія въ 3 акт. М. Балуцкого, перевôдъ И. Грыневецкого.

(Режисерь **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Онуфрій Цяпуткевичь, старый еморит. урядникъ	И. Грыневецкій
Федора, єго жѣнка	А. Таньска.
Оля, ихъ внучка	И. Биберовичева
Вистовичь, богатый капиталистъ	И Биберовичь
Володимиръ, єго братанокъ	П Янкевичь
Пагатовичь, совѣтникъ судовый	В. Плошевскій
Бурчиньскій, обыватель	О Осиповичь
Емилія, єго донька, подруга Олѣ	И. Стефуракова
Пилипъ, старый слуга Цяпуткевича	С. Стефуракъ

Дѣеся въ домѣ Цяпуткевича.

ЗАКÔНЧИТЪ:

ЯНОШЬ ИШТИНГАЗИ

комична оперетка въ 1 актѣ Д. Млаки, музика И. Воробкевича.

Особы:

Евлялія Мужилюбска, маюча вдова	А. Таньска
Надеша Галицка, єи сестрѣница	И. Попелева
Яношь Иштингази, Угоръ, вдовець	И. Грыневецкій
Наталь Краснолюдскій	О. Карпиньскій
Катерина Хитровска, пріятель. Евлялія	И. Стефуракова
Янъ, льокай	П. Попель

Дѣеся въ домѣ панѣ Евлялія.

Въ недѣлю дня 30 жовтня (11 падолиста) 1883.

ГНАТЪ ПРИБЛУДА

оригинальна мельодрама въ 5 акт. Д. Млаки. Музика Воробкевича.

Актъ 1 У вдовы Митерчихи. — Актъ 2. На полонинѣ. — Актъ 3. Напасть.—Актъ 4. Божевôльна. —Актъ 5. Правда и въ морю не утоне.

Особы:

Федôръ Деркачь, стар. бог. гуцулъ	О. Осиповичь
Семенъ, єго сынъ	И. Грыневецкій
Вдова Митерчиха	А. Таньска
Катря, єи донька	П. Попелева
Марійка, єи подруга	И. Биберовичева
Кифоръ, старый чобанъ	С. Стефуракъ
Андрій єго сынъ	П. Карпиньскій
Мортко, арендаръ	О Осиповичь
Микита, легинѣ	В. Плошевскій
Власій, легинѣ	П. Янкевичь
Гнатъ Приблуда	И. Биберовичь
Дворникъ	И. Новицкій
Побережникъ	И. Попель
Анница, божевôльна	И. Стефуракова
Гафія, дѣвчата	П. Демковичь
Параня, дѣвчата	А. Сеновска
Ирина, дѣвчата	И Луцка

Дѣеся въ карпатскихъ горахъ.

Въ актѣ III-тôмъ танець Коломыйка въ 4 пары.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улици Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

(Надôслане.)

(Бонбоны зъ вузколистнои бабки?) Кто не застудився ще пôдчасъ острои непогоды и не набрався задля початковои неуваги сильного нежиту, тай кто не перебувъ безсоннои ночи, мученый кашлемъ, що ажь до блювоты доводивъ? — Неодинъ береся рано съ ôткиненьемъ слины, въ ночи назбиранои, засохлои въ горлѣ и стоитъ несвѣдомый мимо цѣлого множества безхосенныхъ лѣкôвъ, котрыхъ уживанье дуже а дуже рѣдко веде до выздоровленя. Мы робимо тому уважными на правдивѣ бонбоны зъ вузколистнои бабки фирмы Виктора Шмидта и сын. въ Вѣдни, а оихъ знаменитôмъ дѣланю може всякій пересвѣдчитись. Цѣнна вузколистна бабка мѣститъ въ собѣ тайну доси не выявлену, що розпаленôй слизовôй скôрѣ гортанки и системови горляному скоро помагае и черезъ те прискорюе вылѣченье недужихъ органôвъ. Тому тіи бонбоны повинна мати кожда родина. Въ кождôй антицѣ можна дôстати правдивѣ

Михайловичь, poste restante во Львовѣ.

(Надôслане.)

Однымъ зъ найважнѣйшихъ и найпотребнѣйшихъ литературныхъ предпринять въ нѣмецкôй литературѣ єсть безперечно **Брокгауза Конверзаційый Лексикôнъ**. Въ протягу 70 рокôвъ стався первостепеннымъ дѣломъ народнымъ и въ наслѣдокъ своєи хосенности и ужитку такъ розширився, якъ нѣяке друге дѣло того рода. Около 400.000 примѣрникôвъ сего обширного предпріемства (отже до 5 мил. томôвъ) знайшло пріемъ мѣжь нашимъ народомъ, а на взрастаючу потребу такого скарбу знання межи публичностею вказуе скоре выданье одного выданя по другôмъ. 13-те выданье дѣла, розпочате ще передъ $1^1/_2$ р. дôйшло до 6-го тому; оно стануло якъ пôдъ взглядомъ оцѣнки содержаня тякъ що до типографичнои окрасы, именно черезъ **доданье многихъ тысячъвъ ôтисковъ и картъ**, на высотѣ часу. 200 найбôльшихъ ученыхъ якъ пр Блюнчли (†), пр. Гиейстъ, пр. Ф. Гольцендорфъ, Дръ. Ф Ренне, инжинеръ Уляндъ, пр Фогтъ (Женева), пр. Ф. Петтенкоферъ и др. стараются въ сѣмъ новôмъ выданю, обôймаючôмъ 16 томôвъ. проявити найновѣйшу точку зрѣня людского знаня и подати въ найприступнѣйшôмъ видѣ для нашого народа

ВДОВИЦѢ або ДѢВИЦѢ

зъ порядного дому, досыть гарнои а дуже господарнои, ношукуе сею дорогою (въ недостачи иншои ôтповѣднѣйшои способности) для себе на жену, 40-лѣтный бездѣтный вдовець пріятнои поверховности урядникъ о 1.500 зр. рôчнои пенсіи — и упрашае интересований особы о донесенье ему лишь адресы, пôсля котрои бы можна довершити дѣла — пôдъ дискреціею.

Михайловичь, poste restante во Львовѣ.

Свѣчи церковнѝ

чистѝ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., $1^1/_2$ ф., 1 ф., $^2/_4$ ф. и $^1/_4$ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѝ цѣны и запрошую для того Вп. Кліръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моєи торговлѣ. (18—?)

Пѣвнымъ и скорымъ есть наслѣдокъ всюды высоко цѣненыхъ, зъ дуже уздоровляючои ростины званои **вусколистною бабкою** робленыхъ

Бонбонôвъ-бабковыхъ

Виктора Шмидта & Сынôвъ, въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ лишь въ аптикахъ и у Кароля Баллабана.**

Пôдписаный маe честь припôмнутися своимъ адресомъ поч Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ôтъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моєи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Кракôвска ч. 20.

На село

глядаеся учителя до двохъ малыхъ хлопцѣвъ. Близша вѣдомôсть въ Администраціи „Дѣла“. (2—3)

Зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка выйшли накладомъ „Батькôвщины“:

СТАТУТЪ ПРАВДЪ

и просьбы до намѣстництва

въ догоду Вп. засновникôвъ правдъ при поданяхъ о затвержденье сихъ товариствъ. Цѣна за 5 примѣрникôвъ статута и просьбы (поодиноко не продаеся) выноситъ 60 кр. а. в. съ пересылкою за реценисомъ 80 кр. Удаватися належитъ до выдавництва „Батькôвщины“ (Улиця Академична ч. 8. (1—?)

Лѣкарь-дентистъ

зъ Вѣдня

А. ШТАЙНЪ

осѣвъ постолнно въ

Тернополи

и лѣчитъ всякій хоробы устъ и зубôвъ. Операціи, пломбованя. чищеня зубôвъ, выправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ довершуе якъ найлучше и найдешевше.

Мешкаe въ домѣ аптикаря, п. Ямрогевича. (2—3)

!! Новôсть !!

Руски буквы на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друкôвъ 35 кр.
за 50 штукъ друкôвъ 25 кр.

Билеты гратуляційнѝ руски съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлѝ отъ 2 кр. кольоровѝ съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручае:

К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

Съ днемъ 28 жовтня с. р.

Ôткрываемо торговлю варôвъ корѣнныхъ, Винъ, Руму и Розолисôвъ

пôдъ фирмою

Чапоровскій и Плошовскій

при ул. Ягайлоньскôй ч. 15.

Заразомъ будемо удержувати щедро заосмотреный

Складъ Гербаты

лишь зъ найсвѣжѣйшого збору въ добôрныхъ родахъ по найпизшихъ цѣнахъ.

Окремо уряджена

КОМНАТА до СНѢДАНЬ

ôтповѣсть всѣмъ вымогамъ.

Поручаючи нашѝ услуги ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности завѣряемо заразомъ, що всякѝ порученя якъ въ мѣсци такъ и зъ провинціи довершуемо совѣстно и безпроволочно. (4—6)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантією 5 лѣтъ.

Тыжневѝ раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпеуесь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (25—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѝ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 124. Львôвъ, Вторникъ 1 (13) падолиста 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы рôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркуш кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7 50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выpôвнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Покривдженье рускихъ богословôвъ на университетѣ во Львовѣ.

Сенатъ академичный львôвского университету ôтдавъ опорожнену по бл. п. др. Фр Костеку на богословскôмъ факультетѣ катедру науки педагогіи (Erziehungwissenschaft) о. дру Делькевичеви, професорови исторіи церковной на сѣмъ всеучилищи, и поручивъ ему выкладати сей предметъ не въ языцѣ нѣмецкôмъ, якъ се було доси и якъ выкладавъ покôйный о. Костекъ, але въ языцѣ польскôмъ. О. Делькевичъ пôднявся выкладати по польски.

Сенатъ академичный мотивує свою постанову тымъ, що языкомъ выкладовымъ на львôвскôмъ университетѣ не есть языкъ нѣмецкій, лишь латиньскій, польскій и рускій. А понеже гдеякй польскй богословы маютъ не умѣти по руски, тожь поручено выкладати по польски, не пытаючи рускихъ богословôвъ о те, чи они умѣютъ по польски! Ся постанова сенату покажеся намъ тымъ несправедливѣйшою, коли зважимо, що выкладôвъ педагогіи слухае звышь два разы бôльше рускихъ богословôвъ, якъ польскихъ! И руска бôльшôсть муситъ слухати польского выкладу длятого, що кôлькохъ слухачѣвъ Полякôвъ не хоче розумѣти по руски!

Намъ видится, що сенатъ повиненъ бувъ приторовити свою постанову до переважной бôльшости слухачѣвъ-Русинôвъ, що университетъ яко институція, котра дае директиву житя молодому поколѣню въ краю, повиненъ руководитися справедливостею и гуманностею. Сенатъ академичный повиненъ почуватися до обовязку угодити потребамъ бôльшости слухачѣвъ, щобъ не помножати числа молодыхъ мальконтентôвъ, — а при сѣй нагодѣ маe сенатъ найкрасшу случайнôсть. Маленька горстка польскихъ слухачѣвъ може легко слухати выкладу руского, тымъ бôльше, що такихъ рускихъ слухачѣвъ, котрй зовсѣмъ и слова не лишь не умѣютъ але и не розумѣютъ по польски (зъ рускои и нѣмецкои львôвскои и зъ черновецкои гимназіи) есть далеко бôльше, якъ Полякôвъ разомъ, зъ котрыхъ всѣ розумѣютъ по руски. Звѣстно, що на львôвскôмъ факультетѣ богословскôмъ суть Поляки лишь зъ всхôднои (рускои) части Галичины, бо зъ захôднои части суть въ Перемышли, Тарновѣ и Краковѣ.

Дуже отже справедливо поступили собѣ рускй богословы, що супротивъ тои постановы сенату внесли протестъ, — и надѣются, що сенатъ увзгляднитъ ихъ жаданя и не допуститъ до того, щобы мусѣли ôтносится ажь до министерства.

Справа продажи громадского лѣса

въ селѣ Ветлинѣ, Лѣского повѣта, починае що разъ бôльше розъяснюватися и хочь делегатъ Выдѣлу краевого, п. Михальчевскій, ще не повернувъ до Львова и не зложивъ справы зъ своихъ розслѣдôвъ, то вже и теперь гдеякй газетнй ôтзывы о тôй нещастнôй продажи 219 моргôвъ лѣса за 60 кр. кидаютъ яскраве свѣтло на нашу автономію краеву.

Кракôвскій „Czas" умѣстивъ спростованье президента суду окружного въ Перемышли, п. Прессена, въ котрôмъ тойже боронитъ судъ окружный ôтъ закиду, мовьбы то ôнъ въ тôй справѣ не сповнивъ якого свого обовязку и умываючи ôтъ всего руки, старався цѣлу вину звалити на кого иншого.

Зъ спростования п. Прессена довѣдуемося, що графы Станиславъ и Генрикъ Конарскй ще въ р. 1878 зажадали заставничои описи лѣса, на що судъ окружный призволивъ и переведенье сеи чинности поручивъ повѣтовому судови въ Балигородѣ, а заразомъ повѣдомивъ о тôмъ не лишь обѣ стороны, але и Выдѣлъ рады повѣтовои въ Лѣску.

Ôтъ того часу до р. 1883 судъ окружный нѣчого о дальшôмъ перебѣгу сеи справы не знавъ, бо повѣтовый судъ балигородскій не мавъ обовязку єго о тôмъ повѣдомляти. Доперва коли дня 24 вересня с. р. графы Конарскй внесли до суду окружного въ Перемышли прошенье о дальшу заставничу опись громадского майна, — судъ зъ прошеня дôзнався, що гр. Конарскй купили 219 моргôвъ лѣса за 60 кр. Пôсля уставы мусѣвъ судъ окружный призволити на дальшу екзекуцію але зновъ завѣдомивъ о тôмъ Выдѣлъ повѣтовый въ Лѣску, а заразомъ, — до чого навѣть не мавъ обовязку — подавъ цѣлый фактъ до вѣдомости Выдѣлу краевого яко высшои власти автономичнои „для того, бо знавъ, що власти автономичнй, громадска и повѣтова, доси нѣчого не вдѣяли".

Кракôвска „Nowa Reforma" подаючи письмо п. Прессена, дае ôтъ себе таку замѣтку: „Зъ сего спростованя переконуемося, що судови окружному въ Перемышли не можна въ тôй справѣ чинити закиду недбальства. Але зовсѣмъ не ôткликуючи нашои гадки, що головно виновными суть тіи, що вызыскали положенье громады и єи певѣжôсть, с. є. самй гр. Конарскй, — мусимо по поясняючôмъ письмѣ президента суду окружного въ Перемышли тымъ сильнѣйше **звернутися противъ рады повѣтовои, котрои членомъ есть гр. Станиславъ Конарскій**, а котра була вчасно о всѣмъ повѣдомлена. Якъ рада повѣтова въ Лѣску, котрои презесомъ есть посолъ Теофиль Журовскій, ôтповѣсть за своє недбальство (чи лишь недбальство? — *Ред.*) передъ выборцями, — побачимо."

Финансове положенье Галичины.

„Въ Галичинѣ все йде до лѣпшого" — твердятъ вже кôлька лѣтъ нашй оффиціозы въ родѣ п. Пилята („Wiadomości statystyczne" въ р. 1881), п. Генрика Водзицкого и п. Гавзнера. „Галичина прямымъ и скорымъ крокомъ иде до банкротства" — твердятъ насупротивъ того другй, далеко не опозиційнй „капацитеты" въ родѣ небôщика Кшечуновича и безъименного автора статіи въ „Dziennik-y Polsk-ôмъ" зъ 8 падолиста с. р., автора очевидно такожь засѣдаючого на лавѣ посольскôй. Якъ бачимо, давна се суперечка; послѣдными днями на ново розбудила ей знана ухвала соймова — затягнути нову одномиліонову пожичку на покрытье недоборôвъ зъ минувшихъ лѣтъ и дефициту на рôкъ 1884, на утворенье засобу грошевого для касы краевои и на пожичку для громадъ примушеныхъ будувати у себе касарнѣ для войска.

Мы знаемо, що ухвалена теперь пожичка не есть першою; доси край нашъ, а вглядно соймъ затягнувъ уже на будову будынку соймового, на желѣзницю трансверзальну, на покрытье недоборôвъ и на банкъ краевый кôлькамилионôвый. Ся пожичка въ загальнôй сумѣ 4,300.000 зр. Дочисливши до той сумы ухваленый сего року милiонъ, одержимо 5,300.000 зр., ôтъ котрыхъ, числячи рôчно по 5% процентy и 1% амортизаціи, край нашъ рôчно буде мусѣвъ платити 318.000 зр. А що дохôдъ зъ одного цента додатку краевого выноситъ теперь 97.400 зр., то бачимо самй, що проценты съ амортизаціею тыхъ довгôвъ краевыхъ поѣдаютъ що року 3¼ цента краевыхъ додаткôвъ до податкôвъ.

Се ще не булобы такъ богато. Алежь не треба забувати, що крôмъ того довгу тяжитъ на нашôмъ краю ще й другій величезный довгъ — индемнизаційный, на котрый иде рôкъ-рôчно 31½ кр. додатку „индемнизаційного". Почисливши тй тягары разомъ, побачимо, що край нашъ бôльшу половину (бо ажь 59·4%) всѣхъ своихъ тягарôвъ складае на сплату довгôвъ. И сего не досыть. Дотеперѣшный досвѣдъ показавъ, що злй або и дуже злй урожаѣ повторяются у насъ частѣйше, анѣжь бы намъ сего бажалося и що затымъ на взрôстъ дохôдôвъ краевыхъ не богато можемо числити. Правда, оптимисты въ родѣ п. Водзицкого потѣшаютъ насъ, що мизерія теперѣшна може тревати ще що найбôльше 15 лѣтъ, т. є. доки не сплатится цѣлковито довгъ индемнизаційный. Ну, що й сказати, потѣха не зла, — але аргументы ей ще лѣпшй. Пригляньмося имъ троха близше.

Перебѣдувавши тыхъ 15 лѣтъ, — говоритъ бôльше-менше п. Генр. Водзицкій, — и сплативши въ р. 1897 послѣдну рату довгу индемнизаційного, мы малибы ще довгъ у правительства, котрый требабы сплатити въ трехъ лѣтахъ. На сплату того довгу треба бы розписати 10 кр. (?) додатку. Дальше припускае п. Водзицкій, що въ протягу тыхъ 15 лѣтъ край може прійти въ конечнôсть затягнути крôмъ сегорôчного ще дальшй 2 милiоны пожички, такъ що тй три милiоны поѣдали бы около 2 кр. додатку краевого на сплату процентôвъ и амортизаціи. Дочисливши теперѣшный додатокъ краевый выносячій 27 кр., одержимо въ р. 1898 суму додаткôвъ краевыхъ 39 кр. — замѣсть теперѣшныхъ 58½ кр. Зъ того вывôдъ простый, що по думцѣ п. Водзицкого ôтъ 1898 року зачнеся для Галичины властива „золота ера".

Жаль тôлько, що рахунокъ п. Водзицкого есть троха недокладный. Пôсля дотеперѣшного досвѣду край нашъ бôльше-менше що 10 лѣтъ перебувае одну кризу господарску и промыслову, бa навѣть замѣтна есть тенденція до частѣйшого повторюваня такихъ кризъ (неврожаѣ повторялися у насъ въ р. 1866, 1874, 1881, 1883), такъ що до 1898 року можемо съ всякою правдоподôбностею приняти ще три цѣлковитй кризы въ нашôмъ економичнôмъ станѣ, въ котрыхъ кожда що найменше коштувати буде 1 милiонъ зр., не вчисляючи вже пожичокъ въ загальнôй сумѣ 4,300.000 зр. Дочисливши до той сумы ухваленый сего року милiонъ, одержимо 5,300.000 зр., ôтъ котрыхъ, числячи рôчно по 5% процентy и 1% амортизаціи, край нашъ рôчно буде мусѣвъ платити 318.000 зр. А що дохôдъ зъ одного цента додатку краевого выноситъ теперь 97.400 зр., то бачимо самй, що проценты съ амортизаціею тыхъ довгôвъ краевыхъ поѣдаютъ що року 3¼ цента краевыхъ додаткôвъ до податкôвъ.

Се ще не булобы такъ богато. Алежь не треба забувати, що крôмъ того довгу тяжитъ на нашôмъ краю ще й другій величезный довгъ — индемнизаційный, на котрый иде рôкъ-рôчно 31½ кр. додатку „индемнизаційного". Почисливши тй тягары разомъ, побачимо, що край нашъ бôльшу половину (бо ажь 59·4%) всѣхъ своихъ тягарôвъ складае на сплату довгôвъ. И сего не досыть. Дотеперѣшный досвѣдъ показавъ, що злй або и дуже злй урожаѣ повторяются у насъ частѣйше, анѣжь бы намъ сего бажалося и що затымъ на взрôстъ дохôдôвъ краевыхъ не богато можемо числити. Правда, оптимисты въ родѣ п. Водзицкого потѣшаютъ насъ, що мизерія теперѣшна може тревати ще що найбôльше 15 лѣтъ, т. є. доки не сплатится цѣлковито довгъ индемнизаційный. Ну, що й сказати, потѣха не зла, — але аргументы ей ще лѣпшй. Пригляньмося имъ троха близше.

Перебѣдувавши тыхъ 15 лѣтъ, — говоритъ бôльше-менше п. Генр. Водзицкій, — и сплативши въ р. 1897 послѣдну рату довгу индемнизаційного, мы малибы ще довгъ у правительства, котрый требабы сплатити въ трехъ лѣтахъ. На сплату того довгу треба бы розписати 10 кр. (?) додатку. Дальше припускае п. Водзицкій, що въ протягу тыхъ 15 лѣтъ край може прійти въ конечнôсть затягнути крôмъ сегорôчного ще дальшй 2 милiоны пожички, такъ що тй три милiоны поѣдали бы около 2 кр. додатку краевого на сплату процентôвъ и амортизаціи. Дочисливши теперѣшный додатокъ краевый выносячій 27 кр., одержимо въ р. 1898 суму додаткôвъ краевыхъ 39 кр. — замѣсть теперѣшныхъ 58½ кр. Зъ того вывôдъ простый, що по думцѣ п. Водзицкого ôтъ 1898 року зачнеся для Галичины властива „золота ера".

Жаль тôлько, що рахунокъ п. Водзицкого есть троха недокладный. Пôсля дотеперѣшного досвѣду край нашъ бôльше-менше що 10 лѣтъ перебувае одну кризу господарску и промыслову, бa навѣть замѣтна есть тенденція до частѣйшого повторюваня такихъ кризъ (неврожаѣ повторялися у насъ въ р. 1866, 1874, 1881, 1883), такъ що до 1898 року можемо съ всякою правдоподôбностею приняти ще три цѣлковитй кризы въ нашôмъ економичнôмъ станѣ, въ котрыхъ кожда що найменше коштувати буде 1 милiонъ зр., не вчисляючи вже

„Олеся" опера П. Бажаньского.

Признаюсь, що я съ великимъ несмакомъ читавъ на дняхъ въ гдеякихъ рускихъ часописяхъ безпощадну критику оперы „Олеся", коли рôвночасно польскй письма бодай въ части досыть похвально выразились о сѣй драматично-музичнôй бôльшôй праци о. Бажаньского. Сказати про яку небудь рѣчь, що она до нѣчого не годится, се дуже легке дѣло, але не конче совѣстне, а намъ Русинамъ, що иноплемена почали крыхту живѣйше двигатись и забиратись до серіознѣйшои працѣ на нашôмъ обловѣ, намъ Русинамъ пустословна, доказами не поперта критика зовсѣмъ не до лица. Критика така убье лишь въ авторѣ охоту до дальшого дѣланя або выробитъ въ нѣмъ оправдане пересвѣдченье, що сударѣ самй не умѣли зрозумѣти богато гдечого въ предмету, котрый взялись судити.

Сихъ кôлька слôвъ мусѣвъ я передъ всѣмъ сказати, щобы зазначити становиско своe супротивъ щиро-намѣренои працѣ о. Бажаньского. Въ праци сѣй я розрôжняю двѣ стороны, драматичну и музичну. Драматичнои я не стану боронити. Она слабонька, такъ въ своѣмъ заложеню якъ и переведеню, хотяй о скôлько менѣ звѣстно, пôддававъ ей авторъ передъ представленьемъ до оцѣненя кôлькомъ людямъ бôльше досвѣдченымъ на поли драматургіи и радо справлявъ всѣ похибки, якй ему выказано. Провиною, що либретто выйшло остаточно ще слабымъ, моглибы проте гдеякй панове подѣлитись охотно съ о. Бажаньскимъ. До того мушу щиро заявити, що самъ предметъ либретта не конче надобится пôдъ „оперу". Ôнъ мѣсцями за мало поетичный, навѣть крыхту тривіяльный, а вжежь пôдъ музику годится лишь поезія. Зъ того и выйшло, що авторъ не всюды бувъ въ силѣ одушевитись самымъ же текстомъ, або сказавши докладнѣйше, до буденщины пôдобравъ и тривіяльнѣйшй музичнй мотивы. Не мôгъ я такожь освоитись и съ тою обставиною, що героѣ „оперы" выходятъ на сцену фракованй, не костюмованй. А чейже легко можна було се зробити, наколибъ всю акцію схотѣвъ бувъ авторъ перенести въ давнѣйшй, примѣромъ козацкй часы. Не тутъ остаточно мѣсце розбирати всѣ драматичнй похибки либретта. Ихъ есть навѣть спора вязанка, але въ другои стороны дадутся они легко усунути въ користь самои штуки. Замѣтити лишь, що комичнй сцены въ другого акту (любовь локая и служанки), смерть Олесѣ зъ третого акту вразъ съ ангеломъ треба конче выкинути, а всю штуку бôльше споетизувати.

Друге дѣло съ самою музичною стороною „Олесѣ". Авторъ нагромадивъ тутъ богато хорошихъ мыслей и розвинувъ ихъ мѣсцями дуже щасливо. Гармонизація всюды правильна, а инструментація богата и добре обдумана. Тôлькожь те богатство мотивôвъ и то мотивôвъ досыть рôжнородныхъ, часта змѣна такту и темпа въ конечности, есть якъ-разъ слабшою стороною „оперы", котрôй черезъ те не достае однои головнои провôднои мысли, такъ, що годѣ сказати, що „Олеся" вытворена пôдъ враженьемъ однои великои гадки музичнои. „Sie ist nicht aus einem Guss", а то не мала хиба композиціи, навѣть може ей найголовнѣйша. Мы чуемо пѣснь по пѣсни, любуемось кождою зъ нихъ поодиноко, але цѣлости образу не чувствуемо. Симъ однакожь не хочу я сказати, щобы „Олеся" була якимъ-то збôрникомъ пѣсень, хотяй такй слова долѣтали до моихъ ушей въ часѣ представленя въ амфитеатру. Причина надмѣрного богатства рôжнородныхъ мотивôвъ спочивае однакожь знова въ хибнôмъ либреттѣ, где чувства и ситуаціи надто скоро змѣняются, а за ними и музичнй мотивы. Такожь и надто повна, сильна, богата, полифонична инструментація затемнюе мѣсцями красоту самоижь пѣсни. Она не всюды така спокôйна, щобы понадъ нею колыхалась пѣснь такъ выгôдно, якъ човенъ на тихôмъ озерѣ. Коротко кажучи, авторъ надто живо хотѣвъ характеризувати поодинокй ситуаціи душевнй. Либретто есть дальше причиною и сеи хибы, що на сценѣ нема бôльшихъ ensambl-ôвъ, а хоры спѣвають въ бôльшôй части за кулисами. Мельодрамы удались авторови вповнѣ. Они суть найсильнѣйшою стороною „оперы", бо всюды посредствомъ тонôвъ малюютъ намъ живыми красками чувства. Они въ тôй формѣ суть новостею на нашôй сценѣ и мы вдячнй авторови за тую инвенцію.

По сихъ короткихъ словахъ буде моя щира рада ось така:

1. Переробити, скоротити и бôльше зъидеализувати само либретто.
2. Выкинути по можности діялоги прозою.
3. Пôдробити до нихъ речитативы.
4. Уменшити число мотивôвъ, а гдеякй бôльше розпровадити.
5. Всѣ хоры вывести на сцену.
6. Хорошу инструментацію зробити мѣсцями спокôйнѣйшою, и
7. Цѣлу акцію перенести въ часы козацкй, щобы героѣ могли представитись въ костюмахъ.

Я думаю, що сй замѣтки суть бодай въ части оправданй и що вельми поважный авторъ не прогнѣвавсь на мене за те, що я посмѣвъ ихъ прилюдно высказати. Впрочѣмъ, я на стôлько не приписую собѣ суду критичного, щобы мои замѣты уважано родомъ якогось музичного ареопагу. Тôлько щирôсть для нашои сцены и гдечія нѣсенѣтна, нѣчимъ не оправдана, навѣть въ части злобна критика спонукали мене до нихъ. Впрочѣмъ, я держусь сего правила, що paulatim summa petuntur, и тѣшуся ôтъ серця, що есть у насъ люде, дбаючй о розвôй музики, щирй, патріотичнй и даровитй.

Н. Вахнянинъ.

ослабленя економичныхъ фондôвъ краю. Тй три милiоны треба буде пожичити!

Друга безперечна рѣчь есть, що и безъ того выдатки краевй въ тыхъ 15 лѣтахъ — чи станъ економичный краю буде злый чи добрый — будутъ мусѣли побôльшатися. И такъ въ буджетѣ на будущiй рôкъ комисiя буджетова — радше для замаскованя нѣжь для вылѣченя финансовои слабости краю — обтяла 70.000 зр. въ буджету дорогового, и то обтяла ихъ одноразово, такъ що слѣдуючого року цифра та або й бôльша вернеся назадъ до буджету. Такъ само будутъ мусѣли збôльшатися разъ въ разъ выдатки на школы, на регуляцiю и сплавленье рѣкъ, на залѣсненье пустарôвъ, — не говорячи вже о выдаткахъ администрацiйныхъ, о котрыхъ зменшеню, якъ мы вже пôднесили, и мовы бути не може. Можемо, слѣдуючи обчисленямъ п. Романовича въ „Now-ôй Reform ѣ“, безъ пересады приняти, що всѣ тй выдатки вже въ буджетѣ на 1885 рôкъ учинятъ plus о якихъ 150.000 зр. Додаймо ще до того недобôръ, непокритый додатками на рôкъ 1884, а выносячiй суму 300.000 зр., то вже въ слѣдуючôмъ роцѣ соймъ стане око въ око съ новымъ недоборомъ, выносячимъ що найменше 450.000 зр. А хочь бы й оправдалася надѣя п. Гавзнера, твердячого, що сего року доходы ôтъ одного цента додаткôвъ краевыхъ пôднесутся въ 97.400 зр. на 102.000 зр. — то и се пôдвысшенье доходôвъ вынесе тôлько 124.000 зр., такъ що помимо того останеся на рôкъ 1885 непокрытого недобору звышь 320.000 зр., т. е. покажеся неôтложна потреба або затягати нову пожичку або пôдвысшити краевй додатки до податкôвъ въ 27 кр. на 30 кр.

Але и на тôмъ не конець. Якъ на желѣзницю трансверсальну, такъ буде мусѣвъ край дати значну субвенцiю и на желѣзницѣ вицинальнй, що теперь будуются и замѣряются, такъ що й ту въ протягу 15 лѣтъ жде насъ що найменше 1 милiонъ новыхъ выдаткôвъ. Не менше тожь треба припустити, що въ протягу тыхъ 15 лѣтъ прiйдесь перевести краевы нашому хочь одну коштовну и трудну реформу економичну. Думаемо тутъ о комасацiи грунтôвъ, ухваленôй минувшого року въ радѣ державнôй и санкцiонованôй цѣсаремъ. Швидше чи пôзнѣйше соймъ нашь будемусѣвъ взяти инiцiятиву до переведеня тои реформы хочь въ гдеякихъ околицяхъ краю, а то тымъ бôльше, що реформа тая стоитъ въ дуже тѣснôмъ звязку съ регуляцiею и сплавленьемъ рѣкъ, до котрого край ухвалою торôчного сойму заангажувався, съ осушеньемъ болотъ и багонъ, въ залѣсненьемъ пустарôвъ и въ загалѣ съ мелiорацiями грунтовыми. Що переведенье комасацiй грунтовыхъ хочь въ гдеякихъ частяхъ нашого краю въ протягу найблизшихъ 15-ти лѣтъ потягне за собою що найменше 1 милiонъ выдатку въ скарбу краевого, се кождому стане ясно, кто тôлько перегляне дотычну уставу и примѣритъ ей до нашихъ крайне хаотичныхъ ôтносинъ грунтовыхъ.

Зведѣможь теперь рахунки и погляньмо, якiй буде ипотетичный станъ нашихъ краевыхъ финансôвъ въ р. 1898?

Попередъ всего край буде виненъ правительству 4,875.000 зр., данй въ тыхъ 15 лѣтахъ яко безпроцентова пожичка для сплаты довгу индемнизацiйного. Тй 4¾ милiоны мусятъ бути пôсля торôчнои угоды сплаченй въ трехъ лѣтахъ рôвными ратами по 1,625.000 зр. Дальше выпадае зъ того, що мы высше сказали о взростѣ выдаткôвъ продуктивныхъ, що взрôстъ тыхъ выдаткôвъ въ кождыхъ 5 лѣтахъ мы можемо безъ найменшои пересады приняти на 300.000 зр. Въ кôнци слѣдуютъ довги, — такъ що весь рахунокъ ипотетичныхъ выдаткôвъ въ р. 1898, т. е. въ першôмъ роцѣ „золотои еры“ п. Водвицкого представится, якъ слѣдуе.

Выдатокъ на р. 1898	зр.	се чинитъ додатку*)
1) Рôчна рата скарбови державному для сплаты пожички индемнизац. .	1,625.000	16 кр.
2) Теперѣшнй выдатки на цѣли краевй (безъ довгôвъ)	2,400.000	24 кр.
3) Теперѣшнй довги вразъ съ 1 милiон., затягненымъ на 1884 р. выносятъ 5,300.000, — ôтъ нихъ проценты и амортизацiя, рôчно .	318.000	3¼ кр.
4) Новй довги, котрй до того часу треба буде затягнути на рахунокъ краю въ кризахъ економичныхъ, выносятъ що найменше 3 мил. а ôтъ нихъ рôчный % и амортизацiя . . .	180.000	1¾ кр.
5) Довгъ, котрый треба буде затягнути на субвенцiю новыхъ желѣзниць, вынесе 1 мил., а % и амортизацiя	60.000	⅔ кр.
6) Довгъ, котрый треба буде затягнути на переведенье комасацiи и другихъ реформъ, вынесе 1 милiонъ, а % и амортизацiя .	60.000	⅔ кр.
7) Взрôстъ продуктивныхъ выдаткôвъ краевыхъ въ протягу цѣлыхъ 15 лѣтъ повиненъ вынести що найменше	1.000.000	10 кр.
Выдатокъ 1898 року буде minimum	5,643.000	56⅓ кр.

*) Числимо пересѣчно, що 1 центъ додатку краевого приносити буде 100.000 зр.

Оттакъ буде, пôсля нашого, далеко ще не пересадного рахунку, выглядати початокъ „золотои еры“ п. Водзицкого. Додатки до податкôвъ, числячи вже разомъ и додатокъ индемнизацiйный, зменшатся раптомъ о 2 кр. противъ теперѣшныхъ, съ тою тôлько рôжницею, що коли теперь додатокъ индемнизацiйный уважався тымчасовымъ, то тогды всѣ додатки будутъ звычайными. Друга рôжниця буде та, що коли теперь довги (разомъ съ довгомъ индемнизацiйнымъ) пожираютъ 34¾ кр. т. е 59·4% всѣхъ доходôвъ краевыхъ, тогды пожирати будутъ довги лишь 22⅓ кр. т. е. лишь 39·64% всѣхъ доходôвъ краевыхъ. Звѣстна рѣчь, що положенье тогды буде троха корыстнѣйше, нѣжь теперь, але то лишь дуже троха. О значнôмъ збôльшеню додаткôвъ на выдатки краевй и продукцiйнй и по 1898 роцѣ не може бути мовы, а тй панове, котрй насъ ôтъ нынѣ вже тымъ потѣшаютъ, невелику роблятъ прiслугу нашому самопôзнаню и приготовуютъ и краеви и собѣ самымъ гôркй розчарованя.

Правда, тй панове опираютъ свои мрѣѣ о „золотôй ерѣ“ по отрясеню Галичины зъ тягару индемнизацiйного на тôмъ головно рахунку, що добробытъ краю послѣдными лѣтами все таки загаломъ змагався и що затымъ доходъ зъ 1 цента додатку краевого вже въ 1885 роцѣ вынесе 102.000 зр., а съ часомъ буде ôтповѣдно побôльшатися. Що добробытъ краю змагався, се доказуе п. Гавзнеръ слѣдуючими цифрами. Вартôсть грунту въ Галичинѣ въ послѣдныхъ 30 рокахъ пôднеслася 2 а гдекуды и 3 разы противъ того, якъ була передъ 30 роками. Правда, додае самъ п. Гавзнеръ, що й довги гипотечнй за той часъ выросли — и то выросли, додамо мы, далеко бôльше, нѣжь прирôстъ вартости землѣ, — але все таки загальна сума „добра народного“ въ земли збôльшилася. Мы не знаемо, ôтки п. Гавзнеръ взявъ той рахунокъ, и хочь поважаемо его статистичнй вѣдомости, то все таки якось намъ не хочесь вѣрити, щобъ н. пр. на Подôлю пересѣчно вартôсть землѣ потроилася въ 30 лѣтахъ. Такъ само нѣчогôсѣнько не вѣдомо намъ ôтомъ, щобъ коли кто небудь у насъ збиравъ статистику вартости землѣ въ рôжныхъ сторонахъ, такъ що весь рахунокъ п. Гавзнера кто зна, чи не опертый на кôлькохъ единичныхъ фактахъ, котрй въ статистицѣ нѣчого не доказуютъ. Противно, беручи на увагу такiй — опять таки единичный — фактъ, якъ продажь 219 моргôвъ лѣса за 60 кр., можна бы судити, що у насъ бодай въ гдеякихъ сторонахъ, вартôсть землѣ що найменше въ десятеро зменшилася...

Дальше наводитъ п. Гавзнеръ на доказъ полѣпшеня економичного стану Галичины и той фактъ, що теперь въ касахъ щадничихъ и задатковыхъ лежитъ богато капиталôвъ. Касъ щадничихъ маемо въ Галичинѣ 16, и въ нихъ зложено около 32 милiонôвъ зр., въ товариствахъ задатковыхъ около 8 милiонôвъ. а въ щадницяхъ почтовыхъ около 200.000 зр. Передъ 30 лѣтами не було товариствъ задатковыхъ анѣ щадниць почтовыхъ, а въ одинокôй щадници львôвскôй було всего 3.500.000 зр., т. е. лишь 12-та часть того, що есть теперь. Кôлько крôмъ того капиталôвъ краевыхъ находится въ цѣнныхъ паперахъ, въ банкахъ и асигнатахъ касовыхъ, — сего обчислити годѣ, — то тôлько певно, що и ту есть далеко бôльше, нѣжь було передъ 30 роками.

Не думаючи перечити того, що говоритъ п. Гавзнеръ о взростѣ капиталу въ Галичинѣ, мы тôлько позволимо собѣ замѣтити, що зъ всего того капиталу край при теперѣшнôй уставѣ не мае анѣ цента доходу. Треба памятати, що сума капиталôвъ промысловыхъ и въ загалѣ продуктивныхъ, зъ котрыхъ край мôгбы мати якiйсь доходъ, въ послѣдныхъ 30 лѣтахъ — пôсля власныхъ слôвъ п. Гавзнера — лишь дуже маленько побôльшилася и що въ загалѣ взрôстъ непродуктивныхъ капиталôвъ въ такôмъ переважно рôльничôмъ краю якъ Галичина ледви ще чи значитъ полѣпшенье економичного стану краю!

Въ кôнци наводитъ п. Гавзнеръ въ доказъ свого твердженя и се, що число судовыхъ лицитацiй въ послѣдныхъ трехъ рокахъ зменшилося. Чи значно зменшилося? И яку часть того зменшеня треба приписати уставѣ противъ лихвы, котра заперла селянамъ кредитъ, — а яку зновь дѣйстному полѣпшеню ôтносинъ економичныхъ, сего п. Гавзнеръ не каже. Певно ще доси не дорахувався!...

Справозданье уступаючого выдѣлу товар. „Сѣчь“ у Вѣдни за рôкъ шк. 1882/3.

Съ минувшимъ шк. рокомъ закôнчило тов. „Сѣчь“ XVI-тый рôкъ свого существованя. Про станъ и розвôй нашого товариства можна якъ найнагляднѣйше пересвѣдчитися, если наведемо найважнѣйшй даты и факты.

Въ книжцѣ членьскôй було записаныхъ на сей рôкъ 43 членôвъ. Всѣ члены могли що дня сходитися въ хатѣ товариства, котра черезъ цѣлый день була отворена. Мусимо на сѣмъ мѣсци пôднести, що сей рôкъ бувъ першiй, въ котрôмъ наше товариство мало помешканье съ власнымъ урядженьемъ, бо давнѣйше наше товариство хату все зъ другихъ рукъ ôтнаймало, а се було сполучене съ великими недогôдностями. А теперь можемо на безпечно сказати, що такого ôтповѣдного для потребъ членôвъ помѣщеня, якъ наше товариство, не мае майже нѣкотре тутешне славяньске товариство.

Въ хатѣ товариства находилася читальня. На столѣ въ читальни лежали слѣдуючй газеты: девять рускихъ: Дѣло, Слово, Нов. Проломъ, Батькôвщина, Зоря, Библiотека найзнаменитшихъ повѣстей, Господарь и Промышленникъ, Часопись шкôльна и Нове Зеркало; пять великорускихъ: Заря, Южный Край, Кiевская Старина, Вѣстникъ Европы и Недѣля; ôсѣмь польскихъ: Czas, Gazeta Narodowa, Kraj, Praca, Ziarno, Przyszłość. Przegląd lekarski и Djabeł; ôсѣмь нѣмецкихъ: Deutsche Ztg., Presse, Kölnische Ztg., Kosmos, Wiener medicinische Blätter, Allgemeine medicinische Ztg., Juristen Ztg. и Kikeriki. Всѣхъ газетъ було отже 30, пôсля содержаня 13 политичныхъ и 14 науково литературныхъ а 3 гумористичнй. Они мали зъ однои стороны утримувати связь съ рôднымъ краемъ, а зъ другои информувати о подѣяхъ всесвѣтныхъ и въ спецiяльно-науковыхъ фахахъ.

Бôльшу часть газетъ дôставало товариство безплатно, за що выдѣлъ всѣмъ дотычнымъ Вп. Редакцiямъ дякуе тутъ прилюдно, а Редакцiи „Дѣла“ осôбно ще за те, що все якъ найохотнѣйше помѣщала всѣ оповѣстки „Сѣчи“. За гдеякй жь газеты мусѣло товариство платити або цѣлу або знижену предплату, длятого то и выдано на 1882/3 на газеты 56 зр. 81 кр.

Въ хатѣ товариства находится и библiотека, котра есть тымъ головнымъ осередкомъ, коло котрого вся молодѣжь, рада чого научитися, концентруеся, и котрою „Сѣчь“ може справдѣ величатися. Ôтъ коли „Сѣчь“ устроилася въ власнôй хатѣ, звернувъ ей выдѣлъ особенну увагу на библiотеку, на ей побôльшенье, ôтновленье и упорядкованье. Зваживши, що библiотека тогды лишь ôтповѣдный хосенъ приноситъ, коли она своимъ читачамъ подае найновѣйшй плоды духовй, то выдѣлъ усильно дбавъ про те, щобы крôмъ старшихъ дѣлъ роздобути для библiотеки найважнѣйшй и найпожиточнѣйшй новопоявляючйся дѣла зъ науки и литературы. И хочь тяжко боровся съ матерiяльными недостатками, то однакъ довѣвъ до вдоволяючого результату черезъ те, що сего року звернено бôльшу увагу на т. зв. фондъ библiотечный. Той фондъ, заложеный единo для закупна книжокъ, основався на гадцѣ: „ниточка по ниточцѣ, а зôвься клубокъ“; около 20 членôвъ, котрымъ библiотека „Сѣчи“ особливо лежала на серци, давали мѣсячно по 10, 20 кр., а гдеякй и бôльше, а дочисливши ще и те, що зъ касы ôтлучено до того фонду, то сего року той фондъ зрôсъ до 116 зр. 66 кр. За тй грошѣ закуплено богато книжокъ рôжного змѣсту, мѣжь иншими: Spencer-a „Psychologie“, Spencer a „Biologie“, Taine a „Entstehung des modernen Frankreich“, Brandes-a „Moderne Geister“ и „Literatur des XIX Jhdts“, Caspari „Urgeschichte der Menschheit“, а зъ белетристики романы Alphons-a Daudet, Emil-a Zola, Georg-a Elliot, Льва Толстоя, Достоевского, и др. Въ порôвнаню съ попереднымъ рокомъ, (где на книжки выдано 50 зр. 51 кр.), сего року тая сума бôльше якъ подвоилася. „Сѣчь“ дôстала такожь богато книжокъ даромъ. Особливо радуе, що братя Украинцѣ не забували на „Сѣчь“ и обдарували ей многими цѣнными и важными книжками, якъ н. пр. найновѣйшимъ прегарнымъ петербурскимъ выданьемъ „Кобзаря“, дѣлами „Историческiе дѣятели южнорусского края“, „Рада“ и иншими украиньскими и великорускими книгами, а такожь и украиньскими пѣснями съ нотами. За всѣ щедрй дары дякуе выдѣлъ всѣмъ тымъ Добродѣямъ и величаеся тымъ, що „Сѣчь“ такъ далеко поза Вѣдень зъеднала собѣ симпатiю. На упорядкованье библiотеки звертавъ выдѣлъ свою увагу; всѣ книжки, що ново прибували, оправлялися.

Для легкого перегляду книжокъ и для выгоды членôвъ заложено повый каталогъ пôсля фахôвъ и докуплено до двохъ давныхъ двѣ новй шафы. О руху и о працяхъ товариства свѣдчатъ ôтчиты членôвъ. Сего року були въ товариствѣ слѣдуючй ôтчиты: 1) „Боротьба“, поема, перечитавъ авторъ тов. И. Бѣлиловскiй; 2) „Маруся Богуславка“, поема Кулѣша, критично розôбравъ тов. Ц. Бѣлиловскiй; 3) „Про сумный економичный станъ мужика-хлѣбороба и трудности въ пôднесеню тогожь“, тов. Володимирь Кобриньскiй; 4) „Поглядъ на творы Волод. Навроцкого“, тов. Теофиль Окуневскiй; 5) „Въ чѣмъ лежитъ суспôльне питанье“, тов. Андрѣй Косъ; 6) „Володимиръ Навроцкiй, Володимиръ Ганкевичъ и Володимиръ Барвѣньскiй“, споминки зъ студентского житя, тов. Остапъ Терлецкiй; 7) „Гдещо зъ исторiи Италiи“, тов. Вас. Поляньскiй; 8) „Панѣ Шулиньска“, оповѣданье Анны Струтыньскои, перечитавъ тов. Остапъ Терлецкiй; 9) „Свѣтъ и человѣкъ“, тов. др Иванъ Косъ; 10) „Casus a nemine praestatur“, тов. Адрѣй Косъ; 11) „Споминки зъ подорожи по Украинѣ“, тов. др Теофиль Окуневскiй. По кождôмъ ôтчитѣ слѣдували оживленй дебаты, въ котрыхъ майже всѣ члены брали удѣлъ.

Сего року побôльшився и рухъ касовый, а особливо въ звычайныхъ доходахъ. Мусимо сказати, що „Сѣчь“ зовсѣмъ лишена на свои власнй силы, не мае постороннои пôдпомоги, а навѣть т. зв. надзвычайнй доходы вдутъ майже выключно ôтъ самыхъ членôвъ. Мôгбы кто намъ закидъ зробити, чому выдѣлъ не постараесь заложити т. зв. фондъ желѣзный, якъ се гдеинде буває. На то ôтповѣдаемо, що выдѣлъ клавъ найбôльшу вагу на библiотеку и за всѣ грошѣ, якй зъ администрацiи лишилися, закупувавъ книжки. Библiотека есть тымъ желѣзнымъ фондомъ „Сѣчи“, що дае бôльше користи, нѣжь мертво лежачiй капиталъ.

Для пôднесеня товариского житя межи членами устроювавъ выдѣлъ що мѣсяця забавнй вечерницѣ, по котрыхъ товаришѣ при спѣвѣ и музицѣ забавлялися. „Сѣчь“ старалася такожь утримувати прiязнй зносины съ иншими тутешными товариствами славяньскими, тожь на всѣ ихъ вечерки являлося богато нашихъ членôвъ або высылано депутацiю. Такожь и съ рôднымъ краемъ утримувала „Сѣчь“ тѣсну связь; вечеръ въ память Шевченка во Львовѣ выслала телеграму, коли надôйшла сумна вѣсть про смерть Володимира Барвѣньского, „Сѣчь“ выслала телеграму и зложила вѣнокъ на могилѣ. Такожь на могилу помершого у Вѣдни проф. Онишкевича зложила вѣнокъ, а на похоронѣ явилися майже всѣ товаришѣ „Сѣчи“.

Въ кôнци мусимо ще сконстатувати радôстну для насъ прояву, що наше товариство въ Галичинѣ чимъ разъ бôльше єднае собѣ симпатiй; о тôмъ свѣдчитъ найлѣпше фактъ, що на вандрôвцѣ молодѣжи пôдъ часъ сегорôчныхъ вакацiй „Сѣчовикôвъ“, котрыхъ тамъ було до 15, всюда дуже радо принимали.

Станъ библiотеки „Сѣчи“:

Библiотека числитъ теперь 1149 дѣлъ въ 1473 томахъ.

1. Въ роцѣ 1882/3 прибуло:

а) закуплено выдѣломъ	18	дѣлъ въ	32	томахъ
б) одержано даромъ	108	„	162	„
разомъ	126	„	194	„

2. оправлено 104 дѣлъ въ 128 томахъ,

3. выпожичено до читаня 635 дѣлъ въ 816 томахъ.

Станъ касы „Сѣчи“

Приходы:

Вступне и вкладки . . .	204 зр.	50 кр.
Надзвычайнй датки и складки .	120 „	34 „
На фондъ библiотечный и на оправу книжокъ	125 „	32 „
За ôтпренумерованье газетъ .	4 „	80 „
За продажь паперу . . .	2 „	43 „
Разомъ . . .	457 „	39 „
Лишилося зъ року 1881/2 . .	47 „	06 „
Разомъ . .	504 зр.	45 кр.

Розходы:

Хата	160 зр.	— кр.
Свѣтло, паливо и услуга . .	46 „	04 „
Газеты	56 „	81 „
Надзвычайнй выдатки и канцеляр.	58 „	49 „
Закупно книжокъ . . .	116 „	16 „
Оправа книжокъ	24 „	62 „
Разомъ . . .	462 зр.	12 кр.

Билянсъ:

Приходу було 504 зр. 45 кр.
Розходу було 462 „ 12 „

Лишилось на р. 1883|4 42 зр. 33 кр.

Вѣдень, дня 3 падолиста 1883.

За уступаючiй выдѣлъ тов. „Сѣчь“.
Лонгинъ Озаркевичъ, голова.
Евгенiй Кобриньскiй, секретарь.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(Въ Босни и Гверцеговинѣ) введенй будутъ т. з. суды шеріяту або духовнй. Пôсля найновѣйшого розпорядженя оголошеного въ урядовôй газетѣ для окупованыхъ провинцiй, будутъ пôдлягали судамъ шеріяту справы магомеданьского права супружеского разомъ съ правомъ маетковымъ супружескимъ, права и обовязки межи магомеданьскими родичами и дѣтьми якъ такожь справы наслѣдничй магомеданъ и выплываючй зъ нихъ споры. — Справы тй рѣшае въ першôй инстанцiи яко судiя единособный (Einzelrichter) кади а въ другôй и послѣдньôй инстанцiи высшiй судъ шеріяту въ сенатѣ зложеномъ зъ 4 членôвъ, зъ котрыхъ двохъ есть судiй духовныхъ пôдъ предсѣдательствомъ президента высшого суду.

(Справа подълу Чехъ на два округи административнй), зъ котрыхъ одинъ мавбы мати характеръ выключно нѣмецкiй, въ другôмъ же

мавбы бути заведеный языкъ ческій яко урядовый, була недавно порушувана, якъ мы доносили на вѣчу селянъ въ Лютомирицяхъ и на згромадженю выборцѣвъ при случайности посольского справозданя посла Решауера въ Фалькенау. Мимо того, що правительство не допустило въ послѣднôмъ случаю до ухваленя формальнои резолюціи, не устаютъ агитаціи за пляномъ роздѣлу Чехъ на половину нѣмецку и ческу и знайшли свôй выразъ въ резолюціи, ухваленôй минувшого тыждня на зборахъ политичного товариства нѣмецкого въ Брукск. Рôвночасно розбираеся се питанье такожь въ нѣмецко-ческôй прасѣ провинціональнôй, котра глядитъ на тую справу зъ становища ексклюзивно-нѣмецкого и думае зробити прислугу пангерманьскôй идеѣ, доказуючи, що переведенье сего пляну рôвналобыся поставленю охоронои стѣны противъ пôдôймаючихся филь Славяньства. „Teplitz-Schönauer-Ztg.“ протестуючи противъ замѣту партикуляризму „Berliner Tageblatt-a“ пôднесеному противъ ческихъ Нѣмцѣвъ по поводу агитацій за роздѣломъ Чехъ. Заявляе безъ обиняkôвъ, що ческі Нѣмцѣ не знаютъ анѣ границь краевыхъ, анѣ державныхъ, где ходитъ о велику нѣмецку идею“. Зазывы прасы не остаютъ безъ взглядного успѣха, бо гадка нею пропагована, кольпортуеся въ всѣхъ нѣмецко-либеральныхъ кружкахъ, а въ вайблизшôмъ часѣ маютъ ôтбутися въ кôлькохъ мѣсцевостяхъ пôвнôчнои Чехіи новѣ митинги, котрымъ предложится до ухваленя резолюціи въ тôмже дусѣ. — Чи всѣ ухваленѣ вже до теперь резолюціи якъ и тѣ, що ще приготовлюются, ôтнесутъ ефективный наслѣдокъ, належитъ сумнѣватися; въ теперѣшныхъ ôтношеняхъ будутъ они мати щонайбôльше значенье демонстрацій.

(*Клюбъ сполученои лѣвицѣ*) въ радѣ державнôй маe переобразуватися на клюбъ нѣмецко-національный, а до такого заключеня спонукуе именно заявленье дра Шмидерера, котре сей посолъ зложивъ на зборахъ полуднево-стирійского товариства поступового. Не знати, чи Шмидererъ мавъ мандатъ выступити офиціяльно съ такимъ заявленьемъ и чи оно маe уважатися выразомъ рѣшеня всѣхъ членôвъ сполученои лѣвицѣ,— коли однакожь єго заявленье не зôстало до теперь органами сего сторонництва здементоване, треба припускати, що деклярація дра Шмидерера, хочь ôнъ и не належитъ до выдатнѣйшихъ представителѣвъ своеи партіи — не есть безъ значеня. Вирочѣмъ высказанье дра Шмидерера потверджаютъ гдекотрѣ газеты берлиньскѣ, стоячѣ въ близкихъ зношеняхъ съ сторонництвомъ либеральнымъ, — бо они заповѣдаютъ, що въ короткôмъ часѣ наступлятъ важнѣ змѣны въ организаціи сего сторонництва. — Гадка основаня нѣмецко-національного клюбу не може уважатися зовсѣмъ новою, бо она вже була давнѣйше предметомъ горячои дискусіи въ сторонництвѣ либеральнôмъ, не могла однакъ позыскати для свого зреализованя голосôвъ поважнѣйшихъ послôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Соврем. Изв.“ доносятъ, що въ мѣстѣ Кривой Рогъ катеринославскои губ. выбухнувъ бувъ 28 мин. м. погромъ жидôвъ. Робôтники ôтъ желѣзницѣ розпочали були вечеромъ того дня розбивати жидôвску крамницю на базарѣ. Прибѣгла на то полиція и появився приставъ. Робôтники однакожь не ôтстрашилися тымъ, лишь опиралися навѣть полиціи; приставъ дôставъ сокирою въ голову и повалився на землю. Скоро прибули и селяне зъ сусѣдныхъ сѣлъ и почали спôльно съ робôтниками розбивати крамницѣ. При тôмъ дôсталося и гдеякимъ христіянамъ. Такъ розбили робôтники дôмъ одного французского инжинера и побили священика Рыбаченка. — Вѣдомôсть о уступленю министра финансôвъ Бунге здаеся бути вже певною. Наслѣдникомъ єго маe бути Ламанскій. Зô взгляду однакожь на тое, що Ламанскій якъ бувшій директоръ россійского банку скомпромитувався своими нечистыми ôтношенями до декотрыхъ лиць, здаеся, що именованье єго министромъ финансôвъ есть дуже неправдоподôбне. Бôльше шансъ маютъ Сольскій и помôчникъ министра финансôвъ Николаевъ. — Нѣмецкій посолъ въ Петербурзѣ Швайницъ намѣряе зъ причины недуги своеи родины опустити свое мѣсце. По поводу сего пишутъ до „Pol. Corr.“ то певна рѣчь, що пос. Швайнѣцъ думае выѣхати зовсѣмъ въ Петербурга. Зъ другои стороны треба зазначити, що присутнôсть єго въ Петербурзѣ есть нынѣ бôльше потрѣбною якъ коли небудь. Частѣ непорозумѣня мѣжь обома державами въ послѣднихъ часахъ и борба шовинистичныхъ газетъ жадае нынѣ того, щобы обѣ державы щиросердечно до себе зближилися — тенденція, котра нынѣ въ коректнôмъ поступованю Нѣмеччины супротивъ справъ въ Болгаріи ясно вже проявляеся. Щобы однакожь цѣль тую осягнути, лежитъ въ интересѣ обохъ державъ задержати человѣка, котрый черезъ довгѣ лѣта бувъ предотавителемъ нѣмецкихъ интересôвъ на петербурскôмъ дворѣ. Здаеся отже, що уступленье Швайница доперва тогды наступитъ, коли потягнулобы за собою менши непріятности. Пôсля вѣдомостей, якѣ надôйшли зъ Петербурга до Лондону, мали 2 с. м. ôтбутися въ Петербурзѣ зборы революціонистôвъ, на котрыхъ нараджуванося, въ якій способъ треба выступати противъ россійского правительства. Умѣркована громада мала бôльшôсть и для того постановлено не уживати средствъ надзвычайныхъ.

Англія. Англійске правительство видѣлося въ кôнци змушенымъ розтягнути законъ выняткôвый въ Ирляндіи и на Оренжистôвъ. Головный повôдъ до сего подали непокои въ Лондондерри. Але ще бôльше занепокоили правительство вѣсти надходячѣ зъ Тегерану. Зъ ôтси доносятъ, що въ Индіи розширився великій заговоръ, котрого кôнцѣ далеко, бо ажь до Россіи сягаютъ. „Morning Post“ выступае зъ тои причины противъ вицекороля Индіи и каже, що ôнъ своею нерѣшимостею всему тому виноватъ и що ôнъ пôдкопуе значенье Англіи въ Индіи. Уроженцѣ Индіи можутъ черезъ єго поступованье тôлько думати, що сила Англіи вже упадае и що приходитъ вже часъ, коли Индійцѣ скинутъ разъ зъ себе ярмо англійске. — На пирѣ въ Mansion House мали Глядстонъ и Вадингтонъ великій бесѣды. Тôлько бесѣда Вадингтона зробила бôльше враженье, коли сей говоривъ о французскôй политицѣ и о ей мирнôмъ прямованю. Въ ôтповѣди на сю бесѣду сказавъ Глядстонъ, що не тôлько Англія желае спокою, але що то есть желаньемъ цѣлои Европы. Потому вспôмнувъ Глядстонъ еще о ново повсталыхъ державахъ на балканьскôмъ повъострове и и подававъ раду придержуватися берлиньского трактату. Сѣ послѣдни слова не зробили ôтповѣдного враженя, бо якъ понятно, не були сказани до того, до кого бы властиво належало.

Сербія. До „Neue fr. Presse“ пишутъ, що повстанье въ Сербіи вже зовсѣмъ придушено такъ въ зайчарскôмъ якъ и баньскôмъ повѣтахъ. Королевскимъ войскамъ удалося почасти розбити, почасти змусити до ôтданя оружя. Позаякъ однакожь сѣ вѣдомости походятъ зъ жерела офиціяльного, то мусимо ихъ пріймати съ всею скрупулятностею. До „Pol. Corr.“ пишутъ знову, що ворохобники напали були 8 с. м. на Зайчаръ и хотѣли мѣсто ограбити. Оберштъ-лейтенантъ Юрковичь дожидавъ ихъ съ малою лишь горсткою войска; коли ворохобники великими товпами почали входити до мѣста, кинувся Юрковичь на нихъ и прогналъ ихъ зъ мѣста. Замѣтно що зайчарскѣ горожане стояли крѣпко по сторонѣ правительства и спомагали дѣломъ змаганя Юрковича. Ворохобники розбѣглися по битвѣ, въ котрôй богато зъ нихъ було раненыхъ, на всѣ стороны; войско не понесло жадныхъ стратъ, за то було по сторонѣ мѣщанъ кôлькохъ убитыхъ. 150 ворохобникôвъ дôсталося въ руки правительства. Кажутъ що при нападѣ ворохобникôвъ на Зайчаръ вѣвъ ихъ Миленовичь, одинъ изъ найзначнѣйшихъ членôвъ радикального сторонництва. Головна сила войска приданого ген. Николичеви перейшла знову пôдъ проводомъ Трековича цѣлу область коло вывозу Честобродица и прогнала ворохобникôвъ, котрѣ заняли були сусѣдни горбы. Такъ само зайняло войско позицію коло Каляфату котру ворохобники були сильно обсадили. Одна часть ворохобникôвъ оставила тутъ оружіе и розбѣглася скоро на всѣ стороны. Полковникъ Гладзичь, котрый веде войско въ Алексинаца и Нишу, напавъ на ворохобникôвъ коло Банѣ, котрыхъ вѣвъ Дидичь, радикальный посолъ до скупщины и розпочавъ съ ними заразъ битву. Зъ разу ставили ворохобники опôръ, але побачивши, що нѣякъ не можутъ вдержатися, пôддалися и просили о амнестію; велика часть однакожь мѣжь ними и Дидичь втекла въ горы. — Доразовый судъ военный въ Зайцарѣ, передъ котрымъ маются ставити радикалы увязненѣ въ Бѣлградѣ, складаеся зъ апеляційного сов. Раовича королевского свояка, бѣлградского городского судіѣ Гранисавлевича и Анд. Николича предсѣдат. судового въ Нишу. Крôмъ бѣлградскихъ радикалôвъ увязнено такожь предсѣдателѣвъ филіяльныхъ радикальныхъ комитетôвъ. — Зъ Софіи доносятъ, що богато ворохобникôвъ повтѣкало до Болгаріи. Болгарске правительство приказало ихъ розброити и тымчасово увязнити. Мѣжь втѣкачами маe бути такожь и Лазаревичь, шефъ зайцарскихъ радикалôвъ. Правительство приказало обсадити сильно границю войскомъ. Проводирь ворохобникôвъ въ Бани, Дидичь хотѣвъ пôддатися але пôдъ условьемъ повнои амнестіи, правительство однакожь ôтказало ему сего. — 9 с. м. мѣсяця пріймавъ король Милянъ проводирѣвъ либерального сторонництва Іована Ристича, Милойковича и Сасилевича.

НОВИНКИ.

Рускій народный театръ пôдъ дирекцією пп Биберовича и Грыневецкого дасть во Львовѣ ще съ нынѣшнымъ чотыри представленя. На четверъ назначеный бенефисъ панѣ Биберовичеви. Будутъ двѣ штуки: „Вуяшокъ цѣлого свѣта“ и „Школярь на вандрôвцѣ“, оперета съ музикою Мих. Вербицкого. Не сумнѣваемось, що на бенефисѣ такъ заслуженои для рускои оцены артистки, якъ п-ѣ Биберовичева, саля „Народного Дому“ буде биткомъ повна. Тымъ львôвска Русь покаже свою симпатію и признанье для таланту и працѣ п-ѣ Биберовичевои. Въ загалѣ жь просимо львôвску публику руску численно являтись на послѣдныхъ чотырохъ представленяхъ, щобъ театръ нашъ, прощаючись съ нами знова на цѣлый довгій рôкъ, мôгъ помінати львôвску Русь тôлько — не злымъ словомъ. Дня 22 л. падолиста ôтбудеся вже перше представленье въ Золочевѣ. Дана буде премiована оперетка Данила Млаки съ музикою Ис. Воробкевича „Пентелей Трубка“ або „Панѣ-молода зъ Босніи“. Русинамъ зъ Золочева и окрестности вже напередъ щиро поручаемо поводженье нашого театру.

(+) **Въ честь професора Франца Миклошича** ôтбудеся въ Вѣдни дня 20 л. падолиста заходомъ комитету славяньскихъ студентôвъ велика академія и комерсъ. Руска академична молодѣжь вѣденьска, бажаючи, щобъ се торжество всеславяньске выпало якъ найкрасше и щобъ чудна наша пѣсня гôдно вызначилась мѣжь пѣснями иншихъ Славянъ — тымъ бôльше, що въ академіи возьмутъ участь найкрасшій силы славяньскій — запросила проф. Анатоля Вахнянина зô Львова, щобы прибувъ на день 20 падолиста до Вѣдня въ товариствѣ другихъ охочихъ спѣвакôвъ рускихъ. Проф. Вахнянинъ не ôтмовивъ прошеню и, якъ довѣдуемось, поѣде на торжественный день 20 падолиста до Вѣдня въ товариствѣ ще трехъ лучшихъ спѣвакôвъ рускихъ, такъ що всѣ чотыри будутъ творити квартетъ. Руска гимназія выготовила и перешле на день сего торжества славяньского Францови Миклосичеви адресу, въ котрôй зложена буде великому славистови подяка за єго наукôвѣ труды для всеи Славянщины и для Русинôвъ (Малорусôвъ). Миклосичеви винни Русины особенну подяку за те, що ôнъ на пôдставѣ своихъ глубокихъ студій надъ всѣми славяньскими языками, признавъ самостôйнôсть малоруского (руского, украиньского) языка — и тымъ самымъ засудивъ тыхъ псевдо ученыхъ, що, заслѣпленѣ политичными тенденціями, ôтмовляли або ще и теперь ôтмовляютъ нашому языкови поважного становища — самостôйного языка славяньского, рôвнорядного съ другими славяньскими языками. Якъ довѣдуемось, такожь и въ Тернополи готовлятъ Русины адресу Миклосичеви. Сподѣваемось, що интелигенція руска зъ цѣлого краю почтитъ многозаслуженого и многоповажаного въ цѣлôмъ Славяньствѣ ученого професора — высказомъ ему подяки и признаня чи то адресами чи телеграмами. Всякѣ посылки въ тôмъ взглядѣ принимае у Вѣдни членъ комитету славяньскои молодѣжи: „Дръ Теофиль Окуневскій, IX, Spitalgasse Nr. 7. I. 5“.

— **Новый театръ ческій въ Празѣ** буде торжественно ôткрытый першимъ представленьемъ дня 18 л. падолиста с. р. Комитетъ будовы театру выданъ 8 падолиста „Ôтозву до братей Славянъ“ съ запрошеньемъ въ гостину до Праги на день народнои радости. „Разъ вже тѣшився народъ ческій, — читаемо въ Ôтозвѣ, — що повитае репрезентація своихъ братей славяньскихъ и пріязныхъ ему иншихъ народôвъ — яко свѣдкôвъ и участникôвъ торжественного ôткрытя народного театру. Два роки тому, якъ жорстока доля надѣ нашій покрыла незмѣрною жалобою. Однакъ народъ ческій, въ многихъ досвѣдченый страждняхъ и до всякои заправленои борбы, при такъ страшнôмъ пораженю не похитнувся въ своемъ намѣрѣ. Пожаръ знищивъ величаве дѣло кôлькадѣтнои працѣ, але не знищивъ благородныхъ усилій и жертволюбности ческого народу. Свѣтлѣйше, нѣжь впередъ, взносится нынѣ передъ нами будôвля народного театру. Дня 18 падолиста буде тая святыня музъ ôтдана штуцѣ славяньскôй. Буде она тревалымъ для будущихъ вѣкôвъ памятникомъ нашого ôтродженя и вымовнымъ свѣдкомъ нашого поступу, образованя и силы духа ческого. До Васъ всѣхъ, братя, що черезъ весь часъ брали есте щиру участь въ нашôмъ змаганю и помôчною долонею въ якій небудь способъ поперали насъ въ тôмъ дѣлѣ, звертаемося нынѣ, щобъ Вы прибули святкувати разомъ съ нами ôткрытье народного театру — хвилю такъ важну въ нашôмъ житю, а тымъ самымъ, щобъ Вы причинилися до пôднесеня свѣтлости того обходу и намъ зложили новый доказъ братнои пріязни. Прибудьте отже тѣшитися спôльно всѣ, котрыхъ покревнôсть и духовнѣ зносины съ нами вяжутъ; прійдѣте всѣ, що есте дѣтьми Славянщины. Кто зъ Васъ услухае нашого вôзваня на торжество, зволитъ впередъ завѣдомити насъ, щобъ мы могли гостинно приняти єго пôдъ часъ днѣвъ нашои радости и дати ему гôдне умѣщенье.“ — Завѣдомленя, о котрыхъ згадуеся при кôнци ôтозвы, пріймае комитетъ до 15 л. падолиста. Зô Львова выѣздитъ до Праги въ имени кôлькохъ товариствъ яко спôльный делегатъ проф. Романчукъ. Якъ зачуваемо, такожь „Народный Дôмъ“ маe выслати делегата въ особѣ дра Ив. Добряньского. Чи ще кто бôльше зъ Русинôвъ возьме участь въ торжествѣ ческôмъ въ Празѣ, доси намъ не звѣстно.

— **Друге збранье товаришѣвъ „Етнографично-статистичного Кружка“**, завязаного при „Академичнôмъ Братствѣ“, ôтбулося въ недѣлю д. 11 падолиста. Зôйшлося значне число товаришѣвъ звычайныхъ и кореспондентôвъ. Зъ дѣловои части пôдносимо те, що доси вписалося въ члены кружка звышь 40 людей зъ нашои молодѣжи. Рѣшено такожь ôтбувати правильно що недѣлѣ зôбраня полученѣ съ ôтчитами и дискусіями и запросити такожь товаришѣвъ „Академичного Кружка“ до участи въ працяхъ надъ етнографіею и статистикою нашого народа, чи то черезъ завязанье при тôмъ товариствѣ осôбного кружка, чи черезъ ôтповѣдну до потребы реформу уставôвъ „Етногр. статист. кружка“ при „Акад. Братствѣ“. Дальше рѣшено розпочати працю надъ збираньемъ библіографичныхъ вѣстей о всѣхъ працяхъ, печатаныхъ доси, а тыкаючихъ чи то етнографіи чи статистики руского народа. Около 10 товаришѣвъ взяло на себе на разѣ ôтповѣдни пошукованя въ тутешныхъ публичныхъ библіотекахъ. По короткôмъ обговореню справы выдавництва творôвъ В. Навроцкого выслухано ôтчиту товариша кореспондета И. Ф., котрого предметомъ бувъ перекладъ цѣкавои повѣсти индійскои (зъ епопеѣ Мага-Бгарата), п. з. „Сундъ и Упасундъ“. Прелегентъ попередивъ свôй ôтчитъ короткимъ устнымъ поясненьемъ важности и обсягу етнографіи, а такожь поясненьемъ гдеякихъ чертъ митологіи индійскои, про котрѣ згадуеся въ самôй повѣсти о Сундѣ и Упасундѣ. Слѣдуючои недѣлѣ держати буде секретарь кружка, товаришъ Кулачковскій, ôтчитъ о однôй зъ новѣйшихъ працъ п. Пилята въ „Statystycznych wiadomościach“, а именно о его розправѣ про „Ekonomiczny stan włościan w Galicyi“.

— **О. Северинъ Горбачевскій**, парохъ зъ Кудринець обходитъ дня 3 (15) падолиста 50-лѣтный ювилей свого священьства и супружества. Въ той день ôтбудеся въ Кудринцяхъ соборчикъ деканальный. Дня 3 (15) с. м. наша архидіецезія дочекаеся 11-того зъ ряду жонатого священика ювилата. Vivat sequens!

— **Вахмистръ уланôвъ Моравецъ**, бажаючи пômститися на ротмистру Енертѣ за выставленье ему злого свѣдоцтва, вôйшовъ въ суботу съ револьверомъ до комнаты ротмистра, выстрѣливъ до него два разы и тяжко ранивъ въ груди. Опôсля стрѣливъ самъ въ себе и на мѣсци упавъ трупомъ.

— **Ôтъ Сянока** пишутъ намъ: Въ селѣ Одреховѣ сянôцкого повѣта не було до теперь доброи школы, бо стара деревяна стояла въ огородѣ парохіяльнôмъ и не мала жадного свого огороду. Проте за стараньемъ и порадою мѣсцевого священика закупила громада кусникъ найлучшого и въ найкрасшôмъ мѣсци лежачого поля, на котрôмъ выбудовано нову, обширну зъ цеглы вымуровану школу, котра всѣмъ вымогамъ школьнымъ може ôтповѣсти. Зъ тои самои причины не мала громада и отвѣтного учителя, бо задля лихого помешканя нѣкто зъ учителѣвъ, мимо кôлькоразового выставленя школы на конкурсъ, о тужже убѣгатись не хотѣвъ; на чѣмъ найгôрше выходила громада. Нынѣ отже, коли тую недогôдноcть усунено, при новôмъ выставленю школы на конкурсъ не залишатъ пп. учителѣ и зъ дальшихъ сторôнъ Руси о тую посаду убѣгатись, тымъ бôльше, що языкъ выкладовый рускій, а въ селѣ числячôмъ надъ 2000 душь платня учителя буде ведля рѣшеня ц. к. окружнои рады шк. выносити 400 зр.

— **„Z szlachtą polską polski żyd.“** На засѣданю познаньского „Товариства пріятелѣвъ наукъ“ дня 6 падолиста читавъ знаный польскій историкъ Клеменсъ Кантецкій свою розправу п. заг.: „Ustęp z dziejów miasta Poznania“, ôтносячуся до лѣтъ 1736—1740, а нагадуючу живо недавный процесъ въ Тиса-Есларъ. Въ р. 1736 знайдено въ Познани на болоню тѣло дволѣтного хлопчины христіяньского, страшно покалѣчене, съ очевидными слѣдами замордованя. Магистратъ познаньскій розпочавъ слѣдство и выточивъ процесъ двомъ бабамъ, Оленѣ Совиньскôй, Агнѣшцѣ Ковальскôй и кôлькомъ жидамъ о зрабованье и замордованье дитины. Процесъ тягся 4 роки и скôнчився въ Варшавѣ увôльненьемъ пôдсудныхъ окрôмъ Совиньскои, засужденои на 2 роки вязницѣ. Декретъ писаный знаменитымъ тогочаснымъ правникомъ, кс. епископомъ Андрѣемъ Залускимъ, котрый мабуть богато доложивъ труду до розмотаня тои темнои и пôдкупствами ще затемненои справы, хочь очевидно ей не розмотавъ. Правда, що (пôсля єго догадôвъ) головными виновниками були таки жиды: одинъ докторъ жидôвскій, а другій Йосько съ прôзвищемъ „Пархатый“, — але позаякъ оба они утѣкли, то судъ позаочно засудивъ ихъ на инфамію; прочихъ жидôвъ увôльнено, „принявши ôтъ нихъ присягу, що дитины тои не купили, не замордували, анѣ до укрытя бѣглецѣвъ не причинилися.“ Въ декретѣ выписано такожь остру нагану магистратови познаньскому за то, що надъуживавъ тортуръ и що справу ту, очевидно належачу пôдъ судъ воеводскій, втягнувъ передъ свое форумъ. — Але найцѣкавѣйшою частею засѣданя була дискусія, котра вывязалася надъ розправою п. Кантецкого. Въ тôй дискусіи головно судія Яроховскій звернувъ увагу на жерело певного антагонизму, котрый проявляеся въ тôмъ процесѣ мѣжь мѣстомъ а шляхтою. Магистратъ очевидно хоче укараня жидôвъ, мѣщаньство радобы нападати на домы жидôвскѣ, бурится и ôтгрожуеся, — але шляхта заступаеся за жидôвъ. Судія Яроховскій доказуе, що причиною того було те, що шляхта зъ близшихъ и дальшихъ околиць депонувала у жидôвъ свои капиталы на $7\frac{1}{2}$ процентъ. Въ актахъ кагалу жидôвского въ Познани найшовъ бесѣдникъ богато записôвъ посвѣдчаючихъ, що той и той шляхтичъ умѣстивъ въ кагалѣ таку и таку суму, ôтъ котрои жиды обѣцюются платити $7\frac{1}{2}\%$, а цѣлу суму въ той а той часъ выплатити н. пр. яко посагъ доньцѣ депонуючого. Небезпеченьство грозяче жидамъ дотыкало рôвночасно и тыхъ депозиторôвъ, не диво отже, що шляхта выступала въ оборонѣ жидôвъ. Крôмъ того судія Яроховскій найшовъ слѣды, що шляхта въ XVIII вѣцѣ на сеймикахъ неразъ ухвалювали боронити жидôвъ ôтъ всякого небезпеченьства, — очевидно, не для жаднои идеѣ толеранціи або дружности, а тôлько для власного интересу.

Ŧ

Миронъ Мальчевскій,

ц. к. адъюнктъ судовый зъ Вишневчика,

упокоився дня 11 л. падолиста въ Самборѣ на хоробу Брайта въ 35-тôмъ роцѣ житя.

Въ послѣднôй хвили одержали мы тую сумну вѣсть и дѣлимось нею съ нашими читателями, оставляючи собѣ на пôзнѣйше подати бодай коротку біографію утраченого мужа, ôтзначавшогося горячимъ щиро-рускимъ патріотизмомъ, тихою але ревною дѣятельностею для подвигненя нашои народности и прихильностею для сельского народа, съ котрымъ стыкаюся въ званю судового урядника.

Въ покôйнôмъ Миронѣ Мальчевскôмъ тратитъ Русь одного зъ тыхъ мужѣвъ, що то хочь не надто на виднотѣ — а таки повнятъ свою велику службу на становищахъ въ рôжныхъ сторонахъ нашого краю. Безъ такихъ мужѣвъ годѣ намъ обходитися и для того смерть пок. Мирона Мальчевского называемо великою стратою для Руси!

Вѣчна ему мѣжь нами память!

— **Сѣмнайцятый загальный збѣръ тов. „Сѣчь“ у Вѣдни** ѣтбувся дня 3 падолиста 1883. Въ складъ нового выдѣлу вѣйшли: Иванъ Куровець, голова; Евгеній Озаркевичь, заступникъ головы; Евгеній Кобрыньскій, скарбникъ; Теодоръ Тышецкій, бібліотекарь; Зеновій Левицкій, секретарь; Андрѣй Бурачиньскій, господарь и Романъ Яросевичь. Въ узнаню великихъ заслугъ, якѣ своимъ важкимъ словомъ въ оборонѣ малорускои мовы положивъ проф. дръ Францъ Миклосичь у Вѣдни, именувавъ его загальный збѣръ своимъ почетнымъ членомъ; рѣвножь именувавъ за знаменитѣ услуги коло добра и розвитку товариства почетными членами: дра Ивана Горбачевского, професора университету въ Празѣ, дра Щастного Сельского, лѣкаря у Вѣдни и дра Ивана Коса, старшого войскового лѣкаря у Львовѣ. Дальше залагодивъ загальный збѣръ кѣлька внесень, котрѣ ѣттдавъ нововыбраному выдѣлови пѣдъ близшій розсмотръ и щобы по можности выконавъ ихъ. Мѣжь иншимъ поручивъ выдѣлови застановитись, чи не булобы можливе выдавництво литературно-народного альманаха заходомъ товариства „Сѣчь“. Дальше рѣшено сего року святочно обходити роковины смерти Тараса Шевченка. Крѣмъ того загальный збѣръ обговорювавъ много другихъ питань ѣтносячихся до дальшого и красшого розвитку товариства и що до внутрѣшного уладженя и хозяйства.

— **Нова читальня** завязалася въ Винникахъ пѣдъ Жовквою. Статуты ще 28 л. жовтня пересланѣ до ц. к. намѣстництва до потвердженя. Яко члены — основателѣ пѣдписалися дръ Сильвестеръ Дриманикъ, Левъ Буракъ, Іосифъ Цюропайловичь, Панько Деркачь, Теодоръ Гаргиль, Иванъ Галапацъ и Федь Царикъ. До теперь зголосилося вже 35 членѣвъ, а есть надѣя, що по уконституованю буде ихъ далеко бѣльше.

— **Кровава месть.** Близько границѣ австрійскои пѣдъ Кремѣньцемъ стражникъ пограничный побачивъ перемытниковъ, несучихъ горѣвку. Коли они на его зовъ не хотѣли задержатись, то ѣнъ загрозивъ, що ужіе оружія, и дѣйстно стрѣливъ и одного зъ перемытниковъ скалѣчивъ въ ногу. Тогды товаришѣ ранного кинулися на стражника и порубали его въ кавалки. На другій день люде ледви позбирали розкиненѣ члены стражника.

— **(Дрѣбнѣ вѣсти).** Рѣки Волга, Кама и Вятка покрылися ледомъ. — Въ Орельци надъ Прутомъ обновлено и гарно вымаловано церковъ жертвами громады и трудами о. дек. Мих. Коржиньского; всего довершено безъ конкуренціи, а зѣбрано на тую цѣль около 3.000 зр. — Катерина Бѣленька, жена пенсіонованого ц. к. збѣрщика податковъ, умерла сими днями во Львовѣ въ 49 роцѣ житя,

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіи Львѣвскои.

Совѣтниками консисторскими съ правомъ ношеня крылош. ѣтзнакъ именованѣ оо.: Мелетій Романовскій зъ Живачева, Иляр. Пачовскій зъ Наваріи, Хрисантъ Колянковскій зъ Велдѣжа, Іос. Витошиньскій зъ Денисова, Март. Пакижъ зъ Риму, Теоф. Царевичь зъ Кобыловлоки, Мих. Левицкій, Ник. Волошиньскій и Емил. Кушикъ.

Деканомъ и орд. шк. комисаремъ именованый о. Иг. Телишевскій зъ Бѣлки для дек. нараѣвского.

Архіерейске благословенье одержавъ о. Северинъ Горбачевскій по причинѣ обходу 50-лѣтного душпастырства.

Каноничну институцію одержали оо.: Юст. Дворянанъ на Дубѣвцѣ, Володим. Барановскій на Мужилѣвъ, Іоанъ Продзевичь на Верынь, Алекс. Батѣгъ на Дроговыжь, Айталь Билинкевичь на Знесѣнье.

Завѣдательства одержали оо.: Стеф. Ковбляньскій въ Бѣлобожници, Алекс. Юрыкъ въ Воли великѣй, Володисл. Сельскій въ Устю коло Роздолу, Іоанъ Кузьмовичь въ Дусановѣ, Діон. Еліясевичь въ Петриковѣ.

Введенѣ въ душпастырскѣ посады оо.: Вол. Петрушевичь яко першій сотрудникъ, Пав. Крушельницкій яко префектъ закристіи при церквѣ св. Юра во Львовѣ; Ант. Оноферко въ зав. Гумнискъ, Петро Билиньскій въ зав. Кійданова, Вас. Крыницкій въ зав. Лукавицѣ; Ант. Носковскій яко сотр. въ Струссовѣ, Богданъ Еліашевскій яко сотр. въ Пѣйлѣ, Стеф. Комариньскій яко сотр. въ Небыловѣ, Исид. Глиньскій яко сотр. въ Шельпакахъ, Григ. Ковчь яко сотр. въ Добростанахъ, Иляр. Сѣминовичь яко сотр. въ Золотникахъ, Теоф. Любинецкій яко сотр. въ Збаражи, Ем. Соневицкій яко сотр. въ Соколовѣ, Ром. Шепаровичь яко сотр. въ Заболотовѣ, Клим. Соневицкій яко сотр. въ Ярмаркѣвцяхъ, Ник. Голинатый яко сотр. въ Пневю, Мих. Вальницкій яко прив. душпастырь въ карнѣмъ заведеню въ Станиславовѣ, Теоф. Лавровскій въ такѣмъ самѣмъ званю въ Тернополи.

Сотрудництво одержали оо.: Алекс. Стоцкій въ Яблоновѣ дек. гусятыньского, Мих. Боднаръ въ Яблоници, Павло Герасимовичь въ Конюхахъ.

Именованѣ: Дръ Іоанъ Бартошевскій суплентомъ катедры пасторалнои на университетѣ львѣвскѣмъ, Волод. Петрушевичь катихитомъ при рускѣй школѣ вправъ у Львовѣ, Амвр. Полянскій пров. катихитомъ при IV гимн. у Львовѣ.

Презенту одержали оо.: Дим. Микицей на Делѣвѣ, Кирилъ Фаціевичь на Дулибы, Маркилъ Сѣрецкій на Делеву, Модестъ Хоминьскій на Деляю, Ілярій Пачовскій на Бикуловичѣ, Емилій Кушикъ на Ѣльховець.

Увольненье ѣтъ испыту конкурсового одержали оо.: дръ Бартошевскій, Исид. Каратницкій, Юл. Войнаровскій, Іоанъ Лукашевичь, Іоанъ Проскурницкій, Дим. Луговый, Іос. Макогоньскій, Іос. Каратницкій, Леонтій Лушниньскій, Григорій Громадка и Стеф. Билиньскій.

На конкурсъ выставлена парохія Войнилѣвъ, дек. калуского, прив. над., до 3 сѣчня 1884.

До рукоположеня маютъ кандидаты стану священического явитися во Львовѣ въ день 11 грудня.

До съменища принятѣ: Іоанъ Гошовскій на 1-шій рѣкъ, Корн. Малишевскій на 2-ій рѣкъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

До каноничног инсиптуціи завѣзванѣ оо.: Викторъ Сиротиньскій на парохію Камѣнка нова, Теофиль Гдушкевичь на парохію Гошѣвъ, дек. устрыцкого и Сильвестеръ Стецякъ на парохію Камѣнка, Стаpесело, дек. потелицкого.

Каноничну институцію на парохію Сѣлець, дек. мокряньского, получивъ о. Данило Манастырскій зъ Манастырця.

Завѣдательства одержали оо.: Мих. Калимонъ въ Манастырци, дек. горожаньского, Вас. Салагубъ въ Устрыкахъ, дек. затварницкого, Іоанъ Лѣтыньскій въ Камяннѣй, дек. мушиньского, Володимиръ Козловскій въ Баници, дек. мушиньского.

Сотрудництва получили оо.: Мих. Зубрыцкій въ Мшанци, дек. жукотиньского, Григорій Жукъ въ Лежайску, дек. канчуцкого, Гервазій Царевичь въ Куликовѣ, Миронъ Лѣтыньскій въ Лѣтынѣ, дек. мокряньского, Іоанъ Кипріянъ въ Добромили, Юстинъ Манастырскій въ Любичи, дек. потелицкого, Іоанъ Яросевичь въ Яблоновѣ дек. высочаньского.

Презенту на парохію Яблѣнка выжна, дек. высочаньского, отрим. о. Маркилъ Куновскій.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

Михайло Павлюкъ, студентъ медицины въ вѣденьскѣмъ университетѣ, членъ „Сѣчи“, упокоився въ Вѣдни. Покѣйникъ бувъ щирымъ Русиномъ, а яко товаришъ „Сѣчи“ запомагавъ товариство матеріяльно и добѣрными книжками зъ своеи приватнои библіотеки. Вѣчная ему память!

Телеграма „Дѣла“.

Въ самѣй послѣдней хвили одержуемо зъ Перемышля дуже сумну телеграфичну вѣсть:

„**Крылошанинъ Левъ Кордасевичь** упокоився. Похоронъ ѣтбудеся въ четверъ сего тыждня“.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. М. въ Г. Чортѣвци. Присланѣ 3 зр. записали мы за III, не за IV кварталъ. — *Всч. А. А. въ Тростяници.* Заплачено до кѣнца року все. — *Всч. К. А. во Львовъ.* Въ справѣ читальнѣ въ Цвѣтовѣй годимося съ Вашимъ предложеньемъ. — *Всч. А. Ч. въ Добровлянахъ.* Присланѣ 11 с. м. 4 зр. записали мы за III не за IV кварталъ. — *Всч. А. С. въ Ямници.* Выказъ жертвъ помѣстимо безкористно въ слѣдуючѣмъ числѣ.

Подяка.

Свѣтлый управляючій Совѣтъ „Ставропигійского Института“ во Львовѣ приклонився до прошеня Выдѣлу рускои Бурсы въ Бережанахъ и на вѣли тоижь удѣливъ одноразову запомогу въ квотѣ 50 зр. Присланну вкоту вписано въ касову книгу товариства дня 5 л. падолиста с. р. Пѣдписаный Выдѣлъ, подаючи сей чинъ до прилюдноси вѣдомости, сповняе свѣй милый обовязокъ и складае Свѣтлому упр. Совѣтови за великодушный даръ всенародне и щиросердечне: „Спаси-Бѣгъ!“ — Въ Бережанахъ дня 27 р. жовтня 1883.

Ѣтъ Выдѣлу рускои Бурсы.

Въ великѣй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пѣдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Вѣ второкъ дня 1 (13) падолиста 1883.

ЗАЛИШЕНА

образъ народный въ 5 ѣтслонахъ, для рускои сцены пѣсля нѣмецкого написавъ И. Биберовичь.

Актъ 1. Залишена. 2. Модне супружество. 3. Завалене тунелю 4. Зарѣбница и ея дѣти. 5. Богъ судія справедливый.

(Режисерь **И. Грыневецкій.**)

Ѣсѣбы:

Вильгельмъ, молодый инжинеръ	И. Биберовичь
Себастіянъ Стрэмперль, будовничій	С. Стефуракъ
Людвика, его сестрѣница	А. Таньска.
Кароль Фортуньскій.	В. Плошевскій
Рожа, сирота	И. Биберовичева
Ева, перекупка	П. Демковичь
Осипъ молодый селянинъ	О. Осиповичь
Шинкарь	И. Попель
Елѣза, его жѣнка	П. Попелева
Анна, ихъ служниця	И. Стефуракова
Покоева	И. Луцка
Марія, швачка	П. Демковичь
Лѣкарь	П. Карпиньскій
Стефко, маленькій сынъ Рожѣ	* * *

Дѣеся въ однѣмъ зъ бѣльшихъ мѣстъ и его околици, въ часѣ будовы лупкѣвскои желѣзницѣ.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетѣвъ дѣстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкѣвска Ч. 2., а вечеромъ ѣтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мѣй.

Свѣтячѣ кресты

майстерско пластично выконанѣ и на подивъ гарнѣ!

Тѣ кресты суть помалѣванѣ нововынайдеными выключно привелиѣванымі **въ ночи свѣтячими** фарбами кришталѣными, котрѣ не пѣдлягаютъ нѣякому зѣпсутю и якъ свято-иванськѣ хробачки въ лѣтну нѣч свѣтятъ тымъ самымъ блескомъ и пышнотою краски такожъ тѣи нами нововынайденѣ **симоевѣтячѣ кресты.**

За знамениту силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за штуку зр. 2.50, деликатнѣйшу зр. 3.75 надзвычайно деликатну съ постументомъ зр 5.

Посылаеся за готѣвку або за послѣплатою.

„Купуватя єдино и лишь у“

Klingl & Baumann in Wien.

I. Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаемо передъ наслѣдуваними; кожда штука нашого нововынайденого самосвѣтячого креста заосмотрена нашимъ знакомъ (K. & B. Wien).

Пѣдписаный маѣ честь припѣмнутися своимъ адресомъ поч Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ѣтъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моси адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Съ днемъ 28 жовтся с. р. **Ѣткрываемо торговлю варѣвъ корѣнныхъ, Винъ, Руму и Розолисѣвъ** пѣдъ фирмою

Чапоровскій и Плошовскій

при ул. Ягайлоньскѣй ч. 15.

Заразомъ будемо удержувати щедро заосмотреный

Складъ Гербаты

лишь зъ найсвѣжѣйшого збору въ добѣрныхъ родахъ по найнизшихъ цѣнахъ.

Окремо уряджена

КОМНАТА до СНѢДАНЬ

ѣтновѣсть всѣмъ вымогамъ.

Поручаючи нашѣ услуги ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности завѣряемо заразомъ, що всякѣ поручена якъ въ мѣсци такъ и зъ провинціи довершуемо совѣстно и безпроволочно. (5—6)

Свѣчи церковнѣ

чистѣ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пѣдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тѣлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѣ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (19—?)

!! Новѣсть !!

Руски буквы на листовѣмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друковъ 35 кр.
за 50 штукъ друковъ 25 кр.

Билеты гратуляціинѣ руски съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлѣ ѣтъ 2 кр. кольоровѣ съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великѣмъ выборѣ поручае:

К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

ВДОВИЦѢ або ДѢВИЦѢ

зъ порядного дому, досыть гарнои а дуже господарнои, пошукуе сею дорогою (въ недостачи иншои ѣтновѣднѣйшои способности) для себе на жену, 40 лѣтный бездѣтный вдовець пріятнои поверховности урядникъ о 1.500 зр. рѣчнои пенсіи — и упрашае интересованѣ особы о донесенье ему лишь адресы, пѣсля котрои бы можна довершити дѣла — пѣдъ дискреціею.

Михайловичь, poste restante во Львовѣ.

К. Диккенса

Новорѣчнѣ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

Зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка выйшли накладомъ „Батькѣвщины“:

СТАТУТЪ ПРАВДЪ

и просьбы до намѣстництва

въ догоду Вп. засновникѣвъ правдъ при поданяхъ о затвержденье сихъ товариствъ. Цѣна за 5 примѣрникѣвъ статута и просьбы (поодиноко не продаеся) выноситъ 60 кр. а. в. съ пересылкою за рецепісомъ 80 кр. Удаватися належитъ до выдавництва „Батькѣвщины“ (Улиця Академична ч. 8. (2—?)

На село

глядаеся учителя до двохъ малыхъ хлопцѣвъ. Близша вѣдомѣсть въ Администраціи „Дѣла“. (3—3)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкѣмъ 8 зр. 40 кр.)

Дѣстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Для „нелѣкарѣвъ“ выдавъ

Дръ Ясиньскій во Львовѣ

ПОРАДНИКА ВЪ ХОРОБАХЪ

и

ПРОВѢДНИКА ДО ЛѢЧНИЧИХЪ МѢСЦЬ.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна:

Въ Рынку, ч. 9, въ друкарни п. Анны Вайдовичевои во Львовѣ. (5—?)

Лѣкарь-дентистъ

зъ Вѣдня

А. ШТАЙНЪ

осѣвъ постоянно въ

Тернополи

и лѣчитъ всякѣ хоробы устъ и зубѣвъ. Операціи, пломбованя, чищеня зубѣвъ, вправлюванье штучныхъ зубѣвъ и щокъ довершуе якъ найлучше и найделикатнѣйше.

Мешкае въ домѣ антикаря, п. Ямрогевича. (3—3)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговѣ, точно по дневнѣмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листовъ**, купоны **листовъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѣ вкладки:**

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ѣтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнныѣ ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѣ и ремѣсничѣ и всякѣ предметы, маючѣ цѣнность. (21—24)

Бюро Заведеня въ власнѣмъ домѣ при уицѣ Орменьскѣй н-ръ 2, на I-ѣмъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антѣнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 125. Львôвъ, Четверъ 3 (15) падолиста 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаютсѧ тôлько на попереднє застерженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7 50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Запрошенье до предплаты.

Кому не звѣстне имя Володимира Навроцкого, незабутного борця за нашѝ народнѝ права, смѣлого обчислителя всякои брехнѣ и дволичности нашихъ противникôвъ! Его творы, якъ н. пр. „Що насъ коштуе пропинація“, „Руска народность въ школахъ народныхъ“, Подвôйна крейдка“ и др. суть не тôлько першими въ нашôй литературѣ працями на полю економіи и статистики, — они суть такожь клясичными, взôрцевыми, и мѣстятъ въ собѣ такъ бôгато свѣтлыхъ мыслей и правдиво-патріотичного чувства, що кождый, кому дорогій нашъ народъ, его розвôй и поступъ, повиненъ знати ихъ и черпати въ нихъ охоту и вказôвки до працѣ народни.

Але тѝ цѣннѝ перлы, та дорога спадщина, яка лишилась намъ по незабутнôмъ труженнику, находится доси въ розсыпцѣ, трудно доступна для кождого. Працѣ его печатались по часописахъ (Правда, Дѣло, Кіевскій Телеграфъ) або збôрникахъ (Громада, Календарь „Просвѣты“) и то звычайно пôдъ псевдонимами або и безъименно, такъ що посторонному чоловѣкови майже неможливо есть мати ихъ при купѣ. Щобъ зарадити тому, а заразомъ почтити память нашого першого економиста и критика, мы пôдписанѝ низше за иниціятивою „Етнографично-статистичного Кружка“ завязали комитетъ для повного выданя окремою книгою всѣхъ его литературныхъ и науковыхъ праць.

Выданье мѣстити буде всѣ печатанѝ доси працѣ пок. Навроцкого, а такожь и тѝ, якѝ остались по его смерти въ рукописяхъ, крôмъ того и выбôръ съ его приватныхъ листôвъ, о скôлько они тыкаютъ справъ публичныхъ або можутъ мати интересъ біографичный. Творы Навроцкого попередженѝ будутъ основною біографіею, котрои написанье на нашу просьбу взявъ на себе довголѣтный знакомый и другъ покôйника, Остапъ Терлецкій. Книжка украшена буде крôмъ того гарнымъ портретомъ Володимира Навроцкого.

Цѣле выданье обнимати буде 20—25 печатныхъ листôвъ и появится на свѣтъ найдальше въ половинѣ слѣдуючого року. Позякъ фонды комитету не выстарчаютъ для покрытя коштôвъ такъ обширного выдавництва, для того розписуеся предплату, котра выноситъ за одинъ примѣрникъ 2 зр. съ пересылкою. По выданю книжки цѣна склепова буде значно пôдвышена. Комитетъ надѣется, що нашѝ патріоты и народолюбцѣ радо поспѣшатъ съ предплатою и съ добровôльными датками для здвигненя того найкрасшого, бо духомъ и талантомъ збудованого памятника надъ забутою могилою тихого труженника и мученика Руси. Имена всѣхъ предплатникôвъ и жертвователѣвъ будутъ выпечатанѝ при кôнци книжки.

Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей.

Львôвъ дня 1 (13) падолиста 1883.

Нагôрный, Франко, Ярема, Кулачковскій, Шухевичъ, члены комитету.

Допись въ справѣ Ветлиньскôй.

Понизше мѣстимо допись ôтъ близького знатока ôтносинъ въ громадѣ Ветлиньскôй. Допись тая подаѣ гдеякѝ цѣкавѝ а доси незвѣстнѝ факты, котрѝ будутъ намъ помôчнѝ до оцѣненя предстоячои розвязки тои справы. Слѣдуе допись.

Громада Ветлина провадила ще ôтъ внесеня панщины процесъ съ дворомъ о лѣсы и пасовиска черезъ свого пленипотента Дмитра Сича, бувшого посла до сойму краевого. (Сичь ще жiв. числитъ теперь 61 лѣтъ.) Адвокатами громады були: Ригеръ въ Перемышли и всякѝ писарѣ, а въ кôнци за порадою соймовыхъ послôвъ удався бувъ Сичь до адвоката Бачиньского въ Стрыю. Процесъ ишовъ нещасливо, а двôръ, користаючи зъ того, заôиравъ що разъ бôльше громадскихъ кавалкôвъ, якѝ громада ще пôдчасъ процесу уживала.

Въ тôмъ часѣ за порадою адвоката дра Александра Искрицкого хотѣла гремада ратуватися провизорією; въ котрôй самъ дръ Искрицкій заступавъ громаду. Однакъ и провизорія, подôбно якъ процесъ, скôнчилася въ всѣхъ трехъ инстанціяхъ для гримады нещасливо. Въ наслѣдство того мала громада на пôставѣ засуду окружного суду въ Перемышли заплатити въ р. 1878 кошты процесовѝ около пôвтора ста зр. Громада тыхъ коштôвъ не квапилась платити бôльше задля того, що не мала доброи громадскои рады, и цѣле дѣло легковажила. Наслѣдники гр. Ксавера Конарского, гр. Станиславъ и Генрикъ Конарскѝ впровадили секвестръ на 219 моргôвъ громадского лѣса, а коштa отаксованя взросли съ попередною квотою до 400 зр.

Громада, довѣдавшись о тôмъ, толкувала собѣ всяко. Одинѝ громадяне казали, що се рѣчь неможлива, щобы судъ продававъ лѣсъ громадскій! Другѝ говорили, що чи сякъ чи такъ, лѣсъ пропаде, — бо колибъ навѣть звернути кошты графови, то пленипотентъ двора, мѣсцевый посесоръ Вонеръ, буде доходити своихъ коштôвъ за ставанье на термины. Третѝ зновъ думали, що того лѣса нѣкто не купитъ, бо нѣкому не придасться задля свои недоступности. И дѣйстно, на двохъ речинцахъ лицитаційныхъ не появився нѣкто, а на третôмъ явилася тôлько одна сторона — двôръ, и то явилися: гр. Генрикъ Конарскій и посесоръ Ветлины Вонеръ.

Розпочався актъ лицитаційный.

— 219 моргôвъ лѣса! Цѣна шацункова 1 324 зр. и 44 кр.! Кто дасть бôльше? — взываѣ секвестраторъ.

Гр. Генрикъ Конарскій и Вонеръ мовчатъ.

— Кто жь що дасть по низше цѣны шацунковои?

— 50 крейцарôвъ! — ôтзывався п. Вонеръ.

— Кто дасть бôльше?

— 60 крейцарôвъ! — ôтзывавсь гр. Г. Конарскій.

— 60 крейцарôвъ — по разъ першій, другій и третій!

Зъ громады не станувъ нѣкто на лицитаціи, а то здавсь, головно зъ тои причины, що мало кто знавъ про лицитаційный речинець, бо тогдышный вôйтъ Иванъ Дзюба обвѣщенье о лицитаціи тримавъ при собѣ и громадѣ не оголосивъ, а по части, здавсь и зъ недбальства.

Коли по третôмъ речинци лицитаційнôмъ прійшла вѣсть, що графъ купивъ лѣсъ за 60 крейцарôвъ, и хоче решты коштôвъ зновъ доходити — (громадяне думали, що лѣсъ, оцѣненый на 1324 зр., по 6 зр. за моргъ, буде проданый бодай за стôлько, що покрые всѣ кошты) — удалася депутація зложена зъ трехъ громадянъ до Хревта до графа Генрика Конарского и почала его молити, щобы зробивъ такъ, щобы громада лѣсъ назадъ дôстала, а она зверне графови 400 зр. коштôвъ.

Графъ сказавъ делегатамъ, що довго ждати не може; коли хотятъ зложити ему кошта, нехай же зложатъ до двохъ тыжднѣвъ. Громада въ такôмъ речинци 400 зр. не могла роздобути; два тыжднѣ минули и графъ подавъ прошенье до суду о введенье его въ посѣданье лѣса, а дальше постановивъ решту коштôвъ доходити на всѣхъ стежкахъ и выгонахъ громадскихъ и на облигаціяхъ. Якъ вѣдомо, такъ и зробивъ и то съ успѣхомъ.

Сказано высше, що громада не могла роздобути 400 зр., щобы заплатити графовы кошты до двохъ тыжднѣвъ. Чомужь то такъ?

Громада Ветлина — колись заможна, нынѣ нужденно бѣдна. Не мае анѣ пасовиска анѣ лѣса, а на 115 господарѣвъ ледво 10 есть такихъ, що не маютъ довгôвъ. За тое мѣсцевый посесоръ Вонеръ и арендарь, котрѝ поприходили съ одною коровою, зробили великѝ маетки.

Въ Ветлинѣ гр. Конарскій мае 8 000 моргôвъ лѣса. Кождый господарь муситъ за дрова на опалъ ôтробити дворови 8 днѣвъ цѣпомъ и чотыри разы дровъ привезти.

Въ загалѣ кто бы хотѣвъ завдати собѣ труду — перестудіювати ôтношеня Ветлиньскѝ, то довѣдався бы богато-богато. Тамъ не обовязуе нѣяке право — и я думаю, що въ Турціи певно не есть и не було гôрше!...

Дальшѝ проявы „PRACY ORGANICZNEJ“.

I. Проектъ выдѣлу краевого до уставы о слугахъ и зарôбникахъ.

„Всякъ имѣяй да ястъ, неимущій же да претерпитъ“.
§ *1. и послѣдный уставы Глуповскои.*

О скôлько мы своимъ простымъ розумомъ могли вымѣркувати, то намъ здався, що властиво на сей першій и послѣдный параграфъ славнозвѣстнои уставы, обовязуючои нынѣ и присно въ городѣ Глуповѣ зводится такожь и вся бесѣда нашихъ вельможныхъ добродѣевъ о „harmonii społecznej“ и всѣ ихъ змаганя до вытвореня и укрѣпленя тои гармоніи. Хочь

Електрична выстава въ Вѣдни.

IV.

Пôзнавши жерело и спôсôбъ, якимъ добуваеся електричне свѣтло, и приглянувшися рôжного рода лямпамъ електричнымъ, придивѣмося теперь, якій ефектъ робитъ се свѣтло и якій хосенъ приноситъ оно въ рôжныхъ галузяхъ людскои працѣ.

Нѣяка ще выстава електрична не мала такъ великои догôдности доказати всесторонне значенье електричного свѣтла, якъ выстава вѣденьска; до сего причинився головно самъ будынокъ выставы — вѣденьска ротунда. Сей величезный будынокъ мимо всеи штуки въ своѣй будовѣ есть того рода, що навѣть и свѣтло сонця не може его добре освѣтити; хочьбы въ найяснѣйшій день панувъ тутъ вѣчный вечѣрный сумеркъ а гдекотрѝ части ротунды позôстаютъ майже зовсѣмъ темнѝ. Свѣтло електричне показало тутъ всю свою силу, всю свою могучôсть.

Довго дожидавъ цѣлый Вѣдень того вечера, коли буде мôгъ налюбуватися симъ новымъ добуткомъ людского духа, симъ новымъ чудомъ майже непонятнои силы природы. Въ кôнци надôйшовъ ôнъ и середъ вечернои пôтьмы засіяла цѣла ротунда. Тысячѣ людей, пристроенѝ якъ бы на велике свято, идутъ витати невиданого доси гостя, що немовь то ангелъ зъ неба розсѣявъ свѣтло по цѣлôй ротундѣ. Вже зъ далека виднѣюча луна понадъ Пратеромъ показуе, куда всѣ тѝ люде стремлятъ. Зô всѣхъ кôнцевъ мѣста сходятся они, щобъ якъ тѝ рѣки въ морю зôбратися въ одну величезну громаду передъ ротундою. Отъ мы входимо въ Пратеръ; тутъ вже всюды повно людей; всѣ стежки и дороги биткомъ набитѝ. Вже зъ такъ званои цѣсарскои алеѣ доходитъ до насъ якійсь чародѣйный блескъ обливаючій дерева синяво-бѣлымъ свѣтломъ, середъ котрого они въ далека выглядаютъ якъ бы якійсь зачарованѝ велиты. Пôдходимо близше и намъ здаеся, що входимо въ чудесный рай, середъ котрого въ цѣлôмъ морю свѣтла яснѣе якась величава святыня, а передъ нею зôбралися цѣлѝ легіоны духôвъ зъ того свѣта. Доперва коли мы стали на площади передъ самою ротундою, пôзнаемо, що се жаденъ рай, жадне чудо, — се дѣло людскои роботы, вынахôдъ невсыпущого людского духа. Цѣла площадь освѣтлена якъ бы въ день. Передъ ротундою взносятся въ гору величезнѝ стовпы а на кождôмъ зъ нихъ горитъ по пять лямпъ системы Бруша и освѣтлюютъ цѣлу площадь, на котрôй зôбралося 10.000—12 000 людей. Не конець на тôмъ, въ самôмъ одвѣрю головного входу яснѣютъ по обохъ сторонахъ величезнѝ т. зв. „океанъ-рефлекторы“ и довгими стôжками кидаютъ свѣтло на сюда и туда мовь филя колыхаючуся товпу. Мѣжь ними въ склепѣню одвѣря яснѣе великій проворый малюнокъ представляючій Австрію на престолѣ. Наразъ оба рефлекторы звертаются до себе и кидаютъ свои стôжки свѣтла на одно и то саме мѣсце на площади. Протягле „а...а...а!“ роздалося середъ товпы и кождый тиснеся на мѣсце, где всяка тѣнь щезае. Потому зновъ пôдносятся рефлекторы и стôжки свѣтла падутъ геть далеко въ Пратеръ и оживляютъ его якъ бы яка чародѣйна сила. Где ще передъ хвилькою було темно и зовсѣмъ здавалося пусто, тамъ наразъ робится день и показуются люде, що немовь на знакъ якого чарôвника выросли зъ пôдъ землѣ. То люде, що въ далеку ôтъ товпы передъ ротундою проходжувалися середъ гущавы; нѣкто ихъ не бачивъ, наразъ свѣтло електричне освѣчае мѣсце, где они проходжаются, и они помѣжь деревами стаютъ видными. Навѣть дорога, що веде до ротунды, якъ бы въ день освѣтлена; вôзъ за возомъ, карита за каритою котятся по нѣй якъ бы середъ свѣтла сонця. Зъ каблуковыхъ ôконъ ротунды и зъ великои лѣхтарнѣ на самôмъ вершку ротунды бье свѣтло зъ внутра цѣлою силою, бо въ серединѣ ротунды горитъ цѣле море рôжного рода лямпъ. Увôйдѣмъ до середины.

Ôтъ великого блеску въ першôй хвили майже нѣчого не бачимо и хочь око наше вже трохи привыкло до електричного свѣтла, то всежь таки, ôтôиваючися ôтъ стôлько рôжнородныхъ и рôжнобарвныхъ предметôвъ, оно томитъ наше око и не дае въ першôй хвили всего добре добачити. Особливожь темно-червонѝ и фіолетовѝ драперіи здаются намъ въ першôй хвили якъ бы чорнѝ. По хвили однакожь устае перешкода и мы бачимо все якъ найлѣпше, якъ найдокладнѣйше. Передовсѣмъ чудно хорошо представляются намъ въ комнатахъ штукъ всякѝ горорѣзбы, дерево- и стальориты; на сихъ послѣдныхъ виднѣеся кожда навѣть найслабша черточка. Не такъ догôдно представляются намъ образы. До сихъ надаеся найлѣпше заматоване свѣтло електричне, бо инакше краски тратятъ свою властиву силу. Щобъ однакожь описати цѣле враженье, яке робитъ на зрѣтеля свѣтло електричне на выставѣ, до сего за слабе перо хочьбы и якого здôбного писателя; треба видѣти самому, самому ôтчути, а тогды доперва можна пôзнати цѣлу его силу и его значенье. Длятого не будемо тутъ розписуватися дальше надъ симъ предметомъ, а згадаемо ще лишь о гдекотрыхъ предметахъ самои выставы и о загальнôй силѣ електричного свѣтла, продукованого на выставѣ.

Найбôльше займала зрѣтелѣвъ такъ звана бостонска жарѣюча лямпа, що своимъ золотистымъ свѣтломъ сіяла докола. Здався, що до сего богато причинився бронзовый пôдсвѣчникъ, до котрого була прикрѣплена, а потому баня турецкого павилону, выбита зовсѣмъ червонымъ шовкомъ. Въ бани горѣло 60 жарѣючихъ лямпъ и здавалося, якъ бы они по цѣлôй бани розсѣвали червоне свѣтло.

Ще бôльшій подивъ вызвавъ величезный рефлекторъ уставленый на самôмъ вершку лихтарнѣ на ротундѣ. Предовгій стôжокъ его

и якъ простымъ выдаесь той невеличкій параграфъ, то прецѣжь ôнъ самъ становитъ ооснову множества другихъ уставъ, обовязуючихъ по свѣтѣ и у насъ, — правда, выраженыхъ не такъ то вже по просту „по глуповски“, прибраныхъ въ блискучій, ученій слова, але замѣстомъ своимъ або прямо зъ него выплываючихъ, або выражаючихъ навѣть зовсѣмъ то само. Бо пригляньмося тôлько близше тому параграфови, вважмо докладно кожде его слово, а певно будемо мусѣли признати, що той „глуповскій градоначальникъ“, котрый его скомпонувавъ, бувъ справдѣ геніяльнымъ праводавцемъ, до котрого, по части короткости и ясности уставы зовсѣмъ не доросли нашій домашній праводавцѣ. Мы побачимо, що н. пр. весь изъ 60 довжезныхъ параграфôвъ зложеный, выдѣломъ краевымъ въ потѣ лиця скомпонованый „*Проектъ уставы о ôтношеняхъ слугъ и наймитъ роботникôвъ до сельского господарства*“ мѣстится въ тôмъ однôмъ коротенькôмъ параграфѣ, и мѣстится навѣть ще „съ причинкомъ“.

Попередъ всего тій двѣ категоріи економичній, котрій „глуповскій“ параграфъ зовсѣмъ ясно и недвозначно дефинює словами „имѣяй“ и „неимущій“, схованій суть въ проектѣ нашого выдѣлу краевого пôдъ далеко не такъ ясными назвами: „службодатель“ и „слуга“. Конечно, неясность есть тôлько въ другôй навѣ, бо що до першои, то о тôмъ и сумнѣву бути не може, що тôлько „имѣяй“ може бути службодателемъ. Але кто есть „слуга“? Глуповскій параграфъ выразно каже, що „неимущій“, — але нашôй „іерархіи суспôльнôй“ сего за мало. „Слугою есть“ — каже § 1 нашого проекту — „кто тôлько наймаеся на певный протягъ часу, або въ певныхъ періодично повтаряючихся ôтступахъ часу до сповнюваня услугъ приватныхъ, не вымагаючихъ анѣ высшого, анѣ фахового образованя“. До ряду слугъ зачисляеся затымъ пôсля сего проекту такожь: а) помôчникôвъ при сельскôмъ господарствѣ чи то полевôмъ, чи лѣсовôмъ, обовязаныхъ повнити службу хочь и не що дня, але певне означене число днѣвъ въ тыждни або мѣсяци; б) робôтникôвъ наймаючихся на часъ певного рода робôтъ при господарствѣ сельскôмъ, н. пр. до жнива, сѣнокосôвъ и т. д. Значится, не тôлько „неимущіи“, або тій, що не маючи свого власного господарства мусятъ наниматися на довшій часъ у другихъ и працювати для нихъ, але такожь и „мало имущіи“, котрымъ не выстарчае те, що мають, и котрій для поповненя недостачь берутъ на себе певній роботы въ чужôмъ господарствѣ, — всѣ они уважаются „слугами“, всѣ пôдтягаются пôдъ проектовану уставу. А щобъ борони Боже не було въ тôмъ взглядѣ якого недорозумѣня, то §. 2 того жь проекту ще разъ повторяе, що „наемній робôтники“ — отже и поденщики — „такожь пôдпадаютъ пôдъ нынѣшній приписы“.

Вже въ того, що мы доси натякнули, можна вымѣркувати, що наша „іерархія суспôльна“ рада бы тою уставою зробити невеличкій суспôльный „Staatsstreich“, рада бы убрати двохъ въ одну сорочку, а радше загнуздати двохъ однымъ удиломъ. Аджежь „слуги“, такъ якъ се слово доси понимаеся, а зарôбники, половинники, гуртôвники и т. п. роды людей, поповняючихъ недостаючій свои економичній ресурсы посторонными заробôтками, суть не пустыми словами, не абстракційными, кимъ небудь самовôльно уковаными терминами, — але то суть означеня двохъ ôтмѣнныхъ економичныхъ категорій, котрыхъ нѣяка власть, навѣть власть „глуповского градоначальника“ не може самовôльно змѣшати въ одну купу и прикроити на одно копыто. Мы не перечимо, що нашôй „іерархіи суспôльнôй“ булобы то на руку, колибъ ѣй удалося въ „мало имущихъ“ зробити зовсѣмъ „неимущихъ“, а бодай однихъ и другихъ порôвнати юридично и порôвнаныхъ „ôтдати собѣ самымъ на поруганіе“, — мы не перечимо, що съ осягненьемъ тои цѣли запанувалабы въ краю давно пожадана „гармонія интересôвъ“, бо тогды въ загалѣ булибъ тôлько одній интересы — службодателѣвъ, а тій булибъ такъ добре забезпечений, що и найменше ихъ нарушенье булобъ неможливымъ. Та тôлько въ другого боку така радикальна змѣна въ нашихъ ôтношеняхъ суспôльныхъ, яку мусѣлобъ потягнути за собою переведенье того проекту, рôвналасьбы майже цѣлôй соціяльнôй революціи, взятôй въ ôтворотного боку, а мы знаемо, що соціяльній революціи не роблятся въ нынѣ на завтра, не роблятся, якъ каже польска приповѣдка, „ostro, śmiało i bez przytomności“, — але вымагаютъ — ну, та цуръ имъ! Господь знае, чого они вымагаютъ: мы тôлько не радíбы, щобъ наша „іерархія суспôльна“ робила въ тôмъ взглядѣ якій небудь, хочь може и поучаючій для потомкôвъ, але всежь таки для неи самои дуже небезпечній експерименты !...

Бо погляньмо дальше, що приписуютъ нашій праводавцѣ „имущому“, а що „неимущому“, т. е. слузѣ и зарôбникови! Праводавець глупôвскій каже коротко и ясно: „всякъ имѣяй да ястъ“; нашій жь праводавцѣ зъ выдѣлу краевого стараются тую грубоматеріяльну цѣль цѣлои своеи уставы прикрыти гарными, хочь неразъ досыть таки твердыми словами. Що цѣль „уставы о слугахъ“ цѣла мѣститися въ тыхъ словахъ „да ястъ“, т. е. щобъ було кому робити для „іерархіи“, сповняти безъ опору ви наказы, — се не пôдлягае нѣякому сумнѣвови. „Службодатель маe право сейчасъ при заключеню умовы жадати ôтъ нанятого, щобъ ôтдавъ ему книжку службову, и маe право выразити въ нѣй, пôдъ якими условіями умова зôстала заключена“ (§. 7). Конечно, що книжка остаесь у службодателя. Колижь той послѣдный буде на стôлько великодушный и не скористае зъ сего свого права и не впише до службовои книжки условія найму слуги, то въ такôмъ разѣ §. 22 alin. 3 постановляе, що „коли сего не зроблено, то на случай спору слузѣ заплачено буде пôсля мѣсцевого звычаю“, то значитъ, „іерархія“ заплатитъ слузѣ тôлько, кôлько ѣй подобаеся.

Глядѣмъ дальше! „Робôтникъ, котрый нанявся до роботы при господарствѣ сельскôмъ, обовязаный ставитися до ро оты въ означенôмъ часѣ“ (§. 13). Але „самъ уплывъ часу, на якій заключена була умова службова, не розвязуе ще ôтносинъ службовыхъ безъ попереднього вымовленя. Противно, умова мовчки зôстае продовжена (§. 29), если слуга нанявшійся на рôкъ, не вымовитъ службы на 6 недѣль передъ уплывомъ службы, а нанявшійся на коротшій часъ, не вымовитъ службы на 2 тыжднѣ передъ уплывомъ службы. Въ такôмъ разѣ слуга муситъ оставатися, чи хоче чи не хоче, ще другій рôкъ а взглядно другій такій протягъ часу, на якій первѣстно бувъ нанявся“ (§. 14). Кто хочь троха знае исторію вводженя крѣпацтва въ середновѣковôй Россіи и Польщи, тому мимоволѣ пригадаеся при читаню тыхъ параграфôвъ поступованье царѣвъ россійскихъ, котрій именно такими способами ограничували вôльнôсть переходу селянъ зъ мѣсця на мѣсце, закимъ Борисъ Годуновъ не прикрѣпивъ ихъ до землѣ цѣлковито.

Якъ бачимо, всѣ тій параграфы не тôлько забезпечуютъ права службодателѣвъ, але ще и надаютъ имъ такій новій права, за котрыхъ недодержанье будутъ мусѣли платити — слуги. Чи можна було красше и деликатнѣйше описати и замаскувати постанову глупôвску: „неимущій же да претерпитъ“? И справдѣ, да претерпитъ! се есть головне его призначенье, головна пôдстава „суспôльнои гармоніи“! „Слуга обовязаный есть вступити на службу до того службодателя, у котрого находится его книжка службова“ (§. 7), а що безъ тои книжки ôнъ не може бути принятый на жадну иншу службу, бо „кто пріймае слугу безъ книжки службовои, той буде караный такъ само якъ той, кто пріймае слугу утѣкшого зъ службы“ (§. 38), — то очевидно книжка службова есть тымъ путомъ, котре приковуе слугу до одного пана на такъ довгій часъ, якъ довго тому пану сподобаесь его держати. Книжка службова есть документомъ публичнымъ, котрого надъуживанье пôдлягае карѣ криминальнôй (§. 45) и очевидно маe служити пôдвалиною, на котрôй здвигнесь пышна будова „гармоніи суспôльнои“. Правда, службодатель може въ кождôй хвили и безъ вымовленя ôтдалити слугу, скоро признаеть его нездатнымъ для службы (§ 30, а), але „слуга, котрыйбы навмысно въ тôй цѣли повнивъ свою службу зле, лѣниво або неохôтно, щобъ панъ его нагнавъ зъ службы, буде остро укараный и примушеный до належитого сповнюваня обовязкôвъ“ (§ 35). Отжежь не тôлько буде остро укараный и то карою грошевою до 5 зр. чи арештомъ до 14 днѣвъ (§ 56), але надто ще буде примушеный до належитого повненя службы. О средствахъ, якъ буде примушуватися слугъ до належитого повненя службы, проектъ уставы не говоритъ нѣчого, — алежь и не треба! „Іерархія суспôльна“ дуже добре знае тій средства ще ôтъ панщинянныхъ часôвъ: кажеся простягнути непокôрного слугу на ослонѣ, одинъ сяде ему на головѣ, а другій на ногахъ и — „да претерпитъ!“

„Службодатель маe право коли небудь, безъ выявленя причины, переглянути въ присутности слуги и ще одного свѣдка скрынѣ, куфры и всѣ переховки слуги“ (§. 19), — а що пôдъ слугами въ мысль §. 1 и 2 розумѣются такожь зарôбники, гуртôвники и т. д., и що звычайно бôльша половина селянъ остаe въ такихъ ôтношеняхъ съ дворомъ, то очевидна рѣчь, що сей тихенькій параграфъ даe дѣдичеви або его заступникови безвзглядну власть поліційну надъ цѣлымъ селомъ, надъ всѣмъ тымъ, що „слуги“ (въ широкôмъ, панщиняномъ значеню нашого проекту) мають, читаютъ, говорятъ и думаютъ. „Имѣяй“ може „ясти“ зовсѣмъ супокôйно.

За то якъ же старанно, съ якою ôтцѣвскою дбалостею очеркнувъ „проектъ“ обовязки „слуги“! Слуга обовязаный сповняти охôтно и докладно, пôсля наказу службодателя, не тôлько тій услуги, до котрыхъ выразно нанявся, але такожь и всякій иншій услуги, якій звычайно на слугъ вкладаются. Самовôльне усуванье ôтъ роботы уповажнюе службодателя не тôлько ôтдалити слугу зъ службы (§. 30, а) але такожь наймити на его коштъ кого иншого до выконаня тои роботы“ (§. 16) — ну, и, якъ мы бачили, примусити слугу „оружіемъ и дрекольми“ (§. 35). „Слуга не може ухилюватися ôтъ роботы въ дни святъ скасованыхъ анѣ въ свята не его вѣроисповѣданя.“ Ба, що бôльше! „Навѣть въ недѣлѣ и свята урочистій свого вѣроисповѣданя повиненъ слуга выповнювати звычайній роботы домовій, а такожь такій надзвычайній, котрыхъ безъ небезпеченьства ôтложити не можна“ (§. 16). А за весь той послухъ „службодатель маe право заборонити слузѣ приниманя ôтвѣдинъ чи то ôтъ кого небудь въ загалѣ, чи ôтъ певныхъ означеныхъ осôбъ“ (§. 17), отже такожь ôтъ родичѣвъ и своякôвъ, еслибъ такій ôтвѣдины були панови не на руку. А слуга, розумѣеся, „да претерпитъ“!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльній делегаціи*) працювали дотеперь майже выключно въ комисіяхъ и ажь до 7 л. падолиста не ôтбували пленарныхъ засѣдань. Дня 6 падолиста зобралася була комисія четверична (Viererausschuss) с. е. всѣ чотыри комисіи угорскои делегаціи, а засѣданье сеи комисіи рôжнилося лишь тымъ ôтъ сесіи пленарноя, що обрады не були доступній ширшôй публицѣ. — На тôмъ засѣданю прійшовъ пôдъ обрады кредитъ окупаційный, котрый принято съ невеликими обкровнями въ загальнôй сумѣ 737.000 зр. а. в. Поза-

---

свѣтла падавъ то на вежу св. Стефана, то на арсеналъ, що далеко поза Вѣднемъ, то навѣть на гору Каленбергъ, на котрôй якъ-разъ празднувалося свято освобожденя Вѣдня, — и всѣ тій предметы якъ бы выкликанй якоюсь чародѣйною рукою то зарысовувались въ цѣлôй своѣй красѣ и величавости на видокрузѣ, то знову щезали середъ темнои ночи.

Выставте собѣ нôчь темну; докола все спочиваe въ глубокôй темнотѣ и лишь гденеде блыскотитъ свѣтло по правôмъ боцѣ Дунаю. Сама рѣка, що днемъ виднѣе вже ôтъ самого Каленбергу, плыве теперь долиною, котру покрыла глубока темрява; лишь надъ самою рѣкою въ берега ледве що видко, якъ филѣ ви иногды заблыснутъ и скоро потому пропадутъ середъ темрявы. Наразъ зъ Каленбергу надносятся ракеты; то знакъ, що тамъ зобранй на торжество люде хотятъ его звеличити освѣтленьемъ електричнымъ. Якъ разъ тогды звертаесь и рефлекторъ зъ ротунды въ сторону до Каленбергу. Довгій стôжокъ свѣтла, зъ-разу лишь тонкимъ а потому чимъ разъ грубшимъ пасмомъ протягаеся понадъ долиною Дунаю якъ бы величезна мѣтла якои кометы. Въ однôй хвили досягъ ôнъ вже вершка горы и она якъ бы середъ дня завиднѣлася въ далечи.

Зъ груды тысячь людей, що то зъ ротунды то зъ великого камѣннего моста (Reichsbrücke) глядѣли на се явище, вырвався голосъ радости и вдоволеня. Се бувъ найвысшій тріюмфъ електричного свѣтла, найвеличавѣйше свято електричнои выставы. Що въ серединѣ ротунды дѣялося, на се мало кто вже зважавъ. Ба, звычайному зрѣтелеви и трудно було всего доглянути, со всѣмъ познакомитися; для него досыть було побачити цѣле море свѣтла. И дѣйстно, велике то було море! Подумайте собѣ, що ктось запаливъ на однôмъ мѣсци 620.000 свѣчокъ, бо такôй силѣ бôльше-менше рôвналося свѣтло всѣхъ лямпъ на выставѣ, и вы будете мати хочь слабе понятье о електричнôмъ освѣтленю выставы. До сего треба вамъ ще знати, що на выставѣ горѣло 3595 електричныхъ лямпъ — 286 луковыхъ а 3309 жарѣючихъ, и що до добуваня електричного току ужито 85 динамо-електричныхъ машинъ въ силѣ 870 коней.

Зъ цѣлого освѣтленя показався ось якій результатъ. Свѣтло електричне надаеся дуже добре до освѣтлюваня фабрикъ и публичныхъ локалѣвъ, при чѣмъ системъ Сименса показуеся найлѣпшимъ. Для освѣтлюваня площадей и улиць по мѣстахъ надаются найлѣпше лямпы Бруша, що уставленй передъ ротундою. Предметы штуки въ свѣтлѣ електричнôмъ зыскуютъ дуже на ефектѣ а на сценѣ свѣтло електричне сталось вже необходимымъ.

Щобъ побачити тутъ его значенье, перенесѣмся хочь на хвильку до електричного театру, где якъ-разъ даютъ балетъ „Електра“. Тôлько не подумайте, що то „Електра“ Софокля; нѣ, се новочасна „Електра“, що полюбила князя „Динамо“ и зъ жалю та туги за нимъ погибае. Въ сали зобралося вже множество „дистинговани“ публики; звычайному человѣкови майже не добратися туды. На передовыхъ мѣсцяхъ засѣли самій знаменитшій. Ту и тамъ мѣжь ними побачишь и неодну лысину, що такожь якъ яка лямпа въ округи свѣтитъ. Заглянь ѣй тôлько въ очи; коли лишь нôсъ шукае бороды а на палцяхъ блыщатъ перстенѣ, можешь бути певный, що то якійсь новочасный баронъ а певно вже директоръ якого банку. Всѣ они великій обожателѣ коротенькои серпанковои спôднички и великій знатоки нôжнои штуки, тожь и першій позаймали мѣсця.

Наразъ померкло свѣтло въ сали; ôтозвалася музика и однымъ разомъ поднялася заслона. Балетъ розпочався. Зъ глубины города въ французскôмъ стилю освѣченого якимось чуднымъ ôтъ мѣсячного милѣйшимъ свѣтломъ выбѣгае танцюючи дванайцять балеринъ, а на ихъ передѣ прима-балерина вѣденьского балету, п а Маценаверъ. Чимъ бôльше они зôближаются, тымъ бôльшій подивъ будится въ зрѣтеляхъ. Симъ разомъ розбуджуютъ его не вже самій легкій якъ метелики дочери Терпсихоры, що своими легкими нôжками ледви землѣ дотыкаютъ; се свѣтло електричне, що всѣхъ такъ и очарувало. Коли танцююча громадка зôближаеся до зрѣтелѣвъ, никне поволи блѣде свѣтло мѣсяця, починае зорѣти а по цѣлôй сценѣ розливаеся рожевый свѣтъ, якъ бы ôтъ сходячого сонця. Всѣ цвѣты и дерева зачарованого города купаются въ сѣмъ свѣтлѣ, що чимъ разъ стаеся червонѣйшимъ, ажь въ кôнци якъ бы жаромъ всѣхъ и все обливае. Зъ легка и дуже незначно переходитъ оно всѣ краски веснянои радуги а танцююча громадка переходячи черезъ всѣ ôттѣня стае въ кôнци передъ самою рампою. Такого чуда може тôлько електричне свѣтло доказати, тожь и въ его заслугу сыплются безнастанній оплески.

А вже жь зô всѣхъ найкраща, правдиво чародѣйна послѣдна сцена, коли Електра въ зачарованôй палатѣ находитъ свого найдорожшого Динамо и лучится съ нимъ на вѣки. Въ честь щасливои пары розвивае свѣтло електричне всю свою силу. Въ глубинѣ комнаты зачарованои палаты якъ бы свѣтла радуга показуются тріюмфальній ворота, а въ свѣтлѣ ихъ то зеленымъ, то червонымъ, то золотистымъ свѣтломъ блестятъ вѣнцѣ и цвѣты. Наразъ якôбы якою чародѣйною силою запалюются цѣлій ряды електричныхъ лямпъ на прекраеныхъ канделябрахъ; ôтъ ихъ свѣтла стѣны комнаты стаются прозорыми, а крôзь нихъ видко не давно ще танцюючій дѣвчата, що теперь перемѣнилися въ мертвій статуѣ. Середъ грôмкихъ оплескôвъ спадае заслона. Але оплески не устаютъ и заслона знову пôдносится, а на сценѣ видко тій самій ще групы лишь въ иншôмъ свѣтлѣ. Въ кôнци середъ неперестаючихъ оплескôвъ по разъ послѣдный спадае заслона и балетъ кôнчится. Съ великимъ вдоволеньемъ розходятся зрѣтелѣ домôвъ и съ глубокимъ пересвѣдченьемъ, що свѣтло електричне здобуло собѣ разъ на все стале мѣсце на дошкахъ театрôвъ.

якъ ухваленье буджету окупаційного стоитъ въ звязи съ администрацією окупованыхъ провинцій, то мали делегаты угорскій случайнôсть ставити до спôльного правительства интерпеляцію що до ôтношень политичныхъ, культурныхъ и економичныхъ въ Босніи и Герцеговинѣ. Ôтповѣдаючи на тй интерпеляціи звинявся передовсѣмъ министеръ спôльного скарбу и администраторъ окупованыхъ краѣвъ Каляй, чому не предложивъ делегаціи загального выводу о положеню сихъ краѣвъ и сказавъ, щó ôтъ того часу, коли его попередникъ мавъ случайнôсть обговорювати тй ôтношеня, не зайшла до теперь нѣяка важна змѣна въ организаціи, а про те, що змѣнилося, росказувавъ ôнъ торбкъ. Зъ справозданя сегорôчного п. Каляя о станѣ финансовôмъ Босніи и Герцеговины довѣдуемося передъ всѣмъ, що тй краѣ не покриваютъ власными доходами выдаткôвъ, сполученыхъ съ администрацією. Выдатки на удержанье войска окупаційного покрывае австро угорска монархія. Министеръ звертае однакъ увагу на те, що Босніи и Герцеговинѣ признано зъ загальныхъ доходôвъ цловыхъ лишь 600.000 зр., коли пôсля найновѣйшихъ выказôвъ повинній мати зъ обороту товарового 1,600.000 зр. доходу цлового. Товары спроваджуваній до Босніи и Герцеговины походятъ переважно зъ Австріи и Угорщины, а зъ сего слѣдуе, що монархія, ôтносячи такій значній користи, збуваючи свои продукты въ окупованыхъ краяхъ, не дае властиво нѣчого даромъ. Выдатки центрального бюра босняцкого покрываются зъ доходôвъ окупованыхъ краѣвъ. — Пытанье редукціи окупаційного войска стоитъ въ звязи съ рекрутацією, жандармерією, пытаньемъ емиграціи и т. п. Зъ загального числа емигрантôвъ герцеговиньскихъ 2500 людей вернулося дотеперь бôльше якъ 2000 и зложило заявленье, що не супротивляются рекрутаціи. Они лишилися дѣйстно дома и заховуются супокôйно. Тй, що до теперь ще не повернули, суть або начальниками повстання, або простыми розбишаками. Добровôльный поворотъ и пôддаваньеся выходцѣвъ зробило добре враженье на людноôсть, такъ що рекрутація переведена въ жовтню сего року выпала далеко лучше, якъ можна було сподѣватися. Въ цлôмъ краю скôнчилася рекрутація въ протягу мѣсяця, въ Герцеговинѣ въ 18 дняхъ. Въ Герцеговинѣ и Сераевѣ контингентъ зовсѣмъ покрытый, а рекрутація ôтбулася безъ всякихъ непорядкôвъ. — Босняцка компанія въ Сераевѣ дала доказы знаменитои войсковои вправы, а кары и дезерція стрѣчаются дуже рѣдко. — Спокôйный пробѣгъ рекрутаціи дае поруку, що миръ и порядокъ буде можна удержати и меншими силами войсковыми. Велику ролю при тôмъ ôтгрываe жандармерія, котра дасться помножити, наколи край розвинеся економично. Роботы катастральній будутъ въ слѣдуючôмъ роцѣ укôнченій, а се причинится до зниженя выдаткôвъ. Реформа податку муситъ поступати постепенно и съ великою осторожностею; впрочѣмъ вплываютъ податки сего року дуже добре и хочь сей рôкъ не бувъ пôдъ взглядомъ урожаѣвъ найлучшій, то залеглостей въ податкахъ нема. — Лѣсы становлятъ найважнѣйшій скарбъ окупованыхъ краѣвъ и при значнѣйшихъ капиталахъ можна зробити добрый интересъ. Министеръ надѣеся стягнути капиталы зъ монархіи, а се выйде въ користь краю и капиталистôвъ. Буджетъ торôчный окупованыхъ провинцій не выказуе нѣякого недобору и есть надѣя, що и сего року его не буде. На слѣдуючій рôкъ не прелиминовано нѣякого недобору, бо не тôлько доходы загаломъ вплываютъ досыть правильно, але гдеякій позиціи якъ пр. сôль выказуютъ значній пôдвысшеня и буджетъ опираеся проте на реальныхъ основахъ. Для економичного пôднесеня окупованыхъ краѣвъ оказуеся конечною будова желѣзныхъ дорôгъ, котрй улекшатъ вывôзъ дерева и гôрничихъ плодôвъ. Пôсля пересвѣдченя министра збудованье желѣзницѣ ôтъ Савы до Адріятику не пошкодитъ зовсѣмъ интересамъ Фіюмы. Звертаючися до полемики, яка мала мѣсце межи православнымъ митрополитомъ а католицкимъ епископомъ, заявляе министеръ, що правительство босняцке стоитъ на становищи рôвноправности всѣхъ вѣроисповѣдань и до всѣхъ однаково ôтносится. Дня 1 л. вересня заведено въ окупованыхъ краяхъ нову процедуру цивильну; суды для справъ дрôбныхъ показалися дуже добрыми и загаломъ принято нове судôвництво съ великими похвалами. — Комисіи делегаціи угорскои скорше покôнчили свои працѣ ôтъ комисій австрійскои делегаціи, котра зôбралася на перше пленарне засѣданье доперва въ минувшу суботу. Пленарне засѣданье делегаціи угорскои зôбралося дня 7 л. падолиста. Позаякъ всѣ пытаня вже були передискутованій въ комисіяхъ, ухвалило plenum безъ довгихъ дебатъ буджетъ министерства справъ заграничныхъ. Зъ бесѣдъ, держаныхъ при тôй случайности, стоитъ зазначити промову Бавснерна, котрый высказавъ вдоволенье по поводу союза заключеного съ Нѣмеччиною и выразивъ желанье, щобы союзъ утревалити пôдъ взглядомъ економичнымъ. Гр. Бавфи доказувавъ потребу придавленя агитацій, вымѣреныхъ противъ нѣмецкому союзови, и пôднѣсъ, що австро угорска монархія повинна супротивъ малыхъ державъ понехати политику поблажливу.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Министеръ Гирсъ выѣхавъ вже за границю. Пôсля „Nation. Ztg.“ мавъ ôнъ 13 с. м. бути у нѣмецкого цѣсаря, вчера т. є. въ середу мавъ бути въ Фридрихсруге у кн. Бисмарка а зъ ôтси мавъ ѣхати дальше до Монтре до хорои доньки. Мѣсце его въ министерствѣ заступае помôчникъ министра Вламгали. — Не давно помѣстивъ бувъ Катковъ въ своѣмъ журналѣ цѣкаву статю о справахъ болгарскихъ, въ котрôй доказуе, що лѣпше булобы, наколибы Болгарія замѣсть статися монархіею, була сталася републикою пôдъ протекторатомъ Россіи и Туреччины. „Nation. Ztg. пôдноситъ теперь ту замѣтну увагу, що два днѣ передъ появленьемся сеи статіи бувъ Катковъ на довшôй авдіенціи у царя. — Великій князь Константинъ вернувъ недавно зъ Криму до Петербурга. О сѣмъ поворотѣ рôжній ходятъ вѣсти. Зôстно, що разъ вже завзывано вел. кн. Константина, щобы ôнъ обнявъ предсѣдательство въ „государственномъ совѣтѣ“, але князь ôтказався ôтъ сего на такъ довго, якъ довго Побѣдоносцевъ займае такъ высоке становище. Ходятъ отже слухи, що правительство думае дати волю князеви и увôльнити Побѣдоносцева зъ дотеперѣшного становища; якъ думаютъ, ôнъ маe зôстати членомъ кодификаційнои комисіи.

Сербія. До „Pol. Corr.“ доносятъ що власти повѣтовій въ Больевацу и Бани розôслали гончій листы за головными виновниками ворохобнѣ. Ворохобня въ сихъ повѣтахъ вже зовсѣмъ притихла. Часть ворохобникôвъ — якъ мы вже разъ доносили — спаслась бѣгствомъ до Болгаріи. Князь болгарскій приказавъ всѣхъ тыхъ, що повтѣкали до Болгаріи именно въ околицѣ Видина, розброювати и пильно на те глядѣти, щобы не творилися жадній банды; тыхъ, що хотѣлибы тутъ выкликати яку ворохобню, приказавъ вязнити а всѣхъ безъ вынятку приказавъ поставити пôдъ надзôръ полиційный. — Зъ Константинополя доносятъ, що ôтношеня прогнаного сербкого митрополита Михайла до достойникôвъ церкви въ Фанари сталися вже ôтъ довшого часу дуже щиросердечными, такъ що се звернуло на себе навѣтъ увагу сербского посла въ Константинополи. Доказомъ сихъ сердечныхъ ôтношень може се послужити що екуменьскій патріярхъ давъ ему каноничный призволъ правити соборну службу божу въ греческôй церкви св. Николая въ Галатѣ Сербскій посолъ донѣсъ о сѣмъ заразъ свому правительству. — Найновѣйшій вѣсти доносятъ що король Милянъ затвердивъ 12 с. м. въ ночи нове розпорядженье приказуюче завести станъ осады въ цлôмъ окрузѣ княжевацкôмъ и въ однôй области округôвъ крайньского, неготиньского и алексинацкого.

НОВИНКИ.

Ŧ

Сегодня ôтдае Галицка Русь велику дань святôй земли, хоронитъ тлѣнній мощѣ

Льва Кордасевича,

крылошанина перемыскои капитулы, совѣтника и референта консисторіи, выслуженого канцлера, мѣсто-предсѣдателя комисіи управляючои вдовично-сиротиньскимъ фондомъ, члена товариствъ „Народного Дому“, „Галицко-рускои Матицѣ“, основателя и предсѣдателя товариства рускои дѣвочои Бурсы въ Перемышли и пр., упокоившогося по довгихъ страданяхъ вô второкъ сего тыждня въ 75 роцѣ житя, а 51 роцѣ священьства.

Не маючи потрѣбныхъ датъ пôдъ рукою, не можемо на разѣ подати повнои житьеписи пок. о. Льва Кордасевича. Скажемо лишь, що покôйный бувъ горячимъ патріотомъ рускимъ, и самъ дѣлавъ на поли національного нашого розвою и поступу и радувався дѣяльностею другихъ. Покôйный бувъ наочнымъ свѣдкомъ нашого народного житя ще зъ передъ часôвъ національного ôтродженя ажь до нынѣшнои хвилѣ, бачивъ всѣ перемѣны въ нашôмъ положеню — и въ великôмъ досвѣдѣ своѣмъ стоявъ твердо при думцѣ, що наша сила и наше щастье спочиваютъ єдино въ насъ самыхъ, въ нашôй самопомочи. Для того то Покôйный такъ интересувався товариствами для просвѣты народу, и для того такъ ревно займався Бурсою дѣвочою въ Перемышли (котра теперь маe вже надъ 16.000 капиталу), бо понимавъ, що до нашого народного скрѣпленя потрѣбно намъ просвѣченого народа и патріотичного жѣноцтва.

Въ послѣдныхъ двохъ лѣтахъ Покôйникъ мученый хоробою бувъ прикованый до ложа, а все не перестававъ думати про святу Русь. Смерть положила конець его тѣлеснымъ мукамъ а опечалила не лишь перемыску капитулу, але и всѣхъ Русинôвъ, котрй бачили въ Покôйномъ праведного человѣка и щирого руского патріота.

Вѣчна ему мѣжь нами память!

— **Академія и комерсъ въ честь Фр. Миклосича** ôтбудутся — якъ пишутъ намъ зъ Вѣдня — въ салях „Gartenbaugesellschaft“ (дня 20 л. падолиста). Торжество устроюютъ товариства: товариство славистôвъ, Slovenia, Сѣчь, Буковина, Akademicky Spolek, Tatran, Зора, Ognisko. Въ академіи возьмутъ участь найперший артисты Вѣдня: спѣвакъ оперы п. Бруликъ (Broulik), скрипакъ п. Кохановскій, пяністка п-а Звьержина, славяньске спѣвацке товариство и пр.

— **Рускій театръ.** Въ суботу 10 л. с. м. ôтограно на доходъ убогихъ ученикôвъ рускои гимназіи 3-актову комедію Балуцкого „Великй рыбы“ и 1-актову оперетку Д. Млаки „Яношъ Иштингази“. Коли въ справозданяхъ зъ попередныхъ представлень мусѣли мы робити гдеякій уваги що до гры нашихъ артистôвъ, то тутъ мусимо признати, що гра всѣхъ артистокъ и артистôвъ, выступавшихъ сего вечера була справдѣ скôнчена и знаменита. Комедію „Великй рыбы“ бачили мы въ тутешнôмъ польскôмъ театрѣ при обсадѣ роль самыми найлучшими рутиноваными артистами; однакъ съ вдоволеньемъ мусимо сконстатувати, що нашй силы драматичній ôтограли тую штуку не уступаючи въ нѣчѣмъ польскимъ артистамъ, а навѣть выконанье гдеякихъ роль якъ примѣромъ Цяпуткевича (п. Грыневецкій) выпала красше, якъ на польскôй сценѣ. Побôчь п. Грыневецкого ôтзначилась п-нѣ Биберовичева, Таньска и Стефуракова и пп. Биберовичъ, Плошевскій, Стефуракъ и Янкевичъ. П. Стефуракъ именно ôтдавъ ролю старого вѣрного а при тôмъ доволѣ характеристичного слуги дуже вѣрно и безъ всякои пересады. Оперетку „Яношъ Иштингази“ ôтограно такожъ майже безъ замѣту. Ôтзначилась на першôмъ мѣсци п-нѣ Попелева своею прецизною грою и хорошамъ спѣвомъ. Пôднести такожъ мусимо и тое, що п. Карпиньскій старався симъ разомъ позбутись „деревяныхъ рухôвъ“ и гравъ съ житьемъ и съ гумôромъ; пôдносимо се нарочно длятого, бо уважаемо п. Карпиньского за таку силу, котра при выробленôй грѣ моглабы съ часомъ статись дуже пожиточною для нашои сцены. Публика зъ уваги на красшу цѣль представленя биткомъ заповнила салю. Чистого доходу мала убога молодѣжь рускои гимназіи 135 зр., зъ того 61 зр. зъ наддаткôвъ. — Въ недѣлю 11 л. с. м. ôтограно звѣстну народну мелодраму Ив. Воробкевича „Гнатъ Приблуда“. Гра артистôвъ була и сего вечера вповнѣ вдоволяюча. Ôтзначилась особливо п-нѣ Биберовичева въ ролѣ Марійки грою повною житя и справдѣ артистичною.

— **Ôткрытье нового ческого театру въ Празѣ** дня 18 л. падолиста буде днемъ всенародноi радости въ цѣлыхъ Чехахъ. Зъ рôжныхъ мѣстъ ческихъ звѣщаютъ о всякихъ намѣреныхъ торжествахъ. На перший три днѣ представленя билеты буде выдавати самъ комитетъ будовы театру. Зголосившихся на перше представленье есть незвычайно много, а театръ може помѣстити выгôдно лишь 1800 осôбъ. Вѣсть о приѣздѣ руского делегата, проф. Романчука повитала ческа праса съ замѣтнымъ вдоволеньемъ. Довѣдуемось, що завтра выѣздитъ до Праги такожъ проф. дръ Шараневичъ.

(+) **Украинськый представленя драматичній** трупы М. Старицкого пôдъ режисеріею М. Кропивницкого тѣшатся незвычайнымъ въ Кіевѣ успѣхомъ. „Театръ — пише кіевска „Заря“ — буваe такъ биткомъ повный, що не тôлько „верхи“, але и всѣ ложѣ и партеръ були занятй—и задля недостачѣ мѣсць многй гостѣ мусѣли вертатися до дому Заѣзжй знаменитости не притягали такъ публику, якъ притягае єи украиньска трупа съ п. Кропивницкимъ на чолѣ.“ — Кіевскій дописуватель до варшавскои „Gazety Polsk-oi“ (ч. 250) рôвножъ констатуе, що „украиньска трупа стоитъ теперь въ Кіевѣ на першôмъ планѣ уваги и громадитъ численнѣйшу публику, нѣжь звычайно буваe въ театрѣ; особливо п. Кропивницкій своею грою выкликуе правдивй фуроры.“

— **Процесъ дра Александра Искрицкого.** Слѣдуючого мѣсяця ôбудеся въ Перемышли передъ судіями присяжными розправа противъ дра Александра Искрицкого, адвоката зъ Санока, бувшого защитника въ торôчнôмъ процесѣ о головну здраду. Якъ звѣстно, предсѣдатель трибуналу при тôй розправѣ, сов. Будзыновскій, усунувъ бувъ дра Искрицкого ôтъ защиты. Дръ Искрицкій подавъ бувъ до краевого суду высшого въ Львовѣ жалобу, въ котрôй закинувъ сов. Будзыновскому сторончôсть въ веденю розправы. Тую жалобу бувъ оголосивъ и печатно брошурою. Брошура однакъ сталася жертвою прокураторскои конфискаты а дальше и поводомъ до процесу, въ котрôмъ розправа — мимо рекурсу дра Искрицкого — маe таки ôтбутись въ Перемышли. Яко свѣдки маютъ выступити на тôй розправѣ: сов. Будзыновскій, п. Адольфъ Добраньскій, гдеякій адвокаты, судіи присяжній зъ процесу о головну зраду и кореспонденты до вѣденьскихъ дневникôвъ. Яко защитника дра Искрицкого подаe львôвскій кореспондентъ „Neu efr. Presse“ адвоката зъ Кракова, дра М. Мохнацкого.

— **Рада державна** маe бути скликана певно на 4 л. грудня с. р.

— **Желѣзница съ Коломыѣ до Печенѣжина.** Пп. Людвикъ Вербицкій и адв. дръ К. Мали внесли до министерства торговлѣ прошенье, щобы удѣлила имъ вступну концесію на будову желѣзницѣ вицинальноi зъ Коломыѣ до Печенѣжина.

— **Гр. Станиславъ Баденi**, котрого, якъ мы вже доносили, выдѣлъ краевый хотѣвъ именувати членомъ краевои рады шкôльноi (на мѣсце Г. Шмитта), заявивъ довѣрочно членамъ выдѣлу краевого, що задля приватныхъ занять не мôгбы принятй сеи посады.

— **П. Мандычевскій**, совѣтникъ ц. к. намѣстництва, зôставъ высланый черезъ ц. к. намѣстництво до Бродôвъ для упорядкованя ôтношень при зарядженôй секвестраціи доходôвъ громадскихъ.

— **Дръ Верещиньскій**, членъ выдѣлу кр., удався до Чернихова, щобы упорядкувати ôтношеня въ тамошнôй школѣ рôльничôй по димисіи директора школы п. Брокля.

— **Розрухи противъ жидôвъ въ Угорщинѣ** зновъ проявилися. Въ Заля-Леве при бійцѣ уличнôй, забито двохъ людей на смерть, а много покалѣчено. Именно зъ дооколичныхъ селъ зôбралася значна громада селянъ, уоруженыхъ въ сокиры и оружіе пальне и окружила дôмъ жида Дейтша. Бурмистръ повѣдомленый впередъ о намѣренôмъ нападѣ, державъ пандурôвъ на поготовѣ. Пандуры вôзвали погромцѣвъ, щобы супокôйно розôйшлися, але тй въ ôтповѣдь дали выстрѣлы на пандурôвъ. Пандуры такожъ огнемъ ôтповѣли и забили двохъ селянъ а многихъ поранали. Проводиремъ погромцѣвъ бувъ „чикошъ“ (конюхъ) зъ поблизкого двора. Жиды зновъ въ великôй тревозѣ. Зъ Заля-Егерсегъ выѣхала комисія судова на мѣсце выправку, а рôвночасно пôслано тамъ ôтдѣлъ гузарôвъ.

— **Медалѣ антисемитскій.** Якъ звѣстно рада мѣста Вѣдня казала на памятку 200-лѣтнои рôчницѣ освобожденя Вѣдня ôтъ Туркôвъ выбити медалѣ памятковй. Вѣденьскй антисемиты скористали зъ тои случайности и дали выбити медалѣ зовсѣмъ пôдôбнй до тамтыхъ що до величины и лицевои формы. На лицевôй формѣ въ лавровôмъ вѣнку видно напись: „Vienna urbs a Turcis liberata MDCLXXXIII“ (Мѣсто Вѣдень ôтъ Туркôвъ увôльнене 1683), а на ôтворотнôй сторонѣ: „A Judaeis capta MDCCCLXXXIII“ (Жидами завойоване 1883).

— **Женщина професоръ.** На катедру исторіи въ Bedford-College въ Лондонѣ розписано конкуросъ. Двайцять кандидатôвъ, мѣжь тыми и одна женщина, молода п-нѣ Алиція Гарднеръ, надôслали працѣ. Найлучшою показалася праця п-нѣ Гарднеръ п. заг. „Поглядъ цѣсаря Юліяна на христіянство“ и ей ôтдано катедру.

— **Селяньскій самосудъ.** На Украннѣ — и въ загалѣ въ Россіи — дуже часто лучаеся, що селяне чинятъ собѣ самй судъ надъ злочинцемъ, а особливо надъ злодѣемъ. Про такій два примѣры селяньского самосуду въ уманьскôмъ уѣздѣ читаемо въ кіевскôй „Зарѣ“. Въ селѣ Хижнахъ пôймали селяне на базари злодѣя, якъ продававъ краденй ôвцѣ. Ôвцѣ ôтъ него ôтняли а его самого взяли передъ себе и черезъ 18 верствъ дороги до дому пôдганяли его бучками; потому въ селѣ ще повѣсили горѣ ногами и добре побили. Другій злодѣй укравъ у сусѣда улій съ пчолами; спôзнали его по покусаныхъ рукахъ. За кару повѣсили ему украденый улій на плечѣ и „для сорому“ обводили по цлôмъ селѣ.

— **Мѣжь паперами Тургенева** найдено обширну студію о польскихъ повѣстеписателяхъ. Рукопись находится въ рукахъ панѣ Віярдо, въ котрои домѣ Тургеневъ живъ довгй лѣта и умеръ. Въ одномъ зъ новѣйшихъ чч. вѣденьскои „Neue fr. Presse“ напечатавъ славный французскій повѣстеписатель, Альфонсъ Доде, свои споминки про Тургенева. Доде бувъ личнымъ пріятелемъ Тургенева.

— **Осушенье болотъ и канализація Полѣся** швидко доходитъ до укôнченя. Пôсля обчислень инжинерôвъ, управляючихъ тымъ дѣломъ, съ кôнцемъ бѣжучого року канализація буде довершена на просторѣ 1,400.000 десятинъ. Въ будущôмъ роцѣ осушуванье болотъ буде вестися на грунтахъ скарбовыхъ и приватныхъ властителѣвъ, котрй зложатъ ôтповѣдну оплату. Въ всхôднôй части Полѣся осушуватись будутъ околицѣ мѣжь рѣками Днѣпромъ, Припетею, Березиною, Птичею и Уборцею на просторѣ около 70.000 десятинъ, а въ середнôй и захôднôй части Полѣся на просторѣ 50.000 десятинъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на Отынію поставленй оо.: 1) Іоанъ Партыцкій, 2) Левъ Витошиньскій, 3) Викторъ Лоцатыньскій, дальше: Іоанъ Рошкевичъ, Юліянъ Филиповичъ, Тома Березовскій, Іосифъ Тиховичъ, Леонтій Шеферъ, Павло Глѣбовицкій, Володимиръ Козоровскій, Гавріилъ Ступницкій и Густавъ Дроздовскій.

Сотрудництво получивъ о. Іосифъ Курмановичъ въ Ольшаници, дек. унѣвского.

Вставленося до намѣстництва о удѣленье запомоги для о. Антонія Ульваньского зъ Лѣсникъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **„Тарасъ Григорьевичъ Шевченко,** по книгѣ г. Чалаго и по Кобзарю“, пôдъ такимъ заголовкомъ появилась сими днями въ Кіевѣ нова книжка написана п. С. Н. Кулябкою, бувшимъ учителемъ гимназіи въ Кіевѣ. Цѣна 30 коп., съ пересылкою 40 коп. Набути можна въ книжнôмъ магазинѣ В. В. Дьяконова (впередъ Л. В. Ильницкого), Кіевъ, Крещатикъ.

(*P. S.*) **Storia universale della letteratura** di Angelo Gubernatis. Volume I. Storia del Teatro Drammatico. Milano, 1883, стр. 598. Томъ I. обôймае литературу драматичну. На 5 сторонахъ пише п. Губернатисъ такожъ и про литературу драматичну руску (малоруску), а тымъ дуже згôршилася Biblioteka Warszawska T. II стр. 133, 1883, бо ось якъ ôтзываеся: „Якъ авторъ почувавъ важнôсть свого предмету, нехай межи иншими посвѣдчитъ тая згадка, що театрови „rusińskiemu“ (Ruteno) посвятивъ пять сторôнъ, а польскому лишь три и пôвъ.“

— **Жертвы вплынувшій на руску буреу въ Тарнополи въ жовтни 1883.** Доплата за питомцѣвъ бурсы 94 зр.; Воч. оо.; Игн. Гавацкій, яко членъ, 3 зр., Дам. Лучаковскій, яко чл. 3 зр.; Іо. Гарасимовичъ зъ Буляць яко чл. 3 зр.; Алекс. Ганкевичъ яко чл. 2 зр. 50 кр.; Мих. Чачковскій яко чл. 3 зр.; Вп. Л. Рудницкій яко чл. 3 зр.; Редакція „Руского Сіона“ ôтъ Впр. о. І. Христофоліменса по случаю празнованя 50-лѣтнои рôчницѣ священьства 3 зр.; Орѣхôвцѣ 5 зр.; Вп. Юл. Медведскій, проф. техники львôвскои 3 зр.; Воч. дръ Іерон. Костецкій зôбравъ въ церквѣ 4 зр. 42 кр.; Вп. Шеховичъ яко чл. 3 зр. — Въ натуралiяхъ: Вп. п-нѣ А. Сохацка 2 кôрцѣ бараболь и 2 коны капусты; п. Ив. Пилипчукъ $^1/_4$ кôрця бараболь.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи дня 29 жовтня 1883. — *Дръ В. Лучаковскій.*

— Въ Ямници станиславôвского повѣта въ днѣ 13 жовтня 1881 и 18 сѣчня, 14 лютого и 24 марця 1882 р. згорѣло надъ 20 господаретвъ. Въ тôмъ страшнôмъ нещастю Провидѣнье боже не опустило насъ. Вже бо 29 сѣчня 1882 р. Выс. Президія ц. к. намѣстництва (ч. 985) позволила збирати складки на погорѣлцѣвъ въ староствахъ станиславôвскôмъ, калускôмъ, богородчаньскôмъ, товмацкôмъ, надвôрняньскôмъ, коломыйскôмъ, городеньскôмъ и снятыньскôмъ. На пôдставѣ того позволеня удались мы съ благальнымъ голосомъ о милосердіе для нещастныхъ, котрымъ зъ всякихъ сторôнъ поплинули такѝ дары:

Єго Велич. цѣсарь Францъ Іосифъ I. 200 зр.; Впреосв. архіепископъ ôрменьскій бувши ще парохомъ въ Станиславовѣ зôбравъ въ своѣй церквѣ 16 зр.; Впр. о. Красовскій крылош. и парохъ лат. въ Станиславовѣ зôбравъ въ своѣй церквѣ 23 зр. 11 кр.; Всч. лат. уряды прих. въ Марямполи 5 зр., и въ Єзуполи 4 зр.; Всч. гр. к. урядъ прих. въ Королôвцѣ коло Товмача 5 зр.; Хв. Выдѣлъ повѣтовый въ Товмачи 25 зр.; Всч. ôрм. урядъ прих. въ Городенцѣ 5 зр. 50 кр.; Всч. гр. к. урядъ прих. въ Городенцѣ ôтъ приходянъ 14 зр.; Впр. о. Полевый 3 зр.; Всч. гр. к. урядъ прих. Красне пов. калуского 5 зр. 50 кр.; Всч. лат. урядъ прих. Коропець ôтъ парохіянъ и ôтъ себе 5 зр.; Всч. гр. к. урядъ прих. въ Кривотулахъ 6 зр. 74 кр.; Всч. гр. к. урядъ прих. въ Войниловѣ 5 зр. 34 кр.; Всч. гр. к. урядъ прих. въ Пневѣ 2 зр. 60 кр.; Выс. Выдѣлъ краєвый 100 зр.; Хв. Выдѣлъ повѣт. станиславôвскій 100 зр.; Всч. оо.: Депутовичъ зъ Глинокъ 2 зр., Каратницкій зъ Илинець 6 зр., Север. Левицкій зъ Дожуркова ôтъ себе и громады 11 зр., Шеферъ зъ Болшôвця 6 зр. 60 кр.; Ч. урядъ громад. зъ Рыбного 1 зр. 30 кр.; Всч. оо. Александ. Левицкій зъ Кортова 2 зр. 50 кр., Маркилъ Сѣрецкій зъ Корича зъ складки 10 зр. 23 кр., Павло Яотшембскій лат. парохъ зъ Отыніи 1 зр.; Хв. урядъ магистрацкій въ Станиславовѣ 30 зр.; Всч. оо. Ант. Бобикевичъ зъ Студѣнки ôтъ братотва 3 зр., Мих. Коланковскій зъ Радчого 5 зр., А. Кобрыньскій, деканъ городеньскій ôтъ себе 1 зр., ôтъ громады Раковецкои 2 зр., ôтъ громады Семанôвка 2 зр., Гр. Грицей зъ Демянова ôтъ громады 2 зр. 43 кр., Матѣєвъ зъ Новицѣ 3 зр., Квочиньскій зъ Хотемира 4 зр., Мих. Попель въ Чернелицѣ 5 зр. и 9 зр. 22 кр., Мих. Балицкій зъ Поточискъ 2 зр. 50 кр.; Емиль Дрогомирецкій зъ Княжа 2 зр., Андр. Воєвудка зъ Карлова 6 зр. 50 кр. Окрôмъ того прислали пôсланцѣ высланѝ до розличныхъ громадъ: по разъ першій 12 зр. 40 зр., другій 3 зр. 80 кр., третій 14 зр. 20 кр., четвертый 3 зр., пятый 12 зр. 73 кр.; шестый зъ Станиславова 36 зр. 40 кр., семый 5 зр. 22 кр. осьмый 11 зр. 26 кр. Въ кôнци привезли пôсланцѣ збôжа: Зъ Залуквы 1 корець 24 гарцы; Викторова 16 гар., Опришовець 1 кор., Ляцкото 16 гар., Камѣнноп 1 кор. Братковець 3 кôр. и 8 гар., Пасѣчнои 1 кор. и 16 гар., Загвôздя 1 кор., Криховець, Пацыкова и Дрогомирчанъ по 24 гарцы, Лысця старого 1 кор. и 4 гар., Угринова долѣшн. 2 кôр. и 8 гар., Княгинина 1 кор., Стебника 8 гар., Лысця мѣста 16 гар., Богородчанъ старыхъ 2 кôр. 24 гар., Богородчанъ мѣста 8 гар., Ляхоховець 1 кор. 8 гар., Пôдлужа 24 гар., Ганусовець 1 кор. 8 гар., ôтъ о. Янкевича зъ Ганусовець 8 гар., о. Мардаровича зъ Волчинця 16 гар., ôтъ громадъ Волчинця и Добровлянъ по 16 гар., ôтъ Колодоѣвки 1 кор. 16 гар., ôтъ Пôдпечаръ 24 гар., ôтъ о. Ильницкого пароха тамже 8 гар.; громада Демянôвъ приолала желѣзницею 177 килограмôвъ збôжа.

За милость най Господь воздасть милость!

Ôтъ комитету погорѣлцѣвъ. Ямница 30 жовтня 1883. — *Антоній Струтыньскій* гр. к. приходникъ и предсѣдатель комитета погорѣлцѣвъ съ семи членами комитету.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. В. Л. въ Болеховъ. Заплачено до кôнца року. *Всч. К. Я. въ Лôмнôй.* 27 зр. 62 кр. мы одержали и розплатили, куды кому слѣдувало. *Всч. П. Г. въ Кудринцяхъ.* Теперь заплачено до 31 жовтня, до кôнца року ще 2 зр.

На дохôдъ Иванны Биберовичевои

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ четверъ дня 1 (13) падолиста 1883.

Вуяшокъ цѣлого свѣта

комедія въ 3 актахъ Бенедикса, переложивъ С. С.

(Режисерь **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Акчицъ, богатый банкиръ		И. Грыневецкій
Ернестъ	єго дѣти	В. Плошевскій
Юзьо		**И. Биберовичева**
Алина		И. Стефуракова
Щасный, шуринъ Акчица		С. Стефуракъ
Адольфъ, любовникъ Алины		О. Янкевичъ
Матильда, молода охмѣстрыня		А. Таньска.
Франко, кухтикъ		И. Подлящецкій
Льокай		И. Попель

Дѣеся въ домѣ Акчица.

ЗАКÔНЧИТЪ:

ШКОЛЯРЬ НА МАНДРÔВЦѢ

народна оперетка въ 2 акт. В Лозиньского. Музика М. В.

Особы:

Ваврило Мамалай, вôйтъ	О. Осиповичъ
Остапъ, єго сынъ	П. Карпиньскій
Харалампій Черепаха, ресятый	И. Грыневецкій
Мокрына, єго жѣнка	А. Таньска
Гандзя, ихъ донька	П. Попелева
Маруся, єи подруга	И. Луцка
Лущевько, академикъ львôвскій	И. Биберовичъ
Стефанко, урлюпникъ	С. Стефуракъ

Дѣеся въ самбôрскôй околици.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Подяка.

Мужа мого и отця дѣтей о. Льва Сороку, пароха въ Пôдберѣзцяхъ, покликавъ Всевышный до Себе. Сусѣды и други нашѝ прибули улекшити намъ тяжкій ударъ судьбы. Щобы насъ потѣшити и взяти участь въ похоронахъ Покôйного, явились Всеч. душпастырѣ и оо.: деканъ Іоанъ Юркевичъ зъ Германова, Адальб. Глиньскій зъ Миклашева, Терапонтъ Котовичъ зъ Лисеничъ, Стеф. Хотиньскій зъ Винникъ, Дан. Крупка зъ Пôдборець, Григ. Чвартацкій зъ Печеніи, Волод. Туркевичъ зъ Грибовичъ великихъ, Іос. Реваковичъ зъ Гаѣвъ, Атан. Юркевичъ зъ Сухорѣчь, Александ. Барановскій зъ Чорнушовичъ, Володим. Брыляньскій зъ Чижикова и ко. Банахъ зъ Винникъ. Въ цѣлôмъ похоронѣ взяли дѣятельну участь и численнѝ громадяне зъ Пôдберезець и зъ Лисеничъ; особенно честнѝ Лисеничане съ своимъ начальникомъ п. Коновкою на чолѣ доказали, якъ умѣютъ оцѣняти труды свого бувшого душпастыря. Тожъ не маючи иншого способу зложити подяку за всѣ труды, мило намъ заявити посредствомъ нашои часописи „Дѣло“ щиро-руске „Спас-Бôгъ“ Всч. душпастырямъ и громадянамъ зъ Пôдберезець та зъ Лисеничъ и тамошному начальникови за труды и жертвы для покôйного Добродѣ нашого. Честь Вамъ и сердечна подяка ôтъ вдовы и сирôтъ!

Въ Пôдберѣзцяхъ дня 1 падолиста 1883.

Александра Сорока, жена; *Іоанна и Емилія*, дѣти Покôйного

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣта“

на рôкъ 1884.

укладу Василя Лукича.

Содержанье: Ôтозва. Календарь историчный, астрономичный, церковный, памятный и въ приповѣдкахъ. **Мѣсяцѣ** съ записками на кождый мѣсяць, при чѣмъ увзгляднено ôтмѣны мѣсяця, станъ воздуха, всходъ и захôдъ сонця и — календарь жидôвскій. — **Часть информаційна:** Цѣсарска родина. Скалѣ стемплевѝ. Рухъ желѣзниць въ Галичинѣ и Буковинѣ. Выказъ оплатъ стемплевыхъ за важнѣйшѝ справы правнѝ и т. и. Щадницѣ почтовѝ. Уставъ церковный на рôкъ 1884. Складъ выдѣлу товариства „Просвѣта“ (Стр. I—LXXV). **Часть литературна:** Самъ собѣ виненъ (Оповѣданье Ивана Франка). — Исторія моєи сѣчкарнѣ (Руслана). — Ивась Музыка (Оповѣданье Г. Сѣнкевича въ перекладѣ Лукича). — Лѣсы и пасовиска, оповѣданье бувшого племипотента (Мирона***). — Прощанье (зъ поемы „Новобранчикъ“ Осипа Федьковича) — Зъ недрукованыхъ поезій дра Стефана Руданьского: Спôлка, Обдуреный Москаль, Мазуръ въ болотѣ, Могила. — Зъ поезій Володим. Липянина: Въ осени, На весну, Въ гаю. — Зъ житя Русинôвъ: Якôвъ Кухаренко, Володимиръ Барвѣньскій, Микола Лисенко, Осипъ Шухевичь, Левъ Василовичь (Саноцôвскій). — Катерина, поема Т. Шевченка. — Значеня цвѣтôвъ, деревъ и птахôвъ въ поезіи рускôй. — Дещо про домашнѝ лѣки. — Про дифтерію (дра М. Х....ровского). — О шкарлятинѣ (дра М. П...го). — Нежитъ и кашель, та способы, якъ ихъ лѣчити (дра С ча). — Господарство сельске. — Записки господарскѝ. — Поясненя до деякихъ илюстрацій. — Смѣшне. (Стор. 1—125). — Рôжнѝ оголошеня. — **Илюстрації:** *Портреты:* Т. Шевченка, Володимира Барвѣньского, М. Лисенка. *Образы:* Матерь Божа, св. Борисъ и Глѣбъ. *Науки природнѝ:* Орелъ, Оранг-Гутангъ, Гориль, Слонь индійскій, Крокодиль, Жирафа, Медведюкъ, Хомякъ, Кôтъ домовый, Солитеръ, Кораль, Кава и и.

Выписане содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатѝ, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ зъ провинціи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный:

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Скарбкôвска ч. 2.

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE.

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö.W.

!! Новôсть !!

Рускѝ буквы на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друкôвъ 35 кр.
за 50 штукъ друкôвъ 25 кр.

Билеты гратуляційнѝ рускѝ съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлѝ ôтъ 2 кр. кольоровѝ съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручае:

К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

5 киловѝ

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИИЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелел стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повысше наведенѝ цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровѝ добрѝ, натуральнѝ и лучшѝ вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавѝ замовленя. (2—?)

Гôдне уваги.

Каву, рижь. солонину, смалець, повила, сливкѝ сухѝ, сливовицю, вино и т. д. высылаю въ найлѣпшихъ родахъ и по найприступнѣйшôй цѣнѣ и лишь первостепеннѝ товары, котрѝ на случай невподобы пріймаю назадъ безъ всякихъ выдатковъ.

Франко,

$4^{8}/_{10}$	кило	Кавы чôльнон ôтъ 5 зр. 70 кр. — 8 зр.
$4^{1}/_{2}$	„	Гербаты самои передн. ôтъ 2 зр. 75 кр. — 8 зр.
$4^{1}/_{2}$	„	Винограду французского 2 зр. 50 кр.
$4^{1}/_{2}$	„	Повилъ найлѣпшихъ 1 зр. 75 кр.
$4^{8}/_{10}$	„	Сливокъ сушеныхъ 1 зр. 90 кр.
$4^{2}/_{16}$—$4^{8}/_{10}$	к.	солонины або смальцю 3 зр. 90 кр.—4·15 кр.
4	литры	правдивои сливовицѣ 4 зр. 25 кр.
4	„	араку Cuba 4 зр — кр.
5	кило	огôркôвъ або наприки въ оцтѣ 1·70 кр.—1·90 кр.
$4^{4}/_{10}$	кило	меду самого найлѣпшого 2 зр. 80 кр.

Франко.

Цѣнники высылаю франко.

Тома Гуровичь

5—5 Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23,

Фр. Шубутъ и Сынъ

Львôвъ, Рынокъ ч. 45

поручае:

(1—3) **нанлѣпшѝ свѣчки стеариновѝ „Apollo“**

по зр. 58 за 50 кило або 1 сотнарь.

Где якѝ фирмы поручаютъ множество пôдлыхъ гатункôвъ свѣчокъ по дешевшихъ цѣнахъ, але такѝ що до чистоты, якъ и для того, що при свѣченю непріятный запахъ выдаютъ — зъ свѣчками „Apollo“ навѣть въ порôвнанье ити не можутъ.

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ

Львôвъ, Рынокъ, дôмъ п. Ербара (Андріолього) ***ч. 29 въ подворю.***

Маю честь завѣдомити ВНоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товаровъ лонтевихъ

якъ: полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенець, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, фланельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскѝ, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, паичохъ и т. п.

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайность пôзнати вымоги П. Т. Панъ, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведенѝ товары продавати по цѣнѣ низшôй, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ Р' важнои П. Т. Публичности, [illegible] ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (1—10)

ПОХÔДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ГАЛИЦКѝ

ОБЛИГАЦІИ ИНДЕМНИЗАЦІЙНѝ.

Для осягненя

новыхъ аркушôвъ купоновыхъ

(1—3) въ найкоротшôмъ часѣ

поручаєся

Августъ Шелленбергъ,

дôмъ банковый и контора вымѣны

во Львовѣ.

Дръ медицины, хирургіи и акушеріи

Павло Сасъ Дубановичь

бувшій лѣкарь практичный въ шпитали „Charitè“ въ Берлинѣ и въ шпиталяхъ краєвыхъ, б. управитель найдавнѣйшого въ краю закладу гидропатичного, б. **физикъ** окружный etc., лѣчачій **спеціяльно гидропатією й електротерапією** урядивъ теперь во Львовѣ въ Рынку ч. 24 **закладъ лѣченя за помочею Массажу и гимнастики гигієничнои (Zimmerheilgymnastik)** въ полученю съ **гимнастикою легкихъ.** Массажь лѣчитъ болѣ нервовѝ особенно **мигрену.** Гимнастика гигієнична есть порадна передовсѣмъ для **дѣтей** и для особъ слабенького устрою головно для **особъ маючихъ нахилъ до терпѣнь легкихъ.** Курсы гимнастики гигієничнои ôтбуваются якъ въ закладѣ, такъ въ домахъ приватныхъ. N. B. Для особъ **женьского пôла** суть особнѝ годины въ котрыхъ **учителька фахово выобразована** пôдъ отвѣчальнымъ надзоромъ лѣкарскимъ **веде гигієнично-лѣчничѝ вправы.** Годины ординаційнѝ рано ôтъ 8 до 10, по полудни ôтъ 2 до 4.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 126. Львôвъ, Субота 5 (17) падолиста 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ здресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7 50 зр.
на чверть року . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

ВЪ СПРАВѢ ПРОТЕСТУ
рускихъ богословôвъ.

Въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ „Дѣла“ умѣстили мы статію въ справѣ покривдженя рускихъ богословôвъ II року. Нынѣ маючи передъ собою повный текстъ протеста богословôвъ до сенату университетского, бачимо, що ухвала о польскôмъ выкладовôмъ языцѣ для „Науки о выхованю“ запала не въ сенатѣ, але въ колегіюмъ професорôвъ выдѣлу богословского. Сенатъ маѣ рѣшити теперь яко друга инстанція.

Въ протестѣ рускй богословы представляютъ сенатови, що въ мысль закона зъ 11 липня 1871 р. (ч. 523) о языцѣ выкладовôмъ въ львôвскôмъ университетѣ, оба краєвй языки суть зовсѣмъ на рôвнѣ поставленй и кождый доцентъ маѣ повну свободу выбору выкладового языка, руского або польского пôсля того, якихъ маѣ слухачѣвъ. На выклады „Педагогики“ учащаѣ 67 Русинôвъ, а лишь 17 Полякôвъ, — тымъ часомъ языкъ выкладовый не рускій, але польскій. Протестъ пôдноситъ всѣ мотивы, котрй промовляютъ за выкладомъ рускимъ (а котрй мы въ попереднôй статіи навели), а наконецъ проситъ сенатъ рѣшити, щобы бувъ заведеный выкладъ рускій, а колибъ тое було неможливымъ, щобы роздѣлити катедру „Педагогики“ на руску и польску.

Польскй газеты кинулися съ великою заѣлостею на рускихъ богословôвъ и инсинуютъ имъ такй рѣчи, о якихъ они и не думали. Якъ бачимо зъ протесту, богословы не домагаются выкладу нѣмецкого, але руского. Дальше неправду пишутъ польскй газеты, будьтобы ректоръ ôткинувъ протестъ богословôвъ, бо бувъ писаный въ языцѣ россійскôмъ. Протестъ писаный въ языцѣ народнôмъ-рускôмъ. Польскй газеты, здаѣсь, чули щось о тôмъ, що ректоръ ôткинувъ поданье членôвъ „Академического Кружка“ задля того, що мало бути писане не-краєвымъ рускимъ языкомъ, и той фактъ перенесли на протестъ богословôвъ. Въ загалѣ польскй газеты всѣми силами стараются кинути пôдозрѣнье на лояльнôсть рускихъ богословôвъ, щобъ тôлько удержати въ силѣ рѣшенье колегіюмъ богословскихъ професорôвъ. Полякамъ иде о насильне накиненье рускимъ богословамъ польщины напередъ въ однôмъ предметѣ, а ôттакъ помалу може и въ другихъ!...

Полякамъ помагаѣ професоръ дръ Сарницкій. Се бачимо ось зъ чого. Рускй богословы выслали були депутацію до дра Делькевича съ заявленьемъ, що они не можутъ слухати польского выкладу. Дръ Делькевичъ выправивъ ихъ до декана богословского выдѣлу, дра Сарницкого. Той заявивъ богословамъ, що выкладъ польскій нѣчого имъ не шкодитъ; коли гдеякй не умѣютъ по польски, то тымъ радше повинни приняти польскій выкладъ, бо будутъ мати случай научитись, а польскій языкъ въ дальшôмъ житю придасться!..

Оттаку пораду знайшли рускй богословы у декана, руского професора! За таку пораду они дру Сарницкому зовсѣмъ не вдячнй и вносятъ протестъ до сенату, а коли тутъ не знайдутъ справедливости, ѣсть для нихъ дорога до министерства.

ДАЛЬШЙ ПРОЯВЫ „PRACY ORGANICZNEJ“.

II. Регуляминъ банку краєвого.

Gdy facetów sprytnych garść nieliczna
Krwawym ludu groszem się wzbogaca,
To się zowie „praca organiczna“!
Tak jest, panie, organiczna praca!

Зъ варшавскои часописи „Kolce“.

Банкъ краєвый, дотованый 1. миліономъ зр. пожиченыхъ грошей, вôйшовъ въ житье съ початкомъ сего року, такъ що „регуляминъ“, о котрôмъ мы хотѣлибъ на закôнченье нашихъ статей о „pracy organicznej“ кôлька слôвъ сказати, выконуѣсь вже на практицѣ ôтъ цвѣтня сего року. Регуляминъ той выпрацюваный выдѣломъ краєвымъ на пôдставѣ соймомъ ухваленого (въ минувшôмъ роцѣ) статуту для банку краєвого, хочь, якъ побачимо дальше, не всюды держится строго приписôвъ того статуту. Въ гдеякихъ и то по нашôй думцѣ дуже важныхъ точкахъ выдѣлъ краєвый узнавъ за ôтповѣдне ôтступити ôтъ постановъ статуту и надати дирекціи и радѣ завѣдующôй банку вôльшй компетенціи, анѣжь се зробивъ соймъ.

О статутѣ банку краєвого була вже въ „Дѣлѣ“ сего року (чч. 59—62) обширна бесѣда, и хочь тогды ще годѣ було добре розъанализувати всѣ точки и консеквенціи его постановъ, то прецѣ пôднесено тамъ съ достаточнымъ натискомъ, що селяне великого хôсна зъ того банку надѣятися не можутъ, тымъ вôльше, що навѣть гипотечныхъ (не то вже коротко-речинцевыхъ) пожичокъ безпосередно самй не будутъ могли въ тôмъ банку затягати, але до затяганя пожички потрѣбне буде посередництво повѣту и громады. Але въ тôй статіи, котра скôнчилася звѣсткою о отвореню ôтдѣлу банкового банку краєвого, не можна було предвидѣти и обговорити тои евентуальности, що ôтдѣлъ гипотечный тогожь банку не буде отвореный и до нынѣ, и що до кôнца сего року або й ще далѣ о поратунку зъ банку краєвого для нѣкого въ загалѣ — крôмъ „sprytnych facetów“ — не буде й мовы. Правда, вже въ програмѣ п. Вротновского, о котрôмъ говорилось и въ нашôй статіи, було неясно натякнено, що емитуючи свои паперы, банкъ краєвый не буде мôгъ числити на удѣлъ ширшои публики, и длятого, ховаючи въ кишеню всякй платоничнй цѣли, для котрыхъ нѣбы то ѣсть заложеный, пôйде рука объ руку съ прочими нашими банками, а властиво при своѣй малосильности пôйде до нихъ на службу. Нынѣ вже можемо подѣлитися съ читателями радôстною новиною, що се несмѣле пророкованье п. Вротновского сталося дѣломъ и що замѣсть отворюваня власного ôтдѣлу гипотечного „для ратованя рôльництва краєвого“, банкъ пôйшовъ простѣйшою и дешевшою дорогою, бо зъ своихъ грошей давъ 300.000 зр. въ депозитъ шляхотскому „Товариству кредитовому земскому“, и то съ правдивымъ пожертвованьемъ власныхъ и краєвыхъ интересôвъ всего на 3%, мѣжь тымъ, коли край ôтъ тыхъ самыхъ грошей муситъ платити 5%! Такою дорогою запомагаючи и безъ того богате „Товариство кредитове земске“, банкъ краєвый певно найборше причинится до „podniesienia dobrobytu krajowego“ черезъ пôдрепарованье финансôвъ гдеякихъ збанкрутованыхъ дѣдичѣвъ. Але гдежь то подѣлися, чому такъ швидко забулися торôчнй горячй крики тыхъ самыхъ дѣдичѣвъ противъ „darowizny i jałmużny z funduszów krajowych dla chłopów“? Та ба, — се тôлько квѣтки, а дасть Богъ дочекати, прійдутъ и ягôдки! „To się zowie praca organiczna“!

Мы згадали попереду, що выдѣлъ краєвый въ регуляминѣ банку краєвого узнавъ ôтповѣднымъ ôтступити где въ чôмъ ôтъ статуту. Головно и принципіяльно важнымъ выдаѣсь намъ те ôтступленье, що коли §. 3 статуту дозволявъ банкови краєвому набувати и продавати тôлько власнй листы заставнй и облигаціи краєвй, то §. 76 регуляминy уповажняѣ дирекцію „набувати такожь иншй цѣннй паперы, если удѣливши на нихъ задатокъ, мусить при недоповненю зъобовязань довжника приступити до ихъ продажи“. Розумѣѣся, ту слѣдуютъ заразъ урочистй запевненя, що банкъ краєвый при такихъ транзакціяхъ не смѣѣ потерпѣти нѣякои шкоды, — але мы ôтъ давна вже привыкли до подôбнои половы и не дамо на ню зловитися. Скомбинувавши сю постанову съ попереду наведенымъ фактомъ льокаціи краєвого капиталу въ „Товариствѣ кредитовôмъ земскôмъ“, мы дуже легко дôйдемо до ôтгадки, яка була властива причина того розширеня компетенціи дирекціи банку краєвого. Що ту выдѣлъ краєвый не мавъ на оцѣ селянъ анѣ въ загалѣ дрôбныхъ довжникôвъ, а тôлько шляхту, се рѣчь певна. А якій же интересъ може мати шляхта, если ей цѣннй паперы набуде банкъ краєвый? Интересъ простый: гарантія цѣлого краю забезпечаѣ тй паперы ôтъ цѣлковитои депреціяціи, т. е. забезпечитъ шляхту ôтъ цѣлковитого банкротства! Значится, „dobrobyt krajowy“ пôднесеся тôлько такимъ способомъ, коли довги шляхотскй — сплатитъ хлопъ! „To jest, panie, organiczna praca!“

Вже того, що доси сказано, высталобы для яркого схарактеризованя интенцій нашои „предержащои власти автономичнои“ при операціяхъ банку краєвого. Мы не хочемо нудити читателѣвъ нашихъ спеціяльнымъ розборомъ цѣлого, дуже скомпликованого дѣловодства банку, але на закôнченье сеи статіи мы хочемо зъ того регуляминy выняти илюстрацію до розтрубленои на всѣ вѣтры фразы о дешевôмъ и приступнôмъ кредитѣ, котрого нѣбы то маѣ достарчати банкъ краєвый. Розумѣѣся, мы держатись будемо и ту тои самои методы, якъ при критицѣ „пожичковыхъ касъ повѣтовыхъ“ и поставимось на становищи за-

Зъ близька и зъ далека.

II.

Сими днями маютъ ôтбутися два славяньскй торжества въ Австріи: одно — се ôткрытье нового ческого театру въ Празѣ, а друге — то ювилей професора Франца Миклосича.

Завтрѣшный день ôткрытя ческого народного театру буде днемъ радости для цѣлого ческого народу, а радôсть тую будутъ дѣлити разомъ съ нимъ и его братя Славяне — въ тôмъ числѣ и Русины. Зъ Русинôвъ выѣхали до Праги посолъ проф. Романчукъ, сеніоръ „Ставропигіи“, дръ Ис. Шараневичь и п. Володиславъ Федоровичь. Товариства нашй, институціи и редакціи вышлютъ привѣтнй телеграмы славному народови ческому. Въ загалѣ галицкй Русины покажутся при завтрѣшнôмъ торжествѣ праскôмъ народомъ щиро-спріяючимъ розвоеви культуры славяньскои, силы и славы славяньскои. Щоденне ôтношенье Русинôвъ до Чехôвъ въ теперѣшнôй хвили можнабы схарактеризувати народною поговôркою „нѣ гнѣву, нѣ ласки“, — але въ торжественнôй хвили для ческого народу Русины щиро подѣляютъ его радôсть и спѣшатъ ей заявити. Русины сердечно бажаютъ бачити Славянъ въ згодѣ и любови, бажаютъ — сказати бъ словами Шевченка зъ посланія до Шафарика — „щобъ усѣ Славяне стали добрыми братами“ и тое свое задушевне бажанье выявляютъ своею участею въ кождôмъ щиро-славяньскôмъ святѣ.

Чехи съ гордостею можутъ поглядати завтра на народный свôй театръ въ столици Чехіи на березѣ Волтавы. Ôнъ свѣдокъ великои жизненнои силы ческого народу, загартованого въ вѣковôй боротьбѣ съ могучимъ нѣмецкимъ елементомъ. Дня 16 мая 1868 року заложено при великôмъ торжествѣ угольный камѣнь пôдъ будову народного театру. Въ 1881 роцѣ дня 10 цвѣтня будова коштувала вже 1.517.511 зр., а ще треба було на выкôнченье 235.556 зр., и таку суму комитетъ будовы того дня давъ до розпорядимости будôвничому. Роботы продовжалися и въ день св. Вячеслава театръ мавъ бути торжественно ôткрытый. Надôйшовъ злощастный день 12 серпня 1881 року; пожаръ театру окрывъ народъ ческій тяжкою жалобою, богачеви и жебракови выткавъ слезы въ ока, а и опечаливъ весь свѣтъ славяньскій. Тôлькожь народъ ческій не упавъ духомъ, не стративъ въ нещастю енергіи. Въ короткôмъ часѣ зложивъ звышь миліонъ зр.— и по двохъ рокахъ, завтрѣшного дня отвориться дверь пышнои будôвлѣ ческои драматичнои музы. Слава и честь ческому народови! — кличемо ему въ привѣтъ на завтрѣшный день.

Другимъ торжествомъ славяньскимъ, що ôтбудеся въ Вѣдни пô второкъ на другій тыждень, буде ювилей 80-того дня уродинъ Франца Миклосича. Се друге торжество рôжнится ôтъ першого тымъ, що коли въ першôмъ всѣ Славяне величаютъ славнй подвиги цѣлого ческого народу, то въ другôмъ ôтдаютъ честь славнымъ подвигамъ одного человѣка, ученого Словенця. И тутъ Русины выступлятъ достойно якъ народъ щиро-славяньскій, умѣючій вдячнымъ бути кождому Славянинови, що працюе надъ славяньскою наукою.

Францъ Ксаверъ Миклосичь родився 20 падолиста 1813 року коло Лютомера въ нижнôй Стиріи. Въ университетѣ въ Грацу скôнчивъ выдѣлы правничій и философичный и въ 1837 р., осягнувши степень доктора философіи, зôставъ при тôмже университетѣ професоромъ на выдѣлѣ философичнôмъ. Вже тогды Миклосичь знавъ докладно языки: италійскій, французскій и англійскій. Але заразъ въ 1838 р. Миклосичь перекинувся на поле правниче; удався до Вѣдня, вступивъ до адвоката и зложивъ докторатъ правъ. Здавалося, що будучнôсть его вже рѣшена, — такъ нѣ. Миклосичь познакомився въ Вѣдни съ славнымъ краяномъ своимъ Копитаремъ и пôдъ его вплывомъ ôнъ рѣшився ôтдатися цѣлкомъ славяньскôй филологіи. Въ тôй цѣли вступивъ ôнъ яко урядникъ въ придворну библіотеку и почавъ студіювати славяньскй языки и языкъ старо-индійскій. Въ 1844 р. выступивъ першій разъ публично съ рецензією на порôвнуючу граматику индо-европейскихъ языкôвъ Боппа. Дальшй его працѣ швидко зъединали ему загальне поважанье. Въ 1848 р. земляки выбрали его посломъ до сойму, але ôнъ зложивъ мандатъ, щобъ безъ перешкоды займатись наукою. Тогожь 1848 р. Миклосичь принявъ катедру надзвыч. професора старословеньского языка на университетѣ вѣденьскôмъ, а заразъ потôмъ, коли его покликувано на професора до Вратислава, именувавъ его министеръ гр. Тунъ звычайнымъ професоромъ, щобъ тôлько задержати его въ Вѣдни. На тôй своѣй посадѣ, котру и до нынѣ займаѣ, здобувъ собѣ Миклосичь крôмъ славы много почестей: въ 1851 р. зôставъ дѣйстнымъ членомъ вѣденьскои Академіи Наукъ и деканомъ философичного выдѣлу; въ 1853 р. бувъ ректоромъ; въ 1861 р. именувавъ его цѣсарь дожизненнымъ членомъ палаты панôвъ, а въ 1864 р. вынѣсъ его въ станъ рицарскій; крôмъ того Миклосичь маѣ всякй европейскй ордеры. Ôнъ такъ зжився съ вѣденьскимъ университетомъ, що не хотѣвъ ити до Парижа, куда его французске правительство два разы покликувало пôдъ дуже користными условіями.

Довголѣтну дѣяльнôсть Миклосича треба подѣлити на двѣ части; яко професора и яко ученого писателя. Яко професоръ выховавъ ôнъ цѣлу школу молодыхъ славистôвъ а наша галицка Русь маѣ богато его ученикôвъ. Русины съ великимъ замилуваньемъ слухали его выкладôвъ, а ôнъ бувъ все дуже прихильный для своихъ пильныхъ слухачѣвъ-Русинôвъ. Письменнй труды Миклосича можна подѣлити на историчнй, литературнй, лексикальнй и граматичнй. Миклосичь написавъ дуже богат

можного селянина, котрый хотѣвбы затягнути въ банку краєвôмъ пожичку, припустѣмъ въ квотѣ 500 зр.

Процедура затягненя пожички гипотечнои въ банку краєвôмъ буде слѣдуюча:

1. Убѣгаючійся о пожичку подає поданье до дирекціи, въ котрôмъ повиненъ выразити: имя и прôзвище свое, а такожь мѣсце замешканя; высокôсть жаданои пожички а такожь часъ, въ якôмъ ôнъ думає ей сплатити; докладный описъ гипотеки а такожь гипотечного першеньства при екзекуціи жаданои пожички; выраженье категоріи листôвъ, въ якихъ хотѣвбы, щобы пожичка була ему выплачена; и въ кôнци вартôсть предкладанои на гипотеку недвижимости. (Регулямину §. 20.)

2. До того поданя треба долучити:

а) найновѣйшій вытягъ гипотечный;

б) аркушики индивидуальнй съ урядовымъ посвѣдченьемъ о зайшовшихъ змѣнахъ посѣданя;

в) выказы въ найновѣйшого помѣру катастрального;

г) посвѣдченье дотычащого ц. к. уряду податкового о уплатѣ податкôвъ и додаткôвъ;

д) полицы асекураційнй для выказаня, на яку квоту убезпеченй суть будынки ôтъ огню;

е) подрôбный описъ дôбръ и будынкôвъ;

ж) иншй выказы и доказы, въ котрыхъ можнабы вымѣркувати, чи то вартôсть дôбръ представленыхъ на гипотеку, чи то высокôсть и якôсть доходôвъ. (§. 24).

Задержѣмося поки-що на тыхъ двохъ точкахъ и почислѣмъ, кôлько такъ бôльшеменше може коштувати належите заосмотренье и уладженье самого поданя о пожичку гипотечну.

Ad 1) За написанье просьбы адвокатови 1 зр., за ей легализацію (въ мысль §. 34 регул.) 1 зр., разомъ за просьбу 2 зр.

Ad 2) Стемпель на вытягъ гипотечный 1 зр.; стемпель и такса за аркушокъ индивидуальный разомъ 2 зр.; стемпель на посвѣдченье уряду податкового 50 кр.; кошты подрôбного описаня дôбръ и будынкôвъ при свѣдкахъ и таксаторахъ, нехай лишь 3 зр., а легализація 1 зр.; на выходженье всѣхъ тыхъ документôвъ що найменше 3 днѣ часу, значитъ 3 зр. Разомъ выйде коштъ поданя, заосмотреного у всѣ потрѣбнй документы, мѣрно числячи — 12 зр. 50 кр.

3. Дирекція банку, дôставши таке поданье, передає его съ всѣми документами правному дорадникови банку для перегляду, чи представлена гипотека може бути пôдставою пожички. Дорадникъ правный выготовляє о цѣлôмъ поданю рефератъ (§. 30) и

4. предкладає его дирекціи банку вразъ съ всѣми документами и съ своєю опинією. Дирекція на засѣданю пересмотрює всѣ паперы и рѣшає, чи удѣлити пожичку на представлену гипотеку, чи нѣ; такожь означує дирекція пôсля своєи уподобы вартôсть представленои на гипотеку недвижности, и тôлько тая дирекцією означена вартôсть становитъ пôставу, пôсля котрои вымѣрюється квота пожички (половина вартости гипотеки). Тая ухвала дирекціи муситъ бути въ цѣлôй основѣ выписана на рефератѣ пожичковôмъ и стверджена пôдписами всѣхъ членôвъ дирекціи. (§. 31).

5. Ôттакъ рефератъ пожичковый съ резолюцією дирекціи иде въ руки бухгальтеріи банковои, котра укладає плянъ амортизаціи и означує высокôсть пôврôчныхъ ратъ. (§. 32.)

6. На пôставѣ запавшои ухвалы дирекціи компетуючій о пожичку дôстає промесу пожичкову, въ котрôй будутъ докладно означенй условія, пôдъ якими пожичка може бути ему выдана, и въ котрôй заразомъ будутъ поданй взôрцѣ скрипту довжного, поданя гипотечного, уступства першеньства гипотечного, повномочія и другихъ документôвъ. Промеса мѣститъ такожь речинець, до котрого пожичаючій повиненъ выповнити всѣ поставленй ему условія, съ тымъ застереженьемъ, що по уплывѣ означеного речинця, промеса тратитъ свою силу. (§. 32)

7. Компетентъ повиненъ попередъ всего выставити скриптъ довжный (§. 33) въ формѣ акту нотаріяльного (§. 34), въ котрôмъ выражено буде признанье сумы довжнои, умовленыхъ процентôвъ и додатку на кошты администраційнй, обовязокъ сплаченя довгу съ процентами и коштами въ означенôмъ часѣ пôврôчными ратами въ горы, обовязокъ оплачуваня процентôвъ проволоки за неуплаченй раты и процентôвъ за всякй въ стороны банку за довжника пороблений выдатки, обовязокъ асекурованя домôвъ на певну, дирекцією означену суму, пôдданьеся довжника безпосереднôй екзекуціи за скриптъ довжный и т. д. Въ загалѣ мае бути въ скриптѣ довжнôмъ выражено 12 рôжныхъ зъобовязань довжника (§. 33).

8. Крôмъ скрипту довжного мусить довжникъ долучити поданье гипотечне, уступство першеньства гипотечного на рѣчь банку и повномочіе томужь банкови на случай переводженя всякихъ гипотеки тыкаючихъ транзакцій въ его имени.

Обчислѣмо зновь, кôлько мусить выдати нашь довжникъ на выповненье условій, означеныхъ въ промесѣ пожичковôй.

Ad 7) Нотареви за написанье и легализованье скрипту довжного що найменше 2 зр. 50 кр., стемпель на скриптъ довжный на 500 зр. 2 зр. 50 кр., — разомъ 5 зр.

Ad 8) На выробленье и нотаріяльну легализацію означеныхъ ту трехъ документôвъ що найменше 3 зр. Разомъ съ выходженьемъ и выклопотаньемъ документôвъ и пôдписôвъ выповненье условій вложеныхъ на него промесою коштувати буде minimum 10 зр.

9) Поданье, въ котрôмъ будущій довжникъ выказуе, що доповнивъ условій промесы, передає дирекція зновъ правному дорадникови, котрый пересмотрює предложенй доказы а найшовши все въ порядку, спису реляцію на рефератѣ пожичковôмъ, въ якій спосôбъ довжникъ выповнивъ поставленй ему условія, а такожь въ якôй позиціи и въ якôмъ порядку забезпечена зôстала вѣрительность банку.

10) Дорадникъ правный предкладає всѣ паперы съ своєю реляцією дирекціи, котра на засѣданю ухвалює выдати пожичку. Ухвала дирекціи мусить бути выписана на рефератѣ пожичковôмъ (§. 37).

11) Дирекція завѣдомляє будущого довжника о своєй ухвалѣ що до выплаченя пожички листами заставными. Заразомъ долучає дирекція взорець квиту, котрый довжникъ мае выставити на взяту пожичку,

12) Довжникъ мусить выставленый пôсля того взôрця квитъ легализувати нотаріяльно, за що зновъ коштъ 1 зр.

13) Съ тымъ квитомъ довжникъ удаєся до бюра банку краєвого.

14) Квитъ той переходитъ передъ выплатою ще до рукъ правного дорадника банку, котрый розсмотрює, чи належито ôнъ выставленый.

15) По тôмъ пересмотрѣ довжникъ мусить зъ горы уплатити въ касѣ:

а) проценты ôтъ пожиченои сумы за часъ ôтъ дня выплаты пожички ажь до дня, въ котрôмъ буде платна перша рата амортизаційна, вразъ съ ôтновѣднымъ додаткомъ администраційнымъ;

б) кошты выготовленя листôвъ заставныхъ, числячи по 50 кр. за одинъ листъ съ купонами;

в) зворотъ вартости купону ôтъ выданыхъ ему листôвъ заставныхъ ôтъ дня выготовленя тыхъ листôвъ до дня пôднесеня пожички;

г) кошты интабуляціи пожички.

По выплаченю тыхъ належитостей выплачена ему буде пожичка въ листахъ заставныхъ вразъ съ аркушами купоновыми.

16) За тй листы заставнй може довжникъ чи то въ касѣ банку краєвого, чи въ якôмъ небудь другôмъ банку пôдняти готôвку, при чѣмъ вартôсть листôвъ заставныхъ обчислена буде пôсля бѣжучого курсу.

Се есть 16 стацій въ тôй мартирологіи нашого господаря, котрому прійде въ голову охота — заратуватися *пожичкою* 500-гульденовою зъ банку краєвого. Погляньмо теперь на мартирольогію его кишенѣ!

Кошты поданя (1 и 2) вынесуть	12	зр.	50 кр.
Выповненье условій промесы пожичковои (7 и 8) . .	10	„	— „
Квитъ и его легализація (12) .	1	„	50 „
День ходу за квитомъ . .	1	„	— „
Вэда до Львова и пробуванье що найменше два днѣ для пôднесеня пожички . . .	3	„	— „
Коштъ выготовленя 5 листôвъ заставныхъ	2	„	50 „
Зворотъ вартости купону . .	—	„	50 „
Кошты интабуляціи пожички .	1	„	50 „
Разомъ коштъ затягненя пожички	32	зр.	50 кр.

32 зр. 50 кр. що найменше буде коштувати само затягненье пожички! Сума тая выноситъ якъ бачимо — $6^1/_2\,\%$ цѣлои пожички, а коли дочислимо до нея 5%, (т. е. 25 зр.), котрй довжникъ крôмъ того буде мусѣвъ уплатити першого року, то побачимо, що той захвалюваный „дешевый“ кредитъ въ банку краєвôмъ выноситъ въ першôмъ роцѣ $11^1/_2\,\%$! Що и въ слѣдуючихъ рокахъ ôнъ вынесе певно бôльше, нѣжь пріобѣцяныхъ на паперѣ 5%, за се ручитъ намъ тота непроглядна маса формальностей, котра густою хмарою окружає всѣ дѣянія банковй. А коли зважимо, що навѣть 4% довгъ гипотечный для нашихъ дрôбныхъ господарствъ въ бôльшости случаѣвъ бувбы ще за тяжкій, то ажь тогды зможемо належито оцѣнити тй великй и патріотичнй змаганя нашихъ панôвъ до пôднесеня добробыту краєвого при помочи банку. А коли зъ другого боку бачимо, що головному директорови п. Вротновскому (котрый за тыхъ кôлька мѣсяцѣвъ здужавъ блискучо заманифестувати свою magnam finansicae rei ignorantiam) въ горы вызначуєся платню 8000 зр. и ще крôмъ того 2000 зр. особистого додатку — то тогды ажь, сокрушенй серцемъ, выкликнемо разомъ съ польскимъ сатирикомъ:

To się zowie: praca organiczna!
Tak jest, panie! Organiczna praca! ***M****

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Пôдъ заголовкомъ: Sed quid ploe?*) помѣстивъ недавно Александеръ бр. Гельфертъ въ газетѣ „Vaterland“ цѣлый рядъ статей, котрй выражаютъ его погляды на будущій устрôй австро-угорскои держави. Статіи бар. Гельферта, котрый есть членомъ высшои палаты долитавскои рады державнои и належитъ до сторонництва консервативного, зробили враженье не тôлько въ партіи либеральнôй, але выкликали такожь уваги самыхъ автономистôвъ. Навязуючи до послѣдного хорватско-угорского конфликту, сягає бар. Гельфертъ въ минувшôсть и нагадуе часы, коли то въ замѣшаняхъ революційныхъ ôтъ Хорватіи выйшовъ товчокъ зъединеня и скрѣпленя держави. Мы живемъ теперь также въ хаосѣ, а по думцѣ автора и теперь мае выйти отъ Хорватіи политичне уздоровленье и то не тôлько для Угорщины, але для цѣлои держави и для системы европейскихъ державъ. Дуже богато шуму було съ тою „угорскою державою“ — пише Гельфертъ — назва, котрою одного красного поранку обрадувано насъ разомъ съ „австро-угорскою державою“ якъ дѣвчиною зъ чужины, хочь мы не знали, зъ ôтки она взялася. Якій ей конець, се знаемъ ôтъ вчера: такій, якъ того збана, що за довго ходивъ по воду. Пригадали се министрамъ угорскои держави оклики „на погибель“ въ Загребѣ, Загôрью и колишнôмъ Пограничу: дорога вёде до министрôвъ австро-угорскои держави; цѣсарскій генералъ мусѣвъ робити ладъ цѣсарскими баталіонами зъ Австріи, цѣсарскій прапоръ мусѣвъ брати въ свою опѣку те, що пôдъ барвами „угорскои держави“ грозило статися жертвою революціи и анархіи. Хорватскй непорядки були тою розпалиною, котра привела до упадку „угорску державу“; средства, котрыми заклято бурю — були розбратъ съ дуализмомъ. Найблизшимъ наслѣдкомъ хорватскои побѣды мусить бути по думцѣ бар. Гельферта пробудженье прочихъ Славянъ въ Угорщинѣ; Угорщина мусить числитися съ прочими немадярскими національностями. Передовсѣмъ же мусить роздѣлитися съ Хорватією. Черезъ те однакожь не може Хорватія сполучитися съ Долитавією — политично-исторична звязь не моглабы бути розôрвана — лишь Хорватія мае утворити съ Дальматією, Босніею и Герцеговиною нове триєдыне королѣвство. Звязь правнополитична съ Угорщиною лишилабыся лишь формально черезъ задержанье титулôвъ, прапорôвъ и пр.; парляментарно и административно становилабъ она особный членъ однои цѣлости, на чолѣ котрои стоитъ монархъ, спôльне министерство и делегаціи. — Теперѣшне урядженье делегацій перехиляе все всѣ користи для Угорщины, а черезъ вставленье третого члена запобѣжится трохи сему интересамъ неугорскихъ краєвъ непріязному станови. Черезъ те ôткрываеся заразомъ выглядъ съ часомъ лучше уладити парляментарне трактованье спôльныхъ справъ, якъ дотеперь. Дальшою консеквенцією бувбы поворотъ до диплому жовтневого, котрый ôтдае Угорщинѣ, що до неи належитъ, а державѣ, що належитъ до державы: именножь реституцію единьства найвысшои управы во всѣхъ справахъ, зъ котрыхъ гдекотрй сталися жертвою дуализму зъ р. 1867. — Угры не можутъ жалуватися на нарушенье права, бо Угорщина нарушила угоду тымъ, що просила въ Вѣдни установленя надзвычайного королѣвского комисаря на мѣсце конституційного бана. Угорщина нарушила вже передъ тымъ угоду черезъ то, що поприбивала спротивляючійся угодѣ угорскй написи пôдъ урядовыми вывѣсками угорско хорватскои скарбовои власти. Гельфертъ завдае собѣ питанье, чи ôтрубне становище Хорватіи не взбудитъ такихъ забагôвъ и въ другихъ немадярскихъ краяхъ и ôтповѣдае на се питанье заперечуючо, покликуючись на те, що дипломъ жовтневый не есть противный тріялизмови, а не допускае такого угрупованя краєвъ коронныхъ, щобы крôмъ того ще гдеякй суставнй части монархіи могли займати таке становище, якъ теперь Угорщина, або якебы пôсля его проектôвъ мала заняти Хорватія. По думцѣ автора повинна Дальматія, що теперь становитъ часть складову Долитавіи, бути вылучена зъ сеи звязи, а именно длятого, щобы доповняла собою тріяду. Въ утвореню тріады видитъ бар. Гельфертъ одиноке средство ухиленя въ мирнôй дорозѣ дуализму, котрый для Долитавіи приноситъ лишь шкоду. „Хочь мы бôльшй объемомъ, сильнѣйшй числомъ, богатшй матеріяльными и духовыми добрами, а за тымъ въ кождôмъ ôтношеню сильнѣйшй, — то завсѣгды и всюды видимо, що нашь интересъ, котрый тѣсно вяжеся съ интересомъ цѣлои державы, есть покривдженый и нараженый на шкоду. — Програма бар. Гельферта не знайшла анѣ въ Долитавіи, анѣ въ сферахъ мадярскихъ прихильныхъ голосôвъ. Що Мадяры и Нѣмцѣ не можутъ съ нею солидаризуватися, се легко зрозумѣле. Але противъ плянôвъ его протестуютъ такожь и автономисты par excellence — Чехи, а тая неохота дается пояснити симъ, що бар. Гельфертъ не рефлектуе зовсѣмъ на т. з. „основнй артикулы“ ческои короны и тымъ, що поминае мовчки бажаня высказанй Чехами, але просто знаходитъ таке становище Чехъ, яке ôнъ готовитъ Хорватіи, неможливымъ... Органъ старо-ческого сторонництва „Politik“ заявляе отже, що праця Гельферта нѣчого не мае спôльного съ Чехами и доказуе навѣть, що становище ей приняла съ признаньемъ бôльшôсть хорватского народа и найвидиѣйшихъ его провôдникôвъ.

(*Спôльнй делегаціи.*) Зъ засѣдань комисійныхъ делегаціи австрійскои замѣтнй передовсѣмъ засѣданя комисіи буджетовои. На засѣданю сеи комисіи ôтбутôмъ дня 7 л. падолиста ôтпиравъ министеръ вôйны замѣты делегата Штурма, що спôльне правительство не держится прелиминари. По думцѣ министра установленье буджету нормального для арміи есть неможливе, бо многй непредвиджений обставины якъ пр. цѣны живности, повѣни, землетрясеня и т. и. роблятъ непевными всякй обчисленя. Министеръ доказувавъ, що въ наслѣдокъ административныхъ заряджень выносятъ ощадности ôтъ р. 1879 1,060.000 зр., и заявивъ, що на теперь буде можна заощадити 800.000 зр. черезъ то, що вояки будутъ пôзнѣйше покликуванй а скорше розпускань. Гр. Биландъ дававъ также выясненя що до фонду пенсійного и заявивъ, що пенсіонованье ôтбуваеся точно пôсля закона зъ 1875 р., законъ сей не дасться однакожь въ гдеякихъ случаяхъ для того приноровити, що много есть пенсіонистôвъ, котрй побираютъ пенсіи пôсля давнѣйшого закона. При розправахъ спеціяльныхъ надъ буджетомъ войковымъ забиравъ голосъ межи иншими дел. дръ Черкавскій и жадавъ, щобы правительство постаралося о то, щобы ученики заведень войсковыхъ мали можность учитися языка польского. (Про рускій языкъ, котрый може одинъ знаходится въ положеню выемковôмъ въ войсковыхъ заведеняхъ, не уважавъ галицкій делегатъ потрѣбнымъ и словомъ згадати хочь, якъ звѣстно, недавно славивъ ôнъ себе найлучшимъ Русиномъ. — *Ред.*) — На дальшôмъ засѣданю комисіи буджетовои зъ дня 9 л. падолиста заявивъ министеръ справъ заграничныхъ Кальноки, ôтповѣдаючи на интерпеляцію що до политичного положеня Сербіи, що компетентнй сферы въ Бѣлгородѣ сподѣваются, що енергичне поступованье правительства осягне вскорѣ користный результатъ. Якій вплывъ будутъ мали непорядки сербскй на монархію австро-угорску, не дасться поки-що сказати. Пôсля информацій гр. Кальнокого повстала часть людности противъ выконуваню законôвъ, а повстанье не мае дотеперь анѣ характеру народного, анѣ политичного, анѣ анти-династичного. — На засѣданю зъ тогожь дня ôтповѣдавъ министеръ спôльного скарбу Каляй на рôжнй интерпеляціи що до ôтношень въ Босніи и Герцеговинѣ и представивъ въ промовѣ тревавшôй двѣ годины свое експозé про окупованй краѣ. Експозé обôймае тй самй заявленя якій давъ угорскôй комисіи четверичнôй. — Зарядъ Босніи не удержуе безпосереднихъ ôтношень съ турецкимъ правительствомъ а зносится съ нимъ лишь черезъ министерство справъ заграничныхъ. Ôтношеня органôвъ административныхъ въ Бо-

---

праць, поставивъ цѣлый будынокъ славистики. Головною его працею есть „Порôвнуюча граматика славяньскихъ языкôвъ“, нею стався ôнъ всеславяньскимъ филологомъ. Приготовувався ôнъ до сего великого дѣла студіями такожь рôжныхъ языкôвъ неславяньскихъ и науковыми подорожами (1840 и 1842 р. по Италіи, 1851 р. по Греціи, 1852 по Франціи и Нѣмеччинѣ, а 1856 по Дальматіи и Чорногорѣ). Мы Русины маємо дуже богато завдячити Миклосичеви. Ôнъ заявивъ прилюдно самостôйнôсть малоруского языка (Vergleich. Lautlehre 1852, p. IX), ôнъ спровадивъ нашу граматику на наукову дорогу. На пôставѣ працѣ Миклосича написавъ его ученикъ Осадца свою граматику.

Вô второкъ кôнчитъ Миклосичъ 80-тый рôкъ житя, а все не перестае працювати на хвалу славяньскои науки. Зъ щиро-рускаго серця бажаємо славному славистови мужескои силы до дальшихъ его трудôвъ!

Ив. Б. Л—ей.

сніи зъ турецкими властями суть найлучшій. Такіжь ôтношеня суть межи войскомъ австрійскимъ въ санджаку а войскомъ турецкимъ. — Plenum австрійскои делегаціи приняло дня 10 л. падолиста справозданье комисіи, що до надвышокъ цловыхъ, дальше справозданье що до буджету министерства спôльного скарбу и найвысшои палаты обрахунковои. Въ дискусіи надъ етатомъ министерства справъ заграничныхъ заявивъ дел. Куденгове, що хочь узнае политику заграничну за ôтповѣдну, мусить однакъ уважати загальну ситуацію фатальною. Бесѣдникъ пôдноситъ величезній кошты на крѣпости и оружіе и думае, що лучша вôйна, якъ такій миръ. Бесѣдникъ говоритъ дальше про розброенье и выражае бажанье, щобы такожь въ ôтношеняхъ заграничныхъ рѣшала политика помиреня. Опôсля забрали голосъ делегаты Зисъ и Демель и говорили про ôтношеня монархіи до Нѣмеччины похваляючи политику министра справъ заграничныхъ, при чôмъ проф. Зисъ сконстатувавъ рôжницю межи напрямкомъ политики внутрѣшнои и заграничнои. На сей замѣтъ Зиса ôтповѣвъ гр. Клямъ Мартиницъ. При генеральнôй дебатѣ надъ буджетомъ окупаційнымъ жалувався патеръ Пфлюгль, що правительство мало робитъ для церкви католицкои въ Босніи. Ôтповѣдаючи на жалобы Пфлюгля покликувався министеръ Каляй на то, що оказавъ въ комисіи и пôднѣсъ, що правительство однаково ôтносится до всѣхъ вѣроисповѣдань. Наслѣдкомъ препорученя министра заявило босняцке правительство епископамъ резидуючимъ въ Сераевѣ, що они повинній уникати взаимно всякихъ колизій и що правительство въ интересѣ религійного мира не позволитъ на то, щобы одно вѣроисповѣданье пôддавало пôдъ критику друге. Делегація австрійска приняла всѣ предложеня спôльного правительства а позаякъ предметъ нарадъ вычерпався, зôстала сесія дня 14 л. падолиста закрыта. Министеръ справъ заграничныхъ выразивъ при тôй случайности делегатамъ подяку и узнанье цѣсаря за патріотичный настрôй и жертволюбіе и подякувавъ такожь именемъ спôльного министерства за оказане ему довѣріе. — Тогожь дня закôнчила такожь свои засѣданя делегація угорска, котру по выраженю подяки министромъ Каляемъ закрывъ короткою промовою кардиналъ Гайнальдъ.

(*Справа номинаціи хорватского бана*) стрѣчае все ще великій трудности. Бар. Филиповичь, на котрого дотеперь найбôльше рефлектовано, поставивъ зъ своеи стороны условія, котрій маютъ бути доперва близше розсмотренй въ министерствахъ скарбу и комуникаціи, а навѣть думаютъ, що правительство угорске ихъ зовсѣмъ ôткине. Въ виду того пôднесено въ послѣднихъ часахъ ще двѣ кандидатуры, именно: гр. Кюнъ-Гедервега и Молинарого. — Тисса настае на то, щобы будь що будь якъ найскорше заименовано бана и противится дальшому проволôканю справы, бо послы хорватскій мали заявити, що поскладаютъ мандаты до сойму хорватского и угорского.

(*Рада державна*) скликана вже на 4 л. грудня а „Wiener Ztg.“ оголошуе дотычне письмо цѣсарске. Соймъ угорскій збираеся вже нынѣ а на порядку дневнôмъ сеи сесіи буде справозданье комисіи финансовои о проектахъ податковыхъ. Передъ тымъ однакожь прійде пôдъ обрады предложенье правительства о супружествахъ межи христіянами и жидами. Розправы буджетовій зачнутся ажь въ грудню.

ЗАГРАНИЦЯ.

Теперѣшне положенье Сербіи. Нема другого народа славяньского, котрый бы тѣшився такою загальною симпатіею у другихъ народôвъ, якъ Сербы. Для насъ Русинôвъ були Сербы зъ давенъ-давна взôрцемъ народного житя и повинній нимъ завсѣгды позôстати, бо въ нихъ зберѣгся непорочно той правдивый чистый характеръ Славянина, якій и середъ насъ мимо довголѣтнои управы Варягôвъ, мимо вѣкового гнобленя нашого народу латино-нѣмецкими, татарскими та монгольскими сусѣдами, все таки ще не зовсѣмъ затерся. Свобода и воля — то душа Славянина; ôнъ не любитъ, не знае жадного деспотизму, нѣ громадского, нѣ личного. Ôнъ поважае власть и клонится передъ нею, бо уважае ею призначеною для добра людей, для порядку, але ненавидитъ ею, коли она позабувши свôй обовязокъ, свое призначенье, стаеся брутальною силою. Тогды въ святôмъ гнѣвѣ пôднositся душа Славянина, его природный здоровый розумъ незакаламученый ще трансцендентальною философіею мудрого Нѣмця не може, не хоче съ тымъ годитись, щобы власть дана ôтъ Бога для добра людей — ставала противъ того добра, щобы ôтбирала неповинному человѣкови его найбôльше добро: его свободу и волю. Въ святôмъ гнѣвѣ стае тогды правдивый Славянинъ въ оборонѣ того добра; ôнъ готовъ кровь свою пролятй, готовъ житьемъ наложити, але не дасть собѣ выдерти сего добра. Такъ робили Сербы зъ давенъ-давна; такъ боролися они цѣлій вѣки съ ворогомъ всего христіяньства; такъ зберегли они свою свободу и волю ажь до нынѣ. И исторія золотыми буквами записала ихъ змаганя въ своей книзѣ, а всѣ народы глядѣли съ подивомъ и глубокимъ поважаньемъ на сербскій народъ. А мы, смотрячи на тй славній подвиги сего народа, радувалися въ нашôй души, тѣшилися щастьемъ сербского народа, бажали ему сего на вѣки, а середъ сеи радости тôлько мовьбы нехотячи пересунулася чорна тѣнь по нашôй гадцѣ. Чомъ мы не такй? — подумали мы. И въ радости надъ щастьемъ другого потѣшали мы себе народною мудростею, що и въ наше ôконце засіяе сонце.

Нынѣ, коли зновъ чорна хмара повисла надъ сербскимъ народомъ, съ жалемъ приходится намъ розбирати тй сумнй подѣй, якй теперь глубоко потрясаютъ цѣлымъ симъ народомъ. А однакъ они важнй для насъ не тôлько зô взгляду на всемирне свое значенье, але поучаютъ насъ такожь, якъ тяжко мусить иногдѣ навѣть народъ глубоко чувствуючій свою свободу боротися за свои права, и якъ иногдѣ навѣть свобода загарантована конституціею стаеся въ рукахъ кôлькохъ людей рôвною грубому деспотизмови. Ся власне послѣдна точка есть и для насъ дуже важна. Не есть она изолованымъ фактомъ проявившимся въ Сербіи; объявы подôбного рода стрѣчаемо нынѣ майже во всѣхъ державахъ конституційныхъ и се есть власне характеристикою политичного житя сихъ державъ въ XIX. столѣтю. Але идѣмо до рѣчи.

Коли король Милянъ выбирався до Гомбурга на маневры, знавъ вже дуже добре, яке грозитъ небезпеченьство его правительству, а однакъ немовь бы все було въ порядку, выбрався въ гостину. Ще дивнѣйшою выдалася рôвнодушнôсть, съ якою ôнъ принявъ въ дорозѣ вѣсти о сумнôмъ положеню въ краю. Се було велике игнорованье волѣ народа. Народъ сербскій муситъ каркъ нагнути — думавъ ôнъ собѣ — бо се лежитъ въ интересѣ сусѣдôвъ, и въ сей певности пріѣхавши до дому починае собѣ радити, якъ се иногдѣ тамъ робятъ, зъ ôтки ôнъ пріѣхавъ. Сейчасъ давный австрійскій фельдвебель стае министромъ; а п. Христичь знае дуже добре, якъ то робится по указу. Дальше розвязуе король скупштину, приказуе ôтбирати оружіе ôтъ жителѣвъ и каже вязнити всѣхъ провôдникôвъ радикалôвъ. Сербскій радикалъ — то чистый славяньскій поступовець, бажаючій лишь добра свому народови на народнôй пôдставѣ. Але отъ що за причина була, що радикалôвъ приказано вязнити. Коли що тôлько зôбралася була скупштина, уложили радикалы проектъ державнои уставы и розôслали були его всѣмъ радикальнымъ комитетамъ. Одинъ примѣрникъ сеи уставы купило сербске правительство ôтъ якогось урядника за 1.000 денарôвъ. Щобъ коротенькій дати поглядъ на проектъ сеи уставы, наводимо за „Münch. Allg. Ztg.“ гдекотрй еи точки. Такъ §. 1 каже: Сербскій народъ есть въ королевствѣ сербскôмъ сувереннымъ. §. 9. Въ королевствѣ сербскôмъ маютъ всѣ политичній переступники повне прибѣжище и оборону. § 19. Сербскій горожане маютъ право кождого часу безъ оружія згромаджуватись, не завѣдомляючи о тôмъ напередъ власти; такъ само можутъ завизувати всякого рода товариства. §. 20 бажае повнои свободы олова и письма и каже, що газеты можутъ бути лишь тогды конфискованй, коли завзываютъ до оружія, а процесы прасовій ôтбуваются лишь передъ судомъ присяжныхъ. Пôдъ кару пôдпадаютъ лишь образы маестату, зазывъ до оружія, напасть на постороннй особы и образа чести. §. 32. Войско присягае на уставу. §. 75 каже, що король не маe права два разы разъ по разъ розвязувати скупштину. §§. 112 и 125 кажутъ на конецъ: Всѣ урядники, котрыхъ король именуе, присягаютъ на уставу и жаденъ зъ нихъ не маe права слухати розказôвъ противныхъ уставѣ, ôтъ кого бы они не походили.

Правда, що ся устава сягае — якъ на нынѣ — трохи за далеко, алежь правительство могло съ радикалами пактувати. Тымъ часомъ сталося инакше. Справа розъоруженя народу, що оружіемъ добився свободы, найшла несподѣваный опôръ. Правительство скористало зъ догôдности, приписало опôръ радикаламъ и казало ихъ сейчасъ арештувати. Передъ тымъ ще выйшовъ указъ заводячій въ зворохобленыхъ округахъ станъ облоги и скорй суды, та выслано противъ збунтованыхъ войско. Що теперь дѣеся въ Сербіи, годѣ вгадати, бо вѣсти зъ ôттамъ дуже непевній. То тôлько звѣстно, що Джаю не розстрѣляно и що ворохобня не притихла, якъ се подаютъ офиціяльнй сербскій телеграмы, але розширяеся дальше. Всѣхъ увязненыхъ членôвъ радикального центрального комитету ôтвезено 13 с. м. до Парачина; арештованя слѣдуютъ дальше. Пасичъ, предсѣдатель центрального комитету, схоронився въ россійскôмъ конзулятѣ въ Видинѣ.

Цѣла ся ворохобня хочь и якъ она показуеся слабою—5—6000 людей пôдняло оружіе — доказуе, що король Милянъ и его правительство не мають въ народѣ правдивого довѣрія, а хочьбы правительству и удалося теперѣшнй непокои залагодити, то сумнй ихъ наслѣдки позôстанутъ и король ихъ певно скорше чи пôзнѣйше почуе. Слабе довѣріе, яке ще доси мавъ король въ народѣ, до послѣдку вже упало. Се въ першôй линіи дуже догôдне Россіи, котра вже ôтъ давна дуже не радо глядитъ на Сербію а пріютъ, якій знайшовъ Пасичъ въ россійскôмъ конзулятѣ, се ясный доказъ, що Россія готова навѣть спомагати радикалôвъ, котрй маютъ дуже значный вплывъ въ краю. По сторонѣ Россіи стоитъ такожь Ристичъ и его стороннництво. Такъ отже вплывъ Россіи на сербскй ôтношеня стаеся що разъ бôльшій. До сего мусимо ще додати и не мале значенье прогнаного митрополита Михаила мѣжь сербскимъ духовеньствомъ; значенье сего достойника церкви стаеся що разъ бôльшимъ. Не безъ вплыву на Сербію и ей радикалôвъ позôстаютъ такожь и Караджорджевичѣ. Увязненый публицистъ Тодоровичь есть щирымъ прихильникомъ сеи династіи, котра его выховала и котрои коштомъ ôнъ образувався въ европейскихъ университетахъ.

Якъ отже зъ всего видимо, королеви Милянови усуваеся що разъ бôльше земля зъ пôдъ нôгъ; ще одна похибка, ще одно ужитье грубои силы—и ôнъ може, якъ колись свого часу Милошь, сказатя: „Прощай рôдный краю!“ Жаль лишь того бѣдного краю, жаль того народа, що задля похибокъ своихъ провôдникôвъ мусѣвбы зновъ проживати тяжкй злиднѣ.

Италія. Чимъ разъ якось дивнѣйше робится въ нашôй трохи пристарѣлôй Европѣ. Замѣсть въ спокою добувати овочѣвъ працѣ, всѣ державы, якъ видко, о нѣчôмъ бôльше не думаютъ, якъ лишь о вôйнѣ, бо все лишь разъ въ разъ зброятся, будуютъ новй крѣпости та направляютъ старй. Теперь здаеся навѣть вже и Италія боится якось ворога въ самôмъ осередку своеи землѣ, бо на внесенье генерального штабу постановило італійске правительство выставити коло Капуы укрѣпленый таборъ, щобы такимъ способомъ заслонити приступъ до Риму и Неаполя. На якого ворога се обдумано, поки-що трудно ôтгадати. Тымъ часомъ ведеся завзята борба мѣжь десидентами а теперѣшнымъ кабинетомъ а ще завзятѣйша здаесь буде, коли збереся палата. Всѣ давнй министры получилися разомъ и станули въ опозиціи противъ кабинету Депретиса. Першій початокъ борбы мае вже наступити 18 с. м. въ Палермо, где Крішпи буде мати бесѣду противъ теперѣшного министерства. „Opinione“ пише въ сій справѣ: „Опозиція есть теперь конче потрѣбна, але яка буде она, коли всѣ, що стаютъ въ опозиціи, гонятъ самй за министерскими теками?“ И дѣйстно, коли читаемо въ газетахъ, що Никотера, Крішпи, Занардели и Бакарини получилися, то мимо волѣ пытаемося, якъ се може бути? Чи Никотера вже забувъ, що его зваливъ Крішпи, а сей знову вже не пригадуе собѣ, що Никотера прилюдно посуджавъ его о двоеженьство и змусивъ его черезъ те уступити? Ще може мôгбы погодитися Никотера съ такими радикалами якъ Бакарини и Занардели. Будь що будь, хочьбы сй десиденти и добилися министерскои теки, то недовго пожилибы въ згодѣ. — Справа кардинала Гогенлоге може вже разъ утихне. На нарадѣ въ Ватиканѣ пôдъ проводомъ самого папы постановлено — не принятй димисіи кардинала и рѣшено его заразъ покликати. Завôзванье вже ôтôйшло до него.

НОВИНКИ.

— **Слѣдуюче, 127 число „Дѣла“** выйде зъ причины припадаючого вô второкъ свята — въ четверъ слѣдуючого тыжня.

— **Руский богословы дух. семинаріи львôвскои** выслали нынѣ до Вѣдня прегарный адресъ съ 180 пôдписами дрови Миклосичеви, ôтдаючи ему глубокій поклôнъ яко великому славяньскому языкослову и побѣдоносному защитникови самостôйности руского языка. Переплетну роботу адресы выконавъ дуже артистично п. Вербицкій, а рысункову часть питомець п. Поляньскій пôсля взорôвъ орнаментики украиньскои.

— **Нова руска читальня**. О. Василь Чернецкій, приходникъ въ Стронятынѣ коло Куликова, основавъ вже четверту руску читальню въ селѣ Зиболкахъ, пов. жовкôвского. Въ день св. Димитрія уконституувався Выдѣлъ тои читальнѣ, выбравши о. Должицкого, мѣсцевого пароха, своêмъ предсѣдателемъ. Торжественне ôткритье тои читальнѣ ôтбудеся сеи недѣлѣ 6 (18) падолиста. При ôткрытю читати будутъ ôтчиты пп. професоры рускои гимназіи во Львовѣ, Вахнянинъ и дръ Савицкій.

— **Дръ Іосифъ Комарницкій**, капелянъ Вир. Іос. Сембратовича въ Римѣ, прибувъ до Львова и вчера представивъ его ректоръ о. Бачиньскій яко префекта питомцямъ IV року.

— **Братство церковне св. Ап. Тадея въ Чернôвцяхъ** запрошуе всѣхъ П. Т. Членôвъ и П. Т. хотячихъ вступити въ тоежь товариство, выповнивши передъ тымъ статутарнй условія, явится на загальный Збôръ, котрый ôтбудеся дня 8 (20) падолиста 1883 въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ о годинѣ 4½ пополудни. — *Порядокъ дневный Збору* буде: 1) Ôтчитанье протоколу Загального Збору зъ 7 (19) сѣчня 1883 2) Справозданье о положеню Братства. 3) Выбôръ выдѣлу и рахунковыхъ ревидентôвъ. 4) Внесеня членôвъ.

— **Делегатъ зъ Риму** прибувъ сими днями до Львова и замешкавъ у св. Юра. Пріѣздъ его стоитъ въ звязи съ нарадами комисіи обрядовои.

— **П. Маркилъ Туркавскій редакторъ „Samorządu“** надôславъ намъ заявленье, що статя въ 22 числѣ „Samorząd-y“, въ котрôй знаходится обговорена въ ч. 122 „Дѣла“ замѣтка о рускихъ читальняхъ, не походитъ зъ пôдъ его пера, умѣщена була безъ его вѣдомости (п. Туркавскій бувъ на той часъ въ Краковѣ) и що ôнъ зъ тои причины не бере на себе за ню отвѣчальности. Умѣщаемо съ пріятностею се заявленье п. Туркавского, сподѣваючись, що якъ звычайно, такъ и на будуще буде въ своêй газетѣ обгорювати рускй справы о б ъ е к т и в н о, чого именно такъ дуже хибуе загалови польскои журналистики.

— **Нову церковь** зъ твердого матеріялу въ Рожискахъ, дек. скалатского, поставивъ тамошный парохъ о. Ивасечко при спôвудѣлѣ жертволюбивыхъ прихожанъ.

— **Испыты письменнй** пôдъ надзоромъ для кандидатôвъ на учителѣвъ гимназіяльныхъ розпôчнутся 9 (21) падолиста опôсля же ôтбудутся испыты устнй.

— **Выкрыте мордерство**. Въ осени 1871 р. въ селѣ Рогозна коло Садагуры вытягнули селяне зъ польнои керницѣ, зъ котрои добувався запахъ гнилизны, труна дѣвчины съ руками назадъ звязаными и съ пôдрѣзаною шиею. Для розпôзнаня трупъ бувъ выставленый черезъ кôлька днѣвъ въ Садагурѣ, а зняту зъ него фотографію розôслано въ рôжнй стороны. По якôмсь часѣ судія слѣдчій одержавъ донесенье зъ Россіи, що се трупъ Ирены Спѣвакъ зъ Бессарабіи. Ирена, зъ роду жидѣвка, утекла ôтъ батька и приняла вѣру христіяньску, щобъ могла повѣнчатись съ сыномъ одного господаря, що и сталося. Алежь не довго тѣшився супругъ жѣнкою, бо разъ пôдъ часъ его неприсутности въ дома, уведено ему молоду жѣнку. Результатъ слѣдства переведеного передъ 12 роками лишь тое ствердивъ, що уведена зъ Россіи дѣвчина зôстала зарѣзана имовѣрно зъ мести за перехôдъ на вѣру христіяньску. Цѣла ся темна справа була утихла, ажь допервa передъ двома роками посварилися въ шинку въ Рогознѣ два жиды: Ицикъ Данцигеръ и Лейзоръ Шнайдеръ и въ сварцѣ Данцигеръ сказавъ до Шнайдера: „Пожди, ты „шехтеру“, ты передъ кôльканайцятьма роками зарѣзавъ дѣвчину зъ Россіи!“ Шнайдеръ кинувся Данцингерови на шию и просивъ его, щобы мовчавъ; и дѣйстно погодилися оба и здавалося, що нѣкто не зверне уваги на слова Данцигера. Але вахмистръ жандармеріи Шмигельскій зъ Садагуры черезъ два роки слѣдивъ цѣлу справу и зъ численныхъ даныхъ прійшовъ до пересвѣдченя, що Лейзоръ Шнайдеръ зарѣзавъ дѣвчину, зловивъ его и ôтставивъ дня 7 л. с. м. до краевого суду въ Чернôвцяхъ. Зъ справозданя Шмигельского показуесь, що въ осени 1871 р. прибули зъ Россіи до Рогозны два жиды а съ ними и Шнайдеръ съ дѣвчиною. За кôлька днѣвъ два жиды ôтъѣхали до Россіи, а Шнайдеръ помѣстивъ дѣвчину впередъ въ домѣ Сосля Мойсея, ôттакъ Савла Бродлера а въ кôнци взявъ еи до себе. Ôтъ того часу дѣвчина пропала. Слѣдство въ тôй справѣ веде адъюнктъ п. Григоровичь.

— **Именованй** Финансовыми секретарями: Кар. Сосницкій, Напол. Дорожевскій, Ант. Спендлингъ и Іос. Хащиньскій. Старшими финанс. комисарями: Рудольфъ Мейдингеръ и Теофиль Мацѣлиньскій. — Заступниками прокуратора: Мар. Рибчиньскій для Коломыѣ, дръ Ад. Саганекъ для Тернополя. — Заступникъ прокуратора въ Тернополи Ипол. Литвиновичь перенесеный до Львова. — Ц. к. дирекція финансова именувала Ап. Лютиньского, Юр. Палецка и Фридр. Самогія канцелярійными офиціялами, а Ив. Ендемана, Ник. Пеца и Кар. Милера канцелистами. — Дѣйстными учителями и учительками именованй: Владисл. Сатке, Алекс. Прагловскій и Стан. Тарнавскій въ Тернополи и Кар. Селиньска въ Корналовичахъ.

— **Конкурсъ**. розписаный на одну посаду учителя филологіи при гимназіи въ Новôмъ Сончи и на одну посаду учителя исторіи и географіи при IV-тôй гимназіи во Львовѣ. Речинець до 18 (30) падолиста с. р.

— **Зъ Кіева** доходятъ вѣсти, що памятникъ, котрый маe бути уставленый на могилѣ Шевченка, вже укôнченый въ робôтни п. Таращенка. Памятникъ складаеся зъ пирамидального, чотырокутного педесталю и зъ креста; на однôй сторонѣ педесталю знаходится въ горорѣзьбѣ портретъ великого кобзаря. Лише само уставленье памятника стрѣчае що-разъ новй непредвиджений перешкоды зъ стороны каневскои городскои управы: то выналодятъ якйсь неточности въ контрактѣ купна землѣ пôдъ могилу Шевченка, то зновъ кажутъ, що не зовсѣмъ „по закону“ потвержденый планъ и видъ самого памятника.

— **(Дрôбнй вѣсти)**. Цѣсарь даруавъ громадѣ Кречкова, пов. перемыского, 100 зр. на будову церкви.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на прихôдъ Бояны, дек. буковиньского, принятый о. Іосифъ Баласевичь, мѣсцевый завѣдатель.

Сотрудництво получивъ о. Григ. Ковчь въ Добростанахъ, Климентій Соневицкій въ Германôвцѣ.

Личный додатокъ, 100 зр. на рôкъ, получивъ о. Станиславъ Бачиньскій зъ Васючина.

Презенты одержали оо.: Іоанъ Гургула на Ганôвцѣ, дек. рогатыньского; Володим. Колянковскій на Чехи дек. олеського.

Поставленй оо. Лука Шустъ на дальше сотрудникомъ въ Сгруссовѣ, дек. теребовельского; Ант. Носковскій сотр. въ Городку дек. залѣщицкого.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Нового Зеркала**“ выйшло ч. 9 и ôтзначуесь подôбно якъ попереднй числа гумôромъ, острою и смѣлою сатирою и прехорошою илюстрацією; при тôмъ мусимо пôднести рôжнороднôсть предмету. Ôтъ кôлькохъ вже чиселъ подыбуемо въ „Новôмъ Зеркалѣ“ стихи съ пôдписомъ „*Зъ теки Падуры*“, котрй звертаютъ на себе особенну увагу. Въ 9 числѣ знаходимо стихъ тогожь автора пôдъ заг.: „Нашому найбôльшому другови“. Стихъ той есть такъ удачный, що мы не можемо втерпѣти, щобъ его не перепечатати въ „Дѣлѣ“ для тыхъ нашихъ читателѣвъ, що не мали пріятности перечитати его въ „Нов. Зеркалѣ“. Ось ôнъ:

Нашому найбôльшому другови.

Кажутъ: въ соймѣ суть централы,
Либералы, клерикалы,
Автономы, прогресисты,
Дикуны, консерватисты,
Поступовцѣ,
Народовцѣ,
Австріяки, Подоляки,
И тй Станьчики сараки,
Оптиматы,
Демократы
И Богъ зна', якъ ихъ назвати.
Навѣть мавъ зъ послѣдныхъ лѣтъ
Забѣгчи антисемитъ.
Однакъ всѣ тй: *алы, аты*,
То лишь чистй автоматы,

Бо на цѣлый соймъ посольскій
Есть всѣмъ для всѣхъ — панъ Грохольскій!

Кто жь то есть той панъ Грохольскій?
Панъ Грохольскій,
Милый брате,
Мусишь знати:
Шляхтичь польскій,
Вождъ посольскій,
Герштъ подольскій.
Вышій ще якъ Земялковскій,
Однымъ словомъ — король польскій!
То ораторъ,
То диктаторъ.
Преоглядно,
Безпощадно,
Управляе ôнъ панами,
Райхсратами и соймами,
Маршалками, министрами,
Часомъ и намѣстниками,
Словомъ всѣми родаками.
Однакъ хочь такій магнáтъ
Ексцеленція, примáтъ,
Не сорóмится мандаты
Зъ хлопской хаты забирати;
Тому́ панъ ôнъ лишь панамъ,
Але слуга — мужикамъ!

Якъ же служитъ намъ той панъ?
О мôй друже,
Щиро дуже!
Наче дядько,
Або батько
Ôнъ кидаесь
И стараесь
Вправдѣ не о наше тѣло,
Нѣ пусте, народне дѣло,
Нѣ жизнь нашу, нѣ животъ,
— Все то марнота марнотъ —
Але бôльшь, — сказати мушу, —
Дбае ôнъ о нашу душу,
Щобъ, сли колись повмираемъ,
Гуртомъ пôшли мы до раю!
Оттому то ôнъ щиренько,
Запопадно и пильненько
И збирае и скликае,
По всѣй Руси розсылае
Тыхъ коханцѣвъ
Змартвыхвстанцѣвъ,
Смирныхъ фратрôвъ,
Складныхъ патрôвъ
Єзуитôвъ, Холмчакôвъ,
Силу черниць и чернцѣвъ,
Щобъ то Бога вни молили,
По мисіяхъ голосили:
Що Русины всѣ запекли
На днѣ колись будутъ въ пеклѣ,
А сли хотятъ въ небѣ бути,
Въ Ляхôвъ ось мусятъ обернути.

Рôвножь удачнѝ бувaютъ гдеякѝ статейки стихомъ чи прозою въ польскôмъ языцѣ. „Szczutek“ и „Różowe domino“ мѣстятъ статейки въ рускôмъ языцѣ, чомужь бы „Нове Зеркало“ мало не ôтвдячуватись „piękнem za nadobne“? — тымъ бôльше, що по польски знае и Вычоса. Въ 9 числѣ ось якій панегирикъ утявъ нашь Вычоса п. маршалкови:

Spiewaj, Marszałku, chwałę hierarchów,
Rycerskich hrabiów, i zastępców ludu,
Co piersią mężną naród zasłaniają,
A za sześć szóstek — chłopa obdzierają!
Spiewaj, Marszałku, sławę bohaterów,
Rzekłeś „przyrodnich ludu przewodników“,
Odpieraj zawiść „sprośnych malkontentów“,
Co lasu nie chcą — za sześćdziesiąt centów!
Spiewaj, Marszałku, chlubę hierarchji, —
Ona donośnym zagłosi Ci wtórem,
Lecz gdy ujrzycie ludu nędzę, pustki,
Zanućcie chórem: to za nasze szóstki!

Тому самому предметови, що его оспѣвуе, посвячена и илюстрація пôдъ заг.: „Hierarchia społeczna“. Швинделесы въ товариствѣ всякого рода типичныхъ, пявокъ хлопскихъ женутъ кудась зъ цѣлои силы. Куда жь то? На дорожнôй таблици написано: „До Ветлина“. При таблици стоятъ: жандариъ и Вычоса. Жандармъ пытае пявокъ: „Куда вы такъ бѣжите?“ А Швинделесъ ôтповѣдае: „Идемъ до графôвъ Конарскихъ на науку!“ Вычоса наказуе имъ, щобы вступили и до „маршалка рады повѣтовои, до опѣкуна маетку Ветлиньскои громады“.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Пчт. Тов. Касинове въ Гусятинъ. Вы предплатили ôтъ 1 (13) падолиста и ôтъ того часу, с. е. ôтъ ч. 124, почали мы Вамъ посылати. *Вп. К. Г. въ Березовъ.* Вы довжнѝ до кôнца року ще 50 кр.; съ предложеньемъ годимося. *Всч. А. Ч. въ Добровлянахъ.* Вы маете заплачено до кôнца року; позицію зъ 18 липня записали мы були ошибочно на имя о. Ч. въ Кропивнику. *Вп. Леонидъ З. съ Станисл.* За цѣнну посылку черезъ п. Д. щироруске „Спаси Бôгъ“.

(Надôслане.)

(**Головна выграна.**) Въ послѣднôмъ тягненю Вѣденьскихъ комунальныхъ льосôвъ 1 жовтня выпала друга головна выграна 30.000 зр. на льосъ *серія 161 Nr. 57* купленый въ конторѣ Едварда Урбана въ Бернѣ на мѣсячнѝ раты. Щасливымъ выгравшимъ есть п. М. З. въ Тернополи.

Желѣзничнѝ поѣзды.

Ôтъ 1 червня 1883 пôсля годинника львôвского.

Ôтходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО НÔДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двôрця. о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч, о год. 7 мин 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львôвъ-Щирець.

ДО НÔДВОЛОЧИСКЪ: зъ двôрця Пôдзамче, о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ НÔДВОЛОЧИСКЪ: на дворець головный львовскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин, 16 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о год. 8 мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 поѣздъ мѣшаный и о год. 1 мин. 53 по пол. поѣздъ льокальный Щирець-Львôвъ.

Передпослѣдне представленье.

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ суботу дня 5 (17) падолиста 1883.

Наталка Полтавка

народна оперетка въ 3 актахъ И. П. Котляревского.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Наталка, украиньска дѣвчина . .	И. Стефуракова
Горпина Терпелиха, єи мати . .	А. Таньска
Петро, любовникъ Наталки . .	П. Карпиньскій
Микола, давный кревнякъ Терпелихи	О. Осиповичь
Тетерваковскій, возьный . . .	И. Грыневецкій
Макогоненко, сельскій выборный .	С. Стефуракъ

Дѣеся на Украинѣ.

ЗАКÔНЧИТЪ:

КОТРА ЗЪ НИХЪ

комедія въ 1 актѣ зъ россійского переложивъ Д. Лозовскій.

Особы:

Смѣленко, молодый чоловѣкъ . .	И. Биберовичь
Наталія Кривска, молода вдова . .	И. Биберовичева
Наталія Кривска, замужна . .	И. Стефуракова
Ганя, покоєва	П. Луцка

Дѣеся въ лѣтнôмъ помешканю Кривскихъ.

Неперемѣнно послѣдне представленье.

Въ недѣлю дня 6 (18) падолиста 1883.

МАРУСЯ

народна драма съ спѣвами въ 3 актахъ пôсля повѣсти Г. Квѣтки (Основяненка) переробивъ Павло Свôй.

Въ актѣ 1-ômъ ôтспѣвае П. Попелева „Зôрко ясна“ П. Бажаньского.

ЗАКÔНЧИТЪ:

Завѣщанье

хоръ мѣшаный слова Т. Шевченка муз. М. Вербицкого при освѣтленю огнемъ магнезіовымъ.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-той при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣта“

на рôкъ 1884.

укладу Василя Лукича.

Содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатѝ, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ въ провинціи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Скарбкôвска ч. 2

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свôй ново ôткрытый въ обильный выбôръ заосмотреный складъ:

Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (1—15)

ГАЛИЦКѝ

ОБЛИГАЦІИ ИНДЕМНИЗАЦІЙНѝ.

Для осягненя

новыхъ аркушôвъ купоновыхъ

(2—3) въ найкоротшôмъ часѣ

поручаеся

Августъ Шелленбергъ,

дôмъ банковый и контора вымѣны

во Львовѣ.

Съ днемъ 28 жовтця с. р. Ôткрываемо торговлю варôвъ корѣнныхъ, Винъ, Руму и Розолисôвъ пôдъ фирмою

Чапоровскій и Плошовскій

при ул. Ягайлоньскôй ч. 15.

Заразомъ будемо удержувати щедро заосмотреный

Складъ Гербаты

лишь зъ найсвѣжѣйшого збору въ добôрныхъ родахъ по найнизшихъ цѣнахъ.

Окремо уряджена

КОМНАТА до СНѢДАНЬ

ôтповѣсть всѣмъ вымогамъ.

Поручаючи нашѝ услуги ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности завѣряемо заразомъ, що всякѝ поручення якъ въ мѣсци такъ и зъ провинціи довершуемо совѣстно и безпроволочно. (6—6)

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЪ

Львôвъ, Рынокъ, дôмъ п. Ербара

(Андріолього) ***ч. 29 въ подвôрю.***

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локтевихъ

якъ: **полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенець, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, флянельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскѝ, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.**

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайность пôзнати вымоги П. Т. Панъ, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведенѝ товары продавати по **цѣнѣ низшôй**, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (2—10)

Агентура. (1—1)

Солиднымъ и **запопаднымъ** особамъ поручаеся **Агентура одного легко даючогося збувати артикулу пôдъ дуже користными условіями.** Убѣгателѣ зволятъ свои оферты franko **съ поданьемъ теперѣшного занятя пôдъ Nr, 10135** адресувати до Annoncen-Expedition **Heinrich Schalek, Wien“.**

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д, якъ зъ **вусколистнои бабки** роблений и задла свого певного и скорого наслѣдку высоко цѣненѝ

Бонбоны бабковѝ

Виктора Шмидта & сынôвъ

въ **Вѣдни.** (2—12)

Правдивѝ тôлько въ Аптикахъ **и у Кароля Баллабана и Ст Маркевича во Львовѣ.**

Свѣчи церковнѝ

чистѝ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѝ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (20—?)

!! Новôсть !!

Рускѝ буквы на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друкôвъ 35 кр.
за 50 штукъ друкôвъ 25 кр.

Билеты гратуляційнѝ рускѝ съ написами: „Многая лѣта“ „Поздоровляю съ днемъ ангела“ „Всего добра“ „Въ день нового года“ и т. п., бѣлѝ отъ 2 кр. кольоровѝ съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручае:

К. М. Вознякъ во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОК ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробокъ на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшѝ и поправленѝ

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантією 5 лѣтъ.

Тыдневѝ раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправленѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровью.** (26—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже *користнѝ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.*

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 127. Львôвъ, Четверъ 10 (22) падолиста 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє заслереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдино (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр.	на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр.	на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25	

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чвертъ року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на уважѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Оба славяньскй торжества:

ôткрытье ческого театру въ Празѣ дня 6 (18) с. м. и ювилей 70-того дня уродинъ Миклосича, обходженый дня 8 (20) с. м. молодежею славяньскою въ Вѣдни, выпали величаво. Закимъ подамо обширнѣйше справозданье зъ обохъ тыхъ славяньскихъ торжествъ, скажемо теперь лишь тôлько, що до величавости ихъ причинилися въ поважный спôсôбъ и галицкй Русины.

Въ Празѣ гостили: дръ Исидоръ Шараневичь съ сыномъ, проф. Романчукъ, п. Володиславъ Федоровичь и п. Площаньскій. Чехи оказували велику почесть рускимъ гостямъ. П. Федоровичь явився въ прехорошôмъ костюмѣ руского вельможи и звертавъ на себе особенну увагу. На бенкетахъ держали промовы: першого дня дръ Исидоръ Шараневичь, а другого дня проф. Романчукъ. Бесѣды дра Шараневича не подыбуємо въ цѣлости въ ческихъ газетахъ, тожь и не можемо на теперь єи подати. Вп. нашь професоръ говоривъ о потребѣ згоды и єдности славяньскои. Бесѣду проф. Романчука подали ческй газеты, тожь наводимо єи пôсли „Pokrok-a“:

„На вѣсть о Вашôмъ великôмъ народнôмъ торжествѣ Русины спѣшили передъ всѣмъ заявити Вамъ свою щиру спôвъучасть. Вы може маєте сильнѣйшихъ пріятелѣвъ, але сердечнѣйшихъ ôтъ насъ не маєте. Ще въ часахъ Вашои и нашои самостôйности заключали нашй князѣ пріязнь съ Вашими. Въ Гуситскихъ вôйнахъ боролась такожь литовско-руска шляхта за Вашу свободу. Пôзнѣйше нашй поеты и ученй стояли въ тѣсныхъ взаємінахъ съ Вашими, а нашь найбôльшій поетъ Шевченко оспѣвувавъ Вашого Гуса. Коли Вы тôлько обходили велике народне свято въ Празѣ, — мы сюда приходили и єсьмо готовй на Вашь покликъ все явитися. Мы безъ зависти дѣлимо Вашу радôсть и подивляємо Вашь патріотизмъ, Вашу вытревалôсть, Вашу дѣяльну силу, єдинôсть всѣхъ верствъ народа, мы подивляємо Васъ, що Вы безъ нѣчієи чужои помочи, власною силою здобули собѣ нынѣшне поважне становище. Такій народъ не то не загине, — така рѣка не пропаде анѣ въ нѣмецкôмъ, анѣ въ нѣякôмъ чужôмъ мори, а буде все рости и взмагатися. Слава такому народови и єго провôдникамъ!“

„Pokrok“ замѣчає ôтъ себе, що бесѣда проф. Романчука була выголошена съ жаромъ и одушевленьемъ и вызвала безконечнй ентузіястичнй оклики „Slava!“

На торжествѣ ювилею Миклосича въ Вѣдни достойно заступили нашь народъ рускй академики и проф. Н. Вахнянинъ. Послѣдный — якъ допосятъ телеграмы — выголосивъ знамениту бесѣду въ имени цѣлого руского народа.

До Праги и до Вѣдня попѣсъ телеграфъ множество привѣтныхъ телеграмъ ôтъ нашихъ институцій, товариствъ, редакцій и поодинокихъ людей зъ цѣлого краю.

Народъ рускій заявивъ себе народомъ живымъ, съ щиро-славяньскими чувствами, розумѣючимъ свою велику ролю въ будущинѣ середъ цѣлого Славяньства. Галицкй Русины въ Празѣ и въ Вѣдни пôднесли высоко свôй прапоръ народный и тымъ — хочь може здивували нашихъ найблизшихъ сусѣдôвъ, певно пôднесли духа другихъ народôвъ славяньскихъ. Зъ нашого прапору народного они вычитали, що у насъ жива, самосвѣдома славяньска сила!

РУСКЕ РЕМѢСНИЧЕ ТОВАРИСТВО

„Зоря“ во Львовѣ.

Ôтъ коли розпалося руске ремѣсниче товариство „Побратимъ“ во Львовѣ, завязане при кôнци 60-тыхъ рокôвъ въ порѣ найбôльшого розгару нашого руского патріотизму, але ослабаюче разомъ зъ ослабленьемъ того патріотизму середъ нашихъ ремѣсникôвъ во Львовѣ, — ôтъ того часу могло здаватися, що мѣжь тутешнымъ робучимъ людомъ зовсѣмъ загибъ духъ рускій, замерла рôдна мова, — що те благодатне движенье до просвѣты и зъорганизованои працѣ народнои, яке замѣчаємо майже всюды по нашихъ селахъ, не доторкнулося до тыхъ людей-Русинôвъ, котрй жіютъ именно въ самôмъ центрѣ того движения, во Львовѣ. Такъ оно могло здаватися, але такъ не було и не єсть. Почутье народне, хочь мусѣло боротися съ переважными вплывами польщины, котрою львôвскй ремѣсники окруженй зô всѣхъ бокôвъ, все таки не замирало; рôдна мова осталась у нашихъ ремѣсникôвъ помимо всякои полонизаціи все таки наймилѣйшою, святою спадщиною по батькахъ. И ось нынѣ, коли рускій народъ, подôбно ческому, помимо всякихъ зъ горы и зъ бокôвъ ставляныхъ перешкодъ та баламучень на всѣхъ точкахъ починає двигатись напередъ, починає працювати надъ своимъ національнымъ и екопомичнымъ ôтродженьемъ, — нынѣ и львôвскй ремѣсники почуваютъ важнôсть тои поры и заходятся около заложеня свого власного, руского товариства, котре бы не тôлько сповнювало таку саму задачу, якъ яка небудь „Gwiazda“, але надто подавало имъ науку и просвѣту въ питомôй мовѣ, загрѣвало ихъ серця не для идеалôвъ п. пр. старошляхотскои Польщѣ, але для своихъ, рускою исторіею и рускимъ народнымъ житьемъ выробленыхъ идеалôвъ.

Доси ôтбули основателѣ того товариства кôлька передвступныхъ засѣдань, на котрыхъ подрôбно обговорювано статуты будущого товариства. За пôдставу дискусіи взято статуты бувшого „Побратима“, однакожь съ многими, новымъ потребамъ и поглядамъ ôтповѣдаючими модификаціями. Цѣль товариства має бути:

1) матеріяльна пôдмога членамъ въ разѣ недуги або безроботицѣ. Въ тôмъ взглядѣ ухвалено, що кождый членъ, платячій правильно вкладки, має право въ разѣ недуги або безроботицѣ за ухвалою выдѣлу побирати запомогу тыдневу въ квотѣ 5 зр., и то въ протягу 6 тыднѣвъ, такъ щобы maximum запомоги выносило 30 зр. Запомога тая уважаєсь зворотною и розкладаєся тому членови опôсля на довшій часъ до сплаченя разомъ съ тыдневыми вкладками. Кто не платитъ вкладокъ помимо упôмнень выдѣлу черезъ 3 мѣсяцѣ, тратитъ права члена, и може бути хиба на ново за зложеньемъ вписового припятый. Вписове выноситъ 50 кр., а тыднева вкладка 10 кр. Дальша цѣль товариства єсть

2) старанье о духовый розвôй членôвъ при помочи читальнѣ (газетъ и журналôвъ фаховыхъ), библіотеки и ôтчитôвъ, а такожь товарискихъ забавъ. Надѣятись треба, що именно въ тôй точцѣ наша львôвска интелигенція причинится головно до осягненя цѣли товариства, тямуючи велику важнôсть того товариства для цѣлого будущого розвою нашого ремѣсництва.

Въ статутѣ нового товариства находится ще одна важна точка, именно та, що товариству вôльно засновувати филіи по всѣхъ провинціяльныхъ мѣстахъ. Филіи тй будутъ що до заряду маєткового зовсѣмъ самостôйнй, але обовязанй будутъ присылати центральному выдѣлови що кварталу справозданя зъ дѣяльности филіи. Центральный выдѣлъ буде высылати своихъ делегатôвъ на загальнй зборы филій и може черезъ тыхъ делегатôвъ ставити на зборахъ филіи ôтъ себе внесеня, ôтповѣднй до потребъ и розвою цѣлого товариства.

Товариство крôмъ тыхъ точокъ буде мати такожь на оцѣ достарчуванье по силѣможности для своихъ членôвъ зарôбку, а такожь запомаганье членôвъ вандруючихъ. Въ загалѣ на тыхъ передвступныхъ нарадахъ зъ многихъ сторôнъ высказанй були бажаня, щобъ нове товариство сталося завязкомъ для широкои организаціи всего руского ремѣсництва въ Галичинѣ для спôльнои пôдмоги економичнои и для пôдношеня патріотичного руского духа.

Витаючи съ щирымъ серцемъ тую нову руску институцію, мы бажаємо ѣй якъ найкрасшого розвою и завзываємо всѣхъ львôвскихъ ремѣсникôвъ, майстрôвъ и челядникôвъ, а такожь промысловцѣвъ и купцѣвъ, котрй тôлько почуваются Русинами и котрымъ лежитъ на серци розвôй и пôднесенье нашого интелигентного мѣщаньства въ подôбный спôсôбъ, якъ се сталося въ другихъ освѣченыхъ краяхъ, — завзываємо всѣхъ щирыхъ народолюбцѣвъ — приступати до нового товариства и спомагати єго чи то матеріяльно, чи такожь подаваньемъ духового корму та розбуджуваньемъ патріотичного духа у нашихъ ремѣсникôвъ. Съ признаньемъ мусимо пôднести, що въ працяхъ надъ уложеньемъ и обговореньемъ статуту нового товариства головный удѣлъ брали пп. В. Нагôрный и кандидатъ адвокатскій Кость Левицкій. Статуты подаются сими днями намѣстництву до затвердженя

Електрична выстава въ Вѣдни.

V.

Дивна то и непонята природа того слабого, а однакожь въ своихъ дѣлахъ такъ могучого твору на земли, що єго называютъ человѣкомъ. Ôнъ все хоче знати — що на земли и на небѣ, що въ цѣлôй природѣ; коли чого не може дôткнути своими руками, поôачити своими очима, то хоче бодай обняти своимъ духомъ. А коли вже зôйде на сю дорогу, лѣтає духомъ попôдъ небеса, перескакуе зъ однои звѣзды на другу та все за чимсь слѣдитъ, все чогось шукає. И тогды то ôнъ забуває на землю, забуває на все, що єго до неи вяже, а жіе лишь другимъ свѣтомъ, свѣтомъ глубокихъ гадокъ и широкихъ идей. Але хочь и якъ высоко пôдносится ôнъ своимъ духомъ, хочь и здаєся, що вже зовсѣмъ покидає землю, ôнъ вертає за хвильку знова туда, где судьба єго призначила, а всѣ хочьбы и найвысшй змаганя єго духа кôнчатся на послѣдокъ на земли. Зъ ôтси то и плыве велика важнôсть всякихъ ексактныхъ наукъ. Хочь и якъ они здаются инодѣ далекими ôтъ житя щоденного, практичного, все таки не позôстаютъ въ певнôмъ ôтношеню безъ вплыву на него. Хочьбы и яка высока философія, все таки она навѣть въ своихъ гипотезахъ вертає до житя и хоче бути практичною. О наукахъ природничихъ нема вже що и говорити; они вже въ горы здаются бути призначеными майже въ цѣлôмъ своѣмъ объемѣ лишь для житя практичного, а зъ помѣжь всякихъ иншихъ безчисленныхъ найлѣпшій доказъ маємо на електричности. Ледви що человѣкъ дослѣдивъ тую чудесну силу, ледви що трошки ставъ єи понимати, а вже вертає съ нею до щоденного житя и робитъ єи своею служницею.

Закимъ ще силу електричности такъ далеко розслѣджено, якъ се показала вѣденьска выстава, стала она вже бути служницею человѣка. Не знаючи єи ще добре, ôнъ заставивъ єи писати, або скажѣмъ яснѣйше, люде выдумали електричный телеграфъ. Чимъ єсть нынѣ телеграфъ для насъ, сего чейже не треба тутъ розбирати. Досыть сказати, що телеграфъ пôбôчь желѣзницѣ ставъ найсôльшимъ, найсильнѣйшимъ двигачемъ политичного и торговельного житя на цѣлôй земли. Але не ôтъ разу телеграфъ станувъ такимъ, якимъ єсть нынѣ; довгй лѣта складалися, закимъ ôнъ такимъ ставъ, якимъ єго теперь бачимо. Мы не будемо тутъ широко розводитися надъ симъ дѣломъ електричнои силы; телеграфъ всякому дуже добре звѣстный. Не будемо тутъ также розписуватися надъ рôжными апаратами и полѣпшенями, якй бачимо на выставѣ; се завелобы дуже далеко а малобы лишь интересъ для спеціяліста и булобы лишь єму зрозумѣлымъ. Для насъ бôльше займаючимъ єсть историчный єго розвôй въ службѣ людей, а яко новôсть безперечно займаючимъ єсть ужитокъ телеграфу въ военнôй штуцѣ.

Що до историчного розвою, мало вправдѣ можемо довѣдатися. Дивна рѣчь, що власне на сей напрямъ позабули майже всѣ выставцѣ бôльшихъ державъ; одна лишь Бельгія подає намъ докладный образъ, якъ въ сѣмъ краю въ року до року розвивався ужитокъ телеграфу, а въ сего доперва можемо вносити, якъ великои ваги єсть нынѣ телеграфъ. На великôй картѣ представлена сѣть телеграфична, обôймаюча цѣлу Бельгію, котрои просторъ выноситъ 535 кв. миль. Якъ лучѣ сонця, такъ розходятся въ Брукселѣ на всѣ стороны дроты телеграфичнй въ числѣ 206 линій телеграфичныхъ. Довгота сихъ дротôвъ выноситъ въ 1882 роцѣ бôльше якъ 30.000 километрôвъ; до сего треба ще дочислити 6000 килом. довгій кабель. На двохъ меншихъ картахъ въ рокôвъ 1857 и 1868 видимо, якъ незмѣрно великимъ ходомъ поступавъ ужитокъ телеграфу. Першу телеграфичну линію заведено въ Бельгіи 1846 року, а нынѣ сѣть телеграфична въ Бельгіи богато густѣйша якъ въ Англіи. Коли глядимо на карту, здаєся намъ, що ктось ôтъ разу и съ певнымъ пляномъ розкинувъ сю сѣть по цѣлôмъ краю, такъ правильно розходятся дроты телеграфичнй, а однакожь закладано ихъ лишь поволи и пôсля потребы. Дивлячись на карту телеграфичнои сѣти, мы бачимо передъ собою якъ найяснѣйше суспôльно-економичный розвôй бельгійского народу ôтъ 1846 року ажь до нынѣ.

Не менше займаючими суть также гдеякй предметы въ россійскôмъ ôтдѣлѣ; они не тôлько поясняютъ розвитокъ телеграфу въ Россіи, але и почасти кидаютъ свѣтло на тамошнй ôтносины. Особливо интересными суть: первовзôръ т. зв. иголкового телеграфу, заведеного въ Россіи ще 1832 р. и ôтломокъ грубои склянноі цѣвы, въ котрôй ще видко кôлька мѣдяныхъ дротôвъ. Цѣва та була призначена до переводу телеграфу попôдъ землю ще 1839 р. межи „Зимнымъ Дворцемъ“ а палатою генерального штабу въ Петербурзѣ. На великôй картѣ єсть представлена также теперѣшна сѣть телеграфична ажь по Томскъ. На однôй фотографіи єсть новъ представленый дрôтъ телеграфичный на линіи петербурско-московскôй въ року 1868, покрытый грубою ожеледицею. Въ сѣчню того року именно були всѣ дроты на сѣй линіи покрылися на два цалѣ грубымъ ледомъ и пôрвалися пôдъ єго тягаремъ.

Правдивою новостею для не-фаховыхъ людей єсть **воєнный телеграфъ**. Щобъ собѣдити ворога, нынѣ вже не выстає само оружіе; треба ще уживати и всякихъ иншихъ способôвъ. Особливожь важну ролю грає въ сучаснôй штуцѣ воєннôй тактика. И тутъ также справджуєся пословиця: „Кто першій въ млынъ, той першій мele“. А щобъ якъ найскоршй мати вѣдомости о всякихъ рухахъ непріятеля, до сего найлѣпше надаєся телеграфъ. Се спôзнали вже давно воєннй круги европейскихъ народôвъ. Англійцѣ першй почали уживати

ДОПИСИ.

Отъ Турки.

(Вечеръ декляматорско-вокальный), сполученый съ танцями устроеный выдѣломъ Турчаньскои филіи общества имени Качковского въ Лѣмнѣй, въ галевѣй сали двѣрскѣй гр. Шамбора дня 20 жовтня (1 падолиста) с. р. — вышавъ блискучо. Звышь 120 осѣбъ обоего пола взяло удѣлъ въ тѣмъ вечерку, кѣльканайцять осѣбъ рускихъ прибули нарочно на той вечеръ въ Самбора и они то причинились найбѣльше до звеличаня сего вечера. Вступну бесѣду сказавъ о. К. Я., въ котрѣй высказавъ, на чѣмъ залежитъ правдивый патріотизмъ и до чого допровадило правдиве народолюбіе инший теперь просвѣщеній и богатй народы. Бесѣдникъ заявивъ, що если Русины Турчаньского повѣта однодушно и неустрашимо яко правдивй патріоты рускй будутъ дѣлати, то незадовго стане въ Турцѣ „Дѣмъ Народный“ яко огнище народныхъ дѣйствій Русинѣвъ повѣта.

По скѣнченѣй вступнѣй бесѣдѣ ѣтчитано двѣ надоспѣвшй привѣтнй телеграмы. 1. „Щирымъ серцемъ бажаемо осуществленя Вашихъ намѣрѣвъ и скорого взнесеня памятника дѣлъ вашихъ. — Академичне Братство“. 2. „Посылаемъ Вамъ щиро-руске „Помагай Бѣгъ“ на розпочате дѣло. — Львѣвскй Русины-техники: Левандовскій, Чирняньскій, Табака, Лукашевскій, Струсевичь, Даниловичь, Гарунъ, Слободянъ, Костишинъ.“ Всѣ зѣбранй съ великимъ одушевленьемъ выслухали тіи телеграмы и заявили свою радѣсть грѣмкими оплесками.

Часть декляматорско-вокальна выконана була пѣсля програмы якъ найлучше, а до того причинились особливо пп. Ольга Чирняньска, Неониля Ясиницка и п. Андрѣй Чайковскій. По укѣнченю декляматорско-вакальнои части забавлялися всѣ дуже щиро и весело танцями и дружными розговорами. Всѣ присутнй заявили одноголосно бажанье, щобы Русины Турчаньского повѣта не залишили бѣльше подѣбныхъ вечеркѣвъ устроити.

Дуже удачнй були уваги одного священика, котрый заохочуючи до устроюваня подѣбныхъ вечеркѣвъ аргументувавъ такъ: „Мы Русины, особливо священики съ нашими родинами знаходимося дотычно товариского житя въ дуже выняткованѣмъ положеню. Не маемо своихъ рускихъ панѣвъ, съ котрыми можна бы жити въ товариствѣ. Глядати товариства намъ всѣмъ зъ панами не-Русинами годѣ; по перше для того, що паны-Ляхи друть нѣсъ до горы тай насъ и нашй родины въ товариствѣ упослѣджаютъ, хочьбы мы и нашй родины интелектуально — и высше ѣтъ нихъ стояли, по друге дотычно справъ нашихъ народныхъ межи нами а ними пропасть бездонна, отже пріятнои товарискои забавы не знайдемо, а по трете вѣдома рѣчь, що по польскихъ домахъ держатся засады „zastaw się a postaw się“, отже съ ними намъ годѣ конкуренцію выдержати. Давнй нашй славнй рускй празники съ славными рускими пирогами починаютъ поволи упадати, особливо въ сторонахъ бѣднѣйшихъ, а хотяй ще гденегде якій празникъ ѣтбувается, то зважившй нашй нынѣшнй обставины, подѣбнй празничнй гостины не маютъ властиво отвѣтнои вартости, хотяй взявши на увагу нашу въ загалѣ лиху сторону матеріяльну выдатки поносится досыть значнй. Но годѣ, якъ мы и нашй родины потребуемо товариского житя отвѣтного духови и потребамъ часу. Щобы отже при нашихъ выняткованыхъ ѣтношеняхъ въ тѣмъ равѣ собѣ порадити, добре булобы празники нашй ограничити на церковь, а дотычно празникѣвъ дома, то найлучше умовитись бодай 30 родинамъ, выбрати комитетъ дѣйствуючій 1 рѣкъ, а той мае въ ѣтповѣднѣмъ мѣсци и часѣ аранжувати вечерки деклвокальнй або декляматорско-музик., сполученй часомъ съ танцями або якими ѣтчитами. Все на тѣлько силъ въ окрестности буде, щобы такій вечерокъ мѣгъ удатися. На такихъ вечеркахъ можна за цѣну въ порѣвнаню до нашихъ празникѣвъ вельми дешеву, дуже добре и съ хѣсномъ забавитись. Розумѣеся, намъ треба бы выстерѣгатись малпованя всѣхъ неумѣстныхъ звычаѣвъ, якй бувають густо-часто по иншихъ товариствахъ, якъ н. пр. преувеличуваня тоалеты женщинъ и пр., бо то тамуе розвѣй товариского свобѣдного житя. Отъ нынѣ тутъ въ Лѣмнѣй ажь мило бути на тѣмъ вечерку. Зѣйшлись мы разомъ якъ одна родина. Учувши тіи ободряючіи бесѣды, тіи хорошй деклямаціи и спѣвы, мы всѣ ажъ повеселѣли, крѣпкій духъ въ насъ вступивъ, ба и чужй люде завидуютъ намъ подѣбного свобѣдного товариского житя. Подѣбнымъ способомъ нашй дѣти забавляются съ хѣсномъ для нашои народнорускои справы. Ну, а дотычно матеріяльнои стороны, — каже той священикъ, — то далеко дешевше поѣхати менѣ съ родиною н. пр. 6 разѣвъ до року на такій вечеръ, якъ справляти разъ у себе гостину празничну и 5 разѣвъ поѣхати до сусѣдѣвъ на подѣбнй празники.“

Всѣ присутнй слухали выводѣвъ того священика-реформатора, признали ему правду и кто знае, чи нашй празники — межи Бойками ѣвсянй — не дѣстанутъ по скѣрѣ, а не заступятъ ихъ мѣсце подѣбнй вечерки, якъ той въ Лѣмнѣй. Одно тѣлько мусятъ Русины Турчаньского повѣта зреализувати, т. е. выставити собѣ „Дѣмъ Народный“ въ Турцѣ, где за отвѣтною оплатою моглибы на подѣбнй вечерки збиратися. Бойки суть въ натуры упертй, якъ такй будутъ и въ тѣмъ разѣ, то стане „Дѣмъ Народный“ въ Турцѣ. Щасть Боже до того дѣла!

Чистого доходу въ того вечерка призначеного на будову „Народного Дому“ вплынуло 71 зр. и тіи грошѣ умѣщено въ рускѣмъ банку во Львовѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*На порядку дневнѣмъ збираючогося дня 4 лат. грудня рады державнои*) стоятъ въ бѣльшѣй части внесеня и проекты законѣвъ, що не були рѣшенй въ минувшѣй сесіи. Порядокъ дневный першого засѣданя оголошеный вже канцелярією парляменту и обѣймае межи прочими внесенье дра Жака що до змѣны процедуры карнои зъ р. 1873 и проектъ закона що до улекшень податковыхъ, внесеный посломъ Германомъ. Внесенье дра Жака мае на цѣли змѣну §. 325 пр. к., трактуючого о поучуваню лавы присяжныхъ предсѣдателемъ трибуналу. Внесенье Германа обѣймае пять параграфѣвъ, въ котрыхъ предкладаеся, щобы домы призначенй на мешканя для бѣднѣйшои класы людей а именно такй, зъ котрыхъ рѣчный чиншъ не выноситъ бѣльше якъ 100 зр. а. в., були увѣльненй черезъ 30 лѣтъ ѣтъ податкѣвъ державныхъ. Щобы узыскати увѣльненье ѣтъ податкѣвъ, маютъ бути пѣсля проекту Германа тй домы ѣтданй на власнѣсть чиншѣвникѣвъ за сплатою цѣны коштѣвъ въ 30 рѣчныхъ ратахъ и оплатою що найбѣльше 5 процентъ ѣтъ капиталу выложеного на будову. — Пѣсля информацій „Presse“ рада державна буде занята до рѣздва лишь справою провизорычного буджету и верификацією выборѣвъ зъ бѣльшои посѣлости, такъ що много справъ, выжидаючихъ парляментарного рѣшеня, буде могло прійти на порядокъ дневный доперва по укѣнченю святочныхъ ферій. Зъ помѣжь внесень и проектѣвъ до законѣвъ, що вже давнѣйше переказанй були спеціяльнымъ комисіямъ, замѣтнй особливо: проектъ закона, внесеный правительствомъ о реформѣ при роботахъ гѣрничихъ (переказаный комисіи економичнѣй); предложеня въ справѣ галицкого и крайньского фонда индемнизаційного (переказанй комисіи буджетовѣй); внесеня пос. Шенерера о годинахъ робочихъ въ фабрикахъ, Фукса о святкованю недѣлѣ и Хлюмецкого о соціяльно-политичнѣй реформѣ (комисія промыслова) и предложенье правительства що до ѣтшкодованя особъ невинно засудженыхъ (переказане комисіи правничѣй).

(*Наморскій шефъ секційный адмиралъ Пекъ*) зажадавъ увольненя ѣтъ свого уряду, котре принявъ монархъ. Дневникъ розпоряджень войсковыхъ оголосивъ сими днями письмо цѣсарске, приймаюче димисію Пека и выражаюче ему подяку за дотеперѣшну его службу. На его мѣсце именувавъ цѣсарь рѣвночасно наслѣдника въ особѣ бар. Штернека, що бувъ дотеперь контрадмираломъ, а при тѣй случайности получивъ степень вицеадмирала. Бар. Штернекъ здобувъ собѣ славу въ часѣ битвы нѣдъ Лиссою, коли затопленьемъ найбѣльшого корабля италійского причинився немало до побѣды австрійскои флоты. Уступившій адмиралъ мае теперь 58 лѣтъ и належитъ ѣтъ 18 року житя до австрійскои наморскои служby (Marine). Въ часѣ войны зъ 1868 р. авансовавъ на контрадмирала, а коли 1872 р. умеръ Тегетгофъ, именувавъ его цѣсарь вице-адмираломъ; адмираломъ зѣставъ передъ рокомъ.

(*На засѣданю либерального клюбу угорскои палаты послѣвъ*) выступивъ Тисса въ оборонѣ проекту закона о супружествахъ межи христіянами а жидами. Въ бесѣдѣ высказанѣй при тѣй случайности нѣднѣсъ Тисса конечнѣсть переведеня рѣвноправности соціяльнои жидѣвского вѣроисповѣдання съ другими вѣроисповѣданями и выступавъ противъ сторонництва антисемитского. Онъ заявивъ, що обовязокъ законодавства, полагодити се пытанье, представляеся особливо въ теперѣшну добу серіознымъ, коли зачинаеся нѣднимати сторонництво антисемитске. Се сторонництво старае ся ширити межи простымъ народомъ вѣсть — говоривъ Тисса—що соймъ и правительство сим пати-уютъ съ его тенденціями. Тенденціи тй называс угорскій президентъ министрѣвъ нерозумными и шкѣдными и хоче доказати передъ свѣтомъ, що въ Угорщинѣ антисемитизмъ не маеъ новажнѣйшихъ кружкахъ приклонникѣвъ. — Сторонництво либеральне рѣшило голосувати солидарно за проектомъ, котрый мае запевнену бѣльшѣсть голосѣвъ въ парляментѣ. — Чи великй симпатіи стрѣтитъ проектованый законъ межи христіяньскою людностею въ Угорщинѣ, належитъ сумнѣватися, а що не буде онъ мавъ практичного значеня, се такожь певне. Всѣмъ христіяньскимъ жителямъ Угорщины ще добре въ памяти картины противжидѣвскихъ розрухѣвъ: кождый знае добре, що ихъ выкликало и нѣкто не схоче вѣрити, щобы такій законодавчій експериментъ зъумѣвъ затерти рѣжницѣ, на котрй складалися цѣлй столѣтя.

(*Тунель арльбергскій*), се велике дѣло людскои працѣ, котрого пѣднялося австрійске правительство ще 1880 р., щобы уможливити на найкоротшѣй дорозѣ сполученье Форарльбергу съ Тиролемъ, ѣтданый дня 19 л. падолиста до публичного ужитку. Въ присутности наспѣвшого нарочно министра торговлѣ бар. Пино и многихъ гостей розсаджено послѣдну скалу, стоявшу запорою въ тунелю и пущено въ рухъ черезъ нѣдро скалистои горы першу машину. Министеръ выголосивъ инавгураційну бесѣду по нѣмецки и италійски. На телеграму бар. Пино, звѣщаючу про щасливе закѣнченье дѣла ѣтновѣвъ цѣсарь телеграмою, выражаючою его радѣсть и вдоволенье.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Ѣтъ якогось часу запанувавъ въ Берлинѣ якійсь неспокѣй, якась непевнѣсть зѣ взгляду на можливу будучнѣсть теперѣшного мира. Всѣ оглядаются то на всхѣдного сусѣда то знову смотрятъ на захѣд. Навѣть така дрѣбниця якъ ѣтрочуванье по кѣлька разѣвъ подорожи нѣмецкого престолонаслѣдника до Испанiи и инспекція захѣдныхъ крѣпостей министромъ вѣйны уважались ще до недавна наслѣдкомъ сеи непевности и страху. Ѣтколи однакожь россійскій министеръ вѣйны Гирсъ пріѣхавъ до Берлина, рѣчи значно змѣнилися. Пѣсля „Hamburg. Corr.“ пріѣздъ Гирса мае значити щире зближеньеся Россіи до Нѣмеччины. Мае то бути одинъ доказъ бѣльше, що въ Копенгазѣ не прійшло до жадного союза Россіи съ Англією. Царь Александеръ III хотѣвъ вже тогды зближитися до Нѣмеччины тѣлько задля своеи великои осторожности не вчинивъ сего. Пѣзнѣйше однакожь пѣшовъ царь за радою Каткова — якъ каже згадана газета — а наслѣдкомъ тои рады була не тѣлько значна змѣна въ россійскихъ журналахъ але есть нимъ такожь и подорожь Гирса. Пѣдчасъ свого побыту въ Берлинѣ мавъ Гирсъ нараду съ Гацфельдомъ а потому бувъ въ Фридрихсруге у Бисмарка; зъ ѣтси поѣхавъ до Монтре до своеи занедужалои дочки. Результати нарадъ Гирса съ нѣмецкими мужами стану доси ще незвѣстнй. — Нѣмецкій престолонаслѣдникъ пріѣхавъ вже до Генуы де его дуже радо вятали; зъ ѣтси ѣде до Испанiи. Испаньске правительство мало его запытувати де онъ схоче высѣсти въ Испанiи чи въ Барцелонѣ чи въ Валенціи, бо въ Барцелонѣ боятся, щобы тамошнй Французы не зробили ему якои демонстрацiи. — 20 с. м. отворено рускій соймъ. Здаеся що споры рускаго правительства съ курією римскою выкличутъ въ соймѣ велику дискусію. — Мимо заповѣдженого зближенися Россіи до Нѣмеччины не перестаютъ однакожь говорити о розложеню войска на всхѣднѣй граници Прусъ. „Danzig. Ztg.“ доноситъ, що въ короткѣмъ часѣ будутъ оголошенй полки, котрй найдальше до 1 жовтня 1884 маютъ бути розложенй на всхѣднѣй граници. Въ загалѣ мае станути коло Гданьска цѣлый першій корпусъ рускій до котрого прійдутъ ще два полки кѣнницѣ. Другій корпусъ мае станути коло Торуня. — 12 с. м. святковано въ цѣлѣй Нѣмеччинѣ якъ и въ загалѣ въ цѣлѣмъ протестантскѣмъ свѣтѣ память Лютра

телеграфѣвъ у вѣйнѣ. Въ Австріи першій разъ роблено пробу 1853 року въ таборѣ нѣдъ Оломуцомъ. На великй вже розмѣры уживано телеграфу въ часѣ Кримскои вѣйны нѣдъ Севастополемъ, где выставлено 5000 англійскихъ миль довгу линію на суши а 40 миль въ водѣ. Дуже велику ролю ѣтгрававъ телеграфъ въ послѣднѣй французко-нѣмецкѣй вѣйнѣ, але тутъ власне показалися и найбѣльшй его хибы въ службѣ военнѣй. Ѣтъ сего часу стали вже систематично роздумувати надъ полѣпшеньемъ военного телеграфу, а результаты сего видимо найлѣпше на выставѣ, хочь лишь чотыри державы именно Австрія, Бельгія, Данія и Франція выставили свои телеграфы. Австрійскій военный телеграфъ складаеся зъ двохъ возѣвъ; на однѣмъ есть стація телеграфична, а другій везе всякй знаряды и приборы до телеграфу, мѣжь тыми бамбусовй стовпики до прикрѣпльованя дроту. Гѣрскій телеграфъ переносятъ ючнй звѣрята; на однѣмъ звѣряти уряджена цѣла стація, — друге несе всякй приборы, а трете двѣ цѣвы, на котрыхъ навитый дрѣтъ. Подѣчь австрійского найлѣпше уряженый бельгійскій телеграфъ военный. Сей складаеся знову зъ воза стаційного съ двома апаратами; зъ другого воза малого на одного коня для телеграфичного дрота и зъ третого такожь для дрота, але его тягнутъ вже два чоловѣки. Для уставленя телеграфу съ стовпами на одинъ кильометеръ потреба 50 минутъ часу, а щобы уставити такій телеграфъ, що лучитъ цѣлый корпусъ съ поодинокими дивизіями, потреба лишь 20 минутъ часу. Дрѣтъ пускаеся ровами и деревами попри дорогахъ, а якъ треба перевести дрѣтъ черезъ яку оселю, то суть до того цвяхи съ довгими кѣнцями, на котрыхъ находятся особителѣ (изоляторы). Третій рѣдъ военного телеграфу есть т. зв. телеграфъ фор почтовый. Одинъ жовнѣръ несе въ торнистрѣ на плечахъ 500 метрѣвъ дроту навитого на цѣву. Весь сей дрѣтъ важитъ лишь 7 килограмѣвъ. Другій жовнѣръ несе знову на грудехъ малый апаратъ, котрый короткимъ дротомъ есть полученый съ дротомъ въ торнистрѣ. Цѣлый прирядъ есть такъ урядженый, що коли першій жовнѣръ иде и розвиває дрѣтъ, то пѣдчасъ того вже можна телеграфувати.

Коли вже есьмо при телеграфахъ, то мусимо хочь коротенько зазначити, якій поступъ зробили нынѣшнй телеграфы. Въ послѣдныхъ часахъ такъ збѣльшилися межинароднй ѣтношеня, що число высыланыхъ телеграмѣвъ майже у всѣхъ краяхъ побѣльшилося. Се сталося причиною того, що люде стали роздумувати, чи не можнабы на однѣмъ и тѣмъ самѣмъ дротѣ посылати кѣлька телеграмѣвъ. Се дѣйстно и удалося. Такъ можна не тѣлько на тѣмъ самѣмъ дротѣ *посылати* двѣ телеграмы зъ противныхъ сторѣнъ (способъ званый „дуплексъ“), але навѣть двѣ телеграмы въ одну а двѣ въ противну сторону на тѣмъ самѣмъ дротѣ („квадруплексъ“). Ще бѣльшои ваги есть системъ телеграфичный Бодота; на его телеграфѣ може рѣвночасно безъ перервы робити шѣсть людей. Найлѣпше показуеся поступъ въ телеграфахъ, коли звернемо увагу на число депешъ, якй можна въ однѣй годинѣ по однѣмъ и тѣмъ самѣмъ дротѣ выслати. Рахуючи 20 слѣвъ на одну телеграму, высылае апаратъ Морзого въ однѣй годинѣ 20—25 телеграмъ, апаратъ Витстона 100—200, Витстона „дуплексъ“ 140—150, Бодота „квадруплексъ“ 200—240, а въ кѣнци апаратъ Бодота, при котрѣмъ може робити шѣсть людей, высылае на годину навѣть 300—360 телеграмъ.

Такій то поступъ нынѣ въ телеграфахъ а мимо того, ѣтъ коли вынайдено **телефоны**, зачинаютъ они вже бути людямъ недогѣднй. Бо и яка жь въ нихъ догода? Машина все пукае и пукае, та выбиває якйсь значки на панери и то значитъ людска мова! Будь же ту зъ неи розумный! Або по що мае ктось знати, що мы хочемо другому сказати? Телефоны, то рѣчь розумна! Якъ вже хочемо съ кимъ поговорити, то запросимо его на найблизшу стацію телефонову та поговоримо съ нимъ таки самъ-на-самъ якбы въ власнѣй хатѣ. Але спытаете може, що таке той телефонъ? Се рѣчь дуже проста и дивно, що вже давно люде ви не выдумали. А мимо того есть то може найбѣльше чудо нашого столѣтя.

Головна основа, на якѣй опираются телефоны есть та, що всякій предметъ, якій бы онъ не бувъ, есть въ силѣ бѣльше або менше переносити филѣ голосу. Найпростѣйшій взорецъ телефону дае намъ той телефонъ, якій иногдѣ робятъ собѣ дѣти. Они берутъ двѣ широкй руры въ папендеклю и наклеюютъ на однѣмъ кѣнци тыхъ руръ два денця зъ тоненького паперу и черезъ ихъ середину пересилюютъ досыть довгій рѣвно грубый мотузокъ а потѣмъ розставляются далеко одно ѣтъ другого такъ, щобы шнурокъ зовсѣмъ свобѣдно высѣвъ въ повѣтрю и до нѣчого не доторкався. Потѣмъ одно зъ нихъ прикладае руру отвертымъ кѣнцемъ до уха а друге на другѣмъ кѣнци мотузка говоритъ въ такужь саму руру. Пѣдъ часъ того, коли говорится въ руру, починае паперове денце трястися ѣтъ голосу; голосъ иде дальше по мотузку и переходитъ до другои руры, въ котрѣй подѣбне денце зачинае такожь трястися и передае той самый голосъ, якимъ говорено до уха. Отъ и телефонъ найпростѣйшои формы. На тѣй самѣй отже основѣ опираеся и телефонъ, якій вже майже по всѣхъ бѣльшихъ мѣстахъ заведено до ужитку а котрый на выставѣ есть побѣчь свѣтла електричного предметомъ найбѣльшого подиву. Тая лишь заходитъ рѣжница, що въ сихъ телефонахъ помагае електричнѣсть переносити дрожаня выкликанй голосомъ. Першій, що уживъ *електричности до переношеня голосу*, бувъ Англичанинъ Бель. Замѣсть паперовои болонки уживъ онъ тоненькои желѣзнои бляшки. Пѣдъ сю бляшку поставивъ онъ сталеву штабку одинъ дециметеръ довгу. Штабка

Франція. Министеръ заграничныхъ дѣлъ Шальмель-Лякуръ подався до димисіи; Жиль Ферри именованый министромъ дѣлъ заграничныхъ а Фальеръ министромъ просвѣты. Переговоры съ Хинами въ тонкиньскôй справѣ знôвъ розпочалися. Цѣкавѝ даты подае „Mem. Diplom.“ о хиньскôмъ посланнику маркизѣ Тсенгъ. Наколи се правда, то маркизъ Тсенгъ есть єзуитою. Що єзуиты вже дуже давно мали великій вплывъ въ Хинахъ, се звѣстно добре. Тсенгъ мавъ отже выховуватися и образуватися въ одномъ єзуитскôмъ монастырѣ въ Хинахъ, принявъ опôсля католицтво, а на послѣдокъ зôставъ самъ єзуитою. Пôзнѣйшѝ змѣны въ єго житю не суть звѣстнѝ, але се мае бути певнымъ, що ôнъ ще и теперь есть католикомъ. — Уповномочненый цѣсаревои Евгеніи звернувъ мѣсту Марсилію замокъ, котрый мѣсто свого часу дарувало цѣсареви Наполеонови а потому въ дорозѣ процесу зажадало зверненя.

Англія. Торжество Лютра найшло сумный епилогъ въ Лондонѣ. Пасторъ Стекеръ зъ Нѣмечины, знаный антисемитъ, мавъ въ Лондонѣ бесѣду, на котру лишь съ вступными картами можна було вступати. Тымъ часомъ найшло до салѣ богато соціялистôвъ, почали кричати и свистати, а въ кôнци заспѣвали Марсиліянку и розвинули републиканьску хоруговь. По сѣмъ почали всѣ кричати: Най жіе република! Прочь съ Штекеромъ! Середъ великого колоту мусѣла полиція робити порядокъ.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ, що Пирочанацъ не принявъ мѣсця сербского посла въ Вѣдни зъ причины обставинъ родинныхъ и подався до ôтставки. Король принявъ єго прошенье. Кто теперь зôстане посломъ въ Вѣдни, ще не звѣстно; говорятъ, що Миятовичъ або Гарашанинъ. То лишь мае бути певнымъ, що посломъ зôстане такій чоловѣкъ, котрый дававбы повну поруку, що политика Сербіи взглядомъ австрійско-угорскои державы позôстане такою самою якою була и дотеперь. Ворохобня майже вже зовсѣмъ пригнетена. „Pol. Corresp.“ доноситъ, що скорый судъ военный засудивъ одноголосно на смерть трехъ головныхъ провôдникôвъ ворохобнѣ, именно священика Милою, Првуловича и якогось селянина. Милое ще передъ ôсьмома роками за министерства Калевича пôднѣсъ бувъ ворохобню въ Крагуевацу, а опôсля бравъ участь въ ворохобняхъ въ Поречу и Грлянѣ. Првуловичъ вѣвъ одну громаду ворохобникôвъ пôдъ Болевацомъ. Въ нема лôмъ страху були 15 с. м. жителѣ мѣста Алексинаца. Велика громада узброєныхъ селянъ напала на мѣсто, половила всѣхъ урядникôвъ, повязала ихъ и позамикала; потому выломила вязницю и выпустила замкненого тамъ за пôдроблюванье векслѣвъ Петровича, колишного посла до скупштины. Не задовго однакожь надôйшла компанія войска и зробила знôвъ порядокъ.

Болгарія. Угода що до становища россійскихъ официрôвъ въ Болгаріи зôстала вже пôдписана. Пôсля сеи угоды князь за призволенъемъ царя именуе министра вôйны, котрый лишь черезъ самого князя може бути усуненый. Министеръ не мае права мѣшатися въ справы внутрѣшнѣ и ôтповѣдае за свою дѣяльнôсть и за буджетъ военный выключно лишь передъ княземъ. Россійскѝ официры ôтбуваютъ за дозволенъемъ царя трилѣтну службу въ Болгаріи и мусятъ повинуватися конституціи и князеви.

НОВИНКИ.

— **Чи пріѣздивъ минувшого тыжня до Львова делегатъ зъ Риму?** Першу вѣсть о тôмъ мнимôмъ пріѣздѣ подало „Слово“, кажучи, що той делегатъ пріѣхавъ въ справѣ протесту о. Наумовича до папы. Другѝ газеты львôвскѝ догадувались, що пріѣздъ мнимого делегата стоитъ въ звязи съ нарадами обрядовои комисіи. Нынѣ жь мы съ компетентного жерела довѣдуемось, що до Львова не пріѣздивъ нѣякій делегатъ зъ Риму, а причину до такои поголоски давъ пріѣздъ латиньского священика Нѣмця кс. Зельтмана зъ Еберсвальдъ 6 миль ôтъ Берлина, епархіи вроцлавскои, котрый прибувши до Львова ôтъ 14 до 18 падолиста мешкавъ въ митрополичôй палатѣ и яко редакторъ церковнои часописи занимався студіями гр. кат. обряду, приглядався нашому богослуженю, оглядавъ церкви рускѝ во Львовѣ и ôтвѣдувавъ домы рускихъ священикôвъ, щобы пôзнати родинне житье нашого священьства.

— **Музикально-деклямаційный вечеръ** въ память М. Качковского ôтбудеся сегодня вечеромъ По части музикально-деклямаційнôй наступитъ забава съ танцями.

— **Впр. крыл. дръ Пелешь**, архидіяконъ львôвского собору крылошанъ, пріѣхавъ вчера зъ Вѣдня до Львова.

— **Руско народный театръ** переѣхавъ по укôнченю заповѣдженои во Львовѣ серіи представлень до Золочева, где дае нынѣ на перше представленье приняту симпатично во Львовѣ оперетку Данила Млаки съ музикою Из. Воробкевича „Пентелей Трубка“. — Кидаючи окомъ на працю артистôвъ и на заходы дирекціи, якъ они представилися намъ сего року во Львовѣ, съ пріятностею можемъ сконстатувати въ обохъ направленяхъ поступъ. — Маючи на оцѣ добро и розвôй институціи вытыкали мы всюда недостачѣ и вказували на похибки а безпощаднôсть критики, котра не позволяла намъ видѣти рôжницѣ межи особами, ôтнесла лишь добрѣ плоды. Прощаючись съ нашимъ драматичнымъ товариствомъ, не можемъ ôтмовити єму справедливого узнаня, що стараеся ити по дорозѣ поступу и сподѣваемся, що нашѝ патріоты въ Золочевѣ, особливожь наша сельска руска интелигенція зъ околицѣ, пріймутъ симпатично нашъ театръ.

— **Артисты и артистки руско-народного театру** дали зняти зъ себе фотографичнѝ картины въ костюмахъ характеристичныхъ роль. Выконаньемъ фотографій, що будутъ становити милу памятку для всѣхъ любителѣвъ нашои народнои сцены, займаеся звѣстне во Львовѣ ательѣ п. Едера, котрый при стараннôмъ выкôнченю и артистичнôмъ смаку, ôтличаючôмъ єго працѣ, поставивъ низьку цѣну: по 40 кр. за одинъ примѣрникъ фотографіи визитового а по 1 зр. ôтъ примѣрника кабинетового формату.

— **Рада управляюча товариства „Народна Торговля“** выбрала на своѣмъ засѣданю зъ дня 4 (16) с. м. дирекцію, складаючуся зъ пп. Ап. Ничая, В. Нагôрного и С. Держка.

— **Намѣстникъ п. Залескій** выбрався на 10-дневну инспекційну подорожь передовсѣмъ по Скалатщинѣ и Гусятынщинѣ.

— **Орелъ австрійскій чи польскій?** Сими днями ктось невыслѣженый доси замазавъ австрійского орла на львôвскôй польскôй IV гимназіи, а замѣсть него вымалювавъ польского бѣлого орла. Фактъ сей зробивъ во Львовѣ досыть велику сензацію.

— **„Етнографично-статистичный Кружокъ“** ôтбувъ послѣдными днями два засѣданя, одно въ недѣлю д. 18, а друге вô второкъ дня 20 падолиста. На засѣданю ôтбутôмъ въ недѣлю ôтчитавъ голова „Кружка“ чл. Ярема листъ секретаря черновецкого университету, дра Клима Ганкевича, въ котрôмъ нашъ заслуженый ученый щиро-сердечно витае мысль заложеня етнографично-статистичного кружка и звертае увагу єго членôвъ на то, „що выказъ числа Русинôвъ (ч. 121 „Дѣла“) належалобы доповнити Русинами, живучими въ Добруджи и въ Румунiи (на румуньскôй сторонѣ коло Сучавы и Серету). Суть громады въ Румунiи, где ще говорятъ по руски, одежа и звычаѣ рускѝ, — а гдеякѝ знôвъ приняли вже звычаѣ румуньскѝ, — за то иншѝ села приняли майже зовсѣмъ румуньску бесѣду, але звычаѣвъ придержуются рускихъ.“ „Кружокъ“ рѣшивъ выразити дрови Ганкевичу своє признанье и подяку за щире заинтересованье и заразомъ запросити єго на свого члена кôреспондента. Крôмъ дра Ганкевича рѣшено такожь запросити на членôвъ кореспондентôвъ „Кружка“ и другихъ ученыхъ Буковинцѣвъ, а именно о. Николая Устіяновича, пароха въ Сучавѣ, о. А. Шанковского, проф. гимн. въ Черновцяхъ, дра А. Вахловского тамже, Л. Симигиновича тамже, дра Р. Юновича, директора реальнои школы въ Серетѣ. Потôмъ чл. Ярема прочитавъ письмо чл. Костя Навроцкого, брата пок. Володимира Навроцкого, въ котрôмъ ôнъ радо прирѣкае свою помôчь до выданя творôвъ свого незабутного брата и доноситъ о многихъ находячихся у него рукописяхъ, мѣжь котрыми есть початокъ автобіографичныхъ записокъ пок. Володимира зъ часôвъ университетскихъ и богато иншихъ позачинаныхъ праць. Поручено чл. Франкови порозумѣтися въ тôмъ дѣлѣ съ чл. Навроцкимъ, пробуваючимъ теперь на селѣ на лекціи приватнôй. Дальше сповѣстивъ секретарь „Кружка“ зôбраныхъ товаришѣвъ, що въ справѣ выданя творôвъ Навроцкого ôтнѣсся комитетъ до нашихъ товариствъ: „Просвѣты“ и „Тов. им. Шевченка“, котрыхъ довголѣтнымъ членомъ и пôдпорою бувъ покôйникъ, съ просьбою, щобъ зволили причинитися до звеличеня єго памяти, помагаючи комитетови выдати єго творы. Дальше принято до вѣдомости, що выдѣлъ „Кружка“ выслався прошеня до краковскои Академіи Наукъ, до загребскои „Югославянскои Академіи“ и до „Великои школы“ въ Бѣлгородѣ, щобъ тѣ ученѝ институціи славяньскѝ зволили надôслати до библіотеки „Кружка“ тѣ свои выданя, котрѝ тыкаютъ етнографіи и статистики въ загалѣ, а особливо славяньскои. Такѝ жь самѝ письма рѣшено выслати и до другихъ ученыхъ товариствъ и до поодинокихъ ученыхъ мужѣвъ славяньскихъ. Въ кôнци рѣшено выслати въ имени „Кружка“ привѣтну телеграму на обхôдъ 50-лѣтного ювилею науковои працѣ великого слависта Франца Миклосича въ Вѣдни. На послѣдку ôтчитавъ членъ Кулачковскій дуже цѣкавый розбôръ працѣ пана Клечиньского пôдъ заголовкомъ „Ekonomiczny stan włościan w Galicyi“ и досадно выказавъ дуже малу наукову вартôсть якъ самого зôбраного тамъ матеріялу, такъ и єго обробленя. На надзвычайнôмъ засѣданю „Кружка“ вô второкъ ôтчитавъ чл. Ф. уступъ зъ своеи обширнои працѣ п. з. „Критичный оглядъ подѣй 1846 року, особливо въ всходнôй Галичинѣ“. Ôтчитъ тревавъ двѣ годины и зацѣкавивъ численно зôбраныхъ членôвъ, котрѝ зъ великою увагою слѣдили за тымъ траги-комичными подѣями, котрыхъ обширный образъ розвинувъ прелегентъ. Слѣдуюче засѣданье „Кружка“ ôтбудеся въ недѣлю. На тôмъ засѣданю ôтчитае чл. Несторъ Яворовскій критичный оглядъ выдавництва краковскои Академіи Наукъ, а спеціяльно тыхъ єго частей, котрѝ ôтносятся до етнографіи и археологіи Украины и рускаго народа. При кôнци мусимо съ жалемъ запримѣтити, що помимо запрошеня, высланого выдѣломъ до „Академического Кружка“, щобъ члены того товариства зволили съ „Кружкомъ етногр.-статистичнымъ“ порозумѣтися взглядомъ спôльнои працѣ, на недѣльне засѣданье явився всего одинъ членъ „Академического Кружка“.

— **Похоронъ бл. п. крыл. Кордасевича** ôтбувся дуже величаво. Въ похоронѣ взяли участь 56 священикôвъ пôдъ проводомъ Преосв. еп. Іоана. Пок. Кордасевичъ похороненый въ тôй самôй муровани могилѣ, где недавно похоронено мощѣ єго зятя, дра Костека.

Въ львôвскôй духовнôй семинаріи рускôй есть теперь до 250 питомцѣвъ; на I роцѣ найбôльше, бо 90 зъ обохъ галицкихъ епархій.

— **О установленье посады другого спиритуального** въ духовнôй семинаріи во Львовѣ стараются нашѝ оба владыки.

— **Щасливымъ выгравшимъ 30.000 зр.** на Вѣденьскій льосъ комунальный при тягненю 1 жовтня с. р. (гл. „Надôслане“ въ 127 ч. „Дѣла“) есть— якъ доносятъ намъ зъ Тернополя — п. М. Зобкôвъ, бувшій питомець тамошнои рускои бурсы, а теперь ученикъ VIII гимназіяльнои клясы. Разъ рускому школяреви усмѣхнулось щастье!

— **О. Іоанъ Карпиньскій**, пароxъ въ Ванôвцяхъ пôдъ Перемышлемъ обходивъ 1 (13) с. м. ювилей 50-ого року свого священьства. На торжество явився Преосв. еп. Ступницкій, крылошане и много священикôвъ. По случаю ювилея получивъ многозаслуженый о. Карпиньскій крылошаньскѝ ôтличія.

— **О. Іоанъ Пачовскій**, приходникъ въ Солонцѣ пôдъ Львовомъ, буде, якъ намъ доносятъ, обходити дня 11 л. грудня с. р. ювилей 50-того року священьства.

— **Въ Саджавѣ деканата богородчаньского** — якъ намъ доносятъ — мало ôтбутися торжественне посвященье новои величавои церкви, выставленои при неутомимôмъ заходѣ тамошного душпастыря о. Володислава Паука.

(+) **Въ прасовôмъ процесѣ п. Грыневецкого, адъюнкта судового въ Буску, противъ п. Гневоша**, редактора „Sztandaru и Strażnic-ы“ ôтбудеся въ львôвскôмъ краєвôмъ судѣ карнôмъ розправа передъ судіями присяжными дня 5 л. грудня с. р. Процесъ ôтносится до звѣстного пôдозрѣня, мовьбы то п. Грыневецкій, яко рускій кандидатъ на посла до сойму, дався пôдкупити въ користь кандидата польского, графа Тадея Дѣдушицкого.

— **Торжественне ôткрытье читальнѣ въ Зиболкахъ** ôтбулося въ недѣлю 6 (18) падолиста въ комнатѣ народнои школы о 7 год. вечеромъ. Комната, хорошо пристроена, була биткомъ набита селянами не тôлько зъ самихъ Зиболокъ, но такожь съ доокрестныхъ многихъ селъ, не видно було тôлько ихъ духовныхъ провôдникôвъ-священикôвъ, вынявши одного о. О. Інгелигенціи було такожь много: зъ Зиболокъ, зô Львова и зъ Жовквы; додати належитъ, що и „красный полъ“ интелигентный бувъ численно заступленый. Зъ польскои народности видѣли мы кôлькохъ панôвъ. Торжество розпочалось короткою бесѣдою о. Чернецкого, мотора завязаня тои читальнѣ, о значеню конституціи и о потребѣ користаня зъ неи. Потôмъ ôтчитавъ проф. Кокорудзъ зô Львова рѣчь о козакахъ и о ихъ борбахъ съ Татарами та Турками. Зôбранѝ селяне слухала ôтчиту съ великою увагою и занятьемъ. Колижь прелегентъ натякнувши на причину паденя козаччины закôнчивъ ôтчитъ байкою о медведю и о лисици, що ѣхала возомъ, приняли громадяне ôтчитъ съ голосными оплесками. Ôгтакъ дръ Савицкій объяснявъ телеграфъ и електризувавъ громадянъ. Опôсля говоривъ проф. Врецьона о моральности, а дръ Дрималикъ о цѣли и пожиточности читальнѣ, заохочуючи громадянъ до можливого пôддержуваня ея. Торжество закôнчивъ мѣсцевый пароxъ о. Должицкій, предсѣдатель завязанои читальнѣ, промовою до народа, въ котрôй подякувавъ громадянамъ своимъ за довѣріе, и заявивъ, що всѣми силами буде старатись о успѣшный розвôй читальнѣ. По скôнченôмъ торжествѣ наступила спôльна вечера. Середъ многихъ тоастôвъ забравъ голосъ господарь зиболецкій п. Бойко и звернувся съ хорошою и довгою апострофою до рускои молодѣжи, заохочуючи ея до гартованя своихъ силъ за молоду, щобы могли статися гôдными и сильными борцями за добро и правду Руси. Помежи поодинокими ôтчитами и промовами и по вечери ôтспѣвувавъ хоръ рускихъ львôвскихъ академикôвъ хорошѝ патріотичнѝ пѣсни. Зъ ентузіязму и запалу громадянъ зиболецкихъ можна вносити, що читальня буде хорошо розвиватись, тымъ бôльше, що стоитъ пôдъ проводомъ такого патріота, якимъ есть о. Должицкій. Щасть имъ Боже!

— **Въ Долинѣ** ôтбувся въ радѣ мѣскôй дня 16 л. с. м. выбôръ гр. к. пароха. О. Лопатыньскій, сотр. въ Успеньскôй церквѣ во Львовѣ и о. Сѣменовичъ зъ Рахинѣ одержали по 10 голосôвъ. Тогды остаточный выбôръ пароха зъ тыхъ двохъ кандидатôвъ полишила рада епископови.

— **Гр. Станислава Баденёго** именувавъ выдѣлъ краєвый членомъ краєв. рады шкôльнои на мѣсце умершого Генр. Шмита.

— **П. Альфреда Згурского** именувавъ вже выдѣлъ краєвый третымъ директоромъ банку краєвого.

— **Конкурсъ** розписаный на двѣ стипендіи для рускихъ правникôвъ по 105 зр. фундаціи Каролины Глинецкои, надаванѝ Ставропигійскимъ Институтомъ (речинець до 19 (31) грудня с. р.)

— **На загальнôмъ рôчнôмъ зборѣ академичного товариства „Союзъ“** въ Чер вôвцяхъ дня 17 пад. 1883, выбранѝ слѣдуючѝ функціонеры: ст. фил. Петро Кумановскій головою, ст. пр. Омелянъ Оробко заступникомъ головы, ст. пр. Антоній Бачиньскій секретаремъ, ст. фил. Константинъ Клымъ скарбникомъ, ст. фил. Евсевій Томовичъ господаремъ, ст. пр. Никола Лукашевичъ библіотекаремъ, ст. фил. Сергій Шнойнаровскій и ст. фил. Юліянъ Кобыляньскій контрольорами.

— **Загальный зборъ товариства „Библіотеки слухачѣвъ ветеринаріи у Львовѣ“** ôтбувся дня 3 (15) падолиста. Уступаючій выдѣлъ здавъ справозданье зъ своеи дѣяльности за рôкъ 1882/3, а потôмъ выбрано новый выдѣлъ, до котрого вôйшли: Н. Сѣкорскій головою, В. Махальскій заступникомъ головы, В. Федоровичъ секретаремъ, Ф. Ленартовичъ скарбникомъ, Л. Тимофтіевичъ библіотекаремъ и П. Ольбрихтъ, А. Готлибъ и И. Ревакович выдѣловыми; Л. Липиньскій, А. Вайсбергъ и Б. Шидловскій заступниками выдѣловыхъ.

— **Именованя.** Совѣтниками высшого суду краєвого во Львовѣ именованѝ совѣтники суду краєвого: Иванъ Чачковскій въ Самборѣ, Кароль Кречмеръ въ Перемышли. Александеръ Прокоповичъ въ Станиславовѣ, Юліянъ Тромпетеръ въ Черновцяхъ и дръ Емилій Лопушаньскій во Львовѣ, а прокураторъ въ Перемышли дръ Іосифъ Прахтель-Моравеньскій дôставъ титулъ и характеръ совѣтника высшого суду краєвого. — Президія ц. к. краєвои Дирекціи скарбу именувала Якова Цѣшкевича офиціяломъ канцелярійнымъ, а Матѣя Нѣмця канцелистою ц. к. прокураторіи скарбу.

— **Тайну друкарню соціялистичну** въ Вѣдни ôткрыла полиція въ пивници одного дому и сконфискувала. Кôлькохъ людей увязнено.

— **Въ Празѣ умеръ Баракъ**, ческій патріотъ, редакторъ газеты „Narodni Listy“. Похоронъ єго бувъ великою народною манифестаціею. Домовину украшену 200 вѣнцями супроводило кôлькадесять тысячь людей.

— **Подяка.** Дирекція руско-народного театру маѣ честь зложити симъ Свѣтлому Совѣтови „Народного Дому“ щиру подяку за ласкаве безплатне ôтступленье великои салѣ въ „Народнôмъ Домѣ“ для представлень рускои сцены. *Ив. Биберовичъ и Ив. Гриневецкій.*

— **Остереженье.** Якесь индивидуумъ ходитъ до моихъ знакомыхъ съ пôдробленымъ листомъ, въ котрôмъ будьто я прошу пожичити грошей. Сими днями приходивъ якійсь хлопакъ до о. кат. Гушалевича жичити на той листъ для мене 20 зр. Хлопакъ той довго не хотѣвъ уступитися безъ грошей. Прошу отже Впов. моихъ знакомыхъ, щобы, одержавши подôбный листъ, не далися обманути и обманщика придержали. — Во Львовѣ дня 21 падолиста 1883. *Р. Заклиньскій.*

— **Розбоѣ.** На гостинци зô Львова до Винникъ побôчь лѣса Виницкого три опрышки напали дня 2 с. м. пôзно въ ночи переѣзджаючого вôзника и зрабували єму паку съ товарами галянтерійными въ цѣнѣ 269 зр. Слѣдуючого дня знайдено въ лѣсѣ порожну, розбиту паку. Такій самъ нападъ и въ тôмъ самôмъ мѣсци повторився на другôмъ вôзнику дня 12 с. м. пôзно вечеромъ. Одинъ опрышокъ задержавъ конѣ, а два єго товаришѣ почали вôзника дусити на возѣ; надъѣзджаючій иншій вôзъ сполошивъ злодѣвъ; они утекли до лѣса, забравши съ собою зрабоване одѣнье въ вартости 150 зр.

— **Пожаръ въ Боянѣ** (на Буковинѣ) знищивъ новопоставленѝ кошары для кôнницѣ, при чѣмъ 40 коней згинуло въ поломѣни, а 20 коней тяжко зôстало ушкодженыхъ. Зъ людей нѣкто не згинувъ.

— **Николай Чернишевскій**, знаменитый российскій писатель, зôсланый передъ двайцати лѣтами въ глубоку Сибѣрь, теперь, якъ доноситъ „Новое Время“, дôставъ позволенье поселитись въ Астраханѣ, где вже и замешкавъ.

— **Електрика** буде уживана до наданя бальонови довôльного напряму. До р. 1881 не удавалися ще пробы того рода, доперва въ тôмъ роцѣ удалося тое Густавови Тисандіе. Машины електричнѣ, уживанѣ до того, суть дуже легкѣ и надаются зовсѣмъ до аеростатики. Першу пробу зробивъ Густавъ съ своимъ братомъ Альбертомъ 8 жовтня с. р. въ Огель, где оба спорядили зовсѣмъ иншій бальонъ, якъ звычайно, бо надали ему видъ рыбы и заосмотрили шрубою и кермою, котрыми порушае електрика. О год. 3 мин. 30 взнеслися съ легкостею оба братя въ воздухъ; черезъ першихъ кôлька минутъ уносивъ вѣтеръ бальонъ за своею струею. але въ тôй хвили, коли приядъ почавъ робити, станувъ бальонъ на мѣсци мовь прикованый, а опôсля посувався то въ право, то въ лѣво, куды хотѣли керманичѣ. О год. 4 мин. 35 спустили браты бальонъ на землю въ Кроасиор-Сенъ. Небавомъ розпôчнутся новѣ пробы съ сильнѣйшою машиною и при добрôй погодѣ.

ся есть намагнетизована а на нѣй обертаеся деревяна цѣвка, на котрôй есть навитый тоненькій мѣдяный дрôтъ обвитый шовкомъ. Коли говоримо въ телефонову рурку або — якъ ей называютъ — лѣйку, то тоненька бляшка зачинае дрожати и то ôтходитъ то знôвъ зближаеся до сталевои штабки; тымъ способомъ стався она ôтъ тои штабки бôльше або менше магнетичною, а въ слѣдъ за тымъ повстае въ дротѣ токъ електричный, котрый проводячимъ дротомъ иде до другои стациі и тамъ въ такôй самôй лѣйцѣ порушае таку жь саму бляшку, котра знôвъ ôтдае тѣ самѣ звуки, якѣ першу бляшку порушали и повторяе такимъ способомъ слово за словомъ.

Телефонъ Беля полѣпшивъ значно Едисонъ, впроваджуючи въ него токъ електричный зъ батерій. Ще бôльше справивъ єго Гугесъ. Нынѣшнѣ телефоны основуются выключно лишь на т. зв. микрофонѣ, надъ котрымъ однакожь тутъ не можемо розводитись.

Щобъ доказати, якъ важнымъ вже стався телефонъ, можна наймѣпше побачити зъ числа абонентôвъ [illegible] сполученѝ сходовою. Ню-Йоркъ [illegible]. 3132 абонентôвъ, Чикаго 2610, Парижъ [illegible] въ сѣмъ послѣднôмъ мѣстѣ переведенѝ [illegible] телефоновѣ дроты попôдъ землю, пôдъ часъ коли въ иншихъ мѣстахъ они идутъ верхомъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Намѣстництво годится на кан. институцію о. Вас. Мотюка на Маріямпôль.

Введенѝ оо.: Іоанъ Гробельскій яко префектъ духовнои семинаріи у Львовѣ; Іоанъ Воєвудка яко завѣдатель Якубôвки, дек. жукôвского; Александеръ Стоцкій яко сотрудникъ въ Яблоновѣ, дек. гусятыньского; Григорій Куницкій яко сотрудникъ въ Лубянкахъ, дек. збараского. Пав. Герасимовичь яко сотр. въ конюхахъ, дек. бережаньского; Корн. Дудыкевичь яко прив. сотр. въ Пôдгайцяхъ; Дим. Склепковичь яко прив. сотр. въ Журавнѣ.

Консисторія вставляєся до ц. к. намѣстництва о згоду на институцію о. Дим. Микецея въ Делѣевѣ.

Презенту получили оо. 1) Іоанъ Обушкевичь на Сѣлець, дек. галицкого; 2) Ант. Воляньскій на Палагиче, дек. товмацкого; 3) Іос. Кучиньскій на Парище, дек. надвôрняньского.

Завѣзванѝ до кан. институціи оо. Марк. Соневицкій на Велеснѣвъ и І. Сподарикъ на Ярославичѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Завѣдательство прихода Сѣлець белзкій, дек. белзкого, получивъ о.: Володим. Мосевичь. Завѣдательство прихода Черхавы, дек. самбôрского получивъ о. дръ Ник. Малинякъ, дотеперѣшный завѣдатель Злоцкого.

Еп. консисторія вставляєся до президія намѣстництва дотично каноничнои институціи о. Маркила Куновского на пароха въ Яблôнцѣ выжнôй.

Каноничну институцію на парохію Злоцке дек. мушиньского, получивъ о.: Ник. Боберскій.

Введеный въ сотрудництво парохіи Хирôвъ дек. старосôльского о. Олимпій Поляньскій.

ПОСМЕРТНѝ ВѢСТИ.

✝ **О. Петро Павловичь,** приходникъ въ Колодрубахъ, дек. горожаньокого, еп. перемыскои, упокоився въ 55 роцѣ житя, а въ 28 священьства. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(*К-о*) **Рукописи Маркіяна Шашкевича.** Дякуючи рѣдкôй гостинности Впр. о. Іосифа Крушиньского въ Селискахъ, могли мы сими днями докладно оглянути слѣдуючѝ рукописи Маркіяна, котрѝ въ его посѣданю находятся. Передовсѣмъ однакожь мусимо пôднести, що автентичнôсть сихъ рукописей не пôдлежитъ найменшому сомнѣню. Почеркъ круглый, выразный, рôвный, — перечеркнено лишь дуже немного; правопись въ основѣ „Русалки Днѣстровои".

1) Байка стихомъ „Опыхане пане?" на однôмъ листочку малои 8-и.

2) Урывки переводôвъ: „Лишена" (Покьенена — sic!) на першôй, „Вѣе вѣтерецъ" (зъ боку: Вѣє вѣтречик) на другôй сторонѣ (недокôнчене, зъ середины бракуютъ два листки); на третôй ôтъ слôвъ: „И земля пѣ кров кипячою (варіянтъ у горѣ надписаный: Сира земля пье кровь кипячую) — урывокъ (конець) зъ „Оленя"; на четвертôй: „Дѣвчина а рыба" и (незвѣстне доси) „Олень и Вила", однакъ се послѣдне недокôнчене. Сѝ чотыри листки, безъ середины, маютъ форматъ такожь малои 8-и. Интересни—деякѝ варіянты и правопись.

3) Три „Пѣснѣ Падурри — из Bojana", съ двома польскими примѣтками до тексту.

4) Шѣсть строфъ чотырострочныхъ нѣмецкого розмѣрового стиха, починаючогося ôтъ слôвъ: „Thränen (!) der Liebe wein' ich vor des Heilands Füssen"; кожда строфка кôнчится варіёваньемъ слôвъ: „Jesus, mein Bruder". Стихъ сей, чи ôнъ переписаный чи утвореный Маркіяномъ, всежь вельми характеристичный для автора „Псальмôвъ Руслановыхъ".

5) Перекладъ: „Из книги Memoriale vitae Sacerdotalis, seu summi pastoris Jesu Christi Piissima monita ad E(cc)l(esi)ae suae pastores aliosq. sacerdotes. Vienae... 1828"; двѣ главы: Глава I „О санѣ духовнѣм"; Глава мг (43) „О научаню дѣточок".

6) „Зеркало Хрістіянскоє книжка многогосновита Хрістіянам хотящим познати Хрістіянскоє жите и Евангелскую правду. — Переведена из Греческого на Славеньскій язык Димитрієм Николаевичомъ Дарваръ, а теперь на руській многогрѣшным Маркіяном". Зъ боку на лѣво: кв. (22) березозоля а о л и (1838) въ Деревни (въ Деревни Маркіян оженився; жена єго була зъ дому Крушиньска). Ся дата и повысше наведене имя „Димитріемъ" и пр. написане друкованою кирилицею. Сего перекладу „Зеркала" есть два аркушики (I и III; II-ого нема) въ 4-о зложенѝ. На I-ôмъ, записанôмъ на всѣхъ чотырехъ сторонахъ, есть гл.: 1, 2, 3 („О вѣрѣ", „На якій конец сотворенъ чоловѣк", „О гордѣню свѣтом" — въ клямрахъ: „гордити свѣтом"); на III-ôмъ гл.: и, ѳ, і, аі (8—11)—„О Раю", „Як то грѣшник безчествує Бога грѣхами", „Над все нам дбати о наше спасеніе", „О грѣсѣ". III-ій аркушикъ складаєсь зъ ôсьми сторôнъ 4-тки; записанѝ три першѝ и бôльша половина 4-ои.

7) Пять проповѣдей, двѣ съ датою, три безъ даты; 1) до слôвъ: „блажени милосердіи, яко тіи помиловани будут"; при кôнци: „Нест. 13 лют. 841"; 2) „Слово Боже к народу в Стый День Богоявлен(ія)", до слôвъ: „Сей есть сын мой возлюбленный, в немже благоволихъ"; при кôнци: „Княже д/а ($^3/_1$) а о л з (1837)", и пôдписъ: „Маркіян Шашкевичь"; 3) Проповѣдь слова Божого на рождество Пресвятой Богородицы"; 4) безъ мотта и заголовка, 5 сторôнъ; мабуть на Преображеніе; 5) такожь б. м. и з., о святкованю празника.

Впр. о. Крушиньскій замѣтивъ, що мавъ ще перекладъ цѣлого „Слова о Полку" прозою (sic!), але вже ôтъ довшого часу не може его мѣжь паперами ôтнайти, хочь все ще надѣєсь сего; замѣтивъ ще на наше предложенье, щобы вычисленѝ высше рукописи передати библіотецѣ „Народного Дому", що не хотѣвбы ще розставатися съ такъ дорогими его серцю памятками. При случаю згадуємо, що окрôмъ повысшихъ звѣстнѝ намъ двѣ рукописи Маркіяна, а именно: перекладъ евангелія (въ библ. „Просвѣты") и малый урывокъ „О запорожцяхъ" (въ посѣданю проф. Вахнянина). Здаєсь намъ, що булобъ се дуже въ интересѣ рôднои литературы, колибъ такъ сѝ, якъ другѝ цѣнѝ рукописи переходили — чимъ скорше, тымъ лѣпше — въ посѣданье нашихъ публичныхъ народныхъ институцій, где все таки булибы п е в н ѣ й ш е умѣщенѝ.

— **На Шкôльну Помôчь** прислали Всч. священики Сокальского деканату 9 зр.

— **Для Народнои Торговлѣ** прославъ о. К. Яворскій зъ Лôмнои 11 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ руской гимназіи** прославъ Вп. К. Геникъ въ Березовѣ 2 зр.

— **Для „Академичного Братства"** прославъ Вп. І. Борисѣкевичь въ Увислѣ 3 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Б. въ Тернополи. Посылати на замовленье лишь, а не знати кому годѣ. *Всч. І. Ю. въ Германовѣ.* Дня 1 серпня дôстали мы ôтъ Васъ 2 зр. для „Сіона" и передали тѝ грошѣ на руки о. Городецкого, на що маємо поквитованье. *Всч. В. Г. въ Хоросны ст.* Заплачено до кôнця року. *Всч. С. М. въ Грушовѣ.* До кôнця року ще 1 зр. *Вєч. В Ц.. въ Галичахъ.* „Дѣло" высылаєся Вамъ все правильно. На Вашу почту внесемо жалобу. Маєте заплачено до кôнця року.

Заявленье.

Дня 28 вересня с. р. выслано почтою книжочку удѣлову ч. 27, выставлену на имя члена товариства „Народна Торговля" о. Антона Венгриновича, почта Борынь. Позаякъ до сего часу сеи книжочки не доставлено П. Т. адресатови, для того уважаємо еи за страчену и н е в а ж н у а на еи мѣсце выставляєся „дупликатъ".

Львôвъ дня 7 (19) падолиста 1883.

Ôтъ Дирекціи товариства „Народна Торговля."

Ôтозва.

Выдѣлъ товариства „Академичне Братство" (передъ тымъ „Дружнiй Лихварь") взыває всѣхъ П. Т. панôвъ, котрѝ належали або належатъ до того товариства и почуваются до довгу взглядомъ него, щобы порозумѣлися съ Выдѣломъ въ протягу 14 днѣвъ, инакше подастся ихъ поименно въ газету урядову, а если по третôмъ оголошеню не заспокоятъ жадань товариства, будутъ завôзванѝ до заплаченя довгôвъ въ дорозѣ права.

Ôтъ Выдѣлу „Академичного Братства", ул. Скарбкôвска, ч. 2.

(Надôслане.)

I.

Надъ 1000.000 коробочокъ

антикаря Р. Брандта пигулокъ швайцаркихъ зъуживаєся рôчно и не треба нѣякого особенного завѣрюваня, що сего не булобы, колибъ они дѣйстно не доконували того, до чого поручени, яко певне и пріятне средство при хоробахъ утробяныхъ, жолудковыхъ, кишковыхъ и жовчевыхъ. Можна набути коробочку за 70 крейцарôвъ въ аптикахъ.

II.

Въ однôмъ зъ числъ „Дѣла" я, заохочуючи Вєч. Духовеньство до замовлюваня дзвонôвъ у пп. Іоана и Антонія Сарафинôвъ въ Калуши, ошибочно уполѣдивъ емь фирму въ Винеръ-Найщтатъ. Справляючи перве, подаю совѣстно до вѣдомости, що добрыхъ дешевыхъ и пôдъ можливыми условіямы сплаты ратами можна получити дзвоны зъ найлучшого матеріялу у п. Петра Гильцера въ Винеръ-Найстатъ.

Сновичь, дня 18 падолиста 1883.

Петръ Матковскій, гр. к. приходникъ.

Желѣзничѝ поѣзды.

Ôтъ 1 червня 1883 пôсля годинника львôвского.

Ôтходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двôрця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львôвъ-Щирець.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: зъ двôрця Пôдзамче, о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. [illegible] мин 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Ученикъ середныхъ шкôлъ

знайде выгôдне помѣщенье и здоровый домашный харчь въ честнôмъ домѣ урядничôмъ во Львовѣ сей часъ або съ початкомъ нового курсу шкôльного. — Близша вѣдомôстъ въ редакціи „Дѣла". (1—5)

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

ГАЛИЦКѝ

ОБЛИГАЦІИ ИНДЕМНИЗАЦІЙНѝ.

Для осягненя

новыхъ аркушôвъ купоновыхъ

(3—3) въ найкоротшôмъ часѣ

поручаєся

Августъ Шелленбергъ,

дôмъ банковый и контора вымѣны

во Львовѣ.

5 киловѝ

БОЧôВКИ ВИНА

поручає

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового .	2 зр. 10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „ 50 „
1	„	Гелел. стол. ароматичного	3 „ — „
1	„	Самородного вытравного .	4 „ 30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „ — „

Повысше наведенѝ цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченым портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуценгôвъ ручитъ за здоровѝ добрѝ, натуральнѝ и лучшѝ вина якъ зъ Вершецъ, *и проситъ о ласкавѝ замовленя.* (3—?)

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницѣ)*,

падѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ се свого часу часописи посвѣдчали), посѣдає на складѣ **готовѝ дзвоны** и выробляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣляког ваги и объему,** заручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впрен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

зъ глубокимъ поважаньемъ

(32—36) *Иванъ и сынъ Антонiй Серафинъ.*

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 18 BÄNDE.

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö.W.

Дръ медицины, хирургіи и акушеріи

Павло Сасъ Дубановичь

бувшій лѣкарь практичный въ шпитали „Charitè" въ Берлинѣ и въ шпиталяхъ краевыхъ, б. управитель найдавнѣйшого въ краю закладу гидропатичного, б. **физикъ** окружный etc., лѣчачій **спеціяльно гидропатією й електротерапією** урядивъ теперь во Львовѣ въ Рынку ч. 24 **закладъ лѣченя за помочею Массажу и гимнастики гигієничнои (Zimmerheilgymnastik)** въ полученю съ **гимнастикою легкихъ.** Массажь лѣчитъ болѣ нервовѝ особенно **мигрену.** Гимнастика гигієнична есть порадна передовсѣмъ для **дѣтей** и для особъ слабенького устрою головно для **особъ маючихъ нахилъ до терпѣнь легкихъ.** Курсы гимнастики гигієничнои ôтбуваются якъ въ закладѣ, такъ въ домахъ приватныхъ. N. B. Для особъ **женьского пола** суть особнѝ годины въ котрыхъ **учителька фахово выобразована** пôдъ отвѣчальнымъ надзоромъ лѣкарскимъ **веде гигієнично-лѣчничѝ вправы.** Годины ординаційнѝ рано ôтъ 8 до 10, по полудни ôтъ 2 до 4.

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ

Львовѣ, Рынокъ, дôмъ п. Ербара

(Андріолього) *ч 29 въ подвôрю.*

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локтевихъ

якъ: **полотенъ, бѣлыхъ шифенôвъ, полотенецъ, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, фланельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскѝ, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.**

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайнôсть пôзнати вымоги П. Т. Панъ, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведенѝ товары продавати по цѣнѣ низшôй, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (3—10)

ВДОВИЦЬ або ДѢВИЦЬ

зъ порядного дому, досыть гарнои а дуже господарнои, пошукує сею дорогою (въ недостачи иншои ôтповѣднѣйшои способности) для себе на жену, 40-лѣтный бездѣтный вдовець пріятнои поверховности урядникъ о 1.500 зр. рôчнои пенсіи — и упрашає интересованѝ особы о донесенье ему лишь адресы, пôсля котрои бы можна довершити дѣла — пôдъ дискреціею.

Михайловичь, poste restante во Львовѣ.

!! Новôсть !!

Рускѝ буквы на листовôмъ папери и ковертахъ

за 100 штукъ друкôвъ 35 кр.
за 50 штукъ друкôвъ 25 кр.

Билеты гратуляційнѝ рускѝ съ написами: „Многая лѣта" „Поздоровляю съ днемъ ангела" „Всего добра" „Въ день нового года" и т. п., бѣлѝ отъ 2 кр. кольоровѝ съ окрасами до 1 зр. а. в. въ великôмъ выборѣ поручає:

К. М. Возникъ во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому.)

„Мельбурнъ 1881". — І. Нагорода „Цирихъ 1883"

Граючѝ предметы

4—200 штукъ граючѝ; съ експресією або безъ, мандолины; бубны, кастаньеты, небесѝ голосы, арфяны гры и т. д.

Коробки граючѝ

2—16 штукъ граючѝ; дальше нецесеры, пôдставки на цигара, швайцарскѝ домики, альбомы на фотографіи, приряды до писаня, скринки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, пуделка на цигара, табакерки, столы роботнѝ, фляшки, склянки на пиво, стôлцѣ и т. д. **Все съ музикою. Завсѣгды найновѣйше и найлучше, особливо пригôдне на дарунки въ Рôздвяный свята,** поручає

J. H. Heller, Bern (Schweiz).

Тôлько за справджуваный впростъ гарантуєся правдивôсть; илюстрованѝ цѣнники высылаю franco.

100 найкрасшихъ пресмотръ на выставѣ 20.000 фраикихъ будутъ ôтличены золотымъ медалемъ о. р. до 30 цвѣтня 1884 ниже прежнѝ. 1—4

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опаковаю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣдень[illegible] на спеціяльнôсть

найлѣпша тутеôжница, $^1/_8$, $^1/_4$, $^1/_2$ киловѝ слоики; тричнôсть [illegible] съ фирмою и охоронною [illegible]осомъ. П[illegible] въ всѣхъ ск[illegible] ихъ корѣнными т[illegible] тесаями.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 128. Львôвъ, Субота 12 (24) падолиста 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаютсѧ тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенѧ принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше чтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ о. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: 19 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо имати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *u* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *u* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

„NÁROD SOBĚ“.

I.

Щобъ належито вырозумѣти, чимъ було для Чехôвъ велике свято отвореня ческого народного театру въ Празѣ, треба попередъ всего розказати коротко исторію заложеня того театру и подати его описъ. До р. 1848 Чехи зовсѣмъ не мали свого театру въ Празѣ, хочъ ще въ р. 1845 гдеякій Чехи просили у тогдышного выдѣлу станового о его заложенье — розумѣвся, безуспѣшно. Въ р. 1850 завязалося товариство, маюче на цѣли основанье ческого театру въ Празѣ и почало збирати складки, але ажь 1863 р. выдѣлъ краевый ческій заложивъ тымчасовый театръ ческій, въ котрôмъ дано представленя ажь до 1882 року. Тымъ часомъ въ назбираныхъ складокъ почато будувати театръ; 1868 р. положено пôдъ него камѣнь угольный. (При тôмъ торжествѣ були Русины о. Стеф. Качала и Богданъ Дѣдицкій.) Планъ выробивъ и будову провадивъ славный архитектъ ческій, проф. Житекъ. Будова тяглася звышь 13 лѣтъ, въ мѣру прибуваня фондôвъ. Съ початкомъ 1881 р. выдано вже було на ню до 1,800.000 зр., и вже театръ бувъ майже готовъ; на вересень 1881 року пороблені були приготовленя для празничного отвореня театру, коли 12 серпня бляхарѣ, працюючі пôдъ дахомъ, случайно запустили огонь до середины — и за кôлька годинъ пожаръ знищивъ плоды 30-лѣтныхъ заходôвъ и складокъ цѣлого ческого народа.

Але се велике нещастье не зломило ческои енергіи и вѣры въ себе. Ще коли театръ горѣвъ, сачато збирати складки — и складки поплыли теперь далеко богатшій, нѣжь попередъ того. Въ кôлькохъ мѣсяцяхъ зôбрано 820.000 зр., въ асекураціи вплыло 250.000 зр., а 150.000 зр. допожичивъ соймъ за ипотекою. Самі складки осôбъ приватныхъ на спаленый и новый театръ разомъ выносили звышь 2 міліоны зр. Та за то сей новый театръ есть далеко бôльшій и пышнѣйшій ôтъ спаленого, бо докуплено дôмъ сусѣдный и занято пôдъ будову такожь той пляцъ, на котрôмъ стоявъ театръ тымчасовый. Въ загалѣ будова театру погорѣлого и ново ôтбудованого коштувала 3,100.000 зр., въ котрыхъ передъ пожаромъ выдано 1,800.000 зр., а на ôтбудову 1,300.000 зр. Розумѣвся, що доси будова не есть ще въ всѣхъ частяхъ цѣлкомъ скôнчена.

Новый ческій театръ народный взносится на березѣ Волтавы, напротивъ горы св. Лоренца. Будынокъ есть въ всѣхъ чотырохъ сторôнъ ôтъособненый и доступный, выставленый въ стилю старого ренесансу. Импонуюча позолочена копула выстрѣлює высоко понадъ будынки мѣста. Головный вхôдъ находится ôтъ улицѣ Фердинанда, напротивъ палаты Лажаньского. Надъ входомъ взносится препышна лоджія, крыта пятьма низькими копулами. Колюмны коринтскі пôдпираютъ мармурові луки, пôдъ котрыми находятся рѣзьбы Аполлона и девяти Музъ. Надъ лоджією есть тераса, ôтки розстелюється прекрасный видъ на цѣлу Прагу ажь до Градчина. Портикъ и лоджія сполучені съ головнымъ будынкомъ клѣткою сходовою. Гарна есть такожь фасада ôтъ стороны улицѣ театральнои, становляча галерію лукову: колюмны въ стилю іоньскôмъ, капителѣ въ граниту а склепѣня лукові въ каменя пѣскового. Галерія и лоджія освѣтленій газомъ, — впрочѣмъ весь будынокъ освѣтленый свѣтломъ електричнымъ. Пôдъѣздъ находится ôтъ стороны берега Волтавы, — ôтти такожь иде окремый вхôдъ до ложѣ цѣсарскои.

Въ головнôмъ вестибули находится 8 образôвъ пензля Либшера, представляючихъ алегоріи: оперу, трагедію, мельодраму, оперетку, комедію, драму, водевиль и балетъ. Ôтси трое дверей скляныхъ веде до головного фоае: есть оно склеплене, пилястры и стѣны въ штучного мармуру, а гзимсы въ мармуру карарійского. Стеля и стѣны прикрашенѣ малюнками.

Комнаты цѣсарскѣ становлятъ окрему, зовсѣмъ въ собѣ замкнену часть театру. На долинѣ находится осôбный вестибуль, ôтки сходы въ шлезкого мармуру ведутъ до цѣсарскихъ комнатъ. Стеля надъ сходами прикрашена препышными малюнками, передсѣнокъ цѣсарскихъ комнатъ оббитый сѣро-зелеными шовковыми тапетами, а фризъ подѣленый на 9 пôль, мѣстячій малюнки ческого маляря Маржака, представляючі историчні мѣсцевости Чехъ и величну напись „Národ sobě“. Зъ передсѣнка входится до цѣсарского салону, оббитого жовтыми шовковыми тапетами. Фризъ прикрашеный препышными образами славного ческого маляря Вячеслава Брожика, въ котрыхъ представлено головні моменты панованя въ Чехахъ трехъ династій: Премислидôвъ, Люксембургôвъ и Габсбургôвъ. Стеля салону покрыта богатыми орнаментами и волоченями. Зъ салону ведутъ одні дверѣ до ложѣ цѣсарскои а другі до будуару, оббитого ясно-синымъ адамашкомъ. Ложа цѣсарска оббита темно-зеленымъ адамашкомъ; надъ нею взносится балдахинъ аксамитный, увѣнченый ческою короною. Зъ поручя ложѣ звисае богатый коверъ съ гербомъ Чехъ. Умеблёванье ложѣ дуже выставне — коштувало само 150.000 зр.

Театръ мае чотыри поверхи: ложѣ знаходятся на партерѣ, на 1-ômъ и 2-ômъ поверхахъ. Ложа цѣсарска находится обôчь стѣны на першôмъ поверсѣ; надъ нею есть ложа для свиты цѣсарскои; насупротивъ ложа для членôвъ выдѣлу краевого на партерѣ, надъ нею ложѣ: намѣстника и маршалка краевого.

Весь дахъ въ новôмъ театрѣ желѣзный; такъ само и конструкція сцены почавши ôтъ пивницѣ о трехъ поверхахъ, а такожь и всѣ пять поверхôвъ надъ сценою — все есть желѣзне. Доси въ цѣлôмъ свѣтѣ нема другои сцены съ желѣзною конструкцією. Сцена мае пять кулисъ завглубжки. Театръ мае шесть машинъ паровыхъ умѣщеныхъ въ пивницяхъ, але такъ, щобъ анѣ одна не була пôдъ сценою анѣ пôдъ амфитеатромъ, але всѣ на бокахъ. Три машины маютъ силъ по 80—100 коней, одна 50 коней, а двѣ по 40 коней. Машины ті служатъ до огрѣваня театру парою, до освѣтленя електричного, до вентиляціи и до высуваня и спусканя декорацій. Воду черпаютъ они прямо зъ Волтавы. Свѣтло електричне системы Едисона. Лямпъ есть въ театрѣ 2.500, кожда съ силою 8—12 свѣчокъ. Крôмъ того на головныхъ проходахъ суть лямпы охоронні на случай, колиôъ свѣтло електричне згасло. Въ тыхъ лямпахъ горятъ свѣчки.

Дуже добре суть уряджені водопроводы, беручі воду зъ 9 резервоарôвъ, умѣщеныхъ надъ театромъ, а наповнюваныхъ водою прямо зъ Волтавы при помочи машины паровои. Руры водопроводу маютъ промѣръ однои стопы вѣденьскои. Надъ кождою кулисою въ горѣ суть мѣдяні дѣрковатѣ руры, котрі въ однôй хвили можутъ залити цѣлу кулису ôтъ одного краю до другого. Иншій руры кôнчатся великими ситами, зъ котрыхъ уливный дощь може залити цѣлый театръ. Механизмъ водопровôдный можна порушити и въ надвору, колиôъ въ разѣ небезпеченьства зъ середины годѣ було до него приступити. За однымъ потягненьемъ ручки зъ всѣхъ кранôвъ въ театрѣ бухнутъ потоки воды.

Всѣ мѣсця и локалѣ въ театрѣ получені съ собою телеграфами и телефонами. Окремі суть телеграфы пожарові. Мѣсто безплатно достарчае 12 помпіерôвъ театрови на службу вечѣрну, а 5 помпіерôвъ пробуває тамъ день и нôчь въ осôбнôй стражници въ самômъ театральнôмъ будынку.

Се есть короткій описъ того національного памятника, котрый здвигнувъ ческій народъ собѣ самому. Урядженье ческого театру може рôвнатися съ перворядными театрами европейскими; въ гдеякихъ взглядахъ оно перевышае н. пр. урядженье двôрскои оперы въ Вѣдни. Нѣщо и говорити о тôмъ, що консервація и администрація сего театру буде коштувати такожь дуже богато, и народъ ческій буде ще мусѣвъ довгі лѣта поносити богато жертвъ, закимъ театръ той зможе удержатися самыми доходами зъ представлень сценичныхъ. Але то певна рѣчь, що народъ не пожалуе жертвъ нѣякихъ, знаючи, що робитъ се — собѣ самому.

II.

А теперь, познакомивши читателя хочь съ исторіею и выглядомъ того великого твору ческои енергіи и усильности, що звеся ческимъ народнымъ театромъ, мы розкажемо троха обширнѣйше про празникъ его отвореня, звертаючи при тôмъ головну увагу на нашихъ рускихъ репрезентантôвъ, котрі своюю присутностею почтили велику культуру и національну працю братного ческого народа.

Русины, якъ се вже звѣстно читателямъ „Дѣла“, выслали трехъ делегатôвъ на той взнеслый празникъ ческого народа, а именно професора Романчука, дра Ис. Шараневича и Володислава Федоровича, яко репрезентанта рускои шляхты. (Крôмъ нихъ були ще на торжествѣ яко приватні гостѣ: сынъ дра Ис. Шараневича и п. В. Площаньскій, редакторъ „Слова“). Тѣ наші три делегаты завсѣгды держалися разомъ и выступали солидарно, яко репрезентація Русинôвъ. Коли пріѣхали до Праги въ суботу о 10 годинѣ вечеромъ, приняли ихъ дожидаючі на двôрци желѣзницѣ члены комитету и повезли до першого готелю праского, званого „Готель де Сакс“, где имъ вызначені були кватиры. Яко неôтступный супровôдникъ для рускихъ делегатôвъ вызначеный бувъ комитетомъ п. Патера, кустосъ „Ческого Музея“. Розумѣвся, що комитетъ пріймавъ и угощувавъ всѣ депутаціи — а такожь и нашу руску — черезъ весь часъ ихъ пробуваня въ Празѣ на свôй коштъ. П. Федоровичъ, прибувши до Праги ще въ пятницю, пробувавъ тамъ своимъ коштомъ.

Рôвночасно съ пріѣздомъ нашихъ делегатôвъ до Праги, с. в. въ суботу вечеромъ, була въ комнатахъ „Мещанскои Беседы“ приготована комитетомъ вечеря для славяньскихъ гостей, однакожь наші делегаты задля спôзненои поры и втомленѣ пôсля далекои дороги не пôшли туды, але повечерявши въ готелю, удалися на спочинокъ.

Слѣдуючого дня, въ недѣлю ôтбулася попередъ всего академія о 12 годинѣ въ полудне, где ôтдеклямовано два натхненѣ стихи Врхлицкого, написаній спеціяльно для сего случаю, дальше ôтограно такожь для сего случаю написаный утвôръ музичный и ôтспѣвано пречудову кантату Гейдука хоромъ, зложеныхъ зъ 200 спѣвакôвъ. Пôдъ часъ тыхъ продукцій — першихъ на сценѣ нового театру — наші делегаты сидѣли въ льожи партеровôй и особливо богатый, старорускій стрôй Володислава Федоровича звертавъ на себе увагу всеи безчисленнои публики якъ въ театрѣ, такъ и въ мѣстѣ самômъ. По академіи ôтбувся обѣдъ въ готелю Саскômъ, урядженый комитетомъ для гостей славяньскихъ окрôмъ Словакôвъ, котрыхъ богатый, въ Празѣ проживаючій Словакъ Кузьманичь запросивъ бувъ до себе. Не бувъ се отже офиціяльный бенкетъ, але скромнѣйша, дружна учта. Зъ разу було въ планѣ не взносити на тôмъ обѣдѣ нѣякихъ тоастôвъ, але въ ходѣ дружнои розмовы мѣжь рôжнородными славяньскими высланцями, коли серця огрѣтій пôднеслымъ чутьемъ, почали битись живѣйше, не обôйшлось и безъ бесѣдъ та промовъ. И такъ предсѣдатель комитету внѣсъ тоастъ на здоровье вôбраныхъ гостей славяньскихъ; на его промову ôтповѣвъ бурмистръ краковскій Вайгель досыть обширною бесѣдою, а за тымъ повставъ дръ Шараневичь и зазначивши близьке свояцтво мѣжь племенами славяньскими, сказавъ мѣжь иншимъ: „У нашого народа есть приповѣдка, що гора съ горою не зôйдеся, а чоловѣкъ съ чоловѣкомъ здыбleся. Такъ и мы съ Вами, братя Чехи. Нашій горы розôйшлися, нашій рѣки розплылися, але нашій серця найшлися и найдутся въ кождôй потребѣ“. Промову дра Шараневича всѣ присутнѣ приняли живыми окликами „Slava!“ (Бесѣды дра Шараневича не подали ческій газеты длятого, бо она, якъ сказано, була выголошена въ кружку бôльше приватнôмъ, а не на публичнôмъ бенкетѣ).

Вечеромъ того першого дня було въ театрѣ представленье, на котре прибули многі ческі магнаты, а такожь представителѣ свѣта офиціяльного: ческій губернаторъ, маршалокъ краевый и др. Всѣ улицѣ и площади передъ театромъ були переповненѣ тысячами народа, котрый всѣхъ входячихъ и выходячихъ гостей витавъ одушевлеными окликами „Slava!“ Звуки патріотичныхъ ческихъ пѣсень роздягалися по цѣлôмъ мѣстѣ. Головна улиця, ведуча до театру (ул. Фердинанда) того и слѣдуючого вечера освѣтлена була лямпами електричными. По театрѣ удались гостѣ до салѣ „Мещанскои Беседы“, где ôтбувся т. зв. „Přátelský večer“, на котрôмъ зôбраній гостѣ до пôзна забавлялися дружными розмовами и любувалися патріотичными ческими пѣснями, котрі спѣвало товариство праске „Hlahol“.

Слѣдуючого дня, т. е. въ понедѣлокъ, ôтбулася друга половина великого національного празника. О 10-ôй годинѣ зъ рана вырушили славяньскі гостѣ пôдъ проводомъ дра Тоннера звиджувати цѣкавій памятки мѣста Праги, а именно Градчина, костела св. Вита, палаты Валенштайна и др. Дръ Тоннеръ показувавъ и пояснявъ гостямъ особливости тыхъ мѣсць по чески. О 3-ôй годинѣ по полудни зачався въ великôй сали „Мещанскои Беседы“ бенкетъ. Нашихъ делегатôвъ посаджено на почестныхъ мѣсцяхъ, близь славного провôдника ческого дра Ригера, а и нынѣ прекрасный стрôй п. Федоровича, ôтмѣнный ôтъ вчерашного, звертавъ на себе увагу загальну. По учтѣ розпочались тоасты. Першій промовивъ Ригеръ и пôднѣсъ заслуги династіи Габсбурскои и пануючого нынѣ цѣсаря около ôтродженя и подвигненя ческого народа. По нѣмъ промовивъ Шкарда, членъ выдѣлу краевого и интендантъ ческого театру и взнѣсъ тоастъ на честь ческого народа и на его щасливу будущину. Дальше говоривъ заступникъ ческого бурмистра, Валишь и взнѣсъ тоастъ на честь славяньскихъ гостей. По нѣмъ заговоривъ по польски бурмистръ краковскій Вайгель и пройшовши коротко исторію ческого народа, его вносинъ съ Польщею и его ôтродженя, взнѣсъ тоастъ на честь Ригера. По нѣмъ слѣдувала промова нашого делегата Романчука, котру мы подали въ скороченю пôсля газетъ ческихъ. Нынѣ подаемо ви въ цѣлости:

„Сердечні братя Чехи! На вѣсть о Вашôмъ народнôмъ святѣ поспѣшили и мы Русины, щобы зъ щирого серця пожелати Вамъ щастя и потѣшитися вашою радостею. Вы можете мати можнѣйшихъ приятелѣвъ, але щирѣйшихъ ôтъ насъ не маєте. Ще зъ давныхъ давенъ, коли и мы и вы своихъ князѣвъ мали, вяже оба народы дружба. Наші князѣ дружилися съ вашими королями, нашъ Левъ съ вашимъ Вацлавомъ, на Гуситскі вôйны ишла и наша шляхта, именно литовско-руска, воювати й за вашу свободу, въ новыхъ часахъ наші поеты и учені, Шашкевичѣ, Вагилевичѣ перепису-

ются съ вашими Шафариками и Ганками, а найбôльшій нашъ поетъ Тарасъ Шевченко одну зъ найкрасшихъ своихъ поемъ заспѣвавъ въ славу Ивана Гуса и переславъ тай присвятивъ ви знаменитому вашому Шафарикови. За кождымъ разомъ, коли Золота ваша Прага обходила яке ваше свято а мѣстила въ собѣ и славяньскихъ гостей, прибували сюда и Русины: були на славяньскôмъ зъѣздѣ 1848-ого року, були на закладинахъ вашого театру въ 1868-ômъ роцѣ, прибули и нынѣ, и на кождый Вашь зазывъ мы готовѝ прибути знова. Мы тѣшимося съ вами и съ вами сумуемо. Коли передъ двома роками сей вашь театръ, ваша надѣя, жертва и праця многихъ лѣтъ въ однôй хвили обернувся въ руину, не тôлько Вамъ полилися слезы, але и насъ заболѣло серце. Нынѣ жь глядимо на васъ зъ беззавдростною радостею и съ подивленьемъ; мы подивляемо вашь патріотизмъ, вашу енергію и вытревалôсть, єднôсть и солидарнôсть всѣхъ верствъ вашого народу, тверду вѣру въ себе, не захитану нѣякими невзгодинами, мы подивляемо, якъ вы не якою чужою помочею але власными силами добилися теперѣшного поважного становища, — подивляемо, и черпаемо зъ ôтси такожь для себе науку, потѣху и надѣю. Справдѣ, такій народъ, якъ вашь, не тôлько не загине нѣколи, — сеся прекрасна рѣка не пропаде анѣ въ нѣмецкôмъ анѣ въ нѣякôмъ чужôмъ мори, — але ôнъ буде ще що разъ бôльше рости и процвитати. Такому народови и тымъ проводирамъ, щó его такъ повели, честь и слава!

Пôсля Романчука промовивъ директоръ загребского театру, Хорватъ Мандровичъ, котрый при кôнци своеи промовы выразивъ бажанье, „щобъ старый ческій левъ охоронявъ ческу народнôсть ôтъ ворожихъ нападôвъ“ и взнѣсъ тоастъ на честь и славу ческого народа. За нимъ Словакъ Іосифъ Гурбанъ взнѣсъ тоастъ въ честь мѣста Праги. Словенець Ивонъ Грибарь взнѣсъ тоастъ на честь народа ческого, першого предстaвителя и двигача славяньскои взаимности. По нѣмъ Моравaнинъ Шромъ взнѣсъ тоастъ на розвôй ческо-моравскои спôльности. Пôсля него выступивъ ôтпоручникъ кракôвского „Czas-u“, гр. Андрей Потоцкій съ промовою въ честь ческои журналистики. Єму ôтповѣвъ дръ Єржабекъ довшою промовою, котру закôнчивъ тоастомъ „на загальный поступъ до свободы рука объ руку съ покревною Польщею“. По нѣмъ проф. Дурдикъ взнѣсъ тоастъ на честь ческихъ драматичныхъ поетôвъ, компонистôвъ и артистôвъ. Бенкетъ закôнчився промовою Ф. Шуберта, директора ческого театру, на честь ческои штуки, „котра здобуває и здобуде свѣтъ для Чехôвъ“.

Затымъ провôдникъ бенкету, Ригеръ, замыкаючи его оповѣстивъ зôбраныхъ о надоспѣвшихъ телеграмахъ, котрыхъ було: 96 польскихъ, 27 хорватскихъ, 22 словацкихъ, 21 словеньскихъ, 20 рускихъ, кôлька россійскихъ, 4 болгарскѝ, 1 сербска, 1 сербско-вендска и 1 угорска.

По бенкетѣ всѣ удалися до театру на представленье оперы Сметаны п. з. „Либуша“. Пôдчасъ того представленя комитетъ такожь ôтзначивъ нашихъ делегатôвъ, умѣщуючи ихъ въ перворядноѝ ложи на 1-ômъ поверсѣ тужь обôчь ложѣ провôдника ческого Ригера. По представленю театральнôмъ ôтбувся знова „Přátelský večer“ въ сали „Мещанскои Беседы“. На тôмъ скôнчилася офиціяльна часть ческого торжества.

Слѣдуючого дня передъ ôтъѣздомъ нашѝ делегаты звидѣли ще памятки Ческого Музея и ôтвѣдали такожь гдеякихъ знаменитыхъ Чехôвъ, якъ Ригера и Иречка въ ихъ власныхъ помещканяхъ. Тогожь дня бурмистръ Праги дръ Черни лично прибувъ до готелю Саского попращати рускихъ гостей.

Можемо смѣло сказати, що празникъ ческій и для насъ Русинôвъ не останеся безъ хосенныхъ наслѣдкôвъ. Якъ колись на соборѣ праскôмъ 1848 року, такъ и теперь, пронеслось въ мурахъ надволтавскои „Золотои Праги“ наше слово голосно и розумно, и залунало въ серцяхъ всѣхъ Славянъ, зôбраныхъ зъ рôжныхъ окраинъ широкои славяньскои землѣ. Якъ тогды, такъ и теперь, нашѝ делегаты выступили гôдно и поважно, здобули собѣ и рускому имени почесть и засвѣдчили живучôсть руского народа, его працю надъ власнымъ поступомъ и его щире почутье славяньскои дружности. Якъ колись, такъ и теперь нашѝ делегаты въ пôднеслôй, празничноѝ хвили старались подати початокъ до живѣйшихъ литературныхъ и науковыхъ взаєминъ.

Бажаємо въ щирои душѣ, щобъ той празникъ въ Празѣ и рôвночасно празникъ Миклосича въ Вѣдни — щобъ оба тѝ славяньскѝ свята не проминули безслѣдно въ исторіи Славянщины, але стались початкомъ новои, дружнои працѣ для всеславяньскои свободы, спôльности и поступу.

Торжество въ честь Миклосича.

Допись зъ Вѣдня.

Торжество въ честь Миклосича, котре устроили славяньскѝ товариства у Вѣдни, вынало дуже хорошо, хотяй враженье, пôдносячe духа, яке кождый ôтнѣсъ зъ того великого свята, було при кôнци трохи попсоване черезъ скандалъ, якій выкликавъ промовою представитель тов. „Буковина“, п. Дудыкевичъ. Але о тôмъ пôзнѣйше.

Дуже численно зôбрана пуôличнôсть заповнила велику салю въ Gartenbaugesellschaft. Славяньска молодѣжь съ выняткомъ одныхъ Хорватôвъ була майже въ комплетѣ зôбрана. Хорваты остентативно ôтлучились ôтъ другихъ Славянъ, бо маютъ жаль до Миклосича, що ôнъ ихъ языкъ узнавъ за идентичный съ серôскимъ.

Коли „старый батько“ Миклосичъ явився въ сали, оплескамъ и окликамъ не було кôнця. Розпочався концертъ. Хоръ ôтспѣвавъ дуже гарну кантату компоновану на честь Миклосича. Ôттакъ выступивъ дръ Лецевскій, предсѣдатель комитету устроюючого свято, и въ гарноѝ словеньскôй промовѣ пôднѣсъ всѣ заслуги „великого славянина“, его вытревалôсть и пожертвованье для науки, его значенье для ученого свѣта и для Славянъ. Кôнчачи свою промову подавъ Миклосичеви срѣбный вѣнець лавровый ôтъ славяньскихъ товариствъ, котрыхъ назвы були вырытѝ на листкахъ вѣнця. Дальше подавъ ему великій альбомъ, въ котрôмъ знаходятся всѣ знатнѣйшѝ славяньскѝ филологи, выдатнѣйшѝ мужѣ славяньскѝ и многѝ зъ его ученикôвъ. Зъ Русинôвъ видѣли мы фотографіи: дра Ом. Огоновского, М. Драгоманова, Евг. Желехôвского, К. Лучаковского, Дубравского, О. Лепкого, Е. Калужняцкого и многихъ иншихъ.

Пôсля бесѣды дра Лецевского выступивъ проф. Вахнянинъ и выголосивъ сѝ слова:

„До вѣнця славы, котрый Тобѣ нынѣ сплели чистѝ серця молодѣжи славяньскои, позволь менѣ, Высокодостойный Мужу, пôдъ сю торжественну хвилю передъ лицемъ сеи широкои Твои родины докинути хочь одинъ листокъ.

Говорю въ имени народа, що за собою мае 1000-лѣтну исторію;

говорю въ имени народа, що колись грудею своєю заступавъ Европу передъ варварствомъ азійскихъ ордъ;

говорю въ имени народа, що колись буйнѝ свои головы покладавъ въ защитѣ свободы вѣры и рôвныхъ правъ чоловѣка;

говорю въ имени 20-миліонового малорускаго народа, що вразъ съ другими всѣми силами стремитъ нынѣ до свого духового ôтродженя. И щожь скажу Тобѣ, Великій Сыну!

Чи годенъ я высловити всѣ тѝ чувства, що пôдъ сю торжественну хвилю сповняютъ серце кождого Русина? Нѣ! слова мои будутъ лишь ихъ слабымъ ôтгомономъ. Всѣ славяньскѝ народы радуются, славлятся, величаются Тобою, а мы Русины маемо перше право бути Тобѣ найвдячнѣйшими.

О, неôтрадна доля судилась нашому языку посередъ языками славяньскими. Такъ неôтрадна, якъ неôтрадными були многѝ картины исторіи политичного жита Русинôвъ. Прогнаный въ дворôвъ князѣвъ, въ палатъ вельможь, обруганый, потоптаный знайшовъ ôнъ лишь тепле пристановище пôдъ сѣльскою стрѣхою. Коштомъ его богатились сусѣднѝ литературы, а въ добавокъ — соромъ сказати — политика засудила его, сей бисеръ, на смерть!

И отъ не въ ясноѝ зброи, не въ кервавôмъ бою, а съ словомъ правды и науки на устахъ выступивъ Ты, свѣтлый Мужу, въ оборонѣ найдорожшои намъ спадщины. Такъ есть! Правдою науки розбивъ Ты всѣ вражѝ навѣты и тяжкѝ удары политичныхъ псевдоученыхъ и они розвѣялись якъ та мрака передъ лучемъ воскресшого сонця. Ты нашому языкови надавъ право горожаньства, поклавши до наукового его розвою крѣпкѝ, для ложи непреодолимѝ пôдставы. Ты зрозумѣвъ, що не въ смерти индивидуальностей славяньскихъ, а въ самостôйнôмъ, спокôйнôмъ ихъ розвою спочивае духова будучнôсть великои нашои родины.

Тожь стаю передъ Тобою съ глубокимъ поклономъ, а и съ вдячнымъ серцемъ и въ имени товариства Просвѣты, що поки-що стараесь о розвôй литературы въ Галичинѣ, и въ имени учителѣвъ рускои гимназіи, котрымъ повѣрене выхованье рускои молодѣжи — складаю Тобѣ сей чемненькій гостинець“.

Бесѣду професора Вахнянина принявъ цѣлый зôбръ грôмкими оплесками. Проф. Вахнянинъ передавъ Миклосичеви пышну адресу професорôвъ гимназіи рускои во Львовѣ, а за нимъ товаришѣ „Сѣчи“: Евг. Озаркевичъ адресу „Академичного Братства“, Евг. Кобрынськiй адресу „Львôвскихъ богословôвъ“, а В. Поляньскій, передаючи дипломъ почетного членства ôтъ тов. „Сѣчь“, высказавъ въ имени молодѣжи Миклосичеви вдячнôсть за его заслуги для малорускаго языка и надѣю, що Миклосичь буде для молодежи примѣромъ вытревалости и совѣстности въ праци. Потôмъ ишли другѝ славяньскѝ депутаціи. Всѣмъ депутаціямъ Миклосичь кланявся и стискавъ сердечно руки.

Бесѣдою професора Вахнянина и богатствомъ хорошихъ нашихъ адресъ торжество Миклосича дуже прибрало кольоритъ малорускій; Русины вызначились на нѣмъ дуже и доказали, що умѣютъ бути вдячными за добро и прихильнôсть съ стороны чужихъ людей — и що дорожатъ своимъ найкрасшимъ даромъ, своимъ языкомъ, коли такъ щиро и величаво дякуютъ одному въ поборникôвъ свободы тогожь языка.

Пôсля депутацій наступили другѝ точки програмы. Пѣснѣ малорускѝ, ôтспѣванѝ п. Вахнянином, дуже сподобались и принятѝ були гучными оплесками. Проф. Вахнянинъ съ звычайнымъ ему артизмомъ и нѣжнымъ чутьемъ ôтспѣвавъ Лысенка: „Минаютъ днѣ, минаютъ ночѣ“ и свою композицію: „Извелася наша доля!“ Дуже гарно спѣвавъ такожь Чехъ Бруликъ, теноръ оперы вѣденьскои, дуже гарно грала на фортепянѣ п-на Звержина, а на скрипкахъ п. Кохановскій. Хоръ славяньского спѣвацкого товариства рôвножь дуже гарно вывязався зъ своеи задачѣ на загальне вдоволенье публики.

По укôнченю академіи, старенькій юбилятъ, привыкшій до правильного житя, опустивъ салю, дякуючи сердечно комитетови за тую честь, яку ему Славяне оказали. Розпочався комерсъ.

(Конець буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Любачѣвского.

Окружникомъ своимъ зъ дня 22 серпня 1883 (ч. 8690) розписанымъ до всѣхъ урядôвъ парохіяльныхъ сбохъ обрядôвъ зажадало выразно ц. к. староство въ Цѣшановѣ, щобы „Выказы хлопцѣвъ уродженыхъ въ 1864 р.“, а маючихъ ставитися 1884 р. до побору войскового, були ему предкладанѝ лишь въ польскôмъ языцѣ. Любачѣвскій урядъ деканальный, видячи въ такôмъ жаданю укороченье конституційныхъ правъ языка рускаго, предложивъ свое зажаленье Впр. Консисторіи въ Перемышли, котра знова удалася до Выс. ц. к. Намѣстництва, а урядови деканальному поручила дня 12 вересня с. р, (ч. 3765), щобы тымъ часомъ, нѣмъ ц. к. Намѣстництво рѣшитъ сю справу, розпорядивъ, щобы рускѝ уряды парохіяльнѝ предкладали „Выказы“ въ такôмъ языцѣ, въ якôмъ до сего часу выдавали (а выдавано якъ где: въ нѣмецкôмъ, польскôмъ, а мало въ рускôмъ). По двохъ мѣсяцяхъ дня 6 жовтня (ч. 3989) зволила Впр. Консисторія донести, що — въ мысль рѣшеня ц. к. Намѣстництва зъ 24 вересня с. р. (ч. 59.474) ц. к. староства повѣтовѝ суть „яко стороны“ управненѝ, жадати ôтъ урядôвъ парохіяльныхъ вытягôвъ зъ метрикъ, а взглядно хлопцѣвъ, належачихъ до асентерунку, въ такôмъ языцѣ, въ якôмъ вымагае того интересъ службовый, а то на пôдставѣ рѣшеня ц. к. Намѣстництва зъ 25 вересня 1875 (ч. 47131), оголошеного въ перемыскôй епархіи курендою въ 16 жовтня 1875 (ч. 3471) и що про то о нарушеню правъ рускаго языка въ урядованю душпастырскôмъ черезъ ц. к. староство повѣтове въ Цѣшановѣ не може бути бесѣды“.

Подаю дословный ôтписъ сего донесеня, бо оно выглядае якось дуже дивоглядно. Перший разъ доводится менѣ дôзнатись, що державна институція, якою есть староство (подбоно якъ судъ, податковый урядъ и пр.), есть лишь „стороною“, бо пôдъ „стороною“ розумѣвъ законодавство и цѣлый свѣтъ до сего часу приватне лице. Тымъ часомъ институція поставлена сторожемъ и сповнителькою законôвъ конституційныхъ може пôсля своеи самоволѣ писати и говорити по хиньски и казати до себе писати и говорити по хиньски, не зважаючи на край, въ котрôмъ и для добра котрого установлена. Ну, нехай и такъ! Per analogiam и урядъ парохіяльный есть „стороною“, а сторонѣ пôсля правъ конституційныхъ загарантовано уживати ви власного письма и языка. Певно и Впр. Консисторія есть лишь стороною, а яко така уживае въ своѣй переписцѣ съ ц. к. Намѣстництвомъ языка нѣмецкого, а ц. к. Намѣстництво яко „сторона“ уживае языка польского. Ну, а коли такъ, коли ц. к. староство есть „стороною“, то чи „сторонѣ“ вôльно ôтноситись currendo до сторôнъ съ уживаньемъ публичноѝ печати, пôдъ урядовымъ числомъ позиційнымъ и фирмою „ц. к. Староство“ — до всѣхъ урядôвъ парохіяльныхъ обохъ обрядôвъ?! Отъ вамъ нѣсенѣтница! — А що жь Впр. Консисторія на се? Замѣсть щобы зарекурувати до вышшихъ властей, она удалася съ найсвѣжѣйшимъ набуткомъ розмотаного и розъясненого, — klar wie die Sonne — мѣсця уставодавства — — на село, пригадуючи свое розпорядженье въ р. 1875 (ч. 3471), о котрôмъ довѣдалася доперва ôтъ ц. к. Намѣстництва. Чи не лучше було ôтъ разу звернути увагу уряду деканального въ Любачевѣ на те розпорядженье?! Такожь цѣкаве и тое, що Выс. ц. к. Намѣстництво инакше тую саму справу трактуе въ лѣтѣ, коли тепло, а инакше въ осени, коли похолоднѣе. Рѣшеньемъ своимъ зъ дня 18 серпня с. р. (ч. 305) — якъ то до „Дѣла“ доносивъ Всч. о. Левицкій зъ Нижнева — розпорядило, що „Выказы роднинѝ“ можутъ бути выдаванѝ и въ языцѣ рускôмъ, а въ осени того самого року дня 24 вересня каже знова, що ц. к. Староства суть „сторонами“ и можутъ жадати и по хиньски— чи тамъ по польски! Кто теперь врозумѣе, якъ мае бути?!

Справозданье зъ дѣяльности
„Кружка Правникôвъ“ во Львовѣ
за часъ ôтъ 31 жовтня 1882 до 1 жовтня 1883.

Важнымъ дѣломъ въ нашôмъ народнôмъ розвою есть пôддержанье нашихъ правникôвъ якъ въ ихъ фаховôмъ образованю, такъ и въ народнôмъ, а тую цѣль поклавъ собѣ нашъ рускій „Кружокъ Правникôвъ“ и для неи працюе невеличке лишь число его членôвъ и приклонникôвъ пôдъ проводомъ заступника нашого на поли правничôмъ дра Александра Огоновского.

Невелика громадка молодыхъ рускихъ правникôвъ вже ôтъ двохъ рокôвъ читае свои справозданя и ôтчиты на университетѣ львôвскôмъ въ языцѣ рускôмъ. Зъ призбираныхъ зъ стороны Вп. Родимцѣвъ и зъ своихъ власныхъ грошей, основала правничу библіотеку, щобы зъ неи Русины-правники могли хôснувати та щобы наша бѣдна молодѣжь не ишла вже завчасу до чужихъ, не вписувалася до не-рускихъ товариствъ въ тôй цѣли, щобы дôстати книжку до науки, бо купити ви самôй нема въ ôтки. Кружокъ правничій удѣлявъ въ дѣлахъ правныхъ рады своимъ родимцямъ, укладавъ статуты для товариствъ зарôбковогосподарскихъ для пôддвигненя нашого мѣщаньства, выладжувавъ взоры формулярôвъ въ дѣлахъ правныхъ. Въ кружку тôмъ маютъ пôдховуватися нашѝ слабѝ силы, котрѝ зможутъ незабавомъ сотворити цѣле товариство правникôвъ для обороны правъ нашого рускаго народа. Коли згадаемо ще про заходы сего кружка въ дѣлѣ выдавництва терминологіи правничои, то чейже нѣкто не схоче сумнѣватися о великôй хосенности и о потребѣ пôддержуваня нашого кружка якъ морально такъ и матеріяльно.

Кружокъ правникôвъ, здаючи понизше справозданье зъ своеи дѣяльности, смѣе нынѣ пригадати Вп. Родимцямъ, а въ першôй степени рускимъ правникамъ, щобы вписуваньемъ въ члены збôльшували его число и свои силы жертвували съ почутьемъ власного обовязку въ дѣлѣ помочи на поли правничôмъ. Звертаемося до правникôвъ нашихъ, котрѝ гордитись виннѝ тымъ, що можутъ бодай въ однôй части нашои землѣ въ материнôй мовѣ образуватися, щобы ôттакъ могли станути помежи тыхъ, що праворъ народноѝ славы маютъ пôддвигнути. Звертаемося и до Васъ, Родимцѣ, що такъ радо приняли вѣсть про заснованье нашого кружка и поспѣшили съ своими лептами для пôдмоги нашого стану матеріяльного, — не забувайте и теперь про своихъ братôвъ, котрѝ Вамъ въ пригодѣ стати можутъ, але чимъ можете, спомагайте добру волю моло-

дыхъ силъ — бо грошь, що его дасте, не стратится, а будучность отдасть Вамъ сторицею. Съ повнымъ упованьемъ, що нашь зазывъ не буде безъ послуху, — смѣемо предложити Вп. Публицѣ справозданье въ дѣяльности нашои въ послѣднемъ часѣ, с. г. отъ 31 жовтня 1882 до 1 жовтня 1883:

I. Справозданя и отчиты:

1. „О правѣ супружескомъ австрійскомъ“, читавъ тов. С. Д.

2. „Про законодательство литовско-руске и Статутъ Литовскій“, читавъ тов. К. Л.

3. „Про становище экономіи“, читавъ тов. С. Д.

4. „Про усиліе при злочиньствахъ“, читавъ тов. К. Д.

5. „Законъ торговельный а лихва“, читавъ тов. К. Л.

6. „Про соціялизмъ въ IX вѣцѣ“, читавъ тов. В. З.

II. Станъ библіотеки „Кружка“:

Всѣхъ книжокъ було въ минувшомъ роцѣ (яко першомъ существованя Кружка) 60 дѣлъ въ 73 томахъ. Число се збольшилося въ текучомъ роцѣ о 61 дѣлъ въ 70 томахъ, такъ що теперь библіотека Кружка правникобъ посѣдае 121 дѣлъ въ 143 томахъ, — книжокъ правничого и экономичного содержаня, котрѣ по части зостали закупленѣ товариствомъ, а по бо̀льшой части одержанѣ въ дарѣ чи то отъ Вп. професоробъ университету, чи то отъ самыхъ Вп. правникобъ.

Отъ выдѣлу „Кружка Правникобъ“
улиця Скарковска ч. 2. во Львовѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Нѣмецко-либералькѣ послы зъ Чехъ*) заповѣли передъ колькома днями згромадженье свое въ Празѣ, на котромъ маютъ розбиратися передовсѣмъ два пытаня: именно квестія подѣлу Чехъ на половину нѣмецку и ческу и пытанье политики абстиненційнои. Оба тѣ пытаня дискутуются въ прасѣ вже отъ давна, а инціятива выйшла зъ Чехъ. Органы нѣмецкѣ, выходячѣ въ Чехахъ, особливожь праса провинціональна зробили тую справу въ кружкахъ своихъ читателѣвъ дуже популярною и мы мали вже случайность чути не про одну резолюцію, ухвалену на сходинахъ ческихъ Нѣмцѣвъ въ дусѣ, отповѣдаючомъ програмѣ ческо-нѣмецкои либеральнои прасы. Либеральна праса вѣденьска, що̀ уважаеся загально органомъ провоникобъ нѣмецкои опозиціи, относилася до сеи справы досыть рознодушно и не подносила доси обохъ згаданыхъ пытань до значеня, яке приписували имъ партикуляристы; но теперь, коли справа маѣ прійти подъ обрады згромадженя ческо-нѣмецкихъ послобъ, забрали голосъ такожь журналы центральнѣ и высказуются о тыхъ плянахъ негативно. Бо̀льшость провоникобъ либерального сторонництва, котрои органомъ есть „N. fr. Presse“, не только що рѣшучо противна такѣй програмѣ, але навѣть дуже нерада зъ того, що въ теперѣшну хвилю подносятся загаломъ такѣ справы. „N. fr. Presse“ выступила недавно дуже енергично противъ проектови подѣлу Чехъ и противъ програмѣ парляментарнои абстиненціи доказуючи, що выпадалобы добре застановитися, поки ческій Нѣмцѣ прійматся рѣшати тѣ пытаня. Въ справѣ выступленя Нѣмцѣвъ зъ парляменту отмовляе „N. fr. Presse“ ческимъ посламъ компетенціи рѣшати, бо се пытанье дотыкае зарѣвно всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ, а ческій Нѣмцѣ не повинній отъ нихъ нѣякъ отдѣлюватися. Въ прочѣмъ замѣчае „N. fr. Presse“, що парляментарна абстиненція есть средствомъ, котрого можутся австрійскѣ Нѣмцѣ имити лишь въ крайности, а до сего ще теперь не прійшло. Справа подѣлу Чехъ на два административнѣ округи не обходитъ вправдѣ однако всѣхъ Нѣмцѣвъ и не маѣ великого значеня политичного, теперь однакожь нема нѣякои причины, щобы въ тѣй справѣ забирали голосъ ческо-нѣмецкѣ послы. Впрочѣмъ наколибъ згромадженье объявилося въ користь подѣлу, то онъ не давбыся на теперь перевести, а користи реальнои не булобы нѣякои, противно таке рѣшенье причинилобыся лишь до роздвоеня партіи либеральнои. „N. fr. Presse“ кончитъ статю выражаючи надѣю, що ческій Нѣмцѣ не возьмутъ на себе отвѣчальности за политичну катастрофу.

(*Бувшій министеръ и членъ либерального сторонництва Хлюмецкій*) здававъ въ Бернѣ передъ своими выборцями посольске справозданье. Всѣ дожидали, що Хлюмецкій выступитъ съ програмою, въ котрѣй знайдутъ мѣсце двѣ точки: именно подѣлъ Чехъ и парляментарна абстиненція Нѣмцѣвъ. Посолъ не уважавъ однакъ отповѣднымъ, загаломъ порушувати тѣ пытаня. Въ бесѣдѣ, выголошенѣй передъ выборцями, оправдувавъ пос. Хлюмецкій поступованье либерального сторонництва въ парляментѣ и доказувавъ, що оно не веде опозиціи для опозиціи.—Другу случайность задля розкрытя политичныхъ плянобъ и высказаня поглядобъ посла, подавъ устроеный въ его честь бенкетъ. Въ бесѣдѣ, высказанѣй при тѣй нагодѣ замаркувавъ онъ важность Моравіи, особливожь Берна для Нѣмцѣвъ въ ихъ борбѣ съ Славянами.

(*Конференціи министробъ*), въ котрыхъ принимали участь представителѣ правительства обохъ частей державы якъ и министры спольныхъ ресортобъ, отбувалися въ Вѣдни ще въ часѣ засѣдань делегацій и такъ якъ нѣкому не бувъ звѣстный предметъ нарадъ, то приписувала имъ публика велике политичне значенье и комбинувала, що ось то мали они рѣшити пытанье окупаціи Сербіи. По закончено сесіи делегаціи откры̀то въ Пештѣ угорскій соймъ, а позаякъ угорскій министры мусѣли наслѣдкомъ сего выѣхати зъ Вѣдня перервалися министеріяльнѣ конференціи, видко не полагодивши всѣхъ справъ, бо на другій тыждень маются розпочати въ Пештѣ на ново конференціи, на котрѣ выѣздятъ гр. Таффе, дръ Дунаевскій, бар. Пино и Вельзерсгаймбъ. — Що до предмету нарадъ зновъ ходятъ найсуперечнѣйшѣ вѣсти и коли одинъ зъ публики думаютъ, що министры маютъ нараджуватися надъ пытаньемъ интервенціи нашои монархіи въ користь короля Миляна, то офиціозна праса отмовляе симъ конференціямъ зовсѣмъ характеру политичного и заявляе, що они маютъ рѣшати лишь о пытаняхъ чисто административныхъ, „вымагаючихъ принціяльного полагодженя“. — Комбинаціи що до оружнои интервенціи Австріи въ Сербіи, маютъ за собою о стольке раціи, що въ критичнѣй хвили велася дуже жива вымѣна телеграфичныхъ депешъ межи Вѣднемъ а Бѣлгородомъ, а органъ Тисы „Nemzet“ такожь не безъ значеня заявивъ, що монархія австро-угорска рѣшилася прійти Сербіи въ помочь. Се все однакожь могло̀быся относити до конференцій, котрѣ отбувалися въ часѣ засѣдань делегацій въ Вѣдни. Теперь однакожь, коли небезпеченьство минуло, не заходитъ потреба интервенціи, а тымъ самымъ отпадае такожь потреба нараджуватися надъ такою евентуальностею.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Бесѣда престольна яку въ пруско̀мъ парляментѣ зъ розказу цѣсаря отчитавъ Путткамеръ, не зробила великого враженя; бесѣда була суха, бюрократична споминаюча лишь одну важнѣйшу справу о котрѣй нѣмецкѣ журналы вже давнѣйше писали. Згадувалася въ нѣй именно справа зменшеня податку для убожшого населеня. О политицѣ заграничнѣй згадуеся лишь мимоходомъ коли соймови поручаеся праця подъ покровомъ певныхъ и мирныхъ отношень. О справахъ церковныхъ именно о переговорахъ съ курією римскою нѣчого не згадуеся. Що до самого складу сойму треба зазначити, що онъ складаеся зъ 114 консерватистобъ, 55 вольноконсервативныхъ, центрумъ числитъ 97 членобъ, 64 національно-либеральныхъ, 37 поступовцѣвъ, сецесіонистобъ 21, а полякобъ 18. — Була поголоска, що нѣмецкій престолонаслѣдникъ поѣде зъ Испаніи до Португаліи; теперь доноситъ „Post“ зъ офиціозного жерела, що престолонасл. зовсѣмъ не думавъ ѣхати до Португаліи а только тою самою дорогою повернe до Нѣмеччины, котрою выбрався до Испаніи. — Зъ Штрасбурга доносятъ, що прокураторъ отступивъ отъ слѣдства противъ звѣстного посла и журналиста Антоана обвиненого о здраду стану. — Въ Берлинѣ розвязала полиція зборы робо̀тникобъ, на котрыхъ промовлявъ соціялистъ Шайдингъ. Сей бесѣдникъ мавъ такъ оказати: Наколи бы я мавъ говорити о минувшости, теперѣшности и будучности, то можу коротко розказати. Минувшость була агитаціею того сторонництва, до котрого належитъ будучность, а теперѣшность есть часомъ, въ котромъ се сторонництво пригнетаютъ. О будучности не вольно менѣ говорити; то лишь можу сказати, що кождый робо̀тникъ получитъ мыто, на яке заслуживъ“. По сихъ словахъ полиція розвязала зборы.

Франція. Справа тонкиньска и переговоры съ Хинами не даютъ Франціи спокою и майже лишь выключно стоятъ тамъ на порядку дневномъ. Зъ Лондону надходятъ теперь зновъ дуже заненокоюючѣ вѣсти для Франціи. Тамъ именно стало звѣстно, що хиньске правительство розослало обѣжникъ до осѣмнайцять вице-королѣвъ хиньского царства, въ котромъ заявляе имъ, що оно постановило всею силою отпирати французку инвазію и зъ сеи причины постановило змобилизувати 120.000 войска.

Англія. Послы трансвальскои республики, котрѣ передъ колькома днями прибули до Лондону, зажадали отъ англійского правительства, щобы оно вернуло до угоды зъ 1852 року т. зн., щобы Англія зновъ признала повну независимость полудневоафриканьскои республики. Жадна частна змѣна дотеперѣшнои угоды — кажутъ Таймсъ — не вдоволитъ теперѣшныхъ Боербобъ анѣ ихъ наслѣдникобъ. Народъ трансвальскій — такъ кажутъ его представителѣ — нѣколи не уступитъ зъ теперѣшного становища, не только для того, що онъ здобувъ собѣ его кровавыми жертвами, але и для того, що така сила якъ англійска держава въ ихъ сусѣдствѣ грозитъ имъ завсѣгды небезпеченьствомъ. — Рухъ антижидовскій якій нынѣ пануе майже въ цѣлой Европѣ, перенѣся вже такожь и до Англіи. Въ Лейцестеръ застановили роботу всѣ фабрики обувя, бо робо̀тники зъ причины жидобъ перестали робити. Они жадаютъ, щобы жадного жида не допускали до нѣякои роботы въ фабрикахъ. За причину сего подаютъ, що якъ лишь жиды найдутъ до фабрикъ, то наступае страшне обниженье платнѣ. Члены робо̀тницкои спо̀лки т. зв. „Trade Union“ ходятъ по мѣстѣ и розганяютъ всѣхъ жидобъ.

Сербія. По̀ля „Pol. Corr.“ запанувавъ вже въ Сербіи повный супокой и правительство постановило не скликувати вже одной части резервистобъ до военнои службы. На цѣлой области ворохобнѣй запанували вже нормальнѣ отношеня; телеграфична звязь съ областею надъ Тимокомъ привернена. То̀лько ще бо̀льшій гарнизонъ межи Неготиномъ а Алексинацомъ пригадуе трохи недавнѣ ще днѣ кровавои бо̀йки. Автентичныхъ вѣстей о числѣ убитыхъ ще нема; здаеся однакожь, що число убитыхъ не выноситъ бо̀льше якъ 300 людей. Вѣсти о якойсь парляментарнѣй акціи правительства суть зовсѣмъ безпо̀ставнѣ, бо рада министерства симъ пытаньемъ ще зовсѣмъ не займалася. То маѣ бути певнымъ що конституційна управа въ нѣчомъ не змѣнится и позо̀стане якъ була до теперь. Здаеся однакожь що теперѣшна скупштина буде розвязана, позаякъ въ нѣй есть бо̀льша часть членобъ теперѣшному правительству неприхильныхъ. Речинець новыхъ выборобъ правдоподо̀бно не скоро буде назначеный; може бути, що правительство въ протягу слѣдуючого мѣсяця въ сѣй справѣ оголоситъ яке заявленье. — Зъ Бѣлграду доносятъ що войско заняло Крушевацъ. Увязненѣ розказуютъ, що они числили на то, що жаденъ сербскій жовнѣръ, не буде на власныхъ людей стрѣляти, тымъ часомъ показалося инакше. Зъ увязненыхъ ворохобникобъ вже 6 страчено; дальшѣ страченя маютъ наступити. Членобъ радикального комитету, якихъ лишь могли половити, отставлено до Алексинаца передъ судъ военный. Професоры университету въ Бѣлградѣ Николаевичъ и Боскович просили у короля о авдіенцію. Въ цѣломъ мѣстѣ збираютъ по̀дписы на прошенье о уласкавленье.

Египетъ. Въ Суданѣ выбухло повстанье бедуинобъ. Повстанье се мали выкликати купцѣ що торгуютъ невольниками; они голосили що дѣлаютъ въ справѣ и зъ розказу фалшивого пророка. 11 с. м. прійшло до битвы мѣжь збунтоваными арабами и египетскимъ войскомъ. Битва мала тревати три днѣ а цѣле войско египетске такъ зостало побите, що зъ отдѣлу складаючогося зъ 500 людей ледве 14 утекло съ житьемъ. Ворохобники напали потому на Суакимъ. До „Standard'y“ пишутъ зъ Каиро, що по̀дъ Суакимомъ погибъ такожь англійскій консуль и капитанъ Moncrieff, котрый супроводивъ египетске войско. Зо взгляду на таке положенье въ Египтѣ здаеся, що Англія не отзиче зъ отти своихъ войскъ.

НОВИНКИ.

— **Дръ Юліянъ Пелешъ**, архидіяконъ нашои капитулы, прійхавъ въ середу рано сего тыждня до Львова и складавъ того дня визиты епископови и всѣмъ крылошанамъ. Завтра о годинѣ 10 передъ полуднемъ маѣ отбутися въ церквѣ св. Юра торжественна инсталяція вразъ съ вложеньемъ митры на нового достойника.

— **Намѣстникъ п. Ф. Залескій** звидѣвъ въ своѣй инспекційнѣй подорожи Скалатъ, Грымало̀въ, Копычинцѣ и Гусятынъ. Всюда витали п. намѣстника всякѣ власти и духовеньство обохъ обрядобъ. О евентуальнѣ цѣкавѣ вѣдомости про подорожь п. намѣстника просимо нашихъ Вп. читателѣвъ.

— **Музикально-вокальный вечеръ въ память М. Качковского** выпавъ хорошо. По удачномъ выконаню програмы розпочалася оживлена весела забава съ танцями. До кадриля ставало около 60 паръ.

— **Въ Кутахъ** — якъ зъ отта̀мъ пишутъ намъ, — завязалася за стараньемъ приходника о. Михаила Колянковского „Руска Читальня“. Статутъ вже потвердило ц. к. намѣстництво. Отворенье читальнѣ послѣдуе въ першой половинѣ грудня. — Мы отъ себе желаемъ розвою новой читальни и важаемъ, щобы она була розсадникомъ народного самопознаня та щобы якъ найскорше читальнѣ народнѣ завязувалися и по окрестныхъ селахъ.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: концертъ и вечерницѣ устроенѣ тутешною рускою интелигенціею удалися якъ не можна лучше; всѣ точки програмы були выконанѣ съ прецизіею. Выконавцями були що найкрасшѣ силы зъ товариства „Лютня“ зо̀ Львова; п. Петрушевичъ показався концертовымъ скрипкаремъ, а смѣла и певна гра на фортепянѣ п. Леонтовича всѣхъ одушевила. Саля мала була биткомъ наповнена добо̀рною, переважно рускою публикою. Було богато гостей зъ околицѣ, и то не лишь отъ Стрыя, але и отъ Калуша, була и мала громадка селянъ и мѣщанъ. По вечерку згромадилося до 50 особъ якъ мѣсцевои такъ и замѣсцевои интелигенціи, помѣжь ними и представителѣ мѣщаньства стрыйского, въ гостинняци п. Максимовича на спо̀льну вечеру. Въ милой розмовѣ пересидѣли до по̀вночи; поволились що найкрасшѣ творы нашихъ композито̀въ, переплѣтанѣ патріотичными промовами пп. Пр. В. Зб. и о. Л. Такъ провели мы часъ немовь въ родинномъ кружку. Матеріяльна користь не буде значна задля низькои цѣны вступу; за те моральна користь велика, бо не лишь показуются ширшому свѣтови творы такого Лысенка, Вербицкого, але и крѣпится духъ нашъ, загрѣваеся до любови свого рѣдного. Щиросердечна подяка належится за удачу сего першого вечерка въ Стрыю п. Н. Вахнянинови, котрый на запрошенье комитету занявся уложеньемъ програмы. Честь ему и товаришамъ, честь всѣмъ, що поспѣшили у Стрый и тымъ дали доказъ, що у ихъ серцяхъ любовь бьеся до кождого подвигу патріотичного. Кожде мѣсто повинно що найменше разъ въ роцѣ уладити такѣ вечерницѣ, котрѣ суть великои досяглости для скрѣпленя нашихъ силъ. Згадаю ще, що польска публика съ маленькимъ выняткомъ не зволила явитись на концертѣ и на вечерницяхъ помимо запрошеня.

— **Противъ войта Павла Дыновского и его сына Олексы писаря громадского въ Куликовѣ** отбулася въ днѣ 22 и 23 с. м. розправа въ краевомъ судѣ карномъ во Львовѣ. Трибуналъ засудивъ Павла Дыновского за сфалшованье листы выборчои при выборахъ до рады громадскои и за спроневѣренье 6 зр. на 8 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, заостренои постомъ, а Олексу Дыновского за обманьства, якихъ допускався въ характерѣ писаря, на 5 мѣсяцѣвъ вязницѣ. Обжалованыхъ боронивъ адвокатъ дръ Яцковскій и заложивъ рекурсъ противъ засуду. Розправа була дуже цѣкавою илюстраціею автономичнои господарки громадскои.

— **Ц. к. прокураторія державна въ Самборѣ** выготовила на по̀дставѣ судовыхъ дослѣдобъ актъ обжалованя для Хаскля Монтага, котрый въ часѣ выборобъ посла въ турецко̀мъ повѣтѣ убраный бувъ въ фелонъ и епитрахиль и такъ ругався зъ нашои вѣры. Можна сумнѣватися, чи Хаскель Монтагъ самъ прійшовъ на гадку убиратися въ фелонъ. Повинній бути выкритій и укараній такожь тіи, що содѣйствували тому скандалови. Аранжеры акціи выборчои зъ польскои стороны встыдаются теперь того и заявляютъ якъ въ соймѣ такъ и по польскихъ часописяхъ, що скандалъ зъ фелономъ есть злобною выдумкою. Остаточна розправа въ ц. к. судѣ въ Самборѣ докаже все, а вы, дипломаты польского фанатичного крою, розважте на другій разъ въ своѣй горячцѣ патріотичнѣй, якихъ средствъ уживаете при выборахъ, бо може дуже кепско все скончитися! „До часу збанъ воду носитъ“.

— **Розпорядженье на случай войны.** Президія ц. к. намѣстництва во Львовѣ выдала — якъ пишутъ зъ Кракова до „Dzien. Polsk-ого“ — въ порозумѣню съ министерствомъ справедливости окружнъ до президентобъ высшихъ судобъ во Львовѣ и Краковѣ, щобы на случай мобилизаціи всякѣ судовѣ депозиты, завѣщаня и иншѣ важнѣ акты перевозити до Львова, Перемышля або Кракова.

— **Семь старостобъ** въ Галичинѣ маѣ бути спенсіонованыхъ въ першихъ мѣсяцяхъ слѣдуючого року.

— **Въ справѣ Ветлинскѣй.** „Dziennik Polski“ намагався бодай троха побѣлити графобъ Конарскихъ, купившихъ лѣсъ громадскій за 60 кр. и колькома наворотами все клепавъ, що графы купили за 60 кр. не 219 але 29 моргобъ лѣса. Хочьбы навѣть и такъ було, то вина графобъ черезъ те не зменшиласьбы. Тымъ часомъ самъ гр. Генрикъ Конарскій надославъ до „Dzien. Pol.“ слѣдуюче спростованье. „Хв. Редакціе! Вычитавъ я въ фейлетонѣ п. Ляма, що лѣсъ громады Ветлины мною набутый, выноситъ лишь 29 моргобъ. Простуючи се донесенье заявляю, що лѣсъ той (лынѣ до мене належачій) выноситъ дѣйстно 219 моргобъ. *Генрикъ гр. Конарскій.*“

— **Е. В. цѣсарь** удѣливъ жителямъ мѣсточка Залозець, потерпѣвшимъ сего року отъ граду, 1.000 зр. запомоги.

— **О польскомъ войску** ведеся въ польскихъ газетахъ завзята дебата. Цѣкава рѣчь, що „Gazeta Krakowska“ показуе вже охоту зречися идеалу „польского войска“, бо по̀сля засады, що языкомъ команды мавбы бути языкъ, якого уживаютъ жителѣ творячѣ баталіоны, — рускій языкъ мо̀гбы бути языкомъ команды. А се булобы страшнымъ horrendum и небезпеченьствомъ для Польщѣ!

— **Въ интернатѣ оо. Змартвыхстанцѣвъ** отбулося сими днями посвященье каплицѣ. Акту того зъ порученя Преосв. епископа доповнявъ о. Дольницкій, спиритуальный семинаріи рускои во Львовѣ, а опо̀бля разомъ съ ректоромъ интернату о. Смоляковскимъ отправивъ въ той капляци соборну службу.

— **Открытье тайнои друкарнѣ соціялистичнои** въ однѣй пивници въ Вѣдни навело полицію на слѣды розгалуженои организаціи соціялистичнои въ Австріи. Полиція сконстатувала, що приборы друкарскѣ сконфискованои друкарнѣ походятъ зъ Америки. Не по̀длягае сумнѣвови, що тайныхъ соціялистичныхъ друкарнь есть въ Вѣдни бо̀льше. Доси арештовано по поводу отворытя друкарнѣ три особы, двохъ мущинъ и одну женщину.

— **Именованя.** Дръ Людв. Кадій, староста въ Станиславовѣ, одержавъ при перенесеню въ станъ спочинку титулъ и характеръ совѣтника намѣстництва съ увольненьемъ отъ такси. — Министерство рольництва именувало ц. к. асистентобъ рахунковыхъ: Вол. Медвецкого и Кар. Россіяна ц. к. офиціялами рахунковыми, а практиканта рахункового Альб. Льотского ц. к. асистентомъ рахунковымъ при львовской дирекціи добръ скарбовыхъ. — Теод. Кульчицкій, совѣтникъ рахунковый, именованый старшимъ совѣтникомъ скарбовымъ при львовской краевой дирекціи скарбу.

— **Громада мѣста Бродобъ** стараеся затягнути пожичку въ сумѣ 200.000 зр., щобы ратуватися отъ секвестру. Выдѣлъ краевый маѣ громадѣ въ томъ взглядѣ бути помочнымъ.

— **Статистика кандидатобъ адвокатуры.** Для удержаня числа кандидатобъ адвокатскихъ въ безперестанной евиденціи, завозвало министерство справедливости комнаты адвокатскій о предкладанье съ початкомъ сѣчня кождого року отповѣдныхъ выказобъ.

— **Тайну картярню вояцку** выкрыла полиція львовска на ул. Полтвяной. Въ той картярни вояки програвали такожь рѣчи ераріяльнѣ. Полиція сконфисковала богато всякихъ рѣчей.

— **Спростованье.** Зъ конечности приходится менѣ спростувати вѣсть подану дописувателемъ зъ Тернополя въ 127 ч. „Дѣла“, будьтобы я выгравъ 30.000 зр. Тымъ „щаслывымъ“ не есть на нещастье бѣдный „рускій школярь“ а богатый жидъ купець Моріцъ Цверлингъ. Причину до такои поголоски въ Тернополи дали початковѣ буквы выгравшого: M. Z. — *М. Зобкобъ.*

— **Посмертна згадка.** (*Допись зъ Самбора.*) Замовкъ сумный голосъ дзвона, а чорна земля приняла въ свои рамена зновъ нову жертву, молодого и многонадѣйного нашого брата Мирона Мальчевского. Утрату нашу лишь той належно зрозумѣе, кто знавъ покойника. Его твердый характеръ, его любовь щиру до рускаго народа, до всего, що руске. — Покойный Миронъ родився дня 30 серпня 1848 въ Завадцѣ, бувъ сыномъ священика. Початковѣ науки побиравъ въ Самборѣ, где и гимназію укончивъ. Вже на

шкôльнôй лавѣ ôтзначався правдивымъ рускимъ патріотизмомъ и сѣявъ зерно правды помѣжь своихъ шкôльныхъ товаришѣвъ. На университетѣ во Львовѣ належавъ до тыхъ академикôвъ Русинôвъ, що все стояли вѣрно при прапорѣ народнои идеи, вывѣшенôмъ незабутымъ нашимъ Тарасомъ Шевченкомъ. Яко такій бувъ членомъ нашого академичного товариства „Дружный Лихвярь“. Укôнчивши факультетъ правничій вступивъ до судôвництва яко практикантъ въ Самборѣ. Тутъ доперва розвинувъ свою дѣяльнôсть и показавъ свѣтови, щó одинъ чоловѣкъ перенятый на скрôзь рускою идеею и любовю до народа, може зробити. Мусимо признати, що бл. п. Миронъ зрозумѣвъ добре Шевченковí слова: „Обніймѣтежь, браты мои, найменшого брата“ и нѣколи не ôтступивъ на волосъ ôтъ того закона. Будучи при самбôрскôмъ судѣ авскультантомъ, завязавъ найтѣснѣйшí зносины съ молодежею гимназіяльною, бувъ для неи учителемъ и провôдникомъ, приготовляючи ихъ до невсыпучои працѣ на народнôй нивѣ. Яко судовый урядникъ не вотыдався молодыхъ школярѣвъ, товарищувавъ съ ними, бравъ удѣлъ въ ихъ прогулькахъ и забавахъ, и всюды вщѣплювавъ въ молодй серця свѣтло правды — а всѣ молодй серця незвихненй ще жадными хиб ными поглядами и тенденціями антинародными, громадилися коло него, видячи въ нѣмъ свого брата-порадника. Ктожь зъ тогдашныхъ ученикôвъ самбôрскихъ не тямитъ тыхъ щасливыхъ часôвъ?

Въ р. 1879 одружився пок. Миронъ съ дочкою совѣтника судового (теперѣшного президента въ Самборѣ) п. Шенка и яко авскультантъ перенесеный бувъ до Долины. И тутъ працювавъ якъ давнѣйше на поли народнôмъ хочь въ иншôмъ напрямку, бо тутъ не стыкався вже съ молодѣжею, а таки съ рускимъ народомъ. Кто знае, кôлько здѣлати може нашь судовикъ на повѣтѣ и кто знавъ щиру любовь Мирона до того народа, той повѣритъ, що память про него позôстане у долиньскихъ Русинôвъ святою. (Для илюстраціи скажемо фактъ, що покôйникъ помимо ворогованя гдеякихъ высше поставленыхъ людей писавъ въ цѣлôмъ окрузѣ самбôрскôмъ протоколы судовй по руски и рускими буквами). Та недовго тѣшився ôнъ тихимъ домашнымъ щастьемъ. Въ протягу короткого часу поховавъ покôйникъ двоє дѣтей, а ôттакъ въ р. 1882 и любу жѣнку и остався самотный. Вже яко вдовець одержавъ мѣсце адъюнкта судового въ Вишневчику, где оставався до цвѣтня сего року. Въ наслѣдокъ злыднѣвъ, якй прійшлось покôйникови перебути, занедужавъ, зъ чого вытворилась неулѣчима хороба Брайта (гнитье нирокъ), котра кинулась ему на очи, такъ що мало що бачивъ и мусѣвъ выѣхати лѣчитися до своеи родины въ Самборѣ. — Минувшого мѣсяця ѣздивъ до лѣкарѣвъ вѣденьскихъ, та тй не зробили найменшои надѣи. По довгôй и тяжкôй слабости погасъ въ силѣ вѣку, наче дубъ зрубаный острою сокирою. Похороны ôтбулися 13 л. с. м. при великôй участи самбôрскои интелигенціи. Передъ домовиною несено вѣнець ôтъ судовыхъ урядникôвъ съ написями рускими и польскими. Отправлено службу божу при участи хору, зложеного зъ старшихъ и зъ ученикôвъ гимназіяльныхъ. Надъ домовиною на кладбищи промовлявъ шкôльный товарищъ покôйника о. Калиничъ. Слова его тронули до глубины кождого присутного. Ôтакъ промовивъ п. Андр. Чайковскій, пôдносячи въ короткихъ но щирыхъ словахъ утрату, яку рускій народъ понѣсъ съ смертею Мирона, его щиру любовь до того народа и его тиху працю на народнôй нивѣ. — Хоръ ôтспѣвавъ „вѣчную память“, а руска землиця приняла до себе того сына, що ей такъ дуже любивъ. И полягла козацка молодецка голова, якъ ôтъ вѣтру у степу буйна трава, — но слава не вмре, не поляже!

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На каноничну институцію о. Ом. Кушика на Ôльховець, а о. Мод. Хоминьского на Демню, годится президія ц. к. намѣстництва.

Завѣдателство получивъ о. Ст. Ковблянскій въ Бѣлобожници; о. Мих. Борисѣкевичь увôльненый ôтъ сеи парохіи.

Сотрудництво получивъ о. Он. Лелетъ въ Залучу надъ Прутомъ.

Въ пропозицію принятй: 1) на Довге, дек. стрыйского, о. Вол. Микитка; 2) на Бобщаны, дек. золочѣвокого, о. Юл. Габрусевичь; 3) на Рожанку, дек. скôльского оо.: Григ. Гуменный и Вол. Галиковскій; 4) на Подусôвъ, дек. наравѣвского, о. Іос. Цегельскій.

— **На памятникъ бл. пам. Володимира Барвѣньского** вплынуло: Читальня Горка Бышôвъ 50 кр.; о. О. Лучаковскій въ Должанцѣ 2 зр.; зъ продажи 2 примѣрн. „Скошеного Цвѣта“ 2 зр.; ôтсотки 31 зр. 62 кр.; панна Олимпія Цурковска 1 зр., п-на Петронеля Кончевичева 1 зр., панна Антонина Цурковска 1 зр., панна Иванна Кончевичева 1 зр., панна Ольга Глѣбовицка 20 кр.; панна Емилія Глѣбовицка 20 кр., панѣ Кончевичева 1 зр., панѣ Глѣбовицка 1 зр., панѣ Апполонія Дрималикъ 30 кр., о. Глѣбовицкій 1 зр., о. Сподарикъ 20 кр.; ученики гимназіяльнй: п. П. З. 1 зр., В. Л. 1 зр., Е. Т. 1 зр.; п. Павловскій, правникъ 1 зр.; п. Дембицкій, учитель, 30 кр.; дохôдъ зъ театрального представленя въ Тернополи 40 зр. — разомъ зъ попередными **1193 зр. 20 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** зложили: о. И. Любовичь зъ Острова 2 зр.; о. М. Павликъ зъ Микулинець 3 зр.; ôтсотки 2 зр. 67 кр.; Кость Горбаль, професоръ въ Стрыю 3 зр.; дохôдъ зъ театрального представленя въ Тернополи 40 зр.; К. Геникъ, учитель въ Березовѣ, 1 зр.; о. И. Негребецкій въ Залѣсю 1 зр.; честнй парохіяне въ Залѣсю 2 зр. 30 кр.; зъ продажи 1 прим. „Отчиту и Бесѣды“ 40 кр. — разомъ съ попередными **777 зр. 13 кр.**

Съ симъ числомъ розсылаєся въ приложѣ до „Дѣла“ Цѣнникъ львôвского купця п. Кароля Баллабана.

Геллера граючй предметы.

Рожнородній области штуки, механики и индустріи въ своѣмъ объемѣ не можутъ выказати нѣякого другого предмету, котрый есть такъ пригожій на **подарунокъ Рôздвяный**, якъ тій, досконалыми признанй **Геллера граючй предметы**, увѣнчанй **першими нагородами** на всѣхъ выставахъ, наконець въ „**Мельбурнѣ 1881**“ и въ „**Цириху 1883**“.

Нема ôтношень хочбы якъ нѣжнои натуры, щобы **граючій предметъ Геллера** въ змыслѣ того слова не бувъ **найотвѣтнѣйшимъ подарункомъ на Рôздво**. Где дорогоцѣнній предметы ображаютъ чувство а предметы ужитковй дражнятъ чувствительность, тамъ годится **граючій предметъ** въ найзнаменитшій способъ Такъ — цѣлый свѣтъ ему буде радый; бо кто на земли не мае годинъ самоты, въ котрыхъ находятъ на него чувство туги або огôрченя, котре называєся „Weltschmerz“, и для кого музика — тая универсальна мова всѣхъ сердець — въ такихъ годинахъ не есть потѣшницею, кому не упріятняе часу?! Такій предметъ треба поручити горячо такожь и тымъ особамъ, котрыхъ засуджуютъ на самоту ихъ занятье, хороба, сирôтство, и пр. Ôнъ подае розрывку и пріятность, тымъ бôльше що фабрикантъ дуже вкусно укладае репертуаръ кождого предмету. Найлюбленѣйшй и найлучшй аріи зъ старшихъ и новѣйшихъ оперетъ, найновѣйшй композиціи на поли музики до танцю, найлюбленѣйшй пѣснѣ найзнаменитшихъ композиторôвъ даются чути якъ найкорректнѣйше зъ предметôвъ Геллера.

Для **готелѣвъ, реставрацій, цукорень** и т. д. нема простѣйшои и певнѣйшои притягаючои силы якъ такій граючій предметъ. Якъ намъ зъ найрôжнѣйшихъ сторôнъ потверджаютъ, доходы тыхъ домôвъ цѣлкомъ подвоилися по спровадженю тои забавки: тому **тымъ господарамъ** и **властителямъ**, що ще не посѣдаютъ граючого предмету, усильно поручаемо, щобъ уживали тои такъ певною показуючоися силы притягаючои сейчасъ; на жаданье даемо улегченя выплаты.

Пр **священикамъ**, що не можутъ бути присутными на концертахъ зô взгляду на ихъ становище, або для ôтдаленя, тая игрушка готовитъ найкрасшу и найтревальшу пріятность.

Сеи зимы роздѣленй будутъ 100 найлѣпшихъ забавокъ, въ вартости 20.000 франкôвъ, яко премій, ба и купуючій малу граючу коробку може черезъ те прійти въ посѣданье великои игрушки, бо на кождыхъ 25 франкôвъ припадае премія Богатй илюстрованй цѣнники съ пляномъ розсылаются на жаданье franco. Радимо и съ найменшимъ замовленьемъ удатись прямо до фабрики въ Бернѣ, бо она мае складъ лишь въ одной Ниццѣ, и дуже часто чужй фабрикати выхваляются яко правдивй Геллера. Кождый предметъ, добре тямте, мае имя фабриканта И. Г. Геллеръ, котрый есть такожь ливерантомъ майже всѣхъ дворôвъ и цѣсарскихъ домôвъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 22. л. листопада 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Жел. зн. Кар. Людв. по 200 р.	282 25	286 50
„ львôв.-черн.-нс. по 200 р.	166 50	169 50
Банк. гип. галиц. по 200 р.	287 50	292 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 40	99 40
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 40	99 40
Банк. гип. галиц. 6% ав.	101 45	102 45
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. зем. кред. Завед. для Гал.	— —	— —
и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 60	99 60
Облиг. комунальнй Гал. банку		
рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Лосы мѣста Кракова . .	18 50	20 50
„ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 65	5 75
„ цѣсарскій	5 67	5 77
Наполеондоръ	9 52	9 62
Полуімперіалъ	9 85	9 95
Рубель россійскій срѣбный . .	1 54	1 64
„ „ паперовый .	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ . . .	58 80	59 50
Серебро	— —	— —

(Листы безъ текучого куп. безъ купонôвъ)

Кукодѣльня обуви
во Львовѣ

Руска улиця ч. 3, въ домѣ Сшавропигій-ского Института.

Маю честь поручитись ласкавымъ взглядомъ П. Т. Публики и увѣряю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣ жаданя на мѣсци и на провинціи якъ найточнѣйше выволити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи упрашаю о надôсланье на мiру спотребленого чобота. Въ надѣѣ, що П. Т. Публика не ôткаже менѣ своеи уваги, остаю съ глубокимъ поважаньемъ

(1—3) **Павло Мартинôвъ.**

Якъ заводити Правды на ладъ закôмарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшй и поправленй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гварантією 5 лѣтъ.
Тыдневй раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хотъ така машина зôпсуесь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (27—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. на опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ
В. СТАХЕВИЧА И СЫНА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ
поручае свôй ново ôткрытый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:
Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра
по дешевыхъ цѣнахъ. (2—15)

Певнымъ и скорымъ есть наслѣдокъ всюды высоко цѣненыхъ, зъ дуже уздоровляючои ростины званои **вусколистною бабкою** ребленыхъ
Бонбонôвъ-бабковыхъ
Виктора Шмидта & Сынôвъ,
въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ лишь въ антикахъ и у „Кароля Баллабана и Ст. Маркевича во Львовѣ“.**

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ
Львôвъ, Рынокъ, дôмъ п. Ербара
(Андріолього) ***ч 29 въ подворю.***

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локтевихъ

якъ: **полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенець, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, флянельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскій, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.**

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайнôсть пôзнати вымоги П. Т. Пань, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведенй товары продавати по **цѣнѣ низшôй**, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (4—10)

Пошукую женщины,
вѣкомъ старшои, котра хотѣлабы занятися моимъ невеликимъ господарствомъ. Вдовища по священику, котра знае найлѣпше вымоги господарки сельскои, булабы пожадана.

Заявленье пôдъ адресою:
В. Г.
poste restante: Бродки.
(1—2)

Шварцъ до чобôтъ
безъ витріолю!
зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Фернолендта въ Вѣдни
по цѣнѣ фабричнôй, а то:
I пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.
мôжна получити въ Торговли:
К. М. Возняка во Львовѣ
ул. Ôрменьска ч. 6. (Напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаеся неперемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Пôдписаный мае честь принôмнутися своимъ адресомъ поч. Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ôгъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Ученикъ середныхъ школъ
знайде выгôдне помѣщенье и здоровый домашный харчь въ честнôмъ домѣ урядничôмъ во Львовѣ сей часъ або съ початкомъ нового курсу шкôльного. — Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. (2—5)

ПОХÔДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Свѣчи церковнй
чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (21—?)

Вже выйшовъ
ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ
товариства „Просвѣта“
на рôкъ 1884.
укладу Василя Лукича.

Содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатй, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючй у „Просвѣты“ зъ провинціи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“
улиця Скарбкôвска ч. 2.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 129. Львôвъ, Вторникъ 15 (27) падолиста 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крóмъ русскихъ святъ) о 4-óй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пóдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гóдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тóлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. óтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вóльнй óтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рóкъ . . 12 зр. на цѣлый рóкъ . . 12 рубл.
на пóвъ року . . 6 зр. на пóвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на цѣлый рóкъ . . 16 рубл.
на пóвъ року . . 8 зр. на пóвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рóкъ . зр. 5·— на цѣлый рóкъ . . 5 рубл.
на пóвъ року , зр. 2·50 на пóвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25

Для Заграницъ, окрóмъ Россіи:
на цѣлый рóкъ . . . . 15 зр.
на пóвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рóкъ 19 зр. на цѣлый рóкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо имати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кóнци слóвъ)=**ы**, *и* (на початку слóвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слóвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункóвъ.

Банкъ краєвый
и сторонництво жидóвско-либеральне.

Цѣкавый додатокъ до нашои недавнои статіи о банку краєвóмъ подає найновѣйше число польскои часописи „Zgoda“ пóдъ высше поданымъ надписомъ. Щобъ дати ясный доказъ, що не тóлько Русины въ якои небудь „фракційнои опозиціи“, але и щирѣйшй Поляки досыть критично дивлятся на тую институцію и ви дѣланя, мы наводимо головнй мѣсця тои статіи въ дословнóмъ перекладѣ. Правда, авторъ тои статіи вѣритъ въ высокй и спасеннй цѣли банку краєвого, вѣритъ въ щиру волю его основателѣвъ-шляхтичѣвъ до пóддвигненя селяньства и управильненя кредиту. Мы старалися въ своѣй статіи „Дальшй прояви „ргасу organicznej“ покавати безпóдставность такои вѣры и цѣлковиту невинность банку краєвого въ дѣлѣ поправы нашого селяньского лиха. Длятогожь то мы не лякаємося, такъ якъ авторъ статіи въ „Zgod-ѣ“, щобы вступленье п. Згурского въ директоры банку не звихнуло тои институціи въ доброи дороги. Бóльше ви звихнути, якъ она въ самóмъ заложеню звихнена, и самъ п. Згурскій съ своими „мамелюками“ ледви чи зможе. А коли й зможе, то щожь за бѣда? Чимъ швидше се станеся, тымъ швидше наша „ієрархія суспóльна“ стратитъ останки свого кредиту, тымъ менше, значится, шкоды принесе нашóй суспóльности. Але послухаймо, що каже „Zgoda“.

„Справа организаціи банку краєвого волочеся лѣнивымъ ходомъ довше якъ рóкъ. Часомъ тóлько въ тайникóвъ дирекціи або выдѣлу краєвого проклюнеся на свѣтъ божій якесь внесенье, плянъ або проэктикъ, якесь именованье урядникóвъ, — и вновъ звычайна пóтьма покрывае — не знати чи розвóй чи застóй справъ тои институціи. Чи дирекція не могла вызначити собѣ якусь певну и просту дорогу, чи може трудно ѣй се було длятого, що за много есть управителѣвъ, организаторóвъ, судіѣвъ и знатокóвъ, — Святый знае. Бо и ктожь то у насъ не знаєся на банковыхъ справахъ? Кождый жидокъ занимаючійся лихвою або спекуляцією биржевою, кождый купець маючій дѣло съ банкомъ, кождый директоръ ведучій дрóбнй справы товариствъ задатковыхъ, кождый бухгальтеръ зводячій рахунки, кождый адвокатъ знаючій право торговельне и выробляючій пожички та маючій дѣло съ банкротствами, — всѣ они — хибажь неправда? — въ уряду и покликаня уважаются компетентными судити о дѣлахъ банковыхъ. А якъ наша публичность и навѣть „поважнѣйшй сферы“ розумѣютъ тй справы, — се й думкою здумати трудно, и найлѣпше бачимо се на тыхъ особахъ, котрй у насъ часами выростаютъ на директорóвъ навѣть великихъ институцій. Науку поважну, докладне знанье óтносинъ суспóльныхъ, ясность и безсторонность суду уважано у насъ доси рѣчами злишными; а правый характеръ часто навѣть уважався завадою у директора або высшого урядника банкового. Дѣло се впрочѣмъ дуже природне. Справами кредиту занималося у насъ тóлько жидóвство, пóдъ котрого вплывомъ выроблювалися понятя о справахъ кредитовыхъ и банкахъ у тыхъ людей, котрй тыми справами почали заниматися. Зъ того то пóшло, що люде зовсѣмъ непокликанй дóстаются у насъ до славы и урядóвъ банковыхъ.

„Тй уваги насуваются намъ въ болющои и сумнои исторіи банку селяньского, котра, если насъ все не ошибае, незадовго закóнчится безповоротнымъ крахомъ тои институціи. Уваги тй насуваются намъ и въ исторіи другихъ институцій кредитовыхъ, а подекуды такожь и въ дотеперѣшного застою въ банку краєвóмъ, котрого справы мае теперь въ рухъ ввести дръ А. Згурскій, свѣжо именованый третымъ директоромъ тои институціи.

„Основуючи банкъ краєвый, хотѣвъ соймъ утворити для суспóльности нашои институцію кредитову, котрабы не для звычайного зыску, але для суспóльного пожитку (?) вела дѣла кредитовй. Нехай бы въ кóнци для зыску, але для чiего? Розумѣеся, що для зыску цѣлого краю, бо цѣлый край есть его властителемъ. А що въ такóмъ разѣ булобъ зыскомъ для краю, се не тяжко означити, зваживши, що при помочи кредитовыхъ операцій óбдовжено весь край, знищено шляхту и селяньство и всѣ мы щоразъ бóльше выходимо на людей, котрй заряджуютъ своимъ власнымъ майномъ и доходомъ для другихъ, для ихъ збогаченя и въ залежности óтъ нихъ. Банкъ краєвый мавъ бути выволеньемъ зъ тяжкои недолѣ, мавъ бути регуляторомъ кредиту, мавъ закóнчити добу нашого пóддaньства, пóднести рóльництво, пóддвигнути промыслъ, однымъ словомъ — розбудити дрѣмаючй силы суспóльнй до руху и житя.

„Коли такъ велика була его задача, то треба було до тои задачѣ добирати людей съ óтповѣдною силою, умомъ и характеромъ, способóбныхъ до выповненя тыхъ великихъ обовязкóвъ. Директорство банку краєвого вымагае науки, а може ще бóльше досвѣду, ясного суду и докладного знаня суспóльныхъ óтносинъ, а передовсѣмъ великого характеру, котрого въ нѣяка сторонничость, нѣяка опинія, нѣяка карiєровость и нѣяка зысковность вплывóвъ не могла звести зъ дороги обовязкóвъ. Чи при именованю дра Згурского держалися „децидуючй сферы“ тыхъ засадъ? Дуже сумнѣваємось. Що до способности и науки фаховои, то дръ Згурскій доси не давъ нѣякои пóдставы думати, що онъ способный вести широкй справы банку краєвого и то въ его найтруднѣйшóй — организаційнóй — добѣ. Бо жь директорство товариствъ задатковыхъ не дае поля до показаня якихъ небудь бóльшихъ способностей; въ такихъ дрóбныхъ справахъ навѣть дрóбна интелигенція потрафитъ добре робити свою роботу, — а впрочѣмъ сего ще не знати, чи дръ Згурскій и тамъ добре робивъ свою роботу. Впрочóмъ же мы доси не чули, щобъ дръ Згурскій коли небудь заявлявъ погляды и помыслы показуючй въ нѣмъ якй небудь бóльшй способности або бóльшй засобы наукъ суспóльныхъ та финансовыхъ. А що до характеру, то óтсуваючи на бóкъ всякй óтносины приватнй, котрыхъ судъ до насъ не належитъ, — знали мы п. Згурского тóлько яко дуже ярого прихильника „партіи мамелюцкои“, званои нынѣ сторонництвомъ жидóвско либеральнымъ, а навѣть яко члена тихои конфратерніи финансово-политичнои, управляючои дѣлами того сторонництва. Сама приналежность п. Згурского до того сторонництва повинна бъ була, по нашóй думцѣ бути перешкодою для его покликаня до заряду банку краєвого.

„Партія мамелюцка, нынѣ жидóвско-либеральна, знана у насъ зъ засадъ и змагань, зовсѣмъ незгóдныхъ съ духомъ нашого народа. Явный союзъ съ „реформоваными“ (по верха) жидами, втяганье финансовости и его грошевыхъ вплывóвъ до политики, творенье сторонництва на пóдставѣ залежности кредитовои, тиха конфратернія заряду, — все те разомъ погубно и деморализуючо вплывае на нашу суспóльность. Гдежь суть впрочóмъ тй перехвалованй свѣтила финансовй того сторонництва? Анѣ въ соймѣ, анѣ въ радѣ мѣскóй, где прецѣ головнй финансовй свѣтила того сторонництва зъ давна съ великимъ напоромъ втиснулися, не чули мы нѣякого економичного внесеня, нѣякого проэкту анѣ погляду на финансовый станъ краю. Що жь то за свѣтло, котре не свѣтитъ, що то за огонь, котрый не грѣе? Мы бачимо тóлько, якъ головнй провóдники тои партіи стискали сердечно руку директора банку селяньского. А за справами народа, обдертого тымъ банкомъ селяньскимъ, нѣколи не промовивъ анѣ одинъ „великій финансистъ“ того табора, а газетярѣ зъ тои партіи робили, що могли, щобъ промовчати або закрыти брудни справки тои институціи.

„Черезъ именованье дра Згурского входитъ сторонництво либерально-жидóвске въ зарядъ банку краєвого, и тиха конфратернія финансово-политична, управляюча тою партіею, буде мати могучій вплывъ на организаційну добу тои институціи. Иншими словами: сторонництво ненародне, бо ексклюзивне, мае заряджувати институцією народною, призначеною для цѣлои суспóльности; банкъ, що повиненъ нашу суспóльность вызволити óтъ жидóвского кредиту и уорганизувати кредитъ краєвый, буде робити се при помочи жидóвскихъ прихильникóвъ; селяньство наше маютъ пóдносити щирй пріятелѣ директора банку селяньского! Чи жь можливй суть ще бóльшй и дивогляднѣйшй суперечности?“

Торжество въ честь Миклосича.

II. *Допись зъ Вѣдня.*

Розпочався комерсъ. Внесено на салю столы и гостѣ позасѣдали коло нихъ; молодѣжь славяньска посѣдала пóсля своихъ товариствъ при óтдѣльныхъ столахъ. Цивильна музика грала улюблений новй творы, а въ межи-актахъ говорилися бесѣды и спѣвалися славяньскй пѣснѣ.

Електрична выстава въ Вѣдни.

VI.

Найбóльше характеристичною чертою правдивого Вѣденця есть безперечно его велика цѣкавость. Онъ все муситъ знати, все побачити на власнй очи, все почути на власнй уши. Не ма жаднои хочьбы якъ малозначущои рѣчи, котра не звернулабы на себе его уваги, котра бы его не займила. Було разъ ще въ першихъ мѣсяцихъ мого проживаня въ Вѣдни. Вже óтъ кóлькохъ днѣвъ бачивъ я черезъ óкно моеи хаты на Schottenfeld, якъ правильно около третои годины въ полудня збиралась велика товпа людей коло церкви, що не óтдалѣкъ стояла, и повадиравши головы въ гору всѣ смотрѣли на вежу. Особливо звертавъ на себе увагу якійсь вже пристаркуватый, худощавый панокъ въ цилиндрѣ на головѣ, котрый що дня являвся передъ церквою о тóй порѣ, стававъ на тротоарѣ, выймавъ лорнету и пильно глядѣвъ на вежу, доки майже не почало змеркати. Зацѣкавленый, що тамъ такого може бути, — бо черезъ óкно нѣчогóсенько не було видно на вежи, — зóйшовъ и я та ставъ и собѣ съ другими дивитись на вежу. Не виджу нѣчого. Пытаю побóчь мене стоячого якогось присадкуватого Нѣмця, на що онъ такъ пильно дивится а онъ менѣ на те: „Або я знаю; дивлятся другй та и я дивлюсь; мабуть якась кóтка впала за онъ ту штукатуру, що бачите понадъ годинникомъ, та не може вылѣзти.“ „Где тамъ“, — перебивае якійсь ремѣсничій хлопець, що пóдслухавъ нашу бесѣду — „то мышь óбгае наоколо вежѣ по примурку, що онъ тамъ пóдъ самою банею. Бачите, якъ хвостикомъ крутитъ зó страху, що не може злѣзти?“ Помѣркувавши, що въ товпѣ нѣчого не довѣдаюсь, бо кождый лишь глядитъ и самъ не знае, на що, пóдóйшовъ я до купця, що стоявъ передъ своею крамницею та óтъ того довѣдався правды. Высоко понадъ годинникомъ за штукатурою пара соколóвъ-вежовикóвъ звила собѣ гнѣздо та высидѣла молодй. Старый панокъ съ лорнетою доглянувъ ихъ и що дня приходивъ о тóй самóй порѣ приглядатись, якъ старй годуютъ молодыхъ, хочь наврядъ, чи коли що побачивъ. За нимъ такъ и заразъ збиралася цѣла товпа цѣкавыхъ, такъ що иногдѣ и трудно було перейти, а кождый що иншого добачувавъ на вежи. Такій то цѣкавый сей народъ вѣденьскій; готовъ на все забути, щобъ лишь заспокоити свою цѣкавость. А коли найдеся яка нагода, щобы щось важнѣйшого побачити або почути, то жаденъ Вѣденецъ не всидитъ вже въ хатѣ. Для него не ма жадныхъ перепонъ; онъ спѣшитъ на мѣсце хочьбы лишь для того, щобы потому мóгъ сказати: „И я тамъ бувъ, и я то чувъ або бачивъ“.

Съ такою то цѣкавостею спѣшили Вѣденцѣ до ротунды, коли рознеслася звѣстка, що черезъ телефонъ въ ротундѣ буде можна почути „Африканку“, котру якъ разъ давали въ оперѣ. А въ оперы до ротунды добрыхъ три чверти годины ходу. Хиба жь може не цѣкава рѣчь, якъ по тонкихъ дротахъ буде нестись голосъ панны Леманъ далеко ажь въ Пратеръ? Наслухавшись и начитавшись въ газетахъ стóлько о телефоновыхъ пробахъ мѣжь ротундою а Баденомъ та Кльостернайбургомъ, кождый хочь разъ въ житю хотѣвъ дóзнати телефонового враженя на бóльшй розмѣры.

Тому то вже óтъ четвертои годины почалася збирати товпа цѣкавыхъ, а хочь сего вечера мало бути и електричне освѣтленье, то однакожь телефоновыхъ ентузіястóвъ було найбóльше. Съ кождою минутою, съ кождою хвилею росла товпа а съ нею стискъ, шумъ и крикъ незвычайный. „Ахъ, такъ довго треба чекати!“ — óтзывався якась молода женщина до побóчь неи стоячого пана — „я вже не выдержу. Ноги такъ болятъ а ту ще тиснутъ зó всѣхъ сторóнъ, що вже и óтдыхати не можна.“ Очевидно она говорила до свого чоловѣка, бо сей, певно невдоволеный, що для забагóвъ жѣнки не може зайти до Вебера на „склянку свѣжого“, съ внутрѣшнымъ вдоволеньемъ óтказуе ѣй: „Schenier' dich net, Leni; drah' di' um' und lahn' di' an.“ Се-бъ то по нашому: „Не встыдайся, сядь собѣ на землю та спусти ноги“.

Наразъ заблысли електричнй лямпы. Цѣла товпа збита въ одинъ тѣсный клубóкъ заколыхалася якъ бы порушена електричнымъ токомъ и протягле „а...а...а!“ понеслося докола. Почулись сигналовй дзвóнки и въ тóй хвили отворилися дверѣ. Цѣла товпа, якъ бы перта якоюсь страшною силою, кинулася до дверей. Зробився крикъ страшенный. „Охъ, моя нога! Моя рука!.. Ратуйте, бо удусять!“ — И середъ такого крику перетискаются стоячй на передѣ черезъ коловороты уставленй въ дверехъ. Доперва въ ротундѣ óтдохнувши свобóднѣйше оглядався кождый, чи выйшовъ зъ того стиску безъ шкоды. Але то тревае лишь хвильку а потому бѣжитъ кождый що силы дальше. Ось якась, видно, мати съ дорослыми вже дочками съ жалемъ оглядае свою сукню, до котрои приправили ѣй волокъ въ товпѣ безъ помочи кравця чи тамъ кравчихи. Але нема часу довго оглядати; голова родины, повнолицый чисто выбритваный мужчина не дае спокою громадцѣ, що якъ бомба влетѣла до ротунды. „Ходѣтъ скорше, — завзывае онъ, — а то займутъ мѣсце“. И всѣ чимъ скорше пóгнали въ захóдну галерію. Пóйдѣмъ и мы за тыми щасливцями.

Якъ-разъ мы ще добре потрафили и насъ впустили въ телефонову комнату, где лишь для шѣстняйцять осóбъ мѣсця. Представте собѣ порожну комнату довкола съ поличками при стѣнахъ. На поличкахъ лежатъ телефоновй лійки. Довкола стѣнъ позайманй мѣсця, а особы стоячй при телефонахъ представляютъ дивно комичный видъ. Представте собѣ невеличке товариство мужчинъ и дамъ въ слабо освѣченóй комнатѣ, стоячихъ рядомъ пóдъ стѣнами и зверненыхъ до нихъ лицями. Всѣ похилившись до стѣнъ стоятъ середъ глубокои

Першимъ бесѣдникомъ бувъ Чехъ Гурбанъ. Онъ вачѣсъ тоастъ на честь цѣсаря Францъ-Іосифа I., пôдносячи, що за его либерального панованя здвигнулись иôтродились масы народа на грунтѣ національномъ. Музика ôтограла на се народный имнъ. Другимъ бесѣдникомъ бувъ Русинъ, заступникъ товариства „Сѣчь“, дръ Теофиль Окуневскій. Онъ пôднѣсъ тоастъ въ честь Миклосича. Бесѣда дра Окуневского була принята френетичнымъ оплескомъ: по нѣй ôтспѣвано Миклосичеви „Многая лѣта“.

Читано дальше телеграмы, наспѣвшій въ южнои Славянщины: телеграмъ було 23 серôскихъ, 36 словеньскихъ, 11 болгарскихъ и 5 хорватскихъ (!). Всѣ забавлялись якъ найлучше. Музика грала гарнѣ штуки, спѣвалися пѣснѣ, якъ „Hej Slovane“, „На прej застава Славе“ „Бранково коло“ и др. Потôмъ читано телеграмы ôтъ пôвнôчныхъ Славянъ. Полякъ Гостковскій по ôтчитаню польскихъ пôднѣсъ тоастъ на федерацію Славянъ на основахъ рôвности и вôльности. Говоривъ дуже хорошо и въ дусѣ далекôмъ ôтъ шовинизму національного, що ôтъ Поляка не часто и не легко можна почути. Дальше читалися ческій (11), ôттакъ нашій малорускій, числомъ 35. Кождій були аплавдованій, найбôльшій же ентузіязмъ выкликала телеграма ôтъ рускихъ учениць семинаріи женьскои во Львовѣ. Гдеякій телеграмы не були читанѣ, лишь було сказано, зъ ôтки наспѣли, не лишь длятого, що ôтчитанье всѣхъ булобы дуже умучило публику, але и для того, що гдеякій могли, если не провокувати товариство „Буковина“, то вразити его и тымъ чиномъ попсувати загальну гармонію.

Иншои однакъ думки бувъ представитель и предсѣдатель власне тоижь „Буковины“ п. Дудыкевичь. Вже пôдъ часъ академіи ôнъ передаючи Миклосичеви адресу „Академического Кружка“, выкликавъ дисгармонію, бо въ россійскôй промовѣ своѣй высказавъ такій поглядъ, якій власне противився поглядови Миклосича. Теперь же ôнъ прочитавши свои россійскій телеграмы (17), — въ котрыхъ одна съ натискомъ прочитана, говорила мѣжь прочимъ: „Да погибнутъ сепаратисты“ и черезъ тое могла вызвати невдоволенье, — крôмъ того ще узнавъ потрѣбнымъ выступити съ россійскою бесѣдою, вымѣреною противъ нашого народа и его самостôйности. Бесѣда его на тему „одинъ народъ“—(на вечерѣ въ честь Миклосича, котрый на основѣ глубокои науки якъразъ до противного дôйшовъ выслѣду!) — выкликала велике роздражненье, а коли ще ôтозвався до Славянъ, що они будутъ щасливыми, злявшися съ Россіянами, повстали крики и голоснѣ протесты. Ктось крикнувъ: „Тогды всѣ въ Сибѣрь пôйдемъ!“ — а на тое бесѣдникъ ôтповѣвъ: „Сибѣрь хорошая страна, особенно для заблуждающихъ ся!“ Тогды повставъ крикъ не до описаня. „Pereat, pereat!“ Серôъ (Петковичь *Р.*), рослый мущина, приступивъ до бесѣдника, ôтсунувъ его ôтъ трибуны, а самъ по россійски крикнувъ доносимымъ голосомъ: „Не то народъ, що шле на Сибѣрь, а той, котрого на Сибѣрь шлютъ!“ (*Браво*). Бесѣдникъ „Буковины“ хотѣвъ ще щось говорити, але заглушаюче „pereat“ не допустило его до слова. Всѣ Русины, всѣ Серôы, Словенцѣ и много Полякôвъ опустили салю, обурений провокацією, оскорбившою не лишь Русинôвъ, але и всѣхъ другихъ Славянъ, а такожь ювилята Миклосича.

Однакъ мимо тои провокаціи, мимо того негарного кôнця, цѣле свято выпало дуже добре и було величезною манифестацією тыхъ подавленыхъ и покривдженыхъ народностей славяньскихъ, котрѣ хочь маютъ повне право екзистенціи, мусятъ собѣ съ найбôльшимъ трудомъ и высиленьемъ здобувати свои права природнѣ. Свято се було „тріюмфомъ правды надъ неправдою“. *В. П.*

Помѣщаючи нынѣшну допись зъ Вѣдня о ювилейнôмъ торжествѣ въ честь Миклосича, мусимо замѣтити, що описаный объективно нашимъ дописователемъ фактъ о „скандалѣ“ при кôнци комерсу (о $1^1/_2$ годины по пôвночи) подали такъ само всѣ нѣмецкій и славяньскій дневники съ своими замѣтками. И мы не залишимо въ слѣдующôмъ числѣ подати нашій уваги до сего будь-що-будь сумного факту, тымъ бôльше, що въ однои и въ другои стороны були найбôльше тутъ заангажованѣ галицкій Русины.

Зъ обовязку дневникарского мусимо ще и тое додати, що на другій день по комерсѣ выдѣлъ товариства „Сѣчь“ умѣстивъ въ вѣденьскихъ часописяхъ пояснене высше описаного факту въ такôй самôй основѣ, въ якôй надбславъ и намъ до умѣщеня:

„Щобы пояснити, яке становище заняло наше товариство на святѣ въ честь Миклосича, котрого мы згôдно съ нашимъ народомъ, яко его представителѣ, глубоко поважаемо, заявляючи се вже тымъ, що мы именували его нашимъ почетнымъ членомъ и що брали горячій спôвъудѣлъ въ святкованю ювилею сего высокопочитаного и высокодостойного мужа, мусимо съ жалемъ заявити, що на сѣмъ святѣ, где намъ найменше годилося зменшати велике торжество славяньске, на котрôмъ такъ сильно зôстала замаркована наша народна идея, — мы мусѣли на сѣмъ такъ поважнôмъ мѣсци пôдъ конець, коли честь и повага нашого народа черезъ представителя тов. „Буковины“ зôстала тяжко оскорблена, яко вѣрнѣ сыны пôднести нашь протестъ и выйти зъ сего мѣсця. Заразомъ поученѣ досвѣдомъ, хочь заявили мы нашу найщирѣйшу охоту святкувати враз съ другими славяньскими народами память великого и геніяльного Тургенева, — то зôсталисьмо зневолений ôтказатися ôтъ спôвъудѣлу, якъ се всегда мы робили, коли можна було сподѣватися демонстрацій противъ нашои народности, якъ н. пр. мы ôтказались ôтъ удѣлу въ торжествахъ, устроюваныхъ польскимъ товариствомъ „Ognisko“ въ память „Конституціи 3-го мая“ и въ „ювилей Собьеского“. Дальше, щобы оправдатися и добре вырозумѣти, якъ важнѣ мотива споводували насъ до сего кроку, подаемо въ цѣлости наше заявленье, яке ôтпоручники тов. „Сѣчь“ доручили комитетови для устровня комерсу въ честь Тургенева:

„Память Тургенева намъ дорога, шануемо въ нѣмъ геніяльного и невтомимого борця противъ неправды, нерôвности и насилія, шануемо въ нѣмъ мужа, що вразъ съ своимъ другомъ а нашимъ незабутнымъ „Тарасомъ Шевченкомъ“ боровся за права людскій для покривдженого народа. Шануемо въ нѣмъ мужа, що спріявъ нашôй справѣ и народнôй нашôй литературѣ, що самъ перекладавъ оповѣданя Марка Вовчка на великоруску мову а нашои учився. Коли отже въ загалѣ память Тургенева у всякого образованого чоловѣка выкликуе чувства глубокого поважаня, то о скôлько она намъ дорожша за то, що такій великанъ пôднѣсъ свôй голосъ могучій въ оборонѣ нашои переслѣдованои литературы. Бьемо чоломъ кождого часу передъ великимъ геніемъ XIX столѣтя и щирымъ серцемъ сваткуваливбы мы его память.

Зваживши однакожь, що предсѣдатель тов. „Буковина“ на комерсѣ въ честь Миклосича, мужа, що важкимъ словомъ правды и науки вступився за самостôйностею нашого языка, — посмѣвъ прилюдно и остентативно се все заперечити, а тымъ насъ и нашій національнѣ чувства глубоко оскорбивъ;

зваживши дальше, що тов. „Буковина“ навѣть не уповажнене заступати великорускій народъ;

зваживши такожь, що тов. „Буковина“ своимъ поступкомъ дня 8 (20) падолиста доказало, що оно яскраво противорѣчитъ идеямъ и симпатіямъ Тургенева, и для того не дае намъ найменшои поруки, що оно буде гôдно обходити память сего борця за свободу и людскôсть;

зваживши въ кôнци, що мы Русины на святѣ въ честь Тургенева пôдъ проводомъ тов. „Буковины“, не маемо жаднои поруки и обезпеченя, що не будемо выставленѣ на подбôну зневагу, —

всьмо зневолений ôтказатися ôтъ спôвъудѣлу въ сѣмъ святѣ.

Заразомъ заявляемо прилюдно, що мы всякій зношеня съ тов. „Буковина“ зрываемо, и що въ высше наведеныхъ причинъ на будуще не будемо брати удѣлу въ нѣякôмъ славяньскôмъ святѣ, на коли намъ не буде достаточно запоручено, що честь и повага нашого народа не буде нарушена, — и що мы, тутъ у Вѣдни одинокій заступники рускаго народа, не будемо выставленѣ на нѣякій напады и обиды.

Въ кôнци заявляемо, що память Ивана Тургенева, сего такъ много заслуженого мужа, будемо обходити въ нашôмъ кружку.

Съ глубокимъ жалемъ, ще разъ кажемо приходитъ намъ рѣшитись на сей такъ дуже немилый крокъ; до него однакъ мы зневолений вôстали поступкомъ тов. „Буковина“.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Сѣчь“.

Иванъ Куровець, предсѣдатель. *Зиновій Левицкій*, секретарь.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ палатѣ посольскôй угорского сойму*) зачалися дня 20 л. падолиста розправы надъ проектомъ правительства о супружествахъ межи христіянами а жидами. Проектъ сей становитъ мовьбы доповненье ухваленого ще 1867 р. угорскимъ парляментомъ закона о еманципаціи жидôвъ, а позаякъ дотыкае ôнъ пытаня жидôвского що стоитъ теперь въ Угорщинѣ на порядку дневанôмъ, то розправы парляменту будятъ интересъ не тôлько въ соймѣ, але займаютъ дуже живо цѣлу угорску суспôльнôсть. Авторъ предложеня Коломанъ Тисса поклавъ собѣ задачею, позыскати для мадярскои идеи державнои жидôвскій елементъ, а щобы скорше дôйти до цѣли, рѣшивъ ôнъ усунути правну перешкоду, котра недозволяла зъамальгамувати жидôвъ съ Мадярами. При всѣхъ змаганяхъ мадяризаційнои системы лишились угорскій жиды, хочь и приняли мадярску мову, такой жидами и становлятъ особну суспôльнôсть, — касту съ особными расовыми признаками и ôтрубными поглядами религійно-моральными, котрѣ дуже часто стоятъ въ суперечности съ интересами христіяньскихъ вѣроисповѣдань, а ôтрубнôсть тая такъ довго не затреся, поки родина не сотворитъ спôльности интересôвъ. Зъ тои точки глядитъ на пытанье жидôвске и теперѣшный представитель угорского правительства, а скоре полагодженье сего пытаня сталося въ виду антисемитского руху, выкликаного въ послѣдныхъ часахъ Тисса-еслярскимъ процесомъ, конечностею. Тисса знавъ добре, що его проектъ стрѣтитъ въ парляментѣ опозицію, зъорганизовану въ антисемитскôмъ клюбѣ, не мôгъ забути такожь о тôмъ, що предложенье его буде мати принципіяльныхъ противникôвъ въ духовеньствѣ, засѣдающômъ въ парляментѣ и въ членахъ скрайнои лѣвицѣ, котра звернеся противъ предложеню правительства, задля его слабыхъ сторôнъ. Тому то ôнъ не засыплявъ часу и старався особистою интервенціею позыскати для себе попертье въ всѣхъ парляментарныхъ кружкахъ, особливожь въ партіи либеральнôй, котра за его заходами узнала сю справу справою сторонництва и зъобовязалася голосувати солидарно за предложеньемъ. Зъ другои жь стороны не спали такожь антисемиты, котрѣ знайшли дуже пригожій случай для высказаня своихъ задушевныхъ гадокъ, котрѣ поза парляментомъ не далибися може и репродуковати. Черезъ те прибрала цѣла дебата характеръ антисемитскои розправы, въ котрôй одни бороняли поглядôвъ и програмы антисемитского клюбу, другій жь старалися выдобути аргументы для выказаня, що замѣты антисемитôвъ безъосновнѣ. Замѣтна передовсѣмъ тая обставина, що правительство и загаломъ всѣ оборонцѣ предложеня Тиссы видятъ слабѣ стороны проекту и признаются до нихъ, заявляютъ однакожь, що будутъ голосувати за закономъ. До минувшои суботы велася розправа генеральна, а при тôй случайности поставили антисемиты внесенье, щобы предложенье правительства ôткинути и не принятѣ его за основу спеціяльнои дебаты. Зъ моменти бесѣдъ, выголошеныхъ защитниками проекта, заслугуе на увагу бесѣда бувшого министра справедливости, Бальтаза Горвата, котрый заинтересувавъ своими выводами цѣлу палату, слухавшу его съ великимъ напруженьемъ. Пос. Горватъ видитъ слабу сторону предложеня передовсѣмъ въ тôмъ, що оно мае характеръ спеціяльного жидôвского закона. Законъ повиненъ загаломъ высказати, що выконуванье правъ обывательскихъ и политичныхъ не зависитъ ôтъ вѣроисповѣданя. Въ прочѣмъ держава мае неоспориме право нормувати ôтношеня супружескій, а сей законъ ревиндикуе его державѣ лишь въ части. Замѣсть загального закона о цивильныхъ супружествахъ предкладае правительство тôлько спеціяльный законъ о супружествахъ жидôвскихъ. Правительство здаеся боялося, що католицке духовеньство буде робити трудности въ выконаню закона, але тая обава безъосновна, бо угорске духовеньство звѣстне зъ ового патріотизму. Бесѣдникъ звертаеся противъ замѣтôвъ поднесеныхъ супротивъ жидôвъ и пôдноситъ, що хочь въ жидôвскôмъ товариствѣ подыбуются пороки, але нѣкто не може за се засуджувати ще цѣлои расы, бо и межи жидами стрѣчаются индивидуа, що характеромъ, наукою и образованьемъ зачисляются до найкрасшихъ особъ въ товариствѣ. Гармонія не дасться легко спровадити, бо сему стоятъ на перешкодѣ взаимнѣ пересуды. Но хочь предложенье мае богато слабыхъ сторôнъ, заявляе Горватъ, що буде за нимъ голосувавъ, бо оно хочь въ части переводитъ въ практицѣ право державы до унормованя ôтношень супружескихъ. Офиціяльный защитникъ внесеного правительствомъ проекта, министеръ справедливости Паулеръ боронивъ его досыть слабо, а мотива нимъ пôднесенѣ не були зовсѣмъ переконуючій, а що бôльше, можна було его оборону навѣть зовсѣмъ противно интерпретовати. Супружество, сказавъ Паулеръ, становитъ такъ у христіянъ якъ и жидôвъ основу родинного житя и длятого мае для церкви и державы незвычайне значенье. Не можна дивуватися, если церковь старалася за-

---

тишины и держатъ коло ушей якúсь рурки. „Алежь мы нѣчого не чуемо“, — ôтозвалися панночки, що передъ нами увôйшли до комнаты. „И мы нѣчого не чуемо“, — ôтозвалося ще кôлька голосôвъ. „Seit's stat — мовчѣтъ“ — упоминае повнолицый мужчина, батько панночокъ, очевидно богатый купець „vom Brilantengrund“. „Певно, що нѣчо не чути, — поясняе телефоновый слуга, — бо токъ електричный ще не сполученый. але заразъ почуете.“ И всѣ знова замовкли. Наразъ роздався въ телефоновыхъ лійокъ якійсь трѣскъ подôбный до того, якъ бы кто запалювавъ трѣскучій сѣрнички. То переходитъ токъ електричный. Въ слѣдъ за нимъ почувався и спѣвъ въ опери. Якъ бы въ дуже далека чути тонкій слабый голосъ добуваючійся немовьбы зъ пôдъ землѣ а однакожь чути съ всею докладностею всѣ его модуляціи и найкрасшѣ пасажи. То спѣвае Леманъ въ ролѣ Инесъ и допытуеся за своимъ милымъ за Васкою де Гама, а въ ôтповѣдѣ ньй роздався грôмкій голосъ п. Ляй. Его спѣвъ и слова такъ чути докладно, що знаючому оперу здаеся, що ôнъ вже и бачитъ сцену передъ собою. Наразъ въ руркахъ телефоновыхъ зновъ щось затрѣщало, зашумѣло, а потому и зовсѣмъ стихло. Представленье закôнчилось и слухачѣ телефоновои оперы невдоволенѣ робятъ мѣсце другимъ. Ну, впрочѣмъ и можна бути невдоленымъ. Заплатити за вступъ 60 кр., настоятися три годины передъ ротундою, дати наштовхатися и пооббивати ноги та пообдирати одѣжь, потому ледви 10 минутъ любуватись чаруючимъ спѣвомъ — то трохи за богато.

Бôльше враженье робивъ **микрофонъ** Протасевича, выставленый въ россійскôмъ ôтдѣлѣ. Сей микрофонъ рôжнится тымъ ôтъ всѣхъ другихъ, що при нѣмъ не потреба прикладати лійки до уха, можна собѣ свобôдно сидѣти або переходжуватись по комнатѣ, а голосъ спроваджены зъ-далека чути дуже ясно и добре по цѣлôй комнатѣ. Апаратъ есть уставленый въ однôмъ кутѣ сальону, выставленого нарокомъ для микрофону, а зъ его великого голосового лійка розходятся звуки. И дивна рѣчь: не чути нѣ жадного трѣску и шуму якъ въ телефонахъ, а чимъ дальше поступимося ôтъ микрофона, тымъ чистѣйшій, тымъ повнѣйшій долѣтае голосъ. На першôй пробѣ ôтспѣвано Шуберта „Ständchen“ съ супроводомъ скрипки; спѣвъ ôтбувався въ недалекôй реставраціи Вебера. При микрофонѣ чути було спѣвъ и музику якъ не може бути лѣпше; тôлько высокій тоны були трохи не чистѣ и сплывалися разомъ, але загальне враженье було дуже добре. Ще красше переносилося сольо ôтогране на флигельгорнѣ; здавалося якъ бы гдесь въ далеку при тихôмъ воздусѣ залѣтавъ милый голосъ трубки. Всѣ слухачѣ вынесли зъ сеи пробы те переконанье, що лишь одинъ микрофонъ спосôбный до передаваня музики на бôльшій розмѣры и що лишь ôнъ одинъ може колись въ сей штуцѣ важне заняти мѣсце. Правда, що микрофонъ Протасевича потребуе ще богато улѣпшеня, але вже и въ нынѣшнôй своѣй формѣ, стався ôнъ однымъ зъ найцѣкавѣйшихъ вынаходôвъ. Протасевичь розказувавъ, що его микрофонъ переносивъ музику въ Варшавѣ на 50 кильометрôвъ.

Що до силы и далекости переношеня голосу телефонами и микрофонами мусимо ще сказати, що пôсля дра Арона, котрый на выставѣ мавъ ôтчитъ о телефонахъ, доси лишь до певного степеня удаеся переносити голосъ на бôльшу далечь. За помочею телефона можна говорити на 10 миль, а за помочею микрофона навѣть на 20 миль. На 40 миль вже дуже трудно говорити а на 60 вже зовсѣмъ неможливо.

Въ кôнци мусимо тутъ ще згадати о однôмъ доси мало звѣстнôмъ инструментѣ, котрый вынайшовъ дръ Аронъ. Ôнъ назвавъ его **семафономъ**. Сей инструментъ есть такъ чутливый на всякій индукційный токъ електричный, що на пробѣ въ Берлинѣ — якъ дръ Аронъ розказувавъ — дававъ ôнъ на стрыху три-поверховои школы инжинерôвъ сильнымъ голосомъ знати, що сподомъ въ пивници переходитъ дротомъ токъ електричный. Дръ Аронъ думае, що сей инструментъ полѣпшеный давбыся добре ужити на корабляхъ, котрѣ маютъ входити въ якусь небезпечну пристань. Наколибы въ пристани ишовъ корабель а на корабли бувъ семафонъ, то корабель мôгбы середъ найглубшои темноты безъ всякого провôдника заплысти до пристани, бо якъ довго корабель плыве понадъ кабельомъ такъ довго семафонъ выдае въ себе голосъ. Дръ Аронъ працюе безъустанно надъ полѣпшеньемъ сего инструменту.

всѣгды мати вилывъ на тую институцію, бо церковь сповняла симъ лишь свое покликанье. Тому то, коли ходитъ о реформу сеи институціи, треба поступати съ великою осторожностею и щадити моральнй чувства. Сеи програмы держалося дотеперь угорске правительство, а доказомъ сего давнѣйше законодавство якъ исторія введеня австрійского кодекса цивильного (часть его относячася до супружествъ необовязувала въ Угорщинѣ). Министеръ противный заведеню загального закона о цивильныхъ супружествахъ. Въ оборонѣ проекта стававъ такожь самъ президентъ Тисса. Его выступленье було замѣтне хиба тымъ, що заповѣвъ репресійнй мѣры противъ газетъ, ведучихъ антисемитску агитацію и заявивъ, що зажадае на тую цѣль надзвычайного уповномочнення правительства. Противъ закона забирали голосъ крóмъ священикóвъ члены антисемитского клюбу: Оноди, Симоній и Источи. Оноди, мотивуючи свое внесенье переходу надъ проектомъ до дневного порядку, заявивъ, що уважае рѣшенье жидóвского пытаня однымъ зъ найбóльше пекучихъ соціяльныхъ пытань, однакожь въ виду догимъ талмуда нема выглядóвъ, щобы удалося жидóвскій елементъ зляти съ христіяньскимъ. Рухъ противжидóвскій заострився особливо наслѣдкомъ несправедливого переведена процесу Тисса-еслярского и наслѣдкомъ появленися въ Пештѣ Морица Шарфа. Цѣкавй такожь выводы Источого. Жиды, говоривъ óнъ, суть самй несовѣстными провокаторами розрухóвъ зъ послѣдныхъ часóвъ; ихъ розбóйнича и демолизуюча политика винна всёму. Повтаряючйся зъ дня на день случаѣ надъужить, агитацій, рабункóвъ и насилій жидóвъ побóльшаютъ лишь таборъ антисемитóвъ. Тй, котрыхъ названо въ палатѣ безсовѣстными агитаторами, выслань сюда народомъ, щобы загоити горе. Но они замѣсть усунути лихо нанесене жидами, дозволяютъ съ непонятною легкодушностею и рóвнодушностею рабовати и нищити собѣ мандаты и голосуючи за предложеняии зовсѣмъ непотрѣбными, доливаютъ лишь олéю до огню. Коли референтъ говоривъ тутъ про небезпеченьство особы и власности, то óнъ ошибався, бо безпеченьство загрожене було переважно жидами въ спóлцѣ съ ихъ нанятыми ратниками филосемитами. Передъ тою коалиціею небезпечна наша власнóсть, бо выдираютъ намъ ен кривыми присягами и перекупствами мимо всякихъ законóвъ и параграфóвъ. Передъ жидами не есть безпечне и житье христіянъ, бо поминувши вже щоденнй напасти жидóвъ на житье христіяньскихъ обывателѣвъ, не можутъ родичѣ нѣколи бути безпечнй, що ихъ дитина не станеся жертвою оргій ритуальныхъ. Мимо увóльняючого засуду, говоривъ Источи, кождый переконаный, що нещаслива Естера Шалимосси згинула въ синагозѣ. Не ма що дивуватися, коли зруйнованый народъ бере за сокиры. Бесѣдникъ пересвѣдченый, що проектованый законъ не рѣшитъ жидóвского пытаня. Ставляючи за примѣръ Прусы доказуе óнъ, що звязи межи жидами и христіянами не будутъ часто лучалися. Данй статистики популяційнои прускои поучаютъ впрочёмъ, що мѣшанина семитóвъ съ европейскими расами есть дуже неплодна, а причина явища, поминувши вже условія физіологичнй лежитъ въ непреодолимóй противности обохъ расъ. Жидъ видитъ въ христіянинѣ лишь „гоя“, а христіянинъ видитъ въ жидѣ чоловѣка, котрымъ óтъ дитячихъ лѣтъ учився бридитися. Но мимо всѣхъ аргументóвъ противникóвъ закона приняла его палата и рѣшила приступити до спеціяльнои розправы, а зъ сего можна заключати, що нема обавы, щобы óнъ бувъ óткиненый.

(Предметомъ нарадъ министеріяльныхъ конференцій въ Пештѣ), куда удалися, якъ мы доносили въ послѣднóмъ часѣ, министры спóльныхъ ресортóвъ и гдекотрй министры долитавскй, маютъ бути справы чисто-административнй. Що до подорожи министра торговлѣ бар. Пино, то цѣлею ен мае бути, якъ довѣдуесь „Presse“, порозумѣтися съ угорскимъ министерствомъ комуникаціи що до желѣзницѣ Стрый — Мункачь и угорско-галицкои желѣзницѣ. Що до послѣднои лѣніи порозумѣлись вже оба правительства, куда мае ити ен траса, а теперь мае бути лишь рѣшене пытанье точокъ сполученя и пограничного тунелю. Нынѣ мае óтбутись для остаточного полагодженя сихъ пытань конференція.

ЗАГРАНИЦЯ.

Побѣда ложного пророка. Недавно доносили мы, що египетске войско въ Суданѣ понесло страшну поражку; нынѣ маемо о нёй вже докладнѣйшй вѣсти, зъ котрыхъ показуеся, що не лишь цѣлый Египетъ, але навѣть и всѣ тй державы европейскй, котрй въ якóй небудь стоятъ звязи съ орієнтомъ, суть сильно загрожений. Звѣстно, що ложный пророкъ Магди вже óтъ двохъ лѣтъ воюе въ Суданѣ съ рóжнымъ щастьемъ. Коли минувшого року побивъ óнъ Юссуфа-пашу и его 2000 людей, слава его понеслась далеко поза Суданъ. Пóзнѣйше виправдѣ побили его Египтяне и óнъ отративъ въ битвѣ 3000 людей, але се все не перешкодило, щобы сила его чимъ разъ бóльше зростала. Въ послѣдныхъ часахъ египетске правительство було вже змушене выслати противъ него значну армію зъ 20.000 людей. Головну команду поручило правительство Гиксъ-пашѣ. Гиксъ-паша бувъ Индо-Англійцемъ и родився въ Бомбай; тамъ служивъ óнъ такожь въ индо-англійскóмъ войску и дослужився ранги полковника. Опóсля вступивъ въ египетску службу и якъ вже сказано, призначеный бувъ воювати противъ ложного пророка. Съ половиною отже того войска, съ якимъ высланый бувъ до Судану, и съ 6000 верблюдóвъ выступивъ óнъ противъ пророка Магди. Хотѣвъ зачепити его въ его власнóмъ гнѣздѣ и пустився вздовжь бѣлого Нилю по дорозѣ 150 километрóвъ довгóй, а потому ишовъ ще 300 километрóвъ черезъ пустиню до Кордофану. Óнъ мавъ всего на два мѣсяцѣ сухарóвъ, а войско его було вже въ дуже злóмъ станѣ; интендантуры и лазаретóвъ не було у него зовсѣмъ. Египетскй офицеры трусливй и несповóбнй не могли вилывати óтповѣдно на войско, а зъ европейскихъ були всего два Англичане и дванайцять Нѣмцѣвъ. Пóдъ Ель-Обоендъ прійшло до битвы. Битва продовжалася три днѣ и окóнчилася цѣлковитою загладою египетского войска. Коли довѣдався о тóмъ капитанъ Монкрієфъ, пустився съ 500 людьми на помóчь Гиксови. Монкрієфъ бувъ давнѣйше англійскимъ конзулемъ въ мѣстѣ Свакимъ, що лежитъ надъ Червонымъ Моремъ, и óтзначився тамъ яко ревный поборець торговлѣ невольниками. За те дуже зненавидѣли его тамошнй торговцѣ и напали его якъ разъ тогды, коли óнъ переходивъ черезъ мѣсто Тока. Войско его зробило зразу карé, але коли непріятель его розбивъ, розбѣглися всѣ, лишь одинъ Монкрієфъ остався. Óнъ ще довго боронився зъ коня револьверомъ, але въ кóнци вороги его обскочили, стягнули зъ коня и порубали на кавалки. Такъ закóнчився послѣдный похóдъ Египтянъ противъ ложного пророка; теперь цѣлый Египетъ стоитъ отворомъ сфанатизованому ворогови. Теперь вже не розходится лишь о програну битву, але о знищенье цѣлого войска; а що ще сумнѣйше, — показуеся, що сила ложного пророка страшно велика — ен числятъ на 300.000 людей — а войско египетске здеморализоване до крайности и въ жаденъ спосóбъ не въ силѣ опиратись сфанатизованымъ ордамъ. Суданъ вже пропавъ для Египту. „Dailly News“ доноситъ навѣть, що вже теперь дораджуютъ египетскому правительству, щобы оно зреклося всякихъ правъ на Суданъ въ користь пророка и занехало дальшои вóйны съ Магдимъ.

Але ся побѣда далеко страшнѣйша для самыхъ Англичанъ. Побѣда надъ Египтомъ, въ котрóмъ верховодятъ Англичане, сталася ихъ найбóльшимъ пораженьемъ; ихъ повага на всходѣ теперь пóдкопана. Давне пророцтво, що зъ середины Африки прійде спасенье для цѣлого магомеданьского свѣта, не загинуло ще у мослимóвъ, а коли рознесеся теперь вѣсть о побѣдѣ пóдъ Ель-Обоендъ, то дуже легко м же бути, що не тóлько въ Египтѣ забажаютъ увóльнитися разъ óтъ Англичанъ и въ загалѣ óтъ всѣлякого вплыву европейского, але навѣть и въ Индіяхъ може дуже легко зробитися ворохобня. Та не лишь противъ самыхъ Англичанъ може обернутися побѣдоносный мечь приклонникóвъ ісляму, але и въ загалѣ противъ всякои европейскои власти. Дуже легко може статися, що пóдъ вплывомъ славы ложного пророка зворохобится не тóлько цѣла пóвнóчна Африка, але и всѣ тй народы магомеданьскои вѣры, котрй лишь зóстаютъ въ якóйнебудь зависимости óтъ Европейцѣвъ. Тому то и побѣда ложного пророка выкликала въ Англіи великій переполохъ. Всякій пытае, що́ теперь зробитъ англійске правительство, яке займе становище супротивъ теперѣшнои ситуаціи въ Египтѣ. Чи óткличе свои войска зъ Египту такъ якъ недавно постановило? Здаеся, що такъ самъ Египетъ якъ и теперѣшна ситуація въ нёмъ занадто суть важнй для Англичанъ, якъ щобы они теперь на все рóвнодушно смотрѣли. Недалека будущина розсвѣтитъ намъ певно докладнѣйше сю справу.

НОВИНКИ.

— **Инсталяція Впр. дра Юліяна Пелеша** на крылошанина-архидіякона гр. к. митропол. консисторіи óтбулася въ недѣлю о 10 годинѣ. Заразъ по вступѣ его въ архикатедральну церковь, óтчитавъ канцлеръ консисторіи въ присутности всѣхъ крылошанъ и численного народа номинацію Є. Вел. цѣсаря, котрою дра Ю. Пелеша звóльняеся óтъ дотеперѣшного его уряду ректора вѣденьскои семинаріи а назначаеся крылошанóмъ-архидіякономъ львóвскои митрополичои консисторіи. По прочитаню сего номинаційного акту принявъ Преосв. еп. Сильвестеръ óтъ номината исповѣдь вѣры, котру номинатъ совершивъ на колѣнахъ передъ царскими вратами, óтчитавши символъ „Вѣрую“. По сёмъ приступивъ до Преосвященого и принявъ зъ рукъ его óтзнаки крылошаньскй: сино-голубу ризу и перстень, по чóмъ впровадивъ его крыл. Петрушевичь на призначене почетне мѣсце архидіякона. Зъ óтси поступивъ ново-именованый въ закристію и приготовився до службы Божои. Одѣтый вже въ свѣтлй ризы приступивъ ще разъ до Преосвященого, котрый теперь вложивъ на его голову митру и подавъ жезлъ въ руку. По сёй церемоніи óтправивъ дръ Ю. Пелешь службу Божу при участи двохъ крылошанъ оо. Фаціевича и Бѣлецкого и при асистѣ молодшого клиру. По скóнченю службы Божои внёсъ новоименованый архидіяконъ многолѣтствіе папѣ, цѣсареви и духовеньству, а хоръ питомцѣвъ óтспѣвавъ ново поставленому архидіяконови хороше „Многая лѣта“. По службѣ Божóй складали архидіяконови свои желаня крылошане, ректоратъ духовнои семинаріи и пр.

— **Народна Торговля** розвиваеся быстро. Склепъ при улици Óрменскій пóдъ ч. 2 противъ „Народного Дому“ порядкуеся, рóжнй товары приходятъ щоденно. Приготовленя поступили уже такъ напередъ, що найпóзнѣйше 1 л. грудня с. р. т. е. съ кóнцемъ сего тыждня склепъ буде отвореный. Замовленя на товары колоніяльнй до крамниць можь уже теперь робити.

— **Пяте засѣданье „Етнографично-статистичного Кружка“** óтбулося въ недѣлю дня 25 с. м. Засѣданье розпочалося óтчитомъ тов. Нестора Яворóвского о етнографичнóй части выдань Краковскои „Академіи Наукъ“, а спеціяльно о тыхъ працяхъ, котрй тыкаютъ етнографіи малорускаго народа. Въ старанно обробленóмъ óтчитѣ тов. прелегентъ подавъ подрóбный оглядъ великого збóрника казокъ и повѣрокъ, зóбраного на Украинѣ Ед. Руликовскимъ, дальше збóрника приповѣдокъ бѣлорускихъ п. Дыбовского, збóрникóвъ и праць панѣ Мошиньскои, а зъ матеріялóвъ, назбираныхъ зъ всхóднои Галичины, переглянувъ збóрники народныхъ повѣрокъ Густавича и Людвика Годоли, а такожь невеличку працю п. Жулиньского о Тухольцяхъ. Рецензентъ тов. Ф. выражаючи повне признанье для пильнои и совѣстнои працѣ тов. Яворóвского пóднёсъ гдеякй закиды противъ выдань краковскои „Академіи Наукъ“, тыкаючихъ нашои етнографіи, а именно цѣлковите незнакомство редакційнои комисіи съ нашими матеріялами доси где инде напечатаными, некритичнóсть въ выбираню матеріялу, недостачу певнои науковои системы въ збираню и публикованю тогожь матеріялу, и при кóнци надъуживанье науки и матеріялóвъ науковыхъ до своихъ политичныхъ цѣлей головно черезъ то, що „Академія Наукъ“ все ще замыкае свою учену дѣяльнóсть въ старыхъ границяхъ польскои Рѣчи посполитои „od morza do morza“, а такожь для того, що дуже часто мѣшае етнографичный материялъ (якъ н. пр. повѣрки) рускій съ польскимъ и такимъ способомъ робитъ его для науки зовсѣмъ безъужиточнымъ. Супротивъ такои роботы краковскои „Академіи Наукъ“ пóднёсъ рецензентъ конечну потребу — трудитись намъ самымъ надъ своею етнографіею, а для выказаня властивои науковои стóйности рускихъ матеріялóвъ выданыхъ тою жь „Академіею Наукъ“, порóвнати ихъ докладно съ матеріялами, выдаными „Имп. русск. Географическимъ Обществомъ“ въ Петербурзѣ, „Югозападнымъ Отдѣломъ“ тогожь общества въ Кіевѣ и Головацкимъ въ Москвѣ. — Потóмъ голова „Кружка“ тов. Ярема щиро повитавъ гостей, прибувшихъ зъ „Академического Кружка“ и просивъ ихъ забрати голосъ въ справѣ уладженя спóльнои працѣ обохъ нашихъ академичныхъ товариствъ надъ нашою етнографіею и статистикою. На те запрошенье óтповѣвъ тов. Курбасъ, звиняючи членóвъ „Академического Кружка“, що не могли явитися на попереднóмъ засѣданю. За тымъ высказали члены „Акад. Кружка“ готовóсть вступити до „Етнографично-статистичного Кружка“ съ тою умовою, щобъ засѣданя „Кружка“ óтбувалися разъ въ хатѣ „Академичного Братства“, а другій разъ въ хатахъ „Академического Кружка“, котру то умову загалъ товаришѣвъ охотно принявъ. Дальше слѣдувавъ роздѣлъ праць на сей тыждень, при чóмъ тов. п. Ф. принявся слѣдуючои недѣлѣ держати óтчитъ п. з. „Историчный очеркъ знесеня панщины въ Галичинѣ“, а на надзвычайнóмъ засѣданю, що мае óтбутися въ слѣдуючій понедѣлокъ, тов.-кор. К. „О торóчнóй вандрóвцѣ рускои молодѣжи“. При кóнци на внесенье тов.-кор. В. Нагóрного рѣшено зóбрати зъ урядовои „Gazet y Lwowsk-oi“ даты статистичнй о случившихся въ Галичинѣ пожарахъ за послѣдныхъ 10 лѣтъ и працю надъ збираньемъ того матеріялу поручено товаришамъ Сосновскому, Сосенкови, Яворóвскому и Тимцюракови. Додамо при кóнци, що „Етнографично-статистичный Кружокъ“ теперь вже здобувъ собѣ симпатію и поважанье въ ширшихъ кругахъ не тóлько нашои молодѣжи, зъ котрои записалося въ его члены вже звышь 60, але и въ кругахъ нашихъ старшихъ патріотóвъ.

— **Рукоположанье въ священики** розпóчнеся въ Перемышли дня 10 л. грудня 1883.

(+) **Украинській театръ Старицкого-Кропивницкого.** Про успѣхъ украинського театру въ Кіевѣ находимо дуже цѣкавй вѣсти въ кіевскóй „Зарѣ“ и дѣлимося ними съ нашими читателями. Въ 240 ч. „Зарѣ“ читаемо: „Съ прибутьемъ украинськои трупы до Кіева публика горнеся до театру, бере пробоемъ билеты и ще анѣ разу не лучилося, щобы въ касѣ було въ однóмъ дни менше якъ 700—800 рублѣвъ, по бóльшóй же части бувае надъ 1000 рублѣвъ, — а передъ тымъ въ городскóмъ театрѣ рѣдко коли приносило одно представленье бóльше, якъ 150 рублѣвъ, а бували днѣ, коли до пóднесеня картины було въ касѣ всего 12, а навѣть 5 рублѣвъ и треба було представленье óтложити“. Зъ новыхъ штукъ першій разъ граныхъ представлений були доси двѣ: водевиль „Лихо не кождому лихо“ М. Кропивницкого и комедія „За двома зайцями“ Старицкого Левицкого (Старицкій переробивъ до сцены комедію Левицкого-Нечуя „На Кожумякахъ“ — Кожумяки называеся одно передмѣстье Кіева). Обѣ новй штуки подобалися Кіевлянамъ. Дня 9 (21) с. м бувъ бенефисъ примадонны украинського театру п-нѣ Зиньковецкои. При купнѣ билетóвъ на тое представленье була така глота, що, — якъ читаемо въ „Зарѣ“—люде потовкли óкна. Грана була оперетка „Чорноморцѣ“. Самъ композиторъ, славный нашъ М. Лысенко диригувавъ оркестрою. Кіевляне зробили бенефисантцѣ велику овацію: закидали ен цвѣтами, вручили букетъ и цѣнні подарунки: двѣ золотй брансолеты, двѣ золотй сережки (ковтки) и золоту брошу. Часомъ по-при украинськй штуки граеся въ городскóмъ театрѣ одна коротенька штука въ россійскóмъ языцѣ. Случилося такъ, що одну и тую саму штуку („Ямщики“) грали напередъ артисты городского театру, а въ кóлька днѣвъ пóзнѣйше артисты украинськои трупы; першій разъ публика була такъ невдоволена, що артистóвъ высвистала, а другій разъ приняла гру дуже симпатично. Тое свѣдчитъ зъ одной стороны о великóй симпатіи для украинськои трупы у Кіевлянъ, а зъ другои стороны и о не-абы-якóй здóбности ен артистóвъ.

— **Зъ Кудринецкого.** Дня 15-ого грудня с. р. празнувавъ ювилятъ-парохъ зъ Кудринець Всч. о. Северинъ Горбачевскій 50 лѣтну рóчницю свого супружества и священьства. По тóй причинѣ óтслуживъ óнъ (секундицію) въ соборѣ кондеканальныхъ душпастырéвъ съ діяконами, а по óтспѣваню: „Тебе Бога хвалимъ“ и благословенію св. Тайнами, на загальне желанье отискавъ головы. По богослуженю слѣдувала трогаюча хвиля, коли сёдоголовй, хотяй вѣкомъ похилений, але тѣломъ крѣпкй а духомъ бодрй, съ собою 50 лѣтъ прожившй супруги священическй приступили до принятя Чина благословенія супружества (золотого вѣнчаня), котрый Чинъ — по многоноучаючóй, черезъ Всч. Исидора Ганкевича зъ Пановець выголошенóй проповѣди и врученю консисторскои грамоты узнаня съ архіерейскимъ благословеніемъ, — совершивъ въ асистѣ всѣхъ кондеканальныхъ собратей душпастырéвъ Впр. о. ювилятъ-деканъ Теофиль Лисинецкій, въ присутности многочисленно зóбравшихся сродникóвъ, другóвъ, сусѣдóвъ и жичливыхъ парохіянъ.

— **„Nowa Reforma“**, а властиво ен львóвскій кореспондентъ накинувся на завязуючеся товариство рускихъ ремѣсникóвъ „Зоря“. Що властиво ему въ тóмъ замѣрѣ рускихъ ремѣсникóвъ не подобалося, не можна знати, — мабуть тóлько то, що въ нашóй статіи о тóмъ товариствѣ при кóнци названій були имена пп. Нагóрного и Левицкого. Кореспондентови „Now. Reform-ы“ приснилося, що тй два панове суть „nieprzejednani moskalofile“ — и отъ óнъ въ прямóй консеквенціи до своеи догадки перефалшувавъ нашу статію, съ особливымъ натискомъ пóдносячи, що се иде о завязанье „russkiego“ товариства. Розумѣеся, що кореспондентови ту зовсѣмъ не ходитъ о добро ремѣсникóвъ; ему тóлько ишло о тое, щобъ лишній разъ брызнути на Русинóвъ, — тожь и полемизувати съ нимъ мы не думаемо, а тóлько констатуемо напечатанье тои заѣлои дописи въ краковскóй часописи яко фактъ характеризуючій щирóсть Полякóвъ до всякихъ заходóвъ нашихъ около пóднесеня нашого народа безъ взгляду на партіи и котеріи. Бо жь кореспондентъ „Now. Reform-ы“ не мае анѣ слóвця закиду противъ самого проекту статутóвъ нового товариства, а коли що лютитъ его въ нашóй статіи, то хиба óтклоненье „идеалóвъ старо-шляхотскои Польщѣ“ при образованю нашихъ ремѣсникóвъ. Ну, та съ тымъ вже годѣ, и кореспондентъ повиненъ то давно знати, що всѣ Русины безъ рóжницѣ съ тыми идеалами нѣколи не мали и не маютъ нѣчого спóльного.

— **Где мы жіемо?** Пóдъ тымъ заголовкомъ умѣщена въ „Нов. Проломѣ“ слѣдуюча дописъ: „Дня 31 жовтня (12 падолиста) с. р. напавъ на поли звѣрскимъ и брутальнымъ способомъ офиціялистъ двора пана Іосифа Скарбекъ Боровского въ Дорогомышли, Кароль Крафтъ, съ девять своими посѣпаками на нашй дѣвчата: Катерину Горошко сироту и Марію Милянъ, котрыхъ половивши, загнавъ насиліемъ до двóрскои стайнѣ, тутъ ихъ пообдиравъ зъ одежи до нага и нагихъ и простоволосыхъ покладавъ и сѣкъ гарапомъ до крови, а пообгинавши вкóнци обомъ дѣвицямъ косы, прогнавъ ихъ пóсля обурюючихъ поругань и обезчещеня зъ стайнѣ. Нещастнй жертвы мусѣли ити до своихъ óтъ паньского двора далеко стоячихъ домóвъ, нагй, якъ ихъ Богъ сотворивъ. Опёкунъ Катерины Горошко, и Матей Милянъ яко отець Марій, внесли жалобу въ ц. к. судъ въ Краковци. На то явились жандармы зъ Великихъ Очей, óтобрали гарапъ и косы и поздиране платье, списали и донесли тй фанты другого дня судови, а третого дня прибула зъ Краковця комисія съ докторомъ, котра предприняла ревизію обезчещеныхъ, списала протоколъ и поѣхала дальше. Чути до теперь óтъ свѣдкóвъ, що Кароль Крафтъ давъ своимъ посѣпакамъ за устроенье сихъ канибальско-дикихъ оргій и за дѣвичй косы, котрй хотѣвъ ужити на матерацы, 40 крейцарóвъ.“

— **Новй дороги краєвй.** Въ мысль ухвалъ соймовыхъ рѣшивъ Выдѣлъ краєвый приступити до будовы слѣдуючихъ дорóгъ краєвыхъ: 1) зъ Борщова óтъ дороги краєвои Скалатско-Залѣщицкои до Давидковичь, 2) зъ Озерянъ до Коленднян або Шманкóвчикóвъ, 3) зъ Озерянъ на Улашкóвцѣ до Ягольницѣ, 4) зъ Розвадова до Надбжезя.

— **Новй церкви.** Въ Маркóвцѣ, належачóй до Молодитына, дек. пѣстыньского, построила громада заходомъ пар. о. І. Весоловского велику церковь съ дзвóнницею. Церковь поставлена въ видѣ креста коштувала 2.600 зр. — Друга церковь въ Будковѣ, филіи Пóдмонастыря, дек. бобрецкого, обновлена и въ серединѣ прикрашена заходомъ о. Константина Яримовича.

— **Рада шкóльна краєва** выдала до всѣхъ дирекцій шкóлъ розпорядженье, котрымъ заказуе студентамъ и учителямъ продавати билеты и держати óтчиты на вечеркахъ въ память Мицкевича и на дохóдъ памятника краковского. Óтъ теперъ лишь выключно вступъ вóльный есть для учителѣвъ и ученикóвъ.

(+) **Цѣкава стрѣча.** Одинъ студентъ медицины въ Кіевѣ, переходячи черезъ салю жѣночого óтдѣлу хирургичнои клиники, почувъ слова однои хорои: „Ахъ, колибъ я була жѣнкою Шевченка, не такъ обходилисьбы нынѣ тутъ зó мною!“ Студента зацѣкавили тіи слова и óнъ почавъ розпытувати хору. Показалося, що се була дочка священика зъ села Кириловки, где зрóсъ Шевченко. Коли Шевченко бувъ въ розцвѣтѣ физичнои и моральнои силы и мавъ вже велику славу поета по столичныхъ городахъ, хора була тогды 18 до 19-лѣтною дѣвчиною. Шевченко часто навѣдувався до Кириловки и проводивъ часъ середъ своихъ „сёрыхъ“ братóвъ, сестеръ, тѣтокъ, дядькóвъ, сватóвъ и кумóвъ. Съ священикомъ, батькомъ хорои, живъ дуже добре и часто бувавъ у

него въ гостяхъ. Одного разу Шевченко „по старому закону“, не говорячи нѣчого дочцѣ, попросивъ священика о руку дочки. Священикъ ôтмовивъ задля чогось и сватанье урвалося. Хора розказувала про житье Шевченка въ Кирилôвцѣ, якъ ôнъ бавивъ своихъ рôднякôвъ (половина Кирилôвки була заселена Шевченками) веселыми чабарашками та пѣснями, якъ зновъ любивъ посумувати съ старыми дѣдами та „згадувати про колишне“. Въ Кирилôвцѣ до сего часу говорятъ, що Тарасъ не умеръ а „притаився тôлько“ и колись ще Кирилôвку зновъ навѣститъ...

— **Испиты кляязуровй** для кандидатôвъ на учителѣвъ въ школахъ реальныхъ ôтбудутся въ дняхъ 14 и 15 л. грудня 1883 въ львôвскôй политехницѣ.

(+) **Въ Харковѣ** маѣ выходити съ новымъ рокомъ побôчь дневника „Южный Край“ другій дневникъ „Югъ“. Въ редакціи „Юга“ возьмутъ участь гдеякій професоры университетскій.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) — Цѣсарь даруавъ громадѣ Свѣржь, въ пов. перемыскôмъ, 200 зр. запомоги на будову школы. — Цѣсарь даруавъ гром. Пôдгôрцѣ, въ пов. бобрецкôмъ, 100 зр. запомоги на будову церкви.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства получили оо.: Ал. Юрыкъ въ Воли великôй, Вол. Сельскій въ Устю, дек. роздôльского.

До каноничнои институціи завôзваный о. Мод. Хоминьскій на Демню, дек. роздôльского.

Въ пропозицію принятый на Суходôлъ, дек. перегиньского, о. Тома Соболта, завѣдатель въ Липовици.

На каноничну институцію о. Марк. Сѣрецкого, запрезентованого на Деляву, годится президія ц. к. намѣстництва.

Митрополича консисторія вставляеся до президіи ц к. намѣстництва о згоду для зарепрезентованого Іос. Кучиньского на Парище.

Крылошаньску ôтзнаку и архіерейске благословенье получивъ о. Ник. Дуткевичъ зъ Ярмакôвки, дек. кудринецкого, при случаю ювилею 50-лѣтного священьства.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію получивъ о. Теофиль Глушкевичъ на парохію Гошôвъ, дек. устрицкого.

Презенту на капелянію Куниньска Вôлька, дек. жовкôвского, получивъ о. Илія Крайникъ.

Завѣдательство парохіи Дыдьова, дек. затварницкого, получивъ о. Іосифъ Котецкій, завѣдатель пар. Гошова.

На конкурсъ съ речинцемъ до 12 л. лютого 1884 выотавленй слѣдуючй парохіи: 1) Сѣлець, дек. белзкого, 2) Колодрубы, дек. горожаньского, 3) Новиця, дек. бѣцкого, 4) Радоцина, дек. дукляньского, 5) Устрики гôр., дек. затварницкого, 6) Береги гôрнй, дек. затварницкого, 7) Дубрôвка, дек. канчуцкого, 8) Тѣсна, дек. балигородского. Капеляніи: 1) Схôдниця, дек. дрогобыцкого, 2) Вѣрко, дек. перемыского, 3) Гнила, дек. высочаньского, 4) Воля Мигова, дек. яслиского, 5) Воля Олешицка, дек. олесницкого, 6) Ветлина, дек. балигородского, 7) Нанова, дек. устрицкого.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Торговля збôжемъ** змѣнилася користно на торгахъ свѣтовыхъ. Зô всѣхъ сторôнъ доносятъ о высшихъ цѣнахъ. Видко, спекуляція почала вже числитись съ сегорôчнымъ неурожаемъ и съ наближаючоюся зимою. Цѣна пшеницѣ пôйде въ гору; такъ само жита, ячменю и ôвся. Цѣна кукурудзы доси хитка, але неурожай на Волощинѣ и бôльше зъужитье кукурудзы въ гоpальняхъ выкличе у насъ користнѣйшій зворотъ. Въ краю цѣны збôжа суть въ загалѣ бôльшй ôтъ заграничныхъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. М. Б. въ Поточискахъ. До кôнца року ще 3 зр. *Всч. А. Г. въ Лядскôмъ.* Вô второкъ не выйшло „Дѣло“ зъ причины свата.

Съ симъ числомъ розсылаѣся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 13 и 14 аркушь повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рісльръ старшій“.

(Надôслане.)

На вечерку устроенôмъ въ четверъ минувшого тыждня въ память бл. п. М. Качковского було ôтчитане привѣтне письмо будьтобы „ôтъ питомцѣвъ рускои семинаріи духовнои во Львовѣ“. Се привѣтне письмо було того рода, що вызвало навѣть интервенцію ц. к. правительственного комисаря. Загалъ питомцѣвъ духовнои семинаріи уважаѣ конечнымъ заявити прилюдно, що о подôбнôмъ письмѣ въ семинаріи не було бесѣды, тому и не маѣ вѣдомости, кто его укладавъ и посылавъ, — тожь и не може бути за него отвѣчальнымъ.

У Львовѣ дня 25 падолиста 1883.

Питомцъ рускои семинаріи духовнои во Львовѣ.

РУКОДѢЛЬНЯ ОБУВИ

во Львовѣ

Руска улиця ч. 3, въ домѣ Сшавропигійского Института.

Маю честь поручитись ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публики и увѣряю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣ жаданя въ мѣсци и на провинціи якъ найточнѣйше вдоволити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи упрашаю о надôсланье на мѣру спотребленого чобота. Въ надѣѣ, що П. Т. Публика не ôткаже менѣ своеи уваги, остаю съ глубокимъ поважаньемъ

(2—3) **Павло Мартинôвъ.**

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Фернолендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Ôрменьска ч. 6. (Напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаѣся непеpемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Свѣтячй кресты

майстерско пластично выконанй и на подивъ гарнй!

Тй кресты суть помалёванй нововынайденымы выключно привелиѣваными **въ ночи свѣтячими** фарбами криштальными, котрй не пôдлягаютъ нѣякому зôпсутю и якъ свято-иванськй хробачки въ лѣтну нôчь свѣтятъ тымъ самымъ блескомъ и пышнотою краски такожъ тiи нами нововынайденй **самосвѣтячй кресты.**

За знамениту силу свѣтла гарантуѣся.

Цѣна за штуку зр. 2.50, делекатнѣйшу зр. 3.75 надзвычайно деликатну съ постументомъ зр 5.

Посылаѣся за готôвку або за послѣплатою.

„Купувати єдино и лишь у“

Klingl & Baumann in Wien.

I. Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB Остерѣгаѣмо передъ наслѣдуваными; кожда штука нашого нововынайденого самосвѣтячого креста заосмотрена нашимъ знакомъ (K. & B. Wien)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуѣ и продаѣ Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуѣ купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляѣ пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимаѣ грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставничѣ ôтдѣленье того Заведеня **удѣляѣ пожички на заставы**, а именно: цѣнй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (22—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при уицѣ Ôрменьскôй ч-ръ 2, на I-ôмъ повepсѣ.

ПРЕДПЛАТА

на историчный журналъ

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“

выдаваный въ Кіевѣ

1884 рôкъ

(третій рôкъ выдаваня.)

Журналъ „Кіевская Старина“, **посвяченый** исторіи южнои Россіи, головно бытовои, буде выдаватись и въ 1884 роцѣ що мѣсяця дня 1 (13), книжками въ 12 аркушôвъ, въ 3 томахъ, пôсля тоижь програмы и при участи тыхже сотрудникôвъ.

Въ складъ єго входятъ статіи наукового и исторично-белетристичного содержаня, историчнй документы, памятники, хроники, дневники, спомины, оповѣсти, біографіи, некрологи, характеристики и донесеня о памятковыхъ предметахъ южно-рускои старовины, рôвножь о народныхъ повѣркахъ, обычаяхъ, думахъ, казкахъ, пѣсняхъ и пр. а такожь библіографичнй вѣсти о ново-выходячихъ книжкахъ южно-рускои исторіи и етнографіи. Въ прилогахъ портреты южно-рускихъ дѣятелѣвъ и памятникôвъ южно-рускои старовины.

Предплата цѣла за **12 книжокъ** съ прилогами, съ пересылкою (до Галичины и пр.) **11 рублѣвъ** на рôкъ. Допускаѣся такожь таке улегшенье: при предплатѣ **6 руб.**, по выходѣ IV-тои книжки **4 руб.** и VI-тои книжки **2 руб.** Позôставшй въ невеликôмъ числѣ рôчники зъ 1882 и 1883 рр. высылаются по такôй же цѣнѣ.

Адреса: *Въ Редакцію*, „**Кіевской Старины**“ *Кіевъ Софійская площадь*, д. Nr. 11-й. Тамъ-же и контора Редакціи.

(1—3) Редакторъ-выдавець, **О. Г. Лебединцевъ**

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстаѣ 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (24—?)

Для „нелѣкарѣвъ“ выдавъ

Дръ Ясиньскій во Львовѣ

ПОРАДНИКА ВЪ ХОРОБАХЪ

и

ПРОВôДНИКА ДО ЛѢЧНИЧИХЪ МѢСЦЬ.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна:

Въ Рынку ч. 9, въ друкарни п. Анны Вайдовичевои во Львовѣ. (6—?)

Запросины

до предплаты на дѣло пôдъ заголовкомъ:

„РУСКІЙ ПРАВОТАРЬ ДОМОВЫЙ“

укладу

Юліяна Семигинôвского и Василя Лукича

Конечна потреба „рускаго правотаря домового“, — надъ котрою розводитись злишно, божь почуваемо ей загально всѣ, чого доказомъ численнй голосы середъ нашои Публики, якъ послѣдными часами голосы нашихъ высокодостойныхъ ветерановъ патріôтовъ Стефана Качалы и Богрaна Дѣдицкого — спонукала насъ приняться за выдавництво его, щобы тымъ способомъ уможливити кождому обходитись безъ адвоката, радити собѣ самому во всѣхъ справахъ, правныхъ а особливо жь вносити поданя и всякй просьбы, чи освѣдченя до властей судовыхъ въ языцѣ рускôмъ и на тôй пôдставѣ придбати пашôй мовѣ приналежне ѣй становище.

Пôдписанй приймаются на теперь выдати першу часть, обôймаючу все, що входитъ и ôтносится до цивильного закона и до всѣхъ родôвъ поступованя судового, а то такъ въ справахъ спôрныхъ якъ и въ неспôрныхъ — и до поступованя въ справахъ карныхъ.

Цѣну предплатну тои першои части, котра буде обôймати въ приближеню 25 аркушѣвъ друку — въ оправѣ — постановляѣся на 3 зр. 25 кр. а. в.

Позаякъ початокъ друку буде залежати ôтъ того чи зголосится 250 предплатникôвъ — такъ якъ кошта выдаваня сутъ великй — проте ôтзываемося до всѣхъ щиро-люблячихъ свою ôтчину и свôй народъ людей, Отцѣвъ духовныхъ, Радъ громадскихъ, учителѣвъ, писарѣвъ громадскихъ, не менше до всѣхъ институцій нашихъ — щобы пересылкою предплаты и зъединаньемъ предплатникôвъ уможливили скоре появленье зъ друку „**рускаго правотаря домового**“.

Предплату належитъ присылати на руки Редакцій рускихъ часописей у Львовѣ, котрй уклôнно просимо, не ôтказувати намъ въ тôй многоважнôй для нашои Руси справѣ, своеи ласкавои и щирои помочи.

Наколибъ згадане высше число предплатникôвъ до 13 грудня 1883 не зголосилося — то грошѣ зôстанутъ зверненй.

Всѣ рускй часописи просимо уклôнно повторити нашу ôтозву и задумане нами выданье поручити Своимъ Читателямъ прихильнымъ словомъ.

Юліянъ Семигинôвскій и *Василь Лукичъ.*

Курсъ збôжа

зъ дня 3 л. падолиста 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	8	90	9	90
Жито	7	50	7	70
Ячмѣнь	7	15	7	50
Овесъ	6	25	6	50
Гречка	6	85	7	10
Кокорудза стара	5	75	6	75
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	7	75	9	50
„ пас.	6	50	7	—
Сочевиця	—	—	—	—
Фасоля	—	—	—	—
Ббъ	—	—	—	—
Вика	6	25	7	—
Конюшина (передна)	50	—	60	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	37	—	30	—
Кминъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	15	50	16	25
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льняика)	11	—	12	—
Насѣнье льняне	9	50	10	50
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	180	—	200	—

Печатаѣся и въ половинѣ грудня 1883 р. поступитъ у продажъ

Перша малоруска опера

„Рôздвана нôчь“

для спѣву съ акомпаниментомъ фортепіяну. Музика

Н. В. Лисенка

текстъ пôсля Гоголя М. Старицкого.

Опера „Рôздвяна нôчь“ печатаѣся за границею въ найлучшôй печатни нотъ Редера, на велиновôмъ папери, около 350 сторôнъ въ 8 цѣ и по выходѣ продаватись буде по 10 рублѣвъ, съ пересылкою по 11 руб.

Для эголосившихся завчасно с. є. не пôзнѣйше якъ до 13 л. грудня 1883 р. цѣна вызначуеся значно низша, бо на

6 рублѣвъ, съ пересилк. 7 руб.

Предплату принимае выключно „Книжный и музикальный магазинъ

Болеслава Корейво въ Кіевѣ.

Либрето оперы „Рôздвяна нôчь“ продаеся въ тôмже магазинѣ по 50 коп., съ пересылкою по 60 к. (1—2)

Ученикъ середныхъ школôлъ

знайде выгôдне помѣщенье и здоровый домашный харчь въ честнôмъ домѣ урядничôмъ во Львовѣ сей часъ або съ початкомъ нового курсу школьного. — Близша вѣдомôстъ въ редакціи „Дѣла“. (3—5)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спровадживати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (22—?)

Пôдписаный маѣ честь пpипôмнутися своимъ адресомъ поч. Публ. що выконуе всѣ иконы рода религійного малярства по наймѣрнѣйшихъ цѣнахъ. Ôгъ давна знаный изъ своихъ совѣстныхъ праць прошу о ласкаве занотованье моеи адресы: **Теофиль Копыстыньскій** арт. мал. во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 130. Львôвъ, Четверъ 17 (29) падолиста 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крóмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъся по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнйôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“ съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ зр. 5· на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр
на чверть року зр. 1·25
Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 15 зр.
на пôвъ року . . 7·50 зр.
на чверть року . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Куда мы идемо?

I.

Нема мабуть другого народу, котрый бы бувъ такъ часто выставлюваный на такй тяжкй пробы, якъ мы, Русины. Не тôлько, що на всѣ стороны мусимо боротися съ могучими противниками, — не досыть того, мы мусимо ще ôтъ часу до часу звертатися противъ нерозважныхъ отчайдухôвъ въ нашôй власнôй хатѣ, усмирати ихъ очевидячки шкôдний для розвою нашого народного житя порывы и довгй лѣта громадну працю тратити на направу того, що попсуе одна одиниця въ однôй хвили, однымъ нерозважнымъ поступкомъ. Кождый зъ насъ добре знае, якъ пильно нашй противники слѣдятъ за кождымъ нашимъ словомъ, за кождымъ нашимъ крокомъ, — а кождый зъ насъ добре и тое знае, яке именно наше слово, якій крокъ нашь выкликуе Мефистофелѣвскій усмѣхъ радости на лици нашого противника, якй реляціи идутъ въ такй для насъ злощастнй а для противника щасливй хвилѣ до Вѣдня и до Риму! Такъ! Наша нерозвага есть для нашого противника богатою копальнею золота. Се щира правда, ствержена сумнымъ нашимъ досвѣдомъ. Тожь годилосьбы намъ научитися вже разъ чогось зъ нашои сумпои исторіи и бути мудрыми, якъ тая змія библійна.

Выступленье предсѣдателя Буковины п. Дудыкевича на комерсѣ въ честь Миклосича — якій же то мало-значущій для насъ фактъ! Кôлько то вже Дудыкевичѣвъ говорило у насъ про „єдинство народа и языка“, а житье народне и розвôй народнои идеи нашои, розвôй литературы нашои иде своимъ ходомъ. Але погляньмо у всѣ польскй и въ офиціознй нѣмецкй газеты и поспытаймо, що за диво, по що о тôй мало-значущôй рѣчи такъ широко розписуются, такй далеко-сягаючй додаютъ до нея коментарѣ?

На те ôтповѣдь проста и логична. Выступленье предсѣдателя „Буковины“, хочь яке для насъ мало-значуще, — оно для нашого противника золото. Зновъ разъ щедро прибула вода на млынъ польскій. Зъ тои самои причины польскй газеты съ такою злобною утѣхою репродукуютъ и статіи гдеякихъ газетъ нашихъ, въ котрыхъ славословится Владиміра Ѳеофиловича Дудыкевича за его „геройство“ и говорится ще бôльше и выразнѣйше о тôмъ его „єдинствѣ народа и языка“. Яка жь радôсть, яка жь утѣха для нашого противника! Якъ же то мусятъ затирати руки нашй пріателѣ, Єзуиты та Змартвыхвстанцѣ!

Кому зъ насъ не досыть звѣстнй тй доносы на насъ, якй мы часто репродуковаными бачимо въ польскихъ газетахъ, що, мовлявъ, „молодѣжь руска пересякла духомъ руссофильскимъ“, „духовеньство руске на скрôзь москалефильске“ — ergo „треба выкурювати всюда того руссо- чи москале-фильского духа“? А коли въ звязи съ тыми доносами розглянемося въ наслѣдкахъ злощастного торôчного процесу и пригадаемо собѣ, що митрополитъ Іосифъ опинився въ Римѣ, що Добромиль въ рукахъ Єзуитôвъ, що духовеньство наше, той сильный пень галицко-рускои интелигенціи попадае въ що-разъ бôльшу зависимôсть, — то мусимо конечно прійти до переcвѣдченя, що намъ прецѣ не выпадае власными руками подавати довбню на свою власну голову, що Єзуитôвъ та Змартвыхвстанцѣвъ маемо вже доволѣ и що бôльше намъ вже ихъ не потрѣбно. Въ нынѣшнôй незавидноô добѣ нашого народного житя треба намъ выстерѣгатися всего того, що може послужити противникови нашому за оружіе противъ насъ, що може послужити ему за выкрутъ, где треба, що Русины — народъ нелояльный, що надъ нимъ конечно потрѣбна чіясь опѣка для добра и безпечности державы. Намъ же треба старатися всѣми силами позбутися чужои опѣки, а до того треба все и всюда выступати съ тактомъ, знаменуючимъ нашу политичну дозрѣлôсть.

Мы не можемо зрозумѣти политики тыхъ нашихъ людей, що до значеня геройского подвигу пôдносятъ нерозважне провокаційне выступленье студентске, котре — поминувши вже те, що оскорбило нашу честь народну, — здôбне хиба накликувати на насъ новй гоненія. Добра якого небудь для нашои справы народнои така студентска демонстрація певно не принесе нѣякого. Россіи она чей такожь нѣчого не поможе. Але она за те вже добре помагае нашимъ противникамъ. И въ тôмъ то именно мы бачимо велику шкоду и перешкоду въ розвою нашого народного житя зъ такихъ нерозважныхъ демонстрацій на публичныхъ зборахъ и въ нашôй печати.

Зъ подорожи п. намѣстника.

Зъ Чорткова пишутъ намъ: П. намѣстникъ пріѣхавъ до Чорткова дня 23 л. падолиста въ само полудне. Найперше представлялося ему духовеньство обохъ обрядôвъ; рускихъ священикôвъ було до 20, польскихъ всего 4. Въ имени всѣхъ промовивъ до п. намѣстника о. Андрей Воляньскій, парохъ зъ Бѣлои, въ рускôмъ языцѣ такъ:

„Витаемо радо и сердечно Вашу Ексцеленцію въ нашôмъ повѣтѣ. Маемо всяку надѣю, що Ваша Ексц. буде ôтноситися до руского духовеньства завсѣгды справедливо, на що для насъ есть порукою обѣжникъ Вашои Ексцеленціи выданый до ц. к. староствъ при обнятю заряду краю. Якъ при кождôмъ торжественнѣйшôмъ случаю, такъ и нынѣ заявляемо передъ Вами, Высокодостойный Гостю, нашу лояльну вѣрнôсть и преданнôсть для Найясн. нашого цѣсаря Франць-Іосифа I и для всеи Выс. династіи“.

П. намѣстникъ ôтповѣвъ по польски кôлька слôвъ. Мѣжь иншимъ вôзвавъ духовеньство, щобы утверджало народъ въ вѣрности для цѣсаря.

По духовеньствѣ представлялася п. намѣстникови депутація шляхты, по шляхтѣ войсковôсть, а потôмъ вôйты або народъ. Ся депутація була найчисленнѣйша, надъ 60 селянъ. Въ имени ей промовивъ до п. намѣстника по руски вôйтъ зъ Ягольницѣ. Селяне такъ говорили:

„П. намѣстнику! Просимо Васъ представити Найяснѣйшому Панови, що у насъ крайна бѣднôсть. Дальше ледви вже будемо мати зъ чого платити податки, — длятого просимо, щобы податки намъ зменшити. Такожь дуже утяжливй для насъ екзекуціи. Въ аркушикахъ грунтовыхъ найбôльшій неладъ, черезъ половину побаламучено, а поясненя и поправленя годѣ намъ добитися. Жалуемося такожь передъ п. намѣстникомъ на пп. урядникôвъ, що они обходятся съ нами некречно, якъ зъѣдутъ на село, то кричатъ на людей и насъ ганьбляятъ.“

П. намѣстникъ ôтповѣдавъ людямъ по польски. Розумѣвсь на пôднесенй жалобы не мôгъ сказати нѣчого рѣшучого. По селянахъ представлялися п. намѣстникови урядники. П. намѣстникъ бувъ не въ мундурѣ, що селянамъ здавалося трохи дивнымъ.

Зъ Городенки пишутъ намъ: П. намѣстникъ ôтвидѣвъ и повѣтъ городеньскій. Пріѣздъ намѣстника зъ Залѣщикъ до Городенки вызначеный бувъ на 26 с. м. о 9 годинѣ рано. Депутаціи зъ цѣлого повѣта явилися точно о 9 годинѣ, а такожь священьство руске майже все пôдъ проводомъ декана о. Кобрыньского. Морозъ съ вѣтромъ потисъ сильный; кождый натягнувъ шапку на уха та блукавъ по мѣстѣ, а намѣстника не було. Ажь отъ рознеслася вѣсть по мѣстѣ, що Єго Ексц. пріѣде о 3½ год. по полудни. Люде рускй, що слывутъ въ цѣлôмъ свѣтѣ зъ своеи вытревалости, чекали, хочь не одному голодъ и холодъ докучавъ. Минае другій часъ означеный, а п. намѣстника якъ нема, такъ и нема. Нарôдъ рôжного стану ходивъ коло тріюмфальнои брамы и дзвонивъ зубами, а прецѣ нѣкто, хочь не одинъ мавъ и кôлька миль до дому, не рушився зъ мѣсця, але тупкаючи ногами, бажавъ побачити особу п. намѣстника. Вже стемнѣлося, коло брамы тріюмфальнои уставилися рускй люде съ факлями, бачили мы и приготованй фаєрверки, и жидôвъ съ тойрою, — ажь ту наразъ надлетѣла руска бандерія, загримѣли и пушки, и фаєрверки запалено, а нарôдъ кричавъ зъ цѣлои силы „Vivat!“ Надъѣхавъ п. намѣстникъ и ставъ коло тріюмфальнои брамы. Начальникъ мѣста, бар. Ромашканъ привитавъ достойного гостя, а ôттакъ взявъ его до себе на нôчь. Священики сторонськй

Електрична выстава въ Вѣдни.

VII.

Кто лишь разъ переѣхався по желѣзноô дорозѣ, тому безперечно мусѣли впасти въ очи тй дзвôночки, що разъ въ разъ безъ перервы дзвонятъ на стаціи, коли поѣздъ мае надходити, або тй великй дзвоны уставленй на кождôй хатцѣ сторожника ôтъ желѣзницѣ. То суть **електричнй сигналы**. Якъ телеграфъ служитъ до кореспонденціи, такъ служатъ електричнй сигналы до даваня приказôвъ желѣзничôй службѣ за помочею рôжныхъ знакôвъ. Урядженье дзвôнкôвъ сигналовыхъ есть дуже просте. Прирядъ годинниковый порушаный за помочею тяжкои ваги порушае молотокъ, а сей бье зновъ въ металевый дзвôнокъ. Але щобы сей прирядъ ишовъ, треба щобы токъ електричный звôльнивъ гальму, що спиняе прирядъ. Дротомъ телеграфичнымъ иде до сихъ прирядôвъ разъ въ разъ токъ електричный, а електричнй магнеты придержуютъ тогды електричну гальму; якъ лишь токъ електричный ослабне, то магнеты перестаютъ дѣлати, а прирядъ починае порушатися. Наколи жь хочемо, щобы дзвôнки дзвонили, то треба токъ електричный зовсѣмъ перервати. Всѣ приряды сигналовй дуже добре представила на выставѣ Захôдна желѣзниця.

Въ Австріи есть одинайцять знакôвъ сигналовыхъ въ звычаю. Такимъ знакомъ н. пр. дався знати сторожеви при желѣзници, щобы ôнъ бувъ на своемъ мѣсци, щобы се або те вробивъ и т. д. Але часто случалося, що такій сторожь не вробивъ того, що ему приказали, а потому звинявся тымъ, що дзвôнокъ не дзвонивъ зовсѣмъ. Придумано отже способôъ, за помочею котрого прирядъ сигналовый выбиває дѣрки въ паперѣ, а такъ вже сторожь не може звинятися, що апаратъ не дзвонивъ.

За дзвôнками сигналовыми идутъ сигналы розстайнй. На гдекотрыхъ мѣсцяхъ желѣзнои дороги муситъ н. пр. иногды поѣздъ стявати. Або грозитъ якесь небезпеченьство, а надходитъ поѣздъ, треба ему дати знакъ, щобы задержався, доки перешкода не буде усунена. До сего служатъ сигналы розстайнй, котрй маютъ видъ або круглыхъ таблиць, або высокихъ стовпôвъ, до котрыхъ прикрѣпленй рухомй рамена. Коли таблиця цѣлою своею площею звернена до поѣзду, то значитъ, щобы поѣздъ задержався, а коли бокомъ, то поѣздъ може ѣхати дальше. При стовпахъ сигналовыхъ зновъ або семафорахъ рамя поземо вытягнене значитъ „поѣздъ застановити“, скôсно въ гору пôднесене „можна ѣхати“. Въ ночи, розумѣвся, мусятъ бути лѣхтарнѣ рôжнобарвнй; на червоне свѣтло муситъ поѣздъ задержатися, на зелене и бѣле може дальше ѣхати.

Сигналы мусятъ однакожь такъ одинъ ôтъ другого бути уставленй, щобы ихъ легко можна побачити. Звычайна розстайнôсть выноситъ 500 метрôвъ. Щобы однакожь служба желѣзнича не потребувала ôтходити зъ мѣсця, то служитъ до порушаня сигналôвъ або звычайный дрôтъ, за котрый треба потягнути, або сила електричности. Таблицѣ и семафоры порушае сильный прирядъ годинниковый. Якъ лишь сигналъ уставленый якъ потреба, то заразъ дае о тôмъ знати на стаціи дзвôнокъ електричный, котрый якъ-разъ зачинае дзвонити, коли сигналъ ôтповѣдно уставленый. Але мимо всего того дуже часто трафляется, що черезъ мраку або яку другу перепону та необачность той, що веде поѣздъ, не добачитъ знаку а черезъ то може случитися велике нещастье. Щобы отже звернути увагу машиниста на поѣздѣ, суть крôмъ сигналôвъ оптичныхъ ще и акустичнй. Пôвнôчна желѣзниця выставила семафоръ, котрый якъ звернеся на „поѣздъ застановити“, посуває такожь два сильнй пистоны, котрй експльодуютъ и звертаютъ симъ способомъ увагу машиниста.

Ще бôльше займаючій апаратъ выдимо на выставѣ французкои пôвнôчнои желѣзницѣ. То **електрична парова свиставка**. Якъ лишь поѣздъ переходитъ попри розстайный сигналъ то въ тôй хвили зачинае заразъ свиставка свистати. А то ось въ якій способôъ: На локомотивѣ есть гальванична батерія. Одинъ полюсъ тои батеріи есть полученый зъ осею и такимъ способомъ переведеный до шинъ. Другій полюсъ иде до металевои щôтки, що умѣщена межи передными колесами локомотивы и майже ажь до землѣ сягае. Близь розстайного сигналу есть межи рельсами мосяжна дотыкова площа трохи рапава и для того нѣбы до крокодилевои скôры подôба; тому она и называся „крокодилевымъ контактомъ“. Ôтъ крокодилевого контакту веде дрôтъ до розстайного сигналу, на котрôмъ есть такожь дотиковый прирядъ, але сей дѣйствуе лишь тогдѣ, коли сигналъ уставленый на „поѣздъ застановити“. Сей контактъ есть знову полученый съ рельсами. Коли отже поѣздъ переходитъ черезъ крокодилевый контактъ а сигналъ розстайный стоитъ на „поѣздъ застановити“, то повстае токъ електричный, котрый зъ батеріи на локомотивѣ иде до крокодилевого контакту, потому до розстайного сигналу и черезъ рельсы назадъ до локомотивы. На пôдойму локомотивнои свиставки тисне одностайно пружина, котра сейчасъ отворилабы свиставку а она засвисталабы, якъ бы сильный магнетъ не придержувавъ пôдоймы. Токъ електричный отже, що повстае на локомотивѣ, пускався по магнетѣ, але такъ, що коли токъ повстае, то магнетизмъ слабне. Коли потому переходитъ токъ електричный, то магнетъ пускае пôдойму а свиставка зачинае свистати.

Коли мы вже въ однôй зъ попередныхъ статей розказали про военный телеграфъ, то не можемо замовчати про **електричнй приряды до пôдпалюваня минъ**, котрй въ военнôй тактицѣ ще важнѣйше займаютъ мѣсце якъ военнй телеграфы. Въ австрійскôмъ ôтдѣлѣ выставивъ техничный комитетъ военный кôлька такихъ прирядôвъ. Найстаршимъ — бо ще въ 1852 року — есть прирядъ Еôнера. Есть то звычайна електрична машина съ скляннымъ кругомъ. До згущеня електричности служитъ лейденьска бутелька обложена станіолемъ на 1100 квадр. центим. Зъ приряду сего бье искра на 30 милиметрôвъ и може запалити 40 до 60 минъ наразъ. Зъ новѣйшихъ найбôльше займаючій есть прирядъ зъ року 1874. Возбудителемъ електричности въ сѣмъ прирядѣ есть гартованый кругъ зъ гумы еластичнои а потиральниками пижмаковй кожушки; кон

просили бáрона, чи не моглибы видѣтися того самого дня съ п. намѣстникомъ, бо одинъ день вже стратили, але баронъ ôтповѣвъ имъ, що нынѣ неможливо.

Натякнувъ я щось про бráму трiюмфальну. Мене селюха ударило въ очи отъ що. Бачу передъ собою чотыри стовпы, обóитй шулькáми зъ кукурудзы ôтъ долины до горы. У насъ люде переважно сѣютъ кукурудзу и ѣдятъ малай. Здѣсь, авторъ кукурудзяного помыслу хотѣвъ въ наглядный способ переконати намѣстника, чимъ тугъ люде жiютъ. До тыхъ кукурудзяныхъ стовпôвъ попричѣплюванй фаны, котрыми вѣтеръ съ морозомъ повѣвавъ на всѣ боки. Надъ стовпами взносилася таблиця съ написею „Witamy Waszą Ekscelencję!“ Я подумавъ: „Чи ту самй Поляки? Чи може тая кукурудзяна бráма выставлена за самй грошѣ польскй?“ Где тамъ! У самôй Городенцѣ съ малыми выняткáми самй Русины а и цѣлый повѣтъ, котрый числитъ до 70.000 людей, чисто рускiй. Тожь аранжеры кукурудзянои бráмы повинны були прецѣ увзгляднити и Русинôвъ и побóчь написи польскои поставити и руску. Мы запытаємо панôвъ аранжерôвъ: чи на бráму не пôшли и рускй грошѣ? Чи намѣстника витали самй Поляки? А бандерiя, що выѣздила ажь за мѣсто, чи не складалася зъ рускихъ дѣтей на рускихъ коняхъ? А чи тую кукурудзу, котрою обóито бráму, не оброблявъ рускiй чоловѣкъ и кровавымъ своимъ потомъ не змывавъ? А въ конець, якiй то нарôдъ и яке священьство зъ повѣта приѣхало витати намѣстника, чи не нарôдъ рускiй? Але панамъ аранжерамъ кукурудзянои бráмы залежало власне на тôмъ, щобы передъ намѣстникомъ показати, що ту все живе духомъ польскимъ, а о рускôмъ и слыхъ загувъ!

Факлѣ погасли. П. намѣстникъ по обѣдѣ положився на спочинокъ. Въ мѣстѣ запанувала тишина, тôлько депутаты зъ подальшихъ сторôнъ вертали домôвъ, щобы подивитись до свого хозяйства и священики до своихъ парохiй, бо ночувати въ Городенцѣ не можна було. На другiй день с. в. о год. 9 рано удався п. намѣстникъ до лат. костела а зъ ôттамъ до мешканя старосты, где ёму представилися всѣ власти правительственнй и автономичнй. Въ имени рускаго духовеньства повитавъ п. намѣстника деканъ о. Кобрыньскiй въ польскôмъ язычѣ!! П. намѣстникъ розмовлявъ зô всѣми дуже ласкаво, потôмъ удався до бар. Ромашкана на снѣданье а о год. $1^1/_2$ ôтъѣхавъ до Снятына. — *Селюхъ-депутатъ.*

„CYWILIZACYJNA MISSYA“ ПОЛЯКÔВЪ на рускôй земли.

Колись то, ще въ XVII вѣцѣ въ енциклопедiи, выданôй парискою Академiею Наукъ стояла напечатана слѣдуюча дефиниція: „Ракъ есть то невеличка червона рыба, котра лѣзе въ задъ“. Хочь дефиниція та до рака не зовсѣмъ пристае, бо, якъ показавъ Бюффонъ, ракъ анѣ не есть рыбою, анѣ не есть червоный, анѣ не лѣзе въ задъ, — то всежь таки пристае та дефиниція до иншихъ рѣчей, а особливо до тои рѣчи, котру нашй братя Поляки такъ шумно звыкли называти своею цивилизаційною мисiею на рускôй земли. Бо й справдѣ, если ракъ есть рыбою, то чомужь не може нею бути и польска цивилизація? Если ракъ лѣзе въ задъ, то польска цивилизація ще тымъ паче. А польска „praca organiczna“, польскiй демократизмъ, польске народолюбство хибажь не то само, що червонôсть живого рака?

За доказами на всѣ тй тверджения нѣщо далеко й ходити. Мы возьмемъ тôлько одинъ, ще зовсѣмъ теплый, и надѣємось, що ôнъ выстарчитъ за цѣлу купу. Маємо ту на думцѣ исторiю преславнои „Maciérzy polskiej“, съ такимъ галасомъ заложеной на рускôй земли, заложеной за инiцiятивою и пôдъ ослоною имени чоловѣка, для котрого мы маємо повне поважанье и котрому яко другови и описователеви быта нашого народа мы винны велике признанье, — заложеной, кажемо, пôдъ егидою Крашевского. Мы свято переконанй, що Крашевскiй, засновуючи „Maciérz polską“ во Львовѣ, не застановився добре, що робитъ, на якôмъ грунтѣ будуе и якимъ людямъ повѣряе будову, — бо въ такôмъ разѣ певно не бувбы наражувавъ свого имени на компромитацiю. Вже дотеперѣшна исторiя „Maciérzy polskiej“ сплодила терня и глогу доволѣ, але доброго плоду нѣякого. Попередъ всего „Maciérz“ заинавгурувалась въ нашôмъ краю зовсѣмъ недвозначно яко филiя „Rządu moralnego“, яко експозитура шляхотска, котрои цѣль — затемнювати понятя народа такъ, якъ того вымагаютъ интересы „iерархiи суспôльнои“.

Правда, первѣстный фундаторъ, котрый на ви основанье зложивъ кôльканайцяти-тысячный капиталъ, бажавъ, щобъ нова польска институція занималася выключно выдаваньемъ популярно-науковыхъ книжочокъ для селянъ, съ выключеньемъ всякои политики; того самого бажавъ и польскiй селянинъ зъ Войнича, Тома Бодзьохъ, котрый записавъ на ню 2.000 зр. трудового гроша. Алежь тй панове, такъ само якъ и п. Крашевскiй, повинны були знати, що дерево тогды тôлько може рости, коли мае корѣнье въ земли, а просвѣта тôлько тамъ може ширитися и плоды приносити, где мае корѣнье въ народѣ, и що затымъ во Львовѣ не мѣсце до того. Та ба, Полякъ ажь по шкодѣ стався мудрымъ, — хочь доси исторiя якось и тои приповѣдки не хоче справджувати.

Придивѣмся жь цѣлорôчнôй дѣяльности тои цивилизаційне-польскои институцiи: За рôкъ выдала она 11 книжочокъ пересѣчно въ $2^1/_3$ листы печатнй объему. Зъ тыхъ 11 книжочокъ тôлько двѣ яко тако ôтповѣдаютъ своѣй цѣли, а прочй 9 нѣсенѣтницѣ: байочки, повѣсточки та вытребеньки безъ литературнои чи популярно-педагогичнои стôйности, писанй мовою незрозумѣлою не то вже для рускаго, але и для польскаго простолюдина. Такъ судятъ самй Поляки и судъ ихъ тымъ бôльше можемо ствердити, коли порôвнаємо тй выданя съ нашими выданями просвѣтными.

Всѣ выданя „Maciérzy“ (11 книжочокъ) обнимаютъ доси 26 листôвъ печати (числячи по 32 невеличкй стороны на листъ) и коштуютъ разомъ 1 зр. 26 кр., т. в. одинъ листъ пересѣчно несповна 5 кр. Бôльша часть книжочокъ печатана була въ 3—4 тысячахъ примѣрникôвъ. а тôлько двѣ чи три въ 5 тысячахъ. Беручи пересѣчно по 3600 прим. одержимо 39.600 прим. выданыхъ доси зъ варстату „Maciérzy“. Ремунерацiи за працѣ популярнй платитъ дирекцiя по 25—30 зр. ôтъ листа печати; числячи пересѣчно по 28, одержимо за 26 листôвъ суму 728 зр. А мѣжь тымъ справозданье „Maciérzy“ говоритъ выразно, що кошты накладу тыхъ книжочокъ выносили 8.000 зр. Числячи за само печатанье по 50 зр. ôтъ одного листа разомъ съ папиромъ, мы одержимо суму 1300 зр., а дочисливши до того кошты кôлькайцяти илюстрацiй — нехай 300 зр. и ремунерацiю авторамъ въ сумѣ 728 зр., одержимо загальну суму 2.328 зр. А прочихъ 5.672 зр. куды подѣлися? Цифры справозданя „Maciérzy“ взяли мы зъ статей п. Загурского-Хохлика, печатаныхъ въ приловѣ до „Różowego Domina“. Не знаємо, чи п. Загурскiй не почисливъ случайно до коштôвъ выдавництва такожь н. пр. кошты урядженя, опалюваня, („Maciérz“, якъ звѣстно, помѣщена въ будынку соймовôмъ, и не платитъ нѣякого чиншу), администрацiи и т. д. На всякiй спосôбъ „решта“, выносяча 5.672 зр. есть досыть значною сумою и годилось бы п-ну Загурскому а евентуально дирекцiи „Maciérzy“ показати докладно, на якй цивилизаційнй цѣли зôстали выданй тй грошѣ.

Зъ розпродажи тыхъ цивилизаційныхъ книжокъ осягнено (пôсля справозданя) 350 зр., а за то сама ихъ експедиція коштувала 500 зр. Нема що й казати, добрый интересъ!

Сего лѣта внесла „Maciérz“ просьбу до сойму, въ котрôй (запевно представивши докладно свои дотеперѣшнй цивилизаційнй подвиги) вказувала на потребу — розширити дотеперѣшнй рамы своеи дѣяльности и заложити газетку для сельского народа. Въ тôй цѣли просила — и, розумѣеся дôстала — ôтъ сойму субвенцiю въ сумѣ 3.000 зр. Що жь ту почати съ тыми грôшми? Очевидно, що дирекція цивилизаційнои институціи не чулася самя въ силѣ зачати яку небудь роботу, хочь въ складъ тои дирекціи входитъ цѣла плеяда „ojczystych geniuszów“, якъ ось дръ Малецкiй, авторъ польскои граматики, п. Амборекiй, авторъ французскои граматики, дальше п. Вильчиньскiй, авторъ повѣстей зъ шляхотского житя (достаточна пôдстава для управы выданями науковыми для „хлопôвъ“!), кс. Сьеминьскiй, прибувшiй недавно зъ Франціи езуитъ чи змартвыхвстанець и въ кôнци кепскiй поетъ п. Белза. Оттй то, якъ каже одинъ Полякъ, „иксы та гипотезы“, котрй доси нѣгде и нѣколи не мали случайности проявити себе яко писателѣвъ популярныхъ, почали думати, якъ бы розпочати выдавництво людовои газеты. Зъ клопоту выбавивъ ихъ — звѣстный нашъ другъ, кс. Стояловскiй зъ Куликова, редакторъ „Wieńca“ (выдаваного съ епиграфомъ „Boże zbaw Polskę“) и „Pszczółki“. Той ревный „капланъ“ и просвѣтитель народа предложивъ дирекціи „Maciérzy“ ôткупити у него его газетки и зажадавъ за нихъ не богато, лишь 12.000 зр., — боячись запевно, щобъ задумане выдавництво „Maciérzy“ не зробило ёму конкуренціи. Колижь дирекція ôтказала, що такои сумы ёму дати не може, кс. Стояловскiй спустивъ цѣну на 8 чи на 6 тысячъ, але съ тымъ застереженьемъ, щобы и на дальше ôнъ самъ редагувавъ (розумѣеся, за доброю платою) тй письма. И на те дирекція не пристала, кажучи, що позаякъ грошѣ на выдаванье газетки походятъ ôтъ шляхты (NB. фонды краевй — то приватна власнôсть шляхты!), то й газетка буде мусѣла боронити интересôвъ шляхты и для того редакторомъ ви не може бути кс. Стояловскiй, котрый съ шляхтою задерся и котрого шляхта боится. На тôмъ уклады и розбилися. Кс. Стояловскiй буде свои газетки выдавати и дальше „na zbawienie Polski“ а въ послѣднôмъ н-рѣ „Wieńca“ описавъ цѣлу исторію того торгу, розумѣеся „умастивъ себе елеемъ благовоннымъ“, що, мовлявъ, ôнъ въ тôмъ дѣлѣ нѣчого не виненъ, дирекціи съ своими письмами не напыхався, грошей нѣякихъ не бажавъ, а тôлько, коли ёму загрожено конкуренцiею, рѣшився бувъ продати свои письма за 12 тысячъ. А дирекція „Maciérzy“ рѣшила, пустивши въ трубу „каплана“, выдавати власными силами письмо людове „Niedziela“, котрого редакторомъ мае бути авторъ „Kłopotów starego komendanta“ п. Вильчиньскiй. Побачимо, яке то буде диво!

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(*Братство церковне св. Тадея при гр. кат. церкви въ Чернôвцяхъ.*) Много разôвъ було писано въ „Дѣлѣ“ о церковнôмъ братствѣ св. Тадея при гр. кат. церквѣ въ Чернôвцяхъ“, о тôмъ, якъ черезъ два роки не могло оно задля рôжныхъ перешкодъ завязатися и зъорганизоватися — и якъ наконець усунулися всѣ перешкоды, грозивший розбитьемъ сеи институціи.

Наконець дня 20 падолиста 1883 ôтбувся головный збôръ „церковного братства“ въ сали товариства „Рускои Бесѣды“. На сей збôръ явилося 96 членôвъ братства зъ Черновець, 9 Русинôвъ православныхъ мѣщанъ черновецкихъ яко гостей и 3 шляхтичѣ гр. к. обряда зъ Кучорова великого яко гостѣ. Зъ интелигенціи, окрôмъ офиціяла телеграфу п. Окуневского и авскультанта судового п. Коралевича нѣкто на зборѣ не явився. Не дивуемося, що руска интелигенція не брала въ сѣмъ зборѣ участи, бо она може до сеи новои институціи не мае довѣрія, але дуже насъ дивуе, що жаденъ зъ гр. кат. священикôвъ не явився на зборѣ братства, помимо того, що гр. к. митрополія во Львовѣ поручила священьству жити мирно съ парохіями. Передъ ôткрытьемъ збору явився правительственный комисарь п. Юзефовичь.

О 5 годинѣ по полудни ôткрывъ збôръ предсѣдатель выбраный ad hoc, п. Окуневскiй и покликавъ на секретаря п. Коралевича. Въ выголошенôй вступнôй промовѣ объяснивъ п. Окуневскiй цѣль братства, начеркнувъ дотеперѣшнй заходы для его основаня и пôдъ конець вынѣсъ многолѣтствiе Є. В. цѣсарю. Зôбранй повстали въ мѣсць и кликнули трикратно „слава“.

Наступивъ выбôръ выдѣлу, складаючогося зъ 10 членôвъ и двохъ касовыхъ ревидентôвъ. Выбраный выдѣлъ уконституовався въ той способъ, що выбравъ головою властителя реальности п. Лѣсиньского, заступникомъ головы властителя реальности п. Островского, касiромъ власт. реальности п. Завѣяньского, секретаремъ п. Котецкого, а господаремъ властит. реальности п. Гавчарука. По уконституованю заняввъ мѣсце новый предсѣдатель Лѣсиньскiй и продовжавъ веденье збору.

Збôръ именувавъ п. Окуневского за его труды около основаня сеи институціи своимъ почетнымъ членомъ. При дальшихъ мовахъ и внесеняхъ нашихъ мѣщанъ заховався на зборѣ найбôльшiй порядокъ, такъ що мило було слухати, якъ промовляли поважнй мѣщане.

Дай Боже, щобы се братство розвивалося и тй цѣли, якй оно собѣ въ статутахъ вытычило, легонько осягнуло.

Гôсть збору.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Переговоры съ Филиповичемъ*) въ справѣ номинаціи его баномъ навязанй на ново. Показуѣся се зъ ôтповѣди Тиссы на интерпеляцію посла Магорй. Тисса заявивъ, покликуючися на текстъ закона, що станъ военный бар. Филиповича не стоитъ на перешкодѣ его номинаціи. Переговоры перервалися по части зъ причины некористного стану здоровля ген. Филиповича якъ и зъ причины рôжницѣ въ поглядахъ, есть однакожь надѣя, що переговоры навяжутся на ново.

(*Министерство торговли*) задумало съ новымъ 1884 рокомъ перевести далеко-идучу реформу зарядôвъ почтовыхъ и телеграфичныхъ. Пôсля информацiй „Tribüne“, поступила справа сими днями о тôлько напередъ, що побôльшено значно агенды почтовыхъ и телеграфичныхъ дирекцiй въ столичныхъ мѣстахъ коронныхъ краевъ, а за то ôтлучено ихъ ôтъ центрального уряду. Головна цѣль, яку хотѣло правительство черезъ то осягнути, було упрощенье администрацiи. Въ наслѣдокъ сеи реорганизацiи, а именно розширеня обсягу дѣланя административныхъ департаментôвъ при почтахъ и телеграфахъ, авансовало правительство ихъ начальникôвъ до высшои клясы службовои и пододавало имъ новй силы. Все, що доси зроблено въ тôмъ направленю, есть лишь приготовленьемъ до великои акціи, котра мае на цѣли сполученье почтъ, телеграфôвъ и державныхъ желѣзниць въ одной руцѣ. Наслѣдкомъ задуманои реформы маютъ наступити значнѣйшй именованя, а кажутъ навѣть, що урядники вже формально именованй и лишь ждутъ часу, коли обóймутъ службу въ столицахъ коронныхъ краевъ.

(*Переговоры въ справѣ трактату торговельного съ Францiею*), котрй передъ кôлькома тыждняими не могли довести до нѣякого результату, маютъ навязатися на ново. Тую мисiю поручило правительство совѣт. посольства гр. Кюфштайнови. Французке правительство не дало ще дефинитивнои ôтповѣди на жаданя австро-угорскои монархiи що до признаня улекшень для привозу худобы, однакъ пôсля конференціи, котрй державъ дотеперь Кюфштайнъ съ представителями французского правительства, вѣщуютъ надѣю, що французке правительство признаетъ якiсь концесiи. Въ кружкахъ, обознаныхъ близше съ справою, думаютъ, що Франція заключитъ договоръ на такихъ условiяхъ, якй становлятъ основу трактату заключеного межи Австрiею и Италiею. Рѣшучои ôтповѣди сподѣваются въ сихъ дняхъ.

(*Перше засѣданье палаты послôвъ рады державнои*) ôтбудеся дня 4 л. грудня. На порядку дневнôмъ знаходятся межи прочими выборы до комисiи желѣзничои, финансовои, буджетовои, экономичнои и до комисiи для договорôвъ державныхъ.

(*Конференція нѣмецкихъ послôвъ*) ôтбулася въ Празѣ дня 25 л. падолиста и выказалася въ трехъ резолюціяхъ о становищу, яке маютъ занятй послы супротивъ пôднесеныхъ недавно провинціональною прасою питань: с. в. подѣлу Чехъ и абстиненціи парламентарнои. — Въ конференціи, котрôй проводивъ дръ Шмайкаль, приняло участь 73 послôвъ, а субстратомъ нарадъ було 17 резолюцiй надбсланыхъ рôжными товариствами нѣмецкими якъ и 3 резолюціи зредагованй комитетомъ мужѣвъ довѣрія. Перша зъ тыхъ резолюцiй ôтносилася до питаня подѣлу Чехъ. Она ôткидае плянъ административного подѣлу краю, але зъ другои стороны жадае утворення нѣ-

---

дензаторъ складаесявъ двохъ звычайныхъ гумиелястичыхъ плытъ звитыхъ въ трубку и оболженыхъ на 1800 квадр. центим. станiолемъ. Искра зъ кондензатора бье на 6 центиметрôвъ. Прикрѣпивши до него дрôтъ 700 метрôвъ довгiй можна запалити нимъ на разъ 250—300 пôдпалôвъ. Розумѣеся, що въ вôйнѣ майже нѣколи не случаеся, щобы ажь тôлько пôдпалôвъ треба наразъ запалювати. Длятого выдумано меншiй прирядъ, котрымъ запалюеся наразъ 40 пôдпалôвъ.

Зъ помѣжь чужихъ прирядôвъ гôднй уваги суть ще швайцарскiй прирядъ до пôдпалюваня Биргина и деревяный модель французкои корабельнои арматы. Въ сѣй послѣднôй запалюеся набôй въ той способъ, що въ арматѣ розжаруеся тоненькiй дрôтъ платиновый и запалюе порохъ розтертый на муку.

Мусимо тутъ згадати ще про одинъ прирядъ до запалюваня хочь вже далеко не такъ страшныхъ пôдпалôвъ. Есть нимъ прирядъ Едисона до запалюваня цигарôвъ выставленый въ реставрацiи Вицманна. Ôнъ подобае зовсѣмъ на тй прирады газовй, якй бачимо по трафикахъ, тôлько що въ серединѣ находится гипсова затычка, черезъ котру переходитъ дрôтъ платиновый. Якъ лишь возьмемо прирядъ въ руки, такъ и заразъ переходитъ токъ електричный; дрôтъ розжаруеся и можемо до него запалити цигаро або папироску.

мецкихъ округôвъ административныхъ и судовыхъ по аналогіи существующихъ вже особныхъ округôвъ школьныхъ, а въ дальшôй консеквенціи утвореня нѣмецкого ôтдѣлу въ празкôмъ намѣстництвѣ и нѣмецкого высшого суду краевого. — Предметъ жаданя сеи резолюціи, мае — якъ се выходитъ зъ ея мотивôвъ — запобѣгчи чехизованю нѣмецкихъ округôвъ въ Чехахъ, особливожь знеутрализовати розпорядженье языкове. Нѣмецкй послы моглибы ту саму цѣль осягнути, жадаючи по просту знесеня розпорядженя языкового, бо власне се розпорядженье взбудило гадку подѣлу Чехъ и дало товчокъ до запавшои ухвалы. Въ даныхъ обставинахъ булобъ се навѣть практичнѣйше; чому однакожь выбрано другу дорогу не знати; причиною була здаеся охота надати справѣ бôльше розголосу. Важнѣйша пôдъ взгляд домъ политичнымъ есть друга резолюція, ухвалена конференціею послôвъ, що дотыкае пытання парляментарнои абстиненціи. Згромадженье послôвъ зазначило именно, що выступленье нѣмецкихъ депутованыхъ не може становити точки политичнои програмы, але може уважатися и трактоватися якъ актъ необходимои конечности. Позаякъ однакожь справа выступленя послôвъ зъ рады державнои, дотыкае всѣхъ Нѣмцѣвъ, то згромадженье ческо-нѣмецкихъ послôвъ не може уважатись компетентнымъ ея рѣшати, але муситъ рѣшенье въ тôмъ ôтношеню лишити Нѣмцямъ, засѣдаючимъ въ всѣхъ репрезентативныхъ тѣлахъ. Предметомъ третои резолюціи есть скликанье митингу, а залагоджено ея въ той способôбъ, що отступлено комитетови мужѣвъ довѣрія. — Всѣ резолюціи принято одноголосно.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійска праса займаеся теперь переважно подорожею Гирса и розбирае межинародни ôтношеня Россіи до другихъ сусѣдныхъ державъ. Въ всѣхъ майже артикулахъ ôтносячихся до сеи послѣднои точки доказуеся въ россійскихъ журналахъ нѣчимъ незакаламучена дружба Нѣмеччины и Россіи. Особливо розписався на сейтематъ „Jour. de St. Petersb." Ôнъ каже такъ: „Прусы и Россія були зъ давенъ давна найбôльшими пріятелями и хочь они часомъ и посварились, та все таки не выйшло на некористь нѣ одному нѣ другому. Зъ минувшости можна судити и на будучность". Доси все дуже хорошо але однакожь дуже дивно, що мимо такого пôдношеня дружбы мѣжь Россією а Нѣмеччиною ажь пôдъ небеса не споминаеся нѣгде нѣ словечкомъ о союзнику Нѣмеччины, о австрійскôй державѣ. Се власне тая чорна точка, поза котру не можна переходити, щобъ не выкликати вовка зъ лѣса. Интересы Россіи за надто близько зôйшлися, якъ щобы говорячи хочьбы и о дружбѣ обохъ сихъ державъ не попасти на що таке, де и всяка дружба устае. А такъ лѣпше и зовсѣмъ не говорити. Дуже цѣкавою рѣчею есть, чи министеръ Гирсъ вертаючи ôтъ своеи доньки поступитъ до Вѣдня. Зъ разу виправдѣ голосили вже о сѣмъ журналы, теперь однакожь якось притихли. Здаеся що мимо всякого щирого и остентативного прійнятя, якого дôзнавъ россійскій министеръ такъ на цѣсарскôмъ дворѣ въ Берлинѣ, якъ и у кн. Бисмарка въ Фридрихсруге, подорожь Гирса не осягнула своеи цѣли. Кажутъ що Гирсъ намагався ôтклонити Нѣмеччину ôтъ сôюзу съ Австрією, але кн. Бисмаркъ рѣшучо ôтказавъ. — До „Indép. Belge" пишутъ зъ Петербурга, що недавно выѣхавъ бувъ начальникъ полиціи Судейкинъ на встрѣчу якôйсь дамѣ, женѣ одного лѣкаря, котра ѣхала зъ Парижа въ тôй цѣли, щобы убити якусь дуже высоко положену особу, и арештувавъ ея заразъ за россійскою границею. — Сими днями появився въ Петербурзѣ знову революцiйный „Листокъ народнои волѣ". На кôнци сего тайного письма мѣстится слѣдуюче заявленье: „Зъ центрального комитету Пролетаріятъ. Дня 30 вересня ст. ст. сповнено въ Згету (?) засудъ смерти на донощику Шрамскôмъ. Така сама судьба дожидае всѣхъ зрадникôвъ, донощикôвъ и шпѣгунôвъ". — Пôсля телеграмôвъ зъ Петербурга рада державна ôткинула новй статуты университетскй. До опозиціи прилучився такожь заступникъ министра Обручевъ. — Въ Петербурзѣ розôйшлася вѣсть, що Толстой, Катковъ и Побѣдоносцевъ получили приказъ выробити проектъ до новои уставы, котра мае появитися пôдъ назвою „статутъ державный". Сей статутъ мае увзгляднити всѣ новожитнй потребы и сучасный поступъ часу. — Доказомъ великого руху революцiйного въ Россіи може послужити самоубійство 17-лѣтнои студентки медицины, панны Е. В. походячои зъ дуже богатои и знаменитои родины. Коли 17 с. м. полиція прійшла до ея мешканя и хотѣла зробити ревизію, она зажила отруѣ и погибла на мѣсци. Въ помешканю ея найдено приряды и матеріялъ до робленя бомбъ динамитовыхъ. Фактъ сей держаный бувъ въ тайнѣ, ажь ось наводятъ єго „Ст. Петерб. Вѣдом." яко доказъ, що межи молодежею запанувавъ духъ революцiйный. — Зъ Варшавы доносятъ, що въ недовгôмъ часѣ будутъ заведенй желѣзничй баталіоны; вже теперь при желѣзницяхъ служитъ богато войсковыхъ. Зъ самои Варшавы призначено 290 жовнѣрôвъ до службы при желѣзницяхъ въ Царствѣ Польскôмъ. По скôнченôй службѣ они вертаютъ назадъ до войска а на ихъ мѣсце назначаеся другій ôтдѣлъ.

Франція. Пôсля вѣдомостей зъ Занзибару бомбардували Французы на Мадагаскарѣ мѣсто Вотіемаръ. Пôдчасъ бомбардованя згинуло пять Англичанъ и значна часть майна пôдданыхъ неутральныхъ державъ зôстала знищена и заграблена. — Ôтношеня мѣжь Францією и Хинами дôйшли вже до того степени, що кождои хвилѣ боятся выбуху вôйны. Нота хиньска въ тонкинскôй справѣ есть написана въ формѣ пропамятного письма, въ котрôмъ запевняеся о мирныхъ намѣреняхъ Хинъ. Въ однôмъ примѣрнику сего письма врученого французскому правительству есть одинъ уступъ, котрого въ другихъ зовсѣмъ нема, а мае ôнъ такъ звучати: „Наколи Франція не хоче пошанувати правъ хиньскихъ то Хины будутъ змушенй вымогчи пошанову силою." Сей конфликтъ мѣжь Францією и Хинами есть, якъ мы се вже кôлька разôвъ зазначували, для Англіи дуже некористный и она стараеся всѣма силами его залагодити. „Liberté" оголошуе теперь телеграму зъ Лондону, пôсля котрои Франція приняла посередництво Англіи, котра признае окупацію Сонтаю и Бак-Нингу справедливыми и поручае Франціи, щобы она що до другихъ точокъ занала мирнѣйше становище. — Сподѣваются що сими днями пріѣде Гранвилль до Парижа.

Нѣмеччина. Принятье нѣмецкого престолонаслѣдника въ Испаніи не мало всѣхъ здивувало. Здавалося, що по приключцѣ, якои дôзнавъ король испаньскій въ Франціи, Испанцѣ будутъ витали нѣмецкого князя съ бôльшою симпатією, судячи навѣть по темпераментѣ Испанцѣвъ могло здаватися, що въѣздъ нѣмецкого престолонаслѣдника станеся для него тріюмфомъ. Показалося однакожь инакше. Испанцѣ привитали престолонаслѣдника съ всею гôдностею, але дуже холодно. Здаеся, що подорожь тая не булабы такъ скоро наступила, якбы въ Нѣмеччинѣ могли були наперед предвидѣти, яке становище займе испаньскій народъ супротивъ сеи подорожи. Офиціяльнй круги въ Нѣмеччинѣ не показуютъ виправдѣ свого невдоволеня и доказуютъ, що и не сподѣвалися чогось бôльше, але въ рѣчи самôй они дуже розчарувалися. Принятье нѣмецкого престолонаслѣдника въ Испаніи можна дѣйстно уважати за важный объявъ политичный, коли ще зважимо, що рôвночасно майже президентъ французкои республики пріймавъ у себе испаньского посла Серрано и сказавъ ему, що звязь, яка лучитъ оба народы, певно ще бôльше скрѣпится. Сей объявъ оцѣнятъ въ Нѣмеччинѣ певно дуже добре.

Італія. Мы вже свого часу доносили, що давнй министры получилися для опозиціи противъ министерства Депретиса и що въ бôльшихъ мѣстахъ Италіи маютъ ôтбутися бенкеты, на котрыхъ опозиція задумала заманифестуватися. Теперь доносятъ зъ Риму, що въ Неаполи ôтбувся пиръ лѣвицѣ, на котрôмъ промовляли Кайроли и и Занарделли. Оба говорили переважно о внутрѣшнôй политицѣ и робили закидъ правительству, що оно дуже остро выступае противъ радикалôвъ, коли противно зовсѣмъ не тыкае клерикалôвъ, котрй що найменше такъ небезпечнй якъ радикалы. Що до заграничнои политики, то оба бесѣдники годятся на то, щобы пôддержувати союзъ съ Австрією и Нѣмеччиною. Позаякъ на бенкетѣ явилося бôльше якъ сто послôвъ, то показуеся, що нова опозиція досыть сильна, але однакожь змѣна министрôвъ не вилылабы на ôтношенье Италіи до Австріи и Нѣмеччины.

Туреччина. Споры, якй повстали межи Портою а патріархомъ екуменьскимъ ще передъ кôлькома мѣсяцями по поводу гдеякихъ привилеѣвъ признаныхъ православнôй церквѣ, продовжаются дальше. Порта по просту уперлася и хоче ôтобрати фанаріотскôй церквѣ право власти надъ пôдвластнымъ ѣй низшимъ духовеньствомъ. Сими днями завôзвавъ министеръ юстиціи патріарху Іоахима и заявивъ ему, що рада министрôвъ по зôстае при своихъ першихъ постановахъ. На те ôтповѣвъ патріархъ, що ôнъ не може сего брати на себе и не може въ тôмъ взглядѣ высказати свого мнѣнія, але ôнъ ôтнесеся въ сѣмъ взглядѣ до святѣйшого синоду. Святѣйшій синодъ ôтповѣвъ отже, що екуменьскій патріархатъ есть сторожемъ и зберегателемъ надаваныхъ зъ давенъ давна султанами привилеѣвъ константинопольскôй церквѣ и що то не въ его силѣ ихъ зносити. Правительство мае силу и може ея ужити супротивъ церкви а въ такôмъ случаю есть обовязкомъ патріархи и членôвъ святѣйшого синоду податися до димисіи. Тымъ часомъ постановлено предложити се пытанье мѣшаной радѣ народнôй, котра не въ довзѣ мае бути скликана. Можна вже на передъ судити, що и ся рада выскажеся въ подôбный способ. Наколи отже правительство позôстане при своимъ жаданю то одного красного дня може фанаріотска церковъ найтися безъ верховнои власти. Ще гôрше моглобы статися, наколибъ патріарха постановивъ перенести мѣсце верховнои власти православнои церкви до якои другои державы н. пр. до Греціи або до Россіи. Тогдѣ Порта не малабы вже дѣла лишь съ православною церквою але съ котроюсь изъ православныхъ державъ. Правда, що таке поступованье Порты супротивъ церкви вдоволилобы правительство але бувбы то актъ дуже неполитичный, котрый змусивбы Россію до вмѣшаняся. Тажь и кримска вôйна не зъ чого другого пôшла якъ зъ того, що Россія хотѣла интервеніювати въ користь св. землѣ. Ся афера може отже прибрати дуже сумнй наслѣдки.

Египетъ. Дѣла въ Египтѣ стоятъ теперь гôрше, якъ доси думано. Правительство Кедива не мае зовсѣмъ жаднои военнои силы, яку моглобы выслати противъ побѣдоносного лжепророка; оно намѣряе теперь выслати противъ него жандармерію, котра складаеся зъ самыхъ европейцѣвъ и 6000 бедуинôвъ. На сихъ послѣдныхъ не може оно нѣякъ спускатися, позаякъ они такожь музулманы, а жандармерія правдоподôбно не зможе такожь устояти противъ сфанатизованыхъ ордъ. Вже ходитъ поголоска, що Египтяне хотятъ опустити Картумъ и Сеннаръ и хотятъ лишь обсадити дорогу, що веде зъ Свакима до Бербегу. Въ Каиро говорятъ, що правительство постановило навѣть опустити цѣлу Донголю и укрѣпити городъ Ассуанъ въ гôрнôмъ Египтѣ, зъ ôтки мае розпочатися нова операція противъ Магдіого. О самôмъ Магдимъ або лжепророцѣ довѣдуемося, що слѣдуе: Ôнъ называеся Магометъ Ахметъ и походитъ зъ провинціи Донголя. Єго отець бувъ столяремъ, котрый въ пятьдесяти рокахъ осѣвъ бувъ въ однôмъ мѣстѣ надъ Нилемъ на полудне ôтъ Берберу. Магометъ Ахметъ бувъ хлопцемъ у свого дядька, где учився будувати кораблѣ. Ôнъ утѣкъ ôтъ него и вступивъ до медрессы (школы) якогось факира коло Картумъ. Тутъ упражнявся Магди въ магомеданьскôй вѣрѣ и навчився ледве що читати и писати. Въ 1870 роцѣ признали его факиромъ и ôнъ осѣвъ на якôмсь островѣ, где выкопавъ собѣ печеру и приготовлявся до свого пророцтва. Ôнъ оженився и скоро розбогатѣвъ, а позаякъ коранъ не дозволяе бôльше якъ чотыри жѣнки брати, то ôнъ розводився ôтъ часу до часу и бравъ собѣ нову жѣнку. При кôнци мая 1881 сказавъ ôнъ одному факирови, що ôнъ есть пророкъ и покликаный до того, щобы зреформувавъ Ислямъ и завѣвъ загальну вѣру, а ученому факирови Салегови приказавъ збирати для себе приклонникôвъ. Сей признавъ єго збожеволѣлымъ и донѣсъ о тôмъ правительству. Реуфъ-паша выславъ тогды войско противъ него, котре однакожь не було въ силѣ єго побѣдити. Ôтъ сего отже часу велася вôйна съ Магдимъ, поки не закôнчилася страшною поражкою Египтянъ пôдъ Ель-Обеидъ. — Найновѣйшй вѣсти доносятъ, що въ Картумѣ запанувавъ страшный переполохъ, позаякъ Магди пôдступае пôдъ мѣсто. Всѣ Европейцѣ утѣкаютъ на кораблѣ; вѣсть ся есть офиціяльною. 27 с. м. ôтойшли зъ Суецу два кораблѣ съ ôтдѣломъ жандармеріи. Бакеръ-паша именованый головно-командуючимъ новои експедиціи.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ, що въ округахъ зайчарскôмъ, алексинацкôмъ и княжевацкôмъ заведено знову цивильну управу. Войско, яке було въ сихъ округахъ, зредуковано значно, а невдовзѣ наступитъ такожь розвязанье головнои квартиры ген. Николича. Процесъ о зраду стану, якій выточено членамъ радикального головного комитету, мавъ выказати, що обжалованй брали велику участь въ выкликаню и приготовленю ворохобнѣ, але суть такожь доказы, що не всѣ члены тогожь комитету въ рôвнôй мѣрѣ провинилися. Засудъ радикальныхъ проводирôвъ мавъ вже запасти 26 с. м, буде однакожь министерству предложеный до потвердженя.

НОВИНКИ.

— **Намѣстникъ п. Залеский** въ дальшôй своѣй подорожи инспекцiйнôй звидѣвъ мѣста Чорткôвъ, Скалу и Снятынъ. Про тую инспекцiйну подорожь звѣстно лишь тôлько, що намѣстника всюда — витаютъ. Вô второкъ вечеромъ повернувъ намѣстникъ до Львова.

— **Нова читальня** завязалась, якъ доноситъ „Слово", въ Гôрнôмъ селѣ, повѣта стрыйск. Приступило 50 членôвъ съ мѣсячною вкладкою 10 кр. До выдѣлу вôйшли: о. В. Залозецкій, мѣсцевый приходникъ, яко голова, п. Ст. Кульчицкій, учитель, яко заступникъ, п. Андрiевъ, церковный пѣвець и писарь, яко касіеръ, Ст. Козакъ, яко секретарь и п. Ив. Стадникъ яко библіотекарь.

— **Вечерницѣ „Академичного Братства"** ôтбудутся въ суботу 1. грудня въ хатѣ „Руской Бесѣды." Выдѣлъ запрошуе нашихъ львôвскихъ земляковъ до численной участи.

— При Академичнôмъ Братствѣ" завязався сими днями **„Кружокъ для устроюваня вандрôвокъ по нашôмъ краю"**. Цѣль „Кружка" есть — привести въ систему и порядокъ то, що минувшого року розпочала наша молодѣжь пôдъ вплывомъ розбудженого чутя товариского и патріотичного. До комитету, управляючого дѣлами того „Кружка" выбрано: п. Илярiона Грабовича яко голову, тов. С. яко заступника, Н. Яворôвского яко секретаря, п. Березиньского яко касіера, п. К. и п. Ф. яко комитетовыхъ. Въ мѣру потребы комитетъ той може скрѣняти свои силы такожь новыми членами, котрыхъ мае право самъ покликувати. На ôтбутыхъ доси засѣданяхъ ухвалено порозумѣтись взглядомъ вандрôвки, що мае уладитись слѣдуючихъ вакацiй, листовно съ ширшими кругами нашои молодѣжи, а такожь съ тыми нашими патріотами, котрй бы цѣлямъ „Кружка" въ якій небудь способъ хотѣли бути помôчными. Дальше ухвалено ôтбути слѣдуючихъ вакацiй головну вандрôвку зъ Станиславова черезъ Коломыю и Коссôвъ на Чорногору. До тои головнои вандрôвки малабы прилучитися побôчна партія, котра зôбравшися въ Дрогобычи, удалась бы черезъ Борыславъ до Урича, Синевôдска и Бубница, а ôтти черезъ Болехôвъ желѣзницею до Станиславова. Такъ само малабы ôтъ тои головнои вандрôвки по звиженю Чорногоры ôтдѣлитися група, котра бы хотѣла удатися Черемошемъ на Буковину.

— **Загальнй зборы „Кружка правникôвъ"** ôтбудутся въ недѣлю д. 2 грудня. На порядку дневнôмъ: справозданье уступаючого выдѣлу; выбôръ новово выдѣлу; внесеня и интерпеляціи членôвъ. Закôнчитъ ôтчитъ тов. Костя Левицкого про книгу Игеринга „Der Kampf ums Recht."

— **Нова церковь** въ Вербôвцѣ, селѣ городенецкого деканату, поставлена жертволюбными людьми. Занявся тымъ головно мѣсцевый душпастырь о. Сильвестеръ Дрогомирецкій. Много причинився такожь тамошный патронъ п. Антôнъ Чучава жертвою надъ 2000 зр. Зъ селянъ жертвували пп. Ив. Марчукъ 1320 зр. и Андр. Осадчукъ 230 зр.

— **Жидôвскій кагалы** въ Пôдволочискахъ, Теребовли, Грималовѣ, Копычинцяхъ, Микулинцяхъ, Хоростковѣ, Озерянахъ, Борщовѣ и въ Товстôмъ выслали до министра президента гр. Таффе адресу довѣрія и подяку за повздержуванье антисемитизму въ Австріи. — Въ Дрогобычи заложили жиды въ честь 100-лѣтнои рôчницѣ англійского милiонера-жида Монтефіоре „Товариство школьне им. Монтефіоре".

— **Справы мѣскй**. До Бродôвъ — якъ мы доносили — выслало ц. к. намѣстництво сов. Мандычевского для выслѣду ôтношень громадскихъ при секвестрацiи доходôвъ мѣскихъ. Делегатъ, переконавшися о поганôй господарцѣ громады, вернувъ вже до Львова и здавъ о тôмъ справу. Тымъ часомъ клика Каллира порушила всѣ пружины, щобъ удержатись при управѣ мѣста и не допустити до розвязаня теперѣшнои громадскои рады. Выдѣлъ краевый зробивъ шконтръ господарства громадского черезъ секретаря п. Михальчевского. Во виду того въ коротцѣ може упаде могуча клика. Єсли настане ладъ въ громадѣ, то банкъ краевый готовъ выратувати Броды пожичкою комунальною въ квотѣ 200.000 зр. — Коломыйскій урядъ громадскій гарядивъ въ мысль уставы дороговои престацію, черезъ що кожда родина (съ выняткомъ урядникôвъ) обовязана до 3 днѣвъ роботы або до таксы 1 зр. 20 кр. До сего спонукала громаду ухвала сойму, що ôтмовила громадѣ дальшій побôръ копыткового. — Жителѣ Монастырискъ внесли до президiи ц. к. намѣстництва зажаленье на численнй надужитя и неправильности въ уложеню листы выборчои; выборы до рады громадскои маютъ тамъ ôтбутися 26, 27 и 28 с. м., а клика пропинаційна съ Сафриномъ на чолѣ вже наперед вѣщуе собѣ побѣду, бо гдеякй рекурсы староство бучацке не увзглядняе. — Въ Сяноку мае бути судъ окружный, але лишь пôдъ условiемъ, що громада выставитъ будынокъ. Коли громада задовжена (80.000 зр.) на будову гимназiи того зробити не могла, то бурмистръ завôзвавъ приватныхъ предпрiемцѣвъ до заключеня угоды съ громадою для выставленя будынку судового. Зголосилися доси два оференты, зъ котрыхъ „Спôлка рôльнича" дае лучшу оферту.

— **Два народнй учителѣ** — якъ доноситъ „Слово" пп. Иванъ Ломницкій зъ Козары и Иванъ Кульчицкій зъ Нѣмшина рѣшилися вступити въ езуитско-василіяньскій монастырь въ Добромили. Магистромъ Добромильского новиціяту есть патеръ Каспаръ Щепковскій.

— **Выдѣлъ товариства „Сѣчь" у Вѣдни** складае щиру подяку тымъ Вп. Землякамъ, що зволили надôслати товариству грошеву ленту на покрытье великихъ ея коштôвъ при академіи и комерсѣ Миклосича. Надôслали именно проф. Евг. Желехôвскій ôтъ Станиславôвскихъ Русинôвъ 4 зр. 50 кр; проф. дръ Ом. Огоновскій 2 зр.; проф. Дубравскій 2 зр.; проф. Конст. Лучаковскій 1 зр.

— **Въ тартану паровôмъ** бар. Л. Поппера въ Выгодѣ, пов. долиньского, 15-лѣтный хлопець Иванъ Добровольскій зъ Мизуня, бавлячись линвою трансмисійною гиблярки въ хвили ôтпочинку, зôставъ нечайно черезъ ню охваченый, причѣмъ колесо урвало ему обѣ руки и ноги. Коли задержано колесо, нещасливый вже не живъ.

— **Супружества въ Галичинѣ**. Пôсля найновѣйшои статистики руху людности въ Галичинѣ заключено въ нашôмъ краю тамтого року 56.314 супружествъ. На 1000 мешканцѣвъ рим. кат. припадае 10 супружествъ, гр. кат. 9., еванг. 11., на жидôвъ 1 супружество слюбне. Суть повѣты, посѣдаючй надъ 30.000 мешканцѣвъ, где въ протягу року не выказано анѣ одного супружества нового мѣжь жидами. Коли у загалу людности въ Галичинѣ припадае на 100 породôвъ 5—6% неслюбныхъ, то мѣжь жидами метрики выказуютъ 88·5% уродинъ зъ неправого ложа, а лишь 11·5% слюбныхъ. Выясненье тои деморализаціи легке: пôсля кодексу цивильного и уставы войсковои въ Австріи мужчина не може женитись передъ укôнченьемъ 28 року житя, а жиды въ 15 и 16 роцѣ женятся незаконно и зъ ôтси стôлько дѣтей неузнаныхъ за слюбныхъ.

— **Именованя**. Юлія Штейнсбергъ именована дѣйстною учителькою въ Бродахъ. Дѣйстнымъ учителемъ въ Ульвôвци зôставъ именованый Дан. Шевчукъ. Мих. Покиньскій, старшій совѣтникъ скарбовый и начальникъ нов. дирекціи скарбу въ Станиславовѣ, одержавши титулъ и характеръ совѣтника двора съ увôльненьемъ ôтъ таксы, зôставъ перенесеный въ станъ супочинку.

— **Окружна рада шкôльна въ Перемышли** розписуе конкурсъ на опорожненй посады учительскй въ слѣдуючихъ мѣсцевостяхъ: 1) Перемышль, 2) Борщевичѣ, 3) Быбло, 4) Цыкôвъ, 5) Кривичѣ, 6) Ненадова, 7) Нѣжинець, 8) Ôльшаны, 9) Пикуличѣ, 10) Плешевичѣ, 11) Поповичѣ, 12) Сѣдлиска, 13) Шехинье, 14) Валява, 15) Зрошовичѣ, 16) Добромиль, 17) Добра, 18) Явôрникъ рускій, 19) Княжполе, 20) Липье, 21) Нове мѣсто, 22) Малява, 23) Пятница, 24) Тарнава, 25) Тростянець, 26) Губичѣ. Всюда презентуютъ мѣсцевй рады. Речинець до 24 л. грудня с. р.

(+) **Въ Одессѣ** пôднято мысль заложити тамже ôтдѣлъ „Императорского географического общества" на мѣсце снесеного въ р. 1876 такогожь ôтдѣлу въ Кіевѣ. Звѣстно, що ôтдѣлъ кіевскій зробивъ свого часу дуже богато збираньемъ и выдаваньемъ статистичныхъ и етнографичныхъ матеріялôвъ зъ юго-западнои Россіи, — тожь не диво, що мысль о воскрешенье того ôтдѣла въ Одессѣ знайшла всюда щире принятье. Славнозвѣстный статистикъ А. А. Русовъ, членъ „Императорского географ. общества" предкладае въ дописи до „Одесского Вѣстника", щобы ôтдѣлъ кіевскій „юго-западнымъ", але „южнымъ", бо послѣдна назва бôльше отповѣдае призначеню ôтдѣла.

— **О страшномъ случаю** телеграфуютъ до часописи „Московскій листокъ". Въ школѣ сельскôй въ Богородôку отровилося 25 ученикôвъ, учителька и

жѣнка священика аршеникомъ, вмѣшанымъ до ведра воды въ окôлькости $^1/_8$ фунта.

(+) **Въ „славяньскôмъ благотворительнôмъ обществѣ въ Кіевѣ“** отбувався недавно загальный зборъ членôвъ. На зборѣ — якъ доносятъ кіевскій газеты — явилося сѣмь (!) членôвъ, а мали зъ помежи себе выбрати — и справдѣ выбрали! — дванайцять людей до управительства и секретаря. Зъ сего цѣкавого факту самі россійскій газеты выводятъ, що „славянске благотворительство“ гдекуда стоитъ не добре.

— **Тыждневникъ „Русь“**, выдаваный Аксаковымъ въ Москвѣ перестане съ новымъ рокомъ выходити задля недостачѣ предплатникôвъ.

— **Вартôсть чоловѣка.** Звѣстный въ литературѣ статистичнôй дръ Енгель оголосивъ въ „Volkswirthschaftliche Zeitfragen“ (въ чч. 37 и 38) дуже цѣкаву и теперь свѣтъ ученый займаючу розправу пôдъ заг. „Der Werth des Menschen“. Авторъ не пише о чоловѣцѣ зъ становища етичного, але зъ чисто матеріяльного, обчисляе кошты удержаня дитины ажь до хвилѣ, коли зъ существа консумційного замѣняеся въ чоловѣка продукуючого; подае выдатки на удержанье, одѣжь, науку и т. д., а ихъ число бере авторъ зъ дѣйстного житя. Молодѣжь мужеску дѣлитъ авторъ на три, женьску на два степенѣ, ажь до часу, коли можутъ для себе заробляти.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Хана Райнъ зъ Обертына, жидôвка, 25-лѣтна розвôдниця, замешкала во Львовѣ приняла христіяньску вѣру а обрядъ греческокатолицкій.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательство получили оо.: 1) Левъ Шпытко, завѣд. Облазницѣ; 2) Исид. Глиньскій завѣд. Илавча, дек. скалатского; 3) Теоф. Гутковскій завѣд. Лѣтовиска, дек. залозецкого.

До президіи намѣстництва вставляеся митроп. консисторія о згоду на запрезентованыхъ оо.: 1) Іоана Обушкевича на пар. Сѣлець, дек. галицкого; 2) Антон. Воляньского на Палагиче, 3) Гавр. Ступницкого на пар. Отынѣю.

Ц. к. намѣстництво призначило 500 зр. рôчнои платнѣ для архикатедрального выкарія дра Іоана Бартошевского.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Іоанъ Сподарикъ на Ярославичѣ, дек. зборôвского и 2) Маркилъ Сѣрецкій на пар. Деляву, дек. товмацкого.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Рукописи пок. Володимира Навроцкого.** О оставшихся по смерти пок. Володимира Нарвоцкого рукописяхъ одержавъ комитетъ, занимаючійся выданьемъ всѣхъ его творôвъ обширный листъ ôтъ брата его, Костя Навроцкого, зъ котрого выймаемо що важнѣйше. Въ 1878—1880 рокахъ працювавъ пок. Навроцкій надъ уложеньемъ популярнои книжки „Порадникъ для селянъ въ справахъ скарбовыхъ“, котрый мавъ бути выданый въ снôлцѣ съ „Просвѣтою“. Порадникъ розпадався на три части: 1) Якъ обходитися съ сею книжкою? 2) Загальный оглядъ финансовости и уряджень державы и 3) Що таке штемилѣ и таксы, до чого они и якъ ихъ платити? Въ тôмъ послѣднôмъ роздѣлѣ говорится о податкахъ посередныхъ и безпосередныхъ въ загалѣ. Покôйникъ клавъ велику вагу на тую працю; початокъ ей обнимавъ кôльканайцять аркушѣвъ письма. Чи була она скôнчена и где теперь обертаеся, сего авторъ листу не знае. Мѣжь паперами, находячимися у Костя Навроцкого, найважнѣйшій есть початокъ студіюмъ етнографичного „Пропащâ становища“, въ котрôмъ пок. авторъ задумавъ бувъ описати окраины рускаго населеня надъ Вислокомъ и долѣшнымъ Сяномъ. До тои статіи ôтносятся такожь очерки его подорожи по тыхъ сторонахъ и очеркъ „Дивный край“. Дальше знаходится початокъ статіи „Смерть а пропинація“; друга нескôнчена статія его передана была вже по смерти покôйника бл. п. Володимирови Барвѣньскому (находится теперь у проф. Александра Барвѣньского). Крôмъ того въ нотаткахъ покôйника находится кôлька сотъ записаныхъ нимъ пѣсень народныхъ, слôвъ, зворотôвъ та выписокъ зъ газетъ, а такожь цѣкава бесѣда дотычно становища, яке мали заняти „Русины-народовцѣ“ супротивъ внесеня пок. Юліяна Лавровского. Листôвъ покôйника до родины есть около 100, — мѣжь ними певно буде богато такихъ, котрі представляютъ загальный интересъ и будутъ опубликовані. Цѣкавій суть, бôльше для біографа нѣжь по своѣй поетичнôй стôйности, пробы стихотворнѣ, зъ котрыхъ двѣ, на смерть его любимои жѣнки, Маріи зъ Дзбаньскихъ Навроцкои, тутъ яко матеріялъ наводимо. Перша зъ нихъ писана 20 серпня, а друга 19 липня 1878 року, т. е. въ тыждень по смерти любои дружины въ Глоговѣ, где покôйникъ пôдъ той часъ пробувавъ на комисіи.

I. Умерла.

Чиста, мовь рожѣ стуленый листокъ,
Що Іроса въ ранцѣ умыла му лиця,
Бѣла, якъ першій весняный цвѣтокъ,
Тиха, якъ въ ранцѣ на небѣ зôрниця,
Ясну головку на рученцѣ сперла —
Спитъ чи думае? — Цыть, она умерла!

II. До Ластôвки

Люба ластôвочко, милый шташку мôй,
Не кидай мя, серце, не[illegible] лети въ вырѣй!
Пôднесись у хмары, поверни доломъ,
По надъ нашимъ краемъ, надъ нашимъ сеоломъ.
До моего ôконця спустись, прилетій,
Й радôсную пѣсню свою задзвонй
И голоскомъ своѣмъ тугу ми розвѣй —
Зажди, щебетушко, не лети въ вырѣй!

А ластôвка каже: Не здержишь мене!
Мене жъ тая туга зъ ôконця жене,
А люде лихіи женутъ зъ понадъ стрѣхъ,
И въ хмарахъ ще чути ихъ пакôстный смѣхъ.
Нѣ волѣ, нѣ миру не мае твôй край....
Не гай мене, друже, — я лечу у рай!“

— **„Справозданье дирекціи ц. к. гимназіи акадимичнои у Львовѣ за рôкъ шкôльный 1882/3.** Содержанье: I. „Зношеня Козаковъ съ Шведами и съ княземъ Юріемъ Ракочимъ II.“ Написавъ *Корнило Заклиньскій*. II. „Часть урядова — ôтъ Дирекціи.“ II. Корнило Заклиньскій вже въ справозданю за рôкъ 1881/2 помѣстивъ розправу „Зношеня цѣсаря Рудольфа II съ Козаками и ихъ участь въ вôйнѣ угорско турецкôй въ рр. 1594 и 1595.“ Розправа тая звернула на себе увагу ученыхъ. Въ краскôй „Politik“ були умѣщенй два фейлетоны, посвячені тôй розправѣ, а въ „Кіевскôй Старинѣ“ (за сѣчень 1883) оцѣнивъ ей и выказався о нѣй съ признаньемъ проф. Володимиръ Антоновичь. — Зъ части урядовои выймаемо гдеякій цѣкавѣйшій даты: Всѣхъ учениковъ гимназіи було съ початкомъ року шкôльного 406 (въ 1881/2 роцѣ 383), а при кôнци року 359 (въ 1881/2 роцѣ 330). Въ порôвнаню съ попереднымъ рокомъ бачимо, що фреквенція въ послѣднôмъ роцѣ значно збôльшилася. (Кромѣ того було ще съ кôнцемъ року 30 учениковъ въ приготовляючôй клясѣ.) Зъ помежи 359 учениковъ гимназіи перейшло до высшихъ клясъ 299, а 60 мусѣло репетувати. Пôсля обряду було при кôнци року 352 гр.-католикôвъ, а 7 римо-католикôвъ. Пôсля народности самі Русины. Оплата шкôльна принесла 2400 зр., випосне 254 зр., на приборы наукові 424 зр. Увôльненыхъ ôтъ опл ты шкôльнои було 251 ученикôвъ. Стипендіи краевій побирали лишь 4 ученики въ квотѣ 630 зр., а стипендіи локальній побирало 12 ученикôвъ въ квотѣ 830 зр. Въ буресѣ „Народного Дому“ мали лишь 2 ученики страву; такъ само 2 лишь въ буресѣ „Ставропигійского Института“. Фондъ для бѣдныхъ ученикôвъ выносивъ 476 зр. 98 кр. (зъ добровôльныхъ даткôвъ и зъ представленя театрального). Зъ того роздано 461 зр. 90 кр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислався на нашій руки о. І. Кмицѣкевичь зъ Дарахова 23 зр., зôбранй на его весѣлю съ п. Ольгою Домбчевскою. Въ складцѣ взяли удѣлъ: П. молодâ Ольга и Іеронъ Кмицѣкевичь 2 зр., п. А. Домбчевска 1 зр., панны Е. Домбчевска, М. Кмицѣкевичь и М. Васильковска по 1 зр., оо.: І. Васильковскій 1 зр., Ф. Кмицѣкевичь 1 зр., Ил. Домбчевскій 1 зр., І. Залуцкій 1 зр., М. Павликъ 1 зр.. І. Чировскій 1 зр., Н. Темницкій 1 зр., Ол. Темницкій 1 зр., П. Савчаньскій 1 зр., Д. Руд. ницкій 1 зр., пп.: И. Лучаковскій 1 зр., В. Лучаковскій 1 зр., дръ Е. Мироновичь 1 зр., И. Кружлевскій 1 зр., зъ дрôбнои складки 3 зр.

— **На „Народный дôмъ“ въ Турцѣ** жертвували: Всч. оо. Иванъ Гавришкевичь зъ Боброѣдъ 1 зр. 50 кр., Иванъ Бриттанъ зъ Торгановичь 2 зр., П. Паславскій зъ Белза 2 зр., Иванъ Коростеньскій въ Грушова 2 зр., Всп. Т. Бережницкій зъ Самбора 3 зр., Всч. оо. Миронъ Подоляньскій зъ Манева 2 зр., Мод. Мацѣевскій зъ Гошева 2 зр., І. Лищиньскій зъ Комарчи 2 зр., М. Лободичь зъ Лаврова 2 зр., Куневичь зъ Берна 3 зр., Вп. Волод. Лозинскій посолъ турчаньскій 10 зр., Всч. оо. В. Ильницкій зъ Ясенки 1 зр. 50 кр., Войновскій зъ Голоска 1 зр. 50 кр., Низовый зъ Лосинця 1 зр. 50 кр., Вп. Е. Соболевскій ц. к. нотарь въ Турцѣ 3 зр. — На руки Всч. о. Мигуловича: Д. И. 2 зр., Всч. оо. Ясеницкій зъ Волосянки 2 зр., Назаревичь въ Мшанця 1 зр. 50 кр., князь Свидригайло зъ Боберки 3 зр., Вп. Ивановскій зъ Самбора 1 зр. 50 кр., Земляк турчаньского поповѣта зъ Мостара 6 зр., Вп. Рудницкій зъ Тернополя 1 зр. 50 кр., Всч. оо. І. Лавровскій зъ Комарна 2 зр., И. Крыницкій зъ Комарна 1 зр., Вп. Кунцѣвъ зъ Турки 3 зр., Вп. Свистунъ зъ Решова 2 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. И. П. Л. въ Головецку. На чію адресу записати присланыхъ 10 зр., бо Вы пôдписалися лишь буквами. *Всч. П. Л. въ Телячôмъ.* III. томъ „Библіотеки Онышкевича“ буде розсылатися ажь тогды, якъ буде цѣлый томъ готовый. *О. І. М. въ Цыганахъ.* Справедливо; заплачено до кôнця року. *Всч. А. А. въ Лысци.* До кôнця року ще 50 кр. *Всч. Л. С. въ Пôдсосновъ.* Предплата зложена до кôнця року 1883.

Желѣзничій поѣзды.

Ôтъ 1 червня 1883 пôсля годинника львôвского

Ôтходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО НôДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного дôврця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львôвъ-Щирець.

Великій вуджей **МИНОГИ** за копу 8 марокъ. **Товстій Гуси** за фунтъ 70 фениковъ. Найлучше **Масло столове** 8 фунтôвъ за 10 марокъ. розсылаеся franco за послѣплатою.

G. Schönfeld

Lappienen, Kreis Niederung, Ostpreussen. (1—2)

Пошукую женщины,

нѣкомъ старшои, котра хотѣлабы занятися моимъ невеликимъ господарствомъ. Вдовиця по священику, котра знае найлѣпше выморги господарки сельскои, булабы пожадана.

Заявленье пôдъ адресою:

B. Г.

poste restante: Бродки. (2—2)

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ

Львôвѣ, Рынокъ, дôмъ п. Ербара

(Андріолого) ***ч 29 въ подвôрю.***

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локтевыхъ

якъ: полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенецъ, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, фланельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскі, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайность пôзнати вымоги П. Т. Панъ, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу выше наведенй товары продавати по **цѣнѣ низшôй**, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (5—10)

Фр. Шубутъ и Сынъ

Львôвъ, Рынокъ ч. 45

поручае:

найлѣпшій свѣчки стеариновій „Apollo“

(1—3)

по зр. 58 за 50 кило або 1 сотнарь.

Где якій фирмы поручаютъ множество пôдлыхъ гатунковъ свѣчокъ по дешевшихъ цѣнахъ, але такій що до чистоты, якъ и для того, що при свѣченю непріятный запахъ выдаютъ — зъ свѣчками „Apollo“ навѣть въ порôвнанье ити не можутъ.

Ученикъ середныхъ шкôлъ

знайде выгôдне помѣщенье и здоровый домашный харчь въ честнôмъ домѣ урядничôмъ во Львовѣ сей часъ або съ початкомъ нового курсу шкôльного. — Близша вѣдомôстъ въ редакціи „Дѣла“. (4—5)

5 киловій

БОЧôВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегелайского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегелайского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелея стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного выстравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повысше наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровій добрій, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавій замовленя. (4—?)

BROCKHAUS'
Kleines
Conversations-Lexikon
in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
3. Aufl. geb. 15 M.
Weihnachtsgeschenk.

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложеной въ роцѣ 1835.

Ст. Фернолендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаеся неперемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Дръ медицины, хирургіи и акушеріи

Павло Сасъ Дубановичь

бувшій лѣкарь практичный въ шпиталі „Charitè“ въ Берлинѣ и въ шпиталяхъ краевыхъ, б. управитель найдавнѣйшого въ краю закладу гидропатичного, б. **физикъ** окружный etc., лѣчачій **спеціяльно гидропатіею й електротерапіею** урядивъ теперь во Львовѣ въ Рынку ч. 24 **закладъ лѣченя за помочею Массажу и гимнастики гигієничної (Zimmerheilgymnastik)** въ получено съ **гимнастикою легкихъ.** Массажь лѣчитъ болѣ нервовій особенно **мигрену.** Гимнастика гигієнична есть порадна передовсѣмъ для **дѣтей** и для **особъ слабенького устрою головно для особъ маючихъ нахилъ до терпѣнь легкихъ.** Курсы гимнастики гигієничної ôтбуваются якъ въ закладѣ, такъ въ домахъ приватныхъ. N. B. Для особъ **женьского пола** суть особній годины въ котрыхъ **учителька фахово выобразована** пôдъ отвѣчальнымъ надзоромъ лѣкарскимъ **веде гигієнично-лѣчничій вправы.** Годины ординаційій рано ôтъ 8 до 10, по полудни ôтъ 2 до 4.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ се свого часу часописи посвѣдчали), посѣдае на складѣ **готовій дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** заручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вирен. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавій замовленя, котрі выповняютъ **якъ найточнѣйше**

зъ глубокимъ поважаньемъ

(33—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючій працѣ бл. п

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 131. Львôвъ, Субота 19 падолиста (1 грудня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяцл.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаютсн по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациn часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“ на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . 4 зр.
на самъ додатокъ на цѣлый рôкъ зр 5 на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр 1·25
для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр
Для Заграницы, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . 15 зр. на пôвъ року . . 7 50 зр. на чверть року . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: 19 зр на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *ô*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Куда мы идемо?

II.

Нема нѣчого шкôдливѣйшого для розвою житя народа, якъ утрата вѣры въ свои власнй силы и спекуляція на чужу помôчь. Навѣть въ найкритичнѣйшихъ хвиляхъ своєи исторіи народъ не повиненъ терати енергіи и вѣры въ свою живучôсть и въ свою побѣду, а повиненъ напрягати всѣ свои силы, щобы скрѣпитись, удержати свою народну индивидуальнôсть и бути розумнымъ та щаслывымъ хозяиномъ у власнôй хатѣ.

Мы, — якъ впрочемъ звѣстно нашимъ читателямъ, — все стоимо за тымъ именно поглядомъ, що намъ не озыратися нѣ на кого, анѣ на Полякôвъ, анѣ на Россію, анѣ на Нѣмцѣвъ, — а спускатися єдино на самыхъ себе, скрѣпляти числово и морально щиро-патріотичну народну интелигенцію, а въ борбѣ противъ жидôвско-польскои та румуньскои шляхты и буржоазіи поставити могучу рать — нашь сельскій и мало-мѣщаньскій народъ. Зъ того погляду мы всѣ мусимо бути робôтниками на своѣй питомôй нивѣ, а не переходити на службу чужимъ намъ сусѣдамъ, котрй и безъ насъ маютъ доволѣ силъ робучихъ — на свою користь, бо намъ, якъ насъ дуже добре поучує исторія ôтъ часу нашого ôтродженя, нѣкотрый сусѣдъ нѣчого не помôгъ. Все, що мы маємо, мы — смѣло можемо сказати — добилися власною силою, а що не маємо сегодня бôльше, — въ тôмъ велика часть нашои власнои вины, бо мы богато спускалися на другихъ, а не поступали такъ, якъ примѣромъ Чехи, що тôлько въ собѣ самыхъ бачили живе жерело своєи народнои силы и могучости.

Тымъ часомъ мы читаємо сими днями въ одной нашôй часописи: „... Намъ не льзя полагати лишь „на самыхъ себе“, но также искати помощи и изо внѣ... Нынѣшне время такое, что народы ищутъ идеаловъ, которыхъ немного на собственномъ „смѣтью“...“

Передовсѣмъ тôй нашôй часописи не подобаєся на нашôмъ „смѣтю“ нашь языкъ и будь що будь шукає для насъ „идеальнѣйшого“ языка. Важнымъ знаменемъ народности єсть языкъ. Кождый щирый патріотъ дорожитъ своимъ рôднымъ языкомъ, плекає єго, величаєся нимъ, якъ найдорожшимъ скарбомъ, стараєся выобразувати єго, збогатити, пôднести до идеальнои высоты. Нема народу, котрый бы соромився свого языка, огидивъ єго и выставлявъ на наругу, — тожь и Русины мусѣлибы бути хиба одинокимъ въ свѣтѣ выняткомъ. Тымъ часомъ такъ не єсть. Якъ кождому народови въ свѣтѣ, такъ и для насъ питомый языкъ єсть дорогимъ. Занедбаный и понижаный черезъ стôлько лѣтъ ôпъ одушевлявъ нашихъ першихъ поетôвъ и писателѣвъ. Живучôсть и могучôсть нашого языка видна зъ того, що першй нашй писатель: Маркіянъ Шашкевичь, Николай Устіяновичь, Могильницкій, ба навѣть и Федьковичь не учились єго въ нѣякôй школѣ, а лишь ôтъ народа, а якй гарнй нимъ выспѣвали пѣснѣ, яка сила въ ихъ селодко-звучнôй мовѣ, яка золотострунна ихъ лира! Тоє само явище бачимо и на Украинѣ. А се вже дуже богато говоритъ въ користь нашого языка. До сегодня нашь языкъ выробився и скрѣпився до того, що нимъ выкладаютъ всѣ науки въ рускôй гимназіи, выкладаютъ въ университетѣ; нема науки, до котрои выкладу языкъ нашь не бувбы здôбный и пригожій. Тымъ мы повинй хиба лишь гордитися и дальше съ любовію и жаромъ плекати и розвивати своє питоме, предкôвске, матерне слово, а не вырѣкатися єго, не выкидати за плоты того пахучого живого цвѣта. Идѣмо за примѣромъ Чехôвъ, Сербôвъ, Словенцѣвъ, котрыхъ языкъ подôбно якъ нашь довгй часы бувъ пригнетеный ворожою силою. Навѣть слабенькй Лужичане — и тй мовь найдорожшій скарбъ хованотъ свою рôдну мову. Колибъ мы галицкй Русины ôтъ часу Маркіяна Шашкевича були до сегодня всѣ однодушно розвивали нашь рôдный языкъ, — не таку ще булибы мы мали словеснôсть, ба и не тоє булибы мы значили, що нынѣ! А то одинъ писавъ языкомъ Маркіяна, другій по „книжному“, третій кепско по россійски, — силы розбивалися, таланты увядали и нѣвечились. А щожь нынѣ бачимо? Бачимо се, що литературну стôйнôсть має тôлько тоє, що було писане нашимъ народнымъ языкомъ, а проче звычайно не переживало автора. И не диво. Поезія не може выйти живою на неживôмъ языцѣ. Мы маємо передъ собою кôлька „Исторій литературы россійскои“, а не знаходимо въ нѣй анѣ одного имени галицкого писателя „книжнымъ“ языкомъ, хочь въ Галичинѣ вже ôтъ кôлькадесяти лѣтъ працюютъ гдеякй навѣть здôбнй люде для россійскои — якъ имъ здаєсь — литературы. Нема ихъ именъ въ исторіяхъ литературы россійского народу, нема и въ исторіи литературы нашого народу, — а булибы певно въ исторіи литературы „книжного“ народу, колибъ такій пародъ живъ гденебудь на кули земнôй.

Въ послѣднихъ рокахъ — треба признати — загалъ нашои интелигенціи прійшовъ до пересвѣдченя, що намъ по довгихъ сумныхъ пробахъ треба вже наконець твердо ступити на дорогу першихъ воскресителѣвъ нашого самопôзнаня народного и рôдного слова, — треба держатися свого языка, єго плекати и розвивати. Въ тôмъ пересвѣдченю удержує нашу интелигенцію особенно взглядъ на наше селяньство и маломѣщаньство, на котрыхъ мы шукаємо нашои опоры и ôтъ котрыхъ бажаємо довѣрія до себе. Нечестно прецѣ булобы уважати нашь простый народъ съ єго духовыми силами тôлько за просте средство, за дôйну корову. Тому жь то и не диво, що на комерсѣ Миклосича молодѣжь наша въ имени рускои интелигенціи и рускаго народа такъ рѣшучо запротестувала противъ зневаги нашого языка [illegible] „Буковины“.

Якъ въ розвою нашого языка и нашои литературы, такъ и въ всякихъ другихъ народныхъ дѣлахъ треба намъ власне „полагати лишь на самыхъ себе“, а не ити на чуже „смѣтье“. Не такй мы вже нужденнй, щобы впрошуватися до кого небудь у комôрне и понижати своє достоинъство народне. Мы двайцять-миліоновый пародъ, а книга нашои исторіи ще не замкнена. Нѣкто розумный не схоче, щобъ мы ôткидали союзы съ братными народами славяньскими, але певно кождый щирый патріотъ цѣлою душею бажає, щобъ мы въ такихъ случаяхъ выступали не яко слѣпй маловажень причепы, але яко розумна, самосвѣдома, достойна и поважана сила. А до того треба намъ именно великои працѣ у себе дома. Мы вѣримо такожь, що може небавомъ наступити для насъ важна политична хвиля, въ котрôй и многомиліоновôй Руси треба буде сказати своє слово, але до того зновъ треба великои працѣ у себе дома. Мы, мы самй мусимо говорити за себе, бо нѣкто за другого такъ добре всего не скаже, якъ ôнъ самъ.

„Не льзя намъ полагати лишь „на самыхъ себе“, но также искати помощи и изо внѣ.“ Угорска Русь шукала помочи изъ внѣ, приняла „книжный“ языкъ, и т. д. — а побачмо нынѣ, чого дошукалася! Ажь сумъ серце давитъ, глядячи на нынѣшну Угорску Русь, на жертву спекуляціи на чужу помôчь. А щожь намъ, Галичанамъ, казати про себе? Отъ богато у насъ пишеся и говорится про „єдинство“, — а въ россійскихъ газетахъ все таки нема „Львова“, але „Лембергъ“, нема „Галичины“, але „Галиція“. Поляки въ Россіи маютъ сотки газетъ и, мимоходомъ сказавши, въ Варшавѣ печатаютъ на галицкихъ Русинôвъ таки клеветы, якихъ бы и въ Краковѣ не посмѣли печатати, — а Русины тамошнй не смѣютъ мати анѣ однои хочьбы литературнои газетки. Поляки по торôчнôй угодѣ Россіи съ Римомъ дôстали своихъ епископôвъ, вôльно имъ збирати складки на костелы навѣть въ Иркутску, вôльно имъ збирати жертвы на памятникъ Мицкевича, а Русинамъ навѣть не вôльно збирати жертвъ на направу могилы — Шевченка. А въ нашôй Галичинѣ чи помôгъ намъ кто здвигнути нашй численнй институціи, чи запомагає ихъ кто чимъ небудь? „Народный Дôмъ“ мы здвигнули [illegible] бурсы нашй мужескй и жѣночй складає послѣдну лепту наше жертволюбиве патріотичне духовенъство, селяньство, а новѣйшими часами причиняєся вже щедро и свѣтска интелигенція; товариства нашй просвѣтнй працюютъ власными силами, и т. д. Зъ того видко, що таки мы на дѣлѣ спускаємося на себе и якось безъ найменшои чужои помочи прецѣ пôдносимося и богатѣємо. Треба намъ тôлько и дальше однодушно, неустрашимо ити тою дорогою, а тогды певно дôйдемо до того, що коли кто насъ буде потребувати, то прійде до насъ, якъ до почтенного хозяина въ своѣй крѣпкôй хатѣ.

Мы не сумнѣваємося, що наша патріотична интелигенція духовна и свѣтска набрала

Електрична выстава въ Вѣдни.

VIII.

Чудна то и дивна тая сила електричности! Где не поглянешь, всюды ви побачишь. А ôтъ коли люде змогли ви зловити въ свои руки, то она вже починає брати верхъ надъ всякими другими силами. Правда, значенье ви доси лишь дуже прозаичне, але отъ вже може часъ и недалекій, коли она и въ поезіи займе не маловажне мѣсце. „Якъ то, — спытаєте, — електричнôсть въ поезіи?“ Що жь ту такъ дивного; хибажь она вже зъ давенъ давна въ нѣй не була? Вы слухаєте тыхъ поетôвъ та идеалистôвъ-философôвъ, що самй якъ лѣдъ студенй, а все лишь о горячôй любови розказуютъ. То все не правда, то все гипотезы и лишь гипотезы, бо любовь—то електричнôсть. Отъ видите: „Plus побачитъ minus и заразъ повстає токъ електричный, що зъ одного серця переходитъ въ друге. А серце, то акумуляторъ. Черезъ токъ електричный, що будится въ акумуляторахъ, повстає въ ôтповѣдныхъ тѣлахъ магнетизмъ, а що магнетизмъ сильно потягає, те кождому звѣстно. Чимъ бôльше плюсъ збликаєся до минуса, тымъ сильнѣйшій токъ електричный, тымъ сильнѣйше потягає магнетизмъ, ажь на послѣдокъ плюсъ и минусъ збликившися достаточно, подаютъ собѣ руки и ôтъ теперь вже злученй съ собою на вѣки. Буває иногдѣ и такъ, що искра електрична за сильно вразитъ въ серце та выпалитъ єго на скрôзь а тогды бувай здоровый рожевый свѣте!

До такого переконаня прійшовъ я, дивлячись зъ берега на електричну чайку, що якъ стрѣла скоро пересувалася передо мною по каналѣ Дунаю. Не знаю, чому то и нôчь венецка — хочь се було въ бѣлый день — насунулась менѣ на гадку. Тôлько що жь! Замѣсть повнолицого мѣсяця на темному небѣ, того щирого и вѣрного друга влюбленыхъ, я бачивъ передъ собою величезну баню електричнои лямпы, а въ пышнôй гондоли, где сидѣла щаслива пара, замѣсть дрѣмаючого гондолера — динамо-електричну машину.

Та ще довго бувбы я стоявъ надъ берегомъ та думавъ такъ надъ холодною практичностею нашого часу, якъ бы чайка не була якъ разъ спинилася коло Софіѣвского моста (Sophienbrücke). Товпа народу, що зôбралася на березѣ, рушила гурмою поглядѣти зъ близька на чайку. Не можна було устояти; треба було и собѣ ступати за нею. Чайка була дуже хороша и выгôдно збудована, зовсѣмъ на взôръ малого корабля, тôлько що тутъ не видко було нѣ жадного комина, нѣ жаднои паровои машины. На нѣй сидѣло около 20 людей, а въ данôмъ случаю моглабы она два разы тôлько помѣстити. Чайка ся належала до якогось англійского товариства електричного, котре якъразъ робило съ нею пробу. Порушана динамо-електричною машиною, котра знову набирала силы зъ акумулятора, ишла она дуже легко и скоро. Щобъ переплысти горѣ водою цѣлу просторонь ôтъ Sophienbrücke ажь до Augartenbrücke, значитъ доброи пôвтора годины ходу, потребувала она лишь всего 35 минутъ. Съ водою идеся скорше; тожь въ одинайцять минутъ була она вже знову на мѣсци, въ ôтки була ôтплынула. Велика практичнôсть електричнои чайки була отже доказана, а вдоволенье пасажирôвъ, що на нѣй ѣхали, малювалося очевидно на ихъ лицяхъ.

Кôлька разôвъ згадували мы вже про **акумуляторы** и не одинъ зъ читателѣвъ певно хотѣвбы съ ними близше познакомитися. Такъ заразъ розкажемо. Акумуляторомъ называємо въ загалѣ кожду машину, що ôтбирає зъ ôтки небудь яку силу, нагромаджує ви у собѣ а потому, якъ потреба, ôтдає ви назадъ але съ бôльшимъ напоромъ та въ коротшôмъ часѣ. Отъ подумайте собѣ велику желѣзну цѣву, въ котрôй ходитъ толокъ такъ якъ у водяныхъ помпахъ. На тôлоцѣ лежитъ велика вага н. пр. тяжке камѣнье. Зъ одного боку тои цѣвы иде мала цѣвка ôтъ водянои помпы. Вы помпуєте тою помпою воду у велику цѣву и толокъ въ нѣй пôдноситься поволи въ гору. Коли толокъ вже достаточно пôднѣсся въ гору, вы отвираєте цѣвку въ другого боку и толокъ спадає та вытискає воду съ бôльшою силою, якъ вы ви втиснули, и она може вже робити яку роботу. Такій то найпростѣйшій акумуляторъ. Свого рода выдумано акумуляторъ, который громадитъ въ собѣ електричнôсть, а потому якъ потреба, ôтдає ви назадъ.

Першій, що выдумавъ електричнй акумуляторы бувъ французкій физикъ Плянте (1860 р.). Вже давно було звѣстно, що токъ електричный розкладає воду на обѣ ви складовй части, на кисень и водень. Сего способу отже уживъ Плянте въ своихъ акумуляторахъ. Ôнъ вложивъ до посудины съ водою двѣ оловянй плытки и при помочи двохъ елементôвъ Бунзена (цинко-углева сцѣпа) розложивъ воду на ви складовй части. Опôсля получивъ ôнъ обѣ плыты дротомъ и побачивъ, що повставъ новый токъ електричный, вправдѣ коротшій але такъ сильный, що мôгъ вже до червоного розжарити тоненькій дрôтъ платиновый. Сей новый токъ повстає вже черезъ хемичне дѣланье, якъ то заразъ побачимо на електричнôмъ акумуляторѣ полѣпшенôмъ французкимъ инжинеромъ Форомъ. Форъ потягнувъ ще оловянй таблицѣ грубою верствою миніи (Mennig — рôдъ червонои фарбы, що дається иногдѣ до червоного киту; по хемичному есть то окисъ олова) и побачивъ, що коли черезъ плыты пустивъ токъ електричный, то на однôй плытѣ минія перемѣнювалася въ олово а на другôй ще бôльше окисала и замѣнялася въ надъокисъ олова. Коли жь ôнъ получивъ потому обѣ плыты дротомъ, то побачивъ, що ôтбувався якъ-разъ противный процесъ, при чôмъ выявязувався дуже сильный токъ електричный. Такъ отже акумуляторъ въ своѣмъ

вже зъ сумныхъ нашихъ досвѣдовъ пересвѣдчення, що „Русь — для Русиновъ“, и що подъ тымъ непорочнымъ знаменемъ буде все смѣло ступати противъ всѣхъ вороговъ Руси.

Реорганизація банку краєвого.

I.

Читателямъ нашимъ готовѣ вже надоѣсти нашѣ вѣчнѣ бесѣды о тѣй институціи, зъ котрои мы въ горы не ворожимо для нашого народа великои користи. Бо и справдѣ, коли такъ, то по щожь тратити часъ и папѣръ на критику рѣжныхъ проектовъ и реформъ тои институціи? По що зацѣкавлювати до неи людей, по що розголошувати ви? На такѣ питання мы мусимо отповѣсти, що всѣ грошевѣ институціи — рѣчь дуже ховзка, що основателѣ банку краєвого самѣ трублятъ о нѣмъ на всѣ чотыри вѣтры и стараются приманити всѣхъ и вся користати зъ его добродѣйствъ, а заразомъ голосятъ передъ свѣтомъ, що се мае бути институція могуча, съ широкою, мало що не цивилизаційною задачею — поднести весь край и всѣ его верствы суспольнѣ зъ економичного упадку, вытворити подставы „здорового кредиту“, выеманципувати насъ зъ подъ панованя чужого капиталу, отродити нашь промыслъ, нашу торговлю и т. д.

Въ виду того мы уважаемо подвойнымъ обовязкомъ неупередженои и неподкупленои рускои журналистики — пильно звертати увагу цѣлого загалу на кождый крокъ нашихъ противниковъ, а особливо на ихъ експерименты и господарованя грошевѣ. Зъ одного боку ходитъ ту о то, щобъ остерегчи нашихъ людей передъ надмѣрною довѣрливостею до польскихъ грошевыхъ институцій и охоронити ихъ передъ можливыми стратами, а зъ другого боку о критичне розсвѣченье дѣланъ польскихъ хочьбы зъ того взгляду, що прецѣ жь банкъ краєвый заложеный зостаръ на краєвѣ — хочь и пожиченѣ грошѣ, и що за цѣлость его фондовъ, удачу (а властиво невдачу) его операцій ручитъ цѣлый край! Не забуваймо нѣколи, що маемо дѣло съ институцією, котра въ разѣ доброго поводженя и отповѣдного до потребъ краєвыхъ уладженя моглабы богато хосна принести, якъ о томъ трублятъ Поляки, — але котра въ разѣ свого упадку — особливо коли бы той упадокъ наступивъ по коротшомъ або довшомъ „розцвѣтѣ“ интересовъ банковыхъ — — може звихнути край нашь въ бездонну пропасть, може довести насъ на край економичнои руины и на довгѣ десятки лѣтъ отдати насъ безвыходно въ неволю чужимъ капиталамъ и чужой експлоатаціи.

Правда, о цѣлковитой еманципаціи въ подъ зверхности чужихъ капиталовъ намъ поки-що й думати годѣ. Атже и самъ банкъ краєвый заснованый на чужѣ грошѣ. Але все жь таки не одному лиху могбы онъ зарадити, коли бъ провадився, якъ треба. Попередъ всего однакожь онъ — не повиненъ шкодити нашому економичному розвоєви, до чого ухвала соймова, запевнююча его операціямъ гварантію цѣлого краю, дае ему неограничену майже можность. Зъ того погляду намъ треба дивитися на его дѣяльность и не залишати нѣякои случайности для выказуваня ви добрыхъ и злыхъ сторонъ. Зъ того погляду выходячи подали мы въ передпослѣдномъ ч. „Дѣла“ статію польскои часописи „Zgoda“ о именованю третого директора того банку, п. Альфреда Згурского и досыть неприхильный судъ тои газетки о особѣ нового директора и о той партіи, до котрои онъ належитъ. Бо коли и есть се по части правдою, що въ дѣлахъ политичныхъ и громадскихъ иде не о особы, але о факты и системы, то все жь таки есть се только по части правдою, котра особливо въ дѣлахъ грошевыхъ и банковыхъ дуже легко може статись и цѣлковитою неправдою. Бо прецѣ факты выплываютъ зъ дѣланя особъ, а найлѣпшій системъ, найлѣпшій планъ, найкрасшій регуляминъ не поможе нѣчого, коли выконуючѣ его люде суть нездобнѣ або безхарактерныѣ.

Якъ пригадуютъ собѣ читателѣ, авторъ статіи въ „Zgod-ѣ“ подносъ, що п. Згурскій, хочь бувъ доси черезъ 9 лѣтъ директоромъ „Звязку“ товариствъ задатковыхъ, всежь таки не проявивъ доси нѣякои ширшои финансовои способности, не высказавъ основныхъ поглядовъ на економичнѣ относины краю и на его потребы. Противно, п. Згурскій належавъ до партіи досыть здискредитованои (т. зв. „мамелюковъ“) и до „тихои конфратерніи“, управляючои дѣлами того товариства, а идучои рука объ руку съ жидами и институціями вызыскуючими людъ. Бувъ онъ такожь директоромъ „Związku“, до котрого належало чи мало товариствъ кредитовыхъ и задатковыхъ будьто заложеныхъ и заряджуваныхъ жидами, будьто працюючими жидовскою методою и для жидовскои користи.*) Длятого то авторъ статіи въ „Zgod-ѣ“ закончивъ свою бесѣду про п. Згурского тымъ, що его або не треба було допускати до диригованя дѣлами такои институціи, якъ банкъ краєвый, або онъ повиненъ бы для успокоенія опиніи публичнои прилюдно отречися всякои спольности съ жидами, щобы край могъ мати яку-таку певность, що и тая институція не попадеся въ руки жидовскѣ.

Понечно п. Згурскій, прочитавши таку статію, мусѣвъ собѣ подумати: треба вамъ отреченя, добре! Отреченье нѣчого не коштуе и до нѣчого не обовязуе! И ось „Gazeta Narodowa“ въ дня 25 падолиста опубликовала статію, писану чи то самымъ дромъ Згурскимъ чи кимъ небудь за его инспираціею, и мѣстячу побочь „Пляну реорганизаціи банку краєвого“, выробленого очевидно дромъ Згурскимъ, також его формальне отреченьеся отъ жидовства и всѣхъ дѣлъ его. Есть то документъ дуже цѣкавый, тымъ цѣкавѣйшій, що служитъ яко интродукція до „Пляну“, въ котромъ тымъ самымъ ино-що прогнанымъ жидамъ отвираеся на ростяжь дверѣ до удѣлу въ справахъ банку краєвого. Мы наводимо той цѣкавый документъ яко причинокъ до исторіи нашого банку краєвого и до исторіи „превратностей человѣческихъ“.

„Наше мѣщаньство *народове* (чи есть щей яке *антинародове* мѣщаньство?) слабе и неразвите, наше купецтво *народове* придавлене, заледво въ повитю, промыслъ большій мае допервa народитись, а всѣ обороты торговѣ и кредитовѣ держитъ у насъ могуча верства людности семитскои, чужои намъ по походженю, религіи и по змаганямъ суспольнымъ (а „bracia Mojżeszowego wyznania“ где подѣлися?), котрой також служатъ истнуючѣ институціи кредитовѣ свѣдомо чи несвѣдомо, хиба съ маленькимъ выняткомъ. Такъ отже банки и мѣщаньство, котрѣ за границею показуютъ завсѣгды певный, больше-менше доброчинный вплывъ — доброчинный навѣть тогды, коли ихъ обороты выходятъ на шкоду певныхъ упослѣженыхъ верствъ людности, — у насъ противно служатъ только елементамъ чужоѣднымъ, годуютъ пявокъ, руйнуючихъ нашь добробытъ. Загранично мѣщаньство, втискаючися у всѣ норы суспольного тѣла, отграло ролю оживляючу и съединяючу, — а у насъ жидовство, захопивши въ свои руки всѣ обороты суспольнѣ, отграло ролю руйнуючу и експлоатуючу, причинилося головно до розбитя и роздробленя нашихъ относинъ економичныхъ.“

Уступъ той мѣститъ отреченьеся отъ жидовства въ дуже досаднѣй формѣ. „Наслѣдувати жидовскѣ организаціи кредитовѣ при такихъ обставинахъ значило бы только допомагати злому; въ такомъ разѣ институція тая важна и велика замѣсть статися лѣкомъ и знарядомъ вызволеня, сталасьбы зъ конечнои консеквенціи только знарядомъ ще большого розстрою и поддaньства“. Такъ завѣряе насъ авторъ статіи въ „Gaz. Nar.“ о интенціяхъ дра Згурского и мы, розумѣеся, радѣ тому вѣрити и будемо вѣрити ажь доти, доки не переконаемося, чи се справдѣ щирѣ слова и чи дѣла дра Згурского идутъ съ ними въ парѣ.

Але въ повышомъ уступѣ есть ще одно дуже цѣкаве мѣсце, характеризуюче дра Згурского яко — „мамелюка“. Онъ думае, що на заходѣ Европы вплывъ оборотовъ грошевыхъ есть навѣть тогды доброчинный, коли выходитъ на шкоду „певнымъ упослѣженымъ верствамъ суспольнымъ“. То певно, що н. пр. такѣ крахи биржевѣ остаточно суть також доброчинныѣ — але для кого? Очевидно только для тыхъ „sprytnych facetów“, котрѣ при нихъ съ шкодою тысячѣвъ отуманеныхъ „дудковъ“ збогачуются. Отже жь доброчинныѣ зъ становища „facetów“, — отже жь и дръ Згурскій захвалюючи тую доброчинность, стоитъ очевидно на томъ становищи. Але чи доброчинныѣ и зъ становища „дудковъ“, котрѣ неразъ посля такои доброчинности тысячами идутъ на жебры а сотнями мрутъ зъ голоду або кончатъ самоубійствомъ? Цѣкава рѣчь, кого то дръ Згурскій, пересаджуючи свои погляды и на нашу землю, зачислитъ до тыхъ „певныхъ упослѣженыхъ верствъ суспольныхъ“, на котрѣ мае сплывати доброчинность (in minus) нашого банку краєвого? Мы въ виду того моглибъ бажати только, „да мимоидетъ отъ насъ чаша сія“...

(Конецъ буде.)

*) „Związek“ выдае свою часопись подъ тымъ самымъ титуломъ, а також на подставѣ зведеного въ нѣй матеріялу выдававъ п. Згурскій отъ 1873 року „Roczniki“ статистичныѣ, науково не маючѣ майже жаднои вартости.

теперѣшномъ видѣ бувъ вже готовъ. Теперь може кождый дуже легко самъ собѣ зробити такій акумуляторъ; треба лишь въ яку посудину вложити двѣ оловянѣ плыты потягненѣ минiею и влити до неи воды закишеною трошки сѣрчаною кислотою, а потому черезъ обѣ плыты перепустити токъ електричный.

Въ чомъ же важность акумулятора? — спытаете. Въ акумуляторѣ можна нагромадити електричности и переховати ви на довшій часъ, силу якои рѣки, якого водоспаду, филь морскихъ або силу вѣтру можна красненько зловити въ коробку, замкнути ви та повезти свѣтами. Акумуляторъ можна гденебудь поставити и онъ не вывязуе анѣ шкодливыхъ газовъ анѣ не есть въ якій другій способъ небезпечный. Справедливо назвавъ его Томсонъ „малымъ чародѣйникомъ“, коли побачивъ одинъ зъ першихъ акумуляторовъ, що ему привезли въ Парижа до Глазгова въ Англіи; мимо такъ далекои дороги найшовъ онъ въ нѣмъ ще $^9/_{10}$ первѣстнои електричности. Акумуляторы сталися нынѣ дуже важными; ихъ можна уживати до електричного свѣтла — при чомъ даютъ дуже одностайне свѣтло, — до гальваноплястики, до подпалюваня минъ, до повертаня моторовъ, и т. д. Одно, що лишь стоитъ на перепонѣ ихъ загальному ужиткови, се ихъ незвычайный тягаръ, бо доси употребляется въ нихъ выключно лишь олово — якъ звѣстно найгяжшій металь.

Такій то отже акумуляторъ дававъ силу динамо-електричнѣй машинѣ, що знову порушала електричну чайку, о котрѣй мы повысше згадали.

Щобы ще показати, до якихъ навѣть дробниць дуже добре годятся акумуляторы, наведемо ще два примѣры зъ електричнои выставы.

Подъ часъ выставы звертавъ увагу всѣхъ на себе инжинеръ англійскои телеграфичнои управы своею електричною шпилькою, що мавъ заткнену на грудяхъ. Отъ часу до часу натискавъ онъ на акумулятора, що носивъ въ кишени жилетки, а на шпильцѣ заблысло за кождымъ разомъ ясне електричне свѣтилце.

Дня 15 серпня баронъ Бравнъ вручивъ до рукъ престолонаслѣдника архикн. Рудольфа електричный букетъ для архикнягинѣ Стефаніи, складаючійся зъ шести подсенѣжковъ (Galantus), въ котрыхъ въ кождомъ горѣла миніятурова жарѣюча лямпка. Букетъ бувъ умѣщеный въ дуже хорошой вазѣ, въ котрой мѣстився акумуляторъ, що черезъ три днѣ може лямпкамъ достарчувати електричности. По сѣмъ треба его замѣнити. Архикнязь принявъ сей подарунокъ дуже радо и повѣзъ его лично до Ляксенбурга, щобы нимъ зробити несподѣванку архикнягини.

ДОПИСИ.

Зъ Одессы.

Коли хочете, то городъ нашь — столица тай годѣ! Улицѣ свѣтятъ газомъ; воду пьемо проведену въ Днѣстра за 30 верстовъ, усюды ѣздятъ вагоны конной желѣзницѣ; коло кождого рога стрѣтите хлопцѣвъ, що продаютъ газеты. Тай газетъ чимало своихъ: три щоденнѣ выходятъ у Одессѣ, — требажь все тее прочитати. Але погляньмо, про що тіи газеты розказуютъ? Бодай не казати, бо „за людей соромъ“!

Писалося зъ початку про земскѣ зборы. Сей рокъ, якъ кажутъ земцѣ, бувъ для нихъ „переступный“, бо выбирали новыхъ членовъ управы, новыхъ членовъ крестяньского уѣзднаго и губернского управленя и т. д. У Полтавѣ сей высокосный рокъ скончився тымъ, що въ губернску управу зборъ выбравъ новыхъ членовъ, окромъ одного прежного (Старицкого); у нашой же губерніи вся стара управа цѣлкомъ осталася на нове трехрочье. Дуже не хотѣлося сего газетѣ „Одесскій Листокъ“, котра нѣ зъ сего нѣ зъ того вылила багнюку на голову бувшихъ членовъ управы выхваляючи только предсѣдателя управы, про котрого кажутъ всѣ, що якъ бы его не було, то нѣкому бъ се не зашкодило. Зразъ посля земского збору отбувся й губернскій дворяньскій зборъ. Губернскимъ предводителемъ дворяне выбрали собѣ тогожь самого — Куриса, а помѣжь уѣздными — деякихъ новыхъ. Одинъ зъ нихъ — панъ Де-Карверъ, звѣстный прислужникъ правительственныхъ акцій, онъ же и президентъ „Общества сельского хозяйства“, бувъ забалотированый, бо пошла чутка про якѣсь-то дворяньскѣ грошѣ, що онъ начебъ-то замотавъ, чи що; тутъ дворяне нашѣ показали, що по старыхъ традиціяхъ хотятъ бути — „чистыми“.

Черезъ те, що було богато выборовъ, земскій зборъ не вспѣвъ передивити всѣхъ дѣлъ, що були на порядку дневномъ.*) И просивъ правительство розрѣшити ему зобратися въ сѣчни на надзвычайну сесію вже не въ Херсонѣ, а въ Одессѣ. Оттогдѣ то Одесса стане столицею! Давно вже змагався она и съ Херсономъ и съ Миколаевомъ за гегемонію у губерніи; та министерство внутренныхъ дѣлъ щось не поспѣшае рѣшити свого пытаня. Вже торокъ губернскѣ, земскѣ и дворяньскѣ зборы порѣшили и просили, щобъ губернскѣ управы перенести всѣ въ Херсона у Одессу; але министерство все и доси не дае отвѣту и Одесса все чекае, чи стане она губернскимъ городомъ, чи нѣ? Дуже сего бажаютъ горожане нашѣ, котрѣ гордуютъ, що Одесса — морска красавиця не уступить столици. Але послухайте, якѣ кунштики выкидаютъ нашѣ городскѣ гласнѣ у думѣ.

Вже лѣтъ въ три, якъ почала дума наша мѣркувати, якъ бы выкоренити старѣ назвища улиць, бо они „національнѣ“, себъ-то нагадуютъ, що столиця вся збудована не тымъ народомъ, що живе навкруги, а торговельниками въ Грековъ, Италіянцѣвъ, Жидовъ и всякихъ націй, крѣмъ своеи рускои. Ото взяли попередъ всего „Італіяньску“ улицю и переименували у „Пушкиньску“, бо вышукали, що на сѣй улици колись-то живъ Пушкинъ. Се було у рокъ его ювилею. Померъ Скобелевъ, — дума порѣшила другу „національну“ улицю „Єврейску“ переименувати у „Скобелевску“ (на се правительство ще не дало своеи санкціи). Теперь померъ Тургеневъ. Одинъ зъ гласныхъ предкладавъ назвати его именемъ пляцъ Театральный, другій — Биржевый пляцъ. Дойшло до дебатъ. Поднялися головнѣйшѣ ораторы нашого городского парляменту: Кривцовъ, Вейнбергъ, Базили, Пашковъ и Бухтѣевъ. Якъ не старалися два перші на користь имени Тургенева, — дѣло се покойника мусѣло упасти. Базили казавъ, що красше назвати пляцъ именемъ Крылова, бо правдиву оцѣнку его знакомого Тургенева можна буде зробити хиба черезъ 50 лѣтъ; Пашковъ казавъ, що се — незаконнѣ дебаты и просивъ предсѣдателя ихъ отклонити, бо Тургеневъ нѣчого не зробивъ нѣ для Одессы нѣ для Россіи; а Бухтѣевъ, нагадавши, що Одесса мало знае звычаѣ и поглядъ великорускихъ городовъ, объявивъ, що Тургеневъ для молодежи наробивъ больше „вреда“ нѣжь „полвы“.

Посля промовы послѣдного оратора дума рѣшила не порочити своихъ пляцовъ именемъ „вредного“ чоловѣка и писателя Тургенева. Отъ така дума нашои столицѣ! Коли у зем-

*) Отъ головнѣйшѣ точки господарскихъ дѣлъ, про котрѣ мѣркували на зборѣ и порѣшили: Провести шоссе отъ Херсона черезъ Миколаѣвъ на Одессу и Маяки; просити правительство, щобъ зъ крестяньского банку выдавалося короткоречинцевѣ пожички — и не только крестянамъ, маючимъ землю, а и такъ званымъ „десятницкамъ“, с. е. безземельнымъ хлѣборобамъ, котрыхъ у Херсонщинѣ есть чи-мало; просити правительство, щобъ уставъ компаній „елеваторовъ“ (складовъ зерна на пожички) не дававъ монополіи однѣй якѣй-небудь компаніи; просити правительство о нову желѣзницю зъ Одессы на Елисаветградъ черезъ Вознесенскъ, и т, д. По тыхъ дѣлахъ, где свои рѣшеня поклали, говорили про санъ у коней, про гашенье пожежи, про земске хлѣборобске училище у Херсонѣ, про шляхи и почты земскѣ, котрѣ хоче губерниска управа администрувати сама замѣсть уѣздовъ, и т. п. Всего розкладу на губернскѣ земскѣ потребы на 1884 рокъ зборъ вызначивъ 568.000 рубл. (зъ котрыхъ на канцелярію управы йде только 13.895 зр.). Для сихъ розходовъ треба буде зобрати зъ десятины (2 морги) землѣ по 3 и 2 копѣйки.

скому зборѣ хочь трохи ще держутся либеральнѣ напрямки, то вже у громадскому нашому представительствѣ годѣ ихъ шукати. Сей фактъ добре характеризуе, якихъ думокъ держится бôльшôсть нашои думы и може показати Вашимъ читателямъ, що „дирижуючій классъ“ города Одессы, юговои столицѣ Россіи, недалеко ôтôѣгъ ôтъ Канѣвскои уѣзднои думы, котра Шевченка уважае такъ само писателемъ „вреднымъ“, або що найменше не гôднымъ того памятника, що хоче поставити на его могилѣ его родичь. — *С.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рѣшеня спôльныхъ делегацій*) въ справѣ спôльного буджету на р. 1884 дальше въ справѣ надзвычайного кредиту войскового для Босніи и Герцеговины, ухвалы о додатковыхъ кредитахъ на р. 1883 и ухвалы уповномочняючій спôльне правительство, ужити сумы прелиминованій на сей рôкъ административный на иншу цѣль, якъ первôстно були призначенѣ, въ кôнци ухвалы въ справѣ замкненя рахункôвъ за рôкъ 1881 получили сими днями цѣсарску санкцію.

(*Послѣднѣ конференціи министеріяльнѣ въ Пештѣ*) будятъ цѣкавôсть всѣхъ публицистôвъ, що бажалибы довѣдатися про ихъ предметъ. Въ тôмъ ôтношеню панують въ прасѣ найсупереченѣйшѣ догады: коли одна часть прасы приписуе имъ политичне значенье ôтносячи ухвалы тамъ запавшій до пытаня интервенціи въ Сербіи, то органи нôвофиціяльнои прасы говорятъ, що головнымъ предметомъ нарадъ були пытаня административнѣ. Кореспондентъ „Presse“ умѣе лишь тôлько про нихъ подати, що займанося межи прочимъ пытаньемъ желѣзниць, а чи розбирано такожь другѣ справы, се ему не звѣстно. — Що до желѣзниць пише ôнъ, то стояла передовсѣмъ на порядку дневнôмъ справа желѣзницѣ зъ Стрыя до Мункача. Представителѣ угорского правительства заявили въ тôмъ ôтношеню, що въ найблизшôмъ часѣ предложатъ соймови проекты законôвъ про будову угорскои простороны (Мункачь-Бескидъ). — Що до заряду руху, угорске правительство ще нѣчого не рѣшило. При тôй случайности заявивъ австрійскій министеръ торговлѣ, що правительство долитавске готово взяти и угорску просторонь въ свою администрацію и заключити съ угорскимъ правительствомъ ôтповѣдный контрактъ. Справу тую обѣцяло угорске правительство близше розобрати и заявило такожь, що представитъ австрійскому правутельству позитивнѣ предложеня що до унормованя нового ôтношеня угорско-галицкои желѣзницѣ.

(*Справа номинаціи хорватского бана*) не може ще нѣякъ уважатися дефинитивно полагодженою, а головну трудноôсть становитъ ту выбôръ особы. Найôтповѣднѣйшою личностею на се достоинство признано загально бар. Филиповича, котрый яко администраторъ Погранича зложивъ доказы своихъ способностей а по своѣй народности найлучше бувбы видженый въ Хорватіи. Бар. Филиповичь поставивъ однакожь зъ своеи стороны условія, ôтъ котрыхъ зробивъ зависимымъ принятье уряду бана а позаякъ тѣ условія выдалися правительству угорскому за далеко идучими, зачало оно оглядатись за другимъ кандидатомъ и навязало именно переговоры съ гр. Кюнъ-Гедервари. Не знати, що було причиною що правительство лишило на боцѣ гр. Кюна, бо пôсля заявленя Тиссы зложеного въ угорскôмъ парляментѣ зачавъ угорскій президентъ министрôвъ, якъ се мы недавно доносили, на ново трактовати съ бар. Филиповичемъ. Въ справѣ обсадженя уряду бана въ Хорватіи велися дня 26 л. падолиста въ угорскôмъ министерствѣ конференціи, въ котрыхъ принимали участь крôмъ Тиссы, министеръ скарбу гр. Сапари, димисіонованый министеръ для Хорватіи Бедековичь и королѣвскій надзвычайный комисарь ген. Рамбергъ. Пôсля информацій „Pesti Naplo“ мае бути номинація бар. Филиповича вже рѣшеною и оголошеною урядово до 4 днѣвъ. Рôвночасно съ именованьемъ бана мае бути такожъ знесеный выемковый станъ въ Хорватіи. На згаданôй конференціи министеріяльнôй мали бути вже обговореннѣ условія ôтносячйся до привернення конституціи. Бувшій министеръ для Хорватіи Бедековичь мае бути на ново занменованый хорватскимъ министромъ.

(*Одинъ зъ редакторôвъ парискои газеты „Temps“*) репродуковавъ недавно свою розмову съ провôдникомъ Чехôвъ дромъ Ригеромъ и выонувавъ зъ слôвъ дра Ригера, сказаныхъ при тôй случайности програму ческихъ автономистôвъ. По оголошеню сего интервіева выступила празка „Politik“ съ замѣтомъ, що слова провôдника Чехôвъ поданѣ не точно. Редакторъ французкои газеты въ ôтповѣдь на дотычну статю „Politik“ прислався впередъ до „N. fr. Presse“, а пôзнѣйше до „Politik“ спростованье, въ котрôмъ заявляе, що все, що ôнъ написавъ про розмову съ Ригеромъ, зовсѣмъ точне. — Въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ репликуе редакція „Politik“ на спростованье и выказуе, що дѣйстно зайшли неточности въ представленю розмовы, а именножь въ тôй формѣ, въ якôй репродуковала еи „N. fr. Presse“, котра програму Ригера представила негацією центрального законодавства и доказуе, що такій аспираціи зовсѣмъ не ôтповѣдаютъ его поглядамъ и програмѣ. Въ прочѣмъ не дементуе „Politik“ другихъ важныхъ точокъ програмы, приписуваной Ригерови и его сторонництву и зазначуе именно, що автономія на основѣ жовтневого диплому, належитъ до политичныхъ цѣлей Чехôвъ, але въ тôмъ годѣ добачати щось незаконного, бо теперь ледво чи знайдеся въ Австріи яке сторонництво, що булобы зовсѣмъ задоволене зъ теперѣшнои конституціи, а вѣрно конституційна партія сама прямуе до того, щобы перевести змѣну конституціи.

(*Словеньскѣ послы зъ Краины*) ôтбули минувшои недѣлѣ конференцію, на котрôй запала единодушна ухвала, щобы жадати ôтъ правительства дѣйстного переведеня рôвноправности Словенцѣвъ, а щобы перевести тую ухвалу и дати еи выразъ, уконституовався на тôмже самôмъ засѣданю комитетъ екзекутивный, въ котрого складъ вôйшли крôмъ предсѣдателя Граселли трехъ послôвъ соймовыхъ и трехъ послôвъ до рады державнои.

(*Надужитя властей въ Хорватіи*) найлучше илюструе ôтбувшася недавно судова розправа въ процесѣ по поводу непорядкôвъ въ Бистрицѣ. Межи прочими ôтчитано при тôй розправѣ справозданье комисаря высланого на мѣсце а зъ него выходитъ, що головною причиною забуренъ були систематичнѣ надъужитя, котрѣ затираютъ и слѣдъ упорядкованои и справедливои администраціи. Высшѣ власти не застановлялися нѣколи надъ жалобами кривдженыхъ селянъ, але ôтсылали ихъ завсѣгды до громадского уряду. Дальшою причиною непорядкôвъ було незаконне, шкôдне и безпощадне стяганье податкôвъ, особливожь насильне и шорстке поступованье бистрицкого нотаря громадского и его брата екзекутора податкôвъ. „Въ Бистрицѣ — говоритъ справозданье — допускалися начальникъ громады и нотарь всякого рода надъужить и насилій. Нарôдъ не знаходивъ анѣ у власти анѣ у правительства нѣякои помочи.“

(*Министеръ справедливости дръ Пражакъ*) выдавъ недавно рескриптъ, котрымъ приказавъ адъюнктови суду повѣтового въ Марайнъ Ротшедлови зложити достоинство начальника въ мѣсцевôмъ ôтдѣлѣ нѣмецкого товариства шкôльного (Schulverein). Згадане товариство вызначаеся выбитными политичными тенденціями а выконуванье уряду начальника мѣсцевои его групы уважало министерство несхожимъ съ становищемъ судейского урядника, позаякъ участь урядника въ спорахъ національныхъ поза судомъ може дати пôдставу до толкôвъ, що ôнъ въ судѣ не буде мôгъ заховати безсторонности. Фактъ сей — на кождый случай замѣтный, дискутуеся дуже живо въ нѣмецко либеральнôй прасѣ, а „N. fr. Presse“ видитъ въ розпорядженю дра Пражака замахъ на независимôсть урядникôвъ судейскихъ и замѣчае, що подôбне розпорядженье повинноbы зъ мотивôвъ министромъ наведеныхъ бути выдане такожь противъ Линбахера, котрый повиненбы зложити мандатъ посольскій, щобы не здавалося, що ôнъ беручи участь въ спорахъ партійныхъ, не буде въ урядѣ безсторонным.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Положенье Франціи стаеся зъ дня на день прикрѣйшимъ. Вôйна съ Хинами не дасться вже майже оминути. Въ комисіи тонкиньскôй представивъ Ферри меморіялъ хиньского правительства, въ котрôмъ сказано, що войска суть вже на спорнôй территоріи. Французке правительство въ своѣй ôтповѣди на сей меморіялъ каже, що оно не хоче анектувати Аналу и Тонкину, тôлько хоче доповнити угоду зъ 1874 р. Дальше зазначуе правительство, що нѣчо не стоитъ на перешкодѣ, щобы заключило съ Хинами користну угоду. Крôмъ того заявивъ Ферри Тсенгови, щобы Хины и Франція уповномочняли своихъ войсковыхъ вождôвъ, щобы они могли перевести угоду. На пôдставѣ сеи угоды малибы Хины ôтдати Французамъ Сонтай и Бакъ-Нингъ. Тымчасомъ надôйшло ôтъ Тсенга письмо, въ котрôмъ заявляеся, що войска хиньскѣ суть вже въ Тонкинѣ и що ôнъ ôткидае проектъ Феррого. — Кампенонъ заявивъ, що 6.000 войска есть вже готове до выѣзду до Тонкину и що не потреба навѣть мобилизаціи, хочьбы однои части войска.

Нѣмеччина. Голосною луною ôтбилися слова нѣмецкого цѣсаря по цѣлôй Европѣ, сказанѣ до предсѣдателя пруского соймy. Цѣсарь пріймаючи его сказавъ, що удержанье спокою есть теперь вже зовсѣмъ запевнене и що ôтношеня Нѣмеччины до Россіи на его велику радôсть змѣнилися дуже щасливо. Якъ отже видко, подорожь Гирса принесла великій хосенъ обомъ державамъ, помѣжь котрыми до недавна велася завзята борба. Та и не могло инакше статися. Россія мусѣла прихилитися до Нѣмеччины, позаякъ въ жаднôй другôй державѣ не находила для себе пôдпоры. Франція, на котру Россія до недавна ще здавалася опирати, переживае такій злиднѣ, котрѣ не тôлько що не даютъ Россіи жадноi поруки користного союза, але и для неи самои стаются дуже небезпечнѣ и нынѣ або завтра грозятъ упадкомъ французкои республики. Розумѣеся отже, що при такихъ обставинахъ не позôставало Россіи нѣчого, якъ лишь на всякій спосôбъ старатися зблизитись до Нѣмеччины. Теперь доносятъ ще, що россійскій министеръ вôйны Ванновскій, вертаючи зъ Висбаденъ задержувався кôлька день въ Берлинѣ, оглядавъ тамъ войсковѣ институты и бувъ нѣмецкимъ цѣсаремъ дуже радо принимany; сей случай мае бути однымъ доказомъ бôльше зближенася Россіи до Нѣмеччины. „Berl. Tagbl.“ доноситъ, що нѣмецкій престолонаслѣдникъ мавъ привречи королеви Альфонсови, що ôтвѣдае его на олѣдуючій рôкъ разомъ съ своею женою.

Англія. Въ Лондонѣ арештовано якогось чоловѣка именемъ Вильгельма Вольфа, котрый хотѣвъ динамитомъ высадити въ повѣтрье нѣмецку амбасаду. Вольфъ мае бути родомъ зъ Познаньщины и належитъ до найскрайнѣйшои громады соціялистôвъ. Въ послѣдныхъ часахъ бувъ ôнъ занятый въ кабинетѣ восковыхъ фигуръ и бувъ навѣть разъ уживаный за переводчика въ полиціи. Въ его комнатѣ найдено богато експлодуючого матеріялу. Слѣдство однакожь, котре въ сѣй справѣ розпочалося, доказало, що то все була лишь мистификація. Полиція арештувала ще одного Француза, котрый бувъ въ спôлцѣ съ Вольфомъ. Оба они хотѣли ввести полицію въ блудъ, доносячи ѣй о мнимôмъ заговорѣ и хотѣли въ той способôъ выманити ôтъ неи нагороду. Немиле враженье зробила въ Англіи катастрофа на желѣзници въ Вольвергемптенъ, где найдено на шинахъ пôдложенй великій колоды. Дерево усунено ще завчасу, такъ що нѣчого злого не сталося. Мимо того розбйшлася була поголоска, що то дѣло Феніянôвъ и що они хотѣли убити тымъ способомъ Глядстона, котрый тымъ поѣздомъ мавъ переѣзджати.

Сербія. Пôсля „Polit. Cor.“ найбôльше скомпромитоваными членами радикального комитету суть Пасичь, Феодоровичь и Раша Милошевичь. Першій розсылавъ бунтôвничѣ проклямаціи до комитетôвъ урядовыхъ на провинціи, именувавъ начальникôвъ та проводирѣвъ движеня, ставивъ на чолѣ творячихся ôтдѣлôвъ ôтповѣдній лиця и повѣдомлявъ ихъ о принятôмъ поклику. Другій займався организацією вôйсковою и тою частею приготовань заграничныхъ, що звеся звычайно политичною; третій въ кôнци удержувавъ ôтношеня списиженыхъ съ заграницею, и старався о матеріяльне попертье для бунту. — Въ дипломатичныхъ кругахъ бѣлградскихъ розказуютъ, що одинъ сербскій ученый, котрымъ красуеся радикальне сторонництво, хочь не належавъ до послѣдныхъ розрухôвъ, просивъ представителя однои зъ середно-европейскихъ державъ, щобъ сей схотѣвъ вставитись у короля за начальниками повстаня, увязненими въ Зайчарѣ. На се ôтрѣкъ дипломатъ, що не може втручатись до такъ дражливои и зовсѣмъ внутрѣшнои справы.

НОВИНКИ.

— **Звертаемо увагу мѣсцевои и позамѣсцевои публики** на те, що товариство „Народна Торговля“ отворила вже свôй склепъ съ колоніяльными товарами во Львовѣ при улици Ôрменьскôй пôдъ ч. 2. Надѣемося, що наша публика пôддержитъ народну институцію и що зарядъ склепу задоволитъ купуючихъ. Оповѣстку и цѣнникъ товарôвъ подамо въ однôмъ зъ слѣдуючихъ чиселъ „Дѣла“.

— **Товариство рускихъ академикôвъ „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ** устроюе въ сали „Рускои Бесѣды“ (ул. Сильенього ч. 7) товарискій вечерокъ въ память IX-тыхъ роковинъ основаня „Союза“, дня 8 л. грудня с. р. Початокъ о год. 8 вечеромъ.

— **Выдавцѣ „Руского правстаря домового“** продовжили речинець до присыланя предплаты до 1 марта 1884 року. Предплата выноситъ 3 зр. 20 кр.

— **Перенесеня и именованя ц. к. старостôвъ въ всхôдній Галичинѣ.** Перенесенй: староста Губатта зъ Равы до Самбора; Лукасевичь зъ Богородчанъ до Теребовлѣ; Фридрихъ зъ Добромиля до Ярослава. Именованй старостами: Терлецкій при презедіяльнôмъ бюрѣ намѣстництва; Невядомскій до Чорткова, Шавловскій до Добромиля, Гельманъ до Равы, Штрассеръ до Богородчанъ. (Шашкевичь, Русинъ, именованый старостою въ Кольбушовѣ.)

— **Въ женскôй школѣ въ Перемышли** ôтъ початку сего року щкôльного ще й доси нема руского катихита, хочь учащае до неи до 100 рускихъ учениць. На жалобу перемыскои консисторіи ôтповѣла краева рада шкôльна по $2^1/_2$ мѣсяця, що се школа приватна, тожь полишае рѣшенье сего дѣла окружнôй радѣ шкôльнôй въ Перемышли. Тымъ часомъ рускій дѣвчата вже три мѣсяцѣ безъ катихита!

— **Поминальне богослуженье за бл. п. о. Льва Полевого** ôтбулося — якъ доносятъ до „Шкôльнои Часописи“ — дня 1 падолиста въ Городенцѣ заходомъ учителѣвъ тамошнои школы, котрѣ все бачили въ покôйнику свого пріятеля и друга та опѣкуна школы. На богослуженье прибуло 20 запрошеныхъ учителѣвъ зъ повѣта. По богослуженю учителѣ зôбрались въ школѣ и рѣшили завязати филію педагогичного товариства. Мѣсцевый душпастырь о. Стефанъ Макогоньскій заложивъ въ Городенцѣ хоръ для спѣву зъ нотъ, до котрого дуже радо горнутся молодй и старй. Читальня завязана ще 1876 р. розвиваеся хорошо. Члены читальнѣ намѣряютъ основати власну крамницю и на тую цѣль зложили вже 80 зр. Щасть Боже!

— **Зъ Золочева** пишутъ намъ: Тутешный адвокатъ дръ Гайне упавъ жертвою негôдной мести когось невыслѣдженого. Именно выславъ ктось зъ Золочева до редакцій польскихъ газетъ завѣдомленье, що дръ Гайне померъ и що похоронъ мавъ ôтбутися 24 падолиста. Дръ Гайне жіе и тѣшится добрымъ здоровьемъ, а сею фалшивою звѣсткою лишь занепокоено численну родину. Дръ Гайне, яко найлучшій защитникъ мае и межи Русинами численну кліентелю, а гдеякій полягаючи на фалшивôй вѣдомости, звертаются до знакомыхъ съ запытаньемъ, кто помершого заступае.

— **Дръ Маркилъ Мадейскій**, адвокатъ краевый у Львовѣ, соймовый посолъ, бувшій вице-президентъ мѣста Львова, членъ львôвскои палаты адвокатôвъ, вицепрезидентъ галицкого гипотечного банку, синдикъ и правный консулентъ рôжныхъ финансовыхъ институцій и членъ завѣдуючои рады двохъ желѣзныхъ дорôгъ, внесъ недавно въ краевый выдѣлъ прошенье о принятье его сына на коштъ краевый въ войскове заведенье „Theresianum“, за що другѣ, не користаючй даровымъ помѣщеньемъ, мусятъ платити 1200 зр. рôчно. Дръ Мадейскій предложивъ свѣдоцтво убожества, выставлене ему неправильно президентомъ м. Львова п. Домбровскимъ (до того едино управненй парохіяльный урядъ и мѣскій комисаріятъ), потверджаючи, що отецъ петента „не мае нѣякого движимого анѣ недвижимого майна“. Тымъ часомъ у п. Мадейского есть, кромѣ кôлькохъ селъ, ще пересѣчный рôчный дохôдъ въ круглôй сумѣ 30.000 зр., побиранôй за грубй высшенаведенй посады и не менше интратнѣ почетнѣ уряды. Фактъ сей выкликавъ во Львовѣ всюда велике невдоволенье.

— **Побитя.** Въ селѣ Суходолѣ, гусятиньского пов., привабили два селяне, Федь Новенчукъ и Яковъ Галинякъ селянина зъ села Кривенького въ корчму и за тое, що свѣдчивъ въ судѣ противъ нихъ, били его такъ страшно, що нещастный въ ихъ рукахъ закôнчивъ житье. Обохъ убійцѣвъ увязнили. — Въ Шупарцѣ; пов. борщѣвского, напали селяне дворского паробка Ивана Мулика и такъ его побили, що въ кôлька годинъ умеръ. Убійцѣвъ увязнено.

— **Тѣло убитого жида Изака Брейхера зъ Любичѣ** знайдено въ селѣ Журавцяхъ, равского повѣта. Убитый зôставъ въ снѣ ударомъ палки по головѣ. Пôдозрѣнье упало на кôлькохъ людей котрыхъ и увязнено.

— **Въ Россіи зôйшли сими днями зъ свѣта** двѣ знатнѣйшѣ личности: баронъ Николай Александровичь Корфъ и Александеръ Ивановичь Кошелевъ. Ник. Корфъ бувъ одинъ зъ виднѣйшихъ педагогôвъ и публицистôвъ россійскихъ. Писавъ богато, а найважнѣйшими суть его письма о народнôмъ образованю и книжки уложенй нимъ для початковыхъ шкôлъ („Нашь Другъ“). Покôйный мѣстивъ свои працѣ въ „Вѣстнику Европы“, въ „Русской Мысли“, въ фейлетонѣ „Одесского Вѣстника“ и въ другихъ. Все стоявъ за розумнымъ, поступовымъ и гуманнымъ веденьемъ дѣтей въ народныхъ школахъ; нѣколи покôйникъ не мôгъ погодитися съ тымъ, щобы въ народныхъ школахъ на Украинѣ не вôльно учити по малоруски, але — якъ теперь дѣеся — по великоруски. Пок. Корфъ бачивъ въ тôмъ дуже велику шкоду для розвою народного образованя и при всякôй данôй случайности выступавъ противъ того въ печати и въ товариствѣ. Яко чоловѣкъ либеральный и толерантный, мавъ ôнъ богато ворогôвъ, котрѣ не признавали ему заслугъ, ставали въ дорозѣ его добрымъ замысламъ а навѣть переслѣдували его, — але ôнъ съ желѣзною вытревалостею працювавъ до самои кôнчины въ выбранôмъ разъ напрямѣ. Всѣ честнѣйшѣ газеты россійскѣ высказуютъ глубокій жаль по покôйн. бар. Николаю Корфѣ. — Кошелевъ бувъ писателемъ-публицистомъ и земскимъ дѣятелемъ. Ôнъ выдававъ и писавъ въ часописяхъ „Руская Бесѣда“, „Бесѣда“, „Земство“. Належавъ до партіи лучшихъ панславистôвъ. Освобожденье крестянъ занимало его ще за царюваня Николая. Въ початку 1860-тыхъ рокôвъ бувъ министромъ финансôвъ Царства Польского. Ôгъ 1815 року правительство россійске мусѣло докладати до буджету Царства Польского. Доперва Кошелевъ привѣвъ тамъ финансы до порядку такъ, що ôтъ тогды Царство Польске держится вже власными доходами. — Сими днями умеръ такожь херсоньско- одесскій архіепископъ Димитрій въ 77 роцѣ жатя.

— **Стрейкъ священикôвъ.** Найновѣйшимъ въ области стрейкôвъ и небувалыхъ доси — есть теперь стрейкъ священикôвъ въ Анконѣ. Двѣста ихъ ôтмовило тамъ читати службы и ôтправлятя въ загалѣ всякѣ функціи свого званя, доки имъ епископъ не признаеть jus stolae и стисло не означитъ ихъ доходôвъ.

— **Дня 29 л. с. м. видѣли мы надъ Львовомъ мѣжь** 5-ою а 6-ою годиною вечеромъ на полуднево-захôднôй сторонѣ неба прекрасне и рѣдке у насъ явище—нôвнôчне свѣтло. Широкою луною стояло оно на пôднимаючôйся темною стѣною мглѣ, немовь ôтблыскъ величезного пожару. Барва свѣтла була рожево-червона. Коли мрака надтягла и закрыла небо, то й свѣтло щезло.

— **Нынѣшне число (10.) „Нового Зеркала“** саонфіскована ц. к. Прокураторія. Новый накладъ розôйшлеся въ вôвторокъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Стефанъ Василевичь**, парохъ Долгомостискъ и деканъ судово-вишеньскій упокоився дня 15 падолиста с. р. Бувъ се мужь повный заслугъ и тихій труженникъ около добра народа, бо тôлько за его стараньемъ заложено въ его парохіи шпихлѣръ громадскій, мѣстячій до теперь 500 кôрцѣвъ збôжа, а щобъ охороноти своихъ парохіянъ ôтъ лихвы жидôвскои, заложивъ касу громадску, котра теперь обертае капиталомъ до 3.000 зр. Тожь и парохіяне, перенятй глубокимъ жалемъ по утратѣ свого ôтця духовного, численно явились на похоронѣ его, а при послѣднôмъ пращаню съ тлѣнными останками покôйного видно було неодну слезу щирого жалю; они глубоко почувствували сю страту. Яко деканъ бувъ покôйникъ щирымъ другомъ всѣхъ належачихъ до его деканату, черезъ що зъединавъ собѣ загальну честь и любовъ. Вѣсть о его несподѣваной смерти тронула важко кождого зъ кодеканальныхъ. Вѣчная ему память!

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Декреты увôльненя ôтъ конкурсового испыту получили оо.: 1) Іос. Каминьскій зъ Водникъ, 2) Лук. Сѣчиньскій зъ Угрыня, 3) Ис. Ганкевичь зъ Пановець, 4) Северинъ Левицкій зъ Джурова, 5) Корн. Монцибовичь зъ Вертелки, 6) Ип. Ко-

зловскій зъ Стрѣльча, 7) Мод. Днѣстряньскій зъ Стегниковець, 8) Іос. Стрѣльбицкій зъ Саранчукъ, 9) Гр. Филиповичь зъ Черновець и 10) Іос. Терешкевичь зъ Загôря.

Завѣдательство прихода Фиткôвъ получивъ о. Теодоръ Дронъ.

Президія намѣстництва годится на кан. институцію о. Кирила Фаціевича въ Дулибахъ. Личный додатокъ въ квотѣ 100 зр. рôчно на 3 роки удѣлило ц. к. намѣстництво о. Іосифу Горалевичу, пароху зъ Петранки.

Введеный яко завѣдатель (на мѣсце увôльненого капеляна о. Адама Стрелбицкого) въ Худіѣвцяхъ, дек. кудринецкого, о. Ио. Калиновичь.

(Надôслане.)

I.

(Бонбоны зъ вузколистнои бабки?) Кто не застудився ще пôдчасъ острои непогоды и не набрався задля початковои неуваги сильного нежиту, тай кто не перебувъ безсоннои ночи, мученый кашлемъ, що ажь до блювоты доводивъ? — Неодинъ береся рано съ ôткиненьемъ слины, въ ночи назбиранои, засохлои въ горлѣ и стоитъ несвѣдомый мимо цѣлого множества безхосенныхъ лѣкôвъ, котрыхъ уживанье дуже а дуже рѣдко веде до выздоровленя. Мы робимо тому уважными на правдивѣ бонбоны зъ вузколистнои бабки фирмы Виктора Шмидта и сын. въ Вѣдни, а о ихъ знаменитôмъ дѣланю може всякій пересвѣдчитись. Цѣнна вузколистна бабка мѣститъ въ собѣ тайну доси не выявлену, що розпаленôй слизовôй скôрѣ гортанки и системови горляному скоро помагае и черезъ те прискорюе вылѣченье недужихъ органôвъ. Тому тіи бонбоны повинна мати кожда родина Въ кождôй аптицѣ можна дôстати правдивѣ

II.

— **Брокгавза „Малый Конверсаційный Лексиконъ“**, 3 выданье, въ двохъ томахъ, есть, якъ загально признано, найôтповѣднѣйшою книгою, коли треба сейчасъ поінформуватись, особливо для тыхъ, кому за дорого набути великій Лексиконъ. Ôнъ обнимае пôсля обчисленя фирмы накладовои 64754 статей и кôлька сотъ образкôвъ и картъ на 80 таблицяхъ поодиноких и подвôйныхъ. На всяке запытанье дае ôтповѣдь, статіи короткі, звязлі и корректні: все се особенні ôтличія того невысыхаючого жерела людского знаня. Дешева цѣна **15 марокъ** за дво-томове, дуже хорошо оправлене дѣло, — яка тôлько въ надѣѣ на якъ найбôльшій розкупъ могла бути такъ низькою установлена, — дае можнôсть такожь менше заможному набути той пôдручный словарь, котрый повиненъ бути для кождого найпригôднѣйшимъ подарункомъ на Рôздвяні свята.

Курсъ львôвскій зъ дня 29. л. листопада 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акція за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	282 25	285 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 50	169 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	287 50	292 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 30	99 30
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 30	99 30
Банку гип. галиц 6% ав.	101 45	102 45
Листы дов. гал. рус. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжні за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завод. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 75	99 75
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 50	20 50
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 63	5 73
„ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 54	9 64
Пôвимперіалъ	9 86	9 96
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	59 —	59 70
Серебро	— —	— —

без текучого куп. безъ куповy

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выроблює на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гварантією 5 лѣтъ.
Тыждневі раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичні и поправні.

Шумні анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрі крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальні“, хоть така машина зôвсѣмъ — нѣжь ей еще й сплатитеся (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (28—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоциpеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы ей суть съ трема колесами цѣлі желѣзні, дуже тревалі, хорошій и густовні; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користні для выробленя силъ фізичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складові, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Мустарда - Естрагонъ
въ патентованôмъ опаковаю.
Викторъ Шмидтъ и Сыны.
Вѣденьска спеціяльность
найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильові слоики правдивѣ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

„МЕРТВІ ДУШЕ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

СПОСôБНЫХЪ АГЕНТôВЪ
пошукуе одна **Амстердамска фирма банкова** пôдъ користными условіями для перепродажи **Баденьскихъ льосôвъ** зъ р. **1845**, котрі певно **до кôнца 1885 съ выграными мусятъ бути выльосованій.** Франкованій оферты **пôдъ цифрою 10—135** упрошуе засылата до **„Annoncen-Expedition Heinrich Schalek. Wien**

САНИ
подôльско-россійскі, залубні и козирки, легкі и невыворотні суть готові въ рôжныхъ розмѣрахъ. Поверховнôсть и цѣна у пôдписаного до выбору въ **Липици горѣшнôй, стація Бурштынъ.**
Людомиръ Дзержановскій.

Свѣчи церковні
чистій, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., 1 1/2 ф., 1 ф., 3/4 ф. и 1/4 ф., по 54 кр. за фунтъ.
Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшій цѣны и запрошую для того Вп. Кліръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (23—?)

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Иванъ Поравскій
рутинованый
Строитель фортепянôвъ
завѣдомляе властителѣвъ фортепянôвъ во Львовѣ и на провинціи, що працює въ тôмъ заводѣ лѣтъ 15, кôлька лѣтъ мавъ практику въ фабрикахъ Варшавскихъ, выконуе строенье и всяку репарацію съ найбôльшою старанностею и совѣстностею.
На провинцію выѣжджае власными кôньми, правильно що кварталу. Небавомъ выѣде въ повѣты **жовкôвскій, равскій, цѣшанôвскій.**
Завôзваня буде отбирати poste restante Жовкôвъ, Рава и Нароль. Во Львовѣ просить взывати картою кореспонденційною адресуючи **Иванъ Поравскій**, улиця Лычакôвска, ч 89. (1—3)

Ученикъ середныхъ шкôлъ
знайде выгôдне помѣщенье и здоровый домашный харчь въ честнôмъ домѣ урядничôмъ во Львовѣ сей часъ або съ початкомъ нового курсу шкôльного. — Близша вѣдомôстъ въ редакціи „Дѣла“. (5—5)

Шварцъ до чобôтъ
безъ витріолю!
зъ першои ц. к. фабрики заложеной въ роцѣ 1835.
Ст. Ферholендта въ Вѣдни
по цѣнѣ фабричній, а то:
1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.
можна получити въ Торговли:
К. М. Возняка во Львовѣ
ул Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)
Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаеся непремакаючою и мягкою.
Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.
Цѣникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ
Львôвѣ, Рынокъ, дôмъ п. Ербара
(Андріолього) ***ч 29 въ подвôрю.***
Маю честь завѣдомити ВПоважаю П. Т. Публичнôсть, що съ вынѣшнымъ днемъ я ôтворивъ
Торговлю товарôвъ локтевыхъ
якъ: полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенецъ, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, флянельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскій, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.
Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайнôсть пôзнати вымоги П. Т. Пань, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведений товары продавати по **цѣнѣ низшôй**, якъ всюда.
Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.
Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (6—10)

„Мельбурнъ 1881“. — I. Нагорода „Цирихъ 1883“
Граючі предметы
4—200 штукъ граючій; съ експресією або безъ, мандольны; бубны, кастаньеты, небесній голосы, арфяній гры и т. д.
Коробки граючі
2—16 штукъ граючій; дальше нецесеры, пôдставки на цигара, швайцарскі домики, альбомы на фотографіи, приряды до писаня, скринки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, пуделка на цигара, табакерки, столы робôтні, фляшки, склянки на пиво, стôлцѣ и т. д. **Все съ музикою. Завсѣгды найновѣйше и найлучше, особливо пригôдне на дарунки въ Рôздвяні свята, поручае**
J. H. Heller, Bern (Schweiz).
Тôлько за спроваджуваній впростъ гарантуеся правдивôсть; илюстрованій цѣнники высылаю franco.
100 найкрасшихъ предметôвъ въ вартости 20.000 франкôвъ будутъ разбиты между купцями с. р. до 30 цветня 1884 яко премій. 2—4

Вже выйшовъ
ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ
товариства „Просвѣта“
на рôкъ 1884.
укладу **Василя Лукича.**
Содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатій, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.
ЦѢНА 50 КР.
Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючій у „Просвѣты“ зъ провинціи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.
Понеже накладъ невеликій, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный.
Товариство „ПРОСВѢТА“
улиця Скарбкôвска ч. 2.

Товариство ц. к. уприв. желѣзницѣ Львôвско-Черновецко-Ясскои.
(Линіи Австрійскій).

Ч. 24.114/V

Достава камѣнного угля и коксу.

На рôкъ 1884 розписуеся въ дорозѣ офертъ достава:
100.000 **сотнарôвъ метричныхъ угля, камѣнного звычайного**
5.800 „ „ „ „ **до кузнѣ и**
1.000 „ „ **коксу.**

Оферты заосмотрені стемплемъ, опечатаній и съ положеною написею „Оферты на доставу угля“ належитъ внести найдальше до 12 грудня с. р., годины 11-той передъ полуднемъ въ головнôмъ Зарядѣ у Вѣдни (I. Elisabethstrasse 9.), въ комитетѣ заряджуючôмъ въ Букарештѣ (Strada Scaunele 49.) або въ Дирекціи руху во Львовѣ або въ Ясахъ, рôвночасно же, однакъ окремо, зложити при касѣ одного зъ высше поименованыхъ мѣсць вадіюмъ въ высокости 5% оферованыхъ матеріялôвъ.

Въ офертѣ належитъ навести опалову вартôсть угля, якъ такожь поименувати жерело и пôдставу ей обчисленя.

Условія доставы може кождый интересованый переглянути въ бюрахъ Зарядôвъ матеріялами въ Вѣдни, въ Букарештѣ, во Львовѣ и въ Ясахъ, або по зложеню оплаты почтовои можутъ буту переславі на показане мѣсце.

Оферты внесені по уплывѣ вызначеного часу або такожь не ôтповѣдаючій условіямъ нынѣшного оповѣщеня не будутъ зовсѣмъ увзгляднені.

Вѣдень 22 падолиста 1883.

Рада Завѣдуюча.

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ **противъ кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д, якъ зъ **вускольстнои бабки** робленій и задла свого певного скорого наслѣдку высоко цѣненій
Бонбоны бабковій
Виктора Шмидта & сынôвъ
въ **Вѣдни.** (2—12)
Правдивій тôлько въ Антикахъ **и у Кароля Баллабана и Ст Маркевича во Львовѣ.**

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ
В. СТАХЕВИЧА И СЫНА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ
поручае свôй ново ôткрытый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:
Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра
по дешевыхъ цѣнахъ. (3—15)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбаневскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 132. Львôвъ, Вторникъ 22 падолиста (4 грудня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . 15 зр. на пôвъ року . . 7·50 зр. на чверть року . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки:“ на цѣлый рôкъ . 19 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци олôвъ)=**ы**, *и* (на початку олôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку олôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Куда мы идемо?

III.

Коли мы, галицкй Русины, стараємося збôльшати и скрѣпляти свою интелигенцію и морально та матеріяльно пôддвигати масы народа до народного самопôзнаня и щасливого быту, — то мы мусимо мати — и фактично маємо передовсѣмъ на оцѣ нынѣшный часъ и кругъ нашого дѣланя. Безперечно, мы маємо идеалъ будущого становища нашого народа середъ народôвъ Европы — мы жь прецѣ були колись европейскою самостôйною державою, — дальше маємо идеалъ нашои ролѣ середъ Славяньства, — але тіи идеалы суть для насъ тôлько побудженьемъ до працѣ на нынѣшный день и на тôмъ просторѣ нашои землѣ, где мы живемо, значитъ где намъ призначене поле дѣланя. Идеалъ не-знати якій гарный, взнеслый не зможе въ будущинѣ осуществитися, коли мы не будемо працювати сегодня, не будемо видимо съ кождымъ поступомъ часу наближатися до него и выразнѣйше его бачити.

Нынѣшне поле дѣланя Галичанъ — Галичина. Тутъ пôдъ покровомъ австрійскои конституціи треба намъ здвигатися зъ вѣкового пониженя, що-разъ высше пôдносити народный прапоръ рускій, щобы его бачили не лишь нашй земляки за кордономъ, але и вся Славянщина и Европа. Тôлько жь не така легка се для насъ робота. Въ своѣй власнôй хатѣ мы маємо могучого противника — могучого и хитрого. Могучій ôнъ своєю матеріяльною перевагою, а хитрый въ своихъ моральныхъ зносинахъ съ нами и дотычно насъ. Въ першôмъ роздѣлѣ нынѣшнои статіи мы, здаєсь намъ, доволѣ выразно вказали, въ якій спôсôбъ проявляеся тая его хитрôсть въ однôмъ направленю, а именно, що ôнъ стараеся скористати зъ кождои найменшои нашои ошибки, щобъ представити насъ по-за краємъ яко елементъ небезпечный для державного порядку и устрою. Въ краю жь зновъ стараеся примѣнити до насъ засаду „divide et impera“ и въ тôмъ взглядѣ знайдутъ нашй читателѣ основне поясненье въ нынѣшнôй дописи зъ Вѣдня.

Супротивъ того намъ, галицкимъ Русинамъ, треба вести всѣ нашй роботы розумно, треба намъ выступати всюда съ тактомъ. А се може бути тôлько тогды, коли мы всѣ будемо опиратися на своѣй власнôй почвѣ, котрои нѣкто въ свѣтѣ не може намъ заперечити, котру очима бачутъ и за нашу признаютъ навѣть нашй противники и нынѣшнй ихъ протекторы. Тою нашою почвою — то Русь, тая Русь, котрои нероздѣльною частиною есть нашъ нарôдъ съ своєю мовою, съ своими звычаями и обычаями. Щô нашъ нарôдъ — то само и мы, его сыны — интелигенція. Съ тымъ окликомъ мы смѣло можемо заглянути въ очи хочь не-знати якому ворогови, тымъ окликомъ мы можемо безпощадно сокрушати всѣ клеветы та неправды — и добиватися належного намъ права до народного розвою.

При сѣмъ оклику повинній зъединитися всѣ интелигентній нашй силы и якъ одинъ мужь выступати въ оборонѣ своихъ правъ. На тôмъ становищи стояли и стоятъ всѣ тй дѣятелѣ нашй, котрыхъ подвиги принесли користь нашому народному дѣлу и котрыхъ имена згадуются нынѣ съ повнымъ поважаньемъ. Досыть буде навести имена такихъ дѣятелѣвъ, якъ пок. митрополитъ Яхимовичь, пок. еп. Куземскій, о. Стефанъ Качала, пок. Володимиръ Барвѣньскій, дръ Корнило Сушкевичь, пок. Володимиръ Навроцкій и многй другй.

Въ практичнôмъ дѣланю галицко рускои интелигенціи не дасться навѣть подумати иншій якій окликъ. Не годится жь закрывати очей на фактичный нашъ станъ середъ народа зъ однои стороны, а супротивъ ворогôвъ нашихъ зъ другои стороны. Перейдѣмъ по порядку всѣ ôттѣни нашои интелигенціи и застановѣмся тôлько, якій кожда зъ неи може мати кругъ дѣланя въ практицѣ!...

Коли надъ тымъ здорово застановимося, то побачимо, що для насъ тôлько тая одна дорога до бажанои цѣли. По тôй дорозѣ зможе кождый безпечно ступати — и не зверне зъ неи передъ нѣякимъ хочьбы и якъ сильнымъ чужиницею.

Яко добрый объявъ въ нашôмъ народнôмъ розвою можемо уважати той фактъ, що въ важныхъ народныхъ дѣлахъ, — якъ н. пр. въ народныхъ вѣчахъ и въ акціяхъ выборчихъ, — всѣ Русины знаходятся именно на тôй дорозѣ и при тôмъ оклику, котрй мы высше указали. Тутъ мы не бачили и не чули нѣякихъ демонстрацій — а выходило се тôлько на загальну користь народного дѣла. На недавнôмъ же торжествѣ въ Празѣ Русины съ тымъ окликомъ на устахъ здобули собѣ велику повагу въ славяньскôмъ мирѣ.

Бажати бы лишь, щобы мы не тôлько въ важныхъ случаяхъ народного дѣла, але и въ щоденнôмъ житю всѣ завсѣгды знаходилися на однôй пути съ однымъ завѣтнымъ бажаньемъ въ думцѣ и на словѣ.

Ось до того намъ стремѣти, туды намъ ити!

Реорганизація банку краєвого.

II.

Якъ зъорганизувати кредитъ селяньскій? Чи можлива рѣчь по такихъ сумныхъ досвѣдахъ, якихъ мы доси ажь надто богато маємо, по премногихъ лицитаціяхъ селяньскихъ господарствъ за довги грошевй, по страшеннôмъ розвою лихвы жидôвскои и банковои, щобъ нашихъ селянъ уважати способôными для кредиту? „Sind wir noch creditfähig oder sind wir nur bewucherungsfähig?

На те пытанье стараются ôтповѣсти всѣ люде, котрй занимаются справою пôддвигненя селянъ. Жаль тôлько, що зъ стороны нашихъ братôвъ Полякôвъ мы доси не чули анѣ одного проекту, котрый бы щиро стоявъ на основѣ ôтносинъ нашого селяньства, котрый бы розумѣвъ, що для нашихъ селянъ всякій кредитъ грошевый навѣть при найкористнѣйшихъ условіяхъ есть завсѣгды що найменше небезпечный, а дуже часто може статися и прямо убійчимъ. Звѣстно бо, що у нашихъ, ба у всѣхъ европейскихъ селянъ ведеся т. зв. „Naturwirtschaft“, а всякій кредитъ грошевый есть для нихъ немовь гостемъ зъ иншого свѣта, зъ свѣта „господарки грошевои“. Перескочити зъ господарки натуральнои до господарки грошевои безъ зломаня карку для нашого дрôбного сельского господаря майже неможливо. Для того то всякій грошевый кредитъ для селянъ, ба и всякй грошевй поборы ôтъ нихъ (якъ податки и т. д. въ грошехъ) суть зломъ, може и конечнымъ при теперѣшнôмъ устрою капиталистичнôмъ, але все таки шкôдливымъ для ихъ економичного розвою.

Для доброи памяти не завадитъ ту пригадати, що нашъ незабутный Володимиръ Барвѣньскій въ своихъ статіяхъ въ „Дѣлѣ“ при случайности дебатъ соймовыхъ надъ основаньемъ банку краєвого и въ своихъ приватныхъ розмовахъ ще въ давнѣйшого часу высказувавъ гадку о конечности — заложеня у насъ закладôвъ кредитовыхъ натуральныхъ, котрй бы кредитували селянамъ зерномъ, худобою, знарядами господарскими и т. д. Була се думка дуже глубока и практична. Пок. Барвѣньскій не мовь угадавъ, що тая думка въ той самъ часъ вводилася въ житье въ пôвнôчнôй Америцѣ, где повстали и доси широко розвилися товариства кредитовй натуральнй, званй елеваторами. Тсперь такй товариства заводятся и въ Россіи.

Мы уважали конечнымъ згадати о тôмъ для порôвнаня думокъ и плянôвъ чоловѣка щиро думаючого о пôднесеню селяньства съ плянами людей, хочь и маючихъ до того средства въ рукахъ, але выходячихъ зъ иншихъ поглядôвъ и служачихъ иншимъ богамъ. Мы показали вже въ попереднôмъ роздѣлѣ нашои статіи, якъ задивлювся п. Згурскій на наше селяньство и на операціи грошевй: операціи тй суть по его поглядови добрй самй собою, навѣть въ такôмъ разѣ, если приносятъ шкоду, ба и руину „гдеякимъ упослѣженымъ верствамъ людности.“ Значится, не ходитъ ту о пôднесенье тыхъ именно упослѣженыхъ верствъ, але о побôльшенье операцій робленыхъ на ихъ шкôрѣ. До того именно змагае и планъ реорганизаціи банку краєвого, выдуманый п. Згурскимъ.

П. Згурскій есть, якъ звѣстно, директор народна уживае першу форму тогдѣ, якъ лучався hiatus мѣжь попереднымъ и послѣдуючимъ словомъ; у Нѣщиньского *й* ставится и мѣжь двома запертыми слогами, на пр.: „Вести маютъ *й* гаются довго“. Впрочѣмъ у такихъ и другихъ дрôбнѣйшихъ помылкахъ винуватый може не стôлько п. Нѣщиньскій, а тая невдарна а безпôдставна правопись, котра панує теперь надъ украиньскими книжками, що друкуются въ Россіи. Нема книжки, друкованои у Кіевѣ, Харковѣ або Одессѣ, щобъ не уживала якихъ-небудь окремыхъ вытребенькôвъ на тôмъ поли. Кулишôвка, що колись то була взяла верхъ, теперь въ деякихъ книжкахъ такъ попсована, що грѣшитъ и противъ фонетики и противъ етимологіи.

Розбираючи перекладъ „Антигоны“, яко утвôръ поетичный, треба ще звернути увагу на метрику; тутъ скажемо тôлько, що перекладачь старався всюды выдержати метръ оригиналу. Чи дуже се потрѣбно и для „Антигоны“ — не знаємо. Бачимо тôлько, що уживанье короткихъ 4—3 стопныхъ стихôвъ помѣшало перекладачеви у деякихъ мѣсцяхъ розвинути мысль оригиналу, передаючи ей по своему (н. пр. I стр. въ 2-ôмъ хорѣ „про человѣка). Всюды, де перекладачь переходитъ у короткй стихи, заразъ тратитъ и легкôсть мовы и поважнôсть и музикальнôсть стилю. Для того, здаєсь намъ, можна було не переходити у сй метры, идучи рабски за оригиналомъ. Бо справдѣ, на що така точнôсть? Якъ бы мы мали музичнй мелодіи до Софокловыхъ хорôвъ, а перекладали бъ задля того, щобъ ôтгравати сй піесы на сценѣ съ старою музикою, тогдѣ, звѣстно, конче треба бы було держатися числа слогôвъ оригиналу. Коли жь перекладачь маe на метѣ тôлько познакомити читателѣвъ съ великимъ утвором, то се вже злишна скрупулятнôсть.

Що справдѣ треба перекладачеви? Ôнъ муситъ добре передати те, що есть въ ориги-

АНТИГОНА.

Драматична дѣя Софокла. Зъ грецкого переклавъ Петро Нѣщиньскій. Одесса 1883.

Нема що довго и розводитись про те, якъ потрѣбнй для кождои молодои литературы переклады класикôвъ зъ другихъ мовъ. Колибъ можна було по украиньски томôвъ 200—300 надрукувати перекладôвъ зъ грецкихъ, римскихъ, италійскихъ, англійскихъ, нѣмецкихъ, французскихъ и иншихъ писателѣвъ, — колибъ зъявились тôлько здôбнй перекладачѣ на нашу мову того загально-человѣчого скарбу, то запевне знайшлисьбы и выдавачѣ, що далибъ грошѣ на друкованье перекладôвъ. Але се дѣло у нашôй литературѣ стоитъ дуже нестôйно. Щô справдѣ есть у насъ перекладено зъ грецкого та латиньского? Перелицьована „Енеида“ Котляревского, „Иліяда“ Руданьского, — та й годѣ! Про те тымъ бôльша належится ôтъ насъ подяка перекладачеви „Антигоны“ п. И. Нѣщиньскому.

П. И. Нѣщиньскій — звѣстный знавець старо-грецкои мовы; колись-то ôнъ выкладавъ на всеучилищи въ Атинахъ исторію класичнои грецкои литературы. Теперь ôнъ, якъ були звѣстки по Одесскихъ газетахъ, переклавъ „Слово о Плъку Игоревѣ“ на мову Гомера и гимназіясты деклямували се грецке „Слово“ на школьныхъ зборищахъ въ Одессѣ. Коротко сказати, п. Нѣщиньскій знае старо-грецку мову якъ свою рôдну; выходитъ, що нема що казати про точнôсть перекладу. Погляньмо на его литературну сторону.

Креонъ (до Антигоны]. А ты менѣ коротко и ясно скажи: ты не знала,
Що я давъ указъ, щобъ Полиника не хоронити?
Антиг. Та знала; та й якъ же не знати, то жь всѣмъ було звѣстно.
Креонъ. Ты знала, и знавши посмѣла закона нарушить?!

Антиг. Законъ той пôлавъ не Зевсъ менѣ зъ ясного неба,
И не попôдземныхъ богôвъ сопристольниця Правда;
Вы смертнй самй его скомпонували для себе.
Я думала такъ: що указы твои не на стôлько
Могучнй, щобъ ними ты мôгъ обходити законы
Неписанй, божескй, твердй, самъ будучи смертнымъ.
Они не сегодня й не вчора на свѣтѣ явились:
Ôтъ вѣку живутъ, и нѣхто розгадати не зможе
Зъ якои поры ихъ початокъ на свѣтѣ ведеся...

Або ось якъ перекладена 2 строфа пѣсни Антигоны, коли ей вже ведутъ заковану за городъ на муки:

„Гляньте на мене окомъ любови,
Рôднои, милой землѣ громадяне!
Скованй мôцно тяжкій оковы...
Сонце для мене вже бôльшь не прогляне!...
Йду я нещастна, щобъ отъ на припонѣ
Въ темнôй печерѣ живою вмирати;
И вже весѣльныхъ пѣсень Антигонѣ
Дружки не будутъ нѣколи спѣвати...“

Сй примѣры, здаєсь, можутъ характеризувати перекладъ цѣлои книжки. Простота мовы и ясность стилю — отъ достоинства его перекладу; але, якъ бачите, есть у чому и докоры поставити перекладачеви. У першôмъ уступѣ на пр. фраза: „самъ будучи смертнымъ“ зовсѣмъ не народна украиньска, и стоитъ такъ далеко ôтъ „ты“, що не зразу зрозумѣешь, до чого она ôтносится. Такй антинароднй завороты стрѣчаются и по другихъ мѣсцяхъ згаданои книжки. На пр.

. . . мы не для того на свѣтъ породились
Жѣнками, щобъ съ розумомъ невнымъ
Бороться могли человѣчимъ.

Хіязмы мова наша, правда, любитъ; але хіязмы повнй, укôченй и остро противуставленй. Тутъ же хіязму нема, а просте незручне переставленье слôвъ — metri causa. Человѣкови, такъ знаючому народну мову, якъ п. Нѣщиньскій, що видно въ цѣлои его книжки, не слѣдъ бы було допускати пôдъ свое перо такихъ lapsus linguae.

Коли мы вже почали показувати недостатки стилю, то приведемо ще деякй помылки перекладача. Такъ н. пр. читаємо: „смерть *ей* заподѣять“ (ст. 37). „Смерть заподѣяти“ по нашому можна „комусь“ отже *ій*, а не *ей*. Подôбнй помылки мы можемо собѣ пояснити тôлько недоглядомъ, або поспѣхомъ перекладача. За те стрѣчаются и такй, котрй ôнъ проводитъ правильно черезъ усю книжку. Такъ н. пр. звѣстно, що у флексіяхъ adjectiva нашои мовы частѣйше користуются довгими формами анѣжь усѣчеными; для того красше сказати: „рѣдн*ои* матери“ нѣжь „рôдн*ôй* матери“, а вже „рѣдн*ой* матери“ зовсѣмъ не можна. П. Нѣщиньскій уживае часомъ и довгу форму сего genetiv-a, але частѣйше у него стрѣчается неправильна скорочена форма на *ой*. Коли ся форма потрѣбна була ему задля созвуку на каденціяхъ стихôвъ, то ще можна простити, але у другихъ мѣсцяхъ она дуже вражае ухо человѣка, звыкшого до народнои мовы. Такъ само не любитъ п. Нѣщиньскій довгихъ глагольныхъ формъ у infinitiv-ахъ; а звѣстно, що мова наша не тôлько у нихъ кохаєсь, а ще и користуеся ними, щобъ у гдеяких глаголахъ острѣйше ôтрôжнити форму infinitiv-a ôтъ imperativ-a, на пр. „сидѣти“ — „сидѣть“. Коли вже въ бесѣдѣ есть такій етимологичный нахилъ, то треба его пильнувати и у обробленом стилю. П. Нѣщиньскій на се не вважае и дуже часто (вже занадто) уживае коротку форму infinitiv-a.

Крôмъ показаныхъ хибъ противъ духа мовы, стрѣчаются въ перекладѣ „Антигоны“ стилистичнй, евфоничнй и ритмичнй помылки, безъ котрыхъ, правда, трудно обôйтися при перекладѣ, де авторъ звяваный ще потребою передати якъ найточнѣйше мысли оригиналу. Частѣйше въ сихъ помылокъ стрѣчаеся неудачне уживанье слова *й* замѣсть *и*. Мо-

ромъ „Звязку товариствъ задатковыхъ и кредитовыхъ“, котрыхъ въ Галичинѣ маємо около пôвтораста, съ рôжными (часомъ навѣть лихвярскими статутами). Отжежь п-у Згурскому иде о то, щобы въ гдекотрыхъ изъ тыхъ товариствъ поробити филіи банку краєвого. Такихъ филій малобы бути 18 пôдъ назвою „банкôвъ людовыхъ“. Селяне моглибы пожичати грошѣ на гипотеку въ банку краєвôмъ тôлько при посередництвѣ тыхъ банкôвъ людовыхъ, и то не инакше, якъ ставшися впередъ ихъ членами. Правда, що те добродѣйство значилобъ для селянъ пôдвышенье стопы процентовои (точка II), бо крôмъ процентôвъ и коштôвъ администрації, припадаючихъ банкови краєвому, селяне мусѣлибъ банкамъ людовымъ платити ще 1% бôльше — за поруку. Зъ тыхъ процентôвъ поручныхъ утворится колись — если ихъ до того часу не розкрадутъ — великій фондъ поручный, котрый вже самъ собою буде благодать, але котрого тѣ, що на него складалися, и понюхати не дôстанутъ (точ. II, alin. 2 и 3). Поручне однакожь навѣть въ такôмъ разѣ нѣколи внесене не буде, бо се прецѣ для селянъ мусить бути дуже велика потѣха — знати, що въ повѣтовôмъ банку людовôмъ лежитъ великій капиталъ — але не для нихъ!

Але щожь зробится съ тымъ „великимъ фондомъ поручнымъ“? Половина его будеôтписана на власнôсть банку краєвого, а друга на власнôсть банкôвъ людовыхъ. Значится, банкъ краєвый буде ôтъ великихъ посѣдателѣвъ брати ипотечныхъ процентôвъ $4^1/_2$%, а ôтъ селянъ при посередництвѣ банкôвъ людовыхъ $5^1/_2$%. Нехай платятъ „гдеякій упослѣженій верствы людности“!

Крôмъ посередництва въ пожичкахъ ипотечныхъ банки людовій будутъ выдавати селянамъ (NB. тôлько своимъ членамъ!) пожички меншій, на короткій речинець, — запевно на такій самый процентъ и въ такихъ самыхъ условіяхъ, якъ теперѣшнії товариства задатковій. Крôмъ того будутъ при нихъ такожь щадницѣ.

Банкъ краєвый въ равѣ одобреня сего пляну буде отже:

1) банкомъ центральнымъ для 18 банкôвъ людовыхъ повѣтовыхъ, котрыми обôйме и „оплодотворитъ“ цѣлый край;

2) банкомъ ипотечнымъ, ведучимъ дѣла ипотечній бôльшои посѣлости безпосередно, а посѣлости селяньскои и маломѣщаньскои тôлько за порукою тыхъ банкôвъ людовыхъ, такъ що листы заставній, выдаваній на пожички селяньскій и маломѣщаньскій, будутъ мати гварантію не тôлько ипотеки спеціяльнои (т. є. тыхъ грунтôвъ и господарствъ, на котрій були выставленій), але надто ще и гварантію поруки дотычного банку людового.

Якъ бачимо, п. Згурскій, а заразомъ и паны основателѣ банку краєвого справдѣ не уважаютъ нашихъ селянъ creditfähig. И справедливо, — бо грошевый кредитъ для селянъ нѣколи добрый не буде. А прецѣ жь тѣ панове помимо всѣхъ своихъ запевнень не можутъ вырватися зъ зачарованого круга того кредиту грошевого. Они думаютъ, що коли замѣсть 6% кажутъ платити селянамъ $5^1/_2$%, то вже зробили имъ велике добродѣйство. Такъ само думаютъ они, що коли запевнятъ насъ пôдъ присягою, що ôтрѣкаются ôтъ жидôвства и всѣхъ дѣлъ его, а въ своихъ плянахъ организаційныхъ полишатъ всѣ способы и кручки жидôвскій, то мы вже и повѣримо ихъ запевненямъ. Нѣ, панове! „не жиды завоювали нашу суспôльнôсть — сказавъ давненько вже одинъ славный жидъ — але наша суспôльнôсть сама зжидоватѣла, жидôвство вôйшло въ нашу кровь!“

Але у п. Згурского жидôвство сидитъ и въ его плянѣ реорганизаціи банку краєвого. Бо точка IX. того пляну говоритъ: „Существуючій товариства задатковій, що пробуваютъ въ мѣстахъ повѣтовыхъ, можутъ перемѣнитися въ банки людовій. Иншій товариства задатковій и зарôбковій можутъ або вступати до банкôвъ людовыхъ або заховати свою ôтрубнôсть и безпосередно входити въ вносины съ банкомъ краєвымъ“. А позаякъ мы знаємо, що велика часть тыхъ товариствъ есть прямо жидôвска, а друга часть господарує незгôрше ôтъ жидôвъ, то й бачимо, що ôтреченье п. Загурского ôтъ жидôвства було не бôльше, якъ фразою, до нѣчого не обовязуючою.

Яка буде користь въ банку краєвого при такôй организаціи, яку выложивъ п. Згурскій въ своѣмъ плянѣ, се не тяжко вгадати наперед. Коли бо вже теперь при именованю дирекціи одного банку краєвого було тôлько клопотôвъ въ выборѣ людей, то що жь то буде тогды, коли дирекція того банку буде мати (пôсля точки V.) далеко труднѣйшу задачу — именувати дирекціи для всѣхъ 18-ти банкôвъ людовыхъ! Кôлько то „sprytnych facetów“ вôйде въ тую цѣлый край основуючу павутину въ роли павукôвъ! А що и безъ жидôвъ тутъ не обôйдеся, се такожь можна знати наперед. Многій, котрій нынѣ чахнутъ въ канцеляріяхъ або уганяются по всѣхъ кутахъ выгукуючи патріотичній фразы, пôдутъ тогды „уловляти вселенную“ и „оплодотворяти“ своими операціями „гдеякій упослѣженій верствы людности.“ Qui vivra, verra.

ДОПИСИ.

Вѣдень, 28 падолиста 1883.

(*Въ отвѣтъ „Now-ôй Reform-ѣ“*). Выступленье представителя „Буковины“ на комерсѣ Миклосича и фактъ, що молодѣжь руска запротестувала голосно въ притомности представителѣвъ всѣхъ славяньскихъ народôвъ противъ инсинуаціи, якобы Русины не були самостôйнымъ народомъ, якобы не существувало на свѣтѣ малоруске слово, — подали случайнôсть польскôй прасѣ пôднести и свôй голосъ. Вже то мы маємо тыхъ опѣкунôвъ до волѣ; всякій нами бѣдкаєсь и голову собѣ ломитъ; леда кто заразъ має на поготовѣ для насъ добрій рады, — а особливо тѣ добрій сусѣды нашій носятся съ тою нещастною „kwestyą ruską“, якъ баба съ ступою. И чи коли потреба чи нѣ, они все толкуютъ о тôй справѣ; накручуючи кождый объявъ нашого житя на свôй ладъ, будь роздуваютъ его до величезныхъ розмѣрôвъ, щобъ на насъ накричатись доволѣ передъ свѣтомъ, будь на те, щобъ его для себе выкористати, розголошуючи, що ось Русины браты вже Полякамъ, про нѣщо инше и не думаютъ, якъ тôлько миритись та дружити съ Поляками.

Таке зробилось и съ найновѣйшимъ фактомъ. И въ однôмъ и въ другôмъ напрямѣ пописали богато; мы хочемо сказати кôлька слôвъ що до другого. Що студенты Русины запротестували противъ оскорбляючои честь нашого народа бесѣды студента съ противного имъ сторонництва, — польскій газеты розтрубили яко фактъ великого значеня (doniosłego politycznego znaczenia) и выснували собѣ зъ него дуже пожаданій для нихъ консеквенціи. Дивна то логика тыхъ панôвъ и дивуватися треба короткôй ихъ памяти и вузкоглядству. И якъ то легко люблятъ забувати Поляки, що межи нами а ними суть ще историчній споры, не полагоджені до нынѣ — що есть ще кривдъ безъ числа, котрій до нынѣ не утратили нѣчого съ своеи ваги, бо нѣщо не зроблено для ихъ полагодженя, бо не дано за нихъ ôтповѣднои сатисфакціи! Якъ легко забуваютъ Поляки, що мы съ ними маємо ще историчній рахунки! И якъ вузко глядятъ они на справы, коли думаютъ, що для того, що мы маємо оправданый жаль до того, котрый есть и ихъ противникомъ, мы малибы вже брататися съ ними, — съ ними, що насъ выпираютъ зъ сойму, зъ автономичныхъ урядôвъ, зъ шкôлъ, що тероризуютъ нашь языкъ, що вдираются навѣть въ рѣчи нашои совѣсти, съ ними, що лишь знаютъ насъ при шумныхъ бенкетахъ и тамъ, где намъ нѣчого ôтдавати не потребуютъ! Панове Поляки, памятатижь бы вамъ разъ на нашій краєвій рахунки историчній, на тѣ кривдами важкій рахунки сучасній! И вы такъ скорій до згоды, а забуваєте, що межи нами а вами еще нынѣ стоитъ цѣла пропасть, котру вы малибъ скорше вырôвнати, анѣжь рватись до згоды зъ нерôвными! У васъ все на языцѣ фразы о згодѣ щирôй — а где вы ви въ дѣйстности переводите? Чи жь не иронією суть вашій бесѣды о згодѣ при нынѣшнôмъ нещастнôмъ межинароднôмъ нашôмъ ôтношеню? Будьте певній, що мы вамъ руки до згоды не будемо подавати скорше, поки не полагодите нашій кривды — и що не будемо робити згоды на студентскихъ бенкетахъ! Вы мабуть хочете згоды лишь по формѣ, ось хочь бы тои, щобъ стати разомъ съ нами и крикнути „Kochajmy się!“ Мы пôдъ згодою розумѣємо що инше. Мы хочемъ ôтъ васъ фактôвъ и ще разъ фактôвъ!

Мы не уважаємо дѣломъ маловажнымъ, що наша молодѣжь держится чистыхъ и высокихъ идеалôвъ, — але будьте певній, що тая сама молодѣжь, що протестувала противъ оскорбленя чести свого народа. — не забуває на кривды, якій вы робили и робите тому самому народови, що она дуже добре видитъ и слѣдитъ за тымъ, що дѣеся въ краю а що она на солодкій слова зловити не дасться. Тая молодѣжь, котра такъ рѣшучо стала въ оборонѣ чести свого народа, стає при всякôмъ случаю и противъ васъ и жадає ôтъ васъ рахункôвъ! Не робѣтъ собѣ нѣякои иллюзіи, будьтобы наша молодѣжь не розумѣла вашихъ пустыхъ фразъ. Передвчасне аннектованье, то немовь ловля рыбы передъ сакомъ; оно вамъ зовсѣмъ не поможе. Се наша ôтповѣдь. *В. II.*

Зъ судовои салѣ.

Допись зъ Золочева.

Въ днахъ 29 и 30 падолиста с. р. ôтбулася въ тутешнôмъ судѣ передъ трибуналомъ головна розправа противъ Павла Михайлового, вôйта зъ Полоничнои и 12 громадянъ о злочинство публичного насилія зъ §. 83 зак. карн., сповненого черезъ громадный нападъ на супокôйне посѣданье „Лѣску за дворомъ“ гр. Станіслава Баденіого. Въ складъ трибуналу входили сов. Нѣтарскій, яко предсѣдатель, сов. Шеферъ и адъюнкты Оборскій и Пôдляшецкій яко судіи, обжалованыхъ боронивъ адвокатъ дръ Люка зô Львова.

Справа тая звѣстна такъ зъ опису въ „Дзѣлѣ“, якъ и зъ польскихъ часописей, наробила свого часу великого гамору, а теперь нехай послужитъ до поясненя положеня нашого бѣдного народа а заразомъ нехай буде ôтповѣдею для п. маршалка Зыбликевича и о. Тита Ковальского на ихъ „гармонію народа съ іерархією суспôльности“.

Фактъ бувъ слѣдуючій: Дня 5 червня с. р. по приказу гр. Станислава Баденіого выпровадили надлѣсничій Бжезьна и лѣсничій Пытковскій плугъ на просторонь „Лѣсокъ за дворомъ“, уживану яко пасовиско, и почали орати. На вѣсть о тôмъ надôйшовъ вôйтъ Павло Михайлôвъ, збѣглися громадяне, перешкодили ораню, при чѣмъ Гаврило Баранъ ударомъ зломивъ руку слузѣ двôрскому, а иншій селяне легко ушкодили на тѣлѣ надлѣсничого, лѣсничого и побережника.

Пôсля акту обжалованя „Лѣсокъ за дворомъ“ зôстававъ въ супокôйнôмъ посѣданю гр. Станіолава Баденіого, на пôдставѣ декретôвъ сервитутовыхъ зъ р. 1868-ого и ореченя провизоріяльного черезъ повѣт. судъ въ Буску выданого а черезъ высшій судъ затвердженого; дальше на тôй пôдставѣ, що громадяне Полоничнои рôкъ въ рôкъ були засуджуваній черезъ староство въ Каменцѣ струмиловôй за шкоды лѣсовій въ „Лѣску за дворомъ“ на кары и ôтшкодованя, сидѣли въ арештѣ та платили за шкоду. Все те — пôсля акту обжалованя — вказує, що гр. Станиславъ Бадени бувъ посѣдателемъ „Лѣска за дворомъ“, — отже нападъ на его посѣданье представляєся яко публичне насиліе зъ §. 83 зак. кар. и на тôй пôдставѣ обжаловано вôйта и громадянъ о злочинство.

Побачмо жь теперь, що выказала публична розправа. По переслуханю вôйта, котрый обстававъ при тôмъ, що „Лѣсокъ за дворомъ“ есть пасовискомъ громадскимъ а не власностею гр. Баденіого, — предложивъ защитникъ дръ Люка оригинальный документъ а именно рѣшенье власти окружнои въ Золочевѣ зъ 1860 р., въ котрôмъ выразно сказано, що на зажаленье громады Полонична, властитель дôбръ гр. Мѣръ и громада заключили добровôльну угоду, на пôдставѣ котрои гр. Мѣръ признає право власности до выгона „Лѣсокъ за дворомъ“ громадѣ, котра має за прибраньемъ инжинера выгôнъ сей ôтграничати и ôткопати. — Всѣ прочій обжалованій боронилися такъ само якъ вôйтъ.

Въ поступованю доказовôмъ переслуханый завѣдатель дôбръ Бѣлгорайскій зъ Радехова признавъ, що гр. Станиславъ Бадени лишь для того казавъ выѣхати съ плугомъ орати лѣсокъ, щобы выкликати опôръ громадянъ и мати пôдставу до процесу провизоріяльного противъ громады а ôтакъ можнôсть судового введеня себе въ выключне посѣданье „Лѣска“, бо попередный спôръ провизоріяльный о „Лѣсокъ“ выточила громада противъ него и програла, — отже гр. Бадени мавъ лишь ореченье судове, що громаду не утримуєся въ посѣданю, — але посѣданье его ще не було узнане. Дальше подавъ сей свѣдокъ, що за пасенье въ „Лѣску“ були каранй громадяне за переступленя лѣсовій, а тымъ часомъ самъ признавъ, що въ „Лѣску за дворомъ“ не ма дерева а есть то звычайне пасовиско; колись передъ многими лѣтами мусѣвъ тамъ бути лѣсокъ, а нынѣ лишь назва лишилася. Дальше тойже свѣдокъ зôзнавъ, що другои нивы пôдъ такою назвою нема въ Полоничнôй. О существованю предложеноі угоды свѣдокъ нѣчого не чувъ и о нѣй не знавъ, и здаєся ему, що тая угода ôтносится до якоись дороги („выгону“), а не до пасовиска, але на запытанье признавъ, що люде „выгономъ“ называютъ такожь пасовиска. На дальшій пытаня зôзнавъ, що задля лѣсовыхъ переступлень зъѣздивъ звычайно комисарь староства на мѣсце и тутъ переводивъ доходженя.

Трибуналъ зъ актôвъ ц. к. староства сконстатувавъ, що за пасенье въ „Лѣску за дворомъ“

налѣ,— потрѣбна точнôсть. Але яка точнôсть? Най буде поставлено слово до слова якъ въ оригиналѣ; най навѣть буде и те саме число стихôвъ, ба навѣть слогôвъ, що въ оригиналѣ. А коли при тôмъ цѣлій фразы, періоды, уступы въ перекладѣ не будутъ давати тыхъ картинъ, тыхъ образôвъ и зворотôвъ мысли, що стоятъ въ оригиналѣ, коли сій фразы и мѣсця не зможутъ выкликати того враженя, котре робитъ оригиналъ, — такій перекладъ буде зовсѣмъ не точный. Коли жь перекладачь, выбравши зъ своеи питомои мовы такій жь сильній звороты слова, выроблені по генію мовы свого народа, зъумѣє додати до того и простоту и легкôсть своеи мовы, — отсей перекладъ точный. Коли перше выйде фотографією зъ малюнку, де художникъ не мало понагрававъ мелодій духа рôжными барвами, то се буде копія зъ малюнку тожь великого майстра, съ барвами жь тôлько своими.

Поремствувавши на п. Нѣщиньского за деякій формальній и дрôбній помылки въ мовѣ и стилю, мусимо за чисту правду подати, що у нѣмъ мы стрѣчаємо перекладача другого зъ наведеныхъ нами примѣрôвъ. Се перекладачь-артистъ, котрый по-при просту мову свого перекладу умѣє вытворити зъ неи те, що дає она для поезіи. Читаючи его „Антигону“, вы не замѣчаєте, що се перекладъ зъ грецкого, поки не стрѣнеся яке небудь слово геогрефичне або митологичне.

„Гараздъ ты на выдумки, бачу; и дѣломъ
вертишь ты
Мовь писарь!...“ (ст. 15)
„А поки на свѣтѣ живу я, —
Нѣкимъ и нѣ въ чѣмъ верховодити жѣнка не
буде!“ (ст. 26)

Такій и такои жь силы фразы чисто-народнои конструкціи, такъ и сыпле п. Нѣщиньскій мовь зъ мѣшка у своѣй „Антигонѣ“. Довгій діялогъ Креона съ сыномъ Емономъ (стр. 34—36) весь ескравится такими короткими, сильными, легкими, а до того чисто просто-народными выслôвями, що читаючи ихъ, зовсѣмъ забуваешь, що се перекладъ.

Умѣючи передавати драматичній мѣсця съ силою, яка имъ подобає, и въ росказахъ п. Нѣщиньскій майстеръ:

„... Якъ вернувсь я на варту (*каже вартовикъ*)
И все росказавъ, — то нѣкому наказъ твôй покою
И на крокъ не дававъ. Принялись за роботу мы,
й порохъ
Гарненько зъ мерця позмѣтавши, обмыли водою;
А послѣ рядкомъ посѣдали усѣ на горбочку
За вѣтромъ, щобъ запахъ мерця не доходивъ до
насъ.
Сидѣли довгенько такъ мы й балакали нишкомъ,
Та знай поглядали пильненько зъ горбочка на
трупъ.
Вже сонце высоко сидѣло на небѣ, и спека
Велика була. Якъ не схопится тутъ хуртовина
Такая, що й сонце и небо усе заслонила,
А землю на палець пѣсочкомъ мѣлкенькимъ у-
крыла!
Зажмуривши очи и сцѣпивши губы, мы ждали,
Поки не пройшовъ отой вихоръ, а ждали чимало.“

и т. д. (21)

Дай Боже, щобъ усѣ переклады всякихъ епичныхъ поетичныхъ мѣсць у нашôй литературѣ були такій, якъ тôлько-що наведеный. Хоры съ философичными мыслями удаются п. Нѣщиньскому тожь дуже гарно, коли ôнъ не стѣсняє себе метромъ, якъ мы высше вже згадували. Отъ на пробу гдеякій строфы хора „про чоловѣка и про Зевса“:

Стр. 1. Єсть на свѣтѣ пребогато усякого дива,
Та дивнѣйшого не має, якъ душа мыслива.
Ревутъ звѣрѣ, шумлятъ воды, буйный вѣтеръ дуе,—
А надъ ними надъ усѣма — чоловѣкъ царствуе.
Коли звѣрь ему де вадитъ, — канканъ наставляе,
А по морю то й зимою якъ лѣтомъ шмигае.
Якъ же часомъ розревеся не въ пору буйненькій —
Ôнъ на тее не вважае собѣ веселенькій;
Вѣтеръ гне, ламае вербы, а ему й байдуже,
Сидитъ собѣ та спѣвае: „Ой, не шуми, луже!“

Ант. 2. Такъ, такъ; розумнѣйшій мѣжь творами
Бога
И вдатный до всего й на все чоловѣкъ;
Та ба! ôнъ сегодня спѣшитъ кôлько мога
До чести, а завтра въ багнѣ весь поникъ!...
Сегодня ôнъ вѣры и царства пильнуе
И мудрій законы на нихъ выдае;
А завтра нѣкчемный геть все поруйнуе
Збагнитъ, занехаитъ, потопче, побье;
Но злого такого, якъ боги такъ люде
Цураются завше, и гине ôнъ самъ;
Такому немае, не було, й не буде
Добра нѣякого нѣ *тутъ*, анѣ *тамъ*!

. . . . . .

Зевесъ! Чижь есть така де небудь въ свѣтѣ сила,
Щобъ крѣпкую твою державу пôдкосила?
Єи нѣ боги не поборютъ анѣ люде:
Якъ сильною була по вѣкъ, такъ сильна й буде.
Въ Олимпѣ яснôмъ мѣжь безсмертными богами
Сидишь и царствуешь надъ ними и надъ нами.
И твôй законъ якъ бувъ, пребуде такъ до вѣка:
„Що въ свѣтѣ лихо не мине вже чоловѣка!“

Кôнчимо выписки и цѣлу нашу замѣтку, щобъ ще разъ сказати щире „спаси-Бôгъ“ п. Нѣщиньскому за „Антигону“. Чули мы якось, що ôнъ пробуе перекладати „Одиссею“ Гомера. Дуже бажалосьбы, щобъ Вп. авторъ не остановився на однôй „Антигонѣ“, а обробивъ ще и другій каменѣ для фундаменту нашои литературы. Перекладъ „Одиссеѣ“ намъ дуже потрѣбный.

* *
*

сотки людей були на пôдставѣ §§. 60 и 8 уст. лѣсовои засуженѣ на кару арешту и ôтшкодованье и що на засудахъ суть нотатки о коштахъ комисіи, — значитъ: делегаты староства фактично зъѣздили на мѣсце. Зъ актôвъ провизоріи выходитъ, що громада покликувалася на згадану угоду, а ц. к. высшій судъ зажадавъ навѣть тыхъ актôвъ, — но диво, акты тіи пересланѣ зъ Золочева до ц. к. староства въ Каменцѣ — ще въ р. 1870 загинули! Однакъ староство каменецке вôзвало обшаръ двôрскій въ Буску, до котрого до недавна належала Полонична, щобы предложивъ тую угоду, на що п. Токаржевскій, завѣдатель дôбръ, ôтповѣвъ письменно староству, що о заключеню такои угоды нѣкто нѣчого не знае и угода така запевно не существувала. И тая ôтповѣдь въ недостачи актôвъ була поводомъ, що высшій судъ ôткинувъ рекурсъ громады, а затвердивъ ореченье повѣтового суду въ Буску!

Иншѣ свѣдки переслуханѣ зъ стороны двора, якъ надлѣсничій и лѣсничій признали виправдѣ, що громадяне пасли въ „Лѣску за дворомъ“, но за то ихъ подавано до староства. Ôтчитувано доносы заряду дôбръ о лѣсовыхъ шкодахъ и прошеня о переведенье екзекуціи, щобы повздержати упертыхъ громадянъ ôтъ дальшого пасеня, — и зъ актôвъ сихъ можна довѣдатись, що громадяне вже пару тысячѣвъ гульденôвъ заплатили гр. Баденіому за шкоды и кошты комисіи.

Тôлько матеріялу до осужденя справы подала розправа и трибуналъ по выслуханю п. прокуратора и хорошои всесторонно и основно обробленои обороны дра Люки, увôльнивъ всѣхъ обжалованыхъ ôтъ закиду о злочиньство насилія а засудивъ лише Гаврила Барана за тяжке ушкодженье тѣла на 14 днѣвъ вязницѣ и пятехъ селянъ за легке ушкодженье тѣла ôтъ 24 годинъ до 8 днѣвъ арешту. Замѣтити належитъ, що три обжалованѣ зôставали черезъ весь часъ слѣдства, отже 6 мѣсяцѣвъ въ арештѣ слѣдчôмъ; два зъ нихъ: Гаврило Баранъ и Никола Борщъ суть жонатѣ и маютъ дѣти, а до того выставлено имъ, яко супокôйнымъ людямъ, дуже добре свѣдоцтво моральности. Така то драма ôтогралася въ добрахъ п. гр. Станислава Баденіого, маршалка повѣтового въ Камѣнцѣ струмиловôй, посла на соймъ краєвый зъ сельского округа бродского, члена краєвои рады шкôльнои и пр.!

А теперь зволитъ п. намѣстникъ въ оборонѣ поваги урядôвъ вглянути въ тое, чи делегаты каменецкого ц. к. староства перестерѣгали своихъ обовязкôвъ при доходженю жалобъ двора на громадянъ въ Полоничнôй — и поучити ихъ, що устава лѣсова може бути примѣнювана до лѣсôвъ и що до засуду не выстарчае сама — назва нивы!..

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ виду сесіи рады державнои*), котра якъ звѣстно нынѣ на ново збираеся въ новôмъ будынку, уступаютъ всѣ прочій справы на другій плянъ, а увага всѣхъ звертаеся на парляментъ и на питаня, якій ôнъ маеˊ рѣшити. Всѣ сторонництва готовлятся до борбы, выступаютъ съ обдумаными въ часѣ ферій плянами парляментарнои тактики и пôдносятъ жаданя, за котрѣ хочутъ вести борбу. Кожда народность, кожде сторонництво, заступлене въ радѣ державнôй — зачавши ôтъ тыхъ, що дôстали въ руки власть, а скôнчивши на тыхъ, що мусятъ лишь слухати и платити податки — маеˊ свои спеціяльнѣ желаня и оглядаеся за аліянсами, при котрыхъ помочи сподѣваеся добитись своихъ правъ. — До числа тыхъ, що дôждалися розчарованя належатъ именно Дальматинцѣ. Ихъ голосы рѣшили въ послѣднôй сесіи судьбу новелѣ шкôльнои и выбавили правительство зъ досыть непріятного положеня — а за тую услугу сподѣвалися получити хочь то, що маютъ всѣ прочій краѣ, именно цивильного намѣстника. Правительство не видѣло однакожъ потребы вдоволити се неразъ вже дальматиньскими народовцями пôдношене бажанье и узнало ôтповѣднымъ ген. Іовановича лишити на дальше при єго урядѣ администратора Дальматіи. Розумѣеся, що напруженѣ ôтношеня межи Іовановичемъ, котрый по-обсаджувавъ уряды людьми, незнаючими сербско-хорватскои мовы, — а межи дальматиньскими по словами не змѣнилися на лучше, противно неохота лишь взмоглася. — Въ виду того становитъ ухиленье войскового администратора краю, заступленье єго цивильнымъ губернаторомъ и ôтдѣленье цивильнои администраціи ôтъ войсковои першу и найважнѣйшу точку желаній, якѣ думаютъ дальматиньскѣ народовцѣ поставити зъ своеи стороны въ парляментѣ. Кромѣ того жадаютъ Дальматинцѣ, щобы посады урядникôвъ и судіѣвъ занимали люде, знаючій краевый языкъ, щобы въ середныхъ школахъ учено въ языцѣ сербско-хорватскôмъ и щобы сполучити Дальматію желѣзными дорогами съ Боснією и Герцеговиною. Дальматиньскѣ Сербо-Хорваты маютъ надѣю, що ихъ желаня будутъ прихильно принятѣ и пôдпиранѣ цѣлою правицею, зъ другои жь стороны дальматиньскѣ народнѣ посы будутъ въ всѣхъ другихъ справахъ голосували съ правицею и не вступлятъ до клюбу Коронинёго, на що вже булися рѣшили. — Програму парляментарнои акціи, сформуловали такожъ якъ звѣстно, Словенцѣ, котрѣ похôсуются розпочинаючуюся сесією рады державнои, щобы пытанье рôвноправности своеи народности спровадити на властиву дорогу. — Що Нѣмцѣ-централисты выступлятъ такожъ съ своими постулятами, — се певно, поки що однакожъ не звѣстно, чи кромѣ домаганя: узнати языкъ нѣмецкій языкомъ державнымъ, не пôднесутъ ще справы подѣлу Чехъ. — Рухливôсть всѣхъ майже политичныхъ партій и фракцій вѣденьского парляменту, повиннабы послужити товчкомъ и малочисленнôй репрезентаціи рускаго народу. Солидарне повне достоиньства и интересы краю и народу маюче на цѣли поведенье нашихъ заступникôвъ зрôвноважитъ моральною силою физичну перевагу противныхъ елементôвъ и мимо маленького числа нашихъ репрезентантôвъ зъеднае для нихъ повагу у всѣхъ сторонництвъ.

(*Угорска палата послôвъ*) скôнчила вже дебату спеціяльну надъ закономъ о мѣшаныхъ супружествахъ и приняла цѣлый законъ съ малыми лишь змѣнами. Якъ зъ одноиˊ стороны розправа генеральна була дуже займаючою, такъ дебаты надъ поодинокими параграфами предложеня не будили майже нѣякого интересу. Бôльшу половину закона ухвалено майже безъ дискусіи. Троха лишь живѣйшу розправу выкликавъ §. 38 закона, трактуючій о вѣроисповѣданю дѣтей уродженыхъ въ мѣшанôмъ супружествѣ. Пôсля предложеня правительства маютъ рѣшати о вѣрѣ дѣтей родичѣ, а на случай, еслибы не моглися порозумѣти, маютъ хлопцѣ выховуватися въ вѣрѣ батька, а дѣвчата въ вѣрѣ матери. Духовнѣ послы хотѣли перевести поправку, въ тôмъ дусѣ, щобы дѣти були вѣры христіяньскои; поправка тая подôбно якъ и поправки поставленѣ зъ иншои стороны, щобы о вѣрѣ дѣтей рѣшала мати, не удержалися и §. 38 принято пôсля проекту правительства. — Другимъ предложеньемъ правительства, надъ котрымъ угорска палата послôвъ зачала радити заразъ по укôнченю розправы надъ закономъ о супружествахъ єсть предложенье о змѣнѣ закона податкового. Въ дискусіи сконстатувавъ министеръ скарбу, що звычайный недобôръ выносивъ въ р. 1881 20 міліонôвъ, въ р. 1882 6 міліонôвъ, а въ р. 1883 прелиминовано єго на $8^1/_2$ міліона. На слѣдуючій рôкъ, наколи ухвалится пôдвысшинье податкôвъ въ сумѣ 8 міліонôвъ зр. не буде вже нѣякого недобору.

(*Ректоръ вѣденьского университету дръ Ведль*) зрезигнувавъ зъ сего достоиньства, а министерство просвѣты приняло се до вѣдомости. Причиною сего кроку дра Ведля мало бути невдоволенье, выражене министромъ по причинѣ повторившихся неднѣвно демонстрацій студентскихъ. Симъ разомъ вымѣрены були демонстраціи противъ проф. Лоренца, котрый бравъ въ оборону сѣдоголового Мосена. — Боятся, що демонстраціи можутъ зновь повторитися, а щобы запобѣгчи тôй евентуальности, котра моглабы потягнути за собою замкненье университету, призывавъ до себе деканъ правничого выдѣлу дръ Екснеръ предсѣдателѣвъ рôжныхъ товариствъ академичныхъ и препоручивъ имъ вплывати на своихъ товаришѣвъ, щобы понехали демонстрацій.

(*Баномъ Хорватіи*) именованый гр. Кюнъ-Гедервари, министромъ хорватскимъ, Бедековичъ Генер. Рамбергъ увôльненый рôвночастно ôтъ уряду надзвычайного королѣвского комисаря, причôмъ цѣсарь давъ ему ордеръ желѣзнои короны. — Тая номинація, котру оголосила 2 л. грудня урядова газета, а на котру впрочѣмъ публика була приготовлена, муситъ здивувати хиба для того, що именно въ послѣдныхъ часахъ угорске правительство звернулося було до Филиповича и самъ Тисса запевнювавъ, що ему удасться склонити послѣдного до принятя уряда бана.

(*Въ справѣ закупна желѣзницъ Франц Іосифа на власность державы*) ведутся межи правительствомъ а товариствомъ акційнымъ сеи желѣзницѣ вже ôтъ давна переговоры. Здавалося, що справа вже сего року буде дефинитивно полагодженою; въ послѣдныхъ дняхъ зайшли однакожъ обставины, котрѣ шансы скорого закôнченя си значно ослабили. Рада завѣдуюча предложила зъ своеи стороны условія, пôдъ котрыми малабы желѣзница перейти на власность державы и зажадала именно для своихъ акціонерôвъ ренты въ сумѣ 11 зр. а. в. ôтъ акціи. Министерство торговлѣ не приняло однакожъ сихъ условій, признало товариству лишь по 10 зр. 50 кр. ренты и зажадало, щобы рада завѣдуюча сейчасъ скликала загальнѣ зборы, сподѣваючися, що консорціюмъ банкôвъ, для котрыхъ евентуальне закупно обѣцюе новый добрый интересъ, буде голосувало за предложенями правительства. Делегаты рады завѣдуючои завѣдомили о условіяхъ правительства, взглядно о непринятю условій рады, чи президента, котрый скликавъ на 27 л. падолиста засѣданье. Рада завѣдуюча ôткинула зъ своеи стороны всѣ предложеня правительства и ухвалила, що ренты ôтъ акцій по 10 зр. 50 кр. не може при няти, а натомѣсть жадае ренты по 11 зр. — Що до скликаня загальныхъ зборôвъ, рѣшила рада завѣдуюча ôтповѣсти правительству, що сего не може зробити передъ кôнцемъ грудня с. р., бо на разѣ нема нѣякого субстрату для обрадъ.— Предсѣдатель кн. Шварценбергъ и одинъ зъ членôвъ рады завѣдуючои пôшли заразъ до министерства торговлѣ, щобы завѣдомити шефа секційного о запавшихъ ухвалахъ. Такого результату, здаеся, правительство зовсѣмъ не сподѣвалося, а се, що всѣ майже ухвалы запали одноголосно, мусѣла тымъ бôльше доткнути министра, що въ радѣ завѣдуючôй засѣдали такожъ люде прихильнѣ правительству. Щô дальше буде, годѣ напередъ предвидѣти. Може бути, що правительство поробитъ ще акціонерамъ уступки; може бути, що при помочи банкôвъ пересадитъ загальнѣ зборы товариства и постараеся о прихильнѣ для себе ухвалы; але не выключена и тая евентуальнôсть, що оно понехае плянъ зробити желѣзницю Францъ-Іосифа державною институціею комуникаційною.

(*Противъ рабинôвъ-чудотворцѣвъ*) выдало угорске министерство внутрѣшныхъ справъ розпорядженье, въ котрôмъ звертае увагу на то, що въ послѣдныхъ часахъ появляеся особливо въ пôвнôчныхъ комитатахъ богато т. з. „рабинôвъ-чудотворцѣвъ“, захожихъ зъ Галичины и Буковины, котрѣ вызыскуютъ легковѣрнôсть бѣднѣйшои жидôвскои людности и взываеˊ начальникôвъ громадъ, щобы такимъ индивидуамъ вступъ до краю зборонювали а такихъ, котрѣ знаходятся вже въ краю, прогнали.

ЗАГРАНИЦЯ.

„N. W. Tagblatt“ о вôйнѣ. Ще передъ кôлькома недѣлями цѣла Европа дрожала зô страху передъ вôйною, що якъ мечь Дамокле са здавалася висѣти надъ середно-европейскими державами. Громадженье значныхъ силъ войсковыхъ на граници въ Прусахъ и Россіи и вызываюче становище Франціи а потому знову конфликтъ въ Болгаріи и ворохобня въ Сербіи здавалося доказувати що вôйна розпôчнеся що найдальше вже съ весною 1884 р. Тымъ часомъ наступила несподѣвана змѣна; на всѣ голосы затрубили въ мирну трубу. Зъ ôтки жь тая несподѣвана змѣна? „Neues Wiener Tagblatt“ подае на се таку ôтповѣдь. „Коли царь Александеръ III бувъ въ Копенгазѣ, небезпеченьство вôйны було вже дôйшло до найвысшои степени. Цѣсарь Вильгельмъ видячи небезпеченьство готовъ бувъ особисто зъѣхатися съ царемъ, щобы съ нимъ порозумѣтися. До сего зъѣзду однакожъ не прійшло. Тогды цѣсарь Вильгельмъ послявъ посланника до царя Александра съ власноручнымъ письмомъ до Копенгаги и зажадавъ, щобы его сестрѣнець забравъ войска зъ надъ пруской границѣ. Жадна вымôвка, жаденъ позôръ не бувъ тутъ вже можливый, бо цѣла справа велася дорогою дипломатичною. Въ наслѣдокъ того появився Гирсъ въ Берлинѣ; цѣсарь принявъ его дуже сердечно. Опôсля поѣхавъ Гирсъ до кн. Бисмарка и ôтъ сеи хвилѣ рознеслися вѣсти о мирѣ. По Гирсѣ выѣхавъ до Берлина министеръ войны Ванновскій. И его приняли въ Берлинѣ такъ само сердечно якъ Гирса. По его пріѣздѣ до Петербурга россійска кôнниця, що була коло Верболова (Wirrbullen) нагромаджена, получила приказъ вертати до Вильна а за симъ зо всѣхъ сторонъ границѣ вертаютъ россійскѣ войска въ глубъ краю. Россійскѣ журналы почали заразъ заперечувати всякому громадженю войска на граници и въ Царствѣ Польскôмъ. На послѣдокъ цѣсарь Вильгельмъ съ радостею заявивъ предсѣдательтву пруского сойму, що миръ запевненый и що ôнъ маеˊ на се доказы, именно власноручне письмо царя, котре сей прислявъ ему черезъ Гирса. Симъ способомъ наступила змѣна въ положеню Европы а конфликтъ зôставъ усуненый.“ Однакожъ здаеся, що справа ще не зовсѣмъ полагоджена, бо нѣмецкій посолъ Швайницъ въ Петербурзѣ вже два разы ѣздивъ до Фридрихсруге до кн. Бисмарка. Можна отже допускати, що деякѣ точки потребуютъ близшого порозумѣня, щобы миръ мôгъ станути на певныхъ основахъ.

Россія. До „N. fr. Presse“ доносятъ зъ Петербурга, що комисія, покликана до переведеня реформы администраційнои организаціи пôдъ проводомъ Коханова, мусѣла занехати выробленѣ доси проекты, бо въ организаціи административнôй маютъ теперь зайти основнѣ змѣны. Маеˊ то бути посереднымъ потвержденьемъ поголоски, пôсля котрои Толстой, Катковъ и Побѣдоносцевъ получили приказъ выробити „статутъ державный“, котрый хочь задержуе абсолютну власть царя, маеˊ однакожъ увзгляднити теперѣшнѣ вымоги часу, кохановска же комисія выробила свои проекты на основѣ до теперь истнуючихъ порядкôвъ. Зъ другои знову стороны доносятъ до „Nordd. Allg Ztg.“, що поголоска о статутѣ державнôмъ есть зовсѣмъ неправдивою, а хочьбы въ дотеперѣшнôй управѣ и заведено якѣ змѣны, то певно не припущенобы народъ до участи въ управѣ. — Въ девятехъ захôдныхъ губерніяхъ заведено судову реформу, а наслѣдкомъ того замкнено судовѣ палаты въ Вильнѣ, Гроднѣ, Ковнѣ и Миньску. — „Правительств. Вѣстн.“ доноситъ, що 27 падолиста ôтбулися въ Альтенбургу заручины великого князя Константиновича — сына вел. кн. Константина а брата пок. Александра II — съ княгинею Елисаветою зъ Саксенъ-Альтенбургъ. — Не вдовѣ маеˊ бути голошеный дуже важный указъ, зносячій право, пôсля котрого дотеперь кождый, що дôстававъ титулъ „дѣйствительного тайного совѣтника“ або ордеръ св. Владиміра получавъ право наслѣдкового дворяньства. Ôтъ теперь буде самъ царь на взорець нѣмецкій заслужившимъ надавати право дворяньства. Тымъ способомъ перестане творитися дальше дотеперѣшне чиновниче дворяньство. Навѣть въ дотеперѣшныхъ службовыхъ степеняхъ маютъ завестися лишь титулы безъ всякого значеня.

Нѣмеччина. Пôсля донесеня римского кореспондента до „Germania“ мавъ Шлецеръ заявити, що зъ своеи послѣднои авдіенціи у папы вынѣсъ то переконанье, що всякѣ переговоры съ курією не доведутъ такъ довго до нѣчого, якъ довго справа образованя духовенства не буде такъ переведена, якъ сего бажае курія. А позаякъ въ Берлинѣ до сего теперь не думаютъ прихилитися то и переговоры мусѣли устати. — Нѣмецкій престолонаслѣдникъ выѣзджае инкогнито до Севилѣ и Гренады а зъ ôтси около 6. с. м. вертае до Нѣмеччины. Правдоподôбно буде вертати черезъ полудневу Францію и зъ сеи причины ведутся переговоры съ французскимъ правительствомъ.

Египетъ. Теперь маемо вже трохи докладнѣйшѣ вѣдомости о поражцѣ египетского войска пôдъ Ель-Обеидъ. Провôдники Гиксъ-паши пôдкуплены очевидно лжепророкомъ, завели его войско въ дуже тѣсный вывôзъ, где засѣвся бувъ Магди. По обохъ сторонахъ того вывозу бувъ высокій лѣсъ. Якъ лишь египетске войско тамъ появилося, напали его орды пророка зô всѣхъ сторôнъ. Египтяне боронилися сильно, але не могли въ вывозѣ ужити своихъ арматъ. Три дни и три ночи тревала битва. Нѣгде не було анѣ каплѣ воды; войско гинуло зъ жажды и утомленя. 4 падолиста почали Египтяне вже уступати. Тогды напавъ на нихъ Магди и всѣхъ въ пень высѣкъ. Двохъ лишь официрôвъ и 50 жовнѣрôвъ, що осталися були по заду, дôсталися въ плѣнъ. Орды лжепророка здобули 36 арматъ Крупа, кôлька арматъ гôрскихъ, всѣ прапоры, богато амуниціи, верблюдôвъ и цѣлу касу военну. Въ Египтѣ запанувавъ страшенный переполохъ, бо розôйшлася вѣсть, що Магди съ своимъ войскомъ поступае на передъ, ôнъ розôславъ своихъ посланникôвъ дервишôвъ на всѣ стороны, щобы всѣхъ завзывали ему поклонитися и щобы съ нимъ спôльно ставали противъ невѣрныхъ Туркôвъ и христіянъ. Кажутъ, що вже навѣть въ Альгирѣ и въ Триполисѣ голосятъ посланники пророка святу вôйну противъ невѣрныхъ. Въ виду такого небезпеченьства постановило англійске правительство не забирати свого войска зъ Египту, противно, оно постановило его скрѣпити, если покажеся того потреба. Наколи же въ Египтѣ запануе знову станъ нормальный, правительство англійске позôстане при своимъ дотеперѣшнôмъ постановленю и ôткличе свои войска.

НОВИНКИ.

— **Зъ Борщева** пишутъ намъ: Дня 25 л. падолиста Борщѣвъ витавъ у себе п. намѣстника. Вже ôтъ 10 годины рано народъ мѣсцевый и посторонный выжидавъ при тріюмфальнôй брамѣ его приѣзду. Въ полудне выстрѣлы зъ моздѣрôвъ заповѣли его приѣздъ. Въ супроводѣ кôнной бандеріи намѣстникъ заѣхавъ передъ браму тріюмфальну. Ту привитало его духовенство обохъ обрядôвъ, а по нихъ бурмистръ мѣста п. Ф. Духъ. Подякувавши за привѣтъ и принявши ôтъ бурмистра хлѣбъ и сôль, ôтъѣхавъ до староства, где принимавъ духовеньство, автономичнѣ и правительственнѣ власти, а въ кôнци принявъ депутацію тутешныхъ Русинôвъ въ справѣ конкуренціи на будову новои церкви и замѣны пляну пôдъ тую жь. Выслухавши прошенье депутаціи, намѣстникъ обѣцявъ прискорити по можности користне рѣшенье тыхъ справъ, а при тôмъ довѣдавшись, що муры новои церкви вже пôдъ ôкна выпроваджены и значный матеріялъ на дальшу будову приладженый, съ признаньемъ выразився о усиліяхъ и жертволюбію тутешныхъ гр. к. парохіянъ. П. намѣстникъ розмовлявъ депутаціею, по руски. По 4-тôй годинѣ намѣстникъ опустивъ Борщѣвъ, удаючись до Залѣщикъ.

— **„Neue freie Presse“** подала вѣсть, що найвысшій судъ мавъ вставитися за дарованьемъ кары о. Наумовичеви и тремъ его товаришамъ — на пôдставѣ условнои амнестіи, выданои по случаю уродинъ архикняжны.

— **Нова читальня** закладаеся въ селѣ Воробѣевцѣ, въ тернопôльскôмъ. Яко основателѣ пôдписалися пôдъ статутами: о. Ант. Чемериньскій и господарѣ Андр. Вовкъ, Д. и М. Максимовѣ, Пр. Базюта, Ф. и Ст. Кокурузы, П. и Гр. Петрусики, Т. Перейма и Вл. Михалишинъ. Поданье до намѣстництва внесене черезъ редакцію „Батькôвщины“. Щасть Боже!

— **Зъ галицкого религійного фонду** удѣливъ цѣсарь слѣдуючимъ вдовамъ по священикахъ запомоги: Роз. Левицкôй, вдовѣ по пароху зъ Заболотова рôчно 50 зр.; Маріи Демко, вдовѣ по пароху зъ Ставчанъ, Маріи Рожеевскôй, вдовѣ по пароху зъ Глѣбовичъ, Олимпіи Кроликовскôй, вдовѣ по пар. зъ Дембна, Юліи Кочоровскôй, вдовѣ по пар. зъ Пôдгородокъ, Юстинѣ Ржепецкôй, вдовѣ по пар. зъ Дусанова и Катеринѣ Романовскôй, вдовѣ по пар. зъ Сопова, всѣмъ по 60 зр.; Аполонія Кучиньскôй, вдовѣ по пар. зъ Парица и Емиліи Шепаровичевôй, вдовѣ по пар. зъ Чорнолозець по 80 зр. а. в.

— **Вечерницѣ „Академичного Братства“** ôтбулися дня 1 л. грудня въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Вечерницѣ розпочавъ ôтчитъ тов. Коцовского п. з. „Дипломатичнѣ зносины царя Ивана Грозного съ дворомъ вѣденьскимъ“. Позаякъ фелегонъ „Дѣла“ незадовго подастъ той ôтчитъ въ цѣлости, то мы й не подаемо єго оцѣнки. За тымъ послѣдувала часть вокально декламаторска, котра за кождымъ нумеромъ выкликала бурю оплескôвъ. Особливо сподобалась удачна декламація „Глека“ Метлиньского. Пѣснѣ, якъ звычайно всѣ були гарно выконанѣ и дуже сподобались. По вечерницахъ молодѣжь академична удалась на товарискій комерсъ, на котрôмъ бавленося співами и деклямціями. На комерсѣ зложено на выданье творôвъ Навроцкого 5 зр., еднаючи такимъ способомъ utile dulci.

— **Засѣданя „Етнографично-статистичного Кружка“** ôтбулися одно въ недѣлю а друге (по случаю свята) въ понедѣлокъ с. м. Попередъ всего зôбраный товаришѣ приняли до вѣдомости, що члены „Академическаго Кружка“ для успѣшнѣйшои працѣ на поли етнографіи и статистики рѣшили завязатися при своемъ товариствѣ въ окремый кружокъ. За тымъ слѣдувавъ обширный ôтчитъ тов. кор. И. Ф.: „Исторія знесеня панщины въ Галичинѣ 1838—1850“. Въ понедѣлокъ на надзвычайнôмъ засѣданю принято до вѣдомости надôйшовшій листы, рѣшено выразити подяку краковскôй „Академіи Наукъ“ за присланѣ зъ библіотеку „Кружк-

ка“ выдання и въ кôнци выслухано цêкавого и съ гумôромъ написаного ôтчиту тов. кор. К. „О торбчнôй вандрôвцѣ рускои молодѣжи“. На слѣдуючôмъ засѣданю держати буде тов. Сосенко ôтчитъ — оцѣнку книжки „Новй украиньскй пѣснѣ про громадскй справы“.

— **Загальный збôръ „Кружка правникôвъ“** ôтбувся въ недѣлю въ университетскôй сали ч. V. Головою на будущій рôкъ выбрано одноголосно тов. Костя Левицкого, касiêромъ тов. Кулачковского, библiотекаремъ тов. Зубрицкого, а секретаремъ тов. Сосенка. Пôсля оживленыхъ дискусій надъ рôжными предметами, тыкаючими справъ „Кружка“, збôръ закôнчився прекрасно обробленымъ ôтчитомъ тов. Костя Левицкого „Борба за право“, въ котрôмъ прелегентъ старався познакомити хочь невеличку часть нашихъ интелигентныхъ людей съ содержаньемъ славнои книжки Игеринга „Der Kampf ums Recht“.

— **Окружна рада шкôльна въ Ярославѣ** розписуе конкурсъ для учителѣвъ въ своѣмъ окрузѣ въ слѣдуючихъ мѣсцевостяхъ: 1) Кореница, 2) Лазы, 3) Реплинъ, 4) Святе, 5) Мякишъ новый, 6) Залѣска Воля. 7) Гораець, 8) Жукôвъ, 9) Тешатынъ, 10) Кидаловичѣ, 11) Киселевъ, 12) Розвеница, 13) Дубровица, 14) Грабовець, 15) Радава, 16) Бигаль, 17) Футоры, 18) Куровица лѣсова, 19) Лôвча, 20) Подымцина, 21) Суха Воля, 22) Щуткôвъ, 23) Фрайфельдъ. Речинець до 5 л. сѣчня 1884 р.

— **Стипендiи зъ фундацiи мѣста Николаева** по 60 зр. рôчно удѣлило намѣстництво Ник. Корецкому, уч. V кл. гимназiи Францѣшка-Iосифа у Львовѣ и Алекс. Макоимовичеви, уч. III-ои гимн. клясы въ Стрыю.

— **Передъ пôврокомъ** выйшовъ въ Петербурзѣ „Кобзарь“ Тараса Шевченка въ 6000 примѣрникахъ. Доси розôйшовся весь той величезный накладъ, а мимо того попытъ не ослаблюесь. Тому то — якъ пише кiевска „Заря“ — платятъ за примѣрникъ „Кобзаря“ дуже высоко: 5 рублѣвъ замѣсть 3 (на велиновôмъ паперѣ) и 3 рублѣ замѣсть 1 рубл. 25 коп. (на простôмъ паперѣ). У фирмы Л. В. Ильницкого, котра зробила выданье, нема нѣ одного примѣрника. Въ виду того численного попыту на творы великого нашого поета, п. Дѣяконовъ (котрый обнявъ книгарню по Л. Ильницкôмъ). постарався о нове выданье „Кобзаря“ въ 18,000 примѣрникахъ, котре ôтзначаеся ôтъ розôйшовшогося своимъ форматомъ и дешевостею. Выданье вскорѣ появится въ продажи, форматъ єго невеликій, кишеневый, друкъ подôбный, якъ въ заграничныхъ выданяхъ нѣмецкихъ клясикôвъ. Цѣна въ продажи ôтъ 60 до 70 коп. Такъ якъ дороге выданье розôйшлося въ протягу кôлькохъ мѣсяцѣвъ въ 6000 примѣрникахъ, то дешеве выданье Шевченка — есть надѣя — розôйдеся ôтповѣдно ще скорше. Коли не брати на увагу учебникôвъ и рôжныхъ информацiйныхъ книгъ, то показуеся, що такъ численне и скоре розширенье книги въ Россiи — якъ „Кобзаря“ — есть фактомъ рѣдкимъ и дѣйстно дуже ôтраднымъ. Въ данôмъ случаю мы наглядно пересвѣдчуемось, якъ высоко ставится имя Шевченка и до якои степени его творы суть популярнй въ рускихъ земляхъ.

— **До вѣдомости греко-кат. капитулы въ Перемышли.** Дня 28 л. падолиста с. р. въ середу, прiйшли до села Спасъ, въ повѣтѣ долиньскôмъ, два люде збирати грошѣ на церковь архикатедральну въ Перемышли. Кождый спѣшитъ и дае охочо на тацу, якъ кого тамъ стане, но о диво! — тiи людкове бесѣдуютъ тôлько по польски! Одинъ съ цѣкавѣйшихъ запытавъ: „Чому Вы не говорите по руски?“ А они на тое: „Му nie umiemy“. Люде нашй неписьменнй гадаютъ, що то збираютъ на костелъ, отже не радо даютъ, особливо зъ скарбоны церковнои. Гр. кат. капитула въ Перемышли повиннабы такôй аномалiи зарадити? — *Свѣдокъ*.

— **Кiевска часопись „Заря“** подае цифрову оцѣнку дѣяльности малорускои трупы за часъ ей недовгого пробуваня въ Кiевѣ. Всѣхъ малоруских представлень було: вечѣрныхъ 19 а ранѣшныхъ 3. Доходу brutto зъ вечѣрныхъ представлень було 18.232 руб. 32 коп., зъ ранѣшныхъ 1.590 руб. 40 коп.; два ранѣшнй представленя були по зниженыхъ майже о половину цѣнахъ. За всѣ 22 представленя прiйшло 19.822 руб., т. е. пересѣчно за одно предотавленье вечѣрне около 960 руб., а за одно ранѣшне (беручи на взглядъ и знижену цѣну) около 800 руб. Найбôльше сподобались „Чорноморцѣ“, котрй представлено 3 разы (пересѣчный дохôдъ зъ одного представленя тои штуки 1285 руб.) и „Сватанье“, котре представлене було такожъ три разы и дало пересѣчно по 1090 руб. За наемъ театру съ музикою п. Савинъ (директоръ городского театру) дôставъ 60% всего доходу brutto, т. е. около 11½ тысяча рублѣвъ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Выдѣлъ краевый выдавъ зъ касы краевои 100 зр. редакторови „Gazet-ы Narodow-ои“ на памятникъ для пок. Генрика Шмитта. — Красну каплицю поставила у себе гром. Ростоки, коссôвского повѣту и записала на ои удержанье 200 зр.

Вѣсти епархiяльнй.

Зъ Епархiи Перемыскои.

Завѣдательства получили оо: Ем. Грыневецкiй, сотрудникъ зъ Куликова получивъ завѣдательство Немирова, дек. любачѣвского; Никита Юзефовичь, завѣд. кап. Куличкова, получивъ завѣдательство пар. Колодрубы, дек. горожаньского.

До каноничнои институцiи завôзваный о. Марк. Куновскiй, завѣд. парохiи Яблôнка выжна, дек. высочаньокого, на туюжь парохiю.

Именоваными зôстали оо: Голодиньскiй, дотеперѣшный мѣстодеканъ и пар. въ Молошковичахъ, завѣдателемъ дек. судово-вишеньского, а I. Войтовичь, пар. въ Судовôй Вишни, мѣстодеканомъ того деканату.

Увôльненье ôтъ испыту конкурсового получивъ о. I. Коровець, кап. Мервици, дек. жовкôвского.

Личный додатокъ 100 зр. зъ релегiйного фонду на дальшй лѣта получивъ о. Вас, Устiяновскiй, пар. Смереки, дек. балигородского.

Еп. Консисторiя вставляеся до президiи ц. к. намѣстництва о каноничну институцiю о. Ил. Крайчика, зав. кап. Куниньска Вôлька, дек. жовкôвского, на туюжь капелянiю.

Убѣгаются о парохiю Губычѣ, дек. дрогобыцкого оо.. Иги. Гвоздовичь, Сер. Турчмановичь Iос. Дуркотъ, Теоф. Хоминьскiй, Iос. Созаньскiй, Гр. Секела, Кор. Рудавскiй, Ив. Копыстяньскiй, Ил. Тупа, Юл. Низовый, Iос. Константиновичь, Кор. Стронькiй, Ив. Мудракъ, Ив. Коровець, Ант. Волощакъ, Л. Паппъ, Гр. Василькевичь, Анд. Тимкевичь, Анд. Кочиркевичь, Волод. Бѣрецкiй, Iоах. Савчинъ, Пет. Поляньскiй, Дим. Венгриновичь, Мих. Флюнтъ, Ор. Лятошиньскiй, Пет. Пôдлускiй, Иляр. Куцѣль, Вас. Фидикъ, Мих. Фолисъ.

Введенй въ душпастырскй посады: I) въ сотрудництва оо.: Ив. Кипрiянъ въ Добромили, Вас. Боровець въ Потыличи, Iос. Манастырскiй въ Любичи, Евг. Горницкiй въ Броници, Ив. Яросевичь въ самостôйне сотрудництво въ Яблоновѣ. II) въ завѣдательства оо.: Вол. Мосевичь въ пар. Сѣльци, дек. белзкого; Вас. Салагубъ въ пар. Устрикахъ горѣшныхъ, дек. затварницкого.

Зъ Архiепархiи Львôвскои.

Испытъ конкурсовый позволено робити надзвычайно д. 14 грудня о. Петр. Билиньскому зъ Кийданова.

Завѣдательства получили оо.: Зен. Сѣменовичь въ Милошовичахъ, дек. щирецкого; Теод. Косевичь въ Долинѣ, дек. перегиньского.

Увôльненый ôтъ завѣдательства въ Милошовичахъ о. Мих. Боднаръ.

До каноничнои институцiи завôзваный о. Кир. Фацiевичь на Дулибы.

Презенту получили; 1) на Долину о. Iосифъ Лопатыньскiй (митропол. консисторiя вставилася до ц. к. намѣстництва о затвердженье); 2) на Великополе, дек. городецкого, получивъ презенту о. Л. Луцкiй.

Переписка Редакцiи и Администрацiи.

Всч. И. Д. въ Дараховъ. Дня 22 червня получили мы 1 зр. для „Просвѣты“ ôтъ хв. Братства въ Дарахорѣ и передали, куда слѣдуе, — на що маемо поквитованье. — *Всч. И. К. въ Незнановъ.* Вы прислали намъ переказомъ 10 лютого с. р. 4 зр., а 23 червня передали 6 зр. — отже належится ще 2 зр. Ошибка здаеся въ тôмъ, що въ р. 1882 „Дѣло“ коштувало 4 зр. на пôвъ року. — *Всч. Н. К. въ Райскôмъ.* Заплачено до кôнця року. — *Всч. Н. Л. въ Коломыи.* Дня 7 лютого и 24 серпня прислали Вы намъ за кождымъ разомъ 1 зр. для „Сiона“ — мы тй грошѣ передали ред. „Сiона“ и маемо на те поквитованье. — *Всч. И. Т. въ Беремôвцяхъ.* Дня 19 липня передали мы ôтъ Васъ „Батькôвщинѣ“, на що маемо поквитованье; намъ належится ще 1 зр. до кôнця року. — *Всч. Т. К. съ С.* Въ тôй формѣ, якъ Вы надôслали, годѣ намъ умѣстити въ „Дѣлѣ“.

На руки редакцiи „Дѣло“ прислали:

На „Рускiй Правотарь домовый“ Вп. Ф. Михаловскiй въ Буску 3 зр. 25 кр. и Вп. Н. Ганинчакъ въ Живци 3 зр. 25 кр. Для „Народнои Торговлѣ“ о. А. Навроцкiй въ Голгочахъ 21 зр.; о И. Навроцкiй въ Голгочахъ 11 зр. и п. Д. Гладиловичь во Львовѣ 11 зр. На творы пок. В. Навроцкого: о. А. Навроцкiй въ Голгочахъ 2 зр. и о. И. Навроцкiй въ Голгочахъ 2 зр.

! НА СВЯТА !

4 4/10	кило	Меду	2 зр.	75	кр.
4 8/10	„	Маку синого . .	2 „	25	„
4 8/10	„	„ сѣрого . .	2 „	—	„
4 8/10	„	Сливокъ сушеныхъ .	1 „	90	„
4 1/2	„	Повилъ найдобôрн. .	1 „	90	„
4 1/2	„	„ добôрныхъ .	1 „	75	„
4 8/10	„	Орѣхôвъ волоск. добôр.	1 „	80	„
4 8/10	„	„ „ найдобôр.	2 „	10	„
4 9/10	„	Мигдалôвъ солодк. добôр.	6 „	50	„
4 8/10	„	Родзинкôвъ безъ кôстокъ	3 „	60	„
4 8/10	„	Маронôвъ (каштанôвъ) .	1 „	60	„
4 1/2	„	Яблокъ ренетъ . .	1 „	65	„
4 1/2	„	„ машанцкихъ .	1 „	65	„
4 1/2	„	Грушокъ добôрныхъ .	3 „	—	„
4 2/10	„	смальцю въ пачцѣ . .	3 „	80	„
4 4/10	„	„ „ бляшанцѣ .	4 „	—	„
4 8/10	„	Солонины найдобôрн. .	4 „	05	„
3 1/2	„	Мармоляды морелевои .	5 „	—	„
4 1/2	„	Сливокъ милевыхъ 8 п.	4 „	70	„
4 1/2	„	„ „ 9 п.	4 „	85	„
4 8/10	„	Фигъ султаньскихъ добôрн.	3 „	80	„
4 8/10	„	Кавы доб. ôтъ 5 зр. 70 кр. до	8 „	50	„
1	„	Гербаты „ 2 „ 80 „ „	8 „	—	„

(1—6)

Тома Гуровичь

Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

Шварцъ до чобôтъ

безъ витрiолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Фернолендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаеся неперемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинцiи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

До Ф. Г.

Добре. Поѣдемо до Вѣдня Щобы разомъ — потреба въ часъ зголоситись пôсля умовы.

Ми—чь.

Иванъ Поравскiй

рутинованый

Строитель фортепянôвъ

завѣдомляе властителѣвъ фортепянôвъ во Львовѣ и на провинцiи, що працюе въ тôмъ заводѣ лѣтъ 15, кôлька лѣтъ мавъ практику въ фабрикахъ Варшавскихъ, выконуе строенье и всяку репарацiю съ найбôльшою старанностею и совѣстностею.

На провинцiю выѣжджае власными кôньми, правильно що кварталу. Небавомъ выѣде въ повѣты **жовкôвскiй, равскiй, цѣшанôвскiй.**

Завôзваня буде ôтбирати poste restante Жовкôвъ, Рава и Нароль. Во Львовѣ проситъ взывати картою кореспонденцiйною адресуючи **Иванъ Поравскiй**, улиця Лычакôвска, ч 89. (2—3)

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и бiографiею автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимиря Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакцiи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

BROCKHAUS'

Kleines Conversations-Lexikon

in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

САНИ

подôльско-россiйскй, залубнй и козирки, легкй и невыворотнй суть готовй въ рôжныхъ розмѣрахъ. Поверховнôсть и цѣна у пôдписаного до выбору въ **Липици горѣшнôй, стацiя Буштынъ.**

Людомиръ Дзержановскiй.

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Кляръ опроваджувати свѣчи лишь въ моеи торговлѣ. (24—?)

УВАГА. Въ цѣннику моеи торговлѣ розбеланôмъ съ ч. 129 „Дѣла“ зайшла **ошибка друк.** въ нѣмѣ гербаты; именно замѣсть 1 фт. Высѣвокъ власныхъ 1 зр. 40 кр – *мае бути* 1 зр **70 кр.** Упрашаю тому П. Т. публичнôсть о ласкаве поправленье сеи ошибки.

Въ администрацiи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ôТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендiю им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

Товариство ц. к. уприв. желѣзницѣ Львôвско-Черновецко-Iсскои.

(Линiи Австрiйскй).

Ч. 24.272/V

Достава одѣжи для служебы.

На рôкъ 1884 а евентуально и на довшiй перiодъ часу розписуеся въ дорозѣ офертъ достава одѣжи для служебы.

Оферты заосмотренй стемплемъ, опечатанй и съ положеною написею: „Оферта на доставу одѣжи для служебы“ належить внести найдальше **до 17 Грудня сего року до годины одинайцятои передъ полуднемъ** въ головнôмъ Зарядѣ въ Вѣдни, въ комитетѣ заряджуючôмъ въ Букарештѣ або такожъ въ Дирекцiи руху во Львовѣ або въ Iссахъ, рôвночасно жь, однакъ окремо, зложити при касѣ одного зъ высше поименованыхъ мѣсць вадiюмъ въ высокости 5% вартости оферованои доставы.

Выказы подрôбностей и взôрцѣ, якъ такожъ условiя лицитацiи и доставы може кождый интересованый переглянути въ бюрахъ Зарядôвъ матерiялами у Вѣдни, во Львовѣ и въ Iссахъ; выказы же и условiя по зложеню почтовои оплаты може получити на вказане мѣсце.

Оферты внесенй по уплывѣ вызначеного часу або не ôтповѣдаючй въ чѣмъ небудь условiямъ нынѣшного оповѣщеня, не будутъ зовсѣмъ увзглядненй.

Вѣдень въ Жовтни 1883.

Рада Завѣдуюча.

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣта“

на рôкъ 1884.

укладу Василия Лукича.

Содержанье Календаря показуе, що часть информацiйна и литературна дуже богатй, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючй у „Просвѣты“ зъ провинцiи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликiй, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Скарбкôвска ч. 2.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскiй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 133. Львôвъ, Четверъ 24 падолиста (6 грудня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяцы.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.	на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 зр	на пôвъ року . . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 зр.	на чверть рок. . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.	на цѣлый рôкъ . .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 зр	на пôвъ року . . .	8 рубл.
на чверть року . .	4 зр.	на чверть рок. . .	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·	на цѣлый рôкъ . .	5 рубл.
на пôвъ року .	зр. 2·50	на пôвъ року . . .	2 50кр
на чверть року .	зр 1·25		

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ .	15 зр.
на пôвъ року .	7 50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Ôтозва.

Дѣла наймолодшого нашого товариства „Народна Торговля во Львовѣ“ поступили знова о одинъ крокъ напередъ. Въ домѣ „Общого рольничо-кредитового заведеня“ при улици Ôрменьскôй ч. 2 напротивъ „Народного Дому“ заложило те товариство склепъ съ мѣшаными товарами. Торжественне отворенье того склепу наступитъ дня 8 грудня, т. е. въ суботу и розпôчнеся ôтповѣднымъ богослуженьемъ въ Успеньскôй церквѣ и водосвятiемъ въ локалю торговлѣ.

Управляючій совѣтъ „Народнои Торговлѣ“ увѣдомляючи о тôмъ Всч. и Впочт. Членôвъ того товариства и прочихъ рускихъ патріотôвъ почуваеся до обовязку на тôмъ мѣсци высказати свою щиру подяку тов. „имени Качковского“ за иниціятиву и першу моральну пôдмогу, а Всч. и Впочт. патріотамъ нашимъ за матеріяльну пôддержку въ тôмъ такъ жизненнôмъ для нашого народа дѣлѣ.

Дѣло, котрого нашь народъ усильно домагався и нетерпеливо дожидавъ — розпочате! Основы пôдъ задуманый величный будынокъ покладенѣ, — але якъ же ще далеко до его зрубу, даху и до гнѣзда бузькового на нѣмъ! Кôлько то воды утече нашимъ Днѣстромъ, закимъ въ кождôмъ мѣсточку и селѣ нашого бѣдного и занедбаного краю повстане руска крамница, а тысячѣ нашихъ селянъ и мѣщанъ станутъ заможными торговцями! Але — Богъ батько, а руска енергія и вытревалôсть ручатъ намъ, що зачате дѣло не загине, але розростесь величнымъ деревомъ, запускаючи корѣнье въ далекѣ столѣтя лѣпшои будущины, а пôдъ тѣнею его ôдотхне нашь рускій народъ свобôднѣйшими грудьми. Красна доля намъ усмѣхнеся, але не безъ працѣ и желѣзнои волѣ; божь много а много ще перешкодъ и труднôстей приходится побороти! Прото не засыпляймо дѣла и на хвилю, щобъ исторія не осудила колись, що мысль подана була введена въ дѣло, але оно задля недостаточнои пôддержки упала. Ôгзываемось про те до Васъ, Пчт. и Впчт. патріоты и прихильники рускаго народа, покликуючись на нашѣ двѣ попереднѣ ôтозвы въ д. 15 червня и 15 вересня с. р. и просимо Васъ въ имени цѣлого нашого народа, вкладаючи на кождого, у кого есть руске серце, святый обовязокъ — подати сему першому нашому торговельному товариству въ тôй рѣшучôй и дорогôй хвили свою помôчну руку дѣломъ и словомъ: дѣломъ, вписуючися въ члены „Народнои Торговлѣ“ и замовляючи потрѣбнѣ товары въ ви склепѣ, а словомъ, наклонюючи до того й другихъ, менше охочихъ патріотôвъ въ народныхъ дѣлахъ.

Ôтъ управляючого совѣта товариства „Народна Торговля во Львовѣ“, товариства заревстрованого съ ограниченою порукою.

Львôвъ 21 падолиста (3 грудня) 1883.

Евг. Дутκевичь председатель. *Дръ Л. Павенцкій* генеральн. секретарь.

БОРБА О ПОБИРАНЬЕ ПОДАТКÔВЪ ВЪ ГРОМАДАХЪ.

Якъ звѣстно, власти администраційнѣ неправно накинули нашимъ громадскимъ властямъ побиранье податкôвъ, що наражуе контрибуентôвъ на частѣ шкоды, бо вôйты або марнуютъ зôбранѣ за податокъ грошѣ, або повѣрюютъ ихъ побôръ писарямъ, котрѣ берутъ ôтъ кождои книжочки по 10 кр. за побôръ, або побираютъ далеко бôльше нѣжь приписано, або не вписуютъ того, що взяли, зачислюютъ екзекутного бôльше, нѣжь належится и т. д. Справа тая була вже разъ передъ трибуналомъ державнымъ, котрый рѣшивъ д. 14 марта 1883, ч. 577, що въ мысль обовязуючихъ законôвъ громада не може бути присилувана до стяганя податкôвъ, але що се належитъ до староства. Опираючися на тôмъ, рада громадска мѣсточка Рудки ухвалила — не стягати податкôвъ. Присутный на засѣданю тои рады представитель правительства засиступавъ однакожь выконанье тои ухвалы. Коли справа розголосилася по газетахъ, староство рудецке освѣдчило публично, що оно не думае заперечувати легальныхъ пôдставъ тои ухвалы и не зносить ви, а тôлько систуе на якiйсь часъ ви выконанье. Розумѣеся, що се на одно выходитъ, бо ухвала правосильна а не выконана — есть то само, що ухвала внесена. Рада громадска Рудокъ рѣшила затымъ подати рекурсъ до намѣстництва и рôвночасно завôзвати зверхнôсть громадску, щобъ сейчасъ заперестала стягати податки и донесла староству, нехай выделегуе ц. к. урядника, щобъ ôтобравъ въ уряду громадского табелѣ податковѣ. Якъ скôнчится тая боротьба о побиранье податкôвъ — не знати. Тымчасомъ „Dz. pol.“ доноситъ фактъ, свѣдчачій, що тая боротьба принимае ширшѣ розмѣры. Бо ото въ однôй мѣсцевости злодѣѣ вкрали касу громадску и забрали 350 зр. зôбраныхъ податкôвъ. Коли околичнѣ громады о тôмъ дôзналися, а заразомъ почули, що властиво зверхнôсть громадска не есть обовязана стягати податки, такъ сейчасъ 5 громадъ освѣдчило староству, що ôтъ теперь податкôвъ стягати не будутъ. Староство однакожь показалося тугимъ, выслало до громадъ пôсланцѣвъ карныхъ и присилувало ихъ стягати податки. Одна зъ тыхъ громадъ подала вже рекурсъ до намѣстництва, — за нею, здаесь, пôдутъ и другѣ. Се есть дотеперѣшный станъ тои цѣкавои въ своѣмъ родѣ боротьбы.

Тайны Куликова.

Маe Парижъ свои тайны, маe ихъ Лондонъ и Вѣдень, чому жь не мавбы ихъ мати и славный Куликôвъ, мѣсто, где выводятся „Pszczółki“, що збираютъ мѣдъ на „zbawienie Polski“ а часомъ и кусаютъ — не жаломъ, але цыбухомъ —, за що идутъ до „Ивановои хаты“... Въ Куликовѣ есть такожь славный вôйтъ Павло Дыновскій и громадскій писарь сынъ вôйта, Александеръ Дыновскій. Вже то не абы-яка слава для Куликова, що въ нѣмъ знаходятся такѣ славнѣ роды, що зъ одного можутъ выйти ажь два такѣ достойники! Ну, и въ потѣ чола працювали они оба для добра Куликова, на скôлько имъ силъ ставало — и булибы кто знае, доки ще господарували, коли бъ не вороги, котрѣ писали на нихъ жалобы до ц. к. староства, до ц. к. намѣстництва, до выдѣлу краевого, а наконецъ до ц. к. прокураторіи державнои во Львовѣ. Першѣ три власти не добачили нѣчого такого въ господарцѣ батька и сына, за що належалобы ихъ зложити зъ достоиньствъ, але четверта власть, ц. к. прокураторія державна, знайшла гдеякѣ маленькѣ манкаменты въ ихъ господарцѣ и отъ оба достойники знайшлися на лавѣ обжалованыхъ въ краевôмъ судѣ карнôмъ во Львовѣ. За дрôбничку „чѣпався“ ихъ ц. к. судъ карный: за обманьство и за спроневѣренье.

Оригинальне жь було тое обманьство! Батько и сынъ — вôйтъ и писарь — сфалшували листы выборчѣ при выборахъ до рады громадскои. Оба они засмакували въ сладостяхъ автономичныхъ и бажали будь що-будь остати на своихъ урядовыхъ становищахъ и на дальшѣ три роки, а по трехъ рокахъ, здаеся, зновъ, доки Богъ вѣку продовжитъ, — бо сегорôчный соймъ зъ своеи стороны вже продовживъ періодъ господарки автономичныхъ властей зъ трехъ на шѣсть лѣтъ! Але въ Куликовѣ бôльшôсть громадянъ була противна дальшôй господарцѣ панôвъ Дыновскихъ и при выборахъ, якъ можна було надѣятись, дуже легко могла побѣдити. Для того то треба було поманипулювати съ листами выборчими. Манипулювалося всяко, але при самыхъ вже выборахъ показалося, що таки партія противна Дыновскимъ бере верхъ. Тогды батько и сынъ дописали въ листу выборчу трійцять и кôлька нѣбы-выборцѣвъ, майже самыхъ жидôвъ, котрѣ або зовсѣмъ не мали права голосувати, або вже и по кôлька разôвъ голосували въ инщихъ „колахъ“; майже всѣ тѣ нововписанѣ не були повѣдомленѣ о тôмъ, а довѣдались ажь тогды, коли ихъ полицай гонивъ до голосованя. Громадяне противнои Дыновскимъ партіи звертали увагу ц. к. староства на тое надъужитье вôйта и писаря, але п. комисарь, — хочь самъ признавъ, що „видко — атраментъ свѣжій“, не хотѣвъ зразъ тому зарадити а заявивъ громадянамъ, що „вôльно имъ внести протестъ“. Александеръ Дыновскій, бачится, трохи побоювався сповненого надъужитя, бо натякнувъ батькови, що „чи не буде за тое бѣда?“ — але батько ему сказавъ на те: „Не бôйся сыну, якъ будутъ сѣчи — то не будутъ вѣшати!“ Се посвѣдчили на розправѣ многѣ свѣдки. Такъ отже выборы выпали въ користь Дыновскихъ, котрѣ репрезентували въ Куликовѣ партію польско-жидôвску, —

Нашѣ працѣ на поли шкôльництва.

„Facta loquuntur.“

Щобы ôтповѣсти на многѣ запытаня въ Украины, а такожь щобъ показати ширшому свѣтови, якъ то стоитъ у насъ справа съ шкôльными учебниками, посвячуемо сей фейлетонъ списови пôдручникôвъ, уживаныхъ въ тутешнôй рускôй ц. к. академичнôй гимназіи. Маемо надѣю, що списъ сей переконае кождого о спосôбности нашого языка до научного выкладу въ высшихъ школахъ, дальше, що увеселитъ ôнъ серце нашихъ патріотôвъ, принесе заслужену честь нашимъ трудолюбивымъ педагогамъ а такожь и заохотитъ ихъ до дальшихъ праць на тôмъ поли, що такъ важне для нашои народнои будучности.

1. Христіяньско-католицкій катихизмъ для першои клясы шкôлъ гимназіяльныхъ и реальныхъ, уложеный *Алексѣемъ Торонскимъ*, професоромъ при ц. к. реальнôй высшôй гимназіи въ Дрогобычи. Львôвъ 1881. Зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка; сторôнъ 112; цѣна 50 кр. а. в.

2. Исторія библійна старого и нового завѣта для шкôлъ середныхъ, выдѣловыхъ и семинарій учительскихъ. Переложивъ на языкъ рускій *В. И.* пôсля Антонія Тица. Часть перша. Старый завѣтъ. Накладомъ фонду краевого. Львôвъ 1877. Зъ друк. тов. им. Шевченка; стор. 171; цѣна 50 кр.

3. Исторія библійна старого и нового завѣта для шкôлъ середныхъ, выдѣловыхъ и семинарій учительскихъ. Переложивъ на языкъ рускій *В. Ц.* Пôсля Антонія Тица Часть друга. Новый завѣтъ. Накладомъ фонду краевого. Львôвъ 1877. Зъ друк. тов. им. Шевч.; стор. 195; цѣна 60 кр.

4. Литургика церкви греческо-католическои. Учебная книга для шкôлъ середныхъ въ державѣ австрійскôй. Составлена *М. О. Попелемъ*, законоучителемъ при II львôвскôй гимназіи. Накладомъ Галицко-рускои Матицѣ. Львôвъ 1862. Зъ печатнѣ завед. Ставроп.; стор. 286; цѣна 1 зр.

5. Учебникъ католицкои религіи для высшихъ клясъ шкôлъ середныхъ пôсля Антонія Вапльера, професора исторіи церковнои на вѣденьскôмъ всеучилищи написавъ *дръ Юліянъ Пелешь*. Часть I. Введенье и доказъ истины католицкои религіи. Накладомъ фонду краевого. Львôвъ 1876. Зъ друк. тов. им. Шевч.; стор. 150; цѣна 50 кр.

6. Учебникъ католицкои религіи для высшихъ клясъ гимназіяльныхъ пôсля Антонія Вапльера, проф. на вѣденьскôмъ всеучилищи. Переложивъ на языкъ рускій *дръ Юліянъ Пелешь*. Часть II. Наука католицкои вѣры. Накл. фонду краевого. Львôвъ 1878. Зъ друк. тов. им. Шевч.; стор. 214; цѣна 60 кр.

7. Учебная книга католическаго нравоученія. Въ пользу учениковъ высшои гимназіи по дру Конраду Мартину составилъ *Лука Цыбыхъ*. Львôвъ 1861. Изъ печ. Ставроп. Института; стор. 281; цѣна 60 кр.

8. Исторія католицкои церкви. Учебникъ для шкôлъ выдѣловыхъ, реальныхъ и гимназій пôсля Кароля Дерфлера, професора науки религіи высшои школы реальнои въ Вѣдни, переложивъ *В. И.* Львôвъ 1875. Зъ друк. Ставроп. Инст; стор. 70; цѣна 40 кр.

9. Граматика латиньска Фердинанда Шульца для шкôлъ гимназіяльныхъ. Пôсля дванайцятого поправного выданя для молодежи рускои приладивъ *дръ Омелянъ Огоновскій*. Накладомъ товариства „Просвѣта“. Львôвъ 1874. Зъ друк. тов. им. Шевч; стор. 325; цѣна 1 зр. 60 кр.

10. Книжка для вправы въ языцѣ латиньскôмъ Фердинанда Шульца, призначена для низшихъ клясъ гимназіяльныхъ. Друге выданье поправлене и розширене. Пôсля дванайцятого выданя Шульцового уложивъ *дръ Омелянъ Огоновскій*. Львôвъ. Накладомъ фонду краевого 1883. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 346; цѣна 1 зр. 80 кр.

11. Грецка граматика Юрія Курціа для шкôлъ гимназіяльныхъ, пôсля дванайцятого поправного выданя для молодежи рускои приладивъ за дозволомъ автора *Александеръ Борковскій*, ц. к. проф. при акад. гимн. во Львовѣ. Накладомъ фонду краевого. Львôвъ 1878. Зъ друк. тов. им. Шевч.: стор. 440; цѣна 2 зр. 80 кр.

12. Книжка для науки греческого языка Кароля Шенкля въ III и IV клясѣ гимназіяльнôй. До руского языка приспособивъ *Окуфрій Лепкій*. Накладомъ „Рускои Матицѣ“. Львôвъ 1874. Зъ друк. Инст. Ставроп.; стор. 230; цѣна 1 зр. 30 кр.

13. Нѣмецка граматика Яноты для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Пôсля четвертого и пятого выданя польского. У Львовѣ 1876. Накладомъ тов. „Просвѣта“. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 162; цѣна 1 зр.

14. Книжка для вправы въ языцѣ нѣмецкôмъ Евгенія Яноты, призначена для 1 и 2 клясы шкôлъ гимназіяльныхъ. Пôсля третого поправного выдани на языкъ рускій переложивъ и для молодежи рускои приладивъ *Амвросій Шанковскій*, ц. к. професоръ. У Львовѣ 1873. Накладомъ товариства „Просвѣта“. Зъ друк. тов. им. Шевченка; стор. 290; цѣна 1 зр. 30 кр.

15. Читанка нѣмецка Евгенія Яноты для 3 и 4 клясы шкôлъ гимназіяльныхъ. Пôсля другого побôльшеного выданя для молодежи рускои приладивъ *Амвросій Шанковскій*, ц. к. проф. гимназ. Коштомъ и заходомъ товариства „Просвѣта“. У Львовѣ 1875. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 353; цѣна 1 зр. 50 кр.

16. Граматика рускаго языка. Написавъ *Мих. Осадца*. Трете выданье пересмотрене *О. Лепкимъ* и *И. Онышкевичемъ*. Въ Львовѣ 1876. Наклад. и печат. Инст. Ставр.; стор. 238; цѣна 80 кр.

17. Руска читанка для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Часть I. Уложивъ *Юліянъ Романчукъ*. Томъ I. У Львовѣ 1879. Накладомъ автора. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 250; цѣна 80 кр.

18. Руска читанка для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Часть I. Уложивъ *Юліянъ Романчукъ*. Томъ II. У Львовѣ 1879. Накладомъ автора. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 171; цѣна 80 кр.

19. Руска читанка для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Уложивъ *Омелянъ Партыцкій*. Часть II. У Львовѣ. 1871. Наклад. тов. „Просвѣта“. Зъ друк. Е. Будвайсера; ст. 704; цѣна 1 зр. 50 кр.

20. Хрестоматія староруска для высшихъ клясъ гимназіяльныхъ. Текстъ съ поясненями, додаткомъ граматичнымъ и словарцемъ выдавъ *дръ Омелянъ Огоновскій*. У Львовѣ 1881. Накл. фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 494; цѣна 2 зр.

21. Руска читанка для высшои гимназіи. Уложивъ *Александеръ Барвѣньскій*. Часть I. Устна словесность. У Львовѣ 1870. Наклад. фонду краевого. Зъ друк. Инст. Ставроп.; ст. 54; цѣна 20 кр.

22. Руска читанка для высшои гимназіи. Уложивъ *Александеръ Барвѣньскій*. Часть II. У Львовѣ 1871. Накл. фонду краевого. Зъ друк. Ставроп. Института; стор. 474; цѣна 1 зр. 30 кр.

23. Руска читанка для высшои гимназіи. Уложивъ *Александеръ Барвѣньскій*. Часть III. У Львовѣ 1871. Накл. фонду краевого. Зъ друк. Ставроп. Института; стор. 528; цѣна 1 зр. 50 кр.

24. Короткій нарисъ землеписи для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ пôсля И.

хочь оба Русины и старый навѣть по польски не умѣе говорити. Друга партія — руска — внесла протестъ противъ выбору. Тогды Александеръ написавъ а Павло Дыновскій пôдписавъ донесенье до ц. к. намѣстництва, котре ôтчитане на судовôй розправѣ мы пôсля стенограму понизше наводимо:

Prześwietne c. k. Starostwo! Jak wiadomo prześwietnemu ck. starostwu i wszystkim władzom, jaki w Kulikowie był spokój, dokąd ks. Decykiewicza nie było w Kulikowie, a teraz jak do Kulikowa się przesiedlił, wciąż buntuje naród i ćwiczy w moskalofilstwie. Założył sobie czytelnię ruską recte moskalofilską i podburzył kilka mieszczanów moskalów, ażeby zrobili protest przeciw wyborom gminnym, odbytym na dniu 24 i 25 kwietnia 1883. Wybory odbyły się w bardzo legalny sposób podług ordynacyi wyborczej, ale że dla ks. Decykewicza ten wybór na korzyść nie wypadł, to z buntownikami założył protest a na czele wikary gr. kat. Hryniewiecki. Ks. Decykiewicz koniecznie chciał, ażeby terazniejszy naczelnik gminny występował przeciw Wys. Namiestnictwu, c. k. rządowi i innym władzom, ale naczelnik gminy nie usłuchał, — zato jest teraz wrogiem.

Ks. Decykiewicz ma brata Decykiewicza w Rossyi i tenże w roku 1881 przybył do Kulikowa do niego i agitował za Naumowiczem, a c. k. Starostwo odesłało go szupasem pod eskortą ck. żandarmeryi aż do granicy. Ks. Decykewicz korespondował z ks. Naumowiczem i należał do téj gwardyi, — co udowadnia list schowany w urzędzie gminnym, który Naumowicz napisał własnoręcznie do Decykiewicza gratia Naumowicz. Ks. Decykewicz namawiał naczelnika gminy, ażeby przyjeżdżającemu Namiestnikowi bramy nie stawiać, bo to Polak, jednak naczelnik gminy nie usłuchał, taki bramę tryumfalną wystawił, za to ks. Decykewicz jest wrogiem naczelnika gminy.

Racz Wys. c. k. Namiestnictwo jak najmiłościwiej wybory zatwierdzić, bo inaczej Galicya zostanie oddaną Rossyi według mego mniemania, bo kilka Moskalów zawiązało się do moskalskiej czytelni i agitują przeciw Rządowi i władzom. C. k. Postenführer skonfiskował książki Naumowicza w moskiewskiej czytelni. Przy wyborach ks. Decykiewicz i ks. wikary Hryniewiecki dali Moskalom kilkom 5 zł. na pijatykę, ażeby dobrze trzymali się przy wyborach, — ale że upadli, to temu nikt nie winien, bo tak Pan Bóg rządził, bo Pan Bóg nie chciał, ażeby Kulików oddał Galicyę Rossyi, — ale zdaje się, że jak ks. Decykiewicz przerobi, to z pewnością Galicya zostanie oddaną Rossyi gratia Naumowicz. O każdej agitacyi o moskalach Jego Excelencya p. Szenk zawsze zawiadomiony jest pisemnie, — bo gdyby urząd gminny nie czuwał nad tym moskalofilstwem, Galicya Rossyi oddaną byłaby, — albowiem Kulików jest miejsce „Hauptmoskal“ „Gratia Naumowicz“. — U ks. Decykiewicza Mamiestnik nie znaczy nic, władza także nie znaczy nic, tylko Prołom to u niego znaczy, bo to Moskal.

Inde irae boryteli Kulikowa.

Jak wybory jakie przyjdą czy to na posła czy gminy, to księża russkie po orynach i parkanach skaczą od domu do domu, i agitują, namawiają lud do trzymania się silnie rusczyzny recte moskalofiilstwa. Ja jako naczelnik gminy nie potrzebuję być wybranym za naczelnika gminy, ale niech taki będzie, ażeby nie dopuścił, ażeby Galicya nie była oddaną, bo ja kontroluję ks. Decykiewicza i czytelnię, i o każdej zmianie donoszę Excelencyi p. Szenkowi, bo i adjunkt Łuczakowski w Kulikowie, szwagier Decykiewicza, trzyma stronę Decykiewicza, Inde irae boryteli i procesy naczelnika gminy.

Ci co są podpisani na protestach, to ani trzecia część się nie podpisała, tylko borytele sami ich podpisali, albowiem borytele chcą koniecznie narazić rząd i władzę na niepotrzebne wydatki.

Kulików dnia 3 maja 1883.

Dynowski m. p,

Дыновскимъ здавалося, що по тôмъ донесеню до ц. к. намѣстництва — дѣло вже скôнчене и они безпечно будутъ собѣ дальше господарити въ Куликовѣ. Кто знае, якъ бы тамъ було, колибъ не вмѣшався ц. к. прокураторъ, сторожь права. Ôнъ добачивъ въ пофалшованю листъ злочиньство обманьства, а кромѣ того знайшовъ ще гдещо бôльше некрасного въ господарцѣ обохъ куликôвскихъ достойникôвъ. Добачивъ именно, що Павло Дыновскій спроневѣривъ 6 зр., якій на его руки були прійшли яко нагороды за пôдводу, дану одною бѣдною вдовою на ôтвезенье дезертира. Вдова вспоминалася въ громадскôй канцеляріи за тыми грôшми, але ей „панъ секретарь“ сказавъ, що — не прійшли. „П. секретарь“ допускався зновъ такихъ некрасныхъ рѣчей, що за пашпортъ для худобы, за котрый належится 2 кр., взявъ 50 кр., а коли писавъ контракты, то кромѣ того, що казавъ собѣ добре платити за писанье, ще обманювавъ темныхъ людей, кажучи собѣ давати два разы стôлько на стемплѣ, анѣжь они въ дѣйстности коштували, а въ однôмъ случаю навѣть не давъ нѣякихъ стемплѣвъ.

На всѣ закиненй въ актѣ обжалованя факты злочиньства були покликанй многй свѣдки, жиды и христіяне — и всѣ, навѣть политичній пріятелѣ Дыновскихъ, котрй, якъ казали, належали до „połnische Partei“, а були противній „der rhussischen Partei“, мусѣли пôдъ присягою свѣдчити въ некористь Дыновскихъ. Правда, однымъ зъ головныхъ стовпôвъ „der połnischen Partei in Kułykiw“ бувъ жидъ караный за обманьства, — то его не заприсягали, але и ôнъ свѣдчивъ противъ Дыновскихъ. Оба обжалованй — треба имъ признати — боронилися дуже зручно и хитро. Батько, съ зложеными на повненькôмъ животѣ руками и съ похиленою головою, здавався найпочтеннѣйшимъ, найневиннѣйшимъ въ свѣтѣ чоловѣкомъ, такимъ, що и марнôй мушцѣ не зробивбы кривды, а сынъ зновъ, (22-лѣтный елегантъ, укôнчившій 1-шу гимназіяльну клясу и вже сполячений) такъ зручно умѣвъ представити кожду ситуацію, що ажь жаль робилося, коли свѣдокъ одинъ за другимъ своими зôзнанями валивъ хорошу будову его — крутарского артизму. О, многонадѣйный молодець! — такъ певно думавъ собѣ кождый, присутный на розправѣ.

По переслуханю свѣдкôвъ ôтчитано письма дотычащй обжалованыхъ. Зъ свѣдоцтва, выставленого въ уряду громадского въ Куликовѣ оба обжалованй показуются людьми „съ нечистыми руками“, кривдячими бѣдныхъ мешканцѣвъ, звязавшимися съ жидами и выгоджуючи жидамъ на шкоду громады, пересиджуючими съ полицаями въ коршмѣ, и т. д. Оба заможнй; батько, процесовичь, має до 20.000 майна, а сынъ за короткій часъ писарства, чи — перепрашаемо — „секретарства“ зложивъ 2000 въ щадници.

Обжалованыхъ боронивъ адвокатъ дръ Яцковскій. Въ своѣй остаточнôй промовѣ старався ôнъ цѣле дѣло пофалшованя листы выборчои представити яко звычайну борбу партіи „польскои“ противъ партіи „рускои“, але прокураторъ выказавъ фактами цѣлу неосновность того погляду и прійшовъ до заключеня, що пôдсудній тôлько для покрытя своихъ надъужить „роблятъ въ себе мученикôвъ политичныхъ“, а справедливôсть не може допустити, щобы пôдъ такимъ плащикомъ велася „политика грабѣжи“... Трибуналъ, якъ мы вже свого часу звѣщали, засудивъ Павла Дыновского на 8 мѣсяцѣвъ, а его сына Александра на 5 мѣсяцѣвъ заостренои вязницѣ.

Процесъ, розкрывшій „тайны Куликова“, має велике значенье. Зъ одной стороны показуе намъ въ яскравыхъ краскахъ нашу господарку автономичну, а зъ другои стороны, своимъ результатомъ, чей послужитъ другимъ вôйтамъ та писарямъ за осторогу, а покривдженымъ громадянамъ за заохоту добиватися справедливости у судôвъ, коли нѣгде инде не зможутъ ей добитися.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ хроницѣ политичныхъ процесôвъ*) въ Австріи займаютъ не послѣдне мѣсце процесы противъ италійскихъ иридентистôвъ. Ôтъ часу антидержавныхъ демонстрацій, що лучилися въ серпню сего року, зачало правительство звертати пильнѣйшу увагу на сторонництво, пропагуюче гадку сполученя австрійского Побережа, а передовсѣмъ Трієсту съ Италією и звернулося передовсѣмъ до прасы репрезентуючои сей напрямъ политичный. Головнымъ органомъ сеи партіи есть „Indipendente“, а частй объективній конфискаты сеи газеты, що зачалися въ серпню с. р., були лишь вступомъ властивои акціи правительства. Конфискаты не помагали нѣчого: бо газета редаговалася въ тôмъ самôмъ дусѣ, що и давнѣйше, бо и погляды редакторôвъ не змѣнилися зовсѣмъ пôдъ вплывомъ австрійскои цензуры прасовои, а прокураторія зарядили увязненье редакторôвъ. Першого увязнено Генрика Юретича, що выдававъ давнѣйше въ Горицiи „Izonzo“, а по его придавленю взявся за выдавництво „Independente“. — По увязненю Юретича не притихъ зовоѣмъ рухъ ирридентистичный, бо на его мѣсце знайшовся друкарь Ришардъ Зампіери, котрый вѣвъ дальше дѣло пропаганды, такъ що правительство рѣшило и его увязнити. Причиною увязненя Зампіери була выдана нимъ рецензія оперы „Маринелля“, скомпонована трієстеньскимъ композиторомъ Синико. Прокураторія признала рецензію въ высокôй степени тенденційною, а позаякъ не могла вынайти автора, выступила противъ отвѣчального редактора Зампіери, съ обжалованьемъ о злочиньство нарушеня публичного спокою и приказала его увязнити. Але и пôсля сего увязнена не переставъ „Indipendente“ выходити, бо становище отвѣчального редактора рѣшився приняти Базичь, звѣстный зъ прасовыхъ процесôвъ, переведеныхъ передъ судомъ краевымъ въ Грацу. Слѣдство противъ Юретича и Зампіери держане було въ тайнѣ, а газеты подавали про него найсуперечнѣйшй вѣдомости. Сими днями рѣшилося питанье: якій судъ мае судити обжалованыхъ; пôсля рѣшеня, выданого найвышшимъ судомъ, мае справу сю розбирати судъ краевый въ Инсбруку, котрый делеговано до переведеня головнои розправы. Делегація суду въ Инсбруку до переведеня процесу карного не лучаеся теперь першій разъ, противно вôйшло се майже въ звычай, що всѣ процесы о простунки, котрй пôдлягаютъ судови присяжныхъ, вдорожений полуднево-тирольскими судами, судятся ôтъ якогось часу въ Инсбруку, где лава присяжныхъ — якъ се показалося вже въ кôлькохъ политичныхъ процесахъ — признае обжалованыхъ виновными, коли противно присяжнй въ Грацу далеко лагôднѣйше справу трактуютъ. Въ виду такъ частыхъ делегацій задумали послы зъ полудневого Тиролю порушити сю справу въ радѣ державнôй, поки що переведеся противъ редакторôвъ „Indipendente“ передъ судомъ въ Инсбруку процесъ, на котрого результатѣ правительству дуже залежитъ.

(*Справа промысловыхъ инспекторôвъ въ Австріи*) мае небавомъ дефинитивно рѣшитися. Всѣхъ инспекторôвъ включно съ старшимъ инспекторомъ мае бути 10, а правительство вже ихъ занменувало. На разѣ мабуть инспекторы именованй стало яко урядники державнй лишь будутъ ангажованй черезъ заключенье контракту, котрый можна буде за однорôчнымъ выповѣдженьемъ розвязати. Плата инспекторôвъ выноситъ 2400—2800 зр., а кромѣ того получаютъ они павшалѣ на кошта подорожи и дієты. Потрѣбнй для введеня въ житье новои институціи розпорядженя выконуючй и инструкціи службовй, предложенй вже министерству до затвердженя. Урядове оголошенье листы инспекторôвъ и приписôвъ службовыхъ наступитъ въ грудню, такъ щобы инспекторы могли съ початкомъ 1884 року зачати свои функціи. Первѣстно мало правительство замѣръ завести институцію инспекторôвъ промысловыхъ въ жовтню сего року.

(*Въ цѣли закупна желѣзниць на власнôсть державы*) розпочало правительство въ послѣднихъ часахъ акцію на велику скалю. Незраженe перерваньемъ переговорôвъ съ акціонерами желѣзницѣ Францъ-Іосифа пôднялося правительство переговорôвъ съ товариствомъ желѣзницѣ *форарльбергскои*. Делегаты товариства заявили въ принципѣ склоннôсть ôтступленя сеи сѣти на власнôсть державы, а рада завѣдуюча, не чекаючи на позитивнй предложеня правительства, скликала загальнй зборы акціонерôвъ, за що министеръ выразивъ делегатамъ найбôльше узнанье, обѣцюючи, що зъ своеи стороны дасть имъ цѣну о скôлько може найкористнѣйшу. Позитивнй предложеня представитъ правительство на найблизшôй конференціи, котра ôтбудеся ще въ сѣмъ тыждни. Въ справѣ желѣзницѣ Францъ-Іосифа ôтнеслося пра-

---

Беллингера выставивъ *Наталь Важнянинъ*, учитель при ц. к. акад. гимн. у Львовѣ. Накладомъ тов. „Просвѣта“. Львôвъ 1873. Зъ друк. Ставроп. Института; стор. 88; цѣна 45 кр.

25. Нарисъ географіи и исторіи старинного, середного и нового свѣта, для нижшихъ шкôлъ гимназіяльныхъ пôсля книжки Вильгельма Пица переложивъ *Василь Ильницкій*, директоръ акад. гимназіи. Часть I. Свѣтъ старинный. У Львовѣ 1874. Накл. тов. „Просвѣты“. Зъ друк. тов. им. Шевч.; стор. 191; цѣна 60 кр.

26. Учебникъ всемірнои исторіи для нижшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Написавъ Антôнъ Гиндели (Gindely). Зъ шестого выданя переложивъ на рускій языкъ *В. И.* Часть II. Вѣкъ середный. У Львовѣ 1883. Накладомъ фонду краевого. Зъ друк. тов. имени Шевч; ст. 179; цѣна 80 кр.

27. Начеркъ географіи и исторіи старинного, середного и нового свѣта пôсля исторіи Вильгельма Пица, переведеный *Вас. Ильницкимъ*. Часть III. Новый вѣкъ. Львôвъ 1867. Зъ печатнѣ Ставр. Инст.; стор. 156; цѣна 50 кр.

28. Нарисъ географіи австрійско-угорскои монархіи съ особлившимъ увзглядненьемъ королевства Галичины и Лодомеріи и Великого княжества Краковского. Зъ другого выданя польского первотвору *дра Ис. Шараневича* переложивъ *дръ Юл. Целевичь*. У Львовѣ 1881. Накл. фонду краев. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 187; цѣна 1 зр.

29. Нарисъ географіи и исторіи Вильгельма Пица для клясъ высшихъ. Томъ I. Свѣтъ старинный. Зъ 15-ого значно перерôбленого выданя переложивъ *Александеръ Барвѣньскій*. Львôвъ 1881. Накл. фонду краев. Зъ друк. тов. им. Шевченка; ст. 367; цѣна 2 зр.

30. Учебникъ всемірнои исторіи для высшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Написавъ Антôнъ Гиндели. Зъ пятого выданя нѣмец. первотвору переложивъ *дръ Юл. Целевичь* ц. к. проф. акад. гимн. у Львовѣ. Томъ II. Вѣки середнй. Львôвъ 1882. Накл. фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.; стор. 303; цѣна 1 зр. 50 кр.

31. Учебникъ всемірнои исторіи для высшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Написавъ А. Гиндели. Зъ шестого выданя переложивъ на рускій языкъ *В. И.* Часть III. Часъ новый. У Львовѣ 1882. Накл. фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.: стор. 278; цѣна 1 зр. 30 кр.

32. Исторія австрійско-угорскои державы В. В. Томка для шкôлъ середныхъ. Обробивъ пôсля первотвору съ увзглядненьемъ доповнень въ польскôмъ перекладѣ М. Маркевича *дръ Юл. Целевичь*. У Львовѣ 1883. Накл. фонду краевого. Зъ друк. тов. им, Шевч.; ст. 240; цѣна 1 зр. 20 кр.

33. Аритметика до ужитку ц. к. низшои гимназіи. Пôсля найновѣйшого 18-го выданя Фр. Мочника уложивъ *Омелянъ Дейницкій*, членъ тов. „Просвѣты“. На першу клясу. У Львовѣ 1872. Коштомъ тов. „Просвѣта“. Зъ друк. Инст. Ставр.; ст. 220; цѣна 80 кр.

34. Аритметика пôсля 18-го выданя Фр. Мочника перевели зъ нѣмецкого *Ом. Дейницкій* и *Теофиль Искрицкій*. Для II клясы гимназіяльнои. У Львовѣ 1873. Коштомъ тов. „Просвѣта“. Зъ друк. Инст. Ставр; стор. 60; цѣна 40 кр.

35. Аритметика пôсля 12-ого выданя Фр. Мочника переложивъ *Ом. Дейницкій*. Для III клясы гимн. У Львовѣ 1874. Коштомъ тов. „Просвѣта“. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 79; цѣна 50 кр.

36. Аритметика пôсля 12-го выданя Фр. Мочника переложивъ *Ом. Дейницкій*. Для IV. клясы гимн. У Львовѣ 1874. Коштомъ тов. „Просвѣта“. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 79; цѣна 50 кр.

37. Аритметика и Альгебра дра Мочника для высшихъ клясъ шкôлъ середныхъ. Зъ нѣмецкого переложивъ *дръ Е. Савицкій*, ц. к. професоръ гимн. акад. во Львовѣ. Львôвъ 1877. Накладомъ фонду краевого. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка; стор. 344; цѣна 2 зр.

38. Наука геометріи зъ погляду до ужитку ц. к. низшои гимназіи. Пôсля 10-го выданя Фр. Мочника уложивъ *Ом. Дейницкій*. На I и II клясу. Ôтдѣлъ I съ 128 въ текстѣ впечатаными дереворытами. У Львовѣ 1873. Коштомъ товариства „Просвѣта“. Печатано въ Инст. нар. имени Оссолиньского; ст. 136; цѣна 70 кр.

39. Наука геометріи зъ погляду до ужитку ц. к. низшои гимназіи. Зъ найновѣйшого 7-го выданя Фр. Мочника переложивъ на рускій языкъ *Ом. Дейницкій*. На III клясу. Ôтдѣлъ II. Часть I. Съ 35 въ текстѣ впечатаными дереворытами. У Львовѣ 1876. Коштомъ Фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 50; цѣна 30 кр.

40. Наука геометріи зъ погляду до ужитку ц. к. низшои гимназіи. Зъ 7-го выданя Фр. Мочника переложивъ на рускій языкъ *Ом. Дейницкій*. На IV клясу. Ôтдѣлъ II. Часть II. Съ 49 въ текстѣ впечатаными дереворытами. У Львовѣ 1876. Коштомъ Фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 74; цѣна 50 кр.

41. Геометрія для клясъ высшихъ гимназіяльныхъ дра Фр. Мочника. Зъ нѣмецкого переложивъ на рускій языкъ *дръ Е. Савицкій* ц. к. проф. гимн. ак. во Львовѣ. Львôвъ 1877. Накл. Фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 326; цѣна 2 зр.

42. Зоологія съ образками. Для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ написавъ дръ Алойзій Покорный. Перевѣвъ на рускій языкъ *М. Поляньскій*, проф. при ц. к. академ. гимн. у Львовѣ. Накладомъ Галицко-рускои Матицѣ. Въ Правѣ. Зъ друкарнѣ Богеміи 1874; ст. 388; цѣна 1 зр. 30 кр.

43. Ботаника Е. Гикля для шкôлъ низшихъ гимназіяльныхъ и реальныхъ. На рускій языкъ переложивъ *Ив. Верхратскій*. Накладомъ тов. „Просвѣта“. У Львовѣ 1873. Въ печатни Инст. Ставроп.; ст. 208; цѣна 1 зр. 20 кр.

44. Минералогія для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Зъ нѣмецкихъ учебникôвъ Зигм. Феллекера и І. Лейниса перевѣвъ на рускій языкъ *М. Поляньскій*, проф. при ц. к. акад. гимн. во Львовѣ. Львôвъ 1875. Въ друк. тов, им. Шевч.; ст. 105; цѣна 50 кр.

45. Физика для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ. Зъ четвертого выданя нѣмецкого „Учебника физики для низшихъ гимназій“ дра Францъ-Іосифа Писка перевѣвъ на рускій языкъ *М. Поляньскій*, проф. при ц. к. акад. гимн. во Львовѣ. Съ 320 фигурами въ текстѣ. Львôвъ 1876. Въ друк. тов. им. Шевч.; ст. 313; цѣна 1 зр. 40 кр.

46. Логика на языкъ рускій переведена пôсля Бекка до ужитку шкôлъ середныхъ черезъ *В. И.* Львôвъ 1880. Накл. Фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 62; цѣна 65 кр.

47. Начеркъ психологіи дра И. Кригера до ужитку шкôльного и науки приватнои переложивъ *Василь Ильницкій*, директоръ ц. к. ак. гимн. во Львовѣ. Львôвъ 1879. Накл. фонду краевого. Зъ друк. тов. им. Шевч.; ст. 112; цѣна 78 кр.

Кромѣ наведеныхъ 47 книжокъ, обôймающихъ надъ 678 яркушôвъ друку находится вже въ печати велика Географія для цѣлои гимназіи *проф. Важнянина* и суть майже вже на укôнченю Физика для найвышшихъ клясъ *дра Савицкого* и Етика *о. Пюрка* на мѣсце пристарѣлои книжки Цыбыка.

Подавъ *Мих. П.*

вительство зновь до рады завѣдуючои съ вôзваньемъ скликания загальныхъ зборôвъ передъ 12 груднемъ, а дотычна допись правительства була предметомъ нарадъ рады завѣдуючои, ôтбувшихся вчера. — Яки рѣшеня запали, поки що не знаемъ.

(*На засѣданю рады державнои*) ôткрытôмъ дня 4 л. грудня промовою президента дра Смольки, въ котрôй ôнъ высказавъ вдоволенье по поводу удачѣ будовы нового парляменту и выразивъ подяку всѣмъ участвовавшимъ въ довершеню великого дѣла артистамъ и робôтникамъ, предложивъ министеръ скарбу буджетъ на рôкъ 1884 разомъ съ експозé, въ котрôмъ порôвнуе сегорôчный прелиминарь съ буджетомъ зъ минувшого року и стараеся выказати, будьтобы ôтношеня финансовй получшилися. Пôсля прелиминаря выноситъ загальна сума выдаткôвъ державныхъ на 1884 рôкъ 511,119.390 зр. а на ихъ покрытье прелиминуются доходы въ сумѣ 472,364.577 зр., такъ що недобôръ выноситъ 38.754.813 зр. Недобôръ прелиминованый на минувшій рôкъ выносивъ 36,600.463 зр., недобôръ зъ р. 1884 бôльшій отже ôтъ сегорôчного о 2,154.350 зр. Значну высоту недобору стараеся министеръ скарбу пояснити значными выдатками, котрй по его думцѣ не належатъ властиво до ordinarium, и котрй лишь переходово обтяжаютъ буджетъ державы. До такихъ надзвычайныхъ выдаткôвъ належатъ кошта будовы желѣзныхъ дорôгъ державныхъ, выдатки на новый будынокъ парляменту, будынокъ вѣденьского университету, запомоги для Тирольцѣвъ и Каринтійцѣвъ и пр. Всѣ тй выдатки выносятъ разомъ 32,972.220 зр. а въ виду того звычайный недобôръ выноситъ лишь 5,782.593 зр. Коли противно недобôръ зъ р. 1883 выносивъ 7,631.863 зр. отже майже о два милioны бôльше. По думцѣ министра выдатки, що становлятъ головну цифру недобору суть выдатками продуктивными и се именно маe становити поруку, що ôтношеня финансовй нашои держави получшаются. О скôлько тй выводы маютъ реальну пôдставу будемъ мали случайнôсть пересвѣдчитися.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Найновѣйша депеша адмирала Курбета зъ 20 падолиста доноситъ, що Хинчики въ силѣ 2000 людей напали на мѣсто Гайтсунгъ Битва тревала одинайцять годинъ. Цѣла французка залога мѣста и двѣ канонѣрки брали участь въ битвѣ. Въ кôнци Французы побѣдили и Хинчики почали втѣкати стративши 200 людей; по французкôй сторонѣ було лишь 4 убитыхъ и 24 раненыхъ. Такъ отже звучитъ депеша Курбета. Тымъ часомъ пôзнѣйша депеша зъ 23 падолиста зъ Ганои доноситъ, що адмиралъ Курбетъ лишь ще приготовуеся до новои акцiи. Здаеся отже, що французке правительство стоитъ въ неперервнôй звязи съ Курбетомъ и лишь для того, що якъ разъ ведутся переговоры съ хиньскимъ правительствомъ, держитъ всякй депешѣ въ тайнѣ, або пôсля потребы змѣнюе ихъ содержанье, щобы въ самôй Франціи не выкликати великого негодованя и опозиціи. Въ загалѣ здаеся, що анѣ Франція анѣ Хины не спѣшатся розпочати акцію. Поголоска, будьтобы французке правительство ôтнеслося до Англiи съ прошеньемъ, щобы она посередничила въ переговорахъ съ Хинами, здаеся потверджувати, бо на случай французко-хиньскои вôйны понеслабы англiйска торговля въ всхôднôй Азiи великй страты. Англiйске правительство поручило для того своему амбасадорови въ Парижи льордови Лионсъ, щобы ôнъ такъ у маркиза Тсенга якъ и у презеса кабинету Феррого старався о удержанье мира. Англiя однакожъ стаe лишь на позôръ по сторонѣ Франціи, але жаденъ Англичанинъ, якъ каже „Pall. Mall. Gaz.“ не признаe Французамъ права въ ихъ конфликтѣ съ Хинами. Англичане нынѣ дуже занепокоенй наслѣдками, якй бы вôйна Франціи съ Хинами могла выкликати. Новѣйшй вѣдомости зъ Франціи ще бôльше въ темнôмъ свѣтлѣ представляютъ ситуацію въ Тонкинѣ, якъ се до теперь було. Всякй вѣдомости, що надходятъ до Парижа, противорѣчатъ одна другôй. Ферри запытуваный зо всѣхъ сторонъ, не може дати жадного поясненя, бо ще до 3 с. м. не справджено, чи Хинчики опустили Бакъ-Нингъ чи нѣ. Середъ такого положеня всѣ вплывовй журналы одноголосно заявляютъ: Вôйны съ Хинами нѣкто не бажае, але безъ неи не обôйдеся. „Агент. Гаваса“ доноситъ, що Нѣмеччина, Англiя, Франція, Россія и Сполучень державы пôвн. Америки порозумѣлися съ собою въ тôй цѣли, щобы Европейцямъ проживаючимъ въ Хинахъ забезпечити житье и майно. Згаданй державы вышлютъ флотилю зложену зъ канонѣрокъ, котра стане на рѣцѣ Кантонъ. Команду надъ сею флотилею обôйме Франція, позаякъ она въ сѣй хвили найбôльше маe кораблѣвъ на хиньскихъ водахъ. — „Temps“ доноситъ, що зъ Ниццы надôйшли до Парижа три коробки. Одна зъ ныхъ адресована до Лесепса а друга до Кувре. Коли Кувре отворивъ коробку, она експльодувала не зробивши на щастье нѣкому нѣякого зла. Пôдозрѣваютъ въ тôмъ дѣлѣ руку анархистôвъ. — Въ Парижи померъ сими днями Василь Бореску румуньскй министеръ справъ заграничныхъ.

Туреччина. Недавно розôслало турецке правительство окружникъ до своихъ представителѣвъ въ чужихъ державахъ въ справѣ внутрѣшнои реформы. Въ сѣмъ обѣжнику заявляе турецке правительство, що завсѣгды займаеся реформою своеи держави и хоче ей розширити на всѣ провинціи безъ выемка. Дальше доноситъ правительство, що въ мѣру того, якъ реформа буде поступати то оно буде о тôмъ повѣдомляти сусѣднй державы. Порта буде однакожъ старатися, щобы всяку реформу не переводити перескоками и не запускатися въ якй непевнй експерименты; она буде старатися цѣлôй реформѣ надати одностайный характеръ и допомагати народамъ своеи держави въ всякихъ напрямкахъ. — Зъ Константинополя доносятъ, що болгарскй екзархъ зажадавъ законнои власти и права именованя епископôвъ въ всѣхъ тыхъ областяхъ, котрй пôсля мира въ Санъ-Стефано мали належати до Болгарiи. — Комисія турецкого генерального штабу, що пôдъ проводомъ Вели паши займалася укрѣпленьемъ азiятскои границѣ противъ Россiи, скôнчила вже свои роботы и вернула до Константинополя.

Египетъ. Зъ Каиро доносятъ, що тамошный австрiйско-угорскй дипломатичный агентъ получивъ въ понедѣлокъ телеграму ôтъ консуля зъ Картумъ, въ котрôй сей доноситъ, що надôйшли письма зъ Кордофану черезъ Фашоду и звѣщаютъ, що лишь одна трета часть Египетского войска вразъ съ англiйскими официрами зôстала убита; оставшй стоятъ коло Рагадъ, дôстаютъ живнôсть зъ Текель и чекаютъ на помôчь. Консуль телеграфуе, що здаеся бути невнымъ, що лишь одна часть арміи Гикоъ-паши зôстала убита. Мѣсто Картумъ стало вже спокôйнѣйше. Египетске правительство не получило такихъ письменныхъ вѣдомостей, тому треба ще дожидати, чи они справдятся.

Испанія. Пôсля донесеня до „Pol. Corr.“ маe въ короткôмъ часѣ наступити, або розвязанье кортезôвъ, котрй маютъ зôйтися заразъ по ôтъѣздѣ нѣмецкого престолонаслѣдника, або уступленье теперѣшного кабинету, бо Позада-Геррера не маe въ парляментѣ ôтповѣдноi пôдставы, а его стараня, щобы порозумѣтися съ Сагастою и либералами, зовсѣмъ не повелися. Король Альфонсъ ще не рѣшився, що маe зробити, але можна сподѣватися, що скорше наступитъ димисія теперѣшного кабинету, позаякъ ему приписуютъ плянъ привернення уставы зъ 1869 року и заведенье выбору короля, що на консервативне сторонництво дуже немиле зробило враженье. На случай димисіи кабинету буде утвореный або либеральный кабинетъ съ Сагастою на передѣ або наступитъ кабинетъ консервативный. Наколибы не удалося анѣ одно, анѣ друге, то въ такôмъ случаю думаютъ утворити кабинетъ либерально-консервативный. На кождый случай обавляются въ Мадридѣ войсковои ворохобнѣ. Правдоподôбно думае король зôрвати съ либералами, бо сй не даютъ ему певнои поруки порядку и укрѣпленя монархiи, яка есть потрѣбна, наколи союзъ съ Нѣмеччиною маe бути тревалый, бо наколи Испанія маe бути принята до союза, то муситъ дати и доказы сильного правительства.

Сербія. Телеграмы зъ Бѣлграду дементуютъ, будьтобы въ Сербiи выбухли новй непокои. Другй телеграмы доносятъ знова о именованю Гарашанина сербскимъ посломъ въ Вѣдни. Гарашанинъ належитъ до найздôбнѣйшихъ сербскихъ дипломатôвъ молодшого поколѣня. Ôнъ образувався переважно въ Франціи. Першй разъ выступивъ ôнъ на политичне поле 1873 р. яко посолъ скупштины и своею бесѣдою звернувъ всѣхъ увагу на себе. Въ першôй сербско-турецкôй вôйнѣ бравъ ôнъ чинну участь. Въ 1878 бувъ покликаный до скупштины а зъ ôтси до кабинету Пирочанаца. Ôнъ вразъ съ презесомъ кабинету розпочавъ тодѣ нову еру реформъ. Его политичнй погляды суть слѣдуючй: Сербія муситъ мати передъ всѣмъ власный интересъ на оцѣ и муситъ поступати съ заходомъ. Гарашанинъ есть противникомъ панславизму и великимъ прихильникомъ Австрiи.

Японъ. Японьске правительство выробило плянъ для заведеня судовыхъ трибуналôвъ, котрй на случай отворення середины краю для чужесторонныхъ маютъ въ цѣлôмъ краю ввôйти въ житье. Трибунали маютъ бути мѣшанй а при ныхъ будутъ заведенй такожъ суды апеляцiйний, въ котрыхъ бôльша часть судiёвъ маe бути заграничныхъ. Плянъ сей предложило вже японьске правительство захôднымъ державамъ. Нѣмеччина и Америка згодилися вже на него; Англiя не высказала ще свого мнѣня. Наколи отже всѣ западнй державы сей плянъ прiймутъ, то въ короткôмъ часѣ буде цѣлый Японъ отвертый для заграничнои торговлѣ.

НОВИНКИ.

— **Розправа передъ присяжными** въ процесѣ п. Грыневецкого, адъюнкта суд. въ Буску, противъ п. Гневоша, редактора „Straż nic ы“ ôтбувалася цѣлый день вчера и сегодня рано. По полудни западе вердиктъ судiёвъ присяжныхъ. Въ слѣдуючôмъ числѣ подамо хôдъ и результатъ тои цѣкавои розправы.

— **Намѣстникъ п. Залескій** выѣхавъ передвчера до Вѣдня, здаесь, щобъ здати справу зъ своеи подорожи по всхôднôй Галичинѣ.

— **Торжественне отворенье склепу** „Народнои Торговлѣ“ ôтбудеся въ суботу д. 8 грудня с. р. и розпôчнеся ôтповѣднымъ богослуженьемъ въ Успеньскôй церквѣ и водосвятiемъ въ локалю товариства. Управляющій совѣтъ того товариства запрошуе на те торжество всѣхъ якъ членôвъ такъ и не членôвъ, кому дорогй нашй справы народнй и розвôй першого нашого торговельного товариства.

— **Покидаютъ насъ пріятелѣ нашй**, не тôлько такй, що старалися, щобъ мы росли и крѣпились, але й такй, що старалися, щобъ мы н. пр. въ Днѣстрѣ не втопились и волѣлибъ були, щобъ намъ на ту саму цѣль и лыжка воды высгарчила. Покидаютъ насъ нашй въ буквальнôмъ значеню дорогй поборники, и хочь мы знаемо, що до якогось часу на ихъ мѣсце не хибне новыхъ, може ще й ревнѣйшихъ, та всежъ таки жаль якось прощатися съ старыми знакомыми, котрй волавши вже свое имя чи то въ трагичный чи въ комичный спôсôбъ. Оттакй то чутя будятся въ тôй хвили въ нашôй души, бо сежъ мы пишемо некрологъ незабутному сторожеви и поборникови нашого обряду и нашои народности, пану Богушеви, бувшому старостѣ въ Товмачи, котрый въ вôвторокъ рано сего тыждня упокоився съ Богомъ. Кому не памятнй его дѣла и заслуги? Аджежъ то ôнъ впавъ — зъ власнои иниціятивы — на геніяльный помыслъ — поручити дѣдичамъ и посесорамъ, католикамъ, протестантамъ и жидамъ дозôръ надъ чистотою нашого обряду! Аджежъ то ôнъ съ правдивымъ стоицизмомъ до кôнця житя свого опирався наѣздови на староство — рускаго письма и рускои мовы, охоронюючи свою канцелярiю въ дѣвичôй чистотѣ и непорочности передъ дотыкомъ всего того, що моглобъ заносити якою небудь „шизмою“! Рамы сего скромного некрологу не дозволяютъ намъ выказати всю важнôсть подôбныхъ людей для розвою всякого, имъ немилого руху, котрый они именно розбуджуютъ и скрѣпляютъ своею ревностею, такъ якъ въ медицинѣ острй, грызучй ессенціи служатъ ексцитаторами. На всякй спôсôбъ мы увѣренй, що покôйный Богушь заслуживъ собѣ на те, що память его мѣжь нами не вмре, не загине. але тѣсно звязана съ споминками про его торôчный циркулярь, перейде приповѣдкою отъ рода въ родъ.

— **Именованье**. О. Ив. Гургула, парохъ въ Путятинцяхъ и вицедеканъ дек. рогатыньского, именованый гр. кат. капеляномъ закладу карного для мужчинъ въ Станиславовѣ.

— **Зъ Золочева** доносятъ намъ, що тамошна руска публика мабуть и зовсѣмъ не знае о тôмъ, що въ Золочевѣ дае представленя рускій театръ. Анѣ зъ мѣста, анѣ зъ околиць нѣкого на представленяхъ нема. Поляки вѣдай змовились и до сеи поры майже нѣкто зъ нихъ такожъ не бувъ. Зъ Русинôвъ одинъ п. Пôдляшецкій ходитъ на кожде представленье, а священикôвъ и другихъ Русинôвъ якбы не було въ Золочевѣ. Пôдчасъ одного представленя зъ всѣхъ крѣселъ ледво одно було заняте и то Полякомъ — директоромъ гимназiи. Не вжежъ таки Золочѣвскй Русины суть одинокими въ цѣлôй Галичинѣ, котрй доси не почуваютъ анѣ потребы анѣ важности рускаго театру? Чи може они такъ дуже побѣднѣли, що не стаe ихъ на билеты? — Въ Золочевѣ данй будутъ слѣдуючй представленя: Въ суботу 8 го грудня „На доброчинній цѣли“, комедія въ 3 актахъ Г. Григорiевича и „Яношъ Иштенгази“, оперетка И. Воробкевича, на дохôдъ п. Попелевои; въ недѣлю 9 грудня „Бѣдна Марта“, народна мелодрама въ 4 актахъ И. Воробкевича; вô второкъ 11 грудня „Цыганы“, драма съ спѣвами и танцями О. Корженёвского на дохôдъ С. и И. Стефуракôвъ; въ четверъ 13 грудня „Ярополкъ I Святославичъ, великій князь кiевскій“, трагедія К. Устiяновича; въ суботу 15 грудня „Данишевы“, комедiодрама въ 4 актахъ А. Дюма и П. Невского на дохôдъ И. Биберовичевои; въ недѣлю 16 грудня „Настася“, исторична драма Дениса зъ надъ Серета; вô второкъ 18 грудня „Фiлковый герой“, комедія въ 4 актахъ Мозера; въ четверъ 20 грудня „Зô ступня на ступень“, образъ зъ житя мѣского съ спѣвами и танцями въ 6 ôтслонахъ; въ суботу 22 грудня „Назарь Стодоля“ и „Завѣщанье“ Шевченка, музика М. Вербицкого; въ недѣлю 23 грудня послѣдне представленье „Федько Острожскій“, исторична драма О. Огоновского, музика М. Вербицкого. — Въ штукахъ „Ярополкъ“, „Федько Острожскій“ и „Настася“ будутъ оригинальнй княжескй и боярскй костюмы зъ давныхъ часôвъ и нова выстава.

— **Выдѣлъ тов. „Рускихъ Дамъ“** рѣшивъ устроювати що суботы въ салях „Рускаго Касина“ музикально-декляматорскй вечерницѣ. Вступъ 25 кр. ôтъ особы и весь дохôдъ назначуеся въ користь бѣдныхъ рускихъ дѣвчатъ.

— **Литературно-музикальный вечеръ** маe ôтбутися въ недѣлю 27 падолиста (9 грудня) с. р. въ сали „Рускаго Касина“ заходомъ „Академическаго Кружка“. Початокъ о год. 7 вечеромъ.

— **Нова желѣзниця зô Львова до Равы**. Зъ Вѣдня доносятъ, що Товариство желѣзницѣ Черновецкои заключило вже съ правительствомъ укладъ, котрымъ зъобовязуеся выбудувати желѣзницю зô Львова до Равы. Линія тая маe коштувати 3,900.000 зр. Рядъ дасть товариству 900 тысячъ, мѣсто й сельскй обыватель кôлькадесять тысячъ, край 100 тысячъ, а решту покрыe товариство зъ власнои касы. Будова розпôчнеся весною, скоро лишь рада державна затвердитъ въ сѣй сесіи заключеный укладъ.

— **300-лѣтна рôчниця**. Дня 17 с. м. припадае 300-лѣтна рочниця смерти першого друкаря у Львовѣ Ивана Федорова. Литургія за упокôй Федорова ôтправится въ православнôй церквѣ, бо покôйный бувъ православнымъ.

— **Цѣкавй розправы** въ львôвскôмъ судѣ карнôмъ ôтбудутся дня 11 и 12 с. м. Перша передъ трибуналомъ присяжныхъ противъ рабина Самуила Рина, що кинувъ клятву на дра Филипа Цукра и другихъ поступовыхъ старозаконныхъ; друга противъ Ире Тенфера, що недавно въ бѣлый день напавъ на совѣтника магистрату Лышковского на улици и зневаживъ его чинно за ôтобраньe ему концесiи на пропинацію.

— **Село Покропивна** въ Бережанщинѣ, числяче 560 душь, построило заходомъ своимъ и свого мѣсцевого пароха о. Юл. Величковского въ протягу одного року величный храмъ за 8.000 зр.

— **Конкурсъ стипендiйный**. Съ початкомъ 1883/4 шкôльн. року опорожнились двѣ стипендiйнй запомоги имени архикн. Гизелѣ, призначенй „Народнымъ Домомъ“ по 100 зр. а. в. въ рôкъ для кандидатокъ учительскихъ, а выплачуванй що пôвъ року по 50 зр. до укôнченя наукъ. Желаючй старатись о одну зъ тыхъ запомогъ, маютъ внести прошеня черезъ зверхности своихъ науковыхъ заведень и выказатись: 1) рускою народностею и гр. кат. обрядомъ, 2) свѣдоцтвомъ моральности и 3) свѣдоцтвомъ науковымъ.

— **Зъ Купновичъ**, рудецкого повѣта, доносятъ намъ про пожаръ, якй тамъ лучився минувшого тыждня. Огонь зробивъ шкоды на 2.324 зр., а зъ того лишь два газды були заасекурованй: одинъ на 230 зр., а другiй на 900 зр. Мѣжь иншими погорѣвъ господарь Иванъ Качмарь, котрого исторiя есть правдивою драмою, характеризуючою сучасне житье въ гдеякихъ нашихъ селахъ. Весь грунтъ того газды — власнôсть банку, а сидитъ ôнъ на нѣмъ тôлько для того, бо банкъ не маe кому анѣ продати анѣ выарендувати того грунту. Сынъ его три разы при асентерунку бувъ узнаный неспособнымъ до войска; минувшого року въ мясницѣ позволили ему оженитись, а на веснѣ — асентерували. Ôнъ пôшовъ служити, жѣнка пôшла до свого батька на друге село, дома лишилися обое старй. На жнива заслабла мати и пролежала до осени, а позаякъ робôтника въ Купновичахъ роздобути годѣ, тай оплатити старый не мавъ чимъ, то що вродило, майже все таки въ поли пропало. Въ осени выдужала стара, а за то старый занепавъ. Ажь ось сынъ выпросився зъ войска на урльопъ на пару день. Прибувши до дому, якъ разъ заставъ батька конаючого. Старый померъ, и въ самъ вечѣръ по его похоронѣ згорѣла хата: жильцѣ ей, зморенй сномъ, ледво съ душею выхопилися, такъ що навѣть сынова войскова одѣжь згорѣла. О кôлько знаемо, село Купновичѣ належитъ до найнещасливѣйшихъ, найбôльше занедбаныхъ и всякими ворожими вплывами найстрашнѣйше зруйнованыхъ осель въ нашôй Галичинѣ. Не вжежъ таки нѣкто не зверне уваги на нещасливу громаду и не додасть тымъ людямъ духа и твердои волѣ — выгарбатися зъ бѣды?

— **Именованя**. Офицiялами почтовыми зôстали именованй: Вол. Яворовскій въ Решовѣ и Францъ Шабенбекъ въ Освецимѣ; асистентами почтовими: Ром. Сабатъ въ Дрогобычи, Лонг. Вомеля въ Бродахъ, Вол. Гучковскій во Львовѣ, Конст. Финикъ въ Перемышли и Ив. Дембицкій въ Золочевѣ. — Слѣдуючй асистенты почтовй зôстали перенесенй: Густ. Ляхманъ зъ Золочева до Тернополя, а Вас. Потелицкій зъ Кракова и Людв. Арцишевскій зъ Тернополя, оба до Львова. — Дѣйстными учителями въ Дусановѣ именованый Кипрiянъ Федикъ, Ник. Шабиньскій въ Ратчѣ и Ив. Момакъ въ Тысьмениці.

— **Университетъ кiевскій** въ сѣчню року слѣдуючого буде обходивъ 50-лѣтну рôчницю свого существованя. На ювилей сей маютъ выйти зъ друку слѣдуючй выдавництва: а) исторія университету св. Володимира; б) житьеписи професорôвъ; в) исторія помôчныхъ институцій университету, якъ то: библiотеки, клиники, кабинетôвъ науковыхъ и т. п.; г) списъ всѣхъ слухателѣвъ ôтъ першихъ днѣвъ до сеи поры; д) збôръ творôвъ зъ причины ювилею написаныхъ черезъ професорôвъ и слухателѣвъ университету кiевского.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь дарувавъ громадѣ Крыниця въ пов. дрогобыцкôмъ на будову школы запомоги 100 зр. — Въ Бернѣ померъ Гаммер-Поглявъ, б. директоръ полиціи львôвскои, кавалеръ многихъ ордерôвъ и тайный совѣтникъ двора.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на опорожненй посады священничй помѣщенй оо.: а) на капеляню Потôкъ, дек. рогатыньского: 1) Игн. Муликъ зъ Потока, 2) Ем. Андруховичъ зъ Богородчанъ Старыхъ, 3) Іос. Цегельскій зъ Плетеничъ; б) на капеляню Быткôвъ, дек. надвôрняньского: о. Ем. Андруховичъ зъ Богородчанъ Старыхъ; в) на парохію Рокитно, дек. львôвско-замѣского: о. І. Безушко зъ Рокитна; г) на парохію Новосѣлки загальчиній, дек. унѣвского, оо.: 1) Тер. Доминикъ зъ Ляшокъ королѣвскихъ, 2) Іос. Курмановичъ, свящ. холмскои епархіи, 3) Викт. Гарухъ зъ Грабовои; дальше 4) Юл. Твардiевичъ зъ Новосѣлокъ загальчиныхъ; д) на парохію Перемышляны, дек. бобрецкого: 1) Мих. Мыссула зъ Русова, 2) Мих. Царь зъ Курникъ, 3) Корн. Соловскій зъ Якимова. 4) Теоф. Киселевскій зъ Перемышлянъ и 5) І. Бѣлинкевичъ зъ Дмитровичъ.

Личный додатокъ на дальшй три лѣта по 100 зр рôчно получивъ о. Іос. Горалевичъ.

Вставленося до намѣстництва о удѣленье личного додатку о. Льву Рудницкому зъ Черча и ремунерацiи о. Ал. Радикевичеви, деканови бобрецкому, — а до министерства о системизованье гр. кат. катихетуры при ц. к. реальнôй гимназiи въ Бродахъ.

Завѣдательство получивъ о. Из. Калиновичъ въ Худѣвцяхъ.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Вѣдень**, 4-го грудня. На вчерашный торгъ худобы призначенои на зарѣзъ пригнано загаломъ 2.340 штукъ волôвъ, мѣжь тыми *галицкихъ* 456. Згонъ бувъ о 438 штукъ меншій нѣжь минувшого тыждня. Торгъ бувъ досыть оживленый. Цѣны полѣпшилися пересѣчно о 1·50 до 2 зр. Все скоро продано. Плачено за волы *галицкй* годованй по 56.50 до 62 зр.; за товаръ лучшій по 63 до 64 зр.; за волы угорскй годованй по 56 до 64 зр., товаръ лучшій по 65 до 67 зр,, за волы нѣнѣмецкй по 58 до 66·50 зр.; коровы по 50 до 59 зр.; бугаѣ по 52 до 59 зр. за 100 кильо мертвои ваги. Волôвъ зъ нашѣ зовсѣмъ не було.

— **Жертвы на Руску Бурсу въ Станиславовѣ** ôтъ 4 (16) липня до 11 (23) падолиста с. р. Рада повѣт. въ Добромили 20 зр.; п. Мих, Маслѣй чл. вкл. 2 зр.; п. Карачевскій, адъюнктъ въ Делятынѣ, 5 зр.; о. Бѣлецкій зъ Зарваницѣ 5 зр.; о. Войнаровскій зъ Колодѣвки 1 зр.; п. Петрушевичь, учит. въ Новици, чл. вкл. 3 зр.; п. Лещѣй, уч. въ Черневѣ, чл. вкл. 5 зр.; п. Микитка, уч. въ Воскресинцяхъ 3 зр.; п. Коцанъ, уч. въ Лучинцяхъ 3 зр.; п. Топольницкій, суддія въ Ходоровѣ 5 зр.; п. Саврѣй, госп. въ Коссовѣ 2 зр.; о. Бородайкевичь зъ Плаучи 3 зр.; п. Гр. Іосифовичь, госп. въ Скоморахъ 3 зр.; п. Семкôвъ, госп. въ Бовшôвци 3 зр.; п-ѣ Павл. Поколиньска зъ Галича 3 зр.; п. І. Курдидикъ, госп. въ Бовшевѣ, 5 зр.; п., Игн. Нарожнякъ зъ Єзуполя 3 зр.; п. Іос. Даниловичь, уч. въ Коршовѣ 3 зр.; п. Мих. Мельницкій, посесоръ въ Острини 3 зр.; п. Іер. Кордасевичь, урядникъ „Общ. рôльн. кред. Заведенія“ въ Станиславовѣ 5 зр.; п. Т, Запалило, церк. пѣвець въ Ôлшанници 3 зр.; п. Кир. Мартинюкъ, госп. въ Ляхôвцяхъ 3 зр.; о. Колянковскій зъ Дашавы 3 зр.; п-ѣ Мар. Левиньска зъ Мужилова 3 зр., п-ѣ Витошиньска зъ Выжницѣ 5 зр.; п-ѣ Мих. Витковицка зъ Надорожной 5 зр.; о. Ганкевичь зъ Пнѣвя 3 зр.; п. Ив. Пôдгородецкій, уч. въ Жидачевѣ 5 зр.; п. Вас. Филяповскій зъ Єзуполя 5 зр.; п. Теод. Дмитрашь, госп. въ Ямницѣ 5 зр.; п. Ап. Ничай 6 зр.; за проданій книжки, дарованій бурсѣ, 13 зр. 60 кр.; за проданый апаратъ електричный, дарованый бурсѣ 8 зр.; рада повѣт. въ Стрыю 15 зр.; о. Сѣменовичь въ Монастырискахъ складку 6 зр. 35 кр.; о. Мих. Семенôвъ складку зъ Савалусокъ 2 зр.; о. Андруховичь складку зъ Лисця 1 зр. 20 кр.; о. Христофолименосъ зъ Пасѣчной 3 зр.; о. Мацѣлиньскій зъ Коронця 5 зр.; невѣдомый датель (черезъ ред. „Дѣла“) 1 зр., о. С. Литвиновичь зъ скарбонки бурсовой въ Григоровѣ 1 зр.; о. Л. Шанковскій зъ Дулибъ 5 зр.

Ôтъ Выдѣлу братства св. о. Николая — Въ Станиславовѣ 11 (23) падолиста 1883 *Т. Шанковскій.*

Ô Т О З В А.

Выдѣлъ товариства „Рускихъ Дамъ“ рѣшивъ устроити въ мѣсяци грудню с. р. въ сали „Народного Дому“ кождои суботы т. є. 26 падолиста (8 грудня) 3 (15 н. ст.), 10 (22 н. ст.) и 17 (29 н. ст.) музикальнй вечерки съ ôтчитами, а послѣдный т. є. 17 (29) грудня закôнчитъ аматорске представленье. Початокъ о 7 год. вечеромъ. Чистый дохôдъ призначаєся на запомоги для бѣдныхъ учащихся дѣвчатъ, котрй теперь при наспѣлôй зимѣ потребуютъ помочи. Надѣємося, що Вп. Публика руска увзгляднитъ нашу хосенну цѣль и своимъ численнымъ присутствомъ причинится до побôльшеня нашихъ малыхъ доходôвъ а тымъ осушитъ не одну слезу сиротиньску.

Ôтъ Выдѣлу „Товариства Рускихъ Дамъ“. Львôвъ 23 падолиста (5 грудня) 1883.

(Надôслане.)

Ч. Х.

I.

Розслѣдъ.

Новѣйшими часами пôднялося кôлька знатныхъ судовыхъ хемикôвъ: *Пр. Годефроа въ Вѣдни, (Др Бишофъ въ Берлинѣ* и *Пр. Мішо въ Женевѣ*) розслѣдити докладно швайцарскй пигулки аптикаря Р. Брандта, котрй медициньскй поваги европейскй за добрй узнали, и показалося, що тй пигулки все рôвномѣрно пôсля оповѣщеной формулки робилися и що они не содержатъ въ собѣ нѣякихъ для тѣла шкодливыхъ, рѣзко дѣлаючихъ субстанцій.

Сй розслѣды ôтбуваются два разы въ рôкъ, до чого высше наведенй хемики берутъ швайцарскй пигулки Р. Брандта зъ довольного числа аптикъ а результатъ сихъ розслѣдôвъ оповѣщаєся правильно.

Правдивй швайцарскй пигулки аптикаря Р. Брандта, що головно при розстрою органôвъ травличихъ и ôтживляючихъ уживаются, можна получити въ коробкахъ по 70 кр. майже въ кождôй австрійскоугорскôй аптицѣ; яко етикету мусятъ они завсѣгды мати бѣлый крестъ на червонôмъ поли и пôдписъ Р. Брандтъ.

II.

Добра рада!

Всѣ, що черезъ часте сидженье маютъ нахилъ до затвердѣлости, напору крови и т. и., не повинній нѣколи бути безъ звѣстныхъ аптикарскихъ швайцаркихъ пигулокъ Р. Брандта, котрй по свѣдоцтвамъ першихъ медициньскихъ повагъ суть певнымъ средôтвомъ безъ болю. Можна набути въ аптикахъ коробочку à 70 кр.

При купнѣ треба добре зважати, щобъ кожда коробка мала етикету, представляючу бѣлый крестъ на червонôмъ поли и имя Р. Брандта.

РУКОДѢЛЬНЯ ОБУВИ

во Львовѣ

Руска улиця ч. 3, въ домѣ Ставропигійского Института.

Маю честь поручитись ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публики и увѣряю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣ жаданя въ мѣсци и на провинціи якъ найточнѣйше вдоволити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи упрашаю о надôсланье на мѣру спотребленого чобота. Въ надѣѣ, що П. Т. Публика не ôткаже менѣ своеи уваги, остаю съ глубокимъ поважаньемъ

(3—3) **Павло Мартинôвъ.**

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимиря Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

САНИ

подôльско-россійскй, залубнй и козирки, легкй и невыворотнй суть готовй въ рôжныхъ розмѣрахъ. Поверховнôсть и цѣна у пôдписаного до выбору въ **Липици горѣшнôй, стація Бурштынъ.**

Людомиръ Дзержановскій.

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ

Львôвѣ, Рынокъ, домъ п. Ербара (Андріолього) ***ч. 29 въ подворю.***

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локтевыхъ

якъ: **полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенець, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, фланельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскй, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.**

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайнôсть пôзнати вымоги П. Т. Пань, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ выскомъ, можу высше наведенй товары продавати по **цѣнѣ низшôй**, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (7—10)

!! НА СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ !!

ЗАБАВКИ ДЛЯ ДѢТЕЙ

въ найбôльшôмъ выборѣ и по найнизшихъ цѣнахъ поручає знаный зъ дешевости магазинъ

ГЕНРИКА МИЛЛЕРА

рôгъ улицъ Галицкои ч. 6.

Ляльки стрôйно убранй съ волосьемъ и безъ, такожь неубранй, штука по кр. 15, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80 и 1 зр. до 5 зр. — **Ляльки** кличучй Мама, Тата, по зр. 2 до 5. — **Гры товарискй** найновѣйшого вынайденя штука ôтъ кр. 40 до зр. 4. — **Забавки Фребля** поучаючй для дѣтей ôтъ лѣтъ 3 до 10. Штука по кр. 40, 50, 80 и зр. 1 до 5. — **Забавки пуделковй** представляючй: господарства, села, пользованя, жовнѣрôвъ и иншй въ великôмъ выборѣ, штука по кр. 20, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 до зр 5. — **Инструмента музычнй** якъ: скрипки, флеты, клярнеты, гармонiи и катаринки о 1 и 4 мельодіяхъ, металофоны шт. по кр. 20, 30, 40, 60, 80 до зр. 12. — **Убраня для дѣтей**, якъ, поручникъ, охотникъ, жокей, рицарь шт. по зр. 1, 2, 3, 4 до 6. — **Великій выборъ прибôровъ на Боже деревце**, якъ: лѣхтарики, бомбонерки, овочѣ шкляннй, свѣчки и иншй дрôбницѣ шт. ôтъ кр. 1 до 26. — **Шопки и фигурки для шопокъ** ôтъ зр. 1 до 5. — Замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше ôтворотною почтою (1—4)

5 КИЛОВѢ

БОЧôВКИ ВИНА

поручає

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИИЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелеи. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повысше наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не понôситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровй добрй, натуральнй и лучшй вина якъ зъ Вершець, и проситъ о ласкавй замовленя. (5—?)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницы)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ се свого часу часописи посвѣдчали), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣякои ваги и объему**, заручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вирен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

зъ глубокимъ поважаньемъ

(34—36) *Иванъ и сынъ Антонiй Серафинъ.*

ПРЕДПЛАТА

на историчный журналъ

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“

выдаваный въ Кіевѣ

1884 рôкъ

(третій рôкъ выдаваня.)

Журналъ „Кіевская Старина“, посвяченый исторіи южноя Россіи, головно бытовои, буде выдаватись и въ 1884 роцѣ що мѣсяця дня 1 (13), книжками въ 12 аркушôвъ, въ 3 томахъ, пôсля тойжь програмы и при участи тыхже сотрудникôвъ.

Въ складъ его входятъ статіи наукового и исторично белетристичного содержаня, историчнй документы, памятники, хроники, дневники, спомины, оповѣсти, біографіи, некрологи, характеристики и донесеня о памятковыхъ предметахъ южно-рускои старовины, рôвножь о народныхъ повѣркахъ, обычаяхъ, думахъ, казкахъ, пѣсняхъ и пр. а такожь библіографичнй вѣсти о ново-выходячихъ книжкахъ южно-рускои исторіи и етнографіи. Въ прилогахъ портреты южно-рускихъ дѣятелѣвъ и памятникôвъ южно-рускои старовины.

Предплата цѣла за **12 книжокъ** съ прилогами, съ пересылкою (до Галичины и пр.) **11 рублѣвъ** на рôкъ. Допускаєся такожь таке улегшенье: при предплатѣ **6 руб.**, по выходѣ IV-тои книжки **4 руб.** и VI-тои книжки **2 руб.** Позôставшй въ невеликôмъ числѣ рôчники зъ 1882 и 1883 рр. высылаются по такôй же цѣнѣ.

Адреса: *Въ Редакцію*, „**Кіевской Старины**“ *Кіевъ Софійская площадь*, д. Nr. 11-й. Тамъ-же и контора Редакціи.

(2—3) Редакторъ-выдавець, **О. Г. Лебединцевъ**

Запросины

до предплаты на дѣло пôдъ заголовкомъ:

„РУСКІЙ ПРАВОТАРЬ ДОМОВЫЙ“

укладу

Юліяна Семигинôвского и Василя Лукича

Конечна потреба „рускаго правотаря домового“, — надъ котрою розводитись злишно, бôжь почуваємо ей загально всѣ, чого доказомъ численнй голосы середъ нашои Публики, якъ послѣдными часами голосы нашихъ высокодостойныхъ ветеранôвъ-патріотôвъ Стефана Качалы и Богрpreна Дѣдицкого — спонукала насъ принятись за выдавництво єго, щобы тымъ способомъ уможливити кождому обходитись безъ адвоката, радити собѣ самому во всѣхъ справахъ, правныхъ а особливо-жъ вносити поданя и всякй просьбы, чи освѣдченя до властей судовыхъ въ языцѣ рускôмъ и на тôй пôдставѣ придбати нашôй мовѣ приналежне ѣй становище.

Пôдписанй приймаются на теперь выдати першу часть, обôймаючу все, що входитъ и ôтносится до цивильного закона и до всѣхъ родôвъ поступованя судового, а то такъ въ справахъ спôрныхъ якъ и въ неспôрныхъ — и до поступованя въ справахъ карныхъ.

Цѣну предплатну той першои части, котра буде обôймати въ приближеню 25 аркушѣвъ друку — въ оправѣ — постановляеся на 3 зр. 25 кр. а. в.

Позаякъ початокъ друку буде залежати ôтъ того чи зголосится 250 предплатникôвъ — такъ якъ кошта выдаваня сутъ великй — проте ôтзываємося до всѣхъ широ-люблячихъ свою ôтчину и свôй народъ людей, Отцѣвъ духовныхъ, Радъ громадскихъ, учителѣвъ, писарѣвъ громадскихъ, не менше до всѣхъ институцій нашихъ — щобы пересылкою предплаты и зъединуваньемъ предплатникôвъ уможливили скоре появленье зъ друку „**рускаго правотаря домового**“.

Предплату належитъ присылати на руки Редакцій рускихъ часописей у Львовѣ, котрй уклôнно просимо, не ôтказувати намъ въ тôй многоважнôй для нашои Руси справѣ, своеи ласкавои и щироi помочи.

Наколибъ згадане высше число предплатникôвъ до 1 марца 1884 не зголосилося — то грошѣ зостанутъ звернены.

Всѣ рускй часописи просимо уклôнно повторити нашу ôтозву и задумане нами выданье поручити Своимъ Читателямъ прихильнымъ словомъ.

Юлiянъ Семигинôвскій и *Василь Лукичъ.*

Велики вуджени **МИНОГИ** за копу 8 марокъ. **Товстй Гуси** за фунтъ 70 фенихôвъ. Найлучше **Масло столове** 8 фунтôвъ за 10 марокъ, розсылаєся franco за послѣплатою.

G. Schönfeld

Lappienen, Kreis Niederung, Ostpreussen. (2—2)

Печатаєся и въ половинѣ грудня 1883 р. поступитъ у продажь

Перша малоруска опера

„Рôздвяна нôчь“

для спѣву съ акомпаниментомъ фортепияну. Музика

Н. В. Лисенка

текстъ пôсля Гоголя М. Старицкого.

Опера „Рôздвяна нôчь“ печатаєся за границею въ найлучшôй печатни нотъ Редера, на велиновôмъ папери, около 350 сторôнъ въ 8 цѣ и по выходѣ продаватись буде по 10 рублѣвъ, съ пересылкою по 11 руб.

Для зголосившихся завчасно с. є. не пôзнѣйше якъ до 13 л. грудня 1883 р. цѣна вызначуєся значно низша, бо на

6 рублѣвъ, съ пересилк. 7 руб.

Предплату принимае выключно „Книжный и музикальный магазинъ

Болеслава Корейво въ Кіевѣ.

Либрето оперы „Рôздвяна нôчь“ продаєсь въ тôмже магазинѣ по 50 коп., съ пересылкою по 60 к. (2—2)

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Фернолендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаеся неперемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числяча за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5. маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи лко Русинъ о ласкавй взгляды Впч. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (12—12)

Иванъ Поравскій

рутинованый

Строитель фортепянôвъ

завѣдомляе властителѣвъ фортепянôвъ во Львовѣ и на провинціи, що працюе въ тôмъ заводѣ лѣтъ 15, кôлька лѣтъ мавъ практику въ фабрикахъ Варшавскихъ, выконуе строенье и всяку репарацію **съ найбôльшою** старанностею и совѣстностею.

На провинцію выѣжджае власными кôньми, правильно що кварталу. Небавомъ выѣде въ повѣты **жовкôвскій, равскій, цѣшанôвскій.**

Завôзваня буде ôтбирати poste restante Жовкôвъ, Рава и Нарол. Во Львовѣ проситъ взывати картою кореспонденційною адресуючи **Иванъ Поравскій**, улиця Лычакôвска, ч 89. (3—3)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 134. Львôвъ, Субота 26 падолиста (8 грудня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. з. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . 7·50 зр.
на чверть року . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ьі**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

НАСЛѢДКИ ПОДОРОЖИ НАМѢСТНИКА по Галичинѣ.

Десятидневна подорожь п. намѣстника по пôвнôчно-всхôдныхъ округахъ Галичины скôнчилася и ôнъ выѣхавъ до Вѣдня. Польскй часописи голосятъ, що цѣль тои поѣздки намѣстника до Вѣдня есть — здати справу зъ того, що найвысшій репрезентантъ власти бачивъ и чувъ въ краю, головно жь въ тыхъ повѣтахъ, котрй, пôсля думки нашихъ шовинистôвъ найбôльше заражений „шизмою“ и „панславизмомъ“. Есть се послѣдными роками, якъ знаємо, друга така намѣстнича подорожь, и для того варто собѣ пригадати, яка була перша и якй були ей наслѣдки. Въ осени 1877 року пôдняли були польскй газеты крикъ, що всѣ Русины, то соціялисты, комунисты та нигилисты, що вся всхôдна Галичина „пôдминована“ и „заражена“. Почали на серіо радити о заведеню „obywatelskiej ochrony“, посыпались до всѣхъ урядôвъ добромыслячй рады „o skręceniu łba hydrze“, о знѣвеченю Русинôвъ. Правда, самъ процесъ „соціялистôвъ“, котрый тогды въ судѣ карнôмъ провадився, не дававъ нѣякои пôдставы до такихъ тревогъ и крикôвъ, — алежь шовинизмови не треба було пôдставы, а тôлько претексту, щобъ лишній разъ ударити на Русинôвъ. Тй тревоги и алярмовй звоны спонукали гр. А. Потоцкого — объѣхати повѣты всхôднои Галичины и перекопатися доочно, якъ стоитъ дѣло. Зъ тои поѣздки вынѣсъ гр. Потоцкій тверде пересвѣдченье о безпôдставности шовинистичныхъ алярмôвъ, и коли пôзнѣйше одинъ посолъ въ „колѣ соймовôмъ“ поставивъ бувъ свôй „projekt na zniszczenie Rusi“, жадаючи заостреня всякихъ администраційныхъ мѣръ противъ Русинôвъ, переношеня рускихъ судовыхъ урядникôвъ на Мазуры и т. д., — гр. Потоцкій своєю повагою оперся тому внесеню и обставъ рѣшучо за Русинами.

Якй будутъ наслѣдки теперѣшнои намѣстничои объѣздки, мы поки що не знаємо. Знаємо тôлько то, що въ нашихъ офиціозныхъ сферахъ зовсѣмъ недвозначно проявляеся бажанье, щобъ реляція намѣстника до трону выпала въ тôмъ дусѣ, що Русины теперѣшнымъ станомъ зовсѣмъ задоволенй. Въ такôмъ дусѣ пôднесла вже голосъ вѣденьска пôвъурядова „Presse“, котрои интимнй ôтношеня до бюръ галицкихъ найвысшихъ властей зôстали въ минувшôй сесіи соймовôй публично сконстатованй п. Антоневичемъ. „Жалѣ, якй пôдносили рускй послы въ соймѣ и якй пôдносятъ рускй газеты, не маютъ нѣякои пôдставы — говоритъ вѣденьска офиціозна газета. Бо колибъ они ôтповѣдали фактичнымъ ôтношенямъ, то теперь, при объѣздѣ намѣстника, булибы зъ устъ самого народа гурмою посыпалися жалобы. А ихъ прецѣ не було“.

Не знаємо, чи таке есть пересвѣдченье и самого намѣстника и чи въ такôмъ дусѣ выпаде и его реляція. То тôлько уважаємо певнымъ, що на пôдставѣ 10-дневнои объѣздки намѣстника ледви чи можна побудувати такй выводы, якй голоситъ вѣденьска газета. Попередъ всего, якъ звѣстно нашимъ читателямъ, безъ жалобъ — хочь и загально формулованыхъ — при тôмъ объѣздѣ такожь не обôйшлося. А на жалобы детайличнй Русины и часу не мали, бо п. намѣстникъ ôтъ брамы тріюмфальнои звычайно просто ѣхавъ до староства, а депутаціямъ рускимъ посвячавъ лишь гдекуды по кôлька минутъ. Хиба, що Русины булибъ схотѣли поступити такъ, якъ поступили при поѣздцѣ Цѣсаря або якъ Босняки при поѣздцѣ мин. Каляя, т. є. свои жалобы и бажаня списанй на паперѣ передавати до поѣзду намѣстничого. Що они сего не робили, на се такожь мусѣли бути свои причины, тôлько, розумѣеся, не тй, якъ колибъ до жалобъ не було нѣякои пôдставы.

Впрочемъ мы думаємо, що п. намѣстникъ и самъ дуже добре все те знае, и що анѣ его поѣздка по краю, анѣ поѣздка до Вѣдня не маѣ на цѣли того, що голосятъ офиціозы. Очевидно п. намѣстникови ишло бôльше о визитацію староствъ и контролю ихъ функцій урядовыхъ, а не о сондованье настрою народа, и для того ôнъ занимався бôльше урядами, нѣжь народомъ. П. намѣстникъ муситъ прецѣ знати, що настрôй, бажаня и потребы народа пôзнаѣся не тымъ способомъ и не тою дорогою — що зъ окликôвъ зôбраныхъ кругъ тріюмфальнои брамы цѣкавыхъ зрѣтелѣвъ та зъ гальопу парубочихъ бандерій кругъ поѣзду вносити о веселôмъ и безжурнôмъ житю, о цѣлковитôмъ вдоволеню того народа и безпôдставности всѣхъ жалобъ, якй пôдносятъ люде живучй середъ него на основѣ щоденного досвѣду, — єсть — що найменше — наивно...

Епилогъ борбы выборчои въ окрузѣ Бускъ-Камѣнка.

Два днѣ, 5 и 6 го с. м., тревала публична розправа передъ судіями присяжными въ тутешнôмъ краєвôмъ судѣ карнôмъ въ процесѣ п. Александра Грыневецкого, адъюнкта судового въ Буску противъ п. Яна Гневоша, редактора „Strażnic ы“ и „Sztandar-y“ — о провину противъ безпеченьства чести зъ §§. 487 и 491 зак. карного. Трибуналъ складали: сов. Самолевичь яко предсѣдатель и сов. Голыньскій и Шабенбекъ яко вотанты. П. Грыневецкого заступавъ адвокатъ дръ Дулемба, а п. Гневоша кандидатъ адвокатскій дръ Флешнеръ, наданый обжалованому зъ уряду. На розправѣ явився такожь самъ п. Грыневецкій и цѣлй два днѣ бувъ ей присутный.

Пôсля ôтчитаного акту обжалованя п. Гневошь помѣстивъ въ „Strażnic-и“ зъ 25 серпня 1883 статію п. заг. „To ze Strażnicą polską sprawa panie Aleksandrze Hryniewiecki!“, въ котрôй закидуе п. Грыневецкому, що ôнъ „за грошѣ продавъ братôвъ Русинôвъ“, що черезъ те допустився чину, „недостойного честного горожанина краю“, що маѣ „выгерте чоло“ и що „упавъ такъ низько, якъ тôлько чоловѣкъ, скаляный морально, може упасти“.

Обжалованый признавъ, що статію писавъ самъ, що обстаѣ при тôмъ, що написавъ и зъобовязуеся на всѣ наведенй въ статіи факты перевести доказъ правды черезъ свѣдкôвъ — и почавъ въ довшôй промовѣ представляти цѣлу справу. Почавъ ôтъ характеристики послѣдныхъ выборôвъ до сойму и зазначивъ своѣ становище супротивъ оклику центрального комитету польского „не допустити до сойму анѣ одного Русина!“. (Вывôдъ той предсѣдатель трибуналу заразъ перервавъ обжалованому яко неналежный до рѣчи.) Интересуючись борбою выборчою, мусѣвъ особенну увагу звернути на выбôръ въ Буску-Камѣнцѣ, зъ ôтки почавъ дôставати ôтъ людей поважныхъ, головно Русинôвъ, донесеня о тôмъ, що кандидатъ руского комитету п. Грыневецкій дався перекупити, щобы тôлько позорно пôддержуавъ свою кандидатуру, а на дѣлѣ не агитувавъ за собою, черезъ що улекшитъ побѣду гр. Тадея Дѣдушицкого, кандидата центр. комитету польского. На пôдставѣ тыхъ донесень обжалованый умѣстивъ першу статію въ своѣй газетѣ съ такимъ описомъ факту. П. Грыневецкій внѣсъ противъ него жалобу. По якôмсь часѣ довѣдався обжалованый, що п. Грыневецкій внѣсъ такожь до суду въ Золочевѣ жалобу противъ п. Андрѣя Даниловича, кандидата нотаріяльного въ Буску за те, що тойже розголошувавъ таку саму вѣсть въ Буску. П. Гневошь поѣхавъ до Золочева на день розправы. Тамъ по довгôмъ торзѣ станула угода на пôдставѣ полюбовного суду, котрый орѣкъ невинноôсть п. Грыневецкого и п. Даниловича, бо зъ переслуханя свѣдкôвъ выходитъ, що п. Грыневецкій не бувъ пôдкупленый и пôддержувавъ до кôнця свою кандидатуру, а п. Даниловичь зновъ повторявъ вѣсти, якй чувъ ôтъ поважнѣйшихъ личностей. (Вырокъ сего полюбовного суду бувъ свого часу умѣщеный въ „Дѣлѣ“.) П. Грыневецкій ôткликавъ жалобу, внесену противъ п. Гневоша за першу єго статію. П. Гневошь, повернувши зъ Золочева, написавъ на пôдставѣ того, що — якъ каже — бачивъ и чувъ ôтъ гдеякихъ людей, а до того и заохоченый ними — другу статію, а написавъ ей такъ, щобы п. Грыневецкій нѣякъ не мôгъ ôткликати жалобы, — иншими словами: щобы прійшло до судовои розправы. И отъ именно нынѣ ôтбуваеся тая розправа.

П. Гневошь въ своѣй промовѣ такъ розказавъ дальше фактъ мнимого пôдкупства п. Грыневецкого. Ходило о тое, щобы Грыневецкого зробити нешкôдливымъ. Той працѣ пôднявся п. Михаилъ Токаржевскій, управитель дôбръ гр. Баденіого въ Буску. О тôмъ розказувавъ п. Босаковскій, нотарь въ Буску, на кôлька днѣвъ передъ выборами п. Филемонови Михаловскому въ такій способъ: „П. М. Токаржевскій вôзвавъ до себе двôрскихъ посесорôвъ и зажадавъ ôтъ нихъ, щобы ему доставили фактôвъ надъужить зъ урядованя п. Грыневецкого. Посесоры згодилися на тое пôдъ тымъ условіемъ, єоли п. Токаржевскій заручитъ имъ честею, що гр. Казимиръ Бадени постараѣся о перенесенье п. Грыневецкого зъ Буска. П. Токаржевскій заручивъ и дôставъ множество фактôвъ, котрй були того рода, що колибъ тôлько сотна ихъ часть була правдива, то могла була урядника убити.

Електрична выстава въ Вѣдни.

IX.

Въ попередныхъ статіяхъ переглянули мы — хочь и дуже поверховно — найважнѣйшй и найбôльше займаючй а при тôмъ для кождого легко зрозумѣлй предметы електричнои выставы. Теперь приходится намъ гдещо розказати про ôтчиты, якй держали ученй въ цѣлого свѣта, а котрй додавали выставѣ неоцѣненои вартости. Всѣ тй ôтчиты, хочь иногдѣ тыкали чисто-наукового предмету, були однакожь держанй въ дуже приступный, популярный способъ, а сполученй ще съ демонстраціями, ставалися дуже займаючими и поучаючими. Зъ ôтчитôвъ сихъ наведемо тутъ лишь тіи, котрй доказуютъ важноôсть електричнои силы на будучноôсть для житя щоденного або дотыкаютъ таки самои силы електричнои и стараются ей близше пояснити.

Першій ôтчитъ мавъ славный електротехникъ Вилямъ Сименсъ. Хочь зъ роду Нѣмець и уродженый въ Гановерѣ, переживавъ ôнъ вже звышь сорокъ лѣтъ въ Англіи и стався вже зовсѣмъ Англичаниномъ. Ôтчитъ свôй державъ ôнъ першій разъ въ своѣй рôдной мовѣ. При помочи експериментôвъ доказувавъ ôнъ, що чимъ труднѣйше яке тѣло топится т. є. чимъ бôльше потребуе теплоты, щобы зъ твердого сталося плыннымъ, тымъ яснѣйше даѣ оно свѣтло електричне. Зô всѣхъ металѣвъ найтруднѣйше стопити плятину, длятого такожь дрôтъ платиновый розжареный токомъ електричнымъ даѣ найяснѣйше свѣтло. Зô всѣхъ тѣлъ на земли найтруднѣйше розтопити вуголь и длятого ôнъ найлѣпше надаеся до електричного свѣтла. Але вуголь горитъ на воздусѣ а потому ще не можна его выгнути якъ дротикъ и въ тои то причины не удавалися всякй давнѣйшй пробы. Доперва по довгихъ трудахъ удалося Едисонови и Сванови зробити зъ чистого вугля тоненьку ниточку и замкнути въ баньку, въ котрôй зовсѣмъ нема воздуха. Въ такôй баньцѣ може вуголь выдержати далеко бôльшу теплоту, якъ плятина, котрабы заразъ стопилася. Вуголь даѣ отже найсильнѣйше свѣтло; сильнѣйше ôтъ него есть лишь свѣтло сонця. Сименсъ доказувавъ дальше, що температура сонця на его поверхни стоитъ майже на рôвнѣ съ сильнымъ електричнымъ лукомъ. Ôнъ допускаѣ, що температура сонця не о богато переходитъ надъ 2800 степенѣвъ Цельзія, а на кождый случай выноситъ менше якъ 3000 степенѣвъ. Дальше доказуѣ, що на случай потребы можнабы штучно заступити теплоту сонця н. пр. електричными печами.

Дуже займаючій и зовсѣмъ практичный бувъ ôтчитъ проф. Ценгера зъ Праги. Сей праскій ученый говорившъ о громозводахъ и доказавши, що ôтъ часôвъ Франклина ажь до теперь не пороблено въ громозводахъ нѣякихъ полѣпшень и що дотеперѣшнй громозводы не даютъ жаднои безпеки, пояснювавъ громозводы свого вынаходу. Проф. Ценгеръ заôбвавъ одного пожарника и вложивъ ему на голову металеный шеломъ, ôтъ котрого въ рôвнôй розстайности сходили дроты ажь до землѣ. Потому пускавъ на шеломъ сильнй електричнй удары, котрыхъ пожарникъ зовсѣмъ не чувъ, бо они сходили по дротахъ до землѣ. При сѣмъ експериментѣ доказувавъ проф. Ценгеръ хосенноôсть симетричныхъ громозводôвъ своѣи системы и выказавъ наглядным способомъ, що лишь такими громозводами можна домы ôтъ громôвъ забезпечити. Пôсля его думки повинна кожда громада всѣ домы покрыти такимъ системомъ дротôвъ, а тогды доперва будутъ они безпечнй ôтъ ударôвъ. При сѣй случайности пояснювавъ проф. Ценгеръ такожь, длячого такъ часто бютъ громы въ домы. Причиною сего, пôсля его думки, есть хибный способъ будованя домôвъ, бо они суть за высоко будованй, — а потому такожь нищенье лѣсôвъ, черезъ що не може воздухъ ôтдавати нагромаджену въ нѣмъ електричноôсть въ нешкôдливый способъ.

Говорячи о громозводахъ, не можемо не згадати тутъ про ученого моравского священника Дивиша, котрый вынайшовъ ихъ рôвночасно майже съ Франклиномъ, але зовсѣмъ окремо и независимо ôтъ него. Прокопъ Дивишь родився 1696 въ Чехахъ и бувъ священникомъ Премонстратензôвъ. Осѣвши въ селѣ Прендицъ коло Знайму, занимався ôнъ електрикою и показувавъ навѣть свои експерименты въ Вѣдни передъ цѣсаремъ Францомъ и Марією Терезією. Не знаючи нѣчого о Франклинѣ и его громозводахъ, выставивъ ôнъ р. 1754 р. на поли коло свого села „громову вѣху“ 22 сяжнѣвъ высоку, котра стягала громы. Але небавомъ мусѣвъ ей здоймити, бо селяне посуджували его, що ôнъ тою вѣхою дощѣ ôтвертае и для того настае въ селѣ посуха. Ôнъ написавъ двѣ розвѣдки о електричности въ латиньскôмъ языцѣ, одну пôдъ заголовкомъ: „Magia naturalis seu nova Electricae rudimenta“, а другу „Descriptio machinae meteorologicae“. Обѣ тй розвѣдки находятся въ библіотецѣ електричнои выставы. Дивишь померъ 1765 р. Доперва по его смерти выйшли его письма друкомъ въ Тибингенъ, але пôшли скоро въ непамять.

Що есть електричноôсть? Таке пытанье задавъ собѣ дръ Гандль, професоръ въ Черновець и старався въ своимъ ôтчитѣ на те ôтповѣсти. Ôнъ розбиравъ електричноôсть зъ двохъ взглядôвъ: разъ яко силу зô взгляду на ей енергію („elektrische Energie“), а другій разъ яко матерію зô взгляду на ей проявъ („statische Elektricität“). Въ дальшихъ своихъ выводахъ прійшовъ ôнъ до того результату, що нынѣ не можемо ще сказати, щô таке електричноôсть. Правда, що она проявляется разъ яко сила руху. Бо коли при динамомашинѣ треба ужити певнои роботы, щобъ выкликати електричноôсть, то она не есть нѣчимъ другимъ, якъ лишь новымъ проявомъ

П. Токаржевскій удався съ тыми фактами въ кишени и въ товариствѣ лат. ксендза Антонія Керника до дому лѣкаря п. Игн. Мойсеовича, где були такожь запрошенѣ поборники кандидатуры п. Грыневецкого: о. Ем. Петрушевичь и п. Вас. Ваньо, бурмистръ зъ Буска. Тутъ п. Токаржевскій предложивъ п. Грыневецкому, щобы ôтступивъ ôтъ своєи кандидатуры, а коли п. Грыневецкій не хотѣвъ, то ôнъ загрозивъ єму, що коли буде обставати при кандидатурѣ, то не буде анѣ посломъ анѣ адъюнктомъ. Коли п. Грын—цкій все обстававъ при своѣмъ, то п. Токаржевскій выявивъ єму зъ-разу менший факты надъужить, а коли и тое не помагало, выявивъ бôльший. Тогды п. Грын—цкій зблѣдъ, и въ згодѣ съ о. Петрушевичемъ и п. Ваньомъ склонився до угоды и предложивъ посередника Ицка Гольдберга. П. Токаржевскій вагався, чи маѣ пристати на Гольдберга, але Грын—цкій за себе и за обохъ своихъ товаришѣвъ сказавъ: „Щô Ицко Гольдбергъ зробитъ — буде добре такъ якъ бы мы самѣ зробили.“ Того самого дня п. Іосифъ Токаржевскій, сынъ Михаила, прійшовши вечеромъ до касина сказавъ: „Ого, Грыневецкій продавъ вже nacyonaĺytet!“ — Все се слова п. Босаковского.

Ôтъ того часу — выводивъ дальше обжалованый, — почали кружити по мѣстѣ вѣсти, що п. Грын—цкій запродавъ свою кандидатуру. Днемъ передъ выборами тойже п. Босаковскій розказувавъ п. Михаловскому, що кандидатура п. Грыневецкого куплена за 2000 зр. На конто тои сумы п. М. Токаржевскій выплативъ заразъ 500 зр., а решту зъобовязався выплатити по выборахъ, — п. Грын—цкій же зъобовязався не резигнувати зъ кандидатуры, щобы Русины не поставили кого иншого, але удавати кандидата, а рôвночасно съ о. Петрушевичемъ и п. Ваньомъ такъ при выборахъ поступати, щобы бувъ выбраный гр. Тад. Дѣдушицкій. По выборахъ п. М. Токаржевскій выплативъ заразъ другого дня дальшихъ 300 зр., а коли Ицко Гольдбергъ дуже на него натискавъ, щобы выплативъ решту 1200 зр., а ôнъ готôвки не мавъ, то выславъ заразъ почтою цѣнни паперы до Львова и за два чи три днѣ выплативъ решту 1200 зр. на руки Ицка Гольдберга. — Се розповѣдавъ такожь п. Босаковскій съ тымъ додаткомъ, що гр. Тад. Дѣдушицкій не хотѣвъ дати грошей на пôдкупство, а тогды суму 2000 зр. наказавъ п. М. Токаржевскому выплатити гр. Казимиръ Бадени.

П. Адольфъ Добжаньскій зъ Журатына розповѣдавъ, що бувъ на выборахъ и переконався, що п. Грын—цкій мусѣвбы бувъ бути выбранымъ, колибъ въ часѣ выборôвъ бувъ бодай представився выборцямъ и до нихъ промовивъ; тымъ часомъ ônъ того не зробивъ.

П. Фердинандъ Марешь, начальникъ бюра банку рустикального въ Камѣнцѣ Струмиловôй, членъ польского комитету, потвердивъ всѣ повысше наведенѣ факты въ присутности пп. Босаковского, Андрея Даниловича и Ф. Михаловского и додавъ, що члены комитету слѣдили при выборахъ кождый крокъ п. Грын—ого, о. Петрушевича и п. Ваня, чи они на перекôръ умовѣ не допустятся здрады, але они заховувалися тихо. Коли около 30 першихъ голосôвъ упало на Грыневецкого, закликавъ п. М. Токаржевскій п. Ваня до себе и крикнувъ: „Що то? Здрада? Всѣ голосуютъ на Грыневецкого! Я васъ научу!“ На тое ôтрѣкъ п. Ваньо: „Будьте, пане, спокôйни! Я маю зъ 30 голосôвъ въ резервѣ; якъ тôлько буде потрѣбно голосôвъ гр. Дѣдушицкому, я заразъ кину ихъ на него“. Наконець сказавъ п. Ф. Марешь передъ поименоваными высше свѣдками, що членамъ польского комитету не ходило такъ о Грыневецкого, бо той, колибъ бувъ навѣть зôставъ посломъ, то булибы его на свою сторону дôстали; имъ ходило головно о о. Ем. Петрушевича и п. Ваня, бо тіи оба своимъ вплывомъ рѣшаютъ кождѣ выборы; але теперь маючи въ кишени ихъ пôдписы на 2000 зр., — можутъ въ кождôй хвили замкнути имъ уста.

Отсе головни точки зъ обороннои бесѣды п. Гневоша. Ônъ всѣ наведенѣ въ повысшôмъ представленю особы покликавъ на свѣдкôвъ, а кромѣ тыхъ ще и гдеякѣ другѣ, котрѣ мали посвѣдчити менше важнѣ моменты. Коли велося слѣдство противъ него, заступавъ єго адвокатъ др Блажеевскій и ônъ на письмѣ подавъ судови имена 21 свѣдкôвъ, подиктованыхъ єму обжалованымъ, але не устилизувавъ выразно: щô кождый свѣдокъ маѣ посвѣдчити. Ось имена тыхъ 21 свѣдкôвъ: 1) Мих. Токаржевскій; 2) Саломея Токаржевска (жена Михаила); 3) Іосифъ Токаржевскій, сынъ; 4) кс. Ант. Керникъ, 5) о. Емил. Петрушевичь; 6) Вас. Ваньо; 7) др мед. Ант. Когенъ зъ Буска; 8) Игн. Мойсеовичь; 9) гр. Казимиръ Бадени, ц. к. староста въ Краковѣ; 10) гр. Баденіова, жена Казимира; 11) гр. Станиславъ Бадени, властитель Радехова; 12) гр. Н. Баденіова, жена Станислава; 13) Адольфъ Добжаньскій; 14) Фердинандъ Марешь; 15) Янъ Босаковскій; 16) Псахель Перльмуттеръ, посесоръ; 17 Маркусъ Береза, шинкарь: 18) Филемонъ Михаловскій; 19) Андр. Даниловичь; 20) Ицко Гольдбергъ и 21) Аронъ Ротенбергъ. Судъ выбравъ зъ помежи тыхъ всѣхъ свѣдкôвъ лишь чотырехъ: 1) М. Токаржевского (котрый — якъ удержувавъ п. Гневошь — давъ грошѣ гр. Казим. Баденіого); 2) Игн. Мойсеовича (въ котрого домѣ мавъ п. Токаржевскій грозити п. Грыневецкому и увôйти въ угоду); 3) Вас. Ваня (котрый мавъ помагати п. Грын—ому) и 4) Ицка Гольдберга (мнимого посередника межи Токаржевскимъ а Грыневецкимъ). Прочихъ всѣхъ свѣдкôвъ судъ ôткинувъ. На розправѣ п. Гневошь и єго защитникъ въ мысль прислугуючого имъ права зъ карного поступованя зажадали ухвалы трибуналу, щобы и прочѣ свѣдки були завôзванѣ до розправы — и вже устилизовали, яку обставину мавъ кождый свѣдокъ посвѣдчити. Заступникъ обвинителя, др Дулемба спротивився тому, заявляючи, що судъ инстинктово але вповнѣ удачно выбравъ именно тыхъ свѣдкôвъ, котрѣ — пôсля выводôвъ обжалованого — яко безпосередно дѣлаючѣ зможутъ найлучше дати поясненя цѣлои справы. Судъ ухваливъ не завзывати вже анѣ одного свѣдка бôльше. Зъ тои причины зголосивъ обжалованый зажаленье неважности.

Трибуналъ приступивъ до переслуханя свѣдкôвъ. Першій свѣдокъ п. Мойсеовичь (gente Ruthenus, natione Polonus) просивъ, щобъ его не заприсягати, але коли п. Гневошь спротивився тому, его заприсягли и ônъ зôзнавъ, що ônъ радъ бувъ, щобы посломъ выйшовъ гр. Тадей Дѣдушицкій и для того зôткнувся два разы съ графомъ. Разъ графъ въ розмовѣ съ нимъ въ чотыри очи высказавъ свою програму (заявивъ, що найбôльшимъ лихомъ для краю незгода обохъ народностей) а другій разъ явився графъ въ его домѣ и повторивъ свою програму при Токаржевскôмъ и п. Грыневецкôмъ. Тогды завôзвавъ Токаржевскій Грын—ого, щобы ôтступивъ ôтъ кандидатуры, але ônъ не схотѣвъ. О тôмъ, щобы п. Грыневецкій запродавъ свою кандидатуру, щобы лишь уладавъ кандидата — свѣдокъ нѣчо не знаѣ. Рôвножь незвѣстни єму факты якихъ небудь надъужить п. Грын—ого, а мôгбы о нихъ знати, бо есть лѣкаремъ судовымъ. Свѣдокъ рôвно рѣшучо перечитъ, якобы въ его домѣ бувъ коли збôръ въ такôмъ складѣ: п. М. Токаржевскій, кс. Ант. Керникъ, Ал. Грыневецкій, о. Петрушевичь и п. Ваньо. — Другій свѣдокъ п. М. Токаржевскій зôзнавъ, що займався агитацією выборчою въ корысть гр. Тад. Дѣдушицкого, бо бувъ пересвѣдченый, що графъ бôльше зробитъ для добра краю, якъ п. Грыневецкій. На запытанье, чи старався пôдкупити п. Грын—ого, заявивъ свѣдокъ, що нѣ, а тôлько робивъ єму предложенье, щобы ôтступивъ ôтъ кандидатуры, а ônъ зверне єму починенѣ на агитацію кошты, — а щобы не було нôзнѣйше якихъ недорозумѣнь, то заразъ таки выразно заявивъ, що сума зворотныхъ коштôвъ не моглабъ перевысшати 500 гульденôвъ. Але п. Грыневецкій ôтмовивъ и дальше до самого кôнца пôддержувавъ свою кандидатуру. Свѣдокъ перечитъ, якобы пôдъ часъ выборôвъ на коритари казавъ до п. Ваня: „Що то? Здрада? Я васъ научу!“ и якобы Ваньо ôтповѣвъ, що маѣ 30 голосôвъ въ резервѣ и на случай потребы перекине ихъ на сторону графа. Була бесѣда межи свѣдкомъ и Ваньомъ въ тôмъ предметѣ, але зовсѣмъ не така. Свѣдокъ справдѣ зажурився, що голосы падали на руского кандидата и переходячи коритаремъ, зробивъ таку увагу Ваньови, а той ôтповѣвъ пару слôвъ, що графъ буде мати бôльшôсть,—може се сказавъ и иронично. Свѣдокъ признаѣ, що выдававъ грошѣ „на агитацію“, и що посередникомъ бувъ жидъ Ицьо Гольдбергъ. Грошѣ однакъ не були данѣ для п. Грыневецкого. Всѣ пôзнѣйшѣ пытаня обжалованого и его защитника зверненѣ до свѣдка: „якъ же були ужитѣ тіи грошѣ?“ — предсѣдатель трибуналу ухиливъ, заявляючи, що трибуналъ не засѣдаѣ для верификаціи выборôвъ. Допустивъ однакъ пытанье п. Гневоша: чи годятся тѣ сумы, котрѣ ônъ подавъ, въ такôмъ порядку: „передъ выборами Ицко дôставъ 500, а по выборахъ 300 и 1200 зр.“ Свѣдокъ ôтповѣвъ, що цифры справдѣ годятся. На дражливе пытанье завдане свѣдкови, чи грозивъ п. Грыневецкому, ôтповѣдаѣ остаточно, що коли може и грозивъ, то се було въ жартѣ. Обжалованый завдавъ свѣдкови пытанье, чи переписувався съ п. Марешомъ въ справѣ п. Грыневецкого? Свѣдокъ собѣ не пригадувавъ. П. Гневошь вынявъ тогды зъ кишенѣ два листы: одинъ п. Мареша до свѣдка и ôтповѣдь свѣдка до п. Мареша. Листъ п. Мареша бувъ съ кувертою, а свѣдка безъ куверты; свѣдокъ однакъ признавъ, що се его письмо. Обжалованый зложивъ оба листы на стôлъ трибуналу и просивъ, щобы тіи оба листы ôтчитати, бо они, особливо листъ п. Токаржевского до Мареша — кинутъ якраве свѣтло на цѣлу справу. Трибуналъ ухваливъ ôтчитати лишь листъ п. Мареша, а ôтповѣди п. Токаржевского не читати, бо не знати, чи ônъ бувъ высланый (свѣдокъ того собѣ не пригадувавъ). П. Гневошь заявивъ, що ухвала не ôтчитувати того листу позбавляѣ его одного важного средства обороны — отже ônъ зъ того поводу зголошуѣ зажаленье неважности.

Явився третій свѣдокъ Ицко Гольдбергъ, пропинаторъ и директоръ заличковои касы въ Буску. Глядячи на его капоту и ярмурку—нѣкто не мôгбы згадати, що се „директоръ заличковои касы“ и що то ônъ перепровадивъ выборъ гр. Тадея Дѣдушицкого до сойму! Але фактъ — фактомъ. Ицко съ гордостею признаѣ на розправѣ, що ônъ займався выборами и що его особа значила богато, бо „разъ — я пропинаторъ, а друге — я директоръ заличковои касы; маю широкѣ вплывы!“ Свѣдокъ признаѣ, що бравъ грошѣ ôтъ п. Токаржевского, але не для п. Грыневецкого и не давъ єму нѣчого и въ загалѣ не чувъ, щобы кто єму ихъ давъ. П. Грын—цкій до кôнца пôддержувавъ свою кандидатуру. Про якѣ небудь надъужитя его не чувъ; противно, статія въ „Strażnic-и“ обурила всѣхъ въ Буску. — Четвертый свѣдокъ п. Вас. Ваньо зôзнавъ, що ônъ попиравъ кандидатуру п. Грыневецкого и самъ кандидатъ попиравъ єи до кôнца. Про яке небудь пôдкупство и про якѣ небудь надъужитя п. Грыневецкого, свѣдокъ не знаѣ; противно, п. Грыневецкій тѣшится якъ найлучшою славою справедливого урядника. Розмова свѣдка съ М. Токаржевскимъ пôдъ часъ выборôвъ зовсѣмъ не така була, якъ єи представивъ обжалованый. Свѣдокъ знавъ, що Поляки такъ укладаютъ листу голосованя, що на початку кладутъ выборцѣвъ за польскимъ кандидатомъ, въ серединѣ за рускимъ, а при кôнци знов за польскимъ, — тожь зъ уваги на тое сказавъ Токаржевскому, що кôнцевѣ голосы переважатъ на сторону гр. Тад. Дѣдушицкого.

По переслуханю свѣдкôвъ ôтчитано свѣдоцтво дане властею п. Гневошови. Зъ него показуѣся, що п. Гневошь мавъ 17 слѣдствъ карныхъ о переступства прасовѣ, а лишь 3 разы бувъ караный и то дрôбными карами.

По уложеню трибуналомъ пытань для судіѣвъ присяжныхъ пôшли выводы дра Дулембы и дра Флешнера. Не уважаѣмо потрѣбнымъ подавати содержаня тыхъ бесѣдъ, бо они опиралися на наведеныхъ повысше фактахъ. Бесѣда дра Дулембы, хочь дуже зручна, робила пригнетаюче враженье тымъ, що ônъ разъ-на-разъ сыпавъ такими словами, якъ „niecne klamstwa“ и т. п. П. Гневошь забравъ на конець самъ голосъ и въ довгôй, хорошо выголошенôй — хочь предсѣдателемъ трибуналу часто перерываной — бесѣдѣ высказавъ свою послѣдну оборону. Ônъ говоривъ о деморализаціи при выборахъ, о покривдженю Русинôвъ и о всякихъ средствахъ,

---

тои самои роботы, але що дѣеся дальше по дорозѣ ôтъ динамо-машины ажь до жарѣючои лямпы, сего наука о руху не въ силѣ намъ пояснити. Тутъ треба вже конче приняти, що електричнôсть есть якоюсь незвычайно рѣдкою и плынною матерією — якесь „флюидумъ“. Доперва при помочи сеи гипотезы стаѣ намъ електричнôсть бôльше зрозумѣлою. Може бути, каже преподаватель, що ся теорія буде колись заступлена другою, лѣпшою, але поки що мусимо ю держатися и на сѣй пôставѣ старатися пояснювати електричнôсть. Пôсля гадки отже дра Гандля „флуидумъ“ електричне выкликуе кождый електричный токъ.

Цѣкавый ôтчитъ о акумуляторахъ мавъ Павло Самиель въ Парижа. Ôтчитъ сей звѣстный вже въ своихъ головныхъ чертахъ нашимъ читателямъ въ однôй зъ попереднѣйшыхъ статей, где була бесѣда о акумуляторахъ, поданои пôсля поясненъ сего ученого.

Дръ Мозетигъ, примаріюсъ вѣденьского шпиталю и дръ Буде зъ Парижа, посвятили свои ôтчиты ужиткови електричности въ штуцѣ лѣкарскôй. Першій говоривъ о *ужитку електричности въ хирургіи*. Хирурги уживаютъ електричности такъ при діягнозѣ якъ и въ цѣляхъ терапевтичныхъ. Коли яке металичне тѣло черезъ выстрѣлъ дôстанеся до тѣла чоловѣка, то дуже часто не можна выслѣдити анѣ пальцями анѣ зондою чи то дѣйстно есть н. пр. куля або якій би ôгламокъ чи кôсть раненого. Се можна дуже добре розпôзнати за помочею **електричнои зонды**. Коли електрична зонда зôйдеся съ металевымъ тѣломъ, замыкаѣ токъ електричный, а дзвôнковый прирядъ електричный зачинаѣ заразъ дзвонити. За помочею микрофону и индукційнои ваги Гигеса можна выслѣдити металевѣ тѣла, що лежатъ глубоко пôдъ скôрою, а котрыхъ и зондою не можна выслѣдити. Ще важнѣйшимъ есть ужитокъ електричного свѣтла при діягнозѣ. Щобы вглянути до внутрѣшныхъ ямъ въ тѣлѣ чоловѣка, уживано доси лишь ôтповѣдно урядженыхъ зеркалець, за помочею котрыхъ впускано свѣтло сонця до внутра чоловѣка. Сѣ приряды заступлено нынѣ т. зв. **електричными ендоскопами**, за помочею котрыхъ можна освѣтити н. пр. жолудокъ свѣтломъ електричнымъ. Черезъ пролыковый отвôръ въ горлѣ именно впроваджуеся ажь до самого жолудка склянну цѣвку, въ котрôй за помочею електричного току розжаруеся дрôтъ платиновый и тымъ способомъ освѣтляѣ яму жолудкову; щобы однакожь повстаюча теплота не мала на жолудокъ шкодливого вплыву, переходятъ ще черезъ цѣлый апаратъ тонесенькѣ цѣвочки, въ котрыхъ разъ въ разъ переплываѣ холодна вода и тымъ способомъ не допускаѣ, щобы цѣлый апаратъ значно розôгрѣвся. Яко средство лѣчниче уживаеся електричнôсть, щобы розбудити дѣяльнôсть мушкулôвъ або розпустити хемичнымъ способомъ нагромаджену въ тѣлѣ шкôдливу течу. Цѣкавою есть такожь **електрична ключка**, котрою ôттинаются нароети на тѣлѣ н. пр. гулѣ на головѣ. Коли давнѣйше до сихъ операцій треба було другѣ инструменты розжарувати, нынѣ закладаеся на нарôсть въ тôмъ мѣсци, где его треба ôттяти, електричну ключку, розжаруеся ѣи електричнымъ токомъ и нарôсть сей часъ ôтпадаѣ.

Пôдчасъ коли дръ Мозетигъ пояснивъ ужитокъ електричности въ хирургіи, звернувъ дръ Буде увагу своихъ слухачѣвъ на ѣи ужитокъ въ физіольогіи. Межи иншими показувавъ ônъ прирядъ, котрымъ при аѣскультаціи можна слѣдити за тымъ шипотомъ, якій выдаѣ серце черезъ стяганьеся и розтяганье сердцевыхъ мушкулôвъ и черезъ обѣгъ крови.

Та богато ще прійшлобыся намъ писати, якъ бы мы хотѣли хочь коротенько про кождый ôтчитъ згадати. Про те поминаѣмо всѣ иншѣ и звертаѣмося до сего, котрый насъ Русинôвъ найбôльше обходитъ, а котрый державъ нашъ землякъ дръ *Иванъ Пулюй* неутомимый працьовникъ на поли електричности и авѣстный цѣлому свѣтови выналодець рôжныхъ електричныхъ апаратôвъ. Кôлька разôвъ удостоився бувъ дръ И. Пулюй на выставѣ великои чести, бо въ присутности престолонасл. архикняз. Рудольфа и его высокодостойнои жены архикн. Стефаніи а потому такожь архикн. Райнера и архикн. Валеріи робивъ многи експерименты и пояснювавъ высокодостойнымъ гостямъ свои апараты. 30 жовтня мавъ дръ И. Пулюй ôтчитъ о „електричности въ порожни.“ По короткôй вступнôй рѣчи о природѣ газôвъ пояснивъ нашъ ученый землякъ свои выводы дуже удачными експериментами, въ котрыхъ особливо два дуже розцѣкавили були цѣлу публику. Дръ И. Пулюй получивъ електроды фосфоризуючои лямпы съ електричною машиною Ганца и она притахла, бо незвычайно велика скôлькôсть електричности при слабôмъ напруженю не могла перемогти опору лямпы; коли прилучено до неи апаратъ индукційный она заразъ знову засвѣтила. Другій дослѣдъ показавъ знову, що коли въ порожню напустимо газу то свѣтло електричне заразъ слабне. Всѣ експерименты робивъ дръ И. Пулюй на апаратахъ свого выналоду. Въ своимъ ôтчитѣ выступивъ бувъ такожъ дръ И. Пулюй противъ „четвертого стану скупленя“ Крукеса и „четвертого розмѣру“ проф. Цельнера. Численно зôбрана публика дуже була вдоволена ôтчитомъ дра И. Пулюя, що и доказала грôмкими оплесками.

На сѣмъ кôнчимо нашъ оглядъ електричнои выставы въ Вѣдни а хочь мы лишь дуже побѣжно и поверховно змогли его подати, то все таки думаѣмо, що хочь въ части змогли письмо заспокоити цѣкавôсть нашихъ ласкавыхъ читателѣвъ.

Для завершеня огляду мусимо ще сказати, що выстава пôдъ проводомъ престолонаслѣдника архикн. Рудольфа сôстала замкнена 3 падолиста лишаючи по собѣ милѣйшѣ споминки якъ яка небудь друга выстава въ Вѣдни.

К. К.

якихъ уживавъ польскій комитетъ для побѣды надъ Русинами, а отгакъ перейшовъ на выборы въ Буску-Камѣнцѣ. Тутъ поднѣсъ головно, що трибуналъ отнявъ ему всякй средства обороны, бо зъ помежи 21 свѣдковъ покликавъ лишь именно тыхъ чотырехъ, котрй повинни були радше разомъ съ п. Грыневецкимъ выступати яко обвинителѣ; — дальше, що трибуналъ ухваливъ не читати дуже важного для его обороны листу п. Токаржевского до Мареша. Обжалованый жалуе теперь, що тыхъ чотырехъ переслуханыхъ свѣдковъ подавъ на свѣдковъ; онъ радився правниковъ, чи маѣ ихъ подавати, а тій ему сказали, що они при зознаняхъ многихъ другихъ свѣдковъ нѣчого ему не можутъ пошкодити. Тымъ часомъ тй чотыри свѣдки — були одинокими свѣдками.

По резимѣ предсѣдателя трибуналу удалися судіи присяжни на нараду и за $1^1/_2$ годины прочитавъ проводнычій такій вердиктъ: На I питанье: „Чи виненъ п. Гневошь, що фалшиво повинивъ п. Грыневецкого о продажь голосовъ выборцѣвъ до сойму?“ — 12 голосовъ: нѣ: На II питанье: „Чи виненъ, що повинивъ его именно, безъ наведеня фактовъ, о погорды достойнй свойства або выставивъ его на публичну поругу?“— 12 голосовъ: такъ. На III питанье: „Чи виненъ, що поданьемъ факту выдуманого або перекрученого фалшиво повинивъ его о такій чинъ нечестный, котрый може его поставити въ погорду або понижити въ публичномъ мнѣнію?“ — 12 голосовъ; такъ — съ пропущеньемъ слова „выдуманого“. На питанье: „Чи п. Гневошь переводъ доказъ правды?“ — 12 голосовъ: нѣ.

По отчитаню вердикту засужденому, дръ Дулемба внѣсъ вымѣръ кары и обставины обтяжаючій, а дръ Флешнеръ обставины улекшаючій и просивъ о вымѣръ кары понизше вызначенои и о перемѣну кары арешту на грошѣ. Трибуналъ не увзгляднивши жаднои улекшаючои обставины, а лишь обтяжаючій, засудивъ п. Гневоша на 8 мѣсяцѣвъ вязницѣ.

П. Гневошь зажадавъ отпису выроку и зголосивъ зажаленье неважности и рекурсъ що до вымѣру кары.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Австрійскй круги парламентарній*) приготовуются до настоящои боротьбы. Засѣданя клубовъ отбуваются що день и суть дуже оживленй. Въ „Kol-ѣ polsk-омъ“ отбувалися цѣкавй дискусіи надъ тымъ, чи приняти въ члены „Koła“ посла коломыйского рабина Бльоха. Здаѣсь, що значна часть послювъ хилилася до того, щобъ пріймити, ажь поки Jupiter tonans того збору, п. Грохольскій, не заявивъ „приватно“, що кождый посолъ, скоро подпише статутъ „Koła“, тымъ самымъ уважаеся вже его членомъ. На томъ и скончилася цѣла исторія и п. Бльохъ зостався признаный членомъ „Koła“. Не менше оживленй розправы велися и въ клубѣ ческомъ, котрый не хотѣвъ приняти въ свои члены провоника Молодо-Чеховъ, дра Грегра. Ажь коли Молодо-Чехи загрозили, що въ такомъ разѣ и всѣ прочій зъ клубу выступлятъ и утворятъ новый клубъ, то „Клубъ ческій“ спустивъ троха зъ тону и оголосивъ публично, що припущенье Грегра до клубу ще не рѣшене, але можность его не выключена. До бюра выбравъ клубъ торочныхъ членовъ, до комисіи выконавчои правицѣ зостали выбранй такожь тй самй члены, що въ минувшой сесіи. Клубъ правого центрумъ нараджувався подъ проводомъ Гогенварта надъ програмою праць рады державнои. Обговорювано тамъ сподѣваній внесеня правительства до уставы о организаціи загального рушеня и до уставы о наслѣдствѣ грунтовъ селяньскихъ. Предложеный проектъ уставы о забезпеченю роботниковъ клюбъ рѣшивъ передати комисіи промысловой. Въ клубѣ сполученои лѣвицѣ, въ имени котрои пос. Пленеръ освѣдчивъ въ радѣ державной, що жаденъ зъ ей членовъ не пріймe реферату до справъ буджетовыхъ, раджено надъ дальшими способами борбы съ правительствомъ. Якъ бачимо лѣвица съ тымъ заявленьемъ Пленера вступае на дорогу политики абстиненційнои. Чи тою дорогою добьеся чого небудь лѣвиця, того не знаемо, але що парламентаризмъ въ загалѣ богато на томъ стратитъ, се певна рѣчь, тымъ больше, що правиця, хочь и признаеся до однои засады — автономіи, то все жь таки однои спольнои програмы и тактики не маѣ; головну акцію веде правительство, а правиця ограничаеся на его попираню. Се въ короткомъ часѣ може зовсѣмъ здискредитувати австрійскій парламентаризмъ, бо не проявляючи нѣякои ініціативы въ дѣлахъ державныхъ, онъ по просту станеся злишнымъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Вѣдомость, будьтобы правительство россійске поручило гр. Толстою, Каткову и Побѣдоносцеви выробити статутъ державный, показуеся ложною. — Въ Петербурзѣ появилася брошура Новосельского, въ котрій онъ робитъ тяжкй закиды россійскій управѣ финансовій, що она знижае дуже вартость кредитовыхъ билетовъ черезъ занадто велику емисію и що допустилася страшныхъ надужить въ управѣ желѣзниць та що терпитъ вызыскуваньe народнои працѣ предпріемцями, опираючимися на банковый кредитъ. Брошура ся зробила въ Петербурзѣ велике враженье. — Пось англійскихъ вѣдомостей есть вже певною рѣчею, що россійскій министеръ Гирсъ вертаючи зъ Монтре поступитъ по дорозѣ до Вѣдня, щобы зъ розказу царя подобно якъ въ Берлинѣ запевнити австрійске правительство о мирныхъ отношеняхъ Россія. „Nord“, котрого отношеня до россійского правительства суть знанй, потверджае сю вѣдомость и на доказъ наводитъ найновѣйшу змѣну въ россійскомъ правительствѣ зо взгляду на обѣ сусѣднй державы. Гирсъ выбрався, каже „Nord“, въ щасливу хвилю за границю, бо якъ разъ тогдѣ Нѣмеччина и австрійско-угорска монархія дали найлѣпшй доказы доброи волѣ въ болгарскій справѣ. — Слѣдство яке переведено въ Петербурзѣ съ недавно увязнеными особами мало выказати, що въ Петербурзѣ находится тайна друкарня революційна. Революційнй газеты зачинаютъ чимъ разъ больше проявлятися. Въ петербурскихъ кружкахъ полигичныхъ запереченуютъ, будьтобы Россія мала брати участь въ высыланю спольнои флотилѣ на хиньскй воды; о подобной вѣдомости въ Петербурзѣ нѣчого не знаютъ. Неправдою въ загалѣ маѣ бути такожь, що всѣ державы згодилися на высланье спольнои флотилѣ; о сѣмъ не лишь въ Петербурзѣ, але въ загалѣ нѣгде нѣчого не знаютъ. „Journal de St. Ptbg.“ доноситъ, що такъ само не существуе жаденъ проектъ организаціи податковъ анѣ жадна комисія, котра бы мала розбирати сей проектъ.

Франція. Першій томъ жовтои книги появився 5 с. м. и содержитъ историчный оглядъ всѣхъ подѣй отъ 1874—1878 р. т. є.: цѣлый часъ отъ заключеня угоды, въ котромъ то часѣ Анамъ просивъ помочи у Хинъ противъ ворохобниковъ. Письма французскихъ пословъ поданй въ сей книзѣ доказуютъ, въ якій способъ повстало тонкинске питанье и якъ оно дойшло до свого теперѣшного значеня. Война съ Хинами здавалася нехибною, коли Буре донѣсъ, що Хины откликуютъ свои войска и робятъ таке предложенье, що бы край на повночь отъ червоной рѣки належавъ до нихъ а на полудне до Франціи. Буре отраджувавъ отъ такои угоды. Що жовта книга доперва теперь появилася, поясняеся тымъ, що французске правительство кождои хвилѣ сподѣвалося вѣдомости о побѣдѣ французского войска и о занятю мѣста Бакъ-Нингъ. Що по такой вѣдомости читалабыся жовта книга зовсѣмъ инакше, то само собою розумѣеся; однакожь ще отъ 27 м. м. правительство не получило жадныхъ вѣдомостей. — „Бюро Райтера“ доноситъ зъ Ст.-Маврициюсъ, що потверджаются вѣсти о бомбардованю двохъ мѣстъ на Мадагаскарѣ черезъ французовъ. Выслано такожь двѣ французскй фрегаты, котрй маютъ бомбардувати крѣпость Дофенъ и другій мѣсцевости на полудневомъ побережу. — Въ Парижи ходитъ поголоска, що въ Испаніи въ каталоньскихъ провинціяхъ выбухла ворохобня и що прійшло навѣть до ужитку стрѣльного оружія. — До „Temps“ доноситъ зъ Берлина, що кн. Бисмаркъ не уважае союзъ нѣмецкихъ державъ лишь яко поруку мира але такожь яко звязь, котра маѣ забезпечити принципъ консервативный. Прилученьеся Италіи до союза уважае кн. Бисмаркъ за незгодне съ политичными идеями державъ приступившихъ первѣстно до союза а то по той причинѣ, що тамъ выступае явно и сильно напрямъ антиклерикальный. Берлиньскій кабинетъ повѣдомивъ о сѣмъ кабинетъ римскій. Дальше доноситъ згаданый журналъ зъ Мадриду, що межи Нѣмеччиною а Испанією наступила тайна умова зо взгляду на рухъ революційный; сю умову предложено и другимъ державамъ и они на се згодилися. — „Observeur“ доноситъ, що французске правительство отнеслося було до нѣмецкого въ той цѣли, щобы съ нимъ порозумѣтися и спольными силами выступати противъ людей, котрй хотятъ выкликати рухъ революційный и уживаютъ въ своихъ цѣляхъ експльодуючихъ матерій. Нѣмецке правительство отмовило сего по той причинѣ, що коли оно давнѣйше ту саму гадку порушило Франція остентативно отъ сего отказалася.

Бельгія. 6 с. м. згорѣла въ Бруксели палата парляментарна. Пожаръ выбухнувъ о шестой годинѣ вечеромъ и до 8 год. знищивъ зовсѣмъ павилонъ, въ котромъ находилася саля засѣдань. Колька особъ зостало при пожарѣ убитыхъ. Пожаръ выбухнувъ якъ разъ тогдѣ коли отбувалося засѣданье, сойму и при сильномъ вѣтрѣ розширився скоро.

Сполучен державы пвн. Америки. Въ понедѣлокъ с. т. розпочався въ Вашингтонѣ конгресъ Сполученыхъ державъ повночнои Америки. Рѣчь президента Артура отчитана при отвореню конгресу занимаеся подробно станомъ финансовымъ и представляе его въ дуже свѣтлыхъ краскахъ. Велика ся республика мала сего року по оплаченю всякихъ выдатковъ ще 39 мілионовъ чистого доходу. Займаючимъ есть конець згаданои бесѣды президента. Насамперед доказуе онъ, що всесвѣтному мирови не грозитъ жадне небезпеченьство але мимо того не можутъ Сполученй державы занехати своихъ приготовлень до войны, особливо мусятъ они мати такъ сильну флоту, щобы она въ данномъ случаю змогла боронити пристаней, торговлѣ и народнои поваги республики.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ товариства „Рускихъ Данъ“** увѣдомляе, що загальный зборъ членовъ товариства отбудеся дня 12 л. грудня (въ середу) въ канцеляріи Ставропигійского Института о 3 той год. зъ полудня, на котре Вичт. членовъ умильно запрошуеся. На порядку дневномъ: 1) Справозданье выдѣлу зъ доходовъ и розходовъ въ 1883 р.; 2) Выборъ предсѣдательки, секретарки и выдѣлу; 3) Внесеня членовъ. — *Отъ Выдѣлу.*

— **О нашомъ „Кружку етнографично-статистичномъ“** згадуе „Kurjer lwowski“ съ признаньемъ, що красно розвиваеся, и взываe польску молодѣжь, щобъ она брала примѣръ зъ дѣятельнои молодѣжи рускои.

— **Именованя**. Комисарями скарбовыми зостали именованй концеписты скарбовій: Стан. Бильвинъ, Вас. Тыховскій, Іос. Махницкій, Ив. Чабанъ, Ал. Смага, *Вол. Бяликевичъ и Ник. Дольницкій*; концепистами скарбовыми практиканты концептовй: Ром. Билиньскій, Фрид. Риманъ, Іос. Добія, Ив. Тирка, Генр. Пукальскій, Іос. Ширеръ и дръ Мих. Кочиркевичъ.

— **Предсѣдатель „Буковины“ и „Малая Русь“**. Отъ одного поважного нашого земляка зъ за кордону достали мы слѣдуючу допись: „Въ 89 ч. „Нового Пролома“ прочитавъ я слова п. Дудыкевича, предсѣдателя тов. „Буковина“ о томъ, нѣбы-то „въ первый разъ“ народъ въ Галичинѣ „назвалъ малымъ рускимъ народомъ король польскій Казимиръ В., ибо онъ (народъ) сталъ быти малымъ въ очахъ его (короля) для того що далъ ему покоритися.“ Слова тй показуютъ, що предсѣдатель Буковины може и „хорошій витія“, та только слабый историкъ свого краю и мало ознакомленый навѣть съ учебниками, по котрымъ вчатся гимназисты въ Россіи. Бо инакше онъ мусѣвъ бы знати, що довго ще до покоренія Галича Казимиромъ, вже въ 1292 р. византійскій лѣтописець Кодинъ зве галицко-володимирску землю Малою Русею (Μικρὴ Ρωσσία) и що вже отъ 1335 року дойшла до насъ грамота князя Юрія Володимерского, котрый зве себе „Nos Georgius Dei gratia natus dux totius Russiae Minoris“. — „Оно конечно: Александръ Македонскій — герой, да зачѣмъ же стулья ломать?!“—чи слова одного зъ лиць въ „Ревизорѣ“ Гоголя можемо мы нагадати п. Дудыкевичу и „Новому Проломови“? — *У.*

— **Полонизація**. На стаціи желѣзницѣ въ Калуши надававъ дня 27 с. м. слуга одного священика посылку. Урядникъ зазрѣвши руску адресу, запытавъ слуги „Яка адреса на посылцѣ“? Слуга отповѣвъ чемно „Прошу пана, тамъ адреса написана“. На тое сказавъ урядникъ: „Я не учився на дяка, щобымъ умѣвъ таке письмо читати, — перечитай самъ!“ Не оставало слузѣ нѣчого, якъ приступити до пачки и перечитати адресу, котрои п. урядникъ не умѣвъ, або не хотѣвъ читати. — Подаемо сей фактъ, яко маленьку илюстрацію польского „bratersiwa“ на Руси; заразомъ запытуемо кого належитъ, чи вольно урядникамъ, живучимъ на рускій земли и годуючимся рускимъ хлѣбомъ, выражатися въ такій згордный способъ о рускомъ письмѣ?

— **Дневникъ жидовскій** п. з. „Ekonomista“ маѣ съ новымъ рокомъ повстати во Львовѣ подъ редакцією адвоката Готлиба и п. Френкля, редактора жидовско нѣмецкого письма „Der Israelit“. Есть се звычайне, хочь и сумне явище, що где только газетярство перестае робити службу публичну, перестае бути двигачемъ певныхъ идей, перестае плекати и розвивати въ своихъ читателяхъ почутье горожаньства и высшій чистй идеалы, перестае для своихъ идей наражуватися на страты и переслѣдованя, але отдаеся въ службу интересамъ певнои клики и стаеся предпріемствомъ платнымъ та высковымъ, — тамъ сейчасъ непремѣнно являются жиды и захапуютъ его въ свои руки. Такъ есть въ Берлинѣ, въ Вѣдни, Парижи и въ другихъ большихъ мѣстахъ, — такъ буде и во Львовѣ, дякувати шовинистичному заслѣпленю и безъидейности тутешныхъ польскихъ дневниковъ.

— **Пригода на ловахъ**. Подчасъ лововъ въ ревирѣ плавскомъ, въ повѣтѣ пискомъ, мѣсцевый властитель добръ гр. О. Р. неуважно спускаючи курки стрѣльбы пострѣливъ 24 лѣтного селянина занятого гонкою, Ивана Бурдзу зъ Пришова, такъ небезпечно въ голову, що сей въ колька днѣвъ опосля мимо помочи лѣкарскои житье закончивъ. Доходженье судово-карне почалося.

— **Банда злодѣевъ** намагалася недавно ночною порою здѣяти крадежи въ кольскохъ хатахъ въ Артыщовѣ, въ пов. городецкомъ. Сполохана тамъ, удалася до сусѣдныхъ Малковичь, где одному господареви вывели зъ незамкненои стайнѣ пару коней вартости 160 зр. Рвночасно два злодѣй, належачій мабуть до тои самои банды, пробовали въ одной хатѣ доконати рабунку а заскочены черезъ сторожу ночну утѣкаючи дали два разы огня и сильно пострѣлили стражника въ плечѣ. Скрадены конѣ отшукали на другій день въ лѣсѣ подъ Керницею, а о всѣй справѣ повѣдомили сей часъ ц. к. судъ.

— **Посмертна згадка**. (*Допись зъ Украины*). Дня 14 (26) падолиста умеръ въ Харковѣ пось тяжкои хоробы баронъ Миколай Александровичъ Корфъ, котрый богато потрудився для народного добра на Украинѣ. Покойный выйшовъ зъ родины, котра стояла высоко въ придворному и бюрократичному кругу въ Петербурзѣ, але волѣвъ працювати коло народу та на полѣ литературномъ, нѣжь добуватися чиновнои карієры. Имя его стало громко звѣстнымъ въ Россіи въ першій часы появы „земствъ“, яко чоловѣка, котрый носячи аристократичне титло завсѣгды выступавъ въ земствѣ и въ литературѣ за демократичнй интересы. Зъ того жь часу бар. М. Корфъ посвятився особливо народнои школѣ и выбраный членомъ отъ земства Александровского уѣзду Катеринославскои губерніи въ краеву школьну раду, онъ бувъ однымъ зъ першихъ закладчиковъ въ Россіи правдивои народнои школы. Чи-мало написавъ онъ и учебниковъ для такои школы и цѣлый подручникъ ей организаціи („Руская Народная школа“). Не будучи самъ Украинцемъ по крови, але живучи середъ украиньского народу, бар. Корфъ практикою допевнився о потребѣ хочь початковои науки въ украиньскій мовѣ, о чѣмъ писавъ не разъ, а найбольше подробно въ статіяхъ: „Малорусская народная школа“ (въ „Одесск. Вѣстн.“) и „Етнографическій елементъ въ дѣлѣ организаціи народной школы“ (въ „Порядку“), котрй увойшли въ его книгу „Наши педагогическіе вопроса“ (Москва, 1882). Зъѣздъ народныхъ учителѣвъ Херсоньскои губерніи, котрый краеве земство поручило руководити бар. Корфу, одноголосно постановивъ — просити правительство о дозволенье початковои науки въ украиньскій мовѣ. Будучи демократомъ, бар. М. Корфъ бувъ такожь и либераломъ, стоячимъ особливо за децентрализацію и земску самоуправу. Яко особа, бар. Корфъ дивувавъ усякого, кто знавъ его, своею невсыпучою працею, котрои не кидавъ навѣть въ часы самыхъ острыхъ приступовъ тяжкои хоробы, що мучила его въ остатныхъ сѣмь-осѣмь рокахъ. Утрата такого роботника въ лѣтахъ ще не старыхъ (покойный не мавъ ще 50 роковъ) есть правдивымъ горемъ для всеи Россіи, а надто для Украины.

— **Процесъ противъ министровъ норвегскихъ** въ Христіянія ведеся вже больше якъ мѣсяць, а до конца его ще дуже далеко. Першій стоитъ передъ судомъ министеръ Сельмеръ. Защитникъ его цѣлый той мѣсяць говоритъ день въ день по 5 и больше годинъ, розпинаючись та божачись на чѣмъ свѣтъ стоитъ, що министеръ поступавъ собѣ легально, хочь норвегска конституція ажь надто выразно потверджуе нелегальность подсудного. А треба знати, що въ Норвегіи конституція не пусте слово. У кождого селянина, въ найбѣднѣйшой хатѣ устава конституційна виситъ на стѣнѣ. Дѣти въ найраншихъ лѣтахъ учатся ей на память порядъ зъ „отченашемъ“, трудно отже надѣятись, щобъ нарушаюче тую конституцію министерство було пущене безкарно. Судъ надъ министромъ Сельмеромъ скончится здесь около 15 сѣчня, по чѣмъ прійде черга на другихъ его собратовъ.

— **О' Донованъ**, славный англійскій подорожникъ и кореспондентъ часописи „Daily News“ зъ походу Гикоъ нашѣ, зостався, здаѣсь, забитый въ кровавой битвѣ подъ Ель-Обендъ. Редакція „Daily News-а“ одержала отъ него послѣдный листъ зъ табору подъ Ель-Дуемъ на колька днѣвъ передъ страшною катастрофою. О' Донованъ, родомъ Ирляндець, належавъ безперечно до найсмѣлѣйшихъ подорожниковъ нашого часу. Звидѣвъ онъ Индію, Афганистанъ, Мервъ и майже цѣлу середну Азію, перебувъ тысячѣ небезпеченьствъ, але за свои письма о звиджепыхъ краяхъ доробився великого маетку. Часопись „Daily News“ платила ему за кореспонденціи рочно 40.000 франковъ и кромъ того оплачувала кошты подорожѣ. Коли сей осени выѣздивъ до Судану, дано ему завдатку на тй кошты 75.000 фр., а кромъ того одинъ выдавець заплативъ ему 100.000 фр. напередъ за дѣло, котре мавъ опосля написати. О' Донованъ выѣздячи лишивъ тестаментъ, въ котромъ записавъ маетокъ своимъ свояками, а кромъ того значну суму для „Ирляндскои лиги земельной“. Ирляндець не забувъ и про свой бѣдный народъ, добиваючійся питомои землѣ!

— **Піяньство женщинъ англійскихъ**. Въ Ексетеръ Голь въ Лондонѣ отбулося сими днями засѣданье женщинъ подъ проводомъ каноника Елисона; они радили надъ тымъ, якъ бы запобѣгчи взростаючому ненастанно піянству женщинъ англійскихъ. Одинъ присутный священикъ заявивъ, що посля статистики полиційной було 11.872 женщинъ таитого року караныхъ полиційно за піянство. Яко одну зъ головныхъ причинъ взросту того гадкого налогу подали тую обставину, що купцямъ корѣннымъ вольно продавати спиритуозы въ бутилькахъ. Отже кожда женщина отдаючася піянству, може легко набувати шкодливй напитки. Засѣданье скончилося ухваленьемъ резолюціи: щобъ на будучой сесіи парляментарной внесено биль забороняючій купцямъ корѣннымъ продавати спиритуозы.

— **Поступъ**. Въ мѣстѣ Гринъ-Кунтъ въ Сполученыхъ державахъ пвн. Америки обое супруги кандидуютъ о посаду инспектора школьного. Мужа выбрало одно, а жѣнку друге сторонництво — рвною сколькостею голосовъ...

— **На островѣ Исхія** знову чули гукъ подземный въ ночи на 30 падолиста. Температура тамошныхъ жерелъ минеральныхъ сильно подвышаеся.

— (**Дробній вѣсти.**) Цѣсарь дарувавъ гром. Стебникъ, пов. дрогобыцкого, 100 зр. запомоги на будову школы. — Нова стація телеграфична буде отворена въ Черлянахъ, коло Городка.

Вѣсти епархіальній.

Зъ Архіи Львовскои.

На каноничну институцію на парохію Делѣвъ годится президія ц. к. намѣстництва для Дим. Мыкецея зъ Нѣмшина.

Презенты получили оо.: Ант. Стефановичъ на Дмитрье; Мих. Громницкій зъ Мечищева на Августовку, дек. бережаньского; Теоф. Захарієвичъ на Лозину; І. Гуглевичъ на Юнашковъ и Мих. Вѣлиньскій на Григоровъ.

Въ пропозицію на Бѣлоголовы, дек. зборовского, помѣщенй оо.: 1) Меч. Авдыковичъ зъ Лопушанъ, 2) Ник. Стрѣльбицкій зъ Яснискъ,

3) Теод. Авдыковичь зъ Молотова, 4) Волод. Голинатый зъ Хоросна, 5) І. Жегаловичь зъ Завидча и 6) І. Гаваньскій зъ Долгого.

Катихитомъ при 7-клясовôй женьскôй школѣ св. Елисаветы у Львовѣ поставленый о. Іос. Комарницкій префектъ рускои дух. семинаріи.

Архіерейске благословеніе получивъ о. І. Пачовскій, пар. въ Солонцѣ по поводу ювилея 50-лѣтного священьства; для народу тои парохіи надано повный ôтпустъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **На послѣдньомъ засѣданю кіевского „Общества Нестора Лѣтописца“** велася дуже жива и цѣкава дискусія, тыкаюча исторіи нашого языка въ XIII и XIV вѣкахъ. Поводомъ дискусіи бувъ ôтчитъ *А. И. Соболевского* о тôмъ „якъ говорили въ Кіевѣ въ XIII и XIV вѣцѣ“. Выводы о тôмъ предметѣ п. Соболевскій оперъ на чотырехъ старинныхъ рукописныхъ памятникахъ кіевского походженя. Найважнѣйшій перемѣны въ старорускôй мовѣ пôсля Соболевского почались тогды, коли зъ выговору щезли т. зв. глухі самогласній ъ и ь. Натомѣсть продовжились попереджаючій ихъ чистій самогласній, н. пр. е на ѣ (въ малорускôмъ на і) н. пр. камѣнь, весѣлье и т. д. Рôвнорядно съ тымъ змѣнювались и оконечній согласній: л на в, д на жч (въ малор., н. пр. дожчь) и т. д. Але жадноі зъ тыхъ змѣнъ, характеризуючихъ малоруску мову, въ XIII и XIV вѣцѣ п. Соболевокій въ кіевскихъ памятникахъ не находитъ и выводитъ зъ того, що въ Кіевѣ въ той часъ жили Великоросы и бесѣда була великоруска. На питанье: гдежь опôсля подѣлися тѣ Великоросы и ôтки взялась ту малоруска мова, п. Соболевскій ôтповѣдае, що пôзнѣйше Кіевъ зôставъ заселеный колонистами зъ Волыня и Галичины. Колонизація ишла зъ заходу на всхôдъ задля того, що черезъ княжій можиусобицѣ, а опôсля черезъ нападъ Монголôвъ населенье тыхъ сторôнъ дуже зменшилося, такъ що съ часомъ перевага захôдныхъ поселенцѣвъ вытиснула мову великоруску зовсѣмъ на пôвнôчь. Противъ тыхъ выводôвъ п. Соболевского повстали майже всѣ присутній члены, котрі тôлько забирали голосъ, Великоросы и Украинцѣ. И такъ *С. Т. Голубевъ* замѣтивъ, що по єго думцѣ не годится робити такъ важныхъ выводôвъ на пôдставѣ тôлько чотырехъ памятникôвъ; треба було взяти на увагу и старопечатній книги кіевскій, а такожь и гдеякій иншій писанѣ памятники. Такъ н. пр. въ кіево-печерскôй Лаврѣ хоронится памятникъ зъ XV вѣку съ передмовою переписчика на малорускôй мовѣ, котру треба було увзгляднити. *П. И. Житецкій* попередъ всего пôднѣсъ, що теорія великорускоі населеня въ Кіевѣ не першій разъ появляеся въ науцѣ. Першій вынайшовъ ей пок. Погодинъ, опôсля принявъ ей Лавровскій, але мусѣвъ съ часомъ дуже ей ограничати пôдъ вагою доказôвъ Максимовича. Яко наукова теорія она безхосенна, бо не поясняе анѣ фактôвъ исторіи политичноі, анѣ фактôвъ исторіи языка. Коли навѣть приняти теорію пôзнѣйшои колонизаціи, яку розвинувъ п. Соболевскій, то всежь таки остаесь загадка, для чого при колонизаціи зъ Волыня и Галичины въ Кіевѣ пôзнѣйше являеся не волыньске анѣ галицке, тôлько окреме украиньске нарѣчье. По думцѣ П. Житецкого при студіованю памятникôвъ давноі мовы треба за выхôдну точку брати теперѣшній живій нарѣчя. А опирати такъ широкій выводы, якъ п. Соболевскій, на исторіи перемѣны такихъ змѣнныхъ звукôвъ — зовсѣмъ не можна. Предсѣдатель *В. Б. Антоновичь* розôбравъ теорію колонизаційну п. Соболевского. Она зовсѣмъ фикційна, не оперта на нѣякихъ свѣдоцгвахъ. Попередъ всего сама гадка о зменшеню населеня Кіева черезъ княжій межиусобицѣ на нѣчѣмъ не оперта. Въ княжихъ суперечкахъ брала участь звычайно тôлько нечисленна дружина, такъ що великого вплыву на зменшенье людности они не могли мати. Такожь монгольскій погромъ на кіевскôй земли бувъ не такъ страшный, якъ въ рязаньскôй и ростовскôй. Крôмъ того колонизація, о скôлько мы о нѣй знаемо (въ XVI вѣцѣ) ишла зъ пôвночи на полудне, въ степы, а не зъ заходу на всхôдъ. О колонизаціи въ XIII и XIV вѣкахъ мы не знаемо зовсѣмъ нѣчого. — Крôмъ того въ тôй цѣкавôй дискусіи забирали ще голосъ противъ п. Соболевского *И. В. Лучицкій*, *Ор. Левицкій и Голубовскій*. Задля пôзнои поры дискусія не скôнчилася и зôстала ôтложена до найблизшого засѣдання.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

(Надôслане.)

I.

Однымъ зъ найважнѣйшихъ и найпотребнѣйшихъ литературныхъ предпринять въ нѣмецкôй литературѣ есть безперечно **Брокгауза Конверзаційный Лексиконъ**. Въ протягу 70 рокôвъ стався первостепеннымъ дѣломъ народнымъ и въ наслѣдокъ своеи хосенности и ужитку такъ розширився, якъ нѣяке друге дѣло того рода. Около 400.000 примѣрникôвъ сего обширного предпріємства (отже до 5 мил. томôвъ) знайшло пріємъ мѣжь нашимъ народомъ, а на взрастаючу потребу такого скарбу знаня межи публичностею вказуе скоре выдаванье одного выданя по другôмъ. 13-те выданье дѣла, розпочате ще передъ $1^1/_2$ р. дôйшло до 6-го тому; оно стануло якъ пôдъ взглядомъ оцѣнки содержаня тякъ що до типографичноі окрасы, именно черезъ **доданье многихъ тысячѣвъ ôтисковъ и картъ**, на высотѣ часу. 200 найбôльшихъ ученыхъ якъ пр. Блюнчли (†), пр. Гнейстъ, пр. Ф. Гольцендорфъ, Дръ. Ф. Ренне, инжинеръ Уляндъ, пр Фогтъ (Женева), пр. Ф. Петтенкоферъ и др. стараются въ сѣмъ новôмъ выданю, обôймаючôмъ 16 томôвъ, провити найновѣйшу точку зрѣня людского знания и подати въ найприступнѣйшôмъ видѣ для нашого народа

II.

Геллера граючій предметы.

Рожнородній области штуки, механики и индустріи въ своѣмъ объемѣ не можутъ выказати нѣякого другого предмету, котрый есть такъ пригожій на подарунокъ Рôздвяный, якъ тій, досконалыми признанй **Геллера граючій предметы**, увѣнчанй **першими нагородами** на всѣхъ выставахъ, наконецъ въ „**Мельбурнѣ 1881**“ и въ „**Цириху 1883**“.

Нема ôтношень хочбы якъ нѣжнои натуры, щобы **граючій предметъ Геллера** въ змыслѣ того слова не бувъ **найотвѣтнѣйшимъ подарункомъ на Рôздво**. Где дорогоцѣнній предметы ображаютъ чувство а предметы ужитковій дражнятъ чувствительнôсть, тамъ годится **граючій предметъ** въ найзнаменитшій способъ. Такъ — цѣлый свѣтъ ему буде радый; бо кто на земли не маe годинъ самоты, въ котрыхъ находятъ на него чувство туги або огôрченя, котре называеся „Weltschmerz“, и для кого музика — тая универсальна мова всѣхъ сердець — въ такихъ годинахъ не есть потѣшницею, кому не упріятняе часу?! Такій предметъ треба поручити горячо такожь и тымъ особамъ, котрыхъ засуджуютъ на самоту ихъ занятье, хороба, сирôтство, и пр. Ôнъ подае розрывку и пріятнôсть, тымъ бôльше що фабрикантъ дуже вкусно укладае репертуаръ кождого предмету. Найлюбленѣйшій и найлучшій аріи зъ старшихъ и новѣйшихъ оперетъ, найновѣйшій композиціи на поли музики до танцю, найлюбленнѣйшій пѣснѣ найзнаменитшихъ композиторôвъ даются чути якъ найкорректнѣйше зъ предметôвъ Геллера.

Для **готелѣвъ, реставрацій, цукорень** и т. д нема простѣйшои и певнѣйшои притягаючои силы якъ такій граючій предметъ. Якъ намъ зъ найрôжнѣйшихъ сторôнъ потверджаютъ, доходы тыхъ домôвъ цѣлкомъ подвоилися по спровадженю тои забавки: тому **тымъ господарамъ и властителямъ**, що ще не посѣдаютъ граючого предмету, усильно поручаемо, щобъ уживали тои такъ певною показуючогося силы притягаючои сейчасъ; на жаданье даемо улегченя выплаты.

Пр. **священикамъ**, що не можутъ бути присутными на концертахъ зô взгляду на ихъ становище, або для ôтдаленя, тая игрушка готовитъ найкрасшу и найтревальшу пріятнôсть.

Сен зимы роздѣлений будутъ 100 найлѣпшихъ забавокъ, въ вартости 20.000 франкôвъ, яко преміи, ба и купуючій малу граючу коробку може черезъ те прійти въ посѣданье великои игрушки, бо на кождыхъ 25 франкôвъ припадае премія. Богатій илюстрованій цѣнники съ пляномъ розсылаются на жаданье franco. Радимо и съ найменшимъ замовленьемъ удатись прямо до фабрики въ Бернѣ, бо она маe складъ лишь въ одній Ниццѣ, и дуже часто чужій фабрикати выхваляются яко правдивій Геллера. Кождый предметъ, добре тямте, маe имя фабриканта П. Г. Геллеръ, котрый есть такожь ливерантомъ майже всѣхъ дворôвъ и цѣсарскихъ домôвъ.

! НА СВЯТА !

$4^4/_{10}$	кило	Меду	2 зр.	75	кр.
$4^8/_{10}$	„	Маку синого . .	2 „	25	„
$4^8/_{10}$	„	„ сѣрого . .	2 „	—	„
$4^8/_{10}$	„	Сливокъ сушеныхъ .	1 „	90	„
$4^1/_2$	„	Повилъ найдобôрн. .	1 „	90	„
$4^1/_2$	„	„ добôрныхъ .	1 „	75	„
$4^8/_{10}$	„	Орѣхôвъ волоск. добôр.	1 „	80	„
$4^8/_{10}$	„	„ „ найдобôр.	2 „	10	„
$4^8/_{10}$	„	Мигдалôвъ солодк. добôр.	6 „	50	„
$4^8/_{10}$	„	Родзинкôвъ безъ кôсточокъ	3 „	60	„
$4^8/_{10}$	„	Маронôвъ (каштанôвъ) .	1 „	60	„
$4^8/_{10}$	„	Яблокъ ренетъ . .	1 „	65	„
„	„	„ машанцкихъ .	1 „	65	„
$4^1/_2$	„	Грушокъ добôрныхъ .	3 „	„	„
$4^1/_2$	„	смальцю въ пачцѣ . .	3 „	80	„
$4^2/_{10}$	„	„ „ бляшанцѣ .	4 „	„	„
$4^4/_{10}$	„	Солонины найдобôрн. .	4 „	05	„
$4^8/_{10}$	„	Мармоляды морелевои .	5 „	„	„
$3^1/_2$	„	Сливокъ милевыхъ 8 п.	4 „	70	„
$4^1/_2$	„	„ „ 9 п.	4 „	85	„
$4^8/_{10}$	„	Фигъ султаньскихъ добôрн.	3 „	80	„
$4^8/_{10}$	„	Кавы доб. ôтъ 5 зр. 70 кр. до	8 „	50	„
1	„	Гербаты „ 2 „ 80 „ „	8 „	—	„

(1—6)

Тома Гуровичь

Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

Шварцъ до чобôтъ
безъ витріолю!
зъ першои ц. к. фабрики заложеной въ роцѣ 1835.
Ст. Фернолендта въ Вѣдни
по цѣнѣ фабричній, а то:
1 пудełко по 2, 4, 7 и 14 кр.
можна получити въ Торговли:
К. М. Возняка во Львовѣ
ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому,“)
Шкôра шварцована тымъ чорнилôмъ (шварцомъ) стаеся неперемакаючою и миткою.
Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.
Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Переводы и наслѣдования
Осипа Шухевича
зъ портретомъ и біографіею автора.
(Посмертне выданье.)
Львôвъ, 1883.
Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи русскихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговій, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевій вкладки**:

а) на **книжки щадничій** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричній и ремѣсничій и всякій предметы, маючій цѣннôсть. (23—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при уицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на І-ôмъ поверсѣ.

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свôй ново ôткрытый въ обильный выбôръ заосмотреный складъ:

Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (4—15)

Певнымъ и скорымъ есть наслѣдокъ всюды высоко цѣненыхъ, зъ дуже удоровляючои ростивы званои **вусколистною бабкою** робленыхъ

Бонбонôвъ-бабковыхъ

Виктора Шмидта & Сынôвъ,

въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ лишь въ антикахъ и у „Кароля Баллабана и Ст. Маркевича** во **Львовѣ**.

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ

Львôвъ, Рынокъ, дôмъ п. Ербара

(Андріолього) ***ч. 29 въ подвôрю.***

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локтевыхъ

якъ: **полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенецъ, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвеныхъ, флянельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскій, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.**

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайнôсть пôзнати вымоги П. Т. Панъ, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведений товары продавати по **цѣнѣ низшôй**, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (8—10)

САНИ

подôльско-россійскій, залубній и козирки, легкій и невыворотній суть готовій въ рôжныхъ розмѣрахъ. Поверховнôсть и цѣна у пôдписаного до выбору **въ Липици горѣшнôй, стація Буртштынъ.**

Людомиръ Дзержановскій.

Свѣчи церковній

чистій, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., $1^1/_2$ ф., 1 ф., $^3/_4$ ф. и $^1/_4$ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшій цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (25—?)

УВАГА. Въ цѣннику моеи торговлѣ розосланôмъ съ ч. 129 „Дѣла“ зайшла **ошибка друк.** въ цѣнѣ гербаты; именно замѣсть 1 фт. Высѣвокъ власныхъ 1 зр. 40 кр. – *маe бути* **1 зр 70 кр.** Упрашаю тому П. Т. публичнôсть о ласкаве поправленье сеи ошибки.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Ново отворена

ТОРГОВЛЯ и СКЛАДЪ

ВЫРОБôВЪ МАСАРСКИХЪ

И. ВИКТ. УНДЕРКИ

ул. Галицка ч. 24 во Львовѣ

Поручае всякого рода Вудинину якъ: Шинки, Полядвинѣ, Салями, Ковбасы, Сальцесоны, Ковбаски, Смалець, Солонину и т. п. артикулы — кождого часу свѣжій и найлучшои якости по умѣркованыхъ цѣнахъ. Замовленя на провинцію за готôвку або за послѣплатою выконуются съ всею точностею. 1—4

К. Диккенса

Новорôчній Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ

ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выробокъ на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправлений

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантією 5 лѣтъ.

Тыдневій раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрі крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальній“, хотъ така машина зôпеусь — нѣжъ ей еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (29—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сій суть съ трема колесами, цѣлій желѣзній, дуже треналіі, хорошій и густовній; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користній для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовій, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 135. Львôвъ, Вторникъ 29 падолиста (11 грудня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ свитъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застережене.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“ съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ 16 зр на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року 8 зр на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . 4 зр на чверть рок . . 4 рубл.
на самъ додатокъ на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 5 зр. на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр
на чверть року 1·25
Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ 15 зр.
на пôвъ року 7 50 зр.
на чверть року 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр на чверть рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

ПРЕЛИМИНАРЬ АВСТРІЙСКОГО БУДЖЕТУ НА Р. 1884.

На першôмъ засѣданю бѣжучои сесіи рады державнои дня 4 грудня предложивъ министеръ скарбу дръ Дунаевскій прелиминарь буджету Долитавіи на будущій 1884 рôкъ. Головна сума выдатковъ прелиминуеся на 511,119.390 зр., т. є. о 19,159.554 зр. бôльше, нѣжь ухвалено було выдати на р. 1883. Головна сума сподѣваныхъ доходôвъ обчислена на 472,364.577 зр., т. є. о 8,599.206 зр. бôльше, нѣжь принято на 1883 р. Выходитъ отже недобôръ въ сумѣ 38,754.813 зр., т. є. о 10,560.348 зр. бôльшій, нѣжь недобôръ сего року.

Очезидна рѣчь, що тяжка була задача п. министра скарбу — заанимувати зôбрану раду державну до такого що найменше непотѣшаючого буджету. Але ôнъ таки сповнивъ ей по майстерски. „Помимо такъ великого недобору — говоривъ п. министеръ — не можна не добачити пожаданого получшеня стану финансôвъ австрійскихъ. Выдатки, котрй складаются на той недобôръ, суть по бôльшôй части надзвычайнй та й то продуктивнй, змагаютъ до пôднесеня и оживленя цѣлого руху економичного, такъ що держава не може ихъ покрыти ôтмовити. И такъ на будову желѣзниць державныхъ прелиминовано 28,770.000 зр., на выдатки при узысканю капиталу для будовы желѣзниць приватныхъ 350.000 зр., на урядженье желѣзничого перевозу (Trajectanstalt) на озерѣ Брегенцкôмъ 700.000 зр., на будову вѣденьского парляменту 257.500 зр. и вѣденьского университету 660.000 зр., на послѣднй раты запомоги для потерпѣвшихъ ôтъ повенѣ въ р. 1882 жителѣвъ Тиролю и Каринтіи 1,633.320 зр. и въ кôнци выняткôвй запомоги на направу дорôгъ цѣсарскихъ и водяныхъ будовель, попсованыхъ повѣнями 1882 року 601.400 зр. Всѣ тй выдатки чинятъ разомъ 32,972.220 зр., такъ що по ихъ ôтшибненю властивого „непродуктивного“ недобору покажеся лишь 5,782.593 зр. Колибъ зробити такій самый рахунокъ съ выдатками 1883 року, то пôсля тверджения п. Дунаевского, показавсь бы голый недобôръ въ сумѣ 7,631.863 зр. Кôлькома досыть сомнительнои вартости операціями цифровыми п. министеръ выказавъ, що властиво недобôръ на р. 1884 есть о цѣлыхъ 4,748.228 зр. меншій ôтъ сегорôчного, хочь цифры головного зôставленя безъ комбинацій говорятъ, що недобôръ на р. 1884 бôльшій ôтъ сегорôчного о цѣлыхъ 10,560.348 зр. Чи справдѣ такъ дуже продуктивнй суть тй колосальнй выдатки на желѣзницѣ державнй, якй задумуе робити наша держава, се хиба дальша будучнôсть покаже. Мы замѣтимо тôлько, що на саму трансверзальну желѣзницю галицку вставлено на 1884 рôкъ 10,700.000 зр. А мы знаемо, що тая желѣзница въ першôй линіи мае на оцѣ цѣли не такъ продуктивнй, якъ радше стратегичнй.

Що до доходôвъ, то п. министеръ отверто признаеся до засады, що „если держава муситъ числитися съ взростаючими потребами, то цѣлковите упорядкованье буджету есть безвзглядно залежне ôтъ п о бôльшеня доходôвъ“. Есть се, жаль сказати, зовсѣмъ не нова теорія финансова, котра вправдѣ стоитъ въ суперечности съ наукою скарбовою и съ здоровымъ хлопскимъ розумомъ, говорячимъ: „Man muss sich strecken nach der Decken“, але за тое находится въ повнôй гармоніи съ традиційною польскою господаркою, котра, опираючись на геніяльнôмъ реченю Мицкевича

Mierz siłę na zamiary
Nie zamiar podług sił —

велитъ завсѣгды при выдаткахъ оглядатися на якй небудь „высшй резоны“, а доперва при покрытю тыхъ выдатковъ велитъ удаватися до жида. Розумѣеся, що „упорядкованье буджету“ при такôй системѣ есть чиста илюзія, бо хочь звѣстна „Steuerdruckmaschine“ буде працювати съ крайнымъ напруженьемъ, то все жь таки знайдутся завсѣгды якйсь новй „высшй резоны“, котрй вымагати будутъ ще бôльшихъ выдатковъ и не дадутъ щезнути недоборови въ буджету. А що доперва буде, если насъ — несподѣвано якъ завсѣгды — заскочатъ якй небудь „непредвиджений выпадки“?

Проєктъ 200.000 пожички Бродамъ.

Въ Бродахъ ôтбуваеся теперь — по засеквестрованю черезъ Австро-угорскій банкъ доходôвъ мѣскихъ — горяча борба мѣжь масою мѣщанъ а жидôвскою кликою, котра до теперь тамъ самовôльно господарувала и довела мѣсто до руины. Дня 26 падолиста рада громадска ухвалила взяти въ Краевôмъ банку нову пожичку въ квотѣ 200.000 зр. Цѣль тои пожички есть тая, щобы выдобути въ клопоту тыхъ приватныхъ довжникôвъ громады, за котрыхъ залеглости Австро-угорскій банкъ держитъ теперь въ секвестрѣ всѣ доходы мѣста, а дальше, щобы выратувати въ клопоту п. М. Лязаруса, директора Гипотечного банку и властителя обшару двôрского въ Бродахъ, котрый поручивъ за пожичку мѣску 105.000 зр. въ Гипотечнôмъ банку. Противъ тои ухвалы внесло кôлькадесять жителѣвъ мѣста Бродôвъ съ посломъ Іосифомъ Симономъ протестъ до выдѣлу рады повѣтовои. Основу того протесту подала „Gazeta Narodowa“ и мы наведемо ей въ скороченю, щобы нашимъ читателямъ дати взорець жидôвскои господарки по нашихъ мѣстахъ.

Протестуючй пôдносятъ, що референтомъ проекту новои 200.000-нои пожички въ радѣ мѣскôй бувъ адвокатъ дръ Орнштайнъ, котрый есть такожь приватнымъ адвокатомъ М. Лязаруса. Той Орнштайнъ продавъ мѣсту въ користь Лязаруса п р а в о п р о п и н а ц і и, котре навѣть не було власностею Лязаруса. Щобы дôстати для себе за тую фикційну свою власнôсть заплату — Лязарусъ затягнувъ въ Гипотечнôмъ банку (котрого есть директоромъ) для мѣста Бродôвъ пожичку и заручивъ за мѣсто. (По просту яко директоръ банку взявъ собѣ 105.000 зр. въ него для себе титуломъ продажи мѣсту права пропинаціи.) Протестуючй противъ ухвалы новои пожички закидаютъ, що дръ Орнштайнъ яко лично интересованый не повиненъ бувъ бути не то референтомъ въ радѣ громадскôй, але навѣть бути присутнымъ засѣданю рады. Рôвножь були на засѣданю рады и голосували тіи радній, котрй суть довжниками громады, бо громада поручила за нихъ въ австро-угорскôмъ банку. Имъ отже иде о тое, щобы новою пожичкою въ краевого банку мѣсто ихъ довги покрыло, бо инакше имъ самымъ грозилабы екзекуція. Всѣ интересованй радній уживали всякои можливои пресіи на другихъ радныхъ, щобы перевести ухвалу новои пожички. Представляли, що правительство желае, а выдѣлъ краевый просто жадае того! (Делегатъ выдѣлу краевого п. Михальчевскій дався ужити за средство до агитаціи за пожичкою.) Щобы неохочй не зделетували раду, секретарь громады Моръ замкнувъ салю нарадъ на ключь и сховавъ его до кишенѣ.

Дальше въ протестѣ представлено на пôдставѣ рахункôвъ мѣскихъ, що дохôдъ въ оплатъ ôтъ горячихъ напоѣвъ есть теперь меншій нѣжь давнѣйше, хочь давнѣйше оплаты були о половину меншй ôтъ горѣвки, а три разы меншй ôтъ пива и меду. А се дѣеся для того, бо о скôлько побôльшуются оплаты въ Бродахъ, на стôлько збôльшаеся дохôдъ пропинаціи въ Старыхъ Бродахъ, зразъ за мѣстомъ, належачои до швагра дра Орнштайна. Дешевшй напоѣ дôстаются въ ôттамъ дорогою контрабанды до мѣста. Не диво що интрата пропинаціи Орнштайнового швагра теперь взросла въ двое. Теперь же дръ Орнштайнъ, синдикъ и радный мѣста, адвокатъ Лязаруса и швагеръ пропинатора въ Старыхъ Бродахъ, патронуе нову пожичку, а яко жерело ей умореня показуе — дальше пôдвышенье въ мѣстѣ оплатъ ôтъ напоѣвъ! Головнымъ мотивомъ стараня о нову пожичку есть порука п. Лязаруса за пожичку 105.000 зр. въ Гипотечнôмъ банку, котру ôнъ взявъ собѣ титуломъ продажи мѣсту права пропинаціи. Теперь о титулъ того права пропинаціи ведеся процесъ, котрый п. Лязарусъ може програти. Ему отже иде о тое, щобы якъ найскорше мѣсто сплатило Гипотечному банкови поручену нимъ пожичку, — а тогды вже буде ему съ процесомъ лекша справа.

Пôдписанй на протестѣ суть противнй ширеному поглядови черезъ агитаторôвъ Лязаруса-Каллира, будьто-бы треба було чимъ скорше Бродамъ затягнути нову пожичку, щобы позбутися чимъ скорше секвестру, бо се „встыдъ для мѣста“. По думцѣ протестуючихъ секвестръ компромитуе тôлько дотеперѣшныхъ господарѣвъ громадскихъ, що довели колись богате мѣсто до такого упадку. Пôдъ взглядомъ финансовымъ секвестръ есть для мѣста дуже користный; бо показалося, що рôжнй непотрѣбнй выдатки, котрй теперь секвестръ ухиливъ, чотыри разы були бôльшй, нѣжь кошты секвестрації, и еслибы теперѣшный станъ бувъ удержаный, то мѣсто безъ новои пожички выдобулобыся помалу въ довгôвъ, еслибы рôвночасно знайшовся ктось, що совѣстно натисбы на довжникôвъ громады и зневоливъ п. Лязаруса приняти совѣстнй условія въ справѣ пропинаційнôй.

СПОМИНКИ ЗЪ ПОБЫТУ ВЪ ПРАЗѢ
ôтпоручникôвъ галицкихъ Русинôвъ
по случаю ôткрытя ческого театру.

Три точки зъ часу побыту въ Празѣ въ днѣ 18 и 19 падолиста 1883 р., останутъ на всегда въ нашôй памяти.

По перше — велика гостинность и радый привѣтъ для рускихъ высланникôвъ. Умѣщено ихъ въ однôмъ въ першихъ готелѣвъ въ Празѣ — а то въ т. зв. „готели Саскôмъ“. Прехороше угощенье въ готели; на бенкетахъ высокй мѣсця, лице въ лице съ першими провôдниками и просвѣтниками ческо-моравского народу, якъ Ригеръ, Шремъ, Скарда, ректоръ ческого университета Ранада и др.; почестне мѣсце въ ческôмъ „дивадлѣ“, а то въ однôй въ першихъ льожь, якъ пôдъ часъ ôткрытя ческого театру т. зв. „академією“ такъ и въ слѣдуючихъ вечѣрныхъ представленяхъ; готелевый поѣздъ двокôнный бувъ до розпорядимости рускимъ ôтпоручникамъ — а все коштомъ ческого комитету, що занимався принятьемъ славяньскихъ гостей. Вп. п. Патера, звѣстный литератъ и палеографъ ческій — теперь кустосъ ческого музею и библіотекарь богатои библіотеки того музею — бувъ неôтступнымъ товаришемъ рускихъ ôтпоручникôвъ. Ôнъ ихъ опроводивъ всюда, старався о ихъ выгоды, угощавъ ôтъ самого вступу въ Прагу ажь до ôтъѣзду. Послы рускй попрощались съ тымъ свѣтлымъ Чехомъ сердечно — словами: „Гостинній Чехи здоровй бувайте и на насъ не забувайте!“ Най отже бодай на сѣмъ мѣсци за тôлько доказôвъ пріязни и дружбы, выявленои нашимъ ôтпоручникамъ, буде ему высказана прилюдно щира подяка.

По друге — велика скôлькôсть историчныхъ памятокъ, котрй Чехи обôймаютъ великою дбалостею. Не говоримо вже о тôмъ щасливôмъ положеню Чехôвъ, що ôтъ давенъ давна ихъ народне житье концентрувалося въ ихъ Золотôй Празѣ и про те тутъ всюда позôстали слѣды ихъ долѣ и недолѣ, ихъ щастя и ихъ страданій, ихъ подвигôвъ народныхъ, ихъ дѣятелѣвъ и просвѣтителѣвъ, не говоримо о тôмъ що въ Празѣ гробы князѣвъ и королѣвъ ческихъ зъ всѣхъ минувшихъ епохъ ажь до початку XVII вѣку. Достаточно пôйти на Градчинъ оглянути костелъ св. Вита и его памятки, помянники съ надписями и гробницѣ, достаточно осмотрити королѣвскій замокъ съ его памятными салями и притыкаючими до него старинными святынями, н. пр. костелъ св. Людмилѣ або костелъ св. Георгія; достаточно перейтися по старôй Празѣ и по Вишеградѣ, щобы пересвѣдчитися о богатствѣ ческои исторіи. Мы все тое згадуемо тутъ побѣжно а маемо на мысли тую велику дбалôсть, котрою Чехи стараются звести и примирити свою минувшôсть съ теперѣшною добою свого народного ôтродженя. Нарôдъ, котрый зъ такого упадку якій нанесла на него битва на Бѣлôй Горѣ (1620) пôднѣся и пôднимаесь и то своими народными честнотами а передовсѣмъ просвѣтою и працею въ области науки и штуки, заслугуе на всякій подивъ и може служити за примѣръ намъ Русинамъ.

Справдѣ, не лишь новоздвигнене „дивадло“, котре своею пышною структурою, малюнками al fresco, представляючими значущй сцены въ ческои исторіи и глубоко обдуманй алегоріи — словомъ не лишь цѣлый вкусный устрôй того народного твору выкликали у славяньскихъ гостей, прибувшихъ на торжество окликъ подиву, но може бôльше ще трогаюче враженье зробивъ на нихъ королѣвскій бельведеръ, тая въ пречудного мѣсця Градчина далеко и высоко краснѣюча будôвля здвигнена королемъ Фердинандомъ I въ любви для своеи жены Анны. Не говоримо тутъ о чудной, архитектнôй штуцѣ, съ якою здвигнено тую будôвлю въ найчистѣйшôмъ ренесансѣ въ половины XVI вѣку, — но говоримо тутъ о малюнкахъ al fresco, котрй въ великôй сали того бельведера на стѣнахъ представляютъ важнѣйшй хвилѣ и фазы въ ческои исторіи. Есть тамъ чотырнайцять всѣхъ тыхъ малюнкôвъ пензля малярѣвъ: Лготы, Свободы, Френквальда, Лавфера и Тилета. Першй сѣмь по правôй сторонѣ ôтъ входу представляютъ сцены въ добы панованя Премыславцѣвъ, якъ н. пр. крещенье ческого князя Борживоя черезъ св. Методія, убійство князя Вацлава I черезъ Болеслава; якъ сцены въ дѣяній найславнѣйшихъ князѣвъ и королѣвъ ческихъ: Братислава II (1086), Премыслава Оттокара I (1198), Вацлава I (1230) и Премыслава Оттокара II (1255); образъ осьмый представляе великого законодателя и просвѣтителя Чехъ, короля ческого и цѣсаря нѣмецкого Кароля IV въ роду Люксембургôвъ при актѣ основаня всеучилища въ Празѣ; образъ девятый представляе битву пôдъ Липами зъ 30 мая 1434 р. зъ добы воинъ Гусситôвъ — отчаянна сцена конечного пораженя Гусситôвъ, походячого зъ розкладу ихъ на два противнй таборы, яко ôтстряшаючій примѣръ народнои незгоды и межиусобиць. Образы 10, 11, 12, 13 и 14-тый представляютъ сцены въ исторіи Чехъ вже за австрійского панованя, а именно въ исторіи Альбрехта II, Рудольфа II, Фердинанда III (закôнченье 30-лѣтнои вôйны), Іосифа II и Леопольда II. Іосифъ II выступае на тôмъ образѣ яко гуманистъ, космополитъ, роздаючій милостиню убогимъ въ Празѣ въ часѣ голоду, а Леопольдъ II братъ и наслѣдникъ Іосифа II и реставраторъ ческои короны представленый тутъ въ хвили коронаціи его короною Вацлава I въ Празѣ, окруженый найзнаменитшими достойниками и магнатами королевства ческого на засѣданю товариства наукового. На тôмъ засѣданю участвуютъ представленй тутъ вѣрными портретами три тогдашнй ученй ческй: Добровскій, Добнеръ и Пелцелъ. Есть се примѣръ, що тй ученй патріоты ческй умѣли користати въ случаю коронаціи Леопольда II и звернення правъ ческои короны, котрй мусѣли були уступити централистичнôй системѣ Іосифа II — и вже тогды пôдготовляли народне движенье або духове воскресенье ческого народа.

Добровскій славный на всю Славянщину языкословъ и историкъ бувъ свѣтскимъ священикомъ, Добнеръ славный историкъ бувъ священикомъ Піаристомъ а Пелцелъ ще славнѣйшій историкъ, написавшій знамениту исторію королѣвъ Кароля IV и Вацлава бувъ мірскимъ человѣкомъ. Ôнъ то будучи ментôромъ и приватнымъ учителемъ въ домахъ магнатôвъ ческихъ зъумѣвъ вщепити въ молоду ихъ генерацію любовь до ческого языка, схоронившогося по битвѣ на Бѣлôй Горѣ зъ палатъ вельможь пôдъ стрѣху селянина. Всѣ три они критично розбирали ческу исторію, збирали жерела до неи, а Добровскій ще крôмъ того дослѣджувавъ пôдставу всѣхъ славяньскихъ языкôвъ, т. є. языкъ старословеньскій. Працю тыхъ мужѣвъ продовжали Палацкій и Шафарикъ, поки ажь рôкъ 1848 не заставъ Чехôвъ такъ приготованыхъ працею поодинокихъ ученыхъ лицарѣвъ. Якъ Чехи

Представленый въ протестѣ станъ дѣла есть — якъ вже мы высше сказали — яскравою илюстрацiею жидовскои господарки по нашихъ мѣстахъ. Мы цѣкавi якъ скончится тая справа, чи рада повѣтова знесе ухвалу рады мѣскои, чи нѣ, а отъ того буде залежати подвигненье мѣста Бродовъ. — При томъ случаю також покажеся, чи господарка жидовъ по нашихъ мѣстахъ вже на всякi евентуальности забезпечена, чи може суспольность наша ще мае силу и волю — закладати свое veto и вести якусь контролю.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Становище новоименованого бана хорватского*) здаеся не завидне, а отношенье его до Хорватiи досыть добре характеризуе се, що на телеграфичне завозванье его до президента сойму Крестича и его заступника Шрама, щобы приѣхали до Пешту порозумѣтися въ справѣ открытя сойму, оба они отповѣли, що дуже пильнi дѣла не дозваляють имъ ѣхати. Кромѣ сего ще и другi вѣсти не дуже добре ворожать новому банови, хоць зъ другои стороны опозицiя заховуеся супротивъ гр. Кюнъ-Гедервари зовсѣмъ пасивно и выжидаючо. Головный органъ опозицiи „Pozor“ не высказуваеся ще доси про нового бана а его сторонництво заявляе, що булобы неполитично и несправедло теперь вже выдавати засудъ. Програмою нового бана мае бути пiсля сего, що онъ сказавъ посламъ: „Zakon, sed u rad“, с. е. законъ, порядокъ и праця и якъ кажуть мала зробити досыть добре враженье межи загаломъ Хорватовъ. Послы Хорватскi хвалять его також за те, що добре умѣе по хорватски. — Соймъ хорватскiй зачне свои працѣ 18 л. грудня.

(*Справа принятя дра Iгрега до ческого клюбу*) вже рѣшена некористно для провидника Молодо-Чеховъ. Надъ сею справою голосовано въ клюбѣ поименно, а найострiйше выступали противъ Грегра Ригеръ и Клямъ-Мартиницъ, котрый якъ довѣдуются „Narodni Listy“, мавъ назвати начальника молодо-ческого сторонництва дуже небезпечнымъ мутителемъ публичного спокою. Така ухвала ческого клюбу мусѣла выкликати сильне роздражненье въ цѣломъ сторонництвѣ молодо-ческомъ, котрого праса выступила съ справедливыми докорами противъ Старо-Чеховъ.

(*Друге пленарне засѣданье рады державнои*) отбувшеся въ минувшу пятницю було цѣкаве тымъ, що сполучена лѣвиця выступила на нѣмъ съ своими внесенями. Супротивъ звѣстного заявленя Пленера, зложеного въ комисiи буджетовой въ имени цѣлого сторонництва сполученои лѣвицѣ, що жаденъ членъ сего жь сторонництва не прiйме реферату въ справахъ буджету, здавалося, що лѣвиця буде лишь пасивно приглядатися парляментарной роботѣ противного сторонництва и не выступитъ съ нѣякимъ позитивнымъ внесеньемъ. На другомъ пленарномъ засѣданю подняла лѣвиця передовсѣмъ справу выборовъ въ Моравiи. Два послы выйшовшi при послѣдныхъ доповняючихъ выборахъ зложили свои мандаты а на ихъ мѣсце розписано поновнi выборы. Передъ розписаньемъ поновныхъ выборовъ внесли выборцѣ на руки Хлюмецкого протестъ и хоць онъ стався вже теперь безпредметовымъ, то сполучена дѣвиця рѣшилася выступити съ жаданьемъ, щобы справу выборовъ въ Моравiи переказати верификацiйной комисiи. Змѣряюче до того внесенье пос. дра Конна бiльшiсть парляменту не приняла, позаякъ внесенье се узнано спiзненымъ. — Друге внесенье поставивъ именемъ сполученои лѣвицѣ пос. Найвиртъ, котрый спротивився отосланю предложеня о забезпеченю роботникивъ до комисiи промысловои а натомѣсть жадавъ, щобы сей проектъ переказати спецiяльной комисiи. Но и се внесенье упало въ голосованю. На сензацiю обчислена була интерпеляцiя проф. Зиса, котрый звернувъ увагу палаты на се, що въ новомъ будынку парляменту не ма символа монархiи—двоголового орла, въ чѣмъ бесѣдникъ видитъ злый знакъ для будучности Австрiи. Интерпеляцiю проф. Зиса переказано отповѣдной комисiи.

(*Товариство австрiйскихъ писателювъ и журналистовъ*) подало сими днями на руки посла Цейтгамера петицiю до рады державнои, въ котрой жадаеся ухваленя либерального закона прасового. Межь иншими жадае петицiя знесеня штемпля газетного и кавцiй, ухиленя заказовъ продажи газетъ по улицяхъ и знесеня поступованя „объективного“ а поставленя всѣхъ справъ прасовыхъ подъ компетенцiю судовъ присяжныхъ. „Наколи все тое намъ дасте“ — сказано въ петицiи — „тогды сповните свою мисiю, и прокладете дорогу образованю, свободѣ и правдѣ“.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Дуже займаюча дебата отбулася 5 грудня въ прускомъ соймѣ. Пос. Штернъ выступивъ съ внесеньемъ заведеня тайного голосования при выборахъ до сойму. Онъ сказавъ, що внесенье его дотыкае наглящои потребы и що онъ лишь на томъ обмежився, щобы не творити партiй инакше вносивбы заведенье загального и безпосереднего права выбору. Тайне голосованье есть пiсля его думки конче потрѣбне, бо прилюдне голосованье нѣякъ не допускае, щобы край высказавъ независимо свою думку, позаякъ правительство и капиталъ не допускаютъ сего, бо примушуютъ голосуючихъ стояти завсѣгды по ихъ сторонѣ. Навѣть въ Франкфуртѣ завело правительство тайне голосованье при выборахъ до рады громадскои. Коли отже тайне голосованье есть добре для громадъ, для чогожь не малобы бути добре и для цѣлого краю. На тое отповѣвъ мин. Путкамеръ, що правительство всякими силами буде старатися, щобы сего не допустити, бо тогды усталабы всяка самостойность, а на ей мѣсце наступилобы лишь лицемѣрство. На то отозвалися голосы: „Рада державна!“ На се отказавъ Путкамеръ, що правительство ужiе всеи своеи силы и свого вплыву, щобы и въ радѣ державнiй знести тайне голосованье, бо прилюдне голосованье есть дорогимъ добромъ, котрого правительство не дасть собѣ выдерти. Найолавнiйшi бесѣды въ цѣлой дебатѣ були бесѣды Фиргофа и Генеля. Першiи доказувъ, що кождый горожанинъ краю повиненъ мати способность безъ всякого посторонного вплыву отдати голосъ на такого чоловѣка, котрый пiсля его думки найспособнiйшiй боронити интересовъ отчины. „Якъ довго не устанутъ насилiя при выборахъ, такъ довго выборы тайнi суть конечнi. Наколи мы тутъ ставимо таке внесенье, робимо се для того, що теперiшне положенье сталося вже невыдержимымъ. И давнiйше були у насъ реакцiйнi правительства и мы все зносили, але мы не мали министра, котрый бы урядникамъ при выборахъ, котрi его гадку попираютъ, дававъ таку свободу, якъ теперiшный.“ На послѣдокъ сказавъ ще Фиргофъ: *Становище яке пруске правительство заняло въ послѣдныхъ часахъ въ Нѣмеччинѣ, все бiльше и бiльше характеризуеся тымъ, що тамъ зачинаютъ переважувати всѣ тi реакцiйнi стремленя, якi вже въ Прусахъ переведено.* Панъ Путкамеръ думае, що то, що тутъ (въ Прусахъ) удалося, то удасться и въ Нѣмеччинѣ. Я, що довшiй часъ пробувавъ въ полудневой Нѣмеччинѣ, набравъ зовсѣмъ другого досвѣду. *Почутье спольности съ повнiчною Нѣмеччиною тамъ не лишь що не зросло, але ще бiльше ослабло*“. Ся бесѣда зробила въ соймѣ дуже велике враженье и министеръ Путкамеръ бувъ примушеный спецiяльно на ню отповѣсти. Опосля промовлявъ пос. Генель. Онъ выступивъ остро противъ кн. Бисмарка и его внутрiшнои политики и доказувавъ, що теперiшне правительство ослаблюе монархичне почутье въ народѣ и стаеся такимъ способомъ самой монархiи небезпечнымъ. Коли внесенье дра Штерна прiйшло подъ голосованье, откинула его палата бiльшостею лишь 39 голосовъ.—Зъ Вѣдня доносятъ до Берлина, що въ короткомъ часѣ мае тамъ наступити зъѣздъ трехъ цѣсарiвъ. Зъѣздъ сей мае бути наслѣдкомъ конференцiй кн. Бисмарка съ Гирсомъ. Въ Берлинѣ однакожь не хотятъ вѣрити, що зъѣздъ сей дѣйстно наступитъ. — Епископъ лимбургскiй Блюмъ зоставъ уласкавленый и повернувъ вже на свое мѣсце. Капитула лимбургока ще въ лѣтѣ подавала прошенье до цѣсаря въ сей справѣ. Рѣшенье ся наступило передъ колькома днями. — Велике враженье зробила въ цѣлой Нѣмеччинѣ депеша, що надойшла зъ Мадриду, будто нѣмецкiй престолонаслѣдникъ вертаючи зъ Испанiи поѣде зъ Женевы до Риму, щобы отвѣдати папу. „Nordd. Allg. Ztg.“ заразъ заперечила сю вѣдомость, додаючи що наколибы нѣмецкiй престолонаслѣдникъ мавъ вже ѣхати до Риму, то наступилобы се лишь для того, щобы отвѣдати italiяньского короля. „Агент. Стефани“ доноситъ отже, що 17 або 18 с. м. нѣмецкiй престолонаслѣд. мае прiѣхати до Риму.

Францiя. Демонстрацiя анархистовъ заповѣджена на 7 с. м. неудалася. Войско и полицiя обсадили цѣлу площадь коло биржи и саму биржу и не допустили до жадныхъ непорядковъ. Анархисты завозвали були всѣхъ купцевъ на той площади, щобы того дня позамикали склепы, але нѣкто сего не вчинивъ. Анархисты того дня зовсѣмъ не явилися; зобралася була лишь товпа цѣкавыхъ и по короткомъ часѣ розойшлася. Зъ появившихся арештовано лишь чотыри особы, котрi опирались полiцii. День передъ тымъ арештовано колькохъ анархистовъ, що роздавали зазывъ до народу, щобы сей завтра численно зобрався на назначеномъ мѣсци. Межь сими арештовано якогось 17-лѣтного молодця, при котромъ найдено експлодуючу матерiю. „Liberte“ доноситъ, що Англiя дуже пильно стараеся, щобы залагодити тонкинску справу а переговоры въ послѣдныхъ часахъ значно поступили. Маркизъ Тоенгъ мавъ 5 с. м. вручити Феррому ноту, въ котрой хинске правительство жадае занеханя зо стороны Францiи ворожого выступленя, щобы не прiйшло до конфликту, котрый знѣвечивбы дотеперiшнi переговоры. Переговоры мали вже такъ далеко поступити, що обѣ стороны подъ покровительствомъ Англiи лагодятся вже означити неутральный полосъ. — Адмиралъ Маеръ доноситъ зъ Гонконгъ, що адмиралъ Курбе 26 падолиста зобравъ бувъ всѣ паровi шалюны на каналѣ межь Бакъ-Нингъ и Сонтей, котрi мали ему помагати въ его операцiи на Бакъ-Нингъ. Далшихъ и докладнiйшихъ вѣстей о подвигахъ адм. Курбе не ма зовсѣмъ.

Англiя. Борба працѣ противъ капиталу розпочалася въ Англiи на великi розмѣры. Въ Шеффильдъ зобралася була 5 с. м. рада отпоручниковъ роботниковъ копалень вугля, щобъ постановити, чи роботники маютъ перестати робити, наколи властителѣ копалень не подвысшатъ платнѣ на 15%. Справозданя предложенi радѣ высказувалися майже всѣ противъ безроботя въ сѣмъ роцѣ. По сей отже причинѣ не прiйде вже сего року до великихъ стрейковъ, а рада потреває ще до грудня. Съ новымъ рокомъ мае на ново и ще сильнѣйша розпочатися агитацiя за подвысшеньемъ платнѣ. Мимо того однакожь перестало 2000 роботниковъ въ Дудлей и Нетертонъ ходити на роботу и стараются всѣма силами наклонити и другихъ роботниковъ до безроботя. — Якъ доносятъ, покинули теперь роботу ще и ткачѣ въ Менчестеръ, Блякбурнъ и въ другихъ мѣстахъ, где найбольше есть фабрикъ бановняныхъ выробовъ и грозятъ такъ довго безроботьемъ, доки фабриканты не змѣнятъ зменшеня платнѣ, котру недавно на 5% знижили. Щобы роботники отступили отъ своихъ жадань, не можна теперь и припускати, бо въ цѣлой майже Англiи настала теперь застоя въ промыслѣ и торговли. Наколи отже прiйшлобы до безроботя, то бiльше якъ 90.000 роботниковъ взялобы въ нѣмъ участь. Подобне безроботье думаютъ выкликати и роботники въ фабрикахъ котловъ въ Бермингемъ и другихъ мѣстахъ. — Въ Векфордъ въ Ирландiи були черезъ три днѣ великiй непокои. Зобралася була велика товпа народу — выключно лишь самi католики и напали на протестантовъ. Напали насампередъ на протестантскi церкви а потому и на приватнi домы и все нищили и ломили. Полиция и войско ледве дали раду и допiрва третого дня привернули ладъ и спокой.

Италiя. Пралатъ папскiй *Саваресе* зрѣкся свого достоiнъства и заявивъ, що *переходитъ на протестантизмъ*. Торжество переходу на протестантизмъ отбулося въ американьскiй церквi св. Павла. Саваресе думае написати обширну розправу о реформѣ католицкои церкви. — Римскi журналы доносятъ, що прiѣздъ нѣмецкого престолонаслѣдника есть вже певный и що въ Квириналѣ приготовлюютъ вже апартаменты для него. Всѣ майже журналы витаютъ сю вѣдомость дуже радо, а „Capitale“ каже, що нѣмецкiй князь може бути певный, що его въ Римѣ дуже радо прiймутъ, бо прiѣздъ сей буде однымъ знакомъ бiльше дружныхъ отношень обохъ державъ. Наколибы однакожь прiѣздъ его мавъ значити зближеньеся Italiи до Ватикану, то може бути певный, що се до нѣчого не доведе. — Папа прiймавъ 7 с. м. россiйского великого князя Павла. Позднiйше бувъ великiй князь у кардинала Якобинього.

Сербiя. Телеграмы зъ Бѣлграду доносятъ, що радикалы: Тодоровичь и Милошевичь присуджени на кару смерти. Таусановичь на осѣмь лѣтъ, а Михайловичь на пять лѣтъ тяжкои вязницѣ. Двохъ першихъ помилувавъ король, засуджуючи ихъ на десять лѣтъ вязницѣ.

Болгарiя. Никола Пасичь, що втѣкъ бувъ зъ Сербiи до Виддина, прiѣхавъ бувъ до Софiи, правительство приказало ему однакожь вертати назадъ до Виддина. — Въ зобраню внесено колька интерпеляцiй до министра войны, тыкаючихъ болгарскихъ официровъ въ Россiи и угоды, заключеной съ Россiею. — Министерскiй органъ „Светлина“ откривъ недавно надъужитя россiйского полковника Миронва, а въ слѣдъ за тымъ поставлено въ собраню внесенье, щобы переглянути всѣ рахунки министерства войны отъ 1879 року. — Представителѣ либеральныхъ товариствъ зъ провинцiи въ Софiи выбрали одного члена зъ помежь себе и выслали его до князя, щобы высказати ему свою вѣрность и довѣрiе до теперѣшного правительства.

Египетъ. Зъ Адену надъ моремъ червонымъ доносятъ, що ворохобники напали на пять компанiй египетского войска, котрi якъ разъ були на реконесаноѣ подъ мѣстомъ Свакимъ и погубивали всѣхъ по довшой и сильной оборонѣ. Въ цѣлой Нубiи выбухла ворохобня. Австрiйскiй конзуль въ Каиро припоручивъ конзулези въ Картумѣ, щобы онъ завозвавъ всѣхъ мисiонеровъ и всѣхъ, що лишь припоручень его опѣцѣ, щобы они якъ найскорше утѣкали зъ Картума. Вѣсть ся о новой поражцѣ египетского войска выкликала въ цѣломъ Египтѣ страшный переполохъ, тымъ бiльшiй ще для того, що отдѣлъ сей належавъ до найлѣпшого войска въ Египтѣ. Боятся, що ся послѣдна поражка отворитъ непрiятелевi дорогу зъ Свакиму до Берберу и ототне звязь съ Бакеръ-пашою.

зъумѣли тутъ тою галерiею образовъ al fresco внести въ королѣвскiй помянникъ штуки свого будовництва свою исторiю славы, страданiй и и воскресаючого найперше духового житя народного? Чудо, якъ погодилися съ исторiею и якъ ви дальше успѣли повести въ хосенъ народа!

Фрески тi мальованi за цѣс. Францѣшка II. Чехи своими литературными памятниками, котрi обережно заховали и зобрали, и своимъ критичнымъ выученьемъ ческои исторiи уняли того монарха для ческого народа и зробили его прихильнымъ для духового его розвою. Ческi ученi звертали свой взоръ въ гору до высокои шляхты и на долъ до простолюдина. Ихъ усилiямъ треба завдячити, що коли идея народна головно по 1848 роцѣ обняла простый народъ и мѣщаньство въ Празѣ и по прочихъ мѣстахъ та мѣсточкахъ, тогды и высока шляхта ческа призналася до него, розумѣеся, не лишь въ чисто народныхъ але и въ становыхъ своихъ мотивовъ, щобы здобути собѣ давный выключный вплывъ на справы ческого королевства и народа, отзначаючогося вже нынѣ власнымъ высоко розвитымъ языкомъ и самопознаньемъ историчнымъ, не допускаючимъ верховодства нѣмецкого елементу съ централистичнымъ, индивидуальнi признаки поодинокихъ краѣвъ коронныхъ нивелюючимъ направленьемъ.

Що вепѣе зробити тиха але интензивна постойна и честна праця духова, се показали ческi ученi и проводники народнi. Такi мужѣ, якъ Борнъ и Стернбергъ, люде зъ нѣмецкого роду, сталися съ ходомъ часу Чехами. А що жь сказати о Юнгманѣ, котрого спиженый памятникъ чудуе пріѣзжого передъ тою будовлею, въ котрой черезъ бiльше якъ пiвъ вѣку сей ученый розбиравъ критично организмъ ческого языка? Нѣмець зъ роду, будучи директоромъ одной гимназiи ческои, почувствувавъ потребу такои працѣ и довершивъ ей чудесно и славно. Вдячнi Чехи выставили тому Нѣмцеви а свому просвѣтителеви спижевый памятникъ. У Чеховъ така енергiя, постоянность и солидарность въ народныхъ дѣлахъ, що Чехъ не хоче инакше говорити, якъ по чески и на пытаня нѣмецкi отповѣдае по чески. хоць по нѣмецки умѣе. Той то постоянности завдячуе ческiй народъ, що знѣмчена колись Прага — нынѣ знову стала ческою; якъ ще въ 1848 р. въ Празѣ загально говорено по нѣмецки, такъ нынѣ на публичныхъ мѣсцяхъ мало где почуешь нѣмецку мову.

Ще третя рѣчь пригадуеся рускимъ отпоручникамъ зъ ихъ гостины въ Празѣ. Се богацтво ческого музею, котре своимъ призначеньемъ нагадуе нашь „Народный Домъ“ во Львовѣ. Сколько тутъ рукописей, сколько старинныхъ памятокъ почавши отъ передъ историчнои добы, камѣннои и бронзовои, и въ всѣхъ перiодовъ ческои исторiи, — н. пр. знаряды и зброя зъ часу Гусситовъ — все то згромаджене и систематично упорядковане — якъ *оно импонуе своею величею*, богатствомъ историчныхъ споминовъ, якъ подносить духа, научае и загрѣвае до дальшои духовои працѣ! А яка библiотека! Дѣла всѣхъ славяньскихъ народовъ, упорядкованi пiсля языковъ, занимаютъ колька великихъ саль; дальше нема вже где мѣститися и Чехи намѣряютъ ставити нову будовлю для ческого музею, — на що вже и положили подвалины.

Чому — пытаеся Русинъ, очевидець тыхъ наслѣдковъ працы братного народа ческого — чому Русинъ не мае загрѣтися до послѣдованя тому примѣрови? И Русины повиннi собѣ сказати, що въ народѣ сила и ей выдобувати належитъ дома и для дому. „Narod sobě“ — поставили Чехи моттомъ отродженя свого театру. Глубоко обдуманый то слова; они мѣстятъ въ собѣ вже выразъ якоись народнои гордости, походячои зъ того, що ческiй народъ вже много здѣлавъ своими силами для свого розвою и много ще буде дѣлати, — але мысль тыхъ словъ кромѣ того есть ще глубша и ширша: „не надѣятися на князи человѣческiи, не служити чужимъ богамъ, а добувати силы зъ свого нѣдра и працювати для народнои просвѣты, для его добробыту, — словомъ всесторонно, а розумно, постоянно и згодно!“

Вправдѣ иншi у насъ относины суспольнi и народнi. Мы не маемо высокои шляхты анѣ великого мѣщаньства за собою. Елементъ, що заступивъ у насъ мѣщаньство, есть чужостороннымъ, семитскимъ, индиферентнымъ для народныхъ цѣлей. Але много зависитъ отъ насъ, щобы мы на будуще бодай хоць въ части розпоряджали такими средствами, якъ нынѣ народъ ческiй. Намъ треба взятися до дѣла, яке мы доси не досыть енергично и постоянно дѣлали, а именно: позыскувати могучихъ людей, розпоряджуючихъ обыльными средствами або походячихъ зъ давныхъ рускихъ родовъ для нашого народного дѣла або по крайнiй мѣрѣ для нашихъ институтовъ нашими археологичными, генеалогичными, рукописными зборниками, збогаченьемъ „Народного Дому“ такими колекцiями археологичныхъ и рукописныхъ памятокъ, збогаченьемъ библiотеки, впровадженьемъ рускаго языка яко конверсацiйного въ рускихъ родинахъ и много иншихъ справъ, котрыхъ мы ще не успѣли довершити мимо того, що вже звышь 35 лѣтъ минуло, отъ коли духъ свободы жизни и слова овѣявъ Европу и збудивъ зъ вѣкового сну галицкихъ Русиновъ.

И. Ш.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ товариства „Просвѣта“** отбувъ дня 24 л. падолиста и 4 л. грудня с. р. два засѣданя подъ проводомъ головы дра Ом. Огоновского. На засѣданяхъ тыхъ рѣшено межь иншимъ: 1) выпечатати, по препорученю послѣдныхъ загальныхъ зборовъ статуты для читалень въ такой формѣ, щобы ихъ можна долучати до подань о потвержденье; 2) выпечатати також поданье, яке вразъ съ статутами вносится до намѣстництва; 3) прочитано письмо отъ „Кружка етнографичного“ и рѣшено причинитись до выдавництва дѣлъ бл. п. Володимира Навроцкого, котре „Кружокъ етногр.“ взявъ на себе — квотою 50 зр.; 4) въ мысль препорученя послѣдныхъ загальныхъ зборовъ, щобы товариство „Просвѣта“ дало инiцiативу до складокъ на портретъ бл. п. Володимира Навроцкого, выасигновано 20 зр. на тую жь цѣль; 5) принято до вѣдомости, що „Календарь“ на 1884 р. вже появився и розсылаеся членамъ товариства яко 5-та книжочка за сей рокъ; 6) рѣшено друковати яко 6-ту книжочку за сей рокъ працю Подолянина п. з. „Убоге и богате село“; 7) принято до вѣдомости, що выслано телеграмы до Праги на отворенье ческого театру и до Вѣдня на ювилей Миклошича; 8) насипѣшу V-ту часть Исторiи

Руси проф. Ол. Барвѣньского передано до рецензіи; 9) принято 21 новыхъ членовъ.

— **Посвященье „Народнои Торговлѣ“** отбулося въ суботу 26 падолиста (8 груд.). По богослуженю, отправленомъ въ волоской церквѣ, нечисленна публика пошла на мѣсце посвященя, где и дожидала торжественного дѣйства. Въ короткомъ часѣ появилися Вп. о. Павликовъ, о. Костецкій и о. Дуткевичь и совершили священнодѣйство при спѣвѣ всѣхъ присутныхъ на сѣмъ торжествѣ. По посвященю о. Павликовъ зложивъ о. Дуткевичу яко представителеви товариства свои желаня, по чѣмъ о. Дуткевичь зъ своеи стороны подякувавъ о. Павликови за его безкористный трудъ около сего нового товариства. При сѣй способности мусимо ще згадати, що крамница „Народнои Торговлѣ“ презентуеся на внѣ дуже хорошо — розумѣеся, о скольско се може бути на самомъ початку нового дѣла. Поодинокій отдѣлы въ крамници позначенѣ великими рускими надписями — золотыми буквами на синомъ днѣ — такъ само позначенѣ також всѣ скринки рускими буквами. Въ загалѣ въ крамници видко великій ладъ и елеганцію, якою кожда порядна крамниця повинна отзначатися. Зъ верху вже видко, що урядженьемъ займалися люде, котрѣ добре обзнакомленѣ съ симъ дѣломъ и не жалуютъ свого труда. Дай Боже, щобы лишь дальше такъ розвивалася „Народна Торговля“ и щобы кругъ еи ширшавъ не лишь во Львовѣ, але и на провинціи. Мусимо однакожь звернути тутъ увагу свѣтлои дирекціи „Народнои Торговлѣ“, що для выдержаня конкуренціи съ жидовскими купцями муситъ она конче збольшити опустъ для купуючихъ на провинціи и не страхатися малыхъ стратъ, котрѣ съ часомъ не только що можутъ выровнатися, але можутъ навѣть статися жереломъ тымъ большого доходу, бо притягнутъ значне число купцѣвъ Русиновъ зъ провинціи и розбудятъ тамъ живѣйшій рухъ торговельный. Наколи же кождый такъ скаже, якъ пріѣхавшій недавно зъ провинціи купець по дѣламъ до „Народнои Торговлѣ“ — на що, каже онъ, волочитися менѣ до Львова до „Народнои Торговлѣ“, коли я въ мѣсци дешевше достану — то „Народна Торговля“ перестане скоро бути народною, не досягне своеи высокои цѣли, а стане лишь простою торговлею въ рукахъ кольскохъ людей.

— **Дръ Юліянъ Пелешь**, архидіяконъ митрополичои капитулы получивъ декретъ на актуального директора дому пресвитерского на мѣсце бувшого директора крыл. Іоана Жуковского. — Провизорично провадившій доси дѣла директора крыл. І. Величко получивъ при случаю увольненя его отъ того обовязку повне признанье.

— **Въ память 300-тнои рочницѣ смерти Ивана Федорова**, першого руского друкаря во Львовѣ, отбудеся въ понедѣлокъ дня 5 (17) грудня с. р. заупокойне богослуженье въ православнои церквѣ о 10 годинѣ рано. Въ томъ богослуженю возьмутъ участь також польскій друкарѣ. Крѣмъ богослуженя за Ив. Федорова — буде почтенна его память ще музикально-деклямаційными вечерами: а именно дня 5 (17) с. м. о год. 7 вечеромъ въ сали „Народного Дому“, а днемъ передъ тымъ въ сали ремѣсничого товариства „Gwiazda“ заходомъ товариства львовскихъ друкарѣвъ „Ognisko“.

— **Нова читальня** завязуеся въ селѣ Тейсарові, до чого иниціятиву подали самі селяне; головно-жь потрудився коло того п. Ник. Генсецкій. До теперь вписалося 57 членовъ, а есть надѣя, що буде и больше, бо люде приходятъ до самопознаня, и самі почуваютъ потребу читальнѣ. Торжественне отворенье читальнѣ, сполучене съ музикально-декляматорскимъ вечеркомъ, отбудеся въ третій день рождвяныхъ святъ; на те свято хотятъ мѣжь иншими запросити нашихъ патріотовъ, пп. профессоровъ Партыцкого (родомъ зъ Тейсарова), дра Савицкого зо Львова, п. Горбаля и Ив. Вахнянина зо Стрыя. Також маютъ явитися представителѣ трехъ сусѣдныхъ читалень. Щасть Боже!

— **Открытье читальнѣ въ Новомъ Селѣ коло Збаража.** Въ день 21 л. падолиста 1883 отбулося открытье читальнѣ въ Новомъ Селѣ коло Збаража. Той правдивый праздникъ народный зачався спѣваною службою божою съ спѣвомъ мѣшанымъ, котру отслужывъ мѣсцевый парохъ. Присутнѣ були при томъ торжествѣ Всеч. о. Качала зъ Шельпакъ, гдеякій урядники и досыть поважне число громадянъ зъ Нового Села и зъ околицѣ, хочь дорога задля слоты була дуже тяжка. Открытье розпочалося промовами п. Юстина Гоцкого, Всеч. о. Качалы, правника Ковалевского и гдеякихъ господарѣвъ якъ мѣсцевыхъ такъ и околичныхъ. Бесѣды переплѣтавъ прекрасный спѣвъ хоральный зложеный зъ мѣсцевыхъ спѣваковъ подъ проводомъ п. Кондр. Шереметы. Посля того приступлено до выбору выдѣлу, головы и заступниковъ. До читальнѣ вписалося около 50 членовъ. За тымъ наступило скромне угощенье всѣхъ присутныхъ гостей заходомъ мѣсцевыхъ членовъ читальнѣ, а особливо п. К. Шереметы, купця, п. Панька Ковальчука и иншихъ въ домѣ начальника громады п. Савки Мороза. Въ конци на прощанье заспѣвали всѣ разомъ „Миръ вамъ братя“ и заохочуючися до щирого просвѣщеня розойшлися.

— **Шесте засѣданье „Етнографично-статистичного Кружка“** отбулося въ суботу минувшого тыждня въ хатѣ „Академичного Братства“. Тов. Сосенко отчитавъ свой оглядъ змѣсту книжки „Новій украиньскій пѣснѣ про громадскій справы“, розказавши спершу коротко за авторомъ книжки исторію украиньского народа подъ Россіею и Австріею отъ часу зруйнованя Січи запорожскои и отъ переходу галицкои Руси до Австріи ажь до знесеня панщины въ Австріи и Россіи. Дальше розказавъ прелегентъ на подставѣ згаданои книжки, якъ задивлюеся нашъ народъ на другій побочь него живучій племена, на жидовъ, Поляковъ та Великороссовъ, а також на громадскій и державній порядки, середъ котрыхъ ему судилось жити. Затымъ тов. кор. Ф. отчитавъ записку п. Украинця, надосланну на его руки для „Етнографично-статистичного Кружка“ 12 томовъ книжокъ науковыхъ (по статистицѣ, етнографіи и исторіи головно нашого краю). Зобраній члены рѣшили выразати п. У. за его щарый интересъ до розвою и праць „Кружка“ свою подяку. Въ конци рѣшено выготовити, напечатати и розослати съ всѣми нашими часописями табельки для збиранья даныхъ статистичныхъ 1) о читальняхъ, 2) о громадскихъ шпихлѣрахъ, 3) о касахъ пожичковыхъ и 4) о братствахъ церковныхъ разомъ съ запрошеньемъ до всѣхъ нашихъ письменныхъ людей, священиковъ, учителѣвъ, селянъ и мѣщанъ и др. патріотовъ, щобъ зволили збирати тѣ даній, вписувати ихъ въ табельки и надсылати до „Етнографично-статистичного Кружка“, котрый займеся ихъ обробленьемъ и опубликованьемъ. Табельки тѣ маютъ бути напечатанѣ и розосланѣ ще сего тыждня.

— **Варшавскій „Przegląd Tygodniowy“** въ дописи зъ Галичины подае слѣдуючій характериститный фактъ — жаль только, що не сказано, въ котромъ селѣ онъ лучився. „Представте собѣ галицкоавстрійского дѣдича, котрого доля обдарувала 1000 моргами землѣ. Сусѣды его — хлопы. Одного дня громада, въ котрой онъ зволивъ замешкати въ своемъ дворѣ, шле до него депутацію, зложену також зъ хлоповъ. „Паночку — говорятъ послы, — наше кладовище мале, народа прибуває, нема где ховати небощиковъ, — даруй кусень свого пустару, що припираe до кладовища. Атжежь колись — дай Боже, щобъ якъ найпознѣйше — и самъ зложишь свои кости въ той земли.“ — „Землѣ не дамъ анѣ повъ локтя, — отповѣдае панъ, — а помѣжь хамами и такъ лежати не хочу!“ Послы пошли собѣ зъ нѣчимъ, а радше съ жалемъ въ серци. По якомсь часѣ панъ умеръ, не за границею „на водахъ“, але въ селѣ. Приходитъ до похорону, цѣла громада выступае и каже: „Мы не позволимо ховати пана на своемъ кладовищи. Сказавъ небошикъ, що не хоче лежати мѣжь хамами, то нехайже лежитъ за парканомъ кладовища або на жидовскомъ окопищу!“ Якъ скончилася та цѣкава пригода, доси сователь не говоритъ.

— **Справы мѣстъ и громадъ.** Якъ мы доносили въ одномъ зъ попередныхъ чч. „Дѣла“, мали отбутися въ Монастырискахъ выборы до рады громадскои; отже вже и по выборахъ. До „Samorząd-y“ пишутъ зъ-оттамъ, що дякувати староству бучацкому перейшли всѣ кандидаты клики пропинаційнои Сафрина, мимо того, що христіяне станули якъ одинъ мужь до выбору. Але листы выборчій були фалшиво уложенѣ, клика сафриновска допускалася при выборахъ тысячныхъ надъужить, а комисарь п. Марцинкевичь заховувався зовсѣмъ апатично. Въ конци выйшло зъ урны 8 нѣбы христіянъ, а 16 жидовъ, — всѣ поплечники Сафрина. Противъ тыхъ выборовъ внесли христіяне протестъ до намѣстництва съ просьбою о присланье комисаря зо Львова. — Въ Дрогобычи отбулася передъ судомъ розправа противъ двохъ урядниковъ магистрату о надъужитя при реклямаціяхъ войсковыхъ. Они брали отъ сторонъ грошѣ на реклямаціи и на свѣдковъ, и такъ вели справы, що выходили въ некористь тыхъ, котрій имъ окупитись не хотѣли або не могли. Судъ, переслухавши 52 свѣдковъ, засудивъ одного на 14, а другого на 6 днѣвъ арешту и на зворотъ грошей взятыхъ отъ сторонъ обманеныхъ.

— **Прокураторови Мегоферови** зъ Черновець выславъ львовскій судъ карный актъ обжалованя въ звѣстной справѣ подкупствъ. Мегоферъ повернувъ вже зъ Линца до Черновець.

— **Въ справѣ процесу противъ громадянъ зъ Полоничнои**, — (о публичной розправѣ въ Золочевѣ у насъ була допись въ 132 ч.) — одержуемо отъ компетентного лица слѣдуюче поясненье одного факту наведеного въ дописи, а дотыкаючого гр. Станислава Баденіого, властителя Полоничнои. Въ дописи сказано, що графъ побравъ отъ громадянъ кольска тысячѣвъ зр. за мнимій шкоды лѣсовій, якій громадяне чинили на пасовиску званомъ „Лѣсокъ за дворомъ.“ Теперь одержуемо поясненье, що хочай навѣть министерство признало, що громадяне маютъ заплатити графови кольска тысячь зр. за лѣсовій шкоды зроблены на пасовиску „Лѣсокъ за дворомъ“, — то гр. Станиславъ Бадени получивъ зъ тои сумы только 230 зр. и тій отдавъ священикови въ Полоничной на церковь, — а прочій грошѣ староство каменецке за интервенціею графа отъ громадянъ не стягнуло, отже рештy грошей онъ не могъ получити.

— **Конкурсъ стипендійный.** Съ початкомъ 1884 шк. року опорожнилася одна стипендійна запомога въ квотѣ 60 зр. имени бл. п. Ник. Панковича. Она призначена передовсѣмъ для своякovъ фундатора, въ дальшой линіи для родженыхъ въ Милошовичахъ, а на конець для иншихъ учениковъ Русиновъ. Надае „Народный Домъ“. Речинець до 3 (15) сѣчня 1884.

— **Именованя.** До службы въ ц. к. намѣстництвѣ зостали покликаній комисарѣ повѣтовій: Едм. Навроцкій зъ Чорткова и Бол. Розвадовскій зъ Теребовлѣ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Львовскои.

Введенѣ въ душпастырскій посады оо.: 1) Володим. Барановскій яко парохъ въ Мужиловѣ; 2) Іоанъ Кузьмовичь яко завѣдатель Дусанова.

До каноничного институціи завозваный о. Іоанъ Гургула на парохію при карномъ заведеню въ Станиславовѣ.

Каноничну институцію получивъ о. Кирилъ Фаціевичь на Дулибы, дек. худоровского.

Презенту получивъ о. Іосифъ Балясевичь на Бояны на Буковинѣ.

Декретъ на катихита при взорцевой школѣ рускій во Львовѣ получивъ отъ рады школьнои о. Володим. Петрушевичь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію принятѣ: І на парохію Руске село, дек. бирчаньского, лишь одинъ кандидатъ Іосифъ Мащакъ, тамошный завѣдатель. ІІ. На парохію Губичѣ дек. дрогобыцкого 1) Іоанъ Мудракъ, 2) Іоанъ Коровець, 3) Володим. Берецкій; въ спискѣ: 4) Іосифъ Дуркотъ, 5) Левъ Папшъ, 6) Игн. Гвоздовичь, 7) Сев. Турчмановичь, 8) Генр. Ильницкій, 9) Андр. Тымкевичь, 10) Іоанъ Конюстяньскій, 11) Дим. Венгриновичь, 12) Иларій Туна, 13) Григ. Секела. ІІІ. На парохію Угновъ 1) Кор. Саикъ, 2) Вас. Чернецкій, 3) Сев. Турчмановичь, 4) Волод. Левицкій, 5) Іоа. Козакевичь, 6) Іоа. Решетыло, 7) Левъ Мацускій, 8) Кир. Рудавскій, 9) Еронъ Борковскій, 10) Филемонъ Подолиньскій, 11) Ем. Менцинскій 12) Іоа. Конюстяньскій, 13) Іоанъ Отто, 14) Юл. Низовый, 15) Петро Гисовскій, 16) Ант. Конюстяньскій, 17) Іоа. Мудракъ, 18) Левъ Саноцкій, 19) Андр. Тымкевичь, 20) Іосифъ Федоновичь, 21) Юл. Менциньскій, 22) Тим. Дорошь, 23) Теодоръ Савула, 24) Петръ Плешкевичь, 25) Юл. Гладыловичь, 26) Мих. Венгрыновичь, 27) Айталь Фединкевичь, 28) Иляр. Куцѣль, 29) Ант. Ясеницкій, 30) Іос. Черлюнчакевичь, 31) Мих. Фолисъ, 32) Іоа. Берецкій.

Именованый о. Іоанъ Киріянъ, сотрудникъ въ Добромили, катихитомъ при мужескій и женскій школѣ тамже.

Личный додатокъ 100 зр. зъ фонда религійного на три роки получили: Дѣдицкій Еміліянъ парохъ въ Мостахъ великихъ дек. угновского, 2) Іоахимъ Савчинъ парохъ Лукового дек. ольховецкого, 3) Теофиль Обушкевичь парохъ Ганчовои дек. бѣцкого, 4) Вас. Курыковскій, парохъ Боленовичь дек. мостиского, 5) Емилій Паславскій парохъ въ Торкахъ дек. перемыского.

Каноничну институцію получили: оо. 1) Сильв. Стецякъ завѣд. парохіи Камѣнка Старе село дек. потелицкого на тую саму парохію; 2) Викторъ Сиротиновскій, сотрудникъ парохіи въ Камѣнцѣ Старе-село, на парохію Камѣнку нову.

Введенѣ въ душпастырство оо 1) Гервяз. Царевичь въ сотрудництво въ Куликовѣ, 2) Володим. Козловскій въ завѣдательство капеляніи. Баниця дек. мушиньского, 3) Іоанъ Литыньскій въ завѣд. капеляніи Камяна дек. мушиньского, 4) Мир. Литиньскій въ сотрудництво въ Летини дек. мокряньскго.

До каноничнои институціи на капелянію Куниньска Волька завозваный о. Илія Крайчикъ, тамошный завѣдатель.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Малорусско-нѣмецкого Словаря** выйшовъ въ тыхъ дняхъ осьмый выпускъ въ $2^1/_2$ арк. отъ стор. 361—400 *(Комочоплавчій—Лезво)* и коштуе 50 кр. Всѣ выйшовшій дотеперъ выпуски (1—8) коштуютъ 5 зр. а. в. Выпускъ девятый печатаеся также въ $2^1/_2$ арк. Всѣхъ П. Т. предплатниковъ львовскихъ прошу о дальше складанье предплаты и отбиранье выйшовшихъ выпусковъ въ друкарни тов. им. Шевченка (ул. Академ. ч. 8). Також всѣ Хв. Редакціи рускихъ часописей таже друкуючихся приймаютъ грошѣ предплатнѣ на мій Словарь. Уклонно прошу всѣхъ П. Т. предплатниковъ, котрѣ не зложили ще 5 зр. о полагодженье ласкаве рахунковъ, о скоре надосланье дальшои предплаты (въ довольной сколькости 20-ти кр.) и о приеднанье новыхъ отбирателѣвъ Словаря, позаякъ печатанье его и почтова розсылка дуже багато коштуютъ. Невелику подмогу соймову (500 зр.) отримаю имовѣрно ажь зъ початкомъ 1884 р. — Складаю сердечну подяку за присланье матеріяловъ до Словаря Вп. панамъ: Ник. Лукашевичови, Григ. Кузьмѣ, Юл. Сельскому, Волод. Шухевичеви, Юл. Бережницкому, Ксен. Сосенкови, Кар. Давидовичеви, Мих. Павликови, Зен. Грушкевичеви, Илар. Гарасимовичеви, дру Окуневскому (старшому), Никиф. Лещишакови, Мих. Косови, Гавр. Боднареви, Ив. Белееви, Ив. Мандичевскому, о Дан. Лепкому. Станиславовъ 10 грудня 1883. *Проф. Евг. Желеховскій.*

— **Справозданье Тернопольскои гимназіи** за рокъ шк. 1883 мѣститъ въ собѣ розправу проф. Загайкевича, тыкаючу рускои граматики, п. з. „Die Verba perfectiva und imperfectiva in der kleinrussischen Sprache mit Berücksichtigung des Accents und aller anderen Einzelheiten (?!) Napisał Wiktor Zahajkiewicz“. Въ meritum той розправы мы вдаватися не будемо, але все таки мусимо подностри сей фактъ яко одинъ зъ немногихъ фактовъ, що въ справозданяхъ польскихъ гимназій печатаются рѣчи тыкаючій русчины. О скольско собѣ пригадуемо, есть се въ послѣднѣмъ десятилѣтю доперва другій случай посля розправы о. Торонъского о будовѣ стиха въ рускихъ народныхъ пѣсняхъ, помѣщеной 1876 р. въ справозданю гимназіи дрогобыцкои. О скольско зъ того можна вносити, въ справозданяхъ гимназіяльныхъ далось бы, хочь и на чужихъ мовахъ, помѣстити не одну працю тыкаючу нашои литературы, граматики, исторіи,— коли бъ только панове учителѣ хотѣли такій працѣ дирекціи до помѣщеня предкладати. — Зъ статистики учениковъ выймаемо слѣдуюче. Всѣхъ учениковъ гр. кат. обр. було 126, а зъ тыхъ 2 подали, що не говорятъ по руски. Поляковъ було 204, а жидовъ 165, зъ котрыхъ 137 записалось до уживаючихъ въ розговорѣ польскои мовы. Такимъ способомъ мало бы говорити польскою мовою 341 на 478 учениковъ. Такъ однакожь не есть, бо жиды, звѣстно, говорятъ дома по жидовски або по нѣмецки, а вписуются яко говорячій по польски только ad captandam benevolentiam школьнои власти. Зъ помѣжь учениковъ Русиновъ одержало 11 степень отзначаючій на 36 всѣхъ отзначеныхъ. Першій степень одержало Русиновъ около 70. Професоровъ Русиновъ було 9. До библіотеки учительскои набуто 2 рускій книжки (Лѣтопись Самовидця и Пѣсни Головацкого), а до библіотеки учениковъ 8 рускихъ книжокъ (Шекспировій творы Кулиша, „Свѣтоглядъ“ Левицкого-Нечуя, Оповѣданя Гоголя, Марта Борецка, Новорочній дзвоны и Святый вечеръ Дикенса, Черниговка Костомарова и Зоря за р. 1882); крѣмъ того польскій перекладъ Наймички Шевченка.

— **Жертвы на руску бурсу въ Коломыи, вилынувшій въ жовтню и падолистѣ 1883 р.** 1) **Хв. Выдѣлъ рады повѣт. въ Коломыи звычайну запомогу за 1883 рокъ 100 зр.; 2) Хв. „Каса щаднича“ въ Коломыи за 1883 рокъ 100 зр.; 3) Вп. І. Ц. зъ Л. 2 зр.; 4) складка на празнику въ Ключевѣ вел. 1 зр. 65 кр.; 5) хв. гром. Пѣстинь черезъ о. Ом. Левицкого 100 кило кукурудзы, $^1/_2$ корця яблокъ, 15 кило фасолѣ, гороху и бобу, $^1/_2$ корця сушеницѣ, въ грошехъ 70 кр.; 6) складка на празнику въ Печенѣжинѣ 1 зр. 63 кр.; 7) хв. Ред. „руского Сіона“ отъ о. Христофолименоса 3 зр.; 8) Вп. о. Огоновскій зъ Снятына складку въ парох. церквѣ 1 зр. 80 кр.; 9) Вп. Горбачевскій зъ Кудринець 40 кр. 10) о. М. Попель зъ Чернелицѣ 10 зр.; 11) Вп. о. крыл. Коблянскій зъ Коломыѣ 40 колачѣвъ зъ панахиды въ Дмитрову суботу, а 25 колачѣвъ зъ панахиды въ Михайлову суботу; 12) Вп. Ол. Агопсовичь зъ Королѣвки 2 корцѣ бараболь и 2 корцѣ буракovъ. — За всѣ тій датки складае Зарядъ буровы Вп. Добродѣямъ убогои рускои молодѣжи щиро-руске „Спаси Богъ!“**

— **На товариство „Школьна Помочь“** жертвували послѣдными часами Вп.: о. Он. Ганкевичь зъ Волча 50 кр.; о. Іос. Гащицъ зъ Карова 75 кр.; о. Іос. Макогоньскій зъ Липицѣ горѣшнои 4 зр.; п. Ник. Сивулякъ, ц. к. проф. гимн. у Львовѣ 60 кр.; о. Ром. Ковшевичь, дек. и пар. въ Ременовѣ отъ себе и кодеканальныхъ зъ куликовского деканату 8 зр. 75 кр.; зъ сокальского деканату доручено 9 зр., именно дали оо.: Крыницкій и Т. Ковальскій по 50 кр., а оо.: Е. и Л. Яремкевичи, Миколаевичь, Роздѣльскій, Зубрицкій, Левицкій, Корчиньскій и дек. Яюсъ по 1 зр. По мѣрѣ вплывающихъ жертвъ товариство заосмотрюе бѣдну молодѣжь одѣжею и выдало на тую цѣль вже высше 100 зр., купивши 27 паръ обувя у куликовскихъ мѣщанъ и кольска штукъ верхнои одежѣ для хлопцѣвъ и дѣвчатъ. „Народный Домъ“ купивъ зъ своихъ фондовъ 20 паръ обувя и 19 штукъ одежѣ. Приводячи се до свѣдомости Вп. жертводателѣвъ, товариство складае подяку и поручае дальше благосклонной жертволюбной публицѣ рускій.

— **Жертвы дальшій на церковъ въ Островѣ.** Всч. оо.: Мих. Попель зъ Чернолицѣ 5 зр.; Амбр. Зарицкій, деканъ зъ Романова черезъ ред. „Сіона“ отъ парохіянъ зъ Романова 1 зр., зъ Городища 1 зр., разомъ 2 зр.; п. Мих. Голейко, инжинеръ въ Равѣ рускій отъ себе 1 зр., отъ пп. Марк. Кишакевича и отъ Ис. Комарницкого, подмайстровъ, по 1 зр., отъ пп. Мих. Комарницкого, Ан. Кишакевича, Пет. Степерковича, мулярѣвъ по 50 кр.; отъ пп. Іос. Влоха, Лев. Кишакевича, Мак. Кишакевича, Іос. Кишакевича и Мих. Делькевича по 31 кр., всего разомъ 6 зр. — За тіи жертвы складаю въ имени цѣлого комитету щиросердечну подяку и велике „спасибогъ!“ *И. Олексинъ*, душпастырь.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. М. В. въ Бурдяковцяхъ. Для редакціи конечно просимо о цѣле имя, бо не знаемо, съ кимъ маемо дѣла.—*Всч. М. К. въ Яетрубичахъ.* До конца року ще 2 зр.

(Надослане.)

Важне для инсерующихъ. Звѣстна центральна Експедиція анонсовъ G. L. Daube & Co. въ Франкфуртѣ н. М. передала — якъ се показуе еи окружникъ — свое Вѣденьске бюро и цѣле свое дѣловодство въ Австро Угорщинѣ въ загалѣ, свому дотеперѣшному генеральному агентови п. Игн. Кноллеви, котрый буде дальше вести дѣло незмѣнно подъ запротоколованою въ торговельномъ судѣ фирмою: G. L. Daube & Co. Ig. Knoll. Бюра остаютъ якъ доси: **Wien, I. Singerstrasse 11 a.**

Курсъ львôвскій зъ дня 10. л. грудня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	287 25	290 25
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 50	169 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	287 50	292 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 —	99 —
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 50	102 55
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 —	100 —
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 50	20 50
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 61	5 71
„ цѣсарскій	5 63	5 73
Наполеондоръ	9 54	9 64
Пôвимперіялъ	9 85	9 95
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ вѣмецкихъ	58 90	59 70
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ куплону

! НА СВЯТА !

4 4/10	кило	Меду	2 зр.	75	кр.
4 8/10	„	Маку синого	2 „	25	„
4 8/10	„	„ сѣрого	2 „	—	„
4 8/10	„	Сливокъ сушеныхъ	1 „	90	„
4 1/2	„	Повилъ найдобôрн.	1 „	90	„
4 1/2	„	„ добôрныхъ	1 „	75	„
4 8/10	„	Орѣхôвъ волоск. добôр.	1 „	80	„
4 8/10	„	„ „ найдобôр.	2 „	10	„
4 8/10	„	Мигдалôвъ солодк. добôр.	6 „	50	„
4 8/10	„	Родзинкôвъ безъ кôстокъ	3 „	60	„
4 8/10	„	Маронôвъ (каштанôвъ)	1 „	60	„
4 8/10	„	Яблокъ ренетъ	1 „	65	„
4 1/2	„	„ машанцкихъ	1 „	65	„
4 1/2	„	Грушокъ добôрныхъ	3 „	—	„
4 1/2	„	смальцю въ пачцѣ	3 „	80	„
4 2/10	„	„ „ бляшанцѣ	4 „	—	„
4 4/10	„	Солонины найдобôрн.	4 „	05	„
4 8/10	„	Мармоляды морелевои	5 „	—	„
3 1/2	„	Сливокъ милевыхъ 8 п.	4 „	70	„
4 1/2	„	„ „ 9 п.	4 „	85	„
4 8/10	„	Фигъ султаньскихъ добôрн.	3 „	80	„
4 8/10	„	Кавы доб. ôтъ 5 зр. 70 кр. до	8 „	50	„
1	„	Гербаты „ 2 „ 80 „ „	8 „	—	„

(2—6)

Тома Гуровичь

Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣта“

на рôкъ 1884.

укладу **Василя Лукича.**

Содержанье: Ôтозва. Календарь историчный, астрономичный, церковный, памятный и въ приповѣдкахъ. **Мѣсяцѣ** съ записками на кождый мѣсяць, при чѣмъ увзгляднено ôтмѣны мѣсяця, станъ воздуха, всхôдъ и захôдъ сонця и — календарь жидôвскій. — **Часть информацій на:** Цѣсарска родина. Скалѣ стемплевй. Рухъ желѣзниць въ Галичинѣ и Буковинѣ. Выказъ оплатъ стемплевыхъ за важнѣйшй справы правнй и т. и. Щадницѣ почтовй. Уставъ церковный на рôкъ 1884. Складъ выдѣлу товариства „Просвѣта“ (Стр. I—LXXV). **Часть литературна:** Самъ собѣ виненъ (Оповѣданье Ивана Франка). — Исторія моеи сѣчкарнѣ (Руслана). — Ивась Музыка (Оповѣданье Г. Сѣнкевича въ перекладѣ Лукича). — Лѣсы и пасовиска, оповѣданье бувшого пленипотента (Мирона***). — Прощанье (зъ поемы „Новобранчикъ“ Осипа Федьковича) — Зъ недрукованыхъ поезій дра Стефана Руданьского: Спôлка, Обдуреный Москаль, Мазуръ въ болотѣ, Могила. — Зъ поезій Володим. Липянина: Въ осени, На весну, Въ гаю. — Зъ житя Русинôвъ: Якôвъ Кухаренко, Володимиръ Барвѣньскій, Микола Лисенко, Осипъ Шухевичь, Левъ Василовичь (Сапогôвскій). — Катерина, поема Т. Шевченка. — Значеня цвѣтôвъ, деревъ и птахôвъ въ поезіи рускôй. — Дещо про домашнй лѣки. — Про дифтерію (дра М. Х....ровского). — О шкарлятинѣ (дра М. П...го). — Нежитъ и кашель, та способы, якъ ихъ лѣчити (дра С ча). — Господарство сельске. — Записки господарскй. — Поясненя до деякихъ илюстрацій. — Смѣшне. (Стор. 1—125). — Рôжнй оголошеня. — **Илюстрації:** *Портреты:* Т. Шевченка, Володимира Барвѣньского, М. Лисенка. *Образы:* Матерь Божа, св. Борисъ и Глѣбъ. *Науки природнй:* Орелъ, Оранг-Гутангъ, Гориль, Слонь индійскій, Крокодиль, Жирафа, Медведюкъ, Хомякъ, Кôтъ домовый, Солитеръ, Кораль, Кава и и.

Содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатй, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючй у „Просвѣты“ зъ провинціи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Скарбкôвска ч. 2.

BROCKHAUS'

Kleines

Conversations-Lexikon

in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

Свѣтячй кресты

майстерско пластично выконанй и на подивъ гарнй!

Тй кресты сутъ помалёванй нововынайденými выключно привилиёваными **въ ночи свѣтячими** фарбами кришталными, котрй не пôдлягаютъ нѣякому зôпсутю и якъ свято-иваньскй хробачки въ лѣтну нôчь свѣтятъ тымъ самымъ блескомъ и пышнотою краски такожъ тій нами нововынайденй **самосвѣтячй кресты.**

За знамениту силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за штуку зр. 2.50, делекатнѣйшу зр. 3.75 надзвычайно деликатну съ постументомъ зр 5.

Посылаеся за готôвку або за послѣплатою.

„Купувати єдино и лишь у“

Klingl & Baumann in Wien.

I. Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB Остерѣгаемо передъ наслѣдуваньми; кожда штука нашого нововынайденого самосвѣтячого креста заосмотрена нашимъ знакомъ (K. & B. Wien).

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Ферholендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаеся нецеремакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (26—?)

УВАГА. Въ цѣннику моеи торговлѣ розсланôмъ съ ч. 129 „Дѣла“ зайшла **ошибка друк.** въ цѣнѣ гербаты; именно замѣсть 1 фт. Высѣвокъ власныхъ 1 зр. 40 кр.- *маe бути* **1 зр 70 кр.** Упрашаю тому П. Т. публичнôсть о ласкаве поправленье сеи ошибки.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Глядаеся

УЧИТЕЛЯ НА СЕЛО

до одного хлопця. Пожаданый бувбы або учитель шкôлъ народныхъ або семинаристъ бувшій уже въ практицѣ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **„Ю. С. приходникъ въ Бышкахъ — почта Бережаны“.**

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство **„Просвѣта“** и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрникôвъ Статутôвъ и 1 примѣрн. подання до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“

ул. Скарбкôвска ч. 2.

1884 рôкъ. Ôткрыта предплата **1884 рôкъ.**

НА

„ВОЛЫНЬ“,

газету политичну, литературну и суспôльного житя.

Вступаючи въ шестый рôкъ свого истнованя, въ 1884 р. газета **„Волынь“** буде выходити якъ впередъ двѣчи въ тыждень, съ такою програмою:

1) Вступнй статіи о городскôй самоуправѣ и о пытаняхъ житя и потребъ Западного краю въ загалѣ а въ особенности Волыньскои губернія. 2) Телеграмы. 3) Городска хроника. 4) Хроника Волыня и Западного краю: бѣжучй подѣя и статіи научного змѣсту. 5) Вѣсти о важнѣйшихъ подѣяхъ въ прочôй Россіи. 6) Политичный оглядъ чужихъ державъ. 7) Новй ôткрытя и вынаходы. 8) Библіографія. 9) Рôжнй вѣсти. 10) Биржевй оповѣстки. 11) Звѣстки о рôжныхъ доставахъ и торгахъ, особливо въ границяхъ Волыньскои губернія. 12) Рôжнй оповѣстки частныхъ лиць, казенныхъ и громадскихъ закладôвъ и 13) Фейлетоны.

Предплата принимаеся въ Житомирѣ въ канторѣ Редакціи, б. Бердичевская ул., д. Лашкевича.

Предплатна цѣна.

	На	На	На
Для городскихъ предплатникôвъ	рôкъ.	пôврôкъ	3 мѣсяцѣ
безъ доставы и пересылки	3 р. 30 к.	1 р. 80 к.	1 р.
Съ доставою до дому	3 р. 50 к.	1 р. 90 к.	1 р. 10 к.
Для иногородныхъ съ пересыл.	4 р.	2 р. 20 к.	1 р. 20 к.

Замѣсть дрôбныхъ грошей можна залучати почтовй марки.

Иногороднй предплатники доплачуютъ за перемѣну адресы по 20 коп. (1—3)

Perfinkta

KAWA

OSZCZĘDNOŚCI

(Spar Caffee)

KAWA

GALICYJSKA

(Galiz: Caffee)

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

!! НА СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ !!

Ôтзначеный листомъ похвальнымъ

ПЕРШІЙ НАЙБôЛЬШІЙ МАГАЗИНЪ

НОВОСТЕЙ и ЗАБАВОКЪ

ГЕНРИКА МИЛЛЕРА

рôгъ улиць Галицкои ч. 6.

поручае въ найбôльшôмъ выборѣ

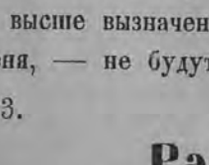
ЗАБАВКИ ДЛЯ ДѢТЕЙ:

Ляльки стрôйно убранй съ волосьемъ и безъ, такожъ неубранй, штука по кр. 15, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80 и 1 зр. до 5 зр. — **Ляльки** кличучй Мама, Тата, по зр. 2 до 5. — **Гры товарискй** найновѣйшого вынайденя штука ôтъ кр. 40 до зр. 4. — **Забавки Фребля** поучаючй для дѣтей ôтъ лѣтъ 3 до 10, штука по кр. 40, 50, 80 и зр. 1 до 5. — **Забавки пуделковй** представляючй: господарства, села, пользованя, жовнѣрôвъ и инши въ великôмъ выборѣ, штука по кр. 20, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 до зр 5. — **Инструмента музичнй** якъ: скрипки, флеты, клярнеты, ..гармоники и катарынки о 1 и 4 мельодіяхъ, метальофоны шт. по кр. 20, 30, 40, 60, 80 до зр. 12. — **Убраня для дѣтей,** якъ, поручникъ, охотникъ, жокей, рицарь шт. по зр. 1, 2, 3, 4 до 6. — **Великій выбôръ приборôвъ на Боже деревце,** якъ: лѣхтарики, бомбонерки, овочѣ щкляннй, свѣчки и инши дрôбницѣ шт. ôтъ кр. 1 до 26. — **Шопки и фигурки для шопокъ** ôтъ зр. 1 до 5. — Замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше ôтворотною почтою (2—4)

Товариство ц. к. уприв. желѣзницѣ Львôвско-Черновецко-Ясскои.

(Линіи Австрійскй).

Ч. 24.932/V

Достава рôжныхъ матеріялôвъ.

На рôкъ 1884 розписуеся черезъ оферты достава матеріялôвъ земныхъ и скальныхъ, такожъ выробôвъ желѣзныхъ, сталевыхъ, металевыхъ, ткацкихъ, вовняныхъ, поворозничихъ, щôткарскихъ, кавчуковыхъ, скôряныхъ, скляныхъ, наконець смолоскипôвъ, товщёвъ, покостôвъ, барвникôвъ и иншихъ вытворôвъ хемичныхъ.

Оферты **належно заосмотренй** стемплями, опечатанй и съ положеною написею: „Оферта на доставы рôжныхъ матеріялôвъ“ належитъ внести найдальше **до 28 грудня с. р. до годины 11 передъ полуднемъ** въ Зарядѣ головнôмъ у Вѣдни (I. Elisabethstrasse 9), въ заряджуючôмъ комитетѣ въ Букарештѣ (Strada Scaunele 49), або въ Дирекціи руху во Львовѣ або въ Яссахъ; рôвночасно же, однакъ окремо, зложити при касѣ одного зъ высше поименованыхъ мѣсць вадіюмъ въ высокости 5% вартости оферованои доставы.

Подрôбнй выказы и условія доставы може кождый интересованый переглянути въ бюрахъ Зарядôвъ матеріялами у Вѣдни, въ Букарещтѣ, во Львовѣ и въ Яссахъ аóо такожъ по зложеню почтовои оплаты можутъ бути пересланй на показане мѣсце.

Оферты внесенй по уплывѣ высше вызначеного часу або не ôтповѣдаючй въ чѣмъ небудь условіямъ нынѣшного оповѣщеня, — не будутъ зовсѣмъ увзгляднений.

Вѣдень, 4 грудня 1883.

Рада Завѣдуюча.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 136. Львôвъ, Четверъ 1 (13) грудня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяцл.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. в. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выpôвнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Глухй вѣсти.

Ôтъ давенъ давна констатуютъ и показуютъ рускй газеты, опираючись на совѣстнôй и ненастаннôй анализѣ всѣхъ польскихъ праць и починань въ Галичинѣ, що братя нашй Поляки помимо такъ многихъ и такъ тяжкихъ досвѣдôвъ, якй доси зôбрали на поли „высокои“ политики, не вылѣчилися ще въ своеи тяжкои недуги — мрѣй о политичнôй реставраціи Польщѣ въ давныхъ границяхъ. Та не въ мрѣяхъ, не въ тихихъ бажаняхъ ту дѣло. Всѣ ихъ заходы, вся т. зв. „praca organiczna“, вся ихъ робота на поли просвѣты, на поли интересôвъ економичныхъ, ба навѣть на поли строгои науки хоруе именно на тую саму слабôсть на — „политиканство“. Все, що они роблятъ, роблять съ цѣлями реставраційно-политичными и въ тôмъ лежитъ по нашôй думцѣ и пôсля нашого щирого переконаня причина неудачности всеи ихъ роботы. Чому наша автономія краева in capite et membris сталася пародіею автономіи и примѣромъ того, якою автономія не повинна бути? Въ першôй линіи тому, що польскй шовинисты, — замѣсть уважати соймъ краевый органомъ краевыхъ потребъ, що мавбы заниматися по щирости справами економичными та просвѣтными нашого селяньства и мѣщаньства, уважаютъ его якимсь „sejmem polskim“, що мае грати ролю политичну и до тои ролѣ примѣрювати свою роботу. То само приписуютъ и прочимъ автономичнымъ властямъ. Выдѣлъ краевый въ очехъ шовинистôвъ — не завѣдатель справъ автономичныхъ, але щось въ родѣ якогось сенату; краева рада шкôльна по ихъ поглядови повинна прикроювати нашу краеву просвѣту на копыто мрѣй политичныхъ и — занедбуючи рахунки та надзôръ надъ поступомъ наукъ — полонизувати рускй школы. Ба, и выдѣлы чи рады повѣтовй маютъ пôсля погляду шовинистôвъ замѣсть дбати о дороги и мосты, пильнувати громады передъ надъужитями писарѣвъ та екзекуторôвъ податковыхъ, — маютъ бавитися въ якусь репрезентацію, грати якусь политичну ролю. Ну, а въ крайныхъ наслѣдкахъ выйшло те, що навѣть вôйты та писарѣ громадскй, чуючи той шовинистичный вѣтеръ, пôзнавши, що политична декорація есть слабою стороною польскихъ шовинистôвъ, почали й собѣ строитись въ патріотичне шматье, закрываючи нимъ брудней свои надъужитя. Политична манія въ нашôй автономіи породила такихъ Дыновскихъ, котрй для ôтведеня очей высшихъ властей ôтъ своихъ надъужить — забавляются въ политичнй доносы на тематъ: „żeby Kulików nie oddal Galicyi Rossyi“.

Мы мусимо ту ще разъ (пôсля нашихъ давнѣйшихъ статей о польскôй справѣ) пояснити, якъ мы задивлюемось на политичнй змаганя Полякôвъ. Цѣнячи свою народну самостôйнôсть и важко почуваючи розрубанье свого власного народа мѣжь три державы, мы понимаемо дуже добре чутя Полякôвъ, находячихся въ такôмъ самôмъ положеню. Бажаючи власному народови неспиненого и свобôдного розвою, мы не можемо за але брати того самого бажаня Полякамъ, хочь они вже и теперь стоятъ далеко лучше въ тôмъ взглядѣ, нѣжь мы. Але именно те почутье своеи национальности и самостôйности и бажанье свободы, єдности и розвою для свого власного народа — каже намъ жадати, щобъ Поляки ушанували нашй чутя, щобъ они вже разъ твердо порозумѣли, що Польща есть — польскій людъ, и що где того люду нема, тамъ и Польщѣ нема, а где ви нема, тамъ ви нѣякй заходы воскресити не зможутъ.

Але не въ тôмъ ще головне дѣло. Кождый народъ, добиваючійся политичноi свободы и самостôйности будитъ для себе нашу симпатію; наша исторія потверджуе се многими примѣрами. Навѣть въ Чехахъ, въ Чорногорѣ и въ Сербіи лилась въ великихъ бояхъ за народну самостôйнôсть такожь кровь нашихъ борцѣвъ — а кровь тая до нынѣ не выродилась въ нашихъ жилахъ. Та тôлькожь, симпатизуючи съ всякимъ змаганьемъ до народноi волѣ и самостôйности, мы завсѣгды були и єсьмо ворогами всякихъ змагань до вывысшеня одного народа съ поневоленьемъ другого. А реставрація Польщѣ, такъ якъ ви понимаютъ нашй Поляки-шовинисты, опираеся именно на такôмъ поневоленю другихъ племенъ: малоруского, бѣлоруского и литовского. Зъ тои причины мы єсьмо и мусимо бути ви ворогами, пôдъ загровою зрады головноi на нашôй власнôй народности.

Мы вважали конечнымъ — зазначити ясно и недвозначно те наше становище до польскихъ реставраційныхъ змагань въ виду свѣжихъ голосôвъ польскихъ газетъ, котрй починаютъ чимъ разъ яснѣйше погомонювати о тôмъ, що пôдъ россійскимъ заборомъ, въ Конгресôвцѣ и въ Литвѣ приготовуеся нове повстанье польске. Кождому, кто пильно прислухувався до голосôвъ польскихъ въ послѣдныхъ рокахъ о утвореню краевого посполитого рушеня а такожь о тôмъ, выйшовшôмъ первѣстно ôтъ нѣмецкихъ газетъ проектѣ, що въ разѣ сподѣванои вôйны мѣжь Россіею и Нѣмеччиною першій крокъ повинй зробити Поляки, пôдносячи повстанье въ краю Привисляньскôмъ и въ Литвѣ для спаралижованя акціи войскъ россійскихъ, — кождому, кто уважавъ, якъ охотно бôльшôсть Полякôвъ-шовинистôвъ пôдхапувала такй проекты — хочь про око нѣбы ôттрѣпуючись ôтъ нихъ — буде ясно, що можливôсть такои несподѣванки при живôмъ темпераментѣ и вѣчно на одну и тую саму нуту настровнôй фантазіи Полякôвъ зовсѣмъ не есть выключена. Поголоски о тôмъ, що така несподѣванка въ Конгресôвцѣ приготовуеся, доходили до насъ вже ôтъ двохъ мѣсяцѣвъ. Мы не то, що не давали имъ вѣры — бо жь неисповѣдимй суть пути людей, живучихъ фантазіями а не насущнымъ хлѣбомъ — але бажали, щобъ тй поголоски були безпôдставнй, уважаючи такій крокъ Полякôвъ смѣлымъ и рѣшучимъ крокомъ до ихъ власноi згубы. Для того мы не говорили о тôмъ нѣчого. Але ось дня 1 грудня вѣсть тая загомонѣла, хочь дуже несмѣло, въ краковскôй „Now-ôй Reform-ѣ“. Ви варшавскій кореспондентъ доноситъ, що тамошнй власти одержали денунціяціи, будьто-бы пôдъ покрывкою конспираціи соціялистичныхъ въ Конгресôвцѣ и на Литвѣ приготовувалось повстанье, що есть — додае ôнъ — цѣлковитою неправдою. Конспирація — пôсля того доносу — мала обняти широкими кругами всѣ (?) верствы людности, а именно студентôвъ и робôтникôвъ. Дальше мае конспирація тая выдавати ôтозву въ таемныхъ друкарняхъ и посѣдае значнй склады нагромадженого оружія. Въ кôнци — пôсля сеи денунціяціи — головными агитаторами суть чотыри емигранты, котрй разъ въ разъ крутятся по Конгресôвцѣ и по „заграныхъ провинціяхъ“ (т. в. по Волыню, Подôлю и Украинѣ), котрыхъ назвы дописуватель не подае, не будучи певнымъ, чи добре ихъ собѣ затямивъ (?).

Якъ бачимо, допись тая есть троха двоязычна. Дописуватель зъ горы запевнюе, що цѣла вѣсть есть безпôдставна, але при тôмъ знае назвы людей, котрй — пôсля того доносу — занимаются организацією повстаня. Але коли допись „Now-oи Reform-ы“ лишае насъ все таки въ непевности и остаточно силуесь представити цѣлу справу, яко „московску интригу“ служачу тôлько за претекстъ до побôльшеня гнету правительственного на Полякахъ, то зовсѣмъ инше враженье робитъ реплика на тую допись львôвскои „Gazet-ы Narodow-oи“, помѣщена въ вчерашнôмъ н-рѣ, т. е. звышь въ тыждень пôзнѣйше, отже очевидно по довгôй розвазѣ. „Gaz. Nar.“ трактуе тую допись по просту якъ „наивну денунціяцію“, котра мало-мало чимъ рôжнится ôтъ знанои станчикôвскои „szlachetnej denuncyacyi“. И въ якои жь то причины такъ накинулась львôвска часопись на свою краковску посестру? А отъ для того, що бачитъ въ тôй вѣдомости „tropienie i zwalczanie stronnictwa patryotycznego“. „Свѣтъ — пôсля „Gaz. Nar.“ — складався въ ôтважныхъ и боязливыхъ, въ далеко- и вузкоглядныхъ политикôвъ. Смѣлй и далекоглядній политики „Gaz. Nar-oи“ для святого спокою не выступали противъ „Now oи Reform-ы“, коли тая высказалась була неприхильно о проектѣ — выкликаня повстаня въ Конгресôвцѣ въ случаю вôйны мѣжь Россіею а Нѣмеччиною, анѣ тогды, коли выступила противъ петиціи о заведенье „обороны краевои“. Але теперь, коли „Nowa Reforma“, хочь и якъ несмѣло реструе слухи о готуючômся повстаню, „ôтважнй и далекоглядній политики „Gaz. Nar-oи“ не можутъ довше выдержати и кричатъ въ цѣлого горла: „Цыть, мовчи, бо сусѣдъ побудишь!“

Цѣкава рѣчь, въ якій способ „Gaz. Nar.“ маскуе свои правдивй мысли слѣдуючими словами: „Дивуе насъ то, що редакція „N. Reform-ы“ такъ мало обзнакомлена съ правдивымъ успособленьемъ народа и якъ може на серіо повторяти сплетнѣ полиціянта россійского, всюды и на кождôмъ кроцѣ нюхаючого кон-

---

ПЕРЕГОВОРЫ ЦАРЯ ИВАНА IV (ГРОЗНОГО)
съ цѣсаремъ Максимиліяномъ II
дотычно Польщѣ, Литвы и Руси (1575—1576 рр.)

Не скоро стаются звѣстными и доступными многй важнй жерела историчнй; многочисленнй рукописнй скарбы дожидаютъ наукового выданя и обробленя, — а се, що вже доси выдане, то лишь невеличка частина всего. Ще сотнѣ-сотнѣ паръ очей и рукъ потрудятся, закимъ будемо могли говорити о якômъ-такôмъ вычерпаню историчныхъ материялôвъ. Але ся праця не стоитъ на мѣсци нѣ хвилѣ; довѣдуемось що-разъ бôльше, сягаемо що-разъ глубше; будятся новй думки, творятся новй погляды.

Годѣ заперечити, що дипломатичнй взаемины дворôвъ вѣденьского и московского, — взаемины, котрй сягаютъ ще XV-ого вѣку, а котрй були неразъ дуже оживленй, — маютъ велику вагу, и то головно для тыхъ державъ, о котрй тутъ найбôльше ходити могло, котрй вже задля свого географичного положеня, задля свого безпосереднього сусѣдства съ вел. княжествомъ московскимъ и съ краями династіи габсбургскои мусѣли бути всегдашнымъ предметомъ такихъ взаеминъ. Якъ не повстала одного дня польска рѣчь-посполита, такъ и до ви розбору помѣжь сусѣдами нѣ въ сего, нѣ въ того не прійшло. А сусѣды сй вже 1392 р. передумували надъ тымъ, якъ бы то ненавистного ворога вруйнувати та добычею подѣлитися.[1])

Доси не добуто ще въ вѣденьскихъ архивôвъ матеріялôвъ дипломатичныхъ, дотычачихъ взаеминъ съ Россіею. Ôтъ 1519 до 1576 р. не знаемо о такихъ взаеминахъ майже нѣчого докладнѣйшого; дуже небогато на пôдставѣ рукописныхъ жерелъ россійскихъ подае Соловьевъ въ своѣй „Исторіи Россіи“. Въ „Памятникахъ дипломатическихъ сношеній съ державами иностранными“ (выдаваныхъ ôтъ 1851 р. въ Петербурзѣ) находимо обширный, але дуже поперерываный жереловый материялъ, на котрôмъ — вже для недостатку иншого — головно опиратись мусимо. По перервѣ пôдъ р. 1519, находимо тамъ новй материялы ажь пôдъ р. 1576; решта спочивае напевно доси въ рукописи. Декуды можемо съ пожиткомъ користуватись материяломъ и сказôвками, котрй подае ученый Аделунгъ въ своѣй надзвычайно цѣнноѣ праци: „Die Reisenden in Russland“ (Липскъ и Петерб. 1846), въ котрôй зôбравъ вѣдомости о всѣхъ чужинцяхъ, що коли небудь по XVIII в. звѣдували Россію, отже и о дотычныхъ дипломатахъ австрійскихъ.

I.

Удалося наконець... вытревалымъ, прозôрливымъ заходамъ Габсбургôвъ посѣсти Угры и Чехи! Послѣдный король угорскій и ческій Людвикъ, въ крови Ягайлонôвъ, згинувъ безъ славы въ нещастнôй битвѣ съ Турками пôдъ Могачемъ (1526). Въ Чехахъ выбрано безъ довгои проволоки цѣсаря Фердинанда I королемъ вже 1526 р.; на Угорщинѣ треба було впередъ перевести горячу борбу съ королемъ-Угромъ, воеводою Семигороду Иваномъ Заполіею, котрый побитый 1527 р., схоронився пôдъ протекцію султана Сулеймана II ого, яко турецкій васалъ. Треба було два разы вести кровавй вôйны съ Турками, и що-ин по смерти Сулеймана (1566) скрѣпилось трохи становиско Габсбургôвъ на Угорщинѣ.

Будучи ôтъ теперь панами Угорщины и Чехъ, сталисъ Габсбурги безпосередными сусѣдами Польщѣ, и на ню то звертаютъ они що-разъ бôльше свою увагу; вже Фердинандъ Iій передумуе надъ тымъ, якъ бы обняти Польщу въ свое посѣданье, — посадити на тронѣ польскôмъ Габсбурга.[2])

Ôтъ часу першои уніи Польщи съ Литвою (за Ягайла, 1386 р.), по знищеню крестовыхъ рицарôвъ пôдъ Дубровномъ (1410), ставшися зверхницею Прусъ („hold pruski“ 10 го цвѣтня 1525), стоячи въ живôй, майже безперерывнôй звязи съ Чехами и съ Угорщиною, а навѣть даючи обомъ тымъ державамъ королѣвъ въ крови Ягайлонôвъ, — занимала Польща грôзне становище супротивъ т. зв. римскои имперіи и Габсбургôвъ. Яко зверхниця Прусъ мусѣла прецѣ рѣчь-посполита мати великій вплывъ на справы нѣмецкй, а кровава побѣда надъ крестовыми рицарями доказувала, що у рѣчи-посполитои есть и сила по тому. Прецѣ колись-то, не зовсѣмъ такъ давно, належала — бодай номинально — до Польщѣ Шлезія, а права короны польскои до сеи прадѣднои землѣ Пястôвъ все ще могли бути кождого часу на ново пôдношенй[3]), хоть въ XVI-ômъ вѣцѣ вже и на дѣлѣ и правно Шлезія ôтъ рѣчи посполитои була ôтдѣлена.

Але чижь сильному треба богато правъ та доказôвъ? Рѣчь-посполита и ви династія не мала и не могла въ сѣмъ часѣ мати нѣякихъ существныхъ интересôвъ спôльныхъ съ якою-небудь нѣмецкою династією. Въ Вѣдни розумѣли все тое и по тôй причинѣ не щадили заходôвъ та и грошей, щобы якъ по смерти послѣдного Ягайлончика Жигмонта II Августа (1572), такъ и по утечи Генрика Валезія, а такожь и по смерти Стефана Баторія — будь що будь переперти въ Польщи и на Литвѣ выбôръ „австріяка“.

Але була ще одна могуча держава, на пôвночи. Опираючись въ одной стороны безпечно о пустынѣ и моря пôвночи, пручись всею силою до побережа балтійского моря и стаючись (вже за попередника царя Ивана Грозного) въ Ливоніи (Инфлантахъ) безпосередною сусѣдкою римскои имперіи, стремѣлася держава въ другои стороны свѣдомо, ненастанно а вытревало до сполученя въ цѣлôсть розбитои въ куснѣ колишнои батькôвщины („вотчины“) Мономаха. Коли лишь трохи полекшало въ стороны Татаръ, коли — що бôльше — цареви Иванови Грозному удалось пôдбити цѣлый ханатъ татарскій Астрахань, — починав передъ очима историка розвиватись а радше хилитись до розвязаня величный дѣевый драматъ; драматъ, котрый розгравався мѣжь литовско-польскою державою а вел. княжествомъ московскимъ, пôзнѣйшимъ государствомъ россійскимъ, — котрый тягнеся вже ôтъ часôвъ передъ-Ягайловыхъ, ôтъ вел. князя литовского Ольгерда. Зъ разу иде о се, кто — чи Литва чи Москва — посяде Новгородъ великій, мѣсто, котре вже для самои торговлѣ було для обохъ сторôнъ незвычайно важне (подôбно, якъ н. пр. Гданскъ для торговлѣ поль-

---

[1]) Ишло о подѣлъ мѣжь: орденъ рыцарѣвъ тевтоньскихъ, короля угорского и цѣсаря римского. *Voigt*, Codex. dipl. pruss. IV, 158.

[2]) Часопись варш. „*Ateneum*“, XV т. зъ 1879 р., стр. 408.

[3]) О можности сего згадуе выразно посолъ венецкій въ Вѣдни Корраро; гл. *Fontes rerum austr.* Dipl. XXX, 343.

спираціи та повстаня въ Польщи?“ Ту попередъ всего цѣкаво було бъ знати, що розумѣе „Gaz. Nar.“ пôдъ словомъ „народъ“, котрого правдивѣ успособленя такъ добре маютъ бути звѣстнѣ „N. Reform-ѣ“? Если пôдъ народомъ розумѣти простый людъ, мужицтво, то есть се зовсѣмъ природно, що анѣ „Nowa Reforma“, анѣ „Gazeta Narodowa“ о его правдивôмъ успособленю майже нѣчогôсенько не знаютъ. Бо якъ можна знати щось, на що нѣколи не зверталося уваги, надъ чимъ не робилося серіозныхъ студій? А нехай панове Поляки покажутъ намъ хочь одну працю, котра свѣдчилабъ о ихъ серіозныхъ студіяхъ надъ ихъ власнымъ народомъ, а особливо надъ его политичными та громадскими поглядами и успособленями! Але нѣ, мы знаемо спôсôбъ говореня „Gaz. Narodow-ои“ и знаемо, що она пôдъ народомъ розумѣе не то, а тôлько себе и собѣ подôбныхъ „obywateli“ и „uobywatelonych“ патріотôвъ та шовинистôвъ. А въ такôмъ случаю можемо смѣло сказати, що „Nowa Reforma“ дуже добре знае успособленье того „narodu“ и тôлько знаючи его могла припустити и допевнитися, що ввѣстка подана ей варшавскимъ кореспондентомъ може мѣстити въ собѣ ажь надто богато правды.

Тай ще одно возьмѣмъ на увагу. Послѣдными роками Поляки и въ Конгресôвцѣ и навѣть (велика часть) въ Галичинѣ такъ часто и съ такимъ нѣбы розкаяньемъ голосили, що „на теперь“ нема у нихъ нѣякихъ аспираційполитичныхъ, що цѣль ихъ — „praca organiczna“ и т. д. — що и въ россійскôй суспôльности утвердилась поволи вѣра въ ихъ мирнѣ намѣреня. О вынюхуваню повстаньскихъ конспираций послѣдными часами мы нѣчого не чували и навѣть въ кореспонденціяхъ самыхъ шовинистичныхъ польскихъ дневникôвъ не читали. Ôтки жь и въ якôй цѣли впалобы теперь россійске правительство на той концептъ — ширити такѣ слухи середъ самыхъ Полякôвъ, выкликувати мѣжь ними непокôй и то въ тôй гадцѣ, щобъ опôсля тымъ дужше ихъ придавити? На що придавсьбы такій недорѣчный маневръ, котрый въ крайнôмъ разѣ мôгбы довести и до розливу крови, коли абсолютне правительство россійске и теперь, безъ нѣякихъ провокацій, поступае въ „Привисляньскôмъ краю“ такъ якъ ему сподобаесь? Можемо смѣло сказати, що такѣ вымôвки „Gaz. Narodow-ои“ не выдержуютъ критики. Пригадаймо собѣ, що майже въ такій самъ спôсôбъ уцыткували польскѣ патріотники опинію публичну и тогды, коли приготовувалось повстанье 1863 року и що передъ вела и тогды въ тôмъ уцыткуваню тая жь сама „Gazeta Narodowa“!

Региструемо и коментуемо голосы польскихъ газетъ въ сѣй справѣ длятого — бо они интересуютъ и насъ тымъ, що Поляки звычайно, не просивши нѣ въ кого на те дозволу, стараются втягати и нашъ народъ въ свои пляны. Конечно, мы не думаемо, щобъ они въ тыхъ своихъ плянахъ могли спуститися на спôвдѣланье нашого, або хочьбы и свого простого, сельского люду; надѣемося, що тяжкѣ досвѣды зъ 1846, 1848 и 1863—4 протверезили ихъ троха въ тôмъ взглядѣ. А при такихъ обставинахъ не зле булобы роздумати, що—чи то для выкликаня чи евентуального выкористаня загально-европейского конфликту по примѣру Босніи и Болгаріи — шансы Полякôвъ въ Польщи, а тымъ паче на Литвѣ, въ Бѣлôй Руси и Украинѣ зовсѣмъ ôтмѣнныѣ ôтъ шансъ боснійскихъ та болгарскихъ „усташôвъ“. Тамъ рухи народнѣ коренилися въ самôмъ простôмъ народѣ, въ масахъ, и длятого могли такъ довго держатися, могли перенести навѣть страшну болгарску рѣзню. А въ якôмъ грунтѣ буде коренитися и на якихъ пôдвалинахъ мавбы стояти рухъ польскій? Надъ тымъ варто задуматись!

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(*Девять-лѣтнѣ роковины руского академичного товариства „Союзъ“.*) Дня 8 л. грудня празнувало товариство „Союзъ“ 9-лѣтнѣ роковины свого существованя. На сѣмъ торжествѣ явилася численна молодѣжь, наше мѣщаньство, значне число черновецкои интелигенціи, межи котрою мы бачили о. крыл. Сембратовича, гр.-прав. протоерея и народного писателя-композитора Исидора Воробкевича и проф. унив. Калужняцкого. Съ жалемъ мусимо однакъ сконстатувати, що много зъ старшихъ Русинôвъ зъ Черновець не явилися на сѣмъ вечерку.

Саля товариства „Рускои Бесѣды“, въ котрôй торжество ôтбувалося, була хорошо пристроена; не хибувало флягъ руско-народныхъ, краевыхъ и державныхъ. Найкрасше презентувався гербъ старого руского княжества Льва съ народными флягами. О 8 годинѣ вечеромъ ôткрывъ предсѣдатель „Союза“ кандидатъ философіи п. Петро Кумановскій вечерокъ и привитавъ гостей горячою промовою. Хоръ ôтспѣвавъ пѣснь „Миръ вамъ братя“. Потôмъ слѣдувала торжественна промова п. П. Кумановского, въ котрôй предсѣдатель начеркнувъ цѣлу дотеперѣшну дѣятельнôсть „Союза“ и на конець взнѣсъ многолѣтство всѣмъ спомагаючимъ членамъ. По ôтспѣваню хоромъ „Многая лѣта“ слѣдувала промова кандидата философіи п. Юліяна Кобыляньского въ честь тутешного университету и его професорôвъ. Проф. университету п. Калужняцкій подякувавъ „Союзанамъ“ за ихъ достойне поступованье въ загалѣ и за ихъ щирый рускій патріотизмъ и завôзвавъ ихъ и на дальше вытревати въ праци для блага Руси. Коли слѣдуючій бесѣдникъ судія п. Реваковичъ въ довгôй и хорошôй промовѣ обговорювавъ станъ 20-милiонового народа руского и сконстатувавъ, що рускій народъ тôлько въ однôй Австріи мае можнôсть черезъ запоручень права розвивати свою народнôсть, — всѣ присутнѣ ôтспѣвали многолѣтство цѣсарю Францъ-Іосифу I.

Всѣ тіи бесѣды, переплѣтанѣ рôжными пѣснями, ôтспѣваными хоромъ, були приниманѣ безнастанными оплесками. Не мало причинилися до величавости сего торжества надоспѣвшѣ телеграмы ôтъ „Академичного Братства“ во Львовѣ, ôтъ академичного товариства „Сѣчь“ въ Вѣдни, ôтъ бувшихъ „Союзанъ“ въ Вѣдни и ôтъ п. Александра Струтыньского зъ Бигача въ Босніи. Всѣ тѣ телеграмы приняли присутнѣ грôмкими окликами „слава“.

О ½12 годинѣ вечеромъ закрывъ предсѣдатель „Союза“ офиціяльну часть вечерка и запросивъ судію п. Ясиницкого на предсѣдателя забавы. Неофиціяльна часть вечерка пôдъ проводомъ пп. Ясиницкого, дра Клима Ганкевича, Ив. Тыминьского, Т. Реваковича и Окуневского, котрѣ по порядку забавѣ предводили, ôтбулася при найбôльшôмъ порядку. Держали патріотичнѣ рѣчи пп. Окуневскій, Тыминьскій, о. Исидоръ Воробкевичь, кандид. фил. Шпойнаровскій и мѣщанинъ Островскій.

Цѣле се торжество причинилося много до пôднесеня руского духа и черновецка руска публика, котра сему торжеству була присутна, ще тымъ бôльше вдоволена, бо тутъ рѣшила молодѣжь на внесенье дра Ганкевича выдати въ память 10-лѣтныхъ роковинъ „Союза“, котрѣ припадаютъ въ роцѣ 1884, книгу съ найновѣйшими творами буковиньскихъ писателѣвъ. Нашь писатель Данило Млака привитавъ щиро сю гадку и обѣцявъ причинитися до сего труду. Есть надѣя, що и писатель Федьковичь и другѣ не ôтклонятся ôтъ участи въ сѣмъ дѣлѣ. Друга користь, котру рускій народъ зъ сего вечерка буде мати, есть тая, що на завôзванье нашого заслуженого патріота о. Исидора Воробкевича, котрый зôбранымъ доказавъ потребу спѣвацкого товариства, тымъ бôльше, що нашь народъ зъ природы мае даръ до спѣву,—всѣ зôбранѣ рѣшили заложити товариство спѣвацке и таки на мѣсци завязався комитетъ пôдъ предсѣдательствомъ о. Исидора Воробкевича для выробленя статутôвъ. По сѣмъ рѣшеню запанувавъ межи присутными великій ентузіязмъ, котрый объявився высказаньемъ вдячности о. Ис. Воробкевичу.

Такъ тое торжество продовжалося до 2 годины по пôвночи, коли то зôбранѣ съ найбôльшимъ вдоволеньемъ розôйшлися. Ω.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зъ предложень внесеныхъ правительствомъ до рады державнои.*) найважнѣйшій безперечно проектъ закона о убезпеченю робôтникôвъ. Потреба такого закона давалася у насъ чути ôтъ давна, а въ виду того звертае на себе предложенье правительства загальну увагу и обговорюеся не тôлько въ кружкахъ парляментарныхъ, але становитъ предметъ дискусіи всѣхъ товариствъ и органôвъ, що интерасуются публичнымъ житьемъ. Зô взгляду на важнôсть предмету подаемъ нашимъ читателямъ, поки що головнѣ зарисы сего жь проекту, застерѣгаючи собѣ на пôзнѣйше розъясненье его въ подрôбностяхъ. Якъ въ всѣхъ другихъ державахъ — сказано въ мотивахъ правительства, — такъ и у насъ въ Австріи диску туеся вже ôтъ давна пытанье отвѣчальности предприемцѣвъ промысловыхъ за нещасливѣ случаѣ, котрѣ дотыкаютъ робôтникôвъ въ варстатахъ и фабрикахъ и всѣ узнаютъ потребу реформы обовязуючого теперь законодавства. Ôтношеня робôтникôвъ до предпріемцѣвъ оцѣнюются у насъ теперь пôсля загального закона цивильного а одинокій выемокъ становитъ хиба законъ зъ 5 марта 1869, котрый трактуе о отвѣчальности предпріемствъ желѣзничихъ по поводу нещасливыхъ случаѣвъ на желѣзницяхъ. Правительство прійшло до переконаня, що розширенье отвѣчальности не зарадитъ само собою злу, а найлучшій доказъ на то: ôтношеня въ Нѣмеччинѣ, котрѣ показуютъ, що законодавчѣ експерименты, основуючійся на згаданôмъ принципѣ зовсѣмъ не усунули зла, але противно ще его заострили. Тревала и достаточна помôчь дасться осягнути лишь въ такій спôсôбъ, що всѣ интересованѣ содѣйствуютъ и що всѣ робôтники будутъ забезпеченѣ. Щобы убезпеченье ôтповѣдало замѣренôй цѣли, муситъ оно обôймати всѣ случаѣ нещасливѣ въ часѣ фабричнои працѣ безъ рôжницѣ, чи ту завинивъ предпріемця чи робôтникъ самъ, чи нещастье споводоване случаемъ, въ котрôмъ нѣкому не можна приписати вины. Выемокъ становитъ такій случай, где робôтникъ зъ власнои волѣ спровадивъ на себе нещастье, однакъ и тогды не може бути родина робôтника позбавленою пôдмоги. Зъ сего, що сказано въ мотивахъ предложеня, можнабы заключати, що убезпеченье буде ôтноситися до всѣхъ робôтникôвъ и буде обôймати всѣ ихъ категоріи; въ поодинокихъ параграфахъ предложеня знаходятся однакожь выемки, котрѣ передовсѣмъ выключаютъ робôтникôвъ властивого дрôбного промыслу (des eigentlichen Kleingewerbes) а дальше выймаютъ зъ пôдъ постановъ закона робôтникôвъ сельскихъ. Законови не пôдлягаютъ пôсля сего проекту такожь робôтники при желѣзницяхъ. Ôтшкодованье въ случаю тѣлесного калѣцтва якъ и на случай смерти робôтника — становитъ рента. Рента выноситъ въ случаю совершенной неспособности заробкованя 60% рôчного зарôбку. Предпріемець мае обовязокъ поносити кошта лѣченя всѣхъ робôтникôвъ и такихъ урядникôвъ, котрыхъ заслуженина не выноситъ бôльше якъ 800 зр. — Рента посмертна для вдôвъ выноситъ 20% рôчного зарôбку; кожда дитина побирае до 15 року житя ренту въ высотѣ 10%, а на случай совершенного сирôтства 15%. Родичѣ, котрыхъ удержувавъ робôтникъ, умершій наслѣдкомъ нещасливого случаю, получаютъ 20% рôчного зарôбку. Право вдовы до побираня ренты гасне, наколи она другій разъ заключитъ супружество. Въ такôмъ случаю получае вдова лишь одноразову ôтправу, котра выноситъ три разы взяту рôчну ренту. Забезпеченье мае бути примусове, а правительство уважае существуючій теперь заведеня асекураційнѣ для переводженя такихъ убезпечень не ôтповѣдными и предкладае особнѣ товариства асекураційнѣ, котрѣ обôймалибы певнѣ зъ горы означенѣ округи. Згаданѣ товариства обмежалибися на прійманю примусовыхъ забезпечень на нещасливѣ случаѣ а основувалибися на принципѣ взаимности. Администрація товариствъ асекураційныхъ мае бути автономична, а зъ другои стороны маютъ они пôдлягати надзорови державы. Принципъ сей объявляеся именно въ организаціи головного заряду товариствъ: Двѣ третины членôвъ заряду маютса выбирати членами кождого товариства асекураційного въ рôвнôй части черезъ предпріемцѣвъ и робôтникôвъ, а одну третину именуе министеръ внутрѣшныхъ справъ, котрый мая право змѣняти округи асекураційнѣ, кôлька такихъ товариствъ сполучати въ одно и дѣлити одно товариство на бôльше самостôйныхъ. О кождôй такôй змѣнѣ мусится министеръ напередъ порозумѣти съ товариствами. Членами товариствъ асекураційныхъ суть: предпріемцѣ, котрѣ зъ взгляду на то, що головно користаютъ зъ працѣ робôтника, маютъ такожь головно причинятися до утворення и засиско). Литва не успѣла достояти Москвѣ. Царь Иванъ Грозный займае Новгородъ; въ потокахъ крови тоне самостôйнôсть славнои сѣверно-рускои републики. Москва зближаесь о одинъ великій крокъ до Польщѣ и Литвы, а небавомъ учуемо, що той самъ царь, покоритель Новгорода и Астрахани, упоминаесь о иншу дорогоцѣнну перлу короны Мономаха, о—Кіевъ.

Та ще бувъ той царь однымъ въ претендентôвъ до короны польскои по смерти послѣдного Ягайлона, а такожь и по утечи Генриха Валезія; бувъ однои вѣры съ Русею, — отвиралась можливôсть новои уніи братныхъ народôвъ, — а и одно и друге не уйшло уваги сучасныхъ.

Бачимо ôтъ разу, що було доволѣ причинъ, котрѣ що-разъ бôльше зближували до себе Австрію и Москву. Польща, Литва и Русь мусѣли бути въ сѣмъ часѣ головнымъ предметомъ дипломатичныхъ взаминъ обохъ сихъ державъ.

II.

Ледви успокоилося трохи въ Польщи по бурливôй елекціи Генриха Валезія, а вже утеча новообраного короля сталася причиною нового заколоту, новои — дѣйстно шаленои — агитаціи.[4])

Цѣсарь Максимиліянъ II мавъ дуже докладнѣ вѣсти о станѣ рѣчей въ Польщи; дворъ вѣденскій утримувавъ тамъ ôтъ довгого часу численныхъ, добре плаченыхъ агентôвъ и поплечникôвъ, а обѣтницѣ и „юргельты“ (Jahrgelder) австрійскѣ находили легкій побôръ. Кандидатура австрійска робила, — якъ каже сучасный посолъ венецкій въ Польщи Липпомано, — найбôльше галасу, а поплечники ей були такъ певнѣ своеи справы, — справы, котрôй були прихильнѣ численнѣ магнаты и столиця апостольска, — що вже зъ горы пили здоровье короля-„австріяка“.

Довѣдавшись о ôтъѣздѣ Генриха Велезія, рѣшився цѣсарь сейчасъ пôдняти на ново свои заходы, котрѣ при недавнôй попереднôй елекціи, по смерти Жигмонта II Августа, такъ нещасливо — бо упадкомъ австрійскои кандидатуры и выборомъ власне Генриха — скôнчилися. О тôмъ своѣмъ постановленю завѣдомивъ цѣсарь французского посла[5]), а якѣ усильнѣ були заходы австрійскѣ, бачимо въ несчисленыхъ реляцій, листôвъ, инструкцій и пр. и пр., захованыхъ до нынѣ въ вѣденскôмъ державнôмъ архивѣ.

Але кандидатура австрійска не всѣмъ въ Польщи припадала до смаку. Вправдѣ многѣ магнаты, духовнѣ и свѣтскѣ, польскѣ и литовскѣ радо на неи годились и не одного ôтъ неи сподѣвались. Надѣялись магнаты, що по выборѣ австріяка самѣ будутъ могли въ Польщи рядитись; отвирались также выгляды на уряды и титулы въ имперіи римскôй — н. пр. Радивилы були вже тогды Reichsfürst-ами; отвирались выгляды, що цѣсарь щедро вынагородитъ своихъ прихильникôвъ товстыми урядами и достоинствами въ Польщи. Католицку династію Габсбургôвъ попиравъ Римъ, особливо ôтъ коли не менше католицкій Генрихъ уступивъ — а дипломатія австрійска въ Римѣ добре пильнувалась. Зновъ литовскѣ магнаты надѣялись при сѣй нагодѣ выторгувати щось для своихъ сепаратистичныхъ бажань супротивъ Польщѣ: шляхта польска пхалась що-разъ бôльше и дальше въ землѣ литовско-рускѣ, съ кривдою шляхты литовскои и рускои, а недавно заключена („in contumatiam“!) „унія“ люблиньска ôтрывала ôтъ вел. княжества литовского обширнѣ богатѣ землѣ до короны польскои.

Але за то весь гуртъ шляхты дрôбнѣйшои, не-магнатôвъ, навѣть и чути не хотѣвъ о кандидатахъ австрійскихъ. Шляхту обурювало[6]) голосне и провокаційне поступованье австрійскихъ сторонникôвъ; чого жь доперва треба було надѣятись ôтъ сихъ людей по довершенôмъ выборѣ!.. Забаги магнатôвъ не могли бути шляхтѣ тайнѣ. — та ще щось тамъ говорили тихцемъ о деспотиамѣ цѣсаря послы ческѣ, котрѣ були высланѣ офиціяльно для попиранья австрійскои кандидатуры.[7]) Шляхта потягала за выборомъ якого члена родины повояченои съ давною династією Пястôвъ (Jan Kostka), потягала за иншими кандидатами, але вся якъ одинъ мужь ненавидѣла „цѣсарчикôвъ“. Здоровый инстинктъ политичный говоривъ ѣй, що въ такôмъ выборѣ не ма нѣ для неи, нѣ для рѣчи-посполитои найменшои користи, а за то на пр. вôйна съ могучимъ ворогомъ цѣсаря — Туркомъ сталасьбы неминуча. Посолъ турецкій грозивъ навѣть вôйною. Гордôсть народна промовляла за королемъ-Пястомъ, можливôсть новои уніи за царемъ Иваномъ, — а остаточно, коли обѣ послѣднѣ кандидатуры въ рôжныхъ причинъ не удержались, рѣшила тревога передъ вôйною съ Туркомъ выбôръ Стефана Баторія, за котрымъ посолъ турецкій освѣдчився.[8])

Тыхъ кандидатôвъ австрійскихъ було кôлькохъ: самъ цѣсарь радъ бувъ бачити выбранымъ свого сына Ернеста, але магнаты (сенатъ) освѣдчились за батькомъ, цѣсаремъ Максиміліяномъ II; ще кандидувавъ (въ резервѣ) архикнязь Фердинандъ...

III.

Мы вже згадували, що царь Иванъ IV належавъ такожь до кандидатôвъ. Якъ же стояло съ его кандидатурою?

Ще при попереднôй елекціи, по смерти Жигмонта II Августа, пôдношено царску кандидатуру. Ба, ще передъ смертею бездѣтного послѣдного Ягайлончика перевѣдувъ дворъ вѣденскій о сѣй кандидатурѣ; агентъ цѣсарскій въ Польщи, Дудичь доноситъ вже 9 червня 1565 р. цѣсареви, що прихильныхъ Габсбургамъ въ Польщи дуже много, — але вже найменше можна говорити о кандидатурѣ царя[9]). Для насъ важный фактъ, що вже такъ вчасно (7 лѣтъ передъ смертею короля) будь що будь численося съ кандидатурою царя; що жь до свои реляціи, то Дудичь мôгъ вже не надто довго потôмъ переконатись, що потрохи помылявсь. За кандидатурою царя дуже много промовляло[10]).

Вже 1564 р. доноситъ нунцій папскій въ Польщи Комендоне, що Кіевъ хотѣбы мати паномъ царя — за-про рôвну вѣру.[11]) Се жь

---

[4]) Гл. *Ateneum l. c*, *Relacye nuncyuszów w Polsce* (I. 237 и и.), *Orzelski* (выд. Петерб. т. II, стр. 89, 137, 164 и и.).

[5]) *Przeździecki*, Jagiellonki, V, 208.

[6]) Численнѣ доказы у *Orzelsk·ого* и др.

[7]) *Соловьевъ*, VI, 288.

[8]) Бесѣда посла въ *Rel. nunc.*

[9]) *Ateneum*, XV, 410.

[10]) Аргументы за и противъ гл. *Broel Plater*, Zbiór pamięt. III, 41—58.

[11]) *Соловьевъ*, VI. 286, 292.

леня фондовъ асекураційныхъ — и робо̂тники, але зъ тыхъ не маютъ обовязку давати даткóвъ на цѣли асекурації такй, котрыхъ заробокъ выстарчае лишь на найконечнѣйшй потребы житя.

(Предложенье о супружествахъ межи христіянами и жидами), котре якъ звѣстно ухвалила вже по мысли правительства низша палата угорского сойму, прійшло недавно по̂дъ обрады палаты пано̂въ. Дебата генеральна о̂ткрыта въ понедѣлокъ дня 10 л. грудня. До голосу противъ предложеня записалися: примасъ угорскій Симоръ, кардиналъ Гайнальдъ, епископъ Шляухъ, архиепископъ Самаса и гр. Юрій Апоній; проекту боронили: бар. Николай Вай, бар. Рознеръ и министеръ справедливости. Дебата першого дня тревала 5 годинъ и абсорбувала увагу цѣлои палаты, котра съ незвычайнымъ интересомъ слѣдила за всѣми бесѣдами, котрй о̂тзначалися впрочѣмъ умѣренностею и объективностею. Зъ помѣжь бесѣдъ выголошеныхъ противъ проекту заслугуе на увагу бесѣда Симора. Мотива правительства до сего предложеня, сказавъ межи прочими Симоръ, по̂дносятъ именно зъамальгамованье жидо̂въ съ христіяньскимъ товариствомъ. Най менѣ во̂льно буде покликатися на минувшо̂сть двохъ тысячѣвъ лѣтъ въ доказъ, що таке зъамальгамованье неможливе. Суспо̂льно̂сть есть христіяньска а они суть жидами, а наколибъ дѣйстно мало коли прійти до того скандалю, що товариство малобъ перестати бути христіяньскимъ, тогды товариство зовсѣмъ розпяжеся и не буде вже нѣчого, съ чимбы жиды амальгамовалися". — Въ оборонѣ предложеня говоривъ такожъ гр. Андрасси и президентъ министро̂въ Тисса. По думцѣ Андрассого, котрый есть противникомъ загальныхъ цивильныхъ шлюбо̂въ, предложенье есть найлучшимъ средствомъ до ухиленя численныхъ недого̂дностей. Тисса о̂ткликувався въ своѣй бесѣдѣ до достоиньства палаты пано̂въ и о̂тповѣдавъ на замѣты по̂дношенй противъ проектови. Зле обчислилися тѣ, що думаютъ будьто имъ удасться поховати предложенье, сказавъ Тисса. Коли нынѣ упаде, то встане напевно завтра. — Но мимо всеи вымовы Тиссы и мимо великои популярности, якою о̂нъ тѣшится въ Угорщинѣ, проектъ о супружествахъ упавъ въ высшо̂й палатѣ.

(*Гр. Кюнъ-Гедервари*) приѣхавъ вже до Загреба, где его повитали на двôрци желѣзницѣ представителѣ властей и публика. Бурмистръ Загреба Гофманъ державъ при то̂й случайности промову, въ котро̂й по̂днесъ историчне значенье достоиньства бана и повитавъ въ особѣ гр. Кюна бана именованого монархомъ. На промову бурмистра о̂тповѣвъ банъ, що о̂нъ знае, яка тяжка задача же его на ново̂мъ становищи, о̂нъ о̂тносится однакожъ до Хорвато̂въ съ повнымъ довѣрiемъ.— Що его становище дѣйстно трудне, мали мы вже случайно̂сть недавно вказати, а илюструе его межи прочими и тая обставина, що дотеперь не мо̂гъ о̂нъ собѣ знайти министро̂въ.

(*Хорватски депутація регниколярна*) держала дня 9 л. грудня по̂дъ предсѣдательствомъ Михайловича засѣданье, на котро̂мъ уложено справозданье до сойму въ справѣ Фіюмы. Справозданье въ то̂й справѣ, котра мае бути по̂днесена на одно̂мъ зъ першихъ засѣдань сойму, поручено Мискатовичеви.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійскй журналы о̂тъ якогось часу значно змѣнили свои погляды на австрійско-угорску монархію и примирительна ихъ бесѣда взглядомъ Австріи впадае въ очи. Въ одно̂й лишь ще точцѣ не можутъ они погодитися именно що до всхо̂дного пытаня. Отъ що пише „Нов. Врем.": „О̂тъ часу прiѣзду министра Гирса до Фридрихсруге голосятъ берлиньскй и вѣденьскй журналы, що Гирсъ не прiѣде до Вѣдня. Зъ о̂тки они се знаютъ, не знати. Але се вже выстарчае, щобы розсѣвати вѣсти о незгодѣ мѣжь Австрiею и Россiею. Позаякъ у насъ радо повитали вѣсть о мирѣ и въ Берлинѣ вдоволенй справами на всходѣ, то можна допускати, що лишь вѣденьскй политики чогось невдоволенй. Трудно о̂тгадати, чого они хотятъ и де жерело ихъ невдоволеня. То певно, що не въ Россiи. Невдоволенье вѣденьскихъ политико̂въ можна лишь тымъ поясняти, що имъ неудалося сеи осени перевести великй пляны на балканско̂мъ по̂въостровѣ. Але власне въ сѣй неудучи лежитъ порука мира и добре булобы, якбы всѣ тй великй и малй пляны о̂гложено на далекй, по̂знѣйшй часы. Треба, щобы балканскй державы розвивалися самосто̂йно, а Австрiя найменше мае права бути невдоволеною тамошнымъ status quo." — На торжествѣ св. Георгiя, на котро̂мъ були такожъ царь и великй князѣ присутными оголошено вел. кн. Петра Николаевича и Георгiя Михайловича повнолѣтными. Межи запрошеными бувъ такожъ нѣмецкй посолъ. На обѣдѣ взнесъ царь тоастъ на здоровье нѣмецкого цѣсаря.

Рада мѣста Харкова постановила обмежити процентъ жидо̂вскихъ воспытанniко̂въ въ тамошно̂й школѣ ремесничо̂й а тымъ часомъ зменшила число вакансо̂въ для жидо̂въ въ сѣй школѣ на два процентъ. Въ то̂й школѣ було то̂лько жидо̂въ, що для христіянъ небуло майже жадного мѣсця. Школа ся була для жидо̂въ дуже дого̂дною, бо дозволяла жидамъ проживати поза назначеными для нихъ границями. — „Голосъ" стане съ новымъ рокомъ выходити по̂дъ давнѣйшою редакцiею. — Университетъ въ Томску буде доперва отвореный въ 1885 роцѣ.

Нѣмеччина. Гадки о подорожи нѣмецкого престолонаслѣдника до Риму въ кружкахъ политичныхъ значно розходятся. „Kreuzzeitung" каже, що въ першо̂й линiи подорожь ся тыкае короля Гумберта, але политичне значенье ей лежитъ въ то̂мъ, що нѣмецкiй князь мае о̂твѣдати папу. Ся газета доноситъ дальше, що престолонаслѣдникъ самъ о то̂мъ думавъ, чи не булобы добре, щобы, коли о̂твѣдае вертаючи зъ Испанiи короля Гумберта, о̂твѣдавъ такожъ и папу. На сю гадку приставъ такъ самъ цѣсарь Вильгельмъ, якъ и князь Бисмаркъ, бо она зовсѣмъ о̂тповѣдае теперѣшному положеню. Розумѣеся, що на згаданый случай такъ церковна политика Нѣмеччины якъ и основа листу престолонаслѣдника зъ 10 липня 1878 року до папы булибы захованѣ. — „Germania" доноситъ зъ Риму, що Шлецера повѣдомлено зъ Берлина, що престолонаслѣдникъ о̂твѣдае папу. Инiцiятиву до того подавъ самъ цѣсарь.

Франція. Министеръ маринарки одержавъ вѣдомости зъ Тонкину сягаючйажь до 27 падолиста. По̂сля сихъ вѣдомостей рекогносковали Французы цѣлу окрестно̂сть коло Бак-Нингъ на 4 килом. далеко. Самъ адмиралъ Курбе по̂до̂й шовъ бувъ на 2 килом. по̂дъ Сонтай. Недалеко Гайфонга забрали Французы хиньску джунку съ напальнымъ матерiяломъ. Курбе писавъ тогдѣ до губернатора въ Кохинхинѣ: Военна операцiя вже розпо̂чнеся; сподѣюся, що ще нынѣ прiйде послѣдна помо̂чь. — Депеша адмирала Гелибера зъ Занзибару съ датою 7 грудня доноситъ, що Французы знищили ко̂лька мѣсцевостей Говасо̂въ. Одинъ о̂тдѣлъ выйшовъ на сушу и знищивъ мѣсто Мараретс. — Палата ухвалила тонкинскй кредитъ 381 голосами противъ 146 и перейшла до порядку дневного, при чѣмъ высказала свою надѣю, що правительство буде енергично боронити вплыву и чести Франціи въ Тонкинѣ. По̂дчасъ дискусiи заявивъ Ферри, що уживавъ вже всякихъ средствъ, щобы порозумѣтися съ Хинами. Бесѣдникъ доказувавъ, що жаданя Хинъ змагаются з дня на день, и покликався на французке пропаитне письмо, котре найлѣпше свѣдчитъ о умѣрковiю французского правительства. Хиньскй посол Тсенгъ жадавъ, щобы правительство прислало французскимъ войскамъ приказъ не поступати на Сонтай и Бакъ-Нингъ. Акцiя дипломатична ще не замкнена а военна розпо̂чнеся въ межахъ давнѣйше правительствомъ назначеныхъ. Франц муситъ заняти поодинокй мѣсця въ Дельтѣ, щоы могла съ хо̂сномъ вести дальшй переговоры.

Египетъ. Положенье въ Египтѣ сaеся зъ дня на день сумнѣйшимъ. Зъ Каиро надходятъ вѣсти, котрй положенье египетскои держав въ дуже сумно̂мъ свѣтлѣ представляютъ и доказуютъ, що Египетъ безъ протектората нѣякъ же неустоится. Бакеръ-паша колишнй генерал-губернаторъ въ Суданѣ молитъ на все египетске правительство, щобы оно на всякй случайи всѣми силами старалося задержати Суданъ при собѣ. Положенье въ Суданѣ сталося черезъ найновѣйшу побѣду по̂дъ Свакимомъ ще го̂ршимъ, якъ було доси; египетскй войска невыдержали силы ворохобнико̂въ зъ племени Башеринъ. Pôвночасно доноситъ „Times" о повстаню въ цѣлмъ Сеннаарѣ. Зъ одной стороны отже видко, що само слово Магди вже достаточне, щобы звору̀шити цѣлй провинцiи, а зъ другои стороны цѣла область мѣжь синымъ а бѣлымъ Нилемъ есть житницею Египту а на послѣдокъ, що занятье сеи провинцiи черезъ лжепророка явелобы ворохобню по̂дъ самый Ель-Дамеръ, де есть школа суданьскихъ пророко̂въ и де выховуются самй найзавзятѣйшй фанатики. Доси не доказано ще, щобы Магди бувъ въ яко̂й звязи съ ворохобнею въ побережно̂й провинцiи Свакиму, але звязь та може дуже легко наступити черезъ торговельнико̂въ невôльниками, що идутъ зъ Свакиму до Берберу надъ Нилемъ. Дивно выдаеся, що египетске правительство о̂тдало начальство надъ войскомъ землякови Магдого Цибарови-пашi, котрого батько бувъ однымъ изъ найзавзятѣйшихъ ловцѣвъ невôльнико̂въ а котрого Гордонъ-паша приказавъ повѣсити.

НОВИНКИ.

(+) **„Иванъ Федоровъ, русскій первопечатникъ.** Историческо-библiографическое разсужденiе. Написалъ А. С. Петрушевичъ. Львовъ 1883." Въ брошурцѣ то̂й, обо̂имаючо̂й 34 сторо̂нъ 8-ки, представивъ крыл. А. Петрушевичъ богате въ пригоды житье и дѣяльно̂сть першого руского друкаря, котрого 300-лѣтна ро̂чница смерти обходитися буде сими днями во Львовѣ. Иванъ Федоровъ, родомъ зъ калужскои губернiи, бувъ дiякономъ въ Москвѣ и разомъ съ Петромъ Мстиславцемъ учився штуки друкарскои у Ганса Миссенгайма, спровадженого царемъ Иваномъ Грознымъ зъ Данiи. Першими печатными трудами Федорова були „Апостоль" (1564 р.), потôмъ „Часовникъ" (1565 р.). Але зъ причины тои другои книги мусѣвъ Федоровъ утѣкати зъ Москвы, боячись, здаесь, мести переписчико̂въ книгъ, котрымъ друкарня о̂тбирала заробокъ. Федорова обжалували о ересь и, якъ кажутъ — навѣть до̂мъ его зруйнували. Федоровъ утѣкъ до Литовского княжества и тутъ бувъ щиро принятый рускимъ вельможею Григорiемъ Ходкевичемъ, каштеляномъ Вильна, великимъ гетманомъ Литовского княжества и пр. — и одержавши о̂тъ того покровителя рускои церкви село коло Заблудова, заложивъ въ Заблудовѣ друкарню при помочи Ходкевича. Тутъ напечатавъ о̂нъ „Евангелiе учительное" (1569 р.) и „Псалтирь" (1570 р.). Але и тамъ задля ро̂жныхъ обставинъ не побувъ довго Федоровъ и съ немалымъ трудомъ прибувъ до Львова и заложивъ друкарню. Тутъ не знайшовъ великои помочи у пано̂въ, а то̂лько низшй духовнй его спомагали. Во Львовѣ напечатавъ Федоровъ „Апостолъ" (р. 1574), при ко̂нци котрого подавъ свою автобiографiю. Съ початкомъ 1580 р. Федоровъ находився вже въ Острозѣ, куды его покликавъ кн. Константинъ Острожскiй, воевода кiевскiй и пр. Тутъ напечатавъ Федоровъ „Псалтирь" и „Новый Завѣтъ", а въ 1581 роцѣ знамениту „Острожску Библiю". Зъ Острога повернувъ Федоровъ назадъ до Львова и тутъ умеръ въ великôй нуждѣ 1583 року и бувъ похороненый при Василiяньско̂мъ монастыри св. Онуфрiя. О убожествѣ Федорова и о то̂мъ, що свою друкарню заставивъ жидамъ за по̂втора тысяча золотыхъ, — находится въ архивѣ „Ставропигiйского Института" грамота льво̂вского епископа Гедеона Балабана зъ 1585 року. Той же епископъ разомъ съ льво̂вскими мѣщанами выкупивъ швидко о̂тъ жидо̂въ друкарню Федорова, боячися, щобы не була вывезена „до московское земли". И тая то друкарня Федорова дала початокъ нынѣшно̂й друкарни „Ставропигiйского Института".

— **Товариство „Просвѣта"** дуже заслужилася для дѣла ширеня читалень въ нашо̂мъ краю — выдавши друкомъ формулярѣ статуто̂въ и поданье до ц. к. намѣстництва. Теперь основателѣ читальнѣ будутъ потребували лишь дописати „мѣсце читальнѣ" и положити дату и свои по̂дписы. Кто знае, якъ трудно приходило о̂тписувати пять разо̂въ статутъ читальнѣ, — той оцѣнитъ велике улекшенье, яке зробила „Просвѣта" выпечатаньемъ формуляро̂въ. Цѣна ихъ дуже дешева: за 5 примѣрнико̂въ статута и 1 примѣрникъ поданя 20 кр. безъ почтовои пересылки.

— **Народна торговля** во Львовѣ. (*Гдеякй уваги по поводу новинки въ 135 ч. „Дѣла".*) Товаръ товарови нerôвный що до якости, тожь и цѣны его не можутъ бути однаковй. Що нашй сельскй и маломѣскй купцѣ звыкли купувати „дешевше" у жидо̂въ, сего не перечу, — однакъ чи они за таку цѣну купятъ у жида такого товару и на таку вагу, якъ въ „Народно̂й Торговли" — то можу, яко досвѣдченый въ то̂мъ дѣлѣ, смѣло заперечити. Пишучому се лучалося вже ко̂лька разо̂въ бути наочнымъ свѣдкомъ того, що люде купивши товары въ „Народно̂й Торговли" вертался по хвили и пытали, чи не помыленося въ цѣнѣ, бо они нѣколи ще за таку умѣрену цѣну такого товару не купували. Переглянено цѣнникъ и знайдено, що можна за таку цѣну дати, бо „Народна Торговля" закуповуе товары въ бо̂льшихъ розмѣрахъ и стараесь до̂статися до самого жерела. Правда, що коли пораховано селянинови за „фунто̂вку" (свѣчу) 48 кр., о̂нъ опо̂мнувся и сказавъ, що у жида купуе по 42 кр., але коли подано ему жидо̂вску „фунто̂вку" зважено одну и другу, то селянинъ взявъ таки нашу фунто̂вку и заплативъ охотно 6 кр. бо̂льше, бо бачивъ що жидо̂вска „фунто̂вка" о много менша. „Ко̂лько то они мене вже нашахрувалися, та що жь було дѣяти, коли чоловѣкъ не знавъ" — сказавъ нашъ ч. купець. — „Народна Торговля" мае ро̂жнй товары, дорожшй и дешевшй, тожь при закупнѣ треба докладно сказати, якого товару треба, а не такъ пр. „Дайте менѣ найлучшого вина яке маете, але якъ можна дешевого." Що жь тогды дѣяти, якъ такого купця задоволити? Одно съ другимъ въ суперечности. „Народна Торговля" стараеся всѣми силами, щобы всѣмъ догодити, и буде старатися, о ско̂лько можна, обминати дорогу жидо̂вскихъ шахерокъ, — не може однакъ продавати съ утратою, бо не хоче довести до банкрототва а про те и до ганьбы, яка впалабы на нашу народно̂сть. Кто схоче жидо̂въ дальше по̂дпомагати, — нехай собѣ здоровъ по̂дпомагае, они ѐго якъ не теперь то по̂знѣйше въ̀здятъ; що жь дѣяти съ такимъ, котрый свого не шануе? — „Народна Торговля" не може перейти въ руки „ко̂лкохъ" осо̂бъ, бо люде, котрй тымъ дѣломъ управлаютъ и свою працю и часъ для него посвячаютъ, не оглядаючись на яко̂й-небудь нагороды, суть знанй зъ свого характеру и посвяченя для народнои справы. Въ загалѣ же кождый може поинформуватися о всѣмъ въ дирекцiи, котра охотно удѣляе всякй объясненя и охотно прiймае уваги нашихъ патрiото̂въ, — а все тое для розвою тои новои институцiи рускои и для славы руского народу. — *Одинъ зъ купуючихъ въ „Народно̂й Торговли".*

— **Депутація рускихъ богослово̂въ львовскихъ** удавалася до ректора-магнифика въ звѣстно̂й справѣ протесту противъ выкладо̂въ педагогики въ польско̂мъ языцѣ. Ректоръ принявъ депутацію кречно але збувъ ей выминаючими реченями. Найважнѣйше, що довѣдались рускй богословы, було тое, що ся справа не заразъ прiйде по̂дъ обрады сенату, а въ кожд̀о̂мъ случаю передъ святами не буде порѣшена, бо — якъ замѣтивъ п. ректоръ, сенатъ може охоче въ то̂й справѣ засягнути рады министерства; радивъ отже рускимъ богословамъ сего курсу слухати спокôйно польского выкладу д-ра Делькевича, котрый — не знати для чого — заборонивъ рускимъ богословамъ переводити его выкладъ на рускй языкъ и такъ выдати литографично. Такъ отже лишь Поляки выдаютъ скрипты зъ его выкладо̂въ. Що то у насъ не дѣеся! Сей курсъ мусятъ рускй богословы слухати польского выкладу, — що̀ потому станеся, не знати. Можлива рѣчь, що по испытѣ курсово̂мъ скаже сенатъ: „О̂тъ Русины научилися и по польски!" выпередитъ протестъ рускихъ богослово̂въ до министерства — — и вже хочь до ворожки бѣгай, — нѣчо не поможе. Але пождѣмъ, побачимо!

— **Зъ Золочева** пишутъ намъ: Въ суботу, 8 л. грудня, була дана въ гостячо̂мъ тутъ руско-народно̂мъ театрѣ оригинальна комедiя Гр. Григорiевича „На доброчинний цѣли" — и дуже сподобалась. Всѣ гостѣ сердечно убавились, а и артисты о̂тдали штуку, взяту живцемъ зъ житя нашои интелигенцiи, дуже добре. Во̀ второкъ о̂тограно „Шельменка денщика" съ вервою. Жаль то̂лько, що за мало публики учащае на представленя. Теперь послѣдуютъ найлучшй нашй новй штуки, — отже загрѣваемо Вп. родимцѣвъ зъ Золочева и окрестности, щобы якъ найчисленнѣйше прибували до театру. — Въ недѣлю, 9 л. с. м., загостило зо̀ Львова до Золочева товариство спѣвацке „Лютня" и въ касинѣ дало концертъ. Хорошо спѣвали пп. Н. Вахнянинъ, Арданъ и пр. руску пѣсню „Всюды тихо".

— **Клятва рабино̂въ.** Позавчера о̂тбулася передъ судомъ присяжныхъ во Львовѣ розправа противъ жида Самуила Риса, редактора органу товариства жидо̂въ старовѣро̂въ „Machsike Hadas" — о злочинство публичного насилiя зъ §. 98, б) зак. кар. Въ числѣ зъ 1 лютого с. р. Рисъ умѣстивъ о̂тозву рабино̂въ до выборцѣвъ-жидо̂въ, щобы до радъ громадскихъ анѣ до сойму анѣ до всякихъ иншихъ репрезентацiй не выбирали жидо̂въ поступовыхъ; головножь о̂тозва тая була вымѣрена противъ дра Ф. Цукра и Теоф. Меруновича. Причиною до тои о̂тозвы було внесенье Меруновича въ соймѣ о розслѣдженю о̂тносинъ жидо̂вскихъ въ Галичинѣ и бесѣды тогожь посла и дра Цукра. О̂тозву рабино̂въ сконфискувала ц. к. прокураторiя, бо въ нѣй були такй проклятя: „Роса жизни не оживитъ ихъ", „нехай злочинцѣ не до̀ждутся живыхъ потомко̂въ анѣ внуко̂въ", „будутъ знищенй на сѣмъ свѣтѣ" и т. д. Обжалованый Рисъ боронився тымъ, що ся о̂тозва була написана умершимъ рабиномъ и посломъ до рады державнои Шрайберомъ, а о̂нъ давъ ей до напечатаня, не розумѣвши, чи есть въ нѣй що противзаконного, бо о̀нъ „kein Artikelmacher". Присяжнй заперечили пытанье о злочиньствѣ, а

не могло уйти уваги православныхъ, а кро̂мъ того по̂дношено загально спо̂льне „сарматске" (славянске) походженье. Тожь-то щобы и зъ всеи стороны уняти собѣ шляхту, по̂дношено зъ стороны австрійскои, що архикнязь Ернестъ умѣе по чески[12]), а станы братавшогося наразъ (отъ хочьбы за во̂йнъ гуситскихъ) съ Поляками народа ческого мусѣли высылати въ справѣ цѣсарско̂й своихъ посло̂въ до Польщѣ.

Велика то була думка получити по̂дъ однымъ монархомъ двѣ найможнѣйшй славянскй державы по̂вночи, а о̂твѣчнй противники-губителѣ Славянъ — Нѣмцѣ, котрй вже по̂дъ Дубровномъ мали случайно̂сть почути на собѣ цѣлу могучо̂сть сполученои съ Литво-Русею Польщѣ, умѣли вчасно зровумѣти цѣле небезпеченство. Агитовано въ Польщи, вдарено на алярмъ противъ шизматика въ Римѣ...

Отъ що оповѣдае тогдашный посолъ венецкiй Липпомано о царско̂й кандидатурѣ. „Царь — есть то князь могучiй и богатый, — дикiй варваръ. По̂дбивъ Татаръ, воюе съ Шведами и Турками. Кажутъ, що людъ литовскiй и рускiй радъ бы его бачити королемъ; мае о̂нъ сильну партiю, особливо мѣжь хлопами, котрй однакожь не много ему помо̀жутъ, бо до елекцiи не належатъ (лише шляхта). Кажутъ, що Польща получена съ Москвою булабъ непобѣдима, — о̂тобрано бы Туркамъ Волощину, а царь (сподѣванося) о̂тдавбы завойовану часть Литвы и Ливонiи, та ще и не противившысьбы принятю католицкои вѣры. Що жь до дикости его, то чейже не бувбы такiй самъ для Поляко̂въ якъ для Москвитянъ, бо Поляки не такй нѣкчемнй." [13]) Слова Липпомана показуютъ намъ заразомъ, чого надѣялись Поляки о̂тъ царя по его выборѣ; особливо Литву болѣла страта занятого недавно царскими войсками Полоцка и Смоленска, а такожъ Ливонiи, где власне войска царскй стояли.

Коли жь вже потôмъ приступлено до выбору, то на елекцiйно̂мъ соймѣ найуважнѣйше слухано гонцѣвъ царскихъ, а сучасный знаменитый историкъ польскiй Оржельскiй выразно замѣчав, що всѣ казали, що наколибъ такъ то̂лько царь схотѣвъ бувъ усерднѣйше старатись, то бувбы бувъ певно выбраный.[14])

Мы вже сказали, що съ нѣякою нѣмецкою державою не могла мати Польща спо̂льныхъ интересо̂въ; тажь Нѣмцѣ рѣки литовско-славянскои крови проляли, цѣлй землѣ славянскй зруйнували и собѣ присвоили. За то дуже много спо̂льныхъ интересо̂въ мала Польща съ Москвою.

Що жь, коли о̂тношеня не були по тому. Царь досыть „старався", але шукавъ при то̂мъ, якъ побачимо, користей реальный, певныхъ; для непевныхъ надѣй не спѣшився сыпати нѣ щедрыми обѣцянками, нѣ гро̂шми, не спѣшився уступати въ завойованыхъ земель. Ясневельможнй прадѣды нынѣшныхъ политико̂въ-шамбеляно̂въ польскихъ тримали — задля своихъ не Польщи, нѣ Литвы, нѣ Руси — користей съ двoромъ вѣденьскимъ, шляхта жь не змогла въ часъ зъорiентуватись и порозумѣтись. Тожь не диво, що потôмъ въ рѣшучо̂й хвили, коли грозивъ выбо̂ръ „австрiяка", коли сенатъ рѣшучо перехилився на сторону австрійску, шляхта злякана и змѣшана, тероризована магнатами, згодилася чимъ скорше на Стефана Баторiя. Выбо̂ръ Стефана, воеводы по̂длеглого Турцiи Семигороду, забезпечувавъ бодай миръ съ Турцiею.

(*Дальше буде.*)

---

[12]) *Ateneum,* XV, 416.

[13]) Гл. *Rel. Nunc.* I, 279. Що до сеи высшости Поляко̂въ, не завадитъ однакожь поро̂внати *Fontes,* XXX, 326, 7, 48. Що до принятя католицизму: *Possevin,* Moscovia.

[14]) II, 112, 2. Волыняки и часть Белза освѣдчилися все таки при елекцiи за царемъ, евентуально за Пястомъ. *Orzelski,* II, 272, 5, 6, 313. *Turgenevii* hist. Russiae monumenta, I, 248. Чи царь не старався — побачимо по̂знѣйше.

потвердили тôлько пытанье о провинѣ Риса. Трибуналъ, зважившн облегчаючѝ обставины, засудивъ Риса на мѣсяць арешту.

— **Убійство селянина черезъ двôрского посѣпаку.** Халупникъ Ст. Микитюкъ зъ Хмѣльна, батько шести дѣтей, пôшовъ дня 28 л. падолиста рано съ другимъ селяниномъ тогожь села, Мих. Семенюкомъ на роботу въ корчунку въ ревирѣ Лясхôвка, въ лопатыньскôмъ скарбѣ Стеф. Каз. Молодецкого. День передъ тымъ пообтинавъ Ст. Микитюкъ галузье и верхи яко умовленый свôй заробокъ изъ зрубаныхъ двохъ дубôвъ. Прійшовши на другій день на мѣсце, не заставъ ôнъ вже верхôвъ, бо ихъ дворакъ надзорець при корчунку, Франц. Кадлецъ, выдавъ другому господареви зъ сусѣдного села Кустина. Якъ-разъ надôйшовъ Фр. Кадлецъ, коли оба селяне балакали о украденôмъ деревѣ. Кадлецъ розлюченый, зажадавъ ôтъ Ст. Микитюка ôтдачи сокиры, мовь ôтъ злодѣя. Коли Микитюкъ зборонявся звернути ей, бо не мавбы съ чимъ взятись до роботы, Кадлецъ загрозивъ ему смертею. Микитюкъ ôтрѣкъ холодно: „Якъ вôльно стрѣляти, то стрѣляйте!“ И справдѣ, Кадлецъ, не надумуючися довго, примѣривъ до него ручницю и выстрѣливъ; куля перейшла черезъ голову и Микитюкъ упавъ трупомъ. Противъ убійника ведеся судове слѣдство.

— **Зъ пôдъ Бродôвъ** пишутъ намъ: Въ селѣ Корсовѣ пôдпаливъ одинъ парубокъ стодолу тамошного дѣдича, п. Городыньского; згорѣло около 10.000 кôпъ збожа, машина до молоченя и всѣ знаряды господарскѝ. Парубокъ, зловленый черезъ жандармôвъ, признався до вины и зôзнавъ, що дôставъ за те ôтъ жидôвъ 10 зр. Причиною тои мести було, що п. Городыньскій, дѣдичь Корсова, набувши село передъ рокомъ, не хотѣвъ жадного жида припустити нѣ до аренды, нѣ за фактора. Жиды взялися здаесь на спосôбъ, щобъ єго зневолити покинути тіи околицѣ, бо ôнъ единый христіянинъ-дѣдичь зъ ключа бродского, котрый по гр. Молодецкôмъ перейшовъ въ руки жидôвскѝ. Ще минувшои зимы згорѣвъ зовсѣмъ новый млынъ, що коштувавъ п. Городыньского 6000 зр. имовѣрно такожь зъ пôдпалу, а не проминуло и пôвъ року, якъ наставъ другій случай огню въ селѣ, въ котрôмъ впередъ майже нѣколи не було пожарôвъ. Нарôдъ терпитъ на сѣмъ, розумѣеся, дуже много, бо не маe зарôбку, а съ нимъ и спобу до житя.

— **Въ Отыніи** повставъ дня 9 л. с. м. пожарь зъ запаленои черезъ неувагу жида нафты. Цѣле мѣсто булобы пало жертвою пожару, бо складаeся зъ самыхъ деревяныхъ домôвъ; але швидка помôчь молодои сторожи огневои уратовала все. Такъ лишь два домы коло аптики зовсѣмъ згорѣли; шкоды погорѣлцѣвъ и ихъ сусѣдôвъ досить значнѝ. Урядъ громадскій Отыніи мало дбае о безпеченьство передъ пожаромъ, бо при домахъ нема нѣякихъ приладôвъ до гашеня: нѣ бочки, нѣ воды и т. д. Жидамъ позволяютъ держати на стрыхахъ богато сѣна, — се майже у кождого жида можна подыбати.

(*X.*) **Въ Тухольцѣ**, селѣ положенôмъ въ глубокихъ горахъ стрыйского округа напали два вовки вечеромъ на кôлькохъ селянъ середъ села и покалѣчили ихъ сильно. Ся сцена скôнчилась трагично для вовкôвъ, котрыхъ селяне затовкли патыками.

— **Именованя** Дѣйстными учителями именованѝ: Андр. Лахъ въ Гижнôмъ, Кар. Гемсеръ въ Городку, Ал. Вѣличковскій въ Пасѣчнôй.

— **На львôвскôй торговици товару** два селяне зъ Дорошова пôзнали пару коней Яцка Иванцева, селянина зъ Нового Села, а то въ хвили, коли незнакомый имъ селянинъ одного коня вже бувъ продавъ и грошѣ за него ôтобравъ. Спровадженый до полиціи продавець Ник. Романовскій вкôнци зôзнавъ, що укравъ тѝ конѣ въ ночи на 7. с. м. зъ пасовиска въ Новôмъ Селѣ. Романовского, вже караного за таке само злодѣйство, ôтдали до суду а конѣ ôтобравъ пошкодованый.

— **Пригода цѣсаря на ловахъ.** Цѣсареви лучилась на буданештеньскихъ ловахъ тамтого тыждня пригода, котру ôнъ опôсля розказувавъ ловецкому товариству съ сердечнымъ смѣхомъ. Коли цѣсарь само-одинъ гонивъ на кони, вартовый воякъ заперъ ему дорогу набагнетованымъ карабиномъ. „Назадъ, сюда не можна ѣхати!“ На пытанье цѣсаря, чому не можна, ôтповѣвъ воякъ коротко: „бо тутъ стрѣляютъ и п. капитанъ такъ приказали! Нѣкого не пущу, хочьбы й самъ цѣсарь сюда хотѣвъ ѣхати.“ Цѣсареви не лишалося нѣчого иншого, якъ звернути зъ дороги и шукати ей гдеиндe.

— **Забавка електрична.** Що електрика находитъ разъ въ разъ ширше поле для себе, доказомъ ось щó: Въ новôмъ балетѣ „Фарандоле“, що буде представленый въ Великôй Оперѣ парискôй, у кождои балетницѣ буде укрытый въ звояхъ суknѣ малый акумуляторъ електричный, котрого дроты кôнчитися будутъ въ фризурахъ. Въ данôй хвили сцена стане зовсѣмъ темною а лишь надъ головами танечниць заяснѣе авреоля, — свѣтло електричне. Лямпки Едисона заступаютъ вже шпильки до краватокъ. Кождый посѣдатель сеи новѣйшои забавки носитъ акумулятора въ кишени; жартъ сей стоитъ 36 марокъ.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Блюма Ротъ, жидôвка, 20 лѣтна служниця въ Березднôвцяхъ, золочѣвского повѣту, приняла христіяньство, а греч.-кат. обрядъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Признанье по поводу освободженя ôтъ катихитуры при школѣ Елисаветы во Львовѣ получивъ о. Амвр. Поляньскій, префектъ семинаріи.

Дретъ ез правомъ управы дѣлами духовными Увислѣ, дек. гусятыньского, получивъ: о. Ден. Ліясевичь зъ Гарбузова.

Вчавленося до намѣстництва о удѣленье ремунерціи для о. Реваковича за завѣдательство ex currido въ Яленковатôмъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— С початкомъ сего мѣсяця мало выйти на свѣтъ продаватися въ Кіевѣ друге выданье (выпусь 1.) збôрника „**Украиньскѝ народнѝ пѣснѣ съ голосом**“ п. О. Гулака-Артемовского. Цѣна 80 коп. Ткотъ друкованый въ Кіевѣ, а ноты въ Липску Друге се выданье доповнивъ авторъ.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Выазъ дѣяльности банку взаимныхъ обезпеченій „Славія“** за часъ ôтъ 1 липня до 30 вересня 1883.

В протягу того часу заключено въ всѣхъ секціяхъ обезпеченій (I—V) новыхъ обезпеченій разомъ 21994 на капиталъ 23,321.884 зр. 62 кр., котрыхъ преміи и побôчнѝ належитости выносятъ 482.19[illegible] зр. 26 кр.

Въ тôмъ самôмъ часѣ вложено до щадниць 267.79[illegible] зр. 31 кр.

Въ протягу тыхъ трехъ мѣсяцѣвъ вложено часть банкового майна, а именно: 259.525 зр. 41 кр. въ ческо-моравскихъ и галицкихъ касахъ заличковыхъ, а то: въ галицк. касѣ заличк. у Львовѣ въ касахъ заличковыхъ: въ Миколаевѣ, Радомышли, Делятынѣ, Бирчи, Бохни, Дрогобычи, Закличнѣ, Збаражи, Надвôрнôй, Козовôй, Роздолѣ, Рогатынѣ, Добчицяхъ, Кольбушовôй и Куликовѣ, — якъ такожь 637.355 зр. 34 кр. пожичено на гипотеки.

Сборотъ грошевый за той часъ выносивъ въ центральнôй касѣ 2,073.502 зр. 24 кр.

Сыкавками пожаровыми обдѣлено 4 громады въ Чехахъ, 2 громады въ Моравіи и громаду Крукиничи (пов. Мостиска) въ Галичинѣ.

Пенсійный фондъ заступникôвъ банку „Славія выносивъ съ днемъ 30 вересня с. р. 36.668 зр. 22 кр. въ готôвцѣ и ефектахъ.

На руки редакціи „Дѣло“ прислали:

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи** прославъ Вп. А. Цурковскій, ц. к. совѣтникъ судовый въ Травнику (Боснія) 3 зр.

— **На словарь Е. Желехôвского** прислали: О. М. Гулла въ Борщевѣ 3 зр., Мих. Кульчицкій въ Борщевѣ 3 зр., Кл. Охрымовичъ въ Борщевѣ 3 зр. и К. Шипайло въ Борщевѣ 3 зр.

— **На Рускій Правотарь** о. М. Гулля въ Борщевѣ 3 зр. 20 кр.

— **На твôры пок. В. Навроцкого** К. Шипайло въ Борщевѣ 2 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. Л. Б. въ Красноилъ. Нынѣ маете заплачено до кôнця року, и сподѣемось, що не инакше вамъ було назначено на адресѣ. — *Вп. И. В. въ Стрыю.* На „Библ. Повѣстей“ замовили мы вже иншій (бѣлый сатинованый) папѣръ, и вже слѣдуюча повѣсть буде на новôмъ паперѣ и новыми черенками друкуватися. — *Всч. Г. Г. въ Олешицяхъ.* Заплачено до кôнця року. Проче есть въ инсератѣ.

Съ симъ числомъ розсылаeся Вп предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 13 и 14 аркушь повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рislеръ старшій“.

Подяка.

Жена моя занедужала була на сильный нежитъ жолудка и кишокъ. Въ тôмъ нещастнôмъ положеню удався я до Высокоблагородного пана Дра Опольского во Львовѣ, и ôнъ такъ ревно займався лѣченьемъ, що хора прійшла до повного здоровя, за що складаю тому пану Докторови нышнымъ щиру и всенародну подяку.

Иванъ Однорогъ,
сотрудникъ въ Рожновѣ.

Желѣзничѝ поѣзды.

Ôгъ 1 червня 1883 пôсля годинника львôвского

Ôтходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ лькальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двôрця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ лькальный Львôвъ-Щирець.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: зъ двôрця Пôдзамче, о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ лькальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ПРЕДПЛАТА

на историчный журналъ

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“

выдаваный въ Кіевѣ

1884 рôкъ

(*третій рôкъ выдаваня.*)

Журналъ „Кіевская Старина“, посвяченый исторіи южнои Россіи, головно бытовои, буде выдаватись и въ 1884 роцѣ що мѣсяця дня 1 (13), книжками въ 12 аркушôвъ, въ 3 томахъ, пôсля тоижь програмы и при участи тыхже сотрудникôвъ.

Въ складъ его входятъ статіи наукового и исторично-белетристичного содержаня, историчнѝ документы, памятники, хроники, дневники, спомины, оповѣсти, біографіи, некрологи, характеристики и донесеня о памятковыхъ предметахъ южно-рускои старовины, рôвножь о народныхъ повѣркахъ, обычаяхъ, думахъ, казкахъ, пѣсняхъ и пр. а такожь библіографичнѝ вѣсти о ново-выходячихъ книжкахъ южно-рускои исторіи и етнографіи. Въ прилогахъ портреты южно-рускихъ дѣятелѣвъ и памятникôвъ южно-рускои старовины.

Съ сѣчневою книжкою розпôчнеоя печатанье повѣсти Ив. Нечуя (Левицкого): *Старосвѣтскіе батюшки и матушки*; такожь пôйдутъ и другѝ, обѣцянѝ нами, а не вôйшовшѝ въ выданье сего року статіи и матеріялы. Зъ числа новыхъ наведемо: *О зміевыхъ валахъ*, В. Б. Антоновича; *Іоанникій Галятовскій*, Н. Т. Сумцова; *Малороссійскіе города XVII и XVIII ст.*, Д. И. Багалѣя; *Послѣдніе кіевскіе войты*, И. М. Каманина; *Дневникъ князя Б. И. Куракина*, сподвижника Петра I-го; *Мемуары гетманича Петра Анатола и Записки П. Д. Селецкого*, б. кіев. губерн. предводителя дворянства. Для додатковъ, въ числѣ другихъ, намѣряемо подати портреты гетьмана *Мазепы* и кіевск. воеводы *Адама Киселя*.

Предплата цѣла за **12 книжокъ** съ прилогами, съ пересылкою (до Галичины и пр.) **11 рублѣвъ** на рôкъ. Допускаeся такожь таке улегшенье: при предплатѣ **6 руб.**, по выходѣ IV-тои книжки **4 руб.** и VI-тои книжки **2 руб.** Позôставшѝ въ невеликôмъ числѣ рôчники зъ 1882 и 1883 рр. высылаются по такôй же цѣнѣ.

Адреса: *Въ Редакцію*, **„Кіевской Старины“** *Кіевъ Софійская площадь*, **д.** Nr. 11-й. Тамъ-же и контора Редакціи.

(3—3) Редакторъ-выдавець, **О. Г. Лебединцевъ**

5 килôвѝ

БОЧôВКИ ВИНА

поручаe

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелѣл. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повысше наведенѝ цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровѝ добрѝ, натуральнѝ и лучшѝ вина якъ зъ Вершець, и проситъ о ласкавѝ замовленя. (6—?)

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницы*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь призианьемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ се свого часу часописи посвѣдчали), посѣдаe на складѣ **готовѝ дзвоны** и выробляe якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, заручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

зъ глубокимъ поважаньемъ

(35—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ

Львôвъ, Рынокъ, домôвп. Ербара (Андріолього) ***ч. 29 въ подвôрю.***

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локтевыхъ

якъ: полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенець, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и бараныхъ, флянельокъ, вовняныхъ матерій на суknѣ дамскѝ, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайнôсть пôзнати вымоги П. Т. Пань, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведенѝ товары продавати по цѣнѣ низшôй, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (9—10)

Ново отворена

ТОРГОВЛЯ и СКЛАДЪ

ВЫРОБôВЪ МАСАРСКИХЪ

И. ВИКТ. УНДЕРКИ

ул. Галицка ч. 24 во Львовѣ

Поручаe всякого рода Вудинину якъ: Шинки, Полядвицѣ, Салямя, Ковбасы, Сальцесоны, Ковбаски, Смалець, Солонину и т. п. артикулы — кождого часу свѣжѝ и найлучшои якости по умѣркованыхъ цѣнахъ. Замовленя на провинцію за готôвку або за послѣплатою выконуются съ всею точностею. 2—5

Фр. Шубутъ и Сынъ

Львôвъ, Рынокъ ч. 45

поручаe:

найлѣпшѝ свѣчки стеариновѝ „Apollo“

(2—3) ***по зр. 58 за 50 кило або 1 сотнарô.***

Где якѝ фирмы поручаютъ множество пôдлыхъ гатункôвъ свѣчокъ по дешевшихъ цѣнахъ, але такѝ що до чистоты, якъ и для того, що при свѣченю непріятный запахъ выдаютъ — зъ свѣчками „Apollo“ навѣть въ порôвнанье ити не можутъ.

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Фернолендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаeся неперемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Печатаeся и въ половынѣ трудня 1883 р. поступитъ у продажъ

Перша малоруска опера

„Рôздвяна нôчь“

для спѣву съ акомпаниментомъ фортепіяну. Музика

Н. В. Лисенка

текстъ пôсля Гоголя М. Старицкого.

Опера „Рôздвяна нôчь“ печатаeся за границею въ найлучшôй печатни нотъ Редера, на велиновôмъ папери, около 350 сторôнъ въ 8 цѣ и по выходѣ продаватись буде по 10 рублѣвъ, съ пересылкою по 11 руб.

Для зголосившихся завчасно с. е. не пôзнѣйше якъ до 13 л. грудня 1883 р. цѣна выноситься значно низша, бо на

6 рублѣвъ, съ пересилк. 7 руб.

Предплату принимае выключно „Книжный и музикальный магазинъ

Болеслава Корейво въ Кіевѣ.

Либрето оперы „Рôздвяна нôчь“ продаeсь въ тôмже магазинѣ по 50 коп., съ пересылкою по 60 к.

(2—2)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 137. Львôвъ, Субота 3 (15) грудня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей"** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВШ. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ осерединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выровнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Неполагоджене дѣло.

Недалекій вже часъ, коли мине два роки ôтъ хвилѣ, якъ наступила звѣстна „реформа" чина св. Василія Великого, якъ ôтдано Добромильскій монастырь а съ нимъ и новиціятъ въ руки патрôвъ Єзуитôвъ. Кождому певно остало свѣжо ще въ памяти тоє незвычайне занепокоєнье умôвъ, яке зъ того поводу запанувало въ цѣлôй галицкôй Руси, середъ интелигенціи духовной и свѣтскои и середъ сельского та мѣского народа руского. Всѣмъ намъ певно свѣжо ще въ памяти тіи порывы до протестôвъ, якъ середъ найблизше интересованыхъ монахôвъ чина св. Василія Вел., такъ и середъ свѣтского духовеньства и народа. Порывы тіи не всюда довели до остаточного результату, а виною тому були тогдышнй обставины въ Галичинѣ; звѣстно, що якъ-разъ пôдъ той часъ заносилося на арештованя; нашй противники разъ-на-разъ выкористовували противъ руского духовеньства и народа справу Гнилицку, домагалися вже усуненя митрополита. Всѣ тіи наразъ и несподѣвано пôднесенй замахи противника ошоломили Русинôвъ и зневолили ихъ поки-що бути нѣмыми свѣдками того, що дѣялося Правда, до Риму пôшло кôлька протестôвъ, мѣжь тыми ôтъ клюбу рускихъ послôвъ соймовыхъ и ôтъ Ставропигійского Братства, въ котрыхъ представляно св. отцю въ правдивôмъ свѣтлѣ зъ одной стороны лояльнôсть гр.-католицкого духовеньства и народа руского до римского престола, а зъ другои стороны незавидній политичній и суспôльній ôтношеня руского народа и рускои церкви въ Галичинѣ, — але громадного представленя ôтъ руского духовеньства столиця римска задля повысше наведеныхъ причинъ не получила. Скôнчився наконець и процесъ о головну здраду и процесъ гр. деля Скалѣ, — и показалося, що противъ загалу руского духовеньства и найтяжшій ворогъ не посмѣвбы пôднosити якихъ-небудь закидôвъ нелояльности чи то супротивъ держави, чи супротивъ римскои столицѣ. Єдинымъ єго грѣхомъ можнабы хиба уважати єго патріотизмъ народный и єго привязанье до греческого обряду, загварантованого єму впрочѣмъ столицею апостольскою.

На пôставѣ того результату переведеныхъ слѣдствъ по цѣлôмъ краю и процесôвъ — выступили съ початкомъ сего року рускй послы въ радѣ державнôй съ закидомъ правительству, що оно нарушило права рускои церкви и руского духовеньства и зажадали ôтъ него привернути давный порядокъ. Якъ звѣстно, п. министеръ вѣроисповѣдань заявивъ въ ôтповѣдь рускимъ посламъ, що правительство має тутъ вôльну руку и може въ пригôднôй хвили выняти чинъ св. Василія Вел. зъ пôдъ опѣки патрôвъ Єзуитôвъ. Така ôтповѣдь министра уповажнила всѣ верствы руского народа домагатися ôтъ правительства того, що оно може зробити. На другôмъ всенароднôмъ Вѣчу резолюція въ справѣ добромильского монастыря була именно основана на ôтповѣди п. министра вѣроисповѣдань — и въ тôй резолюціи було доказано, що нынѣшнй ôтношеня Русинôвъ въ Галичинѣ не то, що не противятся ôткликаню Єзуитôвъ, але рѣшучо того вымагаютъ. Принята всенароднымъ нашимъ Вѣчемъ резолюція доси бодай не знайшла послуху у правительства — и выняткове зарядженье треває дальше въ повнôй силѣ. Але чи рускій народъ, чи руске духовеньство годится вже съ существуючимъ нынѣшнымъ станомъ, и чи радше все таки уважає єго покривдженьемъ свого достоиньства народного?

На се дати ôтповѣдь потверджаючу — мусимо вже не лишь зъ нашого знаня мыслей руского народу и духовеньства, але зъ видимого факту.

Недавно зôбране **духовеньство цѣлого деканата Перегиньского** ухвалило одиодушно выслати и выслало на руки Преосв. епископа-администратора митрополіи львôвскои **меморіялъ** въ справѣ теперѣшного положеня рускои церкви въ Галичинѣ. Въ тôмъ меморіялѣ ствердило деканальне духовеньство свою преданнôсть католицкôй церквѣ и звернуло увагу на небезпеченство, яке грозитъ рускому клирови и рускому народови ôтъ нынѣшного широкого вплыву патрôвъ Єзуитôвъ, котрй вдираючись що-разъ бôльше въ дѣла рускои церкви — (Добромиль, рекольекціи для пресвитерôвъ и питомцѣвъ, интернатъ, мисіи, „Рускій Сіонъ" и пр.) — пôдкопуютъ повагу и значенье руского свѣтлого клира, а дальше и стремлятъ до златинщеня и полонизаціи Руси.

Що меморіялъ Перегиньского деканата есть въ нынѣшнôй порѣ фактомъ много-значущимъ, — о тôмъ и не треба довго розводитися. Що бôльше, въ меморіялѣ выразно сказано, що „не лишь зъ нашого деканата, але изъ всѣхъ сторôнъ нашои архіепархіи ôтзываются такй самй голосы свѣтлыхъ, честныхъ, народомъ люблепыхъ священикôвъ".

ДОПИСИ.

Ôтъ Турки.

Кажутъ всѣ, що бѣда. Много говорится и пишеся о дуже нужденнôмъ духовôмъ и матеріяльнôмъ станѣ нашого краю, всѣ бѣдькаютъ, всѣ въ голову заходятъ и пытаютъ, до чого тота нужда тяженька доведе. Я, обыватель зъ славного „турецкого" повѣта знаю досыть докладно майже всѣ стороны нашои Галичины и коли чую, що всюды на бѣду нарѣкаютъ — навѣть и по Подôлю, где хлѣбъ на кôлю и где ковбасами плоты городятъ, — то вже дѣйстно не можу собѣ выставити, якъ мы Бойки гôрняки маемо на нашу бѣду нарѣкати, въ якій способъ прійде намъ наше горе выявити! Коли вы всѣ Подоляки нарѣкаете и жалуетесь на бѣду, то намъ ту зъ бѣды выпадае хиба страшно рычати. И дѣйстно нашь рыкъ за для загальнои нашои бѣды може бути найбôльшій, а що теперь такій не есть, — хотяй у насъ бѣда, якои певно нѣгде нема, — то маємо приписати нашому богочестивому настроєню а особливо, що мы гôрняки „турецкого" повѣта маємо въ серци и на тямцѣ два блаженьства, а то: а) блажень нищіи духомъ, яко тыхъ есть царство небесне и б) блажень кротціи, яко тіи наслѣдятъ землю. На дѣлѣ якъ бы мы Бойки „турецкого" повѣта — признаємося отверто яко нищіи духомъ и кротціи буквально взявши — не посѣдали тыхъ ущасливляючихъ свойствъ, — га, не знаю, насъ бы ôтчаянье хопилось! Якй необчисленй въ свои добрй наслѣдства суть тіи два наведенй блаженьства для нашого „турецкого" повѣта остаючого въ крайнôй духовôй и матеріяльнôй нуждѣ, най ôтъ послужатъ за доказъ межи многими тысячными два невеличкй факты.

Передъ тымъ, закимъ ще заведено у насъ урядовыхъ секвестраторôвъ до стяганя залеглостей податковыхъ, обслугувалися дотычнй ц. к. власти правительственй приватными секвестраторами, котрй — лагôдно сказавши — при справованю своихъ урядовыхъ дѣйствій допускалися нечуваныхъ неправностей. Чимъ строгшимъ бувъ такій секвестраторъ, тымъ бôльше залеглостей податковыхъ ôнъ звычайно стягнувъ и розумѣеся тымъ бôльше бувъ цѣненый у тыхъ, котрй занимаются справами податковыми. Тыхъ приватныхъ секвестраторôвъ було въ Турцѣ кôлькохъ, але найострѣйшимъ зъ межи нихъ бувъ нѣкій п. К. ех-жандармъ. Звычайно завѣдомляло ц. к. староство дотычну громаду напередъ, коли и котрый секвестраторъ зъѣде въ село стягати залеглости податковй. Якъ вже котрй громадяне дôзналися, що панъ комисарь — а Бойко все называє „комисаремъ" — прибуде въ село за дачкою и буде хотѣти брати „кунтетъ"—ого, посполовѣло вже въ селѣ все ôтъ малого до великого, а коли рознеслась вѣсточка въ селѣ, що п. комисарь вже есть въ селѣ, заразъ многй бѣдаки-селяне не маючй и хвоста на своѣмъ обôйстю, пôдпирали хату друкомъ а самй въ ноги, хочьбы и на друге село. Строга то и безпощадна була тая секвестрація за залеглу дачку, а особливо п. комисарь дбавъ о свôй „кунтетъ". Списувано и заразъ забирано всѣ: худôбку послѣдну зъ стайнѣ, бычата або лошата зъ плуга, корову послѣдну, плугъ, борону, послѣдный топôръ, косу, серпъ, зеренце послѣдне полишене на засѣвъ або на чиръ для дѣтей, сѣракъ послѣдный зъ хребта, ба лучилось часомъ и сорочку, мальованку, горщокъ а часомъ ôтнимано и ôкна и тоє все строгій секвестраторъ бравъ и засеквестроване а жіюче ишло пѣшки а нежіюче везлось на фѣрѣ до Турки въ тôй цѣли, щобы тоє все за залеглости податковй спродати. Зъ страху передъ такою безпощадною секвестрацією гирили люде всѣ, що мали, до послѣдного, щобы хочь одинъ рôкъ ще дачку заплатити, бо видѣвши, що дѣеся съ иншими, тремтѣли зъ страху, що и ихъ тоє не мине. Тіи засеквестрованй рѣчи неразъ спродано въ Турцѣ за що-небудь, а тогды мизерна а блаженна бойцня тѣшилась и казала въ своѣй наивности: „паны, давбы имъ Бôгъ здоровя, гôднй, ленскй!" Такъ стягано залеглости податковй въ кождôмъ селѣ турчаньского повѣта. Одного разу здыбався я бувъ съ тогдышнымъ ц. к. инспекторомъ податковымъ въ Турцѣ п. І. В.

ПЕРЕГОВОРЫ ЦАРЯ ИВАНА IV (ГРОЗНОГО) СЪ ЦѢСАРЕМЪ МАКСИМИЛІЯНОМЪ II

дотычно Польщы, Литвы и Руси (1575—1576 рр.)

(Дальше.)

Не лишь однй „хлопы" та дрôбна шляхта тягнули за царемъ. Гнеть по смерти Жигмонта II, завѣдомивши о тôмъ и о недалекôмъ выборѣ царя (1572 р. черезъ гонця Воропая), звѣдуютъ **польскій и литовскій станы** черезъ посла Гарабурду, чи не призволивбы царь на выбôръ свого сына Федора на короля Польщѣ и вел. князя Литвы [15]). Можновладство польске вагувало мабуть предкладати выбôръ самого деспота-батька, а прецѣ король Федоръ мôгъ бувъ по смерти батька стати и царемъ. Щось подôбного прецѣ практивувалось за Ягайлонôвъ, коли „вел. князѣ" Литвы обирались польскими королями.

Царь однакожь не радъ бувъ выборови сына, чи то задля амбиціи батька, чи за-про свои державнй интересы. Царь бажавъ самъ бути выбранымъ. Запевнювавъ, що буде шанувати свободы и привилеи станôвъ, — що буде, пôсля потребы, перебувати въ Польщѣ и на Литвѣ або въ Москвѣ. Однакожь о уступленю Ливоніи та Смоленска навѣть не думавъ; готовъ бувъ за то уступити Полоцкъ, але тôлько — отримавши впередъ **Кіевъ**. Предкладавъ впрочѣмъ Литвѣ особный выбôръ чи то себе, чи сына на вел. князя литовского.

Такй условія мусѣли остудити охоту выбору царя. Тыхъ условій нѣякъ не можна було рôвнати съ „пактами конвентами", на котрй мусѣвъ присягати Генрихъ Валезій, — съ тыми, на котрй трохи пôзнѣйше годився цѣсарь.

По утечи Генриха можновладство вже не пактує съ царемъ. Царскй гонцѣ дармо допоминаются глейту (желѣзного листу) для царскихъ послôвъ. Почавши ôтъ передвыборчого зъѣзду въ Стенжици (1575) достерѣгаємо систематичне униканье официяльныхъ зношень съ Москвою.

Папскій нунцій доноситъ (1575), що магнаты рѣшучо противнй царевi, хочь польска и литовска (дрôбна) шляхта тягнуть за царемъ. [16]) Яке було тогды настроєнье магнатôвъ, бачимо въ того, що архіепископъ гнезненскій примасъ Уханскій ще лишь **тайно** порозумѣвався съ гонцями царскими. Граница литовска такъ була осаджена, що гонцѣ московскй не могли черезъ неи дôстатись [17]), а сихъ гонцѣвъ, що вже перебували въ Польщи, старанося — мимо **демонстрацій** шляхты — збути нѣчимъ, або навѣть не допустити до слова передъ шляхтою [18]) Сенатъ впростъ ганитъ шляхту за демонстраційно-раде витанье гонцѣвъ царскихъ въ Стенжици. [19]) Оржельскій замѣчав, що магнаты литовскй: Ник. Радивилъ и Ив. Ходкевичь, „котрй трясли Литвою", були при елекціи въ 1575 р. „найнеприхильнѣйшй" Москвѣ. [20]) За то були тогды магнаты вже дуже прихильнй „австріякови".

[16]) *Turgen.* I, 265, 270.
[17]) *Orzelski* II. 113. 212.
[18]) *Turg.* I, 267; 236.
[19]) *Heidenstein*, Rerum ab exo. S. A. I, 288.
[20]) Тамже II, 112.

IV.

„Литва" ôтгрывае тогды въ загалѣ якъ при елекціи, такъ и при сучасныхъ переговорахъ дворôвъ вѣденского и московского важну ролю. Що се була тая Литва? що се — тіи „литовскй" магнаты?

Давне боярство литовско-руске перетворилося пôдъ вплывомъ захôдно-европейскими феодальными поглядами перенятого и панско-католицкимъ духомъ овѣяного польского можновладства въ подôбный станъ суспôльный съ рицарско-феодальными поглядами, въ можновладство — що такъ скажемо — **великолитовске**, съ осôбною велико-державною „литовскою" традиціею, съ власными державными и суспôльными стремленями. Ôстало оно було вже тогды ôтъ Руси, ще закимъ майже зовсѣмъ спольщилося. Властиво було безъ національности, бо жь „литовцѣ" сй говорили и писали мѣжь собою по руски, або по латинѣ, або и по польски; та й въ ôтки взялисьбы на Руси, неразъ въ чисто-рускихъ родинъ — якйсь *литовцѣ*?.. Було оно такожь безъ одной національной вѣры (якъ въ Польщи); на Литвѣ були тогды и католики и православнй и всякй „рôжновѣрцѣ". Магнаты литовскй образувались часто за границею.

Задля того то се литовске можновладство такъ легко перенародовлялось, такъ легко мѣняло вѣру; про тое не дбало о рôвну вѣру и племѣнность съ Москвою, а „трясучи" на пôставѣ „правъ и привилеѣвъ" Литвою, мало причину не бажати собѣ выбору строгого царя.

Можновладство се дивилося передовсѣмъ за своею користею. Если противилось уніямъ съ Польщею, то лишь въ имя своихъ становодержавныхъ интересôвъ, своихъ магнатскихъ правъ и привилеѣвъ въ „великôмъ княжествѣ литовскôмъ". Для того не припускало на „Литву" Польщи, щобы тыхъ правъ бôльше и выключно для себе заховати. Сй зовсѣмъ несимпатичнй противники уніи не руководились анѣ интересами народности (котрои не мали), анѣ вѣры, анѣ земель (чи то Волыня, чи Брацлавщины чи Кіевщины). **Русь** (Галичь, Волынь, Подôлье, Полѣсье, вся Украина) уляглa по довгихъ, кровавыхъ боротьбахъ (XIV—½XV в) сполученому оружію Польщи и властивои Литвы, щобы доперва потôмъ, по уніи люблинскôй, по знищеню и слѣду самостôйности Руси (Олельковичѣ въ Кіевѣ), ôтжити въ великôмъ, поволи дозрѣваючôмъ, **національнôмъ** движеню козацко-рускôмъ (ôтъ кôнця XVI в.).

Завзятый опôръ „Литвы" противъ уніи зломила оголошена in contumaciam унія люблинска (1569). Слѣдуючй гнеть потôмъ елекціи грозили звôльнити ново стѣснену звязь. Сучасный шляхтичь „литовскій" Єлашевскій каже въ своѣмъ по руски писанôмъ памятнику, що по смерти Жигмонта II въ Польщи всѣ боялись „розерванія съ Литвою", та щобы „Литва се съ Московскимъ (царемъ) не порозумели". Однакожь переговоры съ царемъ не довели, якъ мы бачили, до порозумѣня. Тожь надѣялись литовскй панове, що чейже щось выторгуютъ у „австріяка". Въ переговорахъ съ дворомъ вѣденскимъ нагадуютъ магнаты литовскй разъ-по-разъ свои „права и привилеи", намагаются бодай що-то переперти въ своихъ сепаратистичныхъ плянôвъ. [21])

[21]) Гл. въ *Ateneum* l. c.

й завергъ бесѣду о способѣ стяганя податкôвъ и залеглостей податковыхъ въ нашôмъ повѣтѣ тай кажу: „Чому вы, п. инспекторъ, высылаючи секвестраторôвъ по селахъ до стяганя залеглыхъ дачокъ, не дасте имъ ôтповѣднои инструкціи, щобы они строго держалися права при фантованю? Та жь пôсла закона ôтъ фантованя за дачку увôльненй предметы: а) конче потрѣбнй до господаротва и капиталу закладового (fundus instructus) и домового, якъ худоба робоча, збôже на засѣвъ и пр.; б) знаряды до веденя ремѣсла; в) одѣжь щоденна и постѣль конче потрѣбна. Но помимо ясного права секвеструеся по всѣхъ селахъ въ нашôмъ повѣтѣ за дачку у людей остатнй бычата або конята призначенй до ораня, послѣдне зерно берутъ зъ сусѣка призначене на засѣвъ, остатну коровину тягнутъ зъ межи дѣтей, остатный сѣракъ берутъ зъ хребта, ба сорочку, мальованку и подушку послѣдну — все то фантуютъ. Та чому то такъ, п. инспекторъ, дѣеся?“ П. инспекторъ І. В. — теперь вже єсть ц. к. надъинспекторомъ въ Тарновѣ — зморщивши чоло, каже: „Га, та то правда, що то тіи фантованя въ турчаньскôмъ повѣтѣ суть неправнй, — ну, але що жь робити? Зъ горы наказуютъ намъ остро, щобы всякои форсы ужити до стяганя податкôвъ, ба и грозятъ намъ замкненьемъ пенсіи на три мѣсяцѣ, єсли податки не будутъ стягненй. Якъ бы не фантувати и предметы увôльненй закономъ ôтъ фантованя, то и податку не стягнувбы, бо нашь нарôдъ по за тое нѣчого бôльше не має. То добре, що люде нѣчого о тôмъ не знаютъ, що такъ неправно фантуеся, бо инакше я не знаю, щó бы то зъ того було.“ На таку оригинальну бесѣду кажу я: „Ну, то вы хôснуєте зъ невѣдомости людей?“ П. инспекторъ на те: „Ба, та такъ.“ До теперь гадавъ я, що кожда приповѣдка народна якого будь народу мѣститъ въ собѣ правду, котру можна всюда приложити, але по выводахъ п. І. В. я прійшовъ до иншого пересвѣдченя. Нѣмецка приповѣдка каже: „Der Gescheidte gibt nach.“ У Нѣмцѣвъ може такъ и єсть — но у насъ Русинôвъ противно: „Der Dumme gibt nach.“ Блаженнй нищіи духомъ и блаженнй кротціи!

По тыхъ строгихъ приватныхъ секвестраторахъ запроваджено урядовыхъ секвестраторôвъ до стяганя залеглостей податковыхъ а тіи, нема що казати, троха полѣвили и до нынѣ не чути подôбного рода фантованя, якъ давнѣйше. Але станъ матеріяльный бѣдныхъ гôрскихъ людей въ нашôмъ повѣтѣ не получшився, а противно: всё бѣднѣе що-разъ бôльше, для того и залеглостей податковыхъ нагромадилась величезна купа. Щобы платникôвъ до заплаченя дачки дуже интенсивно принукати, розбслало ц. к. староство въ Турцѣ дня 22 падолиста 1883 ч. 8759/2230 до всѣхъ зверхностей громадъ слѣдуючій наказъ (по польски): „Результатъ побору податкôвъ постоянныхъ до кôнця III кварталу с. р. бувъ въ тутешнôмъ повѣтѣ такъ некористный, що Выс. президія ц. к. краєв. Дирекціи скарбу во Львовѣ поручила рескриптомъ зъ 14 падолиста 1883 ч. 72458 ц. к. староству пôдъ отвѣчательностею занятися енергично стяганьемъ вже запавшихъ податкôвъ и найблизшои раты, маючои бути сплаченою. Супротивъ того взываю зверхнôсть громадску, щобы належности податковй, припадаючй за сей рôкъ безъ найменшои дальшои проволоки сплатила, бо съ днемъ 8 грудня буду мусѣвъ ужити екзекуціи войсковои всюды тамъ, где податки ще бы залягали.“ — — Теперь же запытаєте: що жь то такого въ „турецкôмъ“ повѣтѣ дѣеся, що ц. к. власти политичнй ажь войсковою екзекуціею грозятъ неуплатившимъ дачку? Певно бойцня ворохобится и не хоче зъ буты повинуватися? Такъ бы кождый смертельникъ судивъ по прочитаню высше наведеного циркуляра, но на дѣлѣ такъ не єсть. Ц. к. власти политичнй не въ станѣ одинъ выпадокъ въ турчаньскôмъ повѣтѣ навести, где бы котрый податникъ зъ упору не хотѣвъ платити дачки. На що жь ту войска? Тажь и войско нужду ôтъ податника не выжене тай не возьме зъ ôттамъ, где брати нема що. То здаєсь п. староста своимъ высше наведенымъ окружникомъ мавъ намѣръ нагнати страху податникамъ, щось подôбного якъ передъ кôлькома роками робивъ п. инспекторъ черезъ неправне фантованье. Неправне фантованье могло въ-кôнци гдекуда и не злый результатъ осягнути, бо все ще бодай остатну конину або послѣдну сѣрачину можна було взяти, а часомъ и спродати, — но где и того вже нема, тамъ не тôлько войско просте але и самй генералы нѣчого не вдѣютъ. Голый розбою не боится. Доки кôнь безъ быча тягне, то ще добре. Якъ єго бычемъ треба смагати, щобы побѣгъ — ну, то не дуже добре, але ще бы уйшло, но якъ береся на него запопруту и пôчнеся нею надъ конемъ звивати ба въ-кôнци и обкладати, а кôнь не тôлько що не поступае, але лягае,—га, тогды вже по фѣрманцѣ. Шкода, що я не маю способу матеріяльну сторону кождого села въ нашôмъ повѣтѣ обчислити, а показавбыся ôтстрашаючій видъ нашого цвѣтучого стану. Наведу станъ одного села Л., котре уходитъ матеріяльно за середне. Село Л. числитъ 300 нумерôвъ, а людности єсть 1.300. Зъ тыхъ 300 нумерôвъ єсть 30, котрй взявши ихъ теперѣшный матеріяльный станъ на увагу, можутъ дачку заплатити а въ разѣ неуплаты єсть що пôсля существуючои уставы фантувати. Дальше єсть 70 нумерôвъ, котрй поза мѣзерный fundus instructus нѣчого бôльше не маютъ, и у тыхъ пôсля права за залеглôсть податкову не булобы вже що фантувати. Наконець єсть 100 нумерôвъ, котрй не посѣдаютъ вже fundus instructus потрѣбного въ цѣлости до веденя господарства, и тіи вже дуже латаютъ свою бѣду, а 100 нумерôвъ такихъ, що терпятъ нужду, и котрыхъ нѣкто и нѣчимъ не настрашитъ, щобы заплатили дачку. Цѣле село Л. платитъ 1217 зр. 42 кр. всего податку на р. 1883. Всѣхъ залеглостей до кôнця падолиста с. р. єсть 2.169 зр. Бôльшй залеглости довжнй 100 послѣднй нумеры, а давнѣйше ще передъ чотырма роками було у нихъ хочь неправно ще щó зафантувати, можна ихъ було „настрашити“, але теперь вже имъ нѣчо не поможе; суть они подôбнй до коня, що пôдъ запопрутою полягъ. Що до 100 нумерôвъ передпослѣдныхъ, то тіи ще, правда, стоятъ, але вже хитаются и незадовго уподобятся тымъ 100 послѣднымъ. Наконець 30 першихъ и 70 другихъ платятъ дачку правильно, хотяй зъ тыхъ 70 кождый до уплаты напружае силы и пôсля закона въ разѣ неуплаты податку у нихъ зафантувати нема що. 30 першихъ повиннй платати правильно дачку и дѣйстно платятъ. Що тыкаеся поля, то хиба тыхъ 30 першихъ маютъ трохи бôльше надъ то, що имъ конче треба до удержаня родины, а 270 прочихъ навѣть стôлько не посѣдаютъ поля до управы, щобы зъ него яко-тако выжити. 150 нумерôвъ єсть такихъ, що родины ихъ не маютъ и одной коровы, отже не порзняты цѣлый божій рôкъ, а маленькй дѣти тôлько молока ужіютъ, що зъ грудей матери высотъ. О мясѣ — Бойко каже въ пôстъ: „бодай ся не снило“ — хиба на Великдень ѣдятъ и то не кождый. Звычайно menu тутешнього Бойка складаеся: зъ борщу (росолянки) цѣлкомъ пôсного, заколоченого ôвсяною мукою, капусты цѣлкомъ натурально зваренои кромѣ соли безъ приправы, чиру т. є. воды заваренои густо ôвсяною мукою и тое розпускаеся на студенôй водѣ и даеся въ величезнôй мисѣ на стôлъ. За хлѣбъ служитъ ощипокъ зъ ôвсяной муки упеченый. Бараболю ѣдятъ Бойки всѣ тогды, якъ ей копаютъ; по выкопаню 30 нумерôвъ єсть дальше що день, 170 нумерôвъ єсть до Рождества Христ. тôлько що недѣлѣ и свята, а дальшй 100 нумеры позакопуютъ по 2 до 3 кôрчики до ямы на насѣнье тай вже по бульбѣ, а вдоволяются выключно высше наведенымъ menu. Ôтъ Рождества бульба вже хиба для того Бойка, що захоруе, або дѣтинѣ при грудехъ, а решта всѣ обходятся безъ тои лакôтки-бульбицѣ. На яри то хиба тыхъ 30 нумерôвъ першихъ, що мѣхи ôвса мелютъ и маютъ ажь до нового хлѣба, а прочй 270 — то вже лихо съ ними ажь до новои американьскои бульбы.

Такъ якъ въ тôмъ селѣ Л. — єсть меньше бôльше въ кождôмъ селѣ турчаньского повѣта. Пôсля моеи думки то единый способъ переконатися, въ якôмъ станѣ матеріяльнôмъ знаходятся теперь загально всѣ селяне, єсть той, щобы при секвестраціяхъ за залеглости податковй поступовано собѣ пôсля закона, т. е. щобы не фантовано того, що право фантувати збороняе, а то буде найлучшимъ барометромъ блескучого стану нашихъ селянъ. Но гадавбы кто, що въ разѣ браку рухомыхъ фантôвъ можна братися до поля селянина за залеглости податковй. Менѣ здаеся, що пôсля обовязуючого у насъ права ôтъ фантованя за залеглости податковй єсть выключена часть того поля, котре єсть безъусловно потрѣбне до удержаня дотычнои родины. Въ такôмъ разѣ у насъ не осталосьбы много поля до фантованя. До недавна кричали, а може и теперь ще моркотятъ собѣ Нѣмчики въ Вѣдни, що нашь край въ загалѣ єсть фаворизованый и меншй тягары поноситъ, якъ иншй краѣ. Не знаю якъ тамъ въ тôмъ разѣ съ бôльшими посѣлостями ведеся, але тое рѣшучо можу сказати, що говорити о форитованю меншихъ посѣдателѣвъ въ Галичинѣ — значатъ: зъ нашои бѣды глумитись. Щобы безъ всякихъ статистичныхъ датъ а вѣрно переконатись о станѣ матеріяльнôмъ нашихъ селянъ, нема надъ тое, якъ щобы при стяганю залеглостей податковыхъ держатися права, т. є. не „страшити“ нищихъ духомъ а кроткихъ селянъ, а поступати съ ними якъ съ обывателями австрійскими, — ой, то зараз стане передъ очи Нѣмчикамъ наша нужда а и п. министеръ финансôвъ хотяй rodak и голова не-абы-яка зажурится не-абы-якъ! Поки-що мы ту Бойки сидимо и ожидаемо „кватирмахрôвъ“, котрй леда день до насъ надôйдутъ, а по нихъ баталіонъ войска до стяганя залеглостей податковыхъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Ческій клюбъ рады державноі*) маe замѣръ змѣнити свои статуты. Проекгъ новыхъ статутôвъ знаходится ôтъ кôлькохъ днѣвъ въ рукахъ послôвъ и будитъ зô взгляду на свое содержанье загальный интересъ. Провôдна гадка працѣ ческого клюбу сформулована въ §. 1 проекта, пôсля котрого послы зъорганизованй въ ческôмъ клюбѣ маютъ стояти на *сторожи монархіи австрійскои* въ всѣхъ направленяхъ, боронити конституціи, рôвноправности *всѣхъ народностей* и прямувати до пôднесеня добробыту всѣхъ клясъ суспôльностя. Головною цѣлею змагань ческого клюбу есть, выбороти признанье правъ державныхъ для краѣвъ ческои короны, переведенье автономіи сихъ краѣвъ, розвитье ческого народа и совершенну его рôвноправнôсть съ Нѣмцями въ ческихъ краяхъ а въ кôнци справедливу репрезентацію въ всѣхъ автономичныхъ корпораціяхъ. Членами клюбу можутъ бути пôсля нового проекту послы, выбранй зъ препорученя ческого комитету мужѣвъ довѣрія въ краяхъ ческои короны, котрй признаютоя до принципôвъ, высказаныхъ въ §. 1. Впрочѣмъ може бути членомъ клюбу лишь той, кого клюбъ на его просьбу въ тайнôмъ голосованю прійме. Послы *зъ бôльшои посълости* можутъ приступити до клюбу на *пôдставѣ угоды* съ ними заключеной. — Вѣсть про новй статуты подали перший „Narodni Listy“, котрй при тôй случайности пôднесли слабй ихъ стороны. За то взяла въ оборону проектъ новыхъ статутôвъ праска „Politik“, котра стараеся выказати, що клюбъ ческихъ послôвъ лишився вѣрнымъ всѣмъ давнѣйшимъ принципамъ и стоитъ именно на становищи застереженя правного зъ 23 вересня 1879. Содержанье проекту новыхъ статутôвъ цѣкаве въ гдеякихъ точкахъ и для насъ. Передовсѣмъ замѣтне тутъ то, що на першôмъ мѣсци немовь головна точка програмы ческихъ послôвъ приписана оборона розвою монархіи, коли про права краѣвъ ческои короны проектъ трактуе вже въ дальшôмъ плянѣ; таке сопоставленье головныхъ точокъ програмы нагадуе намъ мимоволѣ звѣстну програму польскои партіи краковскои. Пôдчеркнена повыше точка *о оборонѣ рôвноправности всѣхъ народностей* интересна для насъ о стôлько, що пôдъ нею далабыся помѣстити такожь оборона рускои народности, котра не маe въ вѣденьскôмъ парляментѣ ôтповѣднои числовôй своѣй силѣ репрезентаціи, а пытанье: якъ буде интерпретоватися тая точка въ практицѣ, дотыкаe насъ вже майже безпосередно. — Дивно може въ кôнци выглядати постанова, що послы зъ бôльшои посѣлости принимаются до клюбу на зовсѣмъ ôтмѣнныхъ условіяхъ, якъ послы прочихъ категорій; се однакожь маe свою причину въ мѣсцевыхъ ôтношеняхъ Чехъ и знаючого близше взаємины ческого краю не буде зовсѣмъ дивувати. — Чи впрочѣмъ цѣлый проектъ въ теперѣшнôмъ своимъ видѣ буде принятый, се ще пытанье, бо, якъ доносятъ до вѣденьскихъ газетъ, стрѣчае ôнъ вже на теперь сильну опозицію межи ческими послами.—Справа дра Грегра все ще стоитъ на дневнôмъ порядку, бо той зажадавъ ôтъ Ригера мотивôвъ, чому его не принято до ческого клюбу. Ригеръ завѣдомивъ его о причинѣ непринятя устно.

(*Палата послôвъ рады державноі*) рѣшила на засѣданю зъ дня 12 л. грудня одну зъ найважнѣйшихъ бѣжучихъ справъ: буджетову провизорію на першій кварталъ 1884 р. Дебата бужетова, котра дае звычайно случайнôсть говорити про справы загального значеня и зазначити становище, яке займаютъ поодинокй сторонництва парляментарнй до правительства, а черезъ те часомъ и за довго протягаеся, була симъ разомъ коротша якъ звычайно. Зъ початку сподѣвалися, що сполучена лѣвиця перетягне розправу, на дѣлѣ однакожь записалося до гогосу при розправѣ буджетовôй лишь 3 послôвъ зъ опозиціи, а позаякъ зъ послôвъ правицѣ кромѣ референта гр. Клямъ-Мартиница нѣхто не забиравъ голосу, то провизорію ухвалено зовсѣмъ легко. Яко бесѣдникъ лѣвицѣ забравъ голосъ пос. дръ Менгеръ. Ôнъ робитъ правительству замѣтъ, що не хоче допустити критики финансовои господарки и конфискуе справозданье послôвъ, коли они въ тôмъ дусѣ говорятъ передъ выборцями. Звергаючися до преліминаря на рôкъ 1884 констатуе бесѣдникъ, що сейже зробивъ дуже некористне враженье въ широкихъ кругахъ людности. Выдатки збôльшилися въ послѣдныхъ 4 лѣтахъ о 90 міліонôвъ; податки ôтъ кавы и нафты збôльшилися, а то, що будуются желѣзницѣ, котрй не будутся оплачували, не єсть нѣякою потѣхою. Бесѣдникъ критикуе строго хроничный недобôръ австрійскій и вказуе на Италію, яко на примѣръ взôрцевои господарки финансовои, котра не вводитъ нѣякихъ податкôвъ консумційныхъ. Дръ Менгеръ заявляе въ имени свого сторонництва, що оно буде голосувати противъ призволенню буджету и констатуе, що въ таборѣ лѣвицѣ пануе єдинодушнôсть. — Въ имени сполученои лѣвицѣ говорили ще пос. Фюрнкранцъ и Шаршмидъ. Послѣдный пôдноситъ противъ правительству замѣтъ, що оно не додержало припречень, заключеныхъ въ троновôй бесѣдѣ анѣ що до програмы финансовои, анѣ соціяльно-политичной и выводитъ, що нѣмецка народнôсть въ Чехахъ стратила наслѣдкомъ приноровленя принципу: divide et impera, вѣру въ тревалôсть конституціонализму, а принципъ сей шкôдный для интересôвъ державы. Пôсля бесѣды министра скарбу дра Дунаєвского, котрый въ саркастичный способъ збивавъ замѣты бесѣдникôвъ опозиціи, забравъ ще разъ голосъ дръ Менгеръ, и репликуючи министрови скарбу, вказавъ на то, що Австрія зовсѣмъ не иде въ политицѣ финансовôй тою дорогою, якою поступае Италія, котру бесѣдникъ назвавъ взôрцемъ финансовои господарки. Въ Италіи складаеся парляментъ зъ сторонництвъ, репрезентуючихъ цѣлый край, а въ Австріи бôльшôсть складае тягарѣ на краѣ, репрезентованй меншостею. Ôтповѣдаючи на замѣтку министра скарбу, що лишь правительство и его сторонництво стараеся достаточно про жизненнй интересы ненѣмецкихъ народностей, вказуе дръ Менгеръ на ôтношеня галицкй и констатуе, що національна польска идея досягла свого розцвѣту въ Галичинѣ за тыхъ часôвъ, коли лѣвиця мала вплывъ на управу. То саме сторонництво, говоривъ Менгеръ, бажалобъ теперь, щобы друга народнôсть, именно *Русины* не була такъ давлена и пригнѣтана, що зъ *питаня рускаго выходитъ питанье россійске*. По Менгерѣ говоривъ гр. Клямъ-Мартиницъ, котрый збивавъ замѣты попередныхъ бесѣдникôвъ. Въ дискусіи спеціяльнôй не забиравъ нѣкто голосу, а предложенье буджетове приняла палата значною бôльшостею голосôвъ. — На тôмъ самôмъ засѣданю ôтбулося перше читанье внесеня правительства о додатковôмъ кредитѣ на р. 1883 на будову желѣзницѣ пôдкарпатскои, котре переказано комисіи буджетовôй. Дальше внесло

V.

Мы вже бачили, якъ стояли въ Польщи шансы обохъ найважнѣйшихъ для насъ кандидатуръ, московскои и австрійскои.

По довгихъ переспрахъ по утечи Генриха рѣшено наконець въ Польщи—оголосити „bezkrólewie“ и приступити до нового выбору. Головно спѣшилось Литвѣ. Ôтъ про що.

Спостерѣгши, що супротивъ опору можновладства правдоподôбнôсть его выбору не велика, не думавъ царь много надумуватись. Зъ-разу застановивъ бувъ на часъ похôдъ своихъ войскъ въ належачôй до Литвы Ливоніи; теперь рѣшився — мимо ремонстрацій Польщѣ и Литвы, продовжати военну акцію. Дня 12 червця 1575 дав царь знати, що хоче удержати миръ съ Польщею и Литвою, и що не буде воювати ихъ земель, — выключаючи однакожь Ливонію, а успѣхи оружія московского давали гнеть самй о собѣ знати и вызывали велике занепокоенье.[22]) Ще съ початкомъ 1575 р. занявъ царь важный гôродъ ливонскій Пернавý, теперь поступавъ що-разъ дальше. Ливонцѣ бlагали у станôвъ литовскихъ пôмочи,[23]) а Литва не умѣла собѣ инакше порадити, якъ въ своихъ стороны удаючись съ просьбою о помôчь до — цѣсаря. А ту ще надходили и иншй грôзнй вѣсти: царь громадитъ войско вздовжь границѣ Литвы!.. Сторонники цѣсаря, польскй и литовскй шлютъ до него (1575) листы за листами; усильно просятъ чимъ скорше выслати посольство до царя. Особливо Литва напирала.

Тожь въ-конець запевнюе цѣсарь (въ липни або серпни 1575), що посольство до Москвы вышле. Ще разъ потôмъ просятъ Литовцѣ, щобы цѣсарь не зволѣкавъ[24]), доносятъ о успѣхахъ войскъ царскихъ,—звертаютъ увагу, що ситуація грôзна. Ходило о се, щобы повагою цѣсаря на царя вплынути, а бодай выскати на часъ.

Хочь тй наглячй просьбы були безпосередною, рѣшаючою причиною выслання австрійского посольства до Москвы, то були ще и иншй причины. Мимо правъ Литвы до Ливоніи, уважавъ цѣсарь землю ливонскихъ Нѣмцѣвъ все таки приналежностею св. римскои имперіи, и яко о таку двôръ вѣденскій вже неразъ передъ тымъ въ Москвѣ упоминався. Вже 1559 р. упоминався попередникъ Максиміліана II у царя, щобы не воювавъ Ливоніи; царь ôтповѣвъ, що если цѣсарь хоче съ нимъ порозумѣтись, то нехай пришле не гонцѣвъ, але „великихъ послôвъ“, съ котрыми царь тогды о всѣмъ розмовится.[25]) Але „великй послы“ не прибували; 1573 р. бачимо въ Москвѣ зновъ лишь гонця цѣсарского, съ предложеньемъ спôльного выступленя противъ выбору Генриха Валезія въ Польщи, бо „Французы лучатся съ ворогами всѣхъ христіянъ — Турками“. Царь выславъ на те дѣйстно послôвъ до Польщи и на Литву для попертя сына цѣсарского Ернеста противъ Генриха, хочь безъуспѣшно. Наконець въ половинѣ жовтня 1575 р. дôждавсь царь выслання — „великого посольства“. (*Конець буде.*)

---

[22]) *Turg.* I, 268; *Памят. д. с.* I, 525 и др.

[23]) *Orzelski*, II, 166, 212.

[24]) *Ateneum* XV. 79—81; *Rel. nunc.* I, 278, 288; *Turg.* I, 280. Москва посувалась въ Ливоніи — якъ въ загалѣ на захôдъ и югъ — поволи але постôйно напередъ. Якъ теперь съ Лив., такъ передъ тымъ було съ Новгородомъ (занятымъ въ перве вже 1478 р. Иваномъ III).

[25]) *Соловьевъ* VI, 296 и сл. *Памят. д. с.* I, 497—8, 516, 520, 548.

правительство проектъ що до продовженя стану выемкового въ повѣтѣ котарскôмъ до кôнця червця 1884 и проектъ о концесіи на будову желѣзной дороги зъ Будвайсъ до Сальнавъ. Кромѣ проектôвъ, внесеныхъ правительствомъ, зложивъ на столѣ президіяльнôмъ пос. Швабъ внесенье съ проектомъ закона о транспортѣ товарôвъ на желѣзницяхъ. — Дискусію выкликало внесенье пос. Германа що до опусту податкôвъ ôтъ мешкань бѣдныхъ людей. Германъ жадавъ увôльненя ôтъ податкôвъ черезъ 30 лѣтъ нововыбудованыхъ дешевыхъ домикôвъ, котрыхъ рôчный чинш не выносивъ бы бôльше якъ 100 зр. Внесенье его попирае дръ Портгаймъ зô взгляду на користи моральнй и санитарнй, а пос. Розеръ выразивъ гадку, що волѣвбы бачити не такъ-то дуже пышный будынокъ парляменту, щобы зъ другои стороны бѣднѣйшй люде мали лѣпшй хаты. Собачй буды часто лучшй ôтъ людскихъ помешкань. — Деп. Стурцъ критикуе внесенье въ многихъ направленяхъ и увѣряе робôтникôвъ о симпатіяхъ, якй мае для нихъ лѣвиця парляменту, котрôй належится заолуга практичныхъ проектôвъ для полученя долѣ робôтникôвъ. — *На засѣданю зъ дня 13 л. грудня* приняла палата послôвъ въ третôмъ читаню контингенсъ рекрутôвъ и предложенье правительства въ справѣ продовженя стану выемкового въ повѣтѣ котарскôмъ безъ дискусіи. Фактомъ бôльшои досяглости зъ сегожь засѣданя бувъ выбôръ першого вицепрезидента на мѣсце покликаного до палаты панôвъ кн. Лобковица. Правиця поставила кандидатуру гр. Ришарда Клямъ-Мартиница, котра и удержалася 151 голосами супротивъ 121 голосôвъ зъ лѣвицѣ и клюбу Корони нѣго упавшихъ на Клира. Молодо-Чехи вздержалися ôтъ голосованя, ôтдаючи бѣлй картки. Опôсля слѣдувавъ выбôръ до комисіи и обрады надъ петиціями, межи котрыми було 38 о святкованю недѣлѣ. Петиціи ôтступлено правительству. По залагодженю гдеякихъ приватныхъ петицій закрывъ президентъ засѣданье, яко послѣдне передъ святами. На порядку дневнôмъ першои сесіи пôсля ферій будутъ межи прочими: внесенье о розпорядженяхъ языковыхъ дра Гербста и внесенье Вурмбранда о языцѣ державнôмъ.

(*Рада завѣдуюча желѣзницъ Франц-Іосифа*) приняла пôсля информацій „Wiener Allg. Ztg.“ всѣ важнѣйшй точки справоздання, уложеного комитетомъ, котрому препоручено розслѣдженье проекту що до ôтступленя желѣзницѣ на власнôсть державы. — Желѣзница переходитъ вже съ днемъ 1 сѣчня 1884 пôдъ администрацію державы, а наколи надзвычайнй загальнй зборы акціонерôвъ затвердятъ умову, перейде она рѣшучо пôдъ зарядъ державы дня 1 липня 1884. Надъ такоюжь угодою ôтбувала сими днями нарады рада завѣдуюча желѣзницѣ форарльбергскои.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійске правительство постановило — якъ мы свого часу доносили — установити въ Римѣ при Ватиканѣ нове стале посольство. Се мало наступити заразъ по пріѣздѣ царя зъ Копенгаги, а кандидатомъ на сю посаду бувъ Бутеневъ, котрый теперь перебуваe въ Римѣ и 6 с. м. бувъ у папы на авдіенціи. Якъ отже теперь доноситъ „Germania“, посольство се не буде теперь установлене, бо гр. Толстою, Побѣдоносцеви и Каткову удалося ôтрочити именованье Бутенева на посла въ Ватиканѣ. — Кохановска комисія кôнчитъ вже приготовленя своихъ проектôвъ и розôшле ихъ въ короткôмъ часѣ для остаточнои оцѣнки въ рôжнй заведеня. — „Моск. Вѣдом.“ доноситъ, що спеціяльна комисія въ Владивостоцѣ дôстала препорученье до выробленя системы укрѣпленя Владивостока. Мѣсто се буде укрѣплене не лишь зô стороны сухои землѣ, але такожь и его пристань и т. зв. россійскй острови будутъ укрѣпленй. — Въ Москвѣ померъ звѣстный на всю Россію богачь Губкинъ. Передъ его похороном роздавано убогимъ грошѣ. Передъ домомъ богача зôбралася величезна товпа народа и повставъ такій стискъ, що удушено кôлькохъ людей.

Франція. Теперь довѣдуемося, въ якій спосôбъ ôтнёсъ Ферри побѣду въ палатѣ французскихъ послôвъ при ухваленю тонкинского кредиту. День передъ ухвалою кредиту бувъ цѣлый Парижъ переконаный, що палата не дасть кабинетови Феррого згаданого кредиту и самъ Ферри бувъ вже майже о тôмъ переконаный. Въ бесѣдѣ своёй о тонкинскôмъ кредитѣ сказавъ Ферри: „Наколи палата знае яку иншу политику, котрою буде могла спасти честь Франціи и задержати Кохинхину, тогды най выскаже явно свое мнѣнье“. Палата отже не знайшла иншои политики и ухвалила кредитъ. Але побѣда ся коштувала Феррого дуже богато. Противники его кинулися сильно на него, а Клемансо почавъ его явно обвиняти, що ôнъ ошукувавъ систематично парляментъ. — Межи легитимистами и орлеанистами розпочалася знову завзята борба. Легитимистична „Gazette de France“ не може погодитися съ правомъ загального голосования, такъ само и другй роялистичнй газеты не можуть погодитися съ програмою графа Парижа. „Soleil“ отже, органъ орлеанистôвъ, выступае въ оборонѣ монархіи и каже, що жадне монархичне правительство не може въ Франціи существувати безъ демократичного загального права голосования. Чи республика, чи цѣсарство, чи монархія: на всякій случай потреба, щобы всѣ були рôвными передъ законами, всѣ рôвнй передъ урною выборчою. — О пôдѣздѣ французского посла въ Берлинѣ до кн. Бисмарка въ Фридрихсруге ходятъ въ Парижи вѣсти, будьтобы кн. Бисмаркъ займався залагодженьемъ французко-хинъского спору. Яко причинокъ до сихъ вѣстей оповѣдаютъ, що коли посолъ Курзель повернувъ зъ Парижа до Берлина и бувъ у цѣсаря Вильгельма, сей довшій часъ розговорювавъ съ нимъ о тонкинскôй справѣ. При сёй случайности высказавъ французскій посолъ вдоволенье свого правительства зъ того, що Нѣмеччина заняла въ сёй справѣ дуже гôдне становище. Слова тй очевидно вдоволили нѣмецкого цѣсаря и въ недовгôмъ часѣ дôставъ баронъ Курзель запрошенье до Фридрихсруге. Якбы оно и не було, все то однакожь рѣчь певна, що переговоры французского посла съ кн. Бисмаркомъ дотыкаютъ мирныхъ справъ, хочь може Нѣмеччина не думае теперь брати безпосереднои участи въ французско-хинъскôмъ конфликтѣ. Въ французскихъ верховодячихъ кругахъ думаютъ, що конфликтъ съ Хинами скорше залагодится въ мирный способъ, якъ щобы мало прійти до збройного закôнченя.

Італія. Зъ Риму доносятъ, що нѣмецкій престолонаслѣдникъ пріѣде вже на певно 16 або 17 с. м. до Риму и задержится тамъ ажь до 20 с. м. включно. Доперва въ Римѣ занятъ ôнъ нанѣ офиціяльно свои ôтвѣдины. Италійскій двôръ запытувавъ въ Берлинѣ, чи престолонаслѣдникъ схоче проживати въ Квириналѣ; на те ôтновѣвъ цѣсарь Вильгельмъ, що ôнъ бажавбы собѣ того, але впередъ поспытаеся престолонаслѣдника. Ôтповѣдь престолонаслѣдника вже надôйшла. На ревію зберутся войска зъ Флоренціи и Неаполя.— „Diritto“ полемизуе противъ „Германіи“, котра ôтраджуе королеви Альфонзови ѣхати до Риму и ставляе ему за примѣръ австрійского цѣсаря. „Diritto“ каже, що ôнъ зовсѣмъ не годится съ гадками „Германіи“; цѣсарь австрійскій зовсѣмъ не подѣляе гадокъ Германіи, а наколи лишь нѣмецкій престолонаслѣдникъ пріѣде до Риму, то не одно непорозумѣнье устане, а то, що доси здавалося неможливымъ, сганеся якъ разъ можливымъ и поставитъ може и консервативне сторонництво нѣмецке въ иншôмъ свѣтлѣ. — Хочь ôтвѣдины престолонаслѣдника въ Ватиканѣ незановѣдженй ще официяльно, то однакожь кард. Якобини давъ нѣмецкому послови Шлецерови зрозумѣти, що папа желае собѣ, щобы престолонаслѣдникъ пріѣзджавъ инкогнито и не мешкавъ въ Квириналѣ. Дальше жадае папа, щобы въѣздъ престолонаслѣдника ôтбувся зъ нѣмецкои амбасады. Въ кругахъ правительственныхъ всѣ переконанй, що нѣмецкій князь ôтвѣдае папу. — Найновѣйшй вѣсти доносятъ, що въ Ватиканѣ запанувало велике роздражненье зъ тои причины, бо видятъ, що въ Берлинѣ не дуже звертаютъ увагу на папу, а тымъ бôльше займаются интересами Италіи.

Сербія. По поводу пригнетеня послѣдноi ворохобнѣ въ Сербіи розболало сербске правительство циркулярь до всѣхъ своихъ представителѣвъ за границею. Циркулярь сей поясняе передовсѣмъ, що причиною ворохобнѣ не було ôтбиранье оружія, але выключно лишь вплывы заграничнй. Ворохобня теперь вже зовсѣмъ пригнетена и въ короткôмъ вже часѣ будутъ знесенй суды военнй, а змобилизоване войско буде розпущене. Нѣщо отже не стоитъ на перешкодѣ, щобы давнѣйшй мирнй ôтношеня повернули; правительство однакожь видится змушенымъ поробити гдеякй змѣны, щобы удержати на будучнôсть спокôй въ краю. Такъ муситъ оно знести дотеперѣшне право товариствъ и змѣнити право прасове. Але найголовнѣйшою и найважнѣйшою задачею правительства есть перевести реформу податкову, ôтъ котрои зависитъ всяка доля сербского народу. Сю ноту вручили сербскй послы министрамъ внутрѣшныхъ дѣлъ всѣхъ тыхъ державъ, котрй пôдписали берлиньску угоду. Правительство сербске дозволило своимъ представителямъ зробити ôтписы зъ сеи ноты и вручити ихъ чужимъ державамъ. — Въ послѣдныхъ часахъ була такожь ворохобня въ Прикопье, где поселилися самй Чорногорцѣ. О сёй ворохобни однакожь нѣчого не було чути, бо сербске правительство задержувало о нѣмъ всякй вѣсти и строго наглядало за тымъ, щобы удержати въ тайнѣ рухъ Чорногорцѣвъ. Теперь же доносятъ зъ Бѣлограда, що причиною сеи ворохобнѣ мало бути пятнованье домашнои худобы, котрому Чорногорцѣ противилися. Здаеся однакожь, що въ сёй ворохобни була ще и чiнсь рука дѣятельна, бо ворохобники Чорногорцѣ збиралися середъ оклику „най жiе Караджордже вичь“. На кождый случай можна сподѣватися, що цѣла ворохобня, хочь вже и притихла, однакожь не закôнчится такъ гладко, щобы вже сербске правительство могло бути безпечне на будучнôсть. Безъусловно майже можна сподѣватися, що подôбнй проявы може и въ недовгôмъ часѣ знову повторятся. — Въ послѣдныхъ дняхъ мавъ Ристичъ двѣ нарады съ королемъ Миляномъ. Ристичъ мавъ пріобѣцяти, що обôйме министерство, наколи король пристане на гдеякй змѣны въ державнôй уставѣ и дасть увязненымъ повну амнестію. Ôнъ мавъ такожь зажадати, щобы король давъ амнестію митрополитѣ Михайлови; король однакожь не хотѣвъ на се згодитися и на сёмъ мали розбитися всякй дальшй переговоры.

Египетъ. Зъ Каиро доносятъ, що губернаторъ мѣста Картумъ вернувъ назадъ до сего мѣста вразъ съ залогою зъ Дуемъ и Шатъ. Ôнъ принёсъ вѣсти, що Магди занявъ Ель-Обеидъ и приказавъ туды привезти арматы и всю добуту зброю. Магди выславъ вже 10,000 войска до Дарфура и приготовуе другихъ 10.000, котрй маютъ пôдбити племя Кабаби. Одинъ ôтдѣлъ англійского войска выбираеся зъ Каиро до Вади-Галфа при першôмъ водопадѣ Нилю на нубійско-египетскôй граници и мае се мѣсце укрѣпити. Бакеръ-паша думае, що ôнъ нѣякъ не буде мôгъ посунутися дальше зъ Свакима и уважае залоги египетскй въ Сигнатъ и Токаръ за пропалй.

НОВИНКИ.

— Зъ причины припадаючого вô второкъ слѣдуючого тыжня празника св. о. Николая — 138-е ч. „Дѣла“ выйде въ слѣдуючій четверъ.

— Зъ Золочева доносятъ намъ знову, що нашому театровi ведеся тамъ дуже лихо. Мѣсцева публика съ малыми вынятками досыть собѣ байдужна и еслибы оо. Стиловскій зъ Ляцкого и Пачовскій зъ Жуличъ, не пріѣздили майже що представленя съ родиною и не привозили съ собою по кôльканайцять селянъ, — то булобы треба гдеякй представленя ôткликувати задля недостачѣ гостей. Честь тымъ обомъ отцямъ за тое! Бажати треба, щобы и другй отцѣ духовнй пôшли за ихъ примѣромъ и бодай при кôнци являлися въ театрѣ въ Золочевѣ и привозили съ собою селянъ. Въ Золочевѣ дасть театръ вже тôлько 5 представлень; послѣдне въ недѣлю. Дня 23 л. грудня представленый буде „Федько Острожскій“ истор. драма Ом. Огоновского. — Зъ Золочева переѣде театръ нашь до **Бродôвъ** и дасть тамъ тôлько 6 представлень и то самй найновѣйшй оперетки и народнй комедіи съ спѣвами и танцями. На перше представленье въ Бродахъ въ четверъ дня 27 л. грудня буде дана „Галька“ С. Монюшки. Зô взгляду, що театръ тôлько такъ короткій часъ буде гостити въ Бродахъ, маемо надѣю, що Вп. Публика якъ мѣсцева такъ и доокрестна схоче якъ найчисленнѣйше являтися на представленяхъ и пôдопре тую такъ хосенну руску институцію.

— **Читальня въ Камѣнцѣ Струмиловôй.** Дня 9 л. грудня уконституовалася выдѣлъ читальнѣ въ Камѣнцѣ Струмиловôй. Въ окладъ выдѣлу вôйшли: о. Михаилъ Цегельскій, парохъ мѣсцевый, яко голова; мѣщанинъ Іоанъ Вусовичъ яко заступникъ головы; мѣщ. Адамъ Скоплякъ яко секретарь; мѣщ. Теодоръ Затхей яко касіеръ; мѣщ. Прокопъ Свенцѣцкій яко библіотекарь и два заступники выдѣловыхъ: Никита Барабашъ и Еманулъ Чипчарь. Завязуючи читальню въ Камѣнцѣ, мы увѣренй крѣпко о ей потребѣ въ нашôмъ мѣстѣ и окрестности, и про тое надѣемося, що такъ мѣсцевй якъ и замѣсцевй люде, дбаючи о просвѣту, поспѣшатъ вписатися въ члены читальнѣ и станутъ намъ помôчными въ розвитю молодого сего товариства. Торжественне ôткрытье читальнѣ буде оголошене въ своёмъ часѣ въ нашихъ часописяхъ. При тôмъ просимо Вп. нашй просвѣтнй товариства, якъ такожь и Вп. Редакціи всѣхъ часописей, щобы зволили до кôнця року читальни даромъ присылати свои выданя и журналы. Заявленье наше просимо ласкаво помѣстити въ часописи „Дѣло“ съ тымъ додаткомъ, щобы и другй часописи нашй зволили его повторити. Камѣнка Струмилова, 13 л. грудня 1883. *Михаилъ Цегельскій*, голова читальнѣ; *Адамъ Скоплякъ*, секретарь.

— Зъ надъ Стрвяжа доносятъ намъ о рѣдкôмъ торжествѣ, котре ôтбулося дня 22 л. падолиста въ гôрскôмъ лемкôвскôмъ селѣ Вѣрхомли, дек. Мушиньского, на самыхъ окраннахъ нашои землѣ, у пôднôжа снѣгомъ покрытыхъ Татрôвъ. Того дня обходивъ парохъ вѣрхомельскій Впр. о. Игн. Хилякъ 50-лѣтну рôчницю свого священьства. На те торжество зôбралося самыхъ членôвъ родины ювилята около 60 особъ. До соборнои Службы божои станувъ самъ ювилятъ при содѣйствѣ своихъ 4 сынôвъ и 2 затѣвъ; 2 внуки діяконували. Проповѣдь ôтповѣдну торжеству выголосивъ удачно о. Г. Гнатишакъ, по чѣмъ крыл. о. В. Жегестовскій, деканъ мушиньскій, звернувся до ювилята съ сердечною промовою, по котрôй вручивъ ювилятови епископску грамоту вразъ съ благословенiемъ и дозволеньемъ — носити ôтзнаки крылошаньскй.

— **Въ Выдѣлѣ краевôмъ,** именно въ бюрѣ рахунковôмъ ôткрыто якiсь грошевй непорядки. Доси внѣ будынку соймового показався людямъ тôлько дымъ, — огню ще не видко, але, надѣятись, небавомъ будемо бачити и огонь..

— **Въ митрополитальнôй церкви св Георгія** вчерашнього дня о. Лука Бобровичъ окрестивъ и миропомазавъ двѣ дорослй неофитки: Анну Райнъ и Марію Ротъ перейшовшй зъ вѣры жидôвскои на христіянство по обряду гр. кат. Кумами Анны були п. сов. Кароль Прочинскій и п-ѣ Фелиція Лоховска, Марія п. Юліанъ и Ирина Погорскй.

— **Зъ Войнилова** пишутъ намъ, що тамъ выборы до рады громадскои, при зовсѣмъ легальнôмъ переведеню, выпали на користь Русинôвъ. Выбрано на радныхъ 13 Русинôвъ, 3 Поляковъ и 3 жидôвъ, а на заступниковъ радныхъ 8 Русинôвъ и 1 Поляка. Мусимо ту съ пріятностею пôднести, що Войнилôвъ съ Поморянами належитъ до тыхъ мѣсточокъ, котрй найживѣйше почуваютъ свои народнй обовязки и выбилися зъ рукъ жидôвскихъ. Розумѣеся, що противникамъ нашого народного самопôзнаня се не на руку. Зъ того жь Войнилова доносятъ намъ, що на самъ празникъ Воведенія погорѣвъ въ Сѣлци, передмѣстю Войнилова, Олекса Лучка, щирый Русинъ и бувшій выборець а теперѣшный вôйтъ. Огонь бувъ очевидно пôдложеный чiюсь злобною рукою; шкода забезпечена выноситъ 3000 зр.

— **Галицкй послы въ Вѣдни и — протекція.** „Галицкй послы (польскй) далеко бôльше ôтъ всякихъ иншихъ ходятъ за справами приватными и робятъ черезъ те дуже недобре враженье въ Вѣдни.“ Тй слова съ выразнымъ натискомъ печатае „Dziennik Polski“ зъ середы сего тыжня, пôднесячи дуже цѣкаве и важне пытанье: чи повиннй и чи можутъ послы повертати свôй вплывъ посольскій на попиранье просьбъ чисто приватныхъ и не маючихъ публичнои важности (о запомоги и т. п.)? „Dz. P.“ въ заходахъ послôвъ коло такихъ просьбъ бачитъ не тôлько очевидный упадокъ публичного почутя морального, але ще й двояку шкоду. Одна шкода така, що выеднуванье запомогъ та посадъ черезъ протекцію творитъ непотизмъ, выноситъ людей бездарныхъ а упослѣджуе способнѣйшихъ. А друга шкода ще далеко бôльша, политична. Бо посолъ домагаючійся ласкъ и подаянiй министрôвъ и иншихъ „великихъ рыбъ“, дожидаючій авдiенціи въ ихъ передпокояхъ, бѣгаючій по бюрахъ урядовыхъ за справами приватными, тратитъ на повазѣ и достойнствѣ, не смѣе и не може стати въ опозиціи супротивъ тыхъ, котрымъ передъ хвилею кланявся яко супликантъ, а одержуючи зъ рукъ министрôвъ численнй, хочь и дрôбнй подаянія приватнй, муситъ ôтвдячуватися имъ уступками въ справахъ публичныхъ и краевыхъ, за ласки приватнй платити добромъ краю, бо нѣчимъ иншимъ платити не може. Для того накликуе „Dz. pol.“ польске „Koło“ въ Вѣдни до постановленя, „щобы послы польскй безъ вѣдомости и дозволу „Koła“ не могли нѣкого просити о посады або концесіи“.

— **Зъ Высыповець,** тернопôльского округа, пишутъ намъ про сумне житье и сумну смерть знаного въ цѣлôй тамошнôй околици Ивана Сосника. Бувъ то чоловѣкъ оборотный, званый „хлопскимъ адвокатомъ“, и мавъ великій вплывъ на селянъ. Давнѣйше держався твердо съ Русинами, але пôзнѣйше паны, видячи его вплывъ, перетягли его на свою сторону и передъ кождыми выборами посылали его скрôзь по селахъ агитувати за польскими кандидатами. Хочь давнѣйше Сосникъ присягъ бувъ не пити горѣвки, то опôсля, въ новôмъ своёмъ ремеслѣ яко агитаторъ не мôгъ безъ неи обôйтися и швидко розпився до крайности. Въ кôнци 22 жовтня рано найшли его побôчь греблѣ неживого въ маленькôй баюрцѣ, въ котру по-ночи впавъ бувъ комѣть головою, а будучи пянымъ, не мôгъ вже зъ неи выдобутися. „Доки Сосникъ бувъ простый хлопъ — пише намъ дописуватель, — то й живъ по божому, а коли паны „uspołecznili“ чи тамъ „umoralnili“ его по своему, то й сталося съ нимъ таке, що ажь говорити соромъ“.

— **Редакція „Нового Зеркала“** проситъ насъ о заявленье, що ч. 11 „Нов. Зерк.“ зъ причины слабости цинкографа выйде доперва вô второкъ дня 18 с. м.

— **Зъ Канева** пишутъ до кіевскои „Зарѣ“: Задля упавшого грубо снѣгу роботы коло могилы Тараса Шевченка, зачатй въ жовтни, мусѣли перерватися до весны. За сёмь недѣль роботы на Тарасовôй горѣ — поставлено крѣпкій пьедесталъ пôдъ желѣзный крестъ, насыпано могильный курганъ, построено недалеко ôтъ могилы хатину для стоража могилы и приладжено дерево на огорожу.

— **Галицкй урядники почтовй** внесли сими днями до рады державнои петицію о пôдвышенье пенсіи, о побôльшенье етату и о введенье правильности въ авансованю. Покликуючись на свою для суспôльности такъ важну, а для нихъ надмѣрно утяжливу службу, наводятъ петенты насупротивъ того, що на 1308 системизованыхъ офиціялôвъ почтовыхъ въ Долитавіи есть всего тôлько 273 надъофиціялôвъ замѣсть 1935, якъ бы належалося пôсля нормъ принятыхъ въ иншихъ урядахъ. Спеціяльно во Львовѣ-мѣстѣ числитъ урядъ почтовый вразъ съ трема филіями 90 низшихъ, а лишь 7 высшихъ урядникôвъ, а почтовый урядъ на двôрцяхъ желѣзниць 69 низшихъ, а лишь 2 высшихъ урядникôвъ, такъ що во Львовѣ-мѣстѣ припадае 1 высшій урядникъ на 13 низшихъ, а на двôрцяхъ желѣзниць 1 высшій на 35 низшихъ урядникôвъ. Загаломъ въ Галичинѣ высшй урядники до низшихъ маются числомъ якъ 1 : 18. Противно, урядники рахунковй, котрыхъ функціи далеко лекшй, котрй не роблятъ службы анѣ въ ночи, анѣ въ недѣлѣ и свята, працюютъ лишь по 7 годинъ денно и то въ свѣтлицяхъ далеко красше урядженыхъ нѣжь урядники почтовй, авансуютъ въ ôтношеню якъ 1 : 3. Въ загалѣ петиція урядникôвъ почтовыхъ — доручена и нашôй редакціи — робитъ враженье на читаючого и въ повнѣ заслугуе на тое, щобъ всѣ послы въ радѣ державнôй, котрымъ ходитъ о полѣпшенье долѣ всѣхъ покривдженыхъ та занедбаныхъ, щиро нею занялися. Особливо надѣемось, що нашй рускй послы, а головно о. Озаркевичь, неразъ вже забиравшій голосъ въ подôбныхъ справахъ, звернутъ свою увагу на тую петицію и въ радѣ державнôй дадутъ выразъ справедливымъ домаганямъ почтовыхъ урядникôвъ галицкихъ.

— **Конкурсы учительскй.** Окружна рада шкôльна въ Самборѣ розписала конкурсъ на посады народныхъ учителѣвъ въ мѣсцевостяхъ: 1) Бисковичѣ, 2) Чуква, 3) Бѣлина, 4) Берестяны, 5) Былицѣ, 6) Дубляны, 7) Гуменець, 8) Кульчицѣ, 9) Кранцбергъ, 10) Мистковичѣ, 11) Райтаровичѣ, 12) Рогôзно, 13) Селець, 14) Быкôвъ, 15) Черхава, 16) Торгановичѣ, 17) Зарайско, 18) Старе Мѣсто, 19) и 20) Сгара Сôль (посада старшого и молодшого учителя), 21) Стара Ропа, 22) Бѣличь, 23) Боложва горѣшна, 24) Страшевичѣ, 25) Стрѣльбичѣ, 26) Конѣвъ. Речинець до 3 (15) сѣчня 1884 р. Окружна рада шкôльна въ Залѣщикахъ розписала конкурсъ на посаду учителя при школѣ въ Лосячи. Речинець до 18 (30) грудня с. року. — При школѣ ветеринарiи во Львовѣ опорожнена посада асистента при катедрѣ описовои анатомiи; ремунерація 500 зр. рôчно; прошеня вносятся въ дирекцію тои школы до 1 л. сѣчня 1884 року.

— **На выданье всѣхъ творôвъ пок. Володимира Навроцкого** вплынуло доси: зъ складокъ на вечерницяхъ „Академичного Братства“ 5 зр. 37 кр.; ôтъ тов. „Просвѣта“ предплата на 25 прим. 50 зр.; ôтъ п. Франка зъ розпродажи его творôвъ 1 зр. 10 кр.; ôтъ о. И. Навроцкого предплата 2 зр.; ôтъ о. А. Навроцкого 2 зр.; ôтъ о. Вас. Копытчака 2 зр.; ôтъ о. М. Зубрицкого 2 зр.; ôтъ п. М. Бучиньского 2 зр.; ôтъ п. Луки

Викторовского 2 зр.; отъ п. Е. Желехôвского 2 зр.; отъ п. К. Шипайла 2 зр. — разомъ всего **72 зр. 47 кр.** — Печатанье творôвъ пок. Навроцкого зачнесь, надѣятись, ще сего мѣсяця, скоро печатня тов. им. Шевченка упораєсь съ гдеякими спѣшными роботами, котрыми теперь всѣ руки занятѣ. — (*Отъ комитету редакційного*).

— (**Дробнѣ вѣсти.**) Цѣсарь даруваръ громадѣ Саджава, богородчаньского повѣта, 100 зр. запомоги на довершенье будовы церкви. — Въ Александріи появилась зновь холера; померло 7 людей.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До архіерейского рукоположенія съ архіепархіи львôвскои явились пп.: 1) Гавр. Горецкій, 2) Алекс. Кисѣлевскій, 3) Ієр. Кмицикевичь, 4) І. Мащакъ, 5) Вол. Панасій, 6) Ант. Пôдлѣсецкій, 7) Теф. Соневицкій, 8) Альф. Ник. Сѣменовичь, 9) Т. Чубатый и 10) Пет. Шапковскій.

Институцію канонічну получивъ: о. Марк. Соневицкій зъ Велеснова на тую капеляніо.

Вставленося до намѣстництва о удѣленье институціи для оо.: Мих. Громницкого на Августôвку, Ант. Стефановича на Дмитрье и Л. Луцкого на Великополе.

На конкурсъ розписана капеляніа Дмитровичѣ, дек. львôвско загородского, наданя привatного, съ речинцемъ до 2 л. лютого 1884 р.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **Гаврíилъ Бѣленькій**, выслуженый поборець уряду податкового, членъ „Народного Дому“ и „Ставропигійокого Института“ упокоився вчера въ 74-ôмъ роцѣ житя. Покôйный ôтзначався твердымъ патріотизмомъ и до кôнця житя посвящавъ свои труды дѣламъ рускихъ институцій. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Сцены и разсказы изъ малорусскаго быта“.** — Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшла отъ-що въ Кіевѣ книжка *В. П. Жуковского* и продаєся по 25 копѣйокъ у всѣхъ кіевскихъ магазинахъ книжныхъ.

— **Жертвы на Руску Бурсу въ Тернополи вплынувшѣ** въ грудни 1883. 1) Доплаты за питомцѣвъ Бурсы 113 зр. 50 кр.; 2) Пр. о. Ант. Алиськевичь, яко членъ, 3 зр.; 3) Вп. Алекс. Барвѣньскій, яко членъ, 1 зр.; 4) Вп. Андр. Вовкъ, корець бараболь. При надходячихъ овятахъ Рôздва Хр. упрашаеся всѣхъ Вп. Патріотôвъ постаратися, щобы колядники збирали датки на Бурсу и прислати пôдписаному выдѣлови тое, що зберея для тернопôльскои Бурсы; до сего не треба дозволу политичнои власти. — Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы. Тернопôль дня 26 падолиста 1883. *Др. В. Лучаковскій.*

☛ **Съ нынѣшнымъ числомъ „Дѣла“ розсылаєся въ прилозѣ брушурка: „Гдеще о убезпеченіяхъ въ банку ассекураційнôмъ „Славія“ зъ поводу обѣжника львôвского заступництва того банку, розбсланого въ Галичинѣ съ ч. 15 часописи „Рускій Сіонъ“ написавъ Теофилъ Меруновичъ.“**

Подяка.

Тяжкимъ навѣтомъ навѣстивъ Всевышній нашу родину дня 25 падолиста (7 грудня) с. р.: того дня упокоилася по довгôй и тяжкôй хоробѣ моя найдорожша подруга, взглядно мати, Викторія зъ Зафіовскихъ Танячкевичева въ 62 р. свого житя. Въ незмѣрнôмъ нашôмъ горю и печали по такъ тяжкôй стратѣ правдивою ôтрадою було для насъ щире сочувство, съ якимъ прибули до насъ зъ цѣлои окрестности други нашѣ и знакомѣ, щобы насъ розважити а покôйнôй ôтдати послѣдну христіяньску прислугу. Пріймѣтъ про те щиру нашу подяку всѣ Высокодостойнѣ сусѣды и сусѣдки за Вашѣ ревнѣ труды и заходы якихъ Вы не щадили для нашои родины въ тôй тяжкôй для насъ добѣ, передовсѣмъ же засылаємо щире спаси Бôгъ за величавѣ похороны Всеч.: оо. Л. Головацкому зъ Манязы, М. Гордыньскому зъ Старулѣ, М. Зарицкому зъ Журикъ, А. Руденьскому зъ Яблôнки, М. Галиковскому зъ Порогôвъ, Ром. Добряньскому зъ Раковець, І. Могильницкому зъ Бабча, Л. Витошиньскому зъ Глубокого, І. Смольницкому зъ Крычки, І. Отрутыньскому зъ Космача, Авдыковичеви зъ Молотькова, и лат. пар. зъ Солотвины о. Дыдыкови, рôвножь о. Могильницкому въ Бабча за трогаюче надгробне слово, а въ кôнци всѣмъ ч. пѣвцямъ церковнымъ, ч. братству и сестрицямъ церковнымъ и всѣмъ вѣрнымъ, котрѣ такъ численно зôбралися на той сумный обрядъ. За Вашу сердечнôсть нехай Васъ Господь поблагословитъ и обдаритъ своими благами!

Петро Танячкевичь, гр. кат. капелянъ въ Манастирчанахъ, мужь покôйнои; Володиславъ Танячкевичь, Теофиля Танячкевичь, Ванда Целевичь, Михалина Конкольнякъ, дѣти; дръ Юрій Конкольнякъ, дръ Юліянъ Целевичь зятѣ Покôйнои.

! НА СВЯТА !

4⁴/₁₀	кило	Меду	2 зр.	75	кр
4⁸/₁₀	„	Маку синого . .	2 „	25	„
4⁸/₁₀	„	„ сѣрого . .	2 „	—	„
4⁸/₁₀	„	Сливокъ сушеныхъ .	1 „	90	„
4¹/₂	„	Повилъ найдобôрн. .	1 „	90	„
4¹/₂	„	„ добôрныхъ .	1 „	75	„
4⁸/₁₀	„	Орѣхôвъ волоск. добôр.	1 „	80	„
4⁸/₁₀	„	„ „ найдобôр.	2 „	10	„
4⁸/₁₀	„	Мигдалôвъ солодк. добôр.	6 „	50	„
4⁸/₁₀	„	Родзинкôвъ безъ кôстокъ	3 „	60	„
4⁸/₁₀	„	Маронôвъ (каштанôвъ) .	1 „	60	„
4⁸/₁₀	„	Яблокъ ренетъ . .	1 „	65	„
4¹/₂	„	„ машанцкихъ .	1 „	65	„
4¹/₂	„	Грушокъ добôрныхъ .	3 „	—	„
4¹/₂	„	смальцю въ пачцѣ . .	3 „	80	„
4²/₁₀	„	„ „ бляшанцѣ .	4 „	—	„
4⁴/₁₀	„	Солонины найдобôрн. .	4 „	05	„
4⁸/₁₀	„	Мармоляды морелевои .	5 „	—	„
3¹/₂	„	Сливокъ милевыхъ 8 п.	4 „	70	„
4¹/₂	„	„ „ 9 п.	4 „	85	„
4⁸/₁₀	„	Фигъ султаньскихъ добôрн.	3 „	80	„
4⁸/₁₀	„	Кавы доб. ôтъ 5 зр. 70 кр. до	8 „	50	„
1	„	Гербаты „ 2 „ 80 „	„ 8 „	—	„

(3—6)

Тома Гуровичь

Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

Перенôсячися до Вѣдня на постоянну посаду, не мавъ я на стôлько часу, щобы кождому зъ моихъ знакомыхъ и пріятелѣвъ зложити лично мое поважанье, — поспѣшаю про тое въ доровѣ письменнôй переслати въ своемъ, жены и родины имени сердечне поздоровленье.

Пересылаючи высказы повнѣ высокого поважаня, пишуся съ завѣреньемъ милыхъ и вдячныхъ споминокъ

I. Вихера.

П. Т.

Нынѣшнымъ маю честь завѣдомити моихъ П. Т. купуючихъ, що я переселився до Вѣдня и тамъ заложивъ

ФАБРИКУ

МАШИНЪ И ЗНАРЯДôВЪ РôЛЬНИЧИХЪ

на велику скалю пôдъ мою личною управою, **во Львовѣ** же буду удержувати **Складъ филіяльный** моихъ выробôвъ, повѣривши заступство панамъ

Павлови и Леопольдови Кравсъ,

котрѣ и на дальше будутъ вести варстатъ репараційный, заосмотреный, якъ доси, поступовыми машинами помôчными и силою пары. Упрашаю затымъ усердно о ласкавѣ взгляды и о повне довѣріе и на дальше для моихъ загально звѣстныхъ выробôвъ а тымъ самымъ и для мого нового предпріемства.

Опираючися на основнôй фаховости въ обôбранôмъ заводѣ, посвѣченôй такожь кôлькома патентами на практичнѣ винаходки, а такожь на знаменитыхъ робучихъ силахъ, поступовыхъ помôчныхъ машинахъ и достаточныхъ фондахъ, всемъ въ станѣ вдоволити всякѣ вымаганя. Поручаючися и на дальше, упрашаю усердно о занотованье моеи теперѣшнои адресы, пôдписуюся

Съ высокимъ поважаньемъ

I. Вихера

privil. Landwirtschafts-Maschinen-Fabrik

in Wien, II Bezirk, Wintergasse 18.

Comptoir und Niederlage

Wien, II Bezirk, Franzensbrückenstrasse 13.

Складъ филіяль. во Львовѣ, при ул. Городецкôй, ч. 47.

П. Т.

Маємо честь подати отсимъ до вѣдомости, що мы **набули на власнôсть фабрику и варстаты репараційнѣ п. И. Вихеры, ôтъ 10-ти лѣтъ истнуючу во Львовѣ при улици Городецкôй ч. 47**, а оставшійся на складѣ машины и знаряды приняли мы въ комисъ.

Складъ нашъ буде завсѣгды богато заосмотреный въ машины и знаряды рôльничѣ, походячѣ зъ найлѣпшихъ англійскихъ и вѣденьскихъ фабрикъ — а въ нашихъ варстатахъ будемо выконувати репараціи.

Надѣючись, що П. Т. Ôтбирателѣ зволятъ переллясти на насъ те довѣріе, якимъ честили нашого попередника, пишемось

Съ высокимъ поважаньемъ

Павло и Леопольдъ Кравсъ.

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свôй ново ôткрытый въ обильный выбôръ заосмотреный складъ:

Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (5—15)

BROCKHAUS'

Kleines Conversations-Lexikon

in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

Свѣчи церковнѣ

чистѣ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѣ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (26—?)

УВАГА. Въ цѣннику моеи торговлѣ розбсланôмъ съ ч. 129 „Дѣла“ зайшла **ошибка друк.** въ цѣнѣ гербаты; именно замѣсть 1 фт. Высѣвокъ власныхъ 1 зр. 40 кр.- *маѣ бути* 1 зр **70 кр.** Упрашаю тому П. Т. публичнôсть о ласкаве поправленье сеи ошибки.

Пѣвець церковный

честный и трудолюбивый або высшого стану чоловѣкъ, котрый розумѣвбы добре спѣвъ церковный, мôгбы за вынагородою прибути до Олешицъ найменше на мѣсяць, щобы пôдъучити кôльканяйцять молодцѣвъ спѣву хорального Близшѣ условія въ урядѣ парохіяльнôмъ въ Олешицяхъ.

Tarkinska

KAWA

OSZCZĘDNOŚCI

(Spar-Caffee)

KAWA

GALICYJSKA

(Galiz: Caffee)

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

„Мельбурнъ 1881“. — І. Нагорода „Цирихъ 1883“

Граючѣ предметы

4—200 штукъ граючѣ; съ експресією або безъ, мандолины; бубны, кастаньеты, небесѣ голосы, арфяны гры и т. д.

Коробки граючѣ

2—16 штукъ граючѣ; дальше нецесеры, пôдставки на цигара, швайцарскѣ домики, альбомы на фотографіи, приряды до писаня, скринки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, пуделка на цигара, табакерки, столы робôтнѣ, фляшки, склянки на пиво, стôлцѣ и т. д. **Все съ музикою. Завсѣгды найновѣйше и найлучше, особливо пригôдне на дарунки въ Рôздвяны свята, поручае**

J. H. Heller, Bern (Schweiz).

☛ Тôлько за спроваджуваня впростъ гарантуеся правдивôсть; илюстрованѣ цѣнники высылаю franco.

1100 найкрасшихъ предметôвъ въ вартости 20.000 франкôвъ ôтдаетъ на пробу за 3 злотыхъ с. р. до 30 цвитня 1884 яко премію. 3—4

!! НА СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ !!

Ôтзначеный листомъ похвальнымъ

ПЕРШІЙ НАЙБôЛЬШІЙ МАГАЗИНЪ

НОВОСТЕЙ и ЗАБАВОКЪ

ГЕНРИКА МИЛЛЕРА

рôгъ улицъ Галицкои ч. 6.

поручае въ найбôльшôмъ выборѣ

ЗАБАВКИ ДЛЯ ДѢТЕЙ:

Ляльки стрôйно убраны съ волосьемъ и безъ, такожь неубраны, штука по кр. 15, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80 и 1 зр. до 5 зр. — **Ляльки** кличучѣ Мама, Тата, по зр. 2 до 5. — **Гры товариски** найновѣйшого вынайденя штука ôтъ кр. 40 до зр. 4. — **Забавки Фребля** поучаючѣ для дѣтей ôтъ лѣтъ 3 до 10, штука по кр. 40, 50, 80 и зр. 1 до 5. — **Забавки пуделковѣ** предетавляючѣ: господарства, села, пользованя, жовнѣрôвъ и иншѣ въ великôмъ выборѣ, штука по кр. 20, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 до зр 5. — **Инструмента музичнѣ** якъ: скрипки, флѣты, кларнеты, гармонiи и катаринки о 1 и 4 мельодіяхъ, метальофоны шт. по кр. 20, 30, 40, 60, 80 до зр. 12. — **Убраня для дѣтей**, якъ, поручникъ, охотникъ, жокей, рицарь шт. по зр. 1, 2, 3, 4 до 6. — **Великій выбôръ прибôровъ на Боже деревце**, якъ: лѣхтарики, бомбонерки, овочѣ щлянѣ, свѣчки и иншѣ дрôбницѣ шт. ôтъ кр. 1 до 26. — **Шопки и фигурки для шопокъ** ôтъ зр. 1 до 5. — Замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше ôтворотною почтою (3—4)

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Ферholendта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаеся непереmакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

ЛЕВЪ АБРАМОВИЧЬ

Львôвъ, Рынокъ, домô п. Ербара (Андріолього) ***ч 29 въ подворю.***

Маю честь завѣдомити ВПоважну П. Т. Публичнôсть, що съ нынѣшнымъ днемъ я отворивъ

Торговлю товарôвъ локетевыхъ

якъ: **полотенъ, бѣлыхъ шифонôвъ, полотенецъ, оксфордôвъ, барханôвъ бѣлыхъ и барвныхъ, фланельокъ, вовняныхъ матерій на сукнѣ дамскѣ, пôдшевокъ, хустокъ вовняныхъ, хустокъ полотняныхъ, панчохъ и т. п.**

Працювавши довшій часъ въ тутешныхъ торговляхъ, мавъ я случайнôсть пôзнати вымоги П. Т. Панъ, а набувши товары за готôвку и вдоволяючись якъ найменшимъ зыскомъ, можу высше наведенѣ товары продавати по **цѣнѣ низшôй**, якъ всюда.

Поручаючись взглядамъ ВПоважнои П. Т. Публичности, выжидаю ласкавыхъ розказôвъ.

Замовленя зъ провинціи ôтсылаю ôтворотною почтою. (10—10)

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д, якъ зъ **вусколистнои бабки** роблени и задла свого певного скорого наслѣдку высоко цѣненій

Бонбоны бабковѣ

Виктора Шмидта & сынôвъ

въ **Вѣдни.** (3—12)

Правдивѣ тôлько въ Аптикахъ **и у Кароля Баллабана и Ст Маркевича во Львовѣ.**

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблке на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшѣ и поправленѣ

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантією 5 лѣтъ.

Тыжденвѣ раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где виде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѣ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѣ“, хоть така машина зôпсуеся — нѣжь си еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (30—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоциpеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѣ, голки, оляву до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редактеръ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 138. Львôвъ, Четверъ 8 (20) грудня 1883. **Рочникъ IV.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.	на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 зр.	на пôвъ року . . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 зр.	на чверть рок. . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.	на цѣлый рôкъ . .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 зр.	на пôвъ року . . .	8 рубл.
на чверть року . .	4 зр.	на чверть рок. . .	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . .	5 рубл.
на пôвъ року .	зр. 2·50	на пôвъ року . . .	2 50кр.
на чверть року .	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

„Просимо о надсыланье предплаты на IV чверть року и о выpôвнанье давнѣйшихъ рахункôвъ.

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва *„Дѣла“*. Съ поновленными силами, съ надѣею на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôдпимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

Не маємо намѣреня наводити тутъ всѣ добрй и спасенній плоды нашихъ змаганъ и трудôвъ за чотыро-лѣтный часъ выдаваня нашои часописи; о нихъ знає чей кождый нашъ читатель, а и исторія нашого народно-культурного розвою зрегиструє ихъ совѣстно. Пôдъ тымъ взглядомъ мы смѣло глядимо въ будучнôсть. Однакъ стôлько нехай намъ вôльно буде сказати, що „Дѣло“ съ своєю програмою, поставленою першимъ єи основателемъ, завсѣгды — въ добрыхъ и лихихъ хвиляхъ въ нашôмъ народнôмъ житю — стояло непохитно и неустрашимо на сторожи правъ нашихъ народныхъ, смѣло и съ почутьемъ святости бороненого дѣла вздержувало всѣ ворожй напоры и ôтбивало тысячнй напасти на рускій нарôдъ — а рôвночасно вказувало путь до всенародного добра и щастя. И съ гордостею въ души теперь бачимо, що галицка Русь нынѣ вже не тая, що була передъ чотырма роками. Замѣсть сонливои байдужности нашои интелигенціи — бачимо нынѣ майже всюды рухъ народный, чуємо живе битье народного пульсу. Замѣсть поспôльного недовѣрюваня, пôдозрѣваня — бачимо нынѣ загалъ Русинôвъ въ згодѣ при всякихъ всенародныхъ дѣлахъ и лишь сердечно бажаємо, щобы тая братня згода що-разъ бôльше скрѣплялася въ нерозрывну звязь щирои поспôльнои любови, недоступнои для нѣякихъ ворожихъ а хитрыхъ покусъ, хотячихъ насъ на ново розъєднити. Бачимо нынѣ всюда неупинну а ревну роботу нашои интелигенціи особенно нашого патріотичного духовеньства надъ нашимъ сельскимъ и мало-мѣщаньскимъ народомъ, бачимо такожь — що ється рѣчею для насъ безконечно радôстною — роботу народну въ самôмъ нашôмъ простôмъ народѣ. Словомъ, ôтъ початку нашихъ трудôвъ до нынѣ — мы бачимо великій поступъ до лучшого въ нашôмъ народнôмъ житю. А се додає намъ тôлько охоты и жару до дальшои нашои працѣ въ дотеперѣшнôмъ направленю.

Якъ доси бувало, такъ и на будуще часопись наша тѣсно буде звязана съ долею руско-народною, буде ôтблискомъ чи народнои радости, чи народного горя. Якъ доси, такъ и на будуще буде органомъ не якого тамъ товариства або якои партіи, але органомъ цѣлои Руси широкои. Окликъ нашъ *„Русь для Русинôвъ и черезъ Русинôвъ“* — буде и на дальше згортати розсѣяныхъ черезъ всякй злощастнй невзгодины сынôвъ Руси въ одну могучу громаду, щиро бажаючу силы и славы єдинои матери — Руси.

Якъ доси, такъ и на будуще будемо звертати нашу увагу на всѣ стороны нашого народного житя. Но-при дѣла политичного и суспôльного значеня не спустимо зъ ока, а противно, будемо велику увагу звертати на дѣла економичнй, — бо ôтъ економичного быту нашого народа зависитъ и наше національне та суспôльне здвигненье. Щобы въ „Дѣлѣ“ могло мовь въ зеркалѣ ôтбиватися вѣрно житье наше народне въ цѣлôй Руси, мы запросили многихъ здôбныхъ и дѣятельныхъ патріотôвъ нашихъ по всѣхъ сторонахъ нашои землѣ въ Австріи и въ южнôй Россіи до періодичного надсыланя намъ основныхъ дописей про житье-бутье нашои интелигенціи и нашого простолюдина. Тую просьбу пôдносимо на сѣмъ мѣсци також до **всѣхъ** нашихъ Вп. Родимцѣвъ, охочихъ запомагати нашу часопись своими дописями и звѣстками. Понеже фейлетонъ въ нынѣшнôй порѣ має дуже велике значенье, то мы постаралися о цѣкавй белетристичнй и науковй працѣ нашихъ найлучшихъ писателѣвъ въ Галичинѣ и за кордономъ. Съ новымъ рокомъ буде введена въ „Дѣлѣ“ нова рубрика „Оглядъ часописей“, въ котрôй будутъ региструватися що найважнѣйшй голосы всякихъ часописей, передовсѣмъ галицкихъ, маючй яку-небудь важнôсть для Русинôвъ. Тая рубрика буде мати важне значенье особливо для тыхъ читателѣвъ, котрй не маютъ случайности читати бôльшого числа газетъ.

Просимо нашихъ Вп. Родимцѣвъ не забувати такожь на велике значенье выдаванои при „Дѣлѣ“ — *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*, котрои вже доси выйшло 13 томôвъ, а котра майже зовсѣмъ вже выперла зъ рускихъ домôвъ лектуру повѣстей на чужихъ языкахъ, а подає на рôднôй мовѣ европейскй взôрцѣ высокихъ творôвъ людского духа.

„Дѣло“ и **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“** будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объємѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. *„Дѣло“* що вторника, четверга и суботы, а *„Библіотека“* два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей“** выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстанутъ **даромъ** початокъ славнои повѣсти Мавpикія Іокая *„Золотый человѣкъ“*, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдує пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до **„Администрациі Дѣла во Львовѣ“** (ул. Краковска, 44).

При письменнôмъ **замовленю** „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого має часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ выpôвнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.

Ut quidquid fecisse videatur.

(По поводу нового „Регуляминy дорогового“.)

Справа дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ належитъ до найбôльше пекучихъ справъ въ нашôмъ краю. Зъ помѣжь 1660 километрôвъ дорôгъ, узнаныхъ повѣтовыми, въ 1882 роцѣ було способныхъ до ужитку всего лишь 1260 килом., тай то бôльша половина ихъ, збудована ще въ добѣ передъ-автономичнôй, вымагала меншои або бôльшои направы. Зъ помѣжь 30.000 килом. дорôгъ громадскихъ заледво 3000 находится въ добрôмъ станѣ; такъ що загаломъ маємо въ краю звышь 28.000 килом. дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ — бôльше або менше невдалыхъ до ужитку. Въ тôмъ числѣ побôчь 21.000 килом. дорôгъ громадскихъ узнаныхъ „менше важными“ (бо тамтуды не ѣздятъ паны анѣ рôвно вельможнй жиды, а тôлько самй хлопы ломаютъ возы та замучуютъ худобу) есть 4000 килом. дорôгъ признаныхъ повѣтовыми, але ще не збудованыхъ, дальше около 600 килом. дорôгъ повѣтовыхъ хочь и збудованыхъ, але вымагаючихъ направы, и въ кôнци 6000 килом. дорôгъ громадскихъ, але „важныхъ“ для комуникаціи и навѣть для цѣлей войсковыхъ.

Въ виду такого сумного стану дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ, въ виду такого неблагонадежного факту, що навѣть повôзъ самого п. намѣстника не выдержавъ тортуры на однôй зъ тыхъ дорôгъ и зломався, — зôбралася наша найвыша власть автономична на ôтвагу и почала думати надъ способами направы. Плодомъ того думаня являєся „регуляминъ дороговый“, въ котрого вытягъ подавъ кореспондентъ „Czas-y“ въ ч. 287 въ дня 18 грудня. Признаємось, що мы досыть неохôтно взялись за читанье того вытягу, знаючи въ

Переговоры царя Ивана IV (Грозного)

съ цѣсаремъ Максимиліяномъ II

дотычно Польщѣ, Литвы и Руси (1575—1576 рр.)

(Конецъ.)

VI.

Послы цѣсарскй: рицарь Иванъ Кобенцль ф. Просегъ и цѣс. совѣтникъ апеляційный Данило Принцъ, — послѣдный бôльше секретарь посольства, — выбрались въ дорогу вразъ съ численною свитою 18 жовтня 1575 р.,[26]) с. в. въ хвили, коли въ Польщи вже бувъ назначеный день сойму елекційного на 5 падолиста. Вже часъ выѣзду показує, такъ якъ и цѣлый хôдъ переговорôвъ, що двôръ вѣденскій, якъ зъ одного стороны радъ бувъ сповнити волю просячихъ, такъ зъ другои стороны зволѣкавъ, щобъ тымчасомъ дôждатись — нѣмъ послы доѣдутъ до Москвы — укôнченя справы въ Польщи, и щобы мочи пôзнѣйше выступити съ довершеными фактами. Въ переговорахъ послôвъ съ ôтпоручниками царскими бачимо, що всюды высуваесь на передъ Ливонія, — пôдчасъ коли цареви все передовсѣмъ иде о справы польско-литовскй. Дипломаты царскй уважаютъ зъ своеи стороны завоюванье Ливоніи довершенымъ фактомъ, о котрôмъ и згадувати шкода. Обѣ стороны руководились ту своими интересами.

Послы ѣхали на Брацлавъ шлескій, Торунь, Королевець, Вильно, Оршу. Характеристичне для настроеня, яке панувало на Литвѣ (очевидно, не мѣжь магнатами) противъ цѣсаря се, що тамже пôдчасъ переѣзду послôвъ загально мовлено: „ѣдутъ, щобы роздѣлити мѣжь царемъ и цѣсаремъ землю литовску“[27]).

Зъ роскаву царя принято послôвъ гôдно, але съ певною резервою; царь не скоро удѣливъ имъ послуханя и велѣвъ тымчасомъ боярамъ съ ними поровумѣватись, на що знôвъ послы не приставали, говорячи, що они высланй до царя.

Вже 18-го сѣчня 1576 р. були послы въ Дорогобужу, але ажь 6 лютого слѣдувало перше послуханье въ Можайску. Царь довго чекавъ на „великихъ“ послôвъ, тожь и самъ не квапився.

Поминаємо всѣ формальности, съ якими царь принимавъ послôвъ „христіянского цѣсаря“, свого брата[28]). Властивй переговоры вели съ послами царскй ôтпоручники. Въ обширнôмъ exposé обговорюютъ цѣсарскй послы справы, за для котрыхъ приходятъ: дякуючи цареви за вставленьеся въ Польщи и на Литвѣ за сыномъ цѣсарскимъ Ернестомъ и запевнюючи, що Ернестъ по выборѣ окажеся вдячнымъ, поновляютъ просьбу, щобы царь наклонивъ всѣхъ Полякôвъ приняти Ернеста на короля, а потôмъ переходятъ до Ливоніи и обширно надъ нею розводятся; просятъ, щобы царь ôткликавъ войска, щобы живъ въ згодѣ съ Польщею, Литвою и ливонскою землею; сю послѣдну просьбу повторяютъ кôлька разôвъ, звертаючи при тôмъ увагу, що Ливонія належитъ прецѣ до „святои землѣ нѣмецкои и Єго Величества цѣсаря римского“; просятъ, щобы царь ôтдавъ Литвѣ се, що завоювавъ; обѣцюютъ, що Ернестъ по выборѣ получится съ царемъ противъ спôльныхъ ворогôвъ — Туркôвъ, а споможе ихъ и король испанскій; звертаютъ увагу, що щастье воєнне дивно змѣняся, та що прецѣ на всходѣ має царь много непôдбитыхъ земель.

На те дôстали послы слѣдуючу ôтповѣдь: царь годится на выбôръ Ернеста въ Польщи,— однакъ царь бажавбы сполученя съ Москвою вел. княжества литовского; такожь домагаєся царь своеи „отвѣчноi вотчины“ — Кіева и Ливоніи. На се заявляютъ послы, що на прилученье вел. княжества литовского до Москвы нѣякъ згодитись не можутъ, бо Литва и Польща полученй тревало и нероарывно по всѣ часы; треба, щобы царь и цѣсарь взаимно попирались, бо инакше готовъ въ Польщи бути выбраный васалъ турецкій — Баторій; що до Кіева, то цѣсарь знає, що Кіевъ ôтвѣчна вотчина царя, а Ернестъ, зôставши королемъ, ôтступитъ цареви за-про братску любовь Кіевъ и деякй иншй мѣсця; що до Ливоніи, то послы не маютъ наказу сеи справы залагоджувати, на се вышле цѣсарь особне посольство; просятъ вконець, щобы царь выславъ до радъ литовскихъ и польскихъ письма для попертя Ернеста.

Отсе головный змѣстъ переговорôвъ. Отриманши ще працальне послуханье, ôтходятъ послы (одинъ 11 лютого, другій пôзнѣйше). Сповняючи просьбу послôвъ, выславъ царь жаданй листы. Сй листы характеристичнй: пригадуючи посольство Гарабурды, заявляє царь, що ще и теперь прійме выбôръ хочьбы лишь однои Литвы, съ „вылученьемъ короны польскои“, на котру поручає Ернеста; колибъ однакъ Литва не хотѣла ôтдѣлятись ôтъ Польщѣ, то нехай и она выбирає Ернеста, а въ имя христіянства упоминає, щобы не выбирати Баторія; що до границь Литвы, то свого часу „договоръ учинимъ, какъ будетъ пригоже.“ Выславъ царь такожь гонцѣвъ до цѣсаря, а въ данôй имъ инструкціи держится Кіева и Ливоніи.[29])

VII.

Тымчасомъ справы въ Польщи не стояли на мѣсци. Выбôръ въ сенатѣ упавъ не на Ернеста, але на самого цѣсаря Максиміліяна. Однакъ шляхта о тôмъ и чути не хотѣла и выбрала Стефана Баторія. Цѣсарь не рѣшався, що має робити, ждавъ, зволѣкавъ, хотѣвъ листомъ Стефана налякати. Въ цвѣтню бувъ ново-выбраный король Баторій вже въ Краковѣ, а 1 мая коронувався.

Д. 20 цвѣтня завѣдомляє цѣсарь царя, що выбраный королемъ и що выбôръ пріймає; що противна партія хоче мати королемъ Стефана, але що цѣсарь до сего не допуститъ.[30]) Д. 13 червня ôтповѣдає царь, що Стефанъ вже коронованый, що вже майже всѣ на него въ Польщи згодились; пытаєся, що цѣсарь думає робити; радитъ дѣлати скоро. Але замѣсть слухати сеи рады, цѣсарь упоминаєсь вѣчно о Ливонію. Царь ôтповѣдає, що Ливонія — то его власна справа; звѣщає, що Баторій присылає до него послôвъ и укладаєсь о миръ; впрочѣмъ заявляє, що ожидає ôтъ царя посольства, щобы докладно порозумѣтися що до спôльнои акціи. Гонцѣ царскй, котрй вертаютъ ôтъ цѣсаря що-ино ажь 15 сѣчня 1577, такожь доносятъ, що и ихъ мучено безнастанно Ливонією.

На сѣмъ кôнчатся переговоры; цѣсарь Максиміліянъ умирає вже 11 жовтня 1576, а дальшй переговоры дворôвъ вѣденского и московского ведутся мѣжь наслѣдникомъ Максиміліяна, цѣсаремъ Рудольфомъ II и царемъ.

Политика австрійска потерпѣла по разъ другій въ Польщи рѣшуче фіяско, а царь Ливоніи все таки не ладився ôтдавати.

---

[26]) *Acta. XVI*, 81; *Памят. д. с.* I, 517; *Adelung*, I, 288.

[27]) *Orzelski.*

[28]) *Выбраного* короля Баторія не называвъ царь **братомъ** а лишь **сусѣдомъ**.

[29]) Гл. *Памятники д. с.* и *Adelung, d. R i R.*

[30]) *Пам.* I, 635 и сл. *Соловьевъ* VI, 302.

горы, що при вадливости самои уставы дороговои, котра головно — якъ намъ здавсь — есть причиною сумного стану нашихъ дорѳгъ, выдѣлъ краевый ледви чи зможе выдумати якій-небудь способъ для направы лиха. Але все жь таки щиро думаючому навѣть середъ найнепріязнѣйшихъ обставинъ може впасти яка небудь щаслива думка, — се спонукало насъ — дошукуватися чого небудь такого и въ новѳй роботѣ выдѣлу краевого. Та жаль сказати — нѣчого подѳбного мы тамъ не найшли, що бѳльше, не найшли навѣть слѣду охоты — зробити що-небудь, а тѳлько просте повторенье знаныхъ ѳтъ давна приписѳвъ уставы громадскои, немовь припѳмненье того, що всѣмъ уже давно надоѣло до живого.

Въ якѳй цѣли выробляются и публикуются такѳ регулямины, — Господь знае. Бо чей же приписы уставы дороговои знанѳ суть всѣмъ и безъ него! Бо яка жь се для когонебудь новина, що §. 28 уст. дор. наказуе, що „дороги громадскѳ повинно находитися въ добрѳмъ станѣ“, коли помимо того такъ выразного припису они находятся именно въ кепскѳмъ станѣ? Не менше лишне було пригадувати §. 12 тои жь уставы, означаючій maximum престацій дороговыхъ на 6 днѣвъ ѳтъ одного нумеру въ селѣ для хлопѳвъ (безъ взгляду на станъ маетку) а достарченье потрѣбного патычя до будовы мостѳвъ зъ стороны дѣдича и §. 13, приписуючій въ разѣ недостаточности тои престаціи ще складку грошеву. Крѳмъ тыхъ параграфѳвъ цитуе проектъ регулямину ще §§. 16 (о замѣнѣ престацій на грошѣ), 15 (о вымѣрюваню престацій), 18 (о запомогахъ для повѣтовыхъ дорѳгъ зъ фонду краевого), 28 (о зарядѣ дорѳгъ громадскихъ), 21—23 (о надзорѣ зъ стороны выдѣлу повѣтового), 25 (о обовязкахъ выдѣлу краевого взглядомъ дорѳгъ), въ кѳнци нагадуе розпорядженье намѣстництва, выдане 27 марта 1872 до властей политичныхъ що до надзору надъ дорогами, и инструкцію службову жандармеріи зъ р. 1876, въ котрѳй вложено и на жандармерію обовязокъ надворувати надъ дорогами. Всѣ тѳ параграфы и приписы розведено въ „регулямине“ належитою довою воды, розказано, якъ то говорится, „своими словами“ — тай годѣ. Божь прецѣ всѣ тѳ уставы, — о кѳлько се можливе,—выконуются й теперь. Особливо на жандармерію и на староства нарѣкати не можна; тѳ знаютъ свои приписы, и скоро що-небудь, староста сейчасъ шле до громады пѳсланця карного! Правда, громада волитъ неразъ держати и оплачувати того пѳсланця (по 1 зр. на день) и кѳлька тыжднѣвъ, нѣжь направляти дорогу, коли н. пр. шутеръ треба возити въ далека, а ту въ поли своя робота або ѣхати годѣ. До чого жь вся парада выдѣлу краевого? Чого жь ту давати собѣ видъ, що нѣбы-то „щось робится“, надъ чимось мыслится, коли на дѣлѣ не робится и не мыслится нѣчого!

Але нѣ! Мы помылилися! Въ регулямине выдѣлу краевого есть одна нова рѣчь, якои доси нема по нашихъ селахъ. Есть то приписъ, обовязуючій зверхности громадскѳ — провадити „книги дороговѳ“. Въ якѳй цѣли — того не сказано. Може бути, що тѳлько для евентуального ужитку краевого бюра статистичного, — бо иншого ужитку тыхъ книгъ мы не бачимо. Теперь вѳйтъ „выганяе“ на престаціи дороговѳ пѳсля звычайного спису громадянъ по нумерахъ або пѳсля табелѣ податковои; обробитъ кождый по дневи, чи то пѣшо, чи тягломъ, — а дорога не готова, то й починаеся друга черга и т. д. Коли бъ не сама кривдяча устава, то ѳтъ власти громадскои людамъ кривды не буде. По що жь ту ще провадженье окремыхъ книгъ? Тай то книгъ не абы-якихъ, бо въ нихъ мусятъ бути записанѳ: 1) имена и прѳзвища всѣхъ громадянъ обовязаныхъ до престацій дороговыхъ, або увѳльненыхъ ѳтъ того обовязку (при увѳльненыхъ муситъ такожь бути занотована правна пѳдстава ихъ увѳльнения); 2) престаціи чи то пѣшѳ чи тяглѳ, для кождого контрибуента вызначенѳ; 3) кѳлько въ вызначеныхъ престацій контрибуентъ въ бѣжучѳмъ роцѣ чи то ѳтробивъ, чи сплативъ грѳшми; 4) кѳлько и якого патычя достарчивъ обшаръ двѳрскій до будовы дорѳгъ; 5) доходы походячѳ зъ иншихъ жерелъ и вложенѳ до фонду дорогового грѳшми або ѳтбутѳ роботою; 6) кѳлько въ бѣжучѳмъ роцѣ потрачено въ громадѣ днѣвъ робучихъ, матеріялу и кѳлько выдано грошей на будову дорѳгъ; 7) кѳлько и якихъ робѳтъ було съ початкомъ року прелиминовано, а кѳлько на правду зроблено; 8) содержанье розпоряджень одержаныхъ ѳтъ зверхныхъ властей и выданыхъ громадянамъ въ справѣ дорѳгъ громадскихъ; розумѣеся само собою, що не повинно бути залишене вписанье въ ту книгу такожь 9) число каръ, якѳ заплатила громада въ роцѣ бѣжучѳмъ за невыповнюванье престацій дороговыхъ.

Мы не перечимо, що такѳ книги, колибъ докладно були веденѳ по громадахъ, моглибы съ часомъ достарчити цѣкавого статистичного матеріялу, — але чи они хочь крыхѳтку чимънебудь причинятся до поправы самыхъ дорѳгъ громадскихъ, о тѳмъ мы „паки и паки“ сумнѣваемось. Хочь мы й великѳ пріятелѣ статистики, то все таки намъ здаеся, що добре рахувати лишь тому, кто маe що рахувати, а мы поки-що въ нашѳй дороговѳй статистицѣ мусѣлибъ переважно лишь то, чого не маемо.

Але се розпорядженье выдѣлу краевого не есть таке безцѣльне, якъ бы здавалося на першій поглядъ. Кому се выдаеся дивнымъ, для чого то нашѳ власти автономичнѳ поручь съ политичными такъ завзято сушатъ соѳ головы, щобъ тѳлько звалити якъ можна найбѳльше канцелярійнои, бухгалтерскои роботы на зверхности громадскѳ, на вѳйтѳвъ и писарѣвъ, мѣжь котрыми прецѣ добра половина ледви чи вмѣе добре пару слѳвъ написати, — кому се выдаеся дивнымъ и незрозумѣлымъ, тому мусимо пригадати, що властиво вся тенденція нашои „hierarchii społecznej“ змагае до того, щобъ допровадити теперѣшнѳ зверхности громадскѳ до цѣлковитои неможности урядованя, щобъ вѳйтомъ анѣ писаремъ громадскимъ не мѳгъ бути селянинъ, господарь працюючій на грунтѣ. Вже теперь на голову такого вѳйта и писаря сельского звалюсь и въ староства и въ рады повѣтовои така маса рѳжнородноп урядовои писанины — и все то пѳдъ загрозою дуже острыхъ грошевыхъ каръ, — що приходится майже 4 днѣ въ тыждни посвятити на само писанье, коли не хочеся платити вѣчно кары та удержувати пѳсланцѣвъ карныхъ.

Назовемо тутъ головнѣйшѳ роботы:

1) Ѳтбиранье податкѳвъ (звычайно що недѣлѣ, але при кѳнци кварталу неразъ приходится и 2—3 днѣ въ тыждни ѳтложити). Съ ѳтбираньемъ податкѳвъ получене веденье двохъ дневникѳвъ податковыхъ: одинъ для податку грунтового, а другій для податку домово-клясового. Тѳ дневники звычайно ведутся въ двохъ примѣрникахъ, зъ котрыхъ одинъ при ѳтвоженю податку лишаеся въ урядѣ податковѳмъ, а другій въ громадѣ.

2) Съ ѳтбираньемъ податкѳвъ сполучене такожь робленье квартальныхъ выказѳвъ рестанцій податковыхъ и припадаючого екзекутного; кождый такій выказъ забирае що найменше 3—4 днѣ часу убійчои працѣ.

3) Веденье протоколѳвъ ухвалъ рады громадскои.

4) Веденье книгъ касовыхъ касы громадскои.

5) Веденье книги каръ полевыхъ и иншихъ, вплываючихъ до касы громадскои.

6) Веденье книги фонду убогихъ.

7) Веденье выказу кореспонденцій мѣжь громадою а староствомъ та радою повѣтовою.

8) Выдаванье паспортѳвъ для худобы.

9) Веденье протоколу оглядинъ мерцѣвъ и предкладанье власти политичнѳй реляцій (письменныхъ!) о всякихъ заразливыхъ недугахъ.

Додаймо до того ненастанну писанину въ рѳжныхъ случайныхъ справахъ, або такѳ надзвычайнѳ роботы, якъ конскрипція, реклямаціи ѳтъ податку грунтового, робленье выказу и докладного опису всѣхъ домѳвъ въ селѣ (при случаю торѳчнои реформы податку домово-клясового), а такожь робленье выказу всѣхъ властителѣвъ грунтовыхъ, кѳлько который маe грунту и въ котрыхъ нумерѳвъ катастральныхъ (на те при послѣднѳмъ помѣрѣ зовсѣмъ не звернено уваги!), котра робота вымагае найменше одинъ тыждень тяжкои працѣ — то будемо мати образъ — хочь и не зовсѣмъ повный — тыхъ обовязкѳвъ, якѳ тяготѣютъ теперь на писаряхъ громадскихъ, а властиво на вѳйтахъ, бо вѳйтъ ѳтповѣдае за писарску недбалѳсть або неспосѳбнѳсть. Отже теперь доведено майже до того, що господарь-селянинъ, котрый не хоче зовсѣмъ покинути и змарнувати свого господарства, не може бути вѳйтомъ, а тымъ менше писаремъ громадскимъ.

А кто жь маe нимъ бути — пѳсля интенціи нашои „hierarchii“? Се пытанье мѣститъ въ собѣ и ѳтповѣдь. Именно она сама, „hierarchia“ повинна занятн те мѣсце. Дѣдичѣ повинно бути вѳйтами, а ихъ прислужники писарями громадскими. Тогды наступитъ пожаданье повднанье мѣжь дворами а хатами, таке, якъ наступило въ однѳмъ селѣ на Покутю, где дѣдичь, будучи заразомъ вѳйтомъ, выкупивъ майже всѣ селяньскѳ грунты и цѣле село вробивъ своимъ слугою и дуже дешевымъ и послушнымъ слугою, бо не хоче выдати нѣкому анѣ книжки службовои, анѣ паспорту, щобъ мѳгъ ити въ дальшѳ стороны на зарѳбки, змушуе всѣхъ „сидѣти дома“ и робити у себе по 10 кр. въ самъ горячій часъ робѳтъ полевыхъ.

Що нашѳ вельможнѳ опѣкуны ясно бачутъ передъ собою тую цѣль и тужно вѳтхаютъ до неи, се посвѣдчуе намъ вся ихъ тиха „praca organiczna“. И они маютъ въ своихъ рукахъ богато средствъ до ей осягненя, особливо такихъ невинныхъ средствъ, якъ н. пр. навалюванье на зверхнѳсть громадску надмѣрнои писанины и пр. Мы, розумѣеся, зарадити тому не можемо; мы сповняемо свѳй обовязокъ, вказуючи, до чого ведутъ такѳ стежки. Мы додалибы ще для нашихъ вельможныхъ опѣкунѳвъ лишь одну пересторогу: кто знае, панове, чи не есть се хибна дорога? Кто знае, чи замѣсть пожаданои „harmonii społecznej“ не зайдете вы тымъ шляхомъ до иншои „музыки“, котра часомъ и для васъ и для всѣхъ въ нѣй участвуючихъ може статися дуже а дуже непріятною?...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Аграрне питанье въ окупованыхъ провинціяхъ*) становитъ на разѣ одинъ зъ найважнѣйшихъ проблемѳвъ австро-угорскои политики, бо ѳтъ того, въ якій способъ оно буде полагоджене, зависятъ всѣ дальшій змаганя новои администрації. Звѣстно, що ѳтношеня аграрнѳ були однымъ зъ найважнѣйшихъ моторѳвъ повстаня въ Боснiи и Герцеговинѣ, а Австрія, пріймаючи ѳтъ Европы мандатъ привернеия ладу въ сихъ краяхъ, мусѣла мати передъ очима передовсѣмъ задачу упорядкования ѳтношень экономичныхъ. Задача се не легка, бо стаючи рѣшучо по сторонѣ кривдженыхъ и вызискуваныхъ кметѣвъ, мусѣлобыся правительство наразити могучимъ бегамъ, а ворожій настрѳй сеи клясы босняцкои суспѳльности парализувавбы всяку акцію. Въ виду того залишила управа окупованыхъ провинцій на разѣ радикальну реформу ѳтношень аграрныхъ и обмежилася лишь на тѳмъ, що усунула надъужитя протегованѳ турецкими властями. Властива реформа приготовляеся помалу съ великою оглядностею и буде, здаеся, не такъ ще скоро переведена. — Теперѣшна управа стоитъ именно на тѳмъ становищи, що грунта, котрѳ теперь становлятъ предметъ аренды, мусятъ бути выкупленѳ, позаякъ однакожь арендаторы не маютъ потрѣбныхъ грошей, то и рѣшенье пытаня сплаты не може прибрати реальнои формы. Въ тѳмъ ѳтношеню цѣкаве найновѣйше розпорядженье начального администратора Босніи и Герцеговины, министра спѳльного скарбу Каляя, котрый завѣвъ въ окупованыхъ краяхъ институцію ипотечного кредиту що до рустикальныхъ грунтѳвъ. Затяганье ипотечныхъ пожичокъ на рустикальнѳ грунта въ Бо-

---

По сторонѣ царя бачимо дѣйстну охоту порозумѣтись на пѳдставѣ ясно означеныхъ условій; двѳръ вѣденскій держится репяхомъ нещастнои Ливоніи, а цѣсарь замѣсть рѣшучо выступити въ Польщи та порозумѣтися що до спѳльнои розумнои акціи, пише листы — та змагаеся дѣлати на свою руку. Тожь не диво, що и царь на свою руку поступае.

Брязкѳтъ оружія московского грѳзнымъ гомономъ ѳтбиваеся въ Польщи и на Литвѣ. Вѳйну, котрои Литва такъ лякалась, мусѣвъ вести съ Москвою Баторій, мимо всѣхъ посольствъ и письмъ цѣсаря. Не се була дорога, — не на Вѣдень, — Польщи и Литвѣ до порозумѣня съ Москвою. Литва и Польща мусѣли що-разъ бѳльше ограничатись до дефензивы; городъ за городомъ упадавъ. А Кіевъ?— Кіевъ бувъ вже 100 лѣтъ опѳсля при Москвѣ.

Царь Иванъ IV предкладавъ цѣсареви Максимиліянови ѳтлученье Литвы ѳтъ Польщѣ. 200 лѣтъ опѳсля слѣдувавъ розбѳръ Польщѣ, тѳлько що Москва дѳстала о много бѳльше, якъ упоминалася за Грозного.

Пролято много братнои крови. Епигоны политикѳвъ польскихъ, котрѳ-то колись умѣли перевести полученье Литвы съ Польщею, не умѣли довершити свого великого, всеславянского дѣла. Такъ вже судилося. Въ исторіи перескокѳвъ нема: треба цѣлу школу недолѣ перейти — и все ще переходити.

Корженко.

УЧИТЕЛЬ А ПАНОВЕ „СЕКРЕТАРѢ“!

Дня 3 грудня бувъ я свѣдкомъ конференціи двохъ писарѣвъ громадскихъ въ Городенцѣ. Случай бувъ такій. Вычерпавши до крыхты свою свѣжо „выфасовану“ пенсію мѣсячну на закупъ хлѣба насущного, котрый мавъ становити мѳй цѣломѣсячный прожитокъ, сидѣвъ я коло своихъ пакункѳвъ и пакуночкѳвъ въ маленькѳй комнатцѣ заѣзднего дому, чекаючи на селянина, котрый мавъ мене до дому ѳтвезти. Гадки мои сягали на кѳлька сотъ лѣтъ въ будущину, коли то станъ учительскій съ бѳльшою просвѣтою народа дочекаеся лѣпшои долѣ. И вже здавалось менѣ, що я не товчуся по лихихъ дорогахъ лихою селяньскою тарадайкою и заморенымъ конятами, але ѣду своимъ кованымъ возомъ и своими кѳньми; що сиджу не въ брудноѳ клѣтцѣ городеньского заѣзду, але въ теплѳй свѣтлици въ своѣй хатѣ. Коли въ тѳмъ очи мои глипнули на пакунки, становлячѳ все достояніе мое, — и сей видъ ѳтъ разу протверезивъ мене. Бо не думайте, щобъ тыхъ пакункѳвъ було такъ богато: о, певно, що бѳльше „предметѳвъ“ я удѣляю въ своѣй школѣ! Почисливши вже и маленькій пакуночокъ, обвитый мотузочкомъ, а мѣстячій въ собѣ за 2 кр. перцю, котрый певно дѳстався менѣ яко еквивалентъ за удѣлованье якои-тамъ „астрономіи“ або „ветеринаріи“, то все жь таки лишилось много обовязковыхъ предметѳвъ, котрѳ не мали и такого надъобовязкового еквиваленту!

— Ja się na pana gniewam! — загомонѣвъ голосъ панка, розмовляючого ѳтъ кѳлькохъ хвиль съ жидкомъ въ другѳмъ кутѣ комнаты.

— Ny, za co? — спытавъ жидокъ.

— Bo ja dla tego porzuciłem pisaryę w D., aby chłopów zmusić do większej płacy.

— Co tam! — каже жидокъ. — mnie wigoda była, teraz mam kilka wszi w kupie.

Зъ дальшои ихъ бесѣды змѣркувавъ я, що „панокъ“ бувъ писаремъ чи тамъ „секретаремъ громадскимъ“ въ С., Р. и ще гдесь тамъ, а жидокъ занимавъ тую саму посаду въ Д., К. и ще въ кѳлькохъ сусѣднихъ селахъ.

— Jakże tam z tymi arkuszkami, — rozdajesz już pan chłopom? Po czemu płacą za to? — спытавъ панокъ жидка.

— Od arkuszka po 5 centy — ѳтповѣвъ жидокъ, — już ja tak sobi u każdy wszi postanowił, — ale bez czitania arkuszka. Ni mam czas czitać, naj sobi idzie gdzie chce!

— То вже учитель въ додатку до астрономіи и ветеринаріи муситъ селянамъ за дармо сю послугу вробити! — подумавъ я собѣ.

— To dobrze, — похваливъ панокъ, — u mnie tak samo. Ja zaledwo mam czas dwa razy albo raz na miesiąc zaglądać do R. Postaralem się o drugą pieczątkę, bo nie mam czasu posyłać do wójta za każdem głupstwem.

— Ja musim takoż tak sobi zrobicz, — сказавъ жидокъ, котрому той мудрый концептъ дуже сподобався.

Отъ якъ то йде, — подумавъ я собѣ. Шѣстьдесять моихъ визитацій въ школѣ рѳвнаеся однѳй визитации отсихъ панѳвъ въ селѣ. Одна моя визитація есть отже $^1/_{60}$ часть ихъ визитаціи. Коли менѣ выпадае за одну визитацію въ школѣ 50 кр.. то панъ „секретарь“ маe за свою визитацію $50 \times 60 = 30$ зр. Стоимо отже рѳвно, бо хотяй я маю бѳльше визитацій, то панъ секретарь за то маe бѳльше грошей!

— A jakże u was z wyborami? — пытае панокъ жидка.

— Ja nie wim, kogo mam wibracz, — каже жидокъ. — Ten P. byłby dobry, wun tszima z pisarzem, — ale za młody.

— A S. nie dobry? — пытае панокъ.

— S-a nie bali bi sze, — каже жидокъ.

— To najlepiej weźcie sobie K. za wójta,— to człowiek ostry i będzie trzymać z wami.

По менѣ ажь мурашки пробѣгли. Овъ,— ту й выборы рѣшаются! — подумавъ я собѣ. Коли такъ, то куды намъ до нихъ! Мы малѳ, а они великѳ!

И жаль менѣ зробилося — не на „панѳвъ секретарѣвъ“, але на васъ, панове громадяне, що за леда марницю такъ радо прибиваете бѣдного учителя на крестъ. Отже жь выслухайте моеи смирнои просьбы! Щобы имъ (отымъ панкамъ) не було кривды и щобы намъ не було надто скучно на крестѣ висѣти, то распнѣтъ и ихъ, одного одесную, а другого ошуюю, и пѳбѳбирайте ѳтъ ихъ свои кровавѳ крейцарѣ, уплаченѳ за роздачу аркушкѳвъ „bez czitania“. Аджежь урядъ громадскій пѳсля уставы маe роздавати всѣ урядовѳ письма безплатно. Тѳлько жь будьте ласкавѳ й надъ ними, и не преломляйте имъ голеней, за що можна дѳстатися такожь пѳсля уставы до „Ивановои хаты“... Але предайте ихъ на судище, еже воздасть всякому по дѣломъ его.

И. Б., учитель въ Т.

сніи и Герцеговинѣ есть тамъ рѣчею зовсѣмъ небувалою и нечуваною, и якъ въ першій линіи має оно на цѣли економичнѣ меліораціи, такъ зъ другои стороны має послужити жереломъ сотворения фондовъ на выкупъ грунтовъ. — Министеръ спольного скарбу выдавъ вже, якъ доносятъ вѣденьскѣ газеты, инструкцію для краевои управы въ Сераевѣ, въ котрій сказано, що пожички ипотечнѣ маются затягати на рустикальнѣ грунта въ тій цѣли, щобы ихъ выкупити отъ бегівъ въ користь кметѣвъ и арендаторовъ. — Тую методу задумало правительство спробувати напередъ съ кількома меншими властителями грунтовъ, а опосля наколи бъ она показалася практичною, заключити съ вѣденьскими капиталистами умову и вести выкупно на широкѣ розмѣры. Въ томъ взглядѣ мало вже правительство завязати трансакціи и перші пробы мають вже небавомъ зачатися.

(*Палата панівъ рады державноі*) отбула дня 6 (18) грудня засѣданье задля полагодженя найважнѣйшихъ бѣжучихъ справъ, котрій рѣшенѣ вже палатою послівъ. На порядку дневномъ стояло друге читанье провизоричного буджету на перше чвертьрочье 1884 р.; перше читанье проекту закона о продовженю стану выемкового и дѣяльности военныхъ судовъ въ окрузѣ котарскомъ. — Щобы покончити згаданѣ справы а именно перевести друге взглядно трете читанье предложеныхъ законовъ отбудеся передъ лат. святами ще одно засѣданье высшои палаты.

(*Хорватскій соймъ*), котрого скликаня выжидали такъ нетерпеливо всѣ Хорваты, откриго дня 5 (17) грудня. Хочь сесія его буде въ виду зближаючихся святъ дуже коротка, то все таки будитъ она незвычайный интересъ зо взгляду на политичну ситуацію въ Хорватіи. Непорядки по поводу мадарскихъ вывѣсокъ, що взяли свій початокъ въ Загребѣ, а опосля перенеслися до Погранича, дали достаточный доказъ, що сторонництво, котре угруповалося коло Старчевича, а котре выписало на своѣй програмѣ сполученье всѣхъ Хорватовъ въ одній самостойній державѣ, має въ краю не мало приклонниковъ. Ряды сего жь сторонництва въ хорватскомъ соймѣ скрѣплятся зъ контингенту вступаючихъ теперь першій разъ до хорватского сойму послівъ зъ Погранича. Зъ помѣжь 43 послівъ-Пограничанъ, котрі, якъ кажутъ, були попираній при выборахъ хорватскимъ правительствомъ, задумала часть выступити заразъ на початку сесіи съ протестомъ противъ закона угодового и противъ всѣхъ отъ часу угоды выданыхъ законовъ и застерегчися противъ важности ихъ для Погранича. Впрочемъ мали зайти въ угруповаю дотеперѣшныхъ елементовъ значнѣ перевороты а въ томъ отношеню заметный передовсѣмъ рухъ межи Сербами. Дотеперь не були они въ хорватскомъ соймѣ майже зовсѣмъ зъорганизованѣ и не мали нѣякои програмы; коли жь въ послѣдныхъ часахъ зачали всѣ сторонництва хорватского сойму готовится до борбы, подняли також Сербы свій національный праворъ и рѣшили для обороны своеи народности въ школѣ и церквѣ основати свій власный клюбъ.— Межи самими Хорватами есть впрочемъ подъ взглядомъ програмы дуже много ніянсовъ. Отъ желаній радикального сторонництва Старчевича, котрого идеаломъ Велика Хорватія, до програмы т. зв. сторонництва національного, котре стоитъ на основѣ закона угодового и заступае лишь умѣренѣ бажаня, — становитъ перехідъ програма партіи Мразовича, репрезентованои газетою „Pozor“, котра жадае совершенного отдѣленя Хорватіи отъ Угорщины а признаня еи становища отрубнои державы сполученои съ Угорщиною персональною унією. — Самежь сторонництво національне, котре займало до теперь ще найпріязнѣйше становище супротивъ Угорщины, не буде въ виду послѣдныхъ непорядковъ заховувалося зовсѣмъ пасивно, але поднесе зъ своеи стороны реклямаціи и зажадае ревизіи закона угодового. Угорске правительство приготовлене впрочемъ на подобнѣ жаданя и має, якъ кажутъ, вже и готову на нихъ отповѣдь жадаючи зъ другои стороны знесеня отвѣчальности бана передъ соймомъ хорватскимъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Панславизмъ и россійскій журналы. Коли недавно „Петербурское славянское благотворительное общество“ заявило, що т. зв. „панслависты“ зовсѣмъ не стремлятъ до того, щобы сполучити всѣхъ Славянъ въ одну цѣлость, розпочалася по сѣй причинѣ досыть жива суперечка межъ „Русск. Курьеромъ“ и „Нов. Временемъ“. Коли зъ однои стороны „Русс. Кур“ нѣякъ не хоче съ тымъ погодитися, будьтобы панславизмъ въ политичномъ значеню зовсѣмъ не существовавъ, то зъ другои стороны „Нов. Время“ зновъ доказуе, що панславизмъ не має зовсѣмъ значеня политичного, а проявляеся лишь въ томъ, що всѣ Славяне чуютъ якусь спольность съ собою и лучатся одній съ другими лишь на поли духовомъ, на поли литературномъ; панславистовъ яко партіи политичнои не ма нѣгде, нѣ въ Россіи нѣ въ жадній другій державѣ, где проживаютъ Славяне. Ще яснѣйше высказуеся Аксакова „Русь“. — „Чи существуе панславизмъ?“ пытае она, и отповѣдае на те: „такъ и нѣ“. Панславизмъ не существуе нѣ яко политичне сторонництво, нѣ яко политична програма, нѣ навѣть яко политичный идеалъ. О сполученю всходныхъ и захоныхъ Славянъ въ одну политичну цѣлость нѣкому и не снилось. Але мимо того существуе панславизмъ безперечно у всѣхъ Славянъ яко почутье спольнои приналежности и писменного спорозднія. Ся спольна приналежность не має однакожь нѣ жадного виду, нѣ жадного внѣшного прояву и дѣйстно булобы дуже трудно надати сѣй спольній приналежности якійсь внѣшный проявъ, наколи розважимо, що всѣ славяньскѣ племена рожнятся дуже одно отъ другого не лишь бесѣдою але и письмомъ, исторіею, вѣрою, звычаями и обычаями. Жадне славяньске племя не подумало ще доси залишити свои етнографичнѣ и національнѣ прикметы въ користь другого. Якъ же погодити съ симъ безъустанній напады на Россію еи неприхильниковъ за те, що будьтобы она бажала всѣхъ Славянъ особливо жь полудневыхъ притягнути на свою сторону и сполучити ихъ подъ однымъ скиптромъ? Отповѣдь на се лишь така: Россія пересталабы бути „панславистичною“ для еи противниковъ лишь тогды, колибъ зреклася всякого вплыву на Славянъ, особливо на тыхъ, що жіютъ на Балканьскомъ повъостровѣ и отдала ихъ въ опѣку Австріи. Сего однакожь не може вчинити Россія. наколи не хоче зречися своеи природнои историчнои миссіи... Такъ само якъ Романе и Германе, — такъ хотятъ такожь и Славяне въ спольцѣ съ Россією забезпечити собѣ свій самостойный, независимый національный бытъ и они чувствуютъ потребу въ сѣмъ напрямѣ одній другихъ спомагати: сей панславизмъ существуе и онъ не перестане существувати.“ Столько „Русь“ о панславизмѣ.

Зъ высше наведеныхъ слівъ бачимо насамперед, що панславизмъ есть дѣйстно, и видимо такожь, якій онъ есть и куды онъ стремитъ. Наколи ще розважимо, що панславизмъ повставъ вже въ 1848 роцѣ, рівночасно съ розбудженьемъ житя славяньскихъ народовъ въ Австріи — хочь онъ вже существувавъ и передъ тымъ лишь не въ такій формѣ и силѣ, — коли розважимо дальше, що по нещастномъ для Австріи 1866 роцѣ панславизмъ зросъ до небувалои доси силы и обнявъ всѣ майже славяньскѣ племена, котрі стремѣли до политичнои самостойности, — то мусимо признати, що панславизмъ сей не бувъ иншій якъ лишь политичный значитъ, тенденція его була политична. Панславизмъ бувъ отже; нимъ одушевлялись многі, н. пр. Чехи такъ довго, доки имъ сего треба було, доки не осягнули своеи народнои цѣли. Въ мѣру того, якъ збольшалася самостойна народна сила всѣхъ тыхъ славяньскихъ народовъ, що колись слѣпо вѣрили въ панславизмъ, почавъ онъ знову слабнути, ажь въ-кінци ставъ онъ для нихъ рівнодушнымъ и безпредметовымъ. Доказомъ сего знову Чехи, Сербы, Болгаре и хочбы навѣть галицкі Русины, котрі такъ довго вѣрили въ него, доки думали, що въ нѣмъ лежитъ для нихъ спасеніе. И Россіи добре було съ тогдышнымъ панславизмомъ; она мала вплывъ и значенье у Славянъ въ неславяньскихъ державахъ и съ нею задля панславизму мусѣли они рахуватися, задля панславизму еи боялися. А нынѣшный панславизмъ? Такій самый страхопудъ якъ и давнѣйшій, лишь трохи меншій та и то ще, що воробцѣ вже съ нимъ освоилися и лишь гдеколи зацвѣрѣнькаютъ, якъ вѣтеръ нимъ похитае. Ну, а „славянскія благотворительніи общества“? То надпорохнавѣлій вже трохи шнурочки отъ страхопуда. Нынѣшный панславизмъ вже лишь не богато має прихильниковъ межъ славяньскими народами. По большій части суть то люде невдоволенѣ задля личныхъ амбицій, або просто такій люде, що зъ всего робятъ капиталъ. Але „благотворительніи общества“ робятъ своѣ дальше и тому то „Русь“ справедливо отповѣдае на пытанье: чи панславизмъ существуе? — „такъ и нѣ“. Панславизмъ есть, коли его потреба, а нема, коли не потреба. Нынѣ, коли мин. Гирсови пощастилося въ Фридрихсруге, панславизмъ притихъ; его нема, бо передъ кн. Бисмаркомъ треба миръ заявити. Але онъ есть, онъ не спитъ, бо гдеякій Славяне — якъ каже „Русь“ Аксакова — чуютъ потребу лишь въ спольцѣ съ Россією шукати своеи самостойности, свого розвою.

Такій то отже нынѣшный панславизмъ; такимъ бувъ онъ и давнѣйше — простымъ оружіемъ и пострахомъ для одныхъ и другихъ а курочкою, що несе золотій яйця — для третихъ. Найлѣпшимъ доказомъ сего, що панславизмъ сего рода есть лишь средствомъ до цѣли, есть якъразъ нынѣшна пора. Понеже политика вымагае мира хочьбы на короткій часъ, то всякому панславистови приказано мовчати и памятати на пословицю: „мовчи язычку — будешь ѣсти кашку“. Не здивуе отже нѣкого, коли россійскій посолъ въ Сербіи Персіани склікавъ недавно своихъ политичныхъ пріятелівъ и приказавъ имъ тихенько — мовчати. Цытьте, бо Россія каже, що панславизму нема, а коли Россія се каже, то и не повинно бути. Чекайте лѣпшихъ часовъ!

Нѣмеччина. Выступленье министра Путкамера въ прускомъ соймѣ подчасъ послѣдного внесеня Штерна о тайномъ голосованю при выборахъ, все ще дае журналамъ богатый матеріялъ до рожныхъ дискусій. Не давно ще доносили нѣмецкій журналы, що становище министра Путкамера сталося неевнымъ, а то по той причинѣ, що онъ мавъ выступити противъ волѣ кн. Бисмарка. Се вношено зъ того, що при голосованю надъ внесеньемъ Шгерна голосувавъ за симъ внесеньемъ и сынъ желѣного князя, зъ чого заразъ вношено, що сынъ не голосувавбы противъ волѣ и безъ вѣдомости батька. Теперь же доноситъ „Köln. Ztg.“ зновъ инакше и поясняе выступленье Путкамера, якъ потреба. Поопля ей вѣдомостей постановило було прускe министерство опертися внесеню Штерна, але не думало приписувати ему великои ваги, бо знало, що хочьбы оно въ соймѣ и перейшло, то певно упалобы въ палатѣ панівъ. Тымъ часомъ наспѣло зъ Фридрихсруге письмо отъ кн. Бисмарка, въ котромъ онъ приказувавъ выступити противъ тайного голосованя съ всею силою. Тогды то отже выступивъ министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ, Путкамеръ и зыскавъ собѣ тымъ велике признанье у кн. Бисмарка. Якъ отже показуеся, нема и бесѣды о томъ. щобы министеръ Путкамеръ мавъ уступити. Офиціозній нѣмецкій журналы все ще не перестаютъ доказувати, що подорожь нѣмецкого престолонасл. до Риму и его отвѣдины въ Ватиканѣ не мають жадныхъ политичныхъ цѣлей. Такъ доноситъ „Nordd. Allg. Ztg.“, звѣстный органъ кн. Бисмарка, що мисія нѣмецкого престолонасл. въ цѣли залагодженя церковного спору съ всѣми его дальшими наслѣдками есть зовсѣмъ неможливою. Що нѣмецкому престолонасл. не поручено такои мисіи о томъ суть въ кругахъ политичныхъ всѣ переконанѣ. Однакожь отношеня мѣжь курією и Прусами змѣнилися, бо се натякуютъ навѣть и офиціозній газеты, коли кажутъ, що межи представителями обохъ сторонъ не ма жадного непорозумѣня.

Италія. Отъ понедѣлка вже проживае нѣмецкій престолонаслѣдникъ въ Римѣ. До сеи подорожи подае „Pol. Corr.“ слѣдуючі близшій подробности. Ще 9 с. м. въ недѣлю повѣдомивъ італіяньскій посолъ въ Берлинѣ гр. де Льонай італіяньскій кабинетъ, що нѣмецкій цѣсарь приказавъ престолонаслѣдникови въ дорозѣ зъ Испаніи вступити до Риму. Італіяньскій король отнѣся заразъ телеграфично до нѣмецкого цѣсаря и предложивъ ему готовость свого принятя нѣмецкого князя въ Квириналѣ. Въ вторникъ 11 с. м. принявъ цѣсарь Вильгельмъ се предложенье, а на другій день бувъ вже о сѣмъ повѣдомленый и престолонаслѣдникъ. Довга телеграма нѣмецкого цѣсаря до короля Гумберта поясняе цѣль сеи подорожи. Мае она бути подякою за той щирый привѣтъ, якого дознавъ нѣмецкій престолонаслѣдникъ въ Італіи ѣдучи до Испаніи и мае укрѣпити тымъ сильнѣйше звязь, яка лучитъ обѣ династіи дружныхъ народовъ. Въ день пріѣзду престолонаслѣдника панувала въ Римѣ сильна буря, мимо того отъ 9 год. рано ожидала его велика товпа народу. Повъ до першои годины по полудни пріѣхавъ нѣмецкій князь; на двірци повитали его італіяньскій король, князь Аоста, министры, предсѣдателѣ обохъ палатъ и богато другихъ достойниковъ. По привитаню поѣхавъ престолонаслѣдникъ середъ оклику народу до Квириналу.

НОВИНКИ.

— **Вѣсть о амнестіи о. Наумовича и его трехъ товаришівъ**, про котру доносивъ львовскій дописователь „Neue fr. Presse“, не оправдалася. Акты процесу повернули вже зъ казаційного трибуналу до Львова и вчера львовскій судъ карный завѣдомивъ о. Наумовича и пп. Залуского, Шпундера и Площаньского, що до осьми днівъ мають зголоситися въ судѣ для отбутя кары.

— **Дирекцію рускаго-народнаго театру на рокъ 1884-тый** отдавъ выдѣлъ „Руской Бесѣды“ на дальше пп. Биберовичеви и Грыневецкому. Сподѣваемося, що панове директоры будутъ старатися всѣми силами подносити нашъ театръ до чимъразъ большои поваги и славы.

— **Память 300-тои рочницѣ смерти Ивана Федорова** була святкована во Львовѣ въ недѣлю товариствомъ друкарівъ „Ognisko“, а въ понедѣлокъ львовскими Русинами. Обширнѣйшу звѣстку въ томъ дѣлѣ мусимо отложити до слѣдуючого числа.

— **Ставропигійскій Институтъ** рѣшивъ основати стипендіи имени Григорія Яхимовича, Кмицикевича, Зарицкого и Шушкевича по 200 и 110 зр.

— **Откритье читальнѣ въ Иванівцѣ, (коло Теребовлѣ.)** (*Допись „Дѣла“*) День 13 (25) падолиста бувъ для громады Иванівки днемъ великого торжества. Въ томъ дни отбулося заходомъ самыхъ громадянъ торжественне откритье читальнѣ сполучене съ представленьемъ аматорскимъ „Арендарь“, драмы въ 3 актахъ Павла Зарицкого. По богослуженю, на котромъ було велике множество народа, посходилися самій громадяне до салѣ школьнои и дожидали запрошеныхъ гостей. Задля злои дороги почали сходитися селяне зъ окрестныхъ селъ доперва о год. 5 по полудни, а передъ всѣми прибувъ Вир. о. Темницкій зъ Хлоповки. Задля спозненои поры отложено саме откритье читальнѣ на познѣйшу пору въ вечеръ а розпочато представленье, котре тревало отъ $6^1/_2$ до $10^1/_2$ въ ночи. На представленю бачили мы мѣсцевого священика о. Иневича, много чч. мѣщанъ зъ Теребовлѣ и много селянъ зъ поблизкихъ селъ. Прибули також чч. спѣваки зъ Говилова великого съ своимъ настоятелемъ — и разомъ съ мѣсцевою музикою причинилися много до звеличеня того народного торжества. Саля була переповнена такъ що тяжко було вже мѣсца настачити. Всѣ вынесли зъ того представленя велике одушевленье. Передовсѣмъ мусимо тутъ поднести даровитый артизмъ панѣ Кенсъ зъ Хоросткова, котра ролю Мелянѣ отдала прекрасно, и своимъ спѣвомъ всѣхъ одушевила. Не менше належится признанье всѣмъ прочимъ особамъ, котрі взяли участь въ томъ представленю. По представленю перейшли всѣ присутній до другои салѣ школьнои где о. Темницкій прекрасною промовою загрѣвавъ всѣхъ до подобного закладаня читалень, въ теперѣшныхъ часахъ такъ потрѣбныхъ. Потомъ ч. господарь зъ Говилова Савицкій прочитавъ хорошій стихъ свого власного утвору п. заг. „До читалень“, а въ кінци мавъ ще довшій и прекрасный отчитъ п. Д. Кацѣй о вѣрѣ поганьскій нашихъ предковъ и доховавшихъ ся ще до нашихъ часовъ повѣркахъ и забобонахъ. — Выборъ выдѣлу читальнѣ отложено на день 2 л. грудня задля спозненои поры. Потомъ отбулося принятье гостей и чемна забава при музицѣ и спѣвѣ ажь до 4 годины рано — *Одинъ зъ присутныхъ.*

— **Нова читальня въ Стремильчу** (повѣта Бродского). За трудолюбивымъ и ревнымъ заходомъ Вч. о. Луки Пытлика на подставѣ узысканого затвердженя статутовъ читальнѣ ц. к. намѣстництвомъ выбрано на загальномъ зборѣ дня 21-го падолиста 1883: предсѣдателемъ выдѣлу о. Л. Пытлика; секретаремъ п. Алексея Коновальця; касіеромъ п. Луку Смалька; библіотекаремъ п. Теодора Скорбатюка. До читальнѣ вписалося доси 30 членовъ. Торжественне откритье читальнѣ и выбудованье новои церкви наступитъ по новомъ роцѣ 1884. Щасть Боже и слава всѣмъ трудо- и жертво-любцямъ до доброго дѣла! — *М. Ч.*

— **Нову читальню** отворено въ Козовцѣ коло Микулинець, заходомъ честныхъ селянъ Ив. Задорожного, Дубины и Мик. Задорожного. Доси вписалося 32 членовъ. Щасть Боже!

— **„Незвычайна громада въ Галичинѣ!“** — таку напись вычитали мы на одній новинцѣ „Czas-у“ и дуже зацѣкавилися, чимъ именно може бути якась громада — незвычайною! И отъ читаючи дальше, довѣдуемось, що тою незвычайною громадою есть громада Вислокъ (почта Буковско въ Сяноцкомъ), бо прислане ѣй число „Wieńca“ звернула назадъ кс. Стояловскому написавши: „Retour, бо въ Вислоцѣ нѣкто по польоки не читае; просимо печатати по руски!“ — „Czas-ови“ здаесь, що се щось незвычайного; мы жь завѣрюемо его, що се нынѣ, при просвѣтѣ широко обнимаючій нашій громады — есть и що-разъ больше буде ставатись рѣчею зовсѣмъ звычайною.

— **Дръ Каминьскій зъ Станиславова** составъ выбраный майже одноголосно бурмистромъ мѣста. По выборѣ дръ Каминьскій представивъ радѣ станъ мѣста въ р. 1868 а въ р. 1882 — и кождый, найзавзятѣйшій его противникъ, мусівъ пересвѣдчитися о великихъ заслугахъ дра Каминьского яко бурмистра станиславовского.

— **Скрытоубійство.** Въ Вѣдни выкликало велике враженье скрытоубійство, сповнене въ ночи зъ суботы на недѣлю на особѣ концепіента полиційного Глюбека. Въ суботу вечеромъ отбулося въ Едлесдорфѣ коло Вѣдня зобранье роботницке, на котромъ присутный 28-лѣтный концепіентъ полиціи Францъ Глюбекъ сповнивъ урядъ комисаря полиційного. Зобранье отбулося зовсѣмъ спокойно. Одинъ роботникъ, Шафгавзеръ, державъ на томъ зобраню рефератъ о „пытаню соціяльномъ въ стародавномъ Римѣ“. Зобранье закончилося спокойно и Глюбекъ удався до дому. Товаришивъ ему именно прелегентъ Шафгавзеръ, на котрого опосля упало головне подозрѣнье о скрытоубійство. Може въ десять минутъ по выходѣ Глюбека зъ зобраня дався чути выстрѣлъ револьверовый; надбѣгли роботники и полиція и найшли на середъ улицѣ бездушне тѣло Глюбека. Выстрѣлъ даный бувъ зъ близька, малымъ револьверомъ; куля войшла въ лѣве ухо, прошибла мозокъ и розплескана застрягла въ кости. Завѣдомлено телеграфично о томъ убійствѣ президента вѣденьскои полиціи Кртичку, котрый сейчасъ конно прибувъ на мѣсце. Въ недалекій гостинници знайдено Шафгавзера. Онъ зознавъ, що справдѣ ишовъ разомъ съ Глюбекомъ якійсь часъ, але напротивъ нихъ надойшовъ якійсь незнакомый, котрый повитавъ Глюбека словами: „Якъ ся маешь, дорогій друже!“ Видячи, що онъ при розмовѣ двохъ знакомыхъ есть лишній, Шафгавзеръ отдалився до гостинницѣ. Шафгавзера арештовано. На болотѣ улицѣ, близь мѣста, где погибъ Глюбекъ, знайдено слѣды чоботъ зовсѣмъ отповѣдаючій чоботамъ Шафгавзера. Зъ другого боку однакъ стверджено, що Шафгавзеръ чоловѣкъ въ загалѣ мирный и спокойный, що весь той вечеръ бувъ, якъ звычайно, спокойный и веселый. Дальше самъ онъ отъ першои хвилѣ и не думавъ перечити, що супроводивъ Глюбека, чого бувбы не чинивъ, колибъ мавъ сповнити скрытоубійство. Полиція вѣденьска вызначила 1000 зр. нагороды за вказанье познакъ, котрій помоглибы выкрыти злочинця. Кромъ Шафгавзера арештовано ще кількохъ роботниковъ.

— **Именованя.** Адъюнктами судовыми именованій адъюнкты суду повѣтового: Едв. Мичу зъ Бродовъ для Львова; Адамъ Грабовеньскій въ Коссовѣ, Зенонъ Соколовскій зъ Зборова для Станиславова; Кар. Миклашевскій въ Равѣ и Іос. Гельденбургъ зъ Лопатына для Львова; дальше адъюнктъ суду пов. Ив. Ярина одержавъ мѣсце адъюнкта суду пов. въ Лопатынѣ. Слѣдуючій авскультанты именованій адъюнктами повѣтовыми: Фридр. Рыльскій для Вишнѣвчика, Фрид. Маеръ для Равы, Тад. Базилевичь для Грымалова, Клим. Воляньскій для Зборова, Ив. Рошкевичь для Коссова, Як. Лебенштайнъ для Бродовъ, Володисл. Варывода для Борщева, Ив. Лекчиньскій для Лиска, дръ Фр. Мандыбуръ для Бирчѣ, наконець Андрѣй Цурковскій, теперь провиз. совѣтникъ суду въ Травнику, Стан. Шидловскій и Ксаверій гр. Дѣдушицкій безъ вызначеного мѣсця урядованя.

— **Перенесенѣ** на власне прошенье адъюнкты судовъ повѣтовыхъ: Людв. Рисовъ зъ Бирчи до Сянока и Кароль Шипайло зъ Борщева до Перемышлянъ.

— **О. Данило Танячкевичь** зъ Закомара поручивъ намъ завѣдомити П. Т. Интересованыхъ, що на печатанѣ статуты „Правдъ“ треба давати по два стемилѣ по 15 кр. (не одинъ), бо, якъ показалося, аркушь, на котромъ печатаный статутъ, есть большій отъ звычайного аркуша паперу. Щобы П. Т. Интересованѣ не мали непріятностей, — то авторъ статута проситъ також другій нашій газеты подати се до вѣдомости своихъ читателівъ.

— **О незвычайномъ случаю** пишутъ зъ Янова. Дня 5 с. м. мешканцѣ Янова учули надъ раномъ отчаяній клики отъ стороны ставу, котрі въ коротцѣ утихли. Жандармерія, повѣдомлена о томъ, удалася на мѣсце и знайшла на багнѣ 10-лѣтну

дѣвчинку, Параску Лейнюкъ зô Старискъ. Дѣвчина ся выйшла ще 23 падолиста с. р. зъ дому лѣсничого, Юліяна Гораньского, мешкаючого о тысячь крокôвъ ôтъ ставу янôвского, и хотѣла удатись до своеи сестры, мешкаючои въ Яновѣ; але позаякъ не знала добре дороги, то загрязла въ багнѣ съ товаришемъ-псомъ и въ тôмъ страшнôмъ положеню, середъ морозу, вохкости и безъ нѣякои поживы, перебула днѣвъ и ночей тринайцять. Нещастну жертву злого надзору, даючу ще слабѣ ознаки житя, ôтдали въ опѣку лѣсничому.

— (Дрôбнѣ вѣсти.) Цѣсарь дарувавъ громадѣ Великополе, повѣта городецкого 400 зр. запомоги зъ причины дôзнаного нею нещастя градобитя. — Дръ мед. Володим. Залозецкій въ Чернôвцяхъ одержавъ россійокій ордеръ св. Анны III клясы. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Пробабинъ, пов. городеньского, 50 зр. на внутрѣшне украшенье церкви.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятѣ: I) На Плаучу оо.: П. Сосенко зъ Межигôрець, Ант. Струтыньскій зъ Ямницѣ и Нарк. Янкевичь зъ Рыкова. II. На Курники, дек. городецкого оо.: І. Ивановичь зъ Нуща, Мих. Царь зъ Курникъ и П. Жолевичь зъ Сугрова, и въ списѣ І. Главньскій зъ Девятникъ.

Канонічну институцію на Демню, декан. роздôльского получивъ о. Мод. Хоминьскій.

Презенту получили оо.: Меч. Авдыковичь на Бѣлоголовы, дек. зборôвского и Мих. Бачиньскій на Григорôвъ, дек. нараѣвского.

До канонічноі институціи на Бояны завôзваный о. Іос. Балясевичь.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

† **О. Антоній Хрущевскій,** почетный совѣтн. консисторскій и приходникъ въ Супранôвцѣ, дек. збараского, упокоився въ 68 роцѣ житя а 41 р. священьства. Вѣчна ему память!

† **Олекса Болехôвскій,** господарь въ Воронѣ въ Станиславôвщинѣ, членъ руокихъ просвѣтныхъ товариствъ, одинъ зъ найчестнѣйшихъ и найрозумнѣйшихъ господарѣвъ нашихъ, умеръ при кôнци минувшого мѣсяця. Вѣчна ему память!

† **Упокоилися.** Любовь Улицка, сирота по священику, упокоилася въ Витковѣ въ 52 р. житя. — Олена зъ Украиньскихъ Заячкôвска, жена Атаназія Заячкôвского, ц. к. инспектора въ Бялôй, упокоилася дня 1 (13) грудня въ 27 р. житя. —

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. И. Б. въ С. За щирѣ слова признаня сердечно Вамъ дякуемо. Мы все держимося засады—не тратити часу и чорнила на полемики противъ перемолоченыхъ вже ôтъ двайцяти лѣтъ фразъ и систематично съ кôнцемъ кождого року ôтновлюваныхъ напастей и клеветъ въ стороны нашихъ посестеръ. Коли они маютъ таке понятье о своѣй читаючôй публицѣ, що она слѣпо повѣритъ въ ихъ, якъ Вы самѣ кажете „сухѣ дубы“, — то нехай! Мы зновъ занадто поважаемо своихъ читателѣвъ, щобы мы — замѣсть подавати имъ здорову духову поживу — оставили передъ нихъ стухлу страву зъ чужои пекарнѣ. Пок. Володимиръ Барвѣньскій лишивъ намъ въ спадщинѣ заповѣтъ: „стремѣти не до розъѣднуваня а до сполучуваня всѣхъ Русинôвъ въ однодушну могучу силу“ — и мы той заповѣтъ — се кождый намъ муситъ признати — доховуемо якъ найсовѣстнѣйше. Рôвножь выстерѣгаемося всякои фразеологіи и хоробливои демонстративности, котрѣ можутъ принести тôлько шкоду такому народови, якъ мы. Намъ все треба опиратися на фактичныхъ обставинахъ, числити тôлько на свои силы и працювати розумно, честно и для честнои цѣли. И насъ певно такъ само, якъ Васъ, болитъ серце глядячи на стару, невылѣчиму „хоробу“, — але мы не упадаемо на дусѣ и вѣримо, що галицка Русь все иде на передъ по свѣтлôй пути до красшои народнои долѣ. Отсе наша ôтповѣдь на щирѣ Вашѣ слова. *Всѣмъ И. Т Интересованымъ.* Предплата „Правотаръ домовый“ выноситъ не 3 зр. 20 кр., (якъ разъ въ „Дѣлѣ“ було задля друкарскои похибки подано), але **3 зр. 25 кр.** — *Всч. М. Ж. въ Оравчику.* Дня 3 грудня приславѣ 3 зр. записали мы на рôкъ 1884, такъ що на „Дѣло“ и „Библ. Пов.“ на слѣдуючій рôкъ вже 6 зр. вплачено. — *Всч. С. У. въ Головецку.* На рôкъ 1884 вже заплачено 2 зр. — *Всч. И. М. въ Вишневчику.* Добре. За щирѣ желаня сердечне спаси-Бôгъ! — *Вп. ....нъ во Львовѣ* за умѣщенье въ инсератахъ буде належатися 1 зр. *Вп. Добромилик въ Чорткôвъ.* Зволѣтъ удатися до самого о. Кипріяна, сотрудника въ Добромили. — *Всч. І. Стр. въ Санджаку (Боснія).* До кôнця року прійде намъ ще 4 зр. *Вп. „Нар. Торг.“ во Львовѣ* Анонсъ Вашъ задля спôзненои поры умѣститося въ слѣдуючôмъ числѣ. — *Вп. о. Д. Т. и п. А. З. въ Б.* Мимо найщирѣйшои волѣ „Подякъ“ Вашихъ не могли мы умѣстити въ сѣмъ числѣ задля недостачи мѣсця.

(Надôслане.)

I.

Судѣтъ самѣ.

Якъ часто боимося купувати собѣ якій лѣкъ, хочь намъ его зо всѣхъ сторонъ захваляютъ. А для чого? По просту для того, що боимося зробити безхосенный хочьбы и якъ малый выдатокъ. Але судѣтъ самѣ, чи можна було лѣпше выдати 70 крейцарôвъ якъ въ слѣдуючôмъ случаю.

„Я терпѣвъ вже ôтъ 12 лѣтъ на затвер-„дженье и сполученъ съ нимъ недугу и не мôгъ „нѣгде найти рады. Не помагала нѣчого и купѣль; „моѣ теперѣшне здоровье виненъ я Швайцарскимъ „Пигулкамъ антикаря Р. Брандта, По ихъ за-„живаню ставъ я здоровымъ и веселымъ, щô самъ „и посвѣдчаю. Айзендорфска скляна гута коло Вайсензульсъ въ Чехахъ, 12 червня. Старшій гутникъ Mühl Bairle.“

Уважайте добре на тоѣ, щобъ кожда етикета мала пôдписъ R. Brandt и бѣлый крестъ на червонôмъ поли.

Во Львовѣ можна набути въ Аптикахъ Зигм. Рукера и „пôдъ золотымъ Слономъ“.

II.

— **Брокгавза „Малый Конверсаційный Лексиконъ“**, 3 выданье, въ двохъ томахъ, есть, якъ загально признано, найôтповѣднѣйшою книгою, коли треба сейчасъ поинформуватись, особливо для тыхъ, кому за дорого набути великій Лексиконъ. Ôнъ обнимаѣ пôсля обчисленя фирмы накладовои 64754 статей и кôлька сотъ образкôвъ и картъ на 80 таблицяхъ поодинокихъ и подвôйныхъ. На всяке запытанье даѣ ôтповѣдь, статіи короткій, звязлій и корректній: все се особенній ôтличія того невысыхаючого жерела людского знаня. Дешева цѣна **15 марокъ** за дво-томове, дуже хорошо оправлене дѣло, — яка тôлько въ надѣѣ на якъ найбôльшій розкупъ могла бути такъ низькою установлена, — даѣ можнôсть такожь менше заможному набути той пôдручный словарь, котрый повиненъ бути для кождого найпригôднѣйшимъ подарункомъ на Рôздвяній свята.

III.

Важне для инсеруючихъ. Звѣстна центральна Експедиція анонсôвъ G. L. Daube & Co. въ Франкфуртѣ н. М. передала — якъ се показуе ей окружникъ — свое Вѣденьске бюро и цѣле свое дѣловодство въ Австро Угорщинѣ въ загалѣ, свому дотеперѣшному генеральному агентови п. Игн. Кноллеви, котрый буде дальше вести дѣло незмѣнно пôдъ запротоколованою въ торговельнôмъ судѣ фирмою: G. L. Daube & Co. Ig. Knoll. Бюра остаютъ якъ доси: **Wien, I. Singerstrasse 11 a.**

! НА СВЯТА !

4 4/10	кило	Меду	2 зр.	75 кр
4 8/10	„	Маку синого . .	2 „	25 „
4 8/10	„	„ сѣрого . .	2 „	— „
4 8/10	„	Сливокъ сушеныхъ .	1 „	90 „
4 1/2	„	Повилъ найдобôрн. .	1 „	90 „
4 1/2	„	„ добôрныхъ .	1 „	75 „
4 8/10	„	Орѣхôвъ волоск. добор.	1 „	80 „
4 8/10	„	„ „ найдобôр.	2 „	10 „
4 8/10	„	Мигдалôвъ солодк. добôр.	6 „	50 „
4 8/10	„	Родзинкôвъ безъ кôстокъ	3 „	60 „
4 8/10	„	Маронôвъ (каштанôвъ) .	1 „	60 „
4 8/10	„	Яблокъ ренетъ . .	1 „	65 „
4 1/2	„	„ машанцкихъ .	1 „	65 „
4 1/2	„	Грушокъ добôрныхъ .	3 „	— „
4 1/2	„	смальцю въ пачцѣ . .	3 „	80 „
4 2/10	„	„ „ бляшанцѣ .	4 „	— „
4 4/10	„	Солонины найдобôрн. .	4 „	05 „
4 8/10	„	Мармоляды морелевои .	5 „	— „
3 1/2	„	Сливокъ милевыхъ 8 п.	4 „	70 „
4 1/2	„	„ „ 9 п.	4 „	85 „
4 8/10	„	Фигъ султаньскихъ добôрн.	3 „	80 „
4 8/10	„	Кавы доб. ôтъ 5 зр. 70 кр. до	8 „	50 „
1	„	Гербаты „ 2 „ 80 „	„ „ 8 „	— „

(4—6)

Тома Гуровичь

Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

5 киловѣ

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелел. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повысше наведенѣ цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровѣ добрѣ, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавѣ замовленя. (7—?)

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE.

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö.W.

1884 рôкъ. **Ôткрыта предплата** **1884 рôкъ.**

НА

„ВОЛЫНЬ“,

газету политичну, литературну и суспôльного житя.

Вступаючи въ шестый рôкъ свого истнованя, въ 1884 р. газета **„Волынь“** буде выходити якъ впередъ двѣчи въ тыждень, съ такою програмою:

1) Вступнѣ статіи о городскôй самоуправѣ и о питаняхъ житя и потребъ Западного краю въ загалѣ а въ особенности Волыньскоя губернія. 2) Телеграмы. 3) Городска хроника. 4) Хроника Волыня и Западного краю: бѣжучѣ подѣѣ и статіи научного змѣсту. 5) Вѣсти о важнѣйшихъ подѣяхъ въ прочôй Россіи. 6) Политичный оглядъ чужихъ державъ. 7) Новѣ ôткрытя и выноходы. 8) Библіографія. 9) Рôжнѣ вѣсти. 10) Биржевѣ оповѣстки. 11) Звѣстки о рôжныхъ доставахъ и торгахъ, особливо въ границяхъ Волыньскои губернія. 12) Рôжнѣ оповѣстки частныхъ лиць, казенныхъ и громадскихъ закладôвъ и 13) Фельетоны.

Предплата принимаѣся въ Житомирѣ въ канторѣ Редакціи, б. Бердичевская ул., д. Лашкевича.

Предплатна цѣна.

	На	На	На
Для городскихъ предплатникôвъ рôкъ,	пôврôкъ	3 мѣсяцѣ	
безъ доставы и пересылки .	3 р. 30 к.	1 р. 80 к.	1 р.
Съ доставою до дому . . .	3 р. 50 к.	1 р. 90 к.	1 р. 10 к.
Для иногородныхъ съ пересыл.	4 р.	2 р. 20 к.	1 р. 20 к.

Замѣсть дрôбныхъ грошей можна залучати почтовѣ марки.

Иногородній предплатники доплачуютъ за перемѣну адресы по 20 коп. (2—3)

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опакованю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльнôсть

найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовѣ слоики правдивѣ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Фернолендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаѣся неперемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Ново отворена

ТОРГОВЛЯ и СКЛАДЪ

ВЫРОБÔВЪ МАСАРСКИХЪ

II. ВИКТ. УНДЕРКИ

ул. Галицка ч. 24 во Львовѣ

Поручае всякого рода Вудинину якъ: Шинки, Полядвицѣ, Салямя, Ковбасы, Сальцесоны, Ковбаски, Смалець, Солонину и т. п. артикулы — кождого часу свѣжій и найлучшои якости по умѣркованыхъ цѣнахъ. Замовленя на провинцію за готôвку або за послѣлатою выконуются съ всею точностею. 3—5

Свѣчи церковнѣ

чистѣ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Зологымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1 1/2 ф., 1 ф., 3/4 ф. и 1/4 ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѣ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (27—?)

УВАГА. Въ цѣннику моеи торговлѣ розбеланôмъ съ ч. 129 „Дѣла“ зайшла **ошибка друк.** въ цѣнѣ гербаты; именно замѣсть 1 фт. Высѣвокъ власныхъ 1 зр. 40 кр.- *маѣ бути* **1 зр 70 кр.** Упрашаю тому П. Т. публичнôсть о ласкаве поправленье сеи ошибки.

Глядаѣся

УЧИТЕЛЯ НА СЕЛО

до одного хлопця. Пожаданый бувбы або учитель шкôлъ народныхъ або семинаристъ бувшій уже въ практицѣ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **„Ю. С. приходникъ въ Бышкахъ — почта Бережаны“.**

Укôнчена семинаристка

съ кôлькалѣтною практикою удѣляюча всѣхъ шкôльныхъ предметôвъ въ рускôмъ польскôмъ и нѣмецкôмъ языцѣ, а на жаданье такожь языка французского и гры на фортепянѣ, — приняла бы мѣсце въ рускôмъ священичôмъ домѣ до науки дѣтей. О близшій вѣсти проситъ ôтносится на адресу *М. В. въ Бурдакôвцяхъ п. п. Скала.* (1—3)

Завѣдатель пасѣкъ

двôрскихъ, зъ 20-лѣтнымъ досвѣдченьемъ, ôтъ 15 лѣтъ завѣдуючій головными пасѣками, ôтъ 7 лѣтъ остаючій на однôмъ мѣсци и завѣдуючій пасѣками въ числѣ 1000 пнѣвъ — ôтъ 1-го цвѣтня 1884 р. може бути свобôдный и може принятѣ завѣдательство пасѣкъ въ краю, або за границею.

Интересуючій зволятъ ласкаво удатися письменно до предсѣдателя Товариства пчôлничого во Львовѣ або пôдъ адресою: *Н. Н. poste restante Залôзцѣ.* (1—4)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговѣ, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѣ вкладки:**

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнѣ ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѣ и ремесничѣ и всякѣ предметы, маючѣ цѣннôсть. (24—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 139. Львôвъ, Субота 10 (22) рудня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крóмъ рускихъ святъ) о 4-óй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пóдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пóдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тóлько на попередке застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вóльнй отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рóкъ . . 12 зр. на цѣлый рóкъ . . 12 рубл.
на пóвъ року . . 6 зр. на пóвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на цѣлый рóкъ . . 16 рубл.
на пóвъ року . . 8 зр. на пóвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рóкъ . зр. 5·— на цѣлый рóкъ . . 5 рубл.
на пóвъ року . зр. 2·50 на пóвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрóмъ Россіи:
на цѣлый рóкъ . . . . 15 зр.
на пóвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рóкъ . 19 зр. на цѣлый рóкъ . . 6 зр.

Запросины до предплаты

на рóкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаємо пятый рóкъ выдавництва *„Дѣла“*. Съ поновленими силами, съ надѣею на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнóй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пóдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пóдпимаємося дальшихъ трудóвъ для добра нашои Руси.

„Дѣло“ и **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“** будутъ выходити въ р. 1884 въ такóмъ самóмъ объемѣ и въ такóй же порѣ, якъ сего року. *„Дѣло“* що вторника, четверга и суботы, а *„Библіотека“* два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на рóкъ **12 зр.**, на пóвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей“** выноситъ: на рóкъ **5 зр.**, на пóвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.**

Предплата „Дѣла“ вынося: для Россіи на цѣлый рóкъ 12 рублевъ, на пóвъ року 6 руб., на чверть року 3 рубли. На „Дѣло“ разъ съ „Библіотекою“ на рóкъ 16 рубл., на пóвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. Самý „Библіотеку“ на рóкъ 5 руб., на пóвъ року 2 руб. 50 коп.

Непересылаючи Предплаты „Библіотеки найзн. пов.“ достануть даровы початкы славной повѣсти Мавриція Іокая „Злотый человѣкъ“, котра зачне печатитись ще сего року.

Предплату належитъ пересилати найлегшійшимъ переказомъ почтовымъ) до „Администрациі Дѣла во Львовѣ“.

При виновинѣ заведенью „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо не точно подати кóнецъ кождого року, якъ, до якого вы-сылаючи письмо и часть одну подписи предплаты.

Рóвнож просимо всѣхъ Пп. предплатникóвъ, у которыхъ належитъ предплата, о якъ скорше ее выслати, бо съ кóнцемъ року редакція муситъ выдати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

Рускій языкъ въ судахъ.

Загально чути у насъ нарѣкання, що рускій языкъ дуже часто бываѣ усльдженый въ судахъ. Голосы такй отъ давнійшихъ роздаются и зъ нашихъ газетъ и въ численныхъ приватныхъ кругахъ. Та тóлько ли се сумно, то не менше сумно й то, що причиною того упослѣдженя суть по найбóльшой части самй Русины. Мы знаємо зъ досвѣду, що до многихъ судóвъ въ чисто рускихъ околицяхъ вплываѣ въ роцѣ ледво 10—20 рускихъ подань на тысячѣ польскихъ. Яка того причина? Не вжежь таки Русины не почуваютъ потребы писати о своихъ власныхъ дѣлахъ до властей судовыхъ на своёй рóднй мовѣ? Що есть въ тóмъ досыть значна мѣрка нерадивости и недбальства, се рѣчь инша. Але мусимо признати, що есть въ тóмъ ще одна и то важна причина. Ото писарѣ громадскй и иншй письменнй люде, котрй звичайно пишутъ селянамъ подання до судóвъ, а кождóй потребѣ маютъ подъ рукою польскй або нѣмецкй порадники урядовй, где можутъ докладно поинформуватися не тóлько о значенію дотычныхъ уставъ, але где знаходятъ готовй формулярѣ до всякихъ подань, що дуже значно улекшуе ихъ роботу, особливо въ виду тыхъ безчисленныхъ формальныхъ трудностей, якй представляе наше цѣшне право и поступованье цивильне. По такихъ анѣ такихъ порадникóвъ анѣ формулярóвъ нема. А треба и то взяти на увагу, що не знаючі рускои правничои терминологіи, не легко може такъ перепутати всѣ понятя, власѣ судова его не вырозумѣе.

Потреба фахового порадника правного есть у насъ теперь дуже пекуча. Потребу сю вóдносили нашй патріоты о. Качала и п. Лѣдицкій. И отъ сего року послáники, пп. Василь Лукичь и Юліянъ Семигинóвскій, розширили предплату на першу часть „Руского секретаря домового“, мѣстячого именно найважнѣйшу частину, бо поученье о всѣмъ, що относится до права цивильного и до всѣхъ родóвъ поступованя судового въ справахъ спорныхъ и неспóрныхъ, а такожь до поступованя въ справахъ карныхъ. Для покрытя значныхъ коштóвъ друку потрѣбно 250 предплатникóвъ. Чи мѣжь нашими Русинами по селахъ и мѣсточкахъ не знайдеся 250 людей, почуваючихъ потребу такого выданя и почуваючихся до обовязку причинитися до его появленя для хóсна цѣлого народа?

Шляхта польска иде „въ народъ“!

Nur langsam voran! Nur langsam voran!
Стара пѣсенька.

Отжежь, Богу дякувати, прецѣ разъ! Ну, теперь можемо спокóйно с п а т и, бо наша высока гора прецѣ разъ змоглася и вродила „руденьке мышеня“. Радóсть велика потекла по всѣй земли. Колѣсница исторіи заскрипѣла, бо отсе непостережено, тихцемъ, — скажемо бóльше — у к р а д к о м ъ стався минувшои недѣлѣ фактъ великои ваги, котрый повиненъ тую историчну колѣсницю круто повернути зъ дотеперѣшнои дороги на зовсѣмъ новй, непротоптанй стежки! Той тихій, а безмѣрно доносльій въ исторіи нашои суспóльности фактъ, се есть выхóдъ першои людовои газетки, редагованои польскими шляхтичами въ Галичинѣ — выхóдъ „Niedzieli“, котра маѣ поправити попсованй троха шансы преславнои „Macierzy polskiej“.

Мы вже розказали въ однóмъ зъ попередныхъ чиселъ „Дѣла“ траги-комичну исторію народженя того органу и надѣемось, що зъ того нашого оповѣданя читатель вынѣсъ тверде пересвѣдченье о тóмъ, що батько тои новои дѣтины есть не кто, якъ наша галицка шляхта, и що, значится, „Niedziela“ буде не що иншого, якъ манифестація поглядóвъ и интенцій тои шляхты. Тожь нынѣ, маючи перше число того историчного документу пóдъ руками, мы хочемо тóлько освѣтити его значенье и вытягнути зъ него хочь краплину того соку, котрый маѣ бути ей властивымъ жизненнымъ сокомъ.

Вже сама виньета на чолѣ новои часописи, хочь замазана и алегорична, все таки представляѣ дуже цѣкавый образъ. Нема тамъ анѣ орла двоголового анѣ бѣлого, анѣ епиграфу „Boże zbaw Polskę“, анѣ такожь „Gott erhalte“. Противно, виньета представляѣ обширный захмареный круговидъ съ керницею та журавлемъ и съ старыми *обрубаными* вербами (очевидно люде, намальованй на лѣворучь и представляючй „nasz poczciwy ludek“, не маютъ своего лѣса и мусятъ палити вербовымъ галузьемъ). На лѣворучь виньеты стоитъ гарный мурованый костелъ, до котрого двома купками тиснеся 12 люда (певно алегоричный образъ безбожности нашого часу, коли ихъ такъ мало!). Очевидно, що для назнаменованя зóпсутя морального и „dysharmonii społecznej“ малярь поклавъ тóй громадцѣ пóдъ ноги величевный *бодякъ* — назнаменованье тернистои дороги житя, по котрóй судилось ити „ludkowi“ до блаженнои цѣли — „гармоніи“. За то въ другого боку маємо иншій образъ. Бачимо тамъ „vorschriftsmässig“ пóсля пляну и кошторысу ц. к. рады шкóльнои збудовану „Szkołę“, до котрои гуськомъ шкандыбаѣ мабуть такожь два-найцятеро дѣтей. Очевидно „tristis imago“ нашои автономичнои просвѣты и назнаменованье благодатей примусу шкóльного. Зовсѣмъ загублений на образѣ идутъ кудысь „по бодячю житя“ двѣ старшй жѣнки съ вузликами, — може до коршмы съ яйцями, — бо прецѣ „гармонія“ безъ „пропинаціи“, то рыба безъ воды. На самóй серединѣ сцены стоитъ околóтъ соломы — знамя „pracy organicznej“, — а въ него въ живописнóмъ неладѣ повтыканй цѣпы, граблѣ и косы. А надъ всѣмъ тымъ въ горѣ, въ недосяжимóмъ блеску красуеся въ тріянглю велике око „opatrzności“ — прообразъ все оглядаючои и огрѣваючои „іерархіи“.

Съ такою виньетою звертаеся наша шляхта до „poczciwego ludu naszego“ и заразъ на вступѣ запевнюе его, що „wielka jest bieda między ludźmi“, що довше такъ бути не може, що треба „якось“ забратися до направы того, що черезъ довгй лѣта занедбувано, — треба розглянутись навкруги и ратуватися поки часъ.“ „Niedziela“ затымъ буде старатися выналодити на ту бѣду лѣкарства. А въ чѣмъ же то пóсля розумѣня редакціи лежитъ корѣнь тои бѣды? Ой, въ дуже важнóй рѣчи, бо не було „въ серци Бога и любови ближныхъ.“ За те и рысовникъ устеливъ дорогу тымъ „poczciwym braciom“ величевными бодяками!

Якій же лѣкъ буде подавати „Niedziela“ на недостачу „Бога въ серци“? А ото „будутъ въ тóй „Niedzieli“ объясненя рóжныхъ святъ и обрядóвъ религійныхъ, будутъ часомъ и житя святыхъ паньскихъ и рóжнй легенды“. Тóлькожь чи всѣ тй рѣчи введутъ „poczciwym braciom“ Бога до серця, коли будутъ може и суперечнй съ тыми „wesołemi anegdotkami i kon-

---

Судаторамъ оперы „Олесь“.

Рецензія оперы „Олесь“ до деякой мѣры своёй цѣли не сповнила. Критика пошла тутъ строго наукова, не вдоволяючая; она почнула поводом вытягати на средину дорогу, въ одностороннóсть не попасти, а похвали доказати, на якихъ основахъ опера до публики выходить, на которы недостатки направити и до якихъ тяжшихъ рѣчей подготовити; она почнула ясно толкувати, якъ рѣчь въ либретѣ трактована, якъ не була идея, якй характеры, якъ они переведенй, якого рода була музыка, якъ розобрана, що мала на цѣли, та чи зóвсѣмъ? Критика повинна всякій опери выложити водяныхъ, и спрямованій и глядачу абстрагувати, стати на зрѣлóмъ становищи, и вимóвити: то хорошо, то и то хорошо, тому и тому, а такъ и такъ треба ихъ поправити; то мусить не буть так и то хорошо, тому и тому, а такъ и такъ треба ихъ поправити. Въ рецензіяхъ „Пролома“ и „Слова“ не дасть инде кромѣ одной сторони слова не було не сказано. И на цѣлу вѣчность бодай рецензентамъ, коли до такои критики треба судей; а такъ выстарчить кождому свѣдомому слабо безъ подпису рецензента читати публицистъ. По годѣ и подъ укритымъ псевдонимомъ до Дѣла, до котрого не дорослы „Как поживаете Lesia.“ Въ ней критикы не умѣли толкувати только въ ней можливости толкованя рецензентовы редакціи.

Такъ! кажда (Рец.) рецензія — то, що мало понятя, гадки, до обширного розвою допустити. Въ кождой дѣлй удалости одна сторона подвести; а чому до не удалости пяти и сильнѣйшихъ? А знать слабшй стороны, то чому жь не скажутъ? та въ чѣмъ тое зло спочивая? чому не скажутъ не научатъ, якъ тое зло поправити? до того треба бы и самымъ тои штуки и свѣдомыми. До рецензіи кождый готовый, кождый терпеливый, а публика ще терпеливша; але отъ науки, студій, та працѣ тяжко дѣла ухилявся кождый.

Инакше поступивъ собѣ ч. рецензентъ „Дѣла“. Хочь побѣжно а все таки вспомнувъ о слабшихъ (пóсля его гадки) але и о добрыхъ сторонахъ оперы. Радо пріймаю дружнй уваги кождого, въ нихъ користаю, а чуючися на достаточнóй силѣ гармонизаціи и инструментаціи, хочьбы и колька разóвъ готовъ я оперу переробити, — но не съ всѣми поглядами ч. рецензента на пóдставѣ науковой зготуюся. Мы не всюды зрозумѣлися. До того мѣль менѣ ще на него, що принялся мене бронити передъ некомпетентными рецензентами „Пролома“ та „Слова“. Наколибъ менѣ бувъ иншій фаховый музикъ похибки выказавъ, я збыся самъ обовязаный ихъ на пóдставѣ науковой боронити и оправдати, або яко такй признати. Однакъ добра воля ч. рецензента „Дѣла“ ажь надто ясна, а за тую дякую.

Понехуючи всѣ рецензіи, приступаю до пояснення въ загалѣ мнѣній, якй лишь далися чути.

„Предметъ Олесѣ плохій до оперы.“ Чи му, що Олеся не выступила въ особѣ княгинѣ, королевои або царицѣ? Побачимо! Драматичный интересъ лежитъ въ представленю долатнои людскои судьбы, котра нашу симпатію взбудити есть въ силѣ. Всѣ люде на свѣтѣ съ однакимъ запаломъ „убѣгаются о свое щастье“. Чимъ бóльше, кажеся, выдатнѣйша есть цѣль щастя, тымъ бóльшій интересъ взбуждаѣ. Выдатнѣйша? Се дуже релятивне.

Наколи князь, король случаемъ нещастя на чужинѣ увязненый въ вязницѣ утѣкъ и до отчины вертаѣ, щобы свóй питомый престолъ, корону наразъ здобути, — то есть се цѣль велика и значна. Но наколи бѣдный ремѣсничій челядникъ хотячи на чужинѣ доробитися въ чужины вертаѣ и свою батькóвску маленьку хатчину застаѣ въ чужихъ рукахъ и такожь ей здобути стараеся, — то въ очахъ богатого се мала цѣль, але у того бѣдного такъ само велика, якъ корона у короля.

Тожь при драматичнóмъ представленю не ходитъ о величину, значенье, вартóсть предмета пóсля звычайного понятя свѣта, но ходитъ о то, чи предметъ въ очахъ драматичнои особы маѣ вартóсть и вагу. Щастье — цѣль звычайнои дѣвчины въ своёмъ родѣ не есть тривіяльнѣйшою отъ щастя — цѣли королевои, а щаслива удача якогось театрального темату не залежитъ отъ самого театру, но отъ зручного его переведеня. Кождый интересъ драматичнои особы станеся интересомъ зрѣтеля, если поетъ съумѣе взбудити для него симпатію. При выборѣ темы для драмату для нашихъ часóвъ не можна нѣякого певнѣйшого правила поставити, якъ слѣдуюче: „Всѣ драматичнй дѣйства, наколи при нихъ нѣ подумати нѣ чувствовати не можна, що и мы въ такихъ обставинахъ, въ такóмъ положеню, въ такóмъ случаю мусѣлибы въ таку саму зарву попасти, такъ само дѣяти, тй самй утѣхи, терпѣня отчувати, — такй драматичнй дѣйства не взбудятъ въ насъ ніякого правдивого интересу.

Для мене выстарчила оцѣнка самои публики въ часѣ представленя. Ей заинтересованье дало менѣ достаточну поруку, що предметъ драмату „Олесь“ не есть однымъ зъ послѣдныхъ. Лише чи переведенье удалося, — то иншe пытанье, котре змѣнити, улѣпшити, поправити буде можна.

Поясненье сего мнѣнія дотычитъ зарóвно и иншого, а именно: „либрето слабеньке“. На выкóнченье поясненя ще и сего мнѣнія, наведу не мои слова, но текстъ зъ науки о оперѣ (Reichard). „Es giebt günstige und ungünstige dramatische Vorstellungen. Lassen sich nicht die meisten durch Thatsachen als falsch oder zu beschränkt, zu einseitig wiederlegen? O ja! Armide, die beiden Iphigenien von Gluck, kommen trotz ihrer Zauber und Götterstoffe immer noch zuweilen zur Aufführung, ziehen wo nicht das grosse Publicum, doch den gelehrten Theil desselben an. Die Zauberflöte und Don Juan von Mozart, der Freischütz von K. M. Weber, Robert der Teufel von Meyerbeer, wie seine übrigen Opern, Tannhäuser und Lohegrin von Wagner füllen noch heute die Häuser trotz Zauber- und Augenspectacel; desgleichen Jüdin von Halevy trotz des abscheulichen und wiederwärtigen Subjekts, der Postillon von Longjumeau trotz seines unsittlichen Inhalts, und so wären noch viele Dramen und Opern zu nennen, deren Stoffe die Probe nicht aushalten. Man denke sich die genannten Opern ohne Musik aufgeführt. Es ist sehr zu bezweifeln, ob auch nur eine einzige davon sich auf der Bühne erhalten oder gar einen Erfolg gewinnen würde. Jene Opern ziehen also nicht durch ihre Texte an sich, sondern durch den theatralischen Prunk und Pompe an, durch glänzende Spielpartie, vor allem aber durch ihre Musik. Ist es da mit kleinen Opern und einfach natürlichen Handlungen auf Erfolg zu rechnen? Ja! Als Antwort nenne ich: Offenbach seine „Verlobung bei der Laterne“. Diese einfache

ceptami różnemi“, котрѝ дальше прирѣкає „Niedziela“? Якъ погодится съ моральнымъ выхованьемъ и ублагороденьемъ народа той „концептъ“, що сама редакція „Niedzieli“ въ самôй чôльнôй, програмовôй статіи не могла обôйтися безъ грубого, — якъ каже наше „Слово“, — „перекрученія факту,“ пишучи, що „редакція упросила „Macierz polską“, щобъ зволила письмо наше взяти пôдъ свою опѣку“, коли мѣжь тымъ весь свѣтъ знає, що „Niedziela“ есть органомъ тои „Macierzy“, що редакція не просила ѣи до опѣкованя, але противно, сама зôстала нанята за грошѣ до редагованя письма! Такои — кажучи лагôдно — нещирости мы ще не стрѣчали нѣколи и подивляємо цивильну ôтвагу редакціи, котра може такъ наивно запевнювати всѣхъ и вся, що ось то мы — зовсѣмъ незалежный органъ, а тôлько въ доброи волѣ упросили „Macierz“ приняти насъ „въ опѣку“.

Побôчь того одного „концепту“ стоитъ гôдно и другій подôбный. „Niedziela“ твердитъ, що „у насъ кождый мешканець краю, чи ôнъ панъ, чи селянинъ або ремѣсникъ, має однаковe право брати участь въ заряджуваню чи то громадою, чи повѣтомъ, чи соймомъ або радою державною; отжежь „Niedziela“ поучати буде“ и т. д. Попередъ всего мы радимо „Niedzieli“, щобъ сама ще богато гдечого „поучилася“, бо зъ ѣи повысшого реченя видно, що о нашôй ординаціи выборчôй она не має нѣякого понятя. Просте прочитанье тои ординаціи выборчои переконалобы редакцію, що о однаковыхъ правахъ выборчихъ для всѣхъ у насъ и бесѣды нема, божь прецѣ права выборчѝ привязанѝ у насъ до маетку и степенуются разомъ съ ѣго взростомъ. Чи своимъ пустымъ балаканьемъ „Niedziela“ не може збаламутити народъ, збудити въ нѣмъ невдоволенье а навѣть довести до явныхъ розрухôвъ та неспокоѣвъ, если н. пр. по нашихъ селахъ халупники та комôрники або по мѣстахъ зарôбники, прочитавши се и намотавши собѣ на вусъ, почнутъ допоминатися, щобъ имъ дозволено голосувати порôвно съ найвысше оподатковаными? Намъ здаєсь, що колибъ яка руска газета выступила съ такимъ толкованьемъ нашои ординаціи выборчои, то певно дôткнулисьбы ѣи прокураторскѝ ножички.

Але якажь съ тымъ всѣмъ есть програма „Niedzieli“? Доси она обѣцювала лишь то, що дає кожда звычайна газета. Гдежь есть та Америка, котру она перша хоче ôткрыти? А ось где она! „Не будемо нѣкому пôдхлѣблятианьѣ догану давати, але отверто и щиро (?) заохочувати и помагати до згоды и єдности мѣжь всѣми дѣтьми „świętej naszej matki Ojczyzny“. Бо земля наша гарна, велика и богата (мимоволѣ нагадуются намъ тѝ стародавнѝ чолобійники, що тыми словами упрошували собѣ зъ-за моря Варягôвъ на князѣвъ), — то кобы тôлько згода и „harmonia społeczna“ — а вся прочая приложатся. Чи такій способъ поступованя, „нѣ зимный, нѣ горячій“ придасться до чого небудь, сего мы не знаємо. Жаль тôлько, що редакція „Niedzieli“ сама заразъ въ слѣдующôй хвили, о двѣ стрôчки низше, забуває о тôмъ, що обѣцяла „нѣкому не пôдхлѣбляти“ — и пôдхл... своимъ сподѣваным читателямъ, назыв... ихъ „kochani bracia“, зовсѣмъ нѣ въ пять, въ девять, и въ дальшихъ статяхъ, облива... ихъ ажь до пересыту, „аки єлеємъ благов...нымъ“ пôдхлѣбными словами въ родѣ „m... czytelnicy“ и „czytelnicy mili“. Що доганы н... дає нѣкому, се певна рѣчь, але за то куритъ... дымъ кадильный зарядови „Kółek rolniczych“ та „Towarzystwa gospodarskiego“. А о селянахъ, то зъ великои любови прямо и щиро каже (стор. 5), що у нихъ „oleju nie wiele w głowie“, коли покивуючи головами, гадаютъ собѣ: „Co też w tem jest, że ci panowie tak się do chłopów biorą i chcą ich uczyć... Chyba coś w tem jest!“ Бо то бачите, — толкуе редакція — цѣлый народъ, то нѣбы одинъ человѣкъ; паны, урядники и вченѝ — то голова; а руки и ноги, то простый людъ. Отожь коли рука або нога болитъ, то чи голова того не чуе, га? Отожь глаголю вамъ, що чуе и хоче лѣчити той бôль. „Тôлько не треба пôдозрѣвати нѣкого“, але зажмуривши очи, датися провадити, не пытаючи куды и до якои цѣли!

Крôмъ того всего „єлею благовонного“ обѣцює „Niedziela“ такожь вѣдомости зъ „ziem polskich“ и заразъ въ першôмъ числѣ подає пôдъ тою рубрикою три звѣсточки: одну зъ Познаня, другу зъ Варшавского, а трету — ôтки бы вы гадали? — ото въ Угорщины! Ôтъ коли то Угорщина сталася землею польскою, — о тôмъ новôмъ ôткрытю географичнôмъ редакція „Niedzieli“ не була ласкава поинформувати близше зацѣкавленый свѣтъ науковый...

Мы не будемо дальше переглядати змѣсту першого числа тои цѣкавои газетки. Згадаємо тôлько о дуже цѣкавôй (и по другихъ часописяхъ польскихъ яко взорець перепечатанôй статейцѣ „Egzekucya podatków stałych“, въ котрôй съ великимъ признаньемъ пôдносится, що „министерство розпорядило, щобъ ôтъ залягаючихъ податкôвъ въ квотѣ до 5 зр. брати на кварталъ екзекутного не бôльше якъ 10 кр. (т. є. лишь по 8%). „Отожь бачите, — додає редакція ôтъ себе, — що се полегкôсть невелика и що найлѣпше на неи не спускатися и сплачувати податки въ своѣмъ часѣ.“ Нѣчого сказати, — дуже мудра наука, дуже практичный лѣкъ на бѣду селяньску. Бажаючи редакціи „Niedzieli“ якъ найлѣпшихъ успѣхôвъ на тôмъ поли, мы закôнчимо свою бесѣду ще однымъ цитатомъ зъ „Niedzieli“ (стор. 10): „Sieczka nie potrzebuje być drobna, lecz 2—3 cale długa“. Въ „Niedzieli“ она пôсля нашого дослѣду ще навѣть о волосочокъ довша!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Посолъ до рады державнои др Томащукъ*) державъ передъ кôлькома днями въ Празѣ ôтчитъ „Про индивидуализмъ въ державѣ и въ житю культурнôмъ“ зъ котрого дохôдъ призначеный бувъ въ користь товариства писателѣвъ „Concordia“. Въ ôтчитѣ, котрого слухала дуже численна публика, доказувавъ др Томащукъ, що конституціонализмъ есть результатомъ исторично ще не скôнченого розвитя. Теперѣшна доба має бути якъ ôнъ говоривъ хвилею найтяжшои пробы, позаякъ теперь маєся именно показати, чи духъ конституціонализму має досыть силы перемогчи надъужитье ѣго формъ. — Куда змѣряли рефлексіи проф. Томащука, не потрѣбуемо и говорити а политична тенденція ѣго рѣчи була причиною, що слухаючѝ обсыпали бесѣдника грôмами оплесками. Вечеромъ устроѣно для прелетта бенкетъ, на котрôмъ пôдношено политичнѝ тости. Зъ помежи нихъ замѣтный особливо тост др Шмайкаля, котрый доказувавъ потребу ...ичнои абстиненціи и подѣлу Чехъ. Пос. Шмайкаль пôднѣсъ заслуги Томащука для Нѣмцѣвства причинившогося до заснованя нѣмецкого университету въ Черновцяхъ и яко основателя и протектора клюбу сполученои лѣвицѣ. — Чи таючи правозданье про ôтчитъ дра Томащука и бенкетъ ѣго честь намъ мимоволѣ прійшло на думку, лишь то Русинôвъ крôмъ него забуло про своє ...ходженье а пôшло здобувати заслуги выслугуючи ся чужимъ богамъ.

(*Столице высшои палаты угорскои*), яке она заняла противъ правительства, ôткинувши проєктъ зак... о супружествахъ межи христіянами и жида... вразило дуже непріятно угорскѝ правительственнѝ кружки и выкликало загальну сензацію. Дав... выразъ свому переконаню въ справѣ, дотыкаючой одного зъ найважнѣйшихъ пытань угорскои ...успѣльности, зробила угорска палата панôвъ ...ь ужитокъ зъ прислугуючого ѣи права и се п...навъ навѣть самъ Тисса въ палатѣ послôвъ, к... тамъ прійшло на порядокъ дневный nuntium ...шои палаты въ справѣ мѣшаныхъ супружест... Палата высша держалася однакожь ôтъ часу ...ды съ Долитавією зовсѣмъ пассивно и заявляла ...къ мало вплыву на законодавчѝ працѣ парляме...ту, що ѣи загально игноровано. Всѣ предложе... приходили вправдѣ пôдъ обрады высшои палаты, она однакожь пріймала ихъ безъ всякихъ труд...стей и нѣкто не подумавъ о тôмъ, щобы яке ...редложенье могло стрѣнутися тамъ съ перешко...ю. Правительство зъ своѣи стороны не числило зовсѣмъ съ высшою палатою и съ тымъ ему, розумѣеся, було дуже выгôдно. Коли отже тепер высша палата ôткинула предложенье правител...ства, ухвалене вже палатою послôвъ, почулося ...авительство въ дуже прикрôмъ положеню и ...чало роздумувати надъ реформою палаты панôвъ. Справа реформы займала вже ôтъ давна умы л...ей, кермуючихъ кораблемъ угорскои державы, теперь однакожь не було наглои потребы переводити въ дѣло задуману реформу и она ôткладала ...зъ року на рôкъ. Чи впрочѣмъ задумана ре...орма змѣнитъ ситуацію въ користь правительства — се ще пытанье. Найсильнѣйшимъ факторомъ въ теперѣшнôмъ складѣ высшои палаты угорского парляменту есть высше духовеньство католицке, котре въ пытаняхъ аналогичныхъ справъ мѣшаныхъ супружествъ иде все солидарно за указами римскои куріи и репрезентуе елементъ par excellence консервативный. Реформою высшои палаты замѣряє вправдѣ правительство ослабити ôй елементъ черезъ то, що зъ высшои палаты уллы выелиминованѝ всѣ епископы in partibus infidelium засѣдаючѝ тамъ теперь въ числѣ 23 совершенно, однакожь вплыву духовенства не буде могло правительство знищити, бо и пôсля реформы будутъ въ палатѣ репрезентанты епископату. Коли однакожь зъ одноѝ стороны усуне правительство часть епископôвъ, то зъ другои стороны не будутъ мали наслѣдкомъ реформы мѣсця въ палатѣ панôвъ жупаны, котрѝ яко урядники завсѣгды ишли рука въ руку съ правительствомъ, а кромѣ того ôтнадутъ правительству голосы либеральныхъ высокородженыхъ а бѣдныхъ баронôвъ и графôвъ, що складалися на поступовый елементъ угорскои высшои палаты. — Щобы ...безпечити собѣ свободу дѣланя на будучн... мусѣлобы правительство совершенно усуну...

шу палату; но хочь гадку таку пôддаютъ ему вже гдеякѝ органы печати, якъ пр. „Pester Lloyd“, то годѣ вѣрити въ можливôсть переведеня такого пляну и на се не ôтважится, здаєся, нѣяке правительство, що числится съ исторіею.

(*Перше засѣданъе хорватского сойму*), на котрôмъ явився въ товариствѣ высланои нарочно депутаціи новоименованый банъ, ôткрывъ президентъ Крестичь, представивши объективно исторію пригôдъ ôтъ часу ôтроченя сойму. Въ часѣ читаня королѣвского рескрипту, ôтносячогося до именованя бана, зажадало сторонництво Старцевича предложеня присяги бана, котру гр. Кюнъ зложивъ цѣсареви. Президентъ заявивъ, що въ актахъ не знаходится нѣчого въ тôмъ предметѣ, на що Старцевичане старалися выкликати скандаль и кричали, що народъ хоче знати, якъ банъ присягавъ, а коли президентъ призвавъ ихъ до порядку, заявили, що не хочутъ слухати рескрипту и сидѣли черезъ часъ читаня ѣго, коли всѣ прочѝ слухали ѣго стоячи. — Въ имени независимого народного сторонництва поставивъ Войновичь внесенье, щобы соймъ выбравъ комисію зъ 11 членôвъ для прослѣдженя, о скôлько черезъ именованье королѣвского комисаря нарушено законъ урядовый. Соймъ узнавъ наглôсть сего внесеня. — Банъ Кюнъ-Гедервари, подякувавши за депутацію, заявивъ, що знає, яку тяжку задачу пріймає съ достоинъствомъ бана Хорватіи и пôдноситъ, що до сего спонукала ѣго вѣрнôсть монарсѣ, почутье ненарушимои спôльности королѣвствъ, сполученыхъ пôдъ короною св. Стефана и бажанье удержаня тревалого и мирного добробыту Хорватіи и Славонія. Въ своѣмъ дѣланю буде банъ опирався на основнôмъ законѣ, нормуючôмъ правнополитичне становище сихъ краѣвъ. Банъ заявивъ дальше, що буде переводивъ законъ по ѣго духови, бо се лишь може забезпечити здоровый розвôй національного, духового и матеріяльного житя королѣвствъ. — „Чого самъ не буду мôгъ перевести, се переведе спôльне угороке правительство“, говоривъ банъ, кладучи натискъ на ôтношенье до Угорщины. — Бесѣда програмова бана мала зробити загаломъ добре враженье въ соймѣ; именножь приняла ѣго прихильно партія національна, котра годится съ поглядами и идеями, высказаными баномъ. Въ тôмъ дусѣ ôтзываєся „Agramer Ztg.“. — Незадоволеный зъ бесѣды бана „Pozor“ закидає ѣи, що переповнена фразами.

(*Рада мѣска въ Тріестѣ*) ôткинула петицію словеньского товариства „Jedinost“, котра жадала основаня школъ народныхъ въ Тріестѣ. Причиною ôткиненя було се, що петиція була написана по словеньски. Набергой и Надлисекъ говорили за петиціею, заповѣдаючи ôткликанье до высшои инстанціи. Представитель правительства сов. Рінальдинѣ заявивъ при тôй случайности, що ôткиненье поданя написаного въ краевôмъ языцѣ есть несправедливе и правительство застерѣгає собѣ дальшѝ кроки. Набергоя, коли выходивъ зъ засѣданя, витала публика окликами.

ЗАГРАНИЦЯ.

Римъ чи Каносса?

Чи нѣмецкій цѣсарь, найвысшій представитель [illegible] ный дорадникъ желѣзный канцлеръ побудутъ до Каноссы, се покаже найближа будучность; те однакожь певно, що нѣмецкому престолонаслѣдникови було суджено [illegible] якъ тамъ выглядає въ найближшой Каноссѣ. Коли розважимо весь дотеперішнѝ, [illegible] бувъ пріймany нѣмецкій князь по Бісмаркѣ, то нѣякъ не можемо [illegible] що католицка церковь и ѣи найвысшій недотыкальникъ отецъ ôтнесли значну [illegible] надъ цѣлымъ нѣмецкôмъ [illegible] надъльцемъ нѣмецкои [illegible] тымъ [illegible] надъ цѣлымъ протестантизмомъ. Нѣмецкѝ газеты стараются [illegible] можутъ ослабити сю побѣду доказуючи, що все то есть лишь дѣломъ куртоазіи фактъ однакожь позôстане фактомъ. Трудно [illegible] доказувати, що Нѣмеччина зовсѣмъ капитулює передъ папою, бо о чѣмъ розговорюють нѣмецкій престолонаслѣдникъ съ папою, того дося не знає и не знати, чи скоро о тôмъ по[illegible] але зôставмо факты съ собою и порôвнаймо ихъ а тогды побачимо, якъ великою есть побѣда головы католицкои церкви и о скôлько справедливѝ суть на нынѣ догады о капитуляціи Нѣмеччины передъ папою. Нѣмецкій князь, поборникъ протестантизму и побѣдитель защитника католицкои церкви, ѣде въ гостину до вѣчного города а рôвночасно повѣдомляє також и папу о своихъ ôтвѣдинахъ. Ôнъ годится на всѣ условія предложенѝ ему головою католицкои церкви. Для папы не существуе нѣмецке цѣсарство, бо голова ѣю не принявъ короны въ рукъ папы а взявъ ѣи прямо „vom Tische des Herrn“. Тому и нѣмецкій престолонаслѣдникъ не есть для него наслѣдникомъ нѣмецкои цѣсарскои короны а просто лишь королевичъ пруській и той, що найбôльше причинився до воскресеня нѣмецкого цѣсарства, мусить покорится и почути, що ему сего права ôтказуютъ. Се не малозначна рѣчь. Коли нѣкто въ цѣлôй Европѣ не поважився ôтказати ему сего права, одинъ папа римскій явно и смѣло протестуе противъ сего. Трудно поняти, для чого папа уникавъ хочьбы якои небудь згадки о нѣмецкôмъ цѣсарствѣ. Левъ XIII уважає все ще себе вязнемъ въ Ватиканѣ и се має бути причиною, що ôнъ и нѣчого чути не хоче о нѣмецкôй державѣ; але въ якôй связи стоитъ ся послѣдна съ ѣго вязницею, на дармо ломинбы кто собѣ голову. Але не досить на сѣмъ. Нѣмецкій престолонаслѣдникъ не смѣвъ бувъ не тôлько въ Ватиканѣ, але и по за нимъ чимъ небудь нагадати папѣ нѣмецке цѣсарство. До Ватикану ѣхавъ ôнъ не двôрскою каретою, але простымъ нанятымъ возомъ якъ бы

Dorfgeschichte, ohne allen äussern scenischen Wechsel ohne allen theatralischen Prunk und dazu auch noch mit einem für unsere Ohren ganz kargen magern Orchester hat diesem Komponisten den Weg auf alle Bühnen gebahnt.“

„Опера має говорений мѣсця.“ — Цѣлкомъ справедливо. Сего уживавъ Мозартъ въ своихъ перворядныхъ операхъ, Веберъ, французскѝ композиторы, и другѝ. Яке жь оправданье? Убрати все въ музику, треба богато уживати речитативôвъ, котрѝ рускимъ акторамъ и акторкамъ десять разъ тяжше спѣвати, якъ всѣ аріи, дуеты и т. п. По друге, коли въ операѣ богато есть напружаючои музики, тогды психологично оправдане, наколи гдеякѝ мѣсця переходятъ въ чисту бесѣду безъ музики, а то щобъ ухо и умъ слухателѣвъ мали хвильку ôтпочинку до ôтсвѣженя своѣи уваги. „Пролomови“ се помѣшало такъ, що волѣвъ „Олесю“ звати мельодрамою, нѣжь оперою.

„Не видимо однои великои гадки музикальноѝ въ операѣ.“ — Наколи опера має лишь три акты, першій примѣромъ малює веселôсть, другій затревожене замотанье, третій смерть, а сѝ три ситуаціи однаковои натуры бути не можутъ; дальше, наколи въ актахъ выступаютъ характеры чорнѝ, яснѝ, мѣшанѝ, и собою становятъ дальшѝ ôттѣнки ситуацій —, то неможливо, щобы цѣла опера могла творити одну велику гадку музикальну, додаючи до сего, що музика має и повинна бути мальовиломъ всего. Ôтсылаю до партитуръ Вагнера, тамъ побачити и переконатися, якъ ôнъ, той музикальный малярь новои еры, неустанно гонитъ за выраженьемъ чувства музикою. Тамъ доперва годѣ допытатись довшои а не того однои великои музикальноѝ гадки и на сѣмъ то спочивае той объявъ, що мельодрамы въ „Олеси“ вповнѣ сподобалися.

„Такъ богато рôжнородныхъ темъ (а властиво мельодій) въ операѣ „Олеся.“ — Наколи музика есть и повинна бути мальовиломъ, и вѣрно кожду ситуацію, чувства, и характеръ зъ особна малювати, то инакше бути и не може, хиба що аріи, дуеты... перестанутъ бути ними, а станутъ фантазіями безъ кôнця, середины та початку. Арія Мозарта: „Ach nur ein mal im Leben“ (Tytus), где ситуація досыть одностайна, має ажь пять рôжныхъ ôтмѣнныхъ гадокъ (темъ мельодій). Не забуваймо, що въ операѣ аріи характеристичнѝ — то не аріи чисто инструментальнѝ. „Mozart“ — признаютъ ученѝ гармонисты — „war der gelehrteste und populärste Opernkomponist“, а однакъ у него нема нѣчо „gelehrteste“ нѣ „trivialste“, у него яко маляря все на своѣмъ мѣсци психологично есть оправдане. Пригадую, кого се дотыкає, що самѝ часто найтривіяльнѣйшѝ мельодіи въ операхъ бôльше подобалися, якъ вся высокопарна музика. Незрозумѣнье сеи рѣчи дало повôдъ до сказаня „чуємо пѣснь за пѣснею“.

„Богато змѣнъ въ тактѣ и темпѣ.“ — Лысенко, где ему того треба („Бють пороги“) инакше також не робитъ. Музика есть тонами убарвлена бесѣда, деклямація музикальна. А чи декляматоръ въ бесѣдѣ не порывае разъ борше, а разъ поволѣйше? Такъ само робитъ и малююча музика.

„Оркестра погдекуды притемнює голосъ спѣвака“. — Поминувши, що въ операѣ иде оркестра съ голосами въ парѣ, а мы хочемо разъ красоту голосу, а разъ красоту оркестры почути — и вже тому „не може о... операѣ всюды такъ спокôйно, якъ ... тихôй водѣ плавати“, — то не орк... „Олеси“ але неôтповѣдно до ѣи силъ за... слабо обсаженѝ голосы спѣвнѝ були ... винніѝ. Впрочѣмъ, кто бувъ въ операѣ Скар... або где инде, той досвѣдчивъ, кôлько слôвъ въ оперы по представленю можна до дому принести? На се есть либретто, а кому на тôмъ залежитъ, най напередъ познакомится съ словами.

„Красна, штучна музика въ Олеси въ двохъ першихъ актахъ, лише въ послѣднôмъ надто (decrescendo) упадає.“ — Чому композиторъ сего не взявъ на увагу? Инакше рѣчь мався. Есть и тамъ сила музики сильна и ôтповѣдна, але въ послѣднôмъ актѣ грачѣ всѣхъ деревяныхъ и бляшаныхъ инструментôвъ (то значитъ три части оркестры) по причинѣ дражливои ситуаціи на сценѣ задивилися на сцену, згубилися и замовкли; и то щастье, що ще на тôлько мали розуму, що не порывалися на ново ролѣ имити, бо булибы весь актъ до крайного зломили. Самѝ одни смычковѝ удержались. Тому пропала вся сила, вся красота мельодрамъ, на котрѝ я найбôльше працѣ ложивъ, а мимо того, якъ зауважує рецензентъ „Дѣла“, „мельодрамы въ повнѣ удалися“ и „становятъ у насъ новôсть“ — хоть не досмотривъ, що три части оркестры замовкли.

(*Конецъ буде.*)

П. Бажаньскій.

звычайный якій подорожный а єго вôзникъ и вся дружина мусѣли попринимати собѣ пруськй кокарды. Але ще що бôльше. Въ Римѣ розказуютъ собѣ, що король Гумбертъ доперва теперь выѣде до Берлина; ôнъ вже давно хотѣвъ те вчинити але нѣмецкій престолонаслѣдникъ выпередивъ єго своими ôтвѣдинами. Щожь могло стояти давнѣйше на перешкодѣ італіяньскому королеви? Для чогожь ôнъ теперь доперва готовъ ѣхати до Берлина? Се пытаня трудні вправдѣ до розвязаня а мимо того находимо найлѣпшу ôтповѣдь на нихъ въ ôтвѣдинахъ нѣмецкого князя въ Ватиканѣ. Они видко знялн тяжкій камѣнь зъ серця и королеви Гумбертови. Якъ отже зъ зложеныхъ фактôвъ видко подорожь нѣмецкого престолонаслѣдника не мала передовсѣмъ на оцѣ лишь ôтвѣдины італіяньского короля; ходило тутъ ще о що иншого, именно и о римску курію и тому то вже въ самôмъ початку, якъ лишь рознеслася вѣсть о подорожи нѣмецкого князя до Риму, пôй шла поголоска, що подорожь маѣ передовсѣмъ на оцѣ Ватиканъ. Якъ показуѣся дальше — розумѣеся о скôлько зъ дотеперѣшныхъ вѣстей можна судити — ôтвѣдины въ Ватиканѣ були на руку и італіяньскому правительству. О скôлько дотеперѣшній догадки роблені на основѣ ôтбувшихся фактôвъ суть справедливѣ, покажеся въ короткôмъ часѣ, се однакожь певна рѣчь, що справы мѣжь нѣмецкимъ правительствомъ а римскою курією пôйдутъ иншою дорогою якъ ишли до теперь. Вже теперь пише „Moniteur de Rome“: *Ôтвѣдины будущого владѣльця одного зъ найсильнѣйшихъ державъ у представителя найбôльшого моральної силы въ свѣтѣ суть глубокимъ поклономъ принесенымъ папству и надѣю на религійный миръ для Прусъ.* Що до самои Італіи, то знобъ каже згадана газета: мôстъ мѣжь Квиналомъ а Ватиканомъ ще не поставленый. Найцѣкавѣйшій и богдай чи не найвѣрнѣйшій поглядъ „Mon. de R.“ на ôтвѣдины въ Ватиканѣ єсть однакожь слѣдуючій. Розказуютъ, каже згадана газета, що *подорожь по Европѣ єсть лишь поверховымъ проявомъ и вѣнцемъ союза всѣхъ европейскихъ монархôвъ противъ завзятои демократіи.* союза довершеного великимъ мужемъ стану. Въ союзѣ сѣмъ назначено папству почесне мѣсце. Слова сй „Moniteur'a de Rome“ звернули увагу всѣхъ на себе и сталися предметомъ рôжныхъ толкôвъ. И дѣйстно, коли приглянемося якъ по всѣхъ майже европейскихъ державахъ консервативный елементъ починаѣ выступати, якъ правительства починаютъ шукати прибѣжища у шляхты, а всякій демократичный елементъ всякими способами стараются втихомирити, — то не можемо добачити, що реакція поступаѣ чимъ разъ смѣлѣйшимъ крокомъ на передъ. Не доставало ѣй лишь — особливо въ Нѣмеччинѣ — одинокого вѣрно-консервативного елементу, якій зберѣгаеся чисто въ католицкôй церквѣ. Треба було и єго ще позыскати, хочьбы то и скôлько коштувало и довести дѣло до кôнца.

Франція. Депеша бюра Райтера доноситъ зъ Гонконгъ, що французке войска зайняло внѣшнй форты въ Сонтай. Французы стратили при тôмъ 19 официрôвъ и 200 рядовыхъ. Страты непріятеля маютъ бути далеко бôльшй. До битвы выступило було 4 тысячѣ Французôвъ а 3 тысячѣ стояло въ розервѣ. Французы такъ обставили цитаделю, що она до сихъ поръ певно вже єсть въ ихъ рукахъ. Головна битва ôтбулася 17 с. м. Курбетъ зôставъ именованый великимъ официромъ почестнои легіи.

Англія. Убійця Керея О' Донель зôставъ засужденый на кару смерти и вскорѣ потому страченый. За страченымъ вступалися Сполученй Державы и жадали, щобы правительство здержалося съ сповненьемъ суду, поки не докажеся, що ôнъ не єсть американьскимъ пôддапымъ. Англійске правительство не хотѣло однакожь на се згодитися и приказало убійцю стратити. Се выкликало дуже велике огôрченье середъ Ирляндцлми. — Въ Англіи вс ще кипитъ якъ въ кôтлѣ. Страченье О'Донел не добре вплынуло на вже й такъ подражненыхъ Ирляндцêвъ. До „Pall Mall Gaz.“ доносятъ зъ Нюйорка, що з ôттамъ выѣхало кôлькохъ членôвъ т. зв. „непобѣдимыхъ“ въ тôй цѣли, щобы въ Гаварденъ убити Гляд стона. Въ тôй цѣли выслано до Гаварденъ ôтдѣлъ полиціи и заряджено тамъ средства осторожности. Вечѣрнй газеты знову зъ 18 с. м. принесли були вѣсть, що власти городскй въ Лондонѣ дôстали грозячй письма, въ котрыхъ сказано, що лондонскій мôстъ и вязниця Нюгетъ будутъ высаденй динамитомъ въ воздухъ. — „Standard“ доноситъ, що англійске правительство постановило выслати до Египту кôлька полкôвъ войска, щобы симъ способомъ збôльшити тамъ англійскй силы, позаякъ по выходѣ египетского войска пôдъ Бакеръ-пашою до Судану показалася потреба удержати въ Египтѣ таку силу, яка була постановлена при кôнци послѣднои вôйны.

НОВИНКИ.

— **Торжество въ память Ив. Федорова**. Триста лѣтъ тому минуло, якъ померъ во Львовѣ чоловѣкъ, котрый цѣле своє житье, свою долю посвятивъ бувъ ледви що вынайденôй штуцѣ друкарскôй и добру своихъ ближныхъ. И память єго не загинула, вдячнй потомки згадали щирымъ серцемъ великого сподвижника штуки друкарскои всюды, где лишь єго повна посвященя дѣяльнôсть змогла проникнути. Передовсѣмъ же торжественно святкувавъ Львôвъ память сего великого чоловѣка, котрый не лишь що тутъ проживавъ и заложивъ першу друкарню, але котрого и тлѣннй мощи въ сѣмъ городѣ спочили. Торжества въ память первопечатника Ив. Федорова святкувалися въ двохъ дняхъ. Першого дня, т. є. 16 л. с. м. въ недѣлю святкувало память великого цивилизатора львôвске товариство друкарске „Огниско“ памятковымъ поранкомъ. О 12 год. въ полудне зôбралася численна публика въ хорошôй сали рукодѣльничого товариства „Гвязда“ а предсѣдатель „Огниска“ п. Вартыньскій горячими словами привитавъ зôбраныхъ и подякувавъ за сердечну участь. По нѣмъ забравъ голосъ запрошеный проф. Ан. Вахнянинъ, и рускою мôвою въ довшôй бесѣдѣ представивъ цѣле житье и дѣяльнôсть Ив. Федорова и пôднѣсъ єго заслуги для штуки друкарскои въ загалѣ а въ особенности для ширеня сеи штуки на Руси. Бесѣду сю приняла публика съ великимъ вдоволеньемъ и грôмкими оплесками подякувала бесѣдникови. По п. Вахнянинѣ промовивъ типографъ Щ. Беднарскій. Бесѣда єго булабы зробила дуже добре враженье, колибъ не була переплѣтана шляхетско-паньскими идеалами и непотрѣбнымъ вплѣтуваньемъ папы и католицизму. Дальше наступила музика и спѣвы. Особливо подобалася спѣвъ п. Иванцева, котрый ôтспѣвавъ кôлька пѣсень рускою мовою, и гра на скрипцѣ п. Друкера. „Памятковый поранокъ“ закôнчивъ инсп. Барановскій промовивши въ имени школы и польскои журналистики.

На другій день въ понедѣлокъ 17 с. м. ôтбулося въ православнôй церквѣ заупокôйне богослуженье. Пôдчасъ цѣлого богослуженя державъ типографъ п. Гумецкій хорошій вѣнець съ широкими сино-жôлтыми лентами.

О 7 годинѣ тогожь самого дня ôтбувся музикально-литературный вечеръ въ великôй сали „Народного Дому“. Публика зôбралася була не дуже численно, але вечеръ выпавъ въ загалѣ хорошо. Вступну рѣчь выголосивъ п. Площаньскій. Першу часть бесѣды посвятивъ п. П. розборови пытаня, чи писати одно с, чи два (сс), въ другôй представивъ житье и дѣяльнôсть Федорова — звернувъ увагу на те, що рôвночасно святкуютъ память Федорова и въ Россіи где зложили на єго памятникъ вже 10.000 рублѣвъ. Позаякъ п. П. не єсть ораторомъ, то и бесѣда єго не зробила великого враженя. За те дальшй части програмы выпали дуже удачно. Спѣвы мужеского хору выконанй були съ всею точностею и повнымъ артизмомъ. Особливо дуже подобалася „Молитва Дервиша“ ôтспѣвана п. А. въ супроводѣ хора и фортепяна. Дальше наступила деклямація п. М. До сеи деклямаціи позволимо собѣ лишь тую примѣтку зробити, що поетъ и декламаторъ пôшли симъ разомъ въ парѣ. Деклямація ся подôбно якъ и гра на скрипцѣ ученика А. В. П. могли були безпечно остатись, а вечеръ бувбы стався артистичнымъ въ повнôмъ значеню сего слова. Пôсля нашого погляду недоспѣлй адепты смычка можутъ поки що продуковатися хиба въ роднихъ кружкахъ. Вечеръ закôнчивъ мужескій хоръ ôтспѣваньемъ „Вечѣрнои пѣснѣ“ Бетовена. Въ часѣ вечера надôйшло кôлька найцять телеграмъ, именно зъ Вѣдня, зъ Коломыѣ, зъ Черновець, зъ Варшавы и Петербурга.

— **Новй читальнѣ** закладаются въ Жидятычахъ коло Львова, заходомъ неутомимого о. Чернецкого, руско-польска читальня въ Медыничахъ пôдъ Дрогобычемъ, котрою займаеся мѣжь иншими нотарь п. Бачиньскій (Русинъ) и въ Радôвцяхъ на Буковинѣ, заходомъ тамошного господаря Герасимюка. Щасть Боже!

⊙ **Товариство „Рускихъ Дамъ“** пôднесло красну гадку — устроювати литературно-музикальнй вечеры съ забавами и сполучити тымъ способомъ хороше съ хосеннымъ. Доси ôтбулися вже два такй вечеры, а кто лишь на нихъ бувъ, певно не пожалѣвъ часу и труду и — впрочѣмъ дуже незначного выдатку. На першôмъ вечери мавъ ôтчитъ сов. о. Вас. Ильницкій о „рускôй женщинѣ“, на другôмъ п. Ан. Вахнянинъ „Гдещо зъ етнографіи Австральцѣвъ“. Оба ôтчиты мѣстили въ собѣ богато поучаючого, а при тôмъ були поданй въ способѣ цѣкавый, а подекуда и забавный. По ôтчитѣ п. Вахнянина наступила гра на форгепянѣ, въ котрôй взяли участь панны Ш. и И. и своимъ правдивымъ артизмомъ выкликали грôмкй оплески. Опôсля ôтделямувала п-на Ч. дзвôнкимъ голосомъ и съ всею точностею декламаторки пому Маркіяна Шашкевича „Бандуристъ“, а чувствомъ, съ якимъ выголошувала слова нашого незабутого поета, доказала, що не тôлько глубоко поняла саму поему, але и перенялася чувствомъ самого поета. Наступила забава. Ажь душа радувалася и серцю ôтраднѣйше стало, коли мы побачили, якъ всѣ, старшй и молодшй, знакомй и незнакомй станули посередъ просторои салѣ „Народного Дому“ и утворили якъ бы одну велику родину. И подумали мы собѣ: Боже! якъ бы оно красше стало на нашôй широкôй Руси, коли бъ мы всюды и завсѣгды такъ ставали, якъ одна родина! Въ сали стало дуже оживлено и весело; молодѣжь увивалася по сали зъ одного кôнца на другій а старшй позасѣдали коло столôвъ та частенько таки и ôтвѣдували буфетъ. Алежь бо буфетъ гарно бувъ заставленый! Не ма то, якъ коли женщины возьмутся за благотворительне дѣло; они знаютъ добре, якій магнетъ притягае старого и до чого липне молодѣжь. Вп. панѣ П., О. и другій неутомимо и съ правдивымъ посвященьемъ старалися при буфетѣ вдоволити гостей. Такъ середъ загальнои радости и веселости сплывавъ вечеръ, а дôбраный хоръ надававъ ему хорошими спѣвами ще бôльшои рôжнородности.

— **Загальный рôчный Зббръ товариства „Рускихъ Дамъ“** ôтбувся дня 4 (16) грудня. Выдѣлъ зъ минувшого року здавъ зборови справу зъ своеи дѣятельности якъ такожь зъ доходôвъ и розходôвъ въ минувшôмъ роцѣ. Потôмъ слѣдували выборы предсѣдательки, секретарки и выдѣлу. Предсѣдателькою выбрано п-ю А. Геровску а секретаркою п. Павлину Леонтовичеву; до выдѣлу пп-ѣ Полянъску, Огоновску, Лѣтыньску, Площаньску, Вахнянинову, Шараневичеву, Сивулякову, Леонтовичеву Амалію, Заревичеву, Любовичеву, Лопатыньску и Ничаеву. — Надѣямося що Вп. Публика руска, знаючи благотворну цѣль сего товариства заинтересуѣся такожь короткою вѣдомостею про оборотъ грошевый товариства въ минувшôмъ роцѣ.

Капиталу зъ 1882 року було	1347 зр.	50 кр.
Въ 1883 вплынуло до касы зъ дарôвъ вкладокъ и пр. . . .	455 „	49 „
Ôтсотки ôтъ книжокъ щадничихъ	138 „	29 „
Разомъ:	1941 зр.	28 кр.
Выдатки въ р. 1883 выносили	300 „	30 „
Позôст. до роспоряд. въ книж. щадн.	1640 зр.	80 кр.

Зъ сумы выказаной на выдатки роздалося майже все межи бѣднй учащйся дѣвчата, по найбôльшôй части сироты по священикахъ. — Въ кôнци товариство поручаеся Вп. Панямъ позальвôвскимъ щобы зволили своимъ численнымъ виписуваньемъ себе въ члены и по можности датками тое такъ потрѣбне для Руси товариство спомагати, щобы мы були въ станѣ бôльше просьбъ о запомоги увзглядняти и тымъ причинятися до збудженя патріотизму и просвѣты межи нашими дѣвчатами, хотячими образуватись а не маючими нѣякихъ средствъ до того. — *Ôтъ Выдѣлу товариства „Рускихъ Дамъ“.*

— **Чи спроневѣреня, чи лишь неправильности** лучилися въ бюрѣ рахунковôмъ Выдѣлу краевого, котрого директоромъ єсть п. Пѣрожиньскій, — се дѣло ще не выяснене. П. Пѣрожиньскій засуспендованый, а слѣдство поручивъ маршалокъ пп. дру Смольцѣ и дру Верещиньскому.

— **Австрійска прокураторія державна конфискуе** всякй такй газетнй статіи, въ котрыхъ подаются алярмуючй вѣсти о близькôй вôйнѣ съ Россіею. Зъ того можна вносити, що о вôйнѣ такôй въ близькôй будучности нема бесѣды.

— **Впр. Іосифъ Сембратовичъ**, бувшій митрополитъ львôвскій, маѣ бути именованый кардиналомъ. Тое само достоиньство маѣ такожь припасти бувшому архіеп. варшавскому Фелиньскому.

— **Семе засѣданье „Етнографично-статистичного Кружка“** ôтбулося въ недѣлю въ комнатѣ „Академичного Братства“. Членъ Антôнъ Березиньскій здававъ справу зъ славного дѣла россійского статистика Янсона „О крестянскихъ надѣлахъ и платежахъ въ Россіи.“ Ôтчитъ бувъ дуже цѣкавый и занявъ всѣхъ присутныхъ. Опôсля предсѣдатель Кружка п. Ярема закрывъ засѣданя передъ святами, взывающи всѣхъ товаришѣвъ, щобы пôдъ часъ святъ збирали народнй пѣсни, казки, а головно щедрôвки. Кружокъ неуминно працюе и здобуваѣ собѣ чимъ-разъ ширше признанье.

— **Иматрикуляція** въ львôвскôмъ университетѣ ново вписаныхъ слухателѣвъ ôтбулася вô второкъ. Всѣхъ нововписаныхъ слухателѣвъ на сей курсъ єсть 315; а именно: на выдѣлѣ теологичнôмъ 109, на правничôмъ 177, на философичнôмъ 29.

— **Образъ „Собєскій пôдъ Вѣднемъ“** ôтвѣзъ Матейко въ супроводѣ кôлькохъ краковскихъ панôвъ до Риму. Папа принимавъ дня 20 л. с. м. Матейка съ товаришами на приватнôй авдіенціи, дякувавъ за образъ и одаривъ депутатôвъ золотыми медалями.

— **Цареви Александрови III** лучився сими днями непріятный выпадокъ. Пôдчасъ ѣзды на ловы конѣ сполошились и выкинули царя зъ саней. Царь ударившись о дерево ушкодивъ собѣ руку.

(+) **Зъ Пôдгаєць** пишутъ до краковского „Czas-y“ (ч. 287 зъ 18 л. грудня с. р.): „Дрôбну але пожадану можу вамъ переслати вѣдомôсть. Тому два роки було поставлене въ тутешнôй радѣ повѣтовôй внесенье ухвалити 300 зр. для одного ученика пôдгаєцкого, умѣщеного въ интернатѣ оо. Змартвыхвстанцѣвъ. Внесенье перейшло, але слабою бôльшостею голосôвъ польскихъ надъ рускими. Въ рôкъ потому гдеякй польскй радній думали, що не треба дражнити Русинôвъ тою справою и въ наслѣдокъ того стипендію ôтмовлено. Коли оо. Змартвыхвстанцѣ мимо того полишили ученика въ интернатѣ на своѣмъ удержаню, то выдѣлъ повѣтовый уважався зневоленымъ повернути передъ кôлькома днями съ тымъ внесеньемъ на засѣданю повнои рады, на котрôй показалася значна змѣна въ поглядахъ рускихъ священикôвъ. Селяне, якъ звычайно, промовляли за ощадностею, — але по нихъ забравъ голосъ о. Дудыкевичъ и заявивъ, що веденье интернату черезъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ „годится съ єго переконченьемъ религійнымъ и народнымъ“. Той самои думки бувъ о. Стеткевичъ, деканъ пôдгаецкій, священикъ загально поважаный задля своеи усердности о добро церкви и народу рускаго. Супротивъ такъ поважныхъ голосôвъ умовкла опозиція селянъ и внесенье привернути стипендію перейшло майже (sic!) одноголосно. Здавалося менѣ, що факгъ той не повиненъ перейти непостережено. Хвальне то на всякій случай свѣдоцтво для интернату оо. Змартвыхвстанцѣвъ, що потрафивъ за такъ короткій часъ, въ гдеякихъ бодай околицяхъ, побороти заѣлй упередженя противъ него и зыскати пôдпору у рускихъ священикôвъ, звѣстныхъ зъ свого католицкого духа такъ добре, якъ зъ привязаности до своеи народности. Знакъ то такожь бажаный, що въ дѣлахъ, котрй до недавна були такъ дражливй, згода межи Поляками и Русею не єсть неможливою, кобы лишь обѣ стороны взяли дѣло пôдъ розвагу спокôйно и съ доброю волею“. — Чи ся допись „Czas-y“ малабы бути правдивою? Ожидаемо пояснень.

— **Уоруженй селяне напали** въ Новôмъ Селѣ пôдъ Цѣшановомъ на вертаючихъ зъ ловôвъ мысливыхъ и одного зъ нихъ смертельно въ голову ранили. Причиною сего нападу було обуренье селянъ, що стрѣльцѣ тратували поля приналежнй до громады.

(*Г.*) **Зъ надъ Збруча.** Подаю для потѣхи читателѣвъ „Дѣла“ таке письмо одного „пана обывателя“ mojżeszowego wyznania: „Aus zu folgen 40 Külis und 10 Pitporis für Gemeinde na Kürche und drei Führn Prütis. $^{25}/_{5}$ 83. — D. Bardfeld.

— **Именованя.** Совѣтникомъ суду окружного въ Золочевѣ именованый Ад. Трамплеръ, судія повѣтовый въ Куликовѣ. — Тайнымъ совѣтникомъ именувавъ цѣсарь Альбина Дунаевского, краковского епископа, брата министра скарбу. — Авскультантомъ судовымъ именувавъ ц. к. высшій судъ краевый п. Маркила Желехôвского, судового практиканта.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **Упокоилися** Фелиція зъ Украиньскихъ Украиньска, жена урядника при желѣзници, упокоилася въ 25 р. житя. — Евдокія зъ Струминьскихъ Дорожиньска, жена о. Юл. Дорожиньского, завѣдателя зъ Пикуловичь, упокоилася 22 р. падолиста.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Фильозофія штуки, Г. Тена** (Thaine-a) професора штукъ красныхъ въ Парижи, — переложивъ *Олександеръ Барвѣньскій.* Передрукъ зъ XIII рôчника „Правды“. У Львовѣ 1883. Цѣна 80 кр.“ Твôръ сей присвятивъ Вп. авторъ памяти свого покôйного брата Володимира Барвѣньского, а призначуе єго нашôй молодѣжи, котрôй „нѣчого бôльше не бажае, якъ щобъ читаючи єго набирала охоты до поважнои працѣ народнои въ рôднôй мовѣ.“

— **„Буковинско-русскій мѣсяцесловъ** на переступный годъ 1884. Рочникъ XI. Изданьемъ и накладомъ литер. общества „Русская Бесѣда“. Черновцы (sic!). Печатня архіепископская.“ Мѣсяцесловъ складаеся зъ двохъ частей календарскои та информаційнои и поучительнои та забавнои. Перша обнимае 36 сторôнъ, друга 76 сторôнъ друку. Въ другôй части умѣщеный „Шематизмъ на годъ 1884.“

На руки редакціи „Дѣло“ прислали:

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислали священики деканата жукотыньского 3 зр. 25 кр.

— **На стипендію им. Волод. Барвѣньского** о. С. Комариньскій въ Небыловѣ 2 зр.

Подяки.

I.

Въ моѣмъ найтяжшôмъ горю, яке незглублена въ своихъ допустахъ воля Всевышного на мене зôслала, въ утратѣ найдорожшои менѣ на свѣтѣ истоты, моеи найвозлюбленнѣйшои женыподруги, Евдокіи Олимпіи зъ Струминьскихъ, упокоившоися дня 22-го рус. падолиста, була менѣ одною ôтрадою тая щира участь, якои я дôзнавъ такъ зъ стороны близшои и дальшои родины, якъ и зъ стороны моихъ знакомыхъ и другôвъ, котрй, на вѣсть о ей смерти, прибули и зъ ôтдаленнѣйшои стороны, щобы ôтдати послѣдну услугу покôйнôй, а менѣ улекшити болю. Складаю найгорячѣйшу подяку Вп. Отцямъ: о. декану Юркевичу зъ Германова, о. Глиньскому зъ Миклашева, о. Ю. Тарнавскому зъ Пôдлыся, о. К. Винтоякови зъ Бужка, о. Юркевичу зъ Зухочичь, о. Новицкому сотрудникови лат. обр. зъ Прусъ, за ихъ удѣлъ въ похоронномъ богослуженю, а о. Д. Таняцкевичу за єго прощальнй бесѣды. Неменше складаю прилюдну подяку и моимъ парохіянамъ Борщовицкимъ и Пикуловицкимъ, прійшовшимъ на похоронъ.

Борщовичѣ 27 рус. падолиста 1883.

Юліянъ Дорожиньскій, гр. к. завѣдатель Пикуловичь и Борщовичь.

II.

Далеко ôтъ ôтчины и родины живъ я $3^1/_2$ року съ моею єдиною пріятелькою-супругою тою чарующою надѣею, що вже незабавомъ прійде часъ, коли будемо могли повернути до своеи ôтчины межи своихъ; въ тяжкихъ хвиляхъ потѣшала мене моя жена, просила о терпеливôсть, и въ рожевыхъ барвахъ представляла тую хвилю, коли знобъ прибудѣмо на родину, коли наша дитина пôзнаѣ свôй край и свôй народъ, коли почуе и налюбуеся рôднымъ словомъ и пѣснею. Мене она потѣшувала, а сама тяжко горювала! Коли однакожь всякй мои старяня о выдôстаньеся зъ Бялы позôстали безъ наслѣдку и коли я занѣсъ моѣй женѣ сумну вѣсть, що на мое прошенье о перенесенье до котрого-небудь мѣсця въ всходнôй Галичинѣ, выдано резолюцію, що зô взглядôвъ службовыхъ не могу нѣколи на Русь бути перенесеный, — тогды — о! тяжко згадати! — моя бѣдна жена стряслася, поблѣдла, кровъ зъ грудей трысла, а за чотыри днѣ мôй ангелъ єдиный ôтдавъ менѣ по осьми рокахъ обручку, а Богу душу, лишаючи мене и малу дитину въ сирôтствѣ, не потѣшеныхъ, самыхъ въ чужинѣ, якъ середъ глухои пустынѣ. Зложила свои святй кости на чужôмъ поли, котрого не могла покохати, зъ котрого якъ стрѣвожена пташка въ кождôй хвили здвигалась улѣтати. Не побачила вже своеи ôтчины, котру такъ усердно кохала, не почула своеи мовы, за котрою пропадала, умерла безъ потѣхи св. Тайнъ свого обряду, не заголошено ѣй „Вѣчну память“, чужа земля придавила еи мощѣ, такъ якъ за житя чужій не теплый воздухъ давивъ еи душу и серце. Такъ гôрко закôнчила дня 1-го (13) грудня 1882 свои молодй лѣта моя жена **Олена зъ Украиньскихъ Заячкôвска** въ 27 роцѣ житя!

Всевышній наславъ на мене и мою родину дуже тяжкій допустъ, ôтъ котрого серце о мало не пукне; але для потѣхи и ôтрады давъ Ôнъ

людямъ милосердні серця. Такі то серця найшлись и ту на чужинѣ, котрі живо учули мою недолю: бо такій загальный удѣлъ въ похоронахъ и таке загальне сочувство могла выкликати тôлько моя подвôйна утрата — утрата жены и матери и утрата єдиної товаришки недолѣ. Не згадую за мою родину, котра прибула о 80 миль, щобы мене потѣшити. Тымъ нехай Господь нагородитъ за ихъ щире серце. Ту однакожь мушу зложити прилюдну подяку Вп. родинѣ п. инжинера Рабля, котра не ôтступала хорои нѣ въ день нѣ въ ночи, котра занялась похоронами и малою сирôткою. Дякую усердно Всеч. духовеньству обряда латиньского, а именно парохови мѣсцевому о. Нетушильови за трогаюче, тепле, найидеальнѣйшимъ духомъ христіяньскимъ потѣшаюче слово надгробне, котре всѣхъ присутныхъ до слѣзъ порушило, а мого духа ободрило. Рôвно сердечно дякую старенькому о. канонику и деканови Темпльому, що хорый а навѣть не прошеный потрудився въ лиху пору о кôлька миль до Бялы и провадивъ похоронъ. Дякую оо. Немчевскому, Адамусови, Штильгерови и Стахевичеви, котрі такожь не прошені по щирости и зъ сочувства явились на похоронахъ. Дальше дякую всѣмъ пп. урядникамъ державнымъ, автономичнымъ и желѣзничимъ, якъ зъ Бялы и Бѣльска, зъ Освецима, зъ Кентъ и зъ Дзедзицъ, дякую п. бурмистрови мѣста Бялы и пп. раднымъ мѣста, котрі въ комплетѣ на похороны прибули; дякую вôйтамъ, поцтивымъ горалямъ, котрі на сумный яктъ потрудились, дякую всѣй интелигенціи и мѣщаньству въ Бялы и Бѣльска, котрі своимъ удѣломъ и зложеньемъ несчисленыхъ вѣнцѣвъ на дорогôй менѣ домовинѣ мое бѣдне серце потѣшили. Вы всѣ Высокодостойні Панове и Панѣ, приймѣтъ ôтъ мене щироруске спаси Бôгъ!

Атаназъ Заячкôвскій
ц. к. инспекторъ податковый въ Бялѣ.

! НА СВЯТА !

4⁴/₁₀	кило	Меду	2	зр. 75	кр
4⁸/₁₀	„	Маку синого . .	2	„ 25	„
4⁸/₁₀	„	„ сѣрого . .	2	„ —	„
4⁸/₁₀	„	Сливокъ сушеныхъ .	1	„ 90	„
4¹/₂	„	Повилъ найдобôрн. .	1	„ 90	„
4¹/₂	„	„ добôрныхъ .	1	„ 75	„
4⁸/₁₀	„	Орѣхôвъ волоск. добôр.	1	„ 80	„
4⁸/₁₀	„	„ „ найдобôр.	2	„ 10	„
4⁸/₁₀	„	Мигдалôвъ солодк. добôр.	6	„ 50	„
4⁸/₁₀	„	Родзинкôвъ безъ кôстокъ	3	„ 60	„
4⁸/₁₀	„	Маронôвъ (каштанôвъ) .	1	„ 60	„
4⁸/₁₀	„	Яблокъ ренетъ . .	1	„ 65	„
4¹/₂	„	„ машанцкихъ .	1	„ 65	„
4¹/₂	„	Грушокъ добôрныхъ .	3	„ —	„
4¹/₂	„	смальцю въ пачцѣ . .	3	„ 80	„
4²/₁₀	„	„ „ бляшанцѣ .	4	„ —	„
4⁴/₁₀	„	Солонины найдобôрн. .	4	„ 05	„
4⁸/₁₀	„	Мармоляды морелевои .	5	„ —	„
3¹/₂	„	Сливокъ милевыхъ 8 п.	4	„ 70	„
4¹/₂	„	„ „ 9 п.	4	„ 85	„
4⁸/₁₀	„	Фигъ султаньскихъ добôрн.	3	„ 80	„
4⁸/₁₀	„	Кавы доб. ôтъ 5 зр. 70 кр. до	8	„ 50	„
1	„	Гербаты „ 2 „ 80 „	8	„ —	„

(4—6)

Тома Гуровичъ
Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

Прощанье и порученье.

Перенôсячися до Вѣдня на постоянну посаду, не мавъ я на стôлько часу, щобы кождому въ моихъ знакомыхъ и пріятелѣвъ зложити лично мое поважанье, — поспѣшаю про тое въ дорозѣ письменнôй переслати въ своѣмъ, жены и родины имени сердечне поздоровленье.

Пересылаючи высказы повнѣ высокого поважаня, пишуся съ завѣреньемъ милыхъ и вдячныхъ споминокъ

I. Вихера.

П. Т.

Нынѣшнымъ маю честь завѣдомити моихъ П. Т. купуючихъ, що я пореселився до Вѣдня и тамъ заложивъ

ФАБРИКУ

МАШИНЪ И ЗНАРЯДôВЪ РôЛЬНИЧИХЪ

на велику скалю пôдъ моею личною управою, **во Львовѣ** же буду удержувати **Складъ филіяльный** моихъ выробôвъ, повѣривши заступство панамъ

Павлови и Леопольдови Кравсъ,

котрі и на дальше будутъ вести варстатъ репараційный, заосмотреный, якъ доси, поступовыми машинами помôчными и силою пары. Упрашаю затымъ усердно о ласкавѣ взгляды и о повне довѣріе и на дальше для моихъ загально звѣстныхъ выробôвъ а тымъ самымъ и для мого нового предпріемства.

Опираючися на основнôй фаховости въ обôбранôмъ заводѣ, посвѣдченôй такожь кôлькома патентами на практичні винаходки, а такожь на знаменитыхъ робучихъ силахъ, поступовыхъ помôчныхъ машинахъ и достаточныхъ фондахъ, всемь въ станѣ вдоволити всякій вымаганя. Поручаючися и на дальше, упрашаю усердно о занотованье моеи теперѣшнои адресы, пôдписуюся

Съ высокимъ поважаньемъ

I. Вихера
privil. Landwirtschafts-Maschinen-Fabrik
in Wien, II Bezirk, Wintergasse 18.
Comptoir und Niederlage
Wien, II Bezirk, Franzensbrückenstrasse 13.
Складъ филіяль. во Львовѣ, при ул. Городецкôй, ч. 47.

Певнымъ и скорымъ есть наслѣдокъ пєюды высоко цѣненыхъ, зъ дуже уздоровляючои ростины званои **вусколистною бабкою** робленыхъ
Бонбонôвъ-бабковыхъ
Виктора Шмидта & Сынôвъ,
въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою,| нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ лишь** въ аптикахъ и у „**Кароля Баллабана и Ст. Маркевича** во **Львовѣ.**

Свѣчи церковні
чистѣ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., 1¹/₂ ф., 1 ф., ³/₄ ф. и ¹/₄ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѣ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (28—?)

УВАГА. Въ цѣннику моеи торговлѣ розбеланôмъ съ ч. 129 „Дѣла“ зайшла **ошибка друк.** въ цѣнѣ гербаты; именно замѣсть 1 ф. Высѣвокъ власныхъ 1 зр. 40 кр.- *має бути* 1 зр **70 кр.** Упрашаю тому П. Т. публичнôсть о ласкаве поправленье сеи ошибки.

Шварцъ до чобôтъ
безъ витріолю!
зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.
Ст. Фернолендта въ Вѣдни
по цѣнѣ фабричнôй, а то:
1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.
можна получити въ Торговли:
К. М. Возняка во Львовѣ
ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорнидомъ (шварцомъ) стаєся непереможаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Укôнчена семинаристка
съ кôлькалѣтною практикою удѣляюча всѣхъ шкôльныхъ предметôвъ въ рускôмъ польскôмъ и нѣмецкôмъ языцѣ, а на жаданье также языка французского и гры на фортепіянѣ, — приняла бы мѣсце въ рускôмъ священичôмъ домѣ до науки дѣтей. О близшій вѣсти просить ôтносится на адресу *М. В. въ Бурдаковцяхъ п. п. Скала.* (2—3)

Курсъ збôжа
зъ дня 20 л. грудня 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшениця червона	8	85	9	85
Жито	7	45	7	65
Ячмѣнь	7	20	7	50
Овесъ	6	15	6	50
Гречка	6	60	6	90
Кокорудза стара	5	75	6	50
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	7	—	9	50
„ пас.	6	—	6	75
Сочевиця	—	—	—	—
Фасоля	8	—	15	—
Бôбъ	—	—	—	—
Выка	5	50	6	25
Конюшина (передна)	45	—	63	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	170	—	190	—

ПОХôДЪ СОБЄСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Завѣдатель пасѣкъ

двôрскихъ, зъ 20-лѣтнымъ досвѣдченьемъ, ôтъ 15 лѣтъ завѣдуючій головными пасѣками, ôтъ 7 лѣтъ остаючій на однôмъ мѣсци и завѣдуючій пасѣками въ числѣ 1000 пнѣвъ — ôтъ 1-го цвѣтня 1884 р. може бути свобôдный и може приняти завѣдательство пасѣкъ въ краю, або за границею.

Интересованій зволятъ ласкаво удатися письменно до предсѣдателя Товариства пчôльничого во Львовѣ або пôдъ адресою: *Н. Н. poste restante Залôзцъ.* (2—4)

К. Диккенса
Новорôчні Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Пѣвець церковный
честный и трудолюбивый або высшого стану чоловѣкъ, котрый розумѣвбы добре спѣвъ церковный, мôгбы за вынагородою прибути до Олешицъ найменше на мѣсяць, щобы пôдъучити кôльканяцять молодцѣвъ спѣву хорального. Близшій условія въ урядѣ парохіяльнôмъ въ Олешицяхъ.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ
поданьемъ до ц. к. Намѣстництва
выдало товариство „**Просвѣта**“ и продає по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрникôвъ Статутôвъ и 1 примѣрн. поданя до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.
Товариство „Просвѣта“
ул. Сркабкôвска ч. 2.

!! НА СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ !!
Ôтзначеный листомъ похвальнымъ
ПЕРШІЙ НАЙБôЛЬШІЙ МАГАЗИНЪ
НОВОСТЕЙ и ЗАБАВОКЪ
ГЕНРИКА МИЛЛЕРА
рôгъ улицъ Галицкои ч. 6.
поручае въ найбôльшôмъ выборѣ
ЗАБАВКИ ДЛЯ ДѢТЕЙ:

Ляльки стрôйно убраній съ волосьемъ и безъ, такожь неубраній, штука по кр. 15, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80 и 1 зр. до 5 зр. — **Ляльки** кличучій Мама, Тата, по зр. 2 до 5. — **Гры товариский** найновѣйшого вынайденя штука ôтъ кр. 40 до зр. 4. — **Забавки Фребля** поучаючій для дѣтей ôтъ лѣтъ 3 до 10, штука по кр. 40, 50, 80 и зр. 1 до 5. — **Забавки пуделковій** представляючій: господарства, села, польованя, жовнѣрôвъ и иншій въ великôмъ выборѣ, штука по кр. 20, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 до зр 5. — **Инструмента музичні** якъ: скрипки, флеты, кларнеты, гармоніи и катарынки о 1 и 4 мельодіяхъ, металофоны шт. по кр. 20, 30, 40, 60, 80 до зр. 12. — **Убранія для дѣтей**, якъ, поручникъ, охотникъ, жокей, рицарь шт. по зр. 1, 2, 3, 4 до 6. — **Великій выбôръ приборôвъ на Боже деревце**, якъ: лѣхтарики, бомбонерки, овочѣ щляній, свѣчки и иншій дрôбницѣ шт. ôтъ кр. 1 до 26. — **Шопки и фигурки для шопокъ** ôтъ зр. 1 до 5. — Замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше ôтворотною почтою (4—4)

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ
В. СТАХЕВИЧА И СЫНА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ
поручае свôй ново ôткрытый въ обильный выбôръ заосмотреный складъ:
Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра
по дешевыхъ цѣнахъ. (6—15)

!НА СВЯТА!
поручае свôй богато и въ добôрні товары заосмотреный
СКЛАДЪ
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ во ЛЬВОВѢ
(ул. Ôрменьска ч. 2.)

Розинкôвъ, мигдалôвъ, дактелѣвъ, фигъ и всякого корѣня свѣжій транспорты въ самыхъ лучшихъ выбранй сортахъ.

Меду, повилъ, орѣхôвъ волоскихъ и турецкихъ бôльшій запасы.

Свѣчокъ столовыхъ и церковныхъ, якъ и **свѣчечокъ** на ялинку выбôръ значный.

Вина угорскій рôжнои цѣны, почавши ôтъ 40 кр. за бутильку до 2 зр.

Кромѣ сего удержуєся на складѣ **чай, каву, коняки, румы, арани, розолисы,** и прочій въ складъ корѣннои торговлѣ входячій артыкулы, а такожь **паперы, чорнила, оловцѣ** и всякій приборы до писаня.

При тôмъ помѣщеный такожь **ôтдѣлъ съ насѣньемъ.**

Звертаємо увагу на посылки 5-килевій почтовій, котрі такъ дешево стоятъ, що оплатится и въ найдальшій стороны добрый товаръ записувати.

Всякій замовленя выповняются безпроволочно и совѣстно.

Кто бы мавъ на продажъ добре насѣнье, просимо, нехай пришле пробки и подасть цѣну. Купуємо такожь масло и прочій продукты нашои господарки и нашого промыслу въ добрыхъ сортахъ. (1—?)

Tarbinka
KAWA
OSZCZĘDNOŚCI
(Spar Caffee)
KAWA
GALICYJSKA
(Galiz: Caffee)
NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
до робленя дôрок въ полотнѣ и сукнѣ
выробляє на годину 60 дôрок.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гварантією 5 лѣтъ.
Тыждневі раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылає рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрі крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина зôпсуєсь — нѣжь си еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (31—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сі суть съ трема колесами, цѣлі желѣзні, дуже тревалі, хорошій и густовній; можнахъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користній для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовій, голки, оливу до машинъ поручае
Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 140. Львôвъ, Вторникъ 13 (25) грудня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року , зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . 15 зр. на пôвъ року . . . 7·50 зр. на чверть року . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки": 19 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Запросины до предплаты
на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*". Съ поновленými силами, съ надѣєю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôднимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„**Дѣло**" и „**Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей**" будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*" що вторника, четверга и суботы, а „*Библіотека*" два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на „**Дѣло**" выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на „**Библіотеку найзнам. повѣстей**" выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла"* платятъ за „Библіотеку найзн. пов." на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла" выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло" вразъ съ „Библіотекою" на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку" на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов." дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Маврикія Іокая „*Золотый человѣкъ*", котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до „**Администрациі Дѣла во Львовѣ**".

При письменнôмъ замовленю „Дѣла" або „Библіотеки" просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маѣ часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ выровнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла".
ул. Галицка ч. 44.

Крокъ на передъ!

Много а много тяжкихъ и прикрыхъ досвѣдôвъ мусѣла перебути наша галицка Русь, закимъ дôйшла наконець до зрозумѣня и пересвѣдченя, що въ нынѣшныхъ часахъ наше спасенiе народне не знiйде на насъ „зъ горы", але що єго треба здобувати собѣ намъ „зъ долины" — ревною а неусыпною працею надъ ширенiемъ просвѣты и моральности, доводженьемъ до красшого быту суспôльного та економичного и надъ розбуджуваньемъ политично-національного самопôзнаня нашого народу. Всѣ чинности нашои интелигенціи чи то по бôльшихъ центрахъ руско-народного руху, чи по глухихъ закуткахъ нашого краю, где трудятся поодиноко и то середъ найнепріязнѣйшихъ ôтносинъ нашй священики-патріоты, — всѣ, кажемо, чинности нашои интелигенціи стремлятъ нынѣ именно до тои однои великои цѣли и зливаются въ одну могучу гармонію. Кождый патріотъ рускій муситъ радуватися зъ повнои душѣ, коли майже день въ день довѣдуѣсь зъ рускои часописи про що-разъ новй читальнѣ народнй, про новй кружки для хорового спѣву церковного и свѣтского, про змаганя народу выдобутися зъ економичнои нужды и зъ пôдъ чужои неволѣ черезъ питомый промыслъ, черезъ свою торговлю.

Много-надѣйнй и спасительнй тiи объявы въ нашôмъ нынѣшнôмъ житю народнôмъ треба намъ конечно всѣми силами пôддержувати, скрѣпляти и ширити. Не можна сказати, щобъ въ тôмъ направленю не працювалося; наша журналистика, нашй товариства и институціи, ба и поодинокй патріоты по силѣ-можности сповняютъ свôй народный обовязокъ. Але того не досыть для повного величного розцвѣту народного дѣла. Треба зробити зновъ одинъ крокъ напередъ — треба чимъ скорше взятися до **устроюваня вѣчь окрестныхъ**!*)

На скôлько вѣча въ загалѣ розбуджуютъ въ народѣ охоту до просвѣты, пôзнанье своихъ потребъ жизненныхъ и почутье національне, — о тôмъ мы вже добре знаємо зъ двохъ вѣчь всенародныхъ, якй ôтбулися въ 1880 и 1883 во Львовѣ. Але вѣча тiи всенароднй мали програму широку, загальну народну, — тожь и нѣкто не може жадати, щобы на тыхъ вѣчахъ розбиралися подрôбно и всесторонно поодинокй пытаня економичнй и просвѣтнй, жизненнй для нашого народу. Се може дѣятися тôлько на окрестныхъ вѣчахъ. Такй окрестнй вѣча повиннй бути ôтъ часу до часу скликуванй въ центрахъ окрестностей, обôймаючихъ кôлька округôвъ администрацiйныхъ, подôбныхъ до себе економичными ôтносинами, а тымъ самымъ и потребами мешканцѣвъ. На такихъ вѣчахъ окрестныхъ радилибы нашй селяне та мѣщане разомъ съ интелигенцiею надъ жизненными пытанями економичными и просвѣтными, спôльными цѣлому рускому народови, а при тôмъ обговорювалибы и потребы спецiяльнй дотычнои окрестности. О спасеннôмъ вплывѣ такихъ вѣчь на нашь народъ — коли ôнъ мавбы случай якъ найчисленнѣйшу и найактивнѣйшу брати въ нихъ участь, — нема що довго и розводитися. Дѣло народныхъ читалень, кружкôвъ хорового спѣву, крамниць, шпихлѣрѣвъ и пожичковыхъ касъ громадскихъ булибы такими окрестными вѣчами поставленй на тверду основу. Не говоримо вже о иншихъ здобуткахъ великои важности, якъ примѣромъ, що черезъ ширше пôзнаванье себе и черезъ рôвне заявлюванье своихъ потребъ вытворювалосьбы скрôзь въ народѣ почутье народнои солидарности и спôльности народнои.

Найôтповѣднѣйшими мѣсцями для вѣчь окрестныхъ уважаются загально мѣста: Станиславôвъ, Терпопôль и Перемышль. Въ тыхъ мѣстахъ належалобы — чимъ скорше, тымъ лучше, — починати приготованя для народныхъ вѣчь окрестныхъ. Але тутъ мусятъ дѣлати спôльно львôвскй комитетъ вѣчевый и Русины наведеныхъ окрестностей и центрôвъ. О скôлько намъ звѣстно, львôвскй комитетъ вѣчевый маѣ розпочати свои парады надъ устроюваньемъ окрестныхъ вѣчь и заневне ôткличеся до патріотизму нашои интелигенціи по окрестностяхъ, щобы она занялася пôдготовлюваньемъ терену для якъ найкрасшого успѣху и якъ найбôльшои користи вѣчь окрестныхъ для нашого народу. Сподѣваємось, що ôткликъ сей буде всюда принятый дуже радо и що вѣча окрестнй зможутъ розпочатися ще за зимы, отъ хочьбы по нашихъ святахъ. Всякй предложенiя и обговорювання поодинокихъ пытань дотычащихъ того важного дѣла — знайдутъ раде принятье въ нашôй часописи. Мы жь высказуємо ще разъ наше горяче бажанье, щобы вѣча окрестнй сталися якъ найскорше довершенымъ фактомъ и до того нового кроку напередъ кличемо всѣмъ людямъ щирои волѣ — щасть Боже!

*) Кажемо „окрестныхъ", а не „окружныхъ", бо мы думаємо про вѣча на яку-тамъ „окрестнôсть", а не на „округъ" въ значеню администрацiйнôмъ. Вѣче скликане н. пр. въ Станиславовѣ обнималобъ не тôлько округъ станиславôвскій, але н. пр. и стрыйскій и коломыйскій.

ПРИЧИНОКЪ ДО ИСТОРIИ
рускои школы народнои во Львовѣ.

Комитетъ пятнайцяти мужѣвъ довѣрія, выбраныхъ и уповномоченыхъ львôвскими Русинами, выславъ недавно до ц. к. министерства просвѣты пропамятне письмо въ звѣстнôй справѣ рускои школы во Львовѣ. Въ письмѣ тôмъ розказана исторія тои „школы на папери", выказана статистичными датами потреба рускои школы и наконець критично розбрана звѣстна хитра постанова львôвскои рады мѣскои.

Ще 19 сѣчня 1880 ц. к. державный трибуналъ признавъ львôвскимъ Русинамъ самостôйну школу съ рускимъ языкомъ выкладовымъ. Ôтъ того часу минав вже четвертый рôкъ, а рѣшенье лишилося мертвою буквою. Комитетъ 15-ти, якъ звѣстно, ôтносився до ц. к. окружнои рады шкôльнои и до намѣстника гр. Потоцкого. Намѣстникъ заявивъ бувъ вправдѣ, що пôсля єго пересвѣдченя належится Русинамъ руска школа, но мимо того Русины не могли дôждатися єи ôткрытя, а въ маю 1881 внесли просьбу до министерства о прискоренье сеи справы. Результатъ просьбы до министерства бувъ такій, що львôвска рада мѣска приняла звѣстну ухвалу, котра обчислена лишь на то, щобы цѣлу справу въ самôмъ зародѣ убити. Русины высказалися устами дра Огоновского противъ проекту ухваленого радою мѣскою, и не маючи нѣякои надѣѣ до осягненя якого результату на тôй дорозѣ, залишили всяку акцію въ тôмъ направленю.

Официяльный шематизмъ гр. кат. львôвскои архiепархiи ва р. 1883 выказуе во Львовѣ 13.921 постоянныхъ жителѣвъ гр. кат. вѣроисповѣдання, а цифра тая становитъ що найменше 10—12% населеня цѣлого мѣста. Хочь обрядъ не може ще самъ собою служити критерiю рускои народности, то все таки вѣроисповѣданье важный тутъ факторъ. Въ р. 1880 выказано 723 дѣтей гр. кат. обряда обохъ полôвъ, записаныхъ въ 11 львôвскихъ народныхъ школахъ, а въ р. 1881 выносило ихъ число 645. Пытанье се ще лучше поясняютъ официяльнй данй, поданй въ урядовôй „Gazet-ѣ Lwowsk-ôй". Зъ дѣтей гр. кат. обряда выказано 800 хлопцѣвъ а 879 дѣвчатъ въ обовязковôмъ вѣцѣ шкôльнôмъ, а въ того числа була вписана одна часть въ ц. к. школѣ вправъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, въ котрôй було въ тôмъ роцѣ всѣхъ дѣтей 286, а въ школахъ, пôдлягаючихъ окружнôй радѣ шкôльнôй було ихъ всего 308 хлопцѣвъ, а 330 дѣв

Судаторамъ оперы „Олесѣ".

(Конецъ.)

„Монотонна руска опера мало дае модуляцiй!" — Вже то музика славяньска въ вѣкôвъ засуджена на понурôсть, тужливôсть та нѣбы монотонiю, чого впрочѣмъ мы не встыдаемось, а чимъ величаємось, бо маємо характеромъ ôтрубну ôтъ другихъ народôвъ Европы нашу питому музику. По друге, неустанна модуляція не дае нѣякого ясного чувства, а кто уганяе за неустанною модуляцiею, той малюе божевôльного чоловѣка, у котрого годѣ допытатися ясной гадки. А що ухо модуляціи не легко може имити, то не диво. Коли слухаю въ надворнôй оперѣ въ Вѣдни одну зъ довгихъ арiй въ „Гугенотахъ", то повѣрте, хочь знаю, що такъ довга арія не може въ однôй тонаціи стояти, а всежь годѣ змѣнъ модуляціи намацально допытатися. И чомужь? Тому, бо перехôдъ однои въ другу тонацію не потребуе чверть годины, но одинъ-два такты выстарчатъ, а коли часто музика модулюеся на павзахъ голосовыхъ, тожь такъ легко ухо до свѣжои тонаціи пôдготовится, що и не спостережеся, коли тое сталося. Не такъ оно иде въ дражливыхъ ситуаціяхъ. Тамъ умѣємо и маємо поле такъ рѣзко тонаціями кидати, що и ухо-ляика разливй переходы достереже.

„Штучна музика въ Олеси, лишь не чулисьмо тамъ народныхъ арiй." — Диво, тамъ ихъ не чути, где ихъ повно. Оперета а опера, арія а пѣснь, то не все одно. Пѣснь народна, то кругъ дуже вузкій, 8—16 тактôвъ, а вже и по цѣлôй пѣсни народнôй. Тому, щобы чувство слухателя напоилося ей звуками, повторяся пѣснь народна кôлька и кôльканайцять разôвъ съ ôтмѣнными словами, але се дѣеся на вечерницяхъ въ дома сольо або при фортепянѣ, — но не въ оперѣ для неи мѣсце. А коли на десять оперъ и почуеся одна така пѣснь (лишь не живцемъ въ народа, кромѣ въ оперетѣ) то найчастѣйше въ устахъ пôдрядни особы.

По причинѣ, що гдеякй не зъумѣли досмотрити народныхъ пѣсней (мелодiй), смѣю запытати: где граница тыхъ народныхъ пѣсней зачинаеся, а где кôнчится? Коли и котру мельодію можна назвати народною, та по чѣмъ ей можна пôзнати, чи по синôй, жовтôй, бѣлôй чи червоной красцѣ? На се не легка ôтповѣдь. Щобы народну мельодію можна пôзнати, треба намъ зъ иншои стороны ей придивитись. Тутъ можемо лишь о характерѣ та дусѣ народныхъ пѣсней говорити. А той есть у нашого народа: тужливый, потяглый, повединчiй, нагiй, задумчивый, монотонный. Идѣмъ на Подôлье, Покутье та въ Карпаты, а прислухаймося имъ. Суть такожь веселй и героичнй пѣсни, но сй суть вже новѣйшои еры, не вжилися ще въ цѣлôмъ народѣ. Щобы мельодія була народною, муситъ въ народъ перейти, въ народѣ жити. Але пѣсни, мельодiи, арiи..., котрй першiй разъ на сцену вылѣзли, маются звати народными? Чижь композиторъ взявъ ихъ живцемъ зъ народа? Що иншого, наколи якiйсь уступъ подобався, запамятае, выучится, зôйде колись може и межи нарôдъ, але не за першимъ представленьемъ.

Арiи же, то не пѣсни. Ихъ объемъ протягаеся до ста и пôвтораста тактôвъ. Ихъ мѣсце въ оперѣ. Они становлятъ довгй рôжнобарвленй музикальнй гадки, зложенй зъ бôльше головныхъ и поменшихъ частокъ. Они для своеи довжины, рôжнороднои ситуаціи та рôжнородного чувства мусятся въ рôжнородныхъ сукняхъ являти. Инакше монотонiя. Тожь коли хочемо народнй мельодiи чути въ оперѣ, не жадайможь живцемъ зъ народа взятыхъ анѣ тыхъ, якй слухателямъ знакомй, но духомъ та характеромъ до народныхъ зближенй. Пôсля моеи думки цѣла „Олеся" спочивае на такôмъ дусѣ, а що мало кто того допытався, то нехай не забуваѣ, що при повнôй оркестрѣ увага слухателя подѣлена ажь на троѣ: на дѣланье актора на сценѣ, на єго голосъ, и на рôжнй барвы оркестры. Тожь за першимъ разомъ само вправне ухо, видится, не здужае якусь частину арiи похопити. На то треба довшого часу. По друге, не забуваймо и на то, що въ драмѣ чувства о много обширнѣйшй, рôжнороднѣйшй, якъ въ народнôмъ епосѣ. Тожь ясна рѣчь, що въ драмѣ характеръ и духъ народный богато муситъ и затертись, божь народный епосъ стôлько рôжнородно насуваючихся чувствъ выказати не може. Ходитъ затымъ о то, щобы духъ арiи найбôльше зближався до духа народного, та щобы она подобалася. Тогды она зôйде въ сцены межи образовану публику, а коли она коротка, легко-понятна, то колись може загостити и межи нарôдъ.

А колижь мельодія въ оперѣ подобаеся? Га, се трудна справа. Въ театрѣ сидитъ девять частей осôбъ, що хотѣлибы лишь все веселе, охоче, не тяжке, не дражливе, не тужливе, (бо мы, кажутъ они, маємо досыть туги и смутку въ дома), а десята часть осôбъ доперва прiйме то, що почуе. Кто хоче веселости, най иде въ комичну, але не драматичну оперу. Въ драматичнôй оперѣ не ходитъ о задоволенье чувства публики, но о вѣрный малюнокъ ситуаціи, характерôвъ та чувствъ осôбъ драматизуючихъ.

Годѣжь при такихъ обставинахъ, щобы плачь, смутокъ, туга, месть, конанье... особы драматичнои вѣрно ôтданй тыхъ задоволили, що смутку не любятъ. Се музика тяжка, поважна, часами дражлива, страшна, а до характеристично тяжкои музики треба и музикальнои публики, тогды ажь наступитъ загальне вдоволенье.

На теперь задоволивъ мене и той объявъ, що бодай гдеякй стали серiознѣйше надъ нашою оперою застановлятися, бо впрочѣмъ кожда свѣжа гадка муситъ найперше перетравитися.

П. Бажанськiй.

чатъ рускихъ. Наколибы отже всѣ дѣти, посѣщаючи руску школу вправъ, були рускаго походженя, то въ такомъ случаю побиралибы науку въ загального числа обовязаныхъ ходити до школы лишь 927, а половина зъ нихъ, бо 692 дѣтей, лишилисьбы безъ всякои науки.

Ухвала рады мѣскои во Львовѣ поставила за условіе открытя паралельныхъ клясъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, щобы згоголосилося що найменше 40 дѣтей, котрыхъ родичѣ желаютъ науки въ рускомъ язычѣ. Доповненье такого условія показуєся однакъ въ даныхъ обставинахъ зовсѣмъ неможливымъ. Сопоставивши цифры выказуючи загальну фреквенцію дѣтей во Львовѣ, показуєся, що на кожду въ клясъ припадає въ всѣхъ дѣтей пересѣчно 100, а въ того выходитъ дальше, що число рускихъ дѣтей нѣколи не може досягнути цифры 40, якъ того жадає рада мѣста Львова. Львовскій Русины зовсѣмъ не можутъ згодитися съ ухвалою рады мѣскои во Львовѣ, щобы при помочи индагаціи родичѣвъ рѣшати о выкладовомъ язычѣ, бо звѣстно, що не кождый радо рѣшится на таку политичну сповѣдь. Противно, наколи откриєся школа або введеся рускій языкъ яко выкладовый въ котрой въ существующихъ школъ, она не буде порожно стояти и кождый пошле тамъ свою дитину.

Комитетъ пятнайцяти откликуєся до основныхъ законовъ державныхъ гарантуючихъ кождой державою признанои народности рѳвноправность якъ такожь на рѣшенье державного трибуналу и взыває министерство просвѣты, ужити всѣхъ средствъ, щобы во Львовѣ откыто якъ найскорше больше-клясову школу съ рускимъ выкладовымъ языкомъ.

Новый поворотъ

въ справахъ нашого школьництва народного.

Нѣкому запевно, кто пильно слѣдитъ за справами нашого школьництва, не затерлось доси въ памяти прикре враженье, яке зробили сегорочній дискусіи соймовій надъ тыми справами, а особливо тые непотѣшни открытя, що краєва рада школьна не всѣ въ станѣ предложеныхъ разъ соймовою радою школьною (єрбо: рады повѣтовыхъ въ місто Львова и Броцлава) въ весь часъ ихъ уряженя, т. є. отъ 1874 року. Въ виду того открытя цѣлый край ставъ мовь остовпѣлый: значится, не знаємо, куды идутъ, якъ и на що выдаются грошѣ, призначенй на народну просвѣту, не знаємо, чи они повернени совѣстно на народный хосенъ, чи може змарновани на рѣчи не маючи нѣякого звязку съ просвѣтою народною, — не знаємо нѣчого, бо нема рахунковъ, не ведено рахунковъ, помимо выразныхъ приписовъ уставы.

Мы не будемо нагадувати многихъ острыхъ отзывовъ о радѣ школьной, якій роздались въ сегорочномъ сеймѣ навѣть зъ высокихъ официяльныхъ устъ, — але приглянемось найновѣйшому крокови тои рады школьнои, котрымъ она хоче направити задавнене лихо, зрегабилитуватися въ очахъ опиніи публичнои. Урядова „Gazeta Lwowska“ зъ минувшои суботы доноситъ намъ, що въ обохъ послѣдныхъ мѣсяцяхъ на колькохъ засѣданяхъ занималася рада школьна справою рахунковости въ радахъ школьныхъ мѣсцевыхъ и окружныхъ, що постановила въ той справѣ певни, означени ухвалы, котри съ початкомъ слѣдующого року войдутъ въ житье, и що выпрацювала въ тойже справѣ родъ пропамятного письма, предложеного намѣстництву. Позаякъ по нашой думцѣ тіи ухвалы рады школьнои маютъ яко фактъ дуже велику вагу и досадно свѣдчатъ о дусѣ, якій панує середъ нашои найвысшои школьнои институціи, тожь мы позволимо собѣ, яко документъ историчный, навести ту въ дословномъ перекладѣ.

„На засѣданяхъ рады шк. краєвои въ дня 17 падолиста и 15 грудня ухвалено:

1. Завозвати всѣ рады школьни окружни съ выняткомъ радъ шк. зъ мѣстъ Львова и Кракова, щобы съ початкомъ р. 1884 увольнили мѣсцеви рады школьни своихъ округовъ отъ обовязку побираня престацій, що маютъ вплывати до фонду школьного окружного на платню учителѣвъ и на дробни выдатки школьни.

2. Зарядити посредствомъ тыхъ же радъ школьн. окружныхъ, щобъ ти престаціи вплывали отъ контрибуентовъ прямо до касы фонду школьного окружного обминаючи раду школьну мѣсцеву.

3. Поручити такожь посредствомъ радъ школьн. окружныхъ всѣмъ урядамъ податковымъ, щобы до своихъ книгъ ликвидаційныхъ замѣсть фондовъ школъ мѣсцевыхъ взяли на т. зв. приписъ кожду громаду и кождый обшаръ дворскій, причастный до певнои школы, яко самостойныхъ контрибуентовъ и щобы такъ само выказували ихъ залеглости до екзекуціи съ концемъ кождого кварталу.

4. Обвѣстити посредствомъ президіи ц. к. намѣстництва всѣмъ ц. к. старостамъ безъ взгляду на те, чи суть предсѣдателями радъ школьныхъ окружныхъ чи нѣ, що они въ першой линіи будутъ отповѣдати за точне стяганье престацій школьныхъ якъ бѣжучихъ такъ и залягаючихъ, але що до послѣдныхъ застерегчи собѣ, що краєва рада школьна въ порозумѣню съ выдѣломъ краєвымъ може часомъ дозволити сплачуванье ихъ ратами.

5. Зарядити, щобы почавши отъ 1 сѣчня 1884 р. реферати всѣхъ ассигнацій касовыхъ, выдаваныхъ радами шк. окружными, заразъ по выготовленю експедиціи, а мѣсячни дневники касови фондовъ шк. окружныхъ съ концемъ кождого мѣсяця були предкладани прямо радѣ шк. краєвой, взглядно департаментови рахунковому ц. к. намѣстництва, котрый провадити буде евиденцію доходовъ и выплатъ фондовъ шк. окружныхъ и пильнувати точного стяганя якъ бѣжучихъ такъ и залягаючихъ належитостей.“

Прочитавши ти ухвалы нашои автономичнои рады школьнои, кождый попередъ всего муситъ запытатися: яка ихъ цѣль? якому недостаткови въ дотеперѣшномъ устрою хотятъ они запобѣгчи? Зъ ухвалъ самыхъ выплыває, що головный недостатокъ нашого школьництва лежитъ въ вадливомъ устрою радъ шк. мѣсцевыхъ, а спеціяльно въ томъ, що престаціи, котри малибы вплывати до фондовъ шк. окружныхъ, або зовсѣмъ не стягаются, або стягаются недбало. Мѣжь тымъ, о кольки собѣ пригадуємо, въ соймѣ головный натискъ клався не на то, а на недбалость радъ ихъ, котри не провадятъ рахунковости тымъ въ ухвалахъ рады шк. окружной только точка 5-та дотыкає того недостатку, стараєсь ему зарадити въ способъ оригинальный якъ и непрактичный (якъ дальше буде бесѣда), а тымчасомъ точка 1-ша тыхъ ухвалъ прямо отбирає всяку компетенцію радамъ шк. мѣсцевымъ, робитъ ихъ зовсѣмъ непотрѣбными а функцію ихъ переливає на староство. Щожь се значится? На якой подставѣ за провину радъ шк. окружныхъ маютъ бути повѣшени рады шк. мѣсцеви? А отъ послухаймо аргументаціи нашои найвысшои автономичнои власти школьнои.

Радѣ шк. краєвой зовсѣмъ не було тайною, що администрація фондовъ школьныхъ окружныхъ и мѣсцевыхъ (въ соймѣ говорилось лишь о окружныхъ) не отповѣдає всякимъ вымогамъ (въ соймѣ говорилось, що не отповѣдає анѣ найменшимъ вымогамъ, бо робится безъ рахунковъ) доброго господарства, що именно рахунки фондовъ окружныхъ задля недостачѣ фаховыхъ органовъ не суть правильно, пославши засадъ бухгальтерійныхъ (яка скромность!) веденй и що рады шк. мѣсцеви не досыть старанно занимаются стяганьемъ престацій на платнѣ учителѣвъ, черезъ що нагромадились значни залеглости, котри мусѣвъ фондъ краєвый заступати зворотными завдатками. (Жаль, що рада шк. краєва, хочь пославши власного признаня знала о той хибѣ, доси не только ѣй не зарадила, але противно, якъ выяснено въ сегорочномъ соймѣ, уперто откидала всякій домаганя выдѣлу краєвого о предложенье, а евентуально о управильненье рахунковъ радъ шк. окружныхъ!) Застановляючися близше надъ причиною тыхъ залеглостей — (що надъ тымъ застановлюватися? Залеглости, если суть, то не пропадутъ, але будутъ стягненй! А о причинѣ неладу въ рахункахъ радъ шк. окружныхъ рада шк. краєва чому не застановилася?) — прійшла рада шк. краєва до того переконаня, що вина не лежитъ на радахъ шк. окружныхъ (чижь то кто коли твердивъ, щобъ рады шк. окружни були виною залеглостей? Та только жь и не о то йшло, а о неладъ въ рахункахъ тыхъ самыхъ радъ шк. окружныхъ!), але на радахъ шк. мѣсцевыхъ, котри не сповняютъ належно своихъ обовязковъ. Рады ти не суть въ станѣ провадити належно рахунковъ и не маютъ средствъ до того, щобы безпосередно выступити супротивъ недбалыхъ контрибуентовъ“. Welche Wendung mit Gottes Füguug! Рады шк. окружни за весь часъ свого существованя не провадили рахунковъ анѣ контролѣ надъ радами шк. мѣсцевыми, а въ аргументаціи рады шк. краєвои показуєся, що виною всему суть не рады шк. окружни, але именно рады шк. мѣсцеви!

И якій же лѣкъ ухвалюєся на тую недугу? А отъ такій, щобы отобрати всяку компетенцію радамъ шк. мѣсцевымъ, а переляти ю по части (що до стяганя престацій) на староства, а по части (що до заряду фондовъ мѣсцевыхъ) на ти сами рады шк. окружни, котри посля загального голосу публичного въ цѣломъ дѣлѣ именно сами найбольше прогрѣшили!

А якійже лѣкъ ухвалено на хроничный неладъ въ рахункахъ радъ шк. окружныхъ? Лѣкъ, якъ сказано высше, на столько оригинальный, на сколько и непрактичный. Ото всѣ реферати и всѣ дневники касови всѣхъ радъ школьныхъ окружныхъ маютъ бути що найменше разъ на мѣсяць присылани до перегляду и справдженя до Львова, до рахункового департаменту намѣстництва! Цѣкава рѣчь затымъ, кто властиво буде провадити отъ теперь рахунки радъ шк. окружныхъ? Намъ здаєся, що ся ухвала вложила той обовязокъ зовсѣмъ прямо на департаментъ рахунковый ц. к. намѣстництва. Що жь будутъ робити рады шк. окружни? И якъ властиво выглядати буде на практицѣ тое вѣчне пересыланье цѣлои бухгальтеріи всѣхъ радъ окружныхъ що мѣсяця до Львова и назадъ? И отки выдѣлъ рахунковый ц. к. намѣстництва набере потрѣбныхъ силъ до вѣчного контрольованя такои многоты рахунковъ? Очевидна рѣчь, що книги и реферати радъ шк. окружныхъ, нынѣ высланй до Львова, не будутъ могли завтра назадъ вернутися, що праця надъ переглядомъ и справдженьемъ рахунковъ кождои поодинокои рады шк. окружнои займе пару днѣвъ, такъ що колибъ навѣть намѣстництво только для тои спеціяльнои роботы отворило особну канцелярію, то все таки книги и рахунки гдекихъ радъ шк. окружныхъ будутъ лежати въ намѣстництвѣ и 2—3 недѣлѣ. А куды за той часъ буде вписувати рада шк. окружна ново-вплываючи позиціи — не маючи подъ рукою книгъ касовыхъ? Намъ здаєся, що замѣсть ладу ся постанова рады шк. краєвои внесе только ще большій неладъ въ дѣловодство радъ шк. окружныхъ, а зовсѣмъ безхосенно причинится урядникамъ намѣстництва множество лишнои роботы.

Але дѣло се кромъ своеи непрактичности и евентуальнои безхосенности має ще одну и то дуже важну принципіяльну сторону. Ухвала рады шк. краєвои, особливо въ точкахъ 1 и 2 выразно нарушує приписы обовязуючои доси „Уставы зъ дня 2 мая 1873 о закладаню и удержуваню публичныхъ школъ народныхъ“. (Дн. зак. кр. Ч. 250). Арт. 20. тои уставы говоритъ выразно, що „рада шк. мѣсцева заряджує мѣсцевымъ фондомъ школьнымъ, побирає всѣ доходы и пильнує, щобъ они правильно вплывали. Рада шк. окружна и краєва маютъ въ мысль того самого арт. только надзоръ и контролю надъ мѣсцевыми фондами, але абсолютно не маютъ права суспендувати цѣлый той артикулъ уставы и увольнювати рады шк. мѣсцевй отъ того, уставою на нихъ вложеного обовязку. Дальше арт. 27 тои самои уставы говоритъ выразно, що до фонду шк. окружного вплываютъ грошевй доходы мѣсцевыхъ фондовъ школьныхъ призначенй на платню учителямъ, але нѣгде не говорится о томъ, щобъ ти фонды вплывали до касы окружнои „обминаючи рады шк. мѣсцевй“, анѣ щобъ туды вплывали такожь фонды, призначенй на всякій иншій дробни выдатки для школъ т. є. загаломъ весь фондъ школьный мѣсцевый, якъ сего хоче точка 1 свѣжои ухвалы рады шк. краєвои. Въ концѣ арт. 31 тоижь уставы краєвои говоритъ, що „фондомъ шк. окружнымъ заряджує рада шк. окружна подъ дозоромъ рады шк. краєвои и посля ей инструкцій“, — але абсолютно нѣчого не говоритъ о справджуваню рахунковъ въ бюрахъ намѣстництва. Мы бачимо затымъ въ ухвалахъ рады шк. краєвои зъ д. 17 падолиста и 15 грудня явне нарушенье уставы краєвои зъ р. 1873, и то нарушенье съ очевиднымъ ущербомъ для краєвои автономіи въ справахъ школьныхъ. Ущербъ той есть значный о только, що:

1) отбирає майже всяку компетенцію радамъ шк. мѣсцевымъ и робитъ ихъ институціями майже илюзоричными и позбавлеными практичного значеня;

2) отдає не только екзекутиву, але и саме дѣловодство въ руки властей не автономичныхъ, въ руки администраціи державнои.

Въ виду того мы по просту не можемо порозумѣти, якимъ правомъ авторъ дописи о той ухвалѣ въ „Gaz. Lwowsk-ой“ може при конци говорити, що „повысшй змѣны, якъ бачимо, зовсѣмъ опираются на уставахъ (именно на арт. 20, 27 и 31, съ котрыми, якъ мы показали, стоятъ въ цѣлковитой суперечности!) и не нарушуютъ правного становища радъ шк. мѣсцевыхъ и окружныхъ! Чи человѣкъ, що могъ написати таку суперечность, мыслитъ що коли небудь або чи бачивъ онъ коли на свои очи тую уставу, на котру покликаєся? Не вже жь таки наша нещастна автономія дойшла до того, що можна нарушувати ей уставы, спекулюючи на несвѣдомость або байдужность загалу? А свѣжа ухвала рады школьнои есть не больше и не менше, якъ абдикацію автономіи на користь властей политичныхъ!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Выборы до корпорацій урядничихъ въ комитатахъ*) зачалися дня 17 л. грудня и маютъ бути переведени ще до конца сего року такъ, що съ новымъ рокомъ зачнутъ въ цѣлой Угорщинѣ урядувати новй урядники. Отнова урядниковъ будила въ Угорщинѣ завсѣгды дуже живый интересъ и нѣкто зъ жителѣвъ комитату не могъ оттягнутися отъ агитаціи выборчои. Интересъ для новыхъ выборовъ взмагаєся въ теперѣшной добѣ длятого, що въ цѣлой Угорщинѣ панує перекона-нье, будьтобы сегорочни выборы були вже послѣдни и будьтобы выборцѣ робили сего року послѣдный разъ ужитокъ зъ свого права. Основою такого заключеня есть загальне незадоволенье зъ теперѣшнои системы, и хочь въ рѣшаючихъ кругахъ нѣкто на разѣ не думає про ей змѣну, то загалъ населеня не може собѣ и вытолкувати, щобы теперѣшнй отношеня могли на дальше лишитися безъ змѣны. Теперѣшну систему поддержує ще президентъ министровъ Тисса, однакожь и онъ буде мусѣвъ съ часомъ подумати о реформѣ, а вжежь нове министерство мусѣлобы, якъ кажутъ, выступити съ предложеньемъ, щобы урядники муниципальни выходили не зъ выборовъ, лишь зъ номинаціи правительства. Жива участь въ теперѣшной борбѣ выборчой оправдуєся именно тымъ, що правительство, на случай переведеня реформы въ дусѣ номинаціи, лишилобы въ урядѣ дотеперѣшныхъ урядниковъ, якъ се вже мало мѣсце при реформѣ судовництва. Кандидаты, выступаючи въ теперѣшной хвили маютъ тымъ певнѣйшу надѣю, що правительство ихъ увзгляднитъ, що вже выданый передъ двома роками законъ квалификаційный обмежає свободный выборъ урядниковъ въ користь тыхъ людей, котри вже разъ завѣдували урядомъ въ комитатѣ. При выборахъ комитатовыхъ нѣколи майже не розходится о принципы, а одинокимъ мотивомъ политично соціяльнои натуры въ комитатахъ, заселеныхъ выключно Уграми, есть питанье жидовске. Коли одинъ зъ кандидатовъ має за собою жидовъ, то противный кандидатъ есть певно антисемитомъ и групує коло себе христіяньскій вѣроисповѣданя. Съ незвычайною завзятостею ведеся така борба въ саблоцкомъ комитатѣ, где отоградася справа тисса еслярска. — Въ комитатахъ, заселеныхъ мѣшаною людностею, уступає питанье жидовске на другій планъ, а натомѣсть становитъ головный елементъ агитаціи питанье національне. Въ комитатахъ, где живутъ побочь себе Мадяры и Славяне або Румуны, стає одинъ зъ кандидатовъ по сторонѣ не-мадярского елементу, коли другій фаворизуєся Мадярами. Въ борбѣ выборчой граютъ дуже важну ролю т. зв. сельскій нотарѣ, а кто ихъ для себе позыскає, той має большость голосовъ выбраныхъ, а велику часть голосовъ вирильныхъ. Кождый судія повѣтовый, що має лишь троха енергіи и проворности, розпоряджає голосами свого округа и зъумѣє переформувати такихъ урядниковъ, якихъ самъ захоче. — Въ комитатахъ спокойнѣйшихъ стаютъ насупротивъ себе посля давного звычаю кандидаты вплывовыхъ родинъ въ комитатѣ, а где одна родина не має выключнои власти, тамъ кончится борба выборча звычайно компромисомъ межи найбольше вплывовыми родинами; а дуже часто входитъ въ гру и найблизшій выборъ посла: Одна сторона обсаджує своѣмъ кандидатомъ посаду вицежупана, а друга зыскує для свого кандидата посольске крѣсло. — Кождый комитатъ въ Угорщинѣ становитъ для себе мовьбы особный свѣтъ и нѣколи майже не лучаєся, щобы въ якомъ комитатѣ выбрано кого урядникомъ, кто тамъ не живе. Такій уважаєся загально интрузомъ и нѣгде не знайде приклонниковъ.

(*Въ Трієстѣ*) отбулося дня 7 (19) грудня урочисте открытье новои пристани. На урочистость наспѣвъ министеръ торговлѣ Пино, котрого повитавъ президентъ рады завѣдуючои полудневои желѣзницѣ бар. Гопфенъ. Онъ дякувавъ министрови за то, що лично явився и просивъ его, щобы позволивъ отчитати грамоту, списану на памятку положенье сворного каменя (Schlusssteinlegungsurknude). По отчитаню грамоты старо-

шимъ инспекторомъ Бемхесомъ, котрый вѣвъ будову новои пристани, вложено грамоту въ мѣдяну пушку и спущено въ отвôръ. Опôсля покладено свôрный камѣнь, а министеръ торговлѣ Пино перший ударивъ три разы молотомъ, высказуючи при тôмъ желанье, щобы удары були симболомъ дальшихъ великихъ праць въ користь и честь Трієсту. — Працѣ коло будовы зачалися 1868 р. и зачѣмъ приступлено до покладеня угольного каменя, перестудіовано 12 проектôвъ. Будова пристани стрѣчала незвычайнѣ трудности а кошта єи выносятъ 14,600.000 зр. — День 19 л. грудня буде памятный въ исторіи Трієсту, бо съ довершеньемъ будовы новои пристани, вяжеся тѣсно питанье знесеня вôльнои пристани. Австрійске правительство носилося вжеôтъ давна съ гадкою зрôвнаня Трієсту съ прочими мѣстами, а еквивалентомъ за знесенье єго привилегій торговельныхъ була будова новои пристани. — Теперь будова вже доконана и нова пристань ôтдана до ужитку; правительство вывязалося отже зъ своихъ приречень, а день урочистого покладеня свôрного каменя заповѣдае Трієстови нову еру, котру съ обавою стрѣчае переважна часть жителѣвъ сего жь мѣста.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмецкій князь у папы. Вô второкъ 18 с. м. ôтвѣдавъ нѣмецкій престолонаслѣдникъ папу. Бувъ то перший князь зъ пануючои родины, котрого принимавъ папа офіціяльно ôтъ часу, якъ уважае себе вязнемъ въ Ватиканѣ. Для цѣкавости, якъ таке принятье выглядае, подаємо хочь коротенькій єго описъ. Вô второкъ було наоколо Ватикану або якъ єго теперь называютъ Львгорода зовсѣмъ тихо и спокôйно и не було видко нѣякихъ приготованъ до принятя якогось достойного гостя. Допервa въ подвôрю св. Дамаза появився перший видъ незвычайного торжества. Тутъ була уставлена т. зв. „нобельгарда“ въ повнôмъ торжественнôмъ строю и съ добутыми мечами. При входѣ на Scala Regia стояли жандармы въ канонирскихъ чоботахъ, бѣлыхъ панталонахъ, чорныхъ фракахъ и трикутныхъ капелюхахъ и чотыри швайцары въ середновѣчнôй одежи въ жовто-червонѣ паски, въ шеломахъ съ бѣлыми китицями и гелебардами. По сходахъ сихъ входится до троновыхъ апартаментôвъ. Въ першôй сали, що выходитъ на площадь св. Петра, стояла швайцарска гвардія. Саля ся єсть велика и украшена фресками зъ XVI столѣтя. Въ другôй сали, въ котрôй находится величезный гербъ папы, стояли т. зв. Palafrenieri убранѣ въ червоный адамашокъ; въ третôй сали мармуровôй завѣшенôй темно-червоными килимами, стояли жандармы; въ четвертôй обитôй червонымъ адамашкомъ стояли Palatini въ французскихъ униформахъ. Въ сѣй сали можна видѣти серветy, на котрôй Рафаель намалювавъ св. Франциска. Въ пятôй сали на послѣдокъ обитôй прехорошими аррасовыми килимами, стояла нобельгарда, бусоляпты въ червонôй одежи, Camerieri di spada e cappa въ испанскихъ костюмахъ зъ чорного адамашку и въ бѣлыхъ кризахъ, апостольскій пронотарѣ, папска тайна канцелярія, епископы и кардиналы въ червоныхъ одежахъ. Зъ сеи салѣ входится до салѣ троновои, обитои червонымъ адамашкомъ на помостѣ лежитъ великій въ цвѣты тканый килимъ, а въ глубинѣ троновый балдахинъ золотомъ и срѣбломъ вышиваный. За сею салею слѣдуютъ приватнѣ комнаты папы. Якъ разъ о першôй годинѣ пріѣхавъ нѣмецкій престолонаслѣдникъ. Монсиньори Катальди, Теодоли и Маки въ супроводѣ чотырохъ бусолянтôвъ, чотырохъ палиѳренієри и чотырохъ швайцарôвъ выйшли єму на встрѣчу ажь на площадь св. Дамаза. Дружина остановилася на послѣднôмъ ступени сходôвъ и зробила шпалеръ; Катальди выйшовъ на площадь и привитавъ князя въ имени папы. Потому удалися всѣ черезъ тронону салю ажь до першои Anticamera secreta. На самôмъ передѣ ишовъ престолонаслѣдникъ нѣмецкій; по лѣвôй руцѣ єго поступавъ Катальди, а одинъ крокъ зъ заду ишовъ посолъ Шлецеръ. Коли престолонаслѣдникъ переходивъ черезъ салѣ, уставлена тамъ гвардія презентувала оружіе. Въ Anticamera secreta дожидавъ папа престолонаслѣдника на серединѣ комнаты, позаякъ ôнъ пріймавъ не царствуючого князя. Фридрихъ Вильгельмъ ввôйшовъ, склонився двѣчи глубоко и лишаючи дружину, пôйшовъ съ папою до єго приватнои библіотеки. Черезъ пôвъ годины ввôйшовъ ôнъ зновъ до троновои салѣ, где єму представлялися дружина и цѣлый двôръ папы. Съ такою самою церемонією ôтпроваджено єго зновъ ажь на площадь передъ палатою. Цѣле принятье нѣмецкого престолонаслѣдника було такъ величаве, що трудно єго и описати; жаденъ пануючій двôръ на цѣлôй земли не въ силѣ такъ выступити именно пôдъ взглядомъ артистичнымъ якъ двôръ головы католицкои церкви. По авдіенціи у папы ôтвѣдавъ престолонаслѣдникъ Якобиніого, а опôсля оглядавъ музеѣ и церковь св. Петра. Въ доповненье сего опису принятія папою нѣмецкого престолонаслѣдника мусимо ще додати, що розговоръ папы съ княземъ нѣмецкимъ бувъ дуже щирый и не було въ нѣмъ анѣ слѣду политичного признаку. Съ дружиною князя розговорювавъ папа дуже ввѣжливо. Въ бесѣдѣ своѣй натякнувъ ôнъ, що якъ разъ тому 30 лѣтъ, коли ôнъ бувъ именованый кардиналомъ и що пôзналъ тогды теперѣшного престолонаслѣдника, котрый тогды перший разъ пріѣхавъ бувъ до Риму. О четвертôй годинѣ вернувъ престолонаслѣдникъ зъ Ватикану прямо на Квириналъ, где трохи пôзнѣйше ôтбувся гальовый пиръ на 122 осôбъ.

Россія. Зъ Петербурга доносятъ до „Pol. Corr.“, що межи гр. Толстойомъ и оберпрокуроромъ св. синода Побѣдоносцевымъ наступивъ въ послѣднихъ часахъ роздоръ именно по поводу университетского статута выробленого гр. Толстойомъ и Деміяновомъ, а противъ котрого Побѣдоносцевъ рѣшучо выступивъ въ „госуд. совѣтѣ“ головно за радою Дмитріева прокурора петербургского учебного округа. Але гр. Толстой ôтнѣсъ зновъ зъ другои стороны велику побѣду въ справѣ кохановскои комисіи. Самъ гр. Толстой мавъ въ сѣмъ взглядѣ сказати: „Я похоронивъ кохановску комисію“. Ôнъ припоручивъ именно тайн. сов. и помôчнику министра Дурновои заявити въ комисіи, що министеръ єсть тои гадки, що всѣ змѣны и новости въ дотеперѣшнôй мѣсценовôй управѣ суть зовсѣмъ не на часѣ и по єго думцѣ муситъ все поки що позôстати якъ було. — Ген. Чернаєвъ, ген.-губернаторъ Туркестану, безъустанно працюе надъ тымъ, щобы утворити для Россіи и єи торговлѣ о скôлько можна легкій приступъ до середнои Азіи. Не давно выпрацювавъ ôнъ новый проектъ желѣзнои дороги зъ Ташкенту до Хивы черезъ Бухарію. Позаякъ желѣзница та маѳ ити черезъ пустиню, то она буде такъ уряджена, що шины будутъ ити не по земли, але трохи понадъ нею. На разѣ замѣсть силы пары будутъ уживатися до потягу верблюды. Проектъ сей ген. Чернаєва приняло россійске правительство дуже радо. — 19 с. м. случилася цареви пригода съ досыть прикрыми наслѣдками. Коли именно царь ѣхавъ на ловы въ окрестности Петербурга, вывернулися сани; царь выпавъ и потовкъ собѣ дуже сильно одно плече. Потовченье однакожь не єсть небезпечне. „Wien. Allg. Ztg.“ робитъ вже зъ сего на пôдставѣ вѣдомостей фабрикованыхъ въ Варшавѣ дуже сенсаційну вѣсть и каже, що ходятъ слухи, будьтобы ся пригода не була нѣчимъ иншимъ, лишь добре обдуманымъ атентатомъ. Сани мали пôсля неи вывернутися не случайно. — „Pol. Corr.“ доноситъ, що въ недовгôмъ часѣ маѳ пріѣхати до Петербурга шефъ варшавскои жандармеріи графъ Кутайсовъ въ тôй цѣли, щобы зложити справоздане зъ положеня въ Царствѣ Польскôмъ. — Министеръ Гирсъ маѳ повернути до Петербурга въ першихъ дняхъ сѣчня. — Неустаюча полемика, яку розпочавъ Катковъ противъ пожички золотои ренты, выкликала дуже немиле враженье не тôлько въ Россіи въ загалѣ, але и въ самôмъ царскôмъ дворѣ. „Дивѣтся, — кажутъ гдекотрѣ россійскѣ журналы, — Катковъ знайшовъ собѣ нове поле до дѣланя, на котрôмъ доси ще не заявлялся. Що то за всесторонна голова!“ Въ Петербурзѣ розказуютъ, що по поводу сего не хотѣли єго пріймати въ Гатчинѣ на царскôмъ дворѣ, коли недавно пріѣхавъ бувъ сюды зъ Москвы.

Франція. Побѣда Французôвъ пôдъ Сонтай и занятье самого мѣста и цитаделѣ принесли Французамъ велику користь и надали цѣлому французско-хиньскому конфликтови зовсѣмъ иншій напрямокъ. Побѣда ся не тôлько перестрашила „чорнѣ хоругви“ але безперечно ôтдѣлае на правильнѣ хиньскѣ войска. Здаеся, що Франція не занехае выхôснувати догôдну для себе теперь ситуацію и не буде теперь спускатися на жаднѣ переговоры анѣ на помôчь Англіи, котра нѣякъ не єсть зовсѣмъ безинтересовною. Дальшою цѣлею новои войсковои операціи буде теперь безперечно Бакъ-Нингъ. Але позаякъ се мѣсто єсть лѣпше укрѣплене якъ Сонтай и маѳ 15.000 залоги правильного хиньского войска, то адмиралъ Курбе не буде мôгъ розпочати дальшои акціи, поки не получитъ ôтповѣдноі помочи. Ôнъ дожидае 7000 войска, котрого одна часть ôтплываѳ вже 25 с. м. а друга 10 сѣчня слѣдуючого року. Одно, що може Французамъ стати на перешкодѣ въ Тонкинѣ, то єсть неспокôй, якій запанувавъ въ Анамѣ, куда они будутъ мусѣли знову высылати своє войско. Анамити именно удусили короля Гіенъ-Гоа и выбрали другого, котрый не хоче узнати угоды съ Французами зъ 25 серпня. Адмиралъ Курбе буде мусѣвъ отже всѣми силами старатися змусити нового короля до принятя сеи угоды и буде мусѣвъ на якійсь часъ роздѣлити свои силы. Але якъ бы и не було, теперѣшне положенье Французôвъ въ Тонкинѣ значно полѣпшилося.

Італія. Рухъ республиканьскій въ Италіи не спитъ и все ôтъ часу до часу дае знати о собѣ. Тымъ важнѣйшій єсть єго объявъ середъ такъ великого торжества, якъ бувъ пріѣздъ нѣмецкого престолонаслѣдника, бо италіянськѣ республиканы и ирридентисты власне пôдъ сю пору задумали подати звѣстку о собѣ. Коли именно нѣмецкій престолонаслѣдникъ бувъ въ палатѣ послôвъ и прислухувався нарадамъ въ соймѣ, розкинувъ ктось зъ галеріи середъ оклику: „Най жіе Оберданкъ!“ кôлька малыхъ картокъ, на котрыхъ бувъ выдрукованый манифестъ ирридентистôвъ. Маршалокъ приказавъ арештувати якогось Ольдриніого Фляминіо, котрый сй картки розкинувъ. Кôлька минутъ по сѣмъ розкинено зновъ цѣлый свитокъ подôбныхъ карточокъ середъ оклику: „Най жіе Італія, най жіе Оберданкъ!“ Въ загалѣ комитетъ революційный розвинувъ въ послѣднихъ часахъ дуже велику дѣяльнôсть. „Nordd. Allg. Ztg.“ доноситъ, що комитетъ сей ширитъ по краю проклямаціи, взываючй до вымордованя тиранôвъ. Органъ кн. Бисмарка кинтъ собѣ справдѣ зъ сихъ проклямацій, але признае, що они гарно выконанѣ и що авторы ихъ умѣютъ ихъ дуже зручно ширити.

НОВИНКИ.

— **Вечеръ съ танцями** устроюе товариство „Рускихъ Дамъ“ дня 9 (21) лютого 1884 въ великôй сали „Народного Дому“.

— **„Институтъ Ставропигійскій“** закупивъ въ суботу за 22.000 зр. каменицю на розѣ улицѣ Зацерковни; куплена каменица була одинокою каменицею чужою въ квадратѣ, належачôмъ теперь вже въ цѣлости до „Ставропигійского Института“. Зъ всякого матеріяльного збогаченя нашихъ народныхъ институцій намъ треба тôлько радуватись.

⊙ **Третій вечеръ, устроєный товар. „Рускихъ Дамъ“**, выпавъ вже не такъ славно, якъ сего можна було сподѣватися по попереднôмъ вечерѣ, але все таки досыть хорошо. Проф. Гладишовскій мавъ ôтчитъ „О розвою чоловѣчества“. До оживленя вечера причинялися немало спѣвъ добôрного мужескаго хору и музика хороша, але мимо того весела забава не могла якось розбудитись. Але що все маѳ свою причину, то и тутъ мусѣла якась бути; мабуть чи не дуже неспріяюча погода була причиною сего, що не дозволила публицѣ зôбратися досыть численно. При сѣй случайности най намъ вôльно буде зробити одну замѣтку, дотыкаючу именно ôтчитôвъ. Пôсля нашои думки добре булобы, наколибы ôтчиты на вечерахъ товариства „Рускихъ Дамъ“ були бôльше — що такъ скажемо — конкретнѣ, и подавали вѣдомости зъ исторіи всесвѣтнои, исторіи природы и т. д, котрѣ моглибы всѣхъ загально займати и приносилибы бôльше реальну користь.

— **Зъ кудрынецкого деканата.** Дня 13 грудня 1883 выстрѣлы изъ моздрѣвъ обвѣстили незвычайне въ Єрмакôвцѣ торжество, а звукъ звонôвъ громадивъ численне множество христіянъ и парохіянъ до церкви, где сѣдоглавый священикъ, мѣсцевый парохъ-ювилятъ Всч. о. Николай Дуткевичъ въ рôчницю свого 50-лѣтного священьства ôтправивъ съ діяконами въ соборѣ кондеканальныхъ душпастырѣвъ, съ выставленьемъ св. Тайнъ, торжественну Литургію (секундицію). передъ розпочатьемъ котрои промовивъ Всч. о. ювилятъ-деканъ Теофиль Лисенецкій до народа, обясняючи значенье того торжества и вручивъ пароху-ювиляту, надôслану ôтъ преосв. митропол. Ординаріята грамоту, надаючу єму право уживати священичои сутаны съ експозиторіями крылошаньскими. По євангелію державъ Всч. Леонтій Лушпиньскій многопоучаючу къ тому проповѣдь; а по ôтспѣваню „Тебе Бога хвалимъ“ и благословенію св. Тайнами на загальне желанье стискавъ Всч. ювилятъ головы вѣрнымъ, при спѣвѣ хоромъ многолѣтствій.

— **Ц. к. прокураторія державна** удалася до выдѣлу краєвого съ запытаньемъ, якъ стоитъ дѣло съ звѣстною зъ газетъ справою мнимои дефравдаціи (кажутъ 25.000 зр.) въ бюрѣ рахунковôмъ и съ слѣдствомъ дисциплинарнымъ выточенымъ єго шефови, п. Пѣрожиньскому.

— **Надъ агентами банку рустикального** завело министерство справъ внутрѣшныхъ рескриптомъ зъ 16 жовтня с. р. строгійшу контролю. На жалобу приватнои стороны, або выдѣлу повѣтового и въ загалѣ въ случаю потребы може ц. к. староство вглянути въ книги банковѣ и предкладати дотычнѣ внесеня ц. к. намѣстництву. Агѣнціи банку маютъ предкладати выказы потрѣбнѣ для удержаня контролѣ.

— **Великій крикъ** пôдняли польскѣ газеты зъ причины примусового выдаленя зъ краю кс. Шимона Крышки, емигранта зъ Познаньщины, лаг. пароха зъ Дынова. Ц. к. староста зъ Дынова Федрихъ приславъ єму письмо, въ котрôмъ вказуючи на єго поступованье, непріязне властямъ, дворови („соціялизмъ“) и рускимъ священикамъ, наказавъ до 14 днѣвъ вынестися зъ краю. Власти духовнѣ обстали за задержаньемъ кс. Крышки на дотыхчасновôй посадѣ. Якъ дѣло скôнчится, не знати.

— **Почты и телеграфы** галицкѣ будутъ ôтъ нового року сполученѣ, а ихъ директоромъ зôстане дотеперѣшный директоръ почтъ, п. Шифнеръ.

— **Львôвска рада повѣтова** выслала до министерства торговлѣ меморіялъ въ справѣ будовы желѣзницѣ зô Львова до Равы. Цѣкава рѣчь, що кромѣ мѣста Львова, котре зъобовязалося причинитись до будôвлѣ тои желѣзницѣ квотою 20.000 зр. и оо. Доминикановъ, властителѣвъ Жовтанець, котрѣ обѣцяли ôтступити безплатно кавалокъ землѣ пôдъ желѣзницю, прочѣ интересованѣ повѣты, громады и обшары двôрскѣ нѣчимъ не хотятъ причинитись до тои будовы. Будову тои линіи обнимае зарядъ желѣзницѣ львôвско-черновецкои. Правительство приняло на себе 900,000 зр. и дало полекши въ податкахъ. Загальнѣ кошты будовы прелиминовано на 3 миліоны зр.

— **Змѣны урядниковъ политичныхъ.** Намѣстникъ перенѣсъ комисарѣвъ повѣтовыхъ: Ант. Едера зô Львова до Калуша, Волод. Коростеньского зъ Добромиля до Ярослава, дра Чесл. Невядомского зъ Камѣнки Струм. до Бродôвъ, Ант. Голодыньского зъ Пильзна до Нового Санча, Ст. Ценьского зъ Бучача до Львова и Діон. Завадского зъ Бродôвъ до Тернополя. Дальше перенѣсъ провизоричныхъ комисарѣвъ повѣтовыхъ: Вол. Лавровского зъ Кольбушовы до Мысленицъ, Вол. Товарницкого зъ Кросна до Добромиля, Іос. Бродницкого зъ Пôдгаецъ до Кросна, Юл. Лемницкого зъ Калуша до Камѣнки и Вацл. Єловицкого зô Львова до Золочева. Ôттакъ перенѣсъ провизоричныхъ конципистôвъ намѣстництва: Тад. Чарковского зъ намѣстництва до староства у Львовѣ, Винк. Кавцкого зô Львова до Надвôрнои, Мих. Бартошевского зъ Мостискъ до Вѣлички, Мих. Майкута зъ Горлицъ до Бучача, Мих. Хоецкого зъ Тарнобжега до Збаража, дра Іос. Городыского зъ Станиславова до Львова; въ кôнци концептовыхъ практикантôвъ намѣстництва: Ант. Завадского зъ Рудокъ до Львова, Ив. Гуклера зъ Стрыя до Пôдгайцѣвъ, Ант. Шидловского зъ Рогатына до Львова, Спирид. Телиховского зъ Долины до Надвôрнои, Ант. Поглодовского зъ Ярослава до Львова, Волод. Крыницкого зô Львова до Ясла, Ад. Губатту зъ Жовквы до Стрыя, Зен. Глажевского зъ Надвôрнои до Турки, Ер. Заградника зô Львова до Станиславова и Франц. Якубовского зъ Кракова до Ярослава.

— **Увязненя.** Дня 20 с. м. увязнено въ Краковѣ паню Гартингъ, учительку зъ Конгресôвки, а зъ мѣсцевыхъ осôбъ пп. Кучика, Полянку и Ейбеншица, яко пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнѣ.

(*Г*) **Зъ надъ Збруча.** Въ мѣсточку Кудрынцѣ, староства борщѣвского, вже ôтъ довшого часу панують слабости: кôръ, шкарлятина, ôспа и дифтерія.

— **Фреквенція австрійскихъ университетôвъ.** Въ сѣмъ шкôльнôмъ роцѣ на австрійскѣ университеты учащае разомъ 10.578 слухателѣвъ. Число се роздѣлюеся на поодинокѣ университеты: на вѣденьскій университетъ 4143, (223 теологôвъ, 1639 правникôвъ, 1767 медикôвъ и 514 философôвъ); на прагскій ческій университетъ 1369 слух., а на нѣмецкій 1334; на университетъ въ Грацу 971, во Львовѣ 932, въ Краковѣ 862, въ Инсбруку 685 и въ Чернôвцяхъ 282 слухателѣвъ.

— **Справа Тисса-Еслярска** була недавно предметомъ розправы въ судѣ апеляційнôмъ. Розправа скôнчилася затвердженьемъ выроку першои инстанціи.

(**Дрôбнѣ вѣсти.**) Цѣсарь дарувавъ громадѣ Пробабинъ, городецкого повѣта, 50 зр. запомоги на внутрѣшне обновленье церкви, а громадѣ Селець-Бенькôвъ, каменецкого повѣта, 100 зр. на будову школы. — Ректоромъ вѣденьского университету выбраный проф. дръ Лянгъ на мѣсце уступившого задля непорядкôвъ студентскихъ проф. Ведля.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Презенту получили: на Плаучу велику, дек. береж., о. Петро Сосенко зъ Межигорець; о. Іоахимъ Федюкъ на Угерско.

Вставленося до ц. к. намѣстництва о удѣленье личного додатку для оо. Юл. Ганкевича зъ Красного и І. Любинецкого зъ Розсадова, а для о. Ник. Огоновского зъ Черновець о грошевый датокъ.

Окружного суду въ Станиславовѣ запытано о важнôсть презенты на Делѣвъ.

Въ пропозицію принятѣ на Горошову, дек. кудрынецкого, оо. 1) Ип. Богачевскій зъ Сѣльца, 2) Ден. Еліясевичъ зъ Увислы, 3) Ал. Левицкій зъ Ôльхôвця, 4) Нест. Соневицкій зъ Горошовы.

Президія ц. к. намѣстництва годится на институцію оо. Г. Ступницкого на Отынѣю и І. Обушкевича на Сѣлець.

Выкладъ науки религіи въ школѣ им. св. Антонія во Львовѣ поручено о. Л. Луцкому, сотруднику при церквѣ св. Петра и Павла у Львовѣ.

Завѣдательство тымчасове въ Краснопущи обнявъ о. іеромонахъ Доротей Федоринчукъ, зав. Голобицѣ, а завѣдательство Голобицѣ обнявъ о. Іоах. Березовокій зъ Лаврова; завѣдательство въ Облазници, дек. журавеньского, получивъ о. Л. Шпытко.

Крылошаньскѣ ôтзнаки получивъ о. ювилятъ Сев. Горбачевскій въ Кудрынцяхъ.

Личный додатокъ удѣлило намѣстництво оо.: Мод. Дембицкому зъ Побужанъ и І. Гарасимовичу зъ Ôльхôвця.

Плату асигнуе ц. к. намѣстництво сотрудникамъ архикатедральнои церкви: Павлу Крушельницкому и Луцѣ Борбовичу.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Именованѣ оо.: Іоанъ Ропицкій, парохъ Липы, дек. бѣрчаньского, именованый мѣстодеканомъ тогожь деканата, 2) Іоанъ Войтовичъ, парохъ Судовои Вишнѣ ординаріятскимъ шкôльнымъ комисаремъ въ деканатѣ судововишеньскôмъ. — Деканами дѣйстными именованѣ дотеперѣшнѣ завѣдателѣ деканатôвъ, оо. 1) Алек. Желехôвскій для дек. бѣрчаньского; 2) Марк. Мигуловичъ для дек. затварницкого, 3) Стеф. Хилякъ для дек. бѣцкого. — О. Мих. Товарницкій, парохъ въ Прусѣку, дек. сянôцкого, получивъ ôтзнаки крылошаньскѣ.

До рукоположагана явилися и въ дôмъ пресвитеряльный принятѣ: Николай Ничай, Келестинъ Кульчицкій и Михаилъ Туряньскій.

Каноничну институцію на канел. Стрѣлки, дек. старо-самбôрского, получивъ о. Теоф. Левицкій, тамошный завѣдатель.

Сотрудництва получили оо.: Алек. Мацѣевичъ въ Вильчи дольнôй дек. старосôльского; Дръ Ник. Малинякъ въ Крыници, дек. мушиньского.

Въ пропозицію на парохію Лютовиска дек. затварницкого принятый лишь о. Іосифъ Котецкій, завѣдатель парохіи Дыдьова.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **О. Едмундъ Флоріяньскій**, капелянъ зъ Волосова, деканата тысьменицкого, упокоився въ 45-тôмъ роцѣ житя, а 14-тôмъ священьства. Вѣчна єму память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Володимиръ К. въ Тернополи. „Волынь“ выходитъ въ велико-рускôмъ языцѣ, мимо того, що выходитъ въ Житомири. Въ загалѣ въ державѣ россійскôй нема анѣ однои часописи выдаванои въ языцѣ малорускôмъ, бо цензура не позволяе. — *Г. зъ надъ Збруча.* Дуже просимо и радо будемо все мѣстити, що буде згôдне съ програмою нашои часописи. — *Хв. комитетъ церковный въ Увсю.* „Надôслане“ Ваше противъ банку „Славія“, умѣщене въ часописи, не зможе принести бажаного успѣху. Тутъ належитъ ще актомъ нотаріяльнымъ заавизувати банкъ.

Желѣзничѝ поѣзды.

Отъ 1 червня 1883 пѣсля годинника львѣвского.

Отходятъ зѣ Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПѢДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двѣрця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львѣвъ-Щирець.

ДО ПѢДВОЛОЧИСКЪ: зъ двѣрця Пѣдзамче, о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ ПѢДВОЛОЧИСКЪ: на дворець головный львовскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин, 16 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о год. 8 мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 поѣздъ мѣшаный и о год. 1 мин. 53 по пол. поѣздъ льокальный Щирець-Львѣвъ.

ЗЪ ПѢДВОЛОЧИСКЪ: на дворець Пѣдзамче о год. 10 мин. 17 веч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. 31 рано и о год. 3 мин. 48 по пол. поѣздъ мѣшаный.

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львѣвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимиря Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр.. съ пересылкою 85 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкѣмъ 8 зр. 40 кр.)

Дѣстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

К. Диккенса

Новорѣчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дѣстати слѣдуючѝ працѣ бл. п

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкѣвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ѢТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНѝ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНѢМЪ ВѢЧУ РУСИНѢВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохѣдъ зъ першого твору призначуе Родина покѣйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

Свѣтячѝ кресты

майстерско пластично выконанѝ и на подивъ гарнѝ!

Тѝ кресты суть помалѣванѝ нововынайдеными выключно привилѣваными **въ ночи свѣтячими** фарбами кришталными, котрѝ не пѣдлягаютъ нѣякому зѣпсутю и якъ свято-иваньскѝ хробачки въ лѣтну нѣчь свѣтятъ тымъ самымъ блескомъ и пышнотою краски такожъ тіи нами нововынайденѝ **самосвѣтячѝ кресты**.

За знамениту силу свѣтла гарантуѣся.

Цѣна за штуку зр. 2.50, делекатнѣйшу зр. 3.75 надзвычайно деликатну съ постументомъ зр. 5.

Посылаѣся за готѣвку або за послѣплатою.

„Купувати єдино и лишь у“

Klingl & Baumann in Wien.

I. Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаємо передъ наслѣдуваними; кожда штука нашого нововынайденого самосвѣтячого креста заосмотрена нашимъ знакомъ K. & B. Wien).

„МЕРТВѝ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторѣнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскѣй.

ФАБРИКА ДЗВОНѢВЪ

Ивана и сына **Антонія Серафинъ**

въ Калуши (*почта и стація желѣзниць*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рѣльничѣй, якъ такожъ признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ се свого часу часописи посвѣдчали), посѣдае на складѣ **готовѝ дзвоны** и выробляе якъ найскорше пѣдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** заручаючи за *тревалость матеріялу и гармонійный звукъ*.

Вприп. и Всеч. оо. приходникѣвъ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

зъ глубокимъ поважаньемъ

(36—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

1884 рѣкъ. **Отъкрыта предплата** 1884 рѣкъ.

НА

„ВОЛЫНЬ“,

газету политичну, литературну и суспѣльного житя.

Вступаючи въ шестый рѣкъ свого истнованя, въ 1884 р. газета **„Волынь“** буде выходити якъ впередъ двѣчи въ тыждень, съ такою програмою:

1) Вступнѝ статіи о городскѣй самоуправѣ и о питаняхъ житя и потребъ Западного краю въ загалѣ а въ особенности Волыньскои губерніи. 2) Телеграмы. 3) Городска хроника. 4) Хроника Волыня и Западного краю: бѣжучѝ подѣѣ и статіи научного змѣсту. 5) Вѣсти о важнѣйшихъ подѣяхъ въ прочѣй Россіи. 6) Политичный оглядъ чужихъ державъ. 7) Новѝ отъкрытя и вынаходы. 8) Библіографія. 9) Рѣжнѝ вѣсти. 10) Биржевѝ оповѣстки. 11) Звѣстки о рѣжныхъ доставахъ и торгахъ, особливо въ границяхъ Волыньскои губерніи. 12) Рѣжнѝ оповѣстки частныхъ лиць, казенныхъ и громадскихъ закладѣвъ и 13) Фейлетоны.

Предплата принимаеся въ Житомирѣ въ канторѣ Редакціи, б. Бердичевская ул., д. Лашкевича.

Предплатна цѣна.

	На рѣкъ.	На пѣврѣкъ	На 3 мѣсяцѣ
Для городскихъ предплатникѣвъ безъ доставы и пересылки .	3 р. 30 к.	1 р. 80 к.	1 р.
Съ доставою до дому . . .	3 р. 50 к.	1 р. 90 к.	1 р. 10 к.
Для иногородныхъ съ пересыл.	4 р.	2 р. 20 к.	1 р. 20 к.

Замѣсть дрѣбныхъ грошей можна залучати почтовѝ марки.

Иногороднѝ предплатники доплачуютъ за перемѣну адресы по 20 коп. (3—3)

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣта“

на рѣкъ 1884.

укладу **Василя Лукича.**

Содержанье: Отозва. Календарь историчный, астрономичный, церковный, памятный и въ приповѣдкахъ. **Мѣсяцѣ** съ записками на кождый мѣсяць, при чѣмъ увзгляднено отмѣны мѣсяця, станъ воздуха, всходъ и захѣдъ сонця и — календарь жидѣвскій. — **Часть информаційна:** Цѣсарска родина. Скалѣ стемплевѝ. Рухъ желѣзниць въ Галичинѣ и Буковинѣ. Выказъ оплатъ стемплевыхъ за важнѣйшѝ справы правнѝ и т. и. Щадницѣ почтовѝ. Уставъ церковный на рѣкъ 1884. Складъ выдѣлу товариства „Просвѣта“ (Стр. I—LXXV). **Часть литературна:** Самъ собѣ виненъ (Оповѣданье Ивана Франка). — Исторія моеи сѣчкарнѣ (Руслана). — Ивась Музыка (Оповѣданье Г. Сѣнкевича въ перекладѣ Лукича). — Лѣсы и пасовиска, оповѣданье бувшого пленипотента (Мирона***). — Прощанье (зъ поемы „Новобранчикъ“ Осипа Федьковича) — Зъ недрукованыхъ поезій дра Стефана Руданьского: Сполка, Обдуреный Москаль, Мазуръ въ болотѣ, Могила. — Зъ поезій Володим. Липянина: Въ осени, На весну, Въ гаю. — Зъ житя Русинѣвъ: Якѣвъ Кухаренко, Володимиръ Барвѣньскій, Микола Лисенко, Осипъ Шухевичь, Левъ Василовичь (Сапогѣвскій). — Катерина, поема Т. Шевченка. — Значеня цвѣтѣвъ, деревъ и птахѣвъ въ поезіи рускѣй. — Дещо про домашнѝ лѣки. — Про дафтерію (дра М. Х....ровского). — О шкарлятинѣ (дра М. П...го). — Нежитъ и кашель, та способы, якъ ихъ лѣчити (дра С ча). — Господарство сельске. — Записки господарскѝ. — Поясненя до деякихъ илюстрацій. — Смѣшне. (Стор. 1—125). — Рѣжнѝ оголошеня. — **Илюстраціи:** *Портреты:* Т. Шевченка, Володимира Барвѣньского, М. Лисенка. *Образы:* Матерь Божа, св. Борисъ и Глѣбъ. *Науки природнѝ:* Орелъ, Оранг-Гутангъ, Гориль, Слонь индійскій, Крокодиль, Жирафа, Медведюкъ, Хомякъ, Котъ домовый, Солитеръ, Кораль, Кава и и.

Содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатѝ, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бѣльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ зъ провинціи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрниквъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Скарбкѣвска ч. 2.

„Die Tribüne“

есть единымъ великимъ, два разы денно выходячимъ

автономистичнымъ органомъ Вѣдня

во всѣхъ напрямахъ зовсѣмъ независимымъ.

„Die Tribüne“

проповѣдуе **рѣвноправность** всѣхъ **народностей,** бореся противъ выкористуваня **горожанина и роботника** черезъ капитализмъ, стереже въ загалѣ интересѣвъ **продукуючихъ класъ.**

Отъ нового року буде появлятися въ ранѣшнѣмъ выданю дуже цѣкавый оригинальный романъ зъ вѣденьского житя **„Ein Irrlicht“** А. Ерлиха; въ вечѣрнѣмъ же выданю сензаційный романъ родинный: **„Die Mündel des Freiherrn“**, Гугона Фалькнера.

„DIE TRIBÜNE“ есть **найдешевшою великою часописею Вѣдня.**

Предплата съ одно разовою денно присылкою выноситъ:

мѣсячно	2 зр.
чвертьрѣчно	6 „
пѣврѣчно	12 „
цѣлорѣчно	24 „

За дворазову пересылку денно належитъ доплатити 40 кр. мѣсячно бѣльше.

Всѣ трафики газетъ, почтовѝ уряды и **Администрація: Wien I. Schulerstrasse 14** принимаютъ предплату.

Предплата може **що-дня початись.**

Поодинока розпродажь во всѣхъ трафикахъ газетъ.

Ранѣшне число коштуе **4 кр.** вечѣрне **2 кр.**

Инсераты обчислюются якъ найдешевше.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выборъ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторѣнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готѣвку дѣстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькѣвщины“ и „Нового Зеркала“. (24—?)

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство **„Просвѣта“** и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрниквъ Статутѣвъ и 1 примѣрн. поданя до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“

ул. Сркабкѣвска ч. 2.

Шварцъ до чобѣтъ

безъ витріолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Ферколендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнѣй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Орменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкѣра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаѣся непереможаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются отворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарѣвъ отсылаю на жаданье франко.

Глядаѣся

УЧИТЕЛЯ НА СЕЛО

до одного хлопця. Пожаданый бувбы або учитель школъ народныхъ або семинаристъ бувшій уже въ практицѣ. Близша вѣдомость пѣдъ адресою: **„Ю. С. приходникъ въ Бышкахъ — почта Бережаны“.**

Ново отворена

ТОРГОВЛЯ и СКЛАДЪ

ВЫРОБѢВЪ МАСАРСКИХЪ

И. ВИКТ. УНДЕРКИ

ул. Галицка ч. 24 во Львовѣ

Поручае всякого рода Вудинину якъ: Шинки, Полядвицѣ, Салями, Ковбасы, Сальцесоны, Ковбаски, Смалець, Солонину и т. п. артикулы — кождого часу свѣжѝ и найлучшои якости по умѣркованыхъ цѣнахъ. Замовленя на провинцію за готѣвку або за послѣплатою выконуются съ всею точностею. 4—5

Выдавець и редакторъ: **Антѣнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 141. Львôвъ, Четверъ 15 (27) грудня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чверть року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки: 19 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Запросины до предплаты
на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва *„Дѣла“*. Съ поновленими силами, съ надѣею на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôднимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„Дѣло“ и **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“** будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. *„Дѣло“* що вторника, четверга и суботы, а *„Библіотека“* два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей“** выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Маврикія Іокая *„Золотый человѣкъ“*, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до **„Администрациі Дѣла во Львовѣ“.**

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маѣ часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ вырôвнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

„L'extorsion des nédoimkas“.

Такимъ дивоглядным терминомъ великорускій сатирикъ Щедринъ старався дати захôдноевропейскôй громадѣ понятье о тôмъ, що въ Россіи называеся „взиманіе недоимокъ“, а у насъ „екзекуція залягаючихъ податкôвъ“. И справдѣ, цѣла исторія той администраційнои установы въ нашôмъ краю далеко красше надаесь пôдъ назву „l'extorsion“, а нѣжь пôдъ яку небудь иншу. По поводу свѣжого розпорядженя министерства финансôвъ зъ дня 28 вересня 1883 тыкаючого той самои справы, розпорядженя, о котрôмъ мы мимоходомъ хочь и недокладно згадували при случаю розбору першого числа „Niedziel-ѣ“ (въ статіи „Польска шляхта иде въ народъ“), а о котрôмъ мы нынѣ бажалибы сказати гдещо докладнѣйше, мы гадаємо, що не завадитъ нагадати читателямъ „Дѣла“ цѣлу исторію той установы въ нашôмъ краю въ послѣднôмъ десятилѣтю.

Що давнѣйше у насъ залягаючй податки стягано при помочи сильнои асистенціи войсковои, се есть фактъ историчный и загально признаный. А що контрибуентъ неуплачуючій податкôвъ, повиненъ бувъ поносити такожь кошты ихъ стяганя, т. в. именно выдатки уряду на тую асистенцію войскову, то и пôшло зъ того жерела т. зв. „екзекутне“. За нашихъ днѣвъ таке староевѣтске екзекованье залеглостей податковыхъ выйшло вже въ моды и мабуть въ послѣдныхъ десяти лѣтахъ нѣгде навѣть не лучалося.

За то тымъ блиша есть нашôй памяти и нашому серцю инша типова фигура — екзекутора податкового съ его „Филюрою“, чи якъ ви люде звали „Фуярою“. Що року, а опôсля, коли „времена чоловѣкомъ сократишася“, то и що кварталу зъ кождого повѣтового мѣста выѣздило пять або шѣсть того рода потентатôвъ (звычайно людей збанкрутованыхъ матеріяльно и морально, безъ постôйного занятя, а ждучихъ тôлько зъ мѣсяця на мѣсяць на подôбну оказію) на села — для „уловленія вселенной“. Кождый зъ нихъ мавъ придѣленыхъ собѣ кôлька и кôльканайцять селъ, въ котрыхъ залягали податки не то зъ найблизшого кварталу, але неразъ и зъ кôлькохъ лѣтъ. Урядъ податковый дававъ имъ выказъ залеглостей кождои громады и власть неограничену — секвеструвати и „грабити“ для стягненя тыхъ залеглостей. Повномочія ихъ були великй, — отвѣчальнôсть майже нѣяка, — тожь не диво, що за приѣздомъ такого екзекутора въ цѣлôмъ селѣ робився величезный переполохъ, люде ховали, що мали цѣннѣйшого, выганяли худобу въ лѣсъ, а дуже часто и самй забиралися въ дому съ всею рôдиною, лишаючи заперту хату самотою. Екзекуторъ заѣздивъ до вôйта, где заразъ предкладано ему „со страхомъ и трепетомъ“ табелю и дневникъ податковый, не забуваючи и о ѣдѣ та напиткахъ, и то найлѣпшихъ, якихъ тôлько можна було въ селѣ дôстати. Покрѣпивши силы, екзекуторъ бравъ съ собою вôйта, присяжныхъ, десятникôвъ и яка тôлько була дробнѣйша власть въ селѣ, лаштували драбинастый вôзъ и рушали въ процесіи въ село, ôтъ хаты до хаты „за грабежомъ“. Кто, перелякваный надходячими „силами супостата“ (утерта назва коллективна той цѣлои кальвакады була „драпѣжники“) сейчасъ каявся и складавъ всѣ залягаючй податки, — той знаходивъ помилуванье въ очехъ грôзного екзекутора и плативъ ему „за трудъ“ въ мѣру залеглости и гумору екзекутора 10, 20 до 50 кр. „екзекутного“; — але кто не мôгъ того зробити, тому забирали все, що далося забрати; за залеглôсть выносячу 1 зр. брали рѣчей и знарядôвъ господарскихъ на 10 зр. вартости; за залеглôсть въ кôлька або кôльканайцять зр. тягнули вô стайнѣ худобину або и двѣ. Правда, коли кто „знався на рѣчи“ и ôткликавши екзекутора на бôкъ, поговоривъ съ нимъ „доре слово“ и уткнувъ въ руку гульдена або и менше (якъ до гумору екзекутора), — того „сила супостата“ оставляла въ спокою; залеглôсть его оставалася и наростала; екзекуторови се нѣчого не шкодило, — онъ радъ бувъ, що такій „масный кусникъ“ лишится ему на другій разъ яко жерело подвôйного дохôду. Где застали хату пусту и заперту, тамъ выламували дверѣ и грабили безпощадно; дуже часто навѣть десятники, видячи, що нема що грабити, впадали въ справедливый гнѣвъ и робили въ пустôй хатѣ всякй невинй жарты: лупали дверѣ, валили печѣ, товкли ôкна и т. д. Перейшовши такъ цѣле село въ-довжь и въ-поперекъ, екзекуторъ натащивъ на вôйтове подвôрье пару возôвъ всякои фанты и всякихъ знарядôвъ — зъ чого опôсля бôльша часть безъ найменшои для скарбу користи пропадала, або навѣть продавана була безсовѣстными вôйтами за пôвъ-дармо, — стягнувъ для скарбу кôлькадесять зр. залеглости и стягнувъ такожь друге тôлько або и ще бôльше до власнои кишенѣ. Що его то обходило, що по его выѣздѣ село выглядало, немовь по нѣмъ перейшла тарска орда и що его похôдъ для добробыту народа робивъ неразъ въ пятеро бôльше шкоды, нѣжь приносивъ доходу для скарбу державного?) Онъ свое зробивъ — и съ чистою совѣстею спѣшивъ робити то саме въ другôмъ селѣ.

Довго тревали такй благодатнй для екзекуторôвъ порядки, поки въ кôнци голосною луною не залунали и въ часописяхъ краевыхъ и навѣть въ вѣденьскôй радѣ державнôй. Правда, тіи послы, що въ Вѣдни дали голосъ руйнованымъ селамъ и розкрыли цѣлому свѣтови на пострахъ екзекуторскй надъужитя, не могли подати ихъ цѣлого, цифрового образу, а тôлько гдеякй драстичнй факты. Жаль, що такого повного образу въ загалѣ нѣкто не подасть и не буде мôгъ подати, — исторія культуры галицкои збогатиласьбы о одну темну карту! Досыть того, що министерство финансôвъ бачилось спонуканымъ зарадити тому и значно ограничити право и компетенцію екзекуторôвъ податковыхъ. Попередъ всегоôтнято збанкрутованымъ индивидуамъ и проблематичнымъ екзистенціямъ привилей бути екзекуторами, а за то креовано при кождôмъ урядѣ податковôмъ посаду „секвестратора податкового“. По друге заборонено такому секвестраторови побирати „екзекутне“ по громадахъ прямо до своеи кишенѣ и въ довôльнôй скôлькости, а по трете, установлено для удержаня тыхъ екзекуторôвъ побирати що кварталу ôтъ тыхъ податникôвъ, котрй не заплатили належитости за попередный кварталъ, екзекутне въ квотѣ по 5 кр. ôтъ гульдена. Екзекутне те побиравъ не секвестраторъ, але власть, котрôй порученый бувъ побôръ податкôвъ въ громадѣ; оно сталося свого рода постôйною дачкою; вписувалося въ окремôй рубрицѣ въ табели податковôй, квитувалося податникамъ въ книжкахъ податковыхъ и складалося разомъ съ иншими податками въ касѣ податковôй. На пенсію для секвестраторôвъ ишла тôлько невеличка часть стягненои такимъ способомъ сумы екзекутного, — проча часть становила дохôдъ — и то немалый, особливо въ нашôй Галичинѣ — скарбу державного. Бо жь прецѣ тымъ способомъ, безъ законодательнои процедуры a via facti, скарбъ державный наложивъ на податникôвъ, и то звычайно найбѣднѣйшихъ, новый податокъ, выносячій квартально 5% а цѣлорôчно 20% цѣлого податку.

Але сего ще мабуть було не досыть. Теперѣшный министеръ финансôвъ дръ Дунаевскій, пронятый великою думою — ввести рôвтарска орда и що его похôдъ для добробыту народа робивъ неразъ въ пятеро бôльше шкоды, нѣжь приносивъ доходу для скарбу державного?) Онъ свое зробивъ — и съ чистою совѣстею спѣшивъ робити то саме въ другôмъ селѣ.

Довго тревали такй благодатнй для екзекуторôвъ порядки, поки въ кôнци голосною луною не залунали и въ часописяхъ краевыхъ и навѣть въ вѣденьскôй радѣ державнôй. Правда, тіи послы, що въ Вѣдни дали голосъ руйнованымъ селамъ и розкрыли цѣлому свѣтови на пострахъ екзекуторскй надъужитя, не могли подати ихъ цѣлого, цифрового образу, а тôлько гдеякй драстичнй факты. Жаль, що такого повного образу въ загалѣ нѣкто не подасть и не буде мôгъ подати, — исторія культуры галицкои збогатиласьбы о одну темну карту! Досыть того, що министерство финансôвъ бачилось спонуканымъ зарадити тому и значно ограничити право и компетенцію екзекуторôвъ податковыхъ. Попередъ всего ôтнято збанкрутованымъ индивидуамъ и проблематичнымъ екзистенціямъ привилей бути екзекуторами, а за то креовано при кождôмъ урядѣ податковôмъ посаду „секвестратора податкового“. По друге заборонено такому секвестраторови побирати „екзекутне“ по громадахъ прямо до своеи кишенѣ и въ довôльнôй скôлькости, а по трете, установлено для удержаня тыхъ екзекуторôвъ побирати що кварталу ôтъ тыхъ податникôвъ, котрй не заплатили належитости за попередный кварталъ, екзекутне въ квотѣ по 5 кр. ôтъ гульдена. Екзекутне те побиравъ не секвестраторъ, але власть, котрôй порученый бувъ побôръ податкôвъ въ громадѣ; оно сталося свого рода постôйною дачкою; вписувалося въ окремôй рубрицѣ въ табели податковôй, квитувалося податникамъ въ книжкахъ податковыхъ и складалося разомъ съ иншими податками въ касѣ податковôй. На пенсію для секвестраторôвъ ишла тôлько невеличка часть стягненои такимъ способомъ сумы екзекутного, — проча часть становила дохôдъ — и то немалый, особливо въ нашôй Галичинѣ — скарбу державного. Бо жь прецѣ тымъ способомъ, безъ законодательнои процедуры a via facti, скарбъ державный наложивъ на податникôвъ, и то звычайно найбѣднѣйшихъ, новый податокъ, выносячій квартально 5% а цѣлорôчно 20% цѣлого податку.

Але сего ще мабуть було не досыть. Теперѣшный министеръ финансôвъ дръ Дунаевскій, пронятый великою думою — ввести рôв-

---

Микола Гнѣдичь (1784—1833).

Допись зъ Украины.

„Память про народного поета повинна бути святынею для насъ. Шанувати его память — святый обовязокъ кождого, кому дорога своя національна честь и свое добре имя.“ Такими словами одинъ зъ письменникôвъ Англіи, Д'Израели, ôтзывався колись до Англичанъ и мы нагадали сй слова про рôкъ столѣтя ôтъ дня народженя нашого Украинця Миколы Гнѣдича. Мы не уважаємо на те, що Гнѣдичь нѣ одного слова не надрукувавъ по украиньски, и, конечно, не ставимо его на рôвнѣ съ Гулакомъ, съ Квѣткою, съ Гребѣнкою и иншими письменниками, вславившими наше письменство своими творами на рôднôй мовѣ; однакожь мы уважалибъ грѣхомъ не пошанувати и тыхъ нашихъ родимцѣвъ, дѣтей нашои дорогои Украины, котрй хочь на якôй будь людскôй мовѣ влили свои письменнои працѣ въ тую криницю, ôтки берутъ люде живучу воду освѣты и рaвою. Нашй споминки про такихъ дѣятелѣвъ ще бôльше вславляютъ дѣятелѣвъ рôднои мовы, ще яснѣйше вказуютъ намъ, якимъ цѣннымъ духовымъ скарбомъ надѣлена наша рôдна земля и ще высше пôднимаютъ хоруговь нашои национальнои гордости!... Справдѣ, Украинѣ есть чимъ гордувати, хочь тая наша справедлива гордôсть выкликае въ душѣ тяжку журбу и нескôнчене сумованье!...

Разомъ съ тымъ въ серцѣ кождого щирого Украинця, — де бъ онъ не живъ, чи въ Карпатахъ, чи у Львовѣ, чи въ Кіевѣ, чи най хочь за Кубанею, не може не пôдниматися бажанье для Украины и ей народу громадского добра, национальнои просвѣты. Не може не загорятися полумье жадобы — до працѣ на народну просвѣту, на народный добробытъ, до працѣ *людскои*, идучои *національнымъ* шляхомъ.

Минаючи часы давнй, згадаємо, що зъ того часу, якъ руками и працею Петра Могилы заведена тая „неопалима купина“ про свѣты, що зовется нынѣ „Кіевскою духовною Академією“ — зъ Украины, якъ промѣня ôтъ сонця, ишли дѣятелѣ освѣты скрôзь по всѣй Россіи. Нема на що розповѣдати тутъ про те, чого они ишли въ Украины въ далеку Пермь, въ ще дальшій Иркутскъ и иншй мѣста, чомъ они не держались рôдного краю, чомъ не працювали дома? Ôтповѣдь на такй пытаня взялабъ у насъ вельми богато часу и мѣсця и мусѣлибъ мы роввити широку и далеку рѣчь. Конечно, задля Украины бôльше бы було користи, колибъ ей дѣти сѣяли зерна своеи освѣчуючои працѣ на рôдному поли, свѣтили свѣтло въ рôднôй хатѣ, — але що дѣяти! Добре вже и те, що тй сѣячѣ освѣты не зовсѣмъ погибали и посѣяне ними зерно сходило и на чужому поли и давало людямъ плоды, вдоволяло духову голоднечу, розгоняло духовну темноту хочь де и въ другому мѣсци...

До великои численности тыхъ Украинцѣвъ, котрымъ не довелося працювати на рôднôй нивѣ, котрй мусѣли працювати не дома, не въ Украинѣ, належитъ и письменникъ Микола Гнѣдичь.

Микола Гнѣдичь родився въ Полтавѣ въ 1784 роцѣ. Першу освѣту дала ему духовна семинарія въ Переяславѣ, бо въ той часъ не то що въ Полтавщинѣ, а и по всѣй лѣвобережнôй Украинѣ не було бôльше нѣякихъ громадскихъ шкôлъ!... Не до шкôлъ, не до просвѣты було тогдѣ въ Украинѣ! То бувъ часъ закрѣпощеня Катериною II вôльного украиньского народу, — то бувъ той тяжкій часъ, коли украиньскій народъ утѣкавъ зъ рôдного краю, украиньска старшина перероблювалась въ „дворянство“, а украиньска интелигенція и силомôць и добровôльно вынародовлялась и копала тую безодню, котра ще й теперь не дае ѣй зблизитися съ народомъ, стати народными поводирями и разомъ самôй ити и народъ вести до загального громадского добра. Въ 1800 р. Гнѣдичь вступивъ до московского университету, бо знôвъ таки на Украинѣ нѣгде було ему задовольнити потребу высшои освѣты. Академія у Кіевѣ була вже знищена, а въ Харковѣ ще не було универси-

тету. Маючи острый розумъ и добре серце Гнѣдичь закохався въ поезіи и глыбоко любивъ ей, заохочуючи до неи и своихъ товаришѣвъ. Поетичнй творы, особливо драматичнй, онъ дуже гарно и умѣло читавъ, а товаришѣ его кождои вôльнои годины запрошували его читати и впивалися, слухаючи его читаня. На университетскому театрѣ Гнѣдичь часто гравъ въ трагичныхъ роляхъ и вславивъ себе своею грою не менше якъ и своимъ читаньемъ. Свои любови до поезіи загаломъ, а особливо до драмы, Гнѣдичь не лишивъ до самого кôнця свого житя.

Свою письменну працю Гнѣдичь почавъ перекладами драматичныхъ творôвъ на россійску мову, одначе найбôльше любивъ онъ письменникôвъ Греціи, особливо Гомерову „Иліяду“ и взявся перекладати ей. Першй початки перекладу були надрукованй въ 1809 и 1812 рр. и звернули на Гнѣдича увагу освѣченыхъ людей, и особливо графа Олександра Строганова. Великои працѣ стояло Гнѣдича перекладати „Иліяду“ на россійску мову, тогдѣ ще дуже мало оброблену, и перекласти такъ, щобы въ перекладѣ не погибла велика краса оригиналу. Гнѣдичь дôйшовъ таки до своеи задачѣ и переложивъ „Иліяду“ гексаметрами. Сей высокоцѣнный даръ Гнѣдича россійскому письменству — дорого стоявъ ему самому, Подарувавши сестрѣ всю батькôвску худобу,

новагу до буджету австрійского и усунути щорічный дефицитъ, углядѣвъ для осягненя той цѣли одну, зовсѣмъ впрочѣмъ не нову дорогу — натискати шрубу податкову, доки тільки буде можна. Очевидна рѣчь, що при такій политицѣ финансовій поглядъ его упавъ и на рубрику доходівъ скарбовыхъ въ „екзекутного“. Теоретичне управненье того доходу мусѣло выдатись ему такъ сильною підставою, що на нѣй онъ задумавъ оперти значно більшій дохідъ. И отъ минувшого року въ осени являєся министеріяльне розпорядженье о екзекуціи податківъ, котре становитъ уникать въ своѣмъ родѣ, и котре хочь було зъ-легка освѣчене минувшого року въ „Дѣлѣ“, все таки заслугує ту на блізшій оглядъ. Попередъ всего тов розпорядженье ввело одинъ новый звычай, вельми характеристичный для министра „родака“ — „упомненье“. Залягаючихъ податниківъ съ початкомъ нового кварталу упоминаєся по батьківски, по добру, щобъ заплатили залеглість. Einfach und rührend. За тов „упомненье“ треба однакъ платити, и то взглядно грубо платити. Бо після министеріяльного розпорядженя податникъ, котрому нынѣ доручено карту упоминаючу и котрый заразъ же нынѣ складає залеглість, платитъ крімъ 2 кр. за доручене карты ще 5 кр. екзекутного. Тыхъ 5 кр. платитъ онъ на случай несплаченя залеглости слѣдуючого дня и дальше що-день, черезъ 14 днѣвъ. Онъ не платитъ на мѣсци, але они ему рахуются. Коли податникъ складає свою залеглість по уплывѣ 14 днѣвъ, то насамперед отчисляєся ему „екзекутне“ въ сумѣ, якъ бачимо $5 \times 14 = 70$ кр. Припустѣмъ же, що податникъ той есть — халупникомъ и платитъ тільки податокъ домовый (передъ реформою съ додатками разомъ на рікъ 1 зр. 64 кр.) и пару крейцарівъ грунтового за огородець, — разомъ 2 зр. річно. На одинъ кварталъ ему выпадає 50 кр., — и коли по кождімъ кварталѣ онъ (звычайно залягаючій съ своимъ податкомъ) заплатитъ крімъ залеглости ще 14-дневе „екзекутне“, то побачимо, що въ одномъ роцѣ онъ заплатитъ скарбови: 2 зр. податківъ съ додатками и $4 \times 70 = 2$ зр. 80 кр. екзекутного. Екзекутне отже вынесе въ тімъ случаю 140% цѣлого податку!

Сего ще не досить. Коли податникъ по 14 днях не сплатить своєи залеглости, проходить екзекуція на его майность. Процедура ту така: двоє членів общини оцінюють, переносять на акорд уредне, опісля оголошують (въ теорія на урядовій часописи) терминъ лицитаціи и лицитують. Кошты тои процедуры поносить податникъ. Зъ сумы увысканои при лицитаціи обтягаются насамперед ті кошты, отакъ „екзекутне“, а въ кінци ажь залягаючій податки. Коли увысканои при лицитаціи сумы за мало до покрытя того всего, починаєся процедура da capo. Розпорядженье министеріяльне нормувало кошты тои процедуры дуже детайлично: за ошацованье рѣчей 10 кр., за перенесенье 10 кр., за трикратне анонсованье по 40 кр., за кошты лицитаціи 10 кр., разомъ 1 зр. 50 кр. Але погляньмо, якъ буде выглядати той приписъ въ приложеню до нашого халупника, платячого річно 2 зр. всего податку съ додатками, коли ему при нещасливімъ роцѣ пріймлосьбы чотыры разы до року перебути таку процедуру! Колибъ навѣть найшлося въ его хатѣ и оборѣ на стільки подвижного добра, щобъ выстарчило на чотырораз ове переведенье сеи процедуры, то по уплывѣ року онъ заплативбы: 2 зр. податківъ + 2 зр. 80 кр. за упомненя + 4×1 зр. 50 кр. = 6 зр. за секвестраціи и лицитаціи, разомъ 10 зр. 80 кр. То значится, що въ тімъ, найгоршімъ случаю (котрыхъ може прото бути дуже богато), екзекуція залягаючого податку выносилабы 440% всего податку, булабы майже повпята раза більша, нѣжь весь податокъ.

Очевидна рѣчь, що таке розпорядженье министеріяльне, такъ безвзглядне и руйнуюче особливо для бѣднѣйшихъ податниківъ, выявало въ цѣлімъ краю великій зойкъ, котрый голосною луною отбився ажь въ горішнімъ соймѣ краєвімъ. Выступлено ту навѣть въ засадѣ противъ побираня „екзекутного“ тамъ, где нема нѣякои екзекуціи и выслухано въ отповѣди на той закидъ цѣкавои и въ своѣмъ родѣ єдинои интерпретаціи правительственного комисаря, що именно ті упоминаючій картки, за котрій халупникъ заплатитъ 14% всего свого податку, суть „*моральною екзекуцією*“. На те отповѣдь, що за моральну екзекуцію повинно платитися не таке грубо реальне, але такожь моральне екзекутне! Въ результатѣ однакожь правительство обѣцяло „подумати“ надъ зарадженьемъ тій „недогодности“. Думало рікъ, а за той часъ стягало податки після повысшого розпорядженя екзекуційного.

Ажь осьдня 28 вересня 1883 р. выдало министерство скарбу до ч. 24.266 нове розпорядженье, а на его підставѣ зарядила львівска ц. к. Дирецкія скарбу въ справахъ екзекуційныхъ що слѣдує:

„При стяганю бѣжучои належитости въ податкахъ грунтовімъ и домово-клясовімъ отъ тыхъ контрибуентівъ, котрыхъ бѣжуча належитість річна въ тыхъ податкахъ (безъ додатківъ) въ цѣлости не перевышає 5 зр., поступованье екзекуційне въ 2 и 3-імъ кварталѣ ограничити на екзекуційне упомненье, хочьбы екзеквована належитість не була сплачена. Крімъ екзекуційного упомненя дальшій средства екзекуційній, а особливо секвестрованье движимостей маютъ бути *разы до року* перепровадженій, а то: въ цѣли стягненя податку припадаючого за перші три кварталы — въ послѣдномъ кварталѣ того самого року, а за четвертый кварталъ — въ мѣсяци лютімъ слѣдуючого року. Колибъ отже контрибуентъ *тои категорія* припадаючій на р. 1883 податки до кінця року не сплативъ, то средства примусовій маютъ бути предприняті заразъ въ першімъ кварталѣ 1884 року; натомѣсть для стягненя належитостей за 1884 рікъ средства ті а особливо секвестрація движимостей, маютъ бути за три перші кварталы предприняті ажь въ четвертімъ кварталѣ 1884 р. Яко належитість екзекуційну за припомненье екзекуційне належитъ отъ залягаючихъ съ податками контрибуентівъ а не платячихъ більше якъ 5 зр. податківъ державныхъ безъ додатківъ стягати не більше якъ 10 кр.; отже колибъ такій контрибуентъ по доручено ему карты упоминаючои залеглість податкову заразъ першого дня зложивъ, буде мусѣвъ зложити тільки 5 кр. належности екзекуційнои, — если не зложитъ першого дня ажь до 14-го, заплатитъ разомъ тільки 10 кр.“

Се есть те нове улекшенье, о котрімъ говоритъ „Niedziela“, що оно незначне и лѣпше есть людямъ платити податки точно и на него не спускатися. Погляньмо, якъ выглядає на дѣлѣ те улекшенье!

Попередъ всего підносити треба, що до податниківъ, котрі платятъ податківъ державныхъ більше якъ 5 зр., тов улекшенье зовсѣмъ не относится и що они и дальше будутъ трактованій після торічного розпорядженя екзекуційного.

Але гляньмо на нашого халупника и почислѣмъ, о скільки нове розпорядженье облекшитъ его долю! Попередъ всего секвестраціи отбуваются два разы до року замѣсть чотырехъ разівъ, — се значитъ улекшенье о 3 зр.; дальше належитість за упомненье выносити буде $4 \times 10 = 40$ кр. въ роцѣ. Отжежь халупникъ, платячій всего податку съ додатками річно 2 зр., и залягаючій правильно съ кождою ратою квартальною ажь до секвестраціи, заплатитъ въ роцѣ 2 зр. + 40 кр. екзекутного + 3 зр. коштівъ двохъ секвестрацій, разомъ 5 зр. 40 кр. Отже жь всѣ кошты екзекуційній вынесутъ теперь вже не 440%, але тільки 170% річно.

Що нове розпорядженье министеріяльне и выдане на его підставѣ розпорядженье львівскои дирекціи скарбовои мѣстятъ въ собѣ справдѣ значне полекшенье долѣ найбѣднѣйшихъ и съ кождою ратою податковою залягаючихъ податниківъ, о тімъ не буде сумнѣватися нѣкто, кто порівнає обѣ высше наведенѣ процентовій цифры. Але зъ другого боку чи и річный додатокъ до податківъ державныхъ титуломъ екзекуціи, а выносячій 170% цѣлого податку, причинится значно до добробыту и економичного підношеня найбѣднѣйшихъ верствъ нашои людности, чи може противно,— се здаєся такожь не есть такъ надто велика загадка економична, на котру трудно було бъ отповѣсти. Мы розумѣєся, не смѣемо тутъ дальше нѣчого говорити, але закінчимо свое оповѣданье словами найбільшои части нашихъ податниківъ: „Дай Боже вытримати!“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Підъ заголовкомъ: Im eisernen Ringe*) зачала праска „Politik“ печатати серію статей обговорюючихъ справу реформы выборчои, до котрои повинна прямувати правиця вѣденьского парляменту. Провіднымъ принципомъ проектованои реформы має бути точне и справедливе означенье выборчихъ округівъ и рівномірне увзглядненье цифры населеня и его силы податковои. — „Если правиця“ — пише авторъ ескиза реформы выборчои — объявится въ принципѣ противъ скрутинія листъ въ якій небудь формѣ и буде рѣшучо жадати, щобы нѣякій повѣтъ анѣ корпорація не выбирали більше якъ одного посла; если дальше зажадає, щобы въ тыхъ комнатахъ торговельныхъ, що высылаютъ теперь до рады державнои більше якъ одного посла, репрезентанты стану промыслового мали своихъ власныхъ представителівъ и если на конець удастся знайти способъ, що мігбы запоручити робітничій клясѣ справедливу репрезентацію: тогды буде могла правиця приступити до недалекои якъ здаєся кампаніи выборчои, не лишь въ тімъ переквѣдченю, що боронитъ загаломъ популярнои справы, але що въ недалекімъ часѣ ея програма буде зреализована“.

(*Реформа соціяльна*) сталася отъ якогось часу найпопулярнѣйшою въ Австріи справою. Кожде сторонництво, що має претенсію до парляментарного верховодства підійме ея, щобы удержатись при кермѣ, або добитися въ парламентѣ значеня; бо кожда партія переконана о тімъ глубоко, що лишь симпатія рільничого и робочого люду и вплывъ на масы може дати ширшу основу парляментарній акціи. Зрозумѣло се такожь и правительство а першимъ крокомъ его на тій дорозѣ есть внесеный на послѣдній сесіи рады державнои проектъ закона о убезпеченю робітниківъ. Що зробило въ тімъ направленю кожде зъ двохъ головныхъ сторонництвъ парляментарныхъ, підносили мы такожь при нагодѣ и ту пригадаємъ лишь зборы робітниківъ аранжованій нѣмецко-либеральною партією въ Шлюкенавъ и Бернѣ и програму соціяльну консервативного сторонництва, що була предметомъ нарадъ представителівъ сеи жь партіи на замку Гайзъ. Такъ либералы якъ консерваторы полюютъ за популярностею межи селянами и робітниками а окликъ соціяльнои реформы есть однымъ зъ найважнѣйшихъ средствъ политичнои агитаціи. Зъ сего становища належитъ оцінювати всякій засновуваній въ послѣдныхъ часахъ „селяньскій товариства“ и „лиги“. — Найдѣяльнѣйшимъ въ тімъ направленю зъ помѣжь нѣмецко австрійскихъ націонаь-либералівъ есть Гансъ Кирхмаеръ, котрому завдячує свое заснованье зальцбургске „либеральне товариство селянъ“. Оно підняло въ послѣдныхъ часахъ межи выборцями селянами дуже живу агитацію противъ консервативныхъ послівъ зъ меншои посѣлости а се именно спонукало посла Линбахера, що выступивъ съ пляномъ заснованя въ Зальцбургу консервативного „товариства аграрного“.— Конституючій зборы сего нового товариства отбудутся нынѣ. — Яке значенье привязуютъ въ консервативныхъ кружкахъ до заснованя сего товариства, найлучше можна оцінити зъ статіи „Salzburger Chronik“, котра выражає надію, що сей случай не лишь для зальцбургского стану селяньокого, але и для цѣлои Австріи буде мати дуже добродѣйній наслѣдки. „Товариство аграрне — пише тая газета — має бути дорадчимъ органомъ послівъ до сойму и до рады державнои. Оно має статися угольнымъ каменемъ организаціи товариствъ селяньскихъ, а наколи они будутъ утворені, буде можна полагодити многі жалобы, що теперь прогомонюютъ незамѣтно“.

(*Посолъ Линбахеръ*) выдавъ недавно брошуру п. з. „Откриte слово до селянъ“ (Offenes Wort an die Bauernschaft), въ котрій по приведенихъ підненесеныхъ противъ лѣвицѣ вѣденьского парляменту, піддає строгій критицѣ програму правицѣ и выступає дуже неприхильно противъ національныхъ змагань славяньскихъ клюбівъ входячихъ въ складъ більшости рады державнои. Основною гадкою сеи публикаціи було переведенье доказу, що принципъ автономіи краєвъ не може становити підставы угрупованя правицѣ и що тои підставы належитъ глядѣти въ принципѣ консервативнімъ. Якъ довго отже клюбы правицѣ принимаютъ до себе либеральныхъ членівъ, такъ довго не може бути бесѣды о тімъ спільнімъ, консервативныхъ Нѣмцівъ съ Словянами сполучаючімъ принципѣ, а взмагаючійся що-разъ більше претенсіи не-нѣмецкихъ елементівъ утрудняютъ співдѣланье Нѣмцівъ съ прочими автономичными фракціями. Брошура Линбахера вразила дуже непріятно ческихъ автономистівъ, котрыхъ органъ „Politik“ посвятивъ недавно розборови питань въ „Откритімъ словѣ“ вступну статію, выказуючи, що партія консервативна повстала на автономистичнімъ принципѣ. Поминувши Чехівъ, Поляківъ, Словенцівъ и Дальматинцівъ підноситъ „Politik“, що консервативній послы зъ Тиролю стояли отъ самого початку еры констатуційнои рѣшучо на автономистичній основѣ и що историчній права ихъ краю були для нихъ завсѣгды найважнѣйшою точкою програмы. На такій самій основѣ станули 1865 р. такожь консервативній послы зъ Штирії, Австріи высшои и Зальцбурга, а коли підзнѣйше утворилася зъ рожныхъ нѣмецкихъ фракцій „партія права“, була засада автономіи краєвъ головною точкою ея статутівъ. Въ виду того на можутъ мати выводы „Откритого слова“ нѣякого практичного значеня, бо межи клюбами правицѣ существує гармонія, и можутъ уважатися хиба выразомъ поглядівъ трохъ зальцбургскихъ послівъ, котрі не належатъ до жадного клюбу. — Коли отъ насъ жадаютъ, — пише „Politik“ — щобы мы зъ нашихъ клюбівъ выключали либеральныхъ послівъ, хочь они голосуютъ, якъ се дѣйстно було, за консервативными законами, то очевидно, що такій жаданя перебираютъ мѣру, а забуваєся при тімъ, що консервативній, чи либеральній змагання лишь тамъ зможутъ розвинутися нормально, где право національне не есть нѣчимъ загрожене.

(*Скрайна опозпція хорватского сойму*), на засіданю зъ 19. л. грудня зробила велику демонстрацію. Вже отчитанье застереженя меншости послівъ зъ Погранича дало причину до роздражненя. Въ застереженю сказано именно, що підписавшійся не узнають анѣ закона угодового анѣ всѣхъ підзнѣйшихъ безъ ихъ співучасти выданыхъ законівъ, готовій однакъ постаратися о то, щобы ті законы були змѣненій въ дорозѣ законодательній. Зъ помежи 35 послівъ зъ Погранича підписало згадане застереженье 12 записавшихся въ ряды опозиціи. Вицепрезидентъ Горватъ заявивъ на то, що соймъ не може увзглядниті застереженє, бо оно противится конституціи, и не хотѣвъ приняти его до протоколу. Тая отповѣдь Горвата, котрый впрочѣмъ звѣстный зъ своєи безтактности, выкликала обуренье скрайнои лѣвицѣ а пос. дръ Тушканъ заявивъ, що послы неподписавшій застереженя не можуть уважатися заступниками Пограничанъ и що имена ихъ подадутся до вѣдомости народа. На тімъ самімъ засіданю внесено опісля кілька интерпеляцій и хочь дотыкали они дуже дражливыхъ справъ, якъ пр. справы вывѣсокъ съ мадярскими написями, отвѣчальности бана супротивъ сойму и т. и. — засіданье отбувалося ще спокійно, хочь вже замѣтне було значне роздражненье. Коли по замкненю интерпеляцій президентъ хотѣвъ закрыти засіданье, перебивъ ему пос. Пилепичь и запытавъ, чому не пріймло підъ обрады его внесенье въ справѣ предложеня присяги бана и оригиналу королівского рескрипту, котрымъ гр. Кюнъ именованый баномъ. Отповідаючи на тую интерпеляцію, заявивъ президентъ, що порядокъ соймовый не позволяє принимати

яка спадала на его долю, самъ Гнѣдичь бѣдуваvъ въ нуждѣ и на 25 роцѣ свого жити почавъ нездужати. Лѣкарѣ, звычайно, послали его спершу „на воды“, а потімъ порадили осѣстись жити де въ теплому краю. Зъ сеи порады онъ въ 1826 роцѣ перебрався въ Одессу, де его здоровлье на стільки поправилось, що черезъ два роки онъ вернувся въ Петербургъ и принявся зновъ за нове выданье „Иліяды“, але недугъ не забарився завитати зновъ до Гнѣдича и промучившись въ недузѣ, померъ 3 лютого 1833 року.

Послѣдною волею Гнѣдича, выраженою въ его „духовній“ — бувъ заповѣтъ мѣсту Полтавѣ своєи цѣннои книгарнѣ. Чудна доля постигла сей даръ! Книгарня перевезена була въ Полтаву, мала стати основою громадскои книгарнѣ; але попала на горище дворяньского дому и що сталося съ нею, — не знаємо... Може мыши поснѣдали...

Похоронено Гнѣдича въ Петербургѣ на гробовищи Невского монастыря. Надъ могилою приятелѣ поставили споминникъ, на котрому написано: „*Гнѣдичу, обогатившему русскую словесность переводомъ Омира. „Рѣчи изъ устъ его вѣщихъ сладчайшія меда лились.*“ (Иліяда, пѣснь I, стихъ 249.)

Крімъ перекладівъ Гнѣдичь писавъ великоруской (россійской — вѣрнѣйше сказати) мовою оригинальній поезіи, надрукованій осібною книжкою. Одинъ зъ россійскихъ критиківъ, розбираючи Гнѣдичевій поезіи, ставитъ его яко поета съ глыбокимъ чувствомъ, богатою фантазією и доброю философичною освѣтою. Въ деякихъ его поезіяхъ выліто стільки сумованя, стільки журбы, що читаючи ихъ бачишь мовь чоловѣка съ недужою душею, меланхолика. Оно й не диво! — чоловѣкъ съ такими глыбокими чувствами, якъ Гнѣдичь, чоловѣкъ стільки якъ онъ выстраждавшій, не може въ своихъ творахъ не выливати того, що клекотитъ у него на серци. Гнѣдичь правду писавъ въ стихахъ про себе:

„Печаленъ мой жребій, удѣлъ мой жестокъ;
Ничьей не ласкаемъ рукою
Отъ дѣтства я росъ одинокъ сиротою,
Въ путь жизни пошелъ одинокъ...

. . . . . .

Мой путь одинокъ я кончаю,
И хилую старость встрѣчаю,
Въ домашнемъ быту одинокъ!...

Зъ другихъ перекладівъ Гнѣдича стоитъ згадати, крімъ дрібныхъ перекладівъ, „Заговоръ Фіеско въ Генуѣ“, трагедія Шиллера и „Лиръ“ трагедія Шекспира.

Мы не ставимо своєю задачею писати Гнѣдичеву житьепись, ще менше ставимо собѣ оцінку его творівъ и перекладівъ. Мы згадали про него лишь черезъ те, щобъ нагадати про его столѣтній роковины. Намъ вельми цѣкаво буде довѣдатись, чимъ пошанує Гнѣдичеву память Россія, россійске письменство и его рідна Полтава? Чи не догадаются они хочь теперь заложити въ Полтавѣ книгарню имени славного перекладчика „Иліяды“!?

П—я.

внесень ôтъ посла, котрого выбôръ ще не верифікованый. Така ôтповѣдь розлютила до крайности сторонництво Старцевича: прійшло до живои вымѣны слôвъ межи бôльшостею соймy и опозиціею, котра не жалувала згôрдныхъ прôзвищь президентови и бôльшости соймовôй. Всѣ Старцевичане повыскакували на лавки и кричали: „Вы всѣ гультаѣ здрадники! Мы васъ всѣхъ поубиваемо!“ а ихъ крикови вторувала галерія студентôвъ. — На приказъ президента опорожнено галерію, се однакожь нѣчого не помогло: Въ замѣшаню, недаючôмся описати, выйшли послы зъ салѣ а президента привитали студенты уличною пѣснею: „Strik za vrat“ и ôтгрожуючися супроводжали его до дому. — Скандаль лучившійся дня 19. л. грудня не оставъ однакъ безъ наслѣдкôвъ, бо умѣренній сторонництва, що дотеперь стояли особнякомъ, сконсолидувалися и скрѣпили національну партію. Сербы и бôльшôсть Погранічанъ рѣшилися приступити до національнои партіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Радостнѣ проявы по поводу поѣды пôдъ Сонтай все ще не притихли а щоразъ докладнѣйшѣ вѣсти пôдносятъ патріотичного духа Французôвъ. Теперь доноситъ вже самъ адмиралъ Курбе, що стративъ 6 официрôвъ и 75 рядовыхъ, отже далеко менше, якъ се доносили давнѣйшѣ телеграмы. Здаѣся, що битва мусѣла продовжатися черезъ два днѣ, бо адмиралъ Курбе доноситъ, що 16 с. м. заняли Французы валы пôдъ мѣстомъ а на другій день цитаделю. Въ ночи утекла залога цитаделѣ, але куды — не знати. — Давнѣйше вже мавъ хиньскій посолъ Марк. Тсенгъ сказати до кореспондента однои англійскои газеты, що колибъ Французы схотѣли лишь зачепити Сонтай, то хиньске правительство уважалобы се за casus belli готовый и вскорѣ покажеся, чи Хины здобудутся на таку ôтвагу, якою грозивъ Маркизъ Тсенгъ. Поки-що однакожь маютъ вестися переговоры; такои думки суть по крайнôй мѣрѣ всѣ въ Парижи. — Французке правительство хоче ôтдати епископови Френцель метрополію въ Туръ за те, що ôнъ голосувавъ за тонкиньскимъ кредитомъ.

Англія. Щобъ подати хочь малый прамѣръ, яке роздражненье панує середъ Ирляндцѣвъ по поводу страченя О'Доннеля, наведемо вѣсти, якій приноситъ „Daily News“ зъ Нюйорку, где ôтбувся 18 с. м. митингъ „непобѣдимыхъ“. Сто пятьдесять „динамитовыхъ братôвъ“ зôбралося тутъ було на митингъ на завôзванье „феніяньского братерства“, щобы симъ способомъ высказати свое спôвчутье по поводу страченя О'Доннеля. Принято резолюціи, въ котрыхъ поступованье англійского правительства и англійскихъ судіевъ признаеся образою американьского народу. О'Доваванъ, Росса и другій мали страшнѣ бесѣды. Робертъ Бесетъ сказавъ: „За кождого одного замордованого О'Доннеля мусятъ 100 англійскихъ урядникôвъ житьемъ заплатити. Єсть обовязкомъ кождого Ирляндця, где бы ôнъ не проживавъ, убивати представителѣвъ англійского правительства, гденебудь ôнъ лишь ихъ стрѣтитъ. То нѣчимъ не стерта ганьба для Ирляндцѣвъ, що они мусятъ голодъ терпѣти, коли фунтъ динамиту коштуе лишь 62 центôвъ. Даймо кождому чоловѣкови 10.000 долярôвъ, що убье одного Керея. Я даю 10 долярôвъ на фондъ для чоловѣка, котрый убивбы судію Денмана, того чоловѣка безъ серця, що засудивъ О'Доннеля на смерть.“ Такій и тымъ подôбнѣ выголошувано бесѣды на митингу и они знайшли загальне одобреньe. — Всѣ майже англійскій газеты приписуютъ ôтвѣдинамъ нѣмецкого престолонаслѣдника у папы велике политичне значенье и кажутъ, що то есть признакою не далекого кôнца борбы культурнои въ Нѣмеччинѣ. „Standard“ каже: „Престолонаслѣдникови нѣмецкому не припоручено вправдѣ жаднои мисіи, але власне для того, що ôнъ не мавъ жаднои мисіи, може оказатися неоцѣненымъ миссіонеромъ“. — Послѣднѣ вѣсти зъ Лондону доносятъ, що англійске правительство постановило нѣякъ не мѣшатися до египетскои справы въ Суданѣ. Тому и каже „Daily News“ що дотеперѣшнѣ подѣ въ Суданѣ нѣякъ не вплынули на головну основу англійскои политики въ Египтѣ. Англійске правительство не думае и теперь не тôлько задержати Египетъ на завсѣгды але хочьбы навѣть и на довшій часъ. Навѣть коли бы треба було выслати флоту на воды середземного моря а головно до Александріи, англійске правительство не взялобы на себе отвѣчальнôсть и наслѣдки не взялобы на себе отвѣчальнôсть и наслѣдки хибноi чи тамъ безсильноi политики Кедива. Англія не маe нѣякого дѣла въ Суданѣ. То, що англійскій пôданый, котрый служивъ навѣть въ англійскимъ войску, бувъ комендантомъ въ нещаславôмъ походѣ и зôставъ въ Суданѣ убитымъ, не може ще змѣнити англійскои политики. Тому то англійскій кабинетъ выславъ до Баринга, свого предотавителя въ Каирѣ инструкцію, въ котрôй заявляе ему, що и жаднои гадки нема, щобы англійске правительство обняло протекторатъ надъ Египтомъ и що оно постановило зовсѣмъ не мѣшатися въ справу Суданьску, що́ такожь припоручалобы и правительству египетскому. Мимо того однакожь англійске правительство приготовляeся на всякій случай и збираe войска такъ въ самôй Англіи якъ и въ Египтѣ, щобы на давый случай було готове и щобы можна скоро бôльшій силы выслати до Египту.

Туреччина. Екуменьскій патріархъ Іоахимъ III. подався 22 сего мѣсяця до димисіи. Сей крокъ патріарха постановлено того жь самого дня на повнôмъ зборѣ св. синоду и прибочноi рады. Причиною до сего есть борба о привилегіи патріарха, о котрыхъ мы вже свого часу обширнѣйше доносили. Пôсля дальшихъ вѣдомостей постановивъ такъ св. синодъ якъ и прибочна рада податися до димисіи. Такимъ способомъ наступилобы розвязанье цѣлои церковноi власти православноi церкви, такъ що хрестины, вѣнчаня и похороны мусѣлибы ôтбуватися безъ участи священикôвъ. Цѣлый сей конфликтъ набравъ вже такъ великого значеня, що представителѣ сусѣдныхъ державъ ôтнеслися вже до своихъ правительствъ и зажадали поученя, якъ маютъ поступати собѣ въ сѣй справѣ. — Сензаційный случай въ палатѣ султана въ Ильдисъ-Кіоскъ зробивъ велике враженье въ цѣлôмъ Константинополи и стався предметомъ рôжныхъ догадокъ. Минувшои пятницѣ убивъ якійсь жовнѣръ зъ султаньскои гвардіи въ Ильдисъ-Кіоскъ своего официра, якъ кажутъ, зъ особистои мести. Въ палатѣ запанувавъ зъ сеи причины великій переполохъ а отоманьске прасове бюро заказало всѣмъ журналамъ писати о сѣй приключцѣ. — Зъ Константинополя доносятъ, що Сандъ паша звернувъ увагу всѣхъ послôсъ на тое, що часъ службы Алеко-паши вже кôнчится. Ходятъ вѣсти, що Порта думае на опорожнене мѣсце предложити чотырохъ кандидатôвъ, межи котрыми маютъ також бути Каратеодори и Рустемъ паша. — Въ Константинополи згорѣла въ Галаттѣ жидôвска школа; въ огни згинуло 19 дѣтей и одна учителька.

Испанія. Зъ Мадриду доносятъ, що тамъ ситуація парляментарна чимъ разъ бôльше погôршаeса. Бôльшôсть не иде нѣ за Сагастою нѣ за кабинетомъ, а середина, котру ведутъ маркизъ Армійо и Камносъ получилася съ консерватистами, щобы могла переголосувати министерскихъ кандидатôвъ въ всякôй комисіи. Думаютъ, що нема иншои рады, якъ лишь розвязати кортезôвъ и то здаeсь наступитъ заразъ въ сѣчню по дебатѣ надъ адресою. Такъ на дворѣ королевскôмъ якъ и въ кружкахъ политичныхъ и финансовыхъ всѣ суть переконанѣ, що консервативне сторонництво чимъ разъ бôльше здобуваe собѣ мѣсця и що король лишь тогды не буде змушеный покликати кабинетъ консервативный, якъ розвяже палату.

НОВИНКИ.

— **Митрополичій Ординаріятъ во Львовѣ** выдавъ сими днями слѣдуючій окружникъ до деканальныхъ урядôвъ пôдъ ч. 1737: „Митрополичій Ординаріятъ прійшовъ до вѣдомости, що въ коротцѣ по святахъ Богоявленія Господнёго прійде пôдъ обраду думы державноi справа регуляціи конгруы для кат. духовеньства, въ душпастировництвѣ трудячогося. Понеже тая справа для всего Всч. священьства архидіецезального, а тымъ самымъ и для митроп. Ординаріята есть дуже важною, то узнавъ митроп. Ординаріятъ за добре подѣлати ôтповѣдній кроки, щобы таяже (о скôлько можливо) въ якъ найкористнѣйшій для нашого Всч. духовеньства способъ залагодженою зôстала. Митроп. Ординаріятъ намѣряe тую справу спôльно съ Всч. священьствомъ архидіецезальнымъ розсмотрити, щобы потрѣбнѣ мѣры для успѣшного залагодженя тои жь предприняти, протое постановивъ въ тôй цѣли скликати зôбранье Всч. духовеньства архіепархіи для нарадженяся надъ повысшимъ и другими важными наше духовеньство обходячими предметами и опредѣляe къ тому д е н ь 22 л а т. сѣчня 1884. Приказуеся протое Всч. дек. урядови для повысшои справы назначити въ якъ найкоротшôмъ часѣ соборчикъ дек., на нѣмъ тую справу регуляціи конгруы всесторонно и основно обговорити и завôзвати Всч. священьство дек. до выбору двохъ або трехъ ôтпоручникôвъ, при укладѣ протоколу выбору, до митроп. Ординаріята безпроволочно ôтослатися маючого, для участи въ означенôмъ зôбраню во Львовѣ. — Такъ выбраній ôтпоручники зберутся въ дни высше опредѣленôмъ о $8^1/_2$ годинѣ рано въ нашôмъ архикатедральнôмъ храмѣ св. ВМ. Георгія, ôтки по ôтправленю службы Божои удадутся до салѣ засѣдань митроп. Консисторіи для участи въ нарадахъ. — Ôтъ гр. кат. митрополитального Ординаріята. — Львôвъ дня 22 грудня 1883. — *Сильвестеръ*, Епп. Юл., Аност. Адм.

— **Четвертый рускій товариский вечерокъ** (и послѣдный) ôтбудеся заходомъ товариства „Рускихъ Дамъ“ въ суботу сего тыждня въ сали „Народного Дому“.

— **Выдѣлъ „Руского Касина“ въ Стрыю** запрошуe отсимъ П. П. Членôвъ своихъ, щобы зволили непремѣнно явитися на звычайный Загальный Зборъ товариства, котрый ôтбудеся дня 10 л. сѣчня о годинѣ 3-тôй зъ полудня въ льокалю тогожь (Рынокъ, кам. Германа, коло цук. Тучаньского I, поверхъ). П о р я д о к ъ д н е в н ы й: 1. Справозданье зъ дѣяльности уступаючого выдѣлу. 2. Справозданье господаря. 3. Выбôръ выдѣлу. 4. Предплата и лицитація часописей. 5. Справа стягненя залеглостей. 6. Самостôйнѣ внесеня членôвъ. *Для выгоды Всеч. Родимцѣвъ знаходится* въ льоколю товариства билярдъ карамбольовый и добôрна реставрація п. Максимовича, котру можемо смѣло поручити и тымъ зъ Всеч. Родимцѣвъ, що въ дѣлахъ приватныхъ ôтъ часу до часу гостятъ въ нашôмъ мѣстѣ. Ôтъ *Выдѣлу „Руского Касина“ въ Стрыю.*

— **Сегодня** маe розпочати о. Наумовичь ôтсиджувати свою кару въ вязници при львôвскôмъ краeвôмъ судѣ карнôмъ, заявивши, що ему чимъ скорше, тымъ лучше кару ôтбути. П. Площаньскій выпросивъ собѣ ще 6 тыждневъ волѣ. Шпундеръ и Залускій такожь здаeсь розпôчнуть ôтбувати кару аж по святахъ. О. Наумовичеви удѣливъ президентъ суду многій великій улекшеня вязницѣ: позволивъ ему мати въ вязници свои меблѣ и свою страву, а навѣть писати.

— **Нова филія общества им. М. Качковского** основуеся въ Устрикахъ дольныхъ. Першій збôръ членôвъ ôтбудеся дня 2 л. сѣчня 1884 съ звычайною програмою.

— **Загальный збôръ ново заложеной читальнѣ въ Вербянахъ**, повѣта яворôвского, ôтбувся 11 (23) с. м. Кромѣ численныхъ мѣсцевыхъ членôвъ и нечленôвъ взяли въ тôмъ торжествѣ участь також и поважнѣйшій селяне зъ Яжева старого и Тростянця; дальше прибули Всч. оо. Ник. Мацюракъ зъ Тростянця и Мих. Кручковскій зъ Нагачева, Вп. п. Конст. Галущиньскій зъ Порубъ, Ив. Дроньовскій, и другій. Збôръ ôткрывъ Всч. о. Волошиньскій приходникъ мѣсцевый, промовою, въ котрôй пôдчѣсъ важнôсть просвѣты въ загалѣ и вилывъ, якій читальнѣ маютъ на просвѣту народну, кладучи вагу на тое, що лише народы просвѣщенй маютъ будучнôсть передъ собою. О. Мацюракъ заохочувавъ членôвъ читальнѣ вытревати твердо при розпочатôмъ дѣлѣ усилуючи при тôмъ всегда дальше образуватися. Въ тôмъ дусѣ промовивъ такожь п. В. Волошиньскій (сынъ приходника) заохочуючи и сусѣдныхъ селянъ, не маючихъ у себе читальнѣ, щобы вступили въ члены вербяницкои читальнѣ (що тіи жь и здѣлали). На его внесенье ухваливъ збôръ утримувати пôсля можности всѣ рускій часописи, вступити въ члены „Просвѣты“ и „общества имени Качковского“ и поручивъ выдѣлови постаратися о тое, щобы въ протягу року були що найменше 4 ôтчиты. Дальше высказавъ п. Галущиньскій кôлька сердечныхъ слôвъ, желаючи читальни найлучшого успѣху, а вписуючися въ ей члены жертвувавъ 5 зр. О користяхъ, якій читальня може принести, говоривъ такожь честный Михаль Калитякъ. а по промовѣ п. Волошиньского, поясняючôй статутъ читальнѣ, наступивъ выбôръ выдѣлу и о. Волошиньскій оголосивши читальню ôткрытою взнѣсъ многолѣтство Єго Вел. цѣсарю, котре всѣ зôбраній члены и гостѣ грôмко ôтспѣвали. Послѣдный забравъ голосъ о. Кручковскій и въ трогаючôй мовѣ представивъ краснорѣчиво, до якого упадку привѣвъ нашъ народъ бракъ правдивого просвѣщеня и рôвнодушнôсть до справъ народныхъ, показавъ що лишь просвѣта може зновъ пôднести насъ, и заохочувавъ присутныхъ всѣми силами старатися о розвôй тои новои, а першои въ окрестности читальнѣ, котра при старанныхъ усиліяхъ выдѣлу и спôвъудѣлѣ другихъ членôвъ великій пожитокъ принести може. Въ-кôнци ôтспѣвали всѣ присутнѣ ще разъ многолѣтство цѣсареви, дальше Вп. Гоэтямъ и всѣмъ зôбранымъ. Потому розôйшлися всѣ задоволенй домôвъ, а день той зôстане для нихъ на довгій часъ милою споминкою. До выдѣлу зôстали выбраній: о. Василій Волошиньскій предсѣдателемъ, ч. Федь Калитякъ заступникомъ предсѣлателя, ч. Юрко Фигловый библіотекаремъ, ч. Яцьо-Кисѣль касіеромъ, ч. Михаль Калитякъ секретаремъ, а ч. Михаль Химка (газда зъ Старого Яжева) и ч. Олекса Курянь (начальникъ громады Вербяны) заступниками. На заложенье библіотеки жертвували до читальнѣ надъ 100 книжокъ Всч. о. Волошиньскій и Вп. пп. Васыль Волошиньскій и Евзевій Грушкевичь зъ Ниска. Такожь и Всч. о Мацюракъ, вступивши въ члены читальнѣ, обѣцявъ причинитися кôлькома книжками до побôльшеня библіотеки. — Першій ôтчитъ буде мати п. Волошиньскій въ день Нового року.

— **Зъ Кокошинець** пишуть намъ: „Въ нашôмъ селѣ заложивъ господарь п. Т. С т а с и ш и н ъ склепъ, въ котрôмъ удержуe все, що тôлько для села потрѣбно. Зъ той причины йойкотитъ теперь панъ Мошко, арендарь, а ще бôльше панѣ Мошкова, котра всею торговлею въ корчмѣ занималася:

Охъ! конець намъ жидамъ приходитъ, —
Нѣкто до корчмы не ходитъ
Нѣ по горѣвку, нѣ по цукоръ, нѣ по пиво...
Ай вай! настало теперь на свѣтѣ велике диво!

— **Въ рôчницю 50-лѣтного священьства празднованого въ Єрмакôвцѣ** мѣсцевымъ парохомъ ювилятомъ Всч Николаемъ Дуткевичемъ зложили на стипендію имени Володимира Барвѣньского: 1) Впр. о. деканъ Теофиль Лисенецкій зъ Турылча 1 зр., 2) Всч. оо. Димитрій Грушкевичь, парохъ зъ Залѣся 2 зр., 3) Рудницкій Іоанъ зъ Высôчки 1 зр., 4) Алексевичь Иларіонъ (старшій) зъ Нивры 1 зр., 5) Алексевичь Иларій (молодшій) зъ Бабинець 1 зр., 6) Ганкевичь Исидорь зъ Пановець 1 зр., 7) Бонковскій Людвикъ зъ Шупарки 1 зр., 8) Гулла Михаилъ зъ Борщева 1 зр., 9) Дуткевичь Николай зъ Єрмакôвки 1 зр., 10) Лушпиньскій Леонтій зъ Пилипча 20 кр., 11) Данкевичь Иларій зъ Устя бискупього 1 зр., 12) Стеблецкій Доминикъ зъ Королѣвки 1 зр., 13) Барусевичь Михаилъ зъ Мельницѣ 1 зр., 14) Ганкевичь Григорій зъ Синькова 1 зр., 15) Ляторовскій Іоанъ зъ Сапогова 30 кр., 16) Крижановскій Іоанъ зъ Худыковець 30 кр., 17) Соневицкій Несторъ зъ Горомовы 40 кр., 18) Балицкій Александеръ зъ Колодрôбки 1 зр., 19) Вп. пп. Горбачевскій Павло зъ Кудрынець 1 зр., 20) Москвиньскій зъ Єрмакôвки 1 зр. Разомъ **18 зр. 20 кр.** Суму тую прислався ласкаво на нашй руки Впр. деканъ о. Теоф. Лисенецкій.

— **Живцемъ закопаный.** Въ мѣстѣ Снятынѣ дня 24 л. грудня с. р. о 12 год. въ полудне при головнôй улици и середъ сотокъ згромадженого на торгъ народа, закопали жиды живцемъ у землю мѣщанина маючого и поважаного Николая Дутчака. Мѣщанинъ сей, котрого великою заслугою есть, що при великôй робôтности и ощадности закупуe пляцы будôвляній въ мѣстѣ и не пускае ихъ въ жидôвскій руки, купивъ зновъ одинъ пляцъ такій ôтъ жида. Сусѣдъ жидъ хотѣвъ при тôмъ случаю якъ найдальше свою реальнôсть розширити. Н. Дутчакъ удався до уряду громадского а бурмистръ вразъ съ заступникомъ удалися на мѣсце и вытычили имъ границю. Ôттакъ бурмистръ, славный патріотъ польскій, удався до сусѣдного склепу покрѣпитися при постѣ навечерія Христôвого, а заступникъ Русинъ, до дому.— Мѣщанинъ почавъ свôй пляцъ опарканювати, а жиды збѣглися, вложили его силомôць въ выкопану пôдъ стовпъ яму и присыпали его по самѣ пахи глиною. Бурмистръ, котрый чудесъ „waleczności“ доказуe въ гдеякихъ иншихъ случаяхъ, не мавъ ôтваги носа зъ-за ляды показати, и колибъ не секретарь громадскій, котрый троха бôльше показавъ ôтваги и прикликавши двохъ полицаѣвъ казавъ жидôвъ на мѣсци приарештувати,— могли були розпочатися погромы жидôвскій на видъ россійскихъ або угорскихъ, бо селяне отрашенно були обурени такою напастею. Зачуваемо що бурмистръ маe намѣренье жидôвъ перепросити за нечемнôсть полиціи и цѣлу справу затушувати. — Того самого дня коло 7 годины вечеромъ перервавъ нашимъ Полякамъ святочну вечерю огонь. Згорѣла пôдчасъ сильного вѣтру въ самôмъ мѣстѣ одна стайня, и еслибъ не снѣгъ на дахахъ и не енергична помôчь зъ стороны швадроны гусарôвъ, котрымъ велике признанье и подяка за се належится, могло цѣле мѣсто упасти жертвою огню, — бо, соромъ сказати, мѣска сторожа пожарна съ сыкавкою наспѣла зъ уряду о 1000 крокôвъ ôтдаленого доперва въ $1^1/_2$ годины, коли вже не було що гасити. — Чого то мы ще дочекаемося пôдъ теперѣшнымъ автономичнымъ панованьемъ? — *Дописуватель „Дѣла“.*

— **Страшна прогода.** Въ день св. Николая въ селѣ Накваша коло Пôдкаменя, бродского повѣта, появився незвычайнои великости вовкъ. Около 4 годины по полудни гнавъ господарь тамошный Давидъ Федунець конѣ ôтъ воды, въ тôмъ несподѣвано выскочивъ вовкъ зъ пôдъ дерева при дорозѣ и кинувся господареви на плечѣ. Той гадаючи, що може его сусѣдъ жартуючи страшитъ его, ôтозвався: „Дайте спокôй, куме, що робите!“ — але оглядуючись, побачивъ страшного звѣря, котрый вже зубы запустивъ въ его каркъ и тормоситъ его. Зачалася страшна боротьба; чоловѣкъ переляканый не кричитъ, лишь боронится, на скôлько може, ôткидае вовка ôтъ себе, бье пужаломъ, але вовкъ перемагаючи кидае эго на землю, шарпае, кавалками ôтрываe тѣло, сильно ранитъ ôтпираючу руку, обкусуe лице, и такъ чоловѣка змучивъ и покалѣчивъ, що ônъ вже не бувъ въ силѣ выдобутися зъ пôдъ напастливого звѣря. Въ той часъ повертала домôвъ молодѣжь зъ вечѣрнѣ; зобачивши, що́ дѣеся, одна зъ ôтважнѣйшихъ дѣвчатъ злапала за хвôстъ вовка, стягла его зъ чоловѣка, а сама вбѣгла до близькои хаты и наробила крику. Господарь „Гетьманъ“ выбѣгъ съ челядею зъ хаты, але вовка вже не було. Взяли покалѣченого господаря въ хату, а ôттакъ завезли его на-пôвъ мертвого до его дому. Вовкъ бѣжучи дальше дорогою, стрѣтивъ паробка, сына Гетьмана, вертаючого домôвъ зъ вечѣрнѣ, кинувся на него и люто почавъ рвати; той боронився, ôтпихавъ руками; вовкъ обкусавъ ему пальцѣ. На страшный крикъ поробка надбѣгъ жовнѣръ (ту стоятъ въ пограничнôй полосѣ жовнѣры), хотѣвъ боронити, але вовкъ кинувся на него, пôрвавъ его за бôкъ и далеко ôтъ себе ôткинувъ. Жовнѣръ переляканый утѣкъ до корчмы, где було бôльше жовнѣрôвъ и людей повертаючихъ съ похорону. Пôдъ корчмою стояли сани а на нихъ сидѣвъ малый хлопець, позагортаный рядниною, пильнуючи коней; вовкъ прибѣгши пôдъ корчму пôрвявъ хлопця зъ саней и кинувъ нимъ далеко. Въ тôмъ надôйшовъ одинъ чоловѣкъ спôзнившися зъ похорону; вовкъ кинувся на него а ônъ утѣкъ до корчмы. Тамъ знали вже про вовка зъ оповѣданя жовнѣра, тожь всѣ перепуджений позамикалися и не пускали чоловѣка; той чимъ скорше выскочивъ на дерево стояче коло корчмы и въ той способъ спасъ себе. Ôтъ корчмы выбрався вовкъ до хуторôвъ чи придѣлка „Микиты“, заразъ при Накваши, зайшовъ до господаря Олексы Бутыньского и пожеръ ему носа. Господарѣ, учувши галасъ, повыбѣгали зъ хаты, але нѣчого не видѣли. Небавомъ вовкъ повернувъ назадъ до того господаря и нагло побачили его въ ôкнѣ. Господарь съ двома сынами, повибѣгали съ крикомъ на двôръ и нужь гнати вовка, щобы не зробивъ шкоды. Заледво ôтчинили дверѣ а вовкъ до сѣней, сѣни маленькій, ихъ 3, а вовкъ четвертый — не було мѣсця боронитися. Зробився страшный крикъ, баба ôтчинила хату, дивуючись, що такого, а вовкъ до хаты. Баба не стратила притомности духа, закинула якусь ряднину на вовка и выпхнула его зъ хаты на двôръ. Замкнувши дверѣ, почала черезъ дѣру засувы штуркати коцюбою, щобы вовка проснати зъ пôдъ дверей и при тôмъ геройскôмъ подвигу такъ заѣхала коцюбою вовкови въ горло, що коцюба надсмалена зломилася ему въ горлѣ. Вовкъ, добуваючи коцюбу зъ горла, почавъ вертѣтися, а хлопы повибѣгали съ друками и сокирами и вже зачали вовка бити, и убили. До пятницѣ лежавъ убитый вовкъ въ Накваши; люде збѣгалися, оглядали, ще и по смерти били, кажучи, що то „вовкулакъ“ а потому ôтвезли его до Бродôвъ. При оглядинахъ того показалося, що ônъ бувъ дуже голоденъ, кôлька днѣвъ нѣчого не ѣвъ, бо бувъ цѣлкомъ порожный. Нещастный господарь Давидъ Федунець дуже хорый и мала надѣя, щобы оздоровѣвъ и живъ. — *Дописуватель „Дѣла“.*

— **Звѣстного бурмистра зъ Куликова** Павла Дыновского, засуспендованого и засудженого на 8-мѣсячну вазницю, починаютъ дальше чѣпати. Павло Дыновскій продавъ бувъ кусень громадского грунту за 300 зр. жидови М. Грисови, котрый тамъ выбудувавъ млынъ. Противъ продажи того грунту внесли многій радній Куликова

жалобу до выдѣлу повѣтовои рады въ Жовквѣ, мотивуючи ею тымъ, що Дыновскій продавъ громадску власнôсть безъ вѣдомости радныхъ, отже незаконнымъ способомъ а дальше, що за той самый грунтъ давали другій 500 зр. и бôльше. Выдѣлъ повѣтовои рады въ Жовквѣ поручивъ слѣдство въ тôмъ дѣлѣ свому делегатови, о. Чернецкому зъ Стронятина, котрый вже кôлькадесять свѣдкôвъ протоколярно переслухавъ и ще дальше переслухуе.

— **Зъ розпорядженя министра торговлѣ** бар. Пино число годинъ працѣ недѣльнои въ урядахъ почтовыхъ маe бути зменшене о половину.

— **Нова церковь** построена въ Довгополи на Бук. Акту посвященя доповнитъ о. Н. Устіяновичь зъ Сучавы. Въ користь церкви подарувавъ довгопольскій ц. к. староста и правительственный совѣтникъ, п. Кохановскій, 12 прекрасныхъ образôвъ и крôмъ сего 50 зр. на дальшу ею будову.

— **Парова плавба на Днѣстрѣ.** Зарядъ паровои плавбы на Днѣстрѣ надôслявъ намъ зъ Галича справозданье зъ сего року, зъ котрого выймаемо гдеякій цѣкавѣйшій факты и даты. Сезонъ сегорôчного руху паровои плавбы на Днѣстрѣ розпочався 1-го мая, а закôнчився 1-го грудня с. р. Дня 12 грудня вытягнено пароходъ на берегъ на зимôвлю и для гдеякихъ потрѣбныхъ репараций. Ôтъ 1 мая до 1 грудня перевезено въ загалѣ 17.450 метричныхъ сотнарôвъ (по 100 килограмôвъ). Число днѣвъ сприяючихъ для плавбы выносило 120; с. е. такихъ днѣвъ, въ котрыхъ на водосказѣ въ Галичи ôтчитувано станъ воды + 50 центиметрôвъ. Зъ загального числа 17.450 метр. сотнарôвъ перевезено:

пароходомъ „Флисъ“	3.165 мет. сотн.	18%
галерами и сплавами	14.285 „ „	82%
разомъ	17.450 мет. сотн.	100%.

Пароходъ „Флисъ“ зробивъ дороги 1630 километрôвъ и спотребувавъ 125 метр. сотн. угля. Людей перевѣзъ 180 на просторони 820 километрôвъ. Пересѣчна скорôсть плавбы „Флиса“ выносила: въ порожнѣ: 12 килом. на годину въ долину, а 7.0 въ гору; съ тягаремъ: 8.5 килом. на годину въ долину, а 3.5 горѣ водою. — Зарядъ плавбы нарѣкаe въ своѣмъ справозданю на холодъ, съ якимъ ôтносятся власти краевій до того предпріемства. Въ справозданю сказано, що парова плавба на Днѣстрѣ моглабы безпечно дати роботу тремъ пароходамъ, а тымчасомъ есть лишь одинъ пароходъ и для того значно бôльша часть товарôвъ мусѣла перевозитися въ архаичный способъ, дорожшій и неправильный.

— **Щасливець.** Письма варшавскій доносятъ о однôмъ дивно щасливôмъ чоловѣцѣ. Есть ôнъ зъ звания рукавичникомъ; интересъ иде ему знаменито, а въ додатку щедрій дары судьбы сыплются ему зô всѣхъ сторôнъ. Въ кôлькохъ лѣтахъ сей щасливець выгравъ кôлька разôвъ на лотерiи значній сумы, а теперь одержавъ повѣдомленье о двохъ наразъ выграныхъ. Перша зъ нихъ на лотерiи клясичнôй выноситъ 10.000 рубл., друга на саскôй 30.000 талярôвъ. Але ще не конець на сѣмъ. Ôнъ закупивъ великій пляцъ пôдъ будову двохъ каменицъ. Коли почали копати землю, ôткрыли пôдъ пôдвалинами правдивый скарбъ добôрного вапна, за котрый давали ему заразъ готôвкою кôлька тысячѣвъ рублѣвъ. Послѣднымъ даромъ судьбы бувъ — приходъ на свѣтъ сына, що наслѣдитъ всѣ тіи дары судьбы по батьку.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Дня 8 (20) с. м. посвящено торжественно каплицю въ мужескôмъ карнôмъ заведеню въ Станиславовѣ. — Во Львовѣ минувшого тыждня застрѣлився 66-лѣтный Іоанъ Кашицъ пен. контролоръ податковый зъ Цѣшанова и строилась К. Яскульска, вдова по богатôмъ колись купци львôвскôмъ. — Гарбарня Дескура въ Станиславовѣ получила ôтъ краевого выдѣлу 4000 зр., а гарбарня Роговского въ Краковѣ 2000 зр. пожички.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получивъ о. Ант. Воляньскій на Палагичѣ, дек. товмацкого.

Завѣдательства получили оо.: Авг. Левацкій въ Милованю и Ник. Хоркавый въ Милошовичахъ, дек. щирецкого.

Сотрудництва получили оо.: Ант. Носковскій въ Городку, дек. залѣщицкого, Корн. Дудыкевичь въ Бѣлôмъ Камени.

Плату асигнуе ц. к. намѣстництво префектамъ семинарiи: І. Гробельскому и Іос. Комарницкому, по 210 зр. рôчно.

Судъ краевый у Львовѣ затвердивъ презенту на Юнашкôвъ; о. І. Гуглевича постановлено куратôромъ.

Митрополича консисторія вставляеся до ц. к. намѣстництва о затвердженье оо.: Меч. Авдыковича на Бѣлоголовы и Мих. Бачиньского на Григорôвъ — и о удѣленье запомоги для оо.: дра Іос. Мельницкого, мѣсто ректора семинарiи и І. Бирчака зъ Пôдмихайля.

На конкурсъ розписуеся парохія Дунаѣвъ, дек. наравскаго, надання лат. ординарiята, съ речинцемъ до 2 (14) лютого 1884.

— **На руску Бурсу** въ Стрыю вплынули въ часѣ ôтъ 1 л. липня до 22 л. грудня слѣдуючій жертвы: 1) Достохв. выдѣлъ рады повѣтовои въ Жидачевѣ 50 зр., 2) чистый дохôдъ зъ вечера муз.-декламаторокого, урядженого заходомъ „Руск. Касина въ день загального збору Бурсы 10 зр., 3) складки въ церкви мѣскôй стрыйскôй въ день св. о. Николая 9 зр. 10 кр., 4) Ч. Братство церковне въ Кавску 5 зр., 5) Хв. Редакція „Слова“ жертвы зъ 1883 р. 3 зр. 50 кр., 6) По 3 зр. зложили; о. дек. Шанковскій зъ Дулибъ, о. Рѣпецкій зъ Синевôдска выжного и о. І. Христофоликенсъ зъ Пасѣчнои (черезъ Ред. „Сіона“), 7) По 2 зр. зложили о. Поповичь зъ Стрыя, п. Генсецкій зъ Тейсарова, мѣщ. Кузичка зъ Стрыя, 8) По 1 зр. о. Залозецкій зъ Гôрнього, о. Головацкій зъ Кавска, п. Нагôрный зô Львова, Хв. Ред. „Дѣла“ ôтъ Н. Н., о. Мармуровичь зъ Угерска, 9) о. Андруховичь зъ Долгого 60 кр., о. Долиньскій 50 кр. Крôмъ сего стягнено титуломъ належитости за траву въ огородѣ Бурсы 37 зр., за овочѣ 40 зр., титуломъ процентôвъ 3 зр. 12 кр. — Сума всѣхъ вкладокъ зôбраныхъ въ протягу 1883 р. по нынѣшный день выноситъ **516 зр. 58 кр.**, зъ чого припадае на фондъ коренный 265 зр. 36 кр., а на фондъ запомоги на слѣдуючій рôкъ 251 зр. 22 кр. Въ протягу сего часу выдано на закупно учебникôвъ и справу тыхъ же 115 зр. 43 кр., роздѣлено помѣжь 12 ученикôвъ запомогами 66 зр. 80 кр.

Подаючи се справозданье до прилюдноi вѣдомости складае выдѣлъ всѣмъ о розвôй нашого товариства дбаючимъ добродѣямъ щиро-сердечну подяку. Загальный збôръ товариства зъ дня 1 л. падолиста сего року поручивъ ново выбраному выдѣлови — съ напруженьемъ всѣхъ силъ приступити вже слѣдуючого року до построеня дому бурсового. Позаякъ фонды на сю цѣль призначенiй ще дуже скудній, рѣшивъ выдѣлъ розôслати въ сихъ дняхъ печатану ôтозву до всѣхъ громадъ околицѣ стрыйскои съ прошеньемъ о пôдмогу въ тôмъ важнôмъ дѣлѣ. Числячи на не на однôмъ поли объявившійся патріотизмъ Всч. нашого Духовеньства, маe выдѣлъ повну надѣю, що въ слѣдство того его поклику такожь и зъ ширшихъ кружкôвъ, а именно ôтъ найбôльше въ сей справѣ интересованого нашого селяньства и мѣщаньства поплынутъ численнiй датки для нашого товариства. — *Ôтъ Выдѣлу „Рускои Бурсы“ въ Стрыю.*

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Подорожный. Передъ умѣщеньемъ мы дуже радій лично съ Вами порозумѣтись. Коли лишь буде для Васъ можливо, — зволѣтъ потрудитись до нашои Редакціи.

Съ симъ числомъ розсылаeся Вп предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 17 и 18 аркушь и окладинку повѣсти „Фромонтъ молодшій и Ріслешій“.

(Надôслане.)

Понеже ведля §. 9 Статутôвъ огневыхъ въ „Славіи“ убезпеченье выповѣсти можна, а речений Банкъ нѣколи не хоче наше желанье увзглядниты, то мы примушенi тою дорогою заявити, що церковь нашу въ банку „Славіи“ асекуровати не можемо.

Ôтъ комитету церковного въ Увсю.

!НА СВЯТА!

поручае свôй богато и въ добôрнiй товары заосмотреный

СКЛАДЪ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ во ЛЬВОВѢ

(ул. Ôрменьска ч. 2.)

Розинкôвъ, мигдалôвъ, дактелѣвъ, фигъ и всякого корѣня свѣжій транспорты въ самыхъ лучшихъ выбранiй сортахъ.

Меду, повилъ, орѣхôвъ волоскихъ и турецкихъ бôльшій запасы.

Свѣчокъ столовыхъ и церковныхъ, якъ и **свѣчечокъ** на ялинку выбôръ значный.

Вина угорскій рôжнои цѣны, почавши ôтъ 40 кр. за бутильку до 2 зр.

Кромѣ сего удержуeся на складѣ **чай, каву, коняки, румы, араки, розолисы,** и прочій въ складъ корѣннои торговлѣ входячій артыкулы, а такожь **паперы, чорнила, оловцѣ** и всякій приборы до писаня.

При тôмъ помѣщеный такожь **ôтдѣлъ съ насѣньемъ.**

Звертаемо увагу на посылки 5-килевій почтовій, котрій такъ дешево стоятъ, що оплатится и въ найдальшій стороны добрый товаръ записувати.

Всякій замовленя выповняются безпроволочно и совѣстно.

Кто бы мавъ на продажь добре насѣнье, просимо, нехай пришле пробки и подасть цѣну. Купуемо такожь масло и прочій продукты нашои господарки и нашого промыслу въ добрыхъ сортахъ. (2—?)

5 килові

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости	2 „	50 „
1	„	Гелея. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повысше названій цѣны розумѣютой враз съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благоклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуценгôвъ ручитъ за здоровій добрій, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавій замовленя. (8—?)

Укôнчена семинаристка

съ кôлькалѣтною практикою удѣляюча всѣхъ шкôльныхъ предметôвъ въ рускôмъ польскôмъ и нѣмецкôмъ языцѣ, а на жаданье такожь языка французского и гры на фортепянѣ, — принялабы мѣсце въ рускôмъ священичôмъ домѣ до науки дѣтей. О близшій вѣсти проситъ ôтносится на адресу *М. В. въ Бурдакôвцяхъ п. п. Скала.* (3—3)

К. Диккенса

Новорôчнiй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючій працѣ бл. п

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуe Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимиря Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр.. съ пересылкою 85 кр.

Завѣдатель пасѣкъ

двôрскихъ, зъ 20 лѣтнымъ досвѣдченьемъ. ôтъ 15 лѣтъ завѣдуючій головными пасѣками, ôтъ 7 лѣтъ остаючій на однôмъ мѣсци и завѣдуючій пасѣками въ числѣ 1000 пнѣвъ — ôтъ 1-го цвѣтня 1884 р. може бути свôбодный и може приняти завѣдательство пасѣкъ въ краю, або за границею.

Интересованій зволятъ ласкаво удатися письменно до предсѣдателя Товариства пчôльничого во Львовѣ або пôдъ адресою: *Н. Н. poste restante Залôзцѣ.* (3—4)

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Шварцъ до чобôтъ

безъ витріолю!

въ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Ферколендта въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:

1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.

можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому„)

Шкôра шварцована тымъ чорнилом (шварцомъ) стаeся непереможаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „Просвѣта“ и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрникôвъ Статутôвъ и 1 примѣрн. поданя до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“

ул. Сркабкôвска ч. 2.

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣта“

на рôкъ 1884.

укладу Василя Лукича.

Содержанье Календаря показуe, що часть информаційна и литературна дуже богатій, а **Уставъ церковный** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючій у „Просвѣты“ зъ провинціи, долучатъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимо спѣшити съ замовленями. Календарь на 1883 р. бувъ минувшого року до половины грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Скарбкôвска ч. 2.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 142. Львôвъ, Субота 17 (29) грудня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередке застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7 50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*“. Съ поновленными силами, съ надѣею на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôднимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„**Дѣло**“ и „**Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей**“ будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*“ що вторника, четверга и суботы, а „*Библіотека*“ два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на „**Дѣло**“ выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на „**Библіотеку найзнам. повѣстей**“ выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Маврикія Іокая „*Золотый человѣкъ*“, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до „**Администрациі Дѣла во Львовѣ**“.

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маѣ часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножъ просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у. котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ выровнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

Зъѣздъ делегатôвъ

рускаго священьства львôвскои архіепархіи.

Въ послѣднôмъ числѣ „Дѣла“ подали мы окружникъ митрополичаго Ординаріята до урядôвъ деканальныхъ въ справѣ выбору делегатôвъ на збôръ дня 10 (22) сѣчня, на котрôмъ маѣ наше духовеньство обговорити важне дѣло регуляціи конгруы кат. духовеньства. Дѣло тоѣ по довгихъ-довгихъ пригодахъ маѣ наконець съ початкомъ 1884 року прійти пôдъ обрады державнои думы.

Ôтъ кôлькадесять вже лѣтъ домагаѣся духовеньство полученя свого быту матеріяльного, усуненя того чудовища, що ѣго ще нынѣ обовязуѣ Іосифиньскій порядокъ рѣчей, заведеный передъ цѣлымъ столѣтьемъ! Ôтъ 100 лѣтъ всюда вже, во всѣхъ урядахъ пороблено навѣть кôлькоразовй змѣны на лучше, а тôлько въ однôмъ станѣ духовнôмъ, такь безконечно важнôмъ въ державнôмъ устрою, полишено status quo зъ минувшого столѣтя, а съ нимъ той — смѣло можемо сказати — абсурдъ, що ще и до теперь всѣ инвентарѣ рахуются властиво по монетѣ конвенційнôй! Жій, священику, при кôнци XIX столѣтя на таку суму грошей, на яку ты мôгъ жити съ кôнцемъ XVIII-го! Тутъ вже справдѣ хиба сатиру писати на тй чи необачнй, чи безмилосердно-несправедливй всякй правительства, що въ сѣмъ столѣтю, особливо въ другôй ѣго половинѣ, коли поробилося стôлько реформъ, не зреформували и условій матеріяльного быту духовенства!

Руске духовеньство, котрому той порядокъ рѣчей спеціяльно найбôльше доскулюе,— бо оно жонате, убоге въ всякй фундаціи и обмежене майже на самого простолюдина, — зъ давныхъ давенъ вже домагалося и просило реформы. Справа тая було пôдношена ще за часôвъ бл. п. митр. кард. Левицкого и ôтъ того часу нѣколи не сходитъ зъ порядку дневного. Кôлько въ тôмъ дѣлѣ задруковано и попысано паперу, то либонь чи не зложивбы зъ того цѣлу библіотеку. А прецѣ доси всѣ тй домаганя, просьбы, меморіялы, стогны покривдженыхъ вылитй на папѣръ, — остали голосомъ вопіючого во пустыни! Не можна сказати, щобы правительства були не „обѣцювали“, не „потѣшали“, — але що значатъ обѣцанка и потѣха для того, кто такъ на живй очи бачитъ, що ему „роса очи выѣдаѣ“... Такъ есть! нашому духовеньству доси вже роса досыть наѣлась очей, а сходу сонца якъ нема, такъ нема!

Передъ пяти близько лѣтами внесено въ вѣденьскôй радѣ державнôй проектъ закона о дотаціи духовеньства. П. министеръ финансôвъ спротивився ему задля некористного стану финансôвъ. Въ лютôмъ минувшого року внѣсъ Ришардъ гр. Клямъ-Мартиницъ въ конгруальнôмъ выдѣлѣ проектъ провизоричнои уставы, але и она доси не зôстала залагоджена радою державною, очевидно такожь задля некористного стану финансôвъ. Зъ всего того бачимо, що правительство въ сѣмъ дѣлѣ надто числится съ трудностями финансовыми и въ загалѣ не раде хочбы малому ущербкови финансôвъ державныхъ въ користь духовеньства.

Але сего не досыть. Скупôсть правительства загально взяту треба привести въ звязь съ тою обставиною, що проекты дотаціи духовеньства зовсѣмъ не можутъ вдоволити якъ въ загалѣ католицке духовеньство, такъ передовсѣмъ духовеньство руске. Въ наслѣдокъ проекту провизоричного закона гр. Клямъ-Мартиница велика часть нашого сельского духовеньства (самостôйныхъ душпастырѣвъ) булабы наражена ще на погôршенье и такъ вже невыносимого быту матеріяльного! Цифры пенсій для самостôйныхъ душпастырѣвъ, дотычущй Галичины и Буковины, умѣщенй въ шемах) въ мысль §. 1. арт. I., пересвѣдчатъ о тôм кождого, хочь трохи обôзнаного съ ôтношенями галицкого духовеньства.

Все тоѣ наказуе нашому духовеньству на зборѣ дня 10 (22) сѣчня 1884 року занати — супротивъ маючого наступити трактованя справы дотаціи въ радѣ державнôй — становище резолютне. Духовеньство наше доволѣ вже напросилося, наблагалося получшеня свого быту, а коли теперь малобы такъ довго, цѣлй досятки лѣтъ зволѣкане и занедбуване дѣло рѣшатися въ некористь хочьбы лишь однои части рускихъ душпастырѣвъ, — то духовеньство наше повинно вже не петиціонувати, а жадати резолюціями вдоволеня своихъ потребъ у правительства Тутъ, розумѣеся, мы предполагаємо, що всѣ делегаты нашои архіепархіи будутъ стояти на взнесломъ становищи заступництва потребъ цѣлого загалу руского духовеньства и що въ оцѣненю мѣры домагань руского клира буде взятый взглядъ якъ на душпастыря-пароха въ мѣстахъ надъ 10.000 душь, такъ и на капеляна въ якôмъ убогôмъ селѣ, ущасливленого кôлькадесять моргами солоно оподаткованого пустошака, та и на сотрудника, котрому проектъ Клямъ-Мартиница въ гдеякихъ мѣсцевостяхъ, где „незвычайно (sic!) низькй цѣны живности,“ предкладаѣ —risum teneatis! — 250 зр. а. в.

Въ загалѣ же делегаты нашого духовеньства на зборѣ дня 10 (22) сѣчня 1884 р. мусятъ выразно и досадно зазначити:

I. *Що оно выступаѣ яко окрема часть католицкого духовеньства, ôтмѣнна положеньемъ своимъ ôтъ католицкого духовеньства въ цѣлôй Передлитавіи.* Рускй духовники *жонатй*, маютъ далеко бôльшй выдатки черезъ удержуванье *родинъ*, якъ проче католицке духовеньство, — а дальше суть они безперечно найубожшй въ всякй фундаціи.

II. *Духовеньство руске почуваѣ всю важнôсть теперѣшнои хвилѣ а въ нѣй своѣ велике значенье въ державѣ* и потрафитъ компетентнымъ сферамъ тоѣ своѣ значенье въ кождôмъ взглядѣ докладно выложити.

Сподѣемось, що и наша іерархія пôйде рука въ руку съ духовеньствомъ въ такôй найпекучѣйшôй справѣ и буде старатись пробити дорогу тымъ предложенямъ, котрй, не сумнѣваємось, выпадутъ такъ, якъ сего жадаѣ сама справедливôсть и пôднесена нами вага руского духовеньства и рускои церкви для Австріи.

Щобы выступленье руского духовеньства мало тымъ бôльше значенье, треба, щобъ всѣ лучшй силы нашого всего духовеньства взяли участь въ тôмъ выступленю, иншими словами, щобы и перемыска епархія подала однакій и спôльный голосъ въ тôй безконечно важнôй справѣ — дотаціи духовеньства.

Нова устава о надзорѣ власти политичной

надъ писарями громадскими.

„Съ щирымъ вдоволеньемъ и вдячнымъ признаньемъ для правительства дôзнався край въ дневника законôвъ, що одинъ въ проектôвъ ухваленыхъ на послѣднôй сесіи соймовôй, одержавъ вже санкцію цѣсарску и стався обовязуючою уставою“. Такими восторженными словами зачинаѣ краковскій „Czas“ своѣ коротеньке оговореньe новои уставы о надзорѣ властей политичныхъ надъ зверхностями и надъ писарями громадскими. Розумѣеся, що „Czas“, котрый до недавна ще на всѣ лады славословивъ працѣ минувшои сесіи соймовои и ставивъ ихъ на рôвни съ працями „Sejmu

О перекручованю слôвъ.

(Написавъ Мих. Подолинській.)

Незаперечно оно смѣшно, если ктось скаже „вакуція“, „вдикуція“ мѣсто „екзекуція“, если скаже „шандарь“ замѣсть „жандармъ“, „рещипіонъ“ замѣсть „респиціентъ“, „адіонъ“ замѣсть „адъюнктъ“, „шкарафантъ“ або „штарарантъ“ замѣсть „штаврамтъ“, „цѣнцѣреушь“ або „цѣцѣреушь“ мѣсто „нотарь“, „ляпотентъ“ або „лѣпотата“ замѣсть „пленипотентъ“, „одяргавсь“ замѣсть „оберавфзегеръ“, „напа“ замѣсть „мапа“, „мафта“ замѣсть „нафта“ и тому подôбне. Таке перекручованье, „коверканье“ слôвъ есть незаперечно передовсѣмъ признакою необразованя чи радше незнакомости чужихъ языкôвъ, зъ котрыхъ тй слова взятй. Не привыкше бо до чужихъ звукôвъ ухо або ихъ зовсѣмъ не дочуваѣ, або чуѣ ихъ инакше, чуѣ по своему. Незнаючій чужого языка чоловѣкъ рôвняѣся, можна бы сказати, тому глухому, що выгадаѣ те, чого не дочуѣ. Ôнъ уподобляѣ чужй слова до своихъ, надаючи имъ не тôлько домашный видъ, але и пôдсуваючи имъ часто значеня, якихъ они не маютъ. До того перекрутитъ ôнъ часто таке слово, котре съ легкостею выговоривбы, коли бы тôлько чувъ добре. Такъ прикладомъ нема сумнѣву, що нашь селянинъ, скоро бы лишь чувъ добре слова „мапа“, „нафта“, „нотарь“ и т. д. — то вымовивбы ихъ якъ слѣдъ, якъ говоритъ интелигенція. Тожь повинностею интелигенціи, скоро вже разъ годѣ обôйтися цѣлкомъ безъ чужихъ слôвъ, есть контролювати и справляти вымову такихъ слôвъ у свого простого люду. Найбôльше поважанье для правъ сего люду, найгорячѣйша любовь до рôдного ему и намъ языка, не може насъ увôльнити ôтъ повинности бути въ сѣй точцѣ учителями великои масы народу а не послѣдувати за нею слѣпо.

Все жь таки певною есть рѣчею, що кождый языкъ маѣ свои окремй звуковй правила и що навѣть найобразованѣйшій чоловѣкъ не въ силѣ вымовити зовсѣмъ правильно кожде чуже слово, съ якимъ, чи то въ практичнôмъ житю, чи въ науцѣ зострѣнеся. Въ кождôмъ, навѣть необразованôмъ языцѣ попадаеся множество чужихъ слôвъ, попадаесь ихъ бôльше, якъ то на першій поглядъ нефаховому чоловѣкови може и видѣлосьбы. Тымчасомъ мы знаємо, якъ то трудно навчитись говорити чужимъ языкомъ такъ добре, щобы насъ не пôзнали. Можна знати дуже добре якійсь языкъ, можна говорити нимъ довгй роки, а все таки ôтъ часу до часу, коли вже не на словѣ то бодай на якômсь зле выголошенôмъ звуку спотыкнемось и пôзнаютъ въ насъ чужинця. Коли отже такъ трудно навчитись добре хочьбы одного чужого языка, о скôлько труднѣйше навчитись ихъ десятки, котрыхъ слова належатѣли въ протягу часу до рôдного намъ языка.

У Славянъ, отже и у насъ Русинôвъ, держится досыть загально те переконанье, ся „fable convenue“, що мы въ силѣ навчитись выговорювати всѣ чужй языки безъ выимки. Однакожь кому близше, якъ тôлько зъ назвы або зъ папору, знанй суть сй чужй языки, — той або нѣякъ або лишь дуже нелегко пôдпишеся на таке твердженье. Звѣстно, що западнй языки незмѣрно богатй въ самогласнй, а тыхъ именно у насъ мало; дальше стрѣчаются въ нихъ довгй и короткй самогласнй, а кромѣ Чехôвъ нѣ одинъ Славянинъ для того рода тонкости выговору не маѣ уха; вправдѣ богатй мы въ согласнй, але въ Европѣ находимо ще такй согласнй, котрыхъ у насъ нема, якъ пр. англійске th, ново-грецке ϑ, французке, испаньске, италіяньске мягке l, писане черезъ il, ill, ll, lh, gl, испаньске x (j), и т. д. Зваживши все те мы, бодай яко цѣлôсть, нѣякъ не въ силѣ вымавляти чужй слова правильнѣйше, якъ вымовляютъ ихъ другй народы.

Хотай одиницямъ въ кождôмъ народѣ удаеся вывчитись по довгихъ трудахъ гдеякихъ чужихъ языкôвъ, то всежь таки не всѣхъ, а великй масы кождого народу вымовляютъ чужй слова не такъ, якъ бы ихъ справдѣ вымовляти треба, а такъ якъ позваляѣ на те рôдному ихъ языкови властива скаля звукôвъ, би акордъ. Якъ годѣ жадати ôтъ фортепяна, щобы ôтдавъ якусь мельодію цѣлкомъ такъ, якъ би ôтдаютъ прикладомъ органъ або скрипки, такъ само годѣ жадати ôтъ Англичанина або Француза, щобъ звуки нѣмецкои або рускои мовы ôтдававъ ôнъ такъ само, якъ то зробитъ Нѣмець або Русинъ. Кождый языкъ въ устахъ чужоземця есть въ найлучшôмъ равѣ тôлько блѣдою копіею, перелицёваньемъ оригиналу. Зъ ôтси оно походитъ, що одно и те саме слово звучитъ у кождого народу инакше, що кождый народъ перекручуе чи тамъ „коверкаѣ“ ѣго на свôй ладъ, на свôй способъ.

Але на тôмъ не конець. Исторія языкôвъ учитъ насъ, що правила звуковй нѣ одного языка не суть чимъ то скôнченымъ, готовымъ, незмѣннымъ, але що змѣняются безнастанно съ бѣгомъ часу, змѣняются такъ, що въ различныхъ добахъ того самого языка одно и те саме слово звучитъ неоднаково. Зъ сего выходитъ, що перекручованье слôвъ не есть чимсь выимковымъ, рѣдкимъ, небувалымъ, але противно, що оно есть споконвѣчнымъ закономъ природы и причиною, задля котрои языки родятся, умираютъ и розростаются на новй вѣтвы. Тôлько черезъ рôжнородне перекрученье одного кореня н. пр. πέντε, fünf, five (чит. файв), пять, pet, pięć; Ross, horse; mit, with; Sitz, sit; долонь, ладонь, dłoń и т. д. — потворилося стôлько спорôдненыхъ языкôвъ. Зъ одного ла-

ozteroletniego“, не стане теперь критикувати новои уставы, тымъ бôльше, що критика пôсля санкціи цѣсарскои а передъ выпробованьемъ практичнымъ булабы и неприличною и безпредметною. Очевидна рѣчь, що и мы на теперь вздержимося ôтъ критики новои уставы, котра, хочь перейшла въ соймѣ съ тихою музикою и не найшла въ часописяхъ такого ôтголосу, на якій заслугувала, все таки есть досыть характеристичною для партіи „автономистôвъ“, въ котрои выйшло (устами п. Тадея Лянге) внесенье до тои новои уставы. Мы хотѣлибъ ту тôлько навести основу новои уставы и схарактеризувати (за примѣромъ „Czas“-у, хочь и въ ôтмѣнного трохи становища) ей значенье и напрямъ, въ якôмъ она змагае.

Звѣстна рѣчь, що писарѣвъ громадскихъ доси пріймала и (ôтъ теперь пріймати буде) рада громадска. Дотеперѣшна устава приписувала, що тôлько рада громадска може и ôтдалити такого писаря громадского. При такôй постановѣ досыть собѣ представити безсовѣстного и оборотного або зновъ недбалого писаря въ однои, а неписьменного вôйта въ другои стороны, а маємо передъ собою апаратъ спосôбный до найôбльшихъ надъужить або до найкрайнѣйшого неладу и „мерзости запустѣнія“ въ дѣлахъ громадскихъ. Попередъ всего въ духа уставы выплывало, що писарь бувъ особою зовсѣмъ незалежною анѣ ôтъ власти повѣтовои автономичнои, анѣ ôтъ староства. Одна и друга власть знали лишень вôйта и доскулювали ему чи то карами грошевыми, чи пôсланцями карными за надъужитя або непорядки, котрѝ въ его имени робивъ писарь громадскій. Писареви досыть було закинути або не прочитати перше-лѣпше розпорядженье, першій-лѣпшій обѣжникъ або ургенсъ — а яка ему нужда з а в с ѣ г д ы читати неписьменному вôйтови такѝ рѣчи, котрыхъ той задля ихъ польскои бесѣды и канцелярійного стилю неразъ и такъ не мôгъ бы порозумѣти, — а вже за кôлька днѣвъ мавъ вôйтъ пôсланця карного на карку. Одинока власть дисциплинарна, яку мали высшѝ власти надъ зверхностею громадскою, було усуненье вôйта, — але нововыбраный вôйтъ застававъ того самого писаря на урядѣ — и починалася зновъ стара исторія.

Що ту треба було якоись рады, якоись контролѣ, якоись отвѣчальности и для писарѣвъ громадскихъ, — се рѣчь очевидна, стверджена аж надто многими сумными фактами. Погляньмо теперь на свѣжо санкціоновану новелю до уставы громадскои. „Єслибы въ доходженя *выдѣлу повѣтового або политичнои власти повѣтовои* показалося, що писарь громадскій неправильнымъ поступованьемъ въ урядѣ стався причиною до переступленя або занедбаня обовязкôвъ зверхности громадскои, або повнитъ свôй урядъ въ спосôбъ шкôдливый для громады, и если начальникъ громадскій, а взглядно рада громадска помимо завôзваня *выдѣлу повѣтового* отагаєся его усунути, тогды може усунути его *ц. к. политична власть повѣтова на внесенье выдѣлу повѣтового.* На случай незгôдности тыхъ властей, на случай опротестованя засуду власти политичнои, або если бы провина писаря справджена була слѣдствомъ переведенымъ безпосередно въ рамени выдѣлу краевого, то *выдае остаточно засудъ* въ тôмъ дѣлѣ *политична власть края на внесенье або за згодою выдѣлу краевого.* Писарь громадскій, усуненый повышшими постановами, може бути *на внесенье выдѣлу повѣтового а взглядно краевого* признаный неспосôбнымъ до функціи писарскои ажь до трехъ лѣтъ. А въ тôй самôй громадѣ, въ котрôй писарь зôставъ въ службы усуненый, може ôнъ на ново бути принятый тôлько за *дозволомъ власти политичнои на внесенье выдѣлу повѣтового* а взглядно *за дозволомъ намѣстництва на внесенье выдѣлу краевого*“.

(*К. б.*)

ДОПИСИ.

Зô Львова.

Не станемо тутъ говорити, чи и якій хосенъ приносятъ нашѝ школы народнѝ, чи ôтповѣдаютъ они потребамъ нынѣшныхъ часôвъ и чи приноровленѝ до потребъ мѣсцевыхъ жителѣвъ; кто хоче о тôмъ поучитись, нехай прочитае шумнѝ фразы въ справозданяхъ краевои рады школьнои и нехай потому повештаєсь трохи по краю, а певно не въ однôмъ мѣсци нашои Руси почуе, якъ руска дитина на печи вже польского „краковяка“ калѣчитъ. Мало есть такихъ учителѣвъ, що розумѣютъ свою задачу и удѣляютъ науку дѣтямъ въ практичнои, реальнои стороны.

Менѣ лучалося въ селѣ Грядѣ коло Куликова подыбати школу, котра громадѣ правдивый хосенъ приносила. Коли увôйшовъ я до школы, заставъ старенького учителя Русина, п. И в а н а В а с и л ь к е в и ч а и до 50 дѣтей. Учитель державъ въ однôй руцѣ иглу съ ниткою, въ другôй шматокъ полотна и показувавъ дѣвчатамъ початки шитя. Хлопцѣ тымчасомъ мали тиху задачу: выстругати (въ миніатурѣ) лопату господарску. Стѣны школы були повнѝ поличокъ, а на поличкахъ сотки прирадôвъ господарскихъ въ миніатурѣ, котрѝ повыробляли школярѣ; були тамъ: лопаты, стôлцѣ, росохи, ясла, топоры, цѣпы, граблѣ, вилы, плоты, парканы, ступы, товчки, колѣсця, плуги, бороны, возы и т. д. и т. д. Все то прегарно выкôнчене стояло на поличкахъ, або висѣло на стѣнахъ, а таке множество, що очи зрывало. Въ однôй шафѣ зновъ показавъ менѣ учитель гарнѝ роботы жѣночѝ: кафтаны, сорочечки и инше. Коли я переконався, що кромъ того дѣти гарно читаютъ, пишутъ, — то и выйшовъ я вдоволеный, бажаючи въ сердцю, щобъ кожда громада мала таку школу. Помешканье учителя було убране библіотекою; я видѣвъ тамъ такій збôръ дѣлъ, якимъ не повстыдалась бы и библіотека: я находивъ тамъ книги выданя въ XV, XVI вѣкôвъ и гдеякѝ цѣннѝ дѣла.

П. И. Василькевичь вже 42 роки служить краєви яко учитель та ще крѣпкій собѣ такъ, що и другихъ сорокъ може служити, тымъ бôльше, що самъ до того мае охоту; ба ôнъ такъ зрôсся съ дѣтворою, що безъ дѣтей годѣ и день перебути. Але що жь, коли п. И. Вас. не подобався инспекторови. Заразъ въ липню сего року прислався п. инспекторъ ему декретъ, силою котрого переноситься учителя въ Гряди И. Вас. въ станъ спочинку „na własne żądanie“. П. Василькевичь заложивъ рекурсъ, где выразно проситъ, щобъ дальше позволили ему працювати, божь ôнъ и замилуваный въ школьництвѣ и здоровъ. Такъ нѣ! спочивай конче! Ôписали знову до ч. 4320, що „rozporządzeniem Rady Szkolnej krajowej z d. 17. września 1883. l. 8861 przenosi się Jana Wasylkiewicza z końcem września w stan spoczynku *z powodu niepomyślnych rezultatów* nauki w szkole Grzędy w myśl art. 34 ustawy z d. 5. maja 1873.“ Оттакъ маешь! За твое жито, ще тебе бито! Не хотѣвъ п. Василькевичь na własne żądanie — то дôставъ, що хотѣвъ!

Хочь Вас. перенесеный ажь съ кôнцемъ вересня въ станъ спочинку, то се не вадило п. инспекторови не признати ему коштôвъ подорожи на конференцію окружну въ серпню; хотяй тамъ п. Василькевича обносили яко ювилята, промовляли до него, спѣвали въ его честь и хочь ôнъ ще тогды повнивъ службу, бувъ якъ кождый завôзваный и тематы привѣзъ. Все то не помогло и п. инспекторъ не выплативъ ему 5 зр. 72 кр.

Друга рѣчь, що п-а Василькевича перенесено „z powodu niepomyślnych rezultatów nauki“ въ станъ спочинку. П. инспекторъ не входитъ въ то, що пану Вас. удѣлило „XVI Walne zgromadzenie członków Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi d. 19 lipca 1882 „d y p l o m s z c z e g ó l n i e j s z e g o u z n a n i a“ за выробы школярѣвъ въ Гряды и то за выробы такъ въ дерева, якъ и роботы жѣночѝ; п. инспекторъ не зважае и на те, що и самъ пôдписаный на сихъ похвалахъ, и самъ зарегиструвавъ ихъ въ радѣ окружнôй Ч. 2906; — ему и байдуже, що п. Вас. вже не одну похвалу мае, въ котрôй написано: „za gorliwość, za gruntowną naukę“ и т. д. Кобы п. инспекторъ потрудився та прочитавъ дотычне справозданье п. Лянца, делегата окружнои рады на испытѣ 1874 р., то переконавсьбы, що иншѝ инакше судятъ. Такъ нѣ! „niepomyślne rezultaty“ — тай спочивай! Чи на такôмъ усуваню досвѣдченыхъ рускихъ педагогôвъ а заступованю ихъ мѣсця гдеякими учительками, котрѝ не знаютъ потребъ народа а руску мову безмилосерно калѣчатъ, не терпитъ наша краєве школьництво, — се рѣчь вже рѣшена.

П. Василькевичь, упертый Р у с и н ъ, подавъ рекурсъ до Вѣдня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Депутація угорскихъ жидôвъ*) предложила дня 24 л. грудня министрови просвѣты Трефортови петицію, котра жадае урегулѣваня справъ жидôвскихъ вѣроисповѣдныхъ громадъ въ дусѣ рôвноправности жидôвского вѣроисповѣданя. Ôтповѣдаючи на промову депутаціи, заявивъ министеръ, що ôнъ ôтправсьбы принципôвъ, котрыми руководився въ часѣ своеи 40-лѣтнои дѣяльности, наколи бы мавъ объявитися противъ рôвноправности. Рôвнôсть однакожь, — сказавъ министеръ — належитъ интерпретовати въ такій спосôбъ, що супротивъ правъ, якихъ жадае автономія, треба такожь выповняти сполученѝ съ ними обовязки. Министеръ бажае урегулѣваня въ повышшôмъ дусѣ жидôвскихъ громадъ вѣроисповѣдныхъ, вказуе на неправильности заходячѝ при веденю жидôвскихъ книгъ метрикальныхъ и заявляе, що ужіе всякихъ средствъ, щобы запобѣгчи усуванюся жидôвскои людности ôтъ войсковои службы, и не буде терпѣвъ покутныхъ школъ, що ширятъ лишь темноту и фанатизмъ. Сего жадае не тôлько интересъ державы але и интересъ доброи славы вѣроисповѣдання, въ котрого имени прійшла до него депутація. Въ кôнци сказавъ министеръ, що цѣнитъ интелектуальнѝ прикметы жидôвъ, думае однакожь, що держава ôтнеслабы користь, наколи бы жиды заявили свои способности не тôлько въ школахъ але и въ ремеслѣ и въ рôльництвѣ.

(*Министеръ торговлѣ бар. Шнко*) выдавъ сими днями розпорядженье, котре обмежае службу почтову въ днѣ недѣльнѝ и подае урядникамъ почтовымъ можнôсть, користати зъ недѣльного ôтпочинку. Пôсля сего розпорядженя, котре дуже радо повитаютъ почтовѝ урядники — маютъ годины урядовѝ въ днѣ недѣльнѝ выносити половину звычайного числа годинъ урядовыхъ а дирекціи почтовѝ маютъ на то глядѣти, щобы всѣ *урядники ôтбували* службу недѣльну по черзѣ. Надаванье листôвъ и посылокъ якъ такожь пріймане вкладокъ на почтовѝ щадничѝ книжочки мае ôтбуватися передъ полуднемъ и лишь выемково по полудни. Служба ôтдавча а именно доручанье насыпѣвшихъ посылокъ до помешкань адресатôвъ и ôтбиранье ихъ на почтѣ мае бути ôтповѣдно до приходу почты такъ уладжена, щобы доручуванье листôвъ ôтбувалося найбôльше два разы на день а посылокъ насыпѣвшихъ почтою возовою одинъ разъ на день. Газеты и листы poste restante будутъ выдаванѝ лишь въ годинахъ призначеныхъ для службы ôтдавчои. Доручанье листôвъ пôсланцямъ мае ôтбуватися въ недѣлю лишь одинъ разъ на день. Филіи почтовѝ, на котрыхъ лишь мае мѣсце служба надавча, будутъ въ недѣлю пополудни що найменше ôтъ цвѣтня до вересня замкненѝ. Въ надзвычайныхъ случаяхъ якъ пр. на новый рôкъ, рôздво, великдень, въ часѣ замѣтей снѣжныхъ и повѣнѝ ограниченя службы почтовои въ днѣ недѣльнѝ не маютъ мѣсця.

(*Дальматиньскѝ послы*) предложили сими днями гр. Таффому меморіялъ обôймаючій постуляты, ôтъ котрыхъ увзгляденя буде зависѣти дальше попиранье политики теперѣшного кабинету дальматиньскими федералистами. Першою точкою жадань Дальматинцѣвъ есть именованье цивильного губернатора, обзнакомленого добре съ краевыми справами и знаючого добре сербскохорватскій языкъ. Досяглôсть сего жадання зъумѣе оцѣнити кождый, кто обзнакомленый съ ôтношенями Дальматіи и коли войскова администрація вже сама собою есть аномаліею, то становище, яке занявъ супротивъ дальматиньскихъ народовцѣвъ ген. Іовановичь оправдуе ще бôльше жаданье заступленя его режиму управою цивильного губернатора. Зъ прочихъ особъ займаючихъ высшѝ урядовѝ становища жадаютъ дальматиньскѝ послы усуненя сов. двора Павича и референта школьного гр. Лятура, котрѝ малибы бути заступленѝ людьми маючими симпатію дальматиньского сойму. Дальше жадаютъ Дальматинцѣ заведеня хорватского языка въ всѣхъ державныхъ урядахъ, переобразованя италійскихъ школъ на славяньскѝ, выкôнченя будовы дальматиньскихъ желѣзниць и сполученя ихъ съ желѣзницами боснійскими, заснованя агрономичнои школы зъ фондôвъ державы, урегулѣваня тарифы мытнои и пôднесеня дотаціи низшого духовенства. — Гр. Таффе мавъ ôтчитати меморіялъ въ присутности депутаціи и заявивъ, що его предложитъ радѣ министрôвъ а о результатѣ завѣдомитъ по святахъ.

тиньского языка выродилося съ часомъ цѣлыхъ пять великихъ, а два меншѝ, разомъ отже сѣмь жіючихъ романьскихъ языкôвъ. Германьскѝ племена говорятъ и пишутъ теперь ажь пятьма языками, а всѣхъ жіючихъ и помершихъ письменныхъ индо-европейскихъ языкôвъ, выродившихся зъ одного арійского накорѣнка начисливбы вже далѣ до пôвъ сотки.

Рѣчи, про котрѝ тутъ говорится, суть такъ ясныѝ и на позôръ такъ загально звѣстныѝ, що доказувати ихъ — значитъ майже стôлько, що доказувати ясновôсть сонця. Однакъ коли зважимо, якими то средствами рôжнородныѝ противники нашого языка, чи то по газетахъ, чи въ розговорахъ, звыкли воювати противъ нашои мовы, то признасть кождый, що обговорюванье и найпримитивнѣйшихъ рѣчей въ области языкознавства есть у насъ рѣчею патріотичною, а навѣть доконечною. Не такъ давно ще тому, якъ одинъ звѣстный польскій професоръ пописувався въ столици Галичины передъ своими слухателями слѣдуючою мудростею: „Widzicie więc panowie, że już w staroslawiańskiem było ą i ę i że zatrzymały się te głoski do dziś dnia w języku wykształconym polskim. Jużcić prosty człowiek tych samogłosek nie wymówi i zamiast dąb i ręka, musi powiedzieć дубъ и рука“. Тожь само гдеякѝ нашѝ людцѣ, поставивши собѣ за задачу „у б л а г о р о д н я т и“ нашъ хорошій малорускій языкъ въ такій самъ спосôбъ, якъ той ученый Полякъ старався его uszlachetnić, wykształcić, вѣчно правлятъ про „ковырканье“ языка черезъ „народовцѣвъ“. Длятого, що одно и десяте чуже слово нашѝ мужики перекручуютъ на найроличнѣйшѝ способы, длятого, що на окраинахъ нашои великои землѣ въ Галичинѣ попадаются гдеякѝ чужѝ звороты, або и чистѝ польонизмы, (якъ коли ôъ то було щось неприродного!), то заключаютъ сѝ ученѝ филологи, що весь нашъ языкъ „исковырканый“, що треба отже заступити его другимъ „благороднымъ“. По тôй то причинѣ звинятъ ласкавѝ читателѣ, що я на сѣмъ мѣсци пригадаю ширшôй публицѣ, щó се есть властиво те славетне „ковырканье“ слôвъ.

Не стану наводити такѝ слова якъ: быкъ, ресu, Vieh; кобыла, kobieta, caballus, chevalier, kawaler; або ἀνήρ, levir, дѣверь; cors, Herz, сердце; Gold, золото; γάλοος, зóвица и т. д., щобы показати, въ якій то спосôбъ „ковыркаются“ однѝ и тѝ самѝ днѣ слôвъ, бо то значилобы переписувати етимологичнѝ словарѣ и треба бы сягати до староиндійского и до порôвнуючои граматики, словомъ бавитись въ строгу науку. Для мови цѣли выстане, если зверну тутъ увагу на однѝ лишень бôльше-менше загально звѣстнѝ слова, курсуючѝ по цѣлôй Европѣ, котрыхъ тотожнôсть на першій вже поглядъ видима кождому. И такъ прошу порôвнати мѣжь собою слова: шабля, сабля, Säbel, франц. sabre, ит. sciabla; комора, camera, Kammer, фр. chambre, camerarius, фр. chambellan, поль. szambelan; Kirche, церковь, англ. church (чит. черчь); поль. rengloty, фр. reine Claude (королева Клявдія); поль. minogi, ôтъ стар. нѣмец. ninougen (Neunaugen); або жь латиньскѝ слова signare, signum, Segen, segnen, żegnać; caput, фр. chef, поль. szef; actum, исп. auto (da fè = actum fidei); locum tenens, фр. lieutenant, нѣм. Lieutnant; adventura, фр. aventure, поль. awantura, нѣм. Abenteuer (!); bis coctum, фр. biscuit, поль. biszkokt; palatium, нѣм. Pfalz; schola, ит. scuola, фр. école, англ. school (чит. скуль), Schule, школа; domina, ит. donna, исп. duena, фр. dame; лат. scrinium, ит. scrigno, франц. écrin. нѣм. Schrein, скриня; лат. planta, ит. pianta, нѣм. Pflanze; plebanus, поль. pleban, ит. piovano; лат. Martius, нѣм. März, фр. mars, ит. marzo, англ. march (чит. марчь), мартъ, маротъ; лат. marmor, фр. marbre, англ. marble, нѣм. Marmelstein (у Шиллера); лат. collare (collum = шия), поль. kołnierz, комнѣръ; лат. solitum, нѣм. Sold, поль. żołd, ôтси Soldat, żołdak, żołnierz, жовнѣръ, салдатъ; евр. sabbath, фр. samedi, нѣм. Samstag, суббота, sobota; лат. legalis, фр. loyal; лат. statio, фр. saison, поль. sezon; лат. ratio, фр. raison, поль. rezon, rezonować; лат. regalis, фр. royal; лат. spiritus, фр. ésprit, поль. spryt, sprytny; лат. creta, нѣм. Kreide, крейда; лат. pilus (волосъ), фр. perruque, ит. parruca перука; лат. advocatus, нѣм. Vogt, вôйтъ, wójt; лат. altare, ôлтарь, oltarz; лат. pater (noster), поль. pacierz; лат. expensum, старо нѣм. spîse, Speise, поль. spiż, spiżarnia; грец. σάκχαρον, росс. сахарь, фр. sucre, ит. zucchero (чит. цýккеро), нѣм. Zucker, поль. cukier, цукоръ; грец. ἐπίσκοπος, поль. biskup, нѣм. Bischof, англ. bishop, ит. vèscovo, фр. évêque; πάσχα (въ евр.), фр. pâques (чит. пакъ), и т. д. Не менше поперекручуванѝ выглядаютъ французскѝ и нѣмецкѝ слова въ чужихъ языкахъ н. пр. façon, поль. wasąg, васагъ; bracelet (ôтъ bracchium), поль. branzoleta; amiral (властиво зъ арабск. emir al mar), нѣм. Admiral, поль. admirał; старо-фр. hospital, теперь hôpital, нѣм. Spital, поль. szpital, шпиталь; éscadron, поль. szwadron; artillerie, зам. artirerie (ôтъ art = штука и tirer = стрѣляти), артилерія; peloton, поль. pluton; surtout (чит. сирту), поль. surdut, росс. сиртукъ; éstafette, поль. sztafeta; або зновъ нѣмецкѝ слова: Pranger, поль. pręgierz; Pfropfen, рос. пробка; Fächer, fächeln, поль. wachlarz; Groschen, грôшь; Land, поль. ląd; Wehr, фр. guerro (вôйна); Wespe, фр. guêpe; Feldstuhl, фр. fauteuil, фотель; Dietrich, поль. wytrych; Herberge, ит. albergo, фр. auberge (чит. обéржь), поль. oberża; Segel, segeln, żagiel, żeglować; gaffen, gapić się и т. д. майже безъ кôнця. (*Конецъ буде.*)

Яке рѣшенье запало на радѣ министрôвъ поки-що не знати, що однакожь правительство мусить числитися съ справедливыми жаданями Дальматинцѣвъ и бôльшу часть точокъ меморіялу мусить увзгляднити, о тôмъ нема сумнѣву. — Цѣкава рѣчь, що въ газетахъ кружитъ вѣсть, будьто бы референтомъ справъ шкôльныхъ мавъ бути именованый директоръ задарскои гимназіи Іосифъ Перичь.

(*Президентъ палаты послôвъ др Смолька*) вже уложивъ порядокъ дневный першого засѣдания рады державнои, що ôтбудеся по святахъ. Порядокъ дневный обôймае межи иншими справозданье комисіи о предложеню правительства и внесеню дра Розера въ справѣ ôтшкодованя людей несправедливо засужденыхъ, справозданье комисіи о внесеню дра Гербста въ справѣ розпорядженя языкового въ Чехахъ и о внесеню гр. Вурмбранда що до признаня нѣмецкого языка державнымъ.

(*Президентъ сойму хорватского Крстичъ*) и вицепрезидентъ Горватъ зложили свои достоиньства. Щô було причиною сего кроку, напевно не знати; догадуются, що межи прочими причинився до того фактъ ôтложеня розправы надъ провизоріею буджетовою. — Соймови, котрый вчера зачавъ на ново свои обради проводитъ вицепрезидентъ Шрамъ.

(*Въ англійскôй амбасадѣ въ Вѣдни*) маe ще сего року зайти змѣна послôвъ, о котрôй вже ôтъ давна говорено. Гр. Еліотъ, що ôтъ 16 лѣтъ бувъ репрезентантомъ Англіи при вѣденьскôмъ дворѣ, уступитъ зъ свого становища а его мѣсце займе Августъ Пажé, дотеперѣшный посолъ англійскій въ Италіи. Гр. Елліотъ складае ôтъ кôлькохъ днѣвъ пращальнѣ визиты и по авдіенціи у цѣсаря, котра маe ôтбутися сими днями, выѣде зъ Вѣдня. Гр. Пажé маe приѣхати до Вѣдня на початку будущого мѣсяця.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. О пригодѣ царя, о котрôй мы вже доносили, кружатъ все ще рôжнѣ и дуже суперечнѣ вѣсти. Пôсля парискихъ телеграмôвъ зъ Петербурга мала ся пригода приключитися цареви въ середу 19 с. м. Коли царь выѣхавъ на ловы, сполошилися конѣ и почали уносити сани. Царь выпавъ зъ саней и потовкъ собѣ сильно праве плече. Зъ-разу ôнъ не звертавъ на се великои уваги; але незадовго почувъ сильный бôль въ плечи и кости обойчиковôй, такъ що мусѣвъ положитися до лôжка. Пôсля берлиньскихъ зновъ вѣдомостей пригода ся наступила вô второкъ 18 с. м., а „Reichsbote“ пише зновъ, що то було ôсѣмъ днѣвъ ранше, въ понедѣлокъ 10 с. м. — „Vossische Ztg.“ зновъ подае слѣдуючу вѣдомôсть: „Ôтъ понедѣлка терпитъ царь великій бôль въ правôмъ плечи, котре спухло значно по поводу ушкодженя при высѣданю зъ воза на ловахъ. Царь не зважавъ на се ушкодженье черезъ ôсѣмъ днѣвъ, доки ажь бôль не стався такъ сильнымъ, що треба було лѣкаря призвати. Се було поводомъ, що нараду, котра мала ôтбутися вô второкъ, ôтложено на слѣдуючій понедѣлокъ. Всякій иншій вѣдомости суть ложнѣ, позаякъ офиціяльно о нихъ зовсѣмъ мовчатъ. До „Neue fr. Presse“ доносятъ зновъ зъ Потербурга, що бôль въ правôмъ плечи стався теперь о стôлько грознѣйшимъ, що до него прилучився ще ревматизмъ. Шефъ генерального штабу жандармеріи ген. Кантакузенъ зôставъ увôльненый ôтъ дотеперѣшнои служby и дôставъ ôтпустку за границю, а то по тôй причинѣ, що маe зôстати министромъ вôйны въ Болгаріи. Якъ отже зъ сего видно, вплывъ Россіи починае зновъ змагатися въ Болгаріи. Вѣдомôсть сю потверждаютъ телеграмы зъ Петербурга. Генералъ-майоръ Кантакузенъ ѣде отже до Болгаріи, а съ нимъ выѣзджае такожь и ген. Лѣсовой, бувшій министеръ вôйны въ Болгаріи; але сей послѣдный позôстане въ россійскôй службѣ и ѣде лишь туды за ôтпусткою яко россійскій генералъ. — Результаты дотеперѣшныхъ дебатъ въ „государственномъ совѣтѣ“ надъ университетскимъ статутомъ здаются доказувати, що ôнъ вже не прійде пôдъ обраду повного совѣта. Судьба кохановскои комисіи ще не покôнчена остаточно. На кождый случай здаeся, що робота сеи комисіи не останеся безъ наслѣдкôвъ, бо и въ кружкахъ административныхъ чуютъ потребу розширити самоуправу. Кажутъ, що самъ царь есть дуже за заведеньемъ самоуправы, а лишь дотеперѣшный кабинетъ противится тому, бо боится, що стративбы всякій вплывы. — Заручины великôго князя Сергія съ гесскою княжною Елисаветою маютъ бути сими днями оголошенѣ. — „Русск. Вѣд.“ доноситъ, що въ Петербурзѣ въ часѣ великого поста буде ôткрыта електрична выстава. — „Journ. de St. Petersb.“ доноситъ, що Россія згодилася на высланье спôльнои флоты на хиньскій воды, але при тôмъ застерегла собѣ, що всяка акція, наколи бы лишь прійшло до якои, повинна мати на цѣли безпеченьство чужинцѣвъ въ хиньскихъ пристаняхъ и нѣякъ не може мѣшатись въ користь однои зъ воюючихъ сторôнъ. Цѣль интервенціи маe бути чисто гуманитарна.

Нѣмеччина. Нѣмецкій престолонаслѣдникъ вернувъ 23 с. м. рано до Берлина. О розговорѣ его съ папою доси нѣчого не чувати; офиціяльнѣ и пôвъ-офиціяльнѣ газеты мовчатъ упорно. Одинъ лишь кореспондентъ англійск. газ. „Daily News“ осмѣляeся робити гдеякѣ свои уваги. Ôнъ мавъ именно бути такъ щасливымъ, що бачивъ нѣмецкого престолонаслѣдника, якъ сей входивъ и выходивъ ôтъ папы и на сѣй пôдставѣ робитъ гдеякѣ уваги. Ôнъ каже, що коли князь входивъ до папы, то бувъ сумный и трохи змѣшаный, коли же выходивъ лице его було розъяснене и сіяло вдоволеньемъ. Зъ сего вноситъ отже, що мисія престолонаслѣдника повелася якъ слѣдуe. Въ тôмъ полягала та мисія доноситъ теперь „Германія“. Пôсля кореспонденціи, яку она одержала зъ Риму, мавъ нѣмецкій посолъ въ Римѣ получити слѣдуючу инструкцію: 1) Ôтвѣдины престолонаслѣдника у папы маютъ послужити до того, щобы представити въ правдивôмъ свѣтлѣ становище политичне нѣмецкого правительства супротивъ церкви и заявити при тôмъ, що правительство не есть всемогуще и муситъ ôтноситися до заступникôвъ народа. 2) Що дотыкае параграфôвъ о епископахъ, то належитъ пріобѣцяти, що епископъ министерскій буде ухаскавленый. 3) Правительство готове знести право заказове въ тыхъ діецезіяхъ, котрыми доси управляли безъ всякои перешкоды зъ стороны правительства, тôлько въ Колоніи и Познани маe се право силу, доки епископске пытанье не буде управильнене. 4) Роблено конкректнѣ предложеня що до пытань о образованю, котрѣ межи иншими тыкаютъ такожь часу образованя въ семинаряхъ, missio canonica для теологичныхъ професорôвъ при университетахъ, допусканье приватныхъ доцентôвъ до исторіи литературы и философіи. Правительство готове всѣ тѣ предложеня залагодити одною уставою. — „Пôсля Neue fr. Presse“ мала курія римска поробити лишь слѣдуючѣ предложеня: 1) Помилуванье епископа въ Минстеръ; 2) компромисъ въ справѣ выхованя духовныхъ; 3) Знесенье права заказового. — Министеръ вѣроисповѣдания занявся переведеньемъ прошень о диспензіи, поданыхъ 19 с. м. епископомъ кульмскимъ. Насамперед будутъ залагоджены тѣ прошеня, котрѣ не переходятъ власть министерства, за дозволеньемъ короля и безъ всякихъ дальшихъ крôкôвъ. Выданье диспензы наступитъ, скоро лишь діецезіи будутъ розслѣджены. 119 диспензій для вроцлавскои діецезіи зôстали вже высланѣ кульмскому епископови.

Англія. Положенье англійского президента министрôвъ дуже незавидне. Глядстонъ жаднои хвилѣ неневный свого житя. Якъ лишь розôйшлася поголоска, що Феніяне постановили его убити, мусѣвъ ôнъ въ ночи утѣкати до одного зъ своихъ пріятелѣвъ, щобы тымъ способомъ Феніяне не довѣдалися, где ôнъ проживае. Обавлялися именно, що Феніяне нападутъ на него и що полиція, котра его стереже, не буде могла опертися завзятымъ Ирляндцямъ. Теперь стереже Глядстона полиція на кождôмъ кроцѣ. Коли ôнъ не давно въ Говарденъ ишовъ съ женою и донькою до церкви, ишли передъ ними и по за ними полицисты зъ добутыми револьверами. Въ домѣ, въ котрôмъ ôнъ проживае, стереже полиція всѣ входы. — Въ Анагтавнъ чотыри милѣ ôтъ Гальвай въ Ирляндіи сталося страшне убійство аграрне. Жертвою его стався якійсь арендаторъ именемъ Мойлянъ, котрый недавно що пріѣхавъ зъ Америки и взявъ въ аренду хутôръ, зъ котрого выкинено давнѣйшого арендатора. Се було противъ законôвъ лиги и ôнъ мусѣвъ за то житьемъ заплатити. Мойлянъ вертавъ съ женою ôтъ свого батька, коли наразъ заступивъ имъ дорогу якійсь чоловѣкъ съ рушницею въ руцѣ и не говорячи нѣ слова, стрѣливъ ему въ груди. Мойлянъ повалився на землю, а убійця хотѣвъ ще другій разъ стрѣляти въ него, коли жена раненого заслонила его и хотѣла его ратувати. Убійця ôттрутивъ жену и загрозивъ ѣй, що и ей убье, якъ она лишь поважится кричати. Потôмъ вымѣривъ ще разъ до лежачого вже на земли Мойляна и добивъ его, стрѣливши ему въ голову. Полиція выслѣдила и увязнила вже шѣсть людей, котрѣ стоятъ въ звязи съ симъ убійствомъ. — Якъ теперь довѣдуемося, зôбрали були Феніяне въ Америцѣ на процесъ О'Доннеля 10.000 фунт. штерл., значитъ сто тысячъ зр. Зъ сеи сумы дôставъ лишь самъ защитникъ 30.000 зр.; значну суму дôстала такожь и вдова по страченôмъ. Где подѣся решта грошей? Сама ôтповѣдь на се пытанье дуже перестрашуe Англичанъ.

Сербія. Бѣлградска газета урядова оповѣстила сими днями засудъ позаочный, выданый на ворохобникôвъ, котрѣ змогли спастися бѣгствомъ до сусѣдныхъ краѣвъ. Никола Пасичъ, Олекса Станоевичъ, Шика Миленовичъ, Райсичъ, Михайло Веселиновичъ, Марковичъ, Лека Гюровичъ и Іовановичъ Іоличъ засужденѣ на смерть. Всѣ другій засужденѣ на тяжку вязницю ôтъ 5—15 лѣтъ. Въ Бѣлградѣ зачинаютъ вже поговорювати о министерскôй кризѣ. Повôдъ до сего подали послѣдній переговоры Ристича съ королемъ. Дотеперѣшный кабинетъ виранде стоитъ сильно, але Никола Кристичъ обôймивъ министерство лишь на розказъ короля, отже и на розказъ его може уступити. Догадуются, що Ристичъ обôйме зновъ министерство. О скôлько сѣ догадки справедливѣ, будучнôсть покаже.

НОВИНКИ.

— **Статутôвъ „Зорѣ“**, руского товариства ремѣсничого во Львовѣ, ц. к. намѣстництво не потвердило зъ причины — якъ сказало въ рѣшеню — гдеякихъ неформальностей.

— **Новѣ читальнѣ** закладаются въ селахъ Городищи коло Залозець и въ Вѣстовôй коло Калуша. Щасть Боже! — Нова „Правда“ закладаeся въ Скварявѣ въ золочѣвщинѣ заходомъ о. Мих. Струминьского.

— **Торжество читальнѣ въ Куткôвцяхъ.** Зъ Тернополя пишутъ намъ: Въ селѣ Куткôвцяхъ пôдъ Тернополемъ ôтбувся дня 13 (25) грудня с. р. другій въ ряду музикально-науковый вечерокъ, устроеный выдѣломъ тамошнои читальнѣ. Вже коло 3 год. по полудни зачали сходитися члены читальнѣ до хаты ч. газды Болюя, котрою не погордила и руска интелигенція зъ Тернополя. И такъ прибули Вп. пп. Л. Шеховичъ, адъюнктъ судовый, Литвиновичъ, заступникъ прокуратора, проф. Ю. Гецѣвъ, П. Чумакъ, укôнченый богословъ, Н. Левандовскій, укôнченый техникъ и хоръ, зложеный зъ рускои молодѣжи. Вступну рѣчь сказавъ п. Шеховичъ, загрѣваючи присутныхъ селянъ до просвѣты и всказавъ на велике значенье народныхъ читаленъ и „Народнои Торговлѣ“ во Львовѣ. Ôттакъ ôтспѣвавъ хоръ основателямъ читальнѣ „многая лѣта“. Дальше проф. Гецѣвъ державъ выкладъ о оборотѣ землѣ коло сонця, о причинѣ дня, ночи и чотырохъ поръ року, о притягаючôй силѣ землѣ и т. д. П. Левандовскій зазначивъ потребу розширеня у насъ правдивои господарки, торговлѣ и промыслу и заохочувавъ селянъ, щобы побôчь рôльництва занималися ще промысломъ и торговлею. На конець выступивъ зъ бесѣдою мѣсцевый парохъ и предсѣдатель читальнѣ о. Михаилъ Ясеницкій. Довша его, ясна и для селянъ зрозумѣло высказана бесѣда зробила на всѣхъ якъ найлучше враженье. Бесѣдникъ подавъ рôжницю мѣжь державою абсолютною, конституційною и республикою, розôбравъ обширнѣйше значенье Австріи яко державы конституційнои и выяснивъ въ хорошій способôбъ задачу радъ громадскихъ, мѣскихъ, соймôвъ краевыхъ и думы державнои. Особливо подобалися его доказы о неоцѣнимôй вартости конституціи и завôзванье селянъ, щобы користувалися даными имъ правами. Дальше кутковецкій душастыръ заохочувавъ своихъ прихожанъ до науки, черпати якъ найбôльше вѣдомостей зъ такъ богатои скарбницѣ, якою есть читальня, и горнути до читальнѣ якъ найбôльше число членôвъ. Бесѣду о. Ясеницкого принято грôмкими оплесками ôтспѣвано ему „многая лѣта“. Потôмъ дано перекуску. Душа радѣла, бачучи, якъ два великій столы не выстарчили для зôбраныхъ гостей, коли молодѣ и сѣдоголовѣ, „паны“ и „мужики“ побѣчь себе сидѣли та о спôльнôмъ дѣлѣ розправляли. А ще бôльша настала радôсть, коли до 50 рôжнородныхъ голосôвъ заспѣвало знану пѣсню „Миръ вамъ братя“ и другѣ свѣтскѣ пѣсни. „Коломыйку“ по першôй зворотцѣ „Верховины“ приняло цѣле зôбранье съ великимъ ентузіязмомъ. Хоръ молодѣжи ôтспѣвавъ цѣлкомъ добре 7 кавалкôвъ зъ нотъ; гдекотрѣ мусѣвъ на вѣть повторяти. О 8. год. подякувавъ о. Ясеницкій интелигенціи тернопôльскій и всѣмъ зôбранымъ за ласкавый спôвъудѣлъ, запевнивъ, що есть зъ вечерка вповнѣ вдоволеный, а коли и парохіяне его на запытанье то само потвердили, зачалися всѣ лагодити до ôтходу. Хоръ заспѣвавъ на выходѣ: „Ще не вмерла Украина“, и саля почала поволи выпорожнятись. — Читальня кутковецка не велика; членôвъ всѣхъ есть якъ намъ казали лишь 23. Въ самôмъ селѣ нема людей богатыхъ, але суть богатѣ розумомъ и наукою. Суть вправдѣ и вынятки, бо зôбранѣ вертали зъ народного вечерка, а проводирѣ громады, вôйтъ и присяжный, вертали зновъ зъ свого вечерка, але люде такѣ тамъ певно вже не довго будутъ старшувату. Въ-кôнци мусимо зазначити, що участь интелигенціи на такихъ селяньскихъ вечеркахъ маe велике значенье. На запытанье одного присутного селянина, котрый зъ двохъ вечеркôвъ лѣпше ему сподобався, одержали мы ôтповѣдь: Сей бувъ краснѣйшій, бо бôльше „панôвъ“ выступало съ бесѣдами и бувъ спѣвъ, а на першôмъ того не було. Такожь отже не одно пôшлобы намъ о много лѣпше, коли бъ наша интелигенція не жалувала свого труду и частѣйше давалася видѣти мѣжь селянами. И теперь моглобы бути на згаданôмъ вечерку бôльше интелигенціи, особливо що Куткôвцѣ терноп0льскимъ Русинамъ „пôдъ носомъ“. На кождый однакъ способъ вечерокъ въ Куткôвцяхъ удався дуже добре. Надѣемося, що святкованье „3-ого мая“, котре зновъ маe устроити выдѣлъ читальнѣ, выпаде при спôвъудѣлѣ бôльшого числа терноп0льскои интелигенціи ще красше.

— **Зъ Богородчанъ.** (*Посвященье новои церкви въ Саджавѣ.*) День 3 л. грудня бувъ днемъ радости, днемъ заслуженои славы, для громады Саджава, въ дню бо тôмъ ôтбулося посвященье новои величавои церкви. По осьми-мѣсячнôй дуже ревнôй и вытревалôй праци, громадяне саджавецкій зôбралися численно на торжество посвященя нового дому Божого. Зъ дочернои Глебôвка надоспѣвъ народъ съ крестнымъ походомъ, а зô всѣхъ сторôнъ спѣшивъ богомôльный народъ на посвященье. Чинъ посвященя довершивъ Всч. о. К. Павовскій мѣсто-деканъ, въ спôвъудѣлѣ о. А. Заклиньского и мѣсцевого пароха. Въ часѣ богослуженя державъ ôтвѣтну торжеству промову о. А. Заклиньскій пôдносячи въ вычерпуючій способъ великій заслуги вытревалости въ праци цѣлои громады Саджавы, що въ протягу одного року (ôтъ мая до 3 грудня 1883) такъ величаву (пôсля греческого уставу съ 5 копулами, тримаенными крестами) нову церковь збудували! Не заперечитъ нѣкто, що робота будôвничого ч. п. Семена Костея зъ старыхъ Богородчанъ, выпала хорошо, искусно словомъ выкôнчено. До постройки той причинилися: Его Сіят. графъ Рудольфъ Стадіонъ, подаривши 1 моргъ лѣса на матеріялъ и 300 зр. въ готôвцѣ, а прочій всѣ выдатки понесли громадяне Саджавы (безъ помочи дочернои Глебôвки) и то навѣть безъ розписки конкуренційнои, добровôльными складками, безъ примусу, безъ гвалту, безъ екзекуціи та секвестру! кождый парохіянинъ по силамъ своимъ жертвувавъ, о скôлько змагавъ, а треба знати, що громада Саджава знаходилася въ дуже критичнôмъ матеріяльнôмъ положеню, бо потерявши въ роцѣ 1880 черезъ пожаръ церковь хорошо украшену и богато въ всякій приборы заосмотрену, въ вартости 10—12.000, потерпѣла въ слѣдуючихъ лѣтахъ (1881 и 1882 рр.) черезъ повѣнь значнѣ шкоды, а въ конець, щô огонь не знищивъ и вода не затопила, то (въ 1882 р.) ще градъ вымолотивъ на пни! Незавидні обставины такои громады, а ту необходима потреба нову церковь будувати, а въ додатку ще на реставрацію ерекціональныхъ будынкôвъ 608 зр. 84 кр. зложити. — Посередъ такихъ тяжкихъ ôтношень обнявъ приходъ о. Волод. Паукъ, котрый за помочею Бога, а вытревалостею въ праци громадянъ въ протягу 8 мѣсяцѣвъ, побудувавъ нову церковь, и спровадивъ все на шляхъ желаемого порядку... Пôднести треба, що по патронѣ значнѣйшими датками до постройки церкви, причинилися именно: ч. Василь Бойко, пожертвовавшій 50 зр. на цинкову бляху, и въ слѣдъ за нимъ ч. Стефанъ Соловей подаривъ 100 зр. на покрытье бляхою. Такъ якъ всѣ прихожане одушевлюванѣ своимъ пастыремъ, радо и охотно спѣшили на роботу къ церквѣ, то особенно ôтзначити треба старшину церковну братства ч. Стефана Соловея, Матія Середюка, а найбôльше Прокопа Залѣского, котрый цѣле лѣто, ôтъ мая ажь до грудня анѣ на одинъ день не ôтступавъ церкви, але и самъ трудився и робôтника доставлявъ, словомъ, бувъ „душею“ тои працѣ — а вытревалôсть, енергія того чоловѣка богато допомогла, що въ протягу 8 мѣсяцѣвъ стала нова церковь вартости 5000 зр. Съ сыновною преданностею и вдячностею пôдносимо, що и Его Вел. Найяснѣйшій Панъ, благоволивъ на будову тои церкви подарити 100 зр. Слѣдуe теперь внутрѣшне устроенье и окрашенье церкви, котрѣ съ поступомъ побожности, тверезости, ощадности и прочихъ честнотъ христіянскихъ спôльною працею парохіянъ доведеся до ладу...

— **Значну крадѣжь** паперôвъ цѣнныхъ и готôвки поповнено въ Сокали. Пôсля телеграмы тамошного уряду громадского зъ дня 24 с. м. скраджено именно купоны: ôтъ ренты срѣбломъ ч. 57.863, ôтъ листôвъ заставныхъ галиц. банку ипотечного по 1.000 зр. ч. 7.841, 7.846 и 7.865, ôтъ листôвъ заставн. товариства кредитового земского по 1.000 зр. ч. 2.944, 8.168, 8.189 и 8.702; дальше льосъ зъ р, 1864 на 100 зр. ч. 2.455, 15 асигнатъ Гольдстерна, а мѣжь тымъ двѣ по 1.000 зр. и двѣ по 500 зр., облигаціи россійскѣ: 6 штукъ по 1.000 рублѣвъ, такожь въ готôвцѣ 2.500 зр. и 400 рублѣвъ. Пôсля новѣйшои реляціи скраджено такожь 15 асигнатъ касовыхъ закладу рустикального по 50 зр., чч. 5.157, 5.158.

— **Противъ „Neue fr. Presse“** вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ съ кôнцемъ року польскѣ галицкѣ газеты розвиваютъ дуже завзяту агитацію. И сего року ведеся така агитація, тôлько ще на бôльшу скалю, якъ доси. Розумѣeся, що „Neue fr. Presse“ зъ тои агитаціи може лишь усмѣхатися, знаючи добре, що безъ неи, яко безперечно найлучше редагованого органу сполученои лѣвицѣ, не зможе довго обôйтися нѣяке поважне касино, такъ само якъ бôльша реставрація або кавярня. Минувшого року гдеякій львôвскій публичнѣ льокалѣ були пôддалися грôмкому команду „Precz z Neue fr. Presse!“ и выкинули ей, — але небавомъ, бачучи, що зъ тои причины убуваe имъ гостей, — бо многѣ, особливо войсковѣ, лишь задля читаня „Neue fr. Presse“ приходили, — по кварталѣ або по мѣсяци знову ей предплатили. Правду сказати, Поляки, граючій нынѣ велику ролю политичну въ Австріи, не повинні позбавляти себе случаю довѣдуватись, що говоритъ про нихъ першій органъ сполученои лѣвицѣ, тымъ бôльше, що въ „Neue fr. Presse“ попадеся имъ часомъ прочитати и слово критики на ихъ поступованье съ Русинами. Замѣсть „Neue fr. Presse“ припоручаютъ польскѣ газеты „Wiener Allgem. Zeitung“, котра для Полякôвъ вже зовсѣмъ не маe вартости, бо все, що она пише про Полякôвъ, есть лишь вытягомъ зъ „Gazet-ы Narodow-ои“, „Czas-у“ e tutti quanti. Въ загалѣ жь треба сказати, що въ Вѣдни нема теперь анѣ однои такои часописи, о котрôй можнабы сказати: „отсе независимый, до всѣхъ народностей австрійскихъ съ однаковою справедливостею ôтносячійся органъ!“

— **Зъ Кременчука** пишутъ, що присланѣ до полкôвъ рекруты разомъ съ мѣщанами почали турбувати жидôвъ, однако скорый прихôдъ властей и войска перешкодивъ бôльшому погромови.

— **Надъ 100 родинъ жидôвскихъ** мусѣло опустити Каменець Подôльскій, бо мѣсцевый губернаторъ вводитъ въ житье давнѣ розпорядженя, пôсля котрыхъ въ окрузѣ 60 верствъ ôтъ границѣ, жиды можутъ осѣдати лишь пôдъ гдеякими условіями.

— **Угорскій министеръ обороны краевои**, Радай, померъ дня 26 грудня въ готели въ Вѣдни; причиною несподѣваного скону було удушенье въ наслѣдокъ напрасного напухненя чиряка въ горлѣ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Презенту получивъ о. Левъ Лонцкій на Девятники, дек. бобрецкого.

Парохію въ Демни получивъ о. Мод. Хоминьскій.

Завѣдательство получивъ: о. Ант. Левицкій въ Волосовѣ, дек. тысьменицкого.

Сотрудництва получили оо.: І. Стеблецкій въ Тлустôмъ, дек. залѣщицкого и Ив. Глиньскій въ Плавчи, дек. скалатского (приват.).

Въ пропозицію на Тростянець, дек. снятыньского умѣщенѣ оо.: 1) І. Рогужиньскій зъ Вашковець, 2) Іоах. Федюкъ зъ Миколаева и 3) Ал. Заклиньскій зъ Тростянця.

Митропол. консисторія вставляeся до ц. к. намѣстництва о особистый додатокъ для о. Из. Ганкевича капелана зъ Паньковець, дек. кудрынецкого.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Проповѣдь**, выголошена на дни 12 (24) мая 1883 пôдъ часъ поминального богослуженя за упокôй бл. п. Володимира Барвѣньско-

видній обставины такои громады, а ту необходима потреба нову церковь будувати, а въ додатку ще на реставрацію ерекціональныхъ будынкôвъ 608 зр. 84 кр. зложити. — Посередъ такихъ тяжкихъ ôтношень обнявъ приходъ о. Волод. Паукъ, котрый за помочею Бога, а вытревалостею въ праци громадянъ въ протягу 8 мѣсяцѣвъ, побудувавъ нову церковь, и спровадивъ все на шляхъ желаемого порядку... Пôднести треба, що по патронѣ значнѣйшими датками до постройки церкви, причинилися именно: ч. Василь Бойко, пожертвовавшій 50 зр. на цинкову бляху, и въ слѣдъ за нимъ ч. Стефанъ Соловей подаривъ 100 зр. на покрытье бляхою. Такъ якъ всѣ прихожане одушевлюванѣ своимъ пастыремъ, радо и охотно спѣшили на роботу къ церквѣ, то особенно ôтзначити треба старшину церковну братства ч. Стефана Соловея, Матія Середюка, а найбôльше Прокопа Залѣского, котрый цѣле лѣто, ôтъ мая ажь до грудня анѣ на одинъ день не ôтступавъ церкви, але и самъ трудився и робôтника доставлявъ, словомъ, бувъ „душею“ тои працѣ — а вытревалôсть, енергія того чоловѣка богато допомогла, що въ протягу 8 мѣсяцѣвъ стала нова церковь вартости 5000 зр. Съ сыновною преданностею и вдячностею пôдносимо, що и Его Вел. Найяснѣйшій Панъ, благоволивъ на будову тои церкви подарити 100 зр. Слѣдуe теперь внутрѣшне устроенье и окрашенье церкви, котрѣ съ поступомъ побожности, тверезости, ощадности и прочихъ честнотъ христіянскихъ спôльною працею парохіянъ доведеся до ладу...

— **Значну крадѣжь** паперôвъ цѣнныхъ и готôвки поповнено въ Сокали. Пôсля телеграмы тамошного уряду громадского зъ дня 24 с. м. скраджено именно купоны: ôтъ ренты срѣбломъ ч. 57.863, ôтъ листôвъ заставныхъ галиц. банку ипотечного по 1.000 зр. ч. 7.841, 7.846 и 7.865, ôтъ листôвъ заставн. товариства кредитового земского по 1.000 зр. ч. 2.944, 8.168, 8.189 и 8.702; дальше льосъ зъ р, 1864 на 100 зр. ч. 2.455, 15 асигнатъ Гольдстерна, а мѣжь тымъ двѣ по 1.000 зр. и двѣ по 500 зр., облигаціи россійскѣ: 6 штукъ по 1.000 рублѣвъ, такожь въ готôвцѣ 2.500 зр. и 400 рублѣвъ. Пôсля новѣйшои реляціи скраджено такожь 15 асигнатъ касовыхъ закладу рустикального по 50 зр., чч. 5.157, 5.158.

— **Противъ „Neue fr. Presse“** вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ съ кôнцемъ року польскѣ галицкѣ газеты розвиваютъ дуже завзяту агитацію. И сего року ведеся така агитація, тôлько ще на бôльшу скалю, якъ доси. Розумѣeся, що „Neue fr. Presse“ зъ тои агитаціи може лишь усмѣхатися, знаючи добре, що безъ неи, яко безперечно найлучше редагованого органу сполученои лѣвицѣ, не зможе довго обôйтися нѣяке поважне касино, такъ само якъ бôльша реставрація або кавярня. Минувшого року гдеякій львôвскій публичнѣ льокалѣ були пôддалися грôмкому команду „Precz z Neue fr. Presse!“ и выкинули ей, — але небавомъ, бачучи, що зъ тои причины убуваe имъ гостей, — бо многѣ, особливо войсковѣ, лишь задля читаня „Neue fr. Presse“ приходили, — по кварталѣ або по мѣсяци знову ей предплатили. Правду сказати, Поляки, граючій нынѣ велику ролю политичну въ Австріи, не повинні позбавляти себе случаю довѣдуватись, що говоритъ про нихъ першій органъ сполученои лѣвицѣ, тымъ бôльше, що въ „Neue fr. Presse“ попадеся имъ часомъ прочитати и слово критики на ихъ поступованье съ Русинами. Замѣсть „Neue fr. Presse“ припоручаютъ польскѣ газеты „Wiener Allgem. Zeitung“, котра для Полякôвъ вже зовсѣмъ не маe вартости, бо все, що она пише про Полякôвъ, есть лишь вытягомъ зъ „Gazet-ы Narodow-ои“, „Czas-у“ e tutti quanti. Въ загалѣ жь треба сказати, що въ Вѣдни нема теперь анѣ однои такои часописи, о котрôй можнабы сказати: „отсе независимый, до всѣхъ народностей австрійскихъ съ однаковою справедливостею ôтносячійся органъ!“

— **Зъ Кременчука** пишутъ, що присланѣ до полкôвъ рекруты разомъ съ мѣщанами почали турбувати жидôвъ, однако скорый прихôдъ властей и войска перешкодивъ бôльшому погромови.

— **Надъ 100 родинъ жидôвскихъ** мусѣло опустити Каменець Подôльскій, бо мѣсцевый губернаторъ вводитъ въ житье давнѣ розпорядженя, пôсля котрыхъ въ окрузѣ 60 верствъ ôтъ границѣ, жиды можутъ осѣдати лишь пôдъ гдеякими условіями.

— **Угорскій министеръ обороны краевои**, Радай, померъ дня 26 грудня въ готели въ Вѣдни; причиною несподѣваного скону було удушенье въ наслѣдокъ напрасного напухненя чиряка въ горлѣ.

го въ Тернополи іер. *Даниломъ Танячкевичомъ*, душпастыремъ Закомаря. Накладомъ Редакціи „Дѣла“. Львовъ 1883. Зъ друкарнѣ товариства им. Шевченка. Сторонъ 15. Цѣна 10 кр., съ пересылкою почтовою 12 кр.“ — Ся проповѣдь о. Данила Танячкевича своею техникою може служити за взорець проповѣди въ подобныхъ случаяхъ, а при томъ має и тое спеціяльне значенье, що предметъ єи относится до многозаслужившогося покойного Володимира Барвѣньского и що була вымѣрена головно до нашои молодѣжи. „Проповѣдь“ ся буде цѣннымъ здобуткомъ библіотеки передовсѣмъ кождого нашого священика, а такожь и свѣтского Русина.

— **Вѣнокъ на гробѣ И. С. Тургенева.** Рѣчи гг. Аѳанасьева, Борзаковскаго и Шостаковскаго, произнесенныя на засѣданіи Славянскаго Общества 8 сентября 1883 года. Одесса. 1883. Цѣна 30 коп. Въ тыхъ трехъ надосланыхъ намъ бесѣдахъ знаходятся матеріялы до житьеписи и оцѣнки литературнои дѣятельности Ив. Тургенева.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Теодоръ Олѣйникъ, другій чиновникъ „Народного Дому“ и отвѣчальный редакторъ „Вѣстника Народного Дома“, упокоився вчера рано въ 32 оимъ роцѣ житя. Вѣчна єму память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Хв. Выдѣлъ „Акад. Кружка“ во Львовѣ. „Завозванье“ Ваше мѣстимо, не жадаючи отъ Васъ, якъ впрочѣмъ и доси все бувало, нѣякои заплаты.

Завозванье.

Всѣхъ П. Т. бувшихъ членовъ общества „Академическій Кружокъ“ во Львовѣ, не звернувшихъ ще до сего часу книгъ пожиченыхъ зъ библіотеки сего общества, взываєся въ послѣдный разъ до отдачи, найдальше до 3 (15 го) сѣчня 1884 р. Имена не досыть-учинившихъ до того речинця нашому завозваню будутъ опубликованй къ рускихъ газетахъ, а если бы и то не мало наслѣдковъ, буде змушеный комитетъ прибѣгнути въ послѣдному средству, т. є. звернутися на судову дорогу. Отъ управляючого комитета общества „Акад, Кружокъ“. Во Львовѣ 15 (27) грудня 1883.

Желѣзничй поѣзды.

Отъ 1 червня 1883 пѣсля годинника львовского.

Отходятъ зъ Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двірця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львовъ-Щирець.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ двірця Підзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворець головный львовскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин, 16 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о год. 8 мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 поѣздъ мѣшаный и о год. 1 мин. 53 по пол. поѣздъ льокальный Щирець-Львовъ.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворець Підзамче о год. 10 мин. 17 веч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. 31 рано и о год. 3 мин. 48 по пол. поѣздъ мѣшаный.

Курсъ львовскій въ дня 27. м. грудня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 —	296 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	292 —	296 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 40	99 40
„ „ „ по 4% ав.	89 75	90 75
„ „ „ по 5% ав. період.	98 40	99 40
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 45	102 45
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	—
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 90	99 90
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 50	20 50
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 64	5 74
„ цѣсарскій	5 66	5 76
Наполеондоръ	9 56	9 66
Повимперіялъ	9 87	9 97
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ нѣмецкихъ	59 5	59 85
Срѣбро	— —	— —

(Курсъ текучого куп. безъ куповы)

!НА СВЯТА!

поручае свой богато и въ доборй товары заосмотреный СКЛАДЪ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ во ЛЬВОВѢ

(ул. Орменьска ч. 2.)

Розинковъ, мигдалювъ, дактелѣвъ, фигъ и всякого корѣня свѣжй транспорты въ самыхъ лучшихъ выбранй сортахъ.

Меду, повилъ, орѣховъ волоскихъ и турецкихъ больший запасы.

Свѣчокъ столовыхъ и церковныхъ, якъ и свѣчечокъ на ялинку выборъ значный.

Вина угорскй рожнои цѣны, почавши отъ 40 кр. за бутильку до 2 зр.

Кромѣ сего удержуєся на складѣ **чай, каву, коняки, румы, араки, розолисы**, и прочй въ складъ корѣнной торговлѣ входячй артыкулы, а такожь **паперы, чорнила, оловцѣ** и всякй приборы до писаня.

При томъ помѣщеный такожь **отдѣлъ съ насѣньемъ.**

Звертаємо увагу на посылки 5-килевй почтовй, котрй такъ дешево стоятъ, що оплатится и въ найдальшй стороны добрый товаръ занисувати.

Всякй замовленя выповняются безпроволочно и совѣстно.

Кто бы мавъ на продажъ добре насѣнье, просимо, нехай пришле пробки и подасть цѣну. Купуемо такожь масло и прочй продукты нашои господарки и нашого промыслу въ добрыхъ сортахъ. (3—?)

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ **противъ кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д, якъ зъ **вусколистнои бабки** роблень и задла свого певного скорого наслѣдку высоко цѣненй

Бонбоны бабковй

Виктора Шмидта & сыновъ

въ **Вѣдни.** (3—12)

Правдивй только въ Аптикахъ **и у Короля Баллабана и Ст. Маркевича во Львовѣ.**

Завѣдатель пасѣкъ

дворскихъ, зъ 20 лѣтнымъ досвѣдченьемъ, отъ 15 лѣтъ завѣдуючій головными пасѣками, отъ 7 лѣтъ остаючій на однѣмъ мѣсци и завѣдуючій пасѣками въ числѣ 1000 пнѣвъ — отъ 1-го цвѣтня 1884 р. може бути свободный и може принати завѣдательство пасѣкъ въ краю, або за границею.

Интересованй зволятъ ласкаво удатися письменно до предсѣдателя Товариства пчольничого во Львовѣ або подъ адресою: *H. H. poste restante Залозцъ.* (4—4)

Торговля знарядовъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручає свой ново откритый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:

Товаровъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (7—15)

Ново отворена

ТОРГОВЛЯ и СКЛАДЪ

ВЫРОБОВЪ МАСАРСКИХЪ

И. ВИКТ. УНДЕРКИ

ул. Галицка ч. 24 во Львовѣ

Поручає всякого рода Кудинину якъ: Шинки, Полядвицѣ, Салями, Ковбасы, Сальцесоны, Ковбаски, Смалець, Солонину и т. п. артикулы — кождого часу свѣжй и найлучшои якости по умѣркованыхъ цѣнахъ. Замовленя на провинцію за готовку або за послѣпатою выконуются съ всею точностею. 5—5

Складъ гербаты и руму бремского

Свѣжий дрождже прасований

НА СВЯТА РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

припоручае

по цѣнахъ найдешевшихъ

торговля товаровъ корѣнныхъ и виктуаловъ

ТАДЕЯ ШАВИНЬСКОГО

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

въ Базари мѣсковъ коло рускои церкви.

Мигдалы, родзинки, фиги, дактелѣ, цикаты, орѣхи волоскй и турецкй, мѣдъ патоку, повила угорскй, сливки турецкй, и т. д. и т. д. (1—?)

Ласкаво замовленй товары высыляє якъ найскорше.

Головный складъ муки паровои

Складъ винъ, розолисовъ и ликеровъ

Муштарда - Естрагонъ

въ патевтованомъ опаковаю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка ⅛, ¼, ½ кильовй слоики правдивй лишь съ фирмою и охоронною маркою можь достати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ

ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблює на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшй и поправленй

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантією 5 лѣтъ.

Тыжневй раты 1 зр.,

або пѣсля умовы.

Колька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылає рокъ-рочно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентовъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами подъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зопсуєсь — нѣжь си еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (32—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выроблення силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системовъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторонъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „Просвѣта“ и продає по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрниковъ Статутовъ и 1 примѣрн. поданя до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“

ул. Сркабковска ч. 2.

!!НА СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ!!

Отзначеный листомъ похвальнымъ

ПЕРШІЙ НАЙБОЛЬШІЙ МАГАЗИНЪ

НОВОСТЕЙ и ЗАБАВОКЪ

ГЕНРИКА МИЛЛЕРА

рогъ улицъ Галицкои ч. 6.

поручає въ найбольшомъ выборѣ

ЗАБАВКИ ДЛЯ ДѢТЕЙ:

Ляльки стройно убранй съ волосьемъ и безъ, такожь неубранй, штука по кр. 15, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80 и 1 зр. до 5 зр. — **Ляльки** кличучй Мама, Тата, по зр. 2 до 5. — **Гры товариски** найновѣйшого вынайденя штука отъ кр. 40 до зр. 4. — **Забавки Фребля** поучаючй для дѣтей отъ лѣтъ 3 до 10, штука по кр. 40, 50, 80 и зр. 1 до 5. — **Забавки пуделковй** представляючй: господарства, села, польованя, жовнѣровъ и иншй въ великомъ выборѣ; штука по кр. 20, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 до зр 5. — **Инструмента музичнй** якъ: скрипки, флеты, клярнеты, гармоніи и катаринки о 1 и 4 мелодіяхъ, метальофоны шт. по кр. 20, 30, 40, 60, 80 до зр. 12. — **Убранія для дѣтей**, якъ, поручникъ, охотникъ, жокей, рицарь шт по зр 1, 2, 3, 4 до 6. — **Великій выборъ приборовъ на Боже деревце**, якъ: лѣхтарики, бомбоньерки, опочѣ щлянній, свѣчки и иншй дробницѣ шт. отъ кр 1 до 26. — **Шопки и фигурки для шопокъ** отъ зр. 1 до 5. — Замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше отворотнимъ почтою (5—5)

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

НА СВЯТА

поручае Торговля

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Орменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому“)

ДРОЖДЖѢ ПРАСОВАНЙ по 70 кр. за ½ кило якъ и всѣлякй

ТОВАРЫ КОРЕННЙ

по значно дешевшихъ цѣнахъ, якъ въ другихъ торговляхъ;

такожь

найновѣйше выданье

КОЛЯДЪ

и пѣсень набожныхъ

по 12 кр. за 1 екземпляръ при замовленю 1 тузина додаєся 2 екземпл. безплатно.

Замовленя зъ провинціи залагоджує по можности якъ найскорше, не числячи опакованя.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 143. Львôвъ, Вторникъ 20 грудня 1883 (1 сѣчня 1884). **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Запросины до предплаты
на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаємо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*“. Съ поновленными силами, съ надѣєю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцевъ — пôдпимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„**Дѣло**“ и „**Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей**“ будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*“ що вторника, четверга и суботы, а „*Библіотека*“ два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на „**Дѣло**“ выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на „**Библіотеку найзнам. повѣстей**“ выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублевъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Мавриkія Іокая „*Золотый человѣкъ*“, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до „**Администрациі Дѣла во Львовѣ**“.

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маѣ часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ выровнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

Що намъ шкодитъ?

Були колись часы — въ исторіи они позаписуванй грубыми и выразными буквами — коли премудрôсть народна утворила приповѣдку: „упертый якъ Русинъ.“ Тяжка недоля, тысячнй переслѣдованя, середъ котрыхъ рускій народъ не тôлько остоявся твердо въ потокахъ крови и моряхъ пожарôвъ, але крôмъ того нѣколи не зрѣкся своихъ правъ, нѣколи не перестававъ ихъ домагатися всякими можливыми способами, — то було жерело, зъ котрого выплыла та приповѣдка.

Нынѣ часы змѣнилися. Обставины рускаго народа, а бодай однои єго частины, поправилися. Пôдъ конституційнымъ правленьемъ рускôй народности запевненый розвôй, и безъ выразного потоптаня конституціи нѣкто вже не може намъ єго заперечити. Засада конституціи признаѣ намъ свободу и рôвноправнôсть. Але мѣжь засадою а практикою „пропасть велія утвердися“, не зъ чієи небудь спеціяльнои вины, але зъ конечности, зъ самои природы рѣчи. Такъ єсть все и всюды. Кожда конституція єсть прецѣ тôлько словне выраженье тыхъ суспôльныхъ силъ, якй въ данôй державѣ держатъ себе въ рôвновазѣ. Кожда конституція, о скôлько она ôтносится до живого организму суспôльного, вмѣщаѣ въ собѣ заразомъ конечнôсть ненастаннои змѣны, непостôйности, вѣчного перебудовуваня въ мѣру того, якъ одинй факторы суспôльнй ростутъ и змагаются, а другй нидѣютъ и слабнуть, якъ центръ тяжкости зъ одного мѣсця переносится въ друге. Кожда конституція затымъ зъ самого свого понятя заключаѣ въ собѣ конечнôсть ненастаннои боротьбы за розвôй, за права, за свободу. О кôлько котра конституція даѣ бôльше поля поодинокимъ факторамъ суспôльнымъ до тои боротьбы, — чимъ менше вяже она силы суспôльнй и тамуѣ ихъ свобôдне супôрництво, тымъ єсть лѣпшою и свобôднѣйшою. Та боротьба, уперта, вытревала и ненастанна, се єсть именно той желѣзный мôстъ, котрый лучитъ съ собою роздѣленй береги засады и практики конституційнои.

Єсть се стара правда, що кожда суспôльнôсть маѣ таку свободу, якои єсть гôдна, т. є. яку собѣ ненастанною, щоденною боротьбою здобути и кождого дня на ново здобувати потрафитъ. Свобода отже, котра маѣ проявитися на практицѣ въ житю конституційнôмъ, повинна жити въ серци кождого горожанина якъ вѣчно живе, неôтступне и незасыпляюче почутье потребы такои свободы. Безъ того почутя, безъ того нехибно а уважно зверненого ока на тй границѣ, до якихъ иде свобода кождои єдиницѣ а поза котрыми зачинаѣся безправнôсть и самоволя, безъ тои горожанъскои чуйности надъ своими правами жадна писана конституція намъ не въ силѣ запоручити практичнои свободы. Навѣть при найсвобôднѣйшôй конституціи той, кто засне середъ дороги, буде потоптаный ногами слѣдуючихъ подорожныхъ.

Памятаючи твердо все те, запытаймо себе самыхъ: чи оправдуеся на насъ та стара приповѣдка, що величаѣ насъ упертыми? Чи потрафимо мы досы, по такъ многихъ лѣтахъ конституційного житя, збудувати собѣ мôцный, желѣзный мôстъ, котрый лучивбы во єдино нашй конституційнй засады и щоденну практику нашого житя? Чи умѣемо мы щоденно, въ найважнѣйшихъ дѣлахъ и найменшихъ дрôбницяхъ бачнымъ окомъ пильнувати своихъ правъ, добиватися того, що намъ належится пôсля права и того, чого добиваются сусѣдній народы?

Где дрова рубаютъ, тамъ трѣски летятъ. Где ведеся вѣчна и ненастанна боротьба о права и свободу, тамъ очевидно ненастанно сей або той мусѣвъ въ однôмъ або другôмъ взглядѣ щось потерпѣти, понести якусь жертву. Такій вже законъ природы. Чи жертва та пропаде марно? Нѣ! Она сторицею съ часомъ ôтплатится єму самому и єго дѣтямъ, — бо именно зъ такихъ жертвъ и будуеся той желѣзный мôстъ мѣжь засадою а практикою конституційною. Чи поносячй такй жертвы, одинъ, другій и десятый горожанинъ, роблятъ черезъ то комусь якусь ласку? Нѣ! Они тôлько самй собѣ и дѣтямъ своимъ роблятъ прислугу на будуще, — они тôлько жертвуютъ, якъ тй надморскй жителѣ, що съ великимъ трудомъ на березѣ моря будуютъ камѣнну греблю, котра маѣ охоронити ихъ хаты и поля ôтъ заливу водою.

У насъ, пожаль ся Боже, на тй дѣла зовсѣмъ инакше дивлятся! Чи не лучаеся у насъ такъ, що коли на неодного Русина прійде якійсь дотискъ — менше о те, чи справедливый чи нѣ, — ôнъ попередъ всего стараеся заслонити „щитомъ слабодушности“, отъ н. пр. хочьбы запевненьемъ о своѣй якôй-небудь „лояльности“, хочь неразъ таке запевненье выходитъ зовсѣмъ не въ пору и безъ потребы. А коли се не поможе, такъ тогды вже нема нѣ опору, нѣ достоиньства въ зношеню удару, — слабодухъ опускаѣ руки и голову и готовъ або хочь сейчасъ покидати свою землю и переноситись Богъ знаѣ куды, мовлявъ „на кубаньскй степы“, або, що бôльше, готовъ навѣть покинути своѣ почутье народне, свои засады, выречись своихъ переквдчень, якъ Петро-апостолъ въ тяжкôй хвили вырѣкся Христа. Не досыть того, — по такôмъ далеко не горожаньскôмъ и не конституційнôмъ кроцѣ ще не одинъ и величаѣся: „Отъ я те и те претерпѣвъ для Русинôвъ!“ Мѣжь тымъ для Русинôвъ зъ єго терпѣня тôлько користи, що зъ торôчного снѣгу, — але за то зъ єго невчаснои хочьбы и найдрôбнѣйшои уяглости величезна принципіяльна и практична шкода! Терпѣня и жертвы єго могли статися користными и для загалу и для него самого, але тôлько тогды, коли бъ ôнъ бувъ твердо претерпѣвъ ажь до кôнця. Абдикуючи передъ часомъ, ôнъ стративъ и плоды своихъ (добровôльныхъ чи и невôльныхъ) жертвъ и право до нашого признаня

Але се ще не суть найшкôдливѣйшй борцѣ въ рядахъ нашихъ, тй що напертй ворогомъ, загроженй на становищи, кидаютъ оружіе. Десять разъ гôршй суть добровôльнй перебѣжчики, тй що въ розгарѣ боротьбы поводятся засадами невчасного утилитаризму, котрй не дбаючи о власный правдивый хосенъ, о будучнôсть народа и о честь людску, говорятъ: „Нехай тамъ и свѣтъ завалится, кобы моѣ не пропало!“ Чи треба чи не треба, а такй люде завсѣгды выхапуются съ чимсь такимъ, о що ихъ нѣкто, навѣть самъ ворогъ, не посмѣвъ бы и просити. Чи иде о то, щобъ заперечити публично и передъ очима всеи Европы свому власному народови права и здôбности до розвою, чи о то, щобъ незваному и непрошеному вырватися съ польскою промовою н. пр. на публичнôмъ привитаню намѣстника, чи зновъ о то, щобъ „зъ власнои иниціятивы и пересвѣдченя“ на перекôръ пересвѣдченю всѣхъ Русинôвъ а на сердечну утѣху противникôвъ Руси поставити внесенье о грошеве спомаганье Змартвыхвстанцевъ, — въ кождôмъ такôмъ разѣ, хочь непосѣяный, а таки вродится якійсь Русинъ и зробитъ таке, що кождому чоловѣкови безъ взгляду на народнôсть, коли тôлько єсть у него почутье горожаньского достоиньства, робится дивно и соромно. Чи приповѣдка о „упертôмъ Русинѣ“

О перекручованю слôвъ.

(Написавъ Мих. Подолиньскій.)

(Конецъ)

Многй зъ наведеныхъ тутъ слôвъ такъ ôтскочили ôтъ свого пня, такъ „исковерканй“, що навѣть привыкше до всѣхъ можливыхъ перекручовань око або ухо филолога здивуеся въ першôй хвили. Навѣть нашй славяньскй языки, що не стерлись еще такъ незвычайно, якъ примѣромъ языкъ французскій, котрый зъ aqua зробивъ одинъ одинокій звукъ *o* (писаный черезъ eau), а зъ habui — eus (чит. нѣм. ü), або жь якъ языкъ англійскій, маючій черезъ добру половину самй тôлько односкладовй слова подôбно до языка хиньского, — навѣть нашй языки показуютъ часто дивнй змѣны звукôвъ. Кто зъ насъ ôтгадавбы примѣромъ, що ческе lid або словѣньске гока значитъ наше „людъ“ и „рука“? Такъ само наше „ѣ“ и „ô“ представляютъ въ выговорѣ для иншихъ Славянъ орѣхъ, котрый они дуже часто зовсѣмъ не въ силѣ згрысти, то єсть насъ порозумѣти.

Дуже цѣкавымъ примѣромъ, якъ то у рôжныхъ народôвъ звучатъ тй самй слова, суть дальше назвы дней въ тыждни. Про „суботу“ мы вже згадували. Французы н. пр. зробили зъ (dies) dominica, dimanche; dies Mercurii называеся по фр. mercredi а по ит. mercoledi. Нѣмецкій Dienstag зовеся по англ. Tiyсде, а Donnerstag Тсересде, щобъ не згадувати вже про нашу „пятницю“ а поль. piątek, пятокъ и т. д.

Ще нагляднѣйшимъ доказомъ, якъ то кождый языкъ перекручуѣ слова на свôй ладъ. суть имена власнй, якъ имена мѣсцевостей, мѣстъ, рѣкъ и краѣвъ, такъ и имена осôбъ. И тутъ справджуеся звѣстне филологамъ правило, що чимъ слово бôльше уживане, чимъ оно загальнѣйше и справдѣ народне, то тымъ менше оно подôбне до первѣстного свого пня. Якъ французскй слова loyal, royal, raison, и т. д., суть бôльше народнй и загальнѣйше уживанй ôтъ такихъ legal, regal, ration, котрй доперва значно пôзнѣйше посредствомъ науки дôсталися живцемъ зъ латиньского до французского словаря, такъ само и имена власнй чимъ бôльше уживанй, тымъ менше подôбнй, щобъ такъ сказати, до самыхъ себе. Такій Куликôвъ, Hernals и St. Denis будутъ звучати во вѣки во всѣхъ языкахъ однаково, але вже Львôвъ маѣ кôлька именъ (Lemberg, Léopol) такъ само якъ Вѣдень (Wien, Vienne, Vienna, росс. Вѣна, Бечь и Bécs), Парижъ (Paris, Parigi), Римъ (Roma, Rzym, Rom), Constantinopolis (Istambul, Stambul, Царьгородъ) Neapolis (Neapel, Neapol, ит. Napoli, Naples), и т. д. Зъ Monteani (гôрняки) зробилось Multany, Молдавія, Moldau. Россіяне пишутъ и говорятъ „Мюнхенъ“ та хочь напишутъ „Гейдельбергъ“, але вымовляютъ „Гейдельбергъ“. Англики перекручуютъ назвы мѣстъ и краѣвъ ажь до непôзнаня, н. пр. Scutari вымовляютъ они „Скютерай“. За те называемо мы ихъ. Тамизу такъ, що певно въ нашихъ устъ въ Англіи сеи рѣки нѣгде не пôзнано бы, бо дома называеся она Thames (чит. Тсемсъ). Зъ того перекручованя именъ власныхъ въ кождôмъ краю, а такожь и въ наслѣдокъ рôжнородныхъ правописей выходитъ, що имена далекихъ, незнаныхъ краѣвъ и мѣстъ вже зовсѣмъ не знати якъ вымовляти, бо по перше заходитъ тутъ завсѣгды питанье: якою то правописею маемо написане имя передъ очима, чи то англійскою, чи французскою, чи же испаньскою, голяндійскою и т. д., а по друге: чи слѣдъ намъ не англійскй, не французскй и т. д. назвы вымовляти за прикладомъ сихъ чужихъ намъ языкôвъ. Народы пишучй латиньскимъ письмомъ, радятъ собѣ въ подôбныхъ случаяхъ въ сей способъ, що те питанье по просту оминаютъ, переписуючи всяку назву буква въ букву такъ, якъ ви подыбали въ книжцѣ, або на мапѣ, чого наслѣдкомъ есть, що такй Чилье, Мехико, Ренсъ и Кепъ-Тавнъ, перемѣняются въ гдеякихъ языкахъ на Хилье, Мексико, Раймсъ и Капе-Товнъ. Але нашимъ рускимъ географамъ и историкамъ справляѣ и буде справляти се питанье не мало клопоту.

Приходимо до именъ осôбъ. Тутъ можемо смѣло удержувати, що не одна исторична особа, коли бъ встала зъ гробу и послухала, якъ ви имя вымовляеся по широкôмъ свѣтѣ, то певно не догадаласьбы сама, о кôмъ то бесѣда. Одиссея вже Римляне зробили Улиссомъ. Кураяркеу и Тараявуша охрестили Греки на Ксеркса и на Дарея, а за ними пôшли по скôсной дорозѣ перекручуваня сихъ именъ инши народы. Ἀριστοτέλης ставъ у насъ Аристотелемъ, а у Французôвъ прямо Аристотомъ (Aristote). Христа называютъ Хинчики „Хили-су ту-су“, а имя „Iисусъ“ вымавляеся вже Богъ знаѣ якъ. Мы кажемъ Исусъ, Поляки и Нѣмцѣ Єзусъ, Италіянцѣ кажутъ Джезу, Французы Жезйсъ або Жезй, Англичане кажутъ Джйзесъ, Чехи Єжишь и т. д. Що жь доперва казати про звычайнй имена крестнй? Осипъ называвсь Józef, Joseph, Giuseppe, Верро; Генрикъ называвсь Heinrich, Henri (чит. Ганри), Harry (англ.), Arrigo або Enrico (по итал.). Guido, Wit, Wojciech, Veit одно и то само имя такъ само якъ Wilhelm, Guillaume (фр.), Guglielmo (ит.), Guillermo (исп.); Margarethe, Marguerite, Małgorzata; або Єронимъ, Жеромъ (фр.), Джиролямо, Hieronim. Kuno a Konrad, Benno a Bernhard, Irma и Marie одно и то само, щобъ не згадувати вже про безчисленнй варіянты такъ частыхъ именъ, якъ Иванъ (Johann, Hans, анг. Джонъ, фр. Жанъ, ит. Джованни, исп. Хванъ, поль. Jan), Юрій (Georg, фр. Жоржь, анг.

малабы статися нынѣ митологіею? Намъ треба умѣти робити опозицію!

Гляньмо, якъ поступаютъ въ подобныхъ случаяхъ инши народы! Якъ поступаютъ Поляки въ Конгресовцѣ або въ Познаньщинѣ, середъ далеко тяжшихъ обставинъ! Якъ поступали Чехи подчасъ своеи кольканайцятилѣтнои абстиненційнои боротьбы! Якъ поступаютъ опозиційни партіи и групы въ Нѣмеччинѣ або Ирляндцѣ! Отъ недавно на зъѣздѣ польскихъ товариствъ рольничихъ въ Тшемешнѣ делегаты кольканайцяти товариствъ подносили згодно той фактъ, що урядники окружни велѣли имъ (товариствамъ зложенымъ майже выключно зъ польскихъ селякъ) вести протоколы и всѣ книги по нѣмецки. Нѣкто не услухавъ наказу, покликуючись на конституцію. Уряды окружни, покликуючись на якіись розпорядженя, понакладали на кожде товариство кары грошеви и то на кождого выдѣлового по 200 марокъ (120 зр.) а на кождого предсѣдателя по 300 марокъ (180 зр.). Всѣ засуджени внесли рекурсы до высшихъ властей. Высши власти позатверджували всѣ засуды окружныхъ властей. Всѣ засуджени поплатили кары, але анѣ одинъ не зрѣкся свого уряду, анѣ одинъ не задумавъ навѣть уступати хочь на йоту своихъ правъ. Протоколы и книги ведутся дальше по польски, а справа пошла до министерства и до парляменту! То называеся вести опозиційну боротьбу!

Зъ примѣровъ другихъ народовъ треба намъ учитися. Только сила зборе силу. Але наша сила муситъ основуватись на солидарности, вытревалости и упертости въ борбѣ о наши права. На се треба намъ памятати все и всюда, коли хочемо мати въ своѣй хатѣ свою правду, силу и волю.

НОВА УСТАВА О НАДЗОРѢ ВЛАСТИ ПОЛИТИЧНОИ

надъ писарями громадскими.

(*Конецъ.*)

Кождому, кто только разъ побѣжно перегляне тую въ попереднѣмъ ч. „Дѣла“ въ головнѣй основѣ наведену уставу, легко буде побачити, що що до компетенціи обохъ властей краевыхъ: автономичнои и политичнои пануе въ нѣй — бодай на око — велика галиматія. Деяки важни точки покладени немовь межи двома стольцями; н. пр. слѣдство противъ писаря може переводити або власть автономична або политична. Нѣбы то: ты громадскій писарю, стережись зъ двохъ боковъ: зъ одного тебе помилуютъ, але за то зъ другого осудятъ! Дальше! На случай сконстатованя вины писарскои выдѣлъ повѣтовый завзываe раду громадску, щобъ его скинула, — а коли рада не хоче того зробити, то — староство може его само скинути, чи то за внесеньемъ выдѣлу повѣтового, чи и безъ такого внесеня. Така сама путаниця заходитъ и въ другѣй инстанціи, где зновъ компетенціи якось дивоглядно подѣлени мѣжь выдѣломъ краевымъ а намѣстництвомъ. Але коли приглянемось близше тѣй праводавчѣй путаници, то побачимо и певну систему въ подѣлѣ компетенцій мѣжь властями автономичными и политичными. Бо коли власти политичнѣй въ справѣ надзору надъ писарями громадскими полишена не только екзекутива, але и иниціятива въ такомъ разѣ, если власть автономична занедбае або зъ иншихъ причинъ не може взяти ту иниціятиву на себе, — то власть автономична кромъ чисто платоничного надзыраня и переводженя слѣдства дисциплинарного (котре однакожь може бути переводжене и безъ неи) не маe жадноi иншои ингеренціи въ справѣ писарѣвъ громадскихъ.

Розумѣеся, мы не дуже можемо жалувати того систематичного уменшуваня компетенцій теперѣшныхъ властей автономичныхъ, тымъ бѣльше, що иниціятива до того уменшеня завсѣгды выходитъ отъ самыхъ тыхъ Полякѣвъ, котри до недавна такъ завзято и съ такимъ шумомъ боролися за розширенье автономіи краевои. Але коли мы на кождомъ мѣсци подносимо факты того систематичного вменшуваня автономіи краевои, то намъ не ходитъ о тыхъ, котри теперь такъ бездарно держатъ ту власть въ своихъ рукахъ, але иде намъ о саму засаду автономіи, котра належито понята и выконувана може и муситъ стати единою подставою до скоршого и величнѣйшого подвигненя нашого руского народа.

Цѣкава бы то була рѣчь, застановитися докладно надъ причинами, для чого то нашi Поляки, а особливо тая ихъ партія, котра мовь на передражненье велитъ называти себе „сторонництвомъ автономистовъ“, подноситъ и попираe въ соймѣ або й переводитъ по-за соймомъ якъ-разъ такi внесеня, котри змагаютъ до обкроенія нашои автономіи краевои. Бо щобы таке поступованье було только чистымъ плодомъ недогадливости, сему прецѣ увѣрити трудно. Делеко лекше склонюсь розумъ нашь до того здогаду, що и сей свѣжій фактъ, такъ само якъ многi иншi, доси нами освѣченi, есть только однымъ невеличкимъ огнивомъ въ ланцусѣ тои „pracy organicznej“, на котрѣй, мовь на библійнѣмъ камени, наша „hierarchia społeczna“ бажала бы збудувати Польщу „od morza do morza“. Передъ десяти лѣтами каменемъ тымъ мала бути автономія краeва. Нынѣ автономія не дописала, хочь, що правда, черезъ власну бездарнѣсть тыхъ, що держали ei въ рукахъ и черезъ те, що не пустивши корѣня вже отъ разу забагла цвисти и плоды родити, т. е. не зробивши нѣчого для економичного и просвѣтного поднесеня народа, якъ се було ei задачею, забажала отъ разу зробити зъ него бездушный або и съ цѣлымъ серцемъ служачій знарядъ для политичныхъ и неполитичныхъ цѣлей іерарховъ. Се, якъ Нѣмець каже, „ein überwundener Standpunkt“. Староство и намѣстництво, то грунтъ! Не рада повѣтова съ своимъ выдѣломъ, не выдѣлъ краeвый съ своимъ маршалкомъ, але намѣстництво съ своими старостами маютъ властиво всю власть въ краю. И отъ нашi „автономисты“ почувши „wo der Hund begraben liegt“, починаютъ робити нову комбинацію. Треба — мѣркуютъ они — обкроити до решты автономію хлопску, бо на що хлопамъ автономіи? Всѣ компетенціи тои автономіи перенесѣмо на староства и намѣстництво; мы жь самi будемо старостами и урядниками намѣстництва, — яке жь намъ лихо?

Такъ мы толкуeмо собѣ свѣжi факты систематичного вменшуваня нашои краeвои, а головно громадскои автономіи. Дай Боже, щобъ нашi догады були хибнѣ, хочь факты зовсѣмъ недвозначно вказуютъ ихъ сумну правдивость. Мы радi бы только, щобъ и середъ польскои публицистики, замѣсть дотеперѣшнои ягнячои покорности або недогадливости, съ якою говорится о тыхъ свѣжихъ постановахъ, подняслися разъ якi поважнi, критичнi голосы, котрi бы зъ свого становища освѣтили тi факты.

ОСТАТОЧНЕ ПОЛАГОДЖЕНЬЕ СПРАВЫ ЛѢСА ВЕТЛИНЬСКОГО.

Суботнѣшный „Czas“ приноситъ дуже цѣкаву допись п. Едмунда Краиньского, члена лискои рады повѣтовои „зъ выбору громадъ сельскихъ“, въ котрѣй звѣщаeся о остаточномъ полагодженю справы мѣжь гр. Конарскимъ а громадою Ветлиною о знаный 219-морговый лѣсъ, купленый на судовѣй лицитаціи за 60 кр. Справа тая зостала полагоджена „добровольною“ згодою въ той способъ, що громада сплатила гр. Конарскому всѣ кошты довголѣтного и во всѣхъ инстанціяхъ програного процесу, а гр. Конарскій актомъ нотаріяльнымъ дарувавъ громадѣ Ветлинѣ 219 морговъ ei власного лѣса. „Тымъ закончень емъ справы — додаe отъ себе дописуватель — доказавъ гр. Конарскій, що набувавъ лѣсъ громадскій только для змушеня громады до уплаты присуженыхъ ему коштовъ правныхъ, якi въ кольканайцяти-лѣтнѣмъ спорѣ безъ власнои вины мусѣвъ понести“. Чи и о скольке така догадка о сердечныхъ интенціяхъ гр. Конарского есть правдивою, мы не беремося судити; жаль только, що услужный „членъ рады повѣтовои зъ выбору громадъ сельскихъ“ не взявъ въ рахунокъ пресіи голосу публичного, котра далеко бѣльше мусѣла склонити гр. Конарского до сего „великодушного“ кроку, нѣжь може его власна великодушность.

Дальша часть дописи п. Краиньского розводится надъ тымъ, яка може бути правдива вартость того нещастного лѣса Ветлиньского, котрый по цѣлѣй Европѣ рознесъ славу имени гр. Конарского. Лѣсы Ветлиньскi лежатъ въ недоступныхъ мѣсцяхъ подъ Бескидомъ и въ провизоричномъ катастрѣ зъ р. 1821 почисленi були яко неужитки и яко такi ажь до р. 1880 не були оподатковани. Були голосы и въ комисіи шацунковѣй зъ р. 1880, щобы ихъ и на дальше въ тѣй самѣй рубрицѣ оставити, бо доходу зъ нихъ нема зовсѣмъ нѣякого. Але устава зъ р. 1869 не дозволяe вчисляти до неужитковъ грунту покрытого якою небудь ростинностею, — про те комисія мусѣла приняти доходъ гамъ, где нѣякого не було и положила его по 2 кр. зъ морга. Цѣлый чистый доходъ зъ лѣса Ветлиньского почисленый на 4 зр. 38 кр., такъ що доходъ той скапитализованый множникомъ 20, дасть вартость лѣса на суму 87 зр. 69 кр. Мимо того при судовыхъ лицитаціяхъ не було нѣкого, кто бы хочь сотну часть тои сумы хотѣвъ дати за той лѣсъ. Гр. Конарскій его такожь не потребувавъ, бо у него есть свого такъ само безужиточного лѣса около 7000 морговъ, а давъ 60 кр. только для того, щобъ зробити конець вѣчнымъ лицитаціямъ и не вганяти громаду въ ще бѣльши кошты.

Такъ аргументуe п. Краиньскій. Въ примѣтцѣ отъ редакціи „Czas“ признаeся щиро, що не цѣлкомъ есть переконаный тою аргументацією що до вартости лѣса, бо жь прецѣ въ нынѣшныхъ часахъ предпріемства лѣсовi умѣютъ выкористати дерево навѣть въ найнедоступнѣйшихъ товтрахъ, черезъ що вартость всякого лѣса чимъ разъ бѣльше подноситься. Мы зъ свого боку додамо, що прецѣ судъ повѣтовый въ Балигородѣ такожь мавъ очи и мусѣвъ мати якусь подставу, коли вартость лѣса Ветлиньского оцѣнивъ на 1324 зр. Аргументація, котрою п. Краиньскій стараeся выказати цѣлковиту фалшивость того ошацованя, не выдержуe критики. А що членъ рады повѣтовои поквапився оголосити повѣтови въ такій способъ радостну новину, се для насъ не дивниця, коли зважимо, що тая сама рада повѣтова не осталась безъ вины въ цѣлѣй тѣй справѣ и що она мусѣла спѣшитися съ ei затушованьемъ, маючи на карку слѣдство зъ выдѣлу краeвого.

Мы радi бы якъ найскорше почути и зъ другои, неофиціяльнои стороны докладне выясненье тои згоды и чи дуже громада Ветлина есть нею урадована и чи горячо дякуe гр. Канарскому за оказану „великодушность“? На теперь только relata retulimus.

Отkрытье рускои читальнѣ въ Кутахъ.

„Учѣтеся, браты мои,
Думайте, читайте,
И чужомо научайтесь,
Й свого не цурайтесь!“

Такъ накликувавъ незабутный нашь кобзарь въ дружескомъ своѣмъ посланію „До мертвыхъ и живыхъ, и ненародженыхъ земляковъ въ Украинѣ и не въ Украинѣ сущихъ“. Пригласъ сей не зоставъ голосомъ вопiющого въ пустыни, знайшовъ онъ отгомонъ по всѣй рускѣй вселенной, а отбився и въ души нашихъ рускихъ мѣщанъ, котрi въ своѣмъ благороднѣмъ намѣренiю идучи за голосомъ великого и безсмертного генія, постановили собѣ збудувати свою хату, где:

„Своя правда,
И сила и воля!“

Гадка основаня рускои читальнѣ въ нашомъ мѣстѣ уродилася помѣжь самымъ мѣщаньствомъ, котре шукаючи помочи и порады до усовершеня свого дѣла, удалося съ тою гадкою до свого душпастыря о. Михаила Колянковского. Сей отець и мужь повного довѣрія, охотно прийшовъ съ помочію своимъ парохіянамъ, а тiи отримавши потвердженье статутовъ отъ правительства, приступили совокупно и торжественно до отворенія рускои читальнѣ.

Въ суботу дня 22 л. грудня 1883 раненько вже кликавъ дзвонъ церковный людей доброи волѣ на богослуженье, котре Впр. о. крылошанинъ Теодоръ Лѣсевичь вразъ съ Всч. оо. Климентіемъ Глѣбовицкимъ зъ Тудіова, Лонгиномъ Коблянскимъ зъ Выжницѣ (на Буковинѣ) и нашимъ мѣсцевымъ парохомъ о. Мих. Колянковскимъ, торжественно отслуживъ, подносячи при конци того богослуженя многолѣтство Его Вел. цѣсарю. На богослуженю були присутнi всѣ члены основателѣ, подписавшi статутъ рускои читальнѣ, много вѣрныхъ, и маленьке число нашои интелигенціи. По богослуженю удалися всѣ вѣрнi въ супроводѣ душпастырѣвъ до дому честного господаря Юрія Гулейчука, котрый отступивъ на три мѣсяцѣ безплатно обширну свою хату на читальню. Хата наповнилася биткомъ. Почетне мѣсце заняли панъ отцѣ, зъ посередъ котрыхъ мѣсцевый парохъ о. Мих. Колянковскій въ краснорѣчивѣй вступнѣй бесѣдѣ повитавъ зборъ сердечными словами, подносячи благородну гадку своихъ парохіянъ и цѣль читальнѣ. Опосля слѣдувало отчитанье статутовъ и выборъ выдѣлу, до котрого увойшли: о. Мих. Колянковскій, яко голова, Олекса Дмитрукъ заступникъ головы, Іосифъ Слюзарь яко секретарь, Олекса Бабюкъ яко касіеръ и Иванъ Плавюкъ яко библіотекарь; яко заступники: Прокопъ Гирчиньскій и Илія Тымочко. По уконституованю выдѣлу слѣдувало принятье членовъ, котрыхъ 54 заразъ вписалося. Найзанимательнѣйшою частею порядку дневного бувъ популярный и дуже занимаючій отчитъ нашого лѣкаря дра Ивана Скоморовского. Отчитавши: „Колька словъ зъ гигіены“ съ урочистою увагою слухаючому зобраню, удостоився той любимый нашь лѣкарь многолѣтства отъ присутныхъ и сердечнои подяки отъ о. предсѣдателя. При конци дневного порядку зложено добровольныхъ вкладокъ 28 зр. на цѣль читальнѣ. Предсѣдатель замыкаючи зобранье, подякувавъ въ горя-

---

Джорджь, ит. Джіорджіо), Михайло (Михаилъ въ росс. чит. Михаль, поль. Michał, нѣм. Michael, ит. Микелье, фр. Мишель, анг. Майкель), и т. д.

Навѣть прозвища не суть безпечни передъ перекрученьемъ. Такій Heine называeсь у французовъ Енъ а у Россіянъ Гейнье; Ньютонъ уходитъ часто за Невтона, а Гердеръ вѣчно буде згадуватись въ Россіи подъ именемъ Гердеръ.

И у насъ найбольши вороги „коверканя“ языка, коверкаютъ его несвѣдомо, ледви що не кожде слово. Наше тверде *л* и буква *г* въ несчисленныхъ словахъ, котрi нѣчiего уха не разятъ, суть простымъ „коверканьемъ“. Чому говоримо мы: „латиньскій“ а не „латиньскій“, „Лука“ а не „Люка“, „Лаврентій“ а не „Лаврентій“, Пилатъ“ а не „Пилятъ“; чому кажемо „телеграмъ“, „гимназія“ и т. д., а не „гельеграмъ“, „гимназіумъ“ и т. д.? Есть такожь и много иншихъ „коверкань“ языка, на котрi нѣкто не обижаeся. Говорити „крилосъ“ замѣсть „клиросъ“ и „крилошанинъ“ замѣсть „клирошанинъ“, „колодязь“ замѣсть „кальдинсъ“, „тарѣлка“ замѣсть „талѣрка“, „паламарь“ замѣсть „пономарь“ и т. д. вольно кождому и за те нѣкто не погнѣваeся; але сказати „лицарь“ замѣсть „рицарь“, „мраморъ“ замѣсть „марморъ“, „левстровый“ зам. „реестовый“, „мандрувати“ мѣсто „вандрувати“, „вокомонъ“ замѣсть „економъ“ (отъ гр. οἶκος и νόμος), сего нѣкому не вольно. Италіянцеви вольно перекрутити „крокодиля“ на „cocodrillo“, мелянхолика“ на „malinconico“, „павильонъ“ на „padiglione“, хочь кромѣ Италіянцѣвъ нѣкто такъ не говоритъ. У Италіянця таке не смѣшне, на те онъ Италіянець! Такъ само и Полякови вольно зъ „малвазіи“ зробити „małmazya“, зъ каляфіоровъ“ „karafioły“, на те онъ благородный Полякъ, але сказати „комната“ а не „комната“ (хочь въ старо-нѣмецкомъ було kemenate або и kimenate), намъ не вольно, бо мы не благороднi и пишемо мужицкимъ языкомъ.

Зъ наведеныхъ прикладовъ выходитъ ачей досыть переконуючо, що кождый языкъ маe право и муситъ доконче послѣдувати правиламъ своеи гармоніи, то есть законамъ своего звукословія. Очевидно що перекручованье словъ зъ невѣдомости треба розрожнити отъ доконечного приноровленя чужихъ словъ до звуковыхъ правилъ своего языка и хочь бы таке приноровленье вышало часами и нещасливо, то все таки не есть се нѣякимъ злочиньствомъ, а только простою людскою помылкою. И такимъ великимъ писателямъ, якъ Гете и Шиллеръ не завсѣгды удались нове слово, нова форма. Духъ одиницѣ не завсѣгды отгадае духа цѣлого народу.

Якъ бы тамъ нѣ було, а фраза „коверканье языка“ — есть тупымъ оружiемъ неприхильниковъ родного слова, обчисленымъ хиба на баламученье читаючои публики, котру то спекуляцію пора бы вже разъ на завсѣгды залишити. Замѣсть поправляти тыхъ, що головою и перомъ трудятся для поддвигненя роднои народности и культуры, повинни бъ мы всѣ однодушно звернутись радше противъ польщеня нашихъ именъ родовыхъ и мѣсцевостей. Очевидно, що до такого дѣла треба бы упершь намъ самымъ перестати по нашихъ письмахъ обижати на кождомъ кроцѣ нашь рѣдный языкъ, та „облагороднiяти“ такi „Чернѣвцѣ“ на „Черновцы“, „Львовъ“ на „Львовъ“, „Сянъ“ и „Сянокъ“ на „Санъ“ и „Санокъ“ и писати „Рогатынъ“, „Снятынъ“, „Лиско“ едино только задля того, що Поляки не встигли еще спольщити сихъ мѣсць на „Rogacin“, „Snęcin“, „Lasko“ и все еще пишутъ ихъ „Robatyn“, „Sniatyn“, „Lisko“. Коли въ нашихъ газетахъ щось подобного можливе, то якъ жадати примѣромъ отъ пишучихъ на рускѣй земли публичнѣ документа по польски, по нѣмецки або по латиньски, щобъ заперестали вже разъ „нобилитувати“, ни тамъ польщити або латиньщити(?) и нѣмчити(?) „Тягайловъ“ на „Ciągajł-ovъ“, „Мутиньскихъ“ на „Męciński-ихъ“, „Грималовъ“ на „Grzymał-ovъ“, „Лукавицю“ на „Łękawicę“ и такъ дальше безъ конца?

чихъ словахъ за дане ему довѣріе и заохочувавъ членовъ до невсыпущои працѣ въ томъ домѣ правды и науки и просивъ, щобы члены его въ дѣланю спомогали, а такъ „однодушно идучи по закону и приписамъ статута станемося пожиточными для краю и державы“. Потому подякувавъ предсѣдатель сердечно гостямъ священикамъ и мирскимъ, котрі надоспѣли зъ Тудіова и старыхъ Кутъ. На лици кождого зъ присутныхъ видно було радость; всѣ тѣшилися симъ торжествомъ, а по сердечнои розмовѣ помѣжь собою и священиками, розойшлися домовъ съ тымъ чистымъ переконаньемъ, що дня сего сотворили „дѣло благое“.

Съ правдивою приятностею записати и прилюдну подяку на сѣмъ мѣсци зложити належитъ честнымъ господарямъ: Лазарю Павлюку за предплаченье для читальнѣ на цѣлый рокъ „Дѣла“, Юрію Гулейчукови за безплатне отступленье на три мѣсяцѣ хаты на читальню, Иліи Тымочкови за подаренье двохъ рочниковъ „Науки“ и всѣмъ честнымъ дателямъ добровольныхъ вкладокъ на цѣль читальнѣ. Кончаючи сю допись не можна повздержатись отъ словъ, що мимоволѣ зъ грудей рвутся, а словами тыми есть лишь слабонькій воскликъ: Честь и слава рускимъ мѣщанамъ, що взялися до такъ спасительного дѣла, що збудували собѣ домъ правды и науки, домъ честнои розрывки, домъ, въ котромъ молодѣжь може много научитись и просвѣтитись. Честь и слава о. предсѣдателю, що не пожалувавъ труда и заходу, а подтримуючи благородну гадку своихъ парохіянъ, вспиравъ ихъ мудрою своєю радою и допровадивъ зачате дѣло до цѣли.

Куты дня 15 (27) грудня 1883.

Амвросій Галицкій, учитель народный въ Кутахъ.

ДОПИСИ.

Отъ Подгаєць.

Коли бъ редакція „Дѣла“ не була перепечатала въ краковского „Czas-у“ дописи въ Подгаєць и не зажадала на ню пояснення, то може для тихшои компромитації мы не порушували бъ справы на засѣданю рады повѣтовои. Польскі газеты почали ще больше кричати о якой то „zgodzie“ въ Подгаєччинѣ, про тое многі въ насъ нетерпящі такои формальнои неправды, чуются бути вневолені приступити конче до коротенького пояснення, перше що до дописи въ краковскомъ „Czas-ѣ“ а потому що до самого крику и хвальбы польскихъ газетъ. И такъ. Правдою есть, що на засѣданю рады повѣтовои въ Подгайцяхъ дня 12 грудня с. р. о. Іосифъ Дудыкевичь, парохъ рускій въ Подгаєць, несподѣвано поставивъ внесенье отъ себе и сказавъ такі слова: „Ponieważ przekonałem się istotnie, że w internacie ruskim są i dzieci katolickich księży, więc stawiam wniosek na udzielenie temuż z funduszów Rady powiatowej 300 złr., gdyż to zgadza się z mojem przekonaniem.“ Неправдою вновь есть, щобы кто въ другихъ радныхъ нашихъ мавъ згодитися съ поглядами о. Дудыкевича, и якъ найсвятѣйше перечимо, будьто-бы тая позиція буджету або и другі (непридатні) одноголосно переходили. О. Дудыкевичу мы не дивуємося; онъ якъ звычайно забирае голосъ и бесѣдуе въ польска безъ церемоніи, и то часами на некористь нашу, бо держится завсѣгды кс. Кершки. Що до о. Стеткевича, то не можемо твердити, щобы онъ внесенье о. Дудыкевича попиравъ, бо нашi селяне, що засѣдаютъ въ радѣ, тое зовсѣмъ перечатъ; отже въ томъ взглядѣ „Czas“ подавъ неправду. На засѣданю рады повѣтовои дня 12 грудня хибувало трехъ рускихъ радныхъ одного священика и двохъ селянъ, въ Вербона и въ Голгочь. Черезъ той случай мы стратили много не только на кишени але и на чести. Власне того дня зъ противнои стороны два члены не явилися, тожь добра була случайность не одну позицію отклонити, бо власне на дневномъ порядку був предложеный буджетъ до ухвалы.

Дотычно „zgod-ы“, о котрой отъ довшого часу польскі газеты безнастанно пишутъ, — заручаємо зъ пересвѣдченя, що въ насъ ще нѣкто не упавъ на дусѣ, — подписатись на якій тамъ будь актъ „zgod-ы“ Полякамъ. Зъ насъ навѣть нѣкто и на такій актъ, о якомъ „Слово“ згадуе, що его референувавъ кс. Кершка, не подписувався, — а одиниця тутъ ще нѣчо не становитъ. Тожь польскі газеты нехай будутъ спокойні и дурниць не пишутъ, бо тымъ только себе ошукуютъ. Впрочѣмъ рада повѣтова не освѣдчилася до нынѣ до найменшого уступства для насъ Русиновъ, але якъ отповѣдала на рускі подання по польскі, такъ отповѣдае, якъ предплачувала книжочки „ludowoho wydawnyctwa“ та „Maciérzy“, такъ и предплачуе и то що рокъ больше, а на теперь записала цѣлу гурму газеты „Niedziela“ для нашихъ громадъ. При такомъ поступованю мы не можемо годитися съ нѣкимъ, анѣ съ самымъ кс. Кершкою, — въ загалѣ не може бути и нема нѣякои „zgod-ы“.

Одинъ въ имени многихъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Хорватскій соймъ*) розпочавъ по святочнои перервѣ дна 28 л. грудня на ново свои засѣданя, а борба сторонництва, що притихла на хвилю, поднялася на ново. Перерываючи свои працѣ, соймъ лишивъ неполагоджене питанье, що мае прійти на першій плянъ дневного порядку першого засѣданя: чи справа провизоричного буджету, чи справозданье комисіи одинайцяти, выбранои на внесенье дра Войновича для обдуманя средствъ, щобы на будучность нѣякій министеръ не могъ загрозити конституціи. — Надъ симъ питаньемъ вывязалася бурлива дебата, а при голосованю отрочивъ соймъ 54 голосами противъ 32 розправу надъ внесеньемъ Войновича ажь до часу, поки не будутъ верифікованій мандаты послівъ зъ Погранича. — До сего жь часу рѣшився такожь президентъ Крестичь, котрый, якъ мы донесли, зложивъ свое достоинъство, лишитися при урядѣ и обнявъ провідъ соймu. — Въ письмѣ резигнаційномъ Крестичь нѣчого не згадуе, що его спонукало зложити урядъ президента, выражае лишь подяку за довѣріе. Вицепрезидентъ Мирко Горватъ толкуе свое уступленье тымъ, що по его думцѣ пославъ зъ Погранича президія повинна бути выбрана зъ цѣлои палаты. — Народне сторонництво хорватского сойму вже уложило свою програму, котра въ загалѣ мало чимъ рожнится отъ бесѣды нового бана. „Народне сторонництво стоитъ на основѣ закона угодового, — сказано въ програмѣ — ему якъ и всѣмъ прочимъ законамъ основнымъ краю лишаеся вѣрною. Сторонництво буде тій законы хоронити противъ всякого нарушеня, а дотеперѣшнй нарушеня закона угодового буде старатися якъ найскорше направити; правительство, що прямуе до тои самои цѣли, може числити на его (сторонництва) попиранье; змаганье правительства, щобы укрѣпити конституційнй установы, поднести духовый и матеріяльный станъ народа и розвинути національного духа, знайде завсѣгды подмогу у національнои партіи, котра, где лишь се за потрѣбне узнасть, прійме инціятиву, щобы тій питаня порушувати и подносити“.

(*Про ситуацію въ Кривошіи*) пишутъ до „Pester Lloyda“: „При конци лѣта повернуло якъ звѣстно колька кривошіянськихъ родинъ не больше якъ 100 людій зъ Чорныхъ Горъ до Бокке. Ихъ уважали мовьбы передною сторожею дожидаюи опосля громады повстанцевъ зъ полудне вои Дальматіи и для того обходженося съ ними въ военномъ судѣ въ Катаро съ великою пощадою; нѣкому не вдѣяно нѣякого зла, и наколи тій родины ще нынѣ знаходятся въ Катаро и жіютъ коштомъ державы, то австрійске правительство выконуе лишь актъ гуманности. Не управивши въ минувшомъ роцѣ рольѣ, не малибы тій люде, котрыхъ хаты по большой части зруйнованій, въ зимѣ зъ чого жити, и они просили самій о пріютъ въ Катарѣ до весны, що имъ и дали. Мимо того гро Кривошіянъ и ихъ товаришевъ борбы зъ Бокке зовсѣмъ не думае ити за передною сторожею. Тая вѣдомость „P. L.“ досыть характеристична вже сама собою, але ще лучше розсвѣчуе она теперѣшне положенье полудневои Дальматіи и загаломъ цѣлого терену придавленого повстаня въ комбинаціи съ другою „P. Lloyd-омъ“ поданою вѣстею. Згадана газета довѣдуеся именно, що зъ сотки герцеговиньскихъ рекрутовъ заасентерованыхъ въ часѣ послѣдноі бранки и придѣленыхъ до пятои компаніи въ Мостарѣ утекло дотеперь 19. Зъ утѣкачевъ не свхачено анѣ одного, а се наводитъ на догадъ, що горска людность знаходится въ порозумѣню съ бѣглецями. Дезертеры организуютъ розбишацкій ватаги, котрі дуже легко можутъ змѣнитися въ ватаги повстанчій. Межи патролями и розбойничими бандами приходитъ часто до стычокъ. Недавно доперва подъ Пляною убито двохъ воякивъ а кольохъ волковъ знайдено страшно покалѣченыхъ. Сына бувшого властителя добръ Ченчиця убито въ часѣ подорожи на пляцъ побору подъ Врато Каравля. Не менше даются достерѣгати подозрѣній объявы надъ Лимою. Въ виду рожныхъ подробностей, поданыхъ „Pest. Lloyd-омъ“, котрый увѣряе, що получивъ ихъ зъ дуже достовѣрного жерела, дивно троха выдадутся заявленя членовъ сольного министерства именно жь министра скарбу и администратора окупованыхъ провинцій, гр. Каляя, будьтобы въ Босніи и Герцеговинѣ не грозило нѣяке небезпеченьство.

(*Перший загальній зборы зальцбургского товариства аграрного*) отбулися, якъ мы доносили, дня 27 л. грудня. На зборахъ, котрі откривъ сов. двора и посолъ Линбахеръ, явилось надъ 200 селянъ и до 80 особъ другихъ становъ. Въ промовѣ своѣй поднесъ Линбахеръ съ особлившимъ натискомъ, що товариство стоитъ далеко отъ всякои политики и буде розвивати свою дѣяльность на економичномъ полі, а въ виду того можутъ бути его членами люде всѣлякихъ партій. Дальше выводивъ Линбахеръ, що нынѣ властитель грунту не знаходитъ супротивъ капиталу охороны, що капиталъ грунтовый знаходится въ томъ небезпеченьствѣ, що его капиталъ грошевый до себе притягае. Задачею аграрного товариства буде тому, се, для стану селяньского дуже некористне отношенье, въ дорозѣ законодавчои реформы аграрнои змѣнити на лучше. До выдѣлу вошли кромѣ Линбахера, котрого выбрано президентомъ, самі консерватывнй Нѣмцѣ. По Линбахерѣ забиравъ голосъ гр. Хориньскій, котрый видитъ въ аграрномъ товариствѣ органъ для охороны правнои стану селяньского, посолъ Наймаеръ, котрый державъ отчитъ о правѣ наслѣдія селянъ и мѣскій викарій Даннеръ зъ Галяйнъ, котрый высказавъ гадку, що товариство аграрне вже длятого муситъ користно розвиватися, що стоитъ на основѣ христіяньскій. Зобранй ухвалили ще двѣ резолюціи: въ справѣ улегченя при податкахъ отъ будынковъ и въ справѣ урегулѣваня бурлацтва, почѣмъ зборы закрыто.

(*Низшо-стирійске товариство политичне „Slovenske društwo“*) рѣшило на послѣднихъ своихъ загальныхъ зборахъ выслати до правительства петицію въ справѣ установленя вандровного учителя словеньского для низшои Стирії и поручило выготовленье петиціи выдѣлови товариства. Жаданье выражене въ петиціи мотивуеся тымъ, що въ словеньскій части Стирії живе больше якъ 400.000 словеньскихъ господарѣвъ, а доси нѣчого майже не зроблено, щобы ихъ отповѣдно потребамъ господарства рольничого обучити, бо всѣ существуючі въ краю заведеня науковій и товариства оказуются безхосенными, позаякъ языкъ выкладовый и товарискій есть нѣмецкій. Товариство господарске въ Грацу, сказано въ петиціи, маe въ цѣлій Стирії численній филіи, до нихъ належитъ однакъ дуже мало Словенцевъ. Товариство се не узнало до теперь за отповѣдне установити больше якъ одного учителя Словенца хочь словеньскі селяне неразъ сего домагалися.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ Петербурзѣ ходятъ вѣсти, що дотеперѣшный министеръ войны Ванновскій маe уступити, а на его мѣсце буде покликаный Лорисъ-Меликовъ. Причиною сего маe бути то, що отъ часу, якъ Ванновскій есть министромъ войны, вкралася въ войску велика дезорганизація и духъ военный почавъ упадати. Говорятъ такожь, що президентомъ министровъ маe зостати Милютинъ. — Станъ здоровля царя значно полѣпшився; пухлина спала и боль въ прявомъ рамени майже вже уставъ. На вѣсть пригоды, яка приключилася була цареви, выслали були майже всѣ европейскі дворы сочувствуючі телеграмы. — Зъ Петербурга доносятъ, що министеръ заграничныхъ дѣлъ, Гирсъ, вертаючи до Россіи, поступитъ вже на певно до Вѣдня. До рускаго нового року перебуде Гирсъ ще коло своеи дочки въ Монтре, а потому вертае заразъ до Петербурга и около 15 сѣчня буде въ Вѣдни. Що до поѣзду до Вѣдня мали вже отбутися переговоры; посередникомъ переговоровъ бувъ князь Лабановъ въ часѣ, коли ѣздивъ до Гирса въ Монтре. Не давно доносили мы за другими газетами, що министеръ Гирсъ мавъ въ письмѣ до свого сына сказати, що гварантуе за удержанье мира на одинъ рокъ. „Jour. de St. Petersb.“ заперечуе теперь тому и справедливо каже, що можна бажати мира и можна старатися о усуненье всякихъ причинъ, котрі могли бы миръ заколотяти, але гварантовати за миръ нѣкто не може, навѣть и найздобнѣйшій мужь стану. — Россійскі революціонеры зачинаютъ знову давати звѣстку о собѣ. Въ Петербурзѣ **убили** въ одномъ домѣ на Невскомъ Проспектѣ генералъ-лейтенанта отъ жандармеріи **Судейкина** и **одного урядника**, котрый ишовъ съ нимъ разомъ. Судейкинъ бувъ шефомъ тайноі полиціи и умѣвъ досыть зручно выслѣджувати всякі заговоры революціонеровъ. Кажутъ, що революціонеры занабили его 29 грудня 1883 р. до одного дому подъ тымъ позоромъ, що онъ тамъ открые революціонеровъ, а коли онъ тамъ ввойшовъ, убили его и тяжко ранили урядника, що съ нимъ прійшовъ.

Египетъ. Положенье въ Суданѣ стаеся чимъ разъ небезпечнѣйше для Египту; пророкъ Магди користае зъ своеи побѣды и поступае чимъ разъ дальше. Кажутъ, що онъ вже недалеко отъ Картума. Мѣста Синкатъ и Токаръ, въ котрыхъ есть ще египетска залога, суть въ найбольшомъ небезпеченьствѣ. Магмудъ Алі старшина одного племени, прихильного Египтянамъ, хотѣвъ симъ мѣстамъ довести живности, мусѣвъ однакожь съ нѣчимъ вертати. Онъ доноситъ, що силы непріятеля значно збольшилися и що теперь вже нѣякъ не можна перейти, щобъ непріятель не добачивъ. До пророка прилучилися вже многі племена арабскі, а его подрядный вождъ, Османъ Дигма, стоитъ вже недалеко отъ Свакима съ 20000 войска; 1200 воякивъ узброенй оружьемъ Реминготона и заосмотренй достаточно въ порохъ. Прочій то лишь самі дикі орды, узброенй шаблями и ратищами, однакожь страшно сфанатизованій и дуже небезпечній особливо для такого трусливого войска, якъ египетске. Ходятъ вѣсти, що въ Синкатѣ и Токарѣ вже такій бракъ живности, що сі мѣста що найбольше можутъ ще 14 днѣвъ устояти и що тутъ безперечно прійде знову до страшноі катастрофы. Всякі переговоры съ Магдимъ устали. Племена, котрі ему до недавна ще не спріяли и котрі певно були бы выступили противъ него, якъ бы була надойшла скора помочь зъ Египту, змушенй теперь воюды лучитися съ воротхобниками. Войско египетске невдоволене и непевне и готове вже майже увѣрити, що Магди есть дѣйстно посланникомъ божимъ.

НОВИНКИ.

— **Впр. о. архидіяконъ** дръ **Юліянъ Пелешь** выѣздивъ онодгы до Перемышля а вернувся вчрра; по Рождественьскомъ же празнику выѣде на короткій часъ до Вѣдня. — Можна догадуватись, що подорожь дра Юл. Пелеша до Перемышля стоитъ въ звязи съ предстоячимъ зборомъ отпоручниковъ деканальныхъ для нарадъ надъ справою регуляціи дотаціи духовеньства.

— **Пп. Шпундеръ и Залускій** зголосилися въ пятницю минувшого тыждня въ краевомъ судѣ карномъ во Львовѣ и почали рівночасно съ о. Наумовичемъ отсиджувати свою кару. Якъ супротивъ о. Наумовича такъ и супротивъ пп. Шпундера и Залуского президія краевого суду карного показалася дуже благородною. Якъ о. Наумовичу такъ и обомъ его товаришамъ дано окрему келію, позволено замѣсть одинъ разъ ходити два разы денно на прогульку, позволено имъ мати свою постѣль, свою страву, вечеромъ свѣтити, а навѣть курити цигара.

— **Мѣщаньска читальня въ Золочевѣ.** Зъ Золочева пишутъ намъ: Въ „Дѣлѣ“ була вже коротка згадка о завязаню мѣщаньскои читальнѣ въ Золочевѣ. Нынѣ подаю гдеякі близшій о нѣй вѣсти. Завязанье тои читальнѣ треба завдячити иниціятивѣ тутешныхъ просвѣтныхъ филій. Статутъ читальнѣ вже отъ пяти мѣсяцевъ потвердженый, грошей зобрано вже до 100 зр., — а лишь задля того, що не було можна доси знайти отвѣтного льокалю, не наступило ще открытье читальнѣ. Есть надѣя, що незадовго вже открыта читальня на основѣ глубоко обдуманого статута — не мало причинится до поднесеня свѣдомости въ мѣщанствѣ и усторонитъ погубный передѣлъ межь мѣщанствомъ и нашою интелигенціею.

— **Зъ Хирова** пишутъ намъ, що статуты народнои читальнѣ въ Хировѣ поданій вже до ц. к. намѣстництва.

— **О. дръ Іосифъ Черлюнчакевичь** — якъ доноситъ краковскій „Czas“,—мавъ уступити на власне(?) жаданье зъ администраціи гр. кат. парохіи при церквѣ св. Норберта въ Краковѣ. Инсталяція о. І. Борсука (гл. „Епарх. вѣдомости“ въ нынѣшномъ числѣ), отбулася въ недѣлю 30 с. м. о год. 11 передъ полуднемъ въ церквѣ св. Норберта. Акту инсталяціи мавъ довершити крылошанинъ и архидіяконъ гр. кат. капитулы поремыскои, о. Юзычиньскій.

— **Купити не купити, а поторгувати можна.** Есть у насъ у Львовѣ множество такъ званыхъ „базаровъ“. Въ самомъ рынку есть ихъ колька. Всѣ они слывутъ зъ дешевости и рожнородности галянтерійного краму: що лише во снѣ приснитися може, всего достане тамъ — кажутъ — за малій грошѣ. Отъ того и народъ плавомъ плыве туды мовь на отпустъ. Отже поученій дуже частымъ досвѣдомъ можемо запевнити нашихъ читателевъ, що нѣ однои рѣчи, дробнои чи большои, не достане по тыхъ базарахъ „съ сталыми цѣнами“ анѣ о одинъ крейцарь дешевше нѣжь въ котромъ небудь христіяньскомъ склепѣ, прим. при Галицкой улици. Кому залежалобы на томъ, нехай за чимъ небудь пойде до базару, а оттакъ до христіяньского склепу и спытаеся о цѣну, а переконаеся о правдѣ нашихъ словъ; „купити не купити, а поторгувати можна“ кажутъ люде, тымъ скорѣйше ще можна бодай оглянути. А коли бы часомъ може була яка рожница въ цѣнѣ, то певно навѣть незнатокъ отъ разу побачитъ ще большу рожницю въ якости. Длятого радимо ити за купномъ до склеповъ христіяньскихъ, тымъ больше, що и наша „Народна Торговля“ маe такожь богато галянтерійного краму, и то певно по дешевшихъ навѣть цѣнахъ, нѣжь гдеинде.

— **Судейкина**, шефа жандармского отдѣлу въ Петербурзѣ замордували революціонеры штилетомъ противъ двора николаевскои желѣзницѣ. Подозрѣнье паде на якогось Яблоньского. При трупѣ Судейкина мали знайти листъ съ погрозами такои самои мести на министрѣ дѣлъ внутрѣшныхъ Толстою и на министрѣ полиціи Грессерѣ. Замордованый Судейкинъ бувъ дуже зненавидженый россійскими революціонерами. Близшихъ вѣстей о томъ политичномъ мордерствѣ не знаходимо въ нѣякихъ газетахъ. — Царь Александеръ III все ще хорый на отовчене плече и муситъ лежати; однакъ посля найновѣйшихъ донесень въ хоробѣ его видко значну змѣну на лучше.

— **Сербскій радикалы**, спасшійся утечею за границю, якъ Пасичь, Стояновичь и другі выдали до державъ европейскихъ пропамятне письмо по поводу послѣдныхъ розруховъ въ Сербіи. Въ томъ письмѣ завзято нападаютъ на короля Миляна.

— **Зъ подъ Янчина** одержали мы жалобу на паню експедиторку почтову въ Янчинѣ. Згадаемъ тутъ въ першой линіи лишь про те, що на почтѣ въ Янчинѣ не можна достати рускихъ друксортовъ. Про дальшій неправильности поки-що не хочемо говорити, сподѣваючись, що панѣ експедиторка схоче на будуще въ кождомъ взглядѣ поступати посля обовязуючихъ ей службовыхъ приписовъ, памятаючи, що урядъ для публичности, а не публичность для уряду.

— **Отъ п. Иполита Литвиновича** заступника ц. к. прокуратора въ Тернополи одержуемо слѣдуючу допись: „Въ ч. 142 „Дѣла“ донесено, що я дня 25 л. грудня мавъ бути на торжествѣ читальнѣ въ Куткивцяхъ. Заявляю отже, що я не мавъ навѣтъ чести бути запрошенымъ на той вечерокъ и тамъ дѣйстно не бувъ, бо моя нога въ Куткивцяхъ нѣколи доси не була, и бачу и не буде!

Прошу про те о умѣщенье сего спростованя въ слѣдующомъ числѣ „Дѣла“ и пр. — *Гъполитъ Литвиновичъ*, ц. к. заступникъ прокуратора въ Тернополи. (*Примѣтка Редакціи.* Умѣщаючи повысше спростованье мусимо заявити, що мы мѣстячи допись зъ Кутковець въ 142 ч. „Дѣла“ самѣ недовѣрчиво глядѣли на вѣсть о участи п. Ип. Литвиновича въ торжествѣ, а остаточно умѣстили ей длятого, бо подавъ намъ ей чоловѣкъ, котрый самъ бувъ на тѣмъ торжествѣ въ Куткѣвцяхъ. Очевидно, онъ не знавъ лично п. Литвиновича и взявъ за него когозь другого. Впрочѣмъ участь въ такѣмъ торжествѣ не була бъ нѣчимъ оскорбляючимъ для п. Ип. Литвиновича, а противно, тѣлько честь бы ему принесла. Коли жь онъ заявляе, „що нога его въ Куткѣвцяхъ нѣколи не буде“, — то мы остаточно и противъ того не будемо протестувати.)

— **Украиньскій театръ п. Кропивницкого,** выѣхавши зъ Кіева, прибувъ до Житомира, где отъ трехъ тыжднѣвъ дае представленя. Широко розписуеся о нѣмъ дописуватель зъ Житомира до варшавскои „Gazet-ы Polsk-oи“. Зъ тои дописи выймаемо гдеякѣ цѣкавѣйшѣ рѣчи для нашихъ читателѣвъ. Вже третій тыждень минае, якъ до Житомира заго стила трупа украиньска п. Старицкого подъ режисерією п. Кропивницкого. Жителѣ Житомира уживаютъ вже отъ давна незнанои пріятности, — видѣти досконалу игру актороѣвъ и слухати та оглядати дуже симпатичный репертоаръ. Тому то трупа украиньска не може жалуватися на недостачу симпатіи во всѣхъ верствахъ публичности; театръ все переповненый, а зъ того и п. Надимовъ (директоръ житомирскои трупы) хѣснуе, бо за кождый вечеръ дѣстае добрый грошевый удѣлъ. Репертоаръ украиньскій чинитъ несподѣвано велику пріятность для того, кто розумѣе языкъ рускій и его любитъ, а бачитъ и чуе на сценѣ утворы украиньскѣ, знаменито представленѣ и съ житьемъ высцѣванѣ. Акторы жь, якъ Кропивницкій, Садовскій, Саксагоньскій, Карый и акторки Заньковецка, Барилотти, Квѣтка и Вѣрина суть знаменитыми. Кропивницкій посѣдае талантъ первостепенный и бувбы пожаданымъ на кождѣй сценѣ. Штуки, отбуваючйся въ XVII або XVIII вѣцѣ, отзначалися прекрасными строями козацкими. Панове сотники, хорунжѣ и войсковѣ товаришѣ, якъ такожь и женщины — суть дорого и гарно поубиранѣ. Мужчины особливо умѣютъ красно носити пышнѣ историчнѣ строѣ. Въ штукахъ же, основаныхъ на стисло сельскѣмъ житю, акторы выступали въ строяхъ мѣсцевыхъ. Були отже: украиньскѣ свиты та кафтаны, рукавы съ вышиваными мережками, що теперь въ цѣлѣй Европѣ вѣйшли въ моду. Найлѣпшимъ зъ граныхъ утворѣвъ есть Кропивницкого „Глытай або паукъ“, где авторъ въ роли Глытая лихваря и Заньковецка въ роли мужички обманеноi и доведеноi до божевѣльства, — граютъ знаменито. Въ тѣй штуцѣ есть прекрасный хоръ женцѣвъ, вертаючихъ зъ роботы зъ далекихъ сторонъ, и декораціи дуже добрѣ. Въ загалѣ театръ отличаеся удатными декораціями. На „Чорноморцяхъ“ панѣ Заньковецка мала велику пріятность — се бувъ ей бенефисъ, а о мѣсця добивалися люде такъ, що переплачували ихъ грубо; мусѣли бути приставленѣ крѣсла додатковѣ. Дохѣдъ зъ бенефису дойшовъ до послѣдного краю зыску, якій житомирскій театръ може дати. Зъ дотеперѣшныхъ представленъ украиньскихъ вынесли всѣ переконанье, що доси штука драматична въ тѣмъ языцѣ ограничаеся лишь на образы зъ минувшости або сцены зъ чисто-домового житя. Але правдивѣ таланты акторскѣ зъумѣютъ съ ходомъ часу въ краснѣй мовѣ рускѣй малювати высшѣ чувства и вилынути черезъ штуку на подненье моральне народу, наколи такъ якъ въ „Глытаю“ ктось завдасть собѣ труду майстерскимъ перомъ показати народнѣ недуги суспѣльнѣ.

— **Въ Краковѣ** по увязненю чотырехъ особъ за агитаціи соціялистичнѣ ведутся дальшѣ слѣдженя полиційнѣ. Зъ оттамъ зажадано такожь отъ суду въ Перемышли, щобы довершивъ кѣлька увязнень, такъ само и отъ суду въ Решовѣ, а взглядно въ Розвадовѣ. Слѣдство судове веде адъюнктъ Калитовскій а полиційне комисарь Костшевскій.

— **Въ Олешицкій Воли** епархіи перемыскои — якъ намъ пишутъ — построено коштомъ и заходомъ громады новый и выгодный будинокъ парохіяльный въ протягу минувшого року, такъ що теперь усунена перепона, котра спиняла священикѣвъ старатися о презенту на тую мѣсцевость. Честь громадѣ, що помимо своеи нечисленности старалася всѣми силами о тое, щобы мати на будучность свого власного душпастыря.

— **Въ Хоростковѣ** обокравъ злодѣй въ ночи руску церковь на 500 зр. Вылому нѣякого не було нѣ дверми, нѣ окномъ.

— **Выдѣлъ краевый** рѣшивъ отнестися до намѣстництва съ внесеньемъ — узнати дорогу ведучу зъ Бобрки до стаціи желѣзничои въ Хлѣбовичахъ великихъ за доѣздъ желѣзничій въ мысль уставы зъ дня 15 цвѣтня 1881 р.

— **Змѣна вѣры.** Шѣстнайцять-лѣтна Хая Риве Филинъ, родомъ зо Львова, замешкала въ домѣ чч. Василіянокъ во Львовѣ, перейшла зъ вѣроисповѣданя мойсеевого на вѣру христіяньску по гр. к. обряду.

— **Игнатій Крашевскій** въ послѣдныхъ часахъ подупавъ на здоровлю и намѣряе продавши свою вилю въ Дрезднѣ перенестися на житье до теплѣйшого климату. Процесъ его о мниму державну здраду маe бути зовсѣмъ застановленый. Мимо слабого здоровля Крашевскій не перестае дивувати цѣлый свѣтъ своею плодностею литературною. Кольканайцять его праць печатаеся безстанно и ровночасно, а журналы польскѣ заповѣдя на 1884 печатанье многихъ его новыхъ трудовъ.

— **Старо-єрусалимску святыню** постановили отбудовати въ первѣстнѣй велечавости чотыри американьскѣ милионеры. Святаня маe станути такою, якъ була за часовъ Соломона.

— (*Дробнѣ вѣсти.*) Цѣсарь надавъ директорови немочныхъ урядовъ при львовскѣмъ высшѣмъ краевѣмъ судѣ, Якову Малую, при случаю его отходу въ пенсію, титулъ цѣсарского совѣтника. — Въ Самборѣ умеръ на осну ротмистръ кавалеріи Константинъ Шведзицкій, сынъ крыл. о. Якова Шведзицкого.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Львовскои.

Въ пропозицію на Музунь, дек. перегиньского, умѣщенѣ оо.: 1) Вол. Дорожиньскій зъ Волцнева, 2) Мих. Рошкевичъ зъ Лолина, 3) Ив. Ивановичъ зъ Нуща; въ списѣ: 4) Вас. Турчиньскій зъ Ясеня и 5) Порф. Руденьскій зъ Жиравки.

До институціи на Делѣвъ, дек. устецкого, завозваный о. Дим. Микицей зъ Нѣмшина, а на Парыще о. Іос. Кучиньскій.

Вставленося до ц. к. намѣстництва о ремунерацію для оо.: Ом. Соневицкого за завѣдательство парох. Сновидовъ, и Гр. Концевича за душпастырство въ Дубовцяхъ.

До монастыря Єзуитовъ въ Добромили принятѣ въ новиціятъ пп. І. Ломницкій и І. Кульчицкій.

Митропол. консисторія вставляеся до ц. к. намѣстництва за презентованыхъ оо.: Іос. Курмановича на Новосѣлки загалчинѣ, Петра Сосенка на Плаучу, Іос. Цегельского на Подусовъ и Іоах. Федюка на Угерско.

Декретъ на катехита въ Дроговыжи получивъ о. Мод. Хоминьскій въ Демни.

Введенѣ оо. 1) Воль. Филиповскій яко капелянъ въ Бенковцяхъ, дек. ходоровского; 2) Кирилъ Фаціевичъ яко парохъ въ Дулибахъ, дек. ходоровского.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію о. Л. Луцкого на Великополе.

Презенту на опорожнену гр. кат. Капелянію въ Текучѣй regiae collationis надало ц. к. намѣстництво о. Симеонови Павлюкови, гр. кат. сотрудникови зъ Ключкова.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Достоинъство совѣтниковъ консисторскихъ получили оо.: 1) Яковъ Лукашевичъ, деканъ добромильскій, парохъ въ Гойску; 2) Алек. Пундыкевичъ, деканъ лѣскій, парохъ въ Ваньковѣй; 3) Іоанъ Лѣщиньскій, деканъ яслискій, парохъ въ Команчи; 4) Кароль Волошиньскій професоръ пастырского богословія и референтъ ец. консисторіи.

Отличія крылошаньскѣ получили оо.: 1) Ковшевичъ Левъ, деканъ варяжскій, и парохъ въ Тудорковичахъ; 2) Козаневичъ Левъ, парохъ въ Мистковичахъ, дек. самборского; 3) Поляньскій Гр., парохъ въ Высоцку нижномъ, дек. высочаньского; 4) Дуркотъ Титъ, парохъ въ Воли цикліньскій дек. дукольского; 5) Поляньскій Илія, парохъ въ Зиндрановѣй дек. дукольского; 6) Трохимовичъ Юлянъ, парохъ въ Креховѣ, дек. жовковского; 7) Левицкій Петръ, парохъ въ Кречовичахъ, дек. канчуцкого; 8) Копыстяньскій Гр. парохъ въ Снѣтници, дек. мушиньского; 9) Константиновичъ Ант., парохъ въ Чирнѣй, дек. мушиньского; 10) Лысякъ Лука, парохъ въ Каменцѣ-Липникъ, дек. потелицкого; 11) Козакевичъ Іоанъ, парохъ въ Магерѣ, дек. потелицкого; 12) Салямонъ Викт., парохъ въ Вороблику королевскѣмъ, дек. сяноцкого; 13) Дѣдицкій Ем., парохъ въ Мостахъ великихъ дек. угновского; 14) Дуркотъ Іоанъ, парохъ въ Новѣй-веси, дек. мушиньского.

Именованый о. Ропицкій Іоанъ, парохъ въ Липѣ и место-деканъ бѣрчаньскій, II ординаріятскимъ комисаремъ для надзору науки богочестія въ народныхъ школахъ того жь деканата.

Канонічну институцію получили оо.: 1) Крайчикъ Илія, на капел. Волька куниньска дек. жовковского; 2) Маркилъ Куновскій на парохію Яблонка выжна, дек. высочаньского.

Презенты получили оо.: 1) Поляньскій Софр., парохъ въ Чорнѣй и деканъ дукляньскій, на парохію Тыличъ, дек. мушиньского; 2) Дуркотъ Іосифъ, парохъ въ Бахурѣ, дек. бѣрчаньского, на парохію Дикѣвъ, дек. олешицкого.

Введенѣ въ душпастырство оо.: 1) Алек. Мацѣевичъ въ сотрудництво до Волчи дольнои дек. старосольского, 2) Юзефовичъ Никита въ завѣдательство парохіи Колодрубы, дек. горожаньского, 3) Борсукъ Іоанъ, парохъ въ Майданѣ, дек. ярославского, получивъ завѣдательство рускои парохіи въ Краковѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Ueber die Mundart der Marmaroscher Ruthenen.** (Ein Beitrag zur ruthenischen Dialektologie). Von *J. Werchratskij*. Stanislau. Druck von Johann Dankiewicz. 1883. Сторонъ 50 великои 8-ки. Цѣна 50 кр. а. в. Набути можна у автора въ Станиславовѣ, а такожь въ книгарняхъ „Ставропигійского Института“ и Чайковского во Львовѣ. — Въ тѣй новѣй своѣй праци проф. Верхратскій зобравъ старанно матеріялъ,— всякій спеціяльности Мармарошского говору и уложивъ ихъ въ порядокъ. Кромъ того подавъ взорцѣ народныхъ пѣсень зъ околицѣ Сигота и одно довше народне оповѣданье, зъ котрыхъ можна мати повне понятье о Мармарошскомъ говорѣ. Словарець гдеякихъ въ Маршарошскѣй сторонѣ уживаныхъ словъ ще подноситъ вартость працѣ.

— **„Новаго Зеркала“ ч. 12,** представляеся дуже гарно доборомъ и рожнородностею статеекъ и побѣдоносно кончитъ рокъ 1883. „Вычоса съ вертепомъ проситъ „о колядку“ на рокъ 1884. „Нове Зеркало“ буде выходити въ слѣдующомъ роцѣ въ такомъ самомъ объемѣ два разы въ мѣсяць.

— **„О нашихъ школьныхъ дѣлахъ“.** Подъ такимъ заголовкомъ выйшла накладомъ общ. им. Качковского книжочка написана о. Игнатьемъ Галькою. Цѣна 10 кр.

— **„Зоря“** подъ редакцією проф. Партыцкого буде выходити въ слѣдующомъ роцѣ въ змѣненѣй формѣ, а именно: мѣсячно буде выходити два числа "Зорѣ" въ объемѣ по одному аркушеви, а разъ на мѣсяць буде появлятися додатокъ оригинальныхъ повѣстей, поемъ, драмъ и пр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Ил. К-чь въ П-лѣ. Вы мусѣли дострати отъ староства завѣдомленье, кольке податку грунтового приписано на р. 1883. Сей податокъ платитъ за приходниковъ фондъ религійный, зъ котрого асигнуеся на тую цѣль отповѣдну суму. Приходникъ выставляе на асигновану суму неоштемплёваный и въ печать уряду громадского заосмотреный квитъ, не получае однакожь грошей до своихъ рукъ, бо ихъ урядъ податковый заразъ переписуе на оплату податковъ. Податокъ платится чвертьрочно зъ долины. — *Вп. Дописователь зъ Золочева.* О приобѣцяни дописи щиро просимо. Статя про театръ буде умѣщена въ слѣдующомъ числѣ. *Вп. І. С. въ Шляхт-ѣй.* На почтѣ во Львовѣ можутъ отворювати пакунки урядники акцизовѣ въ присутности отбирателя, щобы пересвѣдчитися, чи въ пакункахъ нема чого подлягаючого акцизной оплатѣ.

(Надосланe.)

Хв. комитетъ церковный въ Увсю!

Обезпеченье церкви Вашои заплачене есть до 15 червня 1884, передъ котрымъ днемъ не можемо тое уневажнити.

Умѣщене Ваше „Надосланe“ въ ч. 141 „Дѣла“ не маe жаднои подставы, такъ якъ мы не знали нѣчого о тѣмъ, що хочете отступити.

Банкъ „Слазія“.

Послѣдна вѣдомость.

Подаемо сумну вѣсть, що Впр. крыл. о. Володиславъ Бачиньскій по тяжкѣй 10-дневѣй недузѣ померъ нынѣ по полудни о ½4 год. въ 50 роцѣ житя. Похоронъ отбудеся въ четверъ 3 л. сѣчня о 8 годинѣ рано. Вѣчна ему память!

Отзывъ.

По причинѣ, що на сей рокъ школьный до Станиславовскои Бурсы принято такъ велике число питомцѣвъ, якъ до жаднои иншои, бо ажь 34-охъ; по причинѣ, що для розширеня вузкого кола Бурсы подворя переводится теперь закупно прилеглои реальности, котра съ выдатками купна мало що не 700 зр. стояти буде; по причинѣ наконець, що въ сѣмъ роцѣ на Бурсу нашу, хочь она рускимъ дѣтямъ, межи котрыми есть дѣтей господарѣвъ сельскихъ 6, маломѣщаньскихъ 3, пѣвцѣвъ церковныхъ 2, будника при желѣзници 1, писаря громадского 1. офиціялиста приватного 1, учителѣвъ народныхъ 8, сирота по поручнику 1, цѣсарскихъ чиновниковъ 3, священичихъ 8 межи тыми 5 сиротъ, зъ 16 всякихъ повѣтовъ яае приютъ — дуже скудненькѣ до-теперь вплываютъ датки — подноситъ Выдѣлъ Братства, дбаючій о благобытъ Бурсы, свой благаючій голосъ до Васъ П. Т. Родимцѣ, щобъ Вы въ виду предстоячого празника Рождественьского, коли то по всѣй нашой рускѣй краинѣ охотно подастся дробный датокъ вѣстячимъ сей радостный празникъ колядникамъ, въ часъ сближаючихся днѣвъ святочныхъ теплымъ словомъ и заохочуючимъ примѣромъ въ кружкахъ родинныхъ и сусѣдскихъ до зложеня лептъ и датковъ въ натуралияхъ для Бурсы нашои возвати хотѣли, а въ той способъ за благословеніемъ Новорождаемого зобрану готовку посредствомъ переказа почтового, натуралія же желѣзницею, почтою або оказією до Управительства Бурсы Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ скоро-скорше выслати благоволили. — *Отъ Выдѣлу Бурсы Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ* Т. Шанковскій, предсѣдатель; Семенъвъ. секретарь.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичъ, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькивщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Достати можна черезъ редакцію „Батькивщины“.

Складъ гербаты и руму бремского

Свѣжій дрождже прасованій

НА СВЯТА РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

припоручае

по цѣнахъ найдешевшихъ

торговля товаровъ корѣнныхъ и виктуаловъ

ТАДЕЯ ШАВИНЬСКОГО

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

въ Базари мѣскомъ коло рускои церкви.

Мигдалы, родзинки, фиги, дактелѣ, цикаты, орѣхи волоскѣ и турецкѣ, мѣдъ патоку, повила угорскѣ, (1—?) сливки турецкѣ, и т. д. и т. д.

Ласкаво замовленѣ товары высылае якъ найскорше.

Головный складъ муки паровои

Складъ винъ, розолисовъ и ликеровъ

!НА СВЯТА!

поручае свой богато и въ доборнѣ товары заосмотреный

СКЛАДЪ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ во ЛЬВОВѢ

(ул. Орменьска ч. 2.)

Розинковъ, мигдаловъ, дактелѣвъ, фигъ и всякого корѣня свѣжѣ транспорты въ самыхъ лучшихъ выбранѣ сортахъ.

Меду, повилъ, орѣховъ волоскихъ и турецкихъ большѣ запасы.

Свѣчокъ столовыхъ и церковныхъ, якъ и **свѣчечокъ** на ялинку выборъ значный.

Вина угорскѣ рожнои цѣны, почавши отъ 40 кр. за бутильку до 2 зр.

Кромѣ сего удержуеся на складѣ **чай, каву, коняки, румы, араки, розолисы,** и прочѣ въ складъ корѣннои торговлѣ входячѣ артыкулы, а такожь **паперы, чорнила, оловцѣ** и всякѣ приборы до писаня.

При томъ помѣщеный такожь **отдѣлъ съ насѣньемъ.**

Звертаемо увагу на посылки 5-килевѣ почтовѣ, котрѣ такъ дешево стоятъ, що оплатится и въ найдальшѣ стороны добрый товаръ записувати.

Всякѣ замовленя выповняются безпроволочно и совѣстно.

Кто бы мавъ на продажъ добре насѣнье, просимо, нехай пришле пробки и подасть цѣну. Купуемо такожь масло и прочѣ продукты нашои господарки и нашого промыслу въ добрыхъ сортахъ. (3—?)

НА СВЯТА

поручае Торговля

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Орменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому“)

ДРОЖДЖѢ ПРАСОВАНѢ по 70 кр. за ½ кило якъ и всѣлякѣ

ТОВАРЫ КОРѢННѢ

по значно дешевшихъ цѣнахъ, якъ въ другихъ торговляхъ;

такожь

найновѣйше выданье

КОЛЯДЪ

и пѣсень набожныхъ

по 12 кр. за 1 екземпляръ

при замовленю 1 тузина додаеся 2 екземпл. безплатно.

Замовленя зъ провинціи залагоджуе по можности якъ найскорше, не числячи опакованя.

ЗАКЛАДЪ

галянтерійно - интролигаторскій

Людвика Вербицкого

улиця Галицка, ч. 52

поручае свои выробы, якъ: **оправы книжокъ** отъ найпростѣйшихъ до найпышнѣйшихъ. Выконуе почетнѣ **дипломы, адресы,** памятнѣ **альбомы, оправлюе портреты** крейдковѣ, фотографіи, акварелѣ **въ заглубленѣ картоны** (Passepartouts); выконуе **порядки танцѣвъ, оправлюе гафты,** пріймае замовленя на **рамы,** и т. д. (1—3)

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 144. Львôвъ, Четверъ 22 грудня 1883 (3 сѣчня 1884). **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямації неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на чверть рок. . . 4 рубд.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаємо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*“. Съ поповлеными силами, съ надѣею на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôднимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„Дѣло“ и „Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“ будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*“ що вторника, четверга и суботы, а „*Библіотека*“ два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей“** выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Мавриків Іокая „*Золотый человѣкъ*“, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдуєе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до **„Администрациі Дѣла во Львовѣ“.**

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маєе часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ выровнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

Комитетъ консисторіяльный гр. к. митрополичои Архидіецезіи Львôвскои, маючи выготовити предложеня на ôтбутися маючій збôръ ôтпоручникôвъ священьства Архидіецезіи въ справѣ конгруы, въ котрого обрадахъ пріймутъ участь такожь делегаты зъ Перемыскои Діецезіи, — *и хотячи вывязатися съ цѣлою* совѣстностею и основностею зъ вложеного на него обовязку, а маючи такъ мало часу до розпорядимости, упрашаєе умильно Всечестнѣйшихъ отцѣвъ душпастырѣвъ обохъ Діецезій о безпроволочне надôсланье вѣдомости, *якъ высоко вымѣреный збставъ податокъ грунтовый въ кождôмъ приходѣ*, на руки Высокопреподобного О. Архидіякона дра Юліяна Пелеша у Львовѣ.

Всѣ рускй газеты упрашаєся о повторенье сеи ôтозвы въ найблизшôмъ числѣ. А додатково упрашаєся, щобы ôтъ тыхъ священикôвъ, до котрыхъ жаднй рускй часописи не доходятъ, ласкаво тую вѣдомôсть засягнули и подали ихъ добрй сусѣды.

Руска жертволюбивôсть.

Одною зъ першихъ и свѣтлѣйшихъ честнотъ галицко-руского народа въ загалѣ, а рускои интелигентнои суспôльности въ особенности, єсть — жертволюбивôсть, яка даєся наглядно бачити все и всюда, где иде о добро публичне, загально-руске. Не можна сказати, щобъ и у другихъ народôвъ не було тои взнеслои честноты и щобы она не заслугувала на наше признанье, — але наша жертволюбивôсть єсть тымъ взнеслѣйшою и тымъ бôльше заслугуєе на признанье а навѣть на пôдивъ, що мы находимось въ выняткôвôмъ положеню, що мы народъ дуже убогій въ средства матеріяльнй, що у насъ нема анѣ маючои шляхты анѣ капиталистôвъ, але всѣ мы бôльше-менше рôвно убогй. А прецѣ ôтъ часу нашого народного ôтродженя кôлько то мы вже жертвъ зложили на народнôмъ жертвеннику!

Не говоримо вже про нашу жертволюбивôсть на таке дѣло, що яко видимый памятникъ буде пригадувати нашимъ потомкамъ ôтъ рода въ родъ своихъ патріотичныхъ предкôвъ, — про величавый „Дôмъ Народный“. Жертволюбивôсть наша далеко бôльше проявляєся досадно въ такихъ дѣлахъ народныхъ, котрй не полишатъ по насъ видимыхъ памятникôвъ зъ каменя и металю, але полишатъ по насъ безчисленй слѣды нашого народолюбія въ выхованыхъ нашою жертволюбивостею поколѣняхъ, — въ тыхъ тысячахъ убогои молодѣжи, котрымъ мы даємо можнôсть розвиватися въ науцѣ и въ патріотизмѣ рускôмъ на службу народну, котрыхъ приготовуємо на борцѣвъ за долю Руси, — за *красшу долю*, якъ єи нынѣ маємо!

Организація выхованя молодого поколѣня нашого въ рускихъ бурсахъ — була ôтъ самого початку нашого ôтродженя одною зъ головныхъ точокъ нашои народнои програмы, а съ ходомъ часу, съ постепеннымъ зростомъ убожества нашого народа а черезъ тоеє и съ зменшуваньемъ фреквенціи рускихъ дѣтей въ середныхъ школахъ — точка тая нашои програмы набрала ще тымъ бôльшои ваги.

Нынѣ вже съ гордостею можемо глядѣти на дѣло рукъ нашихъ, на плоды працѣ нашои — на тіи бурсы, що въ многихъ вже мѣстахъ даютъ пріютъ громадкамъ убогои и охочои до науки молодѣжи нашои, помагаютъ зростови нашои интелигенціи народнои, пôдготовляютъ молоде поколѣнье до патріотичнои дѣяльности для добра и на славу Руси! Але въ гдеякихъ мѣсцяхъ нашй патріоты доперва до половины довели спасенне дѣло народне — и до ôткрытя бурсы потребуютъ ще нашои бôльшои або меншои помочи. Ба суть ще и гдеякй нашй мѣста, котрй, хочь и якъ здалисьбы у нихъ рускй бурсы, — особливо тамъ, где руска молодѣжь остаєе въ непріязныхъ ôтношеняхъ (якъ Самбôръ) и въ мѣстахъ на пограничу Мазурщины, — не здобулися доси ще навѣть на початки для заснованя тыхъ народныхъ институцій.

Пôднесена нами повыше и нашою найновѣйшою исторіею выпробована жертволюбивôсть рускаго народу, а въ особенности єго интелигенціи ручитъ намъ, що важне народне дѣло бурсъ рускихъ съ кождымъ рокомъ буде що-разъ бôльше взмагатися въ силу. Се дѣло таке, що при нѣмъ не можна остановитись; тутъ треба що-разъ нового поступу и поступу. Намъ треба цѣлымъ запасомъ нашои силы пôддержувати существуючй вже бурсы а допомагати ôткрытю и засновуваню новыхъ, — намъ треба творити свою руско-народну интелигенцію, треба густо засѣяти нею цѣлый нашь край широкій, щобы не заливали єго и не опановували ще бôльше чужинцѣ..

Пôдносимо нынѣ се важне дѣло для того, щобы тымъ бôльшу звернути увагу нашихъ патріотичныхъ Родимцѣвъ на тіи ôтозвы — присыланй намъ и печатанй въ „Дѣлѣ“ — ôтъ запопадныхъ и трудолюбивыхъ зарядôвъ нашихъ бурсъ и въ загалѣ товариствъ чи институцій займаючихся запомогою нашôй молодѣжи шкôльнôй. Тутъ, по нашому розумѣню, не иде о ôткликъ до жертволюбности лишь самои нашои интелигенціи, тутъ ôткликуєся и до жертволюбности нашихъ народныхъ масъ селяньскихъ и мѣщаньскихъ, — а обовязкомъ интелигенціи тую жертволюбивôсть народну при всякôмъ пригôднôмъ случаю народови пригадувати, єи въ нѣмъ будити и плекати.

Жертволюбивости намъ конечно треба,— она, тая велика честнота, у насъ и єсть. Дай Боже, щобъ она обнимала собою що-разъ ширшй круги народнй и проявлялася въ славныхъ и величныхъ подвигахъ народныхъ!

Вступнй испыты до шкôлъ середныхъ.

Богато вже лѣтъ ведеся въ компетентныхъ кругахъ педагогичныхъ въ Австріи бесѣда о реформѣ середныхъ шкôлъ (гимназій и шкôлъ реальныхъ) ôтповѣдно до вымогôвъ сучаснои науки и педагогіи. Передъ двома роками устровна була навѣть за починомъ министерства просвѣты анкета для реформы гимназій, котра по дуже довгихъ дебатахъ и заходахъ дôйшла въ кôнци до того, що на перекôръ загальному голосови образованого свѣта сказала, що австрійскй гимназіи зовсѣмъ нѣякои основнои реформы не потребуютъ. Орѣченье тое станеся лишь тогды зрозумѣлымъ, коли возьмемо на увагу, що анкета складалася головно зъ педагогôвъ-директорôвъ гимназіяльныхъ и совѣтникôвъ шкôльныхъ, котрй вжилися въ существуючій станъ рѣчей и котрй не понимаютъ можности и потребы якого небудь иншого порядку.

Що однакожь въ австрійскихъ середныхъ школахъ не все „обстоитъ такъ благополучно“, якъ твердила преславна анкета гимназіяльна, — се признаєе въ кôнци и найвыща власть шкôльна въ державѣ — министерство просвѣты. Въ выданôмъ недавно обѣжнику до всѣхъ радъ шкôльныхъ министеръ просвѣты порушивъ попередъ всего справу вступныхъ испытôвъ до шкôлъ середныхъ. Тй вступнй испыты, запроваджений передъ кôльканайцати лѣтами, не тôлько що не осягаютъ своеи властивои цѣли, т. в. не даютъ достаточнои поруки за то, що перепущеный до першои клясы шкôлъ середныхъ ученикъ єсть на правду на

Давнй акты до нового спору.

Нашимъ читателямъ певно не щезли ще въ памяти крики польскихъ газетъ, якй пôднялись були на Русинôвъ по другôмъ Вѣчу и котрыхъ поодинокй ôтгомоны ще й доси то ту то тамъ ôткликаются въ рôжныхъ польскихъ кружкахъ и часописяхъ. Мы свого часу подали були спору вязанку тыхъ польскихъ голосôвъ яко причинокъ до культуры польскои журналистики. Одинъ зъ найвыначнѣйшихъ тонôвъ въ тôмъ безладнôмъ крику галицко-польскихъ шовинистôвъ, то було посуджуванье Русинôвъ о реакційнй тенденціи, о „baranią uległość rządowi“ и Богъ знаєе ще о якй того рода проступки. Въ загалѣ дивна єсть въ тôмъ взглядѣ логика нашихъ братей Полякôвъ. Коли прійдесь имъ самымъ сказати ôтъ себе слово власнои програмы политичнои, то они, завзятй автономисты, републиканцѣ и демократы-революціонеры, хоромъ и solo на всѣ лады васпѣваютъ: „Przy Tobie, N. Panie, stoimy i stać chcemy!“ Колижь Русины, завсѣгды застерѣгаючи собѣ пошанованье своихъ правъ народныхъ и вдоволенье своихъ справедливыхъ домагань, заявляютъ свои лояльнй чувства для династіи (а не для часового котрого небудь правительства), то вже они и „бараны“ и „реакціонеры чистои воды“, и то именно въ очахъ тыхъ людей, котрй „stoją i stać chcą“.

Хочь и якъ дивною може здаватись та логика въ устахъ людей впрочѣмъ пôдъ многими взглядами догадливыхъ, то прецѣ єсть она историчнымъ плодомъ розвою тои суспôльности, що нынѣ яко найвысшій цвѣтъ свой выплодила галицкихъ шовинистôвъ и „sprytnych facetów“. Жалѣ и крики на реакційнй тенденціи Русинôвъ датуются не ôтъ нынѣ. Они, мовь вѣрна тѣнь, супроводжаютъ неôтступно цѣлу исторію нашого ôтродженя народного въ Галичинѣ, такъ якъ въ початкахъ 1860-тыхъ рокôвъ ту саму исторію на Украинѣ супроводжали крики тои самои шляхты польскои на революційнй и гайдамацкй тенденціи украинофилôвъ-хлопоманôвъ.

Першй слѣды такихъ нарѣкань польскихъ на руску реакційнôсть маємо ще въ 1836 року, коли то першй проповѣдники нашого народного ôтродженя пôдъ проводомъ Маркіяна Шашкевича осмѣлилися въ очи польскимъ революційнымъ конспираторамъ-демократамъ сказати, що „Ruś i Polska, to nie wszystko jedno“. Тогды пôднявся великій крикъ на Русинôвъ въ польскихъ революційныхъ конспираціяхъ, котрый, ображаючи народнй чувства и симпатіи Русинôвъ, тымъ самымъ причинився до ихъ скоршого розбудженя и пôднесеня и повернувъ руску молодѣжь на дорогу иншои — не революційно-конспираторскои, але для власного народа далеко хосенньйшои працѣ.

Але той першій крикъ польскій на Русинôвъ, — котрый зъ причинъ цензурныхъ не мôгъ тогды и въ печать проникнути, але бувъ тымъ живѣйшій въ революційныхъ кружкахъ, — бувъ тôлько деликатною забавкою супротивъ того галасу, якій пôдняли Поляки львôвскй, особливо панове „od Rady Narodowej“ въ 1848 роцѣ, коли то Русины поважилися першій разъ рѣшучо заманифестувати себе яко народъ ôтрубный ôтъ польского, народъ маючій интересы зовсѣмъ ôтмѣнний ôтъ интересôвъ польскои шляхты котра увурпуе собѣ едине и выключне верховодство надъ всходною Галичиною. Якій крикъ пôднявся тогды во Львовѣ и по всѣхъ мѣстахъ всходнои Галичины на Русинôвъ, кôлько чинныхъ зневагъ, кôлько дикихъ инсинуацій и безпôдставныхъ пôдозрѣнь мусѣли они перенести, на те треба бы обширнои книги, щобъ можна нынѣшному поколѣню дати о тôмъ докладный образъ. Русинôвъ загально окричувано яко прислужникôвъ бюрократіи, яко штучный твôръ Стадіона, выкликаный для спаралижованя патріотичнои дѣяльности „Rady Narodowej“ и гвардіи народовои. Людей, котрй осмѣлились заговорити по руски на публичнôмъ зборѣ, инсультовано и середъ побоѣвъ та проклять выкидувано за дверѣ; першій зъѣздъ рускихъ учених во Львовѣ мало що не вôставъ розôгнаный палицями при котячôй музицѣ и облигатнôмъ выбиваню ôконъ. Завязана Русинами „Рада Руска“ и покликанье гдеякихъ достойникôвъ Русинôвъ (для того, що були достойниками, а не для того, що були Русинами) до губернаторскои приôбчнои рады, до т. зв. „байрату“ уважались въ польскихъ кругахъ знаменами головнои врады на народѣ польскôмъ. Въ шаленôмъ фанатизмѣ спѣвали Поляки, пародіюючи першій псаломъ Давида:

Błogosławiony, co na zgubę światu
Nie dał się nigdy wciągnąć do bajratu,
Ani też kiedy ku ojczyzny zdradzie
Zasiadał krzesło w świętojurskiej radzie!
(Dziennik Mód, 1848).

А прецѣ жь въ тôмъ самôмъ „байратѣ“ пôбôчь Русинôвъ засѣдали и Поляки! Дальше голоситъ „псаломъ“ всѣ благодатнй дѣла правдивого патріота, и додаєе:

Nie tak wyrzutki i ojczyzny wrogi,
Co biurokracji wymiatacie progi!
Jak ten proch z progów i nędzny kał śmieci,
Podły służalec z wiatrem się rozleci.
Przeto spodleni nie wzniesiecie głowy,
Gdy stanie sejm nasz polski, narodowy!

И певно, що коли бъ той соймъ польскій, народовый бувъ тогды повставъ во Львовѣ, то Русинамъ прійшлось бы було потерпѣти ôтъ сфанатизованыхъ „braci“ гоненія и терроризмъ не меншій, якъ за часôвъ Бродовича.

стôлько физично и духово розвитый и здобувъ собѣ въ школахъ нормальныхъ тôлько вѣдомостей, кôлько потрѣбно для побираня наукъ въ школахъ середныхъ, — але надто ще сталися костею незгоды мѣжь учительствомъ шкôлъ народныхъ та нормальныхъ, а учительствомъ гимназіяльнымъ. Особливо въ нашôй Галичинѣ розвелись тѣ споры та свары, въ обохъ сторôнъ пристрастнѣ и въ обохъ сторôнъ лихо мотивованѣ, але за то завзятѣ — правдивый образъ середновѣковыхъ спорôвъ мѣжь цехами о границѣ компетенцій н. пр. коваля а слюсаря, суконника а кравця и т. д. На зъѣздахъ педагогичныхъ въ Коломыи, Краковѣ, Стрыю и др. велися тѣ споры съ особливымъ завзятьемъ. Учителѣ народныхъ шкôлъ уважали вступнѣ испыты въ школахъ середныхъ якимсь votum недовѣрія для своеи здôбности и працѣ и склонювалися подати петицію въ министерство о знесенье тыхъ испытôвъ. За то учителѣ гимназіяльнѣ стояли за испытами вступными, и домагались тôлько таксы ôтъ кождого испытованого, щобъ не мусѣли за дармо трудитися надъ тыми испытами. Розумѣеся, що при знанôмъ галицкôмъ „шлендріянѣ“ въ тыхъ кругахъ до поданя петиціи и головно до зôбраня матеріялу статистичного для належного умотивованя такои петиціи не прійшло, хочь матеріялу такого въ протоколахъ екзаминаційныхъ кождои низшои и середнои школы лежитъ велика сила. Такъ то у насъ все дѣеся, що поки намъ не прійде зъ Вѣдня наказъ — подумати о рѣчахъ, котрѣ насъ самыхъ безпосередно дотыкаютъ, поти мы и не зберемось на ôтвагу о нихъ подумати, и будемо терпеливо довгѣ лѣта зносити хочь бы й найôбльшу недогоду, щобъ тôлько не завдавати собѣ труду — подумати надъ ея усуненьемъ.

Правда и то, що обѣжникъ министра просвѣты австрійскои, бар. Конрада, крôмъ самого формального порушеня дѣла испытôвъ вступныхъ не мѣститъ въ собѣ зовсѣмъ нѣчого такого, що моглобы дати ему яке небудь принципіяльне, реформове значенье. Выглядае ôнъ радше на простый канцелярійный ургенсъ, пригадуючій компетентнымъ властямъ справы ôтъ давна обговорюванѣ и жадаючій на нихъ ореченя, — нѣжь на якій поважный проектъ до реформы. Ось головна основа его содержаня: Панъ министеръ завзываe рады шкôльнѣ краевѣ, щобъ на пôдставѣ здобутого досвѣду, або въ рѣдкѣ потребы по выслуханю гадокъ учительскихъ гремій основно застановилися надъ справою вступныхъ испытôвъ, а особливо щобъ высказалися о тôмъ: 1) чи булобы ôтповѣднымъ въ гимназіяхъ — а где тому не супротивляeся устава краева, то и въ школахъ реальныхъ — зовсѣмъ знести вступнѣ испыты, а задержати ихъ тôлько въ случаяхъ означеныхъ организаційнымъ начеркомъ для гимназій, або 2) чи не належалобы оставити до волѣ гремямъ учительскимъ тыхъ закладôвъ, щобъ ôтповѣдно до мѣсцевыхъ обставинъ принимали ученикôвъ будьто за вступными испытами, будь также на пôдставѣ свѣдоцтвъ вынесеныхъ въ шкôлъ народныхъ, або въ кôнци 3) чи маeся и на дальше, такъ якъ и доси, принимати ученикôвъ тôлько за вступнымъ испытомъ до шкôлъ середныхъ.

Выдаючи сей обѣжникъ, п. министеръ покликаeся на выказы испытôвъ вступныхъ, котрѣ ведутся пôсля министеріяльного розпоряженя ще ôтъ 1878 року и котрѣ по думцѣ министра повинны бы вже выробити у властей шкôльныхъ належне переконанье о тôмъ, чи испыты вступнѣ суть потрѣбнѣ, чи нѣ. Жаль, що п. министеръ въ своемъ обѣжнику не натякнувъ, яке властиво переконанье выробляютъ тѣ выказы. Аджежь министерство просвѣты, маючи передъ своими очима всѣ выказы всѣхъ краевъ державы, найлекше могло выробити собѣ найлѣпшій и найширшій поглядъ на те дѣло, а маючи свôй поглядъ, не потребувалобы въ такôмъ разѣ запытувати о думку радъ шкôльныхъ, въ котрыхъ кожда въ найлѣпшôмъ разѣ може дати ему таку ôтповѣдь, яка выплываe въ выказôвъ шкôлъ находячихся въ ея районѣ.

А коли вже дѣло пôшло на таку дорогу, то намъ здаeся, що не ôтъ рѣчи буде ту дати выразъ одному жаданю, котре ôтъ давна занимаe широкій круги нашои интелигенціи, але, о кôлько намъ здаeся, не було ще доси высказане въ досыть категоричнôй формѣ. Маeмо ту на думцѣ наше Товариство педагогичне, завязане ще передъ трема роками, а не проявляюче доси нѣякои дѣяльности. Отожь намъ здаeся, що теперь, коли само министерство звертаeся до властей шкôльныхъ съ запытаньемъ о справахъ шкôльныхъ, пора була бъ и нашому Товариству педагогичному пôднести голосъ, и хочь непрошеному, показати ясно, цифрово докладный образъ нашого шкôльництва якъ народного такъ и середного, а попередъ всего выяснити положенье рускои народности въ школахъ всхôднои Галичины. Початокъ до такои працѣ передъ кôлькома лѣтами зробленый вже съ великимъ трудомъ и съ великимъ талантомъ однымъ приватнымъ чоловѣкомъ, — пок. Володимиромъ Навроцкимъ. Кто зважитъ велику бѣднôсть и недокладнôсть матеріялу, якимъ розпоряджавъ пок. Навроцкій, а съ другои стороны велику быстроту его критики, огляднôсть выводôвъ и яснôсть та категоричнôсть самыхъ здобуткôвъ его працѣ, той муситъ набрати дуже высокого понятя о способностяхъ и совѣстности нашого неôтжалуваного статистика, а съ другого боку мусить забажати, щобъ праця нимъ розпочата, була якъ найскорше поновлена съ богатшимъ запасомъ матеріялу и розширена также на середнѣ и прочѣ школы. Думаeмо, що наше товариство педагогичне, складаючеся переважно съ людей фаховыхъ и поважныхъ, повинно бы здобутися на разѣ хочь бы на зôбранье докладного матеріялу статистичного про нашѣ школы. Той матеріялъ, упорядкованый и обробленый науково, мôгъ бы статися основою основного пропамятного письма, въ котрôмъ Товариство педагогичне повинно бы не тôлько нашимъ властямъ шкôльнымъ, не тôлько министерству просвѣты австрійскои, але и цѣлôй Европѣ ad oculos показати положенье нашого шкôльництва въ загалѣ, а нашои народности въ галицкихъ школахъ въ особенности.

Мы зачуваeмо, що мѣжь членами „Етнографично-статистичного Кружка“ пôднесено думку — уложити докладный квестіонарь, ôтносячійся до нашихъ шкôлъ народныхъ и середныхъ, — квестіонарь, котрый бы обнимавъ все, що тыкаeся шкôлъ, учителѣвъ и ученикôвъ. Намъ здаeсь, що ôтложивши всяку высокомѣрнôсть, Товариство педагогичне могло бъ покористуватися працею „Кружка етнографично-статистичного“ и завôзвати его до якъ найскоршого выкôнченя проектованого квестіонаря. Переглянувши и эректификувавши тую працю, где бы того було треба, можна бы розôслати до всѣхъ шкôлъ всхôднои Галичины съ просьбою о выповненье табличокъ цифрами и о всякѣ потрѣбнѣ нотатки. Здаeсь, що просьбѣ товариства, вложеного въ такъ поважныхъ людей, не ôтмовила бы жадна школа всхôднои Галичины, хочь бы и якъ ultra-польска, — а въ такôмъ разѣ наше товариство педагогичне зробило бы велику прислугу и галицкому шкôльництву и цѣлому рускому народови. Кобы лишь слова нашѣ не були голосомъ вопіючого во пустыни!

Жертва революціонистôвъ.

Довго россійскѣ революціонисты не давали звѣстки о собѣ и здавалося, що ера политичныхъ убійствъ вже зовсѣмъ минула въ Россіи, коли знову понеслася вѣсть о новôмъ политичнôмъ убійствѣ, о замордованю Судейкина, шефа тайнои полиціи петер. город. головы. Вѣденьскѣ газеты подаютъ теперь близшѣ вѣдомости о сѣмъ убійствѣ и о житю убитого, а за симъ жереломъ подаeмо и мы слѣдуючу все таки заимѣтну звѣстку, зôставляючи отвѣчальнôсть за ея правдивôсть жереламъ, зъ котрыхъ ея беремо.

Передъ двома недѣлями, кажутъ вѣденьскѣ газеты, прислав комитетъ „Народнои Волѣ“ письмо цареви, въ котрôмъ грозивъ ему страшнымъ способомъ, а въ короткôмъ часѣ по тôмъ бо 28 л. грудня убили Георгія Порфирова Судейкина. Судейкинъ бувъ однымъ зъ найзручнѣйшихъ россійскихъ полицистôвъ и ôтзначився ще въ Кіевѣ своимъ незвычайнымъ полицейскимъ нюхомъ въ справѣ Забрамского. Пôзнѣйше покликаный до Петербурга, зôставъ именованый полковникомъ и придѣленый до особного ôтдѣлу „при полицейскôмъ вѣдомствѣ“, завѣдуючого „активнымъ воздѣйствіемъ на революціонную среду“. Судейкинъ умѣвъ рôжными хитрыми способами пôдойти революціонистôвъ и бувъ для нихъ черезъ то дуже небезпечный. Его то була гадка робити роздоръ межи самыми революціонистами; ôнъ выступавъ навѣть яко „чернопредѣлецъ“ и выдававъ свого часу „Народну Волю“, користаючи зъ забраного матеріялу при послѣдныхъ арештованяхъ. Въ его фальсификатѣ „Народнои Волѣ“ бувъ помѣщеный также списъ революційныхъ шпіонôвъ, котрый — якъ легко поняти — мôгъ межи самыми революціонерами выкликати великій пострахъ. Така дѣяльнôсть Г. П. Судейкина не могла не выкликати межи революціонерами мести, котрои ôнъ и упавъ жертвою.

Убитый мавъ 30 лѣтъ, але мимо того мавъ вже бути сивый; взросту бувъ дуже великого и бувъ дуже сильный. Въ службѣ своѣй ôнъ часто перебирався и носивъ на собѣ панцирну сорочку; мавъ такожь при собѣ по кôлька револьверôвъ. Его звабили до дому на Невскôмъ Проспектѣ здаeся ще о 5 год. по полудни, где пересидѣвъ до пôвночи. Пôсля однои поголоски мали его заколоти революціонеры штилетомъ, пôсля другои мавъ дôстати насампередъ сильный ударъ желѣзнымъ дручкомъ по головѣ, а потому добили его кулею зъ револьвера. Уряднякъ полиційный, котрый разомъ съ Судейкиномъ прійшовъ бувъ до згаданого дому, зôставъ такожь тяжко раненый и вже померъ. Слѣдство за убійцями розпочалося; арештовано доси кôлькадесять осôбъ.

По поводу сего убійства мавъ запанувати въ Петербурзѣ великій переполохъ. Кажутъ такожь, що революціонеры хотѣли убійствомъ Судейкина перешкодити ôткрытю тайного заговору, но се не зовсѣмъ имъ удалося, бо полиція мала переловити дуже важнѣ паперы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Питанье децентрализаціи желѣзниць*) все ще не може дôждатися наконечного полагодженя и мимо змаганъ Полякôвъ, що уважаютъ позигивне рѣшенье его одною зъ найважнѣйшихъ точокъ политичнои програмы „польского кола“ стрѣчаe въ кружкахъ министеріяльныхъ много трудностей. Таффе и Пино маютъ бути вправдѣ за тымъ, щобы вволити волю Полякôвъ, плянови децентрализаціи противный однакожь рѣшучо министеръ вôйны. Въ тôмъ дусѣ мала также выпасти ôтповѣдь правительства до депутаціи польского кола, котрôй заявлено, именемъ цѣлого правительства, що оно есть за децентрализацією. Теперь ведутся переговоры межи министерствами внутрѣшныхъ справъ и торговлѣ зъ одного а министерствомъ вôйны зъ другои стороны. Для провизоричного завѣдуваня галицкими державными желѣзницями установлено министеріяльну комисію, котра малабы и по переведеню децентрализаціи дальше функціонувати. Мимо сеи уступки въ користь министра вôйны, ôнъ все таки противный децентрализаціи и не хоче пристати на ню зô взглядôвъ стратегичныхъ. Польска праса дуже невдоволена зъ комисіи министеріяльнои и пôдноситъ, що ея существованье не ворожитъ нѣчого доброго для проекту заведеня польского языка урядового въ галицкôй дирекціи желѣзницъ державныхъ и стоитъ въ суперечности съ принципомъ децентрализаціи, бо теперь маютъ бути агенды львôвскои дирекціи руху желѣзницъ Альбрехта перенесенѣ до Вѣдня.

(*Про становище Нѣмцѣвъ въ Австріи*) подала недавно „Köln. Ztg.“ — безперечно оденъ зъ найповажнѣйшихъ органôвъ заграничнои пресы статю ôтзначаючуся объективностею суду и розбираючу съ знаньемъ ôтношень нашои державы ея внутрѣшнѣ справы. — „Köln. Ztg.“ критикуe остро поступованье либеральныхъ Нѣмцѣвъ австрійскихъ и звертаeся особливо противъ плянови политики абстиненційнои. Зъ лѣкôвъ, ôтъ котрыхъ сподѣваются збереженя нѣмецкого елементу, въ Австріи — пише „Köln. Ztg.“ — лишаeся въ практицѣ лишь политика абстиненційна с. е. выступленье Нѣмцѣвъ въ масѣ зъ парламентôвъ на дневнôмъ порядку. Тая политика дуже добре дѣйствуe, якъ довго она знаходится въ стадіи погрозы. Мечь Дамоклевый сеи рѣзкои грозьбы выситъ безъустанно надъ правицею, повздержуe ея ôтъ задалеко идучихъ національныхъ выбрикôвъ и надаe незвычайну вагу жаданямъ сполученои лѣвицѣ. Друге питанье, чи переведенье сеи грозьбы доведе до цѣли. Поминаемъ вже тое, чи политику абстиненційну узнаютъ выборцѣ. Пріймѣмъ, що либеральнѣ Нѣмцѣ завсѣгды будутъ выбирали послôвъ, що поскладали мандаты, тогды се въ кружкахъ мѣродайныхъ безперечно прикро бы дотыкало, але на кождый случай нема нѣякои поруки, що правительство покинулобы теперѣшну улюблену систему. „Правится въ дусѣ нѣмецко-централистичнôмъ, змовляются Чехи; ведеся политику помиреня, то ôтмагаются Нѣмцѣ ôтъ парляментарнои працѣ“ — такъ сказалобы собѣ правительство и признати рѣчею доказаною, що Австрія не дасться управляти парляментарно. Позаякъ однакожь мусятъ бути якась управа, муситъ бути сила заступаюча интересы державы, то лишивбыся лишь абсолютизмъ, наколи бъ не знайшлася нѣяка партія, котра бы мала досыть силы и политичного змыслу допомогчи идеи державнôй, щобы насупротивъ національныхъ змагань добилася до своихъ правъ. Зъ тыхъ причинъ не може авторъ статіи признати нѣякои раціи политицѣ абстиненційнôй Нѣмцѣвъ и переходитъ ôттакъ до рѣшеня питаня: якою маe бути политика Австріи. Ôтповѣдаючи на се питанье приходитъ авторъ до заключеня, що австрійска идея державна вымагае въ тôй хвили австро-славяньскои политики балканьскои, бо вже географичне положенье ея приневолюe числитися съ историчнымъ подѣломъ славяньского свѣта на оріентальну православну и

Та тôлькожь замѣсть сойму польского народового въ жовтню 1848 р. прійшли барикады и неизбѣжне за ними бомбардованье Львова. И тогды крики на Русинôвъ не унялися, отъ хочь бы въ причины того факту, що Гаммерштайнъ заборонивъ выдаванье (на якійсь часъ) бôльшои части польскихъ газетъ, фанатизуючихъ публику, а не заборонювавъ рускои „Зорѣ галицкои“, котра ôтъ самого початку держалася дороги легальнои, хочь и далекои ôтъ всякого сервилизму.

Що свѣтлѣ и розумнѣ Русины въ 1848 роцѣ и пôзнѣйше пôдчасъ октройованои конституціи зъ 4 марта 1849 року и пôдчасъ слѣдувавшои за тымъ (ôтъ 1851 р.) бюрократичнои реакціи далекѣ були ôтъ надто рожевыхъ надѣй на правительство и ôтъ слѣпого ему пôдляганя, на се мы подали вже одинъ цѣкавый доказъ въ письмѣ Гинилевича зъ Праги, опубликуванôмъ въ чч. 61 и 62 сегорôчного „Дѣла“. Другій, не менше цѣкавый доказъ мы хочемо подати нынѣ чигателямъ „Дѣла“. Есть се невеличкій стишокъ пок. Луки Данкевича (зъ Ракова), писаный, здаeсь, въ 1851 або 1852 роцѣ, отже вже пôдъ часъ реакціи, и для того доси не публикованый. Лука Данкевичъ, смирный сельскій священикъ, належавъ до талантливѣйшихъ и тверезо мыслячихъ представителѣвъ нашого народного ôтродженя. Ôнъ бувъ мало що не одинокимъ рускимъ письменникомъ, котрый пôдъ часъ панщины поважився сказати панамъ гôрку правду, представляючи ихъ въ звѣстнôй байцѣ яко газду, котрый стрыжучи ôвцю „удравъ съ вовною и шкôру“, на що смирна ôвця заявляe:

„Не мучь же мя такъ безъ мѣры,
Тому, що-мь быдлѣ простé!
Якъ не стане на мнѣ шкôры,
На чôмъ вовна поросте?“

Отжежь то зъ пôдъ пера того самого Данкевича выйшовъ и слѣдуючій дотепный и гладкій стишокъ п. н. „Надгробное слово картѣ (т. е. конституціи) зъ 4 марта“, котрый есть дуже ѣдкою сатирою и на саму тую октройовану конституцію, и на пôзнѣйшу бюрократичну реакцію въ Австріи. Мы признаeмось, що въ польскôй сучаснôй полит. поезіи не стрѣчали доси нѣгде такъ ѣдкого, а заразомъ такъ тверезого въ тонѣ и поглядахъ высмѣяня именно тыхъ порядкôвъ, котрымъ пôсля польскихъ инсинуацій Русины именно мали прислугуватись.

Надгробное слово картѣ зъ 4 марта 1849.

Списалася карта
Четвертого марта
По немало сварокъ —
Людямъ на подарокъ.
Писали ю съ серцемъ,
Посыпали перцемъ,
Звали якось смѣшно,*)
Розболали спѣшно.
Читано ю съ крикомъ,
Завязано лыкомъ,
Тай сирятано въ лядѣ, —
Сказано громадѣ,
Щобъ ея стерéчи,
Якъ дорогій речи.
„Бо зъ неи поволи,
„По довгôй недоли
„Выклюнется воля
„Мѣсть давного горя“.
Лежала два лѣта,
Не видѣла свѣта.
Потôмъ писареньки
Премудрѣ, сѣденькій
Въ карту загляну́ли, —
Головонь кивну́ли, —
Бо воля завмерла
И ноги простерла!
Тай сказали: „Люде!
Вже волѣ не буде!
Най ударятъ въ звоны,
Творятъ похороны!“

*) Въ примѣтцѣ додано „Костуся“, т. е. нѣбы поисована конституція.

Стишокъ сей Луки Данкевича не мôгъ бути печатаный въ той часъ, коли бувъ написаный, и ходивъ зъ рукъ до рукъ въ численныхъ ôтписахъ. Одинъ такій ôтписъ бувъ помѣщеный въ половинѣ 60-ыхъ рокôвъ въ рукописнôй газетцѣ станиславôвскихъ ученикôвъ гимназіяльныхъ, „Зôрцѣ“, ôтки мы его и подаeмо до печати. Въ тôйже „Зôрцѣ“ находимо ôтзывъ пок. Володимира Навроцкого, котрый выражаeся про той стихъ, що хочь имя его автора знане вже и цѣнене въ рускôй литературѣ, то прецѣ сей, непечатаный доси стихъ подобаeсь ему лѣпше, нѣжь всѣ иншѣ, печатанѣ доси творы Данкевича. Думаю, що пôдъ тымъ судомъ гимназіяста Навроцкого и нынѣ ще кождый зъ насъ пôдпишеся.

захôдну католицку половину; и се есть именно найважнêйшою пôдоймою австрійскои заграничнои политики. Мисіи нêмецкого елементу въ Австріи належитъ глядêти въ тôмъ, що ôнъ має бути посередникомъ межи австро-славяньскою политикою и незмêннымъ постулятомъ береженя нêмецкихъ посêлостей. Тôлько тогды, коли знайдеся се посередне становище, будутъ могли Нêмцê обняти керму политики и Австріи може бути на пôвъостровê балканьскôмъ або молотомъ або клепаломъ. — „Köln. Ztg.“ радитъ отже австрійскимъ Нêмцямъ, щобы неприхильность свою до становища Австріи на пôвъостровê балканьскôмъ попросту вычеркнули зъ своеи програмы, „бо лице Австріи звернулося пôсля правила найменшого опору на всхôдъ“. — Нêмецка интелигенція муситъ, по думцê „Köln. Ztg.“, вôйти въ свое нове сотворене въ послêдныхъ десяткахъ лêтъ положенье; она стратила ôгъ часу, якъ Австріи мусêла покинути ролю провôдника въ Нêмеччинê и ôтъ коли Туреччина пострадала давнêйше свое становище, велику запору для своеи ролê провôдничои. Она муситъ супротивъ новыхъ задачъ посвятити цêлый свôй политичный талантъ, щобы и на пôзнêйше могла сповнити велику мисію, котру ей исторія придêлила, мисію несеня культуры на всхôдъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійске правительство почало въ послêдныхъ часахъ знову пильнêйше займатися жидôвскимъ питаньемъ. Такъ доносятъ зъ Кіева, що тамошный губернаторъ выдавъ слêдуюче новe розпорядженье тыкаюче поселеня жидôвъ въ кіевскôй губерніи: 1. Жиды жовнêры, котрй выступаютъ зъ войска, мусятъ поселятися въ тыхъ мêсцевостяхъ, въ котрыхъ ôтобрано ихъ до войска. 2. Жидôвки, котрй выходятъ замужь, мусятъ тамъ поселятися, где ихъ мужê проживаютъ. 3. Наколи яка женщина выйде замужь за чоловêка, проживаючого въ другихъ сторонахъ, то она тратитъ право приналежности до своихъ сторонъ. 4. Чоловêкъ не має права поселятися въ сторонахъ, где его жена проживає, наколи ôнъ передъ тымъ проживавъ въ иншôй мêсцевости. Въ Каменци подольскôмъ запанувавъ межи жидами великій переполохъ, бо тамошный губернаторъ приказавъ выпровадитися всêмъ жидамъ, котрй близше жіютъ до границê якъ на 60 верствъ. — Министерство просвêты предложило на потвержденье правила для народныхъ читалень по селахъ и городахъ. Устроюванье читалень оставляється товариствамъ литературнымъ и поодинокимъ лицямъ пôдъ надзоромъ директорôвъ шкôлъ. Книжки призначенй для читалень мусятъ бути потверженй св. синодомъ и ученымъ комитетомъ министерства народнои просвêты. — Зарядъ надъ державными добрами на Подôлю и Украинê зôстали полученй въ одно бюро. Оно оголошуе теперь спродажь дерева зъ лêсôвъ скарбовыхъ на сей рôкъ. Селяне, котрй тутъ купуютъ дрова маютъ гдеяки улекшеня именно таке, що замêсть, щобы складали кавцію, можутъ за нихъ поручати громады. — На внесенье гр. Игнатіева має бути въ Одессê заснованый ôтдêлъ для сномаганя россійскои торговлê. — На похоронê Судейкина убитого недавно россійскими революціонерами були мêжь иншими высокими достойниками такожь кн. Александеръ Ольденбургскій и министеръ внутрêшныхъ дêлъ съ обома помôчниками.

Нêмеччина. Екзекутивный комитетъ нêмецкихъ соціялистôвъ выславъ бувъ 17 л. грудня зъ Дрездна до Парижа письмо до проживаючихъ тамъ нêмецкихъ соціялистôвъ, въ котрôмъ высказуе свое сожалênье, що французкй соціялисты не запросили на межинародну раду роботниковъ такожь и нêмецкй товариства соціялистичнй. При кôнци письма каже комитетъ: Нêмецкй соціялъ-демократы дêлали завсêгды и будутъ дêлати такъ, якъ имъ приказуютъ основы соціялизму. Нашй французкй братя можутъ бути переконанй, що анê полиція кн. Бисмарка анê Феррого анê жаднои иншои силы нê на хвильку не откланятъ соціялистôвъ ôтъ ихъ обовязку яко межинародноi партіи. Письмо се пôдписане Бебельомъ, Либкнехтомъ и Фольмаромъ. — Нêмецкй журналы все ще не перестаютъ спорити о розговорê нêмецкого престолонаслêдника съ папою. Справозданье нêмецкого посла въ Ватиканê, Шлецера, прислане министерству дêлъ заграничныхъ, доказуе що справа церковно политична небула зовсêмъ предметомъ розговору. „Nat. Ztg.“ однакожь каже, що справы сеи вправдê подрôбно не тыкали але однакожь въ газетê була о нêй бесêда. Правительство италіяньске розôслало обêжникъ, въ котрôмъ пояснюе значенье и цêль подорожи нêмецкого князя; обêжникъ сей однакожь призначеный лишь для италіяньскои дипломатіи для еи власноi информаціи. — Кн. Бисмаркъ має прiêхати около 15 сêчня до Берлина,

НОВИНКИ.

Вô второкъ, дня 20 грудня (1 л. сêчня 1884), умеръ во Львовê

Володиславъ Бачиньскій,

рыцарь де Котловичь, крылошанинъ львôвскои рускои митрополитальноi капитулы, совêтникъ и референтъ консисторіи и церковного суда въ дêлахъ супружескихъ, екзаминаторъ просинодальный и проч.

Смерть того Мужа, котра послêдувала зовсêмъ несподêвано, зробила на всêхъ прикре впечатлênье. Покôйный посêдавъ при своихъ красныхъ свойствахъ загальну симпатію; его передчасна смерть вызвала тому́ у всêхъ щирый жаль.

Покôйный родився въ р. 1833 въ селê Золотникахъ (коло Теребовлê) зъ давноi рускоi шляхотскоi родины, котра выдала на угорскôй Руси епископа и иншихъ достойниковъ. Укôнчивши школы гимназіяльнй въ Тернополи съ успêхомъ ôтличнымъ, а богословіе во Львовê, ставъ ônъ зъ разу р. 1856 учителемъ гимназіяльнымъ въ Тернополи. Въ р. 1859 принявъ священье, а повдовêвши незадовго, вступивъ въ службу церковну и обнявъ въ р. 1861 посаду духовника вêденьскои семинаріи. Ту ôтдався наукамъ богословскимъ, а особливо права каноничного, и звернувъ на себе нскорê своею здôбностею и широкими вêдомостями увагу якъ властей духовныхъ такъ и правительства. Въ р. 1863, на вôзванье митрополита Литвиновича взявъ участь въ поêздцê до Риму и причинився тамъ много своими фаховыми вêдомостями до уложеня конкордіи. (Поêздку тую описавъ опôсля Покôйный въ вêденьскôмъ „Вêстнику“ пôдъ псевдонимомъ „Василь Котловичь“). Незадовго потôмъ, въ р. 1865, товаришивъ преосв. Іосифу Сембратовичу (резидовавшому тогды въ Римê) въ подорожи до Константинополя, котра мала на цêли поставленье болгарского архіепископа и упорядкованье тамошныхъ ôтносинъ; дотычнй оповêданя его о станê церкви въ орієнтê були надзвычайно цêкавыми. Въ р. 1873 бувъ займенованый крылошанином львôвскои капитулы и стався ей первостепенною силою. Прикрый рефератъ дêлъ спôрныхъ провадивъ съ великою благорозумностею; рêшенье найтяжшихъ справъ приходило ему при его здôбности и вêдомостяхъ съ найбôльшою легкостею. Ôтъ р. 1878—82 обнявъ провизорично управленье тутешнои семинаріи, ввêвъ тамъ многй порядки и зыскавъ своею вырозумêлостею для молодêжи надзвычайну у неи симпатію.

Покôйный ôтзначувався рêдкими здôбностями, великимъ знаньемъ свêта и людей, быстрымъ и завсêгды веселымъ умомъ, вырозумêлостею, добротою серця, чемностею и учинностею.

Въ дêлахъ народныхъ не займавъ вправдê виднêйшого становиска, однакожь живо ними интересувався. Будучи въ Вêдни належавъ до акад. товариства „Сêчь“, щобы пôдносити на чужинê духа рускои молодêжи. Въ пытаню народнôмъ вызнававъ рêшучо конечну потребу самостôйного розвою малорускои народности.

На поли церковнôмъ дêлавъ при широкихъ знакомствахъ въ высшихъ кругахъ много для свого обряда; досыть згадати про легатъ бл. п. Созаньского въ сумê 10.000 зр. на будову церкви въ Грабôвци (коло Тернополя), котрый его вилывови завдячити належитъ. Зъ переконаня бувъ католикомъ, звêстнымъ широко зъ того взгляду; памятною есть его проповêдь надъ могилою бл. п. епископа Куземского (въ р. 1879), въ котрôй трогаючими словами оплакуввавъ послêдного уніятского епископа Холму. Зъ другои стороны однакожь выступавъ отверто противъ надъуживаню католицизму до цêлей политичныхъ польскихъ, бувъ противникомъ интригъ, заведеныхъ у насъ послêдными роками черезъ Єзуитôвъ и Змартвыхвстанцêвъ, не годився съ нынêшнымъ порядкомъ рêчей, и уважавъ се для справы католицкои церкви згубнымъ.

Покôйный вже ôтъ кôлькохъ рокôвъ западавъ на здоровлю, послêдный разъ передъ двома недêлями, однакожь нêкто не надêявся, щобъ оно такъ скоро и сумно скôнчилося. Въ понедêлокъ наступило спаралижованье легкихъ, а въ середу о 3½ годинê зъ полудня не стало его въ живыхъ въ 50 рощê житя, а въ 24 р. священства. Похоронъ ôтбуваеся нынê. — Вêчная Покôйному память!

— **Товариство „Рускихъ Дамъ“** устроюе артист. забавный вечерокъ дня 10 (22) сêчня 1884. Вечерокъ розпôчнеся представленьемъ театральнымъ, а потôмъ послêдуе забава съ танцями. Чистый дохôдъ призначеный въ хосенъ товариства, а взглядно убогихъ рускихъ ученицъ. Зваживши хорошу и благородну цêль вечерка и знаючи вже зъ досвêду, якъ весело, поважно и любо сплывали вечерки передсвяточнй, устроюванй товариствомъ „Рускихъ Дамъ“, можна въ повнê надêятись, що вечерокъ дня 10 (22) сêчня выпаде дуже свêтло якъ що до веселости въ забавê такъ и що до доходу на благороднй цêли товариства.

— **„Зоря“, одиноке у насъ письмо литературно-политичне для рускихъ родинъ**, почне вже пятый рôкъ своеи службы народнои пôдъ редакцією нашого трудолюбивого проф. Партыцкого. Съ новымъ рокомъ по-при „Зорю“, 2 разы въ мêсяць, выходити буде безплатный додатокъ п. з. „Библіотека Зорê“; до кождого числа „Зорê“ буде що найменше аркушь „Библіотеки“. Предплата на „Зорю“ съ „Библіотекою“ поставлена низше якъ минувшого року, бо лишь 4 зр. на рôкъ, 2 зр. на пôвъ а 1 зр. на чверть року. Крôмъ того цêлорôчнй предплатники дôстанутъ премію книжками на 2 зр., а пôврôчнй на 1 зр. Въ виду такихъ условій зможе вже и найбêднêйшій Русинъ предплатити „Зорю“ для забавы и для науки.

— **Роздêлъ рефератôвъ** межи П. Т. референтôвъ львôвскои митроп. консисторіи есть теперь такій: 1) Крыл. дръ Пелешь має рефератъ ординаріятскій, якъ именованя, благословленя, регуляціи, предсêдательство супруж. суду, пресвитерія и пр.; 2) кр. Петрушевичь льокація; 3) п. кр. Сêнгалевичь маєтку митрополіи и приходôвъ; 4) кр. Готеровскій миссалія; 5) кр. Володисл. Бачиньскій спôрнй дêла; 6) кр. Величко фундаціи; 7) кр. Бêлецкій часть льокаційну; 8) кр. Фаціевичь допсованье або уменшенье конгруы, укладанье шематизму, запоморги и пр.; 9) кр. Павликовъ вдовиче; 10) дръ Іос. Левицкій будовы церквей и пр.; 11) дръ Крыжановскій грошеве; 12) о. Ал. Бачиньскій семинарь; 13) о. Лепкій ремунерація и пр.; 14) дръ Іос. Комарницкій обрядове; 15) дръ Бартошевскій копіи метрикъ; 16) о. Карачевскій канцелярію и пр.; 17) о. Тороньскій копіи метрикъ для будучои станиславôвскои епархіи.

— **Впр. о. І. Заячкôвскій зъ Лопянки**, Несторъ мêжь нашими патріотами, приславъ на руки редакціи „Дêла“ 32 зр. на три удêлы „Народнои Торговлê“, а именно два ôтъ братства церковного въ Лопянцê (вразъ съ 1 зр. вписового) и одинъ ôтъ братства въ Грабовê повêта долиньского. Примêръ тыхъ братствъ церковныхъ и нашого старенького а невтомимого патріота и народолюбця повиненъ бы заохотити и другихъ нашихъ патріотôвъ до иниціативы въ тôмъ направленю, въ якôмъ показавъ ей о. Заячкôвскій.

— **Вп. дрови Вол. Лучаковскому**, адвокатови краевому въ Тернополи, складае выдêлъ „Кружка Правникôвъ“ щиру подяку за ласкавый даръ въ квотê 5 зр. а. в. на цêли товариства.

— **Зъорганизовану банду фалшôвникôвъ банкнотôвъ** выкрыто въ Галичинê. Въ Бôбрцê, увязнено двохъ жидôвъ, що ôтъ довшого часу фалшивй банкноты рублевй пускали въ курсъ и въ интересахъ банды ажь до Лондону ôтбували подорожи. Два львôвскй спôльники, до котрыхъ въ послêдной хвили надôйшовъ великій накунокъ съ фалшованымы рублями, такожь вже находятся въ вязници.

— **Зъ Решова** доносятъ до „Kurj. Lwowsko го“, що въ тôмъ мêстê ходитъ поголоска о якôйсь дефравдаціи — имовêрно на 9000 зр. Слêдство ведеся въ великôй тайнê. На директора тои касы щадничои выбраный сими днями кореспондентъ „Neue fr. Presse“. Сей фактъ характеристичный зъ того взгляду, що показуе, якъ безсильною показуеся польска агитація противъ того централистичного органу. Супротивъ жидôвъ всемогучихъ по нашихъ мêстахъ всяка польска патріотична агитація, при котрôй не платятъ, есть безсильною.

— **Именованя урядникôвъ**. Анскультантами именованй практиканты судовй: Ив. Туркевичь, Леонъ Лущецкій, Модестъ Каратницкій, Володимиръ Лукавецкій, Іосифъ Билиньскій и Іосифъ Караванъ. — Офиціялами рахунковыми именованй асистенты рахунковй: Теофиль Тополницкій и Лонгинъ Церкевичь; а асистентомъ рахунковымъ именованый практикантъ рах. Теофиль Несторовичь. — Гр. Аген. Голуховскій именованый совêтникомъ легаційнымъ першои категоріи въ амбасадê австрійскôй въ Парижи, гр. Іос. Водзицкій татулярнымъ совêтникомъ легаційнымъ.

— **Церковь св. Іоана на вêденьскôмъ передмêстю Фаворитенъ** була въ недêлю 30 л. грудня мêсцемъ неспокою. Въ церквê сего дня вечеромъ межи 7 а 8 годиною мавъ єзуитъ Гамерлье проповêдь, на котру зôбралося було около 3000 людей, по найбôльшôй части — якъ то въ Вêдни буває — женщины и дêти. Недалеко ôтъ мêсця проповêди сидêвъ парохъ церкви о. Фирштъ. Проповêдникъ говоривъ вже може пôвъ годины о „чести працê“, коли наразъ почувся голосный свистъ въ церквê и роздалися голосы: „Прочь съ нимъ! — Не потреба намъ Єзуитôвъ!“ Крикъ и свистъ не устававали и пôдносилися чимъ разъ сильнêйше, найбôльше жь таки коло самого проповêдника. Люде, що не могли сего крику понятн, страшно поперелякалися; всê пôрвалися зъ мêсця, а многй почали зъ церкви утêкати и стали тиснутися до дверей. Самъ проповêдникъ зблêдъ якъ стêна и остався на мêсци думаючи, що демонстрація притихне. Наразъ посыпалося на него камênье; поодинокй люде повылазили на лавки и кидали зъ ôтти на него камêньемъ. Єзуитъ мусêвъ въ кôнци утêкати и сховався до закристіи. Тымъ часомъ народъ ставъ сильно тиснутися до дверей, а на нещастье роздався ще крикъ, що въ церквê горитъ. Можна теперь подумати собê, що дêялося въ церквê! Въ церквê сêй суть лишь два выходы, а третій черезъ закристію бувъ мало лишь кому звêстный. Ледви, що зробився крикъ, що въ церквê горитъ, якъ вже передъ дверми збилаея товпа народа въ одну масу и не могла вже рушитися нê въ задъ, нê въ передъ. Роздався страшный крикъ и плачь женщинъ и дêтей; многй зъ нихъ попадали на землю, а другй почерезъ нихъ старалися выдобутись зъ церкви. Кто знае, чимъ булобы се закôнчилося, якъ бы гдекотрй зъ ôтважнêйшихъ не були крикнули, що не ма небезпеченьства, и опамятали переляканыхъ. Тымъ часомъ надбêгла зъ недалекого комисаріяту полиція съ всêми урядниками и полиціянтами, наспêла сторожа пожарна и лêкарь, надбêгли такожь зъ сусêдныхъ гостинниць жовнêры вôльнй ôтъ службы и много иншихъ людей и доперва при ихъ помочи можна було зробити ладъ и спокôй въ церквê. За пôвъ годины була церковь порожна. Доси провêрено сêмъ осôбъ раненыхъ. Одному чоловêкови поломано кôлька реберъ такъ, що треба було его заразъ ôтвезти до шпиталю и нема надêё, щобы живъ. Однôй женщинê зломано такожь ребро. Якъ догадуются, есть раненыхъ богато, але многй зъ нихъ старалися чимъ скорше утечи домôвъ. Слêдство вже розпочалося; увязнено одного роботника и одного помôчника поясника, котрй мали кидати камêньемъ на проповêдника. Спльнй патрулê полиційнй стережутъ всê улицê на передмêстю. Що́ було причиною того сумного розруху въ домê Божôмъ и его нещастныхъ наслêдкôвъ, доси ще не знати.

— **Городска дума въ Харковê** ухвалююча недавно заложенье школы ремêсничои въ тôмъ же мêстê, постановила рôвночасно, що жидôвъ въ тôй школê ремêсничôй не може бути бôльше, якъ 2% загального числа ученикôвъ.

— (**Дрôбни вêсти.**) Вчера выêхавъ п. намêстникъ Залескій до Вêдня. — Лука Ленный, уроженець кіевскои губерніи, перейшовъ въ Залôзцяхъ новыхъ зъ греко-православнои вêры на греко-католицку.

Вêсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На конкурсъ розписанй: 1) Воля велика, дек. роздôльского; 2) Лядске шляхотске, дек. тысьменицкого, 3) капелянія Уотье, дек. роздôльского: всê приватного наданя съ речинцемъ до 9 (21) лютого 1884.

Завъдательства получили оо.: Винк. Кузыкъ зъ Бêлои въ Бêлобожници, дек. чортковского и Теод. Косевичь въ Нêмшинê, дек. галицкого.

6-недêльнуôтпустку задля недуги получивъ о. Мих. Торба зъ Нестаничь; завêдательство же того прихода поручено о. Ом. Мыдлякови зъ Павлова.

Вставленося до намъстництва о личный додатокъ для оо. Ал. Слюсарчука зъ Ростокъ, а о запомогу для о. Григ. Концевича зъ Завоя.

Презенту на Девятники, дек. бобрецкого получивъ о. Л. Лонцкій зъ Скоморохъ старыхъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Рускій народный театръ въ Золочевê.** Въ недêлю 11 (23) грудня прійшло намъ попращати трупу руско-народного театру пôдъ дирекцією пп. Биберовича и Грыневецкого, котра переêхала до Бродôвъ. Желаючи ей лучшого поведеня якъ у насъ, не можемо однакъ перемовчати гдеякихъ увагъ. Руско-народный театръ дававъ ôтъ 10 (22) падолиста въ нашôмъ мêстê драматичнй представленя въ порядку, якъ его 133 ч. „Дêла“ подало, съ тыми лишь змênами, що 11 грудня замêсть Корженêвского „Цыганôвъ“ представлено „Шельменка-наймита“ Основяненка, а 15 грудня не выведено „Данишевôвъ“; зъ тои перемêны мы вирочêмъ и задоволенй, тôлько не можемо ôтжалувати, що дирекція безъ причины перепустила представленье „Федька Острожского“, на яке многй нетерпеливо выжидали. Вже въ чч. 127, 133 и 136 „Дêла“ стрêчаємо гдеякй короткй дописи зъ Золочева про нашь театръ, котрй однакожь, нêгде правды дêти, не суть свобôднй ôтъ пересады, бо хотяй участь мêсцевои публики могла була бути бôльша, то зновъ не була она такъ зникаючо малою, якъ въ сихъ звêсткахъ подано, и положенье руского театру будь-що-будь не було ажь критичне, що въ интересê правды и справедливости, на котрыхъ сторожи все стоитъ „Дêло“, на сêмъ мêсци пôдносимо. Правда, не всê були въ щасливôмъ положеню бути на всêхъ представленяхъ, на що ихъ навêть, коли бъ схотêли кождого разу бути съ родиною, и не стати, — то прецê стрêчали мы ôтъ часу до часу поодинокй выдатнêйшй личности рускои интелигенціи на представленяхъ и то по бôльшôй части съ родинами, рôвножь и священикôвъ мêсцевыхъ, хотяй зъ нихъ одного дêйстно довшій часъ въ Золочевê не було. Се лише въ доказъ надмêрнои пересады. Картаючи байдужнôсть мêсцевои рускои интелигенціи, треба не кидати анатему на всêхъ, але тôлько на тыхъ, котрй ôтъ сего патріотичного обовязку съ остентаційнымъ прозоретвомъ ôттягнулися, а такихъ дописуватель певно мôгъ дошукатися. Впадало певно всêмъ въ очи, що позамêсцеве духовеньство лише съ немногими вынятками для руско-народнои сцены показалося байдужнымъ, але чижь не пôдношено сего и въ дописяхъ зъ Тернополя? Може бути, що се дêся зъ упереженя до дирекціи, выплеканого черезъ розсêванье найрôжнороднêйшихъ вêстей ей неприклонныхъ. Дирекція руско-народного театру муситъ бути на се приготована, що съ подôбнымъ упередженьемъ прійдеся ей ще не въ однôмъ мêсци боротися, але ей вытревалый трудъ и совêстна праця зможутъ въ кôнци и сю запору устоpонити. Справедливою есть замêтка дописователя про остентаційне ôттяганьеся польскои сметанковои интелигенціи, але сего прецê можна було сподêватися, бо жь мы Полякамъ по ювилею Собеского вже непотрêбнй, и можемо бôльшои теплоты для себе хиба ажь пôдъ якій новый польскій ювилей сподêватися... Вêдай упевнився теперь дописователь сихъ звêстокъ о братньôй щирости, коли по такъ ревнôмъ збираню фантôвъ на лотерію для звеличаня сего ювилея черезъ одного зъ рускои интелигенціи — дôзнавъ такъ непріятного розчарованя въ остентаційнôмъ ôттяганюся ôтъ звêдуваня рускаго театру... А прецê польска публика дôждалася зъ стороны рускаго театру на „straż ogniową“ одного представленя.

Гра акторôвъ въ загалê всêхъ вдоволила. Всюды замêтный поступъ и усовершенье. Зъ театрального персоналу вызначалися пп. Грыневецкій, Биберовичê, Стефураки, Попелева и Таньска, Плошевскій и Осиповичь. Ôтъ прочихъ має штука драматична ще много домагатися, але и они съ часомъ зможутъ при совêстнôй праци выробитися. Зъ выведеныхъ драматичныхъ творôвъ особливо подобалася комедія Григорія Григоріевича „На добродêйнй цêли“, замêтна зручностею захопленя гдеякихъ негативныхъ объявôвъ въ нашôмъ народнôмъ розвою, докладнымъ схарактеризованьемъ всêхъ дêевыхъ осôбъ, живостею акціи и зручно вплетеными дотепными и не разячими притинками, вытыкаючими намъ нашй народнй и родинній хибы, якъ вкôнци и хорошою бесêдою. Все то запоручає ей на рускôй сценê якъ найлучше поводженье, а для автора будучнôсть на сêй майже облогомъ лежачôй части нашои словесноi нивы. Не поминемо, що до загального одушевленя, яке

ся штука зробила на зрѣтеляхъ, причинилася и старанна гра нашихъ акторôвъ, якъ пп. Попелевои, Таньскои, Биберовичѣвъ, Стефуракôвъ, Грыневецкого и Осиповича, котрй съ повнымъ задоволеньемъ зъ своихъ роль вывязалися. Не менше подобалася маленька оперетка такъ вельми для руско-народного театру заслуженого писателя и композитора Данила Млаки „Яношь Иштенгази“ а пп. Попелева и Грыневецкій за свою хорошу гру були надгороджений гучными оплесками. Про штуки у насъ выводжений а теперь повторений перепускаю тутъ згадувати, бо добре остає все добрымъ. Не стôлько вдоволеня принесло представленье оперетки „Пентелей Трубка“, котра грѣшитъ неправдоподôбностею цѣлои засновы и лишь гарна музика вынадгороджуе слухателя и зрѣтеля за дôзнане розчарованье. Ще бôльше не подобалася переведена комедія „Выгравъ терно“ а що вже „Трôйка гôльтайска“ ся чародѣйна мельодрама не годится зовсѣмъ для рускои сцены. Опера „Олеся“ въ многихъ мѣсцяхъ разитъ припадковостею а для того вмѣсто глубшого впечатлѣня, выкликае розчарованье; потребуе про се для свого поводженя на рускôй сценѣ основного передѣланя. Пôдносимо се въ добрôмъ намѣрѣ и надѣи, що Вповажаный авторъ не щадивши стôлько працѣ и труду до єи уложеня и на дальше ихъ не ôткажеся, а пôддавши свôй твôръ пôдъ критичну оцѣнку людей фаховыхъ, пôйде за ихъ указами и тымъ вельми заслужится для нашои сцены. Се тôлько сказано про саму словесну сторону оперы, музичну стôйнôсть не беремося тутъ оцѣняти, хочь и намъ здаются удачными короткй уваги п. Вахнянина. И въ сѣй штуцѣ держалися акторы добре, лишь у п. Карпиньского мы замѣчали непораднôсть при перемѣнахъ ситуацій, холодъ при найсильнѣйшихъ выбухахъ чувства, такъ що кромѣ гарного голосу выдався намъ якимсь деревянымъ, що особливо при гарнôй и зовсѣмъ природнôй грѣ п. Попелевои ажь надто ôтбивало. Paulatim summa petuntur — а и п. Карпиньскій при основнôй праци зможе выробитися, и маючи такъ гарный голосъ зможе съ часомъ статися симпатичною личностею нашои сцены, бо вже въ оперетцѣ „Яношь Иштенгази“ ôнъ о много лучше держався. Въ „Шельменку“ особливо вызначився п. Стефуракъ, и смѣло можемо ролю Шельменка назвати его ролею пописовою. П-нѣ Домковичь желаемо бôльшои вправности въ рухахъ, а п-нѣ Луцкôй менше цѣкавого погляду на суфлеръ, бо черезъ то перепускаеся увага на розиваючуся акцію. Въ недѣлю 23 л. грудня представлено „Назаря Стодолю“ Т. Шевченка, а такъ гра акторôвъ, особливо пп. Биберовичѣвъ, Грыневецкого и Стефуракôвъ, якъ и ôтспѣванье хоромъ „Завѣщаня Т. Шевченка“ вповнѣ задоволило всѣхъ присутныхъ.

Изъ сего лишь коротенького очерку спôзнаютъ ВП. Родимцѣ, що розвôй руско-народного театру ступае значно на передъ, що управа его ôтдана въ совѣстнй и дбалй руки, и радѣемо зъ звістанои въ „Дѣлѣ“ вѣсти, що зарядъ руского народного театру и на дальше тымъ самымъ рукам повѣреный. Лише ще одну просьбу маємо до Дирекціи: нехай бы членôвъ своеи трупы звязала словомъ чести, щобы якъ на сценѣ такъ и всюда уживали лишь рускои мовы, — (чого до теперь о всѣхъ членахъ руско-народнои трупы сказати не можемо), — щобы не упали зъ идеальнои высоты рускихъ драматичныхъ артистôвъ на досыть низькій степень оплачуваныхъ за руске слово драматичныхъ акторôвъ. На теперь поминаемо поименно пôднести сихъ панôвъ и панъ, бо сподѣемося, що бачна впрочѣмъ на все и зъ своихъ патріотичныхъ чувствъ звѣстна Дирекція и сю разячу аномалію зъ свого круга устоpонитъ. — *Золочъвскій Русинъ.*

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. 1. В. въ Лук—ици. „Библіотеки Онишкевича“ III-тій томъ печатаеся; она не розсылаеся аркушами, але томами. III-тій томъ выйде въ р. 1884 — *Вп. Н. Г. въ Тейсаровъ.* Статуты поданй до ц. к. намѣстництва дня 11 л. грудня 1883. Найôтповѣднѣйше, здаесь намъ, було бъ ôткрыти читальню на Богоявленіе.

ÔТОЗВЫ.

I.

Вже ôтъ чотырехъ лѣтъ трудимося около отвореня Рускои Бурсы въ Бережанахъ. Труды нашй, дякувати жертволюбію нашихъ Родимцѣвъ увѣнчалися доси якимъ-такимъ успѣхомъ; въ книзѣ бо касовôй нашого товариства знаходится записаныхъ близько 1900 зр. Но єсли институція мае устоятися, повинна она станути на сильныхъ основахъ, и зъ того власне взгляду мы ще на стôлько не сильнй, щобы могли приступити до отвореня Бурсы. Щобы про те повзяту мысль якъ найскорше воплотити, мы хватаємо всяку случайнôсть — и зближаючйся коляды спонукуютъ насъ ôтозватися въ день той торжественный до всякого и пригадати, що цѣлею и задачею нашого товариства есть — убогимъ молодцямъ, котрымъ не стае средствъ матеріяльныхъ до науки, подати помôчну руку. А чимъ обыльнѣйша буде помôчь Родимцѣвъ, тымъ скорше осуществится наше намѣренье. Зôбранй датки просимо пересылати на руки касіера товариства п. Ю. М. Насальского, професора гимназіяльного въ Бережанахъ. — *Ôтъ Выдѣлу Рускои Бурсы въ Бережанахъ.*

II.

При торжествѣ Святъ Рождества Христового пригадуємося въ имени бѣднои учащоися молодѣжи рускои гимназіи Всечестнымъ Добродѣямъ, котрй до теперь пôддержували нашъ фондъ запомоги. Надходитъ коляда наша народна, — а чейже зъ неи и для бѣдныхъ ученикôвъ щось прійде въ хосенъ. А при тôй способности пріймѣтъ ВПочтенні Добродѣѣ щирй желаня веселыхъ Святъ и щасливого Нового Року!

Ôтъ дирекціи рускои гимназіи во Львовѣ.—*В. И.*

(Надôслане.)

Страта часу и грошей.

Кождый тратитъ нынѣ часъ и грошѣ, кто занедужавши жолудкомъ або утробою уживае якого иншого лѣку якъ звѣстныхъ и славныхъ швайцарскихъ пигулокъ антикаря Р. Брандта. Лишь они помагаютъ скоро и певно и безъ болю а щоденный выдатокъ на нихъ выноситъ лишь 2 кр. Можна дôстати въ коробкахъ по 70 кр. въ антикахъ.

Прощанье и порученье.

Переносячися до Вѣдня на постоянну посаду, не мавъ я на стôлько часу, щобы кождому зъ моихъ знакомыхъ и пріятелѣвъ зложити лично мое поважанье, — поспѣшаю про тое въ дорозѣ письменнôй переслати въ своѣмъ, жены и родины имени сердечне поздоровленье.

Пересылаючи высказы повнй высокого поважаня, пишуся съ завѣреньемъ милыхъ и вдячныхъ споминокъ

I. Вихера.

П. Т.

Нынѣшнымъ маю честь завѣдомити моихъ П. Т. купуючихъ, що я переселився до Вѣдня и тамъ заложивъ

ФАБРИКУ

МАШИНЪ И ЗНАРЯДÔВЪ РÔЛЬНИЧИХЪ

на велику скалю пôдъ моею личною управою, **во Львовѣ** же буду удержувати **Складъ филіяльный** моихъ выробôвъ, повѣривши заступство панамъ

Павлови и Леопольдови Кравсъ,

котрй и на дальше будутъ вести варстатъ репараційный, заосмотреный, якъ доси, поступовыми машинами помôчными и силою пары. Упрашаю затымъ усердно о ласкавй взгляды и о повне довѣріе и на дальше для моихъ загально звѣстныхъ выробôвъ а тымъ самымъ и для мого нового предпріемства

Опираючися на основнôй фаховости въ ôбôбранôмъ заводѣ, посвѣдченôй такожь кôлькома патентами на практичнй вынаходки, а такожь на знаменитыхъ робучихъ силахъ, поступовыхъ помôчныхъ машинахъ и достаточныхъ фондахъ, всемъ въ станѣ вдоволити всякй вымагання. Поручаючися и на дальше, упрашаю усердно о занотованье моеи теперѣшнои адресы, пôдписуюся

Съ высокимъ поважаньемъ

I. Вихера

privil. Landwirtschafts-Maschinen-Fabrik

in Wien, II Bezirk, Wintergasse 18.

Comptoir und Niederlage

Wien, II Bezirk, Franzensbrückenstrasse 13.

Складъ филіяль. во Львовѣ, при ул. Городецкôй, ч. 47.

Складъ гербаты и руму бремского

Свѣжй дрôжджѣ прасованй

НА СВЯТА РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

припоручае

по цѣнахъ найдешевшихъ

торговля товарôвъ корѣнныхъ и виктуалôвъ

ТАДЕЯ ШАВИНЬСКОГО

ВЪ СТАНИСЛАВÔВѢ

въ Базари мѣскôмъ коло рускои церкви.

Мигдалы, родзинки, фиги, дактелѣ, цикаты, орѣхи волоскй и турецкй, мѣдъ патоку, повила угорскй, сливки турецкй, и т. д. и т. д.

(3—?)

Ласкаво замовленй товары высылае якъ найскорше.

Головный складъ муки паровои

Складъ винъ, розолисôвъ и ликерôвъ

!НА СВЯТА!

поручае свôй богато и въ добôрнй товары заосмотреный

СКЛАДЪ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ во ЛЬВОВѢ

(ул. Ôрменьска ч. 2.)

Розинкôвъ, мигдалôвъ, дактелѣвъ, фигъ и всякого корѣня свѣжй транспорты въ самыхъ лучшихъ выбранй сортахъ.

Меду, повилъ, орѣхôвъ волоскихъ и турецкихъ бôльшй запасы.

Свѣчокъ столовыхъ и церковныхъ, якъ и **свѣчечокъ** на ялинку выбôръ значный.

Вина угорскй рôжнои цѣны, почавши ôтъ 40 кр. за бутильку до 2 зр.

Кромѣ сего удержуеся на складѣ **чай, каву, коняки, румы, араки, розолисы,** и прочй въ складъ корѣнной торговлѣ входячй артыкулы, а такожь **паперы, чорнила, оловцѣ** и всякй приборы до писаня.

При тôмъ помѣщеный такожь **ôтдѣлъ съ насѣньемъ.**

Звертаємо увагу на посылки 5-килевй почтовй, котрй такъ дешево стоятъ, що оплатится и въ найдальшй стороны добрый товаръ записувати.

Всякй замовленя выповняются безпроволочно и совѣстно.

Кто бы мавъ на продажъ добре насѣнье, просимо, нехай пришле пробки и подасть цѣну. Купуемо такожь масло и прочй продукты нашои господарки и нашого промыслу въ добрыхъ сортахъ. (5—?)

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 стôрінъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

НА СВЯТА

поручае Торговля

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Ôрменьска ч. 6. (напротивъ: „Народного Дому“)

ДРÔЖДЖѢ ПРАСОВАНЙ по 70 кр. за ½ кило якъ и всѣлякй

ТОВАРЫ КОРѢННЙ

по значно дешевшихъ цѣнахъ, якъ въ другихъ торговляхъ;

такожь

найновѣйше выданье

КОЛЯДЪ

и пѣсень набожныхъ

по 12 кр. за 1 екземпляръ при замовленю 1 тузина додаеся 2 екземпл. безплатно.

Замовленя зъ провинціи залагоджуе по можности якъ найскорше, не числячи опакованя.

ЗАКЛАДЪ

галянтерійно - интролигаторскій

Людвика Вербицкого

улиця Гилицка, ч. 52

поручае свои выробы, якъ: **оправы книжокъ** ôтъ найпростѣйшихъ до найпышнѣйшихъ. Выконуе почетнй **дипломы, адресы,** памятнй **альбомы, оправлюе портреты** крейдковй, фотографій, акварелѣ **въ заглубленй картоны** (Passepartouts); выконуе **порядки танцѣвъ, оправлюе гафты.** пріймае замовленя на **рамы,** и т. д. (2—3)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Пѣвець церковный

здôбный въ церковнôмъ спѣвѣ пôшукуе ôтповѣдного мѣсця. Може вести также писарку громадску.

Близша вѣдомôсть у **П. К. пѣвця церковного въ Любачевѣ**

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимиря Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр.. съ пересылкою 85 кр.

ПОХÔДЪ СОВѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

5 КИЛОВЙ

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелеп. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повысше наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровй добрй, натуральнй и лучшй вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавй замовленя. (9—?)

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE.

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö.W.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 145. Львôвъ, Субота 24 грудня 1883 (5 сѣчня 1884). **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . . 12 рубл. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграничъ, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чверть року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаємо пятый рôкъ выдавництва *„Дѣла“*. Съ поновленными силами, съ надѣєю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôдпимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„Дѣло“ и **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“** будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. *„Дѣло“* що вторника, четверга и суботы, а *„Библіотека“* два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей“** выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Маврикія Іокая *„Золотый человѣкъ“*, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдуєе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до **„Администраціи Дѣла во Львовѣ“.**

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маєе часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ выровнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

„Народна Торговля“

той першій бôльше рѣшучій и поважный крокъ нашъ на економичнôмъ поли — починаєе щоразъ бôльше будити для себе интересъ у всѣхъ Русинôвъ, у интелигенціи и у народа. Радôстнымъ доказомъ сказаного нами єсть не лишь се, що „Народна Торговля“ пôдъ управою совѣстныхъ и умѣетныхъ людей за короткій часъ свого существованя доказала свою повну жизненнôсть, але и тоеє, що наша суспôльнôсть порозумѣла велику вагу тои новои народнои институціи и стараєся выдвигнути єи до перворядного значеня въ нашôмъ народнокультурнôмъ розвою. Мѣщена въ нынѣшнôмъ числѣ „Дѣла“ ухвала нашого священьства Збараского деканата єсть дуже важнымъ проявомъ въ нашôмъ народнôмъ житю. Мы звертаємо на ню увагу всѣхъ нашихъ патріотичныхъ Родимцѣвъ и горячо поручаєко єи до усердного наслѣдованя. Що переведенье тои ухвалы въ дѣло въ Збараскôмъ деканатѣ и въ загалѣ на цѣлôй нашôй Руси не єсть рѣчею неможливою, — на те маємо живый доказъ въ практичнôмъ примѣненю проєкту священьства Збараского деканата въ практицѣ черезъ нашого старенького патріота Впр. о. Заячкôвского зъ Лопянки. Духъ всюда дѣлаеє. О. Заячкôвскій, мужь многодосвѣдный въ праци народнôй, рôвночасно, не маючи ще вѣдомости о ухвалѣ Збараского деканата, своимъ быстрымъ умомъ ôтгадавъ тую дорогу, котрою всѣмъ намъ треба ити для выдвигненя нашои „Народнои Торговлѣ“ на первостепенне становище въ економичнôмъ розвою руского народа.

Економичне наше двигненье, — се одна зъ першихъ головныхъ задачъ нашихъ. Въ борбѣ нашôй народнôй противъ чужихъ елементôвъ, заливщихъ нашъ край, не выйшлибы мы побѣдоносно безъ сотворенья економичнои противуваги питомои-народнои. При случаю мы постараємося наглядно выказати, що ôтъ економичного подвигненя нашого зависитъ въ великôй мѣрѣ— въ нынѣшныхъ часахъ панованя капиталу — и судьба нашои національности; на теперь же констатуємо тôлько фактъ и высказуємо нашу радôсть, що патріотична наша интелигенція и просвѣченѣйша часть народу понимаеє велику важнôсть и далекосягаючій вплывъ институціи „Народнои Торговлѣ“.

Школа рôльницка въ Городку.

(Ще одинъ причинокъ до исторіи „Pracy organicznej“).

Молотитъ чоловѣкъ жито въ сѣнехъ, а жѣнка обѣдъ варитъ. Зголоднѣвъ молотѣльникъ.

— Жѣнко, а що ты тамъ на обѣдъ варишь?

— Та варю, чоловѣче, галушки!

Наробила жѣнка галушокъ и накидала въ горнець, але такъ густо, що въ горшку й воды не значно. Помѣшала ихъ — чиста лемѣшка.

— Нѣ, нѣ, чоловѣче, — кричитъ по хвили жѣнка — варю лемѣшку!

— Ну вари, вари, — щобъ тôлько швидше, бо я голоденъ!

Але коли тѣсто въ горшку почало наварюватися, то розсадило горнець и выбѣгло на огонь, въ угле.

— Нѣ, нѣ, чоловѣченьку, — кричитъ жѣнка зъ хаты, — я не варю нѣчого, але печу паляницю!

Вôйшовъ чоловѣкъ до хаты, глянувъ на ту паляницю, сплюнувъ, зъѣвъ кусень хлѣба тай воды напився и пôшовъ дальше молотити.

Тая приказка народна мимоволѣ насунулась намъ на гадку, коли мы прочитали исторію преславнои школы рôльницкои въ Городку. Коли бъ кто зô свѣчкою шукавъ лѣпшои илюстраціи до того, що нашй Поляки называютъ „praca organiczna“, то певно не найшовбы. Бо прошу лишень послухати смѣшно-сумнои исторіи.

Въ Коломыйщинѣ оповѣдаютъ, що бувъ одинъ такій рôкъ, коли тютюнъ зовсѣмъ не зародивъ. „Якъ бы не жито та не пшениця, то булибъ уже тогды всѣ люде въ голоду вымерли.“ Въ львôвскôмъ окрузѣ бувъ часъ, коли сталося зовсѣмъ на ôтворотъ. Передъ двайцяти роками черезъ кôлька лѣтъ була неврода на жйто и всякй прочй хлѣбы. Тогды пôднесло галицке „Towarzystwo gospodarcze“ щасливу гадку — ратувати погибаючій въ голоду ludek — льномъ ригскимъ и пернавскимъ. Поступаючи швидко ôтъ замыслу до дѣла, зроблено пробы, зробленй похвалено и почато варити галушки, т. е. властиво заложено школу управы льну въ Грядѣ коло Львова, розумѣеся, за грошѣ державнй. Спровадженo зъ за границѣ инструктора, установлено „umiejętny“, т. е. „коштовный“ зарядъ, — але тому зарядови здаєсь швидко зробилося якось душно въ такôй близькости Львова и длятого по однôмъ чи по двохъ рокахъ съ великими коштами перенесено цѣлу ту школу до Городка. Властителеви Городка ишло здаєсь о добре сироданье довгого а вузкого до раціональнои управы непригôдного кусня грунту, а позаякъ въ такôмъ разѣ въ вышихъ офиціяльныхъ сферахъ завсѣгды „znajdzie się mądry, co i to kupi“, особливо за краевй або державнй грошѣ и „для добра ойчизны“, то и „Tow. gosp.“ закупило той грунтець, побудувало будынки и почало варити лемѣшку. Правительство вызначило на тую лемѣшку, котрою мали засытитися всѣ голоднй львôвского повѣту, постôйну субвенцію. То були „chwalebne wyniki pieczołowitości Tow. gosp. o podniesienie tej gałęzi gospodarstwa, tyle obiecującej, która jednak nie ziściła rokowanych nadzieji“, — якъ пише съ правдиво наивною щиростею „Gazeta Lwowska“. Показалося, що анѣ ленъ анѣ льняна полова не насытитъ голодного человѣка, котрый анѣ олѣемъ анѣ макухами жити не може. Показалося дальше, що и прядиво льняне помимо своихъ добротъ не може выдержати конкуренціи съ дешевою а показнѣйшою бавовною та англійскими ширтингами, котрй проганяютъ льняній матеріи навѣть зъ пôдъ сѣльскихъ стрѣхъ. Показалося въ кôнци, що и самъ грунтець городецкій, закупленый за дорогй грошѣ, за для свого положеня не тôлько до раціональнои управы ригского льну, але и до жаднои иншои раціональнои управы не надаєся. Отже й рѣшено було закинути льняне ремесло и перемѣнити льняну школу на загально рôльничу. Дуже жалôбными и до глубины душѣ пройманочими словами описуе авторъ статіи въ „Gaz. Lw.“ о тôй школѣ грызоты та розчарованя „Tow. gosp.-ого“ съ тою льняною школою. „Будь-що-будь, — певне тôлько то, що закладъ управы и выробки льну, существующій въ Городку ôтъ звышь десяти лѣтъ, не причинився до пôднесеня управы льну въ Галичинѣ. Маôуть не почуто въ краю потребы такого закладу, коли, якъ показалося, чимъ разъ менше ученикôвъ до него зголошувалося, а тй, що зголошувалися, не були то люде бажаючй щиро користати зъ науки въ ооôбранôмъ напрямѣ съ замилованьемъ до предмету, але по бôльшôй части збиранина недоросткôвъ, котрыхъ родичѣ, не знаючи, щô съ ними почати, по ôтбутôй невдалôй пробѣ въ рôжныхъ иншихъ заводахъ и наукахъ, умѣщували вкôнци въ школѣ городецкôй, головно для прокормленя ихъ черезъ кôлька лѣтъ коштомъ стипендій закладовыхъ. Всякй стараня комитету „Тов. господ.“ о пôднесенье закладу розбивалися головно о загальну недостачу охоты до образованя въ тôй галузи господарства, о недостачу ученикôвъ належно понимаючихъ донеслôсть предмету и любячихъ его. Тй ученики, що зголошувалися туды, замѣсть користати радо и старанно зъ науки и практики въ закладѣ, посували упрямство, лѣниветво и легковаженье своихъ задачъ

Свято-вечѣрна казка.

Схилившись о ôкно сиджу́ я въ часъ вечѣрный,
И взôръ мôй мчитъ въ простôръ глухій, мрачный, безмѣрный;
И думы въ свѣтъ летятъ, въ хатки низькй й палаты,
Якъ буде миръ Христа рожденного витати.
Бо вечѣръ се святый; палаеє свѣтло всюды
И огникъ радости у кождôй тлѣеє груди!

„Ось ôсѣмнайцять сотъ ôсѣмдесять три лѣта,
Якъ рôдився Той, що ставсь учитель, свѣтло свѣта,
Що за слова́ любви умеръ на крестнôмъ дверѣ,
За правду завѣщавъ усѣмъ вѣнцѣ терневй!
И справджуеся Твôй завѣтъ болющій, Христе!
Чи въ свѣтѣ розрослось любви насѣнье чисте,
Що сѣявъ Ты, — чи ставъ щаслившій, красшій ôнъ,
Не знаю; тôлько те осталося безъ змѣнъ,
Що за кровавый трудъ заплатою єсть голодъ,
Що свôбоду й до днесь бье самоволѣ молотъ,
Що гонятъ за любовь, за правду высмѣваютъ,
Що втѣшнiи сумныхъ, голодныхъ сытй лаютъ!“

Оттакъ у самотѣ я дýмавъ; въ тьмѣ кôмнаты
Такъ сумно, важко мнѣ те свято зустрѣчати
Безъ слова любого, безъ друга и безъ роду;
Я радъ бувъ съ каменемъ на шiи скочить въ воду.

А въ тôмъ наразъ — се що заблысло въ моёй хатѣ
Мовь сонѣчко зôйшло и блески лье богатй?
Мôй взôръ ослѣпленый схилився въ низъ въ тôй хвили, —
А въ тôмъ роздався звукъ такъ нѣжный, чистый, милый,
Що мовь роса свята на серце впавъ зболѣле:
— Не вжежь ко мнѣ любовь тобѣ вже надоѣла?

Я взôръ пôднявъ — и глянь: въ надземнôй красотѣ
Стояла жéнщина — не въ срéблѣ золотѣ,
А въ простôмъ, хочь зовсѣмъ не вбогôмъ, чистôмъ строю,
Съ лицемъ сіяючимъ здоровьемъ и красою,
И съ мысли выразомъ могучимъ на чолѣ
И съ окомъ, що проймá глубь серця и цѣлй
Просторы земніи, здаєсь, обняти въ силѣ.

— Кто ты? — промовивъ я. Слова твои такъ милй,
Такъ знáкомый твôй видъ и голосъ серцю близькій, —
Но чи для твóеи любви я не за низькій?

— Нѣ ты, анѣ нѣкто, що мнѣ по роду рôдный,
Сли мóеи любви не станеєь самъ негôдный.
Но нынѣ свято; всѣ веселй, якъ кто може, —
То й прикро думать такъ на самотѣ, небоже.
О, знаю й я той бôль! Недавно сумувала
И я такъ въ самотѣ, ôтрадоньки не мала.
Хочь я мѣжь сéстрами, якъ бачишь, непослѣдна
Красою и рóзумомъ, — та що жь, тому́, що бѣдна,
То й власный рôдъ мене цуравсь, — и много-много
Днѣвъ такъ сидѣла я середъ плачу гôркого...
Но днесь не тй часы, — и я днесь такожь маю
Кохаючу рôдню, — и днесь єи збираю
На братній пиръ. Ходи! И ты жь рôдня менѣ!
Щó въ думахъ ту важкихъ сидѣти при ôкнѣ!

И понеслись мы вразъ на крылахъ херувима,
И ставъ весь рускій край предъ нашими очима,
Широкій, килимомъ укрытый снѣговымъ,
И небо яснеє зорѣлося надъ нимъ.

— Отсе рôдня моя! Отсе моя держава,
Мои терпѣня всѣ, моя будучнôсть, слава:
Днѣстеръ, Днѣперъ и Донъ, Бескиды и Кавказъ,
Отсе, сыны мои, мôй чудный рай — для васъ!
Любѣтъ, любѣтъ єго! Судьбы сповнится доля,
И швидко власть чужа пропаде зъ сего поля!
Не стане тыхъ, що днесь на васъ наругу зводятъ,
И щезне сила ихъ, мовь мглы нôчнй сь розходятъ.

И повелá мене она въ сѣльскій хаты:
— Ходѣмъ народови съ тымъ святомъ щедрувати!
Где нужду, бôль стрѣнé, тамъ гнеть потѣху лишитъ,
Где плачь, риданье, жаль — гôркій слёзы втúшитъ;
Где чути звукъ пѣсень, тамъ въ серцяхъ нехолодныхъ
Вна будитъ жаль, любовь до вбогихъ и голодныхъ.
И за єи слѣдомъ зменшаєсь горе всюды,
Росте надѣя, силъ бôльшеє въ кождôй груди.

— Ходѣмъ до пáстырѣвъ народа! — вна сказала,
Въ ôконця ясніи попôвскй заглядала
И наче той звôнокъ раненько предъ зорою
Такъ кликавъ гласъ єи, мовь покликъ той до бою:
„Ставайте дружно всѣ и згôдно всѣ и смѣло, —
Бо вашихъ рукъ важко, святе чекаеє дѣло!
Вы сôль сеи землѣ! Не звѣтрѣе она, —
Бо чимъ посолятъ хлѣбъ изъ нóвого зерна́!“

И дальше мы въ мѣстá летѣли мѣжь варстаты,
Где тѣсно, вохко, где въ день сонця не видати;
И въ школы, где то умъ и призракъ въ парѣ блудятъ;
Въ палаты судовй, где правду й кривду судятъ;
Въ варстаты духовй, где зъ слова изъ живого
Оружіе куютъ для честноты — й для злого, —
И всюды гласъ єи звучавъ, мовь гласъ сумлѣня:
То родивъ рáдощѣ, то муки и терпѣня.

И довго, довго такъ по крáю мы лѣтали,
Надѣ спѣвомъ мы всхôдъ сонця привитали.
Тогды всмѣхаючись она рекла до мене:
— Чи ще здаєсь тобѣ житье тяжке й нужденне?
Чи ще будешь ты такъ журитись самотовь?
Не бôйсь! Коли ты самъ, то знай що я съ тобовь!
Якъ все покине тя, то я тя не покину, —
Лишь ты люби мене — свою Русь-Украину!

И на чоло моеє свôй поцѣлуй надземный
Зложила — й я збудився въ холоднôй хатѣ темнôй.

*Миронъ***.*

до тои степени, що неразъ не оставалося иншои рады, якъ выганяти ихъ въ закладу, черезъ що мале число ученикôвъ ще дужше вменшувалося."

Цѣкавѣйшои и острѣйшои критики не на ученикôвъ школы городецкои, але на самыхъ ои зарядчикôвъ и учителѣвъ навѣть придумати годѣ. Ученики, то збиранина недоросткôвъ! А въ котрôй же то школѣ ученики не суть збираниною? И до котрои то школы пріймаеся тôлько дорослыхъ? Ученики не мали замилуваня до предмету! А чія жь се вина, если не тыхъ учителѣвъ, котрй не вмѣли имъ додати такого замилуваня? Ученики лѣнивй, упертй, непослушнй! Зъ кождого недоростка выхованье може зробити або лѣнивого або робучого, упертого або податливого, непослушного або и послушного молодця, — а коли они на правду були такими, якими ихъ представляе урядова часопись, то вина зновъ таки спадае на учителѣвъ. А що народъ не маючій хлѣба не почувавъ надто пекучои потребы ратуватися льномъ, се мы дуже добре понимаемо. Що ленъ въ великихъ господарствахъ може бути значною пôдпорою и приносити значнй доходы, се рѣчь певна, але въ малыхъ господарствахъ, где робится головно для прокормленя а не для выскôвъ, думати о управѣ льну на бôльшій розмѣръ, — се чисте недорѣцтво.

И отъ коли й лемѣшка зъ задуманыхъ галушокъ не вдалася, почало „Товарис. госп." печи паляницю и зъ льнянои школы зробило загально рôльничу, т. е. школу безъ певнои и выразнои цѣли, котра й зовсѣмъ вже не приносить нѣякого хôсна. И отъ рѣшило „Тов. госп.": „Зваживши, що выдѣлъ краевый и безъ того рѣшивъ позакладати по краю кôлька низшихъ шкôлъ рôльничихъ и що затымъ та, въ натуры своеи схиблена школа въ Городку станеся теперь и зовсѣмъ непотрѣбною (?); зваживши дальше, що „Тов. господ." мае досыть иншихъ клопотôвъ съ бугаями, оборами розплодовыми и всякими иншими рѣчамиôтносячимися до пôднесеня „господарства краевого", а не може вести зовсѣмъ нѣякого надзору надъ школою городецкою (NB. коли не можеôтъ теперь, то значится, що не вело й доси! *Red.*) — попосиченому вилущаю кинути за плоть. — ще то нам школу рôльничу въ Городку въ кôнцемъ мая 1884 р. розпочати, грунтень и будынки сородати а гроші отдати выдѣлови краевому, щоб ихъ вykористував при закладаню иншихъ шкôлъ рôльничихъ." Отъ такъ то працюеся у насъ для пôднесеня добробыту народного, для выобразуваня розумныхъ и вмѣючихъ рôльникôвъ, ремѣсникôвъ и т. д. Великй сумы грошей идутъ марно, користи для краю не приносятъ нѣякои, а за паньскй експерименты муситъ платити — хлопъ.

ДОПИСИ.

Ôтъ Збаража.

(О народнôй торговли.) Деканатъ Збаражскій ухваливъ на соборѣ въ Збаражи дня 15 р. грудня, щобы кождый священикъ, котрому се можливо, приступивъ до товариства „Народнои Торговлѣ" що найменше однымъ удѣломъ, а церковь зновъ осôбно такожь однымъ удѣломъ. Така постанова есть ваги великои, бо коли бъ и другй деканаты пôшли за тымъ примѣромъ, то розвôй „Народнои Торговлѣ" бувбы запевненый. Бо взявши навѣть и тое на увагу, що межи священьствомъ нема тои солидарности, яка въ кождôмъ дѣлѣ народнôмъ бути бы повинна, що про то мимо повзятои ухвалы не приступлятъ всѣ и однымъ удѣломъ и для того чи зъ рôвнодушности чи зъ противности и церкви остаючои пôдъ своимъ зарядомъ до приступленя не наклонятъ, почислѣмъ лишь 20 душпастырѣвъ и 30 церквей въ кождôмъ деканатѣ, то учинилобы суму 550 зр. а то 48 разъ рôвняеся высше 26.000 зр.

Но най не буде и того, най буде ино по 300 зр. зъ кождого деканата пересѣчно, то отримаемо поважну квоту 14.000 зр., а при такôй пôдпомозѣ належится вже сподѣвати, що институція „Народнои Торговлѣ" на хорошй розмѣры може розвиватися.

Але есть ще и другій чинникъ, ôтъ котрого розвôй тои институціи залежитъ, а то: ôтъ способныхъ людей обзнакомленыхъ съ купецтвомъ и ихъ патріотизму для народа.

Що до першого т. е. знакомости дѣла купецкого, хочемо сподѣватися, що тіи люде, що за дѣло взялися, дѣла и свѣдомй, якъ такожь и заявленый вже ихъ патріотизмъ дае въ половинѣ поруку, що дѣло хорошо успѣвати повинно. Залежати ще буде ôтъ того, якъ поведутъ дѣло люде установленй по филіяхъ. Але при настроеню умôвъ для народа въ часѣ нынѣшнôмъ, трудности, надѣемось, поконаются и для народа розвинеся галузь до матеріяльного быту, котрою нынѣ самй лишь жиды користуются.

Ôтъ пару лѣтъ то вже думаютъ Русины о тôмъ, щобы лишь народъ съ торговлею усвоити, и ôткрывали по селахъ малй крамницѣ; але якъ провадили ихъ? Властитель крамницѣ бравъ товары у жидôвъ, спродававъ о 1 кр. дорожше на вазѣ и лôкти, и то становило его заробокъ. Що тымъ осягнулося? Кажу, що зовсѣмъ нѣчого, бо тымъ способомъ пôдпомагалося ино жидôвъ въ ихъ торговли. А задача купецтва для народа есть зовсѣмъ инша. Якъ тверезôсть и читальнѣ маютъ ôттягнути народъ ôтъ коршемъ, такъ крамницѣ маютъ ôттягнути его ôтъ крамарôвъ жидôвъ, котрй народъ на якости товару, на вазѣ и мѣрѣ завсѣгды и всюды ошукуютъ. Показати прото дорогу, побирати товары зъ першои руки и тымъ способомъ уможливити для торговельникôвъ нашихъ бôльшій заробокъ и подати способ удержуватися зъ торговлѣ, — то есть задача нашои торговельнои институціи. А задача тая може сповнитись при спôльнôмъ лишь удѣлѣ, бо лишь тое дасть можнôсть нынѣшнымъ предпріемцямъ, торговлю на бôльшій розмѣръ розвинути. Чимъ бôльша задача, тымъ бôльша повинна бути и усердность — и се було для дописователя поводомъ тыхъ кôлькохъ увагъ, щобы ихъ розвазѣ нашихъ народолюбцѣвъ припоручити и побудити до удѣлу въ предпріемствѣ, котре для народа мае велику доносимôсть.

Зъ Буска.

(*Exo выборôвъ до сойму.*) Охъ не одна душа вздыхае тяженько за минувшими выборами! Але щожь? Выборы тй такъ рѣдко ôтбуваются! Якъ же то сердечно бажае неодинъ участникъ выборôвъ, чи то выборець чи тôлько (чемно сказавши) якій сензаль ôтъ выборôвъ, щоб они ôтбувались частѣйше! Га, але коли они ôтбуваются такъ рѣдко, то не одна душа въ тужнôмъ настрою духа роздумуе бодай надъ тымъ, чи кто ои ще що може не вспомнить за минувшй выборы. А коли кто що знае, то нуже доходити своеи належности хотяйбы въ дорозѣ права, въ дорозѣ судовôй!

Але се не байку зачавъ я писати, але таки дѣйстну правду. Ото до ц. к. суду въ Камѣнцѣ Струмиловôй внѣсъ бувъ п. М., писарь въ П., позовъ противъ п. М. зъ Камѣнки Струмиловои о 50 зр. яко решту въ сотки, яку ему тойже приобѣцявъ за певнй услуги въ часѣ сегорôчныхъ выборôвъ, а зъ котрои тôлько 50 зр. до теперь выасигнувавъ. Въ кôлька тыжднѣвъ по внесеню скарги, оба противники дôстали завôзванье на терминъ. Являются въ забудованю судовôмъ и тутъ ôтграеся „въ притворѣ" така комедія:

I. M. Co pan robisz, nie wiesz Pan, czem to pachnie?

П. M. Wiem i dlatego właśnie Pana zaskarzyłem.

I. M. No to pogódźmy się, dam panu 15 złr.

П. M. Mnie należy się 50 złr., przeto nie przystaję, i staję do rozprawy.

I. M. Dam 20, 25, 30, 32 złr.!

П. M. I jeszcze za furę 6 złr.!

I. M. Dobrze, zgoda! — Оба противники подали собѣ руки, банкноты зашелестѣли, монета давôнка довторовала и — комедія скôнчена!

Яка жь тая комедія много-поучаюча!...

Зъ Рудокъ.

(*Кôлька звѣсток зъ округа рудецкого.*) Читаючи въ „Дѣлѣ", що по многихъ повѣтахъ дѣеся, доношу Вамъ гдещо и про нашь повѣтъ Комарно-Рудки.

Нашй священики-патріоты деканата комарняньского на соборчику въ Рудкахъ дня 27 л. грудня 1883 присутнй — кромѣ о. Горошевича холмчака зъобовязалися, що до всѣхъ урядôвъ и властей лишь по руски будутъ писати. Крокъ той въ сихъ сторонахъ есть великои для насъ ваги.

Особливо въ рудецкôмъ повѣтѣ треба бы бôльше працювати надъ народомъ, его зô сну будити, а то именно черезъ школы, котрыхъ ту дуже мало, а тй, що суть, обсаджуются самыми учительками Польками. Рускй громады удержуючй школы, въ котрыхъ нема анѣ одного Поляка, дôстаютъ учительку Польку, котра обнявши посаду и не умѣючи анѣ говорити анѣ писати по руски, сама доперва запôзнаеся съ „хлопскимъ языкомъ"; школа иде тупо, бо дѣти ои не розумѣютъ, коли до нихъ говоритъ по польски, и учителька муситъ сама кôлька мѣсяцѣвъ прислухуватися бесѣдѣ дѣтей и родичѣвъ, закимъ троха вложится и съ дѣтьми порозумѣеся. Може бы окружна рада шкôльна въ Городку застановилася надъ такимъ обсаджуваньемъ шкôлъ по рускихъ громадахъ и тягару на громады не вкладала, — на що люде дуже маркотнй! Панове Поляки дбаютъ у насъ добре про полонизацію. „Towarzystwo Pedagogiczne" прислало до громады Коропужь на руки учительки п-ны Генигъ нѣбы для читальнѣ, котрои нема, цѣлу паку польскихъ книжокъ. А треба знати, що въ цѣлôй школѣ, кромѣ згаданои учительки нема анѣ одного Поляка. А руска рада шкôльна мѣсцева приняла тй книжки!

Сумно, коли мѣжь Русинами лучаются слабодухи! Учитель зъ Беньковои Вишнѣ, п. Василь Сенѣвъ оженившися съ Полькою, учителькою зъ сусѣдного села, давъ свого сына на латиньске окрестити, бо, мовлявъ, такій поступокъ послужитъ ему до „промоціи"!

Патріоты нашого повѣта повиннй взятися за закладанье конче читалень, кась пожичковыхъ, за ширенье тверезости, бо народъ ще пье сивуху сильно.

Дня 16 грудня 1883 ôтбулося въ Кропивникахъ посвященье церкви деревянои, збудованои заходомъ о. Иліи Каламунецкого и честныхъ громадянъ. Посвященя довершивъ о. деканъ Комарницкій. Такожь громада Рождаловичѣ выбудувала мурована съ трема копулами бляхою крыту дуже гарну церковь, а коли ои ще въ серединѣ укôнчатъ, то намѣряютъ просити до посвященя ои Преосв. владыку Ступницкого.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Министеръ спôльного скарбу) предложивъ обомъ правительствамъ, якъ доносятъ зъ Пешту до „N. fr. Presse", проектъ що до будовы желѣзницѣ Метковичъ-Мостаръ. Линія буде перетинала долину Наренты и буде сполучала столицю Герцеговины, въ котрои околици знаходятся богатй копальнѣ угля, съ моремъ. Кошта будовы обчислено на $1^1/_2$ миліона, а съ дочисленьемъ процентôвъ интеркалярныхъ маютъ кошта выносити 1,800.000 зр. Линія мае бути узко-колѣйна, коли противно линія Зеница Сераево мае нормальнй колій. Передъ внесеньемъ предложеня зносилися вже съ собою правительства обохъ половинъ державы, пертрактаціи мали довести до принципіяльного порозумѣня, а въ виду того мае бути предложенье внесене ще сего року въ парляментахъ. Наколи предложенье буде вчасно залагоджене, такъ щобы будова могла розпочатися на весну, то можна надѣятися, що желѣзница стане до падолиста 1884 зовсѣмъ готовою.

(Національне сторонництво хорватского сойму) рѣшилося прійти въ близшій контактъ съ баномъ Кюнъ Гедервари, а крокъ сей представляеся зовсѣмъ природною консеквенціею спôльности програмы. Умѣренй послы зъ Погранича зложили досыть безбарвне заявленье, въ котрôмъ выражаютъ подяку за прилученье Погранича до Хорватіи и пріймаютъ въ принципѣ державно-правну основу, высказуючи лишь гдеякй желаня що до внутрѣшныхъ реформъ. Радикальнй послы зъ Погранича запротестовали противъ сего заявленя. Що до становища сербскихъ послôвъ, то они такожь приняли до своеи програмы головну точку програмы національнои хорватскои партіи, а въ виду того можна сподѣватися, що Сербы будутъ ишли въ парляментѣ рука въ руку съ сторонництвомъ національнымъ. Дня 30 л. грудня пріймавъ депутацію сербского клюбу гр. Кюнъ Гедервари и користаючи зъ сеи нагоды здементувавъ кружачй вѣсти, будьтобы ôнъ задумавъ розвязати соймъ. Банъ заявивъ, що хоче правити лишь конституційно и не мае навѣть думки старатися о приверненье режиму комисаря. Заявленье сербскихъ послôвъ, що будутъ правительство лояльно попирали, принявъ банъ съ подякою и радивъ Сербамъ, щобы порозумѣтись съ бôльшостею сойму, наколи хочутъ свои желаня въ дорозѣ конституційнôй зреализовати. Що до него самого, то банъ буде желаня Сербôвъ охотно попирати.

(Зъ помежи бъжучихъ справъ долитавскихъ) найбôльше интересу будитъ т. з. внесенье языкове. Пос. Вурмбрандъ зъ сторонництва сполученои лѣвицѣ внѣсъ бувъ якъ звѣстно резолюцію, взываючу правительство, щобы постаралося о выготовленье проекту до закона, въ силу котрого признано бы нѣмецкому языкови значенье и становище языка державного (Staatsprache). Внесенье Вурмбранда не могло прійти до теперь на дневный порядокъ палаты послôвъ, хочь централисты надѣялися, що дебата надъ нимъ розпочнеся ще передъ феріями рôздвяныхъ святъ. Коли отже дръ Смолька ôтрочивъ передъ святами засѣданье палаты послôвъ, пôднеслися зъ стороны сполученои лѣвицѣ докоры, що парляментъ розъѣздится на феріи, не полагодивши такихъ важныхъ дѣлъ, якъ справа языка державного. Тогды заявивъ президентъ палаты, що се внесенье взглядно справозданье комисіи поставитъ на порядокъ дневный першого засѣданя по святахъ. Палата послôвъ мае на ново розпочати свои засѣданя дня 10 (22) сѣчня, а въ виду того готовлятся до дебаты надъ внесеньемъ Вурмбранда оба головнй сторонництва парляменту. Правиця дискутуе теперь надъ симъ предметомъ дуже сильно длятого, що якъ ходятъ слухи межи поодинокими фракціями ои а правительствомъ заходятъ рôжницѣ поглядôвъ на тую справу. Дуже много голосôвъ пôдноситься именно зъ стороны правицѣ, що справа та не належитъ до компетенціи рады державнои, але до соймôвъ. Сего по гляду не подѣляе правительство; гр. Таффе мае именно признавати компетенцію рады державнои до рѣшаня такихъ питань, а навѣть мае бути приклонникомъ нѣмецкого языка державного, уважае однакожь ôтповѣднымъ, щобы тая справа теперь була рѣшена и стараеся удержати status quo. — Дальше рôжнятся фракціи правицѣ парляменту въ тôмъ межи собою, що гдеякй зъ нихъ а именно клюбъ ческій, заступаютъ гадку, що не тôлько до принятя закона по мысли резолюціи Вурмбранда, але до принятя его внесеня оказуеся потрѣбною бôльшôсть двохъ третинъ. На голонныхъ бесѣдникôвъ зъ стороны сполученои лѣвицѣ назначенй: справоздавець меншости дръ Штурмъ, дръ Пленеръ и проф. Зисъ. Рôвночасно съ внесеньемъ Вурмбранда прійде на порядокъ дневный внесенье дра Гербста о розпорядженю языковôмъ въ Чехахъ, а голосъ въ дебатѣ надъ нимъ маютъ забрати справоздавець меншости бар. Шаршмидъ, пос. дръ Гербстъ и Альтеръ.

(Нѣмецко-либеральй газеты вѣденьскй) подали передъ кôлькома днями сензаційну вѣсть, будьто бы въ кругахъ австрійскои консервативнои аристократіи велася горяча агитація противъ закона о мѣшаныхъ супружествахъ, котрый наново мае прійти пôдъ обрады высшои палаты угорского парляменту. Цѣлею сеи агитаціи було позыскати тыхъ австрійскихъ аристократôвъ, що маютъ индигенатъ въ Угорщинѣ и суть членами высшои палаты, щобы явилися въ парляментѣ при дебатѣ надъ симъ закономъ и своими голосами причинилися до ôткиненя предложеня правительства. Дальшою цѣлею сеи агитаціи мало бути звиленье кабинету Тиссы и приверненье режиму староконсервативного сторонництва, а „N. fr. Presse" подала навѣть имена австрійскихъ аристократôвъ, котрй мали приступити до коалиціи угорскихъ консерватистôвъ. Въ виду того, що угорскій президентъ министрôвъ въ своѣй бесѣдѣ новорôчнôй, выголошенôй до членôвъ либерального сторонництва угорского парляменту, пôднесъ дѣйстно трудность положеня кабинету, зачали всѣ вѣрити въ вѣсть подану въ „N. fr. Presse" о зъорганизованю коалиціи австрійскои и угорскои аристократіи противъ Тиссы, а навѣть розбійшлася була поголоска, що Тисса мае податися до димисіи. Пôсля заявленя пôвъофиціяльнои прасы маютъ бути всѣ згаданй вѣсти выдумками и маютъ на цѣли выкликати непорозумѣнье межи теперѣшною бôльшостею угорскои палаты послôвъ и угорскимъ правительствомъ а консервативными елементами въ Австріи. Якъ властиво дѣло стоитъ выяснитъ найблизша будучность, на кождый случай однакожь и въ тôмъ, що писали централистичнй газеты вѣденьскй, есть зерно правды.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. О убійствѣ Судейкина подаютъ вѣденьскй газеты близшу вѣдомôсть, розумѣеся о скôлько можна було зачерпнути ои зъ жерелъ неофиціяльныхъ. Полковникъ жандармеріи Судейкинъ бувъ вже ôтъ довшего часу шефомъ ôтдѣлу тайнои полиціи въ бюрѣ городского головы въ Петербурзѣ. Ôнъ ôтзначався зручностею, неустрашимостею и знакомостею рѣчи и доказавъ бувъ вже кôлька разôвъ своеи здôбности въ переловлюваню революціонерôвъ. Може три недѣлѣ тому назадъ ôтзначився ôнъ особливо. Ôнъ дôставъ звѣстку, що зъ Харкова мае прійхати одна женщина — якъ говорено — подруга страченои Перовскои и що она мае розпочати рухъ революційный на бôльшй розмѣры. Женщина тая именемъ Волькенштайнъ надъѣхала зъ Москвы до Петербурга на Николаевскій дворець и тутъ переловивъ ои Судейкинъ. Се могло ему безперечно удатися лишь при помочи зручныхъ агентôвъ, до котрыхъ, якъ догадуются, належавъ вже тогды Яблонскій, въ котрого помешканю въ пятницю тамтого тыжня убито Судейкина. Яблонскій бувъ засудженымъ революціонеромъ и называвъ себе Богаревымъ. Пôдъ часъ розправы Яблонского бувъ такожь и Судейскинъ и тогды змѣркувавъ ôнъ, що Яблонскій не есть ще зовсѣмъ страченымъ чоловѣкомъ и що ôнъ може поправитися. Судейкинъ отже старався его увôльнити. Въ якій способъ се ему удалося, не знати; досыть, що Судейкинъ увôльнивъ его и пріймивъ за свого тайного агента. Яблонскій живъ ôтъ сего часу дуже выгôдно. Ôнъ ôтнаймавъ кôлька комнатъ въ домѣ Раткова Рожнева на Знаменскôй площади. Дôмъ сей стоитъ на розѣ Невского Проспекту и ôтдѣляе Николаевскій дворець желѣзнои дороги ôтъ Гончарнои улицѣ. Здаеся, що Яблонскій не бувъ анѣ зовсѣмъ вѣрнымъ для Судейкина анѣ не ôтчужився ôтъ своихъ товаришѣвъ-революціонерôвъ, лишь старався обѣ стороны зробити для себе прихильными. Въ послѣдныхъ часахъ мавъ Яблонскій просити Судейкина, щобы ôнъ увôльнивъ его ôтъ службы тайного агента, бо революціонеры хотятъ его убити. Коли однакожь Су-

дейкинъ не хотѣвъ на се пристати, сказавъ ему Яблонскій, що революціонеры хотятъ и его убити. Се однакожь не ôтстрашило Судейкина и ôнъ постановивъ Яблонского задержати. Ôтъ сего часу Яблонскій нѣчого вже бôльше не згадувавъ о своѣмъ увôльненю ôтъ службы. Въ пятницю передъ полуднемъ давъ Яблонскій Судейкинови знати, що мае выявити ему велику тайну и приказавъ спытатися его, чи мае прійти до Судейкина, чи сей до него прійде. Судейкинъ постановивъ самъ потрудитися до Яблонского. Вечеромъ отже около 5 год. пôйшовъ ôнъ съ своимъ племянникомъ, молодымъ чоловѣкомъ, про котрого доси нѣчо не звѣстно, до Яблонского. Сей принявъ его въ своѣй комнатѣ, що прилягала до переднои. Прочѣ комнаты були темнѣ. Противъ софы, на котрôй сидѣвъ Яблонскій и племянникъ Судейкина, були дверѣ ôтъ темнои комнаты; Судейкинъ сидѣвъ зверненый до нихъ плечима. Ледви що розпочалася бесѣда, якъ роздався выстрѣлъ зъ прилягаючои темнои комнаты и куля вразила Судейкина въ плечѣ. Въ тôй хвили выскочило зъ сусѣдноп комнаты чотырохъ мущинъ съ револьверами и желѣзнымъ дручкомъ въ рукахъ. Судейкинъ почавъ борочитися ôтъ желѣзного дручка, а племянникъ его раненый двома выстрѣлами, стративъ притомнôсть, бачивъ ще лишь тôлько, що Судейкинъ вырвавъ дручокъ зъ рукъ одному зъ убійцѣвъ и ставъ нимъ боронитися. Що дальше дѣялося, незвѣстно. Бійка мусѣла однакожь довго тревати и була завзята, бо сусѣды зъ долѣшного поверху почули страшный крикъ въ помешканю Яблонского и переляканѣ дали знати сторожеви, а сей побѣгъ знову до полиціи. Коли майже черезъ годину прійшла полиція, не застала вже убійцѣвъ; они утекли вразъ съ Яблонскимъ. Въ комнатѣ бувъ великій неладъ а помôстъ въ кôлькохъ мѣсцяхъ бувъ покрытый струями крови. Въ другôй комнатѣ на земли лежавъ Судейкинъ съ страшно розбитою головою. Его племянника ôтвезли до Маріинского шпиталю, где ôнъ тôлько прійшовъ до себе, що мôгъ гдещо зôзнати. Ôнъ померъ опôзля 31 грудня н. ст. Судейкинъ оставивъ жену и трое дѣтей. Похоронъ его ôтбувся съ великою парадою.

Франція. Ледви що французкѣ палаты закôнчили свои нарады, якъ вже розпочався знову сильнѣйшій рухъ монархистôвъ. Есть то дивный объявъ въ политичнôмъ житю Французôвъ; коли лишь устаютъ нарады въ парляментѣ такъ заразъ розпочинаеся монархична пропаганда. Симъ разомъ выступили сильнѣйше Орлеанисты, котрыхъ шефомъ есть графъ Парижа. Ôнъ розôславъ своихъ агентôвъ въ полуднево-всхôдни и полудневозахôдни стороны Франціи, щобы тамъ организувати роялистичну прасу и антирепубликанськѣ комитеты. Кождый изъ тыхъ агентôвъ получивъ 100.000 франкôвъ въ готôвцѣ, а крôмъ того именувавъ графъ Парижа трехъ молодыхъ шляхтичѣвъ шамбелянами и секретарями, котрымъ припоручивъ верховодство цѣлои пропаганды. Таке розмѣтуванье грôшми немало здивувало всѣхъ, позаякъ гр. Парижа вже зъ роду есть досыть ощадный; се дасться лишь тымъ пояснити, що княгиня Галіера, котра внука Людвика Филипа именувала своимъ наслѣдникомъ, пôднялася покрыти своимъ величезнымъ майномъ всѣ кошты дѣятельнои пропаганды. Не мало такожь впадаютъ въ Парижи въ очи часті ôтвѣдины гр. Парижа у свого стрыя князя Омаль. Въ республиканьскихъ кружкахъ розказуютъ собѣ, що при сихъ ôтвѣдинахъ буваютъ дуже часто такожь и высшій офицеры. Не такъ поступаютъ Бонапартисты, котрѣ знову лишь своими спорами мѣжь собою самыми звертаютъ на себе увагу. „Pays“ и „Petit Caporal“ доносили именно, що есть манифестъ написаный княземъ Викторомъ. Сей заперечивъ знову тому въ письмѣ, написанôмъ до свого ôтця Жерома, а надрукованôмъ въ „Figaro“. Мимо того Касанякъ обстае при своѣмъ. Дуже легко може бути, що Виктористамъ и Жеромистамъ удастьоя ще розъеднати отця и сына. Князь Викторъ и такъ радше проживае у своеи матери въ Монкаліери. — Греви прійшовъ въ пятницю тамтого тыждня англійского посла лорда Лионсъ. Ся авдієнція зробила въ Парижи велику сензацію и дала въ кружкахъ парляментарныхъ повôдъ до того, що ей уважаютъ доказомъ на те, що Англія думае дѣйстно взяти на себе ролю *честного посередника межи Францією и Хинами*. Въ Англіи думаютъ, що Франція по занятю мѣста Бакъ Нингъ згодится на посередництво англійского кабинету. „Temps“ получивъ телеграму зъ Лондону, зъ котроп ясно показуеся, що потрôйный союзъ заключено ще въ вересню 1882 р. Пôсля сеи телеграмы Италія не потребувалабы на случай вôйны Нѣмеччины съ Францією выступати збройно противъ сеи послѣдноп. Се застереженье принято на внесенье бôльшости итал. кабинету. Що до Австріи, то Игалія зъобовязалася знову перестерѣгати супротивъ неи всяку дружбу и миролюбивôсть.

Англія. Сторонництво Парнела уложило вже програму и пляны, пôсля котрыхъ мають на слѣдуючій рôкъ поступати. „Times“ подае о сѣй програмѣ слѣдуючу звѣстку: Заразъ по рôздвяныхъ святахъ розпôчне Парнель цѣлый рядъ конференцій съ своими парляментарными товаришами, на котрыхъ будутъ нараджуватися надъ организацією Ирляндцѣвъ такъ въ Ирляндіи якъ и въ Великôй Британіи и надъ политикою, якои мають придержуватися въ слѣдуючôй сесіи парляментарнôй. Дальше мае ôтбутися нарада, въ якій способъ мали бы поступати при выборахъ до парляменту, наколи бы теперѣшный парляментъ бувъ розвязаный. Ирляндске сторонництво въ низшôй палатѣ мае бути подѣлене на кружки, зъ котрыхъ кождый мае оброблятп поодинокѣ точки новои програмы. Понеже Парнелиты суть майже переконанѣ, що правительство задумало розширити право голосованя комôрникôвъ такожь и на сѣльскѣ громады, то задачею одного зъ кружкôвъ сторонництва буде старатися о то, щобы право голосованя такъ при выборахъ до радъ громадскихъ якъ и до парляменту поставити на рôвнѣ съ правомъ въ Англіи. Крôмъ того мае заразъ по новôмъ роцѣ наступити организація т. з. лиги народнои, котра доси не довела до великихъ успѣхôвъ; она мае бути замѣнена на давну селяньску лигу, котра въ своѣй организаціи була показалася страшною. Дальше маютъ Парнелиты старатися о тое, щобы громада мѣста Лондону, котра въ Ирляндіи мае дуже великѣ добра, ôтпродала ихъ ирляндскимъ арендаторамъ по цѣнѣ, яку установитъ селяньока комисія.

Чорногора. Комисія для управильненя границѣ межи Чорногорою а Туреччиною мусѣла перервати свою роботу по причинѣ опору зô стороны Алього-паши въ Гусинѣ и спорôвъ въ самôйже комисіи, а чорногорске правительство було змушене ôткликати своихъ комисарôвъ до Цетинія. Спôръ залагодився въ той способôбъ, що обѣ державы погодилися, а противъ Алього-паши выслано войско пôдъ проводомъ Косôвского губернатора. „Pol. Corr.“ доноситъ, що князь Чорногоры выѣде по новôмъ роцѣ до Антивари, где пережіе останну часть зимы.

НОВИНКИ.

— **На Святый Вечеръ свѣтлого празника Рождества Христового** шлемо нашимъ Вп. Читателямъ щиросердечный привѣтъ „Веселыхъ Святъ“! Свѣтлій днѣ святочнѣ нехай пролывутъ всѣмъ щирымъ Русинамъ въ радости и щастю,— котрыхъ такъ мало дôзнаютъ въ буднôмъ житю середъ тяжкои працѣ на хлѣбъ насущный и тяжкого труду для полученя долѣ своеи единои дорогои матери Руси! Серця нашѣ нехай огрѣются надѣею въ красше наше щастье земне, въ красшу будучнôсть народну! Взнеслѣ чувства любови и всепрощаня нехай вяжутъ насъ въ що-разъ тѣснѣйшій союзъ братнѣ, союзъ нерозрывный, непоборимый нѣякимъ ворожимъ напоромъ! Любови поспôльнои та єдности въ нашихъ патріотичныхъ подвыгахъ народныхъ, вѣры въ величне пôсланництво наше народне и въ славну побѣду нашу надъ ворогами — желаемо мы всѣмъ щирымъ Русинамъ по цѣлôй широкôй Руси! Веселыхъ Святъ!

— **Зъ причины свѣтлого празника Рождества Христового** слѣдуюче число „Дѣла“ появится въ четверъ.

— **Перемыска консисторія** выдала куренду, въ котрôй завѣдомляе духовеньство епархіяльне о зъѣздѣ делегатôвъ деканальныхъ аеп. львôвскои дня 10 (22) сѣчня 1884 во Львовѣ и предкладае деканамъ скликати соборчики, котрѣ малибъ рѣшити, чи мають высылати делегатôвъ на зъѣздъ до Львова.

— **Деканатъ Перегиньскій** переславъ Впреосв. б. митрополитови Іосифу Сембратовичу въ Римъ адресу въ день имянинъ. Адресу пôдписали всѣ священики и множество интелигентныхъ Русинôвъ мирскихъ и селянъ. Адреса звучитъ въ повнôй основѣ такъ:

„*Высокопреосвященный Архипастырю нашъ незабутый!* Въ день Твого Ангела мы лишь слезы Тобѣ посылаемо! Коли мы Тебе не знали та й не могли любити, — дано намъ Тебе на Владыку. Якъ мы Тебе пôзнали и щиро полюбили,— взято намъ Тебе! Найяснѣйше засіяло Твое святе лице въ обширному крузѣ вѣрного Клира въ день СС. верховныхъ Апостолôвъ Петра и Павла н. ст., — але то була вже „послѣдна вечеря“ — „якъ найскорше“ мусѣвъ Пастырь лишати свое стадо. Ôгъ тогды злій дни насъ побили. „Поражу пастыря...“ Але мы не можемо нѣколи забути Тебе „Пастырю добрый“!... Заступай насъ осиротѣлыхъ хочь передъ Богомъ въ Твоихъ святыхъ молитвахъ.“ — *Слѣдуютъ пôдписи.*

— **Похороны бл. п. о. Володислава Бачиньского** въ четверъ дня 22 грудня 1883 (3 сѣчня 1884). При похоронахъ бл. п. о. крыл Володислава Бачиньского були заступленѣ обѣ рускѣ капитулы, львôвска и перемыска вразъ съ питомцями семинаріи львôвскои и перемыскои, численне руске духовеньство мѣсцеве и замѣсцеве якъ такожь капитула ôрменьска и латиньска, на чолѣ котрыхъ явились Впр. архіеп. Исаковичь и еп. Моравскій. О год. 8 передъ полуднемъ Преосв. еп. Сильвестеръ въ товариствѣ львôвскихъ и перемыскихъ крылошанъ вразъ съ лат. епископомъ Моравскимъ совершилъ обрядъ похоронный въ капитульнôмъ помешканю покôйника, по чѣмъ тѣло перенесено до церкви. На раменахъ крылошанъ и питомцѣвъ посѣтивъ покôйникъ у послѣдне храмъ св. Георгія. Тутъ пôдъ часъ коли еп. Сильвестеръ ôтправлявъ архіерейску службу, засѣли рускѣ крылошане и численне духовеньство до трогаючои похороннои утренѣ. Передъ 11-ою год ставъ при асистѣ новопоставленыхъ пресвитерôвъ и питомцѣвъ на спѣвану службу дръ Юл. Пелешь, а по службѣ выголосивъ дръ Іосифъ Левицкій краснорѣчиве слово, въ котрôмъ пôднѣсъ заслуги, ôтличнѣ свойства, великѣ здôбности покôйника, и попращавъ при тôмъ его опечалену родину, другôвъ, товаришѣвъ и питомцѣвъ, для котрыхъ покôйникъ бувъ люблепымъ настоятелемъ. Потôмъ ôтспѣвали панахиду: найперше ôрменьскій архіеп. Исаковичь и лат. еп. Моравскій а въ кôнци еп. Сильвестеръ вразъ съ духовеньствомъ рускимъ. — Похôдъ похоронный на кладовище лычакôвске розпочався о 1-шôй годинѣ. Еп. Сильвестеръ выпровадивъ тлѣннѣ останки одного зъ першихъ дѣятелѣвъ и товаришѣвъ капитульныхъ зъ святоюрского храма, по чѣмъ походови проводивъ архидіяконъ дръ Юл. Пелешь. Похôдъ бувъ величный. За хоругвами въ довгихъ двохъ рядахъ поступали питомцѣ, несучи гарнѣ вѣнцѣ: 1) „Новопоставленѣ пресвитеры Любезнѣйшому Ректорови“; 2) ôтъ питомцѣвъ перемыскихъ „Найлюбезнѣйшому Ректорови вдячнѣ питомцѣ“; 3) ôтъ семинаристôвъ львôвскихъ: „Найдорожшому Ректорови вдячнѣ питомцѣ.“ — Дальше поступавъ хоръ питомцѣвъ, котрый своимъ гарнымъ спѣвомъ надававъ тому сумному обрядови бôльше величавости. Зъ кождого тону чути було той жаль, съ якимъ молодѣ серця выпровожали зъ святоюрскихъ мурôвъ свого правдивого пріятеля-покровителя. За хоромъ въ довгихъ двохъ рядахъ поступало въ священичихъ рызахъ духовеньство; видко було и молодыхъ недавно поставленыхъ священикôвъ, були и старѣ сивѣ головы, крылошане тутешнѣ и перемыскѣ, зъ котрыхъ бачили мы о. дра Никоровича, Куйловского и др. Передъ трумною пшла асиста несучи инсигнія епископскѣ. Питомцѣ рускѣ и латиньскѣ на перемѣну несли тлѣннѣ останки покôйника ажь до гробу. За караваномъ пшла родина и численна публичнôсть. На кладовищи явився преосв. Сильвестеръ и розпочавъ панахиду. Пôдъ часъ панахиды выголосивъ питомець п. Свѣтенькій съ чутьемъ нагробну бесѣду, въ котрôй попращавъ ôтъ питомцѣвъ на могилѣ найлучшого настоятеля. Впр. еп. Сильвестеръ удалився зъ кладовища пôдъ часъ проповѣди, — то дръ Юл. Пелешь вознесъ по нѣй нагробне „вѣчная память“. Коли одинѣ питомцѣ гармонійными звуками въ послѣдне пращали свого дорогого ректора трогаючимъ спѣвомъ нагробнымъ, другѣ роздавали помѣжь присутныхъ печатаный стихъ: „Слеза вдячныхъ питомцѣвъ на могилѣ о. В. Бачиньского.“ Найживѣйшу участь въ похоронномъ обрядѣ взяли питомцѣ якъ давнѣйшѣ такъ и теперѣшнѣ, якъ львôвскои такъ и перемыскои епархіи. Видко, що покôйникъ будучи ректоромъ въ семинаріи дух. умѣвъ придбати собѣ довѣріе и любовь молодыхъ своихъ воспитаниковъ. Пôдносимо се тому, що въ исторіи рускои львôвскои семинаріи пок. Володиславъ занимавъ незвычайно достойне становище. Ôнъ умѣвъ и укарати за пороки молодечихъ порывôвъ, але умѣвъ такожь вырозумѣти и простати. Зъ его краснорѣчивыхъ устъ хочь и якъ прикре слово, а всежь таки прошибало до самои глубины молодыхъ сердець, и находило переконуючій ôтгомонъ. Ôнъ умѣвъ зрозумѣти тое горе, яке часомъ навѣстило молодого чоловѣка въ мурахъ семинарскихъ на вѣсть о нещастю въ его родинѣ; тогды молодець у свого ректора шукавъ потѣхи и ôтрады. Ôнъ умѣвъ такожь тѣшитись щастьемъ и доброю долею воспитаниковъ своихъ, — ôнъ голосивъ идею любви ближнѣго помѣжь молодѣжею, божь ôнъ самъ любивъ и бувъ люблепый. Огъ чому и якъ сполучивъ ôнъ съ собою серця молодыхъ людей тою золотою нитkою, котру и могила перервати не гôдна.

— **Зъ Слободы**, повѣта бережаньокого, пишутъ намъ, що тамъ за стараньемъ о. Медыцкого, мѣсцевого пароха отворено склепъ громадскій, въ котрôмъ буде продаватися все, що тôлько господареви на селѣ есть потрѣбне. Окрестнѣ села повинни отже не купувати теперь у слобôдскихъ жидôвъ, але въ торговли христіяньскôй.

— **Комитетъ занимаючійся выданьемъ творбвъ пок. Володимира Навроцкого** складае прилюдну подяку Впов. п. Украинцеви за его щедрый даръ въ квотѣ 55 зр. узысканыхъ зъ розпродажи книжокъ присланыхъ нимъ на тую цѣль. При тôй случайности нагадуе комитетъ всѣмъ нашимъ народолюбцямъ, котрымъ дорога память покôйного труженника, щобы спѣшилися съ надсыланьемъ предплаты и старалися пôдъ-часъ надходячихъ празниковъ такожь другихъ до того заохочувати. Печатанье розпôчнеся сейчасъ по новôмъ роцѣ и при достаточнôй пôдмозѣ зъ стороны Впов. Публики цѣле выданье може бути съ весною готове. Цѣна предплатна выноситъ 2 зр.; цѣна склепова буде значно пôдвысшена.

— **Статутъ ремѣсничого товариства рускаго „Зорѣ“** во Львовѣ поданый вже повторно до затвержденя ц. к. намѣстництву — по справленю указаныхъ намѣстництвомъ часто-формальныхъ похибокъ. Тѣшитъ насъ дуже, що сповнилися нашѣ бажаня, высказанѣ заразъ при першôй звѣстцѣ о новозавязуючômся рускôмъ товариствѣ ремѣсничômъ, щобы въ тôмъ товариствѣ, до котрого завязаня иниціятива выйшла ôтъ молодыхъ нашихъ патріотôвъ-рукодѣльникôвъ, взяли участь такожь и старшій рукодѣльники — щобы тымъ чиномъ „Зоря“ обняла въ собѣ всѣхъ рускихъ рукодѣльникôвъ мѣста Львова и мала бôльшій и поважнѣйшій вплывъ на другій нашій мѣста. Нынѣ бачимо, що справдѣ нашій звѣстнѣйшѣ рукодѣльники, якъ пп. М. Спожарскій, Щерба, Мартинôвъ, интересуются тымъ товариствомъ, були на зборѣ а п. Спожарскій пôднявся навѣть провизоричного предсѣдательства. Велику помôчь моральну даютъ новому товариству пп. Вас. Нагôрный, Костъ Левицкій и П. Огоновскій.

— **П. О. Марковъ, редакторъ „Нового Пролома“** помѣстивъ въ послѣднôмъ числѣ своеи часописи „Заявленье“ въ справѣ тяжкого оскорблення на чести о. Александра Стефановича, катихита при семинаряхъ учительскихъ во Львовѣ. Мы свого часу доносили, що фейлетонистъ „Нового Пролома“ п. Бодакъ Музика въ нечуваный и непрактикованый въ рускôй журналистицѣ способбъ оклеветавъ и невинно зъогидивъ о. Стефановича, одного зъ дѣятельнѣйшихъ нашихъ патріотôвъ во Львовѣ. Дѣло пôшло на судову дорогу, — а закимъ ще могло судово порѣшитися, п. Марковъ помѣстивъ въ своѣй часописи слѣдуюче „Заявленье“:

Заявленье. Въ фейлетонѣ ч. 42 газеты „Новый Проломъ“ отъ 4 (16) іюля 1883 г. умѣщеный уступъ, въ которомъ обвинено о. Александра Стефановича, руского катихита львовской учительской семинаріи, будтобы онъ агитовалъ между своими ученицями, щобы они ни одного крайцара не жертвовали на устроеніе поминального Богослуженія за упокой души бл. п. митрополита Яхимовича; кромѣ того сдѣлано о. Стефановичу между иными замѣты съ розличными и неприличными добавками, которыи его честь тяжко оскорбляютъ. По точнѣйшомъ изслѣдованіи показалося, що одѣланныи замѣты, которыи безъ моей вѣдомости и безъ моего призволенья были выпечатаны, основывалися на совсѣмъ ошибочныхъ информаціяхъ фейлентониста г. Бодака Музыки и несправедливо оскорбляли о. Стефановича. Въ имени правды простую и откликую ихъ, и сожалѣю тѣмъ больше надъ сбывшимся фактомъ, що знаю о. Стефановича яко чоловѣка честного и, хотя въ нашихъ воззрѣніяхъ на народныи дѣла заходятъ нѣкоторыи розличія, яко добpого русского патріота. Львовъ 19 (31) дек. 1883. *О. А. Марковъ*, редакторъ „Нов. Пролома“. Клевета и незаслужене огидженье поодинокихъ людей въ журналистицѣ все уважалися и по нынѣшный день уважаются поступованьемъ достойнымъ якъ найбôльшои наганы и рѣшучого осужденя. Клевета и огидженье оскорбляютъ высоку повагу журналистики и будятъ въ читаючôй публицѣ зъ одноп стороны неомакъ, а зъ другои стороны недовѣріе до журналистики, бо кождый може собѣ подумати: „Нынѣ того невинно оклеветали и зъогидили, кто може заручити, чи завтра зô мною то само не станеся!...“ Журналистика може и повинна пôддавати дѣланя чи загалу чи поодинокихъ товариствъ або лиць критицѣ, — але критика повинна опиратися на фактичныхъ даныхъ, повинна бути объективна, а що рôвно важне, повинна бути высказана въ приличнôй формѣ, або иншими словами: не повинна бути „шкальованьемъ“. Особливо у насъ Русинôвъ, гнетеныхъ и доволѣ „шкальованыхъ“ чужими, — той поганый норовъ повинненъ бути зовсѣмъ незнаный въ журналистицѣ, бо поминувши вже, що ôнъ приноситъ велику прикрôсть одиниці, невинно оклеветанôй и зъогидженôй, але ще и пригнетаючо та розстроюючо вплывае на цѣлу нашу суспôльнôсть. Длятого то хорони Боже руску журналистику ôтъ того тяжкого порока!

— **Ôтъ Дрогобыча** пишутъ намъ: „Въ селѣ Воли Якубовôй коло Дрогобыча пануе въ урядованю шкôльнôмъ великій неладъ, на котрый кождый дивится съ великимъ невдоволеньемъ и лишь чекае, щô зъ того дальше буде.“

— **Кружокъ учителѣвъ шкôлъ высшихъ** завязався въ Дрогобычи. До выдѣлу зъ 6 членôвъ вôйшовъ о. Ал. Торонський яко предсѣдатель. Першій загальный збôръ ôтбувся 21 грудня. На тôмъ зборѣ выступивъ одинъ професоръ съ ôтчитомъ: „О потребѣ обмеженя матеріялу наукового въ гимназіяхъ.“ Прелегентъ выказавъ причины, обтяжаючій науку въ загалѣ и въ кождôмъ предметѣ и пôднѣсъ потребу отисолои инструкціи для кождого предмету. Въ дискусіи всѣ згодилися на тое, що матеріялъ науковый въ гимназіяхъ есть за объемистый, и що одностайный матеріялъ науковый въ цѣлôмъ краю и поодинокѣ инструкціи для кождого предмету причинилисьбы до пôднесеня науки.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получили оо.: Іос. Лопатыньскій на Долину и Дим. Микицей на Делѣвъ, дек. устецкого.

Буковиньске правительство удѣлило запомогу зъ фонду надзвычайного слѣдуючимъ оо.: І. Шиху, Іос. Баласевичу зъ Боянъ, Теоф. Шухевичу зъ Брошковець и І. Назаревичу зъ Путилова по 80 зр. а оо. Ем. Кушику и Ю. Гарасимовичу по 50 зр.

Введеный въ душпастырство о. Николай Сѣчиньскій яко парохъ въ Чернихôвцяхъ.

Завѣдательство Нѣмшина получивъ о. Теодоръ Косевичь.

— **На фондъ стипендійный Володимира Барвѣньского** зложили: п. Кирило Скрипка, властитель реставраціи у Львовѣ 50 кр.; Воч. о. Сабатъ въ Тысьменичанахъ 1 зр.; почт. брацтво церковне въ Тысьменичанахъ 1 зр.; почт. сестрицѣ тамже 1 зр.; Воч. о. К. Пачовскій въ Богородчанахъ 1 зр.; Впр. о. Теофиль Лисенецкій складку въ Скалѣ 18 зр. 20 кр.; за купоны ôтъ 6 акцій 5%-овыхъ за другій пôврокъ 1883 р. — 17 зр. 50 кр.; зъ продажи 1 прим. „Безталанного Сватаня“, ôтчиту и Бесѣды 1 зр. 20 кр. — разомъ съ попередными: **820 зр. 53 кр.**

— **На памятникъ бл. пам. Володимира Барвѣньского** зложили: п. Кирило Скрипка у Львовѣ 50 кр.; зъ розпродажи 1 прим. „Скошеного Цвѣта“ 1 зр., — разомъ съ попередными: **1194 зр. 70 кр. а. в.**

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вч. и Вп. Н. Р. въ Г., К. П. въ Ц., Т. Б. въ Т. и прочимъ нашимъ Родимцямъ, удостоившимъ насъ щирого привѣту и признаня, пересылаемо рôвно щирый привѣтъ съ желаньемъ „Веселыхъ Святъ!“

ОБВѢЩЕНЬЕ ПОЧТОВЕ.

Щобы уможливити почтовымъ урядникамъ всѣхъ категорій бажаный ôтпочинокъ въ недѣлѣ, розпорядивъ Его Прав. ц. к. министеръ торговлѣ рескриптомъ зъ дня 10 грудня 1883 ч. 5688, щобы веденье службы при всѣхъ сталыхъ урядахъ почтовыхъ въ недѣлѣ було ограничене на часъ службовымъ и мѣсцевымъ ôтносинамъ поодинокихъ урядôвъ ôтвѣтный, а то пôсля слѣдуючихъ правилъ:

1. Правильнѣ годины урядовѣ въ недѣлю мае установитись що найвысше на половину го-

динъ вызначеныхъ на днѣ звычайнѣ съ увзглядненьемъ часу, въ якомъ почты приходятъ и отходятъ. Начальники урядовъ маютъ службу въ недѣлѣ и свята въ той способъ межи подвладныхъ роздѣлити, щобы кождый зъ нихъ на перемѣну могъ користати зъ недѣльного отпочинку.

2. Приниманье всякихъ посылокъ почтовыхъ за реверсомъ и щадничихъ вкладокъ мае отбуватись правильно только передъ полуднемъ, а такожь лишь подчасъ одной ответной годины по полудни тогды, если почта отходитъ вечеромъ або въ ночи.

3. Отбиранье насыпавшихъ посылокъ почтовыхъ чи то въ помешканю адресатовъ, чи въ почтовомъ урядѣ мае ответно до часу, въ якомъ почты приходятъ, бути такъ ограничене, щобы передъ полуднемъ була выдаваною для доручения листова почта найвысше два разы, а возова почта только одинъ разъ. Отбиранье посылокъ почты листовои и возовои въ самомъ урядѣ, выповѣдженье и выплата щадничихъ вкладокъ мае отбуватися только въ годинахъ для приниманя посылокъ вызначеныхъ.

4. Доручене а взглядно збиранье почтовыхъ посылокъ черезъ сельскихъ листонощовъ мае тамъ, где оно звычайно колька разовъ денно выконуеся, въ недѣлю только одинъ разъ отбуватися.

5. При почтовыхъ урядахъ филіяльныхъ, ограниченыхъ лишь на приниманье посылокъ, можна урядованье въ недѣлѣ, бодай въ лѣтныхъ мѣсяцяхъ отъ цвѣтня до вересня включно, цѣлкомъ застановити.

6. Повысшѣ ограниченя однакъ маютъ бути выключенѣ въ Роздвяни свята, Новый Рокъ (если тіи свята припадутъ на недѣлю), Великдень, дальше въ надзвычайныхъ выпадкахъ зъ поводу перешкодъ комуникаційныхъ, черезъ снѣговѣ заметы, повѣни и т. п.

7. Надто не може терпѣти черезъ тіи ограниченя недѣльнои службы (1—6) анѣ внутрѣшна служба, т. е. правильный ходъ почтъ на дорогахъ, желѣзницяхъ, паровыхъ кораблях, отбиранье и выдаванье почты межи почтовыми урядниками, перекартованье посылокъ и ходъ почтъ движимыхъ, анѣ телеграфична служба при комбинованыхъ урядахъ и доручене або приниманье телеграмовъ подчасъ годинъ для тыхъ чинностей вызначеныхъ. Приниманье телеграмовъ застановится только при тыхъ почтовыхъ урядахъ филіяльныхъ, при котрыхъ оно есть установлене въ томъ разѣ, если бы тіи жь уряды въ мысль 5-го уступу зостали замкненѣ.

Повысшѣ постановленя взглядомъ святкованя недѣлѣ прійдутъ въ дѣйство при всѣхъ краевыхъ урядахъ почтовыхъ съ днемъ 5 лютого 1884, а для поодинокихъ урядовъ почтовыхъ вызначится годины урядовѣ на недѣльнѣ днѣ въ переглядѣ почтового руху, котрый изъ внѣ почтового бюра мае бути вывѣшеный.

Львовъ дня 25 грудня 1883.

Зъ ц. к. Дирекціи Почтъ.

(Надослане.)

— Брокгавза „Малый Конверсаційный Лексиконъ“ 3 выданье, въ двохъ томахъ, есть, якъ загально признано, найотновѣднѣйшою книгою, коли треба сейчасъ поінформуватись, особливо для тыхъ, кому за дорого набути великій Лексиконъ. Онъ обнимае подля обчисленя фирмы накладовои 64754 статей и колька сотъ образковъ и картъ на 80 таблицяхъ поодинокихъ и подвойныхъ. На всяке запытанье дае отповѣдь, статіи короткѣ, звязлѣ и корректнѣ: все се особенный отличія того невысыхаючого жерела людского знаня. Дешева цѣна **15 марокъ** за дво-томове, дуже хорошо оправлене дѣло, — яка только въ надѣ на якъ найбольшій розкупъ могла бути такъ низькою установлена, — дае можность такожь менше заможному набути той подручный словарь, котрый повиненъ бути для кождого найпригоднѣйшимъ подарункомъ на Роздвяни свята.

ПОХОДЪ СОБЕСКОГО

подъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Достати можна въ администраціи Дѣла.

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львовъ, 1883.

Можна набути у выкладника проф. Володимира Шухевича (ул. Сербовъ, ч. 26) або замовляти черезъ редакціи руских часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

Свѣтячѣ кресты

майстерско пластично выконанѣ и на подивъ гарнѣ!

Тѣ кресты суть помалёваны нововынайдеными выключно привилѣёваными **въ ночи свѣтячими** фарбами криштальными, котрѣ не подлягаютъ нѣякому зъпсутю и якъ свято-иванськѣ хробачки въ лѣтну ночь свѣтятъ тымъ самымъ блескомъ и пышнотою краски такожь тіи нами нововынайденѣ **самосвѣтячѣ кресты**.

За знамениту силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за штуку зр. 2.50, делекатнѣйшу зр. 3.75 надзвычайно деликатну съ постументомъ зр. 5.

Посылаеся за готовку або за послѣплатою.

„Купувати едино и лишь у“

Klingl & Baumann in Wien.

I. Tegetthoffstrasse Nr. 3.

наслѣдуваныи; кожда штука нашого креста заосмотрена нашимъ знакомъ

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ противъ кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту и т. д, якъ зъ вусколистнои бабки роблень и задла свого певного скорого наслѣдку высоко цѣнень

Бонбоны бабковѣ

Виктора Шмидта & сыновъ

въ **Вѣдни.** (4—12)

Правдивѣ только въ Аптикахъ **и у Короля Баллабана и Ст Маркевича во Львовѣ.**

Торговля знарядовъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свой ново отворытый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:

Товаровъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (8—15)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ до роблення дѣрокъ въ полотнѣ и сукнѣ

выробленъ на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшѣ и поправленѣ

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантією 5 лѣтъ.

Тыжденвѣ раты 1 зр.,

або подля умовы.

Колька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рокъ-рочно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентовъ, котрѣ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами подъ назвою „Оригинальнѣ“, хоть така машина зопсуеся — нѣжь си еще й спсатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (33—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системовъ, човенця, части складовѣ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Складъ гербаты и руму бремского

Свѣжій дрожджѣ прасованѣ

НА СВЯТА РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

припоручае

по цѣнахъ найдешевшихъ

торговля товаровъ корѣнныхъ и виктуаловъ

ТАДЕЯ ШАВИНЬСКОГО

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

въ Базари мѣскомъ коло рускои церкви.

Мигдалы, родзинки, фиги, дактелѣ, цикаты, орѣхи волоскѣ и турецкѣ, мѣдъ патоку, повила угорскѣ, (4—?) сливки турецкѣ, и т. д. и т. д.

Ласкаво замовленѣ товары высылае якъ найскорше.

Головный складъ муки паровои

Складъ винъ, розолисовъ и ликеровъ

Запросины

до предплаты на дѣло подъ заголовкомъ:

„РУСКІЙ ПРАВОТАРЬ ДОМОВЫЙ“

укладу

Юліяна Семигиновского и Василя Лукича

Конечна потреба „рускаго правотаря домовогоˮ, — надъ котрою розводитись зайвно, бо ѣ почуваемо ей загально всѣ, чого доказомъ численнѣ голосы середъ нашои Публики, якъ послѣдными часами голосы нашихъ высокодостойныхъ ветерановъ-патріотовъ Стефана Качалы и Богрина Дѣдицкого — спонукала насъ приняться за выдавництво его, щобы тымъ способомъ уможливити кождому обходитись безъ адвоката, радити собѣ самому во всѣхъ справахъ, правныхъ а особливо-жь вносити поданя и всякѣ просьбы, чи освѣдченя до властей судовыхъ въ языцѣ рускомъ и на тотъ подставѣ придбати нашой мовѣ приналежне ѣй становище.

Подписанѣ приймаются на теперь выдати першу часть, обймаючу все, що входитъ и относится до цивильного закона и до всѣхъ родовъ поступованя судового, а то такъ въ справахъ спорныхъ якъ и въ неспорныхъ — и до поступованя въ справахъ карныхъ.

Цѣну предплатну тои першои части, котра буде обймати въ приближеню 25 аркушевъ друку — въ оправѣ — постановляеся на 3 зр. 25 кр. а. в.

Позаякъ початокъ друку буде залежати отъ того чи зголосится 250 предплатниковъ — такъ якъ кошта выдаваня сутъ великѣ — проте отзываемося до всѣхъ щиролюблячихъ свою отчину и свой народъ людей, Отцевъ духовныхъ, Радъ громадскихъ, учителевъ, писарѣвъ громадскихъ, не менше до всѣхъ институцій нашихъ — щобы пересылкою предплаты и зъединованьемъ предплатниковъ уможливили скоре появленье зъ друку „рускаго правотаря домовогоˮ.

Предплату належитъ присылати на руки Редакцій рускихъ часописей у Львовѣ, котрѣ уклонно просимо, не отказувати намъ въ той многоважной для нашои Руси справѣ, своеи ласкавои и широи помочи.

Наколибъ згадане высше число предплатниковъ до 1 марца 1884 не зголосилося — то грошѣ востанутъ зверненѣ.

Всѣ рускѣ часописи просимо уклонно повторити нашу отозву и задумане нами выданье поручити Своимъ Читателямъ прихильнымъ словомъ.

Юліянъ Семигиновскій и Василь Лукичъ.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „Просвѣта“ и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрниковъ Статутовъ и 1 примѣрн. поданя до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“

ул. Сербковска ч. 2.

!НА СВЯТА!

поручае свой богато и въ доборнѣ товары заосмотреный

СКЛАДЪ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ во ЛЬВОВѢ

(ул. Орменьска ч. 2.)

Розинковъ, мигдаловъ, дактелѣвъ, фигъ и всякого корѣня свѣжѣ транспорты въ самыхъ лучшихъ выбранѣ сортахъ.

Меду, повилъ, орѣховъ волоскихъ и турецкихъ больший запасы.

Свѣчокъ столовыхъ и церковныхъ, якъ и свѣчечокъ на ялинку выборъ значный.

Вина угорскѣ рожнои цѣны, почавши отъ 40 кр. за бутильку до 2 зр.

Кромѣ сего удержуеся на складѣ **чай, каву, коняки, румы, араки, розолисы,** и прочѣ въ складъ корѣнныхъ торговлѣ входячѣ артыкулы, а такожь **паперы, чорнила, оловцѣ** и всякѣ приборы до писаня.

При томъ помѣщеный такожь **отдѣлъ съ насѣньемъ.**

Звертаемо увагу на посылки 5-килевѣ почтовѣ, котрѣ такъ дешево стоятъ, що оплатится и въ найдальшѣ стороны добрый товаръ заживати.

Всякѣ замовленя выповняются безпроволочно и совѣстно.

Кто бы мавъ на продажъ добре насѣнье, просимо, нехай пришле пробки и подасть цѣну. Купуемо такожь масло и прочѣ продукты нашои господарки и нашого промыслу въ добрыхъ сортахъ. (6—?)

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

Въ администраціи „Дѣла“ можна достати слѣдуючѣ працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образковъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ОТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНѢ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНОМЪ ВѢЧУ РУСИНОВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Доходъ зъ першого твору призначуе Родина покойника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

НА СВЯТА

поручае Торговля

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Орменьска ч. 6. (напротивъ: „Народного Дому“)

ДРОЖДЖѢ ПРАСОВАНѢ по 70 кр. за ½ кило якъ и всѣякѣ

ТОВАРЫ КОРѢННѢ

по значно дешевшихъ цѣнахъ, якъ въ другихъ торговляхъ;

также

найновѣйше выданье

КОЛЯДЪ

и пѣсень набожныхъ

по 12 кр. за 1 екземпляръ при замовленю 1 тузина додаеся 2 екземпл. безплатно.

Замовленя зъ провинціи заглагоджуе по можности якъ найскорше, не числячи опакованя.

ЗАКЛАДЪ

галянтерійно - интролигаторскій

Людвика Вербицкого

улиця Галицка, ч. 52

поручае свои выробы, якъ: **оправы книжокъ** отъ найпростѣйшихъ до найпышнѣйшихъ. Выконуе почетнѣ **дипломы, адресы,** памятнѣ **альбомы, оправлюе портреты** крейдковѣ, фотографіи, акварелѣ **въ заглубленѣ картоны** (Passepartouts); выконуе **порядки танцевъ, оправлюе гафты,** приймае замовленя на **рамы,** и т. д. (3—3)

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованомъ опакованю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка ⅛, ¼, ½ кильовѣ слоики правдивѣ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь достати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 146. Львôвъ, Четверъ 29 грудня 1883 (10 сѣчня 1884). **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-бй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застережене.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатнои.

Реклямації неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр. на чверть року . зр 1·25

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7 50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.

съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*“. Съ поновленими силами, съ надѣею на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôдпимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„**Дѣло**“ и „**Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей**“ будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*“ що вторника, четверга и суботы, а „*Библіотека*“ два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на „**Дѣло**“ выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на „**Библіотеку найзнам. повѣстей**“ выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Маврикія Іокая „*Золотый человѣкъ*“, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до „**Администрації Дѣла во Львовѣ**“.

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маѣ часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ вырôвнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

Dulce cum utili.

Дивнй, предивнй то дороги сеи organiczn-oи pracy! Здаесь отъ часомъ, що ей немовь-бы зовсѣмъ нема, — и слыху не слыхати... Ажь отъ, — выходитъ одинъ, другій фактикъ на свѣтъ. Та що жь! Нехай сей фактикъ буде хочь якъ яскравый, нехай ôнъ хочь якъ ярко освѣтитъ всякй ходы та проходы, котрыми наша славно-звѣстна, неôтступна наша „praca organiczna“ немовь вѣчна сповида въ тихолазахъ снуеся, то гнеть знайдеся одинъ або другій JW. п. Едмундъ Краинскій — и dementi готове; выходитъ ще, що ось-то мы, Русины, кривдимо нашихъ дорогихъ братей Полякôвъ. Впрочѣмъ — не можна дементувати чого, то и се не бѣда! Можна прецѣ промовчати!

Ну, але гадавбы кто неразъ, що нашй братя Поляки, сли вже трудятся всякими способами для „ojczyzny“, для ей будучности, чи тамъ теперѣшности, що они все таки готовй при тôмъ поносити и многй жертвы. Тажь на пр. таке „ludowe wydawnyctwo“, такй „Niedziel-ѣ“ и пр. немало коштуютъ. Та ба! на що бы то чоловѣкъ способу не знайшовъ?! А „rady szkolne okręgowe“, а „wydziały powiatowe“?.. Певно, що годѣ тамъ про кождый лѣсъ громадскій дбати, та пильнувати, щобы добро громадске не пропадало; певно, що годѣ такъ заразъ домагатись, щобы школы всюды служили тôлько однôй дѣйстнôи просвѣтѣ народа, котрый на нихъ свôй грôшь кровавый платитъ, а не якимсь иншимъ „celom“ — на пр. полонизаціи!..

Передъ нами отъ якій печатаный „Rachunek“ — dla świetnego zarządu szkoły ludowej w ..., w myśl polecenia prześwietnej c. k. rady szkolnej okręgowej zamiejskiej we Lwowie z dnia 6 grudnia 1883 do l. 5805.“ Рубрикованє: Liczba egzemplarzy, tytuł dzieła, (цѣна) zł. ct. Въ рубрикахъ выспецификованй: 1) Tatomir, Slady króla Jana III Sobieskiego — 56 ct.; 2) Biblioteka dla młodzieży t. III — 36 ct.; 3) Idem t. IX — 36 ct.; 4) Idem t. XIII — 36 ct.; 5) Pokutiak, St. Cyryl i Metody („ludowe wydawnyctwo“ — 10 ct. i t. d. Razem ... Дальше напечатано: Książki odchodzą równocześnie pocztą pod opaską. Печать: Administracya wydawnictw Towarzystwa pedagogicznego, Lwów, ul. Pańska, 9. Якій докладный адресъ! Пôдпису годѣ ôтчитати. „Powyższe dziełka otrzymał... i wpisał... do inwentarza szkolnego pod pozycyami ....., co własnoręcznym podpisem stwierdzam. — dnia 188. — ... (пôдписъ учителя або учительки), kierownika szkoły. На долѣ: Nota bene — Z polecenia Wielmożnego pana inspektora okręgowego prosimy niniejszy rachunek po stwierdzeniu odbioru odesłać odwrotną pocztą do prześwietnej c. k. rady szkolnej okręgowej zamiejskiej (котра очевидно towarzystwu pedagogicznemu выплатитъ грошѣ!)

Отъ на що то идутъ фонды школьнй! Для выгоды то и „рахунки“ печатаются. Самй народовй панове пишутъ, самй и розпродаютъ, и то ex offo (sic!), нѣкого не пытаючи, чи потрѣбнй кому такй книжки, чи нѣ. Учитель маѣ тôлько „ствердити“ ôтобранье книжокъ, а хлопъ вже якось тамъ заплатитъ! Dulce cum utili, полонизація по-при несогôршôмъ гешефтѣ! W myśl polecenia rady szk. okręg. i polecenia W. p. inspektora муситъ учитель ôтобрати книжки и ôтослати, где слѣдуе, пôдписаный рахунокъ! Процедура рôвно коротка, якъ и практична.

Цѣкавый ще адресъ. Хочь печатка вказуе яко высылаючого „Tow. pedagogiczne“, то на адресѣ ось що читаємо: „Z c. k. rady szkolnej okręgowej zamiejskiej we Lwowie, l. 5805. Do zarządu szkoły ludowej w ..... **Ex offo**, wolne od opłaty. Poczta ..... Та певно! що бы то ще не було для полонизаціи ex offo, та вôльне ôтъ оплаты! Податки выборчй розписуе и стягае зъ „обывательства“ п. маршалокъ Брыкчиньскій ex offo, польонизаційнй брошурки розсылаются ex offo, „Maciorz-ою“ завѣдуе Wydział krajowy... Чому жь бы й нѣ? Рускій мужикъ дасть грошѣ!..

Наше товариске житье.

Нѣкто того не заперечитъ, що велике значенье въ розвою національного почутя маѣ у кождого народа товариске житье. Поляки и Чехи примѣромъ зрозумѣли велику важнôсть товариского житя и всюда, где тôлько сягае ихъ вплывъ, где тôлько можутъ, — плекаютъ его съ признаня достойнымъ усиліемъ. Навѣть на чужôй земли, где тôлько проживае яка т. зв. „колонія“ польска, стараются Поляки пôддержувати у неи самосвѣдомôсть народну и почутье спôльности народноu — коли не чимъ иншимъ, то завсѣгды товариским житьемъ.

У насъ же Русинôвъ многоважне значенье товариского житя доси — правду сказати — ще дуже мало поняте. Наше товариске житье ледви по троха проявляеся въ бôльшихъ центрахъ нашои интелигенціи, якъ примѣромъ во Львовѣ, въ Тернополи, въ Станиславовѣ, въ Стрыю; — по многихъ же иншихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ нашихъ про яке небудь товариске житье руске навѣть и не чути. А прецѣ наша интелигенція живе по цѣлôй Руси! Въ кождôмъ селѣ есть бодай одинъ интелигентный Русинъ — священикъ, маючй родину, буваѣ и образованый учитель — Русинъ, въ мѣсточкахъ же звычайно знайдеся бôльше урядникôвъ-Русинôвъ. Вся тая наша интелигенція въ обсягу кождого повѣта творитъ разомъ взята значный контингентъ интелигентный, котрый мôгбы и повиненъ сильно и голосно заявляти себе товариским житьемъ по всѣхъ сторонахъ, по всѣхъ повѣтахъ нашои землѣ, а не допускати до того, щобъ по мѣстахъ и мѣсточкахъ повѣтовыхъ, — такихъ якъ примѣромъ Калушь, Рагатынъ, Снятынъ, Долина м пр. и пр., — житье товариске було въ рукахъ самыхъ Полякôвъ, щобъ ôтчиты, концерты, маѣвки, забавы съ танцями и все проче подôбне було по повѣтовыхъ мѣсточкахъ аранжоване и ведене самыми лишь Поляками!

Руска интелигенція, котра въ всякихъ иншихъ напрямахъ смѣло и достойно пôдойманся соперництва съ польскою интелигенцією, а въ многихъ взглядахъ ей значно вже перевысшила, — повинна и въ товариском житю не остати такою безчинною и байдужною, якою, на очевидну шкоду народного нашого розвою, есть сегодня. Тутъ наша интелигенція не стрѣтитъ великихъ перешкодъ. Передовсѣмъ потрѣбно взаимного порозумѣня окрестнои повѣтовои интелигенціи мѣжь собою, духовнои и свѣтскои. Кôлькохъ людей, котрй тѣшилисьбы довѣрiемъ окрестнои интелигенціи, малибы задачу занятися приготованьемъ на мѣсци всего потрѣбного до музичного вечерка чи забавы, а всѣ рускй домы малыми вкладками покрыютъ — на всякій способъ невеликй выдатки. Найôтповѣднѣйше булобы лучити продукціи ôтчитовй, вокальнй и музикальнй съ забавою съ танцями. Тутъ мôгбы патріотичный ôтчитъ зверненый головно до рускаго жѣноцтва сповнити велику службу; тутъ моглибы нашй сельскй и маломѣщаньскй красавицѣ на радôсть старшимъ продукуватися спѣвомъ, музикою, деклямаціями; тутъ и загулялабы молодѣжь нашои коломыйки; тутъ скорше завязувались и для чого опôсля другй завязувались, ôткрывае густу опону, зъ-за котрои выглядаютъ чужй руки, що сягали украдкомъ за корону польску або за поодинокй краѣ Рѣчипосполитои, и веде насъ оглядно крôзь той лябиринтъ, що въ него завели були Богдана Хмельницкого пôдступъ, лесть и византійска хитра политика сусѣдныхъ державъ, передовсѣмъ Семигородянъ, Шведôвъ и Молдаванъ.

Хмельницкій умѣвъ своихъ Козакôвъ пôдняти до бунту, умѣвъ и цѣлый народъ покликати пôдъ оружье и довести Польщу на самъ край упадку, але не дорôсъ бувъ въ штуцѣ дипломатичнôй навѣть о стôлько, щобы слѣпо не повѣрювати тымъ, що очевидячки хотѣли лише при чужôмъ огни упечи свою печеню. Томý то хôснують зъ его побѣдъ, зъ его удачныхъ подвигôвъ остаточно иншй а не свои; томý гетьманъ не выборовъ анѣ для Козакôвъ тои свободы, за котру они вхопили були за оружье, анѣ не розбивъ въ народу тыхъ тяжкихъ кайданôвъ неволѣ, въ якихъ стогнавъ. Ся розправа переконуе насъ ще бôльше, що гетьманъ що до характеру свого при всѣхъ своихъ слабыхъ сторонахъ далеко высше стоитъ ôтъ всѣхъ тыхъ „магнатôвъ-королятъ“, що при першôй нагодѣ, за-для самои пôместы, або що гôрше, для пôдлого зыску зраджуютъ свою ôтчину, стаютъ въ рядахъ непріятелѣвъ свого короля и провадятъ ворога на свôй край, хочь той край бувъ для нихъ раемъ.

Розгляньмося хочь побѣжно по тôй махіявелистичнôй матни, якою обмотувано тогды себе взаимно.

Вже Юрій Ракочій I († 11 жовтня 1648) посягавъ по смерти Володислава IV за корону польску. Его кандидатуру попирали: Янушь Радзивилъ зъ вдячности, що Ракочій помôгъ ему до подружа съ дочкою молдавского господаря Василя Лупула, дальше Еремій Вишневецкій; за нимъ були всѣ польскй протестанты, а що найважнѣйше, его посолъ Францъ Бетленъ привѣзъ съ собою великй грошѣ и обѣцювавъ, що воевода, ленникъ турецкій, упокоритъ съ помочею татарскою — Козакôвъ. Смерть Ракочого перервала его змаганя, а на престолъ семигородскій вступивъ его сынъ Юрій Ракочій II.

Новый воевода стремитъ до тои самои цѣли, що и отець, але отвираѣ собѣ до тои меты новй шляхи. На польскôмъ престолѣ засѣвъ тымчасомъ Володиславôвъ братъ, Янъ Казиміръ. Довѣдавшися про славнй побѣды Хмельницкого пôдъ Жовтыми Водами, пôдъ Корсунемъ и пôдъ Пилавцями, постановивъ Ракочій II въ сей часъ втягнути въ свои дипломатичнй рахубы и тую нову силу та розпочавъ заразъ переговоры съ гетьманомъ. Починаютъ оба переписуватись, небавкомъ высылаютъ вже и своихъ писарѣвъ до себе — межи послами Хмельницкого бачимо шляхтича Лозиньского — и такъ прилагоджуеся союзъ потрôйный: Козакôвъ, Семигороду и Швеціи, где тогды панувала королева Христина, донька славного Густава Адольфа, остатный потомокъ Вазôвъ. Треба при тôмъ памятати, що се все дѣялось, коли ще вôйна шведскихъ Вазôвъ съ польскими о корону польску не була скôнчена, хочь саме-тогды бувъ розъемъ межи спорючими сторонами. Хмельницкій заповѣвъ польскимъ посламъ, що „въ чотырехъ недѣляхъ буде знôвъ вôйна“ и ôтпустивъ ихъ холодно безъ всякого почоту, мѣжь тымъ коли послôвъ угорскихъ принимавъ съ великими почестями и съ войсковою музикою. Хмельницкій мавъ ити на Варшаву, а Ракочій на Краковъ; гетьманъ мавъ бути самостôйнымъ володаремъ Украины, Ракочій королемъ польскимъ, а его братъ, Жигмонтъ, мавъ бути королемъ угорскимъ; що до вѣры, то постановлено рôвне право православнымъ якъ и католикамъ.

Такъ говорено и такъ обѣцювано, и навѣть мала бути на тое небавомъ и присяга, — але роблено инакше. Того самого дня, коли Поляки довѣдалися о тôмъ грôзнôмъ для нихъ союзѣ, т. е. 4 червня 1649 р., пише Ракочій до короля польского, що бувъ и есть вѣрнымъ его пріятелемъ, ôтпирався всякихъ зношень съ Хмельницкимъ, а послôвъ своихъ высылавъ

Кôлька слôвъ про розправу

п. Корнила Заклиньского

„Зношеня Козакôвъ съ Шведами и съ княземъ Юріемъ Ракочимъ II.“

Пôдъ тымъ заголовкомъ знаходимо въ „Справозданю Дирекціи ц. к. академ. гимназіи у Львовѣ“ въ р. 1882/3 дуже цѣнну и удачну розправу историчну молодого даровитого нашого историка Корнила Заклиньского, професора при рускôй гимназіи у Львовѣ, котрого мы вже пôзнали въ подôбнои розправы историчнои, помѣщеноu въ „Справозданю“ тои жь гимназіи за рôкъ 1881/2 пôдъ заг.: „Зношеня цѣсаря Рудольфа II съ Козаками и ихъ участь въ вôйнѣ угорско-турецкôй въ рр. 1594 и 1595“. Съ великою старанностею и пильностею привôиравъ ч. авторъ якъ до тамтои розправы, такъ и до сеи пребогатый матеріялъ историчный, якій лишь у львôвскихъ библіотекахъ можна було знайти, выкорыставъ быстроумно хочьбы и найменшй, тутъ и тамъ широко розкиненй звѣстки, потрѣбнй до поясненя сего хочь не довгого, але въ факты историчнй пребогатого періоду нашои исторіи (1648—1655) и такъ пояснивъ намъ всѣ пôдоймы, тй по найбôльшôй части скрыто и тайно дѣлаючй причины величевныхъ подѣй историчныхъ того періоду. Поясниvъ намъ, якъ творилися союзы политичнй и въ якихъ цѣляхъ, якъ знôвъ

зувалисьбы звязи мѣжь молодежею рускою, що выключалибы тіи дуже часто для Русинôвъ злощастнй супружества Русинôвъ съ нѣбы-то бôльше „культурными“ Польками...

Въ загалѣ жь мы бачимо велику шкоду зъ нынѣшнои байдужности Русинôвъ до плеканя товариского житя и щиро бажаємо такожь въ тôмъ взглядѣ загального розбудженя нашои интелигенціи.

ЩЕ КÔЛЬКА СЛÔВЪ ДОТЫЧНО **регуляціи конгруы руского духовеньства.**

Допись зъ клира.

Не ôтъ нынѣ вже потѣшався наше сельске духовеньство надѣю полѣпшеня свого быту матеріяльного черезъ регуляцію конгруы, але на нещастье правительство не може анѣ рушь найти на тов фондôвъ, хотяй податки пôдвысшаются неустанно, и тамъ где правительство тôлько хоче, находятся фонды сягаючй сотокъ миліонôвъ. Не дивно протов, що наше духовеньство не дуже якось вѣритъ въ тов обѣцяне полѣпшенье своби незавиднои долѣ, бо хотяй бы тамъ и на паперѣ конгруу пôдвысшили о якихъ 200 зр., то тов пôдвысшенье лишится хиба на паперѣ. Зважившн бо теперѣшне высоке ошацованье грунтôвъ ерекціональныхъ, выказуюче дохôдъ о 200 або и бôльше зр. высшій ôтъ доходу, якій давнѣйше въ того самого грунту числився, покажеся, що тамъ где священикъ побиравъ дотеперь кôлькадесять зр. конгруы, теперь прійдеся ему ще доплатити.

Але скаже кто, що грунты всѣмъ однако ошацовано, тожь не можна було для грунтôвъ ерекціональныхъ робити вынятку. Кто безсторонно приглянеся, той пôзнав, що и въ ошацованю грунтôвъ наше духовеньство зôстало окривджене; бо поминувши тов, що многй грунты ерекціональнй почислено до высшихъ класъ, якъ притыкаючй ланы паньскй, на що и реклямаціи не помогли, мусимо увзгляднити и тов, що грунты ерекціональнй суть дуже подроблень и розкинень, такъ що часто можемо подыбати грунтъ ерекціональный, числячій около 100 моргôвъ подѣленый на 20—30 канавкôвъ, розкиненыхъ на всѣ стороны свѣта, а на объѣханье ихъ и цѣлого дня за мало. Чи при такихъ обставинахъ господарство може бути раціональне, чи може оно рентуватись, чи може священикъ маючій при тôмъ занятье въ парохіи тогожь доглянути, чи може ôтъ безчисленныхъ шкôдъ полевыхъ охоронитися, нехай осудятъ тіи мудрагелѣ, котрй вычиняючися поступовымъ господарствомъ мовятъ, що пôпъ про господарство не дбав, и про тов нѣчс въ него не мав!

А прецѣ той пôпъ не есть на стôлько обскурантомъ, щобы не узнававъ хôсна раціональнои управы землѣ, не есть ôнъ и ворогомъ собѣ, щобы не дбавъ о тов майже вдине жерело, котре може дати удержанье для него и его родины; но щожь, коли на роздроблень тôмъ, часто о милю въ однои а о пôвтора милѣ въ другои стороны села ôтдаленôмъ поли не порадитъ и цѣла академія Дубляньска!

Нынѣ пôдносятся всюды голосы, що селяньскй грунты треба комасувати, щобы могли ôтповѣдный хосенъ принести, хотяй селянинъ мав кôлька або кôльканайцять моргôвъ въ 2—3 кавалкахъ, тожь може товжь ще скорше доглянути и обробити. О скôлькожь бôльше дасться тов сказати о грунтахъ ерекціональныхъ!

Тожь смѣло можна сказати, що **скомасованье грунтôвъ ерекціональныхъ булобы першимъ найважнѣйшимъ** а не илюзоричнымъ крокомъ до полѣпшеня долѣ сельского духовеньства, котре маючи спосôбность раціонально господарити, сталосьбы и въ тôмъ напрямку провôдникомъ и прикладомъ для нашого селяньства, а такій початокъ комасаціи заохотивбы и селянъ до того дуже важного въ господарствѣ рôльнôмъ устрою, надъ котрымъ и въ радѣ державнôй маютъ вестися незабавомъ нарады.

Єсьмь пересвѣдченый, що кождый священикъ-хлѣборобъ признав важность и хосенность тыхъ замѣтокъ и що кождый зрѣкбыся однои четвертои части грунту, щобы тôлько три четвертыхъ мавъ скомасованыхъ, на чѣмъ бы певно анѣ ерекція анѣ бенефиціятъ не втратили.

Подаю тіи замѣтки пôдъ розвагу нашихъ ôтпоручникôвъ, бо по моѣй гадцѣ, бувбы то одинъ зъ найважнѣйшихъ крокôвъ до получшеня долѣ нашого духовеньства, а теперь надався добра нагода тов предложенье, куда слѣдуе, зробити.

ДОПИСИ.

Зъ Шельпакъ.

Въ ч. 139 „Дѣла“ читали мы межи новинками допись до краковского „Czas-y“ ôтъ Пôдгаєць дотычно стипендіи для ученика въ интернатѣ оо. Змартвыхвстанцѣвъ съ додаткомъ, що „значна зайшла змѣна въ поглядахъ рускихъ священикôвъ; именно о. Дудыкевичь заявивъ, що веденье интернату черезъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ годится съ его пересвѣдченьемъ религійнымъ и народнымъ. Той самои думки бувъ и о. деканъ Стеткевичь. На такй поваги селяне умовкли и стипендію ухвалено майже одноголосно. Першого року перейшла она тôлько голосами польскихъ радныхъ, а другого понехано внесеня, бо навѣть деякй Полякй казали, що не належитъ Русинôвъ дражнити.“

Дописи тои мовчкомъ поминути не можна, бо моглобы здаватися, що въ самôй рѣчи зайшла въ поглядахъ рускихъ священикôвъ такъ значна перемѣна. Треба було тôлько чекати на поясненя и спростованя. Поясненье наступило въ ч. 23 „P. Сіона“ цѣлкомъ въ дусѣ, а майже словами дописи до „Czas-y“. Наступило и спростованье, що ухвала одноголосно не перейшла и що нѣкто зъ Русинôвъ внесеня не попиравъ. Алежь не о тов ходило! Ишло о тов, що въ дописяхъ якъ до „Czas-y“ такъ и до „Сіона“ стоятъ слова: „Того самого мнѣнія бувъ Всч. о. деканъ Стеткевичь.“ Въ противнôмъ случаю було обовязкомъ о. Стеткевича поперти селянъ, котрй внесеню противилися.

Мы поважаємо пересвѣдченя другихъ, але не буде ôтъ рѣчи пригадати, чому рускй послы въ соймѣ въ 1881 р., якъ одинъ мужь спротивилися даню 10.000 зр. запомоги Змартвыхвстанцямъ на ихъ интернатъ?

Судячи поверховно моглобы здаватися такъ, якъ тов видятъ оо. Дудыкевичь и Стеткевичь; але кто не спускав въ ока исторіи своби народности, той знав, що поверховность служитъ часто до укрываня иншихъ цѣлей. Ту насуваеся пытанье, чому шляхта руска покинула обрядъ и мову ôтцѣвъ своихъ, а приняла иншй?

Исторія учитъ, що Поляки постановили зôлляти Русь съ Польщею въ взглядахъ политичнôмъ, религійнôмъ и народнôмъ, а латиньске духовеньство нѣякъ не хотѣло ôтказатися ôтъ змаганя вытиснути греческій обрядъ въ рускихъ областей, а съ нимъ и руску народность. Анѣ безнастаннй жалобы анѣ бунты козацкй, анѣ такй катастрофы якъ розборы Польщѣ, не були въ силѣ его опамятати.

Чого не доказали уніи политичнй и церковнй, того мали доконати школы. Плянъ польскои пропаганды лежавъ въ тôмъ, щобы ôтвернути ôтъ греческого обряду высшу клясу на Руси, котра становила силу, и якъ довго тая стояла при вѣрѣ и мовѣ ôтцѣвъ своихъ, такъ довго годѣ було думати о вынародовленю Русинôвъ.

Средствомъ до того були колегіи и школы, котрй Єзуиты заводили одну по другôй. Головною для того, а можна сказати выключною цѣлею єзуитского выхованя въ краяхъ рускихъ — було пôдготовити ученикôвъ до обряду латиньского и вщепити въ нихъ легковаженье а навѣть погорду для обряду греческого. До того уживали Єзуиты не такъ доказôвъ науковыхъ, якъ рôжныхъ иншихъ способôвъ, котрй вплывали на умъ молодѣжи. Тамъ не ходило о духа вѣры, котрый мав обнимати всѣхъ рôвною любовію,—але о внѣшнй формы; тамъ защѣплювано згубный для народу фанатизмъ.

Щобы однакожь не обурювати противъ себе рускихъ родичѣвъ и не загородити рускимъ дѣтямъ дороги до школъ своихъ, Єзуиты довго не заявляли погорды для рускои церкви, явно ви не гонили анѣ старалися пôдкопати ви напередъ въ фундаментахъ; противно, Єзуиты увѣряли, що не думаютъ навертати Русинôвъ на обрядъ латиньскій и повторяли, що восточна и западна церковь однаково святй, рôвнй межи собою, — що имъ ходитъ тôлько о освѣту.

Для того то рускй родичѣ охотно ôтдавали дѣтей своихъ до школъ єзуитскихъ; они думали, що молоде поколѣнье рускихъ людей, отримавши оружіе духовне въ рукъ иновѣрцѣвъ, ужіе его на оборону свого обряду.

Сталося инакше.

Єзуиты умѣли привязувати до себе ученикôвъ вплюючи въ нихъ — пригôдне до своихъ цѣлей — пересвѣдченье о высшости латиньского обряду. Они навѣть для виду часто мовь-то здержували своихъ хованцѣвъ ôтъ переходу на обрядъ латиньскій. Однакожь тіи такъ добре були пôдготовленй поважати чуже, а погорджувати своимъ, що нѣбы на перекôръ своимъ учителямъ, громадно покидали свое, а горнулися до чужого.

Не хибувало и пересторогъ. Рускй люде були однакожь глухй на перестороги. Такъ н. пр. въ роцѣ 1569 померъ Иванъ Теодоровичь Чарторыйскій, князь Клевану и Пересопницѣ, яко вѣрный сынъ греческои церкви а за тымъ и яко Русинъ. Ôнъ лишивъ малолѣтного сына Юрія пôдъ опѣкою матери уродженои княжны Заславскои. На дармо робивъ би князь Курбскій представленя, щобы не посылала свого сына до школъ єзуитскихъ до Вильна, бо Єзуиты ôттягнутъ его ôтъ обряду греческого, якъ тов сталося съ сынами князя Крошиньского. И такъ наступило. Юрій Ивановичь Чарторыйскій ведля свѣдоцтва Niesieck-ого бувъ першимъ зъ того роду князѣвъ, що вырѣкся греческого обряду и перейшовъ до латиньского.

Видно, що рускй родичѣ, котрй посылали своихъ дѣтей до школъ єзуитскихъ, вдоволялися позорами и були того мнѣнія, якъ нынѣ оо. Дудыкевичь и Стеткевичь, що веденье школъ черезъ Єзуитôвъ годится съ ихъ пересвѣдченьемъ якъ религійнымъ такъ и народнымъ.

Штука тактики єзуитскои власне лежала въ тôмъ, — замылити рускимъ людямъ очи, щобы не видѣли, якъ пôдкопуеся ихъ обрядъ и народность, щобы самй до вынародовленя помагали.

Чи велику прислугу Єзуиты зробили Польщи, не наша рѣчь судити; але кривды нанесенй Русинамъ суть вопіючими на небо. Тактика тая Єзунтôвъ и латинникôвъ не ограничалася на православныхъ, она розтягалася и на унитôвъ якъ за Польщѣ такъ вже и за Австріи. Перетягано, що тôлько далося перетягнути. Вплывы тіи вправдѣ пôзнѣйше зменшилися, але не уставали нѣколи; були за тымъ шкôдливыми якъ въ взглядѣ религійнôмъ, такъ и въ народнôмъ. Латинники радй були вплывъ свôй на Русь зобльшити, щобы вынародовленье приспѣшити и то за помочею Русинôвъ.

Кажутъ: „сокира не рубалабы лѣса, якъ бы лѣсъ не давъ топорискa“. Оглядаюся дляtого за топорисками, якй въ кождôмъ народѣ найдутся. Одни служатъ сокирѣ въ амбиціи, другй для выскôвъ... иншихъ треба выховати до того.

Коли за митрополита Левицкого прійшла ôтозва посылати хлопцѣвъ на выхованье до Риму, нашй утѣшилися, що кôлькохъ Русинôвъ знайде приютъ и науку. Але досвѣдченый митрополитъ вырѣкъ тіи слова: „Чекайте но, чекайте, ще вамъ тов колись костею стане въ горлѣ!“

Обзнанымъ съ исторіею приходили вправдѣ тогды на гадку приятелѣ Єзуитôвъ, якъ Рагоза и Руцкій, котрый реформувавъ Василіянъ на способъ орденôвъ западныхъ, або и владыки, якъ Рыло; но и тіи не думали, щобы щось подбного могло повторитися нынѣ.

Владыки, якъ Ангеловичь, Левицкій, Снѣгурскій, при своѣй преданности Римови стерегли греческого обряду. Яхимовичь не допустивъ ордену Єзуитôвъ до унитскои церкви.

до гетьмана мовьбы лишь для того, щобы его вышпѣгувати и довѣдатися, яка у него сила, якй дальшй намѣры. До султана писавъ трияэычный воевода ще инакше; впевнивъ ôнъ его, що вносится съ козаками въ тôй цѣли, щобы посадити на польскôмъ престолѣ когось иншого.

Небавкомъ розпочинаеся вôйна козакôвъ съ Поляками на ново. Хмельницкій порушивъ теперь не вже самыхъ козакôвъ, а цѣлый рускій народъ, все що було способне вхопити за оружье; не самй козаки, а мѣщане, хлопы, а навѣть наймиты, все пôшло за булавою гетьмана. Наступила Збаражчина и Зборôвщина; Богданъ, хочь удержався въ силѣ, мусѣвъ въ договорѣ Зборôвскôмъ вдоволитися лише свободами для козакôвъ; хлопы мали назадъ ити въ пôдданьство. При тыхъ обставинахъ переконався Хмельницкій скоро, що не удержится при булавѣ, поки и народа не выбье на волю, т. е. що нема для него иншого выходу, лишь або вôйну на ново розпочинати, або подякувати за гетьманство. Треба було отже зновъ оглянутись за союзниками: выслано р. 1650 послôвъ до Россіи, до Ракочого, до Татаръ, до Молдавіи и до Швеціи.

Королева Христина була сильно занепокоилася вôйною польско-козацкою; она тревожилась, що козаки готовй може повднатися съ королемъ и напасти на Ливонію (Инфлянты), щобы той край выдерти назадъ Шведамъ и прилучити до Польщѣ, тымъ бôльше, що Польща лишила его поки-що въ рукахъ шведскихъ, але не зреклася ще его зовсѣмъ. Въ тôмъ появилися въ Штокгольмѣ послы татарскй, высланй до королевои за справою Хмельницкого, щобы ви намовити до союзу и до спôльного выступленя противъ Польщѣ. Хмельницкій знавъ, що козацкихъ послôвъ выловлятъ Поляки на дорозѣ, а татарскихъ не посмѣютъ.— Шведы ôтправили послôвъ съ нѣчимъ, бо само-тогды заносилося на вѣчный миръ съ Польщею; рôвножь ôтповѣли, що не маютъ причины розпочинати вôйны и съ Россією, до чого ихъ пôдмовляли Татары.

Тому пôднимав гетьманъ на ново перерванй переговоры съ Ракочимъ, котрый тымъ радше зблизався до козакôвъ, бо само въ той часъ поконавъ Хмельницкій господаря молдавского Лупула и мавъ вже по своѣй сторонѣ обохъ господарѣвъ, т. е. молдавского и волоского. Зъ листôвъ довѣдуемося, що Хмельницкій почавъ вже бувъ пôдбурювати польскихъ селянъ, а Ракочого намовлявъ загорнути часть Мало- и Великопольщѣ. Въ тôмъ наступав погромъ козакôвъ пôдъ Берестечкомъ (1651); Ракочій, якъ вѣдомо, помочи не давъ козакамъ нѣякои и переговоры съ нимъ на якійсь часъ зновъ перерываются. Вѣсть про побѣду Полякôвъ пôдъ Берестечкомъ мала ще другій наслѣдокъ. Послы польскй, котрй само-тогды переспрaвляли съ послами шведскими въ Любецѣ, зôрвали ôтъ разу дальшй переговоры, казали стрѣляти сальвы въ знакъ радости, а Христинѣ ôтмовили навѣть титулу королевои.

Въ тôмъ заявляеся въ Штокгольмѣ польскій утѣкачь и зрадникъ Радзѣевскій. Зъ одной стороны загрѣвавъ ôнъ Христину до вôйны съ Польщею, а въ другои зробивъ Хмельницкому надѣю на певну помôчь шведску, а себе представлявъ въ листахъ, писаныхъ до гетьмана, мученикомъ за свою прихильность до козакôвъ. Гетьмана взывавъ ôнъ, щобы приславъ до Штокгольму якого сталого посла, найлучше якого духовного, котрый умѣвбы по грецки, бо королева умѣе добре той языкъ. Вправдѣ попався посолъ съ тымъ листомъ въ руки польскй, однакъ Хмельницкій дôзнався о всѣхъ предложеняхъ Радзѣевского, и, якъ здаеся, не въ иншôй цѣли перебувавъ пôсля того на дворѣ шведскôмъ атоньскій монахъ Даніилъ, а коли по битвѣ пôдъ Батогомъ (1 червня 1652) ôтновлено зновъ давнй переговоры въ Любецѣ, поставила симъ разомъ Христина такй условія, що ихъ Поляки приняти не могли.

Зъ дальше наведеныхъ вѣстей и листôвъ видимо въ повнôмъ свѣтлѣ облудне поступованье Ракочого. Въ одинъ и той самъ часъ лучится ôнъ съ господаремъ волоскимъ и съ королемъ польскимъ противъ Лупула и молодого Тимоша Хмельницкого, котрый опôсля гине пôдъ Сучавою, — а рôвночасно запевняе старого гетьмана о своѣй постоянности и щирôй пріязни, а короля польского проситъ такожь рôвночасно о помôчь противъ Туркôвъ, котрымъ бувъ обовязаный до вѣрности васаля.

Все тое прискорило остаточну розвязку непевнои и неяснои ситуаціи; оба воеводы и Ракочій готовй станути явно по сторонѣ Польщѣ, та лише страхъ передъ Турками здержуе ихъ ôтъ того, а коли гетьмана зрадили и Татары, мусѣвъ той же заключити съ королемъ нещасливый Жванецкій миръ, котрый позбавивъ его майже зовсѣмъ довѣрія у народа. Старый Богданъ пôддався въ Переяславскôй угодѣ (въ сѣчню 1654) Россіи; царь выповѣдав Польщи вôйну и забирав ôтъ нея майже однымъ замахомъ Полоцкъ, Смоленьскъ и Витебскъ. Теперь побачила и Швеція, що насталa пора рѣшуча: Христина уступае добровôльно въ трону, а вступае на него воевничій Кароль Густавъ, потомокъ Вазôвъ по женьскôй линіи. Для ока розпочинае ôнъ зъ разу переговоры съ Яномъ Казимиромъ, але его посолъ Кокъ являеся въ Варшавѣ не на тов, щобы умовлятися про условія вѣчного миру, лише тому, щобы довѣдатися, що дѣеся въ Варшавѣ и въ якихъ вношеняхъ була тогды Польща съ Татарами, Турками, обома госпо-

Нынѣ жь инакше. Нынѣ приятелѣ Єзуитôвъ попираютъ роботу ихъ на шкоду народа, усилуютъ переломити историчне недовѣрiе къ нимъ...

Видно, що тыхъ, що служили самохôть, и выхованцѣвъ ще було за мало, бо наслано на насъ новыхъ Єзуитôвъ, т. є. Змартвыхвстанцѣвъ, до котрыхъ деякi Русины серцемъ прилягаютъ. Але запытаймо, чому тiи прôвалися „Zmartwychwstańc-ями“? Чи може намѣряютъ они воскрешати народнôсть руску? Або направляти кривды нанесенi Русинамъ? Нѣ, они намѣряютъ воскрешати Польщу, котрôй Русь стоить на завадѣ. Та ще, кто суть претекторы Змартвыхвстанцѣвъ? Чи не тiи, що самi выреклися обряду и народности ôтцѣвъ своихъ? Ту причина, чому Русины противнi Змартвыхвстанцямъ!

И кс. Калинка писавъ въ своѣй ôтозвѣ, що ôнъ анѣ латинизувати, анѣ полонизувати не думавъ, що ôнъ хоче Русинôвъ мати тымъ, чимъ ихъ Богъ сотворивъ. Для того говорено въ часѣ дебаты о запомогу въ соймѣ: „Може для того о. Калинка каже питомцямъ интернату, якъ увѣряютъ, дома говорити по руски, посылае ихъ до рускоi гимназiи, прiймае Русинôвъ на домашныхъ учителѣвъ?..“ Але то поверховно и до часу. Такъ само говорили и робили Єзуиты, щобы звабити дѣтей рускоi шляхты. Однакожь до чого они довели скрыто, — вѣдомо.

Того самого сподѣеся и о. Калинка, бо знаємо зъ певного жерела, що въ Краковѣ на вôбраню, де велась нарада надъ интернатомъ, ô. Калинка говоривъ, що черезъ интернатъ допровадитъ руске духовенство до целибату, що Русь сама просити буде о внесенье календаря, письма рускоrо и всего, що рôжнитъ Русинôвъ ôтъ Полякôвъ, конець кôнцемъ пôдкопае народнôсть руску! Чи того бажае собѣ о. Дудыкевичь?

Тактика тая сама и метода, що у Єзуитôвъ, тожь и наслѣдки не можутъ бути иншi.

Школы єзуитскi ôтчужили шляхту и мѣщанство ôгъ рускоrо народа, а интернаты Змартвыхвстанцѣвъ маютъ ôтчужити ôтъ него духовенство. Чи тiи цѣли интернату не суть шкôдливыми интересамъ религiйнымъ и народнымъ Русинôвъ и чи таке веденье интернату черезъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ годится съ пересвѣдченьемъ оо. Дудыкевича и Стеткевича?

Иншого пересвѣдченя були рускi послы и суть нынѣ въ загалѣ Русины, научены исторiею и досвѣдомъ; не вдоволяются они рожевымъ цвѣтомъ куколю, але глядятъ за зерномъ.

Такъ цѣль интернату щкôдлива не тôлько народности рускôй, але и церквѣ; нѣчого бо такъ не внеохочуе до унiи, якъ насыланье на насъ Єзуитôвъ и Змартвыхвстанцѣвъ.

А що до згоды, то тая опиратися може тôлько на справедливости. На объявахъ, якъ въ радѣ повѣтовôй Пôдгаецкôй, згоды будувати не можна.

Стефанъ Качала.

дарями и Ракочимъ. Рѣчь ясна, що послы Хмельницкого, высланi до Штокгольму, не потребували богато надробляти, щобы Кароля наклонити до вôйны и до союза съ Козаками и съ Россiею. Войска шведскi вже тогды муштрувались, а небавомъ вырушивъ король съ двома армiями въ похôдъ на Польщу.

Доти довѣвъ нашъ молодый ученый авторъ сегорôчну свою розправу, а заповѣвъ, що въ „Справозданю“ слѣдуючого року помѣститъ другу часть, т. в. дальшi вносня Козакôвъ съ Шведами и съ Ракочимъ въ часѣ 6-лѣтнiои вôйны Швецiи съ Польщею ажь до Оливского мира 1660 р. Съ нетерпеливостею выжидаемо тои вôѣцянки, бо доперва тогды розправа дôйде до природнои цѣлости, а певна рѣчь, що дальша подѣя, союзъ Козакôвъ, Швецiи и Ракочого и спôльне ихъ выступленье для розбраня Польщѣ маютъ о много бôльшу вагу, якъ самi дипломатичнi переговоры, котрi суть лише мовьбы приготованьемъ до дальшихъ важныхъ подiй историчныхъ. Безперечно выяснится не одно темне мѣсце въ исторiи того такъ дуже важного историчного перiоду и довѣдаемося, якъ выглядала тая матня, въ котру попався бувъ царь Алексей до того степеня, що вравъ съ цѣсаремъ пôдпиравъ упадаючу Польщу.

Щасть Боже п. авторови до дальшои працѣ!

.....чъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*По поводу журналистичноi дискусiи надъ питаньемъ административного подѣлу Чехъ*) помѣстила монахiйска „Allgemeine Zeitung“ цѣкаву розвѣдку звѣстного историка Шпрингера, котрый выказуе, що идея подѣлу ческои провинцiи не есть зовсѣмъ новою и була пôднесена ще на соймѣ кромерижскôмъ 1849 р., коли трактовано справу конституцiйного устрою цѣлои монархiи. Историчнi споминки Шпрингера цѣкавi особливо для насъ, бо въ нихъ знаходимо свѣдоцтво, що и питанье подѣлу Галичины, не есть позбавлене реальнои пôдставы и вже въ половинѣ бѣжучого столѣтя займало умы такихъ знаменитостей политичныхъ якъ Палякцкiй. Дня 13 сѣчня 1849 р., пише Шпрингеръ, зачавъ конституцiйный выдѣлъ австрiйского сойму въ Кромерижу нарады надъ конституцiею. Предложено два проекты. Кромѣ проекту написаного бôльшостею тѣснѣйшого выдѣлу предложивъ Палякцкiй свôй проектъ. Палякцкiй, котрого попирали Чехи и Словенцѣ, выходивъ зъ двохъ заложень. Нова Австрiя мусить бути построена на основѣ национальноi рôвноправности и нова конституцiя мусить розтягатися такожь на краѣ угорскi. Дальшi выслѣды зъ принципôвъ Палацкого вытягнувъ Словенець Кавчичь, котрый заступавъ поглядъ, що новi провинцiи мусять бути уладженi и подѣленi пôсля народностей. „Тыхъ, що бажаютъ задержати пôдѣлъ пôсля давнѣйшихъ провинцiй“, говоривъ Кавчичь, „ссылаю на то, що зъ него такъ Хорваты якъ Словенцѣ и Сербы не булибы задоволенi, и дальше на то, що въ Галичинѣ Русины съ Поляками, въ Чехахъ Нѣмцѣ съ Чехами, въ Тиролю Italiянцѣ съ Нѣмцями не хочутъ разомъ лишитися. Такi самi явища повторяются въ Дальматiи и въ Побережу. Палякцкiй приступивъ совершенно до поглядôвъ словеньского посла и нарисувавъ на засѣданю выдѣлу зъ дня 23 сѣчня ось якiй образъ новои Австрiи: „Съ принципомъ, не творити за малыхъ провинцiй, щобы перешкодити перевазѣ сильнѣйшихъ, я зовсѣмъ згоджуюся, хочу тôлько, щобы узнано его консеквенцiю. Кожда провинцiя маe бути захована въ своѣй национальности, а се маe бути увзгляднене при подѣлѣ провинцiй, бо инакше буде выславлювана рôвноправнôсть народностей чистою илюзiею.“ Выходачи зъ того погляду предкладавъ Палякцкiй слѣдуючiй подѣлъ Австрiи: 1) Чеховiя с. є. ческа часть ческои провинцiи; 2) Нѣмецкi Чехи або Bojerheim; 3) Австрiя высша и низша съ Зальцбургомъ; 4) Нѣмецка Стирiя и Каринтiя; 5) Словеньска Стирiя, Крайна и Словеньске Побереже яко Славонiя; 6) Шлезiя; 7) Моравiя; 8) Нѣмецкiй Тироль и Форарльбергъ; 9) Тироль italiйскiй; 10) Italiйска часть Побережа; 11) Дальматiя; 12) Мазурска Галичина; 13) Руска Галичина; 14) Буковина. Проектъ Палацкого бôльшôсть ôткинула и ôнъ ще на тôмъ самôмъ засѣданю предложивъ новый проектъ, при чѣмъ высказавъ, що Австрiя мусить бути такъ устроена, щобы народы побôчь себе радо существовали. Въ тôмъ другôмъ проектѣ зредагованôмъ пôлъ пресiею бôльшости, хотѣвъ Палацкiй погодити исторiю съ етнографiею и дѣлитъ Австрiю вже лишь на 7 грунъ краѣвъ, при чѣмъ ôтнивъ подѣлъ Галичины на руску и польску а край нашь выходитъ вже просто польскою провинцiею. Однакожь и въ тôмъ видѣ не удержався проектъ устрою Австрiи и лишь одинъ Ригеръ, що втогды належавъ до молодшихъ провôдникôвъ ческихъ, ôтдавъ за нимъ безъусловно свôй голосъ. Забравши слово на засѣданю выдѣлу ôтбутôмъ дня 24 сѣчня, на котрôмъ боронивъ ôнъ краснорѣчиво правъ Русинôвъ, а выступавъ противъ жадобѣ пановання Полякôвъ, выказавъ Ригеръ, що проектъ Палацкого анѣ зъ становища историчного анѣ национального не дасться консеквентно перевести, и ôнъ голосуе за нимъ лишь для того, що не знае ôтновѣднѣйшого ôтъ него. Планъ Палацкого, хочь не позыскавъ бôльшости голосôвъ, то все таки стрѣнувся съ признаньемъ въ ширшихъ кружкахъ соймовыхъ, а одинъ зъ знатнѣйшихъ членôвъ нѣмецкои лѣвицѣ оголосивъ въ газетахъ подôбну програму. По розвязаню кромерижского сойму упали и всѣ пляны конституцiйнi. Палацкiй пробувавъ ще въ газетѣ „Narodni Noviny“ позыскати для свого пляну прихильникôвъ, публикацiя тая не ôтнесла однакожь практичныхъ наслѣдкôвъ, а правительство заказало опôсля дотыкати сеи справы. Ôгъ того часу минувъ вже майже цѣлый вѣкъ людскiй и много змѣнилося въ Австрiи. Чижь маe ще планъ Палацкого живущу силу? — Агитацiя задержуеся теперь на порозѣ Угорщины; о Русинахъ и ихъ национальныхъ правахъ вже не говорится. Найбôльше спинне зреализованье пляну конституцiйного Палацкого змѣнена тактика политична речникôвъ славяньскихъ. Автономiи подаeся теперь лишь для провинцiй а въ границяхъ провинцiональныхъ пожадана строга централизацiя.—Такiй въ головныхъ зарысахъ змѣстъ статiи Шпрингера, котра зробила въ прасѣ незвычайну сензацiю; и хочь наконечною сеи цѣлею есть полемика за административнымъ подѣломъ Чехiи, котрый насъ безпосередно не дотыкае, то все таки маe она и для насъ свою историчну вартôсть.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. Убiйство Судейкина выкликало такъ въ цѣлôй Россiи якъ особливо и въ Петербурзѣ велике враженье, а позаякъ ще и россiйскi газеты майже нѣчого не згадуютъ о сѣмъ убiйствѣ, то легко поняти, що переполохъ стався ще тымъ бôльшiй и що кружатъ всякого рода вѣсти, котрi занепокоенi умы нѣякъ не можуть успокоити. Въ загалѣ въ сѣй справѣ лишь слабi маемо поясненя, якi намъ подаютъ по бôльшôй части нѣмецкi газеты, котрi — якъ дуже часто дѣеся — неконче добре суть поинформованi въ справахъ внутрѣшныхъ Россiи. Такъ довѣдуемося зъ нѣмецкихъ газетъ, що помешканье, въ котрôмъ убили Судейкина, не ôтнаймавъ Яблонскiй, а таки самъ Судейкинъ и що ôнъ тамъ мавъ дуже часто нарады съ мнимыми ôтступниками революцiонистôвъ. Яблонскiй же бувъ однымъ зъ засудженыхъ въ Одессѣ революцiонистôвъ, котрый подавъ прошенье о уласкавленье и обѣцявъ поробыти важнi зôзнаня въ некористь революцiонерôвъ. По поводу сего прошеня прiѣхавъ самъ Судейкинъ до Одессы выдѣвся тутъ съ Яблонскимъ и выробивъ ему то, що его засудили лишь на соылку въ Сибѣрь. На дорозѣ въ Сибѣрь приказавъ Судейкинъ Яблонскому въ назначенôмъ мѣсци утечи зъ воза желѣзноi дороги и взявъ его за свого агента. При помочи Яблонского удалося Судейкинови поробити дуже важнi розслѣды и увязнити найголовнѣйшихъ революцiонистôвъ. Ôгъ сего часу мавъ Яблонскiй повне довѣрiе у Судейкина. Чи однакожь Яблонскiй щиро все выявлявъ передъ Судейкиномъ, чи лишь о стôлько, о скôльке уважавъ за потрѣбне, щобы позыскати его довѣрiе, — не знати. Такъ само не знати, чи убiйство Судейкина сталося за iницiятивою Яблонского, чи сей бувъ змушеный до того другими революцiонерами. Кажутъ що гр. Толстой довѣдавшись въ якiй способъ Судейкинъ слѣдитъ за революцiонерами, перестерѣгавъ его и представлявъ ему, якiй чекае его конець. На се мавъ Судейкинъ ôтповѣсти: „Не бôйтеся о мене а стережѣтся радше самi о себе. Вамъ скорше грозитъ страшна судьба“. Въ Петербурзѣ розказуютъ собѣ, що Судейкинъ бувъ вже на тропѣ дуже важного заговору и якъ бы се ему було удалося, революцiонеры були бы вже понесли послѣдный смертельный ударъ. Для нихъ не було вже выходу, якъ лишь сприятати Судейкина зъ свѣта, въ котрого рукахъ були вже всѣ нитки тайнои сѣти. Наколи бы се дѣйстно була правда, то революцiонеры осягнули бы велику користь, бо не тôлько, що Судейкинъ забравъ всю тайну съ собою до гробу — ôнъ не мавъ звычаю записувати всѣ свои розслѣды — але теперь нѣкто другiй не знайдеся, котрый бы такъ енергично выступавъ противъ революцiонерôвъ. Похоронъ убитого ôтбувся съ великимъ торжествомъ; тѣло его перевезено до Москвы а зъ ôтси въ его маетокъ. Вдова по Судейкинѣ получила 5000 рублѣвъ рôчноi пенсiи. Съ убiйствомъ Судейкина маe бути въ звязи такожь и пригода царя на ловахъ. — Въ Петербурзѣ перебуваютъ бувшi либеральнi министры Лорисъ-Меликовъ и Милютинъ, а теpшiй маe бути навѣть досить частымъ гостемъ на царскôмъ дворѣ. — „Русск. Курьеръ“ доноситъ, що на прошенье многихъ мѣстъ и земствъ министерство просвѣты постановило на слѣдуючiй рôкъ значно побôльшити число уѣздныхъ и городскихъ школъ и вызначило въ сѣй цѣли кредитъ въ высотѣ 1,074.257 рублѣвъ.

Англiя. Споры и непокои въ Англiи будутъ вестися, здаeсь, безъ кôнца. Протестанты и католики зачинаютъ чимъ разъ острiйше противъ себе выступати. Правительство о стôлько находится въ прикрôмъ положеню, що оно не хоче заборонювати права зборôвъ и вольного слова а для удержаня порядку мусить заборонювати носити зброю и мусить въ певныхъ мѣсцяхъ громадити войска. Такъ було передъ кôлькома днями въ Дроморе въ Ирляндiи, где мали ôтбутися на разъ аж два митинги: одинъ протестантскiй а другiй католицкiй. На першiй зôбралося дуже много людей; на другiй прiѣхало лишь около 2000. Цѣле мѣсто було переповнене полицистами и тайными агентами, крôмъ того стояло сконсигноване войско. Оба митинги ôтбулися спокôйно на двохъ противныхъ кôнцяхъ мѣста. Доперва по митингахъ напали протестанты оранжисты католикôвъ и розпочалася страшна бôйка, въ котрôй много людей покалѣчено. Войско и полицiя ледви могли привернути спокôй. Кажутъ, що фенiяне выслали папѣ грôзне письмо, въ котрôмъ заявляютъ ему, що убютъ его, наколи ôнъ буде пôддержувати англiйске правительство противъ Ирляндцѣвъ.

Туреччина. „Pol. Corr.“ доноситъ, що 29 мин. м. болгарскiй eксархъ бувъ на авдiенцiи у султана. Eксархъ явився на завôзванье самого султана и розговорювавъ съ нимъ цѣлу годину. Султанъ обѣцявъ ему, що буде старатися о духове добро всѣхъ народностей въ своѣй державѣ и прикаже Саидъ-паши, щобы въ тôмъ же дусѣ поступавъ. Ôнъ приказавъ eксархови пôйти до Саидъ-пашѣ и розказати ему цѣлый розговоръ. Eксархъ учинивъ се и Саидъ-паша прирѣкъ ему такожь, що охотно сповнитъ приказы свого монарха. Рôвночасно выдавъ султанъ розказъ, щобы кабинетъ и супротивъ екуменьского патрiярха поступавъ прихильно и старався съ нимъ полагодитись. До теперь однакожь конфликтъ ще не полагодженый. — Якъ англiйскi журналы доносятъ, запанувала въ Константинополи идея панiслямизму. Ся нова гадка въ магометаньскôмъ свѣтѣ мала выйти зъ Ильдизъ-Кiоску. Не давно зôбралися були константинопольскi улемы и постановили для ширеня сеи новои идеи выслати своихъ агентôвъ до всѣхъ краѣвъ, где лишь проживаютъ магометане, не выймаючи и Индiи. На агентôвъ маютъ выбиратися найобразованнѣйшi и найздôбнѣйшi люде. Англичане добачуютъ въ тôмъ якусь тайну звязь Туреччины съ Магдимъ въ Суданѣ. Здаeся однакожь, що Туреччина хоче такимъ способомъ противъ-дѣйствувати лже-пророкови, щобы не утратила всякого виливу въ Арабiи и въ пôвнôчнôй Африцѣ.

Египетъ. Положенье въ Египтѣ зъ дня на день стаeся грôзнѣйшимъ а ворохобня въ Суданѣ чимъ разъ бôльшi прибираe розмѣры. Справедливо каже Бакеръ-паша, що ворохобня въ Суданѣ есть такъ страшно религiйно-фанатична, що часъ, щобы и Европа стала о нѣй ôтповѣднѣйше думати. Повстанье въ Суданѣ грозитъ вже не тôлько Египтови, але и цѣлôй Европѣ. Въ першôмъ рядѣ потерпѣлибы не мало Францiя и Испанiя, а Англiя мусѣлабы всѣхъ своихъ силъ ужити, щобы удержатися при власти въ Индiи и Аденѣ не говорячи вже нѣчого о Египтѣ. Переслѣдуванье христiянъ покликалобы цѣлу Европу до дѣла а зъ сего дуже легко моглабы заворушитися загальна вôйна. Тымъ часомъ Англiя постановила нѣчого не дѣлати противъ ворохобникôвъ въ Суданѣ и, якъ легко поняти, выкликала симъ велике негодованье египетского правительства. Се послѣдне выслало сими днями рѣшучу ноту до англiйского кабинету, въ котрôй жадаe ôтъ англiйского правительства остаточного рѣшеня въ суданьскôй справѣ. Наколи Англiя ôткаже помочи своeи кедивови, то министерство постановило ôтступити всходну часть Судану Туреччинѣ и зменшити ôтповѣдно данину для Порты. Тогды сконцентрованобы египетске войско а египетске правительство малобы тогды до розпорядимости 10.000 людей, котрi и безъ окупацiйноi армiи моглибы удержати спокôй въ краю и боронилибы границѣ. Гдекотрi французскi журналы кажутъ, що интересованi державы вышлютъ въ короткôмъ часѣ ноту до англiйского правительства съ запытаньемъ, якiй средства оно предприняло, щобы забезпечити своихъ пôдданыхъ. Зъ Капра потверджаeся вѣсть, що шуринъ Магдiого стоитъ вже лишь на 30 миль ôтъ Картума и завзываe жителѣвъ до ворохобнѣ. Залога Картума за слаба, щобы могла опертися. Кажутъ, що цѣла сила лжепророка выноситъ около 70.000 людей; зъ тыхъ однакожь лишь 30.000 здôбныхъ до вôйны; всѣ они маютъ бути добре узброенi и маютъ досыть амуниции.

НОВИНКИ.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Въ ночи зъ 8 на 9 л. сѣчня упокоився по дуже короткôй але тяжкôй грудноi болѣзни многозаслуженый патрiотъ о. Кирилъ Церкевичь приходникъ зъ Опришовець, предсѣдатель общества господарско-промыслового рускоrо, членъ рускихъ институцiй и товариствъ, членъ выдѣловый рады повѣтовои Станиславôвскои. На засѣданю повноi рады повѣтовои дня 9 л. с. м. почтили члены рады на внесенье маршалка п. Брыкчиньского память найдѣяльнѣйшого свого товарища бл. п. о. Кирила, а ôттакъ ухвалили взяти черезъ своихъ чотырохъ членôвъ репрезентацiйну участь такъ въ похоронахъ дня 11 с. м. въ Опришôвцяхъ якъ и корпоративно въ поминальнôмъ богослуженю, котре за упокôй душѣ бл. п. о. Кирила въ Станиславовѣ пôзнѣйше ôтбудеся. — На тôмже засѣданю ухвалила рада повѣтова 300 зр. запомоги для рускои мѣсцевои Бурсы братства св. Николая, для Бурсы им. Крашевского такожь 300 зр., а для закладу убогихъ дѣвчатъ 200 зр. Урядъ мѣсцевого инжинера постановлено злучити съ урядомъ канцлиста рады повѣтовои, при чѣмъ зощадится пару сотъ зр., за тое секретареви рады пов. ухвалено пôдвысшити рôчну платню зъ 1000 зр. на 1250 зр.

— **Про дефраудацiи въ Выдѣлѣ краевôмъ** все ще ходятъ глухi вѣсти по Львовѣ. Офицiяльного поясненя дѣла доси ще нема; п. Пѣрожиньскiй не засуспендованый, якъ обѣцювали польскi газеты, але зôстаe дальше въ своѣмъ урядѣ. Ц. к. прокураторiя державна вмѣшалася вже въ дѣло; кажутъ, що важнѣйшi „неправильности“ выкрыто рôвночасно въ орудованю фондами закладу въ Дроговыжи.

— **Намѣстникъ п. Залескiй** выдавъ до ц. к. старостъ окружникъ, въ котрôмъ звертаe ихъ увагу, щобы строго наглядали надъ покутными писарями, тою правдивою язвою убогихъ верствъ народа.

— **Иванъ Левицкiй (Нечуй)**, славный нашъ повѣстеписатель, бувъ черезъ довшiй часъ недужiй. Теперь вже, якъ довѣдуемось ôтъ проѣзжого Украинця зъ Кишинева, здоровье п. Левицкого значно получшилося, такъ що сповняе вже свои учительскi обовязки и ôтдаeся трудамъ литературнымъ. „Кiевска Старина“ розпôчне съ першою книжкою за рôкъ 1884 печатати его нову обширну повѣсть п. заг. „Старосвѣтскi батюшки и матушки“. Повѣсть сю написавъ п. Левицкiй по украиньски; въ „Кiевскôй Старинѣ“ буде, здаeсь, печатана въ переводѣ великорускôмъ. Рôвножь готовится въ Кiевѣ до друку его повѣсть „Кайдашева семья“, котра передъ кôлькома роками була напечатана въ львôвскôй „Правдѣ“.

— **Украиньскiй театръ пôдъ управою М. Кропивницкого** выѣде зъ Житомира до Одессы, где дасть цѣлый рядъ представлень.

— **Новыми членами палаты панôвъ** маe небавомъ цѣсарь именувати — якъ телеграфуютъ зъ Вѣдня до „Gaz. Narodow-oи“ зновъ двохъ польскихъ панôвъ: банковика гр. Вол. Руссоцкого и професора краковского гр. Стан. Тарновского.

— **Въ Диковѣ**, маетности гр. Яна Тарновского, згорѣли въ ночи на 1 л. сѣчня двôрскi стайнѣ, а въ огни згибло 40 расовыхъ неасекурованыхъ коней.

— **Зъ Скалата** пишутъ намъ: „Зъ кождого кутка нашои широкои Руси даются чути голосы: „Тамъ заложили читальню, тамъ шпихлѣръ, тамъ касу, и т. д.“, — лишь о нашôмъ Скалатѣ не знайти въ газетахъ якои веселои звѣстки. Да-

внѣйше була у насъ якась читальня, бувъ ще зъ тяжшихъ часовъ и шпихлѣръ. По заколотахъ торочныхъ читальня въ Скалатѣ упала, а шпихлѣръ по довгомъ правованю перейшовъ таки въ руки жида, тутешного дѣдича Розенштока. Той дѣдичь отъ якогось часу почавъ при помочи жидовскои рады мѣскои набувати собѣ громадскѣ загоны, котрѣ до его поль, огородовъ та будынковъ притыкаютъ, а теперь въ додатку забирае отъ громады керницю и безодню, зъ котрои цѣле мѣсто черпало воду, хоче тое мѣсце прилучити до своего задуманого парку, а за тое обѣцяе выбудувати керницю на громадскомъ грунтѣ, зъ котрои только „dobrym sąsiadom“ буде можна брати воду. На таке поступованье дѣдича ледво отважився заступникъ войта — не войтъ самъ — жидъ Качка на героичный крокъ — внести провизорію, и то не о тое, що дѣдичь копае керницю на громадскомъ грунтѣ, але о тое, що забороняе брати воду зъ керницѣ.“ (*Примѣтка Редакціи.* Жалуючи щиро за упадкомъ читальнѣ въ Скалатѣ, мусимо однакъ Вамъ, панове громадяне, заявити, що тому упадкови въ першой мѣрѣ таки Вы самѣ винни. Читальня — то Ваше дѣло. Правда, многѣ читальнѣ закладаются и поддержуются патріотами-священиками, але суть и мѣсця, где громадяне закладаютъ и поддержуютъ читальнѣ самѣ про себе, бо нема кому имъ въ томъ дѣлѣ порадити и помогчи. Нынѣ заложити и поддержувати читальню не есть рѣчею такъ трудною, якъ було давнѣйше, бо нынѣ, хвала Богу, суть вже друкованѣ формулярѣ статутовъ и прошеня до ц. к. намѣстництва, суть вже и газеты, зрозумѣлѣ для селянина и мѣщанина, зъ котрыхъ майже що дня може богато цѣкавого вычитати для науки и забавы. Нема нѣчого шкодливѣйшого и больше пригнетаючого духа, якъ жалѣ въ родѣ того: „у насъ читальня упала!“ — Упала, то треба ей поддвигнути; другѣ громады не прійдутъ робити тую роботу, — она муситъ бути зроблена мѣсцевыми людьми. А чи то такъ трудно? Только кольохъ людей щирои доброи волѣ, — а читальня зновъ поддвигнеся. А теперь же, коли у громадянъ нема на столько енергіи, щобы поддержали читальню, то якъ можна глядати у нихъ енергіи на таку велику вже рѣчь, якъ щобы не допустили выбору жидовъ въ громадску раду та щобы жиды не орудували майномъ громадскимъ такъ, якъ имъ подобаеся? Одно съ другимъ стоитъ въ тѣсной звязи: темнота народна то причина жидовского верховодства а христіяньскои кривды.)

— **Зъ надъ Трудницѣ** пишутъ намъ: „Ц. к. инспекторъ школьный дрогобыцкого округа школьного, п. Е. Фанторъ, порозсилавъ(?) не знати на якихъ подставахъ мѣсцевой рады шкільной въ нѣкоихъ селахъ турчанского повѣта, и зовсѣмъ не звязавши ся зъ нашимъ п. Батыцкимъ, проматорчиному виступленью директора школы народной въ Турцѣ. За тои причины дотычныи громады терплятъ велики кривды въ приватныхъ уставахъ и всякѣ другѣ великѣ недогоды, бо п. Батыцкѣй въ Турцѣ не знае, котрѣ господарѣ тыхъ селъ суть въ станѣ посылати свои дѣти до школы, а котрѣ задля убожества не можутъ; котрѣ мешкаютъ три чверти милѣ отъ школы, а котрѣ за угломъ школы. Зъ тыхъ причинъ гдеякѣ учителѣ безмилосердно кривдятъ людей. Обовязкомъ про то кождои интересованои зверхности громадскои и душпастырѣвъ въ тыхъ селахъ, где мѣсцевѣ рады школьнѣ розвязанѣ, — удатися до высшихъ властей школьныхъ съ жалобами на народну кривду“.

— **Дирекція телеграфовъ во Львовѣ** съ днемъ 1 л. сѣчня розвязалася, чи радше зостала прилученою до дирекціи почтъ во Львовѣ. Рѣвночасно и прочѣ дирекціи телеграфичнѣ въ Австріи зостали сполученѣ съ дирекціями почтъ.

— „**Карпатъ**“ буде выходити дальше въ 1884-томъ роцѣ; буде се дванайцятый рокъ его вегетаціи. Оригинальнѣ тамъ мѣжь Русинами въ Угорщинѣ панують отношеня! „Карпатъ выходитъ часомъ на половину мадярскѣй, часомъ и цѣлый запечатаный мадярщиною, а буває и такъ, що число й зовсѣмъ не выйде. Въ такомъ случаю пише редакторъ, Ник. Гомичковъ: „Мы, якъ редакторъ, по приватнымъ нуждамъ нашимъ цѣлую минувшую недѣлю не были дома“ (гл. ч. 45). Редакція пише въ завозваню до предплаты оттакимъ „язычіемъ“. „Просимъ таже съ покорностью и почитаньемъ тѣхъ, кои находятся и знаютъ себе быти въ рестанціи, да изволятъ преплатныя деньги благосклонно прислати въ редакцію. Скудность денежная припятствуетъ духовныя силы и свободность дѣйствуючаго духа. Воззываемся на тѣ 5.000 и больше золоты, котрыя написаны въ нашемъ каталогу какъ долги у нашихъ читателяхъ.“ (*Буквально!*)

— „**Niedziela**“, органъ „Macierzy“, подае „ludkowi“ такій „концептикъ“: Пытанье: Якъ маe собѣ радити господарь, коли ему хибне сѣна для коней? Отповѣдь: Купитъ окуляры зъ зеленого скла и привяже коневи до очей, а потому наложитъ за драбину соломы. Конь буде все видѣти зелено то и солому зъѣсть съ апетытомъ, въ пересвѣдченю, що то сѣно! — — „Концептикъ“, що правда, удався!

— **Два Єзуиты** зъ Кракова, Журко и Кунштовичь, выбираются на мисію — симъ разомъ не на Русь, але до Африки.

— **Непокои роботницкѣ въ Вѣдни.** Отъ якогось часу рухъ роботниковъ въ Вѣдни стае чимъ разъ сильнѣйшій. Ледви що прошумѣли непокои роботниковъ на передмѣстю Фаворитенъ, якъ вже 7 л. сѣчня новѣ проявилися коло дворця заходнои желѣзницѣ. Тутъ зобралася була вечеромъ велика товпа роботниковъ, стала на подсѣню дворця и почала кричати и спѣвати. Розойшлася була поголоска, що соціялисты хотятъ бурати друкарнѣ газетъ и полиція зарядила була для того всякѣ средства осторожности. Въ домахъ близько дворця уставлено одинъ баталіонъ пѣхоты и богато полицистовъ; крѣмъ того сконсигновано одну шкадрону конницѣ. До 10 годины вечеромъ полиція не потребувала выступати; по сѣмъ часѣ однакожь товпа почала збольшатися а съ нею крики и спѣвы такъ, що полиція мусѣла выступити. До екоцесовъ однакожь не прійшло. Роботники постояли до повночи, а потому зачали спѣвати соціялистичну пѣснь „Мы не вродились до роскоши“ и розойшлися домовъ.

— **Пограничный споръ межи Галичиною а Россіею** поступивъ вже на дорогу права. Въ Ланцутскомъ повѣтѣ именно повстали були пограничнѣ споры по той причинѣ, що въ дуже богато мѣсцяхъ не були повбиванѣ россійскѣ стовпы граничнѣ, а въ гдекотрыхъ мѣсцяхъ поурывали рѣки много парцель отъ галицкихъ властителѣвъ. Теперь ѣздитъ австрійско-россійска комисія вздовжь границѣ и описуе протоколы, котрѣ послужатъ до дальшои регуляціи. Комисія погранична зобрала вже протоколы въ Ланцутскомъ повѣтѣ и перенесеся зъ отои скоро на дальшѣ спорнѣ мѣсця.

— **Краковскѣ жиды** намѣряютъ поставити въ своѣй дѣльници за складковѣ грошѣ памятникъ королеви Казимирови Великому, свому протекторови.

— **Емеритальна каса духовеньства для кіевскои губерніи.** Ще въ 1868 и 1869 рр. була поднесена въ кіевскѣй епархіи потреба емеритальнои касы для духовеньства, але ажь теперь зближаеся той проектъ до практичного осуществленя. Въ осени минувшого року епархіяльне духовеньство выбрало комисію для укладу статута, и комисія его вже выготовила. Емеритальна каса — посля статута — маe на цѣли выдавати пенсіи вдовамъ и сиротамъ духовныхъ лиць, бравшихъ участь въ основаню касы своими вкладками, и самымъ священикамъ, оставляючимъ службу по уплывѣ платныхъ лѣтъ. Основнымъ капиталомъ въ початку основаня касы буде сума 25.000 рублѣвъ, котру маютъ зложити всѣ церкви кіевскои епархіи. Всѣхъ приходскихъ церквей въ епархіи есть 1269, а на кожду выпаде 20 рубл. одноразовои вкладки. Если въ основаню емеритальнои касы возьме участь цѣле духовеньство кіевскои губ. (1320 священиковъ, 188 діяконовъ и 1555 причетниковъ), то що-року доходъ касы — рахуючи на священика 12 руб., на дьякона 6 руб., а на дьячка $4^1/_2$ руб., — дойде высоты 24.000 руб. Кромѣ того 1269 церквей, числячи рочну вкладку кождои церкви на 6 руб., внесутъ до касы що року 8000 рублѣвъ. Сей проектъ буде розбиратися на епархіяльномъ зъѣздѣ, который будеся въ Кіевѣ съ початкомъ 1884 року.

— **Австрійско-угорскимъ** заборонило отъ 1 [illegible] правительство россійске входити въ [illegible] — и о той заборонѣ завѣдомило правительство австрійске.

— (**Дробнѣ вѣсти.**) Въ Познани умеръ широкозвѣстный книгарь и накладчикъ польскій, І. К. Жупаньскій.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Львовскои.

Каноничну институцію получивъ о.: Левъ Луцкій на Великополе.

Ирзенту получили: 1) о. Корн. Соловскій на пар. Перемышляны; Атаназій Юркевичь на Сухорѣче.

На конкурсъ розписанѣ: Ляцке шляхоцке, дек. тысьменицкого; Высыновцѣ, дек. тернопольского; Воля велика, дек. роздольского и Устье. Речинець до 21 л. лютого.

Намѣстництво годится на каноничну институцію оо. Мечисл. Авдыковского на Бѣлоголовы; Мих. Громницкого на Августовку и Ант. Стефановича на Дмитрье.

Консисторія вставляеся до намѣстництва за о. І. Гуглевичемъ, запрезентованымъ на Юнашковъ.

Введенѣ оо. Ант. Воляньскій яко парохъ въ Палагичахъ и Теодоръ Дронъ яко завѣдатель Фиткова.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Похвалу за ревне удѣлянье науки богочестія получивъ о. Теодоръ Курыловичь, парохъ въ Сулимовѣ, дек. куликовского.

Презенту на парохію Лютовиска получивъ о. Іосифъ Котецкій, завѣдатель парохіи Дыдьова, дек. затварницкого.

Введеный въ завѣдательство парохіи Немировъ Емиліянъ Грыневецкій.

До каноничнои институціи на парохію Тыличь дек. мушиньского завозваный о. Софр. Поляньскій, дотепершій деканъ дукольскій, парохъ въ Чорномъ.

Консисторія вставляеся до президіи ц. к. намѣстництва що до каноничного поставленя о. Іосифа Дуркоту пароха въ Бахурю, запрезентованого jure devolutivo на пароха до Дикова дек. олешицкого.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**За правду**“ — подъ такимъ заголовкомъ написавъ звѣстный украиньскій поетъ и драматургъ п. *М. П. Старицкій* нову украиньску драму, переробленѣ для сцены зъ звѣстного романа нѣмецкого романиста Француза подъ заг. „Kampf um's Recht“. Предметъ повѣсти взятый зъ житя-бутя нашихъ карпатскихъ Гуцуловъ. Герой драмы представленый такъ якъ въ романѣ, только конець его рожнится: въ драмѣ гине онъ зъ руки своеи милои, а въ повѣсти онъ попадаеся въ руки правосудія и гине отъ ката.

— „**Мѣсяцословъ на 1884 годъ**“ выйшовъ недавно въ Унгварѣ накладомъ общества св. Василія Великого. Есть се вже XVIII тый въ порядку мѣсяцословъ того общества.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Ол. Г. Стрыянъ. Отповѣди Вашои на напастливѣ зачѣпки звѣстнои часописи мы не помѣстили, бо остаточно они Вашой праци не пошкодятъ, а читателѣвъ „Дѣла“ только знудилобы — доказуючи правду того, о чомъ вже загально всѣ пересвѣдченѣ. Впрочѣмъ мы, на сколько лишь можемо, выстерѣгаемося *всякои полемики*, котра лишь руйнуючо а не будуючо може въ нынѣшнѣй хвили вплывати на загалъ Русиновъ. — *Вп. Дописоват. зъ Скалата.* Звѣстки Вашѣ будемо мѣстити все радо, если только будутъ опиратися на правдивыхъ фактахъ. Цѣкаво булобъ знати, якимъ то чиномъ перейшовъ Вашъ шпихлѣръ громадскѣй въ руки дѣдича? Що до выпущеня звѣстныхъ грунтовъ въ посесію жидамъ а не христіянамъ за тіи самѣ грошѣ, — то мусѣла бути запевне ще якась рѣшаюча причина. Впрочѣмъ — вольно. *Вп. Ф. С. въ Доброгостовѣ.* До конца 1883 р. належится ще 2 зр. 50 кр. *Вп. И. К. въ Радеховѣ.* „Strażnica pol.“ буде и дальше выходити.

Подяка.

Всѣмъ моимъ щирымъ другамъ и знакомымъ, котрѣ по причинѣ смерти моеи жены, Каролины зъ Глязеровъ Рудницкои, упокоившоися дня 23 грудня 1883 р. — оказали менѣ и моѣй цѣлой родинѣ свое щиро-сердечне сочувство, и старалися въ томъ страшномъ горю, яке насъ несподѣвано постигло, принести намъ щиру отраду, складаю найсердечнѣйшу подяку.

Особенно Вы, Вч. отцѣ духовнѣ: Балтаровичь зъ Ремѣзовець, Луцыкъ зъ Годова, Кунчевичь зъ Розгадова, Зарицкій зъ Коропця, Заяцъ зъ Богутына, Яновичь зъ Кального, Габрусевичь зъ Махновець и Копачь зъ Бобщанъ, за тое, що незважаючи на несприяючу пору року, прибулисьте съ родинами Вашими отдати Покойницѣ остатню прислугу, — надто Вы Всч. отче Луцыкъ за Вашу щиру и сердечну промову посмертну; — дальше Вы, Вп. Пане Рапсъ, за Вашѣй щирѣ и безъинтересовно посвященѣ старання, щобы покойницю отъ неумолимои смерты выратучати; — вконци Вы, Вп. Паньство Чижды, за тое, що черезъ цѣлый часъ слабости покойницѣ, неутомимо не отступалисьте ей ложа, — прійметъ отъ мене и отъ цѣлои моеи родины сердечне щиро-руске Спаси-Богъ!

Поморяны, въ грудню 1883.

Михайло Рудницкій, гр. кат. парохъ, съ родиною.

Подяка.

За точне, совѣстне, съ всякими вымогами артизму и нашого святого обряда выдѣланье иконостаса и престола; дальше за хорошe вымальованье церкви въ Жужелю складае комитетъ парохіяльный панамъ **Маерскому** и **Табиньскому** симъ письмомъ прилюдну подяку.

О. К. Селецкій,
настоятель комитету.

МАВРИКІЙ БАЛЛАБАНЪ

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій ч. 8

Поручае свой богатый складъ **полотенъ, столового бѣля** зъ первостепенныхъ фабрикъ такожь полѣпшеныхъ машинъ до шитя системы Зингера зъ славныхъ фабрикъ Клеменса Милдера и Зайдель & Наймань въ Дрезднѣ **съ 5-лѣтною гваранцією.**

Иглы, иитки, бавовна до робленя панчохъ

(1—3) по дуже умѣреныхъ цѣнахъ.

5 киловѣ

БОЧОВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочовка	Гегеляйского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелел. стол. ароматичвого	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повыше наведенѣ цѣны розумѣются вразъ съ бочовкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный отбиратель жадныхъ больше коштовъ не поносить. Купуючи вина особисто только у продуцентовъ ручитъ за здоровѣ добрѣ, натуральнѣ и лучшѣ вина якъ въ Вершецъ, и просить о ласкавѣ замовленя. (10—?)

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE.

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö.W.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „**Просвѣта**“ и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрниковъ Статутовъ и 1 примѣрн. поданя до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“
ул. Сркабковска ч. 2.

„МЕРТВІЙ ДУШѢ“

гумористична повѣсть Николая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ“ отъ Выдавництва“ (278 сторѣнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Стауропигійскѣй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкомъ 8 зр. 40 кр.)

Дѣстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дѣстати слѣдуючѣ праць бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образковъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ОТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНѢЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНОМЪ ВѢЧУ РУСИНОВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Доходъ зъ першого твору призначуе Родина покойника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

ПОХОДЪ СОБЕСКОГО

подъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дѣстати можна въ администраціи Дѣла.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 147. Львовъ, Субота 31 грудня 1883 (12 сѣчня 1884). **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ой год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пѣдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пѣдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тѣлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вѣльнѣ отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше Почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ пл. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на пѣвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на пѣвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл. на пѣвъ року . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рѣкъ . . 16 рубл. на пѣвъ року . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . . 5 рубл. на пѣвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницъ, окрѣмъ Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: 19 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Запросины до предплаты
на рѣкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рѣкъ выдавництва *„Дѣла“*. Съ поновленными силами, съ надѣєю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнѣй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пѣдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пѣднимаємося дальшихъ трудѣвъ для добра нашои Руси.

Не маємо намѣреня наводити тутъ всѣ добрѣ и спасенній плоды нашихъ змаганъ и трудѣвъ за чотыро-лѣтный часъ выдаваня нашои часописи; о нихъ знає чей кождый нашъ читатель, а и исторія нашого народно-культурного розвою зрегиструє ихъ совѣстно. Пѣдъ тымъ взглядомъ мы смѣло глядимо въ будучнѣсть. Однакъ стѣлько нехай намъ вѣльно буде сказати, що „Дѣло“ съ своєю програмою, поставленою першимъ єи основателемъ, завсѣгды — въ добрыхъ и лихихъ хвилях въ нашѣмъ народнѣмъ житю — стояло непохитно и неустрашимо на сторожи правъ нашихъ народныхъ, смѣло и съ почутьемъ святости бороненого дѣла вздержувало всѣ ворожѣ напоры и ѣтбивало тысячнѣ напасти на рускій нарѣдъ — а рѣвночасно вказувало путь до всенародного добра и щастя. И съ гордостею въ души теперь бачимо, що галицка Русь нынѣ вже не тая, що була передъ чотырма роками. Замѣсть сонливои байдужности нашои интелигенціи — бачимо нынѣ майже всюды рухъ народный, чуємо живе битье народного пульсу. Замѣсть поспѣльного недовѣрюваня, пѣдозрѣваня — бачимо нынѣ загалъ Русинѣвъ въ згодѣ при всякихъ всенародныхъ дѣлахъ и лишь сердечно бажаємо, щобы тая братня згода що-разъ бѣльше скрѣплялася въ нерозрывну звязь щирои поспѣльнои любови, недоступнои для нѣякихъ ворожихъ а хитрыхъ покусъ, хотячихъ насъ на ново розъединити. Бачимо нынѣ всюда неупинну а ревну роботу нашои интелигенціи особенно нашого патріотичного духовеньства надъ нашимъ сельскимъ и мало-мѣщаньскимъ народомъ, бачимо такожь — що ѣсть рѣчею для насъ безконечно радѣстною — роботу народну въ самѣмъ нашѣмъ простѣмъ народѣ. Словомъ, ѣтъ початку нашихъ трудѣвъ до нынѣ — мы бачимо великій поступъ до лучшого въ нашѣмъ народнѣмъ житю. А се додає намъ тѣлько охоты и жару до дальшои нашои працѣ въ дотеперѣшнѣмъ направленю.

Якъ доси бувало, такъ и на будуще часопись наша тѣсно буде звязана съ долею руско-народною, буде ѣтблыскомъ чи народнои радости, чи народного горя. Якъ доси, такъ и на будуще буде органомъ не якого тамъ товариства або якои партіи, але органомъ цѣлои Руси широкои. Окликъ нашъ *„Русь для Русинѣвъ и черезъ Русинѣвъ“* — буде и на дальше згортати розсѣяныхъ черезъ всякій злощастній невзгодины сынѣвъ Руси въ одну могучу громаду, щиро бажаючу силы и славы единои матери — Руси.

Якъ доси, такъ и на будуще будемо звертати нашу увагу на всѣ стороны нашого народного житя. По-при дѣла политичного и суспѣльного значеня не спустимо зъ ока, а противно, будемо велику увагу звертати на дѣла економичнѣ, — бо ѣтъ економичного быту нашого народа зависитъ и наше національне та суспѣльне здвигненье. Щобы въ „Дѣлѣ“ могло мовь въ зеркалѣ ѣтбиватися вѣрно житье наше народне въ цѣлѣй Руси, мы запросили многихъ здѣбныхъ и дѣятельныхъ патріотѣвъ нашихъ по всѣхъ сторонахъ нашои землѣ въ Австріи и въ южнѣй Россіи до періодичного надсыланя намъ основныхъ дописей про житье-бутье нашои интелигенціи и нашого простолюдина. Тую просьбу пѣдносимо на сѣмъ мѣсци такожь до **всѣхъ** нашихъ Вп. Родимцѣвъ, охочихъ запомагати нашу часопись своими дописями и звѣстками.

Понеже фейлетонъ въ нынѣшнѣй порѣ має дуже велике значенье, то мы постаралися о цѣкавій белетристичній и науковій працѣ нашихъ найлучшихъ писателѣвъ въ Галичинѣ и за кордономъ. Съ новымъ рокомъ буде введена въ „Дѣлѣ“ нова рубрика „Оглядъ часописей“, въ котрѣй будутъ региструватися що найважнѣйшій голосы всякихъ часописей, передовсѣмъ галицкихъ, маючій яку-небудь важнѣсть для Русинѣвъ. Тая рубрика буде мати важне значенье особливо для тыхъ читателѣвъ, котрій не маютъ случайности читати бѣльшого числа газетъ.

Просимо нашихъ Вп. Родимцѣвъ не забувати такожь на велике значенье выдаванои при „Дѣлѣ“ — *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*, котрои вже доси выйшло 13 томѣвъ, а котра майже зовсѣмъ вже выперла зъ рускихъ домѣвъ лектуру повѣстей на чужихъ языкахъ, а подає на рѣднѣй мовѣ европейскій взѣрцѣ высокихъ творѣвъ людского духа.

„Дѣло“ и **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“** будутъ выходити въ р. 1884 въ такѣмъ самѣмъ объемѣ и въ такѣй же порѣ, якъ сего року. *„Дѣло“* що вторника, четверга и суботы, а *„Библіотека“* два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на рѣкъ **12 зр.**, на пѣвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей“** выноситъ: на рѣкъ **5 зр.**, на пѣвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рѣкъ лишь 4 зр., на пѣвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рѣкъ 12 рублѣвъ, на пѣвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рѣкъ 16 рубл., на пѣвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рѣкъ 5 руб., на пѣвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючій Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дѣстанутъ **даромъ** початокъ славнои повѣсти Маврикія Іокая *„Золотый человѣкъ“*, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдує пересылати (найдогѣднѣйше переказомъ почтовымъ) до **„Администрациі Дѣла во Львовѣ“.**

При письменнѣмъ **замовленю** „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого має часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рѣвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатниковъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надѣслали, бо съ кѣнцемъ року редакція муситъ выровнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

Надгробне слово рокови 1883.

Простѣтъ ему! Ѣнъ и самъ не знавъ добре, що чинивъ! Аджежь ѣнъ бувъ рокомъ „pracy organicznej“, — и вже се одно ореченье повинно будити въ васъ милосердіе.

Родився ѣнъ шляхтичемъ-войовникомъ, пѣдъ авспиціями збанкротованого и безъ пенсіи зъ службы выдаленого войовника Марса. Се народженье було иронією и заразомъ ворожѣбою его житя. „Бляга будетъ имя ему“ — стояло написано надъ его колыскою, — и ѣнъ радъ не радъ мусѣвъ остатися вѣрнымъ свому призваченю.

Выхиливши голову зъ колыски часу, ѣнъ почавъ лепотѣти: „Zgoda! Zgoda! Bracia Rusini i bracia Polacy!“ — и почавъ збирати фонды на перекупленье выборцѣвъ. Ще не встигъ ѣнъ навчитися мыслити, коли почавъ кс. Каминцѣ нашептувати идеѣ до его брошуры о интернатѣ Змартвыхвстанцѣвъ, въ котрѣй въ поза фразъ о толеранціи и любови виднѣвсь езуитска ряса.

Чи дивно вамъ, що ѣнъ ѣтъ малку почавъ розбивати на гладкѣй дорозѣ, почавъ нападати людей, котрі грозили стати въ дорозѣ его самовладству? Аджежь ѣнъ бувъ зъ покольня Марса и сердечно ненавидѣвъ нешляхетныхъ противниковъ. Даятого то ѣнъ скосивъ такихъ противниковъ, якъ Барвѣньскій, Рожаньскій та Церкевичь...

Выборы до сойму галицкого були его найулюбленѣйшою працею; а самі нарады того сойму були для него великимъ празникомъ. „Вилами молоко ѣли, по борщи ходаками ходили, по бородѣ текло, а въ ротѣ сухо було,“ — таку учту заставивъ ѣнъ нашому народови пѣдъ пышною назвою „pracy organicznej“. Возрадувався „Czas“ благодатями его, а „Kurjer Lwowski“ изъ опозиційного органу перемѣнився въ славословный.

Руске Вѣче було ему дуже немиле и ѣнъ пѣдбуривъ цѣлу купу свого хробачя, щобъ якъ стѣй розточило тій фундаменты, котрі поклавъ рускій народъ пѣдъ будову своєи будучности. Хробачье кинулось и хочь фундаментѣвъ не розточило, то все таки скрипу и писку наробило великого.

Дивне якесь уподобанье найшовъ ѣнъ въ кс. Стояловскѣмъ. „Сей есть сынъ мой возлюбленный, о немже бляго-волихъ“. И кинувся той сынъ возлюбленный съ огнемъ гѣднымъ небѣжчика Донъ-Кихота уничтожати рускій календарь. „Але вѣтрякъ, замахнувши могучимъ крыломъ, вшибъ ѣтважного рицаря въ коня и зломавъ ему одно або два ребра.“

Вы тямите, якъ ѣнъ щиро радувався заложеньемъ „goralni narodowej“ за мужицкій грошѣ? Але не кладѣтъ ему того въ за надто велику вину, тымуючи, що ѣнъ зовсѣмъ не смутився посрамленіемъ галицкои автономіи краєвои и галицкого шкѣльництва на соймѣ краєвѣмъ.

Святкованье памяти Яна Собѣского, того великого героя, що другимъ помагавъ а собѣ помогчи не мѣгъ, було зовсѣмъ его дѣломъ. Ѣнъ пѣдшепнувъ львѣвскѣй радѣ мѣскѣй знамениту идею: наказати Русинамъ илюминувати ѣкна, щобъ опѣля можна кричати: „Nawet Rusini korzą czoła i pokłon biją.“

Але бляга его проявлялася не тѣлько на поли пустомельства. Ѣнъ умѣвъ бути и продуктивнымъ и ѣбдаривъ насъ желѣзницею трансверзальною и неѣтлучными ѣтъ неи Schweiggeld'ами, та банкомъ краєвымъ и ѣтлучнымъ ѣтъ него п. Вротновскимъ съ его планами реформы галицкого чоловѣчества. Користи желѣзницѣ трансверзальнои — то канарокъ на деревѣ, а Schweiggeld-ы — воробець въ жмени. Користи банку краєвого — то музика будучности, а 8-тысячна пенсія уплачувана п. Вротновскому, то грунтъ. Beatus ille qui procul negotiis“ — сказавъ п. Вротновскій получивши пенсію и поѣхавъ за границю. Невдячна Галичино! Ты не пѣзналася на тѣмъ чоловѣцѣ, котрый хотѣвъ тебе основно арефармувати: що есть въ нутрѣ твоѣмъ, то мало ѣути на верха, а що на долинѣ, то мало ѣути на горѣ. Але ты не приняла его благодѣяній, и ще й наругалась ему. Але не смѣйся передчасно! Ѣнъ поѣхавъ до Марсилія организувати фльоту на Чорнѣмъ Мори и колись, одного прекрасного ранку, прійдутъ на потѣху и на пѣдмогу тобѣ — фотографіи тои фльоты, такъ якъ прійшли въ р. 1864 на поратунокъ упадаючому повстаню!

На его мѣсце дѣстали мы п. Згурского съ его 18 „банками людовыми.“ Коли той не пѣднесе насъ такою машиною ажь въ трете небо самого абстракційного добробыту, то вже певно нѣяка сила не пѣднесе насъ туды. Тожь мужаймося и радуймося, бо п. маршалокъ краєвый ѣдитъ за насъ.

Вы гадаєте, що сей небѣжчикъ, котрого мы отсе похоронили, не смутився тыми крадѣжами и „nieporządk-ами“, котрі при кѣнци его панованя якось епидемично почали выкрываться въ рѣжныхъ сторонахъ нашои богоспасаємои Галиси почавши ѣть головы, ѣть котрои звычайно рыба починає воняти, т. є. ѣтъ Выдѣлу краєвого? Але що жь, хочь и якъ прикро було ему бачити ті непорядки, то прецѣ далеко прикрѣйше було ему бачити — ѣткрываньe тыхъ непорядковъ, бо ѣнъ знавъ прецѣ, що они суть въ прямѣй линіи его власными дѣтьми, а котрому жь батькови хочеся бачити своихъ дѣтей обнаженыхъ и выставленыхъ на позорище цѣлого свѣта? И отъ ѣнъ старався єлико возможно ажь до своєи смерти прикрывати ихъ опанчею таємничости, и доперва будущій рѣкъ покаже, кѣлько ихъ на правду здужавъ укрыти.

Коли ѣ вы хотѣли судити его по множеству прегрѣшеній его и по множеству злыхъ намѣрѣвъ его, то певно вамъ прійшлосьбы кинути каменемъ на его могилу. Але судѣтъ его такожь по множеству глупоты его и по множеству вашои опозиціи, а судъ вашъ певно выпаде въ такѣмъ разѣ лагѣднѣйшій.

Бо пригадайте собѣ Добростаны и Турку, и Калушъ и Комарно, где посрамленій були великій поборники всенароднои бляги. Пригадайте собѣ посрамленіе имени кс. Стояловского передъ кратками судовыми и имени гр. Конарскихъ передъ судомъ цѣлои Европы. Пригадайте собѣ разрушеніе „partyi narodowej“ въ Куликовѣ и банкротство „braci mojżeszowego wyznania“ въ Бродахъ. Пригадайте собѣ упадокъ проєкту о ѣтбираню касъ громадскихъ и 8-тысячный выдатокъ „Macierzy polskiej“ на выданье 10 кепскихъ книжокъ популярныхъ, — пригадайте собѣ, що противники вашій сильній бѣльше ротомъ нѣжь руками, бѣльше грошемъ, нѣжь головою, бѣльше пустымъ блескомъ, нѣжь правдивою вартостею — пригадайте собѣ все те и „не убойтесь страха нощнаго!“

А закимъ выречете судъ надъ небѣжчикомъ симъ, загляньте въ глубину душѣ своєи и въ нѣдро розуму свого и помѣркуйте, скѣлько вы скористали въ боротьбѣ съ нимъ! О кѣлько чувства вашій сталися чистѣйшій, высшій и сильнѣйшій! О кѣлько знанье ваше збогатилося! О кѣлько мысль ваша окрѣпла и выяснилася! О кѣлько поѣбольшився скарѣбъ вашого досвѣду! О кѣлько сильнѣйше розгорѣвся огонь вашого патріотизму! И все те положѣтъ на праву вагу, мѣжь добрі дѣла небѣжчика. А коли помимо того злі его дѣла почнутъ переважати, то положѣтъ на праву вагу ще й зеленый листокъ надѣѣ на красну будучнѣсть — а ѣнъ певно переважитъ!

Ѣтъ Впр. І. Жуковского,

выслуженого Схоластика митропол. капитулы львѣвскои одержуємо слѣдуючій:

УВАГИ,

котрій Всеч. Зѣбранье ѣтпоручниковъ деканальныхъ при обрадахъ дня 10 (22) сѣчня зволитъ увзгляднити.

Конечна заходитъ потреба, щобы священьство нашихъ обохъ дієцезій выслало теперь депутацію до Вѣдня, котра о тое мав старатися, щобы въ думѣ державнѣй нужденный станъ нашого священьства увзгляднено, и належита дотація для него установлена була; котра про тое и Єго ц. к. Величеству цѣсарю Францъ Іосифу, и пп. министрамъ въ пропамятныхъ письмахъ его станъ выложити и въ имени его основну петицію до обохъ палатъ думы державнои внести мав; бо наше спеціяльне лихе положенье и причины тогожь и Єго ц. к. Величеству и пп. министрамъ ледви по части знанѣ, а членамъ обохъ палатъ думы державнои по бѣльшѣй части цѣлкомъ незнанѣ. А однакожь дотація священьства руского не загально якъ священьства прочого католи

въ державѣ и священьства латиньского въ Галичинѣ, але ведля спеціяльныхъ его ôтношень трактуватися повинна.

А тіи спеціяльнѝ его ôтношеня суть:

1) Русины галицкѝ, яко католики греческого обряда, въ вѣрѣ нѣчимъ не рôжнятся ôтъ прочихъ католикôвъ, рôжнятся тôлько ôтъ нихъ въ обрядахъ церковныхъ; а передовсѣмъ важною есть рѣчею, що священикамъ рускимъ вôльно есть передъ рукополаганьемъ женитися. Отожь рускѝ священики не суть самѝ про себе, якъ священики латиньского обряда, але суть ôтцями родины. Отжежь при дотаціи по части въ грунтахъ ерекціональныхъ, загально на много дрôбныхъ парцель подѣленыхъ, по части въ додатку до конгруы состоячôй, яко сотрудники и капеляны мѣсцевѝ маючи всеи пенсіи 210 вр. а. в., а яко парохи дотацію 315 вр. а. в. ще за цѣсаря Іосифа II установлену, — якъ же можутъ при такъ скудноѝ дотаціи, котра ще рôжными данинами такъ приписаными якъ и въ морального почутя походячими значно уменшався, выжити съ родиною, часто численною?! Не тôлько упослѣдженѝ суть въ дотаціи по-при священикахъ латиньского обряда, але и гôрше суть дотованѝ, якъ слуги при урядахъ, нужденно мусятъ жити, рѣдко коли можутъ стягнутися на поживнѣйшій кормъ, а при такôй дотаціи якъ можутъ дѣтей, часто кôлькоро разомъ въ школахъ утримувати? Всѣмъ урядникамъ и официрамъ войсковымъ при теперѣшныхъ такъ дорогихъ часахъ значно пôдвышено пенсіи; достойно и праведно есть, щобы и священикамъ рускимъ назначена була потребамъ ихъ ôтповѣдна дотація, хочь така, яку маютъ священики православнѝ на Буковинѣ, або щобы имъ признанѝ були, якъ учителямъ квинквенія.

2) Вже за правительства австрійского переведено регуляцію рускихъ парохій, але дуже некористно якъ для народа, такъ и для душпастырѣвъ; знесено бо тôлько въ архидіецезіи львôвскôй надъ 600 самостôйныхъ парохій, и тіи яко филіи поприлучувано до иншихъ душстаровництвъ, такъ що многѝ парохіи и капеляніи маютъ по кôлька, ба навѣть по шѣсть церквей въ рôжныхъ мѣсцевостяхъ (н. пр. въ Войниловѣ, калуского повѣта съ числомъ душь 1400 безъ системизованого сотрудника), въ которыхъ то церквахъ чергою богослуженье и катихизація по приписамъ ôтправлятися маютъ, що для душпастырѣвъ есть утяжливо, а для народа некористно, бо позбавленый есть спôбности належного морального и религійного наставленя; а для душпастырѣвъ въ такои регуляціи парохій двоякѝ походятъ некористи:

а) Що при тыхъ афиліованыхъ церквахъ, давныхъ парохіяхъ, находятся грунты ерекціональнѝ, котрѝ душпастыреви въ конгруу суть вчисленѝ, але про ихъ ôтдаленôсть ôтъ вѣка несправленѝ, малый тôлько и далеко меншій пожитокъ приносятъ, якъ въ инвентарѣ парохіяльнôмъ въ мѣру прочихъ грунтôвъ тои самои мѣсцевости есть почисленый съ шкодою душпастыря.

б) При регуляціи парохій подѣлено тіижь на парохіи и капеляніи мѣсцевѝ, съ опредѣленьемъ, що капеляны, котрѝ рôвну съ парохами маютъ працю, хотяй такожь бенефиціяты, далеко меншу якъ парохи дотацію (конгруу) получаютъ, до недавна рôчно тôлько 150 вр., теперь 210 вр. а. в., а такихъ капеляній на шкоду священикôвъ постановлено надмѣрно много, бо въ діецезіи перемыскôй бôльше якъ пяту часть, а въ архидіецезіи львôвскôй бôльше якъ четверту часть всѣхъ самостôйныхъ душстаровництвъ; и то межи капеляніи почислено приходы надъ 1200 до 1400 душь числячій, въ которыхъ ведля нормаліевъ при пароху и системизованый сотрудникъ бути повиненъ.

3. Латиньскѝ парохіи маютъ свôй fundus instructus, яко то: робочій конѣ, коровы, збôже, возы, плуги и иншѝ орудія господарскѝ; русинѝ парохіи того всего не маютъ; рускій священикъ, чи то администраторъ, чи парохъ, если не маѣ помочи ôтъ родины, обнявши парохію, не маѣ чимъ грунтôвъ ерекціональныхъ обробити, и кôлька лѣтъ минаѣ, закимъ потрѣбный до господарства инвентарь може собѣ приспособити; а тымъ часомъ грунтъ недостаточно управляный далеко меншій пожитокъ приноситъ, якъ въ инвентари парохіяльнôмъ почисленый. Се належитъ увзгляднити.

4. Пріемы епитрахильнѝ за дѣйства, до которыхъ душпастырь въ уряду не есть обовязанѝй, на желанье поодинокихъ прихожанъ отправлюванѝ, безъ котрыхъ моглобы обойтися, якъ за похороны, при котрыхъ священикъ тôлько упослѣженѝ суть иншій сотаній священнодѣйства самыхъ, не повиннѝ въ конгруу душпастырови вчислятися: бо такій труда священика, при котрôмъ свое господарство, жерело своихъ удержанья имѣетъ и съ шкодою его дому лишаѣ, послугуе на особные выпадгородженье; и урядники цѣсарскѝ, маючи свою постолну пенсію, при комисіяхъ замѣсценыхъ побираютъ иныхъ діеты, котрѝ имъ въ пенсію не вчисляются.

5. Належитъ просити, щобы душпастырѝ не були обложенѝ, якъ того въ Regierungsvorlage передъ кôлькома лѣтами въ домѣ державнôй предложеной выматано, предкладати фасіи всѣхъ своихъ пріемôвъ, потôмъ урядами политичными справджатися маючій, бо при тôмъ священьство на многѝ секатуры булобы выставлене.

6. Рускѝ священики особливо яко администраторы парохій часто на великѝ утраты суть выставленѝ, бо часто буваѣ, що священики и то ревнѣйшѝ, закимъ доступлятъ щастя, уаыскати презенту на яку парохію або капеляніе, черезъ кôлькапайцять лѣтъ кôлькапайцять разъ принужденѝ суть съ своими родинами и придбанымъ загосподарованьемъ часто въ далекѝ стороны недобровôльно на иншу администрацію перепроваджатися, скоро иншій священикъ презенту на парохію ними администрованую получитъ. А таке примусове перепровадженье есть очевидно ихъ матеріяльною руиною; отже просити бы належало, щобы администраторы парохій за таке примусове перепровадженье на иншу администрацію получали ôтповѣдне ôтшкодованье съ фонду религійного.

7. Депутація, котра маѣ выслатися, и то на коштъ цѣлого священьства, бо трудно, щобы кто на свôй коштъ до Вѣдня ѣхати и тамъ довше, якъ сего буде треба, забавитися мôгъ и хотѣвъ, маѣ выбратися въ поважнѣйшихъ и свѣтлѣйшихъ душпастырѣвъ (e clero curato, о котрого справу ту ходитъ).

На тую депутацію повиннѝ всѣ священики обохъ діецезій певный датокъ якъ найскорше зложити, котрый Всесвѣтлѝ Ординаріяты зволятъ назначити, бо тая депутація въ интересѣ всѣхъ священикôвъ маѣ дѣлати.

8. Най тая депутація такожь въ имени рускаго галицкаго священьства предложитъ и Єго ц. к. Величеству и пп. министрамъ прошенье, щобы вже якъ найскорше теперѣшне провизоріюмъ въ правленю архидіецезією львôвскою, другій вже рôкъ треваюче, устало, и дѣйстный митрополитъ галицкій бувъ именованый; бо вѣрный рускій галицкій народъ пôвтретя миліона душь числячій, тужитъ и сумуе, що не маѣ такъ довгій часъ свого митрополита, а такъ и въ палатѣ панôвъ анѣ одного заступника не маѣ.

І. Жуковскій, высл. Схоластикъ.

ДОПИСИ.

Ôтъ Яворова.

Дня 6 (18) грудня с. р. ôтбулася музикально-дѣкляматорска продукція воспитанниць дѣвочого наукового заведеня при монастырѣ инокинь Ч. св. Василія Вел. въ Яворôвѣ въ присутности прокуратора монастыря Впр. о. крылошанина Лозиньского, управительства заведеня, учительокъ и сродникôвъ воспитанниць. Игра воспитанниць на фортепянѣ, спѣвъ и деклямаціи на рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ языкахъ були выконанѝ хорошо съ належною прецизією на повне вдоволенье всѣхъ гостей, межи котрыми були знатоки музики и спѣву. Повна признательность належитъ Преч. инокинямъ, управляючимъ сими пильми пожиточнымъ образцевымъ заведеньемъ, яко и ЧЧ. панямъ учителькамъ, именно: К. Кресиньскôй, М. Каталиньскôй, Е. Моты[illegible]ôй, и Л. Обôсть, котрѝ яко здôбнѝ педагогистки-учительки провадятъ воспитанниць въ моральнôмъ и науковôмъ взглядѣ примѣрно и солѣстно, и съ пожертвованьемъ трудятся около процвѣтаня сего многоважного и многопожиточного для нашои будучности воспиталища. Въ заведеню Яворôвскôмъ учатъ здôбнѝ учителѝ и учительки тыхъ самыхъ предметôвъ наукôвыхъ и чужихъ языкôвъ, музики и пр., що въ чужихъ того рода заведеняхъ.

Лежитъ то въ нашôмъ власнôмъ добре зрозумѣлôмъ интересѣ тое заведенье якъ до теперь, такъ ще бôльше на дальше всѣми силами крѣпко и неутомимо якъ матеріально такъ и морально пôддержувати и охороняти — зô взгляду на „опасность времене“ и на часы.

Зъ Комарна.

Переѣздячи 8 сѣчня н. с. черезъ Комарно, вступивъ я до тамошнои читальнѣ, где саме ôтбувалися загальнѝ зборы. Обширна комната читальнѣ переповнена була членами и нечленами, старыми и малыми, хлопцями та дѣвчатами. Сама комната пристроена образами и добре освѣтлена. За столомъ засѣвъ старенькій парохъ Комарна о. Лавровскій, выбраный предсѣдателемъ збору; на секретарѣвъ покликавъ ôнъ Андрѣя Коса и Дмитра Ôльхового. О. Лавровскій отворивъ зборъ и давъ першій голосъ Михайлови Прухницкому, головѣ читальнѣ. Сей промовивъ грôмкимъ голосомъ до зобраныхъ такими словами: „Братя! Съ часомъ и мы збудилися зъ глубокого сну, и мы пôзнали, где правда, где наука. Анѣ жадна агитаційна сила, анѣ намова зъ высшихъ сферъ, а тôлько наша власна воля спонукала насъ до того и рôкъ минувъ, якъ оснували мы собѣ товариство читальню. Симъ дѣломъ занялися мы самѝ, безъ проводу добрыхъ людей, тожь и въ несвѣдомости нашôй мусѣли мы поборювати многѝ перепоны. Въ такъ короткôмъ часѣ, а вже знайшлися злѝ люде, котрѝ хотѣли шкодити нашому товариству. Але годится и то сказати, що найшлися добрѝ люде, котрѝ сприяли намъ, заохочували до дальшого труду та пôдпомагали насъ датками, часописями та книжками. Братя! ту наша школа, ту наша просвѣта! Пôдъ тою стрѣхою научилися мы исторіи нашихъ предкôвъ, князѣвъ та козакôвъ. Въ першôмъ роцѣ нашого просвѣщеня пôзнали мы, кто намъ ворогомъ а кто пріятелемъ. Ту пôзнали мы, ôтъ кого маѣмо чого домагатися. Пôзно взялися мы до дѣла, тому жь працюймо скватно, щобысьмо стали на рôвнѣ съ другими нашими братами, — а того не збороняютъ намъ нашѝ конституційнѝ права анѣ нашъ найяснѣйшій Монарха. Дѣяльность моя кождому зъ Васъ звѣстна: о кôлько силъ моихъ, дбавъ я о нашу читальню. Дякую Вамъ, що удостоилисьте мене выбрати своимъ головою, и ще разъ взываю Васъ до спôльноѝ працѣ и до численнои участи въ читальни, а тогды:

Слава наша не поляже!
Не поляже а розкваже,
Що дѣялось въ свѣтѣ,
Чія правда, чія кривда
И чіи мы дѣти!“

Потôмъ здававъ свое справозданье секретарь Онуфрій Гелемей а по нѣмъ касіеръ Олекса Пеленьскій. Сей ôтчитавъ доходы и выдатки читальни; зъ нихъ довѣдалисьмося, що читальня мала 89 зр. выдатку а 80 кр. недобору. О. Лавровскій зъ Клôцка внѣсъ дати уступаючому выдѣлу слово довѣрія, на що всѣ згодилися. Ôтчитано и одобрено затымъ статуты читальнѣ. Ôтсюда приступлено до выбору нового выдѣлу, въ которого складъ вôйшли мѣщане: Михайло Прухницкій яко голова, Михайло Ôльховый заступникъ головы, Дмитро Ôльховый секретарь, о. Никола Колтунюкъ касіеръ, Олекса Пеленьскій бібліотекарь, Иванъ Добровольскій и Гаврило Лѣтыньскій заступники выдѣловыхъ. По выборѣ выдѣлу хоръ мѣщанъ ôтспѣвавъ основателямъ читальнѣ „Многая лѣта“, а ôттакъ наступили вечерницѣ. Хоръ пôдъ проводомъ Веч. о. Н. Колтунюка ôтспѣвавъ „Щасть намъ Боже“ и „Верховино“, а потôмъ Дмитро Ôльховый выголосивъ слѣдуючій стишки свого утвору.

Минула весна и лѣто тепленьке
Минуло время и вѣки тяжен кій
Минуло рабство, а настала воля, —
Лишь не минула лиха наша доля.
Братя нещастнѝ, що жь маемъ дѣлати,
Щобъ ту лиху долю ôтъ насъ ôтогнати?
Гаразду для себе и славы давноі
Кождый радъ желавбы для ôтчины своéй.
На се мудрѝ люде таку дали раду,
Що тôлько просвѣтовь дôйдемо до лáду.
Тôму то преиного книжокъ написали
Та газетъ усякихъ понавыдавали.
Тôлько любій братя зъ сего користаймо,
Та до сей Читальнѣ громадно ступаймо,
Учѣмся, читаймо.
Не жалуймо труду,
А колись зъ насъ будуть просвѣщенѝ люде!

Всѣ присутнѝ прияяли сей стихъ оплесками, а на лици кождого малювалась радôсть и охота. Потôмъ хоръ ôтспѣвавъ ще „Миръ вамъ братя“ и „Мы въ лугъ пôйдемъ.“ Присутнѝ такъ були розъохочений, що сейчасъ приступило 13 новыхъ членôвъ, а мѣжь тыми и 3 дѣвчата: Софія и Юлія Прухницкѝ и Євдокія Квасовичева. Можна сказати, що въ читальни комарняньскôй взôрцевый порядокъ. Членôвъ на той рôкъ було 76, а надѣя есть, що сего року буде о много бôльше якъ 100, бо и жѣнки тожь приступаютъ въ члены.

Случайный гôсть.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Вѣсти про коалицію австрійскихъ аристократôвъ противъ угорского предложеня о мѣшаныхъ супружествахъ*) не були позбавленѝ реальноі пôдставы и хочь цѣла акція не маѣ того характеру, якій приписували ей нѣмецко-либеральнѝ газеты, то все таки есть доконанымъ фактомъ, що въ послѣдныхъ часахъ зголосилося 21 австрійскихъ магнатôвъ, маючихъ индигенатъ въ Угорщинѣ съ жаданьемъ признаня имъ права голосу въ палатѣ угорскихъ панôвъ. Мотивы сего кроку маютъ характеръ бôльше религійно конфесійный або антисемитскій, якъ политичный и тому то не можна въ цѣлôмъ руху добачати нѣякого небезпеченьства для теперѣшноі системы або личности президента угорского кабинету Тиссы.—Католицкѝ кружки нѣденьскоі аристократіи не могли глядѣти обоятно, якъ справедливо замѣчаѣ одна угорска газета, на борбу, котру веде ôтъ довшого часу угорскій епископатъ разомъ съ одною частею угорскоі аристократіи противъ либеральноі управы. Борба тая вызвала загальный интересъ въ Австріи, а пытанье религійныхъ интересôвъ, що дотеперь держалося въ рамцяхъ теоретичноі дискусіи, набрало въ виду внесеного угорскимъ правительствомъ закона реальнѣйшій видъ. Ревнѝ угорскѝ католики зачали глядѣти за союзниками, по сѣмъ боцѣ Литавы и иниціятива въ тôй справѣ есть ихъ дѣломъ. Внесеный угорскимъ правительствомъ законъ маѣ природныхъ противникôвъ въ сторонництвѣ антисемитôвъ, котрѝ поклали собѣ задачею не допустити до его ухваленя, щобы придавити буту жидôвъ. — Чи цѣлый рухъ выкликаный въ кружкахъ австрійскоі аристократіи буде мавъ яке практичне значенье — се друге дѣло. Агитація противъ закона, що маѣ бути на ново внесеный въ палатѣ панôвъ, спонукала такожь и правительство до енергичнѣйшоі акціи въ его користь, бо хочь непринятье закона не грозитъ кризою кабинету, то все таки булобы для Тиссы дуже непріятно, наколи бы ему довелося другій разъ стати въ роли побѣдженого. Въ виду вилыву, якимъ розпоряджаѣ Тисса, булибы отже голосы австрійскихъ аристократôвъ майже безъ значеня. Зъ другои стороны стрѣчаѣся плянъ интервенціи австрійскихъ аристократôвъ въ угорскôмъ соймѣ, съ неприхильными поглядами въ самôмъ консервативнôмъ сторонництвѣ, котре придержуючися засады: „Що не хочешь, щобы тобѣ робили, не роби и другимъ“, зô взглядôвъ политичныхъ загаломъ противне мѣшаюся въ справы угорскѝ. Якъ глядятъ на тую справу въ австрійскихъ кружкахъ аристократичныхъ, се найлучше илюструютъ прилюдній заявленя кн. Лихтенштайна, кн. Кевенгюлера и бар. Тинты, котрѝ оголосили въ газетахъ, що зовсѣмъ не пріймутъ участи въ нарадахъ угорского парляменту.

(*Програма посла Линбахера*), котру розвинувъ ôнъ въ звѣстноѝ брошурѣ, знайшла выразъ такожь въ бесѣдѣ, держаноѝ нимъ недавно въ католицко-политичнôмъ касинѣ въ Зальцбургу. Линбахеръ поставився ту на становищи нѣмецко-національнôмъ а цѣла либеральна праса витаѣ съ великимъ вдоволеньемъ сей зворотъ въ политицѣ зальцбургского посла и выражаѣ переконанье, що ôнъ въ многихъ пытанях буде пшовъ разомъ съ нѣмецкими либералами. — Въ бесѣдѣ выголошеноѝ въ Зальцбургу звертаѣся Линбахеръ про-

жаданя Чехôвъ, щобы кождый урядникъ вный въ Чехахъ знавъ добре оба краєвй и думае, що такй жаданя не дадутся оправанѣ законом анѣ практичнымі потребами. аючи ôтношень галицкихъ а именно пытаня ы желѣзниць лишь урядниками краевыми ивляєся сему желаню рѣшучо и покликуєся що тысячѣ робôтникôвъ славянъ знаходитъ окъ въ краяхъ нѣмецкихъ. Линбахеръ не ася въ своѣй програмовôй бесѣдѣ до нѣяпôльности съ федералистами а заявляе себе часно противникомъ централизму. — Цензмъ веде по думцѣ Линбахера до надъужить вы супротивъ краѣвъ а федерализмъ вые надъужитя краѣвъ супротивъ державы и въ автономичнôмъ направленю лежитъ точо сполучае гармонійно краѣ коронній съ цѣо державы.

(*На внесенье дра Войновича*) выбравъ хорій соймъ комитетъ одинайцятя, котрого запереструдіовати справу засистованя конція и здати соймови справу. Комитетъ, въ ходятъ люде всѣлякихъ партій,

жамѣсть направлене лѣва прійшло до форного зломаня конституція. Въ виду того поили дръ Войновыч, въ имени мен ности и гевичъ въ имени бôльшости высказали, щобы отестувати противъ нарушеню закона угодо въ найкардинальнѣйшихъ точкахъ. Меншôсть сіи пôшла однакожь ще дальше и внесла реолюцію жадаючу, щобы хорватскй сôймы такъ вого не вступали до угорского сойму, поки президентъ министрôвъ не возьме назадъ свого заяленя, що ôнъ уважае себе въ правѣ засуспенувати конституцію и завсѣгды єи буде суспенувавъ, наколи се за потрѣбне узнасть и коли ймъ державный дасть єму на се своє призволенье. О тôмъ бôльшôсть не хоче нѣчого знати. бѣ стороны предкладаютъ высланье адресы до нарха, межи проектами адресъ заходитъ однажъ значна рôжница, бо хочь и адреса бôльшоя вказуе на надъужитя угорского правительва, въ виду котрыхъ хорватска конституція ъ лишь фикцією, то она звертаеся до цѣсаря, о покровителя всякого конституційного порядку выражае надѣю, що ôнъ конституцію возьме свою опѣку. Проектъ адресы, зредагованый ншостею, мѣститъ цѣлый рядъ жалобъ и жадае слання регниколярної комисіи для ревизіи угоъ, въ тôмъ направленю, щобы она обôймала ць чисту персональну унію межи Хорватією и орщиною.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Слова кождого пануючого, высказанй прилюдно при якôй небудь знагодѣ маютъ завсѣгды велике значенье, бо по крайнôй мѣрѣ доказуютъ поглядъ найвысшого правителя въ народѣ на ту або другу справу. Тымъ бôльше значенье маютъ слова такого монархи, котрый управляє державою, що займила помѣжь другими найважнѣйше мѣсце. Такою державою есть безперечно нынѣ Нѣмеччина, бо она то есть перва межи державами, котрых всѣхъ другимъ ма цѣсарь Вильгельм I. Коли отже цесаръ Вильгельм I що замѣсть ... до цѣсаря, то не тако, як слова его звучатъ. Цѣсарь по цѣлôй Европѣ и кождый другий монархъ провокацію. Но такъ то не буде, цѣсарь Вильгельм I. ... ...

— **„Przegląd Lwowski“**, звѣстный двотыжденвникъ, выдаваный черезъ 13 лѣтъ Кс. Едвардомъ (Едзьо) Подольскимъ, нападавшій безсовѣстно на Русиновъ, а особливо на руске доховеньство, перейшовъ ôтъ нового року въ руки Єзуитôвъ въ Краковѣ, котрй его прозвали „Przegląd омъ Powszechn-ымъ“ и надали ему видъ показнѣйшій. Допи зователь львôвскій до петербургского „Kraj-у“ до сячи о тôмъ фактѣ замыкае свое донесенье словами: „Доказъ то наглядный, що сыны Лойолѣ обуваютъ собѣ, пядь за пядею, грунтъ въ Галичинѣ и нынѣ вже стоятъ на нѣмъ певною ногою. Побачимо що зъ того выйде.“

— **Страшне злочиньство** основнено позавчера у Вѣдни. О чверть на шесту вечеромъ вôйшли два мущины до конторы вымѣны Айсерта при найбôльше оживленôй улици Mariahilf и засыпавши му пѣскомъ очи зранили его тяжко ударомъ сокиры въ голову. Потому оба розбôйники кинулися на двохъ сынкôвъ и на гувернантку-француску, котрй пôдъ той часъ були въ конторѣ. Старшого 11 лѣтного сына вбили на смерть, а молодшого и гувернантку зранили. По тôмъ зрабували контору и забравши 10.000 зр. утѣкли. Оба злочинцй въ вѣцѣ ôтъ 24—28 лѣтъ. Гдеякй люде бачили, якъ оба утѣкали зъ конторы. Страшне се злочиньство выкликало въ цѣлôмъ Вѣдни велике зворушенье, тымъ бôльше, що на кôлька днѣвъ передъ тымъ выкрила полиція одного чоловѣкобойника зъ професiи, именемъ Гугона Шенка. Той Шенкъ обманювавъ легковѣрнй женщины, що буде съ ними женитися, а потому скрытобивавъ ихъ и загортавъ ихъ звычайно зъ працѣ въ заощадженый грôшь. И такъ полиція маe умотивоване сильне пôдозрѣнье, що Шенкъ скрытобивъ минувшого року двѣ кухарки и одну панну покоеву, а въ липню ще 1879 року одну женщину.

— **Въ Пештѣ** украли невыслѣджень доси злодѣѣ дня 7 л. сѣчня при паковану воза почтового скарбнку съ 240.000 зр. За выслѣдженье злодѣѣвъ обѣцяе угорске правительство 3000 зр. нагороды.

— **Едвардъ Ляскеръ**, одна зъ виднѣйшихъ личностей въ нѣмецкôмъ парляментѣ, членъ партiи либеральной, родомъ жидъ, умеръ сими днями въ Новôмъ Йорку, куда бувъ вже хорый выѣхавъ передъ рокомъ. Ляскеръ числивъ 55 лѣтъ життя.

Вѣсти епархiяльнй.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Митроп. консисторiя удалася до суду надзвычайного о затвердженье презенты на Ганôвцѣ для о. Гургулы, черезъ малолѣтныхъ запрезентованого. Рôвножъ запытала судъ о патрона въ Чехахъ запрезентовавшого о. Володимира Колянковского, кто маe право и чи не малолѣтный.

Канонична институцiя на Дмитрье, дек. ширецкого получивъ о. Антонiй Стефановичъ.

Введеный о. Антонiй Левицкiй яко завѣдатель Волосова.

Увольненый яко капелянъ Нѣмшина дня 3 сѣчня 1884 о. Димитрiй Микецей.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† **О. Іоанъ Грыневецкiй**, парохъ въ Гошанахъ, деканата комарняньского, еп. перемыскои, упокоивок дня 8 л. сѣчня въ 73-тôмъ роцѣ життя, а въ 48-мôмъ священьства. Вѣчна ему память!

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Цѣна волôвъ въ Вѣдни.** На торгъ 7-ого сѣчня пригнано 2.519 волôвъ, межи тыми 439 галицкихъ, 1.780 угорскихъ а 330 нѣмецкихъ. Не всѣ розпродано. Цѣна пôшла въ гору о 50 кр. Плачено за галицкй волы по 55 зр. до 61 зр. — кр., лѣпшй по 62 зр. до 64 зр. — кр., за угорскй 54 зр. до 63 зр. — кр. лѣпшй по 64 зр. до 66 зр. 50 кр. вôдъ 100 кильо мертвои ваги.

Переписка Редакцiи и Администрацiи.

Вп. Дописователь зъ Яворова. Гдеяки увагй Вашй були вже майже зовсѣмъ въ тôй самôй формѣ помѣщенй въ „Дѣлѣ“ передъ кôлькома мѣсяцями, Зъ тои причины мы позволили собѣ трохи скоротити Вашу цѣнну допись.

Съ симъ числомъ розсылаeся Вп. предплатникамъ „Библiот. найзн. повѣстей 1 и 2 аркушь, Золотый Чоловѣкъ пов. Мавра Іокая.

На руки редакцiи „Дѣло“ прислали:

— **На рускій „Правотарь домовый“** Вп. Іос. Кашуба въ Дороговѣ 3 зр. 25 кр.; Вп. А. Цурковскій. сов. суд. въ Травнику 3 зр. 25 кр.; хв. читальни руска въ Старомѣщинѣ 3 зр. 25 кр.

— **На творы Навроцкого** о. М. Глѣбовицкій въ Березанахъ 2 зр., о. Л. Балтаровичь въ Глинянахъ 2 зр.

— **На реставрацiю церкви въ Перемышли:** о. І. Васильковскій и чет. прихожане Могильницѣ 5 зр.

— **Для „Народнои Торговлѣ“** о. І. Заячкôвскій, въ Лопянцѣ ôтъ братствъ церковныхъ 32 зр.

— **На Словарь Евгенiя Желехôвского:** Вп. А. Цурковскій, сов. суд. въ Травнику, 5 зр.; о. К. Селецкій въ Жужелю 2 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназiи** прислали: Пчт. Братство церковне въ Хлопôвцѣ 2 зр.; о. К. Селецкій въ Жужелю 2 зр.; о. А. Лавровскій въ Одреховôй 1 зр.

— **Для Утерпѣвшихъ черезъ градобитя мешканцѣвъ громады Залôзцѣ** вплынули въ часѣ ôтъ 15 серпня до 22 л. грудня слѣдуючй жертвы: Єго Величество цѣсарь 1000 зр.; хв. Выдѣлъ рады повѣтовои въ Бродахъ 500 зр.; хв. Дирекцiя гал. щаднице во Львовѣ 300 зр.; Єго Екс. Володимиръ Дѣдушицкій 150 зр.; чч. громады: Суходолы 14 зр. 24 кр.; Попôвцѣ 12 зр.; Накваша 10 зр. 55 кр.; Бѣлявцѣ 8 зр. 24 кр.; Кадлубиска 11 зр.; Хмѣльно 6 зр. 49 кр.; Клекотôвъ 4 зр. 94 кр.; Голоскôвцѣ 6 зр. 89 кр.; Чехи 8 зр. 90 кр.; Вп. Мих. Кокуревичь зъ Топорова прославъ суму 54 зр. 17 кр., котру на его руки зложили: скарбъ топорôвскій 25 зр.; Ст. Сенковскій 10 зр.; о. І. Гулла 5 зр.; М. Кокуревичь 2 зр.; Л. Максымовичь, о. К. Дзеровичь, С. и И. Кокуревичь, П. Коризна, Г. Крушиньскій, В. Криштофовичь по 1 зр.; дальше А. Буркевичь, Мар. Кокуревичь. М. Крушиньскій, Нѣментовскій, И. Трокъ, И. Дзеровичь, М. Кромпець, Г. Сенковскій и Г. Свидницкій по 50 кр.; Н. Н. 7 кр.; въ кôнци С. Крушиньскій 60 кр.; на руки Вп. Александра Киркена зложили: Вп. К. Збишевскій 5 зр.; Т. Оржелъ, І. Ушиньскій, Б. Махновскій, Г. Амарантъ, Н. Амарантъ по 2 зр.; Г. Мосочи, А. Швагеръ, К. Гитнеръ и І. Спикулицеръ по 1 зр.; на руки Вп. Володислава Ронки зложили Вп. І. Стаховскій 5 зр., Г. Льотрингеръ 5 зр., В. Ронка и Н. Н. по 2 зр.; Г. Линдерскій и І. Назаревичь по 1 зр.; Н. Н. и Н. Н. по 50 кр.; на руки Вп. Володислава Стойовского зложили: Вп. К. Розвадовскій 2 зр.; Ант. Выбрановскій и Ст. Розвадовскій по 1 зр.; на руки Вп. Мартина Мойсеовича зложили: Вп. Т. Киляновскій 25 зр., А. Цѣлецкій, І. Мьончинскій, Ф. Комарницкій и М. Мойсеовичь по 10 зр.; М. Кашевко, М. Кусьнѣръ, А. Киркенъ, В. Стойовскій, А. Мазаракы, Б. Мальковскій, І. Вахсъ, В. Вахсъ, В. Гарапихъ, В. Кунашовскій и о. В. Пѣлецкій по 5 зр.; Н. Моравска 4 зр.; Б. Слотвиньскій, К. Матковскій, И. Трохимовичь, В. М., о. І. Левицкій, Б. Гурокій, І. Квѣцѣньскій, А. Ястрембовскій, С. Гарапихъ, о. М. Глиньскій о. І. Поремскій и М. Тайхгольць по 2 зр.; В. Гордыньскій, Г. Трыбальскій, А. Рудикъ, І. Баторовичь, М. Глазаровичь, К. Рогальскій. Ф. Кобервайнъ, Т. Спиталь, К. Розенфельдъ, А. Кунашовска, М. Погоновскій, Д. Бардашь, Н. Мразъ, И. Б., А. Швагеръ, Б. Шорманъ, І. Вахсъ по 1 зр.; о. Т. Березовскій 1 зр. 50 кр.; І. Спикулицеръ 60 кр; І. Шварцъ 40 кр.; М. Гринсайдъ 10 кр.; о. В. Пѣлецкій зложивъ зôбранй въ костелѣ въ Городищу 19 зр. 40 кр. — Разомъ **2314 зр. 18 кр. а. в.** За суму тую закупивъ комитетъ збôже, котре роздасть помежи найбѣднѣйшихъ въ першихъ мѣсяцяхъ будущого року.

Складаючи прилюдно за выказанй высше дары щиро-сердечну подяку, проситъ комитетъ о ласкаве надсыланье дальшихъ жертвъ якъ до теперь пôдъ адресою скарбника комитету п. Мартина Мойсеовича, ц. к. нотаря въ Залôзцяхъ.

Оголошенье.

Дня 19 л. сѣчня о 2-ôй годинѣ по полудни ôтбудеся загальный збôръ членôвъ товариства рыбацкого до тутешного ôтдѣлу належачихъ, въ будынку шкôльнôмъ въ Струсовѣ, съ тою програмою:

1. Ôткрытье засѣданя предсѣдателемъ;
2. Ôтчитанье протоколу зъ попереднього засѣданя;
3. Справозданье зъ дѣланя Выдѣлу;
4. Переглядъ и затвержденье рахункôвъ зъ року 1883 и ухваленье буджету на р. 1884.
5. Ôтчитъ въ справѣ рыбацкôй;
6. Внесеня заряду и членôвъ.

На той то збôръ запрашаeся всѣхъ справѣ рыбацкôй прихильныхъ до ласкавои участи.

Ôтъ Заряду ôтдѣлу Товариства рыбацкого.
Въ Микулинцяхъ дня 4 л. сѣчня 1884.

М. Вшелячиньскій, голова. — *А. М. Рыбачикъ*, секретарь.

Дръ Л. Лубиньскій

адвокатъ краєвый

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

перенѣсъ своє бюро

до дому **при улици Казимировскôй** (колись Брукована звана) **ч. 40** въ Станиславовѣ. (1—4)

Желѣзничй поѣзды.

Ôтъ 1 червня 1883 пôсля годинника львôвского.

Ôтходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПÔДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двôрця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львôвъ-Щирець.

ДО ПÔДВОЛОЧИСКЪ: зъ двôрця Пôдзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

до Львова.

5 мин. 40 рано поѣздъ посп. поѣздъ особовый; о год. 11 мѣшаный, о год. 7 мин. 54

ЗЪ пѣшный; о мин. 40 перед веч. поѣздъ льокальны.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ ПÔДВОЛОЧИСКЪ: на дворець головный львовскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин, 16 по пол. поѣздъ мѣш

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 мѣшаный и о год 1 мин 53 по пол. поѣздъ льок Щирець-Львôвъ.

ЗЪ ПÔДВОЛОЧИСКЪ: на дворець Пôдзамче 10 мин. 17 веч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. 3 и о год. 3 мин. 48 по пол. поѣздъ мѣшаный.

Курсъ збôжа

зъ дня 10 л. сѣчня 1884.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	9	15	9	85
Жито	7	10	7	35
Ячмѣнь	7	10	7	55
Овесъ	6	25	6	55
Гречка	6	55	6	85
Кокорудза стара	5	75	6	85
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	8	—	10	—
„ пас.	5	50	7	25
Сочевица	—	—	—	—
Фасоля	8	—	15	—
Бôбъ	—	—	—	—
Быка	5	50	6	—
Конюшина (передна)	40	—	60	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льняна)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	160	—	180	—

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свôй ново ôткрытый въ обширный выборъ зимовый складъ:

Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (9—15)

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

врази съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство **„Просвѣта“** и продаe по слѣдуючихъ нахъ: 5 примѣрниковъ Статутôвъ за 1 примѣръ подаc. ц. к. Намѣстництва (безъ пересылки почтовой) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“
у Львовѣ ул. Сербинська ч. 2.

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Николая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Видавництва“ (2½ аркушôвъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ Администрацiи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигiйскôй.

Шварцъ до чобôтъ

безъ витрiолю!

зъ першои ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Ферноленда въ Вѣдни

по цѣнѣ фабричнôй, а то:
1 пуделко по 2, 4, 7 и 14 кр.
можна получити въ Торговли:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул Ôрменьска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому“)

Шкôра шварцована тымъ чорниломъ (шварцомъ) стаeся неперемакаючою и мягкою.

Замовленя зъ провинцiи выповняются ôтворотною почтою, не числячи за опакованье.

Цѣнникъ другихъ товарôвъ ôтсылаю на жаданье франко.

Певнымъ и скорымъ бетъ наслѣдокъ всюды высоко цѣненыхъ, зъ дуже уздоровляючои ростины званои **вусколистною бабкою** робленыхъ

Бонбонôвъ-бабковыхъ

Виктора Шмидта & Сынôвъ,

въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ лишь въ антикахъ и у „Кароля Баллабана и Ст. Маркевича** во **Львовѣ.**

Fabinkl

KAWA

OSZCZĘDNOŚCI

(Span Caffee)

KAWA

GALICYJSKA

(Galiz: Caffee)

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„DYM HANDLU KORZENNYM.

Знаємй и Друзя!

Въ день Нового Року 1884 приймѣтъ ôтъ низше пôдписаного щирый привѣтъ и другое поздоровленье на „Многая лѣта!“

Густавъ Екгардтô де Екгардсбургъ.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администрацiи „Дѣла“.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЗЕРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблюе на годину 60 дзерокъ.

Найновѣйшй и поправлений

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантiею 5 лѣтъ.

Тыдневй раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылаe рокъ-рôчно до всѣхъ ц. к. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй кружляли по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хоть такы машина не пeсуeсь — нѣжь ей еще в оригинальныхъ (ратами), шие тяжко и приводитъ до **ровлю.** (134—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцiвъ 6-ти до 12-ти лѣтъ.

Скороходы ôй суть то трохи увеличены чотырокôлкй, дуже трвалй, ровнй и удобнй, такъ що уживати и ихъ можуть и дѣти 6-ти лѣтнй. Ними ганяютъ по дорогѣ — а тутъ ихъ и коровтае для порôбки въ своихъ мешканяхъ у Львовѣ.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При замовленю 60 ôтъ опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, складовй, голки, оливу до машинъ по

Іосифъ Ивáнн

механикъ и спецiялистъ во Львовѣ, ул. го

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôд